Subject: **[N&n galeria] meghívó az N&n galéria mátrix 6.0 címû kiállítására**
Date: Sun, 19 Mar 2006 16:59:52 +0100
From: N&n galéria <galeria@nagybalint.hu>
To: N&n levelezõlista <nnngaleria@lists.c3.hu>

az **5 éves** **N&n galéria** tisztelettel meghívja

Önt és barátait

2006. március 22-én, szerdán 18 órára

mátrix 6.0

• dóczé péter •

kiállításának megnyitójára

a kiállítást megnyitja: baróthy anna üvegmûvész

közremûködik: magyar marcsi, antal zoli
KIÉGÕ IZZÓK és sokan mások

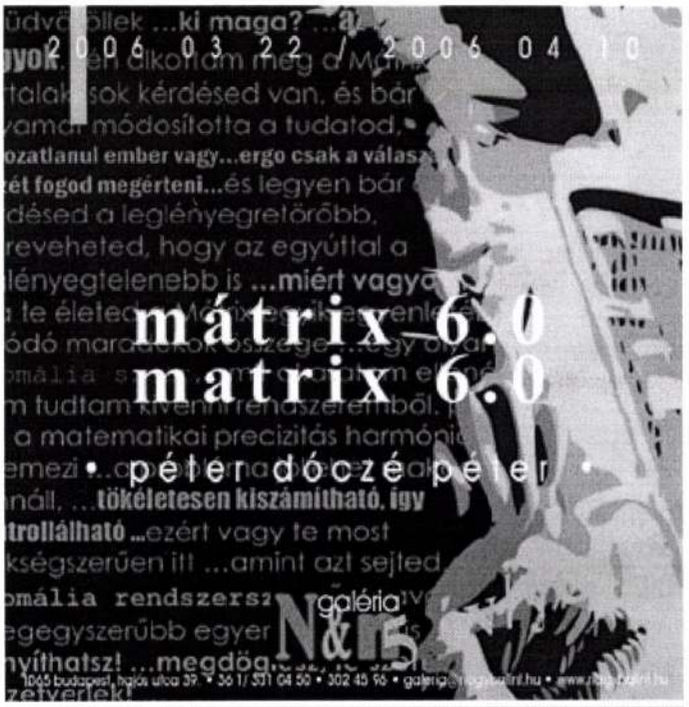

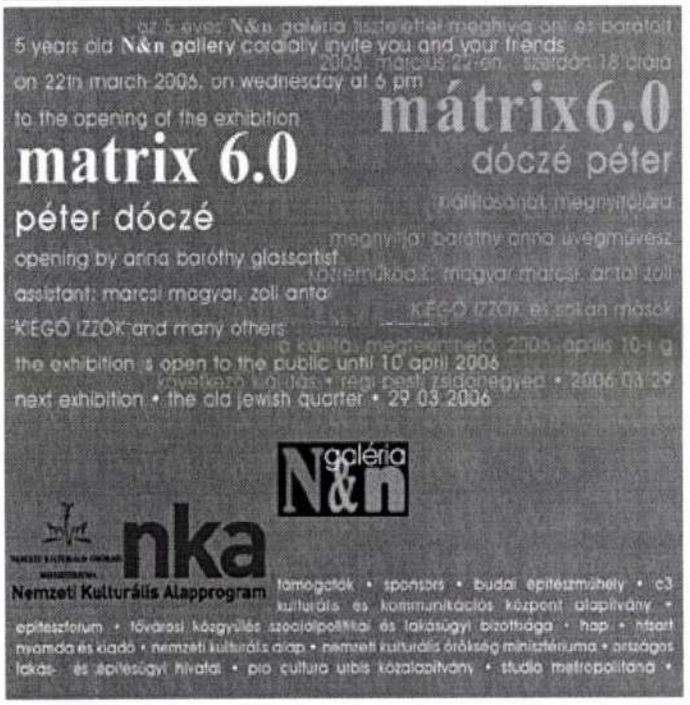

---

dóczé péter

állomások

1964 szülészeti klinika ógyalla-szlovákia
1982 selye jános gimnázium rév-komárom
1988 szlovák mûszaki egyetem pozsony
1992 kombit-d rév-komárom
1998 planar rév-komárom
2005 finta stúdió budapest
eea budapest

építészként annyiszor megfogalmaztuk már furfangos módon kódolt üzeneteinket,

annyiszor lepattantunk az emberi értelem és értetlenség membránján, hogy rájöttem a „dolgok" ezen része talán nem is olyan lényeges, ráadásul keveseket is érdekel. helyettük most magát a kódot mutatom meg, egy szürreális végtelen teret, ahol és ahogyan a számomra fontos gondolatok születnek.
dóczé péter

mondták mások

... egyszemélyes játszadozások ezek ... intim bepillantás a takaród alá ...
zs.

amit kigondoltunk, meg is alkottuk. gondolataink elpusztíthatatlanabbak a megépítettnél. munkánk során talán néha nem is az egyenként „tökéletlen" ötletimpulzusainkat állítjuk össze egy „tökéletes" egésszé, hanem ellenkezõleg, a végtelen kiterjedésû „tökéletes" víziónkat feszítjük bele „tökéletlen" sablonokba. kiállításod anyaga az õsgondolat fázisában rögzített agy-képekre emlékeztet. romlatlan, teljes architektúra, egészen mélyrõl.
magyarics zsolt

dóczé péter építészeti konfigurációja default módban tartalmazza azt a fokú rezonanciát amely feszültségteremtõ gesztusával saját intro- és extrovertált világát egy vibráló metamorfózisban dekódolja.
ágó arnold

a tartalmas, tápláló, de olykor nehezen emészthetõ és unalmas „hazai" kultúrális marhapörkölt helyett egy izgalmas, könnyû, szemet gyönyörködtetõ borkorcsolyát kapunk egy üdítõen vidám baráti beszélgetéshez.
fa2

---

a kiállítás megtekinthetõ:
2006. április 10-ig

---

következõ kiállítás • régi pesti zsidónegyed • 2006 03 22

2006 03 20 -ig a kisteremben megtekinthetõ az N&n galéria 5 éves születésnapja alkalmából készített „emlékeztetõ" kiállítás, amely az eddigi 93

Borsos József – festő, fotográfus, vendéglős

Doctor Alberttel nyitott Múzeum körúti fényírdájukban „doktori pontossággal dolgoztak borsos áron”

Borsos József festészetünkben elsősorban a Lányok bál után című képéről ismert. Kevésbé köztudott, hogy az 1860-as években a festészettől átpártolt a fényképészethez, műterme volt a Múzeum körúton. Még kevésbé ismeretes, hogy életét vendéglősként fejezte be, utolsó éveiben a bor rabjaként, elfeledve élt. Ez a furcsa sorsú, önmaga elől menekülő, tehetséges ember száznyolcvan éve született Veszprémben.

1840. november 3-án egy tizenkilenc éves, tehetséges magyar ifjú iratkozik be a bécsi festészeti akadémiára, Borsos József. Addigi iskoláit valószínűleg szülővárosában végezte. A róla szóló alaptanulmány, Kopp Jenő dolgozata szerint „tanultsága még a közepes átlagot sem érte el”. Viszont egy vérbeli festő tálentumát hordozza magában, s birkózik vele egész életében. Tizenhat éves korában már nagyméretű olajképet fest a mohácsi csatából menekülő II. Lajos királyról. Az ifjú Borsost Bécsben több mester, s általuk több festészeti stílus befolyásolja a művésszé érésben. Első tanára, Leopold Kupelwieser az akadémikus „tudósfestészetet” műveli. Világa nemigen felel meg az ifjú magyar lelki alkatának. Másfél év múlva kilép az akadémiáról, és beiratkozik a romantikus irányzatot képviselő Ferdinand Waldmüller festőiskolájába. Az ifjú Borsos ekkor már keresett arcképfestő, de Waldmüller hatása alatt népies zsánerképeket, érzelemdús életjeleneteket is fest. Ízlését a polgári bájt sugárzó biedermeier stílus keríti hatalmába. Nemsokára elszakad a Waldmüller-féle népiességtől is: „pompaszeretete, gazdagságra törekvése, mely karrierjének megölője is lett, konzervatív vérmérséklete egyaránt az »úri zsánerkép« felé terelte” – írja róla Kopp Jenő. Ez egy újabb festőbarát, Amerling hatása. Azonban jó barátságba kerül Pettenkofennel is, akivel majd együtt készítik el az 1848-as forradalmi országgyűlés nyitójelenetét megörökítő kőnyomatot.

A mester fotóműtermében

FORRÁS: FOTÓMŰVÉSZET ONLINE

Boros fő művét, a Lányok bál után című remeket 1850-ben festi meg. Úrilányok lustálkodó fecsegését ábrázolja a bál utáni reggelen, finom enteriőrben, sejtelmes megvilágításban, nem kevés érzékiséggel. Ez a műve a kortársak egyöntetű lelkesedését váltja ki. Ez művészetének csúcspontja, amelyet később már nem sikerül meghaladnia. Festészetében eluralkodik a biedermeier bájoskodás, és egyre gyakoribb lesz az ismétlés. Arcképeket és zsánerképeket egyaránt készít. A solferinói csata után ő festi Ferenc József miniatűr arcképét a tábornokoknak ajándékozandó császári szelencékre. Nem kis meghasonlást okozhat ez annak a festőnek, aki 1848-ban még nemzetőrportrét festett.

Az önmagával való vívódást néhány képének témaválasztása is jelzi, például az 1852-ből való Krízis egy festő életében (másképp: Az elégedetlen festő) című. Művészi kimerülésével egybeesik, hogy 1861-ben elveszíti pénzét a tőzsdén, s ennek következtében hazatér, Pestre költözik. Felhagy a festészettel, s fényképészműtermet nyit az akkori Országúton – a mai Múzeum körúton –, a régi füvészkertben. Ennek helyén áll ma az ELTE bölcsészkarának A és B épülete.

Nem ő az egyetlen, aki a korban a festészetről a fotográfiára vált. A nagy magyar piktorok közül Barabás Miklós is megtette ezt, de ő két év után visszatért az ecsethez. Tudjuk, hogy Munkácsy is használt fényképtanulmányokat festményeihez. Borsos maga is egy festő társával, Doctor Alberttel nyitott „fényírdát”.

A kor divatja a portrékép. A festőknek is ez nyújtja a legbiztosabb megélhetést. A fényképezés pedig az a módszer, amely olcsóvá teszi az arcképkészítést. Ráadásul a dagerrotípiát, az egyedi, ezüstözött rézlemezt ekkoriban váltja fel a kollódiumos üvegnegatív, amely lehetővé teszi a sokszorosítást. Feltalálják a fényképes vizitkártyát. Az 1860-as években nyíló pesti műtermek nagy részben ilyeneket készítenek.

Borsosék az Országút 42. szám alatt alakítanak ki műtermet, melynek a füvészkert egykori téglafalából külön bejárata is nyílik. Nemsokára divat lesz náluk fényképezkedni, bár a többi fényírászhoz képest drágák. „Doktori pontossággal dolgoznak, borsos áron.” Rajtuk kívül áll még a kertben egy fából készült lovarda, amelyet cirkuszok használnak, egy sörcsarnok, egy dohánytőzsde és a Nemzeti Színház néhány fabódéja. A terület pedig mutatványosok kedvelt fellépőhelye. Borsos és Doctor az egész füvészkertet bérli 1864-től, s ők adják albérletbe a helyiségeket a többieknek. Műtermük tervszerűen bővített téglaépület, de több fapavilont is használnak a kertben. Különösen népszerű lovas fényképeiket például valószínűleg a lovardában állítják be. Farkas Zsuzsanna tanulmánya szerint Borsosék készítenek először orvosi felvételeket (1863-ban), s ők fotóznak először műteremben lovas alakokat, továbbá fényképészeti eszközöket árulnak, és fényképésziskolát is nyitnak a Kerepesi út 65. szám alatt. Majd albumot adnak ki háromszázhatvan országgyűlési képviselő arcképével 1868-ban – hiszen a szomszédban, a Sándor utcában volt akkoriban a képviselőház. Borsos 1870-ben elbúcsúzik a kerttől, ekkor már különvált Doctortól is, és átköltözik a Deák utcába. Előbb Koller Károllyal társul, majd 1876-ban vejével, Varsághi Jánossal folytatja az ipart. Egy év múlva a régi társ, Doctor is csatlakozik hozzájuk. 1877-ben még náluk fényképezkedik a török küldöttség, a közös vállalkozás azonban 1878-ban megszűnik, műtermüket eladják. Befejeződik Borsos második élete is.

Az elégedetlen festő (1852)

FORRÁS: WWW.KFKI.HU/KEPTAR

A harmadik sokkal rövidebb és dicstelenebb az előző kettőnél. A festő-fotográfus az 1860-as évek végén megvásárolta a budai hegyekben a Szép Juhászné vendéglőt, s amikor teljesen felhagy a fotózással, ide vonul vissza. Kincses Károly fotótörténész megfogalmazása szerint ő saját borának legnagyobb fogyasztója. Ecsetet utoljára talán 1875-ben vesz a kezébe, amikor felesége meghal, s ő megörökíti Szép Juhászné alakjában. Festőként, művészként ekkor már teljesen elfeledték. Vendéglősként hal meg 1883-ban. „Tehetségének rossz sáfárja volt – írja róla Kopp Jenő –, több energiával ez a tehetség sokkal nagyobb feladatok megoldására képesíthette volna.”

Csordás Lajos

ÉRCNÉL MARADANDÓBB

Arany János sír...

SZÁZÉRTSZÉP

Egy szín a szürkében

Doctor Albert

A FŐVÁROSI MOZIK MŰSORA DECEMBER 20-TÓL 26-IG

A szövegben a gyártó országot csak kezdőbetűvel vagy röviditve jelöljük. Egyéb rövidítések mb.: magyarul beszélő, *14 éven alul nem ajánlott; **Csak 16 éven felülieknek; ***18 éven felülieknek; K: kísérőfilm; H: híradót is játszanak. A budapesti mozikban jegyváltás az előadás kezdete előtt egy órával, aznapra és egy napra előre. Csak délután működő mozikban jegyváltás az előadás kezdete előtt másfél órával, aznapra és három napra előre.

A HÉT FILMBEMUTATÓI:

MARLENE (Marlene) Színes, feliratos német–olasz film* **Művész, Puskin, Vörösmarty** JAY ÉS NÉMA BOB VISSZAVÁG (Jay and Silent Bob Strike Back) Színes, feliratos amerikai film** **Mammut Mozi, Cinema City Csepel, Új Udvar, Hollywood Multiplex Duna Plaza, Lurdy Ház, Óbuda, Kossuth**

BUDAPEST FILM
SZEMÉLYES FILMINFORMÁCIÓS SZOLGÁLAT
telefonszáma: 459-5055.
Személyes filminformáció,
felvilágosítás filmekről, moziműsorról!

MAMMUT MOZI [II., Lövőház u. 2–6. Tel.: 345-8160 (személyes), 345-8140 (automata), 06-30-350-1100 (SMS)] 24-én a 14 óra utáni előadások elmaradnak! JAY ÉS NÉMA BOB VISSZAVÁG (am.)** h12, 2, n5, f7, h9, éjjel 11. **Harry Potter és a bölcsek köve** (mb. am.) 10, 11, f12, 12, f1, 1, 2, f3, 3, f4, 4, 5, f6, 6, f7, 7, 8, f9, 9, f10, éjjel 10, 11. **Csocsó** (magyar, Koltai R.) 10, 12, 2, 4, 5, 6, 7, 8, éjjel 10. **Lovagregény** (am.)* 11, f2, 4, 7, f10. **Kéjutazás** (am.)** este n9, n11. **Doktor Szöszi** (mb. am.) f12, h4, n9. **Atlantisz – Az elveszett birodalom** (mb. am. rajzfilm) 11, 1, 3, 5. **Süti, nem süti** (am.)*, kísérőfilm: **Kis tehén** (I. Lazin) 7, 9. **Amerika kedvencei** (am.)* f2, h6, éjjel n11. **Eredendő bűn** (fr.–am.)** h1, h6. **Amerikai pite 2.** (mb. am.)** 4, 6, 8, éjjel 10. **Kutyák és macskák** (mb. am.) 2, 24–26-ig de. 12 is. **Üvegtigris** (magyar)* 1, 3, 9. **Moulin Rouge** (am.)** n4. **A Grincs** (mb. am.) 24–26-ig de. 10. **Shrek** (mb. am. animációs) 24–26-ig de. 11.

CAMPONA STER CENTURY MEGAPLEX (XXII., Nagytétényi út 37–45. Tel.: 424-3333) 24-én zárva! **Harry Potter és a bölcsek köve** (mb. am.) 2, n6, f9, 22–23-án és 25–26-án de. h11 is. **Amerikai pite 2.** (mb. am.)** n2, f4, h6, 8, éjjel n11, 22–23-án és 25–26-án de. 11 is. **Lovagregény** (am.)* n3, 5, h8, éjjel f11, 22–23-án és 25–26-án de. f12 is. **Doktor Szöszi** (mb. am.) h3, 5, f8, h10, 22–23-án és 25–26-án f1 is. **Csocsó** (magyar, Koltai R.) n4, f6, h8, éjjel 10, 22–23-án és 25–26-án 1 is. **Atlantisz – Az elveszett birodalom** (mb. am. rajzfilm) 4, n7, 22–23-án és 25–26-án de. f12, h2 is. **A szajré** (am.)* este h9. **Kardhal** (am.)* h6, 8, éjjel n11, 22–23-án és 25–26-án f4 is. **Shrek** (mb. am. animációs) 22–23-án és 25–26-án 1. **Halálos iramban** (am.)* 6, n9, éjjel f11. **Kutyák és macskák** (mb. am.) h5, 22–23-án és 25–26-án f1 is. **Amerika kedvencei** (am.)* n8, f10, 22–23-án és 25–26-án f3 is. **Kéjutazás** (am.)** n6, f8, h10. **A Grincs** (mb. am.) 22–23-án és 25–26-án 3.

CINEPLEX ODEON PÓLUS MOZI (XV., Szentmihályi út 131. Tel.: 419-4224/-25/-26/, 410-2452/-53) **Harry Potter és a bölcsek köve** (mb. am.) 20–23-ig és 25–26-án 10, 1, 4, 7, éjjel 10, 24-én de. h10, f1. **Csocsó** (magyar, Koltai R.) 20–23-ig és 25–26-án n4, n6, f8, f10, 24-én 1, 21–22-én és 25–26-án éjjel f12 is. **Atlantisz – Az elveszett birodalom** (mb. am. rajzfilm) 20–23-ig és 25–26-án n11, f1, h3, 5, 24-én de. n11, h1. **Doktor Szöszi** (mb. am.) 20–23-ig és 25–26-án 11, f2, h4, 6, n9, 24-én de. f11, 21–22-én és 25–26-án éjjel f11 is. **Amerika kedvencei** (am.)* 20–23-ig és 25–26-án n8, f10, 21–22-én és 25–26-án éjjel h12 is. **Amerikai pite 2.** (mb. am.)** 20–23-ig és 25–26-án f11, h1, 3, n6, f8, h10, 24-én de. 10, n1, 21–22-én és 25–26-án éjjel 12 is. **Kutyák és macskák** (mb. am.) 20–23-ig és 25–26-án de. n12, n2, 24-én de. 11, 1.

CINEMA CITY CSEPEL PLAZA (XXI., Rákóczi F. út 154–170. Tel.: 425-8111) **Harry Potter és a bölcsek köve** (mb. am.) 20–23-ig és 25–26-án 2, 5, 8, 24-én de. 11, 21–22-én éjjel h11 is, 22–23-án de. 11 is. JAY ÉS NÉMA BOB VISSZAVÁG (am.)** 20–23-ig és 25–26-án n3, n5, n7, n9, éjjel n11, 24-én n1, n3, 22–23-án n1 is. **Amerikai pite 2.** (mb. am.)** 20–23-ig és 26-án f2, h4, 6, n9, éjjel f11, 24-én de. n12, f2, 25-én h4, 6, n9, éjjel f11, 22–23-án de. n12 is. **Atlantisz – Az elveszett birodalom** (mb. am. rajzfilm) 20–23-ig és 25–26-án 2, 4, 24-én 12, 2, 22–23-án de. 12 is. **Doktor Szöszi** (mb. am.) 20–23-ig és 25–26-án 6, 8, éjjel 10. **Kutyák és macskák** (mb. am.) 20–23-ig és 25–26-án f2, f4, 24-én f12, f2, 22–23-án de. f12 is. **Halálos iramban** (am.)* 20–23-ig és 25–26-án 6, 8, éjjel 10. **Neveletlen hercegnő** (am.) 20–23-ig és 25–26-án f4, h6. **Négybalkéz** (am.) 20–23-ig és 25–26-án 8, éjjel 10. **Kémkölykök** (mb. am.) 20–23-ig és 25–26-án 2, 24-én 12, 2, 22–23-án de. 12 is. **Lovagregény** (am.)* 20–23-ig és 25–26-án 3, f6, 8, éjjel f11, 24-én f1, 22–23-án f1 is.

CINEMA CITY ŰJ UDVAR (III., Bécsi út 38–44. Tel.: 437-8383) 24-én zárva! JAY ÉS NÉMA BOB VISSZAVÁG (am.)** n3, n5, n7, n9, 21–22-én éjjel n11 is, 22–23-án n1 is. **Harry Potter és a bölcsek köve** (mb. am.) 2, 5, 8, 22–23-án de. 11 is. **Üvegtigris** (magyar)* n3, n5, n7, n9, 21–22-én éjjel n11 is, 22–23-án n1 is. **Amerikai pite 2.** (mb. am.)** 2, 4, 6, 8, 21–22-én éjjel 10 is, 22–23-án de. 12 is. **Eredendő bűn** (fr.–am.)** h4, 6, n9, 21–22-én éjjel n11 is.

CORVIN BUDAPEST FILMPALOTA [VIII., Corvin köz 1. Tel.: 459-5050 (személyes), 459-5055 (automata), 06-30-350-1000 (SMS)] 24-én a 14 óra utáni előadások elmaradnak! **Harry Potter és a bölcsek köve** (mb. am.) 10, 11, 12, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, éjjel 10, 11, 21–26-ig 8 is, 22–26-ig de. 9 is. **Csocsó** (magyar, Koltai R.) n11, f3, f5, f7, f9, éjjel f11. **Lovagregény** (am.)* 12, n7, f8, éjjel 10. **Kéjutazás** (am.)** f5, éjjel h11. **Amerikai pite 2.** (mb. am.)** h12, f4, f6. **Doktor Szöszi** (mb. am.) f3, h9. **Atlantisz – Az elveszett birodalom** (mb. am. rajzfilm) de. 10, h2. **Amerika kedvencei** (am.)* de. n11. **Eredendő bűn** (fr.–am.)** n1.

HOLLYWOOD MULTIPLEX DUNA PLAZA [XIII., Váci út 178. Tel.: 453-4300 (személyes), 06-20-453-4300 (SMS)] **Harry Potter és a bölcsek köve** (mb. am.) 20–23-ig és 25–26-án n11, f12, n2, f3, n5, f6, n8, f9, éjjel n11, 24-én de. h10, 11, f1, 2, 21–22-én éjjel f12 is. **Harry Potter and the Sorcerer's Stone – Harry Potter és a bölcsek köve** (English version, eredeti nyelven, magyar felirattal) 20–23-ig és 25–26-án h6, 9. **Egyiptom hercege** (mb. am. rajzfilm) 24-én n4 – INGYENES KARÁCSONYI ELŐADÁS! **Amerikai pite 2.** (mb. am.)** 20–23-ig és 25–26-án f11, h1, 3, n6, f8, h10, 21–22-én éjjel h12 is. **Atlantisz – Az elveszett birodalom** (mb. am. rajzfilm) 20–23-ig és 25–26-án de. 10, h12, h2, h4, 24-én n11, n1, n3. **Kutyák és macskák** (mb. am.) 20–23-ig és 25–26-án f2, f4, 24-én de. f12, f2. JAY ÉS NÉMA BOB VISSZAVÁG (am.)** 20–23-ig és 25–26-án n12, f6, h8, éjjel 10, 21–22-én éjjel 12 is. **Doktor Szöszi** (mb. am.) 20–23-ig és 25–26-án n11, f1, h3, h5, 7, n10, 21–22-én éjjel n12 is. **Lovagregény** (am.)* 20–23-ig és 25–26-án 11, 2, 5, 8, éjjel h11. **102 kiskutya** (mb. am.) 20–23-ig és 25–26-án de. 10, h2, 24-én de. n12. **Shrek** (mb. am. animációs) 20–23-ig és 25–26-án 1, h3, 24-én n2. **Csocsó** (magyar, Koltai R.) 20–23-ig és 25–26-án h12, h4, 6, n9. **Halálos iramban** (am.)* 20–23-ig és 25–26-án éjjel f11. **Bridget Jones's Diary – Bridget Jones naplója** (English version, eredeti nyelven, magyar felirattal)* 20–23-ig és 25–26-án h5. **Üvegtigris** (magyar)* 20–23-ig és 25–26-án h7. **Kéjutazás** (am.)** 20–23-ig és 25–26-án este h9, h11. **Dr. Dolittle 2.** (mb. am.) 20–23-ig és 25–26-án f11, f1, f3, 24-én de. h11. **Süti, nem süti** (am.)*, kísérőfilm: **Kis tehén** (I. Lazin) 20–23-ig és 25–26-án h7. **Amerika kedvencei** (am.)* 20–23-ig és 25–26-án f5, 9. **Jurassic Park III.** (mb. am.)* 20–23-ig és 25–26-án f11, n1, n3, 24-én h1. **Legally Blonde – Doktor Szöszi** (English version, eredeti nyelven, magyar felirattal) 20–23-ig és 25–26-án n7. **Kardhal** (am.)* 20–23-ig és 25–26-án 4, f9, éjjel h11.

HOLLYWOOD MULTIPLEX LURDY HÁZ [IX., Mester utca és Könyves Kálmán körút sarok. Tel.: 453-4300 (személyes), 06-20-453-4300 (SMS)] 24-én az utolsó előadás 14 órakor kezdődik! **Harry Potter és a bölcsek köve** (mb. am.) f10, f11, f1, f2, f4, f5, f7, f8, f10, 21–22-én éjjel f11 is. **Doktor Szöszi** (mb. am.) n11, n1, n3, n5, n7, n9, éjjel n11, 21–22-én éjjel n1 is. **Kutyák és macskák** (mb. am.) n12, n2, n4. JAY ÉS NÉMA BOB VISSZAVÁG (am.)** f6, h8, éjjel 10, 21–22-én éjjel n1 is. **Shrek** (mb. am. animációs) de. 10, 12, 2. **Csocsó** (magyar, Koltai R.) 4, 6, 8, éjjel 10. **Lovagregény** (am.)* 10, h1, f4, n7, 9, 21–22-én éjjel h12 is. **Atlantisz – Az elveszett birodalom** (mb. am. rajzfilm) 11, 1, 3, 5, 7. **Kardhal** (am.)* este 9, 21–22-én éjjel n12 is. **Amerika kedvencei** (am.)* n12, f2, 6. **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* h4. **Kéjutazás** (am.)** este f9, h11. **Üvegtigris** (magyar)* f11, h1, 3, n8. **Süti, nem süti** (am.)*, kísérőfilm: **Kis tehén** (I. Lazin) n6. **Eredendő bűn** (fr.–am.)** este f10. **Moulin Rouge** (am.)** de. 12. **Amerikai pite 2.** (mb. am.)** f3, h5, 7, n10, 21–22-én éjjel f12 is.

HOLLYWOOD MULTIPLEX ÓBUDA (III., Bécsi út 154. Tel.: 453-4300) **Harry Potter és a bölcsek köve** (mb. am.) 20–23-ig és 25–26-án 1, 4, 7, éjjel 10, 22–23-án és 25–26-án de. 10 is, 24-én 11, 2. **Lovagregény** (am.)* 20–23-ig és 25–26-án n3, h5, n8, h10, 22–23-án és 25–26-án de. h12 is. **Amerika kedvencei** (am.)* 20–23-ig és 25–26-án éjjel n11, 20–21-én f2 is. **Atlantisz – Az elveszett birodalom** (mb. am. rajzfilm) 20–23-ig és 25–26-án f3, f5, 22–23-án és 25–26-án f11, f1 is, 24-én n11, n1, n3. JAY ÉS NÉMA BOB VISSZAVÁG (am.)** 20–23-ig és 25–26-án f7, f9, éjjel f11. **Kutyák és macskák** (mb. am.) 22–23-án és 25–26-án 11, n2, 24-én h11, 1. **Shrek** (mb. am. animációs) 20–23-ig és 25–26-án 2, 22–23-án és 25–26-án n11, n1 is, 24-én n12, n2. **Kardhal** (am.)* 20–23-ig és 25–26-án este n9, 21–22-én éjjel 11 is. **Doktor Szöszi** (mb. am.) 20–23-ig és 25–26-án n5, n7, 24-én h12, h2. **Amerikai pite 2.** (mb. am.)** 20–23-ig és 25–26-án n4, n6, f8, 24-én f12, f2. **Kéjutazás** (am.)** 22–23-án és 25–26-án este f10. **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* 20–23-ig és 25–26-án h3, h5, n9, 22–23-án és 25–26-án h11, h1 is, 21–22-én éjjel h11 is.

KOSSUTH 4 MOZI (XIII., Váci út 14. Tel.: 349-3771) 24-én az utolsó előadás 15 órakor kezdődik! JAY ÉS NÉMA BOB VISSZAVÁG (am.)** f11, f1, f3, f5, f7, f9, éjjel f11. **Lovagregény** (am.)* f1, 3, f6, 8, éjjel f11 (3. h. prol.). **Csocsó** (magyar, Koltai R.) 10, 12, 2, 4, 6, 8, éjjel 10 (3. h. prol.). **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* f4, n8 (18. h. prol.). **Shrek** (mb. am. animációs) de. n11, 12, h2. **Eredendő bűn** (fr.–am.)** n6, éjjel 11. **Sötét ablak** (fr.)** este 9 (3. h. prol.). **Eszevesztett birodalom** (mb. am. rajzfilm) de. 10.

WESTEND STER CENTURY MEGAPLEX (VI., Váci út 1-3. Tel.: 238-7222) 24-én a 13 óra utáni előadások elmaradnak! **Harry Potter és a bölcsek köve** (mb. am.) n11, n12, n2, n3, n5, n6, n8, n9, éjjel n11. 21–23-ig és 25-én éjjel n12 is. **Shrek** (mb. am. animációs) f3, f5, f7. **A Grincs** (mb. am.) de. f12, h2. **Atlantisz – Az elveszett birodalom** (mb. am. rajzfilm) f11, h1, n4, f6, h8, éjjel 10. **Kutyák és macskák** (mb. am.) 12, 2, 4. **Lovagregény** (am.)* 10, h1, f4, n7, 9, 21–23-ig és 25-én éjjel h12 is. **Amerikai pite 2.** (mb. am.)** f12, h2, 4, n7, f9, éjjel h11. **Doktor Szöszi** (mb. am.) f11, h1, 3, n6, f8, h10, 21–23-ig és 25-én éjjel 12 is. **Moulin Rouge** (am.)** h5, h10. **Üvegtigris** (magyar)* n1, f3, f8. **Amerika kedvencei** (am.)* n12, f2, h4, n9. **Kardhal** (am.)* 6, éjjel f11. **Kéjutazás** (am.)** n11, n1, f9, éjjel h11. **Csocsó** (magyar, Koltai R.) 10, 6, 8, éjjel 10. **Eredendő bűn** (fr.–am.)** h4, f7, 9, 21–23-ig és 25-én éjjel f12 is. **Süti, nem süti** (am.)*, kísérőfilm: **Kis tehén** (I. Lazin) 10, n1, h5, f10, 21–23-ig és 25-én éjjel h12 is. **Négybalkéz** (am.) f3, 7.

ARTMOZI-HÁLÓZAT

BEM (II., Margit krt. 5/B. Tel.: 316-8708) 24–26-ig zárva! **A jövő kezdete** (am.)* 20-án 5. **Jeanne D'Arc – Az orléans-i szűz** (am.)** 20-án n8. **Szürke Bagoly** (angol) 21-én 4. **Az élet szép** (olasz)* 21-én 6. **Szeress, ha tudsz!** (am.)* 21-én 8. **Pinocchio** (mb. angol mesefilm) 22-én 3. **A lápvidék gyermekei** (fr.)* 22-én 5. **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* 22-én 7. **Az évszázad gyermekei** (fr.)*** 22-én este 9. **Vuk** (magyar rajzfilm) 23-án f2. **Ludas Matyi** (magyar rajzfilm) 23-án 3. **Kirikou és a boszorkány** (mb. fr. rajzfilm) 23-án f5. **Csokoládé** (am.) 23-án 6. **Kundun** (am.) 23-án 8.

CIRKO-GEJZÍR (V., Balassi B. u. 15–17. Tel.: 269-0904) **Cirkoterem:** 23-25-ig zárva! **Az ezredes úmak nincs, aki írjon** (mexikói–sp.–fr., A. Ripstein) 20-án 5. **Gadjo Dilo** (T. Gatlif)* 21-én 5. **Tangó** (sp., C. Saura)* 22-én 5. **Kikujiro nyara** (japán) 26-án 5. **Második bőr** (spanyol, G. Vera)*** 20–22-ig és 26-án 7. **Lábad között** (sp., M. G. Pereira)*** 20–22-ig és 26-án 9. **Gejzír-terem: Vérvörös** (A. Ripstein)* 20-án 5. **2000, ahogy én látom... Az élet könyve** (H. Hartley)* 21–22-én f6. **Gabbeh** (iráni)* 26-án f6. **Mortal Transfer – Végzetes hipnózis** (fr., J-J. Beineix)*** 20–22-ig 7. **Hálószobák és előszobák** (angol, R. Troche)**, kísérőfilm: **Öltözz** (Szücs N.–Sándor D.) 26-án 7. **Törökfürdő** (olasz, F. Özpetek)** 20–22-ig és 26-án 9. Cirko galéria: Kiss Virág kiállítása.

EURÓPA (VII., Rákóczi út 82. Tel.: 322-5419) 24-én zárva! **Tök állat** (mb. am.)* 22–23-án és 25-én f2. **Shrek** (mb. am. animációs) n2. **Lottózsonglőrök** (ír)* 20-án 3. **Sacra Corona** (magyar) (10 éven aluliak csak szülői kísérettel látogathatják) 20-án f5, 21–23-ig és 25-én 3. **Pizzás** (magyar)* 21-én 5, 25-én h5, 26-án 3. **Amerikai szépség** (am.)** 20-án h5. **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* 22–23-án és 25-én 5, 26-án h9. **A mexikói** (am.)* 26-án h5. **8 és 1/2 nő** (P. Greenaway)*** 20-án h7. **American Pie 2 – Amerikai pite 2.** (English version, eredeti nyelven, magyar felirattal)** h7. **Sade márki játékai – Quills** (am.)*** 20–21-én és 23-án f9. **Eredendő bűn** (fr.–am.)** 22-én f9, 26-án n7. **Mi kell a nőnek?** (mb. am.)* 25-én f9. **Final Fantasy – A harc szelleme** (mb. am.)* 26-án n2. **Idegelés – The Blair Witch Project** (am.)** 20-án 3, 22-én 5. **Vorosilov mesterlövésze** (orosz)** 21-én 3. **Az utolsó hárem** (fr.–olasz–török)** 20–22-ig f9, 22-én 3 is, 23-án 3, f7, 25-én f7, 26-án n9. **Idióták** (dán)*** 21-én f5, 26-án 3. **Malena** (olasz)*** 23-án 5, 25-én 3. **Csokoládé** (am.) 20–22-ig f7. **Farkasok szövetsége** (fr.)** 23-án f9. **Betépve** (am.)* 25-én f9, 26-án n5.

HUNNIA (VII., Erzsébet krt. 26. Tel.: 322-3471) 24–26-ig zárva! **Babe 2 – Kismalac a nagyvárosban** (mb. am.) 20-án és 22-én 4. **102 kiskutya** (mb. am.) 21-én és 23-án 4. **A gyűlölet** (fr.)** 20-án 6. **Reménytelen gyilkosok** (német, D. Tsintsadze)**, kísérőfilm: **Villi, az elefánt** (Pál B.) 21-én 6. **Mindent anyámról** (sp.)*** 22-én 6. **Tigris és Sárkány** (kínai–tajvani–amerikai)* 23-án 6. **A síró ember** (angol–fr.)* 20-án 8. **Egy kapcsolat vége** (am.)* 21-én 8. **Pop, csajok satöbbi** (am.)** 22-én 8. **Csokoládé** (am.) 23-án 8. **Blöff** (angol)***, kísérőfilm **A mesterlövész** 20-án este h10. **Harcosok klubja** (am.)*** 21-én este h10. **Bíbor folyók** (fr.)*** 22-én éjjel 10. **Taxi 2.** (mb. fr.)* 23-án éjjel 10.

KULTIPLEX (IX., Kinizsi u. 28. Tel.: 476-0116, 215-3388) 24-én zárva! **Jeruzsálem** (svéd)* n5. **Elizabeth** (angol)* 7. **Sötét ablak** (fr.)** 9.

MŰVÉSZ (VI., Teréz krt. 30. Tel.: 332-6726) 24-én zárva! MARLENE (német–olasz, J. Vilsmaier)* n5, h7, n10. **Süti, nem süti** (am., W. Allen)*, kísérőfilm: **Kis tehén** (I. Lazin) 5, 7, 9. **Dalok a második emeletről** (svéd, R. Andersson)** 7, h9. **A Kelet az Kelet** (angol)* 20-án n6. **Fűbenjáró bűn** (angol)* 21-én n6, 23-án h9. **Ízlés dolga** (fr., A. Jaoui)* 22-én 5. **Gyorsbűfék, gyors nők** (am., A. Kollek)** 21-én 9, 23-án n6. **Táncos a sötétben** (dán–svéd–fr.)** 25-én f5. **Pad a parkban** (spanyol, A. Vila)* 26-án f6. **Macerás ügyek** (magyar, Hajdu Sz.)** 20-án n8. **Moszkva tér** (Török F.)*, kísérőfilm: **2000 méter** (Nyitrai M.) 21–23-ig és 26-án n8. **Torzók** (Sopsits Á.)* 25-én n8. **Mély víz** (am.)* 20-án 9, 23-án n6. **A harcos és a hercegnő** (német)** 21-én 9. Afta és a többiek – 3 magyar kisjátékfilm: **Afta** (Mundruczó K.) + **Szortírozott levelek** (Kocsis Á.) + **Fehér alsó** (Meskó Zs.) 22-én 9. **Éjjel-nappal fiatalok** (angol)* 23-án 9. **Mielőtt leszáll az éj** (am., J. Schnabel)** 20-án és 26-án n6, 25-én 9. **Második bőr** (spanyol, G. Vera)*** 21–22-én n6. **I love Budapest** (Incze Á.)* 25-én f6. **Memento** (am.)*** 20-án f9, 23-án f5. **Mortal Transfer – Végzetes hipnózis** (fr., J-J. Beineix)*** 21-én h5, 26-án 9. **Rekviem egy álomért** (am.)*** 21-én 7. **A szibériai borbély** (Ny. Mihalkov) 22-én 5. **Hullámtörés** (L. von Trier)** 22-én 8. **A Millió Dolláros Hotel** (W. Wenders)** 23-án f7. **Umca-umca macska-zaj** (E. Kusturica)* 25-én f5. **Buena Vista Social Club** (W. Wenders) 25-én n7. **Reménytelen gyilkosok** (német, D. Tsintsadze)**, kísérőfilm: **Villi, az elefánt** (Pál B.) 20-án f7, 25-én n9. **A sziget foglya** (fr., P. Leconte)* 26-án f5. **Szerelemre hangolva** (hongkongi, V. Kar-vaj)* 26-án f7. **Paszport** (Gothár P.)* 26-án n9.

ÖRÖKMOZGÓ (VII., Erzsébet krt. 39. Tel.: 342-2167) 24-én zárva! **Ölj meg, csak csókolj!** (olasz–fr., D. Risi) 20-án f5. **A kokain földjén** (magyar, Banai T. P.) 20-án f7. **8 és 1/2 nő** (P. Greenaway)*** 20-án f9. **Rémület a színpadon** (am., A. Hitchcock) 21-én f5. **Pop, csajok satöbbi** (angol–am. S. Frears) 21-én f7. **Utazás a lehetetlenbe** (fr., G. Mélies) + **Caravaggio** (angol, D. Jarman) 21-én f9. **Vili, a veréb** (magyar rajzfilm, Gémes J.) 22-én f5. **Szerelmi lázálom** (olasz–fr.–ny.német, D. Risi) 22-én f7. **Váratlan tűzeset** (fr., G. Mélies) + **A rajzoló szerződése** (angol, P. Greenaway) 22-én f9. Gyerekfilm-összeállítás 23-án f5. **A siker ára** (olasz, D. Risi) 23-án 6. **Utazás a Holdba** (fr., G. Mélies) + **Gyalog-galopp** (angol, T. Gilliam, T. Jones) 23-án f9. **Jégkirálynő** (mb. szovjet) 25-én f5. **Egy csepp méz** (angol, T. Richardson) 25-én f7. **Mágikus rózsák** (fr., G. Mélies) + **A vágy titokzatos tárgya** (fr., L. Bunuel) 25-én f9. Karácsonyi rajzfilm-összeállítás 26-án f5. **Az asszony ördög** (am., J. von Sternberg) 26-án f7. **A gonosz tündér** (fr., G. Mélies) + **Méregzsák** (ir, S. Frears) 26-án f9.

PUSKIN [V., Kossuth L. u. 18. Tel.: 429-6080 (személyes), 429-6091 /92 (automata), 06-30-350-1200 (SMS-jegyrendelés a zárójelben lévő kód alapján)] **Süti, nem süti** (am., W. Allen)*, kísérőfilm: **Kis tehén** (I. Lazin) 20–23-ig és 25–26-án 11, 1, 3, 5, 7, 9, 24-én de. 11, 1 (90934). **Csocsó** (magyar, Koltai R.) 20–23-ig és 25–26-án n12, 1, h3, f5, n7, 8, 24-én de. n12, 1 (11300). MARLENE (német–olasz)* 20–23-ig és 25–26-án 11, f4, 6, f9, 24-én de. h12 (84132). **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* 20–23-ig és 25–26-án f2 (83346). Café Cinema: Fiatal iparművészek bemutatkozó kiállítása.

SZINDBÁD (XIII., Szent István krt. 16. Tel.: 349-2773) 24-én zárva! **Addig jár a korsó a kútra...** (fr.)* 20-21-én 5. **Billy Elliot** (angol)* 22–24-én 5. **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* 23-án 5. **Csokoládé** (am.) 25–26-án h5. **Süti, nem süti** (am., W. Allen)*, kísérőfilm: **Kis tehén** (I. Lazin) h7, f9. **Üvegtigris** (with English subtitles, Rudolf P., Kapitány I.)* (videó) 20–21-én 5. **Mielőtt leszáll az éj** (am.)** 22–23-án h5. **Moulin Rouge** (am.)** 25–26-án h5. **Dalok a második emeletről** (svéd, R. Andersson)** 7, h9.

TABÁN (I., Krisztina krt. 87–89. Tel.: 356-8162) 24-én zárva! **Mortal Transfer – Végzetes hipnózis** (fr., J-J. Beineix)*** 20-án 6. **Van élet a halál előtt?** (magyar) (videó) 20-án f9. **Citromfej** (magyar, Bodó V.)* 21-én 6, 22-én f6. **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* 21-én n7. **A. I. – Mesterséges értelem** (am., S. Spielberg)* 21-én 8. **A Pál utcai fiúk** (magyar) 22-én h4. **Rekviem egy álomért** (am.)*** 22-én f7. **Reménytelen gyilkosok** (német, D. Tsintsadze)**, kísérőfilm: **Villi, az elefánt** (Pál B.) 22-én n9. **Hugó, a víziló** (magyar–fr. rajzfilm) 23-án f4. **A szibériai borbély** (Ny. Mihalkov)* 23-án 5. **Memento** (am.)*** 23-án 8. **Keménykalap és krumpliorr** (magyar) 25-én n4. **Mézga-sorozat** (magyar rajzfilmek) 25-én 5. **Csokoládé** (am.) 25-én f7. **Mátrix** (am.)** 25-én f9. **Szegény Dzsoni és Árnika** (magyar) 26-án n4. **Süti, nem süti** (am., W. Allen)*, kísérőfilm: **Kis tehén** (I. Lazin) 26-án h5. **Buena Vista Social Club** (W. Wenders) (videó) 26-án f7. **A kilencedik kapu** (R. Polanski)** 26-án n9.

TOLDI (V., Bajcsy-Zsilinszky út 36–38. Tel.: 472-0397) 24-én zárva! **A lé meg a Lola** (német)** 20-án f6. **Sue** (am.)* 20-án n8. **Gyorsbűfék, gyors nők** (am., A. Kollek)** 20-án 9. **Hűvelyk Matyi titkos kalandjai** (mb. angol) 21-én f6. **Eleven hús** (spanyol)** 21-én 7. **Comic Strip – Képtelen képregény** (am.)** 21-én 9. **I love Budapest** (magyar)* 22-én f6. **Agyament Harry** (am.)** 22-én 7. **Szeress, ha tudsz!** (am.)* 22-én 9. **Mackó Misi a világűrben** (mb. lengyel–fr. mesef.) 23-án 3. **Egyiptom hercege** (mb. am. rajzfilm) 23-án 5. **A nagy Lebowski** (am.)** 23-án 7. **A nő kétszer** (am.–angol)* 23-án 9. **Babe 2 – Kismalac a nagyvárosban** (mb. am.) 25-én 5. **Billy Elliot** (angol)* 25-én 7. **Amerikai szépség** (am.)** 25-én 9. **102 kiskutya** (mb. am.) 26-án 5. **Csibefutam** (mb. angol animációs) 26-án 7. **Mindent anyámról** (spanyol)** 26-án 9. **Az utolsó hárem** (fr.–olasz–török)** 20–23-ig f5, f7, 25–26-án f7, f9. **Moulin Rouge** (am.)** 25–26-án n5. **Nexxt – Rendezői változat** (magyar)*** 20–23-ig f9.

VÖRÖSMARTY (VIII., Üllői út 4. Tel.: 317-4542) 24-én zárva! **Jurassic Park III.** (mb. am.)* 3, 22–23-án f2 is. MARLENE (német–olasz)* f5, h7, 9.

Dóczi György

épitész

irod

Stern Károly: A Cirpac magyar szekció kollektív-ház kiállítása.

Tér és Forma

1931. 10. sz.

képekkel

Dóczi György

épitész

Falusi ház terve, repr

Tér és Forma

1938. 176. l.

Dóczi Gróz

1

Rosner Ruggero

1936. 5. 7.

(8. r.

ık magunknak
voltak a Ti-
rávaszög, E-
zek sajátságos,
t szinte elkép-
állat és nö-
nérges gázokat
ocsarai, útvesz-
sai, haláltrejtő
egy-két napot
lápvilágában.
encei-tó, Han-
nek megfigye-
engetegei, tit-
yökerű éger-
lvai között el-
ott mértékben
elmét, hogy az
sohasem mo-
etből.
nak számolnia
pal, sárral, pi-
ogok hadával,

erdő között. Nemsokára innen is, onnan is, kisebb-nagyobb gémalakok szállingóznak a tiszta légben és elütő, sokféle színük megtarkítja az egyhangú képet.

A mocsár zenéje kisér. Megcsobban a víz, mikor előbbre toljuk magunkat, a nád pedig titokzatosan susog, a be nem avatottnak érthetetlen meséket mondva. Kotyogva, pityegve úszik át előttünk a vizicsibe. Egérként motozgat mellettünk a parányi csíkosfejü nádiveréb. Egyébként nem igen látunk mást, mint egy kis darab eget, mert az öles nád szinte fölénk borúl és elfogja a látást.

Jó ideje haladunk már és kezdjük megszokni az egyformaságot. A barnás, rothadt víz kotuszaga meg-megüti orrunkat, mikor csáklyafánk az iszapos feneket fölkavarja. Egyszer csak elfogy a csapás. Áthatolhatatlan sűrű nádfal mered elénk. A ladik orra keményebb partféléhez ütődik. Még egy erőlködés és megfeneklett a torzsokon. Ingó láphoz értünk. Most már csak gyalog lehet tovább hatolni. Aki ismeri a mocsárt, a bennevaló járás módját, az bátran mehet. De akit sorsa most vezet erre először, az a maga erejére nem igen támaszkodhatik. Vezető nélkül elveszett ember. Száz és száz kéz nyujtózkodik utána a mélységből és lehúzza áldozatát. Tudni kell minden lépést, mert a csalódás itt halált jelent. Megvetett lábakkal, a nádat letiporva, zsombékról-zsombékra lépkedve törtethetünk csak előre. Átlábolunk holmi csatornaszerü vízmosásokon, erecskéken, hináros vizeken, melyek szintáján ott terjengenek a tavirózsák lapos, kerek, fényes, bőrszerü levelei, nyílnak ékes, szép fehér virágai s ágaskodnak a kutyanyelfü és fürészlevelü sás hajtásai. Imbolyogva, iringázva gázolunk előre,

MDK

Dóczi György

Dóczi György és Révész Zoltán tervezték a Bpesti Orvosok Turistaegyesületének házát a Bakonyban.

Bierbauer Virgil dr.: A Bpesti Orvosok Turistaegyesületének háza a Bakonyban.

Tér és Forma, 1931. 149, 150.l./Képpel/

< Dóczi György >

építeszmérnök

cikke

<) Egy „modern"

építész belső vivó-

dásai.

Tér és Forma

1937. 193 – 198. l.

Dóczi Gyorgy, építész és grafikus; sz. 1909 máj. 5. Bpesten Gimn. érettségi után, a bpesti mi egyetemen ~~[illegible]~~ s

1933. építészmérnöki oklevelet szett. Már 1931. szint vett a CIRPAC m. szekció kollektív ház [-ki állításanak rendezésében. ~~[illegible]~~ Meg ez évben Revész Zoltánnal közösen terezte a Bpesti Orvasok Turista egyesületének házát a Bakonyban.

[Illusztrált cikkei és rajzos sportjai jelentek meg 1927 től több fővárosi lapban. A Pester Lloydnak stockholmi munkatársa

[tervezésében és

[o Az alkalmazott grafikával is foglalkozott.

Kottás Ivánt tanítva [illegible]

volt. Önálló wod. műte Csöppség. Rékére 1940. lejár rajz

2476. ÉJJELI SZEKRÉNY, cseresz

2477. KIS ASZTAL, diófa, négyszög Biedermeier.

2478. TIZ EBÉDLŐSZÉK, diófa, Ledertapezierung.

ier. — Zwei Betten, Nussholz, Biedermeier.

. Empire.

al. XIX. sz. — Konsolspiegel, schwarzes

onzveretekkel. XIX. sz. — Schmale Vitrine,

sz. — Zwei Armstühle, roter Lack. China.

l, Nussholz.

. — Stuhl, Nussholz.

luszteres támlával. — Stuhlgestell, Nuss-

sztrák. — Hocker, Österreich.

szel, kárpitozott üléssel és támlával. XVIII.
III. Jh.

, két hermával. XIX. sz. — Eckvitrine,

faberakással. XIX. sz. — Rauchtischchen,

hoz. — Rauchtischchen, ähnlich zu Nr.

-hoz. — Rauchtischchen, ähnlich zu Nr.

Dóczi György

épitéz

l.

Gulyás: Magyar

irok. VI. k. 6. h.

ur

EST

NÉPVÁNDORLÁS PÁRIZSBÓL HAZAFELÉ

A hólepte, szögellő tiroli hegyek vad szépségei nyolcvan kilométeres sebességgel rohannak a hideg, acélkék holdvilágban. Negyvenegy magyar rázkódik hazafelé a harmadosztályú kocsikba gyűrten, két világ köldökzsinórjaival vajudva Párizs és Budapest között.

Az utasok nagy része véglegesen tér haza, vagy családját megelőzve szerencsét próbálni megy, futva a zivatar elől, amelyet a Párizs fölött torlódó fellegek igérnek.

A gazdasági válság depressziója a győztes, gazdag Franciaországban is a mélypont felé közeleg. A hatóságok erélyes intézkedései megnehezítik az idegen munkások számára a tartózkodási engedélyek meghosszabbítását s ezen a tényen kívül még a munkanélküliség problémájával is meg kell küzdeni.

Kissé mind fáradtak és keserűek ezek a magyarok, akik itt hazafelé mennek, egy országba, amelynek levegőjétől, szokásaitól, törvényeitől a hazatérés öröme dacára is félnek már talán. S nemcsak az anyagi vereség törte meg őket, hanem a nagy kaland minden csalódása, amelyet e rögös tanulmányút szerzett nekik. Mert egy ilyen többéves vándorlás eredménye is, mint minden vágykielégés, csak csalódás lehet.

Ezek a magyarok itt megtalálták mind a csodákat, amelyek Adyt megrészegítették, de ők találtak egyebet is. Egy kőműves, aki Miskolcra vándorol vissza fiatal francia feleségével, válogatott magyar s francia szitkok között tépte el francia személyazonossági kártyáját, mihelyt Bázelbe ért. Ő már rájött, — tíz év után — hogy a vándorlási ösztön, amely otthonából kiragadta, csak helyváltoztatást kívánt s nem haza-cserét, holott ma az egyiket a másikkal vállalni kell. A helyváltoztatás, vonaton, hajón, repülőgépen, új éghajlati szenzációk, természeti csodák, de különösen a megszokott környezetből való kiszakadás: ennél nem lehet szédítőbb öröm. De bárki, aki megkísérelte, hogy idegenben gyökeret verjen, el kell hogy ismerje, hogy új hazát teremteni, amely a régit helyettesítené, nem lehet, még akkor sem, ha nem vagyunk hazafiak, mivel az elemzés mélyén kitűnik, hogy »idegenben gyökeret verni« nem más, mint egy új haza keresésének a szinonímja, annak minden polgáriasságával és megkötöttségével.

A franciaországi magyarok életére vonatkoztatva ezt a tényt, a francia és magyar nyelvtani gondolkozás különbségei a két nép egész gondolkozásmódjában, életmodorában megnyilatkoznak. Elképzelhető még, hogy egy magyar a francia szellemet megszerezze, a francia szokásokat bizonyos határig fölvegye, lehetetlen azonban, hogy felnőtt korában kezdve tanulmányozni a nyelvet, valaha is úgy beszéljen, mint egy francia. És ez egymagában elég ahhoz, hogy egy magyar Franciaországban mindenkorra idegen maradjon. A magyar munkások nagyrésze csak alig tud franciául, aminek következtében a franciák nem fogadják be őket, annál kevésbé, mert a francia munkás kenyérirígységen s minden más szemponton kívül már csak faji büszkeségből is megveti az idegent. A párizsi magyarok így kizárólag egymás között élnek, egy furcsán vegyített, egészségtelen, ideges társadalmat alkotnak idegenben s romantikus illúzióktól elvakultan tagadva ezt önmaguk előtt, energiájuk nagyrészét a francia szokások s gondolkozásmód céltalan és sikertelen utánzására pazarolják. Idegenségük a nyelvben, a társadalomban, amelybe beilleszkedni képtelenek, e kivetettség, idegenség s a francia faji büszkeség által beléjük szuggerált beteges alsóbbrendűségi érzés állandó tudata a neurózis egy különös formáját termeli ki bennük s ettől csak azok maradnak érintetlenül, akik nem is kísérlik meg, hogy franciául megtanuljanak s a francia társadalomba beilleszkedjenek, hanem egyszerűen Párizsban élnek magyarok között, magyarul.

De ami minden idegent megkap és sokszor mindennek ellenére Párizsban tart, az a gyönyörű, talán az egész világon egyedül álló francia individualizmus. Mint egy óriási, langyos fürdő, olyan ez a francia szabadság, amelyben fekete, sárga és fehér a megkönnyebbülés és felmagasztalódás egyforma gyönyörűségével mártja meg magát. A szabad mozgás e nagyszerű lehetőségét azonban nem minden tekintetben tehetik magukévá az idegenek, akik azáltal, hogy idegenek ott, talán lgalább annyit veszítenek szabadságukból s emberi értékükből, amennyit az individualista Franciaországban való tartózkodásukkal nyernek. Vannak, akik nem is értik ezt az individualizmust, ezt az anarchista szabadságot s a franciákat egyszerűen csak részegeknek, rendetleneknek tartják. S tény, hogy ennek az individuális szabadságnak, amely oly nagy mértékben bővíti ki a francia polgár privát-életének területét s amelyet csak a szociális törvények hiánya nyujthat, megvannak a hátrányai is. Az alkalmazott munkások számára például, akikre nézve ez az individuális szabadság azt jelenti, hogy korlátlan mértékben szabad dolgozniok, reggeltől késő estig, akár vasárnap is, ha munkát találnak s ha a munkaadó ezt megkívánja tőlük. Haladás ez vagy elmaradottság? A munkaadó és alkalmazott felfogása bizonyára nagyon eltérő ezen a ponton. Tény azonban ebben s minden másban is, hogy egy mély és kétes tenger az, amely minket Franciországtól elválaszt, s ezt a tengert aligha járta meg még magyar sértetlenül.

Ily tapasztalatokkal terhelt lélekkel s idegekkel érkezünk a magyar határra, öröm s szomorúság között tétovázva. Hegyeshalom. Útlevél. Vámvizsgálat. A magyar állam ismét birtokába vesz. Ismét sejt vagyok a testben, amelyből kiszakadtam. Este nyolc óra van. Párizs most kezd lüktetni, a mezítelen görlök most kezdik majd vallásos, dinamikus tornáikat a revűszínházak tompán dobogó deszkázatán, a boulevardok most feszülnek meg az áradó embertenger körül, amely a vágyak körmenetét járja áhitattal, — harminc órányira innen. Szívem összeszorul. S Párizs pogány máglyái égnek lelkemben, amint Pestre érkezem. Milyen csendesek az uccák! Az autó már visz, hogy utamat befejezzem, amikor látni kezdem Párizst, fényingbe öltözötten, remegve, nagyszerűen — nélkülem. Mégis csak szép volt, gyönyörű volt. Most látom csak Párizst igazán Budapestről, amint Budapestet látni Párizsban tanultam meg. De nem mult el hiába a nagy kaland, megtisztító volt a fájdalom: jobb magyar vagyok, mint aki voltam, — jobb magyar és jobb európai.

Lanátor Pogány Ferenc

Újirány a lakberendezésterén!

Központilag megnagyobbított gyártelepünkön készült

IDEI ÚJDONSÁGAINK mintatermeinkben

MÁR MEGTEKINTHETŐK

LINGEL BÚTORGYÁR VII., RÓZSA UCCA 4

„Apponyi-szoborbizottság" nevében végigzsarolták Budapestet

Elfogták az ál-miniszteri titkárt, akinek hivatala és titkos telefonja egy körúti büfé volt

(A Magyarország tudósítójától.) Az elmult hetek alatt gyakran megszólalt ismert nagyobb vállalatok telefonja és »dr. *Váry* kereskedelmi minisztériumi titkár« jelentkezett.

— Kérem szépen, *a nemzet nagy halottjának, Apponyi Albert grófnak szobrot akarunk emelni.* A szoboralaphoz még jelentékeny összeg hiányzik és ezt olymódon próbáljuk megszerezni, hogy *a vállalatok áldozatkészségéhez fordulunk. Legalább 30—40 pengőt tessenek lefizetni nyugta ellenében a szoborbizottság jelentkező embereinek.*

Körülbelül ezeket mondotta »*Váry dr. minisztériumi titkár*« minden alkalommal és ha valamelyik vállalatnál bizalmatlanságot gyanított, készségesen kijelentette, hogy *hívják vissza őt a 368—58-as telefonszámon, amely az ő titkos száma*, mert minden bizalmatlanságot el akar oszlatni. Sok vállalatnál nem voltak kellőképpen bizalmatlanok és az ál-miniszteri titkár emberei megjelentek a 30—40 pengős nyugtával és felvették a pénzt. A *Hungária Műtrágyagyár* egyik igazgatója azonban eleget tett *Váry* dr. felszólításának, visszahívta a 368—58-as telefonszámot és legnagyobb meglepetésére — *egy körúti büfé nyilvános telefonállomása jelentkezett.* Váratlan felfedezéséről azonnal értesítette a rendőrséget.

Detektívek lesbe álltak a büfé telefonfülkéjénél és kiderült, hogy a csaló társaság tagjai *csaknem állandó inspekciót tartottak a fülkénél.*

A detektívek tegnap délután is őrt álltak a büfében, amikor egyszerre csengetni kezdett a telefon. *Egy elegáns férfi gyorsan beugrott a fülkébe* és a félig nyitvahagyott ajtón keresztül a detektívek hallották, amikor *mint Váry dr. miniszteri titkár* jelentkezett.

A telefonbeszélgetés félbeszakadt, a detektívek *benyomultak a fülkébe és elfogták az ál miniszteri titkárt.* Autóba ültették és bevitték a főkapitányságra, ahol hamarosan kiderült, hogy *Hirschler* Ernőnek hívják, 39 éves rovottmultú ügynök. Csomó nyugtatömböt találtak nála az *Apponyi szoborbizottság* bélyegzőjével ellátva. Egyelőre nem akart beismerő vallomást tenni, a rendőrség éppen ezért felhívja mindazokat, akik az »*Apponyi szobor javára*« adakoztak, jelentkezzenek a főkapitányságon *Lukács* detektívfelügyelő csoportjánál, mert pontosan össze akarják állítani *Hirschler* Ernőnek és társainak bűnlajstromát.

A társakat keresi a rendőrség. Úgy látszik gyanut fogtak és *észrevételnül elszöktek a büféből*, amikor látták, hogy a detektívek elfogják vezérüket.

Premierek sorozata Az Est-lapok olcsó színházjegyirodájában

Az Est-lapok színházi jegyirodája a hét premier-darabjaira is szerzett már olcsó jegyet. Szerződésünk értelmében a sikeres ujdonságokhoz rendkívüli kedvezményt nyujtunk olvasóinknak. A Magyar Színház új drámai sikere a Szentpétervár, továbbá a Geraldine, az Andrássy-úti Színház vígjátékujdonsága, Hunyady Sándor új darabja a Pesti Színházban éppen úgy helyet foglalnak a színházi jegyiroda jövő heti programján, mint a Simon Judit (Városi Színház) avagy a régi budapesti színházaknak és kabarék régebbi sikerei. A részletes műsort a színházi rovatokban találják meg olvasóink.

A
Magyar Királyi Osztálysorsjáték
első osztályának húzásai
április 13-án kezdődnek!

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben
500.000 vagy
400.000 pengő
jutalom és nyeremények
300.000
200.000
100.000
50.000 | 25.000
40.000 | 20.000
30.000 | 15.000
stb., stb. pengő, összesen
7,722.000 pengő

84.000 sorsjegy közül
42.000 kisorsoltatik.
Minden második sorsjegy nyer
A sorsjegyek hivatalos ára osztályonkint:

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
24 pengő	12 pengő	6 pengő	3 pengő

Fej-, váll- és ágyékrheumánál, ischiásnál, idegfájdalmaknál, szaggatásnál és zsábánál a természetes **Ferenc József** keserűvíz rendkívül hasznos háziszer, mert korán reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja és méregteleníti.

HIREK

Közeledik az eső

Esetleg zivatar is lesz

A Meteorológiai Intézet jelenti március 23-án délben 12 órakor:

Nyugat-Európa felől hűvösebb légtömegek nyomulnak elő; már a Stettin—Berlin—Zürich—Marseille vonalig jutottak. A hűvös levegő beáramlását kiterjedt esőzés kíséri.

Hazánkban még változatlanul tart a száraz, meleg időjárás, csupán némi átvonuló felhőzet mutatkozott az ország nyugati felében.

Az éjjeli lehülés azonban még annyira erős volt, hogy több helyen elérte a fagypontot.

Budapesten március 23-án

délben a hőmérséklet 13 Celsius fok,

a tengerszintre átszámított léganyomás pedig 762 milliméter, gyengén süllyedő irányzatú.

Várható időjárás a következő huszonnégy órára:

Élénkebb délnyugati-nyugati légáramlás. Nyugat felől borulás. Több helyen eső, esetleg zivatar. Az éjjeli fagy megszűnik, ellenben a holnap délelőtti felmelegedés valószínűleg gyengül.

A Magyarország legközelebbi száma Gyümölcsoltó Boldogasszony hétfőre eső ünnepe miatt március 26-án, kedden délután a rendes időben jelenik meg.

— (Betiltották a »Mezőföld« nemzeti szocialista lapot.) A hivatalos lap közlése szerint a belügyminiszter 156.022—1935. számú rendeletével *betiltotta* a »Mezőföld« című nemzeti szocialista lapot a március 17-iki számban megjelent »Akasztott paraszt« című közlemény miatt. Az indokolás az országnak az 1922. évi XVII. t.-c. 6. szakaszával védett érdekeire hivatkozik. A lap felelős szerkesztője *Festetich* Sándor gróf.

— (A Szabadság) új számát vitéz *Bajcsy-Zsilinszky* Endre »Elég volt a halottakból« című vezércikkel vezeti be. Részletesen foglalkozik a lap a Nemzeti Radikális Párt és a Függetlenségi Kossuth Párt szövetségével, melyben *Kossuth szellemének feltámadását* látja. Nagy cikk foglalkozik *Zsilinszky* derecskei és tarpai választási útjával és a tarpai hivatalos jelöléssel. Az érdekes számot *Nagy* Vince, *Nagy* Ernő, *Balla* Antal és mások cikkei egészítik ki.

— (A budapest—esztergomi személyhajójáratok megindítása.) A M. Kir. Folyam- és Tengerhajózási Rt. közli, hogy a hajójáratokat Budapest—Esztergom között az egyidejűleg kiadott menetrend szerint akként indítja meg, hogy az első hajó Budapestről Esztergomba március 30-án 14 óra 30 perckor, Esztergomból Budapestre pedig március 31-én 3 óra 40 perckor indul.

LÁSZLÓ PAPLAN
Pehely-, gyapjú-, matlapaplan. Megbízható szolid kivitel. Alapítva 1899
VIII., VAS UCCA 14.

— (2100 Mayer él Bécsben.) Most hozták nyilvánosságra a legutóbbi osztrák népszámlálás adatait. Ausztria lakosságának száma jelenleg 6,762.687, 227.324-gyel több, mint 1923-ban. Bécsben és a többi nagy városban erősen csökkent a születések száma, a falvakban azonban jelentősen szaporodott a lakosság. *Bécs* még mindig az ötödik legnagyobb városa Európának 1,860.308 lakosával. *London, Párizs, Berlin* és *Moszkva* után következik. 1923 óta 5000-rel csökkent Bécs lakosainak száma. Kitűnik a statisztikákból az is, hogy melyek a leggyakoribb nevek Bécsben. Így például 2100 Mayer él az osztrák fővárosban. A híres emberek nevét is igen sokan viselik: 600 Schubertje, 300 Schillerje, 300 Straussa és 34 Haydn-ja van Bécsnek.

— (62.000 vasúti szerencsétlenség egy év alatt Oroszországban.) *Kaganovits* orosz közlekedési népbiztos *Sztalinhoz* intézett jelentésében megállapítja, hogy a szovjetvasútakon 1934-ben 62,000 összeütközés és egyéb baleset történt, amelynek során 7000 mozdony és 4500 kocsi összetört és 64.000 kocsi súlyosan megrongálódott. *Az anyagi kár meghaladja a 60 millió aranyrubelt. A halottak száma* »többszáz«, *a sebesülteké* »többezer«. 1935 januárjában és februárjában 12.000 vasúti baleset történt. Mindezek alapján Kaganovits szigorú rendeletet adott ki, amely szerint »a vasúti balesetek havi átlagszámát csökkenteni kell«.

Egy fecske is csinál tavaszt

(Dóczy György rajza)

— (Szécsi tábornok hazatér Kínából.) *Berlini* jelentés szerint *Szécsi* tábornok, aki Kína haderejének újjászervezését vezette, rövidesen visszaérkezik Berlinbe, mert kínai küldetése befejeződött.

— (Kevés a pénz!...) Több pénzt!... Ezt halljuk napról napra, de hogyan és honnan? Szünjön meg először a vigasztalanság és merítsünk erőt a közel jövőre! Legyen bizalom, hit, remény! Nem szabad egy alkalmat sem elmulasztani, hogy mindenki önmagán ne segítsen! Most itt a kedvező alkalom! Közel 8 millió pengő készpénzt sorsolnak ki az új április 13-án kezdődő m. kir. osztálysorsjátékon. Sokezer emberen segített már az osztálysorsjáték, mert nyertek 10, 20, 25, 30, 40, 50, 100, 200, 300 *ezer* pengőt és így jutottak egyszerre nagy vagyonhoz. *Miért ne lehetne ön is szerencsés?* Mindenkinek egyforma a nyerési esélye, tehát kísérelje meg, rendeljen a mai összes példányunkhoz mellékelt kartonlapról levágandó »*Levelezőlap*«-on egy sorsjegyet a közkedvelt *Kiss* bankházban, Kossuth Lajos ucca 1. *A Kiss-féle sorsjegyek* rendkívül szerencsések, ezt tudja évtizedek óta az egész ország.

— (A férfi hajritkulása) megelőzhető vagy megszüntethető a *dr. med. László-féle* hajápolási rendszerrel és Hajápolókészítményeivel. Kapható: Múzeum-gyógyszertár, IV., Kossuth Lajos ucca 22. szám. Romániában: Nagyvárad, Farkas, Apolló-drogéria.

— (Szabadonbocsátották a szappanosmestert, aki a fiát agyonlőtte.) *Debrecenből* jelentik: *Katona* István jómódú debreceni szappanfőzőmester három lövéssel tudvalevően *agyonlőtte részeges fiát.* A vizsgálóbíró erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés miatt vizsgálati fogságba helyezte a szappanfőzőmestert, aki a vádtanácshoz fellebbezett. *A vádtanács elrendelte azonnali szabadlábra helyezését.*

Balatonboglár
legforgalmasabb részén, az állomás és a posta közelében levő üzlethazában nyáras. füszer vagy bármely más célra kiadó. Érdeklődni lehet Budapesten is dr. Bálás Eleknél, Vilmos császár út 25, vagy délelőtt telefonon 178-29

— (Könnygáz az indiai zavargók ellen.) *Londonból* jelentik: Az alsóházban Winston *Churchill*, a legutóbbi karachi zavargásokkal kapcsolatban kérdezte az indiai minisztert, nem lehetne-e a zendülések leverésére puskák helyett, amelyek golyói három-négy embert is átütnek, könnygázbombákat használni.

Sir Samuel *Hoare* indiai miniszter azt felelte, hogy az indiai kormány a pundzsabi zavargások során már eredményesen alkalmazta a könnygázbombákat s javasolni fogja, hogy ahol csak lehetséges, *lőfegyverek helyett könnygázzal harcoljanak a tömegek ellen.* Hozzátette a miniszter, hogy a katonaság és a rendőrség Karachiban kifogástalan módon viselkedett.

Itt említjük meg, hogy *Sonai* indiai faluban *véres harcok* voltak a hindu és a mohamedán lakosság között, mert a *mohamedánok a hindu templom közelében leöltek egy tehenet, a hinduk szent állatját.* A harcok veszteséglajstromáról eddig még nem érkezett jelentés.

— (Nem sikerült a Dunába ugrás.) Ma reggel a Margithídról a Dunába akart ugrani Horváth Béláné, aki a Szépvölgyi út 204. számú házban lakik. Az utolsó pillanatban sikerült *Sárközi* Istvánnak megakadályozni az öngyilkosságot. Az úriasszony öngyilkosságának oka, hogy nézeteltérése támadt családjával.

— (Betörések.) Az elmult éjszaka betörtek *Kollin* Henrik textilkereskedő Szent István tér 5. szám alatti üzletébe és mintegy 1500 pengő értékű textilárut vittek magukkal. Betörtek *Erdős* József borkereskedő borpincéjébe is Földváry ucca 3., ahonnan *nagyobbmennyiségű bort vittek magukkal.* A rendőrség a betörőket keresi.

— (Kitiltott karikatúragyüjtemény.) A hivatalos lap jelenti, hogy a kereskedelmi miniszter megvonta George Gross »Spiesser-Spiegel« című karikatúragyüjteményének postai szállítási jogát.

— (A taxi magától elgázolta sofőrjét.) Szombaton reggel a *Zárda* ucca 61. számú ház előtti taxiállomáson B. I. 786. számú szürke taxi a *lejtős úton önmagától elindult.* A taxi sofőrje, *Sági* János, a kocsit vissza akarta tartani, azonban az *autó fellökte és átgázolt rajta.* Ságit súlyos sérüléseivel a mentők a Kókus-kórházba vitték.

— (A mezőgazdasági polikultúra pavillonja.) A kiállítás legérdekesebb, legvonzóbb és tanulságosabb csoportja *Frigyes főherceg uradalmainak* reprezentatív és demonstratív kiállítása. Ez a csoport a magyar nagybirtokot reprezentálja és a *nagybirtok előnyeit demonstrálja. Albrecht* főherceg, *Frigyes* főherceg fia, aki maga vezeti az uradalmak üzemeit, maga rendezte ezt a kiállítást is. Bemutatják itt *a mezőgazdasági polikultúrát* és annak minden eredményét. Képek, modelek és termények adnak tökéletesen hű képet az uradalmakról és azok teljesítményeiről és a csoport egész rendkívüli látványossággal is szolgál: halukkal zsúfolt halastóval és a *gazdálkodás mozgalmas részleteit bemutató mozival* is. Ezt a csoportot könnyen megtalálja a közönség, mert az izléses magyaros stílusban épült pavillon 15 méteres tornya felkiáltójelként hirdeti, hogy ez a kiállításnak kétségtelenül a legérdekesebb része.

---

x **Emésztési gyengeség,** vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, ekcémák, furunkulusok eseteiben a természetes »*Ferenc József*« keserűvíz gyorsan szabályozza a belek annyira fontos működését és a vért biztosan felfrissíti.

x **Leicával a Földközi tengeren.** A. F. *Baumann* a Pesti Lloyd-palotában nagyszámú közönség előtt tartott és nagy tetszést aratott vetítettképes előadását április 1-én este 8 órakor megismétli. — Ugyanott művészi fotokiállítás nyílt meg, amely március 31-ig egész nap megtekinthető és 25., 27. és 28-án este 6 órakor Baumann úr személyesen magyarázza a felvételeket.

Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullétet szorulás vagy keresztfájás fokozza, az enyhe és igen kellemes természetes Ferenc József keserűvíz mindig puha, könnyű székürülést és kielégítő emésztést szerez. Híres nőorvosok a legnagyobb elismerés hangján írnak a valódi Ferenc József vízről, mert ez a kritikus életkorban is hosszabb időn át alkalmazható anélkül, hogy szerfeletti kedvező hatása csökkenne.

REKLÁMÉLET

1934.12.12.

Az osztrák sí-paradicsom

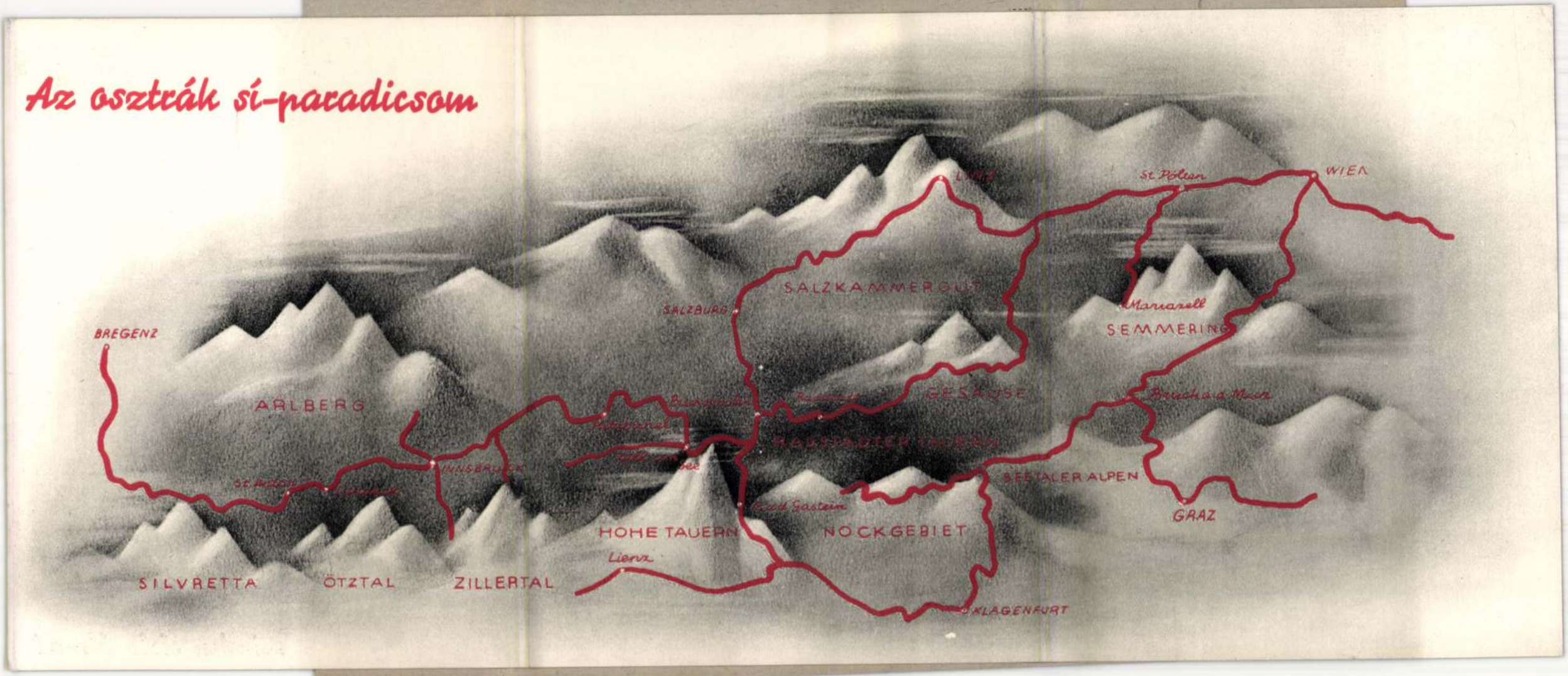

Dóczi György

Szellemes technikájú Ausztria-prospektus

A Phönix biztositó idegenforgalmi osztálya kiadása

Dóczi György terve

Jelentkezéseket elfogad és minden felvilágositással, prospektussal készségesen szolgál:

PHÖNIX

Biztositó Idegenforgalmi Osztálya, Budapest, V. Ferenc József-rakpart 33. Dunacorso. Tel.: 88-4-00.

Továbbá:

OSZTRÁK FORGALMI IRODA
Andrássy-ut 28. Tel.: 13-5-83.

JANUÁR
FEBRUÁR
MÁRCIUS hónapokban olcsó sí-túrákat rendezünk az

ARLBERG
ÖTZTAL
SILVRETTA

hegyvilágába. Jelentkezéseket már most elfogadunk.

Ált. Ny. Rt.

Bichl Alm

1670 m. MAGASSÁGBAN
KÖZEL 1000 MÉTERREL
KITZBÜHEL FÖLÖTT:

A minden igényt kielégitő tökéletes sí-túra, a **PHÖNIX BIZTOSITÓ Idegenforgalmi Osztályának rendezésében**

A **Berghotel Bichl-Alm** a **Kitzbühelt** környező számos Alm-ok egyikén épült. Turánkat azért vezetjük ide, mert síszempontból Kitzbühelt éppen csodás fekvésű erdőktől és szikláktól mentes hatalmas kiterjedésű „Alm"-jai tették világhirüvé, melyek ugy a kezdő, mint a túrasielőknek szinte kimerithetetlen túralehetőségeket biztositanak.

A **Bichl-Alm** óriási előnye, hogy 1670 m. magasan fekszik (Kitzbühel 763 m.). Ez azt jelenti, hogy karácsonykor is feltétlen biztos hóviszonyokkal és ködmenteséggel, tehát sok napsütéssel számolhatunk.

A **Kitzbühel**-ből a **Hahnenkamm**-ra vezető függővasut is elérhető Bichl-Almról; oly előny ez, melyet csak igen kevés hely biztosit a sielőnek. (22 különböző lefutási lehetőség.)

A **Berghotel Bichl-Alm,** mely központi fütéssel, villanyvilágitással és hideg-meleg folyóvizzel van ellátva, egyedül áll közel 1700 m. magasságban. Távol a város zajától, a behavazott hegyek, mezők között, csendes, nyugalmas és kedélyes estéket biztosit mindenki számára. Aki azonban sulyt helyez a városi társas életre, az ezt is könnyen megtalálhatja a világvárosi nivón álló nagy Kitzbüheli hotelekben.

UTAZÁS ODA:	**11 napra gyorsvonat**	**14 napra különvonat**
indulás december 23	8·00	7.00
érkezés Kitzbühel	22.20	21.20
szánnal Bichl-Alm	2½ óra	
UTAZÁS VISSZA:		
indulás január 2	6.50	jan. 5 9.20
érkezés Keleti	22.10	23.30

RÉSZVÉTELI DIJ:

Balkonos déli szobák	Sch. 110+P 73.70	Sch. 150+P 67.—
Balkon nélküli „	Sch. 101+P 73.70	Sch. 137+P 67.—
1-2 ágyas turista „	Sch. 92+P 73.70	Sch. 124+P 67.—
12 „ „ „	Sch. 83+P 73.70	Sch. 111+P 67.—

A részvételi dijakban a következő szolgáltatások foglaltatnak: 9 ill. 12 napi teljes penzió (napi háromszori bőséges étkezés), utazás oda-vissza, Szán-ut Kitzbühel—Bichl-Alm és vissza, adók, borravalók.

Az utazáshoz turistaigazolvány és a Magyar Nemzeti Bank 91. sz. engedélye alapján orvosi bizonyitvány szükséges.

JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ: DECEMBER 7

György Dóczi

György Dóczi:
Cover for Miklós Radnóti's
Selected Poems, 1930—1940

Cover of the periodical
"100%", 1927

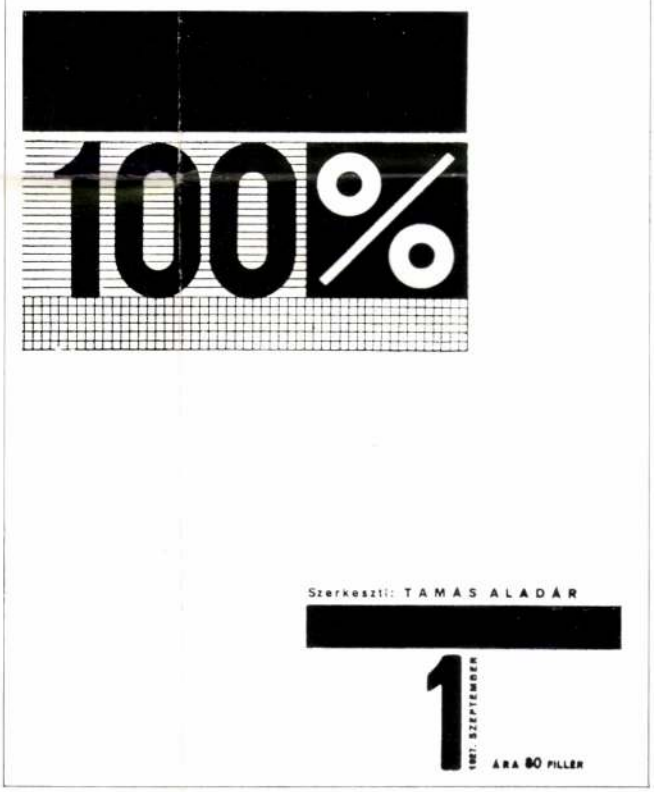

(From the Archives of the Hungarian Academy of Sciences)

1021

KAZINCZYNAK

FORDÍTOTT

EGYVELEG ÍRÁSAI.

ELSŐ KÖTET.

SZÉPHALOM, ABAUJBAN,

1808.

FERENC KAZINCZY:
MISCELLANOUS TRANSLATIONS,
VOL. 1, SZÉPHALOM, 1808

IMRE MADÁCH: POEMS,
PEST, LANDERER, 1840

LANT-VIRÁGOK

IRTA

MADÁCH.

PESTEN.

Nyomtatta Füskúti Landerer Lajos

1840.

Courtesy Akadémiai Publishing House

Építészet - világi

Menedékház (Bakonybél)

Dóczi György és Révész Zoltán

Tér és Forma, 1931

IV. évf. 149-150.

Dr. Bierbauer Virgil: A budapesti orvosok turistacsoportülésének hára a Bakonyban.

Dóczi György építén

Tér és Forma, 1931

IV. évf. 149-150.

Dr. Bierbauer Virgil: A budapesti orvosok turistaeonczületének kára e Bakonyban.

Dóczi György

Térés Forma, 1981.

IV. évf. 331-334.o.

Stecu károly: A Cirpac. magyar nekeró kollektivház kiállítása.

Dóczi György rajza

1937 dec. 5.

AZ ÉST

SZÍNHÁZ

Trude Schoop

TRUDE SCHOOP, A VILÁGHÍRŰ TÁNCMŰVÉSZNŐ, AKI MOST BUDAPESTEN VENDÉGSZEREPEL

(Dóczi György rajza)

AZ EMBEREVŐ EBÉDET FŐZ

kunyhó előtt, *egy nő felugrott és hozzánk szaladt.* Nagy csomó *vizililiomot* rakott az ölembe és óriási **fekete** szemeivel gyönyörűen *rámosolygott a férjemre.* Mialatt vagy öt percig szakadatlanul mosolygott, elgondoltam, hogy

milyen ősi trükk lehet a »feleségnek virágot adni, a férjre rámosolyogni.«

Pénzt nem fogadott el a virágokért és elszaladt. Hát bizony a fidsi benszülöttek még nem civilizálódtak eléggé, még nem csinálnak *üzletet*

nagyapja azt mesélte, hogy nagyon rossz.

— *Miért?* — érdeklődtem.

— *A fehérember húsa halszagú* — válaszolta mosolyogva Karamel.

Miután nem sértődtem meg, kissé beszédesebb lett és megtudtam tőle, hogy

az emberevők egyáltalában nem szerettek embert enni.

Se fehéret, se barnát. Az örömüvöltés és tánc, amit emberlakoma előtt rendeztek, nem örömüvöltés volt, hanem »hangolás«

Dóczi György M.D.K.

"észt vett a CIRPAC első kiállitásán / a rendőrség betiltotta/

"ajor Máté:Egy épitész szubjektiv megjegyzései

Magyar Épitőmüvészet 1963/4. 58.l.

Dóczi György

építész

Neve megjelent néhányszor a CIAM magyar szoportjának publikációiban.

Gábor Eszter: A CIAM magyar szoportja 1928-1938. 8.
Akadémiai Kiad. 1972.

Dóczi György

Kollektivkai cellája

Grod c. terve repr.

Uj Szin. 1931. 90. l.

42. Fr.

I:

456.

42. Francesco di Giorgio Martini követője.

A mester sz. Sienában 1439-ben. † Volta Fighilleben 1502-ben.

Madonna.

Az előtérben, balra fordultan ül a gyermek Jézus és a térdén levő piros fedelű nyitott könyvet nézve, jobbját felemelten tartja. Mögötte térdel Mária s kezeit összetéve imádkozik. Balról két fehér ruhás szőke angyal áll és az egyiknek kezében kosár van virágokkal. Jézus fekete sávos fehér kendővel kötötte magát körül; a Madonna öltözete aranyszegélyű kék palást és szűk ujju piros ruha. A háttér sziklás hegy és tenger.

Fa, méretei 59 : 34·5 cm. — 1880 : IV. 2-iki jegyzék 30.

Ramboux J. A.: 172, pag. 32. Francesco di Giorgio: Das Christuskind in einem Buche lesend, hinter ihm Maria betend, zur Seite zwei Engel, welche Körbchen mit Blumen und Kirschen halten, im Hintergrund eine Landschaft.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok az Orsz. Képtban:

GYÁR ÉS FŐÜZLET
BUDAPEST VII, SZÖVETSÉG-U. 37
TELEFONSZÁM: 515—71, 518—00, 416—06

113

bánatnak keserü a könnye. A bajt megelőzni, a betegségnek idejekorán elejét venni sokkal könnyebb, mint a már kifejlődött bajt gyógyítani.

Az egészség alapja a helyes táplálkozás, a testi és lelki erő gyarapítása. A legtöbb esetben ehhez nem elegendő a szokásos táplálkozás. Mindennapi étrendünket ki kell egészíteni olyan erősítő tápszerrel, amely az élet fenntartásához, a szervezet felépítéséhez, a munka elvégzéséhez szükséges tápértékeket és vitaminokat koncentráltan, jóízű, kellemes formában tartalmazza és az emésztést nem terheli meg.

Ilyen természetes kvintesszenciája a tápszereknek az OVOMALTINE.

Fiatalnak és öregnek, egészségesnek és betegnek a reggeli- és uzsonnatejhez adjunk 2—3 kávéskanál OVOMALTINE-t.

Az OVOMALTINE magyar termék, hazai nyersanyagból magyar kéz itthon gyártja.

Ára a doboz nagysága szerint P 5.—, P 2.80, P 1.50

Mintát és ismertetést ingyen küld a dr. Wander gyógyszer- és tápszergyár rt., Budapest, 100. postafiók, X. ker., Keresztúri út 32/b.

Dóczi György

szem a szövegből meríti. A meggyőzést a hű fényké
mellékrajzok, a szöveg és fénykép eredeti elrendezés
gével való kidomborítása, a Blickfang a grafikus feladat
tosságú feladat. Az emlékkép magva is szigoruan vé
hipnotikus erővel vonzza maga felé a még nem befoly
miután a vásárlás a legtöbb esetben nem rögtön törté
tonságával és erejével kell az emlékhatásnak működni.
tartja ébren az áru nevét, márkáját, szállítóját. Ehhez a
már a művész leleménye szükséges.
Amerika utólérhetetlen tökélyre emelte a hirdetés műv
lataik rengeteg megszívlelendő tanulságot rejtenek

Magyar Grafika
1931. 5-6. 14

Dóczi

irod.

Rosner, Charles:

Ungarische Gebrauchsgraphik

Különlenyomat a

Gebrauchsgraphik

1936. 8. számából

s m

MAGYAR MUVESZET

1936. 350-357 l.

Dóczi György

Dóczi György karikatúrája

Magyar Hirlap 1976/157/9

Dóczi György, grafikus

MOk

Radnóti-verskötet (1933.) címlapját rajzolta.

Zolnai Béla: A könyv is műemlék 167-69.l

X/4.

Bp. 1960. április

KÖNYVBARÁT

Dóczi György

MDK

épitész II. dij

A bpesti orvosok turista egyesületének menedékház-pályázata.
Épitőmunka. 1933. 1.sz. 2o.o.

Dóczy György építén

L: Bodon Sándor

Timon Kálmán: Szemle - Tintelet a szülőföldnek 63

Magyar
Építőművészet Bp. 1983 83/4

Dóczy György

Bortnyik Sándor Damjanich u.-i Mühe-
kyében sok látogató járt fel a művész-
hez: Dóczy György és Révész Zoltán,
mindketten kezdő építészek.

Radó György (Brazília): Emlékszerek Bortnyik
Sándorról.

Magyar Hírek, 1977. jún. 4. 13. old.

Dócsi György

Az 1931-es kollektív kárkiállításon részt vett a művész

Merei Ottó: Néhány megjegyzés Gábor Eszter...
Művészet, 1980. június – 46. lap.

Dóczi György

A lakó-háló cellapár Dóczi György kor ai munkája közé tartozik. Erről Molnár Farkas számol be.

Merei Ottó: Néhány megjegyzés Gábor Eszter..., Művészet, 1980. junius – 46. lap.

Dóczy György

szul. Miskolczon 1860 ápr. 24

Ref. Éretts. Miskolcon

Művész akar lenni -

1880/81. I. Első szakosit.

Herculanumi nõ tipusa IV. 19.

mdk.

Dóczi Sanós kincstárnok

1525 aug. 1én beszél az uj és jó pénz-
ről, melyet a közeli napokban fog-
nák verni

Hustár L. a Budai Pénzverés Története a Középkorban.
Bp. 1958

113. L

M.D.K.

Dóczi Kata, festő

csendeleték említi:

Zsoldos Álmos: Őszi TárlatMarosvásárhelyen

Utunk - Kolozsvár, 1954. nov. 26.

Doch - Doctor
Dóczą - DoczyE - R

Doch —

— Polányi

D

MDK

Doctor

Fotográfiai emütermet nyit 1862 – ben.

Hoffmann Edit: Barabás Miklós. Bp. 1950. 55 o.

M.D.K.

Doctor, festő

A művészek a múlt sz.elején, hogy megéljenek rajzleckéket is adtak, vagy rajztanárok lettek. Igy ő is Pest-Budán. 278.o. 31.jegyz.

Lengyel Imre: Wilh. Egger pinxit 1825. A Lilla arckép festőjéről 257.o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve. 1965. Debrecen, 1966
Alföldi Nyomda. Debrecen

MDK

Doctor,

Borsos és Doctor mütermében:

Arckép./Fotogr./ 1863.

Felvéve Borsos modorában.

Dr. Lázár Béla:Ikonográfia. Művészet. 1915. 93.l.

Adatok művészetünk történetéhez.

MDK

Doctor A., festő

Férfiarckép, 1846. v. f

OMSZM. - 27. kiáll. - 1918 márc. - 19.-20. sz. - rajzai. -

II. sorozat. - Jegyz.

le. D. K.

DOCTOR Lelkes festő
(1813 – 1888)

Arcképfestő

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945
Bp. 1962, 118. l.

Doctor Albert (1825-1888)

Férfiarckép. „A. Doctor 1846" arv. 280×222 mm.
ctn.: 1915-927.

Magyar rajz és akvarell a XIX. és a XX. Szélachban. Kat. bev. Oelmacher Anna.
Bp. 1959.

25

M.D.K.

Doctor Albert.festő,fényképész

Arcképfestő.A hetvenes évek elején Borsos József társa elvált tőle,de 7 év múlva újra együtt volt fényképműtermük.Ekkor Varságh Imrét vették új társul aki fénynyomatokat is készitett.Ekkor lehetett retusőr náluk Magyar-Mannheimer Gusztáv. 216.o.

Fejős Imre: Fényképezésünk első virágkora,1855-1885. 209.o.

a Folia Archaeologica.A.1958.Bp.Képzőmüv.Alap Kiad vall.Bp.1958

M.D.K.

Doctor Albert,festő,fényképész.

Arcképfestő.Borsos Józseffel együtt vezetett fényképmütermük kommerciális és müvészi képekre tagozódik.Utóbbiakon Borsos festményeinek eleganciája,előkelő beállitása,jelenik meg.Doktor sem maradt el a fény jellemző erejének kiaknázásában.A jó tradiciókat folytató utódokat neveltek. 217.o.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora,1855-1885. 209.o.

Folia Archaeologica.A.1958.Bp.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1958

M.D.K.

Doktor Albert,festő,fényképész

A pesti régi Botanikus-kertben nyitotta meg ~~mük~~ fény képműtermét Borsos József bécsi festővel.Korabeli vélemény szerint"Rövid idő alatt a hazában minden más fényirdaimütermet felülmula a képek tökéletessége és szépsége által".Lovasokat,fogatokat is fényképeztek 216.o.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora,1855-1885. 209.o.

Folia Archaeologica.X.1958.Bp.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1958

M.D.K.

Doctor Albert,festő,fényképész

Arcképfestő.Borsos József bécsben dolgozó festővel Pesten a régi Botanikus-kertben nyitottak fényképműtermet. 216.o.

Fejős Imre: Fénaképészetünk első virágkora,1855-1885. 209.o.

Folia Archaeologica.A.1958.Bp.Képzőműv.Alap Kiadóvall.Bp.1958

M.D.K.

Doctor Albert, festő, fényképész

Arcképfestő. Borsos Józseffel együtt vezetett fényképműtermükből Borsos 1874-ben kivált. 216.o.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora, 1855-1885. 209.o.

Folia Archaeologica. A. 1958. Bp. Képzőműv. Alap Kiadóvál. Bp. 1958

M.D.K.

Doctor Albert festő,fényképész

Arcképfestő.1874 után,miután Borsos József kivált fényképműtermükből,a Kristóf téren kozmatával dolgozott n ugalomba vonulásáig. 216.o.

Fejős Imre: Fénaképészetünk első virágkora,1855-1885. 209.o.

Folia Archaeologica.A.1958.Bp.Képzőműv.Alap Kiadóváll.Bp.1958

M.D.K.

Doctor Alber

Doctor A., festőm. MDK

részt vett a kiállításon müvé/-ei-/ vel.

Művészet.1918. 23.old.

Doctor Albert, 1813-1888

Guyon 48-as tábornok, vf.

Almásy-Tel. Int. 8. aukc. 1942. febr.
8/1 l.

Doctor Albert festőm.

Lead IV. ~~123~~ 137.1.

Doctor Albert

Mandello Vilmos arcképe, vf.

Reformkor művészete. Fővár.képt.36.kiáll. 1948.jul.

9. l.

MDK

Doctor Albert, 1813-88.

Guyon Richard képmása, vf.

Ernst Muz. aukc. Árv. Közl. 1.rk.sz. 1939.jan.

21 l.

M. D. K

DOCTOR Albert Pestő

(1813 – 1888)

A „táblabírókorszak" arcképfestője.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945
Bp. 1958. 118. l.

MDK

Doctor Albert

Landauer iskolájában tanult, aki később Borsossal fényképeszeti mütermet nyitott "Borsos éa Doctor" cég alatt.

dr.Bíró Béla: Pesti müvészeti élet azáz év előtt. Képzömüvészet. 1930. 35. sz. 234-242.l.

M.D.K.

Doctor Albert akadémiai festő, ki mint fényképező (Doctor és Borsos) lett ismeretessé Budapesten elhunyt.

Halálozások.

Vasárnapi Ujság 1888.25.évf.13.sz. 218.l.

MDK

Doctor Albert, 1825-88

Férfiképmás, vizf.

Ernst Muz. 19. auk. 1922. máj.
13 l.

HDK

Doctor Albert, 1813-1888.

Guyon 48-as tábornok képmása, vizf.

Almássy Teleki VIII. 1942.
8 1.

MDK

Doctor Albert, 1813-1888.

Mandello Vilmos orvos arcképe, vizf.

Szfvárosi Képtár uj szerzeményei. II.Szal. Kiáll.
1939. jan. 5 l.

Doctor Albert
festő

1813-1888 . Archépfestő

A magyarországi műv. tört. I. 371
Corvina 1970.

Doctor Albert

Mandello Vilmos arcképe, vizf.

Reformkor művészete. Fov.képt. XXXVI.kiáll.

1948. jul. 9 l.

Doctor Albert:
Zichy Mihály 1870 körül

Koltai Ágnes: A fényképészet hajnalán. Részletek a Tény-kép cimü Műcsarnokbeli kiállitás anyagából.

UJ TÜKÖR 1982. XIX.évf.2.sz.20-21.o.

SZERZŐDÉS

munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

mely létrejött egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri u. 62.), másrészről

név:

főállásu munkahelye:

állandó lakcime:

szem.ig.száma:

megbizott között az alábbi feltételekkel:

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

DOCTOR ALBERT / 1813 - 1888 / :

69. Mandell• Vilmos orvos arcképe. - Vizf., p. 27 x 36 cm. Jelz.l.j.: 'Avec le sentiment du plus gran/d/ devoument de votre ami in/.../ Albert Doctor 18/../

Doctor Albert

Kopjmaygraf 150évé

1943

V

FIALOVSZKY / XIX. sz. elején / :

99. Olasz táj. - C.rajz, p. 40.3 x 29.5 cm. Jelz.l.b.:"Fialovszky fecit 1831".

FISCHER LEOPOLD / XIX.sz. közepén / :

100. Magyar ur arcképe. - Vizf., p. 24 x 29.5 cm. Jelz.l.j.:"L.Fischer 844".

FREYTAG ZOLTÁN :

101. Kilátás Edericsről. - Vizf., p. 57 x 38.7 cm.Jelz.l.j.:"Freytag 38".

GADÁNYI JENÖ :

Doctor Allegt

Biró Béla dr: Pesti művészeti
Kizélet száz év előtt Képzőmű-
veszet 1930. 95 sz. 238. l.

A pesti iparrajz-
iskolában Landauer
Lenartnál tanult

Doctor Albert

1813–1888

Aro Cara

1939. jan.

(Ernst-Muzeumaukcioja I)

Vil.

Guyon Richard,

virf

Doctor Albert

Ernst Múzeum aukciói

~~VII–VIII. (1918). 481. n. Mandello Ignác képmása, jelzett, 1854, vízf., 38 X 31.5~~

1922 máj XIX

Férfi képmás (1847)
vízf

Doctor Albert

Gyugyan táborunk arcképe vízf.

Repr.

Almásy-Teleki VIII. 1942

ILLUSZTRÁCIÓK

Doctor Albert

Szépen. Nemz.

Férfi archép, gonache (~~1850~~)

Doktor Albert
festő

Irod

Ernst Mur. kiáll. X
Magyar biedermeier
kiáll. Bp 1913. 27. 1

Női archép I-II
Férfi archép

1601. Szenes ~~[illegible]~~ Fülöp:

A vesztett boldog

Az erkélyen
beteg leányka ül az asz
a pohárban limon
get visel és térdeit csikos
karfájára nehezedi
pütt elválasztott
térben ~~jobbra~~ a falon
ra pedig fák diszlen
át. Jelzése alól ba

Olajfestés, vász
Vétetett 1898 I
a ~~Ára~~ 450 frt.
és az elszámolá
alatt (114/98)
1899. X. 14-
rv. s mozkvai

Szépen Mur 1918 wára

Graf. ezt 27. kiáll

Fürfiarab, wirf

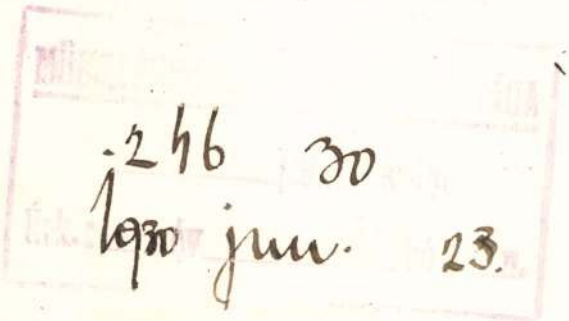

Alm. Tel
1943 XI.

Oktatásügyi Miniszterium.

246 30
1930 jun. 23.

A m. kir. vallás- és kö
és ügyszám alatt a keb.
rendeletének másolata:

asitom
Ottó, a Müemlékek Ország
részére /:lakik: Budapes
Budapest-Gödöllő és vis
utazása alkalmával felmer
kiállitott és számvevőség
alapján /:....14....:/ P s
20 fillért a 127.689
utaljon ki.- Budapest, 1
A miniszter rendeletéből:

Omlet Doktor Albert

Biedermann. Kiäll. 1937

VII. tsem.

Férfi arckép

képzőm. Múzeum

49. Congres international d'anthropolo

50. Benndorf.: Epigrafische Reise in I

51. A ~~XXX~~ L E G. II. Ad. nagyobbik für

52. Ipolyi : Nikolai Oláh Codex Episto

53. Gelcich : Ragusa és Magyarország.

54. Képzőmüvészeti Társulat évkönyve.

55. Ferdinánd v. Lütgendorff. Barna.

56. Jelentés a M. Nemzeti Muzeum 1902-

57. Jelentés a m.Nemzeti Muzeum 1905-(

58. Bátky : A Nemzeti Muzeum néprajzi

59. Kirchliche Kunstschätzen aus Baye

60. ~~XXXXXX~~ Karácsonyi János : A pusz

61. Domanovszky Gy.: Magyarország egy

62. A magyar heraldika és genealogiai

63. Késmárki kalauz. ~~XX~~ Piros.

64/ Moravcsik : Szent László leánya.

65. Bevilaqua Borsodi B.: Az egri egy

66. Magyar Mérnök és Épitészegylet Köz

1938 II. 27 án bekötésre átvet

Doctor Albert

1949 ápr-
máj

Dési H. Kör. Kiáll. V

Mandello Vilmos
orvos archépe.

Fův kept

1939 jan.-febr. (N. tral)

Mandello Vilmos orvos
arck. virf.

~~oktatásügyi Minisztorium.~~

1943. A m. graf. 150 éve:

h. a.

1948 jul.-szept. A reformkor
mův.

251 30 h. a.

1930 jun. 24

-én

A m. kir. vallás- és közok
és ügyszám alatt a keb. s
rendeletének másolata:

Utasitom a
. . . . N a g r a n d M
részére /:lakik: Budapest,
. a Budapestről-Gödöllőre
utazása alkalmával felmerü
kiállitott és számvevősége
alapján /:. . . 19 . . . . :/ . .
. 60 . . fillért a 127.689.
utaljon ki.- Budapest, 19
A miniszter rendeletéből:

Doctor Albert

Fův. hégt

Mandello Vilmos dr. orvos, vir f.
arch.

572. szám. 19

74978 szám.

A Müemlékek országos Bizottságának, f.évi okt. 20-án 477 sz.alatt kelt fölterjesztésére, tudomás és megfelelő további eljárás végett megküldöm.

Budapesten, 1902. évi november 22-én.

A minister meghagyásából:

Doctor Albert
~~Borsos József~~

szerezni.“

A jó hirnevü Borsos és Doktor fényképész-czég legujabban ismét egyesülve, *Borsos, Doktor és Varsághi m. kir. udvari fényképész* czim alatt berendezék Budapesten az erzsébettéri 1. számu házban a főváros legnagyobb műtermét. A fényképirda müködési köre kiterjed minden a fényképészet, olaj és viz- (aquarell) festészet terén ismert dolgozatokra; nagysága továbbá megengedi, hogy 50—60 egyént is felvehetnek egyszerre, s tökéletes müvészi berendezése mellett a czég térképek, vázlatok, rajzok stb. vagy fényképészeti, fametszési és fényképnyomat utáni sokszorositásra is vállalkozik.

Vas Ujs. 1877. 22ol.

Halálozások.

Funk Kálmán fővárosi tanácsnok, egyike a legtevékenyebb tisztviselőknek, elhunyt szélhüdés következtében, alig 40 éves korában. Soká és buzgón szolgálta a főváros ügyeit, eleinte mint alügyész, majd mint törvényszéki főjegyző, utóbb mint tanácsos. Özvegye és két gyermeke maradt.

Ádám György, nyugalomba lépett h. h. apostagi lelkész és solt-egyházmegyei alesperes, meghalt Szabadszálláson apr. 21-én 68 éves korában. Végrendeletében szülővárosa, Nagy-Kőrös főgymnasiumának 2000, a szabadszállási egyháznak 1100, a pesti protest. árvaháznak 100 forintot hagyományozott.

Elhunytak még: Eörsy László, a vasmegyei Kis-Czell kerületi függetlenségi kör elnöke, 49 éves korában Kis-Czellben. — Vásonykői gr. Zichy Zsiga 36 éves korában. — Szarukán Gergely, városi közgyám N.-Váradon. — Jankó Sándor, magyar-gencsi polgár 47 éves korában. — Özv. Michalovics Demeterné szül. Lányi Petronella 73 éves korában Nagy-Károlyban.

Szerkesztői mondanivaló.

Rusesuk. A még nálunk levő közleményeket, melyek, ha nem napi érdekűek is, de igen érdekesek szintén fel fogjuk használni lapjainkban. Alkalmunk volt tapasztalni, hogy közönségünk folyton figyelemmel kiséri az ön érdekes közleményeit.

Bukarest. Az érdekes levelet mai számunkban siettünk közölni, s fölkérjük, hogy hasonló vagy a napi eseményekre vonatkozó közleményeivel ezentul is szíveskedjék fölkeresni lapunkat.

N. N. J. Szives igérete teljesitését elvárjuk.

Fájdalom és öröm. Kisérletnek megjárja, de a közölhetésre még nem érett meg.

Sólyom. Költeményei sem jók, sem roszak, s ez elég rosz.

Létczél. Tartalma prózai bölcselkedés, alakja gyarló, az egészben hiányzik, kivül-belől, a költészet.

R. S. Dal. Csekély értékü.

Álom-való. Szép részletek vannak benne; élénk s csinos leirások. De a mutatvány ellen mégis van kifogásunk. — A kérdezett egyén, mihelyt időt vehet magának, magánlevélben bővebben fog nyilatkozni.

Tardona. R. A. Fel fogjuk használni.

Jász-Berény. Husvétkor. Nem közölhető. Innepi szavakba öltöztetett köznapi gondolatok.

Ráczkeve. Első kisérleteknek nem volnának épen roszak. De azért a folytatásra se merjük nagyon biztatni.

Felső-Ábrány. G. J. Levelét elküldöttük Szegedre Bakay Nándor urnak.

Kritikn alul. Borúra derü. — A Corvinák megérkeztekor (1877. ápr. 24?) — A két testvér nemzethez. — Szeretlek. (Levelező-lapon érkezett verseméný.)

SAKKJÁTÉK.

909-dik számu feladvány. Kauders A.-tól.

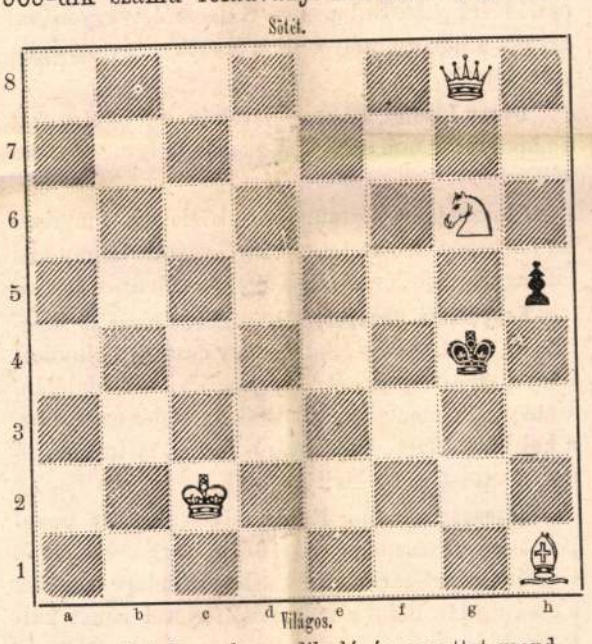

Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

904-dik számu feladv. megfejtése.

Kohtz és Kockelkorntól.

Világos.	Sötét.
1. Vh8—c8	Be6—c6:
2. Vc8—h3	Kc4—d5: (a)
3. c3—c4†	t. sz.
4. Vh3—b3—d7—f5 mat.	
(a)	
2.	Ff7—d5: (b)
3. Vh3—f1†	Be4—e2
4. Vf1—e2 mat.	
(b	
2.	Be4—e3—d4
3. Bd5—d4†	Kc4—b5
4. Bd4—b4 mat.	

Helyesen fejtették meg: *Veszprémben:* Fülöp József. *Gelsén:* Glesinger Zsigmond. *Sárospatakon:* Gérecz Károly. *Debreczenben:* Zagyva Imre. *Miskolczon:* Hartmann testvérek. *Bogláron:* Mayer K. *Budapesten:* K. J. és F. H. *Marosvásárhelytt:* Csipkés Árpád. *Kolosmonostoron:* Brauner Gyula. *A pesti sakk-kör.*

Rövid értesitések: *Sarkad.* J. M. S. Jobbakat várunk.

HETI-NAPTÁR. Április hó.

Nap		Katholikus és protestans	Görög orosz	Izraelita
6	V	**G. 5** Ján. ol. fő.	**G 5 Rogate**	**24 B** Zach.	23 B. G. el.
7	H	Szanisz. } **eresz.**	Áldor	25 **Márk ev.**	24
8	K	Mih. jel. } **járó**	Ákos	26 Basileus	25 Szem
9	S	Niz.Ger. } **napok.**	Gergely	27 Simon pápa	26 Szeth
10	C	**Áldozó csütörtök**	**Áld. csütört.**	28 9 vértanu	27
11	P	Beatrix, Mam.	Berczi Asp.	29 Jázon és S.	28 B. S. h.
12	S	Pongrácz	Narcus	30 **Jakab**	**29 Sa. 6. p.**

Hold változásai. ● Ujhold 13-án 6 óra 46 perczk. reggel.

Tartalom: Török vendégeink (három arczképpel). — Déryné naplójából (folyt.) — Halászat Romániában. — Csatorna a Fekete- és Kaspitenger között. — Servadac Hector kalandos vándorlása a naprendszeren át (két képpel.) — Egyveleg. **Melléklet:** A török küldöttség Budapesten. — A török főváros a háboru kezdetén (két képpel). — Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Mi ujság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Heti-naptár.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 2. sz.)

Egy hatszor hasábzott petit sor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 15 krajczár; többszöri igtatásnál 10 krajczár. Bélyegdij külön minden igtatás után 30 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad *Bécsben:* Haasenstein és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, Mosse R. Seilerstätte Nr. 2 és Oppelik A. Wollzeile Nr. 22.

Valódi arábiai
Mokka-kávé legfinomabb minőségben kilo 2 frt.
Czukor I. rendü finomitott (Surány) 66 kr.
II. » » 64 kr.
ugymint mindenféle fűszeráruk, déli gyümölcs és csemegék a legkitünőbb minőségben
NÁGEL és FIA
fűszer-, csemege- és bor-kereskedésében
Budapest, muzeumkör (országút) 35.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ-FORRÁS
a budai, valamint minden bel- és külföldi keserüvizek közül legtartalomdúsabbnak van elismerve; enyhe ize miatt pedig különösen ajánlható mint legkellemesebb,
leghatásosabb keserűviz,
mely hatás előidézésére az egyéb keserüvizeknél szokásos adagoknak **csak felét** igényli.
Kapható minden gyógytárban s füszerkedésben, és
3051:B **a forrásigazgatóságnál Budapesten.**

Minden régi köhögés ellen,
mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, s a tüdő nyálkásodása ellen a több orvos által megpróbált
fehér mellszörp,
oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkielégitőbb eredmény előidézése nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltünőleg jótékonyan hat, söt **a göresös és hög- hurutnál** elősegiti a nyulós és megrekedő nyálka kiköhögését, azonnal enyhiti a gége ingerlékenységét és rövid idő a att eltávolit minden, ha mé: oly heves, sőt magát a legveszélyesb **szárazbetegségi köhögést, és a vérhányást is.**
Ára 1 egész üvegnek 3.60, egy fél üvegnek 1.80, egy negyed üvegnek 90 kr.
3025 **Mayer G. A. W.**, Breslauban.
Főraktár Budapesten: Török József gyógyszerész urnál, király-utcza 7. sz.

Gyönyörü szép
HÖLGYRUHAKELMÉK
a legkedvezőbben megszerezhetők 3054
HAMBURGER ADOLF-nál,
Budapest, koronaherczeg-uteza 8. sz.
Minták kivánatra azonnal ingyen és bérmentve bárhová küldetnek.

Margitszigeti gyógyfürdő
Budapest főváros közvetlen közelében.

35° R. meleg artézi forrás — porczellán-, márvány-, kád- és kőfürdők zuhanykészülékkel — nagyszerü kert — 300 teljes kényelemmel berendezett szoba — társalgási terem — kül- és belföldi lapok — naponta zene.

Kóralakok, melyek ellen a margitszigeti hévviz kedvező eredménynyel használtatott:

Köszvény — az izületek, izmok, csonthártya, ideghüvely, idült csuza. A csuz, köszvény, erőmüvi behatások, typhus után fellépő hüdések. — Zsábák. — A csontbántalmakat, csontszút, izületi bajokat és külsértéseket követő elváltozások. — Fájdalmas hegek, merevség, hüdés. — Bőrbántalmak. — Vizelési nehézségek. — Méh- és hüvelybántalmak.

A hévviz belsőleg eredménynyel használtatott: idült gyomorhurutnál és alhasi pangásoknál.
A szigeten van gyógyszertár; rendelő orvos: **dr. Verzár.**
Bérleteknél ugy a fürdő-, mint a menetjegyek együttes váltásánál árelengedés.
A szigeten lakók a fürdő-használatnál és a menetjegyeknél előnyben részesülnek.
A fővárossal óránkint kétszer közlekedés. 3343 5

A nyári idény május 1-én megnyittatik.

A lakások megrendelése: a szigeten a felügyelőségi irodában.

(Utolsó posta: Ó-Buda.) **A margitszigeti felügyelőség.**

Előfizetési felhivás
a
KELET NÉPE
czimü politikai napilapra.

A **KELET NÉPE** bátran és határozottan kitüzte az ellenzéki zászlót ezelőtt másfél évvel, bátran és határozottan fogja azt lobogtatni az uj évben is.

A **KELET NÉPE** a konzervativ irány határozott képviselője, minden jóraváló törekvésnek erélyes támogatója, minden visszaélésnek, romlottságnak kérlelhetlen ostorozója.

Az orosz-török háboru alatt harcztéri tudósitásai lehető gyorsasággal és alapossággal fogják olvasóit a bekövetkező, s hazánkra nézve oly nagy fontosságu napi-eseményekről értesiteni.

A **KELET NÉPE** hetenként hatszor egy nagy iven — a szükséghez képest félivnyi melléklettel — ünnep utáni napokon pedig féliven mint esti lap, tehát **mindennap** megjelenik.

A „Kelet Népe“ előfizetési ára:

Egész évre	20 frt — kr.
Félévre	10 „ — „
Negyedévre	5 „ — „
Egy hóra	1 „ 80 „

A „KELET NÉPE“ kiadóhivatala.
(Budapest, egyetem-utcza 4.)

Altesti sérvben szenvedők

Sturzenegger Gottlieb Herisauban (Schweicz) egyáltalán **ártalmatlan** hatású **sérv-kenőcsében** meglepő gyógyszert találnak, ép ugy **altesti sérvek** mint **méh-előesések** ellen. Bizonytványok és köszönő iratok a használati utasításhoz vannak mellékelve. Kapható fazekakban à frt 3.20, szintúgy maga Sturzenegger G. által, mint szintén a következő raktárakban: **Budapesten Formágyi G.** gyógyszert. a boldogságos szüzhez. **Temesvárott Pecher I.** gyógyszert. a segélyző szüzanyához. **Zágrábban Mittlbach Zsigmond** gyógyszert. **Bécsben Weiss József** gyógyszert. a szerecsenhez, Tuchlauben, 27. 2460—3

Hordszékek *betegek számára.*

Gör-kocsik *betegek számára.*

A legjobb és legolcsóbb
vasbutorok kertek és termek számára,
valamint a legujabb szabadékozott *toló ágyak,* rugómatráczczal és kárpitozással, összetolhatók mint egy trumeau-szekrény, ajánl
FEIWEL LIPÓT,
vasbutor- és takaréktüzhely-gyáros, Budapesten. Raktár: ország-út 43. sz., a nemzeti szinház közelében. — Képes árjegyzékek bérmentve. — Ugyanott egy új, 4 kerekü angol tüzi fecskendő is igen olcsón kapható. 3397

Doctor Albert

Balesetek, elemi csapások.

Nagy szerencsétlenség történt e hó 1—2-ika közti éjjel Beck János fővárosi pékmesternél a vigutczában. Két segédje, Hoffman Adolf és Alischer János elvégezvén dolgukat, a kemenczébe jól befütöttek s elaludtak. Mikor reggel 5 órakor Beck belépett, mind a kettőt megdermedve találta. A széngőz Hoffmant meg is ölte, de Alischert még életre lehetett hozni.

Egy sülyedő községről, Döröcskéről tettünk említést a multkor. Egy szemtanu, ki e szomoru nevezetességü tüneményeket megvizsgálta, a következőt irja: A sülyedés ellen jónak látnám, kanálisokat ásni az esés felé, mert a sülyedést bizonyosan a föld árja okozza, a mi onnan is kitetszik, hogy 16 méternyi mély kut megtelt vizzel. Ha tehát a föld árja ezeken a kanálisokan levezettetik, a föld megszilárdul és a sülyedés megszünik.

Mi ujság?

Az országgyülésen is napirenden volt a héten a keleti kérdés. A képviselőházban Simonyi Ernő, Chorin Ferencz már korábban intéztek interpellácziókat a monarchia magatartása felől; legutóbb Somssich Pál is, ki főkép a végből interpellált, hogy az orosz hadmüveletek által megakasztott dunai közlekedéssel szemközt mit akar tenni a kormány a kereskedelem és forgalom érdekében. *Tisza* miniszterelnök e hó 4-én együttesen válaszolt e kérdésekre, óvatosan kerülgetve minden határozott szót, s csak általánosságban emlitve, hogy monarchiánk a semlegességet tartja szem előtt. Két főtörekvése van: mindent elkövetni, hogy a háboru csakis az orosz és török küzdelme legyen, továbbá hogy a háboru következményeikor a keleti ügyek oly végleges rendezésére érvényesithesse befolyását, mely a monarchiára kedvező. *Simonyi*, *Chorin* nem voltak megelégedve a válaszszal, s kérték, hogy a válasz tárgyalását a ház rendelje el. Somssich tudomásul vette, valamint a ház többsége is. E napon a bécsi birodalmi tanácsban is válaszolt a kormány Giskra interpellácziójára, s a válasz teljes lényege az volt, a mit Tisza is mondott.

Török pap keresztyén templom oltára előtt. A török küldöttség szegedi fogadtatásáról a következő megható epizódot közli a „Bp. Napilap“ egyik levelezője: „Vendégeink meglátogatták az alsóvárosi templomot is, hol a fe[illegible] lelkes vendégszeretettel fogadtá[illegible]or örömmel mutogatta a sekrestv[illegible]ból maradt ol[illegible]lyéit. A sekre[illegible]a a török vendégek, mely zsufolásig tömve volt néppel, és itt egy szivetrázó jelenetnek voltunk tanui. *Hodsa Mehemed* efendi a főoltár zsámolyára lépett, tüzben égő szemeit felemelte az égre, s ihlettségtől átható hangon a következőket mondá nemzeti nyelvén: „*Az izlám népe itt áll a keresztyén mayyarok Istenének oltáránál és kivánja, hogy a vallás ne vonjon válaszfalat a két nemzet között, melyet szorosabb kötelék: a vér köteléke fűz össze!*“ — A törökök lelkesülten ismétlék főpapjuk őszinte szivből eredő kivánatát; az összegyült népet pedig anynyira meghatotta a jelenet magasztossága, hogy elragadtatással kiáltott „Amen“-t.

A török küldöttség Szegeden időzéséről még egy érdekes részletet irnak. A banket után a török ifjak is lelkes hangulatban voltak. Elénekeltek egy török harczi dalt. A czigány mögöttük volt, s ugyancsak ügyelt a nótára. A mint az ifjak az éneket bevégezték, a banda ráhuzta ugyanazt a török riadót. Az ifjak meg voltak lepetve, s kérdezgették, hogy hol tanulták. A felelet az volt, hogy most hallották először. A magyar czigánynak elég, ha egyszer hall valamit. Erre aztán még egyszer elénekelték azt a dalt, most már zenekiséret mellett.

Hatala Péter arab beszéde, melylyel az irói és müvészi körben török vendégeinket üdvözölte, következőleg hangzott:

„Já seik Szulejmán, Já szajjed! Uaszjádi! Kad dakhaltom házehi eddár, dár elittihád aszháb elketáb uaszháb esszanáji. Szalám elajkum, beitná beitkom! Edz fatáhná báb hádzehi eddár, fatahná kolubná! Ahlan uaszahlan!“ („Uram Sheik Szulimán, uraim! Beléptetek e terembe, az irók és művészetek társaságának termeibe. Legyetek üdvözölve. A mi házunk ajtaját, sziveinket nyitottuk meg. Tessék, jöjjetek!“)

Borsos, Doctor és Varsághi műterme e hét folytán a leglátogatottabb helyek egyikévé lett Budapesten. A török küldöttség tagjai itt vétették le magokat egy csoportban és némelyik külön is, s a közönség azonnal ostrom alá vette a műtermet, s tömérdek megrendelést tettek a fölvételekből. Még külföldről is érkeztek megrendelések távirati uton e képekre. A török ifjak közül többen, itteni barátaik fölkértére, magyar diszruhában is levétették magokat.

Oláhországi menekülők már nemcsak Erdélybe érkeznek folytonosan, hanem a fővárosba is. Több család érkezett Brdapestre Galaczról, vagyonával együtt, a háboru esélyei ellen magokat biztonságba helyezendők.

Óváry Lipótot, az orsz. levéltár allevéltárnokát a nápolyi Poltaniana tudós akadémia levelező tagul választotta.

Kinevezés. A közmunka- és közlekedési miniszter *Kenessey* Albertet a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőséghez valóságos főfelügyelővé nevezte ki.

Kegyeletes ünnepély. Nagy-Sarló most is megülte az 1849. április 19-diki nagy csatában elhullott honvéd hősök emlékét, e csata idei évfordulóján. Ünnepélyes menetben vonultak az emlékszoborhoz, a hol Vida János, a mezőváros birája, tartott beszédet, a várost pedig kivilágitották.

Házasság. Gerster Etelka kisasszony, az ünnepelt énekművésznő, e hó 16-kán tartja esküvőjét Gardini impressarióval. Az esküvő Budapesten lesz s csak ezután indul a művésznő férjével ismét külföldre.

A zeneköltők ritkán vannak bogarak nélkül, még ha Indiából valók is. A magyar tud. akadémiának szintén volt alkalma erről meggyőződni legutóbbi ülésén. Egy kalkuttai zenetudós több szanszkrit nyelven irt müvét küldé meg az akadémiának, s egyszersmind tudakozódott, hova forduljon, hogy az akadémikusok sorába fölvétessék. Meg fogják neki küldeni a társaság alapszabályait, melyekből ez iránt felvilágositást nyerhet.

Öngyilkosság. *Dusek*, 1849-iki magyar pénzügyminiszter fia, Dusek Béla, mint Zágrábból irják, máj. 3-án ott agyonlőtte magát. Az öngyilkosság okául a szerencsétlen férfiu zilált pénzügyi viszonyait emlitik.

Izgalmas jelenet. Április 26 án a „Fiume“ nevü gőzhajóra, mely Budapestről Bécsbe ment, a nagymarosi állomáson egy fiatal lány szállt föl. Az este szép volt, s az utasok a hajófedélzetére gyültek összse, mikor a fiatal lány, ki félre vonulva ült, egyszerre a hullámok közé vetette magát. Még nehányszor felnyujtá kezét, és magyarul nyelven segitségért kiáltott, de nem lehetett megmenteni. A szerencsétlen eltünt örökre, mielőtt a segély megérkezett. Csak kalapját találták meg később a kerékházban. Nevét senki sem tudta.

Az állatkertet ismét nagy veszteség érte. A hirtelen változó időben a szép nőstény oroszlán tüdőgyuladást kapott, s el is veszett.

Mathuzsálem. Csobokkán (Baranyamegye) egy 117 éves ember él, s annyira jó erőben van, hogy élelmét saját munkájával keresi meg. Süket, de szeme jó.

A távzenélés. Körülbelől e szóval fejezhetjük ki nyelvünkön az Észak-Amerikában föltalált „Telephonic music“-ot, melynek az ottani bálozók már is nagyszerü hasznát akarják venni. Ugyanis Bostonban közelebbről oly báli meghivókat küldöttek szét, melyek következő szavakkal végződtek: „A táncz kezdete 8 óra 30 perczkor. A tánczdarabokat G. hires zenekara fogja játszani Uj-Yorkban s onnan küldi át Bostonba távirdán.“

„Háboru-krónika.“

Ily czim alatt egy, **képekkel** ellátott uj vállalat indul meg a Franklin-társulat kiadásában **május elejétől kezdve.** E vállalat czélja a most kitört keleti háboru alkalmából a Franklin-Társulat hetilapjainak előfizető közönsége részére tájékoztató közlönyül, s egyuttal kiegészitőjeül szolgálni a hirlapok elszórva megjelent közleményeinek. Tartalma ehhez képest a következő lesz:

A háboru keletkeztének rövid története. — A harczoló és a háboruban közvetlenül érdekelt államok hadi erejének ismertetése. — A szereplő hadvezérek és államférfiak élet- és jellemrajzai. — A harczterek leirása: ama pontok, területek és vidékek ismertetése, melyekben a hadi müveletek történnek. — A háboru egyes eseményeinek, csatáknak, ostromoknak stb. leirása. — A harczoló népek ismertetése. — Érdekesebb epizódok, történetek a csatatéri és tábori életből, stb. stb.

A „Háboru-krónika“ közleményeit részint a keletet személyes tapasztalásból jól ismerő irók, részint Törökországban és Romániában lakó eredeti levelezők, részint végre a „Vasárnapi Ujság“, a „Politikai Ujdonságok“ és a „Képes Néplap“ rendes munkatársai fogják irni.

A **„Háboru-krónika“** hetenként egyszer fog megjelenni egy oly nagyságu iven, mint a „Képes Néplap“. — Az első két szám a megrendelőknek már a „Politikai Ujdonságok“ legközelebbi számával szét fog küldetni.

A „Háboru krónikát“-t csupán a „Vasárnapi Ujság“, „Politikai Ujdonságok“, vagy a „Képes Néplap“ előfizetői rendelhetik meg, mert annak előfizetési ára oly példátlanul csekélyre van szabva, hogy a rendkivüli kedvezményben csak ezen törzslapjaink t. előfizetőit részesithetjük, a következő külön előfizetési árak mellett:

a kiknek előfizetése az emlitett lapoknál junius végével lejár, tehát két hónapra (május—junius) . . . . . **40** kr,

a kiknek előfizetése szeptemberben jár le, tehát öt hóra (május—szeptember) . . **90** kr,

a kiknek előfizetése deczember végével jár le, tehát nyolcz hónapra (május—deczember) . . . . . **1** frt **40** kr.

Előfizetéseket csak is a Vasárnapi Ujság, Politikai Ujdonságok és Képes Néplap előfizetőitől fogadván el, kérjük a t. megrendelőket ne terheltessenek megirni, hogy mely lapra vannak előfizetve, vagy a **czimszalagból**, mely alatt a fentnevezett három lap valamelyikét kapják, egyet a megrendelő **postautalvány** szélére ragasztva kiadóhivatalunkhoz beküldeni. Figyelmeztetjük még, hogy egy előfizető csak is egy példányt és pedig ugyan arra az időre, a meddig előfizetése a törzslapra tart, rendelhet. Mindezeknek figyelmen kivül hagyása csak késedelmet és reclamatiókat vonna maga után.

A megrendelések *az illető lap („Vasárnapi Ujság“ és „Politikai Ujdonságok“, — vagy „Képes Néplap“) kiadó-hivatalához Budapest egyetem-utcza 4. sz.* intézendők.

Uj előfizetés május elsejétől.

A „Vasárnapi Ujság“ és „Politikai Ujdonságok“ két hóra (május—junius) 2 frt, — a „Háboru-krónikával együtt 2 frt 40 kr.

A „Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok“ öt hóra (május—szeptember) 5 frt, — „Háboru-krónikával együtt 5 frt 90 kr.

Csupán a „Politikai Ujdonságok“ két hóra (május—junius) 1 frt, — a „Háboru-krónikával együtt 1 frt 40 kr.

Csupán a „Politikai Ujdonságok“ öt hóra (május—szeptember) 2 frt 50 kr, — a „Háboru-krónikával együtt 3 frt 40 kr.

A „Képes Néplap és Politikai Hiradó“ nyolcz hóra (máj.—deczember) 1 frt 40 kr., — a „Háboru-krónikával együtt 2 frt 80 kr.

A „Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok“
kiadó-hivatala Budapest egyetem-utcza 4. sz.

D o c t o r Allard

fényképész

Fővárosi Lapok.1867.jul.20. /Fővárosi hirek./

Doctor Albert
és Borsos J.
leggelsőbb helyről
<Öfelségeik pesti bevo-
nulásának × fényképe-
zésével> bízattak meg.

Nefelejts 1866. 58. l.

< 7

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

~~Borsos és~~ Doctor Albert

feuérépésszer

(a képbiselők és fő-
rendek albumát)
mindéhoznak ki-
adni

Nefelejts 1865

497 l.

<7

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

< Doctor Albert ci Borsos

Jenkepessek >

Mutermeben öfelsége
szamára 1864 ben egy
albumot készitettek
a különböző fegyvernemek
ábrázolásával
Cimlapja öfelségét
ábrázolja hadi jel-
vények gazdag Ere-
teben. E cimkép most
külön is megjelent
nyomtatásban.

Nefelejts 1865. 374 l.

< >

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Doctor Albert

...latság után.

— (*A „szép juhászné“*) czimű nyári mulatóhely, mely a budai hegyek egyik legregényesebb pontja, előbbi tulajdonosának halála következtében mult szerdán került árverés alá. A jelenvolt árverők között Borsos és Doktor ismert pesti fényképészek voltak a legtöbbet igérők s a szép birtok 13,000 forintnyi áron az ő birtokuk lett. Remélhető, hogy e sokáig elhanyagolt bájos vidék ezentul ismét szebb napokra virrad. Az uj vállalkozókról beszélik, hogy e tekintetben messze kiható terveik is volnának. Óhajtandó, hogy e hir igaz legyen.

Vas. Ujs. 1865. 265. l

Doctor Albert

— (*A lófuttatás alkalmából*) megemlitjük, hogy azon lovakat, melyek nagy dijakat nyernek s ezáltal mintegy hirre kapnak, szintén méltó dolog volna, *Borsos és Doktor* fényképészeknél levétetni, kik erre szivesen vállalkoznak s a mint ez Angliában divatban van. A lovagok pedig rajtuk ülhetnének ugyanazon jelmezben, melyben futtattak, mi nem kevéssé tenné érdekessé a képet.

Vas. Ujs 1862. 275. l.

4./ Müemlék alatt ezut
letén (Nagymagyarország) álló, v
terek hazai ingó és ingatlan alk
festményeket, szobrokat és iparm
művészeti termékeket, érmeket és
ván korától kezdve körülbelül 18
előző korszakok együttes összefo
lágot.

5./ A munkában részt v
ötven kötet (nem mü) ilymódon va
a továbbiak folyamán, hasonló ha
kötetre. A számitások szerint a
1936. tavaszára készen állhat.

6./Az ügy érdekében vé
névszerint is meg fog emlékezni,

Dr. A.

Dr. A.

A' pesti városi szinház leégte után.
A megkárosodott zenekar tagok'javára
1847.Február 2-ikán.-Das k.städt....
Nyomt.Walzel A.F.-Rajzolta Dr.A.1847.

Szfv.Muz.Ltsz.1495.
Főv.Kvt.B.769/137.

Doctor Albert (?)

A pesti városi szinház leégte után. A megkárosodott

zenekar tagok javára. - 1847. február 2ikán - Das K.Städt. Theater in Pest nach dem Poaude. Zum Vortheile der beschädigen Orchester Mitgliedér. - Nyomt. Walzel A.F. Rajz. Dr. A 1847. Főv.Muz. Lt. 1495.-

kleinen Bruckgasse
fer,nächst dem Auslade-Platz.
nd lithograph.von dem Heraus-
".- Szfv.Muz.ltsz.3746.

a hajóhiddal a pesti part déli
~~kép egy nagy folion:~~/ részéről nézve
s;Városháztér; 1845 körül. Kö-
ra és V.Temploma; rülötte 14 kisebb
látása a nyári (összesen 15)
sa a Rudas für- budai kép.
terve - Laslofsky - Felírása:
ar Szőgyéni Szőgyényj "Buda-Ofen".
ély tisztelettel A képek címei.
G.-H.Engel könyv-
Engel in Wien.-
3.

ddal a várkert
kisebb /össze-
XXXXXXXXXXXXXX
nei:
zeti szinház -
ete - A' vár-
XXXXXXXXXX
tere - A
- A, Redoute
Elhelyezési
helyi Majláth
ajánlja
l ....435 x 285 m/m.-Szfv.Muz.Lanfr.Gy.
189.

edouten Saales
c. Nach der Natur
~~rav. All. Romberg.~~

A' pesti városi színhár leégte után. A meg-
károsodott zenekar tagok' javára. – 1847.
Február 2ikán. – Das k. städt. Theater in
Pest nach dem Brande. Zum Vortheile
der beschädigen Orchester Mitglieder. –
Nyomt. Walzel A. F. Rajzolta Dr (tovább
a papír lekaparva!) – Kömetsut.

Dr. A.
1847.

Föv. Lt.

Szf. Mur. Ltsz. 1495. –

.... [Jelz:] Nyomt. Walzel A. F.

Rajz: Dr. A. 1847.

Föv. Kvt. B. 769/137.

Doctor Albert (?)

Doctor Albert?

fordító

"682.OFEN UND PESTH". A kép alatt jobbra jelzése: "Dr." A felső jobb sarokban pedig "10." lapszám olvasható. Dunai látkép a hajóhiddal. // Valószinüleg könyvből való. Főv.Muz. 3021.ltsz. -

Buda és Pest duani képe a hajóhiddal a mult század 30-as éveiben. Szinezve. - Főv.Muz.Kat.X.?. -

Buda és Pest dunai képe felülről nézve. Jobbfelől a Bomba-tér a vizivárosi plébánia templommal. Szinezve. - Főv.Muz.Kat.X.9.

Buda és Pest a hajóhiddal a Gellérthegyről nézve 1835-40

Doctor Albert

festő

Tinnyéről (Pest m.)

1841-ben 28 éves.

ört.

1841-3. Kupelwieser

vezetése alatt álló antik rajzosztályba, majd 1842—43 a tört. festészet hallgatója lett.

lásd Fleischer Béos 37-1.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

DOCTOR *Albert*, festő, * Tinnye 1813, † Budapest 1888. A bécsi képzőművészeti akadémián tanult, azután Pesten főleg arcképfestéssel foglalkozott. Arcképei közül kiválik Guyon tábornok képmása. Az 1850-es évek végén Borsos József festővel fényképészeti műtermet nyitott a pesti botanikus kertben s felhagyott a festéssel.

E. G. I 251 l

1841.
28
1813.

1841-1842-43. a bécsi képzőmű akadémián tanult

1414

~~Abraham~~ Willaerts:

Sz. Antwerpenben 1577-ben. + Utrec

Tengeri táj

Balra ül

nak különféle

Felejök férfi és

visz. A tengere

látható vitorl

sé idább ~~egy~~

~~beszélget~~ az el

eszközt ~~mi~~ hord

vizben álló férfi rá

takarnak ki te

~~Olajfe~~

~~Aro.~~

Véte

Egyendákra helyezett

289/95 : II

Doctor Albert, festő; 1t.

1813. Tímyén, mh. 1888. Bpesten. Pesten Landauer Lénártnál, 1841–43. a bécsi képzőművészeti akadémián Kupelwiesernél tanult. Azután Pesten főleg miniatur arcképfestéssel és rajztanítással foglalkozott. D. festette Guyon tábornok arcképét, a mely könyvmatban is megjelent. Az 1850-es évek végén alba hagyta a festést és Borsos József festővel társulva a pesti botanikus kertben nyitott fényképészeti műtermet. Az élénk üzleti érzékkel vezetett vállalat hamar felvirágzott s jó hírnevet a vagyont szerzett tulajdonosaiknak. Az 1862. évi lóversenyek alkalmából vállalkoztak a díjnyertes paripák a

lovasának fényképezésére.
1864. a király számára a
különböző fegyvernemek
fényképeiből albumot
készítettek. A címlap a
királyt ábrázolta hadi-
jelvények gazdag kéré-
teben. E címkép körajz-
ban (?) szálló lapkát is
megjelent. 1865. a kép-
viselők és főrendek albu-
mának kiadásán buz-
golkodtak. 1866. a ki-
rályi pár pesti bevonulá-
sának fényképezésére
kaptak megbízást. Az
1870-es években lanyhul-
ni kezdett az üzletmenet
1877. azonban Borsos,
Doctor és Vasságh udvá-
ri fényképész cég alatt.
a pesti Erzsébet-tér 1. 2.
alatt uj ~~[illegible]~~ vaccelleudult
a vállalat. Ekkor a fény-
képezés mellett olaj- és
akvarall-ára képek ~~[illegible]~~

Még ez évben 13 ezer fo-
rintért megvettek a
Szépszerűségi c. nyári mulató
helyet.

tömegfelvételek, térképek,
vázlatok, rajzok, valamint
fényképészeti, fametrzési
és fényképnyomat utáni
sokszorosításra is vállal-
kozhatok. Az 1877. Tyesten
járt és ünnepelt török ifjak
kuldöttségről itt készít-
tek egyéni és csoportképe-
ket. A vállalkozás az
1880-as években szint meg.
D. A. nek egy gnache
terfi arcképe a kép-
ünnevezeti Muzeum és
Mandello Vilmos
orvosi ábrázolva vízfi a Fő-
városi képtár tulajdo-
na.

DERCSÉNYI DEZSŐ DR

ÉS

MELHA EDIT

TISZTELETTEL TUDATJÁK,

HOGY HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK.

VÁC, 1939 JANUÁR 7.

ROMA,
R. ACCADEMIA D'UNGHERIA
VIA GIULIA I.

Doctor Albert, festő; szül. 1825-ben (?) Pesten, megh. 1888 elején Budapesten. A bécsi képzőművészeti akadémián végezte tanulmányait, majd Pestre jött, hol rajztanítással és arczképfestéssel foglalkozott. A pesti műegylet kiállításain először 1846-ban egy arczképpel (aquarell) vett részt, s ettől kezdve 1854-ig csaknem minden évben kiállított nehány arczképet. Ezek közül csak kettő volt olajfestmény, a többi aquarell. Életképei közül csupán az ismeretes, amely Játszó gyermekek czímen a pesti műegylet 1852. évi kiállításán volt látható. Arczképei sorából kiemelendő Guyon tábornok képmása, mely kőnyomatban is megjelent. Ezen ma már meglehetősen ritka grafikai lap egy példánya a Történelmi Képcsarnok grafikai gyűjteményében van. D. az 1850-es évek végén letette az ecsetet s Borsos József (l. o.) festővel együtt Pesten a botanikus kertben fényképészeti műtermet nyitott, amely sokáig a legelsőrangú ilynemű intézete volt az országnak. A fényképészettel a 80-as évek elején hagyott fel, s azóta haláláig visszavonultan családja körében élt.

Budapesti Viszhang. 1852. 298. l. — *Ernst Lajos és Lázár Béla dr.:* Az Ernst-Múzeum kiállításai. X. Magyar biedermeier-művészet. Budapest, 1913. 27. l. — *Lajstromai* a pesti műegylet kiállításainak. 1846, 1847, 1852, 1853 (júl.—aug., aug.—szept.), 1854 (máj.—jún.) — *Szana Tamás:* Száz év a magyar művészet történetéből. Budapest, 1901. 135. l. — *Vasárnapi Ujság.* 1888. 218. l. (Halálozások.)

Doctor Béla (Albert)

1853. júl.–aug. kiáll. Müegylet.
4 arb archép, vizf. II–V

1853 aug.–sept. kiáll.: Arckép, olajf.
– Arckép, olajf. VI–VII.

1854. máj.–jun. kiáll.: Arckép, vizf.
– Arckép, olajf. VII–VIII.

1854.

Lotter Tóbiás Konrád, rézmetsző V. 26 — 29.

— Matth. Albrecht, rézmetsző V. 27, 29.

Pesti Mücchel Doctor Albert

Becsben

1845. pesti kiáll.

Archip. I/ akvarell

1852: Jáltsó szerzeckek

L 1845.

Krim térképe a XVII. századból V. 25.

Doctor Albert (?)

D.R

"682.OFEN UND PESTH".A kép alatt jobbra jelzése:"Dr." A felső jobb sarokban pedig "10." lapszám olvasható. Dunai látkép a hajóhiddal.//Valószinüleg könyvből való.

Szfv. Mük. 3021. lt52.—

MuRKV

1947. IV. a

Főkötős nő, vérf

E l l e n n y u

1,000.000 K' azaz Egymillió koronáro
ről rendezett előadássorozatra szól
vételára fejében, Budapest Székesfő
a. kelt határozata alapján a Székes
Országos Bizottsága elnökhelyettesé
fizetett.

Budapest, 1923. december hó 5.-én.

1934 [Pál L. társ]

Kertí rézlet
Almák
Anya és nermek
Domboldal

of

csendélet, part-of

Doctor Albert

l.

Szépmüvèszet

Bertalan V. 1943. 232.1

A m. graf. 150 koc

A Fő képt. kiáll

Doctor Albert

festő és fényképész

l.

Kreilisheim Gr:

15, 16. l

Régi w. fény-
képezés

Bp. é. n.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Doctor Albert
Festö

Wood

Ujo Mts L
203 l.

Kiadatik Borbély József
min. szaintanácsos úrnak
arzal, hogy a benti nyugta
ellenében Ernst Mihálynak
10 P-engőt a topografiai
hitel terhére kifizetni szi-
veskedjék.

Bpest, 1935 júl. 2.

Sz.

elnök

Doctor Albert

28 évés, zut. Tinnye

1841 Bècsi akadèmia

jh. zy

28

1813

41

Ujházy Irma:

A bécsi kunst-
academia a bécsi
kozott magyarok név-
sore. 1726-1881. kérirat.
Szépen nur. adattár

Magyarköblös h. n. V. 177, 178.

Doktor Albert

festő

l. Doctor A.

L.

kendrey-kentiványi

382. l.

Nyiregyháza V. 187.

Doctor Albert

~~Borsos és Doctor~~

fényképéssel

<az országgyűlés tagjai-
nak fényképezése ügyé>
ben felhívást tesz közzé

Nefelejts. 1866. 35. l

<>

Doctor

l.

Lykanemzromantika
43, 198, 203. l.

Doctor Albert (?)

Dr. A.

laid

er K: A régi Buda és Pest iparm.-nek kiáll kiró rajztram Bp. 1935

Lay Bpestiparmúkiall

60.l.

ÍSOK

né

RGIT

Doktor Albert

Jesto XIX n

Wład

Kert. Ungarns 126. l.

Männer der Zeit, Leipzig

1862

Lásd

Doctor alatt.

Rembrandt IV. 44.

Doctor Albert

festö

vrd

J.V.

Flaenfler 1854

I. 152. l

Buda-Pest. Historisch-
topographische Skizzen
von Ofen u. Pest u.
deren Umgebungen. I. k.
Pest, 1854.

teknősbéka alakú, románcos, XVIII. század.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Ipolyi Biharvármegye 400/35. szám.

ÓRADOBOZ,
réz, XVIII. század.

ZSEBÓRA,
nagyméretű, ezüst, XVIII. század.

IRÁNYTŰ, XVIII. század.

T E X T

GOBE

KRISZTUS A KERESZTFÁN, (201. kép)
Tournai, XV. század utolsó negyede. Tervezője valószínűleg nürnbergi mester Pleydenwurff vagy Wolgemuth köréből.
Restaurálta 1928-ban Kiss Jenő és Béla.
Gyapjú, 240×170 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Radisics Jenő: Az Ipolyi-gyüjtemény falkárpitjai és keleti szőnyegei. Művészi Ipar,

Doctor Albert

fényképész

Fővárosi Lapok.1869.jan.6. /Fővárosi hirek./

Doctor Albert

l.

B:

Biró Kovács Mihály

Op. 1930 G. l. 1812-1892

Doctor Albert

(1825–1888

Liab I. 65, 121, 124

II. 14, 63, 66.

IV. 137. 149

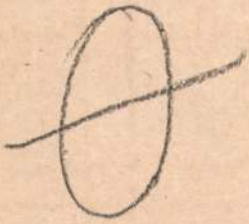

Doctor

l.

1846-50 · es ewerben
tem kajen Pesten
Borsos Jozseffel, equitt
nicht rajtamito

LykaMagymúI800-50

122, 126, 154,
205, 534, l.

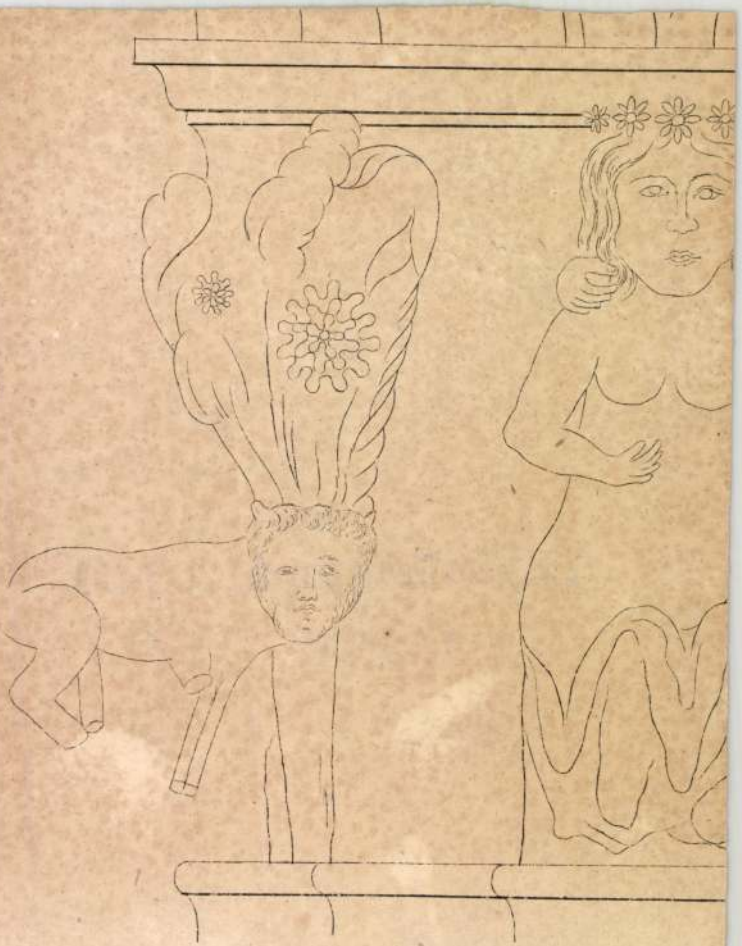

Doch

könyvkötő

l.

Gulyás könyvkötés

454. l.

V. 81

748

747

Dochanek Nándor

grafikus

Állatkert Plakátpályázatán 400 pengős dijat nyert
tukán madaras plakátja

Ujság
1930.XI.9.

Dóci r.k. templom

(Csongrád vm)

Épült 1802.

Chobotvac 384. l.

Dochnál – , Könyvkötő"

Iparmüvészet 1896-ban 220.

Dacknál J. Közvkötő

Iparmüvészet 1896-ban 409.

MATHIAS DOCKOWITZ, kőmüves, /Tokowitz/

1670-ben Simon Griffenstorffer, aki akkor a lékai céh tagja volt, felvette inasnak Mathias Dockowizot/Tokowitzot/, akit 1673-ban szabaditott fel. 442.old

HARALD PROKLER: Giovanni Bernardo Jeregola a szombathelyi Szt.Márton templom épitője 441.old

V[illegible] SZEMLE, XXIV.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

Dochnál József

Kompolótó XIX sz

vid

Nam

491. l.

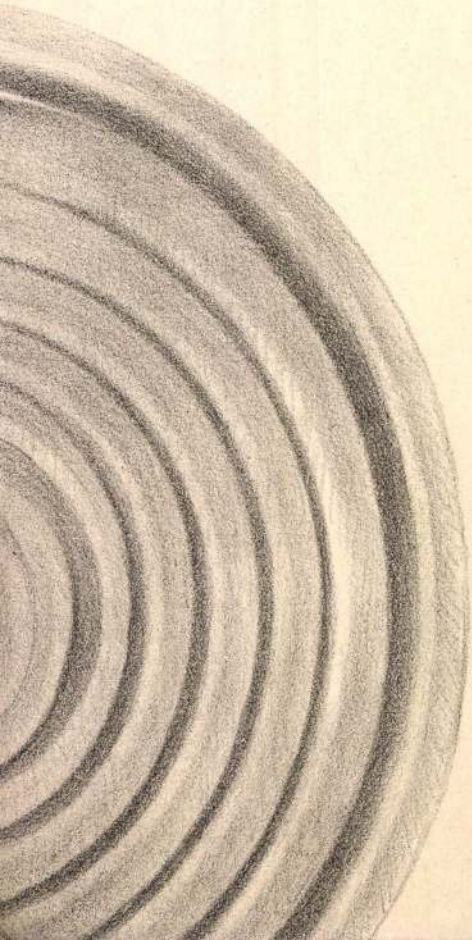

Dochnál J.

kompkotó

l.

Ráth György 1896

409-l.

M.kir.honv.mü.csap.e.tanf.

Müszaki

Megbeszélés helye és ideje: Sz
Megbeszélés tárgya: Zá
Térképek: Bj

Tartalmaz.....betétive

I.I

Szentendrén és Pomá
biztositására a Szigetmonostoron
feladatot kapja,hogy létesitsen zá
tóztatási nap értékben.A záróv
határ 122A -a Szentendre-i Dunagö

Dochnál

Epesti könyvkötő

l.

Ráth György 1896

220. l.
221. l.

vele rokontermészetü kereskedel-
ozási, kormányzati, vagy társa-
zdeményezni, illetve támogatni:
e rokontermészetü kereskedelem ok-
részt a hazai vásárlás és eladás
hatósabb előmozditása, másrészt a
megfelelő szabályozása és istápo-

a mükereskedelmet és a vele ro-
lmet érdeklő adó,- vám,- kereske-
rjogvédelmi és egyéb kérdésekben.
bíróságok, hatóságok, valamint
szére.
eni a szakértelmet, támogatni a
észeti törekvéseket:
észeti szaktestületekkel és ér-
ndó érintkezést fenntartani és
magyar mükereskedelmet és a ve-
skedelmet érintő kérdésekben

ny leküzdése és az üzleti tisz-
kében kezdeményezőleg eljárni és

skedelmi Egyesülés céljainak és
a.

országos Magyar Kereskedelmi Egye-
lletve amelyek iparigazolványuk,
pján az egyesület /szakosztály/

Dochnál József id

bresti kompkötő

vod

z

Könyvtiáll. emlék

264. l.

DÓCZY András *135, 136*
Csíkszereda, 1951. március 22.
IA Képz. Főisk. Kvár, szobrász

Banner Erdély

zentségét

deti.

csson Imre forditása/

barokk kori egyházi irodalom segit-

csi egyházmegye papságának tudatá-

écsi püspöksége idején, 1843-ban

úrán vetette föl Boldog Mór kultu-

lét, majd a szükséges adatok egy-

t Róma elé terjesztette. Rómában

ató munkálkodott. Mór püspök bol-

elismertetésén és a Rituskongre-

döntést hozott, amelyet IX. Piusz

tus 4-én a kongregáció álláspont-

DOCSEKÁL JÓZSEF (orgonaépítő)

Várady J * Dunamellék ref templ

Gyoma, 1993

51.o.

DÓCZY ANDRÁS

Lásd: Békés Megyei Hírlap
1996. nov. 23-24
Látogatóban – székely szobrászoknál
(Lásd még: Boczkay Vince)

Dóczi Éva, festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét. A 19.-20.sz. magy. képzőmüvészetének keresztmetszete. 388 mü, 180 müvés Dóczi két müvel szerepel. 227.old

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967, Pécs. 1968

Dóczi Éva

Nagyanyáink (ceruzarajz) – repró.

Magyar Műhely, 1967. I, 15. 48–49. l. k.

Dóczi Éva

Wagyanyáink (cenzurája)
repr.

Magyar Műhely, Paris, 1967. jan. 15.

8 Dóczi Frigyes

Apponyi Albert gróf
bádoghól domboritott
archepé fentitól a Jász-
Muzeumban.

Bleńjászberény 40. l.

negy, szignatúráját viselő kőrajzot találtunk Bedő Rudolf úr gyüjteményében: Montagnard d'Orahovicza. Jelz.: „Karaczay", — Jeune fille de Novi. Jelz.: „Ky". — Costume de Novi . . . Jelz.: „Ky". — Albanais de Hotti . . . Jelz.: „Ky". — Bibl. Szinnyei: Magyar Irók V. 995—96. h. —

V (keresztnevet nem tudjuk)

V Lyka: T bv. m. IV. — Nagy J. —

DÓCZI K. Éva
Szászrégen, 1949. december 25.
IA Képz. Főisk. Kvár, textiles

Banner Erdély

ellen 1046-ban a Tiszántúlon láza-
ett a pogányság visszaállitását
vezetésével sikra szálltak. Szent
az ősz első napjainak egyikén
igyekezett, hogy ott fogadja az
etésből visszatérő Vazul-fiakat.
átban volt Buda felé. A püspököket
gta el a pesti révhez közel, s egy
et. Gellértet taligára tették és
ni ma a nevét viseli, letaszitották,
ütötték; ezután egy sziklához von-
zétloccsantották." Mindez szeptem-

ú holttestét a pesti oldal Boldog-
emették el először, majd Csanádra

Dóczi László

Illuminációk — személyes mesék

Líraiság, intimitás, élményt, hangulatot életre keltő formák a realitás és az absztrakció határán — ez jellemző Dóczi László festményeire, aki vallja, hogy a naiv falusi tárgyak, vásári figurák meggyőző erejéből tanulni kéne, akkor is, ha ez a giccsek miatt veszélyes terület... Az 54 éves festőművész a BDTF rajz tanszékének tanára; Zalaegerszegen született, 1974 óta él Szombathelyen.

● **Merklin T.**

— Van itt néhány kép a 70-es évekből, amikor még fiatal voltam... Akkor végeztem a főiskolán, s a népi kultúra szakrális vonatkozásait kezdtem figyelni — mondta a festő a Művelődési és Sportházban látható kiállításán, amikor arra kértük, tartson egy rövid tárlatvezetést rég megélt, de újraélhető hangulatainak nyomai között. A kálvária-, a pléh Mária- és a Szent Györgymotívumok után feltűnik az *Egy Babits-sorra* című kép. Talán érdekes lehet, melyik az a bizonyos sor. Kiderül, hogy a *Jónás könyve* végéről származik, s valahogy így szól: a Nap az égen lassan ballagott... De nem is a szavak értelme volt az, ami a művészt megfogta, csak ez is — mint Dóczi László számára minden élmény — megidézett valami hangulatot, amiből lassan kialakult egy kép. „Ami egészen belülről érint, arra általában nincsenek szóval magyarázható indokok."

Falusi sütők és kredencek a következő olajfestmények tárgyai, az egyikbe a festő belegondolt egy vásári angyalkát is.

— Megtetszettek ezek a holmik. Naivságuk nagyon meggyőző. Ezekben van valami izgalom, mert eredetiek. Veszélyes terület, mert sok a giccs, de vannak nagy tehetségű emberek, akik naiv festészetükkel jó benyomást tesznek, hangulatilag is. Sokszor izgalmasabb a kiállításuk, mint nagy neves festők munkái. Nem véletlen, hogy annyian foglalkoznak gyerekrajzokkal. Korábban magam is tanítottam általános iskolában, vezettem rajz szakkört... A falusi tárgyak, vásári darabok olyan hatással voltak rám, hogy megpróbáltam hozzájuk valami mesét festeni. Saját, személyes mesék ezek, hiszen ezek a zalalövői házam tárgyai. Isten őrizz, hogy az okoskodás megölje az élményt. Az ember megpróbál ezt-azt. A *vak tükröt* azért szeretem, mert olyan érdekes, amikor az ember nem látja a formákat, csak ábrázolmányok, illuminációk tűnnek fel benne. Én otthonosabb vagyok a 19. században, a szimbolizmus és a szürrealizmus táján. A rothadó falakról, deszkakerítésekről már Rembrandt is nagy meséket költött... Néhány itteni képem már több kiállításon látható volt, de az akvarellek („Madár és szobor") számomra is újak. Más hatásokat lehet így elérni. Ez nyilván majd befolyásolja az olajfestményeket is...

Fotó: Kiss Teodóra

❁

Dóczi László kiállítása október 18-áig látható Szombathelyen, a Művelődési és Sportházban.

Hogyan lesz alacsonyabb

Köztudott, hogy a közeljövőben az áramárak újabb jelentős emelése várható. Ezért éppen ideje meglévő háztartási gépeinket gazdaságosabban működtetni, fogyasztói szokásainkat átalakítani, a tönkrement gépek helyett olyan újat vásárolni, amelynek gyártásánál fő szempont volt az energiatakarékosság. Autóink fogyasztásával tisztában vagyunk. Itt az ideje, hogy a háztartási készülékekével is számoljunk.

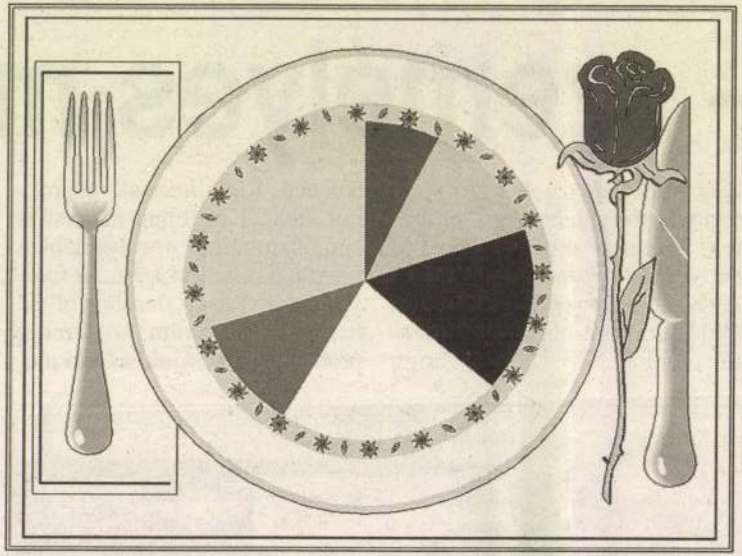

A *Teszt Magazin* legutóbbi számában a témával kapcsolatos számos használható tanácsot olvastunk.

1. Kapcsoljuk ki lakásunk vagy házunk összes villamos fogyasztóját, figyeljük a fogyasztómérőt. Ha a műszer alumínium tárcsája akármilyen csigalassan is, de forog, akkor kérjük tarifakódot, a legutóbb leolvasott mérőállást vessük össze a jelenleg mutatott értékkel.

4. Ha egy porszívó adattábláján az olvasható, hogy névleges teljesítménye 1200 W, akkor ha 30 percig porszívózunk, ez a kezdjünk porszívózni tele porzsákkal, a hűtőgépről a jégréteget időnként távolítsuk el.

kínált készülékek vásárlását kerüljük el. Tapasztalat szerint az ilyen készülékeknek nincs garanciájuk, a vonzó külső gyakran hitvány belső szerkezetet takar.

7. Lakásunk világításával kapcsolatban ajánlják: kerüljük az esti díszkivilágítást, egyszerre sok lámpa égetését. Csak ott égjenek a lámpák, ahol tartózkodunk, s lehetőleg helyi megvilágítást és energiatakarékos világítási módot (fénycső, kom-

Lopott az eladó autó, hol ellenőriztetheti?

● **Dr. Németh Róbert rendőr százados, szóvivő**

Az autókkal kapcsolatos bűncselekményeknél mostanában nem csak arról kell szót ejtenünk, hogy miképpen tudjuk megvédeni az autótolvajok ellen gépjárművünket. Nem árt néhány jó tanácsot adni azoknak az állampolgároknak, akik autót szeretnének vásárolni: hogyan tudják kizárni azt a rizikófaktort, hogy lopott autót vegyenek?

Az ellopott autók nagy része ugyanis elhagyja Magyarországot, de különböző csatornákon hazánkba is nagyon sok bűncselekményből származó gépkocsi érkezik, elsősorban Olaszországból és Németországból. Az itthon ellopott autókból is jó párat „hazai piacokon" értékesítenek a tolvajok. Az autók átfestésére, átalakítására, az alváz- és motorszámok meghamisítására

megmentette a vételi szándékkal jelentkezőket attól, hogy a gépjárművet később egy rendőri ellenőrzés során lefoglalják, és ezzel együtt a pénzüket is elveszítsék. A kifizetett vételár visszakapásáért pedig hosszadalmas bírósági eljárást kell indítani. De itt is — az esetek nagy többségében — szinte reménytelen a vásárló helyzete. Az au-

MDK

DOCZY ORBAN püspök

idejében indult meg valószínüleg az egri vár egyik templomának épitése.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.25.

Képzőművészeti Alap kiadása.

MDK

DÓCZI ORBÁN

Mátyás király épitkezéseit intézi Egerben.

Gerő László:Eger.

Képzőművészeti Alap kiadása,Bp.1954. p.7.

MDK

DÓCZY ORBÁN

illuminált lap D.O. könyvéből/Reprodukció/

Gerő László: Eger Budapest 1954.

Képzőművészeti Alap kiadványa.

MDK

DÓCZY ORBÁN

Reprodukció reneszánsz diszü kódexlapról.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.

Képzőművészeti alap kiadványa.

MDK

Nagylucsei Dóczy Orbán püspök

l.: Dóczy Orbán, Nagylucsei

Borbíró-család : Győr, Bp. 1956.

MDK

Dóczy Orbán, Nagylucsei püspök

a győri várban lévő csúcsíves kápolnát építette [!?] a XV. sz. legvégén. (repr.) (62. l.: „...kápolnát építtetett)

Borbíró-Valló: Győr, Bp. 1956. 41., 54. l.
62. l. 152. l. 155. l.

Dózsi Pál festő ed ipanmérvész

Pesti Hirlap. 1920. máj. 13.5

K. K. A. Grafikai kiállítás

Dózi Pál festő és iparmüvész

Pesti Hirlap. 1921. szept. 11. 6

A mappas gobelin és szőnyegszövés

Dózsi Pál festő

Pesti Hirlap. 1920. ápr. 21. 5

Szövőművészeti kiállítás kerzül

M.D.K.

Dóczy Pál festő

1914.-ben Nagybányán dolgo zott

Réti: Nagybánya... p., 1954

Dóczy Pál MDK

"Manus" gobelin, szőnyeg

Műcsarnok 1925 Iparművészeti Társ.
Jubiláris kiállitása

M.D.K.

Dóczi Pál és neje

Az Ernszt-muzeum kiállitásáról szóló kritika megemliti, hogy "Az előcsarnokban Dóczi Pál és neje gobelinjei keltik fel a közönség érdeklődését."

Rajzok az Ernszt-muzeumban c. közl.
Szinházi Élet. Bp. 192o. május 23-29. IX. évf.
21. sz. 22. lap.

Dóczi Pál festő

M.D.K.

1913.-ban Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Réti: Nagybánya... Bp., 1954. 330.l.

Dóczi

Dóczy Pál

festő

Stil, Bpest 1888 Hb. 16

lásd életrajzát

Lex Magy Társ

122. b. l.

de szembe nézve, tojásdad
a. Haja, bajusza és kör-
őszbevegyült, szeme kék.
nyakkendőjét csokorra kö-
bátjának hajtókája széles.
elt. sz. 664. — Értéke 40 K. —
yemúzeumból. — A megszer-
62. lapon az 593 lelt. sznál. —
107–95). — Átvételi jegyzék
ette az 1896 április 8-iki 14895

Dóczi Pál

G. P.: Mizók
VI. k. 16-h.

2526. KANAPÉ, KÉT KAROSSZÉK
— Kanapee, zwei Armstühle. z

2527. KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, cs

ronzveretekkel. Rokokó stilus. — Damen-

Osztrák. — Vier Stühle, Nussholz. Öster-

— Zwei Stühle. Empire.

is XVI. stilusban, virágos gobelin kárpito-
nitzt, vergoldet, im Louis XVI. Stil, mit

Zwei Wandspiegel. XIX. Jh.

. Kina. — Kabinettschrank, schwarz und

— Zwei Armstühle.

appal. Olasz. — Truhe. Italienisch.

akott diszitéssel. Biedermeier. — Zwei ein-

0 k. — Schreibtisch. Um 1850.

első résszel. Biedermeier. — Schreibtisch.

része fiókos, felső része kétajtós. Angol. —

agos berakással. Biedermeier. — Kommode.

1800 k. — Tisch. Um 1800.

56 Borszéky Frigyes: Mázalatti festéssel díszitett kőedények.

Fr. Borszéky: Steingutgeschirr mit Unterglasurmalerei.

Fr. Borszéky: Poteries.

Magyar Iparművészet
1921. 56. l. (kép)

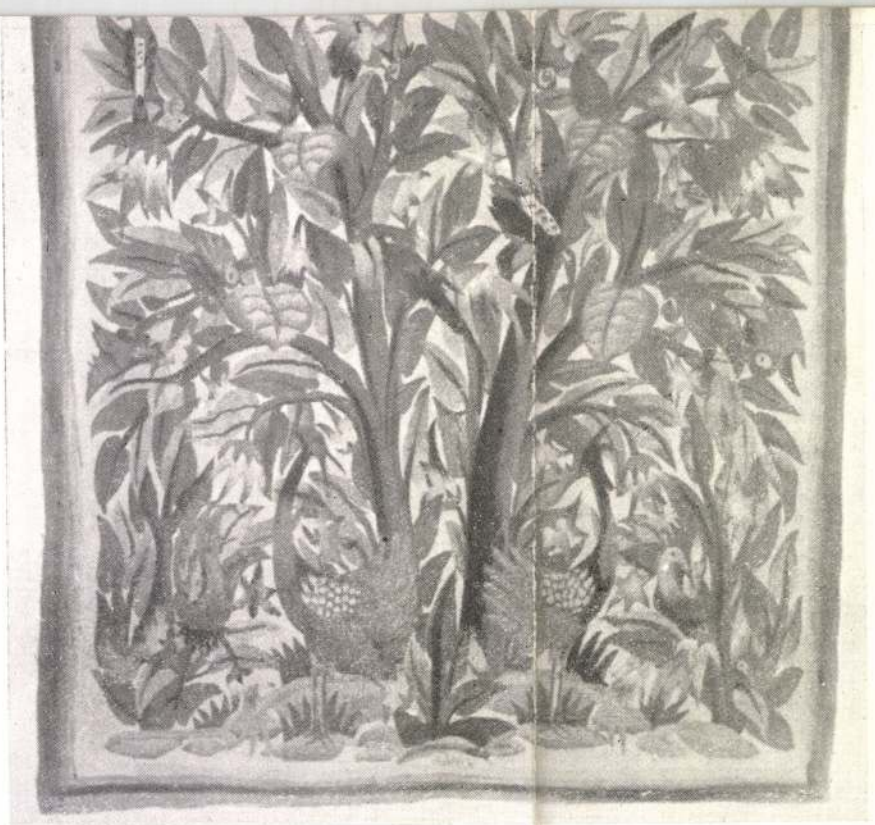

P. Dóczi:
Gobelins.
Ausführung:
Manus-
Werkstätte
Budapest.

P Dóczi:
Gobelins.
Exècutès par
l'atelier Manus
Budapest.

Dóczi Pál: Gobelinek. Készültek a Manus műhelyben.

Dóczi Pál

Gobelinek, terverte fenti

Repr. -

Magyar Iparmüvészet

1921. 55. l.

Dóczi Pál és neje

gobelinjei, akik a fran-
cia gobelineken és az
ősi perni textil-
művészet mintákon
iskolázott tudassal,
páratlan anyagszerű-
séggel stilizálják a
szövés megkívánta
lapos formákban, gaz-
lag ornamentalis
fantáziájukat igázoló
műveiket, melyekkel
1920. szerepeltek az
Ernst Muzeum majuni
kiállításan (20
darból álló kollekció)

Pápai népkör. V. 78.

Dóczi Pál, festő és iparmű-
vész; sz. 1888. febr. 16. Bpesten
Középiskolait ~~[illegible]~~ u.o.
festészeti és iparmű-tanul-
mányait Párizsban végezte.
Elaute bankhivatalnok
volt, majd a gödöllői mű-
vésztelepen dolgozott, ahol
szőnyeg és gobelinterveket
készitett. 1911. Bpesten szö-
nyegszövő iskolát alapitott,
mely utóbb szövőművészeti
műhellyé fejlődött. A
Manusz rt. igazgatója
s a Szőnyegszövők Orsz.
Egyesületének alelnöke volt.
A perzsaszőnyeg házi
készitésé c. könyvének
kiadása Bp. 1926. má-
sodik bőv. kiadása
1927. jelent meg.

D. és
neje go-
belin, ci-
ből 1920
az Erzsébet
huszem
rendezett
szűf.
kiállítás
1925. az
Iparm.
Tanc
jub. ki-
állításán
vettek
részt.

Dóczi Pál és neje

gobelinjei I–XIX,

Ernst-Mus. graf. Kiáll-
Kat. Bpest
1920 máj!

Vörös János VIII.161

Pascin rajzai.

181. Három rajz. a) . . . . . magántulajdon
b) . . . . . 2500.—
c) . . . . . 2500.—
182. Női akt . . . . . magántulajdon
183. Város vége. . . . . magántulajdon
184. Három rajz. a) . . . . . magántulajdon
b) . . . . . 2500.—
c) . . . . . 2500.—

Herman Lipót rajzai.

185. Akttanulmány . . . . . 1000.—
186. Fekvő aktok . . . . . 1500.—
187. Kikötőben . . . . . 2000.—
188. Akt . . . . . 1200.—
189. Arckép. . . . . magántulajdon

A HALLBAN.

Dóczi Pál és neje gobelinjei.

190. Gobelinterv. . . . . Nem eladó.
Gobelinben való kivitele megrendelhető.
191. Szemes motivumu gobelin (Perui rekonstrukció) . . . . . 20,000.—

192. Sárga pávás motiv. gobelin (Perui rekonstrukció) . . . . . 18,000.—
193. Gobelinterv (Székpárnázat.) Nem eladó. Gobelinben való kivitele megrendelhető.
194. Zsámoly. (Svéd gobelin.) . . . . . 5000.—

A VITRINÁBAN.

195. Szent. (Svéd gobelin) . . . . . 6000.—
196. Rénszarvas. (Régi svéd gobelinre rekonstrukció) . . . . . 5000.—
197. Indián kacsa (Perui rekonstrukció) . . 10,000.—
198. Mátyás. (Francia gobelin) . . . . . 80,000.—
199. Fekete hattyú (Perui rekonstrukció) . . 14,000.—
200. Őserdő. (Svéd gobelin) . . . . . 15,000.—
201. Székpárna. (Svéd gobelin) . . . . . 5000.—
202. Inka táncos. (Perui rekonstrukció) . . 15,000.—
203. Székpárna (Svéd gobelin) . . . . . 5000.—
204. Székpárna (Szúmák) Magántulajdon.
205. Párna (Svéd gobelin) . . . . . 3000.—
206. Nyelves (Perui rekonstr.) . . . . . 7000.—
207. Madár szalag (Perui rekonstr.). . . . 5000.—
208. Madár, kockás (Perui rekonstr.) . . . 10,000.—
209. Kigyó (Perui rekonstr.) . . . . . 18,000.—

IRODALOM.

Amatőrjeink figyelmébe ajánljuk: Joseph *Meder:* Die Handzeichnung. Ihre Technik und Entwickelung c. művét. Bécs, Schroll und Cie. kiadása. 1920.

Dóczy Pál

VIII. Rákóczy-tér 11.

OMIT. pib. kiáll.
1925. 30. l.

Dóczi Pál

A perzsaszőnyeg házi készítése.

II-ik bővített kiadás.

Budapest, 1927. Manus rt.

8-r, 112, 4 l, számos ábrával, fűrve.

Dóczi Pál

I. 5. p. h.

3.60

< Dóczi Pál >

könyve

< > A perzsaszönyeg
hási készítése.

Bp. 1927

könyvtáramban

Élelmiszer-osztogatás szegények közt Husvét hetében, Budapesten

penhágába. Senki sem fogja megtudni a dolgot. És magának, drága Ilse, lesz egy gyönyörü, forró titka... Egy hatalmas éjszaka örök emléke... Ne feleljen! Ne mondjon semmit. Se igent, se nemet! De ha teljesíti kivánságomat, akkor szorítsa meg a kezemet. És én mindent tudni fogok!

Hidakon dübörgött át a vonat. Féktelen rohanással vágtunk neki az éjszakának. És mi némán, összeszorított ajakkal lestük egymást, s a nagy hallgatásban lefojtott viharok tomboltak bennünk. Ilse szenvedett, végül gyötrődve megszólalt:

— De kedves... Hiszen ez lehetetlen... leány vagyok... Családom van... Apám, bátyám, testvéreim... Szent Isten!

Ki akarta rántani kezét a kezemből. De én sötét, kaján gazsággal néztem a vergődését. Tudtam, hogy az alkohol győzni fog. És ekkor a gonoszság csúcspontjára emelkedtem. Sátáni tervszerüséggel taszítottam az örvény felé. Közel hajoltam hozzá és őszinteségtől remegő hangon sugtam:

— Ne törődj semmivel. Légy az enyém. Elveszlek feleségül.

Magam is megdöbbentem kissé ettől a becstelenségtől. Éreztem, hogy bűneim mértéke betellett. De most már mindegy. Ha elkezdtem, folytassuk. Hiszen Ilsének óvatosságból hamis nevet mondtam. Egy napot együtt töltünk valamelyik hotelben, azután nyomtalanul eltünik. És emlékeim tárháza egy szabályszerü gaztettel gyarapodik... Lehajtottam a fejem és megindultan rebegtem:

— Én drága, drága menyasszonyom... Hát akarod?

Ilse lehunyta a szemét, s én boldog, győzelmes ujjongással éreztem, amint beleegyezően megszorítja a kezemet. Hirtelen fölállottam és elvittem őt magammal az étkezőkocsiból. A homályos folyosón megöleltem s a szédítő éjféli galoppban találkozott az ajkunk.

Minden úgy történt, ahogyan terveztem. Warnemündében leszálltunk együtt, s mint férj és feleség egy hotelbe hajtattunk. És szegény, szerencsétlen, tiszta kis Ilse áldozatul esett gonoszságomnak. Felejthetetlen huszonnégy órát töltöttünk együtt. Ez volt talán a legszebb életemben. Másnap este pedig a leány könnyezve borult a nyakamba:

— Isten veled, drága... Várlak... Mikor jösz el hozzánk?...

— Legkésőbb egy hét mulva — feleltem tobzódva saját aljasságomban.

— Ha nem jösz, meghalok!

— Szerelmem! Esküszöm, hogy ott leszek!

— Megmondhatom az anyámnak, hogy menyasszony vagyok?

— Megmondhatod.

— Igaz! A címedet, kedves.

— Parancsolj! — feleltem készségesen, hamis nevem mellé odairtam egy nemlétező magyar városnevet, egy nemlétező utcával.

De a leány most már teljesen nyugodt volt. Mégegyszer utoljára megölelt és hűséges, meleg, bizó szerelemmel mondta:

— A viszontlátásra, drága...

Azután eltünt... Elsuhant, mint valami furcsa látomás... És én egy óra mulva gyötrődve, üvöltve a kíntól, fölszállottam a legközelebbi vonatra és rohantam Ilse után Kopenhágába... Hozzá, hozzá! A szüleihez! Azonnal megkérem a kezét! Hogy is lehetne másképp! Nem vagyok gazember! Nem lenne többé nyugodt pillanatom az életben. Nem tudnék többé csókolni, nem tudnék többé asszonyra nézni. Óh én szép, szerelmes, ártatlan Ilsém!

Kopenhágában Ilse cimét mondtam be a soffőrnek. Útközben lázasan dobogott a szívem. Óh a drága... Milyen boldogan ugrik majd a nyakamba. És én elviszem őt. Enyém lesz egész életemen át.. Az autó megállott, s én rohantam föl a házba... De ami most következett, az megdöbbentő fájdalmasságával örökké zengeni fog bennem. Ilse nem lakott abban a házban. Ilse hamis cimet mondott nekem... És amint később a rendőrségen megtudtam, olyan nevü nő és olyan nevü család nem is él Kopenhágában. A leány örökre eltünt... nem láttam többé soha.

Így hazudtam én a nőnek.

Házilag készült finom női fehérnemüek.
Teljesmenyasszonyi kelengyék
HEVES LAJOS cégnél Budapest IV. ker., Bécsi utca 8. szám
Lenvásznak, lenbatisztek, lynonok, ohloonok, percalinok, asztalteritékek csakis elsőrendü minőségben

Régi gót szőnyeg mása. Készült a Manus szőnyegszövő-műhelyben (Budapest, VIII., Rákóczi-tér 11.)

A szőnyegszövés kellékei

A szőnyegszövés, ez a sok örömet és pénzt hozó ipar, egyre biztosabb és tisztultabb alapokon fejlődik, mert hiszen a technikája nem nehéz, könnyen és gyorsan elsajátitható és ma már igen sokan tudják.

Nem győzzük eleget figyelmeztetni azokat, akik szőnyegszövéssel foglalkoznak, hogy az értékes munka főkellékei: *jó eszközök, jó minta, jó anyag.* Ezek hijján a munka nem öröm és az eredmény nem érték.

Az eszköz: a szövőszék. Mint mindenre, ami hasznot igér, erre is rávetették magukat a konjunktura emberei. Sokan gyártanak szakértelem nélkül szövőszéket. Az uj találmányok azonban csak arra valók, hogy megmásitott, de korántsem megjavitott, hanem inkább rosszabbitott kiadásban az eddigiektől elütőt produkáljanak és uj kereseti lehetőségek forrását nyissák meg. Igy készítenek hozzáértés hijján szöges hengerü székeket, pedig ezekkel hosszadalmas és helytelen a föltevés, mert minden egyes szálat külön kell felcsavarni. Készitenek továbbá vasállványos, nyüstszerkezetü székeket, amelyeken csak meghatározott hosszuságu szőnyeget lehet föl-vetni (nem bármilyen hosszut) és amelyeknek az állványai is elhajlanak.

A szőnyegszövés technikája évszázados, sőt évezredes multu s a technikának megfelelően fejlődtek ki az egyszerü, könnyen kezelhető és praktikus szakeszközök is, amelyeknél jobbat, megfelelőbbet ma sem készíthetünk.

Ma is a régi tipusu szövőszéket kell használnunk, ha jó munkát akarunk végezni. Bár a szövőszék szerkezete nagyon egyszerü, mégis csak szakértő kezéből kerülhet ki jó minőségben, helyes méretekkel, az anyag vastagságának, beosztásának szakértő meghatározásával. A jó szövőszéken könnyü a munka, mig rossz eszközzel kinlódás s az eredmény is kétséges.

A jó szövőszék puhafából készül, teherbiró részei keményfából vannak, a kerekei vasból, vasfogakkal. Ezeken az egyszerü székeken a felvetés a legegyszerübb és a leggyorsabb. Külön történik, nem magán a széken, tiz centiméter szélességü darabonkint. Minden ilyen tiz centiméternyi fölvetést, ha kész, vaspálcára füznek s ezt a vaspálcát beleillesztik a szövőszék kivésett kávájába. Ez az ősi mód ma is az egyedüli helyes. Ezt használják még gépüzemü gyárakban is. Igy akár husz méternyi anyagot is hengerelhetünk föl egyszerre és egy végtében több szőnyeget is készithetünk.

A fölvetés igen egyszerü, csak nagyon pontosan kell végezni. (A Manus Szövőipari R.-T. iskolája, mely a szövőmunkák leghivatottabb tanitója és terjesztője hazánkban, külön fölvető órákat is ad.)

A szövőszékek nyüstjei nem egy szőnyegre szólnak, hanem ugynevezett öröknyüstök. A szövőszéken kivül nem is kell egyéb eszköz a szövéshez, mint jó nyiró olló és leverővilla.

Az értékes munka második és még fontosabb feltétele a helyes rajz. Nálunk azért készítenek perzsa mintáju szőnyeget, mert a perzsaszőnyegek kiforrott és hosszu századokon át teljesen kialakult rajzuak. De ha perzsa a rajz, ügyeljünk rá, hogy tényleg az is legyen: hiteles, valódi, jó rajz, lehetőleg értékes mintáju antik szőnyegek után, aprólékos pontossággal készitve. Mint a szövőszék készitésével, ezzel is nagyon sokan foglalkoznak, pedig ha valamihez, a rajzhoz igazán szakértő kell. Aki a tervet készíti, annak ismernie kell a formákat. Kis képet, reprodukciót, szakértelem nélkül megnagyobbitva csak korcsrajzot kaphatunk. A keleti szőnyegeken sokszor látjuk, hogy egyforma tipusban is rajzot változtatnak a szövők, mintákat toldanak bele, vagy hagynak ki egy-egy keret fordulójánál tetszés szerinti helyen megszakad a minta stb. A keletiek tudniillik sokszor minta nélkül dolgoztak, de nekik a minta annyira a vérükben volt, — hiszen a mintákat is ők maguk vagy őseik rajzolták meg és találták ki, — hogy ők, ha változtattak is rajtuk, vagy mondjuk ugy: költői szabadságokat engedtek meg maguknak, ez a minta hangulatának, stilusának megfelelően történt. Jó mintát ma is csak az tud készíteni vagy nagyitani, aki a keletiek szőnyegszövését alaposan ismeri, ornamenseikkel tisztában van és tudja, hogy alakitások hol és mikor engedhetők meg.

Elsőrangu fontosságu tehát, hogy mintákat, amelyek után dolgozni akarunk, csakis szakember kezéből, leginkább szakintézetből szerezzünk be. A multkori cikkünk keretében leközölt két minta, egy régi Usok- és egy Sirász-mintáju szőnyeg a Manus-intézet tökéletes mintái nyomán készült.

Legközelebb az anyagok helyes felhasználásáról fogunk beszélni, mint a szőnyegszövés eredményének legfontosabb tényezőjéről. *R. M.*

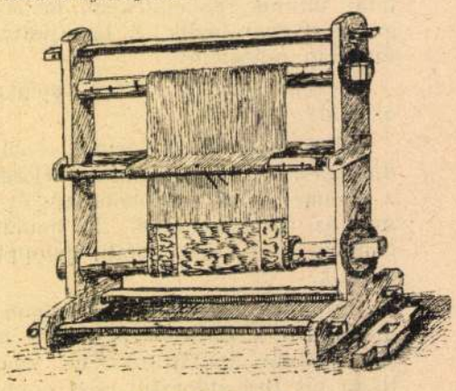

Szőnyegszövőszék

Fényképezőgépek, Tenniszrakettek, Prizmáslátcsövek RADÓNÁL, IV., Egyetem-tér 5. szám Vétel, eladás, csere

Uj Idők 1924. XXX. 192.

Perzsa-szőnyeg. Készült a Manus-műhelyben.

A perzsaszőnyeg és gobelinszövés történetéről és technikájáról

A perzsaszőnyeg készítésével foglalkozó első cikkünk meleg visszhangra talált olvasóink körében. Hogy a sok-sok kérdésre szakszerűen és kimerítően felelhessünk, ismét a Manus-intézet kitünő vezetőjéhez, Dóczi Pálhoz fordultunk, aki a magyarországi szőnyegszövésnek leghivatottabb szakértője.

Dóczi igazgató a következőket mondotta:

— Szövéssel már a legrégibb időkben foglalkoztak az emberek. Vékony szálakból, növényi rostokból, vesszőből stb. szőttek egyelőre csak testük beburkolására szolgáló ruhadarabokat. A legegyszerűbb technika a vászonszövés volt. Párhuzamosan kifeszített szálak közé váltakozva színes szálakat fűztek, eleinte csak simán, de később rájöttek, hogy a színes szál váltogatásával csíkokat és mintákat lehet rajzolni. Ez a mintás szövés volt a kilim-szövés kezdete, amely legmagasabb fokát a *gobelin-szövésben* érte el.

A csomózott *szőnyegszövés* sokkal későbbi keletű, hiszen a technikája is sokkal komplikáltabb. Függélyesen kifeszített szálakra különféle módszerrel rövidre vágott szálakból csomókat kötünk, úgy, hogy a szál két vége fölfelé áll, a csomók pedig szorosan egymás mellé sorakoznak. A különböző színű csomók csoportosítása adja a mintát. A csomókat soronkint kötjük s minden sor után egy „vetülékszál" fut keresztül, mely erősen lenyomva rögzíti a csomókat.

Miután ez már a szőnyegszövés történelméhez tartozik, itt csak röviden említjük meg, hogy az úgynevezett perzsaszőnyegekből a legrégibbek a XIII—XIV. századból maradtak ránk, de nagyon valószinü, hogy sokkal régebbi időkbe nyúlik vissza a csomózott szőnyegek készítése.

Ezeket a régi szőnyegeket kétféle metódussal csomózták. Az egyik az úgynevezett *Giordesi* csomó. Ennél a csomózott szál két vége két alapszál közt áll ki, míg a *Lennei* csomónál a csomózott szál két végét egy alapszál elválasztja egymástól. A kész szőnyeg színén azonban csak nagyon gyakorlott szem veszi észre a különbséget a kétféle csomózás között.

Ujabb időben főképpen *Giordesi* kötéssel csomózzák a szőnyegeket, mert ez valamivel tartósabb, mint a másik.

A szőnyegek technikájánál legfontosabb az anyag helyes megválasztása. Háromféle anyaggal kell számolnunk: a felvető

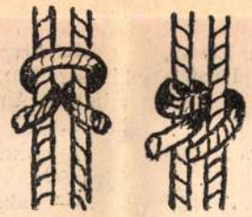

Giordesi kötés Sennei kötés

szállal, a vetülék- vagy beszövő szállal és a csomózó szállal.

Ezeknek az anyagoknak a minőségétől és színezésük tartósságától nagyon sok függ, de nagyon fontos a csomók sűrűsége is.

A legértékesebb régi szőnyegek alapanyaga, vagyis a kifeszített szál szívós, erős és hosszúrostu gyapjuból készült gyapjufonal volt. Gyapjuszál volt eleinte a beszövő és a csomózó anyag is, csak később kezdtek olyan szőnyegeket készíteni, amelyeknek felvető szála pamutból volt. A pamutszál ugyanis olcsóbb s a szőnyegek legnagyobb ellensége, a molyok csak a gyapjucsomókat rágja el, a pamutszálat nem bántja.

A beszövéshez puhább és kevésbbé értékes gyapjufonalat használtak, a csomózáshoz rugalmasabb és vastagabb szálu gyapjut. Sok helyen kecskeszőrt is kevertek a gyapjuba. A kecskeszőr ugyanis fényessé és ragyogóvá teszi a gyapjut és keménységet is ad neki. Másutt természetes színű teveszőrrel keverték a csomózó szálakat.

A gyapjuszőnyegek sűrűsége a legkülönbözőbb volt. Most □ dm.-ekben szokás beszélni a sűrűségről. Például 650-es, 900-as, 1200-as, 1600-as sűrűség azt jelenti, hogy egy □ dm. területen 650, 900, vagy 1200 csomó van. A csomók sűrűségét részben már a szőnyeg alapanyagának fölvetésénél határozták meg. Ha például a fölvetést úgy osztjuk be, hogy egy □ cm.-en hat párhuzamos szál áll egymás mellett, erre vízszintes irányban három csomót köthetünk, miután egyegy csomót két szálra kötünk. Természetesen a fölvetőszál vastagságától is függ az, hány szálat vethetünk föl egy cm.-en belül. Ez azonban csak a vizszintes irányban haladó sűrűséget határozza meg. A függőleges sűrűség a csomózásra használt anyag vastagságától és az átöltő szál sűrűségétől és vastagságától függ. Régente olyan sűrű szőnyegeket is készítettek, hogy egy cm.-en vizszintesen 8—10—12 csomó volt egymás mellett.

Jóminőségű perzsaszőnyegek egyszer ide-odamenő sorral vannak leszöve, vagyis rögzítve. Durvább smyrnák néha csak félsorral, ami azt jelenti, hogy a vetülékszál az egyik csomósor után megy oda és a másik után jön vissza.

Nem győzzük eléggé hangoztatni, hogy az anyagok vastagságán, sűrűségén, az átöltések számán mulik, hogy kész munkánk hasonlít-e a mintához, amelyről dolgozunk.

Sokan panaszkodnak ugyanis, hogy mintáik nagyon elnyúlnak, vagy megrövidülnek és nem kapnak helyes formájú szőnyeget. Ezért figyelmeztetjük a közönséget, hogy szakintézethez forduljon, ahol megfelelő anyagokkal és utasításokkal látják el. A technika helyes alkalmazása nemcsak a szőnyeg külsejére nézve fontos, hanem annak tartósságára nézve is. Helytelenül leöltött sorok, tulvékony vagy tulvastag anyag alkalmazásánál a csomók könnyen kihullhatnak, míg egy szabályszerűen csomózott szőnyeg valamennyi textiltermék között a legtartósabb. Késő nemzedékeknek, unokáknak és dédunokáknak is gyönyörűséget, értéket, vagyont jelent. Ha szép, harmonikus szinekből szőtték, a patina, melyet az idők forgatagában kap, csak növeli értékét.

Még egyszer mondjuk: jóminőségű, jó szinekre festett anyaggal dolgozzunk, ne bárhol összeszedett, megmaradt jumper, vagy kendőszinekkel. A munka is könnyebb és eredményesebb, ha értékes mintáról és jó, megbizható eszközökkel dolgozunk.

R. M.

Uj Idők 1924. XXX. 11 sz

Mészöly fényképei

Bemutató a Nemzeti Szinházban. Tolstoj drámája: Az élő holttest

Cs. Aczél Ilona és Hettyey Aranka

Cs. Aczél Ilona és Pethes Imre

— Nem lehet. Pongrácnak igértem a kezem. Elvesz, mihelyt a válást kimondják... Hát ne kivánjon lehetetlent... Sándor, hát legyen okos...

De Jávor nem hagyta abba.

— Legalább most... még egyszer... utoljára...

— Nem.

— Hogy legyen egy emlék... egy utolsó... egy szép...

— Nem. Nem.

De ez már nagyon erőtlenül hangzott. Egy önkéntelen mozdulattal megint a szíve után kapott. De a hóember ügyes volt. Félreugrott.

— Ha mégegyszer utánanyulsz, jól van, nem bánom, odaadom. De akkor aztán rám ne számíts többé...

*

Kopogtattak.

Pongrác lépett be elfulva, lihegve.

Jávor és Olga szétrebbentek.

Késő volt.

Olga a kezét tördelte.

Pongrác végre magához tért.

— Asszonyom... Végeztünk... Egymáshoz semmi szavunk többé... Önt e perctől kezdve nem ismerem...

És otthagyta őket.

Olga egy székbe roskadt. A szivéhez kapott. Ott zakatolt a mellében. Most már megtalálta. Igen, igen, az ő szíve volt. És Jávorra nézett. Elsápadt. Felsikoltott. A hóembert látta Jávor mögött. Dermedt karja a zsaketthez nyult. És jégkörme kikaparta mellénye alól a szívet.

— Sándor... Sándor...

És térdre hullt.

Jávort mintha csak kicserélték volna. A melegség, ami eddig átfütötte, kiszállt belőle és a szájára, mely olyan forró volt, hideg, kemény vonal fagyott. Ellökte magától Olgát.

— Eregy!

— Sándor...

— Eregy innen. Most jó volnék? Most igen? Hát azt hiszed? Hát mi vagyok én? Hát most aztán visszaadok mindent. Amivel tartozom... Ki innen... Ki innen... Ki innen...

A hóember kajánul mosolygott. Jávor az öklét emelte Olga felé.

— Takarodj...!

IV.

Felébredt. Jávor állt előtte. Kezében a duzzadt tárca.

— Holnap Pestre utazunk. És megvesszük a legszebb tavaszi kosztümöt...

Olga boldogan nézett körül. Nem a pénznek örült. Ebben a percben csak a gyönyört érezte, hogy szíve van. És az ura nyakába ugrott...

Odakünn már délfelé járt. Sütött a nap. A tavasz csókja izzott a sugarakban. Vakítva, szikrázva olvadt a hó. A halott tél zörgő jégcsontjai már csak az árnyékban birták a küzdelmet.

Olga szédült szemmel nézett ki az ablakon. A hóember még ott állt az udvaron, lesoványodott karjait görcsösen szorította össze. Fejéről már kiizzadta a cilindert. Elgörbült szájából kihullt a szivar. Csakúgy patakzott szeméből a könny...

Agonizált szegény.

— Pongrác ma délután uzsonnára jön...

Egykedvüen mondta. Minden célzás, minden hangsuly nélkül. Jóvá akarta tenni az éjszakai féltékenykedést. És az asszonyt nézte.

— Migrénem lesz. Nem fogadunk senkit, — felelte Olga és az urához simult.

Odakünn most tompa puffanás hangzott. Mind a ketten az ablakhoz szaladtak.

A hóember esett össze. E pillanatban halt meg.

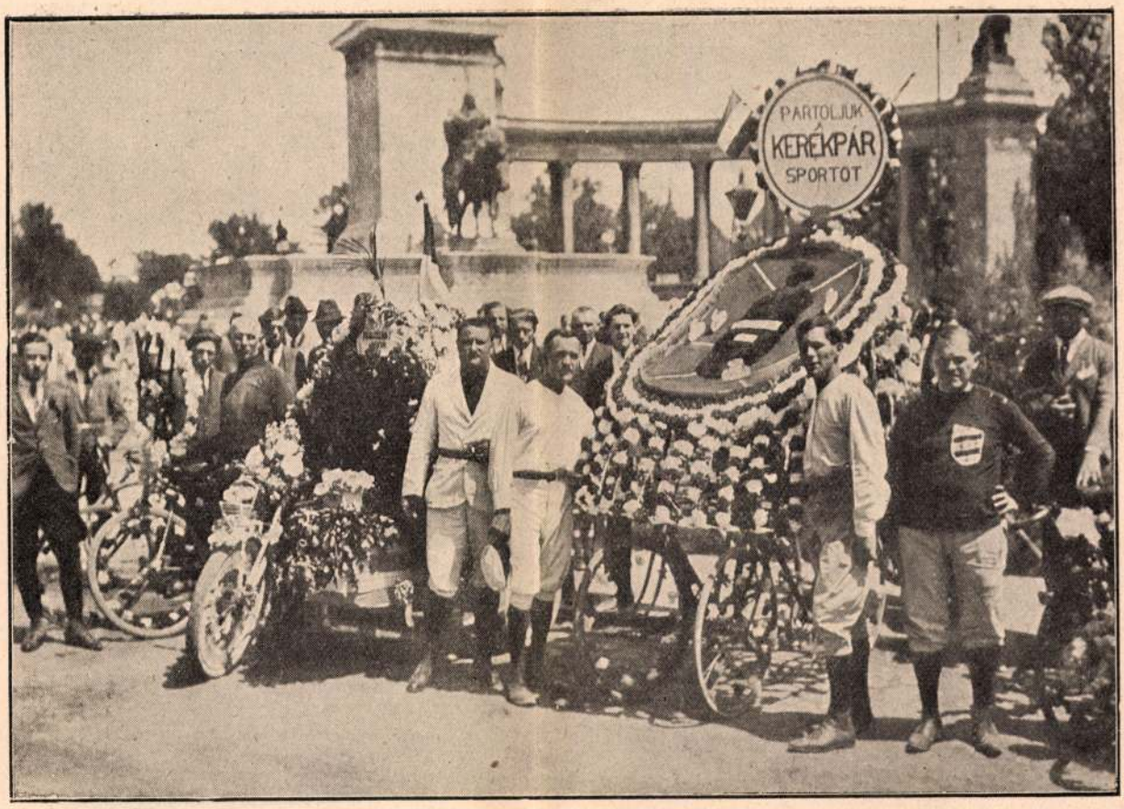

Kerékpár virágkorzó Budapesten. A kitüntetett kerékpárosok

A szerkesztő üzenetei

Az Uj Idők barátai

Az Uj Időknek új előfizetőket szereztek a következő urak és hölgyek, a magyar kultura, irodalom s az Uj Idők igazi barátai:

Szabolcs Sándorné	Kósa Margit
Keszler Ferenc	Németh Dénes
Krieger Rózsi	Lukács Ernesztin
Jambrek Nándorné	Frank Boriska
Pálfy Mihály	Gábler György
Skultéty Irén	Neményi Katalin
Fónyi József	

Akinek dült betűvel szedtük a nevét, az egynél több előfizetőt szerzett.

Háiánk jeléül mindegyiküknek küldtünk egy-egy szép és értékes könyvet.

Előfizetőinkhez. Kérjük azokat, akik előfizetésüket még nem ujitották meg, hogy e heti számunkhoz mellékelt utalványon az előfizetési dijat minél hamarább adják postára, nehogy a lap küldésében fennakadás történjen.

Köztisztviselő. Bár a nehéz viszonyokat kiadóhivatalunk is sulyosan érzi, mégis mint régi kedves előfizetőnknek lehetővé tesszük, hogy az Uj Idők negyed évi előfizetési díját 2 havi részletben küldhesse be.

Robert Pertl. A küldött 50.000 koronát megkaptuk.

Hafner Lajos. A küldött 60.000 koronát megkaptuk. Kérjük azonban portó fejében még 26.000 koronát cimünkre utalványozni. A mülapot kivánságára elküldtük.

Révfalusy. Ilyen novellákat csak 1914 szeptemberében irtak az irók. De akkor is csak a nagyon, nagyon rossz irók.

B. A. 1. Singer és Wolfner könvkereskedése útján 150.000 K à conto befizetése ellenében. 2. Magyar nyelven nincs. 3 Két hét mulva. 4. Erre a kérdésre orvosi munkatársunk válaszol legközelebb.

I. V. Győr. A fordítás nem ügyetlen, de belőle nem derül ki, hogy van-e érzéke a fordítás iránt, annyira közepes, érdektelen, majdnem lapos a történet. Próbálkozzék meg nagyobb igényü, de nem terjedelmesebb elbeszélés fordításával. Abban majd érdemleges választ adunk.

Öt vers. Nem ütik meg mértékünket.

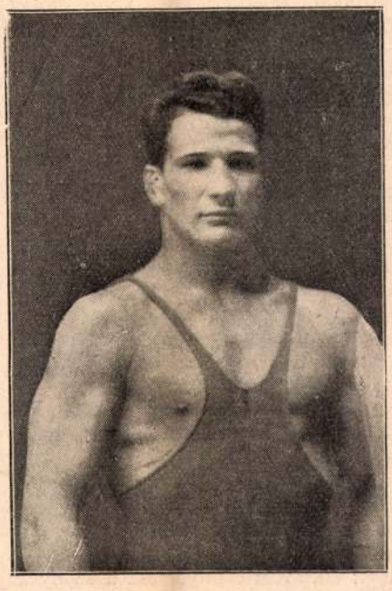

Keresztes Lajos, aki a birkózóversenyben második lett Párisban Gárdonyi fények.

Szabó Kleinwarasdorf. Az utalványozott 200.000 koronát a január—juniusi félévre jegyeztük elő.

Telepi. A *Mirjam* cimüt a közlendők közé soroltuk.

Borostyán. „Az édesanyám iró volt, — irja kegyed — s az apám is. Szíveskedjék megitélni, én semmit sem örököltem tőlük?" Azt hisszük, valamit igen. Azt, hogy szeretne jó verset irni. Ez azonban eddig még nem sikerült önnek.

Móni. 1923 XII. 13, cimü versének van négy sora, amely nagyon szép. Ez a négy sor, pontos másolatban így fest:

— — — — — —
— — — — — —
— — — — — —
— — — — — —

Versei közül ezek a sorok nyerték meg leginkább tetszésünket.

Dorian Gray. Ön levele alá szerényen Dorian Gray nevét irta, de a név alatt, zárójelben megjegyezte, hogy „nevem nem fontos". Ugyanez a véleményünk a kéziratáról.

J. Gábor. Azt tetszik irni, hogy „Ő ábrándos fekete szemét nyitott könyvként rámszegezte". Ön érti ezt? Mert mi nem.

Bánffy. A versek méltatlanok ehhez a szép névhez.

Gimnazista. Hogyan is mondták ezt a mi időnkben az irásbeli dolgozatokról? „Külcsin": jeles. „Belbecs": ? Ne kérdezze!

Február. Ha megmagyarázza nekünk, hogy milyen a *kába nyoszolya* s hogy kell *befelé sirón izzani*, megmondjuk véleményünket a verséről.

Téli szimfónia. Mikor közöljük? **Majd ha fagy!**

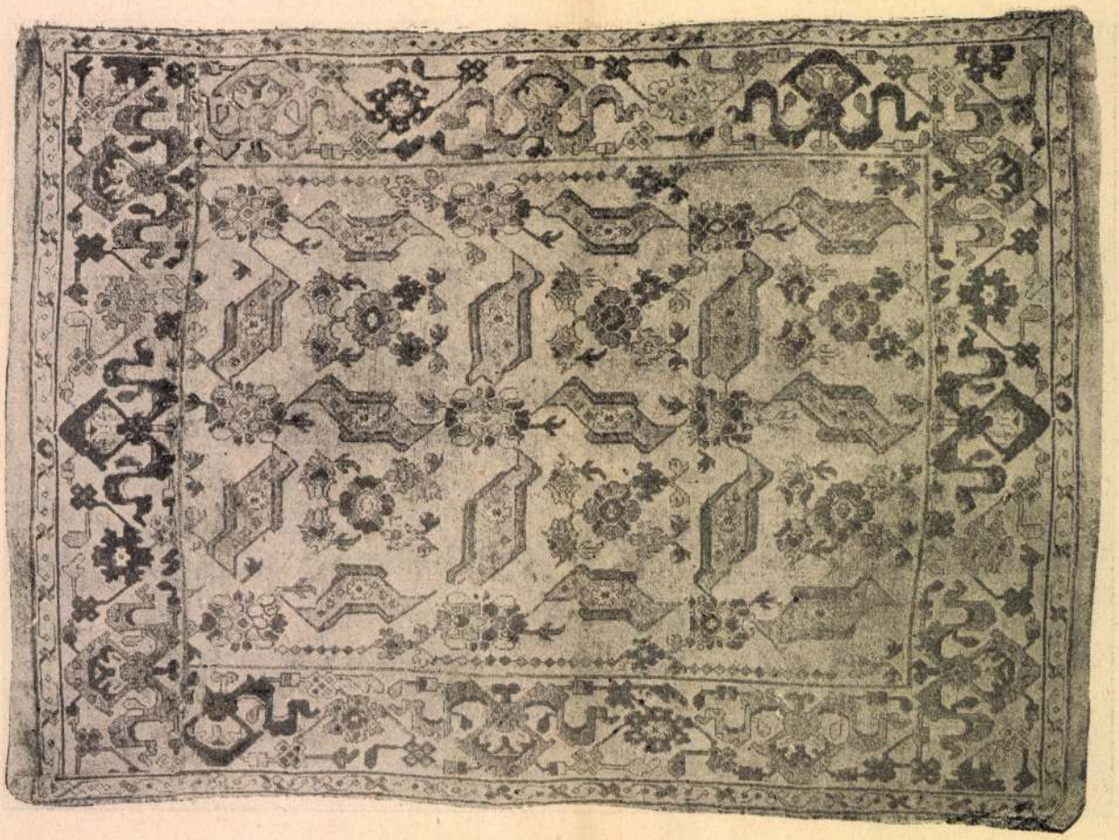

Kisázsiai (u. n. madaras) szőnyeg 1600 körül. — Rekonstrukciója készült a Manus-szövőműhelyben

Mi kell a szőnyegszövéshez?

A hozzánk érkező levelekből látjuk, hogy olvasóink érdeklődve várják cikksorozatunk folytatását. Ujra ellátogattunk hát a *Manus*-intézetbe s Dóczi igazgató úrtól ezúttal a szőnyegszövés anyagára nézve kértünk útbaigazítást.

Mint már régebbi cikkeinkben is említettük, háromféle anyaggal van dolgunk: az alapszállal (láncfonal, felvető), a színes csomózó anyaggal és a csomósorokat lekötő vetülékkel.

A felvető szálnál fontos a vastagság helyessége. Hogy milyen vastagságú szálat használjunk, arra csak a tapasztalat tanít meg. Azért jó, ha szakintézetben szerezzük be a felvetőszálat, ott, ahol azzal is törődnek, hogy az otthoni munkánk sikerüljön.

Rendesen pamutfelvetőt használunk, még pedig több okból. Először is a moly nem bántja, másodszor: a pamut nem nyúlik úgy, mint a gyapjúszál. Gyapjúszálat csak az használjon, aki már nagyon gyakorlott, nagyméretű szőnyegeknél pedig még az se.

Nagyon fontos a pamutfelvetőszál sodrása is. Ha a szál gyengébb, akkor erősebben kell megsodorni, hogy szívós legyen és ne szakadjon könnyen. De vigyázzunk, hogy ne túlerősen sodorjuk, mert akkor pöndörödik s a felvetésnél sok bajunk lesz vele. Ha nagyon erős szálat akarunk, duplán is szokták cérnázni az anyagot.

A szőnyegszövéshez használt anyagok közt legfontosabb a színes csomózó fonál. Hajdan, a Keleten a legkülönbözőbb gyapjú- és selyemszálakkal csomóztak. Valódi selymet ma már csak azért sem használhatunk, mert megfizethetetlenül drága. Kilója több millióba kerül.

A fonálhoz sohasem vesznek egyfajta gyapjút, hanem a szőnyeg céljának megfelelően többféle gyapjút kevernek. Az a fő, hogy rugalmas, tisztán festhető és tartós legyen. A merinoi juh gyapja túlpuha és fénytelen, a *racka* fényesebb, hosszabb rostú, de nagyon kemény, a *mohair* (kecskeszőr) gyönyörű fényű, de egymagában nehezen sodorható, stb.

Keleten néhol egészen fénytelen gyapjúval készítettek rövidre nyírt szőnyegeket, másutt fényes, hosszabbszálú anyaggal. Feldolgozását tekintve kétféle lehet a használandó gyapjúfonál: az úgynevezett *kártolt* fonál, amilyet hazai gyáraink készítenek s amilyet primitívebb formában otthon is sodor a nép ugy, hogy egyszerűen megpödri a tisztított gyapjúanyagot. A másik fajta a sokkal finomabb és szebb fényü, fésült *kammgarn*-fonál, amelyet, sajnos, még most csak külföldön készítenek, komplikált, hatalmas, gépfelszerelésü gyárakban. Fonás előtt a gyapjúszálakat fésüléssel párhuzamosra állítják s így helyes fonás mellett sokkal szívósabb és fényesebb fonalat nyernek. Gobelinhez például csak ezt az anyagot használják.

A perzsaszőnyeg legfontosabb tényezője a szín, tehát a fonál festése. Hiába jó egy perzsa minta rajza, ha a szinek nem valódi perzsaszőnyeg szinei: rikító és csúnya lesz a szőnyeg. Itt kell leginkább vigyázni, ide nagy gyakorlat, biztos érzék, művészi látás kell. A minden szakértelem és gondosság híján összeállított színű fonalak tönkreteszik fáradságos munkánkat. A hozzáértőnek ez nem gond, ő érzi a lehetőségeket. Mert amilyen fontos a színharmónia, éppen olyan kevéssé kényes kérdés például az, hogy egyegy szín folytatásában semmi árnyalati különbség ne legyen.

A festés régi módja a növényfestés volt. Ma anilinnel, vagy ami sokkal jobb, alizarinnal festenek. Ez utóbbi még a növényfestékeknél is jóval tartósabb.

A szineknek a festéshez való helyes megválasztása és a szőnyegekhez való harmónikus összeállítása művészi feladat, mely a Keleten évszázados tradiciók révén az embereknek vérükben volt már. Sűrű, aprólékos rajzú szőnyeg például mindig erősebben elütő szinekkel készül, mint a nagy, sima felületekből álló.

A lekötő szál nem annyira a szőnyeg külsejére, mint inkább minőségére van hatással. Fontos, hogy tartós legyen és helyes vastagságú, mert máskülönben megnyúlik vagy megrövidül a szőnyeg. Ha a szál nem tartós, szétválnak a csomósorok, ami a legtöbb, javításra szoruló antik szőnyeg hibája. Használjunk szívós, de puha gyapjút, jutát soha (nálunk felkapták), mert idővel elkorhad.

A magyar nők közül ma már nagyon sokan rájöttek arra, hogy a régi pepecselő, sokszor ízléstelen kézimunkák helyett ezerszerte értékesebb, gyönyörködtetőbb, gyorsabb és élvezetesebb munkát végeznek, ha perzsa szőnyeget, vagy gobelint szőnek, amely örökéletü és amelyet máskülönben kincseken se szerezhetne meg.

R. M.

Uj Idők 1924. XXX. 30 sz.

Jelenet a Scaramoucheból
A konvent előtt

Magyar költőnők

Emlékezem...

Két szememet lehunyom félig
S lehajtom kezemre fejem.
Kint édes-bús az őszi este...
S emlékezem... emlékezem.

Akkor a nyár pompában izzott,
Most peregnek a levelek,
Madárdal csattogott még akkor,
Most eső zeng bús éneket.

Zöld lombok között fehér fényfolt:
A kedves ház tűnik elő.
Előtte kert, illatos rózsák,
Mögötte zöldelő mező.

Napfény, éltető derült sugár,
Érett gyümölcs bársonyhamva,
Milljó bogár halk zümmögése,
Szénakazlak lágy illata.

A kertben meghitt együttesben
Őket oly nagyon szeretek,
Kik felé gondtalan madárként
Repdesve száll a képzelet.

S továbbra permetez az eső,
Lassanként könnyes lesz szemem.
Kint édes-bús az őszi este...
S emlékezem — emlékezem.

Révai Erzsébet

Ha majd messze tőlem

Ha majd messze tőlem, csöndes alkonyatban
Elmerengő lelked hozzám száll titokban,
Ne búsulj, ne könnyezz: nyáron nyílt a rózsa,
A szívedre tűzni akkor kellett volna.

Télen nincsen virág, bágyadt a napsugár,
Szebb vidékre száll el a dalos kis madár,
Egy egy üttfelejtett, mintha fel-felsírna:
Későn nyílt rózsának megdermed a szirma.

Zászlós Márta

Mozgóképszinház

A Scaramouche sikere

A Scaramouche jött és győzött.

Évek óta nem láttunk ilyen nagyszerű és művészi tökéletességű filmet. Talán A hindu síremlék volt az a film, amely úgy le tudta nyügözni a nézőt, mint most a Scaramouche.

Tessék elképzelni egy filmet, amelyben nagy tömegek felvonultatásán kívül, semmi „attrakció" nincs, csak a szereplők nagyszerű és művészi tökéletességű játéka. A darab nem is túlszövevényes, de azért mindvégig vigal mas és érdeklődésünket folytonosan csak felfokozó meséje — viszi, ragadja magával a nézőt.

A Scaramouche jött és győzött.

A főszereplők: a gyönyörű Alice Terry, a daliás Ramon Novarro és Lewis Stone a nagy jellemszínész játszák: mindhárman a mozijáték mesterei. Különösen Ramon Novarronak van nagy sikere — a nőknél. Robert Valentinot, az elmult évek hódító primouomoját mintha már mindenki elfeledte volna. Olyan mozilátogató azonban nincs, aki ne ismerné Ramon Novarrot. Ő az új csillag. A filmstarok javíthatatlan rajongói róla ábrándoznak.

*

A Corvin-színház mutatta be s adja elő esténként a közönség fokozódó érdeklődése és zajos tetszésnyilvánításai közepette ezt a ragyogó moziképet.

És most vessünk egy pillantást a színházra. Esténkint százával állanak a színház pénztárai előtt azok, akik... nem kaptak már jegyet. Minden nap ezren és ezren akarják látni a diadalmas Scaramouchet. A színház előtt valóságos autótábor.

Az előcsarnok ünnepélyes díszben. Biborvörös szőnyeg fut végig a délszaki növényekkel dúsan díszített csarnokon. A jegyszedők korhű jelmezekben. Bent a színházban a túlzsúfolt nézőtéren a legelőkelőbb közönség. Ismert arcok, akik minden színházi érdekességnél jelen vannak.

És most megindul a kép. Egy tomboló, rohanó forradalmi mámorban úszó tömeget látunk és a tömegen keresztül élesen vetődnek elénk a film címének betűi: *Scaramouche.*

Egy pillanatra világos lesz, heroldok lépnek elő a függöny mögül, megszólalnak a kürtök, jelzik az előadás kezdetét. Felcsendülnek a művészi zene gyönyörű hangjai, Butula László csellóművész játszik, Dienzl Oszkár kiséri a zongorán, majd egy gyermekkórus üde és tiszta hangjai hangzanak fel és azután pereg a film, percről percre izgalmasan fokozódó érdeklődésünk mellett.

*

A Corvin-szinházé és annak kitünő vezérigazgatójáé, *Daróczy* Józsefé az érdem, hogy ezt a képet mi is megnézhetjük, az ő ötletességét dicséri a művészi beállítás. A zenei aláfestés tökéletessége: Sugár Viktor karnagy műve, aki Budapest egyik legnépszerűbb karmestere.

A diadalmas Scaramouchet az Orion-filmgyár hozta el hozzánk és a Scaramouchesal bizonyára elérte azt, hogy az Orion képeit a közönség a jövőben is teljes, sőt fokozott bizalommal fogja várni.

Jelenet a Scaramoucheból
Ramon Novarro és Alice Terry,
a két főszereplő

— Soha. De a története nagyon érdekes volt. Szabad érdeklődnöm Mrs. Tate hogyléte iránt?

— Ó, köszönöm. Jersey Cityben lakunk, a Bergen Avenuen. Az oratamai levegő nem tett jót a feleségemnek. Ön nem tanulmányozta a légzőszervek beteges elváltozásait?

— Nem én. Nem vagyok orvos.

— Bocsásson meg, — mondta Judson Tate, — de mindenkinek kell annyit tudni az anatómiából, amennyire szüksége van ahhoz, hogy kellőképpen vigyázhasson az egészségére. Egy hirtelen meghülés, egy bronchitis vagy a tüdőhólyagok gyuladt állapota, a hangzó szervek komoly megbetegedését vonhatja maga után.

— Lehet, — mondtam már kissé türelmetlenül. — De nekem semmi közöm hozzá ... A nők vonzalmának különös megnyilvánulásairól beszélve ...

— Igen, igen, — vágott közbe Judson Tate. — A nő különös teremtése az Istennek. De azt akarom mondani, hogy mikor visszamentem Oratamába, megkérdeztem Manuel Ignitot, mi volt az a folyadék, amely visszaadta elveszett hangomat. Amitől olyan hamar meggyógyultam. Azt mondta: *a chuchulából készült.* Nézzen ide.

Judson Tate egy hosszúkás, fehér skatulyát húzott ki a zsebéből.

— Köhögés, rekedtség, meghülés, tüdőhurut ellen ez a legjobb orvosság a világon. Az utasítás rajta van a skatulya fedelén. Azért jöttem Newyorkba, hogy részvénytársaságot szervezzek torokbántalmak ellen eddig föltalált legkiválóbb orvosság terjesztésére ... Ebben a dobozban négy tucat van, nagyon olcsón adom, ötven centért darabját. Ha esetleg torokbántalmakban szenved ...

Szó nélkül fölálltam és faképnél hagytam. Kint sétálgattam a parkban, magára hagyva Judsont a lelkiismeretével. Mélyen meg voltam sértve. Elmondott nekem egy történetet, amelyet fölhasználhattam volna. Volt benne egy kis lüktető élet. És a végén kisül, hogy ravasz üzleti trükk volt, kicsit meghintve a képzelet cukorporával. Ezt nem adhatom el, mint irodalmat.

Visszamentem a szállodába és vagy egy órahosszat lapozgattam kedvenc ujságjaimban. De ahogy egyik történetet a másik után olvastam, szomorúan és reménytelenül dobtam félre egyik ujságot a másik után. Alig akadt egy elbeszélés, amelyik valamilyen fajta autóról ne zengett volna dicshimnuszokat.

Mire az utolsónak is végére értem, megvigasztalódtam.

Ha az olvasók beveszik ezt a sok mindenféle autót, — mondtam magamban, — akkor egyszer bevehetik Tate Csodálatos Hatású Chuchula Tüdő-Tablettáit is. A tisztesség kedvéért még azt is hozzátehetem, hogy a *chuchula-fű* nem kapható a drogériákban.

Angolból fordította *Ruzitska Mária*

A perzsaszőnyegek fajtái

A szőnyegszövéssel foglalkózó cikksorozatunk hiányos volna, ha nem emlékeznénk meg a régi csomózott perzsaszőnyeg legértékesebb fajtáiról. Ismét fölkerestük tehát a Manus-intézet igazgatóját: *Dóczy* Pál festőművészt, akitől a következőket tudtuk meg:

A csomózott szőnyeg keletkezése a legrégibb idők homályába vész. A legelső ilyen szőnyegek, amelyek ránk maradtak, a XIII. századból valók, de a történelem több hires szőnyeget emleget, amelyek állítólag a messze ókorban keletkeztek. Krőzus király legendás kincsei közt például volt egy már akkor világszerte hires u. n. „kertes" szőnyeg, amely télen át a kert színes pompáját volt hivatva odavarázsolni az uralkodó lába elé.

A keletiek — arabok, törökök, perzsák, indusok, kínaiak, japánok — országa, Ázsiának déli fele az a földrész, amely ontotta a mesterei csodás fantáziájában született mesébe illő rajzokat és képeket, csomózott szőnyeggé szőve. Minden vidéknek, minden kis helynek más és más karakterű emberei szorgoskodtak versengve; mindenütt más és más rajzban, más színekben és harmóniákban lelték örömüket, mert hiszen mindenütt más és más anyag is állott rendelkezésükre.

Az ekként készített szőnyegek főjellemvonásai, de főképen a rajz- és színösszeállítás, mint valami szentség, apáról-fiura öröklődtek. Milyen teljes karakterbeli eltérés van a Kaspi-tó keleti partjain tanyázó Turkmen törzsek geometrikusan szigorú mintájú, szinte egyszinű, égő és komor sötétvörös, igen finom kecskeszőrből készített szőnyegei, s egy délperzsa, tarka virágok ezreiből álló gyapjúszőnyeg között. Vagy tegyünk csak egy giordesi, végtelenül finom, sűrű mintájú imaszőnyeget egy durva anyagból, ritka szövéssel készült rikító színű szamarkandi szőnyeg mellé. Az idők folyamán azonban a törzsek elvegyültek s különösen a határok mentén való érintkezés folytán a minták és a helyi sajátságok elmosódtak; egyik a másiktól tanult s ma már a száz meg száz tipus s a sok átmeneti forma közt alig tudunk eligazodni.

A nagyközönség persze csak a legnépszerűbbé vált tipusok nevét ismeri, azokat, amelyek közt feltünőek a rajzbeli különbségek, mint pl. a Sirván, Siraz, Joragan, Samarkand, a Bocharák, Tábri-

Szövőszékek a Manus-intézetben (Budapest, VIII., Rákóczi-tér 11)

sek stb. (A nevek mindig a keletkezés helyét jelentik.)

Ahhoz, hogy valaki alaposan ismerje a szőnyegeket, nagy gyakorlat kell: eredeti szőnyegekkel évek hosszú során át való foglalkozás. A szinte lehetetlen áttekintést úgy lehetne megkísérelni, hogy a szőnyegfajtákat nagyobb csoportokba próbáljuk besorozni. Ilyen volna pl. *a török szőnyegek csoportja.* Arabeszkes, sokszor cikornyás, dús, erősen stilizált virágmintájú, élénkszínű szőnyegek, köztük sok az imaszőnyeg, amelyek oszlopos mecsetfülkét ábrázolnak.

A kisázsiai és anatoliai csoport. Szigorúan geometrikus minták; nagyobb, darabosabb formák, négyszögek, csíkok, kampók, csillagok, nagyon elstilizált virágmotivumok, főleg gyapjuból, sokszor a durvább fajtájából.

A *turkmenok* geometrikus mintáju, finom mohair szőnyeget, az ismert vörös *Bocharák,* élükön Kiva s Youmound szőnyegekkel; a *Perzsia belsejéből* származó finom, gazdag, sokszor aprólékos mintájú (Herati minták), dús színű szőnyegek javarészt ragyogó virágmintákkal.

Az *indus* szőnyegeken naturalisztikus, mélyszínű virágok, állatok s egyéb alakok pompáznak, mig a *kínai* határon készült csomózások már könnyen felismerhetők tipikus kínai díszítménymintáikon és hideg, nyers színeiken. Nagy tudomány ez, amelyből egy cikk szük keretei között csak izelítőt adhatunk.

A *Manus-intézet* (Rákóczi-tér 11.) műtermeiben készülő szőnyegek nemes színharmóniájukkal, anyagukkal, rajzuk minden sajátosságában szakértelemmel követik a régi, értékes tradiciókat. Azokat a szőnyegeket alig is lehet megkülönböztetni hires antik elődeiktől.

A nagy közönség, mikor ma már elérte azt, hogy otthonában maga készítheti ezeket a kincseket (akár a keletiek hajdan), nagyon rászorul a jótanácsra. Ha nem jó minta után, hozzáértés nélkül megnagyított rajzról dolgozik; ha nem szakértő adja kezébe a helyesen összeválogatott valódi perzsa színű fonalakat, a *minta és tipus specialitását tekintetbe véve,* ugyanannyi munkával és pénzzel, mint amennyivel gyönyörű, örökbecsű szőnyegeket is készíthetne, értéktelen lomot készít. Forduljunk tehát olyanokhoz, akiknek lelkiismeretességében és szaktudásában megbízhatunk.

Uj Idők 1924. XXX. 42. sz.

Tízmillióéves tojások. A Gobi-sivatag kikutatására szervezett Roy Chapman Andrews-expedició a Gobi-sivatag homokjába temetett óriás tojásokat talált, amelyek egy őskori hüllőtől, a Dinosaurustól erednek

miután orvosa egy utolsó kisérletet téve megmentésére, lesoványodott testére hólyaghuzó mustárt kent — ezt mormolta:

— Óh, doktor úr! Mennyi mustár ily kevés hushoz!

Karl *Lueger*, Bécs város hires főpolgármestere, halálos ágyán ezt a szép definicióját adta a négy egyetemi fakultásnak:

— A jogi fakultás az emberek boszszantására való, az orvosi fakultás meg arra, hogy az embert megölje, a teológiai fakultás az emberek eltemetésére, ami pedig a filozófiai fakultást illeti, senki sem tudja, hogy miért van.

Ajkain ezen tráfával halt még.

Érdekesek Husz János prófétai szavai, melyeket akkor mondott kisérőinek, midőn a máglyára ment:

— Ma liba-pecsenyét tesztek a máglyára; de a hamúból olyan hattyú fog születni, melyet nem lehet megsütni.

Ugyanis liba cseh nyelven annyi mint: *hus*. A hattyú alatt Husz János egy nagy, nálánál szerencsésebb reformátort értett, aki Luther személyében tényleg diadalra vitte az új tanokat.

Camilló *Cavour* grófnak az egységes Olaszország megalakotójának utolsó szavai arról tanuskodnak, hogy mennyire beletörődött a halálba és minthogy egyebet nem tehetett, tehát jó kedéllyel készült eltávozni a földről. Midőn dr. Riberi betegágyához érkezett, — mint ahogy Cavour unokahuga emlékirataiban leírja, — Cavour így szólt az orvoshoz:

— Egy kissé későn hivattam önt, mert eddig még nem tartottam magamat önhöz méltó betegnek.

Sárváry Dezső

Geöcze Anna versei. Karesú, ízléses kis fehér füzet. Aranynyomású betük a címlapján.

Ami belül van a könyvben: az is fehér. Fehér leánylélek fehér érzései. Elsősorban persze: a szerelem... De nemcsak a szerelem, hanem a gyermeki szeretet is meghatóan szép szavakban szólal meg ezeken a fehér lapokon.

„Sok kis dalom, mint egy csapat madár,
Meleg szivemből idegenbe száll.

... Sok meleg szivben fészket verjetek,
Mosolygást, könnyet, csókot vigyetek...''

mondja az ajánlásban Geöcze Anna. A könyvecskéhez irt kisérő levelében pedig bevallja, hogy milyen kimondhatatlanul boldog volt, mikor néhány évvel ezelőtt két versét, a „Régi dal'' és a „Nem én'' cimüeket (mindkettő benne van a kötetben) közölte az Uj Idők.

Szeretettel köszöntjük a fiatal költőnőt és büszkék vagyunk rá, hogy mint oly sok ifjú tehetséget, őt is mi fedeztük föl.

Aki szereti a finom, hangulatos, lirai verseket, az örülni fog, ha ezeket a melegszavú, igen-igen szépen csengő verseket elolvashatja.

A kis füzet ára 2 pengő és kapható Miskolcon, a Magyar Jövő kiadóhivatalában.

Az Én Ujságom február 1. száma a szokottnál is gazdagabb tartalommal jelent meg. Ez a népszerű és előkelő gyermeklap, amelyet ezúttal ragyogó ibolyaszinnyomású képek díszítenek, már művészi külsejével is feltünést kelt. Az irodalmi értékü tartalomból kiemelkednek: *Szép* Ernő bájos gyermekverse. *Babsi*, a gyermekek kedvence ezúttal *a gyermeksportról* beszélget a szerkesztő bácsival. *A kicsik képeskönyve* rovat mulatságos meséi angol képeskönyvekből ismert gyönyörü betükkel vannak nyomtatva s a legkisebb gyermekek számára külön sok képpel díszítve. *Gaal* Mózes folytatja *Ezer év meséi* címen a magyar hősök meséit. *Lengyel* Laura és *Mullock* angol irónő érdekes regényei, *Ramseyer* svájci természettudós remek állatmeséi, azonkivül játékok, pályázatok, rejtvények és képes tréfák tarkítják a pompás számot. Az Én Ujságom előfizetési dija, az Uj Idők olvasóinak, negyedévre P 1.60.

A szerkesztő üzenetei

Tudnivalók

1. Minden kézirat, kérdés, érdeklődés a szerkesztőség címére küldendő.

2. Reklamációk, az előfizetéssel, lapküldéssel, könyvrendeléssel kapcsolatos kérések és kérdések elintézésére a kiadóhivatal illetékes.

3. Kérjük, hogy külön papirra irják a szerkesztőséghez, külön a kiadóhivatalhoz, külön a Szépségápolási, külön a kertészeti és külön a gasztronomiai rovat vezetőjéhez intézett, külön a sorsjegyekre vonatkozó kérdéseiket. Ez meggyorsitja az elintézést.

4. Csak olyan kéziratot olvasunk el, amely a papirnak csak egyik oldalán és legalább is jól olvasható kézirással, tintával iródott.

5. Kéziratok, rajzok és fényképek megőrzésére nem vállalkozhatunk.

6. Az Uj Idők szerkesztőségének fogadó órái szerdán délelőtt 10—12 óráig.

PAWLING. Régen nem kaptunk hírt öntől, Nagyságos Asszonyom és éppen azért nagyon megörültünk, mikor immár jólismert, kedves betüit megismertük a borítékon. Arra gondoltunk, míg ezeket az őszinte, meleg, szép szavakat olvassuk,

„FÖLDES" MARGIT-CRÉME VILÁGHIRÜ ARCSZÉPITŐ

Az Uj Idők előfizetői és barátai résztvesznek a milliárdos osztálysorsjáték huzásaiban is.

I.

A reorganizált állami osztálysorsjáték XVII. ciklusában (1926 októbertől 1927 márciusig) az Uj Idők *összes* előfizetői — teljesen díjtalanul — a következő tizenöt sorsjeggyel játszanak:

4805, 4822, 13841, 16302, 20742, 20750, 52751, 52760, 54209, 54216, 54219, 56220, 58191, 59617, 68362.

II.

Az Uj Idők *összes* barátai között a következő öt sorsjegy nyereményeit osztjuk szét egyenlő részben:

68365, 68368, 68541, 68544, 69395.

III.

Végül öt sorsjegy nyereményeit az Uj Idők ama *tíz* barátja között osztjuk szét, akik 1926 január 1-étől 1926 szeptember 10-éig terjedő időben a legtöbb előfizetőt szerezték lapunknak. E sorsjegyek számai:

68545, 69501, 69503, 69506, 69516.

Az ezekre eső nyereményeket *húsz* részre osztjuk, amelyből *öt* rész illeti a legtöbb előfizető szerzőjét, *négy* rész a sorban másodikat, *három* rész a harmadikat, *kettő* a negyediket és *egy-egy* a többit.

Eddig a lista így alakul:

1. Pályi Istvánné	8	előfizetőt	szerzett
2. Puskás Emilné	6	„	„
3. Ifj. Hubay Kálmán	4	„	„
4. Lovas Ferenc	4	„	„

Az 5—10. helyre egyforma eséllyel pályáznak.

Pekovits Sándor	3	előfizetőt	szerzett
Schreiber Dezső	3	„	„
Lovas Ferenc	3	„	„
Matula Gizella	3	„	„
Galadalits Mária	3	„	„
Gyuris Károlyné	3	„	„
Moskovesák Jolán	3	„	„
Mika Istvánné	3	„	„

Hetenkint közölni fogjuk, hogy kik azok, akik ennek az öt sorsjegynek a nyereményeire igényt tarthatnak.

Ezt a finom mintájú, régi perzsaszőnyeget, amelyet itt bemutatunk, olvasóink maguk is elkészíthetik odahaza.

A Kaukázus keleti lejtőjéről, Kuba városkából származik ez a nem mindennapi, sűrű, aprómintás, érdekes és kecses ornamentikájú szőnyeg. Finom rajza, nemes színei a világosbarna alapot tarkázó mély kék, vörös, sárga, és zöld arabeszkek jóval a tucatperzsák fölé emelik.

Ezt a szőnyeget kétféle nagyságban készíthetjük. Ágyelő, vagy egészen kicsi összeköttőszőnyegnek, körülbelül 65—70 cm. szélesre és 180—200 cm. hosszúra. Manus-összeköttőszőnyegnek, körülbelül 120 cm. szélesre és 180—200 cm. hosszúra. A Manus-intézet adatai szerint, a kisebbik szőnyeghez szükséges elsőrendü fonál alig kerül többe, mint 20 pengőbe, a nagyobbikhoz pedig 56 pengőből kitelik a hozzávaló. De még ezt se kell egyszerre kifizetni, mert hiszen apránkint is vehetjük az anyagot.

Figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy mikor egy ilyen finom szőnyeghez válogatnak színeket, ne bízzanak a maguk ízlésében. Ne elégedjenek meg a mindenütt kapható Jumper és kendőszínekre festett fonalakkal, hanem forduljanak igazi hozzáértőhöz, aki *csak* ezzel foglalkozik. A perzsaszőnyeg színeinek helyes összeállításához nagy tapasztalat és szaktudás szükséges és ennek híjján a nagy fáradsággal, szépen szőtt szőnyeget is tönkretesszük.

Minderre nézve pontosan útbaigazít az az ügyes kis könyv, melyet a Manus-intézet vezetője, Dóczi Pál szerkesztett, bő tapasztalatai alapján a perzsaszőnyegszövésről.

Ez a munka részletesen foglalkozik a helyes színekkel s magával a munkával, a szövésközben fölmerülő költségekkel, a hibák javításával stb.

Ebből a könyvből mindenki megtanulhat szőni otthon, egymagában is. (Kiadóhivatalunkban kapható.)

Az utolsó pillanat elmésségе

XV. Benedek pápa halála alkalmával a lapok közölték Őszentsége utolsó szavait, aki az ágya körül álló négy orvoshoz fordulva, így szólt:

— Mennyi orvos! Hogyan fogom kifizetni mindet!

Ezen kijelentést a pápa nyilván nem komolyan értette, ez csak jó kedélyének megnyilatkozása volt.

A haldoklók utolsó szavait hozzátartozóik mindig megjegyzik és a nyilvánosan szereplő nagy emberek ezen utolsó kijelentései mindig nyilvánosságra kerülnek. Hires volt ezek között az, amelyet François *Rabelais*-nek tulajdonítanak, aki így szólt orvosához:

— Hagyjon engem természetes halállal meghalni.

Azért mondom, hogy ezen szavakat csak tulajdonítják Rabelaisnek, mert ezen szavak több haldokló ajkán is elhangzottak, többek között Sámuel *Garth* ajkain is, ki maga is orvos volt.

Hires orvos volt *Locolz*, aki utolsó órájában meghagyta kollégáinak, kik körülötte voltak, hogy boncolják fel testét.

— A viszontlátásra uraim, — szólt hozzájuk elhaló hangon, — a boncasztalon.

Ugyanesak neves orvos volt Franciaországban *Dumoulin*, ki amikor már majdnem agonizált, jelenlevő kollégáinak elhomályosuló szemekkel ezt mormolta:

— Három nagy orvost hagyok magam után itt a földön...

A kollégák lázasan várták a három nagy orvos nevét, mert mindegyik úgy gondolta, hogy a saját nevét fogja hallani, mikor Dumoulin így folytatta:

—...a vizet, a levegőt és a mértékletességet.

Crébillon, a hires drámai színész súlyos betegségbe esett néhány évvel azelőtt, mielőtt befejezte „Catilina“ cimű drámáját. Úgy volt már, hogy utolsó perceit éli, orvosa és környezete le is mondott már életéről. Ő maga is úgy érezte, hogy már nincs sok hátra attól a pillanattól, midőn búcsút kell mondani az élet szinpadának. Orvosa ekkor megkérte, hogy ajándékozza neki drámája I. és II. felvonásának kéziratait, mely ekkor már kész volt, Crébillon Radomiste hires versével felelt:

— *Ah! doit-on hériter de ceux qu'on assassine?*

— (Örökölhetünk-e azoktól, akiket meggyilkolunk?)

Nem volt valami hizelgő az orvosokra az a kijelentés, melyet *XVIII. Lajos* francia király mondott utolsó perceiben, midőn látta orvosainak lehangoltságát:

— Menjünk, végezzünk! *Charles attend!* (Károly vár.)

Károly, aki várt, valóban az utódja, d'Artagnan gróf volt, aki X. Károly néven követte a trónon; de az aláhuzott szavak a francia fonétikában úgy is érthetők: *charlatans*, (kuruzslók, csalók.)

Thomas *Hood*, neves angol költő, —

Uj Idők 1927. XXXIII. 6-7.

Értékes Nancy-csipkéből készült függönybetét (150 cm. széles).
A házi készítéséhez szükséges egész minta jó vásznon 7 pengőbe, a csipke- és cérnaanyag 9—10 pengőbe kerül

A perzsaszőnyeget, Nancy-csipkét,

kelimet s a gobelineket is maguk készíthetik a magyar asszonyok.

A mai súlyos gazdasági viszonyok között rendkívüli mértékben megszaporodott azoknak a száma, akik otthon, maguk készítik el azt, amit ezelőtt készen vásároltak a boltban.

Hogy a munkában örömünk teljék s hogy a ráköltött pénz ne haszontalan kiadás legyen, hanem inkább jó befektetés, vagyongyűjtés: *csak művészi értékű kézimunkát készítsünk.*

A Manus-intézet csak olyan kézimunkákat terjeszt, amelyek művészi szempontból kifogástalanok és amelyeknek házi készítése tetemes megtakarítást jelent. Ezekben a munkákban elsőrendűt ad a vásárló közönségnek.

Az intézet már ismert ilyen munkái: perzsaszőnyegek (körülbelül 600, különféle, értékes keleti típus), amelyek akár varrással, akár szövőszéken készíthetők. Magyaros mintájú, eredeti Biedermeier- és barokkstílusú és művészi, modernvonalú szőnyegek, finom gyapjú- és selyemkelimek, értékes gobelin-munkák, képek, bútorbevonatok stb.

A Manus-intézet különös gonddal rendezkedett be arra, hogy vidékre is mindenből gazdag képválasztékot küldhessen. Tehát az is, aki nem jöhet a fővárosba vásárolni, maga választhatja ki a neki megfelelőt. (A vállalatnak a perzsa- és Biedermeier-szőnyegekről van egy katalógusa, 50 képpel, leírással, költségvetéssel, amelyet 60 fillér értékű bélyeg ellenében bárkinek megküld.)

A legújabb cikk a már közkedvelt *Nancy-csipke*. Amikor a Manus ennek a nemes csipkefajtának terjesztését felkarolta, feladatává tette, hogy csipkében is csak jót és művészi értékűt adjon és ezért az eredeti, régi csipkék legjobb, legszebb mintáit tette hozzáférhetőkké a közönség számára. A Nancy-csipke minden csíkja, hálózata készen kapható, csak össze kell állítani függönyökké, terítőkké stb., összeállítása pedig igen könnyű. Választékot díjmentesen küld az intézet.

A kézimunkák anyagait a Manus József-körút 10—12. szám alatt lévő eladási osztálya, vagy a Rákóczi-tér 11 alatt lévő igazgatósága a legelőnyösebb áron szállítja (külföldre olcsóbbított export-árban) és levélben is díjtalanul ad kimerítő felvilágosítást bárkinek. Tessék prospektust kérni.

Sárkányos kínai szőnyegecske. Sötétkék alapon, sárga kerettel. Készíthető: szőve, 30-as felvetéssel, 55×126 cm nagyságban: P 23.—; 25-ös felvetéssel, 65×151 centiméter méretben: P 33.—; Kanaván varrva, 82×185 cm nagyságban: P 52.—. A minta P 4.—.

Régi, szarvasos Kína-szőnyeg fehér alapon. Csak kevés, finom színből áll, ezek: különböző kék-árnyalatok és sárga. Készíthető: szőve 30-as felvetéssel, 66×132 cm nagyságban. Anyaga körülbelül P 28.—; 25-ös felvetéssel, 80×160 centiméter méretben: P 41.—; Kanaván varrva, 100×190 cm nagyságban: P 60.—; a minta P 4.50.

Nemzetmentő munkát végez, aki építtet
Aki pedig előfizet az Uj Időkre: a munkanélküliség csökkentéséhez is hozzájárul

longott, a cilinderét mélyen leeresztette és megkezdte a beszédét.

— Kegyelmes uram! Mély hódolattal . . .

A kegyelmes úr ebben a pillanatban igen különösen érezte magát. Az állomás mögött terebélyes nagy topolyafa meredt az égnek. Kitárt széles ágkarjait barátságosan borította feléjük, a lentjárók felé. Ezüstös hátú levelei forogtak a könnyű szélben, fent a tetőágak között hevenyészett, borzas varjúfészket rengetett a szél.

. . . Igen, akkor még Janikának hívták, amikor elérte egyszer azt a varjúfészket. Hát Istenem, megvan még mindig! Hány pajtása próbálta és lám neki sikerült egyszer.

Nehéz mesterség volt. Ott már vékony és alattomos gallyak ágaztak szét. A topolya könnyen hasad. Vasárnap délután volt. Lent vagy húsz pajtása leste. Nem is nézett fel. Csak ment, ment, kapaszkodott törhetetlen akarattal.

Nem szabad leesni. Nem, nem.

Egyszerre csak ott volt előtte a fészek. Két méterre.

A két öreg varjú veszetten károgott a fenyegetett fészek felett.

Még egy lépés. A karjai előrenyúltak. Reccsent az ág . . . De a hajló ág felett mégis előrenyúlt és megragadta az egyik tojást. Megvolt! A kezében.

Megtette, amit egyik se mert. És ebben a diadalmas percben szétnézett. Óh, ez rossz volt. Megfordult előtte a világ.

Zuhant. Sisteregtek a levelek a füle mellett; de hadonászó karjai elkapták az ágakat. A ruhája széjjel szakadt, az arca, keze tele volt sebhelyekkel; de a tojást lehozta . . .

A szónok még mindig beszélt.

Igen, ilyen topolya az élet is. Hányan próbálták a törtetők. Feljutni oda a magasba. A legmagasabbra. Hát sikerült. Neki sikerült. Hm, ezek itt mind lentmaradtak. Gyávák, gyengék. Milv jó érzés egyedül lenni a magasban!

Hirtelen kábulat fogta el. Mintha meghőkölt volna a véráram benne. Ám most egyszerre nagy lökéssel indult a dobbanó szívből. Szédült. A szalonkocsi lépcsőjéhez dűlt.

Hát érdemes volt? Tépett ruha, sebzett arc. Tépett élet, sebzett szív. Így magányosan. Asszony nélkül, gyermek nélkül. Kiért, miért? Mi van a végén? Egy fáradt, beteg öregember! Kicsit meglódult a teste.

A szónokban bentrekedt a hang. Csak küzködött a felakadt hanggal, mintha fizikai valami lett volna a hangszálak között. A többiek szemén is kikerekedett a réműlet.

A titkár utánakapott.

— Kegyelmes uram! — Őszintén megijedt, hiszen kitűnő volt az állása.

Ám ekkorra ő magához tért. Legyintett.

— Köszönöm — mondta halkan, — varjúfészek volt csak az egész!

És hogy meglátta a titkár meglepett, bámuló arcát, átsuhant egy mosoly fáradt, szenvedő arcán.

Az olvasóhoz

Mai számunkhoz postai befizetési lapot mellékeltünk. Kérjük: újítsa meg azon előfizetését. Minden késedelem nagy munkatöbbletet jelent a kiadóhivatal számára.

Minden számhoz mellékeltünk befizetési lapot, azoknak az előfizetőinknek a lappéldányaihoz is, akiknek az előfizetése nem szeptember 30-án jár le. Ezek az előfizetőink a postai befizetési lap mellékletét *ne tekintsék fizetési felszólításnak,* hanem tegyék el a befizetési lapot és alkalomadtán használják azt fel.

Kérjük előfizetőinket, hogy a postai befizetési lap hátoldalán jelöljék meg, hogy a címünkre küldött összegnek mi a rendeltetése. (Előfizetés az *Uj Időkre,* a *Magyar Lányokra, Az Én Ujságomra,* a *Magyar Regényekre,* a *Milliók Könyvére,* a *Mein Deutscher Freundra,* a *Százszorszép Könyvekre, Az Én Ujságom Könyveire,* vagy a bekötési tábla, az Aldrich-regény, a Receptkönyv, az Illemkódex stb. ára stb.)

A kézimunka-sablonok árát levélben, levélbélyeg alakjában kérjük.

*

Csathó Kálmán rendkívüli érdeklődést és tetszést keltett regénye, az *Első osztályon* mellett, következő számunkban új, külföldi regény közlését kezdjük meg. A regény címe: *Száll a fehér madár,* szerzője: B. St. Aldrich, aki Abbie regényét írta.

*

Az *Uj Idők* első, rózsadombi családi házába október végén már beköltözhet a ház gazdája.

A kiadóhivatal október hó elsejéig minden igényjogosultnak küld *Részvételi jegy*-et. Akik október 3-áig nem kapnák meg ezt a *Részvételi jegy*-et, reklamálják meg a kiadóhivatalnál.

Minden előfizetőnk egyformán igényt tarthat a rózsadombi családi házra. *Kivétel nélkül!*

Azt hisszük, mindenki megnyugodhat abban, ha a bizottság tagjai:

Berzeviczy Albert v. b. t. t., a Tudományos Akadémia elnöke, ny. miniszter, *Herczeg Ferenc,* felsőházi tag, *Lyka Károly,* felsőházi tag, *Pekár Gyula,* a Petőfi-Társaság elnöke, ny. miniszter és *Wolfner József,* az Uj Idők alapítója

kijelentik: a döntés olyan pártatlan lesz, *mintha maga a sors döntene.*

*

Ezekben a válságos időkben kétszeresen kérjük népes családunk minden tagját, hogy ha szeretik az *Uj Időket,* juttassák el hozzánk azoknak az ismerőseinek, barátainak a címét, akikről feltételezik, hogy előfizetnének az *Uj Idők*-re, ha a lapot megismernék. Díjtalan mutatványszámot szeretnénk nekik küldeni. Mi rendületlenül bízunk benne, hogy olvasóink ragaszkodása és szeretete akkor nyilatkozik meg legerősebben, amikor legnehezebb hűnek, barátnak lenni.

Uj Idők 1931. XXXVII. 40.

Pócsi Rozália

Ipari táj, olaj 31×39

Képzőművészeti Kiállítás
Ötven éves a Román Kommunista Párt

Dóczy Róża

Önarchej, dlaff.

Mivészeti hetek

Kolozsvár 1942. 91. l.

Dóczi Rózsi

Művei kiállításokon: Műv. Hetek Kolozsvár. 1942.: Önarckép, of. – Kolozsvári Műcsarnok. 1943. karácsonyi kiáll.: Cigány fiú, of. – 1944. (Erdélyi képzőm. pünkösdi kiáll.): Öregasszony, of. –

Kiss P.: Marosvásárhely története. Marosvásárhely, 1942. 55, 158. l., 54. t. – Pásztor. 1941. 476-78. l. (V.Z.E.: Egyéni kiállítás, képekkel és arcképpel.)

Dóczi Róza

festő

29. Öreganzony, olajf

Erdélyi képrömpunkösdi kiáll

Kolozsvár 1944 -

RAPPRESENTANZA PER
L'UNGHERIA:

BUDAPEST, VI.,
LISZT FERENC-TÉR 11.

Dóczi Rózsi

Festő Maros-
vásárhelyt.

Bordy András
tanítványa-

irod

KiP. 158/l. 54.t

55

Kiss P.

Mohely tört.
Moh. 1942

Dóczi Rózsi

festő

Tanulmányfej c.
képe repr.

Ki P. 54. tábla

Dóczi Rózsi arc-
képe Bitay Annától
repr.

u.o. 55. l.

Dóczi Rozsika

festő

Finfej c. képe, és
Olajos Gábor festő
arcképe repr.
Fenti arcképe Bitay
Annától repr.
Bordy András növen-
dékevolt.

cród
2

Pásztortúz. 1941. 476, 477
478. l. (V. Z. E.: Egyetlen
kiállítás [Bordy András
növendékeinek kiállítása
Marosvásárhelyen] képekkel.)

I.

DÓCZI Rózsi *129*
Marosvásárhely, ?–Marosvásárhely, ?
Magániskolák, festő

Banner Erdély

Hogy azon testvér s
Liliomszál hir
/Kará

Boldog Mór emléke a
ségével tovább élt a pé
ban. Scitovszky János p
először a bécsi nunciat
szának hivatalossá téte
begyüjtése után az ügye
a magyar minorita gyónt
dog-voltának hivatalos
gáció 1848 július 22-én

Magyar ügyet támogat, ha terjeszti a magyar zenét.

Hivja fel rokonai és barátai figyelmét előnyös előfizetési feltételeinkre és hasson rájuk, hogy

LÉPJENEK BE A „MAGYAR MUZSIKABARÁTOK TÁBORÁBA"

és fizessenek sürgősen elő a kiadásunkban megjelenő

ZONGORA vagy HARMONIKA

kottákra, melyeket a példányonkénti 2.—, 4.— pengő helyett ***féláron*** kap, mert

20 példány zongora

vagy

12 füzet harmonika

legujabb sláger és dal

(film, operett, tánczene és magyarnóta)

előfizetési ára évi 24.— pengő,

mely havi 2.— pengős részletekben is törleszthető. Az előfizetés egy évre kötelez.

ZONGORA

kiadványainkat negyedévenként (március, junius, szeptember, december)

HARMONIKA

kiadványainkat pedig havonta a befizetés arányában küldjük költségmentesen. A kiadásra kerülő művek ifj. Jáhn Antal zeneszerző, harmonikaművész könnyen játszható átiratai. A basszushangok és akkordok hangjegyábrázolásain kivül még betűkkel is jelezve vannak, tehát a művek lejátszásához a basszuskulcs ismerete sem feltétlenül szükséges. Az átiratok kisharmonikán is előadhatók.

Ha a „MAGYAR MUZSIKABARÁTOK" táborába belépni óhajt, ugy fizessen be 4.— pengőt (az első és utolsó havi részlet fedezésére) a 49.455 számu postacsekkszámlánkra, hivatkozzon ezen felhivásra, közölje pontos cimét és azt, hogy milyen kottákra (zongora vagy harmonika) vonatkozik előfizetése.

BUDAPEST,
IV. KOSSUTH LAJOS-U. 12.
FÉLEMELET
TELEFON: 189-554

Felelős kiadó: Kató Kálmán

Dr. Berkes és Gerő (Merkur) nyomda

DÓCZYNÉ BERDE AMÁL

KOLOZSVÁRI FESTŐMŰVÉSZ

ERDÉLYI TÁRGYÚ MŰVEIBŐL RENDEZETT

KIÁLLITÁSÁNAK KATALÓGUSA

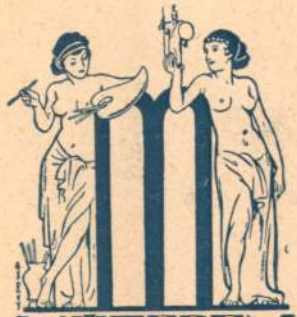

MŰTEREM
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAI
KUNSTAUSSTELLUNGEN
BUDAPEST, IV.,
KOSSUTH LAJOS-U. 12.
FÉLEMELET • TELEFON: 189-554

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ: 1941. ÉVI OKTÓBER HÓ 5-TŐL 15-IG 9—6 ÓRÁIG, VASÁR- ÉS ÜNNEPNAP 10—2 ÓRÁIG

KATALÓGUS ÁRA 50 FILL.

	Pengő
1. Kalotaszegi galambok	1000.—
2. Lakodalmi előkészület Kalotaszegen	1000.—
3. Torockó	800.—
4. Kalotaszegi iskolások	600.—
5. Kalotaszegi menyecske	600.—
6. Kalotaszegi gyászban	600.—
7. Ázsiai emlékek	600.—
8. Erdélyi szimfónia	500.—
9. Székelykő alatt	500.—
10. Mezőségi táj	500.—
11. Aranyosmelléki hegylánc	400.—
12. Kalotaszegi cinteremben	400.—
13. Kolozsvári reggel	300.—
14. Kalotaszegi agyagbánya	300.—
15. Kalotaszegi interieur	200.—
16. Ősi ház Kalotaszegen	200.—
17. Szkerisorai jégbarlang bejárata	200.—
18. Marosmenti füzfák	200.—
19. Kalotaszegi gyermekkocsik	200.—
20. „Pokol Kapuja" a Gyilkostónál	200.—
21. Farkas-utcai templom Kolozsvárt	200.—
22. Marosmenti naplemente	200.—

	Pengő
23. Gyergyói fenyők	200.—
24. Kalotaszegi öreg	200.—
25. Kalotaszegi templom vázlata	100.—
26. Kalotaszegi pártában	100.—
27. Kalotaszegi vázlat	50.—
28. Vázlat	
29. „	
30. „	

A kiállítást rendezte:

KATÓ KÁLMÁN

festőművész

a „MŰTEREM" művészeti vezetője

Dóczyné Berde Anál festő

szemével

zeretnék vágni"

bőr, valódi gyapju, valódi fehérnemüvászon és jaj, való... színüleg magyart-magyartól elválasztó rangkórság formájában.

Mert a sertés „vágás" lehet egy gyarló jelkép, de jelkép és hozzá magyar és szomoru jelkép. Mi „vágunk", ahelyett, hogy kötöznénk. Elvágjuk a magyar életet összekötő amugy is vékony mürostszálakat. Ennek a háborunak nagy megpróbáltatásában arra van szükség, hogy társadalmi rétegeződésben, érzelemben, akaratban, cél- és eszmemeglátásban, erőkifejtésben, de teherhordozásban is minélinkább közelebb hozzuk és összekötözzük a magyart a magyarral. És ezzel szemben azt látjuk, hogy tisztán „divatból" elnyiszáljuk a még meglévő szálakat is. Ahelyett, hogy Istennek eme háborutól felhős ege alatt kötöznők egymás sebeit, sebeket vágunk egymás szivén. Ahelyett, hogy megfognók egymás kezét és közelebb huzódnánk egymáshoz Európának azon a tenyérnyi helyén, amit csak egymás szeretete tarthat meg számunkra, elválasztjuk egymást, hogy legyen ezentul bőrtalpu és fatalpu magyar, valódi gyapjuszövetben ágáló és mürostban didergő, sertést vágó és éhségtől irigykedő, tanácsos és óh, jaj, tanácstalan magyar, aki (Uram bocsáss) üres tekintettel mered a jövendőbe.

Hogy mi köze mindehhez a falunak? A dolgok megitéléséhez távlat kell. A falu a várostól, sajnos, még ma is olyan nagy távolságban van, hogy a magyar élet sebeit akkor is meglátja, ha nem akarja. Hát akkor, ha akarja! Akarja, mert kénytelen. Ez a szétválasztódás kezd „életet" hóditani falun is. Az ötholdas gazda kezdi lenézni az egyholdast. A jegyző nem akar együttmüködni a tanitóval, a tanitó a pappal, a pap a körorvossal. A szétválasztódásnak ebben a keserves kavarodásában pedig ijedten huzza rozzant nyaka közé nádfödéles fejét a magyar falu. Mert nagyon sok magyar falu (itt nálunk, Erdélyben) igenis rozzantvállu és nádfödéles. De hát ki látja meg ezt és ha meglátják, hogyan segitenek rajta, ha éppen azok, akik erre hivatottak, városon és falun „vágják", nyiszálják egymást. A magyar falu tudja, hogy ennek a vágásnak ő adja meg legjobban az árát. Mivel pedig a falu a magyar kenyeret és a magyar földet jelenti, ez a szét- és felvágás divatja a magyar élet legdrágább javainak sirját ássa. Csoda-e, ha feljajdul a falu és panaszos hangon azt kiáltja: ne vágjuk egymást apróbb részekre, hanem kössük még szorosabbra azt, ami magyar!

KASSAY GÉZA.

Végh József:

Amiről érdemes irni...

Jegygyürü — acélból

Olyan mozgalmat inditott el gyik budapesti lelkipásztor, amelyre az ország egész közvéleményének fel kell figyelnie. A lelkész a vasárnapi szentbeszéd keretében arra hivta fel a hivek figyelmét, hogy nem fontos az arany karikagyürü. Éljük bele magunkat a háborus időkbe és a jegyespárok csináltassák acélból a jegygyürüket. Az Isten-tiszteleten jelen volt egyik nagy budapesti ékszerüzlet tulajdonosa is, aki gyakorlatilag is megfogadta a lelkész tanácsát. Néhány nap mulva az előkelő ékszerüzlet kirakatában bársonypárnára kitéve megjelentek az acélból készült jegygyürük. „Jegygyürü — acélból". Ezt

jön a biróság elé, megszökött, majd kikeresztelkedett és frontszolgálatra jelentkezett. A világháboru után dr. Kálmán Jenő álnév alatt jogi szemináriumot nyitott Budapesten és fantasztikus összegeket keresett. Hosszu esztendők mulva kérték az igazoló iratait, ekkor megszökött Budapestről és rövid ideig Erdélybe tette át székhelyét. A huszas évek végén Debrecenbe költözött, ahol dr. Bencsik Zoltán néven tünt fel. A debreceni „Elektrolux" nagyvállalat főnöke lett, majd Csongrádon bejutott az ottani villanytelep igazgatói állásába. Végül a nyersbőrközpontnál személyzeti titkár lett. Innen az iratok hiánya miatt telt ki az utlevele. Hogy a bünügyi regény még teljesebb legyen, a Szatmárnémetiből elszármazott szélhámos bigámiát követett el és egy ideig mindkét feleségével egy fedél alatt élt. Három évtized kellett hozzá, hogy

arra, hogy a közösség érdekében kifejtett tevékenység jutalmául legalább nyugodt öregség elé nézhessünk.

Székelyföldi tanulságok

Marosvásárhelyi laptársunk, a Székely Szó, részletesen foglalkozik dr. *Mikó Imre* országgyülési képviselő székelyföldi utjával. Megemlékezik a képviselő tapasztalatairól és idézi egyik székely gazdának kijelentését, aki a következőket mondta a mai politikáról: *„Nem kell nekünk sem a „kitartás", sem a „megujhodás", mert mi huszonkét éven át éppen eléggé kitartottunk és ime, meg is ujhódtunk"*. Ez a kijelentés azt bizonyitja, hogy a székelyek jó barátot láttak az Erdélyi Párt parlamenti csoportjának főtitkárában és őszintén nyilatkoztak meg előtte. Mi sem mondhatunk mást, mint a Székely Szó, hogy büszkék vagyunk székely népünk magatartására. Az egyszerü székely ember nyilatkozata azt bizonyitja, hogy a Székelyföldön nincs talaja a pártoskodásnak és politikai propagandának. Székely népünktől az egész ország tanulhat, mert az esze és szive egyaránt helyén van.

Segélyezzük a hadbavonultak hozzátartozóit

KOLOZSVÁR, január 23. A Kormányzó Ur Hitvesének a hadbavonultak hozzátartozói segélyezéséért inditott országos mozgalma Kolozsváron is a legmegértőbb visszhangra talált. A folyó hó 30., 31., február 1. és 2-án Kolozsváron tartandó gyüjtéseket a polgármester, mint légoltalmi vezető, a légoltalmi házparancsnokokra bizta, akik ezeken a napokon mindenkit saját otthonukban keresnek fel. Az önzetlenül dolgozó és nagy munkát végző gyüjtők számithatnak a nemes cél érdekében mindenki megértő támogatására. A harcoló honvédeink rászoruló hozzátartozóiért megindított gyüjtés zavartalan lebonyolitása érdekében az illetékesek arra kérik a közönséget, hogy a 100 pengőn aluli adományokat otthonukban adják át a gyüjtőknek, akik az adakozó nevét, lakcimét és az átadott összeget beirják a náluk lévő gyüjtőivekbe. A 100 pengőn felüli adományok a Főméltóságu Asszony segitőakciójára csekklapon is befizethetők, de a gyüjtők készpénzben is átvehetik. Azok, akik 100 pengőn felüli adományaikat csekklapon fizették be, a csekklapot adják át a gyüjtést végző légoltalmi parancsnoknak, aki a csekklap átvételét a befizetett összeg feltüntetésével a gyüjtőivre bevezeti. A gyüjtés lebonyolitásának ilyen módja részben az ellenőrzés miatt vált szükségessé, másrészt ez az intézkedés a közönség kényelmét is szolgálja. A védett területeken élő adakozó igy egyszer ad — anyagi lehetőségei szerint adjon legtöbbet — s ezzel kifejezte gondoskodását azok hozzátartozói iránt, akik az ő otthonát is védelmezik. A gyüjtőiveken befolyt adományok ilyen nyilvántartása s a csekklapokon történt befizetések, valamint az otthonukban eszközölt adományozások végső összegezése ad majd tiszta képet arról, hogy Kolozsvár lakossága milyen mértékben vette ki részét ebből az országos mozgalomból.

„Erdély szépségeit még fel sem fedeztük, nemhogy feldolgoztuk volna“

Dóczyné Berde Amál a hadtest parancsnokságának pályázati kiirására elkészitette négy méteres vásznát

Fenyvesek zöldjén ezüst hó csillog; csillagot vet az áfonyabokrok zuzmarás szakálla. De szép itt a tél, a Hargita tetején! A hideg bicskáját hátadban érzed, de ugyanekkor a vizek opálkékje mosolyosan tükrözi arcod s őzek sürü lábnyomán uj és uj csodákba lépsz. De szép itt a tél! Nyurga sibotok fürge, surranó sitalpak sodra ragad. Sisapkák alól kirózsásodó, egészséges arcoknak örülsz. Honvédarcok.

A napokban nyilt meg a katonai sitábor itt s a modern kényelemmél berendezett üdülő.

Tudjuk, hogy a hadtest parancsnoksága pályázatot irt ki egy, a Hargita legmagasabb pontjáról festett képre, amelyik kép az üdülőház ebédlőtermét diszitené majd. S azt is tudjuk, hogy ezt a nagy művészi feladatot Dóczyné Berde Amál oldotta meg: Megfestette s már át is adta illetékeseknek a megrendelt vásznat.

Ebből az alkalomból kerestük fel Dóczyné Berde Amált Magyar-utcai lakásán s kértük meg, mondjon valamit uj festményével kapcsolatosan.

— A Hargita legmagasabb pontjáról, a Bagolykő tetejéről leghibátlanabb a kilátás a vadregényes csiki medencére — meséli Berde Amál. — Innen Csikszeredára, Somlyóra, Zsögödre lát az ember s hegylánccolatról-hegylánccolatra szállva, egészen a határhegyekig. Amikor pályázati képemet festettem, ősz volt. Talán a leggyönyörübb erdélyi ősz évtizedek óta. Állandóan ragyogott a nap, a festők igazi jóbarátja, igézett a Hargita kobáldkékje, látásomba fonódtak a messzi vidék kedves pasztellszinei. A hely, ahol álltam, vörös volt s kék: csupa piros és kék áfonya.

— Bocsásson meg, hogy megszakitjuk egy percre, de érdekel, hogyan jut fel az ember a Bagolykőig?

— Bizony őszidőben elég merész vállalkozás ez. Mielőtt elindultam, megkérdeztem Balogh Ernőt, az EKE elnökét, milyen az ut arrafelé, ő biztatott, hogy regényes, hosszu és jó. Erre a biztatásra azután bátran elindultam. Magam mellé vettem két vezetőt s neki.... Hargitafüredről 7 kilométert mentünk felfelé. Szentigaz, hogy vadregényes ez az ut, csak nemigen járható. Legalábbis két lábon nem. Négykézláb már inkább. De nem panaszkodom. Megérte. Amikor a tetőn voltunk s feltárult előttem a csiki medence, bizonyossággá vált bennem: *Erdély ritka szépségeit nemhogy fel nem dolgoztuk, de fel se fedeztük még.* Az EKE-re vár főleg a feladat, hogy a magyar közönséggel megismertesse ezeket a csodálatos vidékeket. *A laikus közönség csak ugy méltányolhat igazán minket, festőket, ha a természettel állandó kapcsolatot tart fenn.* Mert honnan tudhatja: jól adtam vissza ecsetemmel a vidék lelkét, ha nem ismeri a képemen látott tájat? Na de elkalandoztam mondanivalómtól. Amikor teihát felértünk a tetőre, dolgozni kezdtem. Sürgetett a tettvágy, hogy megfogjam a szép nap pazar szineit. A kitüzött pontról roppant nagy területet foghattam át; aha, hogy az egész átfogott tájék érvényesüljön, körkép kellene. Egy vásznon megoldani ezt lehetetlen. Igy is hatalmas, négyméteres a vászon, amit festettem.

Ilyen széles megoldásu vásznakon az a fontos, hogy a levegő s a távlat uralkodjék. Ugy láttam, itt nem fog ebből a szempontból elém állani semmi akadály. A messze vidékek egyes részletei, a középhegyek időnként bár mintha fátyollal takartak lettek volna, de ezek a vékony fátylak jótékonyan s adakozón göngyölődtek fel a nap sugárzó tekintete előtt.

Nem vágyom Bretagneba, mindig az erdélyi téma érdekelt

— Vezetőm — folytatja Dóczyné Berde Amál —, nem emlitettem hogy már csak egy vezetőm maradt —, időnként figyelmeztetett, ő fél, medvemorgást hall valamerről. Mondottam: Jó ember, ezt hagyjuk későbbre, mert most — látja —, dolgozom, nem érek rá.

— S valóban akadt medve a közelben?

— Igen bizony. Később, pihenés közben őzek, rókák lábnyoma között felfedeztük a morgás tulajdonosáét is. Minden őszre készülődöt már s a medve is készitgette téli szállását. Nyomról-nyomra mentünk s megtaláltuk barlangját. Mondhatom, soha jobban nem éreztem magamat, mint itt, a jóisten lábánál, a vadállatok között, a Bagolykő tetején.

— A müvésznő erős erdélyiségéből magyarázható is mindez.

— Igaz. Mindig az erdélyi téma érdekelt s ettől a ragaszkodásomtól nem tántoríthatott el semmi. Pedig —emlékszem — a kisebbségi időkben hányszor mondották kritikusaim: menjek Bretagneba; mennyi nekemvaló témát találnék ott. Nem vágytam Bretagneba. *Kalotaszeg, népének ereje, lelke, munkája állott hozzám mindig legközelebb.* Nemcsak festőként, hanem emberként is kutattam ebben a kincsesbányában s hogy nemhiába, bizonyitják kiállitásaim. *Most, hogy a közeljövőben külföldi szereplésemről van szó, természetesen ott is ez a programom.* Erdély lelkét tárom képeimen, előadásaimon keresztül a másfajuak elé.

— Sokat jártam a külföldet, ám az ottartózkodás mindig csak tanulási alkalmat, uj látást, uj felfogást jelentett számomra, de sohasem azt, hogy odadjam a lelkemet. Sokat tanultam a németektől is s jól megjegyeztem ezt a mondást: „Das Glück ist immer da“. E *mint a találta* ház év ezektől szabad lást is — ket fi nek? — megren a maga kettő egyeztetése. Gondolnom kellett arra is: turisták, geológusok szeme elé kerül a képem; számolnom kelett azonkivül a laikusok nem kicsi seregével, akik keresik képemen a látott tájat. S nem utolsósorban szem előtt kellett tartanom azt a szempontot, hogy — ahová kerülni fog — összhangot tartson képem az ebédlőterem tónusával. A termet fayence korondi cimerek diszitik, székely faragások boritják az épületrészeket. Ugy érzem, festményem megfelelően illeszkedik bele a terem hangulatába.

— Itt mondom el még: én a megfestett természetszeletet ugy vágtam ki, hogy az üdülő maga is rajta legyen. Arra a pontra ugyanis, ahonnan festettem, kevesen mennek fel; azt akartam tehát, hogy azok, akik valamilyen oknál fogva nem jutnak fel odáig, képemen láthassák, hol vannak tulajdonképpen.

— Most, hogy uj festménnyel gazdagitotta Erdélyünket, szeretnénk tudni: a közönség müvészet iránt való érdeklődése csappant-e a háborus időkben?

A mai közönség ugy jelez, mint a barométer

— Tekintettel arra, hogy nemrégiben zárult kiállitásomon alkalmam volt a közönség sokféle rétegével beszélgetnem, nyugodtan mondhatom: a muzsák se hallgatnak, de a közönség is lelkesen támogatja a müvész munkáját. Erkölcsileg is, anyagilag is. A mai közönség ugy jelez, mint a barométer. A müvész biztosra indulhat, tudja, milyen lesz az idő. A közönség legnagyobb hányada most a szociális témák iránt érdeklődik. Örvendetes, hogy a népkönyvtárak, olcsó társasutazások, népmüvelés mind ebbe az egyedül helyes irányba terelik a közönség látását. *Erdélyi menekültek* c. képemet 3—4 vevőnek is eladhattam volna. Pedig a téma komor, szinekben se tagadhattam a keserves valóságot.

Először azt gondoltam, amikor seregestől jöttek kiállitásomra: bizonyosan a kiváncsiság hozza ide az embereket. Látni akarják, ki az a merész, aki a nagy anyagi fogyatkozások idején kiállitást mer rendezni. Kellemesen csalódtam.

—Kik látogatták a müvészeket kivéve — a kiállitást?

— Érdekes, hogy még gyermekek is szépszámmal. Képeim előtt állottak s értelmesen magyarázgattak egymásnak. Ez erős kulturális fejlődést jelent.

— A polgári réteg is ilyen ütemben fejlődik?

— Jóval lassabban. Az ő fejlődése 30—40 évet késik. A 30—40 év előtti müvészi törekvéseket most érti meg, most fogadja el ujnak.

— Gazdaifjak, munkások érdeklődnek e festőkiállitások iránt?

— Ó, igen. S mennyi természetes értelemmel szólanak hozzá a képekhez.

— Láttuk a müvésznő délerdélyi festményeit — milyen hatást gyakoroltak ezek a közönségre?

— Sokan könnyeztek az elvesztett kedves tájak előtt. Délerdély rengeteg bánatot s rengeteg — reményt jelent.

— S hogyan szól hozzá a föld embere, a paraszt a festményekhez?

— Erős lelki intelligenciával. Példaként elmondom, hogy egyszer, tavasszal hegyoldalt festettem. Arra jön két falusi: asszony s ember. Az ember kérdi: Vajjon mit csinál a nagysága? S felel rá az asszony: Hát nézi azt a hegyet s ami neki belőle tetszik, azt odarajzolja. Még figyelemrevalóbb egy

A falu

„Sertést

Karácsony előtt falunk „főte egyik városi barátomat pillanto meg. Akkor szállt ki egy bérgé csiból, városi bundában és ker kalapban volt, kezében pedig „ di“ bambusznád sétapálcát szo nalott. A falusiak erős

főzőtanfolyamokon az ügyes, gyakorlott háziasszony is örömmel tanul meg. Sok leánytól hallottam a főzőtanfolyam elvégzése után, hogy igazán érdekes és izgalmas munka a főzés. Az ilyen leány többre becsüli attól kezdve édesanyja konyhában eltöltött életét és türelmesebb lesz a konyhából idegesen kijövő édesanyjához. És, tapasztalatból tudom, nem szegzik egymás mellének tudásukat, vagy nemtudásukat, hanem megbékülnek a fakanál mellett, egy egy érdekes tapasztalatnál hálásak lesznek egymásnak.

Én úgy látom, változás állott be a konyha frontján. Nem olyan lebecsült munka immár a háztartásvezetés, mióta hadvezérek és tudósok dicsérik. A nemzedékek harca, az anyák és leányok harca a konyhában veszített a fűzéből, mióta nemcsak otthon tanulhatnak meg főzni a leányok.

Kívánom, hogy ebből a változásból csendes konyhák és ízletes, tápláló ebédek teremjenek a magyar családok számára!

B. Á.

Dóczyné Berde Amál Hargita-tájképe.

Dóczyné Berde Amált lapunk olvasói jól ismerik, részben írásaiból, melyek a Református Családban megjelentek, részben nőszövetségi munkássága révén, de ismerik, mint festőművésznőt is. Művészetéről lapunk a tárlatai alkalmából igyekezett beszámolót adni. Most ismét úgy emlékezünk meg róla, mint képzőművésznőről.

Itt közölt festménye a hargitafüredi honvédtiszti üdülőház nagytermét ékesíti. Sajnos, a festményről készült fényképmásolat csak sejteti az eredeti alkotás szépségét, de nem tudja érzékeltetni azt a lebilincselő hatást, amelyet a kép szemlélése vált ki a nézőből.

A vásznon, mely a tiszti üdülő termének egyik falát egész szélességében beborítja, a művésznő a Hargitának a tiszti üdülő fölötti legmagasabb kilátó-pontjáról feltáruló látványt örökíti meg. A Hargita lejtője, Csikország, a székely havasok fenséges vonulata: a gyönyörű erdélyi föld egyik legszebb tája talált méltó és ihletett tolmácsolásra ezen a festményen.

Nem hallgathatjuk el, hiszen nem kérkedés, hanem református értékeink illő megbecsülése, ha elmondjuk, hogy az erdélyi hadtest parancsnoksága az egész ország legnevesebb művészeit kérte fel a Hargita-tájkép megfestésére kitűzött pályázaton való részvételre. Hogy az eredmény megállapításánál Dóczyné Berde Amál művét találták legkiválóbbnak, olyan sikere és dicsősége a művésznőnek, amelynek valamennyien vele együtt örvendünk.

Inozo Gábor: A mi életterünk.

Budapest, 1942. Bethlen kiadás.

A könyvecske tartalma a szerző megállapítása szerint, pár kép, karcolat, utazás közben hallott érdekes eset, történet, melyeket feljegyzett, hogy... okuljunk belőlük, nevessünk, sírjunk rajtuk és hogy megérezzük: milyen nagy kitüntetés magyarnak lenni. Lényegében pár pillanatfelvétel a magyar multból és magyar tájakról, inkább az 1938—40. években felszabadult magyar föld megszólaltatása. „A felszabadult Kelet" c. könyvecskéjéhez hasonlóan. A felvidék ajándéka Komáromnál, a protestáns magyar multról beszélő Erdőskárpátok, Zányka, Huszt, Técső, a lengyel határ, Ungvár érintésével és emlékeinek felsorolásával. Ezekben a református egyház a nemzet európai életét példázza. Nagykőrösben a magyar reformátusság tükörképét látja, Zsámbékon és Zircen megérzi, hogy a magyar otthon *idegen*. Székesfehérváron az evangélium magyar gondjáról elmélkedik. Majd Erdélyről beszél, a református fellegvárakról, kollégiumokról. Csikország is arról tanuskodik, hogy Erdély történetéért a magyar protestántizmusnak nem kell szégyenkeznie. A székely „Isten áldja meg" köszöntés jelzi szerző és magyarság számára, hogy a Székelyföld népe dús lelki és szellemi táptalaj. Az „Elnémult harangok" országáról gondolkozva érinti a magyar szórványkérdést, sokat kell tanulni és nagyon mélyre kell leszállani, hogy e kérdés gyökerét és megoldását megtaláljuk. A Szamos- és Marosvölgyét a magyar dal és a Szenczi zsoltár kapcsolja össze. Marosvécs Erdély történelmét és irodalmát juttatja eszébe. Kár, hogy nem vette észre azonban, hogy Vécs az erdélyi lelkiség melegágya, a kisebbségi élet számbavétele és döntése a hitben itt történt meg. (1922). Borszékről sokkal élesebben látja a magyar kérdéseket, mint az ország központjából. Nagybánya nemes hagyományai mellett bőven időzik.

Leányainknak

Önkéntes munkaszolgálatos leányok: figyelem!

Szeretnék ma melegen kezet fogni veled, ismeretlen-ismerős munkaszolgálatos leánytestvérem! Büszke vagyok reád, mert önként, öntudatosan vállalkoztál honvédelmi munkára. Megértetted, hogy nemzetünk küzdelmes jelenében nem ülhetsz ölbetett kézzel odahaza, hanem be kell állanod a behívott férfi helyébe és pótolnod kell őt, hogy a munka, az élet árama meg ne álljon egy pillanatra se.

Mielőtt felöltenéd vasutas egyenruhádat, bevonulnál postásnak, hiradósnak, vagy ápolónőnek, hadd nézzek a szemedbe! Ez a szem csillog, tehát van benne értelem, hit és akarat. Ha pedig ezek meg vannak benned, akkor nem féltelek a munkától, amit el kell végezned! Tudom, el fogod végezni. Csak egytől féltelek: önmagadtól. Félek, hogy elveszíted leánylelkedet, mert azt hiszed, hogy úgy kell élned, dolgoznod, mint az elődöd, a férfi dolgozott. Pedig ahogy ő élt és ahogy ő dolgozott, úgy csak ő élhetett és dolgozhatott, mert ő férfi volt. De te nő vagy, leány vagy! Nem több ugyan, de nem is kevesebb annánál, csakhogy éppen *más*. Amiért ő ivott, dohányzott, éjszakázott, szabad életet élt, azért neked nem kell utánoznod őt, csakhogy férfiasabb légy. Próbálj te csak a hivatalodban, a munkahelyeden is önmagad maradni. Az az iroda, vagy műhely, ahol férfi dolgozik, lehet komor, füstös és idegen, de ahol honvédelmi munkára beosztott leány van, ott derűsnek, melegnek, barátságosnak kell lennie, mert különben női lényed, „más" mivoltod nem hangsúlyozódik ki munkahelyeden. Pedig az élet ma olyan komoly, annyi a bántó, idegen hang benne! Úgy kellene az irodákban, hivatalokban, a műhelyekben s az élet minden területén egy cseppel több szeretet és hit, hogy a reménység ki ne pusztuljon a szívekből. Azért, ha az Isten ilyen helyre állított, ne tagadd meg magadat! Se külsőleg, se lelkileg ne férfiasodj el. Maradj te csak leány, aki villám, szolgálatkész akkor is, amikor a helyedben a férfi már türelmetlen és indulatos lenne. Ne legyél „ideges", ha az ügyes-bajos falusi asszony háromszor is visszajön hozzád és megkérdez. Simogasd meg a kezeddel a gyermeket, akinek fronton küzdő apja, vagy gyárban sorvadó anyja helyett kell eljönnie hozzád, hogy intézd el az ügyét. Légy egy kicsit anyja, nénje az ilyen kis ügyefogyottaknak. És ne resteld, hogy mosolyogni tudsz akkor is, amikor a férfi szeme szikrákat szórna a haragtól. Ne szégyeld, hogy imádkozni szoktál. Egyáltalában vedd úgy a környezetedet, mint egy reád is bízott családot. Szeresd és szolgálj neki olyan egyszerűen, természetesen, mintha otthon lennél. Szerezz virágot az asztalodra és tedd otthonossá vele a hivatalszobát.

Csak, ismétlem, maradj meg annak, akinek az Úristen kigondolt a teremtés hajnalán: maradj meg szerény, egyszerű, szeretetben és hitben élő és munkálkodó leánynak! *B. Á.*

Változás a konyha frontján.

Karácsony Sándor „Ocsudó magyarság" ában írja, egyik fejezet végén: „Odahaza a konyhában ellenben változatlan a helyzet." Nevezetesen az anyák és leányaik konyhai harca nem változott meg a női emancipáció óta sem. Az anyák nagyrésze ma is ideges akkor, ha leányaikat be kell tanítani a háztartási munkákra, a leányok viszont nem tűrik a sok figyelmeztetést, korholást, inkább becsapják a konyhaajtót a mamára, könyvet vesznek a kezükbe és maguk is ismétlik a mama mondókáját: „Majd megtanít reá az élet..."

Szó ami szó, így volt ez a konyha frontján sokáig. Így van részben ma is. De nem egészen. Mert ma az a helyzet, hogy államfők, tudósok, írók hangsúlyozzák írásaikban, beszédeikben, hogy az a családanya, aki háztartását helyesen vezeti, van olyan hős, mint a katona, aki hazáját védi. Nem közönbös az államra nézve, hogy értenek e az asszonyok a sütés-főzéshez, mert a konyhák milliókat takaríthatnak meg az államháztartás számára, ha takarékosan, beosztással vezetik azokat, de természetesen a fordítottja is igaz ennek. Így tehát mindent elkövet az állam, hogy tanfolyamokon, rádión, sajtón keresztül megnevelje a ma asszonyát a helyes anyaggazdálkodás és időszerű főzés tekintetében. Ezek az alkalmak nyitva állanak a leányok előtt is, és beletekinthetnek abba a valóban érdekes és fontos munkába, amelynek főzéstudomány a neve.

Főzni ugyanis sokféleképpen lehet. „Ahány ház, annyi szokás" és ez egy bizonyos értelemben nem is hiba. Hogy pl. a mindennapi krumpli-mellékletet hogyan ízesítjük, fűszerezzük, ez nem lényegbevágó, hanem ízlés dolga. De az már igenis hozzátartozik a lényeghez, hogy ne vízben, hanem gőzben (természetesen héjában) főzzük, hogy a vitamin ki ne oldódjék belőle. A hagyma felhasználásánál is újat mond a főzéstudomány. Anyáink forró zsírban, födetlen lábasban pirították a hagymát s így legértékesebb részét szélnek eresztették, eltekintve attól, hogy a gyomorra nézve is ártalmas volt a pirított hagyma. Ma már tudjuk, hogy fedő alatt kell puhára, szalmasárgás színűre párolni, mert így megtartjuk értékét és könnyebben is bánik vele a gyomor. Ez csak két világos példája annak, hogy milyen érdekesen befolyásolta a tudomány fejlődése a konyhánkat. És még mennyi ilyen „fogás", „módszer" van, amit a

Dóczyné Berde Amél

Erdélyi Helikon
1932. 78. l.

BUDAPEST, IX., HŐGYES ENDRE U. 10.

.....szám Irod Kisz

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula úrnak

a Műemlékek O. Bizottságának titkár

Budape

Lágymányosi ut

Berde Amál

illusztrációk

Erdélyi Helikon

1931. 6. 17.

Kéjer

Dóczyné Berdecz.

Pásztortűz. 1922.
683. l. —

1934. dec. 15-31.
476, 482. l. (kéfek)

1936. 88. l. (kép)

Pásztortűz 1938. 443. l

Pásztortűz. 1939. 259 l.

1901/02 csonka év egybekötve " 3.–

(1916, 1918, 1919, 1875) a mór megvett 4 után járó " 5.–

1907 ½ évfolyan gratis

10 csomagolás " 1.–

7

P 34.50

Remélem a küldemény teljes mértekben megnyeri Doktor uram megelégedését, amikor még megjegyezni kívánom, hogy az 1904 és 1910 teljes évfolyamok itt maradtak, vagyok egyebekben is készséggel szolgálatjára

[illegible] – 4.20 teljes tisztelettel:

Banner Zoltán:

DÓCZYNÉ BERDE AMÁL. /festőművész/

Utunk, XXXI.évf. 51./1468./sz. 1976.
dec. 17. 7.old.

DÓCZYNÉ BERDE AMÁL

Vita Zsigmond:

Egy müvészpálya kezdetei.

Utunk, XXXVI.évf. 2.sz. 1981. jan. 9. 7.old.

Dóczyné Berde Amál

kretarajza:

A nagyenyedi „Burg" a Kemenyek rezidenciája repr

Pásztortűz 1943.

339. l.

kép

915
1911. szám.
cit: XII. 22.

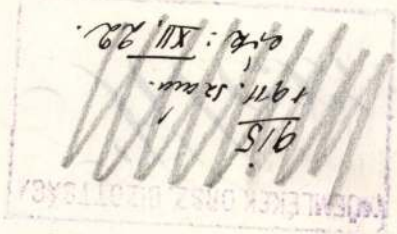

KITÜNTETVE:
WIEN 1881.
PARIS 1878.
BUDAPEST 1885.
TRIEST 1882.

ALAPITTATO
1867.

Klösz Gyö

grafikai

Sürgönyczim:
Klösz müintézet Budapest.
Telefon: 5-79 és 163-17.

M. k. postatakarékpénztári clearing forgalom 15,198.
Folyószámla a magy. általános takarékpénztárnál.

Tekintetes

MÜEML

Dóczné Berde Anna

Arckép, repr.

Pásztortűz

1934. 476. l.

Temető, repr.

u. o. 482. l.

V

képek

Dóczyné Berde

Amál

festő

cród

3

Művészet

1941. 42. n. 86. l.

(D. B. A. kiállítása

a Műteremben.)

Ékezés 1905 máj 10.

402/1905 sz.

A békésiszabai muz. egyesület bekerjesztő a személy
zetére is számadásaira vonatkozó adatokat. (Tudo-
más m. V. 10.)

< Dóczyné Berde Amál >

festő

cikke

< > Az erdélyi népies divatbemutatóról.

Pásztortűz 1940. 178-179. l.

A Pitvar háziipari szakosztálya azzal a feladattal bízta meg. hogy a népi öltözködés művészi elemeit belekapcsolva a mai öltözködés irányelveibe, divatbemutatót rendezzen.

Erről a divatbemutatóról szól a fenti cikk

Berde Amália

(Dóczy Ferencné), labor-
falvi)

festő
szül Kackó (Szolnok Doboka
vm) 1886. dec. 15.

Nagybányán és München-
ben tanult. Bukarestben,
Kolozsvárt, Münchenben
és Nagybányán volt koll.
kiállitása. 1930. tájan
Nagyenyeden elt. Irodalom-
tual is fogl.

Gulyás: Magyar írók
II. 1217. h.

D. Berde Amál

festő

Ravasz László
arckeje, repr.

Pásztortűz 1936

88 l.

Budapesten, 1920. évi

vedelmét személyes feldőségre

vonás terhe mellett saját hatáskö-

-rében a leghatharozottabban biztositsa

s az e célból tett intérkedéseiről

jelentését a fenti határidőre kése-

-delem nélkül (a vonatkozóviator kapcsán) tegye meg.

Bia 1920 évi julhó 24 én

[signature]

alolgabiró.

ZSÁMBEK KÖZSÉG

ÉRKEZETT 1920 JUL. 28.

2516 szám

Melléklet:

Előszám: Elősz.: Utószám:

[signature]

Szb.

— **Karácsonyi színdarab.** 1938-ban jelent meg dr. Szabó Lajos nagyváradi lelkipásztornak, egyházmegyei helmiszsziói előadónak »Karácsonyi történet« című 3 felvonásos vallásos tárgyú színműve. A darabot eddig közel száz gyülekezetben adták elő. Mindenütt nagy siker mellett. Ára 3 pengő + 20 fill. portó. Megrendelhető a szerzőnél (Nagyvárad, Árpád vezér-út 6. sz.). A tiszta jövedelem a »Hazatérés Templomának« alapját szolgálja.

— **»Magyar Föld«** *címmel mezőgazdasági képes heti néplap jelent meg a Mezőgazdasági Művelődési Társaság kiadásában. A mélynyomású, pompás kiállítású képes ujság rövid, érdekes cikkekben ismerteti a magyar földmüvelésügy irányító szempontjait, gazdahireket, heti híradót, szinesen megirt gazdasági tanácsadást, gazdaasszonyrovatot, azonkivül elbeszélést és verset közöl. Friss képekben számol be vitéz honvédeink háborúskodásáról, amellett vizsgázott kitűnő falusi gazdák érdekes cikkeit adja. Az érdekes heti ujság dr. Kovrig János szerkesztésében jelenik meg.*

— **Dr. Szász Imre** ez év tavaszán töltötte be monostorpályi lelkipásztori működésének 25-ik esztendejét.

— **Kájel Béla** gercsei lelkészi állásába való beiktatását szeptember 28-án Dobos Sándor esperes végezte.

— **Dr. Mikó Pál** ny. gimn. tanár, a balassagyarmati egyház 30 éven át hűséges presbitere, 72-ik életévében meghalt. A koszorúmegváltást a veszprémi református népfőiskola céljaira kérik.

—

Budapesti gyülekezetek

FASOR

— **A tahitótfalui gyülekezet imaórás tagjai** meglátogatták lelkipásztoruk, dr. Ecsedy Aladár és felesége vezetésével a fasori gyülekezet imaórásait szeptember 26-án. A fasoriak szeretetebéden látták vendégül a tahitótfaluiakat és délután közös összejövetelt tartottak. A toronyszoba teljesen megtelt a résztvevőkkel s az összejövetel mindkét csoport számára igen áldásos volt.

— **A vizsolyi református egyház** 21 szegény fasori gyermeket nyaraltatott öt héten keresztül. A 40 családból álló gyülekezet ezzel szép bizonyságát adta a fasori gyülekezet iránti hálájának, amiért adósságokkal küzdő egyházukat a fasoriak megsegítették. A szeptember 29-i presbiteri gyülés azzal vette tudomásul, hogy további felelősséget érez a küzdő kis felvidéki ősi multú református gyülekezetért s annak további támogatásáért.

— **1000 P-t a fasori egyház presbitériuma** is megszavazott arra a tanulmányi alapra, melyet Ravasz László püspök 20 éves jubileuma alkalmából a budapesti gyülekezetek létesítenek teológusok külföldi tanulmányi utainak előmozdítására. Ilyen módon akarja a fasori presbitérium is kifejezni Isten iránti háláját Ravasz László szolgálataiért.

— **A konfirmációi oktatás** október 12-vel kezdődik. Kérjük a szülőket, hogy 14 évet betöltött gyermekeiket küldjék fel a konfirmációi órára: a fiúkat hétfőn d. u. 5, a leányokat kedden d. u. 5 órára az egyház tanácstermébe. Azok, akik hétköznap nem érnek rá, jöjjenek vasárnap d. e. ½12-re a tanoncok konfirmációi csoportjába. A felnőttek konfirmációi órája minden szerdán este 7 órakor van a tanácsteremben.

— **Megkezdődnek a női és férfi bibliakörök.** Az első férfi bibliakör 13-án, hétfőn este 7 órakor, női bibliakör 16-án, csütörtökön este 6 órakor lesz.

HAZATÉRÉS TEMPLOMA

(Szabadság-tér 2.)

— **Műsoros estély.** Az Ifjúsági Kör vasárnap, 12-én este ½7 órakor vidám estélyt rendez a gyülekezeti teremben. Műsormegváltás 1 P, 80 és 50 f ellenében. Az Ifjúsági Kör tagjai »KIE rádió« címen szórakoztatják az egybegyűlőket.

— **Urvacsorai istentisztelet** lesz vasárnap, 19-én d. e. Előkészület a csütörtöki, 16-i esti 7 órai istentiszteleten és a 18—19-i gyülekezeti napokon.

— **Konfirmációi oktatás** megkezdődik. Akik iskolai úton nem értesültek róla, jelentkezzenek a lelkészi hivatalban.

CZIKÓ SZŰCSSZALON
Városház-utca 6. Tel. 186-122 Átalakítás
Szőrmeáruk a legjobb kivitelben Megóvás

VER AZ ISTEN..

Irta: ERDÉLYI JÓZSEF

Ver az Isten, mert rossz voltam,
enyéimre nem gondoltam:
vén apámra, vén anyámra,
kik szorultak volna gyámra.

Meghalt apám, eltemették,
azt sem tudom: hová tették,
hol a sirja, a fejfája;
koszorút sem küldtem rája.

Ma van anyám nevenapja,
rajtam is jár gondolatja:
hol lehetek, hogy élhetek,
nem-vagyok-e bús, vagy beteg...

Nem vetett fel a pénz soha,
néha mégis tudtam volna
szakitani egy keveset,
mikor csurrant a kereset.

Halogattam: majd, egyszerre!
s adtam a pénzt borra-serre,
füstöltem, míg ő sanyargott,
aki annyi jóval tartott.

Öregasszony már a lelkem,
s dolgozik még házban-kertben,
s gondol elment rossz fiára. —
Miért is hozott e világra?!...

Ver az Isten, mert rossz voltam,
enyéimre nem gondoltam:
asszonyomra-gyermekemre,
csak az én rongy életemre.

Nagyra vágytam, hírre-névre,
azt hajhásztam évről-évre;
viaskodtam a világgal,
s nem törődtem a családdal...

Ver az Isten, hadd csak verjen, —
én a verést megérdemlem:
ha senkinek sem vétettem,
magamon sem segítettem.

— **Áttérték tanfolyama** kedden, 14-én este ½8 órakor kezdődik.

— **Gyülekezeti napokat** rendez az egyház szombaton és vasárnap, október 18—19. napjain. Szombaton d. u. 5—9, vasárnap d. e. ½12—1 és d. u. 5—9 óráig lesznek az összejövetelek. Előadókat és tárgyaikat feltüntető sorrend a lelkészi hivatalban kapható.

— **A délutáni istentiszteletek** ideje megváltozott: 6 óra helyett 5 órakor kezdődnek.

— **Orgonaalap** gyüjtése a gyülekezeti áldozathozatal legközelebbi feladata.

— **Márta-köri** összejövetel van háztartási alkalmazottak részére minden vasárnap este 6 órakor.

SKÓT MISSZIÓ

— **Vasárnap, október 12-én este 6 órakor** Illés László intézeti titkár tart előadást a Webster-teremben »Miért boldogtalan a hitetlen ember?« címen.

JÓZSEFVÁROS

— **Felhívjuk gyülekezetünk ifjúságának figyelmét** *csütörtökön este fél 8 órakor tartandó Keresztyén Ifjúsági Egyesületi gyüléseinkre.* Programunk: az Ige szellemében megtárgyalni meghívott előadók előadásaival kapcsolatban az ifjúság égető kérdéseit. (Világnézeti, szociális és erkölcsi kérdéseket.) Gazdag könyvtár, társasjáték állanak tagjaink rendelkezésére. Szeretettel hívjuk gyülekezetünk 17 évnél idősebb fiatalember tagjait KIE-gyülésünkre!

— **Serdülő ifjainkat** hívjuk gyülekezetünk *cserkészcsapatába. A cserkészcsapat összejöveteleit minden hétfőn este 7 órakor tartja* a cserkészotthonban.

— **Kedden este 8 órakor tartja összejöveteleit a leánykör.** Szeretettel hívjuk gyülekezetünk minden leánytagját leánykörünk összejöveteleire. Programunk: Igemagyarázat; minden második héten előadás, meghívott előadókkal, amikoris a református keresztyén leány életének kérdéseit, problémáit beszéljük meg.

— **Serdülő leányaink részére** *szombaton délután 4—6-ig tartja összejöveteleit a Napsugárkör.*

— **Kórházmissziói szemináriumot** tartunk minden hétfőn este 8 órakor, amely alkalommal kórházlátogatóink beszámolnak a tapasztaltakról, majd az Ige fényében a következő kérdéseket tárgyaljuk meg: A teremtő Isten és a teremtett ember. A szenvedő Istenfia és a szenvedő ember. A vigasztaló Szentlélek és a megvigasztalódott ember.

— **Vasárnapi iskolai előkészítőnket** szerdán este 8 órakor tartjuk a lelkészi hivatalban.

— **Asszonykörünk** szerdán délután 4 órától tartja varróóráit a gyülekezeti kisteremben.

— **Szerdán este fél 7 órakor kátémagyarázatos istentisztelet** a templomban.

— **Csütörtökön este 7 órakor gyülekezeti bibliakört** tartunk a gyülekezeti teremben.

— **Pénteken este 7 órakor a józsefvárosi gyülekezet férfiköre** tartja uzsonnával egybekötött előadóestjét a gyülekezeti teremben. Bibliát magyaráz Tóth József lelkipásztor; előadást tart »Isten Igéje, mint református keresztyén hitünk és életünk egyetlen zsinórmértéke« címmel Papp Ferenc vallástanár.

— **Vasárnap este fél 7 órától zsoltár- és népdalóra.** Régi szép zsoltárokat, dicséreteket, magyar istenes énekeket, majd ősi magyar népdalokat, népi játékokat tanulunk. Éneklés után társasjátékok, gazdag könyvtár áll tagjaink rendelkezésére. Gyülekezetünk ifjúságának nemes szórakozást, tiszta örömöt és vidámságot szeretnénk nyujtani.

ZUGLÓ

— **Templomi és imatermi istentiszteleteinken** vasárnap, október 12-én az igehirdetés kapcsán az országos református szeretetszövetségünknek az árvák ügyében kifejtett munkásságáról emlékezünk meg. Az árvák vasárnapja istentiszteleti perselypénze és adományok szeretetszövetségünk nagy céljait szolgálják.

— **A konfirmációi oktatás** is kezdetét veszi olyképpen, hogy a reánk következő vasárnap a 10 órai istentiszteletet végeztével a 14. életévüket betöltött és még nem konfirmált fiaink és leányaink, valamint azok szülői és keresztszülői számára megnyitó összejövetelt tartunk a templomban. Ez alkalommal a konfirmáció jelentőségéről és a szülők és keresztszülők nagy felelősségéről lesz szó.

— **Nőszövetségünk** kedd délutáni varróórája számára kérünk nélkülözhető maradék anyagokat a szegények számára történő megvarrásra, további gyapjúfonalat honvédeink részére kötendő érmelegítőkre.

— **Férfi és női szeretetotthonunk** részére szükségünk volna egy ruhásszekrényre és egy kisebb samottal bélelt fütőkályhára. Ajándékba, esetleg kölcsön vagy mérsékeltebb árért kérjük.

— **Összejöveteleinket** hetenként a következő napokon tartjuk: *férfiszövetségünk* hétfőn d. u. 5—7-ig olvasókör, 7—8-ig bibliakör; *nőszövetségünk* kedden d. u. fél 4—5-ig olvasókör és varróóra, 5—6-ig bibliaóra; *nagyleánykör* (16. é. felüliek) kedden este ½7—½9-ig; *serdülő leányok köre* vasárnap d. u. ¼4—5-ig; *nagyfiúk köre* csütörtökön este ½7—9-ig; *serdülő fiúk köre* szombaton este 6—8-ig; *fiú cserkészcsapat* naponként 5—9-ig; *leány cserkészcsapat* szombaton este 5—9-ig; *gyülekezeti énekkar* pénteken este 7—9-ig; *ifjúsági zenekar* pénteken d. u. 5—7-ig; *női háztartási alkalmazottak Márta-köre* vasárnap este 6—8-ig; *gyülekezeti munkások* előkészítő összejövetele szerdán este 7—½9-ig.

ÓBUDA

— **A budapest-óbudai református egyház női konferenciát** rendez október 12-én d. u. 5 órai kezdettel az egyház tanácstermében, melyre szeretettel hívja az egyház nőtagjait.

— **Egyházunkban a konfirmációi előkészítés** megkezdődött: fiúk számára minden szerdán d. u. 4—5-ig, leányok számára csütörtökön d. u. 4—5-ig, felnőtteknek, áttérteknek és kik akadályozva vannak, hétköznapokon, vasárnap d. u. 2—3-ig. Kérjük a szülőket, hogy gyermekeiket, akik iskolába járnak, jelentsék a hitoktatónál; akik iskolába nem járnak, a lelkészi hivatalban.

Detrói István, Belvárosi Háztartási Szaküzlet
Budapest, IV., Ferenciek-tere 1

HOL VASÁROLJUNK? HOL DOLGOZTASSUNK?
Ebben a rovatban hirdetésdijszabás milliméstersoronként 50 fillér; legkisebb 10 milliméteres hirdetés ára 5.— pengő.

BUNDÁT jót, olcsót, megbizhatót

VARSÁNYI-tól, IV., Múzeum-körút 7.

MŰFOG Olvasóinknak kedvezményben OTBA és ORBA tagoknak miniszterium által kiutalandó összegért előleg és ráfizetés nélkül. Biró Sándor államilag vizs. logász, Rákóczi-út 25. Telefon: 138-039

BÚTOR saját készitményü karpitosáru legolcsóbban beszerezhető OLAH pá József-körút 66 Telefon 132-102
Atalakitások! Javitások!

SAPKÁT vásároljunk a készitőnél
Fazekas Kálmán, Budapest, IX., Ráday-u. 3
Sport-, diák-, sofőr-, különleges sapkák kaphatók

Bundák legolcsóbban! Átalakitások utányosan KOKA szűcsmesternél
Vilmos császár-út 10. Tel.: 386—784

IRÓGÉP eladás, javitás, kölcsönzés Horváth Lászlónál
Bp., VII., Wesselényi-u. 49 Tel. 223-284

BUNDA BODNÁR szűcstől
IV., Párisi-utca 2. szám

KOTTA LEMEZ RÁCZ IV., Múzeum-körút 21. sz. Telefon: 189-048.

Már heti részletre irodaberendezések, konyhák, kárpitosmunkák is
BÁNYAFALVI-NÁL, IZABELLA-UTCA 11. szám

Urvacsorakelyhek, kancsók, tálak, ékszerek KISS FERENC ötvöstanár, ref. presbiternél, Budapest, IV., Haris-bazár 3 Tel. 384-447

ÓRA, ÉKSZER, ezüstkelyhek és dísztárgyak HŐS IMRE ref. presbiternél. Budapest. VIII., Baross-utca 41 Telefon: 139-836

Párizsból visszatért szűcsmester Varsányi Jenő református cég! Kitünő munka! I., Attila-utca 23. sz. Telefonhivó: 161-509

Mindenféle asztalosmunkát és javitást hittestvéreknek jutányosan, lelkiismeretesen végez VIDA LAJOS asztalos, Budapest, IX., Ernő-utca 10. Telefon: 142-205

Ördögh Mátyás órásmester, precizios órák és ékszerek raktára, IV., Deák Ferenc-tér 4. T 181-175.

Ifj. ZÁVORY BÉLA kályhásmester
Budapest, IX., Tompa-u. 7. Telefon 139-510

LŐRINCZI DIVATÁRUK
kész női pongyolák leánykaruhák olcsón
ÓBUDA, POLGÁR-TÉR 5

MŰBÚTOROK
és egyszerűbb lakásberendezések nagy választékban Tóth József koszorús asztalosmesternél, VIII., Sándor-tér 4. Telefon: 137-252 Fizetési kedvezmény. Vidékre gondos csomagolás. Ref. cég. — Alapitva: 1917 évben

FOTO-gépek a dolgozás
Balogh G. drogéria II. kerület Margit krt. 1

Pályi Eszter és Margit
KALAPSZALÓN
Budapest, IV., Váci-utca 10, földszint. Tel.: 384-349
Átalakitást is vállalunk

Bundák KISS MIKLÓS szűcsnél Váci-u. 11/b IV. Aranykéz-utca 1
Vállal hozott anyagból átszabást, megóvást

Könyveskház

FISCHER: EURÓPA TÖRTÉNETE

Magyarország története 1790-től a világháborúig. Egyetemes és magyar történet vázlata 1914—1939-ig, írta Balla Antal.

Kétszeresen érdekes most Fischer könyvét forgatni. Nemcsak azért, mert most mégjobban érezzük, mint valaha, hogy Európa a földkerekségen maga is egy külön egység. Európa népei sorsközösségben élnek egymással. Európának megvan a láthatatlan »Egyesült Államok«-összefüggése szellemi kapcsolatokban, gazdasági viszonylatokban kimondatlanul. Azért is érdekes ez a könyv, mert a francia forradalomtól a világháború kitöréséig vezet a történelem útja. A vezető: Fischer érdekes, nyugodt, higgadt, mindig teljes tárgyilagosságra törő szemléletes író, a történelemben nagy történelemalkotó személyek iránt önkéntelen tisztelettel áll meg. Egyes arcok egészen élesen rajzolódnak elénk. Tiszteleg Napoleonnak nagy hadvezéri zsenije előtt. Érdekesen rajzolja meg Metternich világát. Rokonszenvvel emlékszik meg a magyar szabadságharcról, bár a magyar nemzetiségi politikával szemben gyanakvó, azt nem érti meg. Érdekes úton vezet át, amikor Olaszország történetét tárgyalja. Garibaldinak, a vakmerő és önzetlen olasznak arca, Mazzini és a többiek hősies serege, akik a nemzeti Olaszországot megteremtették, egészen tárgyilagosan áll előttünk az a kínos csata, amellyel a pápaság a nemzeti Olaszországgal szembekerült, aminek a végső béketárgyalása Mussolinira várt. Egyetemes és erős emberi egyéniség előttünk Bismarck, a német egység megteremtője. Lényegében a mi keleteurópai kérdéseinket is hűvös, tárgyilagos világításban mutatja be Fischer olvasóinak. Egy ilyen Európa-történet kijózanító olvasmány is a magyarság részére. A nagy koncertben a mi hangunkat csak a szabadságharcunk idején hallották meg. Ma is a magyarság legnagyobb védője és apologetája külföldön Kossuth. Bizonyos az, hogy a kiegyezés számunkra a világ szeme elől való elrejtést jelentett. Ebből a szempontból roppant érdekes Balla Antal legújabb kortörténete. Balla Antal élvezetesen, világosan ír, tények mögött keresi a rúgókat és történelmi eseményeknek a gyökereig ás le. Érdekes az is, hogy Ferenc József alakja úgy rajzolódik elénk, mint aki a magyarság felé legelsősorban a felesége befolyására fordult. Az aradi vértanuk ünnepének emléke még benne van a lelkünkben, — ezt írja Balla Antal róla — a szörnyű megtorlás mint örök vád szerepel nemzeti köztudatunkban. A történelmi felelősség alól nem lehet felmenteni magát Ferenc Józsefet sem, aki uralkodásának ebben a korszakában kegyetlen anyjára, Zsófia főhercegnőre hallgatott és azonosította magát a Schwarzenberg-kormánnyal és később sem árult el, esztendők múlva legkisebb jóindulatot sem azok iránt a magyarok iránt, akik az osztrák börtönökben sínylődtek. Ferenc József gyűlölete csak Erzsébet királyné befolyására enyhült.« Érdekesen világítja meg Balla Antal a kiegyezést. Ugy tekintette Deák Ferenc is, mint egy időleges megállapodást, az adott viszonyok között a legkedvezőbbet. Az volt a tragikum, hogy az uralkodó egyszer és mindenkorra szóló szerződésnek tekintette. Az átmeneti állapotot magyar részről is megdermesztették s a kiegyezés, amelyik annak a kornak alkalmas köntös volt, szűk lett és fojtogatott akkor, amikor a magyar nemzeti élet változott és megnőtt. Az időtévesztés volt a tragikum, minthogyha meg lehetett volna állítani népek gondolkodását és fejlődését az idő egy pontján. Ez volt a veszedelem. Ma már visszatekintve, így látja a történetírás. Egészen közeli idők számára is Balla Antalnak megvan a tárgyilagos, magas csúcsa, úgyhogy mind a két könyv a mai idők megértéséhez segít.

HOWARD SPRING:

SZERELMETES FIAM

(Hungária-kiadás.)

Miért lehetett ez a kétkötetes, hatalmas regény mindenek fölött álló nagy siker Amerikában? Mert az amerikai élet egyik legérzékenyebb kérdéséről, apa és fiú kapcsolatának tragédiájáról szól. A viktoriánus korabeli apa és az önző, hideg mai élethez tartozó fiú áll szemben. Essex, a híres író nagyon szép fiát kicsi korától ajnározza; s ezzel veszti el, a gyermek növekedvén, érzéketlenül elfordul a neki kiszolgáltatott, rajongó apától. A fiú külön él, rossz társaságba keveredik, majd az ír forradalomban mint zsoldos katona agyonlövi a forradalomban résztvevő gyermekkori legjobb barátját. Lelke most már végkép eldurvult: s a pénzért való gyilkosság következik. Elfogják, vérpadra ítélik; s itt találkozik megint az apjával, aki most is szeretettel, megbocsátással, de személyes bűnbánattal is kiált felé: »Fiam! Szerelmetes fiam! S látnia kell fia egykori gyönyörű, hiún imádott arcát kiégetten, rajta egy elrontott élet torzságával a halálba hullani. A nevelés és két, érzelmeiben önző generáció szembenállásának drámája ez a könyv. Nagy regény, igen, mert nagyszabású a történet. Az író azonban annyira szolgai módon »csak« kiszolgálja a történetet és egyéni-magából annyira semmit, vagy keveset ad hozzá, hogy éppen ezért eléggé művészinek nem tarthatjuk munkáját arra, hogy igazán időálló legyen.

(i. gy. l.)

MŰVÉSZET SZÍNHÁZ, FILM

KÉT KIÁLLÍTÁS

DÓCZINÉ BERDE AMÁL erdélyi tárgyú művekkel szerepel a »Műteremben. Kolozsváron dolgozott az elnyomatás éveiben s bemutatja nemes művészetét, eddigi alkotásai egy részét Budapesten. Nem hangoskodó, mértéktartó, mindig finom képei meleg érzésű, komoly művészt mutatnak be. A nagybányaiak, Hollósy és Ferenczy Károly hatása különösen korábbi képein felismerhető, ez azonban nem jelenti az értéktelen, iskolás, epigon festői módot, inkább a lélek s látásmód rokonságát. Magyar leveső árad képeiről és a nekünk kedves református templomok, istentiszteleti áhítat művészi megfestése még rokonszenvesebbé teszi a tehetséges művészt.

A TAMÁS-GALÉRIA a jelenkori rajzmesterek néhány értékes darabját facsimilében mutatja be. Renoir, Gauguin, Picasso, Guys stb. a modern festészet legértékesebbjei, ha az eredeti rajzok számukra most megközelíthetetlenek is, ezek a remekül sikerült facsimilék ízelítőt adnak főleg a francia művészet raffináltan kulturált, fanyar ízű, mindig érdekes, előkelően finanyag elegánciájú alkotásaiból. Érdekes tanuság itt látni e rajzokat: egy tegnapi, érezzük: örökre elmúlt világ lélekzik s búcsúzik itt el, amelynek lehettek hibái, bűnei, de művészetén át nézve: örökre érdekes, mert igazán emberi megnyilatkozásai is voltak.

Dr. F. L.

*

Bizsu. *(Corso.)* Marlene Dietrichet az amerikai filmcézárok kinevezték a világ legelső, ördöngős éjszakai lokáltípusává, noha nem minden tehetség nélküli színésznő. Uj szerepe szerint is percenként át kell öltöznie különböző elképzelhetetlen szabású ruhafantáziákba, erőltetett, mély hangon, lehetőleg »csábítóan« énekelnie és a férfiakat egymáselleni ökölharcra felingerelnie. Nem hisszük, hogy a valóságban él valahol ez a nőtípus és ha mégis volna: olyan szerencsétlen, legalja valaki, akinek a figurájából otrombaság milliós filmet csinálni és ezt a filmet az emberek állítólagos »gyönyörűségére« heteken át forgatni a közönség ezrei előtt. A film kiállítása a megszokott jó és gazdag amerikai; kiváló a zene, a fényképezés és ügyesek a szereplők.

(i.)

Mire megvirrad ... *(Forum.)* Az ösztönösen, elrendelten jólelkű férfi áll szemben az ösztönösen aljassal. Egy lány szerelmét akarják mind a ketten, mindketten a maguk módján. A film hőfoka percről percre emelkedik, az egymást színesen váltó események mélyén súlyosodnak az érzelmek, szenvedélyek. Végül a jó férfi megöli az aljast. A film szellemének érdeme, hogy nem igazolja ezt a cselekedetet, sőt kimondja: ember nem ítélhet a másik fölött. Vagy ha mégis ítél, neki is el kell buknia. A film meséje a legérdekfeszítőbb — filmszerűbb és a legteljesebben érzékeny francia művészet. Jean Gabin és Jules Berry, a két férfi játéka kifogástalanul egyszerű és tartalmas. Néhány illetlen, rosszízű jelenet a film értékének csorbítása nélkül kihagyható volna.

(i.)

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:
MURAKÖZY GYULA
Helyettes szerkesztő:
IZSÁK-GYARMATHY LÁSZLÓ
A szerkesztőség kéziratot nem őriz meg és nem ad vissza.

Vásároljunk, dolgoztassunk a Református Életben hirdető cégeknél!

APRÓHIRDETÉSEK

Ebben a rovatban állást kereső hirdetés szavanként 15, minden más hirdetés szavanként 20 fillér. Legkisebb hirdetés 10 szó. Az első és minden vastagon szedett szó kétszeresen számít. HIRDETÉSEKET a 45.000 példányban megjelenő »Református Elet«-be felvesz a kiadóhivatal: Budapest, IX., Kálvin-tér 8., telefon: 384—540, csekkszámla: 9073, és Arató-hirdetőirodája, VII., Erzsébet-körút 14. Telefon: 422—559.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS

MEGBÍZHATÓ, főzéshez értő mindenest keresek elsejére. Két kisebb gyermek van. Fizetés megegyezés szerint. Lombár, XIV., Hungária-körút 198, földszint 1.

HÁZTARTÁSHOZ értő hűséges leány otthont talál kétszemélyes családnál, vidéken. Cím: Schréter Apollónia, Dombóvár, Bezerédy-utca.

KERTÉSZETHEZ értő református házmestert keresek villámba, jó lakás ellenében. Ajánlatok: Jurány, Klotildliget, Zrinyi-u. 9. címre.

TANÍTÓNŐT keres helyettesítésre a Skót Református Elemi Iskola. Jelentkezés okmányokkal délelőtt 12—1 között Hámos Gizella igazgatónőnél, VI., Vörösmarty-utca 49. III. 6.

HÁZTARTÁSI munkára keresek megbízható, szolid nőt háromtagú családhoz. Jó bánásmód. Miskolczy Istvánné, Sashalom, Dietrich-út 52.

HÁZMESTERSÉGET kaphat bérházamban november 1-ére, aki olcsóbérű egyszoba-konyhás lakását I—II. kerületben átadhatja cserébe. Ajánlatok: »Megoldás« jeligére a kiadóba.

ÁLLÁST KERES

TÖBBÉVES bizonyítvánnyal szakácsnői állást keres 15-ére vagy elsejére: Harmund Mária, III., Zsigmond-utca 35.

POSTAMESTERSÉGNÉL elhelyezkedne 4 középiskolát végzett leány. »Bárhova« jeligére a kiadóba.

FEHÉRNEMŰJAVÍTÁST, mosást, vasalást vállalok. Réh Julianna, V., Széchenyi-u. 10. II. 14.

GYORS-, gépírónő, kezdő, kitűnő vizsgával, állást keres. Pongrácz Sarolta, VI., Andrássy-út 32.

HÁZVEZETŐNŐNEK vagy hasonló munkakörbe ajánljuk ápolónői képesítéssel is bíró intelligens egyháztagunkat. Közelebbi adatokat a Budapest-Józsefvárosi Református Egyházközség nyújt, telefonon is.

BETEG mellé, nagy háztartásban felügyelőnek és könnyebb munkára ajánlkozik 57 éves intelligens özvegy jó bizonyítványokkal. Lelkületéről és képességeiről készséggel ad felvilágosítást a pozsonyiúti lelkészi hivatal. Címe ugyanitt.

SZOBA-ELLÁTÁS

NYUGDÍJAS református idős úrinő központifűtéses külön szobát keres ellátással Budán, a Margithíd tájékán. Ajánlatokat: özv. Decsy Béláné, II., Batthyány-u. 24. I. 5.

TELJES ellátással lakást keres intelligens fiatalember, jobb családnál. Nagy Sándor, VII., Rottenbiller-utca 34. f. 5.

LAKÓTÁRSNŐT keresek főbérleti komfortos lakáshoz, esetleg ellátással. Címe a zugló lelkészi hivatalban.

ADÁS-VÉTEL

BUTORSZÖVETEK, angol vásznak, mindenfelé kárpitoskellékek állandó raktára: Prépostnál, Vilmos császár-út 19/c. Telefon: 125-803.

KAPPEL IRODGÉP, GEHA sokszorositógép vezérképviselete, Horváth László, Wesselényi-utca 49. Telefon: 223-284.

JESZENSZKY Jenő vas- és háztartási szaküzlet, Ráday-utca 17.

ELŐVIRÁGOT, koszorút vásároljunk református üzletből. Szabóné, Zsigmond-utca 1.

MAGYARPERZSÁT, torontáli szőnyeget fiatal, református háziiparosnál vegyünk! Horváth, Vörösmarty-tér hat.

MINDEN, ami óra, előnyösen Rosta koszorús órásmesternél, Petőfi Sándor-utca három. Telefon: 885-053.

KUNHEGYINÉ fűző, fehérnemű, harisnya szaküzletében vásároljunk. József-körút 32.

MENYASSZONYI koszorúk, fátyolok, csokrok, művirágok legolcsóbban. Ungár Sári, Rákóczi-út 14.

BUNDÁT, szőrmét az úri középosztály Lonkai és Társa szűcsüknél vásárol. Ráday-utca 14. (Calvin-térnél.)

FOGLALKOZÁS

MAGYARPERZSÁT, torontáli szőnyeget fiatal, református háziiparosnál vegyünk! Horváth, Vörösmarty-tér hat.

»VIKTÓRIA« ruhafestő, vegytisztítóüzem, Damjanich-utca 54. Varga Lajos. Tel.: 420-686.

BÉLYEGZŐK, zománctáblák, vésések, jelvények. Kovács Lajos, Budapest, Károly király-út 7. 433-327.

SZONYEGJAVÍTÁS, megóvás, mosás: Turáni szőnyegszövőnél, Fő-utca 80. Telefon: 351-579.

LUDANYINÉ Bognár Vilma női divatszalonja, IX., Üllői-út 25.

ÉPÜLET-, műlakatos; lakberendezések, csillárok készítése. Bogdány Andor, Karpfensteinutca 25.

ÁGI kalapszalón, legkényesebb igényeket is kielégíti. Ráday-utca 24/b.

DOMOKOS Sándor angol úriszabó, XI., Vásárhelyi Pál utca 11.

SZALAY férfiing-, fehérneműkészítő. Református cégi Budapest, Váci-utca 41/a.

ÚRISZABÓ! Szabó Gyula, IX., Páva-utca 26. Egyenruhakészítő.

OKTATÁS

SCHREYER Margit gyorsíróiskolája, Múzeum-körút 23—25. Telefon: 188-674 Államvizsga. Állásközvetítés.

KÖKÉNY Lajos tanár, országgyűlési gyorsíró, államilag engedélyezett gyorsíró- és gépíróiskolája, Vilmos császárút 64.

JOGI alapvizsgára szigorlatra, ügyvédire előkészít, szakjegyzeteket bérbe ad.: dr. Fehérváry Szeminárium, IV., Apponyi-tér 4.

KORREPETÁLÁST vállal »Tanárjelölt«, Budapest, VIII., Üllői-út 2., Kálvin-téri Úrileányotthon.

POLGÁRIISKOLÁS növendékek tanítását vállalja érettségizett leány. Ajánlja a külső józsefvárosi egyház. A lelkészi hivatal címe: VIII., Kőris-u. 13. szám.

BALOGH gyorsíróiskolában tanfolyamok kezdődnek. Állásbahelyezés. Olcsó tandij. Államvizsga, József-körút 47. Telefon: 140-389.

FRANCIA-NÉMET órákat, félnapokat vállal, vidékre úri családhoz is menne okleveles óvónő francia egyetemi oklevéllel, perfekt németben. »Nyelvtanárnő« jeligére a szabadságtéri lelkészi hivatalba.

BÚTOR

MAGYARPERZSÁT, torontáli szőnyeget fiatal, református háziiparosnál vegyünk! Horváth, Vörösmarty-tér hat.

KEDVEZŐ fizetési feltételekre is konyhabútorok, rekamiék, szalonok. Podmaniczky-utca hat.

BIEDERMEIER egy- és kétajtós szekrények, sublódok, porcellánok: Régiségbolt, V., Bank-utca 4.

HANGSZER

ZONGORÁK, harmóniumok eladása, vétele Mendölné, Bezerédy-utca 10. Protestáns cég Tel.: 146-411.

ZONGORÁK olcsón Murainál (református). Thököly-út 23. 428-631. Hangolás! Javítás!

HARMÓNIUM egy-két hangsorral, kofferharmónium állandó raktáron. Kérjen árjegyzéket. Szüle harmóniumos, Cegléd.

INGATLAN

10.000 pengőig nyaralásra, üdülésre alkalmas ingatlant keresünk. Ajánlatok: »Készpénzvétel« jeligére a kiadóba.

LAKÁS

MAGYARPERZSÁT, torontáli szőnyeget fiatal, református háziiparosnál vegyünk! Horváth, Vörösmarty-tér hat.

VEGYES

KOVÁCS régi megbízható, református magánnyomozó. Mérsékelt díjazásért mindent kinyomoz. József-körút 20. Tel.: 136-238.

MAGYARPERZSÁT, torontáli szőnyeget fiatal, református háziiparosnál vegyünk! Horváth, Vörösmarty-tér hat.

K. T. Kérem értesítését, hogy leveleire a választ milyen módon kívánja megkapni.

KÉTHETES egészséges, erős fiúgyermekemet örökbe adnám református családnak. Cím a fasori lelkészi hivatalban.

15 HÓNAPOS gyermekkel dolgozó anya lakást keres. Esetleg gyermekét jó református családnál elhelyezné. Címe a fasori lelkészi hivatalban a diakonisszánál.

10—15.000 pengővel tőkéstársat keresek nagyjövőjű üzlethez. Cím a kiadóban.

CIANOZÁS

PIPAS KONYA a keresztyén közönség CIANOZOJA. Bútorszobrok féregmentesítésére speciális eljárkamrák! Iroda: CSÁK Calvin-tér 9. Telefon: 188-000.

97195 — Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős: Kárpáti Antal igazgató.

Berde Amál, Dóczyné

festő

Szül. 1886. Rackón.

Életr. lásd:

Oszvát Kálmán dr.: Erdélyi

Lexikon. 1928. 30. l.

(Nagyvárad)

'enzei iskola.

:ázad végéről.

:entekkel.

jobbrafordultan van ábrázolva.
rmek Jézust tartja, a ki épen
rózsaszínű. Mellette, a szőnyeg-
oldalon, négy-négy férfi és egy-
képen, hogy jobbról alexandriai
Mögötte, a ragyogó sugarak
:ikből mind a két oldalon hat-
Madonna öltözete: aranyhím-
t, mely fejét is takarja és szűk
k ékessége dicskör. A síma
súcsíves keret alsó részén, két
t szemlélhetünk, mely a Meg-
lefelé nézve és palástban áb-

n. — Lelt. sz. 4207. — Becsértéke
ános hagyománya 1907 novem-
átvételre és az átvétel jóváhagyá-
a 4203 lelt. számnál. — Bejelen-
:53–913).
adatok a Szépművészeti Múzeum-
: Trónoló Madonna szentekkel.
vonatkozó adatok és pedig:
0–908. pag. 21. N° 8). *Taddeo*
nde und 10 Figuren. Ölgemälde,
tück Holz (In der Stiegenhalle);

80–908. pag. 1. N° 2). *Taddeo*
Holz gemalt. 82 hoch, 44 breit

en (1893–912 N° 6.). *Taddeo*

2165–912. N° I: 6). *T. Gaddi:*
5 cm.

III

851 (4207).
975 (53).
6 (1001)

Dóczyné Berde Amál, festő

A gyergyói Elekes-képtárban láthatók a művésn alkotásai

H. Kiss Pál: A gyergyószentmiklósi Elekes-képtár. Forrás, 1976. 12. 88. old.

Dóczyné Berde Amália Művészet 1971. dec.

Dóczyné Berde Amália: Kecskekő – Козлиный камень

zásából román népviselet-történeti akvarelleket készített, amiket díszes album formájában jelentettek meg. Ennek tiszteletdíjából utazhatott Párizsba. Elragadtatással szemléli a hozzá közelálló Monet alkotásai mellett Renoir és Rodin életteljes és bájos aktjait. Nagy élmény számára egy Cézanne-kiállítás, de lenyűgözte Párizs gótikája és műemlékeinek nagy bősége. Feledhetetlen látvány volt – mint írja – maga a város is „millió csillogó cseréptetőjével". Párizsi háztetők c. olajképén ennek emlékét örökítette meg.

Későbbi képei arról tanúskodnak, hogy müncheni tanulmányait és párizsi élményeit Nagybánya foglalta össze értékes eredménnyé és fokozta bensőségesen hazaivá. Bár ebben az időben a női művészeknek még mindig komoly küzdelmet kellett folytatniok az elismertetésért, töretlen alkotókedvét és erejét bizonyítja, hogy első egyéni kiállításától (1922) alig volt olyan tárlat Kolozsváron, amelyen részt ne vett volna. Szerepelt több bukaresti, székelyföldi kiállításon is, nem egy műve került hazai és külföldi múzeumok gyűjteményeibe.

Most kiállított képeinek tematikáját tekintve több alkotása első lakóhelyét, Nagyenyedet idézi Áprily Lajos Enyedről írt költeményére emlékeztető hangulattal.

Erdélyi Szalon, a Collegium Artincum Transilvanicorum, a román–magyar–szász képzőművészek első kiállítása a később is kedvelt vármegyeház nagytermében. A nagyszerű kezdet jelentős bizonyítéka a 80 művész nevét felsoroló katalógus, ma ritka példány, a művészi szervezkedés útját és demokratikus alapelveit jelölte ki. Berde Amál a várost már diákkorától jól ismeri, most a szomszédos helyeket, főleg Kalotaszeget látogatja gyakran. „Itt találtam rá arra a virágos mezőre, amit Kalotaszegnek neveznek. Azóta összetartozónak tekintem magam ezzel a vidékkel. Megfestettem minden munkáját, szokásaikat, a kendertilolástól a lakodalomig. Együtt voltam velük örömeikben és jólesett, ha megosztották velem bánataikat is." (Muradin Jenő közlése.) Nemcsak egyszerű lefestője a látottaknak, nemcsak a virág szép szirma, hanem nedvkeringése is érdekli, nemcsak a pompás virágos hímzések, hanem, aki hordja is. Bár első kiállításán s a bukaresti Salonul Oficial (Hivatalos Szalon) 1925-ös tárlatán tájképeivel arat sikert, sokalakos kompozíciót is fest, így az elsők közé tartozik a Torockóról festett nagyméretű vászna, háttérben a Székelykővel, amelyen természeti csodaként „kétszer kel fel a nap" s a nap minden órájában más színben ragyog. A kép előterében meg a festői házak előtt művészi

Dóczyné Berde Amália Művészet 1941. dec.

Dóczyné Berde Amália: Kecskekő – Козлиный камень

zásából román népviselet-történeti akvarelleket készített, amiket díszes album formájában jelentettek meg. Ennek tiszteletdíjából utazhatott Párizsba. Elragadtatással szemléli a hozzá közelálló Monet alkotásai mellett Renoir és Rodin életteljes és bájos aktjait. Nagy élmény számára egy Cézanne-kiállítás, de lenyűgözte Párizs gótikája és műemlékeinek nagy bősége. Feledhetetlen látvány volt – mint írja – maga a város is „millió csillogó cseréptetőjével". Párizsi háztetők c. olajképén ennek emlékét örökítette meg.

Későbbi képei arról tanúskodnak, hogy müncheni tanulmányait és párizsi élményeit Nagybánya foglalta össze értékes eredménynyé és fokozta bensőségesen hazaivá. Bár ebben az időben a női művészeknek még mindig komoly küzdelmet kellett folytatniok az elismertetésért, töretlen alkotókedvét és erejét bizonyítja, hogy első egyéni kiállításától (1922) alig volt olyan tárlat Kolozsváron, amelyen részt ne vett volna. Szerepelt több bukaresti, székelyföldi kiállításon is, nem egy műve került hazai és külföldi múzeumok gyűjteményeibe.

Most kiállított képeinek tematikáját tekintve több alkotása első lakóhelyét, Nagyenyedet idézi Áprily Lajos Enyedről írt költeményére emlékeztető hangulattal.

Erdélyi Szalon, a Collegium Artincum Transilvanicorum, a román–magyar–szász képzőművészek első kiállítása a később is kedvelt vármegyeház nagytermében. A nagyszerű kezdet jelentős bizonyítéka a 80 művész nevét felsoroló katalógus, ma ritka példány, a művészi szervezkedés útját és demokratikus alapelveit jelölte ki. Berde Amál a várost már diákkorától jól ismeri, most a szomszédos helyeket, főleg Kalotaszeget látogatja gyakran. „Itt találtam rá arra a virágos mezőre, amit Kalotaszegnek neveznek. Azóta összetartozónak tekintem magam ezzel a vidékkel. Megfestettem minden munkáját, szokásaikat, a kendertilolástól a lakodalomig. Együtt voltam velük örömeikben és jólesett, ha megosztották velem bánataikat is." (Muradin Jenő közlése.) Nemcsak egyszerű lefestője a látottaknak, nemcsak a virág szép szirma, hanem nedvkeringése is érdekli, nemcsak a pompás virágos hímzések, hanem, aki hordja is. Bár első kiállításán s a bukaresti Salonul Oficial (Hivatalos Szalon) 1925-ös tárlatán tájképeivel arat sikert, sokalakos kompozíciót is fest, így az elsők közé tartozik a Torockóról festett nagyméretű vászna, háttérben a Székelykővel, amelyen természeti csodaként „kétszer kel fel a nap" s a nap minden órájában más színben ragyog. A kép előterében meg a festői házak előtt művészi

Dóczyné Berde Amália

festő.

A művésnő Párisban elragadtatással szemleli Monet, Renoir, Rodin alkotásait. Elmény számára a Ceramic kiállítás, de lenyűgözték Párisz műemlékei is.

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.

Művészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyné Berde Amália

festő.

Párisi tartózkodásainak emlékét őrzi a „Párisi háztetők" című olaj képe. Első egyéni kiállítása 1922-ben volt, attól kezdve majdnem minden tárlaton szerepelt Kolozsvárott.

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.

Művészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyné Berde Amália
festő.

Szerepelt Tolb-bukaresti, szekelyföldi kiállításon is. És nem egy műve-került a harai és külföldi múzeumok gyűjteményeke.

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.
Művészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyné Berde Mária
festő.

Most kiállított képei nagyobbára
Vagyenyedet idénk. Az Őrhegyről
a legérdekesebb a zálatás Enyedre
és környékére. Berde Amál képeinek
javarésze is oft készült.

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.
Müvészet, 1971.december - 43.oldal

Doczyné Berde Amália
festő

Nagyenyed központjában álló vár és
templom bástyáival a híres kollégium
a festői Marosvölgy, a Nagyenyedi hét
fűrfára emlékeztető kuszadiákok em-
lékműve is szerepel művein

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.
Művészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyné Berda Amália

festő

Enyed után Kolozsvár a művésznő
második otthona. 1921-ben itt jött
létre az Erdélyi Szalon, a Collegium Arti-
ficum Transilvanoricum, a román-
magyar-szász képző művészek első találkozása.

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.
Művészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyne Berda Amália
festő

A művésznő most Kalotaszeget látogatja. Mióta megismerte összetartó zónak érzi magát vele. Megfestette mindenn munkáját, szokásait, ősöm-ünnepét.

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.
Művészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyné Berde Amália

festő.

Első kiállítása 1925-ben a bukaresti Hivatalos Szalonban tájképeivel arat sikert. Sakalakos kompozíciót is fest, elsőh köze tartozik a Torochóról festett nagyméretű vászna.

M.Kisa Pál: Dóczyné Berde Amália.
Művészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyné Berde Amália
festő

A művésznő az impresszionizmussal
Kolozsvárott Ács Ferenc szabadiskolá-
jában ismerkedett meg. A művésznő
a nyaralóhat Nagybányán töltötte

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.
Művészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyné Berde Amália

festő.

A művésznőnek egész életre szóló indítékot jelentett a nagybányai tartózkodás. Nagybányán került igazán közel a természethez Berde Amália.

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.

Müvészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyné Berde Amália
festő

Nagybányáról visszatérve művészetének legfőbb célja a táj szépségének ábrázolása lesz. Erről akkor se mond le, amikor 1923-ban újra Münchenbe mehet.

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.
Müvészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyné Berde Amália
festő-

Egyik emlékezetes képe a „Hajnal a havasban" című mű. Mai élettől vett téma a „Béhási erőmérőt" az új Diákvárosról, Kecskeháról, a kesch dombi ipartajról készülték.

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.
Művészet, 1971.december - 43.o dal

Dóczyné Berde Amália

festő

A művésznő a hruszas években Párizsban járt, az történt, hogy a Román könyv vállalat megbízásából román népszelet történeti akvarelleket készített. Ennek a tisztelet díjából utazhatott Párizsba

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.

Művészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyné Berde Amália
festő-

Tanulmányaiban a tajhépszajzok
és cenzúrával, szemmel való mun-
kák követhemek. Svájcba kirándul
ahol ~~ahol~~ a százar akadémizmus
helyett szingardagság fogadta.

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.
Müvészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyné Berde Amália
festő

München választja a továbbtanulásra a művészmő az un. Debschitz iskolában fej és akt tanulmányokat készít.

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.
Müvészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyné Berde Amália

festő

Kolozsvárról a tanító nőképző elvégzése után Arssiatért Nagyenyedre, ahol rajzot tanít. Fényhez nagy, 3 gyemeket nevel, de hörbe fest is.

M.Kiss Pál: Berde Amália:

Müvészet, 1971.december - 43.oldal

Bóczyné Berde Amália
festő

A már kisiskolás korában mese-
illusztrációkat rajzolgató fiatal
lány elvégezte a tanítónőképzőt
Kolozsvárón.

M.Kiss Pál: Berde Amália.
Müvészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyné Berde Amália
festő

Kalotaszeg vidékéről sinte dokumentum-
szerű hűséggel számol be az „Olvasó öreg-
asszony" című vetve, „Alvil", „Pulisznakeve-
rő" „Indulás a fesztiválra", „Barátság" stb.
annak bizonysága hogy a művésznő nép-
rajzi tanulmányokat is folytat.

N.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.
Művészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyné Berde Amália
festő.

A művésznő a Keleti Újságban, a
Pásztortűzben írt Kalotaszeg lelkéről,
az erdélyi népies divatbemutatókról
a harminc években.

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.
Művészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyné Berde Amália -

festő

Több folyóirat számára készített illusztrá-
ciókat, így megjelentek művei a „Cimbora",
az „Erdélyi Helikon", a Pásztortűz hasáb-
jain.

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.

Müvészet, 1971.december - 43.o dal

Dóczyné Berde Amália
festő -

A művésznő akár fest, akár ír, mindég
a tiszta művészet szellemébe tesz. Mű-
vében a tiszta harmóniát keresi.

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.
Művészet, 1971.december - 43.o dal

Dóczyné Berde Amália
festő-

Harmónia sugárzek kiállított táj és alakos kompozicióin, karakteres portréin, mint amilyen készült Édesanyjáról és hugáról Berde Máriáról.

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.
Művészet, 1971.december - 43.o dal

Dóczyné Berde Amália

festő -

1928-ból való Őnarchipe. Az Áldás visit a bíraföld érett sárgája felett c. műrön a nyári ég erőteljes. A művésznő hedvelt szinei a kékes-zöld, a hidegszinskálanak hedvelését sejtetik

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.

Művészet, 1971.december - 43.o dal

Döczyné Berde Amália
festő

A festőművész retrospektív kiállítását Kolozsvárott rendette a Romániai Képzőművészek Szövetsége. A kiállításon több mint 100 olaj és akvarell képet mutattak be.

M.Kiss Pál: Berde Amália:
Müvészet, 1971.december - 43.oldal

Dóczyné Bende Annália
festő

„Kecskekő" (repro)

M. Kiss Pál: Dóczyné Bende Annália.
Művészet, 1971. december — 93 oldal.

M.D.K.

Dóczy Berde Amália
festő

„A dombon" (repro)

Tóth Béla: Kolozsvári műtermekben.
Művészet, 1968. szeptember – 28 lap

BERDE AMÁL /DÓCZYNÉ/ festő. Tanulmányait Münchenben és Nagybányán végezte, ahol Thorma János tanitványa volt. Az erdélyi tájak és erdélyi emberek festője. A román megszállás 22 éve alatt mindvégig fáradhatatlanul dolgozott s a közönség szivesen vette naturalista felfogású, biztos rajzu, de festői értékeket sem nélkülöző képeit. Ugyszólván minden évben kiállitott Erdély kölönböző városaiban, ezzel is hozzájárult a magyar müvészeti öntudat ébrentartásához s kisebbségi időkben.

Első kiállitását 1919 augusztusában az Ellenzék rendezte olajfestményeiből és aquarelljeiből, nagy sikerrel. /Ellenzék 1919. aug.2./. 1922-ben Nagyenyeden rendezett táraltot /Pásztortüz VIII. évf.1922. 683. lap/, majd ugyanabban az évber Kolozsváron állitott ki, ekkor Makkai Sándor hosszabb cikkben méltatta müvészetét /Ellenzék 1925.ápr.11. és Pásztortüz XI.évf. 1925.177. lap/. További fontosabb kiállitásai: 1932-ben a Károli Gáspár-Társaság müvésztagjainak kiállitásán, mint a hat református müvész egyike/Erdélyi Helikon V.évf. 1932. 78. lap/, 1935-ben rendezett önálló kiállitása Kolozsváron /A Hirnök XXXII.évf. 1935.30.lap/, 1938-ban részvétele az erdélyi müvészek budapesti kiállitásán /Keleti Ujság 1938. 48.szám/ és 1939-i kolozsvári kiállitása, melynek során az erdélyi sajtó mint "Erdély festőjé-ről, meleg elismeréssel ir róla /Pásztortüz XXV.évf.1939. 259.lap./.

Dóczyné Berde Amál mint müvészeti iró is elismerésreméltó munkát fejtett ki a kisebbségi időkben. Tárlatismertetéseit tiszta látás és a megszállás éveiben szokatlanul bátor hang jellemzi. /Lásd többek közt Dezső Miklós nagyenyedi tárlatáról irt beszámolóját a Napkelet 1922. évi 123. lapján és a Kisatantant képzőmüvésznőinek 1938.-i kkállitásáról irt kritikáját a Pásztortüz XXIV. évf. 1938.443.lapján/.

BB.

Dóczy Ferencné

feszö

lás Berdé Amál

alatt.

Révai XXI. 146. l.

Dóczyné Berde Mária

festő

Torockói c. képe

repr.

(a Műcsarnok kiállításáról)

Művészet

1941. 42-ik. 93. l.

kép

Tü brouzbol VII. 246.

Dóczyné Berde Anál

festő

l. Szépművészet

1941. 278. l.

(Debreceni festő-
művésznő)

TÉS.

yar Műkincsek“ I. kötete be van
ékelve az egész kötet boritéka, mely
lesz. Ellenben az eddigi füzetekkel

blák „Magyar Műkincsek“ köriratu
átva, melyek közepén egy arabs
. Ez azt jelzi, hogy az illető tábla
hányadik helyre teendő.
dben a kötet végére köttetni. Miután
a III. kötethez tartozó táblákat is
néséig megőrzendők.
Krasznahorka vár képe alá tévedésből
ujra nyomatva, jelen füzetünkkel
gy az a hibás félivvel kicseréltessék.

Szerkesztő.

Aovabb

Dóczyné Berde Amál

~~Deák Ebner Sajó~~

14. l.

~~Demeter Róbert~~

11. l. 13. l.

Dóczyné Berde Amál 15. l.

Dósa Géza

10. l.

1. Cinpe 1934. II

421 szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Lakos János fényképész részére engedély az erdélyi műemlékek felvételezésében.

A beadv

Melléklet

Egyúttal

Előirat s

Utóirat s

Másolta:

Összeolv

Dóczy Teréz festő

Anyák festő: sz. 1886. dec. 15. Kackón (Szolnok-Doboka m.). Münchenben a Hagybányán Thorma János-nál tanult. Első kiállítását olaj- és vízfestményeiből az Ellenzék-en lapvendégek Kolozsvárt. Szerint a.o. 1922, 1932, 1935, 1942, Kolozsvárt 1939.

1922. Nagyenyeden volt egyéni kiállítása. 1938-ban részt vett az erdélyi művészek képes kiállításán (N. Iorga) s kiállított Münchenben Bukarestben és Nagybányán.

Alapítótagja volt a Kárpáti Gárdai Tanácsnak 1940. a Pátria kézi-ipari [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible]

~~öbb ösködés ir ginyelvezett,~~
~~divat bennmaradt kendezett~~
~~kolozsvárt~~. 1943. pályázat
utján nyert megbízást
a hargitafüredi katonai
üdülő nagytermé szá-
mára ~~for~~ a Hargita vi-
déket ábrázolás nagymé-
retű kép megfestésére.
Képei vannak a bpesti
szépmüv. Muzeum-
ban, a Fővi képtár-
ban, a marosvásárhe-
lyi és a debreceni Déri
Muzeumban.

Komárom vármegye VIII. 228.

Képzőmüvészeti kriti-
zákat irt erdélyi folyó-
iratokba-

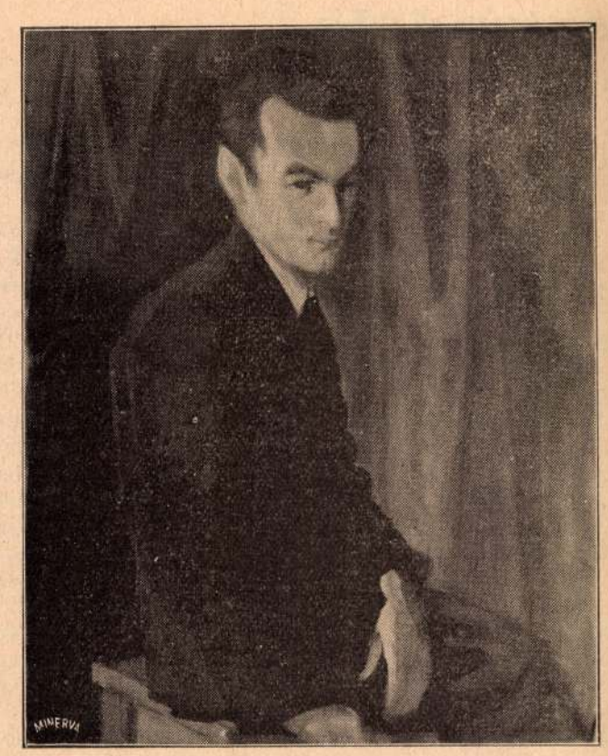

Dócziné Berde Amál: Arckép.

rendkívüli Rákóczit látjuk magunk előtt s a kuruc csaták legendás kesergő Rákóczijának pár évtizeddel ezelőtt még általános alakja helyett a mindég fáradhatatlan, mindég szervező, dolgozó, alkotó Rákóczit ünnepeljük: azt a Rákóczit, aki minden magyar államférfi között a legnagyobb szervező és alkotó volt.

Rákóczi küldetése egy évszázados történelmi folyamat lezárása volt. Alatta, az ő felkelésében csúcsosodott és záródott le a magyarság több évszázados nemzeti függetlenségi törekvése. Ez a törekvés nála politikai és családi örökség is volt. Ereiben folyt a Báthoryak, Rákócziak, Zrinyiek, Nádasdyak, Frangepánok vére s ősei közt majd mindenkit feltalálunk, akik a XVI—XVII. században irányító szerepet játszottak Magyar- és Erdélyország életében. Valóban valóságos testi reinkarnációja volt a nemzeti és függetlenségi törekvéseknek. De ennél jóval több is volt.

Rákóczi teremtette meg a semmiből a közel két évszázada hiába vágyott nemzeti hadsereget. Rákóczi teremtette meg a semmiből az egész Európát állandóan mozgásban tartó és behálózó új magyar diplomáciát. Rákóczinak sikerült a Dózsa-felkelés után elsőnek érdekközösségbe hozni a föld jobbágynépét és a birtokos nemességét. Rákóczi az első történelmünkben, aki tudatosan kereste az együttműködést a nemzetiségekkel. Rákóczi a teljesen kifosztott országban a hadviselés nehéz évei alatt gazdasági ujjáépítéshez fogott. Valóságos nagyipart teremtett. Foglalkozott a kereskedelem irányító szervezésével. Hosszú évtizedek után kiegyenlítette személyén keresztül az egymással szemben álló katólikus és protestáns tábort. Terveiben már kibontakozott az ország vezető rétege tudatos nevelésének célgondolata. Nincs a közéletnek olyan viszonylata, amelyre figyelme nem terjedt ki és amelyen ne alkotott volna, kezdve a sajtópropaganda felismerésétől az igazságszolgáltatás újjászervezéséig, az országgyűlésen való nyilvános elszámolás kezdeményezésétől a törvényalkotásig, kodifikálásig.

Rákóczi az első nagy szervező és építő újkori történetünkben s mint ilyen, még Bethlen Gábort is túlszárnyalja.

És Rákóczi a legkötelességtudóbb magyar az újkori történelemben. Letett esküje és vállalt feladatának kötelező ereje vezette egész életében s meghozta ezekért a legnagyobb áldozatot, amit hozhatott, a családi életről, a vagyonról, a gondtalan életről való lemondást. Elhivatottnak, küldetett léleknek tudta magát és egész életét így is élte. Nem az egyoldalú szabadsághőst, nem az egyoldalú függetlenségi politikust ünnepeljük 1935 Rákóczi-évében benne, mi bárhol is élő magyarok, hanem a legkötelességtudóbb, a legnagyobb szervező és legnagyobb építő magyart.

A magyar mult pantheonjába nem időszerű divat állította be Rákóczit, hanem a maga halhatatlan és felül nem mult életműve. A magyar csak önmagát becsüli meg, ép úgy, mint bárki más, amikor 1935-öt a fejedelem emlékezetének szenteli.

Hosszútürés.

Hosszútűrés — patinás, régi szó —
De jó, hogy tegnap megtaláltalak
Sok forgatástól gyűrött Bibliámban!
(Mint ősi ékszert,
Ódon szekrényben, agg selymek alatt.)

Mert már-már elfogy csekély vagyonom:
Az aprópénzre váltott türelem,
Köznapok sok kis törlesztése közben.
Állandó érték,
Szent h o s s z ú-tűrés, te maradj velem!

Mert hosszúak az őszi éjszakák.
Azott ereszről unalom csepeg
És minden hangulat-szín ködbe ájul,
Mint fáradt fákról
Lebuknak málló, fakult levelek.

S mert kínos ülni az útnak f e l é n,
Ölbetett kézzel, évre év után,
Míg dolgos tömeg fürgén ki- s betódul
Tevékeny Élet
Roppant gyárának nyitott kapuján.

S mert nehéz várni az eltűnt erőt
— Szökött szolgát, ki rútul meglopott —
S mosoly-béklyóban tartani a kedvet,
Ha futni készül,
Hogy várja még a vígabb holnapot.

Hosszútűrés, te súlyos, régi szó,
Máglyák tüzében forrasztott arany,
Drágaköved a szentek könnye, vére,
S lapodra vésve
A Megváltónak monogrammja van.

Gyémántod fényét hadd szikráztatom!
R ó l a m kopik a bosszúság-salak.
Míg foglalatod' csiszolja a lelkem,
Szent, ős ereklyénk,
Hosszútűrés,
Hálát adok, hogy megtaláltalak!

DÖMÖTÖR ILONA

Pásztortűz 1934. dec. 15-31.
476, 482. lapon

A fejedelem esztendeje.

Irta: Asztalos Miklós.

A nemzeteknek közös tulajdonsága, hogy multjukban jövőjük zálogát is látván, tekintetük megoszlik a jövőbe és multba tekintés között. A multra irányzott tekintet pedig kegyelettel áll meg minden oly momentum előtt, amely csúcsszerűen áttör a mult hétköznapjait beborító sűrű ködön s igyekszik a mult ilyen kimagasló eseményeit, személyeit közösségbe vonni a mával. Mintegy feleleveníteni, élővé tenni jelenünk megünnepesítésére s jövőnk megszépítésére.

A multnak a jelenbevonása különösen az évfordulók kihangsúlyozásában éli ki magát. Évről-évre figyeljük, kutatjuk, hogy milyen eseménynek évfordulóját, jubileumát, centennáriumát éljük s ha az évforduló valamely nagy nemzeti eseményhez, vagy egy nagy történeti személyhez kapcsolódik, igyekszünk annak megünneplésével a mindig szürke, hétköznapi gondokkal terhelt jelenünket megszépíteni.

A magyarság az egész magyar nyelvterületen egy szokott lenni lélekben az ilyen történelmi visszaemlékezésekben. A mult osztatlan közössége természetessé teszi ezt a mai szétosztottságban, mert hiszen a mult egysége megváltoztathatatlan. Igy egyek voltunk mi, bárhol élő mgayarok, kilenc évvel előbb a nagy nemzeti szerencsétlenségnek, a Mohácsi csatavesztésnek négy évszázados fordulója feletti komor ünnepélyességű nemzeti gyászünnepünkben. Egyek voltunk a newyorki Kossuth-szobor felállításakor a legnagyobb hatású magyar szónok, a magyar szabadságeszme megteremtőjének, a magyar liberálizmus atyjának, Kossuthnak ünneplésében. Egyek voltunk a tiszta lélek ünneplésében a liliomos királyfira, Szent Imre hercegre való visszaemlékezésünkben is. És egy lesz az ünneplésben 1935-ben a bárhol is élő magyarság II. Rákóczi Ferencnek ünneplő emlékezésében. Mert nem is lehet ez másként. Mert II. Rákóczi Ferenc minden magyaré, hisz kétszázharminckét évvel ezelőtt minden magyar szabadságáért bontotta ki selyemzászlóit. Nem tarthatja magát távol Rákóczi emlékének megbecsülő ünneplésétől lélekben az erdélyi magyarság sem, mert II. Rákóczi Ferencben ő az utolsó nemzeti erdélyi fejedelemre emlékezik vissza. Nem tarthatja vissza ünneplő kedvét a Csehszlovákiában élő magyarság sem, mert hisz az a föld volt Rákóczi szabadságharcainak szintere és erőforrása, az a föld volt akkor a tulajdonképeni Magyarország. De nem vonhatja ki magát az ünneplésből Erdély román népe sem, mert hisz ősei egykor seregestől siettek Rákóczi zászlói alá, mert Rákóczi gátat vetett a románság erőszakos katolizálása elé s a románság ősi vallásának védelmében orthodox püspököt nevezett ki. De távol lehet-e az egykori Felsőmagyarország rutén és tót népe akkor, amikor valahol Rákóczira emlékeznek? Hisz az őseik ott harcoltak Rákóczi kurucai közt s az egykori hűséges tót és rutén jobbágyok összeforrtak urukkal, Rákóczival s annak mozgalmával. Nem térhet ki senki Rákóczi nagy emléke elől, akinek őse egykor a történeti Magyarországon és Erdélyben Rákóczi alatt együtt élt. Rákóczi mindenkié volt s emléke letagadhatatlanul mindenkié ma is, ha az országhatárok és állami felépítettségek bármily gyökeresen változtak is meg azóta. Középeurópának azon a részén, amelyen tíz évszázadon át a magyar nemzeti és állami gondolat fogta egységbe a történés folyamatát, 1935 a fejedelem esztendeje lesz. Annak kell lennie. Amiként az lesz ez a mai politikai Magyarországon ép úgy az kell hogy legyen Románia Erdélyében és Csehszlovákia Szlovákiájában, anélkül, hogy bárkinek is eszébe jutna azt kiáltani vádlóan a magyarság felé, hogy az ünnepi emlékezés irredenta! Hisz Rákóczi éve lesz, mégha nem is akarna arról tudomást venni, az 1935-ös esztendő az erdélyi románnak, a szlovákiai szlováknak és a ruténnek is...

1735-ben szünt meg dobogni a legszabadságszeretőbb magyarnak, II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelemnek, a magyarországi rendek választott fejedelmének, megfáradt szíve. A rodostói halottat elfeledték Magyarországon, melynek szbaadságáért egész életét feláldozta és elfeledték Erdélyben is, melynek pedig utolsó szívdobbanásáig elkötelezett fejedelméül vallotta és érezte magát. A XVIII. század harmadik-negyedik évtizedében a magyar életben nagy irányváltozás következett be. A szatmári békekötésig a rendi szabadságok védelme egybeesett az ország szabadságának és függetlenségének védelmével. Minél keletebbre került azonban a német Habsburg-hatalom súlypontja s mennél jobban érezte ennek nyomasztó súlyát a magyarság, annál inkább érvényesülni kezdett egy kompromisszumos törekvés a dinasztia és a rendi nemzet között. A dinasztia feladta a rendi jogok és kiváltságok elleni küzdelmét, hogy szabad kezet kapjon ezzel szemben a nagypolitika irányításában. Viszont a rendi nemzet a maga rendi szabadságainak biztosítása fejében szemet húnyt az ország szabadságának, függetlenségének meg-megcsorbítgatása felett. A lassan egyre jobban időszerűtlenné váló rendiség biztosítása fejében a rendi nemzet feladta függetlenségi velleitásait és fenntartás nélkül hozzásímult a német Középeurópához...

Ebben a korszakban kellemetlen és kényelmetlen volt visszaemlékezni Rákóczira, aki szembeszállt a német Középeurópát reprezentáló Habsburgokkal s akit a magyar törvényhozás is rebellisnek bélyegezett, csakhogy a győztessé lett német uraival ne kelljen ujjathúznia. A XVIII. században elfeledkeztek az emberek Rákócziról. De mintegy százhusz év után, a Habsburg-kezdeményezésű újabb kényuralom évtizedében, egyszerre felfedezte a magyarság elfelejtett nemzeti értékét, a nemzeti törekvések és a függetlenségi vágyak évszázados folyamatának utolsó nagy vezéralakját, Rákóczi Ferencet. Felfedezte és nemzeti értékei pantheonjába állította.

Egy oly kornak kellett eljönnie, amely emlékeztetett arra a légkörre, amely a Rákóczi-szabadságharcot kirobbantotta, hogy a méltatlanul elfelejtett Rákóczi az ország és a magyarság osztatlan érdeklődésének homlokterébe kerüljön.

A kiegyezés utáni, súlyos közjogi harcokkal telített évtizedek, amikor a magyarság szélmalomharcszerű áldozatot követelő erővel vívta a maga ködevő függetlenségi harcát Ausztria ellen, szintén siettek hódolni az ónodi detronizációs határozatok szentesítőjének.

Mig a Bach-korszak a nemzeti szabadsághőst, addig a közjogi harcok évtizedei a függetlenségi törekvések hősét látták Rákócziban. Beállították ugyan a fejedelmet a nemzeti értékek hierárkiájába, de egyoldalúan szemlélték s érdemit egyoldalúan nézve torzították.

Mint mindennek, úgy ennek a liberális: függetlenségi és szabadságideált kereső történetszemléletnek is elkövetkezett a maga reakciója. A reakció, mint minden ellenhatás, megütközést keltett, zajjal járt, de végeredményében hasznos volt, mert úttörője lett annak a történetszemléletnek, amely nem egyoldalú szabadsághőst lát csupán Rákócziban, de amely emberileg is közel tudott jutni hozzá, megismerte élete minden vonatkozásában és diadallal fedezte fel, hogy Rákóczi nemcsak a szabadság és a függetlenség hőse, hanem annál sokkal több. Ma már ezt a sokkal többet, ma már a sokoldalú és minden vonatkozásában

Nagy kérdésre kicsinyek felelnek.

Irta: Kabdebó Erna.

Párizsba nemcsak azért megyünk, hogy lássuk a Mona Lisá-t, az Eiffel-tornyot és azt a leírhatatlan mennyiségü szépséget, amit Teremtő és Szellem ott jókedvében összehalmozott, hanem menekülünk is egy kicsit kínzott és únt magunktól, fárasztó problémáktól, amikről mindenki beszél ,ír, de amelyeket senki sem old meg. Megyünk lelkendezve és titokban reméljük, hátha megismerjük azt az elemezhetetlen hatást, ami Adyt más emberré, boldoggá és bátorrá formálta a „szent ámulások városá"-ban.

Az első hét végén bevetődtem a Rue des Carmes egy éttermébe, éppen szemben a kinai vendéglővel; a mellettem levő asztalnál csinos, barna lány ebédelt két fiatalember társaságában. Eleinte franciául folyt a beszéd, majd szenvedélyesebbé vált a tempó s a lány hirtelen magyarra fogta:

— Nincs igaza, Laci: a magyarok nem tudnak viselkedni ott Erdélyben, úgy tesznek, mintha még mindig ők lennének az urak. Ezt apámtól tudom, aki két ízben volt prefektus és sokat érintkezik magyarokkal.

— Téved, Lucia, maguk félreértenek minket. Mi semmit sem akarunk, csak élni azon a földön, ahol születtünk. Nézze, én itt tanulok, talán rendelőt is nyíthatnék, mint annyi más, de nem fogom megtenni, nem tudok elszakadni Erdélytől és ezért nem egészen külső okokra gondolok, ha azt mondom: kénytelenek vagyunk ott maradni.

— Eppen mert kénytelenek, mért nem szerényebbek?

— Maga nem ismeri a fajtámat. Hiszékeny, békés emberek, egy jó szóért hálásak s a bosszút nem ismerik. Szent hitem, nem lenne román-magyar ellentét, ha a két nép jobban ismerné egymást.

Bevallom, elcsodálkoztam. Hát itt is ez folyik a Pantheontól két percnyire? Amiről nálunk otthon annyit írnak és beszélnek. Valahogy úgy képzeltem, hogy a szabadság és testvériség földjén tökéletes a lelkek egyenlősége és aki itt élhet, az a levegővel együtt szívja magába embertársa megértésének parancsait. Hiába áll a Notre Dame és hiába tündöklik a Place de la Concorde?

Este elpanaszoltam ezeket egy román barátomnak, aki a harmadik évet töltötte egyfolytában a francia fővárosban. Keresztül-kasul ismerte a francia életet, szellemet és légkört, akár az otthonit. Nemcsak az Operába járt, hanem a Verlaine-pincébe is, nemcsak az öreg grófnék jour fix-jeire volt hivatalos, hanem abban a földalatti lebújban töltötte a karácsony-estét, ahol Párizs koldusai élvezik az állam vendégszeretetét ezen az ünnepen. (Festők modellekért járnak oda, — ő az embert kereste ott is.) Az egyetemi könyvtárban hónapokat töltött és a Sorbonne-on büszkén hallgatta a professzorok francia-román irodalmi vonatkozású megállapításait.

Most a Szajna-parti rakodómunkások kis korcsmájában ültünk hármasban, piros abroszok mellett, valami leírhatatlan piros étel előtt, a fény, a bor is vörös volt, utóbbi azonban határozottan bizalmat gerjesztő.

Derüsen és fölényesen felelte:

— A nemzetiségi kérdéstől mostanában hangos Európa. Ahogy a humanizmus, vagy a vallásháborúk szelleme végigsöpört a kontinensen, úgy ébred ma minden nép öntudatra. S ha kell, hát ébresztgetik. Ha valaki hinne az emberek egyformaságában, annak a fajok felsőbbrendűségét ordítják a fülébe. S ez nem is volna baj, ha a felsőbbrendűség azt jelentené, hogy mindenki a legkülönbet adja övéinek és az emberiségnek. De: — gyűlöletet jelent. — Beszéltem a minap egy indokinaival, akit bosszantott az a büszkeség, mellyel a franciák az Angkor-i templom utánzatát hétszínű reflektor fényében mutogatják a világnak: „Nézzétek, ilyen csodák vannak a mi kolóniáinkon!" — „Pedig, — tette hozzá a sárga, — miért uralkodnak felettünk? Mert ötven évvel előbb volt villanyvilágításuk? Európa még barbár állapotban élt, amikor nekünk már többezer éves kultúránk volt."

Aztán itt van a német-francia gyűlölet. Innen indul ki minden. Mit várhatunk kis, jóval keletebben élő népektől, ha Nyugat ilyen példát ad.

Sokáig fejtegette a kisebbségi kérdést humánus és praktikus szempontból és kiviláglott, hogy nagyon-nagyon magasról nézve nem igaz az, hogy ami humánus az egyik oldalra, nem praktikus a másikra.

Sokáig hallgattam és noha okos és tárgyilagos elmél: megállapításaiban mindig megtalálom a vigasztalót, most éreztem, hogy a humánum diadalától nagyon messze vagyunk. Milyen jó lenne, ha diplomaták helyett költőkre hallgatnák:

„Ne engedelmeskedjetek
csak a szeretetnek,
csak a szeretetnek,
csak a szeretetnek!"

Elszomorodtam; mindhármunk hangulata kissé nyomott lett és mivel mégsem azért mentünk Párizsba, hogy hosszú órral sarokban üldögéljünk, a velünk levő hölgy indítványára elmentünk a „Danse d'en durence"-ot megnézni.

Tudós barátom ezt a csodát nem ismerte: egy cirkusz köröndjében a 28-ik napot (helyesebben: éjt-napot) táncolták át felsebzett lábú emberek. Amint a nyomtatott műsorokból kitűnt, 30 pár indult, de most már csak öt szédelgett, topogott a porondon. Szánalmasok voltak: egy méregzöld ruhás francia lány időnként elaludt táncosa — egy még mindig ízmos amerikai fiú — karján, de az húzta, cipelte magával, mint egy üres zsákot. A svájci nő lábai dagadtak voltak, mintha nagy, véres vattacsomókon táncolt volna. A férfiak itt is jobban jártak, ők ujjatlan, nyári ingben is versenyképesek voltak, a nőket kötelezte az estélyi ruha. A belga lány piros ruhájában, hátán egy nagy, fekete 15-össel, olyan volt, mint egy szép foltos pillangó, amely haldokolva ide-oda csapódik, — aztán lehull.

Aránylag két olasz bírta legjobban, ők latin lendülettel külön tangókat jártak, külön díjakra pályázva, amiben a Comédie tagjai és egyéb grande dame-ok, kiknek ruhája színe pontosan talált ölbeli kis kutyájuk szőréhez, — nem is fukarkodtak.

És a párizsiak lelkesedtek, fogadtak és hangosan reménykedtek, hogy megdöntik a kanadai rekordot, amely 29 napból állott. Meg is döntötték: harminc napot és hat órát bírt az utolsó pár.

Valamelyik jobbérzésű lap cikket írt „Tánc a tuberkulózisba" címen erről a rekord-őrületről. Igazat adtunk neki. Rémes volt abban a szellőzetlen helyiségben, porban, füstben minimális táplálkozással robotban táncolni.

És minden rémessége mellett, nem tagadhattuk el: mégis csak ebben a meglepő sport-elfajulásban felejtettük

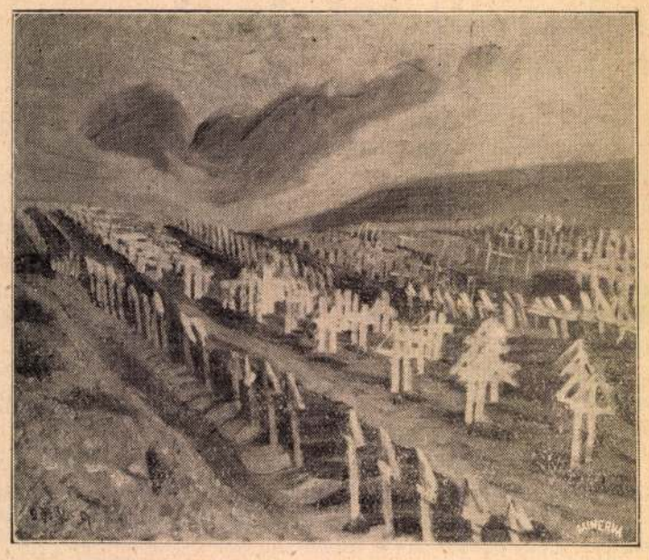

Dócziné Berde Amál: Temető.

el a jövő miatti gondunkat. Úsztunk az árral, hallgattuk a zenét, fagylaltoztunk, bámultuk a franciák ügybuzgalmát, akik már reggel négy órakor odaültettek egy ifjú családtagot: nincs-e csalás, nem alusznak-e jogtalanul a versenyzők?

Az idén kis fürdőhelyen nyaraltam. Villám előtt lekaszált rétecske s a finom illatú, apró fűben gyerekek játszottak. Engem nem láttak, a folyosó fordulóján ültem.

Csengő hangjukban, vidám kedvükben gyönyörködtem, félbehagytam az olvasást.

A fiút rossz magyar szokással Dudunak, a leányt Babinak hívták, egy másikat rossz román szokással Puiu-nak és egy gyönyörű szőke gyermeket szász józansággal, rendesen: Helgának. Voltak még többen, de a főszerepeket ezek vitték.

— Nem szégyelled magad, lányt megütni!

— Itt nincs lány és fiú, itt játszás van.

— De a magyar gavallériáról hallottál. Én, hála Istennek, magyar vagyok.

—En, még hála Istennek, szász vagyok. Hitler nagy ember. Hallottál róla?

— Igen, nagyon kiabál a rádióban. Pedig azt mondja apám, aki mérges, annak nincs igaza.

— En, leghála Istenebb, román vagyok.

— Miért „leg"?

— Mert miénk az ország.

— De mi is itt vagyunk.

— Mi is, — szólt Helga önérzetesen.

Puiu jóakaratú mozdulattal szólt:

— Mi megengedjük nektek, de...

Hirtelen táncezene csendült. A szomszédban lakott a primadonna, egy állástalan, de nagyon jónövésű fiatalemberrel. Kitette a grammofont a verandára és vidám ritmust indított.

Dudu félbeszakította, felragyogva:

— Halljátok, rumba.

— Úgy van, — felelt Helga hűvösen, de helyeslőn, — gyerünk rumbázni, bár a sláger tavalyi.

És hat párocska perdült táncra, édesen, a boglya tövében illatos köröndben, szöcskék között. Elfelejtették politikai gondjaikat, nem törték tovább a fejüket, hogy kié az ország.

Eszembe jutott Párizs. Úgy látszik, felnőtt és gyerek egyet csinál: elmenekül, ha nem tud megoldást.

Csakhogy a gyermekek Isten kék ege alatt, oxigént gyűjtve tüdejükbe, saját kedvükért és nem pontversenyre mulatnak.

Ők az okosabbak. Hátha egyszer majd megoldják azt is, amin mi csak töprengünk, — és az emberiség nem fog engedelmeskedni, csak a szeretetnek.

I. Szemlér Ferenc: Két vers.

TÉLI TÁJ.

A költőnek most megjelent Ember és táj c. kötetéből.

A fákon szűk páncél a hó,
halott a hegy. Ki ott
a fák között jár, maga is
páncélos és halott.

A torka néha szóra nyit,
de inkább hallgat. Ó
de mély és kéj a hallgatás,
ha nincs kimondható

ige. A szívben vak hideg,
a fülben cseng a lét...
milyen vihar szaggatja szét
a lélek éjjelét?!

Vihar se jön és nap se jön,
csak egyre sűrűdő
ködök, melyekben tétován
megtorpan az idő.

Ez már talán a végtelen,
a már nem változó,
mit megsejdíthet csak az agy
s nem mondhat ki a szó.

A végtelenség hűs hava
hull fára, földre... Ölts
fehér ruhát, mint gyermekek
és halj meg, mint a bölcs.

MAG.

Ha fáj: elül majd. Egyedül maradsz mindig, ha fáj,
magad maradsz, mint a barack, mit nem kíván a száj.
Az ág lecsügg, gyümölcse függ, a napfény szikkatag,
a bőr feszül s a hús közül kitetszik már a mag.

A szél leráz, lehullsz a száz levél közt mag gyanánt,
mert húz a vágy az ősi ágy felé, a föld iránt.
A rög kemény, de sért a fény s a föld jó: eltakar,
megvéd, ölel s fölötted elzúg minden zivatar.

Magad maradsz, de megmaradsz, a mag csonthéja tart,
a hús foszolt, emléke holt s nem érted, mit akart
tegnap. Ma más gyökérrel ás a rög közé a mag
és messzi ér az új gyökér s a mag te vagy magad.

Ha fáj az új lét, csak simulj beléje teljesen,
az is vigasz, hogy ez nem az, mi tegnap volt, te sem
vagy mag s magad, hanem szabad tő, mely a napra tör
és új a fény, az ősi kényúr, mely éltet s gyötör.

M. D. K.

Dóczy Terencné

1920-ban Nagybányán aSzabadiskola tagja

Réti: Nagybány.... Bp. 1954. 334 l.

1

DOCZY Ferencné M.D.K.

1918-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya..... Bp. 1954. 332.1.

M.D.K

DÓCZY Ferencné

1919-ben Nagybónyán a Szabadiskola

tagja

Reti: Nagybónya ... Rsh 1954 333 l

DÓCZY Ferencné Zelo

M.D.K.

1914.-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Réti: Nagybánya,,, Bp., 1954. 331.l.

Dóczy Ferencné Berde

Amál

festő

szül. Kackón 1886. dec. 15.
Nagybányán és Münchenben tanult. Műveiből Bukarestben, Kolozsvárt Münchenben és Nagybányán rendezett kiállítást. 1930. lején Nagyenyeden élt.

Gulyás P. Magyar írók II: 1217. k.

Révai lex. XI. k

1905
7 sz.

Nagytekintetü

Mellékelve van szere
Vak Bottyán
felkutatása
utazásomnál
utiszámlám
ságnak bem

Berde Amál (Dóczy Ferencné)

festő

Kut. Kackó (Szolnok Doboka vm) 1886. dec. 15. Münchenben, Wagybányán Rétinél és Thormánál tanult. Erdélyi motivumu figurális és tájképeket fest. Kiállitott Münchenben, Bukarestben, Wagybányán és Kolozsvárt.

Revai XXI. 146. l.

duplum

Dóczyné Berde Amál
festő

vád

Maksay Albert:
Dóczyné Berde
Amál képkiállitása. Pásztortúz
1942. 557–558. l.

Kolozsvárt, az egyetemi könyvtár kiállitási termében
1942. nov. rendezte.

- Ecketagère. XIX. sz.

ézberakással, baluszteres lábakkal. — Tisch,

kokó bronzveretekkel, rózsafaberakással. Tete-
Kleiner Damenschreibschrank, Palisanderholz,

ronzveretekkel és berakott páros jelenettel.
lz, mit Intarsia. Francia, XIX. sz.

nylappal, faragott hermákkal, alsó része négy-
k. — Kabinettschrank. Magyar, 1870 k.

ott és aranyozott fakeretben. — Grosser Wand-

diszitéssel, belsejében kabinetszerü beosztás.

ék, négy szék, egy asztal, egy könyvszekrény,
ssal. XIX. sz.

örös bőrkárpitozással. Angol, XIX. sz.

gy, két éjjeli szekrény, egy kerek asztal és egy
agyar, Biedermejer.

Dőry né Berde Anál

festő

a kolozsvári egyetemi könyvtár kiállítási termében újabb műveiből képkiállítást rendezett 1942 novemberében

Erdélyi Szemle
1942, nov. 11.

MAGYAR EX LIBRISTÁK
ÉS GRAFIKABARÁTOK EGYESÜLETE
BUDAPEST, IX. RÁDAY-U. 33./b. I 2.

Dóczyné Berde Amál

Hul. Kaczkoń
1886-ban.

l. Ciupe 1934. II

15. l.

3918. Joseph Claude Vernet.
Sz. Avignonban 1712
1789 deczember 23

Kikötő [illegible] világ

L részben

I a benyulós parton

Lenyugvó naptól me
gyen vannak a felszökő szik
[illegible] két ágyú [illegible]
rök ül, mig [illegible]
get a csolnakban dolgozó né
vetett, vitorlás közelében k
jobbról pedig, a világító to
hidján három munkás alakja
[illegible] a partra
sével. A háttérben jobbról
lül balra kilencz halászmad

Vászon, méretei 63:
1910. január 30-án (178-910

Hozzá 1910. Hirsch Anna

Dóczyné Berdectmál

festő

l.

Erdélyi képzőm.

pünkösdi kiáll –

Kolozsvár 1944 –

Dupl.

VASÁRNAP
20
Kat. Sz. Ist. I. vt.
Prot. Istv. I. vt.

ó görög

7. Sz. István

HÉTFŐ
21
Kat. Santal
Prot. Sámuel

8 Emilián

KEDD
22
Kat. Timót
Prot. Menyhért

9 Mátyás ap.

SZERDA
23

SZINHÁZ-MŰVÉSZET

FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ: CSODATÜKÖR

Teljes szépségében és elragadó üdeségében: a *tiszta művészet* szólalt meg e szinház évadnyitójának nagysikerü estjén, hogy a magyaros operett műfajának szerencsés és tehetséges megujitásával végre kivezesse azt, sokesztendős válságából s abból a konfekciós, áruházi környezetből, ahol utóbb már futószalagon mérték ki a tömegizlésnek megfelelő „produkciókat".

E bemutató ismét csak azt igazolta, hogy a szinpad tüstént magához tér, élettel telik meg és babonázó, izes költészettel csordul, mihelyt hozzáértő szándékok mozditanak rajta, még hozzá áhitatos szándékok és ősi mozdulatainak erejét érzi, mihelyt összhangra talál benne a szinpadi játék két összetevő eleme: az alkotó és alakitó művész.

A „*Csodatükör*" felujitása, igy, átdolgozott és zenés formájában, több volt, mint szokványos szinházi esemény: egy kissé szertartásnak tetszett, tiszteletadás volt a muzsák felé, megilletődést felverő, szép ünnep, amely tiszta ragyogásával, a zsinórpadlástól a karzatig, a mese habkönnyü varázsköpenyével boritotta be a szinházat. Ezt a lenyügöző hatást a szinpadi képek mesekönyvszerüen változó, napkeleti gazdagsága váltotta ki s a szineknek, a szavaknak, a zenei hangoknak szinte kábitó tömjénként áradása. Tökéletes mesehangulatot fejezett ki nemcsak a technikai bravurral pergetett történet, a stilusos rendezés, hanem a naiv meseképzelethez invenciózusan igazodó kiállitás is. Kristályfehér alapszineken a mese mennyboltjának messzi kéksége, a groteszket kiemelő lakkfekete konturok, az arany sulyos ragyogása: csodálatos szinharmoniákba fonódtak és láthatatlan orcheszterekként zengtek fölöttünk, bennünk és körülöttünk.

Buday Dénes zenéje külön élmény volt, zene, amely ajándékozó bőséggel patakzott és szikrázó hullámokat vert a mesehajó evezőinek könnyed érintésére és zúgott, mint egy búgócsiga, a tenger és a mese örök körforgásában született melódiákkal.

A színészegyüttest éppugy magával ragadta ez a varázs, mint a közönséget és vitte, sodorta őket mind feljebb: országokon és operenciákon keresztül a fekete farkas gyomrába, a fehér farkas nyomába, el a Csodatükör-látta királyságokba, a boldog halálig s a boldog szerelemig. Szinte az egész együttes helyet kér e beszámolóban, kezdve a széphangu *Barabás* Sáritól, a halállal patvarkodó *Orsolya* Erzsitől, a „magyar Herkulesként" tusakodó *Madarász* Lászlótól, a cukorfehér s a szerecsen mesekirályon keresztül *(Wessely* Pál, *Solthy* György) a többi, egytől-egyig remek mesealakig. *(Ignáth* Gyula, *Halmay* Tibor, *Fülöp* Sándor, *Ujváry* Lajos, *Wenczell* Béla, *Raffay* Blanka, *Simon* Marcsa). *Jaschik* Álmos stilizált diszletképei csupa izléssel, fantáziával keretezik *Babay* József uj életre kelt, költői szépségekben gazdag tündérvilágát.

KÉZAI BÉLA

Két kiállitás

Erdély nevének említésére, minden magyar embert különös szeretet és melegség hat át. Szeretjük romantikus szép tájait, vonzódunk az egyéni izzel megáldott népe iránt és még akkor is örömmel karoljuk fel és gyönyörködünk ennek az országrésznek művészi termésében, ha kisebb képviselői tárják elénk munkáik gyümölcsét. Talán egyetlen vidék művészei között sem találunk annyi érdekes egyéniséget, mint Erdélyben. Ez vonatkozik azonban nemcsak a vezető mesterekre, hanem a mellettük dolgozókra is. A föld annyi ős erőt, megkapó szépséget áraszt magából, hogy művésszé neveli az ott élő embereket. Ez a különös varázslat adta kezébe Dóczyné *Berde* Amálnak az ecsetet, mintahogy testvérének a tollat nyujtotta. Mindkettőnek művészetét Erdély szelleme aranyozza be és mindketten hirnökei lettek az erdélyi föld és a nép egyéni szépségeinek. *Berde* Amál friss ecsettel hivja fel figyelmünket erdőkkel boritott hegyek nagyvonaluságára, a kis templomok áhitatot árasztó hangulatára és feltárja előttünk a népviseletek megkapó szépségét. Művészi látását a föld és a nép művészete alakitotta ki és ha helyenként nyerseknek is érezzük a szineket vagy elnagyoltaknak az alakokat, minden képén találunk érdekességet és művészi őszinteséget. Az egyik templom belseje és a kalotaszegi menyecskéje pedig különösképen megragadja a figyelmünket, bizonyságául annak, hogy a bemutatott nagyszámu munkája között nem egy komoly művészi érték huzódik meg.

*

A Tamás Galéria „A jelenkor rajz-mestereinek faksimile kiállitása" cimen néhány francia, német és svájci művésznek váziatait mutatja be, hogy azok, akik szeretik a modern művészetet, de nincs módjukban a neves festőktől eredeti munkákat magukénak vallhatni, legalább hü másolatok utján juthassanak hozzájuk. A kiállitás egyuttal nevelni is akar és ébrentartani a közönségben a modern művészet iránti vonzalmat.

B. BAKAY MARGIT

Vegye meg a
Képes Krónika
legujabb számát!

Október 15: Strauss-bemutató az Operaházban

Az uj művészévad első nagyszabásu zenei eseménye *Strauss* Richárd „*Daphne*" cimü egyfelvonásosának bemutatója lesz, amelyet október 15-re tüztek ki az Operaházban. A mitológiai tárgyu *Strauss*-alkotás, mint emlékezetes, két évvel ezelőtt már szerepelt egy alkalommal a margitszigeti szabadtéri előadások során, amikor a *Strauss*-művet az operabarátok egy ünnepi estjén adták ott elő. A *Daphne* operaházi előadása mégis bemutatónak számit és zenei körökben általános érdeklődést kelt.

Az ujdonságot *Rékay* András, az *Operaház* kitünő rendezője állitja be a szinpadon, s a mű zenei betanitását *Berg* Ottó karnagy végzi.

A főszerepeket javarészt a margitszigeti szabadtéri előadáson szerepelt művészek alakitják. Hálás feladatokhoz jutnak: *Koréh* Endre, *Basilides* Mária, *Tamás* Ilonka, *Sárdy* János, *Halmos* János, *Maleczky* Oszkár, *Nagypál* László, továbbá *Horányi* Karola és *Kováts* Jolán is.

Az Operaház bérletsorozatában szinrekerülő *Strauss*-ujdonság után *Bartók* Béla táncpantomimje, a „*Fából faragott királyfi*" szerepel még az Operaház idei első bemutató estjének műsorán.

Szereplőváltozás az Aidában

Az október 5-én a *Magyar Művelődés Házában* szinrekerülő *Aidában* a gyengélkedő *Báthy* Anna, *Laczó* István és *Tutsek* Piroska helyett a cimszerepet *Walter* Rózsi, Radames szerepét *Halmos* János, végül Amneris szerepét *Dósa* Mária fogja énekelni.

Meghosszabbitották a Ferenc József-alapitvány zenei pályázatát

A Ferenc József Koronázási Jubileumi Alapitvány 1940—41. évi zenei dijának odaitélésére kiküldött bizottság javaslata alapján *Szendy* Károly polgármester a pályázat határidejét 1941. december 31-ig *meghosszabbitotta.* Akik a zenei dijra pályázni kivánnak, a polgármesterhez cimzett és állampolgárságukat igazoló okmánnyal, születési bizonyitvánnyal és zenei müveikkel, illetve eddigi művészi munkásságuk igazolására szolgáló iratokkal felszerelt kérvényüket december 31-én déli 12 óráig nyujtsák be a főváros központi iktatóhivatalánál (IV., Központi Városháza, földszint 6.). Akik pályázati kérvényüket már az első pályázat határidejéig benyujtották, azoknak ujból pályázni nem kell, de jogukban áll kérelmüket ujabb pályamüvel is kiegésziteni. A pályázati feltételek szerint a dijban csak harmincadik életévüket még be nem töltött és a zeneszerzés, vagy az előadó zeneművészet terén már kivált egyének részesithetők. A részletes feltételeket az érdeklődők dijmentesen megkapják a Városházán, I. pavillon, II. emelet 50. sz. ajtó.

A *Ferenc József Koronázási Jubileumi Alapitvány* 1941. évi magyar szépirodalmi dijának odaitélésére kiküldött bizottság javaslata alapján *Szendy* Károly polgármester a pályázatot eredménytelenné nyilvánitotta az 1941 december 31-iki lejárattal uj pályázatot irt ki. Akik a szépirodalmi dijra pályázni kivánnak, a polgármesterhez cimzett születési, állampolgársági bizonyitványukkal és irodalmi munkásságukat igazoló pályaművükkel felszerelt kérvényüket 1941 december 31-én déli 12 óráig kell a főváros központi iktató hivatalánál benyujtani. A pályázati feltételek szerint a dijban csak negyvenedik életévüket még be nem töltött irók részesithetők, olyanok, akik a szépirodalom terén rátermettségüknek már tanujelét adták. A részletes feltételeket az érdeklődők dijmentesen megkaphatják a *Központi Városházán,* I. pavillon, II. emelet 50. ajtó.

Ditrói Mór 90 éves

Ditrói Mór október 5-én teljes szellemi és fizikai frisseségben tölti be 90. életévét. A *Vigszinház* a közel jövőben, szülővárosa Kolozsvár, pedig tavasszal készül megünnepelni a magyar szinművészet kitünő aggastyánjának 70 éves művészi működését. Családja, barátai, tanitványai és tisztelői a szeretet, gyöngédség ezer megható jelével halmozzák el a jubiláns mestert.

Grand Guignol vagy bohózat?

Kisértetekről szól a mese, rabláncokat csörgető, fehérleples szellemekről, akik éjnek idején sétára indulnak az ősi kastély boltives folyosóin. Mégse grand-guignol a történet. Az *Ördög nem alszik* cimü *Vaszary*-film készült el nemrég, ugy hogy most már hamarosan kitüzhetik a premier terminusát is. *Bánky* Viktor a film rendezője affele házi főpróbát rendezett a napokban, meghiva *Hajmássy* Miklóst, *Tolnay* Klárit és a többi főszereplőket. A film első publikuma tehát a szereplő szinészgárda volt.

Kolozsvári dalosok Budapesten

A kolozsvári *Törekvés Dalkör* a felszabadulás óta először látogatja meg az ország fővárosát október 26-án, hogy egy ünnepélyes hangverseny keretében mutatkozzék be Budapest közönségének. A *Törekvés Dalkör* a megszállás első éveitől vezetőszerepet játszott az erdélyi magyar énekkari életben, a volt *Erdélyi Magyar Dalosszövetség* egyik legkitünőbb együttese máig is. Az énekkar fővárosi barátai és a Budapesten levő kolozsváriak mindent elkövetnek, hogy ez az első látogatás minél melegebb és külsőségeiben minél ünnepélyesebb legyen. A *Törekvés Dalkört* elkiséri erre a szépnek igérkező kirándulására az egyesület elnöke, dr. *Szentkirályi* Sámuel, a közgazdasági egyetem dékánja is.

Az Actio Catholica 25. számu filmkritikája

Huncut kis kacsák. Szórakoztató szines rajzfilm.

Leányvásár. Szórakoztató filmoperett.

Végtelen ut. Komoly törekvései mellett is az öngyilkosság igazolásának látszik, ami az erkölcsbe ütközik.

Kovács tanár ur

Kovács tanár ur honfoglaláskori történelmet tanit az egyetemen és ugyanakkor elkövet azt a hibát, hogy — szerelmes lesz. Még pedig egy társaságbeli, ragyogóan szép, fiatal lányba, aki egy drámai látogatás után a kis faluban a méltóságos professzor ur szüleinél, szakit a tanár urral paraszti származása miatt.

Kovács tanár ur figurájának életrekeltésével ujból ragyogó filmszerepet kapott *Páger* Antal, aki néhányszor vitte nagy sikerre remekbeformált alakitásával a hasonló vonalon mozgó témával rendelkező produkciókat. A dr. *Kovács* cimü filmnek *Bánky* Viktor a rendezője, ugyanaz a Bánky Viktor, aki a *Bors* Istvánt és az *Andrást* is elinditotta a karrier utján. A dr. *Kovács* női főszereplője *Simor* Erzsi.

Boyer és Lamarr – együtt

Hollywoodban annakidején hallgatólag megállapodást kötöttek a filmgyárak egymással, hogy megszüntetik a többsztár rendszert és egy-egy filmnek legfeljebb csak egy olyan főszereplője lesz, aki horribilis sztárgázsival terheli meg a költséget. Ugylátszik azonban, ez a néhány esztendeig életben is volt megállapodás most már hatályát vesztette, mert megint többsztárt hirdetnek egy film cimlapján az amerikai plakátok. Itt van például az *Aigir,* ez a nemrégen elkészült exotikus história, amelynek főszerepeiben két nem kisebb sztár került egymás mellé, mint Charles *Boyer* és Hedy *Lamarr.*

MARNITZ
HANGVERSENYRENDEZŐ VÁLLALAT
(József-körut 37—39. Telefon: 134—028.)

FIATALOK ESTJE
közr.: báró Schroeder, Kéthelyiné Wakots, Mednyánszky, Rezik, Tarjáni Tóth, Hegedüs, Molnár, Járay, Kántor, Vass, Zöldy, Láng gépgyári dalkör, vez.: Szvoboda. Okt. 11. Z. 8.

BUDAPESTI SZIMFÓNIKUSOK
népszerü zenekari estje. közr.: **Orosz Julia** és **Sárdy János,** vez.: **Eördögh.** Okt. 18. Z. 8.

„ÖT ÉVSZÁZAD ZENÉJE"
a **Magyar Női Kamarazenekar** 5 bérleti estje: I. nov. 17. Z. 8. Közr.: **Clementis, Zathureczky, Albert,** vez.: **Arató.**

TANGÓHARMONIKA HANGVERSENY
120 közreműködővel. Okt. 19. **Városi** este 8.

*

12-én, vasárnap fél 12. **I. muzeumi matiné.** Basilides, Kresz G., Kamarazenekar, Schubert: Dalok, okteit.

Unghváry László r.t. kertészetei
OMNIA VINCIT LABOR
Cegléd-Cinkota-Herény
Képes árjegyzék kivánatra ingyen!
Budapesti iroda:
IV., Veres Pálné-u. 8. Telefon: 188-331

HARMÓNIA

BÉRLETEK:

A Székesfővárosi Zenekar mesterbérlete. Tiz zenekari est a Magyar Művelődés Házában. Vezényelnek: **Mengelberg, Ansermet, Molinari, Provitali, van Beinum, Weisbach, Schuricht,** Ferencsik, **Csilléry.** Közreműködnek: Végh Sándor, Anda Géza, Piovesan Sirio, Bustabo Giulia, Böszörményi Nagy Béla, Károlyi Gyula, Székesfővárosi Énekkar, Zathureczky Ede, Sala Oscar, Ticharich Zdenka.

Még néhány bérlet kapható.

Hat kamarazene-est. „Kamarazenétől a kamarazenekarig" az alcime e művészi sorozatnak. Duo, mely szonáta-estét jelent, az octettig, illetve egy kamarazenekari estig áttekintő képet nyujt közönségünknek a kamarazene irodalmáról és müveiről. A sorozatnak első estje **Dohnányi—Zathureczky** szonáta-estje lesz. Müsoron: **Mozart, Brahms, Beethoven** (Frühlings szonáta) Zeneakadémiában október 17-én. Olcsó bérleti helyárak.

A zongorabérlet eddigi művészei: **Agosti Guido, Auda Géza, Böszörményi Nagy Béla, Dohnányi Ernő, Fischer Edvin, Kempff Wilhelm, Ney Nelly, Ticharich Zdenka** stb. A Vigadóban tartott zongora-estek első estje október 15. Bérletek a tiz estre 9 pengőtől 66 pengőig jegyirodáinkban válthatók.

EGYES JEGYEK VÁLTÁSA:

Ekitai Ahn (Tokió) vezényli a **Székesfővárosi Zenekar** rendkivüli hangversenyét október 10-én este **fél 8 órai** kezdettel a Vigadóban. Müsoron: **Veress:** Szimfónia, **Ahn:** „Etenraku", fantázia (bemutatók), **Rossini-** és **Schubert**-müvek. Jegyek válthatók.

Fischer Edvin, a zongorabérlet I. estje október 15-én, müsoron: **G. F. Haendel, J. S. Bach, Mozart, Beethoven** (Mondschein szonáta), **Max Reger.** Az egyes jegyeket 9-től árusitjuk.

LEHÁR VEZÉNYEL
okt. 13-án a Művelődés Házában.

Közr.: **Tamás Ilonka, Udvardy Tibor, Székesfővárosi Zenekar.**

Jegyek a **Népmüv. Bizottságnál** is válthatók.

*

HARMONIA JEGYÁRUSITÁSOK:

Mária Valéria-utca 12. „Mübarát". Telefon: 184—50.

Rákóczi-ut 36. Szövetkezeti Bolt. Telefon: 226—437.

Krisztina-körut 133. (Csáthy rt. könyvesbolt.) Telefon: 150—924.

legjobb gyártmányok vezérképviselete **A** egynagyobb választék
TANGÓHARMONIKA SZAKMÜTEREM
Sternberg
RÁKÓCZI-ÚT 60. ÁRJEGYZÉK INGYEN.

„ÖT ÉVSZÁZAD ZENÉJE".

A **Magyar Női Kamarazenekar** öt évszázad zenéje cimen Arató István karnagy vezényletével a közönség zenei nevelését célzó öt bérleti estet tart az idei hangversenyévadban. Ezeken az esteken a kitünő szólistákon kivül (Zathureczky, Albert, Clementis, Basilides és Országh nevei mellett megtaláljuk a legfiatalabb előadóművész-generáció igéreteit is), a ciklus utolsó hangversenye pedig teljes egészében az uj magyar zeneszerzőgárda bemutató estje lesz. A kitünő együttes október 4-én, szombaton este tartotta idei megnyitó ünnepi estjét a Zeneakadémián, Albert Ferenc közreműködésével, Haendel-, Bach-, Mozart-, Liszt- és Schubert-müvekkel müsorán.

CSAK A SZÉL DUDÁL...

IRTA:
ROZVÁNYI VILMOS

— Ide jöjjek lakni?...

— Ide, kedves!...

A fülledt, halk szóváltás után kezdték megbeszélni jövendő életüket...

A férfi szólt előbb:

— Nem éltem eddig!... Tudom, magának üres ez a ház. Itt csak a szél dudál. Százpengős fizetéssel kell ide jönnöm körorvosnak... Nagy, pesti életünk után!... De fogadja el maga is ezt a furcsa életet, amiről nem tudom, miért akarom...

Az asszony elmosolyodik:

— Az élet nem lehet olyan furcsa, hogy én ne mennék maga után!

— Maga is kifáradt ott?...

— Én nem, de ez nem is fontos!

S bementek a házba, ahol csak a szél dudál.. Még malterszagu volt minden. Ilyen lesz itt majd az élet is! — döbbenek rá ösztönösen mind a ketten.

*

Igy kezdte szebbik életét egy elkényeztetett férfi mellett... Még a pesti butoraik sem érkeztek meg, amikor egy egész esti magányosság után igy fogadta az urát:

— Valami kisgyerek beteg itt valahol... Üzentek...

— Cim?...

— Nem mondták meg... Majd ujra jönnek...

— Én meg nem megyek. Nem akkor megyek, amikor nekik tetszik... Hagyják itt a cimet!...

— Maga akkor megy, amikor szükség van magára!

És az asszony nem méltatta többre a férfi önérzetes fogadkozását.

*

Az orvosnak nehéz éjszakái voltak. Az egész határ tudta, hogy hazajött a Kis Máté orvos fia s szinte minden éjszakán felverte valaki. Hiába dühöngött, hogy az a beteg már nappal is beteg volt; tudomásul kellett vennie, hogy a nép egyszerü gyermekei éjszaka rémülnek meg a betegségtől és a haláltól. Félő és féltett életeket hoztak eléje. Hol maga jelentkezett a beteg, hol hatan is vittek egyetlen halállal fenyegetettet. Többnyire örökhagyót! Nem győzte mondani, — rövid vizsgálat után — hogy holnap sem hal meg még a beteg, akit eléje cipeltek, nem hogy már ma...

Öreg és fiatal testek kerültek eléje. Asszonyok és férfiak. Szinte gépiesen vizsgálta meg őket. Kevés szóval faggatódott, hogy ne sokat fecseghessenek s ő annál többet gondolkodhassék. Egyik legfáradtabb napján a vacsora mellett is néma maradt. Csak a végén sóhajtott szinte csak magának:

— Jól tettem, hogy elfogadtam a főszolgabiró meghivását... Nagy bajok vannak itt, angyalom!...

Nem vette észre felesége szemében a boldog, büszke villanást...

Nem sok idő kellett hozzá, hogy a határban észrevegyék: a fiatal orvos érti a dolgát! Nem ir elő kizárólag aszpirint, vagy vászoncipőt, sem fiatalnak, sem öregnek. Figyel az életre. Az embereket egyenként keresi meg bajaikban és gyötrelmeikben s anyákat, fiakat egyaránt figyelmeztet kötelességeikre és lehetőségeikre:

— Az életen sem innen, sem tul nem lehet okvetetlenkedni... Élni pedig nem magunkért kell!... Ezért kell mindenkinek meggyógyulnia, ha csak lehet!...

Mind erre tanitgatta az egész határt: ne akarjon senki magának és magáért élni!

Kevés pletykára adott alkalmat. Dolgozott.

Nem akart külső életével sem elkülönülni... Sokszor kellett névnapot ülnie, keresztelőbe járnia, mindenkivel jóbarátságban lennie, csak önmagával nem.

— Nem dolgozom eleget, — panaszkodott néha magára s az asszony ilyenkor megsimogatta a homlokát, ami jól esett, de ő tovább nyugtalanitotta magát: — Aki az orvosi felelősséget igazán érezni akarja, annak ide kell jönnie. Ha maga tudná, kedves, milyen beteg ez az én falum!...

— Gyógyitsa meg!... Azért jöttünk ide...

Egyszerü, tiszta szavakban mélyebb élményeik adódtak, mint valaha is Pesten. S még egymásra is jobban tudtak figyelni! Itt nem történt meg, ha a férfinak valamelyik ruhájáról gomb szakadt, hogy hetekig várhatta, mire észrevette valaki. Vagy a cseléd, vagy a felesége. Itt minden a feleségének ötlött elsőül a szemébe s ő is intézte el, még pedig azonnal, az ilyesféle kis- és nagy bajokat.

Volt idejük a szeretetre...

Szerelem?... Eddig nem is sejtették, hogy az mennyivel több mindannál, mint amit beszélnek róla: tulajdonképen a felemelkedés és tisztaság szenvedélye természetes bünökön és szennyeken át. Csak akkor mély és igazi, ha az ember önmagát már észre sem veszi benne. Egész estéket átbeszéltek szükebb és tágabb környezetük szenvedéseiről, bajairól. Megkeresték irját kis mindenesük lelki gyötrelmének **és a főjegyző ur** ideges gyomorbajának egyaránt. Ilyen esték végén, ha megcsókolták egymást, érezték, hogy egymás nélkül nem jelentenének semmit sem a maguk, sem az élet számára... Nagyon-nagyon emberek lettek!

*

A pénz!... Jelentősége ugy kimult az életükből, mintha nem is a legszükségesebb rossz volna a világon. Néha felfelkacagva beszéltek róla, mennyire megijedtek a havi száz pengőtől... És itt kiderült, hogy a száz pengőt is csak az első egy-két hónapban tudták elkölteni. Nem ugy, mint előbbi életükben, amikor ezer sem volt elég. Kiderült, hogy az állam, amelynek „nincs szive", valóban csak száz pengőt ad; de a betegeknek van szivük!... A meggyógyitott emberek, — Istenem milyen semmiségekkel néha! — de „hozzápótoltak"...

Már szinte biztonságérzésüket is zavarta ez a tulzott bizonyosság... Polykrates gyürüjének érzik az uj életet, amelyre olyan nehezen szánták el magukat s ha most elvesztenék, lelküket is vele vesztenék. Itt rangjuk lett!... Pesten, ha minden dolguk sikerült is, a férfi minden tudása s az asszony minden szellemessége és életrevalósága ellenére is, legfeljebb harmadik-negyedik vonalbelieknek érezték magukat; itt az élet élén állottak. Szerették ezt a rangosságot s a velejáró minden felelősséget.

— Autót veszek!...

Amikor a férfi először kimondta, megdöbbentek, milyen természetesnek találják mind a ketten ezt az autóvásárlást. A férfi legközelebbi szabadságidejét Pesten töltötték, de elbujtak ismerőseik elől. A Népligetben voltak egész nap s mindketten vezetni tanultak. Csak az asszony tanulásához kellett egy kicsit erőszakos indokolás:

— Tudja, csak azért, ha maga esetleg nem jól érzi magát, vagy nagyon fáradt, én leszek a sofförje!...

Nevettek és boldogok voltak.

*

És mégis majdnem ez az autó gázolt bele életük nekilendült, egyenes vonalába. Az asszony eleinte csak egyszerkétszer kérte el, hogy Pestre kell mennie. Nem mondta meg, miért. Titokzatoskodott. A férfi pedig mosolyogva vont vállat. Hiuság! — gondolta. — Nem is volna asszony, ha nem akarna dicsekedni uj életével. Hál' Istennek, hogy boldog benne!... És odaengedte a kocsit, ha ez neki még oly terhet jelentett is... Aztán megfigyelte, mily finom kimélettel keresi ki az asszony éppen azokat a napokat, amelyeken neki előreláthatólag nem sok dolga akad. Tehát nem előre elhatározott s főleg nem megbeszélt napokon rohant fel Pestre. De miért volt mindig olyan izgatott, mint akinek valóban van valami titkolni valója?... És titkolózott is valóban. Csomagokat hozott haza, amelyeket gondosan elzárt. Napokig különös mosollyal járt-kelt a házban. Ugy, ahogyan, Istenem, csakugyan, ahogy fiatal szerelmesek szoktak!...

A férfiképzelet vad játékba kezdett...

Legközelebb, amikor a kocsit kérte, megtagadta:

— Semmi szükség sincs a maga pesti csavargásaira!...

Óh, hogy szeretett volna szájára ütni a kiméletlen, durva szóért! De már kimondta... Az asszony pedig ott áll előtte szivére szoritott kézzel, ahogyan, igen, ahogyan megdöbbent bünösök szoktak. Bünös asszony, akit lelepleztek!...

A következő pillanatban azonban az asszony hatalmas, boldog hahotája felveri a házat:

— Jó ég, mire gondol maga!... Az én pesti csavargásaim!... Megsértődhetném, ha nem tudnám, mekkora gyerek maga... Hát igenis, van egy barátom!... Egy életen át szövetkezni fogok vele maga ellen...

— Tudom...

Az asszony most valóban, hirtelen mély sértődéssel hallgat el. Hosszan kutatja a férfi izzó, sötét tekintetét, aztán gonoszul elmosolyodik:

— Mondja, tud maga ezen a nyelven beszélni, hogy „oá-oá, vagy gyü-gyü-gyü"?... Én és a barátom ugyanis ezen a nyelven fogunk érintkezni...

Az öröm csak egyet villámlik a férfi szemében, aztán felkapja az asszonyt, labdázik vele s közben egyre keményebben korholja:

— Akkor meg éppen igazam van... Hogy lehet ilyen állapotban a volán mellé ülni!... Uristen, de jó, hogy gyanut fogtam!... Maga drága, gonosz és meggondolatlan!... A barátját pedig ugy nyakon teremtem mindjárt az első nap...

Nem tudta megmondani, hogyan teremti nyakon... Lerohant a garázsba, előállitotta az autót:

— Parancsoljon!

De ott maradt az volán mellett s ezentul mindig ő vezette a kocsit az ilyen pesti utakra.

Október 5. Vasárnap

Vizállás:

A Duna Passauig árad, Pozsonytól lefelé apad. Alacsony vizállásu. Vizállások: Passau 460, Pozsony 94, Komárom 245, Budapest 179, holnap 176, Paks 82, Baja 166, Mohács 197, Gombos 257, Ujvidék 243. — A Rába Szentgotthárdnál minusz 33. — A Dráva Barcsnál minusz 95, Drávaszabolcsnál plusz 6. — Gázlómélységek a magyar Dunán: Baka 1920.8 kilométernél 20.5 deciméter, Bős 1818.2 kilométernél 23.5 deciméter, Szap bal 1811.2 kilométernél 24.5 deciméter, Szap jobb 1810.8 kilométernél 21.5 deciméter, Medve bal 1807 kilométernél 16.5 deciméter.

A Tisza Záhonyig igen alacsony, lejjebb alacsony vizállással apad. Vizállások: Tekeháza minusz 40, Tiszaujlak minusz 76, Vásárosnamény minusz 39, Záhony minusz 111, Tokaj 94, Tiszafüred 90, Szolnok 176, Csongrád 159, Szeged 240, holnap 210, Tite 276. — A Szamos Désnél minusz 38, Szatmárnémetinél minusz 40. — A Bodrog Bodrogszerdahelynél 151. — A Sajó Bánrévénél 33. — A Hernád Hidasnémetinél 21. — A Berettyó Margittánál 18. — A Körösök Csucsánál 38, Nagyváradnál minusz 112, Békésnél minusz 28, Gyománál 38. — A Maros Marosvásárhelynél minusz 52, Makónál 81. — A Balaton Siófoknál 51. — A Velencei-tó Agárdnál 85.

Szinházak műsora:

OPERAHÁZ. Vasárnap: Aida (Népm. Biz. V—III. — Magyar Művelődés Házában). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: A bolygó hollandi (A. 2). Szerda: Tell Vilmos (E. 2. — fél 7). Csütörtök: Lakmé (B. 3). Péntek: Salome, Poloveci táncok (C. 3). Szombat: Bánk bán (D. 3). Vasárnap d. u.: A mosoly országa. Este: Faust (3, fél 8).

NEMZETI SZINHÁZ. Vasárnap d. u. Csongor és Tünde. Este (VIII. b), hétfő (K. 1), kedd (X), szerda (XI), csütörtök (XII), péntek (N. 1): A piros bugyelláris. Szombat: Nóra (bem. bérl.). Vasárnap d. u.: A győri kaland. Este: Nóra (I. — fél 4, fél 8).

NEMZETI KAMARA SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Kaland (fél 4, 8).

MAGYAR MŰVELŐDÉS HÁZA. Vasárnap: Aida (Operaház vj. V—III. — fél 8). Hétfő: A Magyar Nemzeti Diákszövetség „Október 6"-i ünnepélye (d. e. fél 12). Kedd: Csongor és Tünde (B. 1. — fél 8). Szerda: Csongor és Tünde (C. I. — fél 8). Csütörtök: Csongor és Tünde (D. 1. — ½8). Péntek: Csongor és Tünde (E. 1. — fél 8). Szombat: Csongor és Tünde (F. 1. — fél 8). Vasárnap d. e.: A piros bugyelláris (G. 2. — fél 11). Délután: Zenekari hangverseny (4). Este: Kivánsághangverseny (7).

VIGSZINHÁZ. Vasárnap d. u. és este (T), hétfő (G): Marie-Rose. Kedd: Nyári zápor. Szerda (C), Csütörtök (M), péntek (L), szombat d. u. (szomb. d. u. bérl.) és este, vasárnap d. u. és este (R): Marie-Rose (fél 4, 8).

UJ MAGYAR SZINHÁZ. Vasárnap d. u. és este (A), hétfő (B), kedd (C), szerda (D), csütörtök (L), péntek (M), szombat, vasárnap d. u. és este (G): A milliomos (4, 8).

MADÁCH SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: IV. Henrik (fél 4, 8).

FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Csodatükör (4, 8).

ANDRÁSSY SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Boldoggá teszlek (fél 4, 8).

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig: 2000 pengős férfi. (H. ½6, ½9, vasárnap ½4, ¾6, ½9).

JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig: Becskereki menyecske. (H. ½6, ½9, vas. ½4, ¾6, ½9).

KISFALUDY SZINHÁZ. Csütörtökig: Fityfiritty. (H. ½6, ½9, vasárnap ½4, ¾6, ½9).

MAGYAR MŰSZINKÖR. Csak vasárnap: Postás katica (fél 4, 6, 8).

ROYAL SZINHÁZ. Minden este: Tempó revü (fél 5, fél 9).

FÉNYES CIRKUSZ. Székely népi művészek három vendégjátéka: szombaton este (8) és vasárnap délután (4) és este (8).

NEMZETI BABSZINJÁTÉK. Minden este, hétfő és péntek kivételével: Baj van a mennyországban. Hétfő, péntek: Toldi. Vasárnap, csütörtök és szombat délután: Soktudó fiu (4, 8).

KAMARA-VARIETÉ. Minden este és vasárnap délután is: Ramazuri. (Hétköznap ½9, szombat 6, 9, vasárnap ½4, ½7, 9).

KOMÉDIA ORFEUM. Minden este és vasárnap délután is: Utazás a hölgy körül (fél 9, vasárnap fél 5-kor is).

Napirend:

Vasárnap:

Róm. kat.: E. 18. Placid vt. Gör. kat.: E. 18. Mamelta. — Prot.: E. 17. Aurél. — Középeurópai időszámitás szerint Budapesten a nap kel 6 óra 48 perckor, nyugszik 18 óra 17 perckor, a hold kel 18 óra 31 perckor, nyugszik 6 óra 40 perckor.

Hétfő:

Róm. kat.: Brunó hv. — Gör. kat.: Tamás aps. — Prot.: Bruno. — Középeurópai időszámitás szerint Budapesten a nap kel 6 óra 49 perckor, nyugszik 18 óra 15 perckor, a hold kel 18 óra 58 perckor, nyugszik 7 óra 41 perckor.

Rádióműsor:

A VATIKÁNI RÁDIÓ OKTÓBERI HIRSZOLGÁLATA

Vasárnap 11 óra: Francianyelvü krónika. 31.06 m. hullámhossz.

Hétfő 20 óra: Holland hirszolgálat 48.47 m. hullámhossz. 20.30 óra: Olasz hirszolgálat 48.47 m. hullámhossz.

Vasárnap, október 5.

8: Fohász, Szózat, hanglemezek. — 8.45: Hirek. — 9—9.55: Unitárius istentisztelet a Kohárv-utcai templomból. — 10—10.55: Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. — 11—12.10: Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkos-rendi templomból. — 12.15: Levente-rádióféléra. — 12.45: Az Operaház zenekara. — Közben 13.10: Rádiókrónika. — 13.45: Időjelzés, hirek, vizállás. — 14: Hanglemezek. — 15: Mezőgazdasági előadások. — 15.45: Tárogatónégyes. — 16: Felolvasás a magyar szabadságharc utolsó heteiről. — 16.25: Cigányzene. — 16.40: Közművelődési előadás. — 17: Hirek magyar, szlovák és ruszin nyelven. — 17.20: A kegyetlen mosoly. (Felolvasás.) — 17.45: Melles Béla-zenekar. — 18.30: Hangképek a vasárnap sportjáról. — 19: Hirek magyar, német és román nyelven. — 19.20: „Mi történt a hetes studióban?" Vidám jelenet. — 19.50: Hegedü-gitár-nagybőgőegyüttes. — 20.10: Irodalmi est. Közv. a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. — 21: Tánczene Rómából hangfelvételről. — 21.40: Hirek, sport- és lóversenyeredmények. — 22.20: Szentgyörgyi László hegedül. — 22.45: Cigányzene. — Közben 23: Hirek idegen nyelveken. — 24: Hirek. — **KASSA.** 8—9: Budapest I. — 9—9.30: Hanglemezek. — Közben kb. 9.15: Emlékezés Széchenyire. — 9.30: Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkosrend kassai templomából. — 11: Hanglemezek. — 11.15: Hirek, heti beszámoló. — 11.35: Költemények és hanglemezek. — 12.15—kb. 14.30: Budapest I. — 14.30: Látogatás a sárospataki ref. főiskola régiségtárában. — 15—18.30: Budapest I. — 18.30: Beszélgetés a Sárospatakon tanuló tehetségversenyes kisdiákokkal. — 19—00.15: Budapest I. műsora.

Hétfő, október 6.

8: Fohász, Szózat, hanglemezek. — 8.45: Hirek. — 9—9.55: Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkos-rendi templomból. — 10—10.55: Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. — 11.15—12.15: Evangélikus istentisztelet a Deák-téri templomból. — 12.20: Időjelzés, vizállás. — 12.30: Rádiózenekar. — 13.45: Hirek. — 14: Hanglemezek. — 15: Elfeledett vértanuk. — 15.25: Rendőrzenekar. — Közben 16: Dr. Salacz Tibor előadása. — 16.40: Diákféléra. — 17: Hirek magyar, szlovák és ruszin nyelven. — 17.20: Mindnyájunk gondjai. — 17.35: Liszt: Requiem. Hangfelvétel. — 18.35: Kárpáti Aurél előadása. — 19: Hirek magyar, német és román nyelven. — 19.20: Stefániai Imre zongorázik. — 19.45: Október 6-a. (Előadás.) — 20.10: „Bánk bán". Részletek Katona József történelmi drámájából. — 21.40: Hirek. — 22.10: Történelmi hangverseny. — 23: Hirek idegen nyelveken. — 23.30: Cigányzene. — 24: Hirek. — **KASSA.** 8—11.15: Budapest I. — 11.15: Az orosz betörés a Felvidékre a szabadságharc idején. — 11.40: Hirek magyar és szlovák nyelven. — 12—12.20: Hanglemezek. — 12.20—15.25: Budapest I. — 15.25: Szlovák nyelvü előadás.

Mozik műsora:

ADMIRÁL. (T.: 353—707.) **Dankó Pista.** Mindennap: 11, ½2, ½4, ½6, ½8, ½10. — Vas. d. e. 11-kor: **Dankó Pista.** — Hétfőtől: **Dankó Pista.**

ALKOTÁS. (T.: 355—374.) **A Manderley-ház asszonya.** ½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: **Alvilág vendége.** — Hétfőtől: **Elkésett levél.**

ASTRA. (T.: 154—422.) **Egy asszony három élete.** 2, ½5, 7, ½10, vas. 11, 2, ½5, 7, ½10. — Vas. d. e. 11-kor: **Egy asszony három élete.**

ATRIUM. (T.: 154—024.) **Leányvásár.** ½6, ½8, ½10, szo., vas. és ün. ½4-kor is.

BELVÁROSI. (T.: 384—563.) **Halálraitéltek.** 4, 6, 8, 10, vas. és ün. jobbt.: 2, 4, 6, 8, 10, balt: ¾3, ¾5, ¾7, ¾9.

BELVÁROSI HIRADÓ. (T.: 181—244.) **A Főméltóságu asszony rádiószózata. — A kievi csata. — Leningrád ostroma. — Tüzvész Stockholmban. — Győzedelmes Japán** (riportfilm). — **Rajzos Híradó a Lánchidról. — Magyar, Ufa, Luce és Fox Híradók.** Folytatólagos egyórás előadások 10—24 óráig.

BROADWAY. (T.: 422—722.) **Egy tál lencse. — Magyar és Ufa híradók.** ½4, ½6, ½8, ½10, szo., vas. és ün. ½2-kor is. Első előadás mindennap mérsékelt helyárral.

BUDAI APOLLO. (T.: 351—500.) **Dankó Pista. — Híradók.** ½5, ¾7, 9, vas. és ün. ½2, ½4, ½6, ½8, ½10. — Vas. d. e. 11-kor: **Juarez.**

CASINO (T.: 383—102.) Walt Disney-parádé: **Huncut kis kacsák. — Híradók. — Rövid filmek.** ½6, ¾8, ¾10, szo., vas. és ün. ½4-kor is.

CITY. (T.: 111—140.) **Huncut kis kacsák** (Walt Disney színes mesefilmje). — **Magyar és külföldi világhiradó.** ½6, ¾8, ¾10, szo., vas. és ün. ¾4-kor is.

CORSO. (T.: 182—818.) **Háry János.** ½6, ½8, ½10, szo., vas. és ün. ½4-kor is.

CORVIN (T.: 113—036.) **Rövid ideig zárva! Átalakitás után mint premierszinház nyilik meg!**

DÉCSI. T.: 121—343, 125—952.) **Becsületből elégtelen. — Híradó.** 5, ½8, ½10, szo., vas. és ün. ¾3-kor is.

FORUM. (T.: 189—707, 189—543.) **Negyedik hétre prolongálva! Ne kérdezd, ki voltam.** ½6, ½8, ¾10, szo., vas. és ün. ½4-kor is.

GLÓRIA. (T.: 427—521.) **Dankó Pista. — Világhiradó.** ½5, ¾7, 9 szom. ½4, ½6, ½8, ½10, vas. és ün. ½2-kor is.

HIRADÓ FILMSZINHÁZ. (T.: 222—439.) **A Főméltóságu asszony rádiószózata. — A kievi csata. — Leningrád ostroma. — Tüzvész Stockholmban. — Győzedelmes Japán** (riportfilm). — **Rajzos Híradó a Lánchidról. — Magyar, Ufa, Luce és Fox Híradók.** Folytatólagos egyórás előadások 9—24 óráig.

HOLLYWOOD. (T.: 225—003.) **Fiatal ördögök. — Híradó.** ½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: **Üldözött.**

HOMEROS (T.: 496—178.) **A Manderley-ház asszonya. — Világhiradók.** 4, ½7, 9, vas. és ün. ½2-kor is.

IPOLY. (T.: 292—606.) **Halálraitéltek.** ½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: **Segitség, örököltem! — Hétfőtől: Modern szimfónia.**

JÓZSEFVÁROSI. (T.: 131—316.) **Oköljog. — Világhiradó.** ½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: **Egyetlen éjszaka. — Hétfőtől: Halálraitéltek.**

KAMARA. (T.: 423—901.) **Az elsodort ember.** Mindennap: 11, 2, 4, 6, 8, 10. Első három előadáson mérsékelt helyárak.

LLOYD. (T.: 111—994.) **András. — Hiradó.** ½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-kor is.

NYUGAT. (T.: 121—022.) **A kék madár. — Világhiradók.** ½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-kor is.

OLYMPIA. (T.: 423—188.) **Halálraitéltek. — Hiradó.** Mindennap: 11, 2, 4, 6, 8, 10.

OMNIA. (T.: 130—125, 138—071.) Hetedik hétre prolongálva! **Csákó és kalap. — Magyar és Ufa hiradók.** 5, ½8, ½10, szo. vas. és ün. 3-kor is.

OTTHON. (T.: 146—447.) **Dankó Pista. — Magyar világhiradó.** ½4, ½6, ½8, ½10, vas. és ün. ½2-kor is. Első előadás mérsékelt helyárakkal. — Vas. d. e. 11-kor: **A láthatatlan ember visszatér.**

PALACE. (T.: 221—222.) Második hétre prolongálva! **Közbelép a feleségem. — Magyar és külföldi világhiradó.** Mindennap: 11, 2, 4, 6, 8, 10. Első három előadáson mérsékelt helyárak.

PÁTRIA. (T.: 145—673.) **Robinson-család. — Hiradó.** 4, 6, 8, 10, vas. 2-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: **Hófehérke és a hét törpe.**

PHÖNIX. (T.: 223—242.) **Dankó Pista. — Kisérő műsor. — Magyar és Ufa hiradó.** Folyt. előadások mindennap: 11, 1, 3, 5, ½8, ½10. Első három előadás mérsékelt helyárakkal.

RADIUS. (T.: 122—098, 120—564.) Nyolcadik hétre prolongálva! **Intermezzo. — Hiradók.** ½6, ¾8, ¾10, szo., vas. és ün. ½4-kor is.

ROYAL APOLLO. (T.: 222—002.) **Leányvásár. — Magyar és Ufa hiradók.** ½6, ½8, ¾10, szo., vas. és ün. 4, 6, 8, 10.

SAVOY. (T.: 416—040.) **Robinson-család. — Hiradók.** ½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: **Uz Bence.**

SCALA. (T.: 114—411.) **Háry János. — Magyar és Luce híradók.** ½6, ½8, ¾10, szo., vas. és ün. 3-kor is.

SIMPLON. (T.: 268—999.) **András. — Magyar és Ufa hiradó.** ½4, ½6, ½8, ½10, vas. és ün. ½2-kor is.

STUDIO. (T.: 225—276.) Negyedik hétre prolongálva! **Igy élni jó. — Híradó.** Mindennap: 11, ½2, ½4, ½6, ½8, ½10. Hétköznap az első három, vasárnap az első két előadás mérsékelt helyárakkal.

TISZTI KASZINÓ ZÁRTKÖRŰ FILMSZINHÁZA. Okt. 5-én: **András.** — 7-én: **Robinson-család.** Előadások kezdete: ½5, ¾7 és 9 órakor.

URÁNIA. (T.: 146—046.) **A végtelen ut. — Magyar és Ufa Világhiradók.** 5, ½8, ½10. szo., vas. és ün. ¾3-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: **Bécsi történetek.** (1 pengős helyárakkal.)

XXIII. ÉVF. 227. SZÁM. **NEMZETI UJSÁG** 1941 okt. 5. VASÁRNAP

Főmunkatárs: TÚRI BÉLA † 1919—1936.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest V., Honvéd-utca 10. Telefon: 119-660, 119-668, és 119-669
Előfizetési pénztár: Báthory-utca 5. Hivatalos órák 8—6-ig. Telefon: 116-935.
Belvárosi kiadóhivatal: IV., Kossuth Lajos-utca 5. Telefon: 189-533 és Christophoros utazási- és menetjegyiroda. Telefon: 187-502
Fiókkiadóhivatalok: (Vidéki előfizetési és árusitási osztály) V., Báthory-utca 8. Telefon: 119-660 és a Pázmány könyvkereskedésben, Baross-utca 82. Telefon: 135-479.
Előfizetési ára egy hóra 3.20 P, negyedévre 9.30 P,
A Nemzeti Ujság postatakarékpénztári csekkszámlája: 2090

Nyomatott a PALLAS IROD. és NYOMDAI R.-T. körforgógépein, Budapest, V., Honvéd-utca 10. sz. (Felelős: Győry Aladár igazgató.)

Budapest, 1941
október 13.

Esti Ujság

ÁRA 10 FILLÉR

NEGYEDIK ÉVFOLYAM, 234. SZ. SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, SZINHÁZJEGY- ÉS UTAZÁSI IRODA, BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KRT. 5. POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKK SZ.: 49.927.

Hétfő

ELŐFIZETÉSI ÁRA EGY HÓNAPRA 2 P 50 FILL. EGYES SZÁM ÁRA HÉTKÖZNAP 10 F. A SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, SZINHÁZJEGY- ÉS UTAZÁSI IRODA TELEFONSZÁMA: *1—444—00.

Nem tud szabadulni az egyre szűkebbre szoruló „zsákokból" a szovjet-haderő

Ezerkétszáz kilométer szélességű áttörésen nyomulnak előre a németek
Nagy áremelkedés az amerikai élelmiszerpiacokon — A volt panamai elnök híveit letartóztatják — Iránból visszavonták a szovjet-csapatokat

A kormány és a diplomáciai kar menekül Moszkvából

RÓMA, október 13.

A STEFANI-IRODA ÍRJA: AZ ANGOL PROPAGANDA IGYEKSZIK SZEMBEFORDULNI AZZAL A KISHITŰSÉGGEL, AMELYNEK HULLÁMAI AZ ANGOL KÖZVÉLEMÉNYT ELÖNTIK. EVÉGBŐL LONDON ISMERETLEN EREDETŰ ÉRTESÜLÉSEKET TERJESZT, HOGY ELHITESSE, HOGY A SZOVJETSEREGEK KIHEVERIK A RÁJUK MÉRT SÚLYOS CSAPÁSOKAT. A VILÁG KÖZVÉLEMÉNYÉT AZONBAN NEM LEHET FÉLREVEZETNI ÉS LEGKEVÉSBBÉ LEHET EZT A CÉLT AZ EURÓPAI KÖZVÉLEMÉNNYEL ELÉRNI. MINDENKI TUDJA, HOGY A SZOVJET ARCVONALON MI A HELYZET: A SZOVJETSEREG ZSÁKOKBAN VERGŐDIK ÉS EZEKBŐL HIÁBA IGYEKSZIK SZABADULNI. A SZÖVETSÉGESEK VALAMENNYI FEGYVERNEME ELŐRENYOMULÓBAN VAN. A SZOVJETSEREG UTÁNPÓTLÁSI LEHETŐSÉGEI IS MIND SZŰKEBBRE SZORULNAK. TIMOSENKO EGYETLEN REMÉNYE A „CENTRALNAJA', AZ ORSZÁG POLITIKAI ÉS IPARI SZÍVE. A TENGELY KARDJA MÁR KÖZELJÁR E SZÍVHEZ, AMELYNEK SEBES VERÉSÉT A VILÁG IS HALLJA. (MTI)

Több hullámban támadták a német repülők Közép-Angliát

Berlin, október 13. **(Német Távirati Iroda)**

A hétfőre virradó éjjel német harci repülőgépek több hullámban támadásra indultak Közép-Anglia hadászatilag fontos célpontjai ellen.

Hétfőre virradóra brit bombázó repülőgépek Északnyugat- és Dél-Németországra romboló és gyújtó bombákat dobtak. Hadigazdálkodási szempontból nem esett kár. A polgári lakosság körében néhányan meghaltak vagy megsebesültek. Az eddigi jelentések szerint kilenc brit repülőgépet lelőttek. (MTI)

Az új panamai kormány szabaddá teszi a kereskedelmi hajók felfegyverzését

Newyork, október 13. (Bud. Tud.) Azt hiszik, hogy új panamai kormányt hatályon kívül helyezi az elmozdított elnöknek azt az intézkedését, amellyel megtiltotta a panamai zászló alatt haladó kereskedelmi hajók felfegyverzését. Arias volt elnök további ötvenkét hívét letartóztatták.

A Völkischer Beobachter újabb szovjettartalékok hadbavetésének célzatos híréről

Berlin, okt. 13. (Bud. Tud.)

A keleti fronton kialakult új helyzettel kapcsolatban a Völkischer Beobachter megállapítja, hogy a német sikerek komor árnyakat vetnek a moszkvai és londoni szövetségesekre, akik mostani zavarukban túlzott szépítéstől sem riadnak vissza.

Miközben Angliában a tiltakozások özöne zudul Churchillre és táborára, azalatt enyhítő táviratok is napvilágra kerülnek, amelyekkel a propaganda igyekszik mindent leleplezni. Ezek a táviratok azt jelentik, hogy Timosenko új tartalékokat vetett harcba. Ezzel mintegy jelezni szeretnék, hogy még jelentős szovjetcsapatok állanak a vasgyűrűn kívül.

A lap megjegyzi, az angol propaganda már megtanulhatta volna, hogy ilyen tartalékok bevetése a német hadvezetésnek is lényege. Ahogyan fokozódott az angol propaganda, úgy nőtt a németek által megsemmisítettek száma. Az eddigi foglyok számában már régen bennfoglaltatik Timosenko Vjazma és Brjansk közötti utolsó gyorsan összeszedett utánpótlási serege.

Sokkal érthetőbben kiderül a való helyzet a moszkvai felhívásokból, amely szerint „a veszély már igen nagy". Az egyik különösen aggódó felkiáltás azt mondja: „Örök nyomor és átok annak a népnek a sorsa, amely elhagyja őrhelyét és az egész szovjetnépet elárulja".

A Stockholmba érkező hírek szerint az Iránban levő szovjethadosztályokat visszairányították a Kaukázusba. Pótlásukra újabb brit erőket küldenek Iránba. Köztük egy gépesített hadosztályt Palesztinából.

Bulgária nem mozgósított

SZÓFIA, október 13. (Német Távirati Iroda)

A Bolgár Távirati Iroda cáfolja a bulgáriai általános mozgósításról külföldön terjesztett hiresztelést. A bolgár cáfolat megállapítja, hogy a hiresztelés ez esetben is valótlanság. (MTI)

Nagyobb számú kommunistát és degaulleistát vettek őrizetbe Franciaországban

Vichy, okt. 13. (Bud. Tud.)

Párisi lapok jelentései szerint

az utóbbi hetekben Páris vidékén 76.500 embert vett őrizetbe a rendőrség.

Ezek közül tiznegyezret kommunista, degaulleista, illetve nemzeti szocialista ellenes propaganda miatt továbbra fogvatartottak, a többit szabadonbocsátották.

A letartóztatottak között van Duteileul volt francia kommunista képviselő, akit egy esztendő óta keres a rendőrség.

A rendőrségnek egyébként sikerült Párisban egy garázsban megtalálni a kommunisták központját. Itt tömegesen találtak röpcédulákat, izgató tartalmú plakátokat és egyéb más agitációs anyagot.

Duteileul volt képviselő lakásán mintegy négymillió frankot találtak.

Azt hiszik, hogy ez a kommunista párt pénztárának vagyona volt.

A francia belügyminiszter rendelkezésére

a francia szakszervezet negyvenhat tagját, akik eddig védőőrizetben voltak, szabadlábra helyezték.

A francia hatóságok a könyvekre hasonló cenzúra bevezetését tervezik, mint amilyen a filmnél van. Ennek célja az, *hogy a még forgalomban levő erkölcstelen könyveket, amelyek a multban a társadalmat megmételyezték, eltávolítsák.*

Bárdossy miniszterelnök cikke Magyarország dunamedencei szerepéről

Szófia, október 13. (MTI.)
A Zaria című lap közli Bárdossy László miniszterelnöknek és külügyminiszternek a „Donau-Európa" folyóiratban megjelent cikkét Magyarország dunamedencei szerepéről.

A bolgár lap e cikket kommentálva ezeket írja: Aki komolyan figyeli a magyar sajtót, meggyőződhetik arról, hogy a magyar közvélemény elfogadja a dunaeurópai eszmét, abban az értelemben és abban az irányban, amelyet a szóbanlévő folyóirat képvisel. Ez a folyóirat nem csupán a magyar érdekeket taglalja részletességükben, hanem elfogadja előtérben álló horvát, szlovák, román és bolgár személyiségek együttműködését is. A lap hozzáfűzi hogy bolgárok és magyarok mindenkor békében éltek együtt és jól megértették egymást; baráti viszonyuk még szorosabbá válik a jövőben.

Közel százmillió pengővel emelkedtek a fővárosban az adóbevételek

A főváros közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta októberhavi ülését *Karafiáth* Jenő főpolgármester elnökletével. A bizottság tárgyalta a fővárosi pénzügyigazgatóság jelentését, amelyből kitűnik, hogy január 1-től szeptember végéig *az adóbevételek 98.4 millió pengővel haladták meg* a mult év első kilenc hónapjának bevételeit. Az együttesen kezelt állami adóknál 38.1, a különadóknál 6.6, az általános forgalmiadónál 31.1, az illetékeknél 21.6, a fényűzési-forgalmi adónál és a közúti adónál 1 millió pengővel több adót fizettek, mint a mult esztendő hasonló időszakában.

A polgármesteri jelentéshez elsőnek *Kuncze* Lajos szólalt fel. Behatóan foglalkozott azokkal a rendelkezésekkel, amelyeket az iparügyi miniszter az építőanyagokkal kapcsolatban kiadott. Helyeselte a miniszter intézkedéseit és kifejtette, hogy *még szigorúbb rendelkezésekre volna szükség.*

D. Berde Amál erdélyi-tárgyú kiállítása

Az erdélyiek jól ismerik *Dóczyné Berde* Amál nevét. Minden kulturális megmozdulásban tevékenyen részt vett az elnyomatás éveiben ez a sokoldaluan tehetséges, lelkes művészasszony, aki éppolyan kitűnő ismerője az erdélyi népi művészetnek, népi iparnak, mint a népi irodalomnak és zenének. Azonkívül határozottan tehetséges festő is, aki most erdélyi tárgyú képeiből rendezett önálló kiállítást a Kossuth Lajos-utcai „Műterem" helyiségeiben. Kalotaszeg, Mezőség, az Aranyosmellék, a Maros völgye és Gyergyó vidékének természeti szépségeit, népművészete és lakói jelennek meg vásznain kitűnő megfigyelő készséggel és színes, temperamentumos előadói modorban. Erdély lelke szól hozzánk ezeken a vásznakon, egy olyan művész ecsetén keresztül, aki lélekben valóban eggyé tudott válni szülőföldjével. De túl a tárgyi ábrázolás jellegzetességén és naturalisztikus hűségén, a képek egy része, mint önálló művészi kompozíció is határozott festői kvalitásokat mutat. Ejutott egészen az expresszionizmus erőteljes, vizionárius látásmódjáig, másutt pedig impresszionista technikájának gyengéd finomságait élvezhetjük. Aki közel érzi magához az erdélyi tájak lelkét, az nézze meg ezt a kiállítást. **T. D.**

— **Házasság.** Ifjabb korompai *Brunswik* György, korompai *Brunswik* György ezredes és felesége, nemes *Fries* Margit fia október 11-én tartotta esküvőjét a budavári királyi kápolnában *Grecsák* Richárd m. kir. kormányfőtanácsos és felesége, nagymányai *Koller* Sári leányával, *Grecsák* Sárikával. Az esketést *Folba* János m. kir. vezéresperes végezte. Tanuk voltak a vőlegény részéről: bárcziházi *Bárczy* István m. kir. titkos tanácsos, miniszterelnökségi államtitkár, a menyasszony részéről: gróf *Takách-Tolvaj* József m. kir. titkos tanácsos, ny. altábornagy, országgyülési képviselő.

Tobruknál az olaszok előbbretolták állásaikat

Róma, október 13. (NST)
Az északafrikai hadszíntérről a Stefani-ügynökség különtudósítója azt jelenti, hogy az október 11-ére virradó éjszakán az olasz csapatok ismét előbbretolták állásaikat a tobruki arcvonalon. Harckocsi és páncélos egységek, továbbá heves tüzérségi tűz támogatásával október 11-én reggel az angol csapatok erős támadást indítottak az új olasz állások ellen. Az olasz csapatok véres csatában verték vissza az angolok támadását.

Bűntettről rántotta le a leplet egy névtelen levél

A főkapitányság bűnügyi osztálya az ügyészséggel karöltve egy idős úriasszony rejtélyes halála ügyében folytat széleskörű nyomozást. Egy hónappal ezelőtt, szeptember 13-án történt, hogy Kőbányán, a Bodza-utca 4. számú családi házban holtan találták ágyában *Mansfeld* Lajosnét, egy MÁV-tisztviselő özvegyét. Az idős úriasszony fiával és annak feleségével lakott a családi házban. A tisztiorvos megállapítása szerint Mansfeldné végelgyengülésben halt meg.

Kiadták a temetési engedélyt és a 91 éves asszonyt el is temették, pár héttel később azonban a főkapitányság bűnügyi osztályára dr. Juhász József rendőrkapitányhoz

névtelen levél érkezett, amelynek írója azt közölte a rendőrtiszttel, hogy Mansfeldné nem végelgyengülésben halt meg, hanem halálát külső befolyás okozta.

A rendőrség az ügyészséghez fordult és *Bary* Zoltán, az ügyészség helyettes elnöke elrendelte a detektívjelentések és a rendőri nyomozás alapján a holttest exhumálását.

Szombaton délelőtt a törvényszéki orvostani intézetben dr. Orsós Ferenc professzor *felboncolta az egy hónappal ezelőtt eltemetett idős úriasszony holttestét.* Megállapította, hogy Mansfeldné halálát nem végelgyengülés idézte elő, hanem

bordatörés és egyéb külső sérülések.

A boncolási jegyzőkönyv alapján a rendőrség széleskörű nyomozást indított, hogy megállapítsa Mansfeld Lajosné halálának körülményeit és kiterjed a vizsgálat arra is, hogy ki felelős a 91 éves úriasszony haláláért.

Ismét az uzsorabíróság elé kerül Sivó Jenő „gondatlan" valuta be nem jelentési ügye

Mint az *Esti Ujság* annakidején jelentette, a valutabíróság *Sivó* Jenő részvénytársasági igazgatót valutavisszaélés büntette miatt három és félévi fegyházra, húszezer pengő pénzbüntetésre és kétszázezer pengő vagyoni elégtétel megfizetésére kötelezete. Ugyanekkor Sivó Jenőt az időközben külföldre távozott *Biró* Pál volt országgyűlési képviselővel egyetemlegesen 3,734.559 pengő megfizetésére kötelezte. Ez ellen az ítélet ellen Sivó Jenő védője útján semmisségi panaszt jelentett be a Kúriához.

A Kúria dr. *Töröky* Géza elnöklésével hónapokkal ezelőtt foglalkozott ezzel a bűnüggyel és végül többnapos tárgyalás után *megsemmisítette a valutabíróságnak az elsőfokon hozott ítéletét* és új eljárásra utasította. Ily előzmények után került az ügy ma újra a büntetőtörvényszék Dorosy-tanácsa elé. Most már a valutabíróság ebben a bűnperben azt teszi vizsgálat tárgyává, hogy

tényleg történt-e gondatlanságból valutabenemjelentés ebben a bűnügyben.

Tekintettel a bűnper nagyságára, az uzsorabíróság több napon keresztül tárgyalja az ügyet.

APRÓ TÖRTÉNETEK A NAGY HÁBORÚBÓL

(A haditudósító-század közlése.)

Csak a harcoló honvéd tudja igazán: *milyen nagy dolog a konyha,* mennyire várják az arcvonalban a gulyáságyút, súlyos órák, esetleg napok után, a meleg ételt. Egyik mozgókonyha harcos kalandjáról szól ez a beszámoló.

Kemény ütközetet vívott egyik huszárezredünk két kikülönített százada. A küzdőkhöz a konyha csak a sötétség beállta után juthatott el, de a tájékozódás a vaksötétben, a zizegő kukoricatáblák közt nagyon nehéz volt. A harcoló csapatok helyzetét jól ismerte az egyik tartalékos főhadnagy s önként vállalkozott, hogy a mozgókonyhát elkalauzolja oda.

Nagy csörömpöléssel meg is indultak a gulyáságyúk a küzdő századokhoz.

A főhadnagynak feltűnt, hogy *a kukoricatáblában szekerek állnak s a kocsikon emberek fekszenek.* Azt hitte, hogy az egyik huszárszázad fogataira bukkant s közelébb lépett, hogy érdeklődjék a csapatok felől.

Megrázta a legközelebb eső alvót, mire a pokrócba csavart ember álmosan elődugta fejét és valamit mormogott.

Olyasfélét, hogy:

— *Chto?*

— Ez biz bolseviki — gondolta a főhadnagy.

Úgy látszik, este kerülhettek ide. Gyorsan kellett cselekedni, — *előkapta pisztolyát és lelőtte a feltápászkodó, fegyvere után kapkodó szovjetkatonát.* A következő pillanatban két másik fej emelkedett ki a pokróchalomból, — habozás nélkül lelőtte ezeket is. Azután közelebb ment a szekérhez és akkor látta: *mindhárman tisztek voltak.*

A lövöldözés zajára természetesen felébredtek a többiek is és megtámadták a konyhát. A helyzet igen forróvá változott, — a bolsevikiek hevesen tüzeltek, de

a főhadnagy kíséretében levő felvételező tisztes és a szakácsok is fegyverre kaptak.

Közben sikerült a konyhakocsikat visszafordítani a keskeny úton, s a hátsó mozgókonyha már szerencsésen biztonságba is került. Az első gulyáságyú lovait azonban a vörösök kilőtték, s le kellett mondani arról, hogy megmentsék. Ekkor már egy századnyi erejű szovjetkötelék vette körül a magyarokat. A főhadnagy és huszárjai átvágták magukat az ellenségen, *csak az egyik súlyosan sebesült szakács nem tudott megmozdulni.*

Visszamaradt vele az egyik kocsis is, aki azonban lehevert a kukoricába és halottnak tettette magát.

Másnap reggel a főhadnagy egy járőrrel visszatért a harc színhelyére s meg is találta a három lelőtt szovjettisztet, a sebesült szakácsot és az ál-halott huszárt. Ott volt a mozgókonyha is, nem vitték el, de *a huszárok vacsoráját megették belőle.*

A bátor főhadnagyot kitüntetésre terjesztették fel.

*

Igazi huszárbravúr hősei L. J. zászlós, Sz. P. szakaszvezető és P. Á. tizedes. A mieink egyik folyómenti vonalára állandóan tüzeltek a szovjet aknavetők s a szakaszparancsnok zászlós elhatározta: felderíti az ellenség veszélyes állását, ha pedig lehetséges, rajtaütéssel meg is semmisíti. A vállalkozásra önként jelentkezett a szakaszvezető és a tizedes. Folyón kellett átkelni, *a csónak azonban hiányzott.* Sőt a másik oldalon az ellenség birtokában se volt ladik, vagy más alkalmatosság.

— *Jó lesz az ajtó is* — mondta a zászlós.

A faluban leszedtek egy nagyobbfajta ajtót egy pajtáról, s a jótékony sötétben kicipelték a partra. Miután a huszártutaj meglehetősen ingatagnak látszott, a mundért pedig nem akarták bevizezni, nekivetkeztek és csak fegyverüket tartották meg. *Pucéran, töltött karabéllyal ültek rá a néhány szál deszkára* s óvatosan hajtották az ellenséges part felé.

A folyó közepetáján bekövetkezett az, amitől tartottak: az ajtó s[illegible] i kezdett. A helyzet egyre kellemetlen[illegible] vált, s a zászlós úgy igyekezett könnyíteni a tutaj terhén, hogy *fejest ugrott a vízbe.* Hatalmas karcsapásokkal úszott a túlsó oldal felé, ahová így nemsokára a tutaj is megérkezett.

Észrevétlenül megközelítették az aknavető-állásokat, aztán dolguk végeztével visszatértek. A megsemmisítést már a tüzérség végezte el: a leleményes hősiességgel megszerzett adatok birtokában hatásos tűz alá vette és elnémította a szovjet aknavetőket.

Claudius három hosszal nyerte a Budapesti-díjat Ildiko ellen!

A hirtelen ősziesre fordult időjárás és az orkánszerű szélvihar ellenére több mint tizenötezer fönyi közönség jelenlétében rendezte meg a Lovaregylet vasárnapi versenyeit.

A második futam előtt megjelent páholyában a kormányzó úr is, és két számot tekintett meg.

Vasárnap az őszi nagy kísérleti verseny, a 30.000 pengővel és tiszteletdíjjal dotált Budapesti díj került lefutásra. A legnagyobb októberi tenyészversenyben tizenegy telivér vett részt, közülük hat kétéves. A könyveseknél *Ildiko* volt a favorit, utána leginkább *Kontrást* és *Tüzharcost* fogadták. A verseny lefutása rendkívül változatos és izgalmas volt.

Vasárnap egyébként felváltva nyertek favoritok és fogadásokban mellőzött lovak.

Az egyes futamokat Fricandeau, Piccador, Délibáb, Gamine, Virtus II. és Göre Gábor nyerték.

HETI VERSENYNAPTAR:

Október 15. Lovaregylet. 16. Ügető. 18. és 19. Lovaregylet. (Lovaregyleti-díj)

— **Emésztési zavarok következtében keletkezett bőrkiütések** sok esetben hamarabb elmúlnak, ha bélműködésünket **reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József"-keserűvízzel rendezzük. Kérdezze meg orvosát!**

VIGSZINHÁZ
Pénteken, október 17-én először
BÓKAY JÁNOS új vigjátéka
HAZUDJ NEKEM
FÉNYES Alice, Ladomerszky Me[illegible]rsó'ya Erzsi, Orbán Viola'
SOMLAY, Ajtay, Szilassy, Bihary, [illegible] Gy. és Gonda felléptével

EMOR
V-ó: kolozsvári festőművész a Műteremben

SZÜLŐK ISKOLÁJA

Irta: Ignácz Rózsa

Mindent megér az ember. Tízéves koromban sem gondoltam volna, hogy próféta vagyok, ám mégis megjövendöltem a szülők iskoláját. Jó apám egy napon csüggedten kijelentette, hogy nevelhetetlen vagyok.

— Persze! — feleltem a vakmerőség és szemtelenség határán, — nem is a gyermekeket kell nevelni.

— Hanem? — kérdezte ő fenyegetően.

— A szülőket! — kiáltottam elszántan. Emlékszem apám megdöbbent arcára. Nagy kék szeme zöld fénnyel lobbant. Hirtelen haragú ember volt, de olykor, különösen velem szemben, aki a legkisebb voltam, tudott uralkodni magán. Akkor is elcsendesedett, leült és faggatni kezdett.

— Ez érdekes. Na és hogyan?

Vonogattam a vállam. Tudom is én. A nagyok annyit beszélnek. Nem tudsz alkalmazkodni, ilyeneket mondanak. Miért *én* alkalmazkodjam? Ők olyan sokfélék és furcsák, olyan okosak. Nekik, az okosaknak könnyebb volna hozzám alkalmazkodni a kicsihez és butához.

— Édesapám már készen volt, mikor én megszülettem.

— Ez tökéletesen igaz, — felelte elkomolyodva s le fel sétálva gondolkozhatott valamin. Folytatása nem lett a dolognak, de sohasem felejtettem el, mert első eset volt, hogy feleselésemért nem büntetett meg.

Két éve történt, mikor már tudatosan kezdtem nevelni a fiamat. Egy napszámosasszony járt hozzánk időnként, kinőtt gyermekruhákért. Tudtam, hogy jönni fog Bajusznéért s a jószívű adakozást akartam belelopni a gyermek lelkébe. Megható mesét mondtam a szegény napszámosasszony sok gyermekéről, akiknek nincs ruhájuk. Azt vártam, hogy a gyermek ellágyuljon és *önként* ajánlja fel a kinőtt kabátját vagy a játékait.

»Elfagyott a szegény kis Bajusz Józsi lába, nincs tüzelőjük se. Soha annak a fiunak, aki éppen olyan gyerek, mint te, szép játéka nem volt. Ma idejön szegényke az édesanyjával.«

A gyermek szipogott a meghatottságtól. Azt hittem, elérkezett a kellő lélektani pillanat, feltettem a kérdést:

— Melyik játékodat adod oda neki?

A fiucska felsírt:

— Egyiket se, édesanyám, mert akkor nekem nem lesz és én leszek a szegény Bajusz Józsi...

Első nevelési kísérletem csődöt mondott. De nem hagytam magam. Mikor eljött Bajuszné, úgy rendeztem, hogy a fiú *lássa* az »adakozást«. Darabonként és szó nélkül hordtam a fehérneműt, ennivalót az asszonynak. A gyermek a példán nyomban felbuzdult. Egy perc mulva az új kabátját is oda akarta adni. Ekkor jutott eszembe az, amit apámnak mondtam tízéves koromban. Mennyire igazam volt! Engem annakidején minden érzelmes történet megindított és cselekedetre ösztönzött. Azt képzeltem hát, hogy a fiam is ilyen. Ám ő más, neki a szó nem elég, az nála öncélúan hat. Ő példamutatást kíván. Ha jó példát akarok adni, nekem kell előbb jóvá nevelnem magamat...

Mintha csak a gondolatomat valósították volna meg, *megnyílt múlt héten a Városi Színházban a Szülők Iskolája.* Korn s Gyula tartotta a megnyitó előadást, a *cserkészek darabot játszottak, melyben kifigurázták a szülők nevelési baklövéseit.* Kétezernél több szülő nézte végig, rengetegen iratkoztak be a szülők iskolájának tanfolyamába. Valószínűen kitűnő iskola lesz. De mi lesz akkor, ha a gyermek megtudja, hogy a fellebbezhetetlen apukák és anyukák *még csak ezután* tanulják meg, hogy hogyan viseljék magukat?

Egy gyermekorvos könyvében olvastam nemrégiben, hogy a kicsiket soha, semmiképpen nem szabad testileg megfenyíteni. Mialatt a könyvet bifláztam, csemetém egy szilvamagot tett a játékpuskájába és az emeleti ablakból orron lőtt egy idős sétáló urat.

— Most mit csináljak veled? — kiáltottam kétségbeesve.

— Adj anyuka gyorsan *egy nem olyan nagy pofont,* — mondta a gyermek, — és ne beszéljünk sokat. Egy egész kicsi szilvamag volt. Azért igazán nem érdemes...

BELGRÁD

Belgrádból jelentik: A legyőzött Szerbia fővárosában már igen mozgalmas az élet. Talán olyan, mint a német—jugoszláv háború kitörése előtt volt. Persze sok minden megváltozott, *a város szegényebb lett.* Belgrád tul van zsúfolva menekültekkel, sokan azért jöttek Belgrádba, mert az élet mégis csak ott a legbiztonságosabb, a fővárosban nem lövöldöznek az erdei emberek és éhhalál veszélye sem fenyegeti különösen a régi belgrádiakat és azokat, akiknek ismeretségük van korábbról. Kitűnt, hogy egyes törzsökös belgrádi családok *egy-két évre szóló élelmiszert tartalékoltak.* A halmozókat büntetéssel sujtják és azért most már ezek szívesen túladnak a feleslegen, de »*nincs szívük*« a készleteket kiadni a hatóságoknak és inkább a szegény rokonok, régi ismerősök és jóbarátok között vesztegetik el — *régi áron.* Sok házba költözött be ilyenformán az öröm, megjelent a varázslatos »terülj asztalkám«, *még aranyat érő feketekávé is akad,* pedig a kávé a legnagyobb kincs és azért sok mindent lehet szerezni Belgrádban.

„Halottak", ha találkoznak

A szerb főváros ma kétségtelenül *a munkanélküliek városa,* soha annyi munkanélküli nem járkált Belgrád utcáin, mint manapság. A forgalom helyenkint olyan nagy, hogy járni is alig lehet. Úton-útfélen kurjongatást és örömkiáltásokat hallani, ilyenkor régi ismerősök találkoznak az ország különböző részeiből. *Belgrádban alig van ember, akinek halálhírét ne költötték volna és így nagy az öröm, ha »halottak« találkoznak...*

Egyes belgrádi lapok felvetették azt a kérdést, mit tegyenek a munkanélküli lakossággal. *A szélsőséges ujságok munkaszolgálatot kivánnak,* más lapok szerint pedig fel kell szólítani minden országgyülési képviselőt és más politikai korifeust, hogy tömörüljenek önkéntes alakulatokba és mutassák meg most tettekkel, hogy szívükön fekszik a szerb nép élete és jövője és hogy készek saját életükkel is biztosítani az ország rendjét és biztonságát. Olyan javaslatok is elhangzottak, hogy ezeket a munkanélkülieket, akik jobbára jómódú emberek, *vonják be szociális mozgalmakba és házaltassák őket a szegények érdekében.*

A szociális és humánus megmozdulásoknak különben is jelentős szerepük van az új szerb életben. Minden lépésnél beleütközünk valami jótékonysági mozgalomba. A lapok és a jótékony egyesületek mind a gazdag emberekre apellálnak, azonban nem nagy eredménnyel. Az »Obnova« folytatásokban közli az adakozók névsorát, ebből a névsorból azonban *igen sokan hiányoznak.* Még a nagyobbszabásúnak tervezett mozgalmakban is alig ezer-kétezer dinárral jelentkeznek jótékony adományaikkal ismertnevü milliomosok. Keseregnek is sokat a lapok, hogy a kemény idők teljesen elfásították az emberek szívét.

Abroszra rajzolni tilos

Ami változatlanul megmaradt Belgrádnak, az a *pletyka.* Sehol annyi kávéházi konrád, kávéházi stratéga, mint a szerb fővárosban. A kávéházakban és vendéglőkben kénytelenek voltak kiírni a tulajdonosok, hogy: *az abroszra rajzolni tilos.* Ennek az az oka, hogy a stratégák piros plajbásszal és tintaceruzával az abroszra ajzolták a háborús térképeket, a frontállásokat, nem törődve azzal, hogy tetemes károkat okoznak a tulajdonosoknak. Fontos az, hogy *mindenki megmagyarázhassa haditudománybeli elképzelését...*

Belgrádban újból megjelentek a konfilisok és a fiákerek. *A taxiforgalom majdnem teljesen szünetel és a bérkocsisok a messzi vidékről is bejönnek a fővárosba, hogy megkeressék napi két-háromszáz dinárjukat.* A fiákereseknek nagyon jól megy és büszkék: »ha nincs motor, a ló is jó«.

A német megszállás természetesen magával hozta a német nyelv konjunktúráját. *Úton-útfélen rendeznek német nyelvtanfolyamokat.* A tanfolyamokon kiderült, hogy bár Szerbiában mindig előnyben részesítették a francia nyelvet és a fővárosban húsz éven át francia gimnázium is volt, *feltünően sokan beszélnek németül.* Legutóbb a német intézet rendezett nyelvtanfolyamot, amely igen látogatott volt. Sok magán és államilag is támogatott német tanfolyam is működik, a középiskolai tanárok pedig *110-en vettek részt a német nyelvkurzuson.* A vasút és villamoskalauzok csak kis számban jelentkeztek, ennek oka azonban az volt, hogy közülük sokan tudnak németül. Annál többen jelentkeztek a tanfolyamra a *kereskedelmi alkalmazottak* köréből. Az összes tanfolyamok díjmentesek, csak az egyéni tanítás kerül pénzbe.

Kártyavetők, szellemidézők

A legújabb belgrádi láz különben a *spiritizmus.* Mindenki szellemidéző lett. A korábban lenézett *kártyavetés* egyszerre szalonképessé lett, *az emberek a túlvilági és emberfeletti régiókba vetik minden reményüket.* Spiritiszta szeanszokat majdnem minden rendes házban tartanak.

Belgrádi ujságok véleménye szerint több mint gyanus, hogy a médiumok állandóan *Londont* emlegetik. Feltehető, hogy legtöbbjük angol szolgálatban áll. Egy-egy szeanszon átlag húsz ember vesz részt és ezek másnap teletömik a várost »*eredeti túlvilági értesülésekkel*«. A túlvilági hírek néha feltünően egyeznek az előző esti londoni ráidópropaganda szólamaival, ami igazolja az ujságok gyanuját és indokolja Nédics tábornok rendőrségének erélyét az álhírterjesztőkkel szemben.

ZILAHY LAJOS
CSÖNDES ÉLET
ÉS EGYÉB ELBESZÉLÉSEK
TARTALOM:
CSÖNDES ÉLET
CSALÁDI LEVELESLÁDA
EGY DÉLUTÁN
A DORMOGŐBEN
A NAGY VÁLÓPER
A GYERMEK ÉS A TŰZ
KRISZTUS MEG A KATONA
A BŐGŐHORDOZÓ
ÁLLAMI ORVHALÁSZ
ÁRA EGÉSZVÁSZONKÖTÉSBEN 6·60 P

ATHENAEUM

A svábhegyi őslakók lakásgondjai

A *Svábhegyi Közművelődési és Polgári Kör* nagyválasztmányi ülésének főtárgya a svábhegyi őslakók lakásgondja volt. A Kör számbavette mindazokat a kispolgárokat, akik a luxusvillák, szállodák és társasházak árnyékában odukban és pincelakásokban élnek: A nagyválasztmány *Cselányi* Pál képviselő, elnök javaslatára elhatározta, akciót indít, hogy a Svábhegynek és környékének ezt a részét a székesfőváros *kislakásépítő programjába* a legsürgősebben beiktassa.

Két tojás egy hónapra...

London, október 9. *(NST)* Lord *Woolton* élelmezési miniszter szerdán kijelentette az angol felsőházban, hogy a jelenlegi *húsadagot,* amely amúgy sem elegendő, *igen nehéz lesz továbbra is fentartani.* A zsiradagot sem lehet emelni, amely jelenleg hetenkint és fejenkint *két unciára rúg.* Október hónapban fejenkint csak *két tojást* kaphatnak Anglia lakosai. Ezzel szemben a búza- és cukorkészletek kielégítőek — a miniszter jelentése szerint.

Kolozsvári festőművész a Műteremben

A Kossuth Lajos-utcai *Műterem Dóczyné Berde* Amália kolozsvári festőművész erdélyi tárgyu müveiből rendezett kiállitást. Az ismert nevü művész alkotásaiban a táj erdélyi jellegét és az emberek néprajzi külsőségeit hangsúlyozza ki, szinte tudatos programszerüséggel, mégis erőteljes művészi ösztöne megóvja a divatos hasznossági törekvésektől és a folklór nagyobb csábításaitól. A müncheni és a párisi éveket egyeztető nagybányai iskola Thorma és Réthy mesterek keze alatt jótékony hatással volt D. Berde Amália fejlődésére. Akár a *kalotaszegi galambokat,* akár a *kolozsvári reggelt* festi vagy a *mo. osmenti fűzfákat* és a torockói zugban megbúvó *ázsiai emlékeket,* mindig tiszta művészi célok is érdeklik: egy jellegzetes vonal, lendület, vagy derüsen harmonizáló színhatás. Mindig és mindenkor az erdélyi lélek rejtelmes titkait valjatja: hegyek, vizek, erdők, fellegek és emberek sötét tónusaiban vagy derüs kékességében. Meghitt nyugalom árad a kalotaszegi templom vázlatából, derengő könyvélményeket idéz a bánatos *Mezőségi táj* és az *Aranyosmelléki hegylánc* Kemény Zsigmondot juttatja emlékezetünkbe, a regényírót, aki szívesen pihentette szemét a nagyenyedi vidék nyugodt szépségein. (V—ó)

„Házasulandók figyelmébe"

Budapest székesfőváros polgármestere, mint anyakönyvi felügyelő hatóság a következőkre hívja fel a házasulók figyelmét:

A házassági jogról szóló 1894:XXXI. t.-c. kiegészítéséről és módosításáról, valamint az ezzel kapcsolatban szükséges fajvédelmi rendelkezésekről szóló 1941:XV. t.-c. egyes rendelkezéseinek hatályba lépése következtében a polgármesteri IV. (közjogi) ügyosztály ügyrendje 1941 október 10. napjától kezdve megváltozik.

Részletes tájékoztatást az ügyosztály (Központi Városháza, IV., Károly király-út 28.) I. és II. emeleti lépcsőházában és folyosóin kifüggesztett »Házasulók figyelmébe« cimü hirdetmények nyujtanak.

12. PREMIER 7!
Csákó és kalap
ÓRIÁSI SIKER!
OMNIA

Havasi napsütés
Tolnay * Csortos
Elit Savoy
Pátria Simplon

Adományok a Főméltóságú Asszony segélyakciójára

Ma a lapunkhoz mellékelt 99.000 sz. csekkszámlán az alábbi adományok érkeztek:

Dr. Jakabb Oszkár m. kir. tanácsos, a Pénzintézeti Központ elnöke Budapest 250.—, Tihanyi Mihály mézeskalácsos Felsőpusztafa 50.—, Richter Antal nyug. k. jegyző Dunaszerdahely 20.—, Nagy Árpád és neje Illyefalva 20.—, Nyipcsa Zsigmond Felsővárad 5.—, primor Cs. Szabó Ilona Kolozsvár 10.—, Moharos Péter Enying 5.—, Galacz István Csonoplya 5.—, Horváth Pál Bácsföldvár 5.—, Nemes Márton Bácskossuthfalva 5.—, ifj. Stumffögger Márton róm. kat. kántor Szilberek 5.—, Karton Istvánné Bajmok 5.—, Szajer Albert Vörösmart 5.—, Vukán Lajos Alsólendva 5.—, Kovács József gazd. tisztviselő Albertfalu 5.—, Törteli Lajos Ada 5.—, Nemsics Mátyás Tótkeresztúr 5.—, dr. Koncz Károly ügyvéd Okland 5.—, dr. Koncz Károly ügyvéd Okland 5.—, Braunhoffner Erzsébet magántisztviselőnő Militics 5.—, Bojtor József Homokszentgyörgy 5.—, Vértes Aladár nyug. tanító Orihodos 5.—, Pilker János Nemeshany 5.—, Szmolár Géza Turjaremete 5.—, Bozóky György Csizfürdő 5.—, Sarkadi Ferenc Tiszaföldvár 5.—, Beödök Béla Kismánya 5.—, Ürge György fűszer- és vegyeskereskedő Hontvarsány 5.—, Szabó Béni Krasznа 5.—, Szittera József tanító Felsőszemeréd 5.—, Nagy Gyula Gr. Mikola 5.—, özv. Havasi Györgyné Nagybocskó 5.—, Lőrinczy Miklós Prónayfalva 5.—, Irányi Hedvig és Veronika Beregszentmiklós 5.—, Vizi István Bátos 5.—, Korpás József Újlót 5.—, idb. Kang Tibor vendéglős Okland 5.—, Péter Mózes Csikmáfalva 5.—, Goldner István Vásárút 5.—, Poharecczky Ferenc Várpalánka 5.—, özv. Barányi Vilmosné Doborgaz u. p. Vajka 5.—, Stróbl Mihály Lajoskomárom 5.—, Bacsi István v. kereskedő Visk 5.—, Fazekas József Zenta 10.—, Tóth Mátyás szűcsmester Szabadka 10.—, dr. Tausz Károly Szeghegy 10.—, Bódyné sz. Lenkey Julianna Oldalfalu 10.—, Gyurcsy Antal Királyfa 10.—, Sáfrány András magántisztviselő Veprőd 10.—, Mráz László Pártosfalva 10.—, Frank Pál cipész Dárda 10.—, Pulay János Horgosi Királyhalom 10.—, Schäffer Mátyás fogász Hódság 10.—, Ehrenfreund Dezső Őrszállás 10.—, Imre János nyug. tanító Csiksomlyó 10.—, Korda Béla Csikszereda 10.—, Novák Sándor nyug. pü. tisztviselő Gencs 10.—, dr. Benkő Gyuláné irodatiszt Székelykeresztúr 10.—, Ordódy Mária Fakóvezekény 10.—, Bartha Sándor ny. államrendőr Székelyszentistván 10.—, Horváth János villamossági és műszaki vállalata Nyiregyháza 10.—, özv. Paál Dénesné Csuz 10.—, Takács János ny. csendőrszázados Técső 10.—, Lázár Kálmán női- és férfidivatáruháza Gyergyószentmiklós 10.—, Szatucsek Elek Igal 10.—, Trentz Mihály Pelbárd 10.—, Kainer Sándor Várpalota 10.—, Balla Lajos Bagota 10.—, János Ferenc Barót 10.—, Soós Pál Zsukóc 5.—, Bolgár és Reisz Szépliget 20.—, Besenyei Gyula sütőmester Sellye 2.—, Dömény János Kajdacs 1.—, Minnich Mihály Baranyaban 7.—, N. N. Somogyjád 2.—, Hollósy Pál Zalaszántó 20.—, özv. Budnyánszky József Barsfüst 20.—, Sostarics István Stridóvár 25.—, Varga Sándor Szécsiszentlászló 6.—, Róm. kat. népiskola Gyerk 6.40, özv. Renczés Ferencné Feketenyék 4.30, Nemes Károly Szentkatolna 2.50, Mura Balázs Szentkatolna 2.50, M. kir. csendőrőrs Nyárádremete 1.20, Kovács Kálmán Csákánydoroszló 1.50, Kocsis Sándor nyug. MÁV s. tiszt Vésztő 10.—, Szélinger Péter Bezdán 1.50, Szabó József Szászvár 2.—, Hamburg Géza börtönőrs Zombor 5.—, Kaló József Szirmabesenyő 10.—, Kocsis Balázs Szentmargitfalva 1.50, Hruska Kálmán vendéglős Nagykálna 1.50, Kary Zoltán hdgy. Püspökmádasd 1.50, Dobos János kocsmáros Olaszfalu 1.50, Hegedüs Lajos Zalahaláp 1.—, Petanovics Lajos Nova 1.—, Balog Antal vegyeskereskedő Somogy-Udvarhely 1.—, özv. Ruszkay Istvánné Csiszfürdő 1.—, Knoll Miklós Beremend 1.—, Bányay József Kelebia 1.—, Demarcsek Ágoston ny. áll. hiv. Mezőkászony 1.—, Pataky János Mezőkászony 1.—, Latics Gyula Szelőce 10.—, Molnár Gizella Szeremle 1.—, Böjte György, Böjte Györgyné Marossárpatak 3.—, Nagy Lajos Perbete 2.—, Szurdiss István Kiskomárom 4.—, Antal János vegyeskereskedése Érköbölkút 5.—, idb. Nagy Sándor Széltalló 5.—, Horváth Lajos ny. postamester Battyánd 5.—, Gundrunn Istvánné Baranyaban 5.—, Ókigyósi gazdaság műhelyei Ókigyós 17.50, Schäfer Ferenc Zombor 5.—, Várady Károly nyug. áll. vas. tanácsos Zombor 5.—, Csányi Flórián Zombor 5.—, Fehér Vilmos Újvidék 2.50, Krompaszky Géza m. kir. pénzügyőri szemlész Újpest 5.—, Palcsek Vilmos bőr- és cipészkellékkereskedése Irsa 10.—, Hellenbrand Ödön Budapest 10.—, dr. Kellónád Pál Budapest 10.—, Incze Trajánovits Jánosné Budapest 10.—, Őrhalmi Imre Abaújszántó 5.—, Zölderdő Alajos G. B. Sz. tisztv. Budapest 5.—, dr. Tárczy Károly tanügyi főtanácsos Munkács 10.—, Józsa Lajos MÁV nyug. Püspökladány 5.—, Papp Kálmán malomtulajdonos Atya 10.—, özv. Brenner Mihályné Esztergom 5.—, Róm. kat. tanítók Felsőrák 15.—, Tóth József üzletvezető Garamszentgyörgy 3.—, Lukács Gerzson Apa 5.—, Megyer János Gige 2.—, Horváth Ferenc jegyző Fertőszenmiklós 5.—, Teremy Menyhért gyógyszerész Demecser 2.—, Tóth Kálmán körállatorvos Aba 20.—, Várai József Szabadi 2.—, Békéssámsoni Iparoskör 5.—, Ilin gyógyszertár Ujvidék 25.—, Krausz Mór Nagybárya 5.—, Németh János Ráckeresztúr 5.—, Horváth Géza Türje 1.—, Általános Ipartársulat Királyhelmec 2.—, Tóth János Királyhelmec 2.—, Hirsch Imre postakiadó Gádor 2.—, Loykó Imre Alsómihályi 2.—, Csók Vilmos Karancs 2.—, özv. Horváth Sándorné Kisköszeg 2.—, Peti Józsefné Budapest 2.—, özv. Petraki Jánosné Dég 2.—, Faragó Imre Tömörkény 2.—, Gelber Antal Jánosi 2.—, Baressy Erzsébet Vág 2.—, Elekes Dénes Székelyudvarhely 5.—, Vojkui Sándor Zalán 2.—, Dubovszky Károly Kistur 2.—, dr. Földes István orvos Nagybánya 2.—, uraí Uray László Jánk 2.—, Péter Viktor ny. tanító Mákfalva 2.—, Kovács János Alsószemeréd 2.—, özv. Csaszin Jánosné Fancsika 2.—, Bellányi János nyug. tanító Tornaalja 2.—, Erdős Elek Gyarmat 2.—, Skulecz Kálmán Ógyalla 2.—, vitéz Endrődi József Magyarszőgyén 2.—, Református egyház Tóti 2.—, Hankó Lajos Szilágynagyfalu 2.—, Bodó Dénes mészáros Szentegyházasfalu 2.—, Darvas Ferenc ny. tanító Muraszombat 3.—, Burda Károly Ondrohópuszta 3.—, György Sándor Paráid 3.—, Kovács Jánosmagániros Albertfalu 3.—, Fenyves Károly nyug. isk. igazgató Orihodos 3.—, Szabó Mihály kocsmáros Gyepükaján 3.—, Rigó Pál vegyeskereskedő Bátorkeszi 3.—, Grónayné Imrek Erzsébet nyug. tanítónő Sáromberke 3.—, Laufer Alfréd Fél-Majorháza 3.—, Varga János kéményss. üzletvezető Kálóz 3.—, Szulovszky József nyug. körjegyző Bély 3.—, Mádi Károly Kömlő 3.—, Molnár János gépész Bácsföldvár 4.—, Csomár Géza Vajkóc 2.—, Steiner Ferenc Bácsordas 25.—, Bokor Tivadar Gérce 2.—, Wenczel Antal kocsmáros Borsa 5.—, Váradi Ferenc Szentjobb 5.—, Selagean (Szilágyi) János áll. tanító Szakasz 5.—, id. Ritli Gyula ny. főjegyző Nyiregyháza 10.—, Botos István kocsmáros Dunapentele 2.—, Nagykaposi Járási Hitelszövetkezet 10.—, V. Várnay Lujza Tornaalja 1.—, Rauchmann Sámuel Hernádgeecse 1.—, Bihary Zoltán nyug. jegyző Diósgyőr 5.—, Levente Egyesület Asszonyvására 21.—, Miloradov Zsiga Ófutak 5.—, Neizer Sándor Rezőce 10.—, Tóth Ferenc vendéglős Mátranovák 5.—, Tisza filmszínház tulajdonosa özv. Halász Benjáminné 20.— pengő. Összesen 1439.10
99.000 sz. csekkszámlára eddig befolyt 5700.08

Összesen: 7139.18

Szendy polgármester intézkedésére bűnvádi eljárás indul az árurejtegetők ellen

Szendy Károly polgármester ma tette közzé legújabb havi jelentését. A polgármester nagy részletességgel számol be a közellátási helyzetről és a többek között ezeket közli:

— Szeptember folyamán a Közélelmezési Hivatal által a főváros lakossága részére szükséges lisztmennyiségek kiutalása *hiánytalanul megtörtént.* A lisztellátás zavartalan volt, eltekintve a főváros egyes helyein mégis mutatkozó sorbanállástól, ami egyrészt a szabadforgalmú zsemlye iránti keresletnek, másrészt *a környékbeli lakosság nagyobbarányú vásárlásának volt a következménye.* A jegyrendszer következtében a sorbanállás *már az első napon megszűnt.*

— A fővárosi állatvágásoknál — a szarvasmarhavágás kivételével — kisebb mérvű *csökkenés* mutatkozik.

— Jóllehet az utolsó időben a Községi Élelmiszer Üzem bérhizlalási szerződései és a nagytétényi hizlaló termelése folytán *biztosítani lehetett a fővárosi fogyasztóközönség zsír- és hús-szükségletét,* a helyzet ilymódon való alakulása a jövő szempontjából nem látszik kielégítőnek. Ez okból *felterjesztéssel fordultam* a kormányhatósághoz, amelyben megjelöltem azokat az életbeléptetendő intézkedéseket, amelyek a sertéspiaci helyzet javítására alkalmasak.

Miért tünt el a hagyma és a burgonya

— A tejfelhozatal az elmult évinél kisebb mérvű volt, azonban *ez a mennyiség a fővárosi tejellátás zavartalanságát biztosítani tudta.* A megélhetési jelzőszám emelkedést mutat.

— A fővárosi vásárcsarnokok és nyiltpiacok szeptember havi árufelhozatala magasabb volt az előző évben piacra került mennyiségeknél. *Igen bőséges volt a felhozatal baromfiból, zöldség- és főzelékfélékből, burgonyából, vöröshagymából és gyümölcsfélékből.*

— Itt említem meg, hogy napjainkban bizonyosfokú *idegesség* volt észlelhető a fogyasztóközönség körében a vöröshagyma, burgonya és tojás beszerzésénél, amennyiben ezekből a cikkekből egyes üzletekben csak kisebb mennyiség, vagy egyáltalán semmi sem volt beszerezhető. Megállapítottam, hogy *a most említett áruk eltűnésének oka nem az áruhiánynak, illetve a vásárcsarnoki felhozatal visszaesésének következménye.* Ugyanis éppen a fenti cikkek hiánya idején olyan mennyiségű áru érkezik a fővárosba, amilyenre több év óta nem volt példa.

— Ennélfogva minden jel azt mutatja, hogy részben a *közönség* tárolt indokolatlanul nagy mértékben s idő előtt, részben *egyes kereskedők* raktározzák el, illetve vonják el a fogyasztóközönségtől az árut. Erre való tekintettel máris intézkedést tettem folyamatba, hogy *az indok nélkül árut visszatartók, illetve rejtegetők ellen a büntető eljárás meginduljon.*

Gáz és villany

A polgármester *a tüzifa felhozatalról* többi közt a következőket jelenti:

— A tüzifa felhozatal szeptember hónapban általában kielégítő volt, de még így is a fővárosba érkezett tüzifa mennyiség csupán egyharmada az egész idényre szükséges mennyiségnek. *A folyó fűtési évadban még 45.821 vagón tüzifa felhozatalról kell gondoskodni,* amelynek biztosítása érdekében a kormányhatóságnak ujólag is többirányú intézkedését kértem. A *szénfelhozatalban* szeptember hónapban visszaesés mutatkozott, ami az ellátást a meleg hónapra való tekintettel *nem zavarta.*

— Az a *brikettmennyiség,* amellyel a fűtési idény tartama alatt számolni lehet, a fővárosi intézmények részére is csak akkor lesz elegendő, ha a hazai bányáknál sikerül elérni, hogy legalább ugyanannyi brikettet bocsássanak a Gázművek rendelkezésére, mint amennyit az üzem az elmult évben átvett, vagy ha a németországi bányáknál sikerül az eddig lekötött mennyiségen felül még további 800—1000 vagón fűtőszén szállítását biztosítani. A *gázszén-szállítás* augusztus folyamán is az előző hónapok keretei között maradt.

— A szállított szénmennyiség ugyan nem érte el azt a mennyiséget, amelyet a bányáknak a megállapodás szerint le kellett volna szállítaniok, mégis *a szállításokat kielégítőnek kell tekinteni, mert a beérkezett mennyiségek a felhasználást meghaladták és ilyenmódon sikerült az üzem készleteit továbbra is növelni.* Az ostraui szállítás zavartalan volt. A karwini koksz szállításánál átmeneti nehézségek mutatkoztak, de remény van arra, hogy ennek a koksznak a szállítása is rövidesen fokozott mértékben fog megtörténni.

— Az *Elektromosművek szénellátása* az utóbbi időben kedvezőtlenül alakult.

Telt ház a szállodákban

A továbbiakban jelenti a polgármester, hogy *a mult hónapban 150 emeletes ház építésére adott engedélyt és ez az augusztusban kiadott építési engedélyek számával szemben 50 százalékos emelkedést mutat.* Október második felében átadható a forgalomnak a Ferdinánd-híd. Újabb négy villamoskocsit helyeztek üzembe s az új kocsik száma ezzel 23-ra emelkedett.

A főváros kislakásépítkezései folynak, bár az anyagbeszerzési nehézségek az építkezés menetét jelentékeny mértékben hátráltatják. A Sibrik Miklós-út mentén az új kislakás építkezések megindultak. Szeptemberben *naponta átlag 25.984 ingyen ebédet osztottak ki,* ezenkívül a hónap folyamán 94.896 lóhúsárú, 162.937 hentesáru, 120.512 darab tejutalványt és 64.932 adag 40 dekás kenyeret.

Az iskolákban naponta 4000 darab kétdecis palacktejet és 4 dekás kenyeret osztottak ki ingyen. Az Őszi Lakberendezési Vásárra nagyszámú vidéki érkezett, *a szállodák és penziók foglaltsága százszázalékos volt.* Az állatkert bevételei 70 százalékkal emelkedtek. A kerületi elöljáróságok *36.067 pár készcipőre, 42.086 pár cipőtalpalásra, 9050 pár mértékutáni cipőre és 7853 cipőfejelésre adtak ki utalványt.*

A legutóbbi közigazgatási bizottsági ülésen elhangzott felszólalásokra válaszolva közli a polgármester, hogy felterjesztésében kérte a közlekedési minisztert, *kerüljék el a Margithíd útburkolatának gyakori felbontását.* Ugyancsak felterjesztést intézett az illetékes minisztériumhoz a polgármester amiatt, mert az OMTK a budai hegyvidéki kiskereskedők részére szánt tejet csak a sík terület határáig szállítja és nem hajlandó közvetlenül az üzletekbe szállítani. Végül közli a jelentés, hogy *a főváros a mult hónapban 18,729.705 pengő értékű közmunkát és közszállítást adott vállalatba.*

A MÉP szervezkedése a fővárosban

A Magyar Élet Pártja fővárosi szervezési főcsoportja *Donáth* György helyettes pártelnök vezetésével tartotta első őszi kerületvezetői értekezletét. Az összejövetelen először a helyettes pártelnök ismertette a szervezés legközelebbi feladatait és a megvalósításukra összeállított munkatervet. Utána a kerületi szervezetek vezetői számoltak be munkájukról. A beszámolók alapján megállapítható, hogy a különleges helyzetből adódó nehézségek ellenére lelkesen és egyre nagyobb eredménnyel folyik a pártszervezés a megengedett keretek között. *(MOT)*

Egyszerre hét autofosztogatót ítéltek el

A büntetőtörvényszék *Schadl*-tanácsa ma több olyan bűnpert tárgyalt, amelynek vádlottai *autókat fosztottak* ki. A bíróság autólopás miatt *Gabenda* Ferenc villanyszerelőt kétévi fegyházra, *Schlachta* Lajos szabósegédet hathónapi börtönre, *Kronka* János volt magánhivatalnokot egyévi, *Sovánka* Rezső iparművészt hathónapi börtönre, ugyancsak autófosztogatás miatt *Strommer* Iván és *Nagy* László foglalkozásnélküli egyéneket egy-egyévi börtönre ítélte, míg *Stancsics* Jenő műszerészt szigorított dologházra, amelynek legrövidebb időtartamát négy esztendőben szabta meg.

FERENCJÓZSEF KESERŰVIZ

Hamis mézet árult, kéthónapot kapott érte

Az utóbbi időben a budapesti élelmiszerüzletekben *hamis méz* került forgalomba. A rendőri nyomozás során kiderült, hogy a különböző idegen anyagokkal kevert hamis mézet *Müller* Ignác ügynök hozza forgalomba, aki a *Rumbach Sebestyén*-utca 4. számú házban lakik. A lakásán megtartott házkutatás során nagymennyiségű mézet találtak, amelyet megvizsgáltak és megállapították, hogy hamis.

A IV. kerületi elöljáróságon működő élelmiszerbíróságon ma délben vonták felelősségre *Müller* Ignácot. *A rendőrbíró 2 hónapi elzárásra ítélte, majd az ügyet áttette a toloncházhoz és Müller internálását javasolta.*

MAGYARORSZÁG KISKIRAKATA

BALLON lóden- és viharkabát Márton és Szász Bálvány-utca 3. Címre ügyelni

Sramli és remek hangulat 10—3-ig a Grinzing teremben!

Hargita Nagymező-u. 22. Radius palota. Kitünő konyha, csapolt sör!

Magas áron veszek bútort, pénzszekrényt, szőnyeget, szövet- és plüssfüggönyt. Vidéken is. Varga, Visy Imre-utca 9. sz. Telefon: 138-153.

Fotelágy 58 P-től Recamié 168 P-től a készítőnél, Nagymező-utca 27. Kárpitosnál.

Elegáns nő és férfi Polgár kalapot visel VII., Wesselényi-utca 55. VI., Teréz-körút 18.

Perzsaszőnyeget veszek legmagasabb árban. STERNBERG, Dob-utca 2. Telefon: 342-937.

180—2000 □-ölig termő fajgyümölcsössel telkek 6.50—9-ig eladók! Ráday-utca 24/b. Telekiroda. Telefonhívó délután 3—5-ig: 188—581.

Szalontükör és asztal eladó Nádor-utca 24. földszint 5. szám.

OCELOTMACSKA és egy szürke MACSKABUNDA tökéletes állapotban eladó. Teréz-krt 34. II. Club-penzió. Berényi, d. e. 2-ig

Áll. kép. okl. zongoratanárnő vállalja kezdőknek és haladóknak zongoratanítását elsőrangú módszerrel és felvételi vizsgákra való előkészítését. Tel.: 122—033

Nagy bélyeggyüjteményt kiárusít Kisfaludy Lipthay bélyegüzlet, IV., Kristóf-tér 7—8. Ujdonságok, jobb sorok legelőnyösebben. Legmagasabb áron veszek bélyeggyüjteményt.

Könyvelését felfekteti: „Kontoservice" Telefon: 493-880

képeket. Képeit sajátos fényhatások és finom színezés jellemzik.

2. *Gerrit Adriaans*, az előbbi testvére, szül. 1638 jún.-ban Haarlemben, megh. 1698 jún. 14-én u. o. Testvérével együtt dolgozott, jelentéktelenebb művész. GENTHON I.

Béréclapu (növ.), lásd: *Adenostyles.*

Berese, most *Bercia* néven Romániához tartozó község a régi Kolozs vm.-ben.

Bérese (növ.), lásd: *Clematis.*

Bercsény, most *Svinná* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Trencsén vm.-ben.

Bercsényi-család *(Székesi gróf)*, a veszprémvármegyei elpusztult Berchény községből származó család. Első ismert őse *László*, ki II. Lajos udvarnoka, 1525-ben hont- és barsm.-i birtokokra kap adományt. Fia, *Imre*, Erdélybe költözik és 1577-ben Báthory Kristóftól kapja az előnevet adó Székest. *Imre* 1639-ben bárságot, *Miklós* pedig 1687 szeptember 14-én grófi rangot kapott. A család utolsó tagja *László* (szül. 1781 okt. 13-án Párisban, megh. 1835 nov. 28-án Kassán). DARÓCZY Z.

Bercsényi *Imre báró (Székesi)*, kamarai tanácsos, diplomata, Nógrád főkapitánya, szül. 1590-ben, megh. 1639-ben. Római és szentföldi zarándoklásából Erdélybe visszatérve, Bethlen Gábor szolgálatába állott, de nemsokára Ferdinándhoz pártolt. Mindkét szolgálatában végzett diplomáciai megbizatásokat. A svédek ellen huszárcsapatot toborzott, amiért jutalmul bárságot nyert. A svédek ellen harcolva esett el. TAKÁTS GY.

Bercsényi *László gróf (Székesi)*, Bercsényi Miklós fia, francia marsall, szül. 1689-ben, megh. 1778-ban. Eltemették Lusancyban. Ifjú korában II. Rákóczi Ferenc udvarába került. Résztvett a trencséni és a romhányi ütközetekben s a fejedelmet Lengyelországba kísérte. Innen 1712-ben Rákóczi ajánlatával XIV. Lajoshoz ment, aki őt testőrezredében századossá nevezte ki. 1719-ben Rodostóban magyar menekültekből a Bercsényi-huszárezredet szervezte XV. Lajos szolgálatára. 1758-ban francia marsallá nevezték ki. *(Forster Gyula báró:* Gróf Bercsényi László, Franciaország marsallja. 1925.) TAKÁTS GY.

Bercsényi *Miklós gróf (Székesi)*, ungmegyei főispán, II. Rákóczi Ferenc egyik leghívebb vezére és főtábornoka, szül. 1665-ben Temetvény várában, megh. 1725-ben Rodostóban. Apja szintén Miklós, aki 1687-ben a grófi rangot kapta. Buda visszavételénél (1686) vitézül harcolt s ezért ezredessé nevezték ki. Ő tájékoztatta az ifjú II. Rákóczi Ferencet a magyarországi állapotokról s arról is, hogy az elnyomott nép tőle várja sorsa javulását. Rákóczi menekülésekor ő is Lengyelországba sietett s ott készítette elő a felkelés ügyét.

Ennek megindulásakor lengyel csapattal jött Rákóczi segítségére. Mint katona, bátor volt; de mint vezér, vérmérséklete miatt nélkülözte a kellő megfontoltságot. Ez volt az oka, hogy a nagyszombati csatát (1704 dec. 26) elvesztette. A különböző béketárgyalásokon ő képviselte Rákóczit. 1707-ben fejedelmi helytartó lett. 1710-ben a

szerencsétlen trencséni csata után Lengyelországba ment, ahonnan Oroszország segítségét törekedett megnyerni, de siker nélkül. A szatmári békekötés után néhány évig Lengyelországban élt, ahonnan III. Károly első török háborúja alkalmával III. Ahmed szultán meghívására ő is Drinápolyba ment, 20.000 főnyi sereg élén a Temesvidéken Facsetig hatolt; de a török és III. Károly között nem támadt olyan háború, amelyből Magyarország felszabadítását remélhették volna. Aztán Bercsényi is Rodostóba került s ott is halt meg. Háromszor nősült. Feleségei *Drugeth Krisztina grófnő*, *Csáky Krisztina grófnő* és *Kőszeghy Zsuzsika*. Levelezését és iratait Thaly Kálmán adta ki hét kötetben (1868, 1875—1882). Fia, *László* francia szolgálatba lépett. *(Thaly Kálmán:* A székesi gróf Bercsényi-család története 1470—1835. I—III. 1885—1892.) TAKÁTS GY.

Bercsényifalva, most *Dubrinič* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Ung vm.-ben.

Bereu, a most Romániához tartozó *Szárazberek* régi szatmárvm.-i község mai neve.

Berczel *Jenő*, nyug. fővárosi alpolgármester, szül. 1873 ápr. 7-én Komáromban. 1894-ben lépett a székesfőváros szolgálatába s 1907-ben tanácsjegyző, 1913-ban tanácsnok lett s a pénzügyi, majd a városgazdasági ügyosztályt vezette. A háború alatt a hatósági zöldségüzem útján élelmezési akciójával olcsó főzelékkel és burgonyával látta el a főváros szegény lakosságát. 1911-ben ő indította meg s 1916-ban ő fejezte be a Gellért-gyógyfürdő és szálló, utóbb a vele kapcsolatos hullámfürdő és a

Széchenyi-strandfürdő építését. 1929 január 16-án alpolgármesterré választották, 1931 márciusában nyugalomba vonult. BALLA M.

Berczik *Árpád (Jászói)*, miniszterelnökségi miniszteri tanácsos és író, szül. 1842-ben Temesvárott, megh. 1919-ben Budapesten. Korán a Kisfaludy-Társaság tagja lett, később a M. Tud. Akadémiáé is. Irodalmi működését 17 éves korában kezdte az Üstökös c. élclapban. Előbb költeményeket, tárcákat, elbeszéléseket írt majdnem minden fővárosi lapba. Humoros írásai leginkább a Borsszem Jankóban jelentek meg. Ötvennél több darabot írt, vígjátékot, bohózatot, népszínművet és történelmi színművet. Különösen a kiegyezés utáni évtizedek jellemző alakjait és a saját kora politikai és társadalmi fonákságait vitte színpadra, a politikai élet parazitáit, az üresfejű nagyokat, a stréber hivatalnokokat stb. Legjobbak: *Himfy dalai* (1898), mely Kisfaludy Sándor korát rajzolja, *A fertálymágnások* (1867), *A népszerűség* (1868). *A protekció* (1885); népszínművei közül pedig *Az igmándi kispap* (1881). Összes színműveit 5 kötetben Kéky Lajos adta ki 1912-ben. GYULAI Á.

Bérczy *Károly*, műfordító és elbeszélő, szül. 1821-ben Balassagyarmaton, megh. 1867-ben Pesten. Eleinte ügyvéd és helytartósági tisztviselő volt, 1849-től kezdve csak irodalommal foglalkozott és a fővárosi napilapokba és szépirodalmi folyóiratokba írt költeményeket erős formaérzékkel és novellákat, mint az angol novellisták tanítványa. Főbb művei: *Élet és ábránd*, 2 kötet elbeszélés 1857-ben. Legismertebb műve Puskin orosz költő *Anyegin* c. verses regényének művészi fordítása (1866). Tagja volt a Kisfaludy-Társaságnak és a M. Tud. Akadémiának. 1857-ben a *Vadász- és Versenylap* c. sportlapot alapította a magyar sportélet föllendítése céljából és *Vadászműszótárt* adott ki. GYULAI Á.

Berdárka, most *Brdárka* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Gömör-Kishont vm.-ben.

Berde *Amál (Dóczyné)*, erdélyi festőművésznő, szül. 1886-ban Kackón. Nagybányán és Münchenben tanult. Festményei: főleg tájképek, erdélyi motivumokban gazdagok. Sikeres kiállításokat rendezett Bukarestban, Münchenben, Kolozsvárott és Nagybányán. Testvére Berde Mária írónőnek. Nagyenyeden él. JANCSÓ E.

Berde *Áron (Laborfalvi)*, kolozsvári egyet. tanár, a M. Tud. Akadémia lev. tagja, szül. 1819 márc. 8-án Laborfalván (Háromszék vm.), megh. 1892 jan. 25-én Kolozsvárott. Tanulmányait Kolozsvárott és Berlinben (1842—1844) végezte, ahol Dovét hallgatta. Marburgban Bunsennel és Giessenben Liebiggel ismerkedett meg. Bejárta Franciaországot és Svájcot. 1844—63-ban a kolozsvári unitárius kollégiumon természettudományokat adott elő, majd a jogakadémián a nemzetgazdaságtan és politika tanára lett. Megszervezte a kolozsvári egyetemet, amelyen 1890-ig tanított. Alapvető művei: *Légtüneménytan s a' két Magyarhon égaljviszonyai* (Kolozsvár, 1847), *A kémia oskolája* (1848, 57, 63). RÉTHLY A.

Berde *Károly*, orvos, szül. 1891 márc. 6-án Nagyenyeden. Tanulmányait Kolozsvárott végezte, ott nyert oklevelet 1914-ben. Marschalkó mellett dolgozott a bőrgyógyászati klinikán, 1926-ban a *Fertőző bőrbetegségek kór- és gyógytana* tárgykörből magántanári képesítést nyert. Több külföldi tanulmányutat tett, szakirodalmi munkássága a fertőző bőrbetegségek és a szifilisz kór- és gyógytanára vonatkozik. E lexikonnak is munkatársa. ANTAL J.

Berde *Mária (Roth Jenőné)*, írónő, szül. 1889 febr. 5-én Kackón (Szolnok-Doboka vármegye). Egyetemet Kolozsvárott és Münchenben végzett. Tanári diplomája megszerzése után előbb Enyeden, majd 1921-től Marosvásárhelyt tanárkodott, utóbbi helyen az állami felsőkereskedelmi iskolánál. Eleinte versekkel tette ismertté nevét, de a kritika inkább mint elbeszélőt és regényírót méltányolta. Első könyvei: *Bacsányiné Baumberg Gabriella* (1912), *Versek* (1912) még nem mutatják tehetségének igazi oldalait. Az 1917-ben megjelent *Örök film* már általános sikert aratott. 1923-ban *Romuald és Adriana* c. regénye az Akadémia Ormódy-díját nyerte el. Újabb kötetei: *Tükör* (1920); *Rina kincse* (1923); *Haláltánc* (1924); *Szent szégyen* (1925). Legújabb könyve, a *Földindulás* (1930), egyike az erdélyi irodalom legszebb alkotásainak. JANCSÓ E.

Berde *Mózsa*, kormánybiztos, szül. 1815-ben Laborfalván, megh. 1893 okt. 22-én. 1848-ban Háromszék kormánybiztosa volt. Az agyagfalvi gyűlésen ő volt a kormány képviselője. Rendkívüli erélyével és tevékenységével kiváló szolgálatokat tett a hazának. A szabadságharc után a josefstadti börtönbe zárták, hol nyolc évig szenvedett. 1857-ben kiszabadult s visszavonulva, gazdálkodott. A kiegyezés után osztálytanácsos lett a belügyminisztériumban. PALÓCZI E.

Berdicsev, kerületi székhely az ukrán Kijev tartományban, (1920) 72.830, nagyrészt zsidó lakossal, vasút mellett. Gabona- és állatvásárai keresettek.

Grünberg Lex. V. K.

1

Dóczíné Berde Amal festőművész

(1886 Kacsó –)

Kolozsváron él. Budapesten, Münchenben tanult, majd Kolozsváron Ács Ferenc magániskolájába is eljárt.

Igaz Szó 1972 november

777. old

Dóczíné Berde Amál 2

(1886 Kacsó –)

Két nyáron Nagybányán Réti István és Thorma János irányításával fölületesíti tudását

Igaz Szó 1972 november

977. old

Első nyilvános szereplése

1909 - London.

Képei kiállításai: Enyed (1913, 1927, 1933) Kolozsvár (1922, 1925, 1934, 1939, 1966, 1971)

Igaz hű 1972 november

777 old

Póczíné Berde Amal 4

Hazai Viállításai: Marosvásárhely (1925, 1931), Torda (1928), Nagyvárad (1935)

Igaz Szó 1972 november
777. old.

Dóczivé Berde Amál 5

Külföldi egyéni kiállításai:

Debrecen (1937), Budapest (1941).

1913-ban Münchenben, 1943 Budapeston,

1957-ben Melbourne-ben szerepelt

kiállításon

Igaz Szó 1972 november

777. old.

Dóczyné Berde Anna

„Szeretetés" c. képével
reprodukálója a képmellékletben

Igaz Szó 1972 november

Dóczíné Berde Amália festő

- tanulmányai
- Ács Ferenc irányítja K-váron
- Réti István és Thorma János keze alatt Nagybányán töréletesíti művészi tudását
- Felfigyel és irányítja Ince Jánost

Márkos András: Úttörő szerepet vállalt

Igaz Szó 1971/5 790 old

DÓCZY Terencné Jesto

M.D.A.

1916.ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... ~~1954.~~ Bp. 1954. 332.1.

DÓCZY Ferencné Jestő

M.D.K.

1915.ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.. Bp. 1954. 331.1

Nagyenyeden (Dóczyné Berde Anial képkiállítása)

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.

30 l.

B. M.: Dóczyné Berde Anial képkiállítása

Nagyenyed (Dóczyné itt rendezett képkiállítást)

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. I. r.

683. l.

Kulturkrónika.

Nagyenyed (itt él Dóczyné Berde Amál)

Pásztortűz, 1923. IV. évf. I. r.
60-62. l.

Tövisi géza: Művészeti kiállitások.

München (itt tanult Doczyné Berde Amál)

Pásztortűz, 1923. IX. érf. II. félév
7–8 l.

a. j.: Képzőművészeti seregszemle

Kolozsvár (itt fog kiállítást rendeni Dócsyné Berde Amál)

Pásztortűz, 1923. IX. évf. II. f.

7-8. l.

sz. j.: Képlőmű vészeti seregszemle

Dóczyné Berde Amália végrendeleti állítást rendelett

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. 11. n.

30. l.

B. M.: Dóczyné Berde Amália végrendeleti állítása

Dóczyné Bende Amália, festőművész

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. I. r.

683. l

Kulturkrónika

Dóczyné Berde Anial festőművész

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.
30. l.

B.M.: Dóczyné Berde Anial képkiállítása

Soczyné Nagemyeden kipki álli-
tást rendezett

Pásztortűr, 1922. VIII. évf. I. r.
683. l.
Kulturkrónika.

Dóczyné Berde Amál

Jó mester hiányáról, feltűnő rajzhibákról, tónus- és formakompozíció hibás voltáról beszél az alábbi kritikus fenti képeivel kapcsolatban. Tájképeit dicséri:

Jánosházy György:
Kalotaszeg a művészetben.
Kolozsvári Szemle
1944. 151. l.

Dóczyné Berde Amál

festő

Koll. kiáll. Kolozsvár.

Maksay Albert:

D. B. A. tárlata.

Pásztortűz. 1939. 259.

260. l. képpel.

...ség, technikailag

Valószínű, hogy a magyar...
zésével a templomépítő progra...
újonnan épült templomok te...
támaszkodhatott a szent király t...
jelentős része idehaza készült ...
Tudjuk, hogy a görög apácák ko...
textilművészet műhelyei voltak.

A székesfehérvári miseruhát...
kitották át palásttá. Elől felhasít...
belőle. Ekkor kapta gyöngyökke...
kőornamentikából jólismert moti...

Koronázási palásttá átalakítot...
dísze volt a székesfehérvári bazi...
feljegyzése is bizonyítja. A bazilik...
kincseiből semmi sem maradt ko...
alapján sem nagyon ismerjük. Tu...
dok korában itt őrizték a koroná...

[1] GEREVICH: id. m., 277—278. l. A r...

[2] Gutofredus prépost 1198-ban III. ...
őri szervezetről (custodia) mint meglévő...
patus Vesprimiensis I. k. 7. l.

Dóczyné Berde Amál

wód

Maksay Albert:
Dóczyné Berde Amál
tárlata. Pásztortűz
1939. 259. l.

dupl

Dóczyne Berde Amál

A Hirnök (Kolozsvár
1935. 30. l.

PESTI NAPLÓ
MEGJELENIK REGGEL

AZEST
MEGJELENIK DÉLBEN

MAGYARORSZÁG
MEGJELENIK ESTE

KIADÓHIVATALI ÜZLETHELYISÉG: VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 18—20
KIADÓHIVATAL ÉS SZERKESZTŐSÉG: VII., RÁKÓCZI-ÚT 54. SZÁM

79947 *szám.* P 2 f 1

Előfizetési jegy Pest c. lapra

Dr Szentiványi Gyula úr

Lángmanyosi út 16 ½ 1

ELŐFIZETÉS 193 9 VIII. 1 *-tól* VIII 31 *-ig.*

Budapest, 193 9 VIII. 1 *hó* *nap.*

5

Az előfizetési jegyet tessék megőrizni!

a kiadóhivatal megbízásából

82949. ATHENAEUM

Dóczyné Berdek.

Ellenzék (Kolozsv.)
1919. aug. 2.

BUDAPEST
39.XII.30.-6
112

Dóczyné Berdeck.

Keleti Ujság 1~~938~~

1938.48.27.

PESTI NAPLÓ — MEGJELENIK REGGEL

AZ ÉST — MEGJELENIK DÉLBEN

MAGYARORSZÁG — MEGJELENIK ESTE

KIADÓHIVATALI ÜZLETHELYISÉG: VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 18—20

KIADÓHIVATAL ÉS SZERKESZTŐSÉG: VII., RÁKÓCZI-ÚT 54. SZÁM

88069 *szám.* P 3 f

Előfizetési jegy PESTI NAPLÓ c. lapra

Dr. Szentmányi Gyula úr

XI Lágymányosi út 16 ½ cm 1

*ELŐFIZETÉS 193*9 szept 1 *-tól* szept 30 *-ig.*

*Budapest, 193*9 IX *hó* 1 *nap.*

5

Az előfizetési jegyet tessék megőrizni!

a kiadóhivatal megbízásából.

82949. ATHENAEUM

Doczynić Berdea.

Makkai S. cikkei:
Ellenzék 1925. ápr
11.—és Pásztortűz
1925. 177. l.

B) me

A m. kir. minisztériumnak 7.7

a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásán

végrehajtás

Szószerin

1. §.

(A T. 1. §-ához.)

A jelen rendeletben szabályozott bejelentések során a T. 1. §-ának alkalmazása szempontjából jelentős ténykörülményeket állami anyakönyvi kivonattal kell igazolni. Ha a születés, illetőleg házasságkötés idejében vagy helyén állami anyakönyveket nem vezettek, az említett ténykörülmények igazolására felekezeti anyakönyvi kivonat (keresztlevél, házasságlevél) szolgál. A felekezeti anyakönyvi kivonat helyett más hiteltérdemlő közokirat is igazolásul szolgál abban az esetben, ha az érdekelt fél az illetékes felekezeti anyakönyvvezető által kiállított nyilatkozattal igazolja, hogy a szükséges anyakönyvi kivonatot anyakönyvek hiánya miatt kiállítani nem lehet.

Az izraelita hitfelekezetből keresztény hitfelekezetbe áttérést az erre vonatkozó bejegyzést tartalmazó anyakönyvi kivonattal (keresztlevéllel) kell igazolni.

Ha az anyakönyvi kivonatnak az áttérésre vonatkozó adataiból nem lehet megállapitani hogy az áttérés valamely, a T. alkalmazása szempontjából lényeges időpont előtt vagy az után történt-e, az áttérés napját (1868 : LIII. t. c. 6. §.) az 1868 : LIII.

Dóczyné Berde Amál

festő

l.

Szépmüveszet

1942.126 l.

Maksay A:

kóc m. mův dělo

1919-42

SIMONI GUSTAVE MÓ

D. Berde Amál

(Dóczyné Berde Amál)

l.

Maksay A

Kolozsvár képem élete a husabbiji sorban

Művészeti hetek

Kolozsvár 1942.

38. l. 39. l. 40. l 44. l.

D. Berde Amál

festő

Nagyenyed

1929.

vagy

Suly Fritz:

XI. l.

Erdélyi m. ork.

1918-1929.

Kvár 1930

MAGYAR KÖNYVBARÁTOK
KIR. MAGY. EGYETEMI NYOMDA KÖNYVESBOLTJA
BUDAPEST IV, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM
LEVÉLCÍM: POSTAFIÓK 242. TELEFONSZÁM: 186-281
POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA 58.037

Nag
Mélt
Nag

1943.III.5.

SZÁMLA

BÉLYEG
(11856/1879. P.
megállapított s
mentess

MENNYISÉG	FELSZÓLALÁSOKAT 14 NAPON BELÜL ÉS CS SZÁMLA BEKÜLDÉSE MELLETT VESZÜNK FIG
1	Kopp: Ismeretlen magyar festők
	SÁ/RNÉ, fiz 30 nap alatt

Dóczyné

gyenge illusztrációi
az alábbi műben

Kertész József:

Harajáró lelkek —
nagyenyedi képek.
Bp. 1929.

Dóczyné Berde Amál

Napfényes férfiaktja, hevező nője sikerült alkotások. Ugyláttsik Nagybányán tanult.

Keletmagyarország

1921 márc. 28. (Erdélyi képzőművészek tárlata.)

Dóczine Berde Amália festő

„Sportolók"

(- festmény)

Igaz Szó 1971/5 791. old

Doczy né Berde Amál

„Kicsi Kiss'a"

1977. jan. 7. A Hél.

MDK

Dóczyné Berde Amál kolozsvári festőművész

Lakodalmi készülődés

Kalotaszegi galambok

Szkerisorai jégbarlang

Kalotaszegi agyagbánya

R.Sz.I: Kiállítások. Uj Magyarság, 1941. okt. 5.

MDK

Dóczyné Berde Amál

Biró J: A marosvásárhelyi képtár. Magy. Művészet, 1937. 177-78 l.

Dóczyné Berde Amál MDK

Békási szoros, olf.

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c. kiáll.

MDK

Dóczyné Berde Amália

"Templomba menő kalotaszegi nők" c. olajfestményét megvásárolta a Déri Múzeum.

Debreceni Déri Múzeum Evkönyve 1938. 53.l.

M.D.K.

Dóczyné Berde Amália nagybányai festőművésznő Petőfi-emlékrajza: A fehéregyházi Petőfi-emlék.

Mélynyomás, -- rajza után.

Panoráma. Bécs. 1922.aug.2o. 34.sz. 3.p.

/Dóczyné/
D. Berde Amál, festö
Kolozsvár.

MIK

432. Vihar után. Olf.

609. Békási szoros. " 23.1.

Bp.Mücs.-"A Magyar Művészetért" Képzöm.Kiáll. 1942.
jun.6.-22. Kat. 17.1.
és 23.1.

Dóczény Berda Amál

MDK

Ázsiai emlékek

Műcsarnok 1941 Arcképkiállítás

Dóczyné Berde Amál

Templomba menő kalota-
szegi nők c. ~~ko~~ dájf. 1938-
ban vétel utján szerezte
a Déri Múzeum.

Évk Déri 1938. 53. l.

Nejjei vannak a kapcsi
Szepinvizeti muzla a Fürarvi hajtlan a marosvásár
helyi ad a debreceni Déri
Múzeumban.

Dóczyné Berde Amál

Fův. nápř.:

Székelykő, of

12. Érkezett: október 2 án.

Úr!

a. Kelt becses megke=
jnálattal kell értesitenem
at, hogy a szepesi vár=
felvételek, alap-vagy terv=
országos levéltárban
ltattak.
léltóságoa kiváló tiszte=
vánitását.
, 1902, szept. 19.

D. Paulovgyr
országos főlevéltárnok
miniszteri tanácsos.

D. Berde Annál

(Magyar művészetért kiáll.) Bpest
Műszarnok
1942.
432.609.l.

Vihar után of.
Békási szoros. of.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. K

5 6758.
190 .... évi ..... számv. sz.
III.
..... ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos följegyzése kéretik.

A műemlékek tek. orsz.bizottsá

A zólyomi várfe
kelt felterjesztésére val
kelt számadóval leendő kö
bizottságot, értesiteni, ho
rendelettel a zólyomi vá
utalványozott 2300 K., tov
l tésére utalványozott 16

Dóczyné Berde
Amál

l. Kolozsvári Mű-
csarnok megnyitó
kiáll. Kat. 1943

Radnai Havasok-
ban, of

Koner V. VI. 278.

D. Berde Amál

Emlékerés, olaff.

Művészets hetek
Kolozsvár 1942.

91. l

1904-1942
20f
MAGYAR KIR. POSTA

Berde Amál
(Dózsáné Berde
Amál)

Kalotaszegen, of.
Erdélyi Képzőmű-
vészek Karácsonyi
kiáll. 1943.
Kolozsvár

5748/eln.szám.

A Müemlékek Országos Bizottságának mult évi augusztus hó 24-én kelt 483 számú jelentésére hivatkozással, tudomásúl, közlöm.

Budapest, 1905.évi február 24.

Dóczyné Berde Amál

festő

Kolozsvári Műtarnok.

1944. Erdélyi képzőmű-
vészek pünkösdi
kiáll.: Irisztelep,
Agyagbánya, of.

Dóczyné Berde Amál

festő

Vkminki áll. 1943

Ősi ház Kalotaszegen,

olaff.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Ohuki

1941 nov Archéphiile

Ázsiai emlékek

HORNYÁNSZK

MAGYAR KIRÁLYI UD

BUDAPEST, VI., AR

TELEFONSZÁM

ALAPÍTTAT

Postatakar
csekk
94

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZO

Megtisztelő

az alábbi költségelőirányza

le papírmintánkat is:

1000 példány KÉPES FÜZET 24

gu garmond ritkított szedési

Dóczyne Berde Amál

Tájkép

Biró József

A marosvásárhelyi képtár.

MAGYAR MŰVESZET

1937. 178. l.

erőd,

Csiupe 1934

Budapest,1937. novemb

Nagyméltóságu

H ó m a n B á
m.kir.titkos tanác

DÓCZY BERDE Amál *38, 53, 54, 79,* **4**
Nagyenyed, 1886. december 15.–Kolozsvár,
1976. december 12.
Nagybánya, festő

Banner Erdély

Zoerard nem onnan, hanem az isztkéről származott, s ez a vidék éaz itáliai remeteszerzetességgel.t helytelen, hanem a városnévből félre a későbbiekben./ András remeteség magányát vállalta", szerint a Trencsénnel szemben emelngjában. A böjtöket szigorúan beejszét fogva az erdő egy magányos De még ez sem volt neki elég. a legkevesebbre szoritani. "Egy simitott ugyan, kis keritéssel eritésbe éles nádszálakat rögzi-

Dóczyné Berde Amál, festőművész

Gruzda János sajátos utakon járt, amint művésztársa Dóczyné Berde Amál említette: Grúzdát a föld érdekelte, nagy hatással volt réa az erdélyi tél. Képei nagy része téli tájkép.

Borbáth Dániel: Gruzda János – az erdélyi téli táj festője –

Utunk, 1980. febr 15.

MDK

DÓCZY ORBÁN

Mátyás korában Egert birtokolta és fejlesztette

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.13.

Képzőművészeti Alap kiadása.

MDK

DOCZY ORBÁN püspök

könyvtárának művészeti értékére utalások.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.28.

Képzőművészeti Alap kiadása.

Dóczi Pálné ipamnivész

Pesti Hirlap. 1920. máj. 13. 5

K. K. A. Grafikai Miállítás

Dózsi Pálné épanuvész

Pesti Hirlap. 1920. apr. 21.5

Stövönuvészeti kiállitás kérful

M.D.K.

DÓCZY Pálné Jesbő

1914.-ben Nagybányán dolgo zott

Réti: Nagybánya... p., 1954

MDK

Dóczyné

Erdélyi művészeti kiáll. Walter Gyula: Festők és szobrászok. Erdélyi Szemle, 1919. jun. 284 l.

M.D.K.

DOCSKAL Paulus murariorum (magister

Modor

1952)

Művért. (Kapossy János: Epitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828,-ban. 135 .1.

Ø Doda Bálint

tálas

Hunvásárhely

l.

Ladányi II.

III. 119. l.

Ø Dóda Kiss János

hmvásárhelyi tálas

1742

lád

Csongrád v megye

(Vármegyei Szociográfiák II.) 35. l.

Egy Eötetben az

I. sö vésnel.

Dóda Kiss János

Talas 1742. Hód-
mezővásárhely

Kiss Lajos. A hódmező-
vásárhelyi Tálasság tör-
ténete. Dolgozatok
a m. kir. Ferenc József
tud. egyetem arch. intéze-
téből. Szeged, 1926. II. 185. l.

Méltóságos

Dr. Petrovics

az Orsz. Magy. Szépmüvésze

Dodalo János

budai kalmár a
török uralom idejeben
eredetileg ékszerész volt.
és a hadi tanácsnak
egyik örmény kéme.

Littke Aurél:

Buda-Pest a török
uralom korában.

Bp 1908. 41. l.

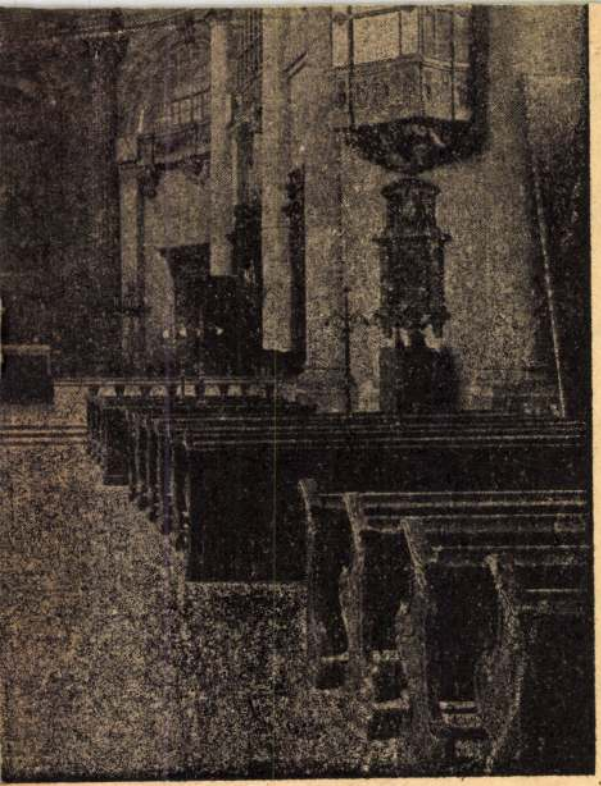

…ný belseje a Kremser Schmidt

3

…ávolitáse után

Dodek György

Grafikus, a Képzőművészeti Alapot képviselte az első miskolci grafikai biennále zsűrijében.

Északmagyarország 1961. szept. 22. 4. p.

Dodek Jenő (Eugen)

festő lejbányán a
csek megszállás alatt.

Toman

100. l.

Dodek Jenő

1911/12 - 1914/15 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

1932-33. 76. l.

- 122 - M. D. K.

Dodek Jenő, festő, 1892

a budapesti és a prágai Iparmű-
vészeti iskolán tanult.

Marian Váross: Slovenské výtvarné mnenie
1918 - 1945.

86. old.

1960.

megírva

Doderer, Wilhelm

becsi épitész-tanár

l.

Lykaközös

84. l.

Lyk. K.M. 84 l.

A m. postatakarékpénztártó

BUDAPEST 47 IX. 10. 17. 54 c

16136

MUEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest

IX. Hőgyes Endre u. 10.

Hivatalból
Díj átalányozva

Doderer

bécsi épitész

l.

Edvi Bp

279 l.

1881. 8. tervei szerint
épült ~~Herkules fürdő~~
Mehádiána Tatarczy-villa

VV. 1872. 404, 406 l.
A budai katonakorház
a Kriszfunaváros-bani
Képpel

VV. 1887 218. l.
Képpel

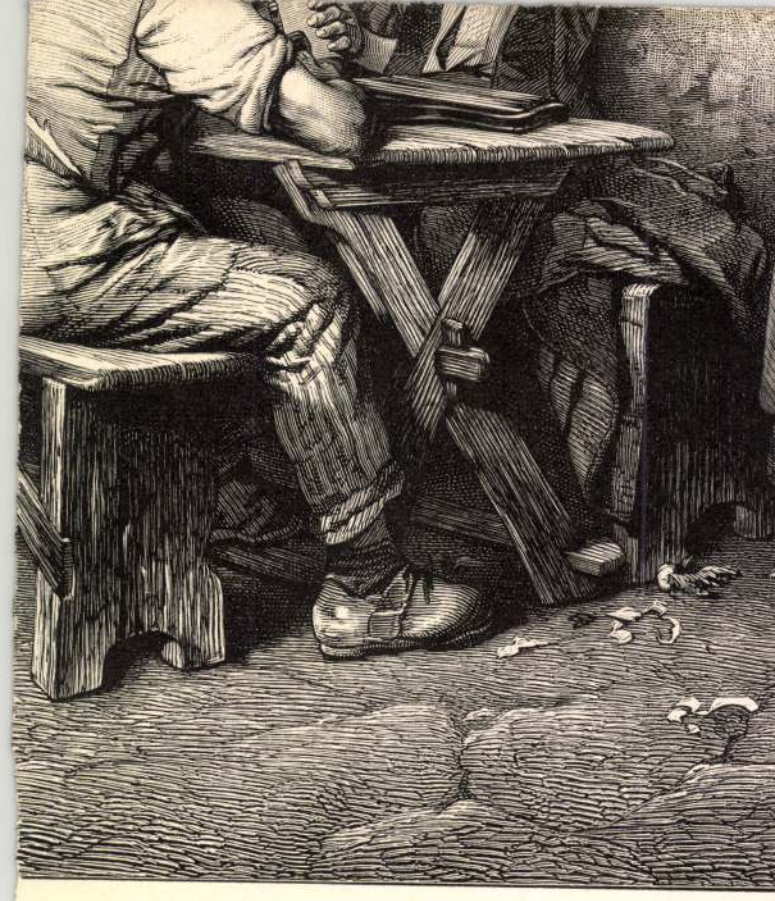

älde von Adolf Lüben.

Franz Hanfstängl in München.

VI

Doderer

becsi épitész

Kruztmavarosi

Matonai kórház

1870–72. közt

épult.

l.

Edvi Illés Aladár

Budapest műszaki

utmutatója

Bp. 1896

279 l. 280. l. utan

köppel

Doderer

bécsi nemegetemi tanár
szerverte az Alkotás utcai
katonai korhárat Epitettek
1870-72. 1877 ben
vettek használatba

Bpmúz. 279. l.

Nem értem, miért hagytam
ezt ki az I. sz. kötetből?
Pedig a Vas. Ujsg is
írt az alkotás utcai korhár
sól külön cikket.
Valószínűleg, mert a pontos
tgül és hal. datumot nem is mert
Lásd Thieme-Becker.

Doderer, Wilhelm,
osztrák épitész; sz. 1825
jan 2. Heilbronnban,
mh. 1900 máj 13, Bécsben
U. o. 1866-tól a ~~bécs~~ a techni-
kai főiskola tanára volt.
Az osztrák-magyar katonai
iskolák ~~a magyarabásu~~
megiét ~~Bécs~~ felvételeit, kör-
tük a kassai, kismar-
toni kőszegiés fehérlem-
plomi kadétiskolák fel-
vételeit ~~Dégát~~ rajzai után
könyomatban adták
ki 1870 körül. D. tervez-
Bécsben
te a bpest-krisztina-
varosz katonai kórhá-
haz et, mely e tervek
szerint 1870-72. épült.
1881. tervezte a nehá-
diai Tatarczy-villát.

Doderer

1870 körül rajzolta kőre a magyar kadétiskolákat:
Kismarton.Kőszeg.Fehértemplom. Kassa

Nagy haránt fólio

Doderer

Gaukler

Osztrák $\frac{1}{4}$ forintos 1859

Av. Gyöngykoszorú belül körirat: FRANC. IOS. I. D. G. AVSTRIAE IMPERATOR. Közepen: Ferenc József jobbaldali babérkoszorús arcképe; alatta: B.

Rev. Gyöngykoszorú belül körirat: HVNG. BOH. LOMB. ET VEN. GAL. LOD. ILL. REX A. A. 1859. Közepen: osztrák bőrsdalmi ciner; alatta: $\frac{1}{4}$ FL.

Peremén: VIRIBVS VNITIS

Átm: 23 m/m Súly: 5·3 gr

Vitel 1·50 P-ért Wien W. Teniks Luzerk 7.

1017

1929. XI. 29.

Doderer

Fehértemplom. T. 4506.

A középtért elfoglaló városon innen van a két emeletes katonai nevelő intézet, melynek kőrallal körülvett udvarán a növendékek játszanak. Az előtérben két katona halad balra, jobbról pedig szekér vágtat négyes fogattal és közelében négy ló legelész. Felirata:

K.K. MILITAIR-UNTER ERZIEHUNGHAUS
zu Weisskirchen
(im Banate.)

alól balra: Doderer gez.
középütt: Mit Vorbehalt des Nachdrucks.
jobbra: Artist. Anst. v. Reifenstein & Rösch in Wien.

Szines kny., aranykeretben, melynek mér. 28.5: 45.2 cm.

57-94-84.

Fehértemplom:

A katonai nevelő intézet.

~~A~~ ~~közepsérb~~ két emeletes ~~nevelőintézet~~ épület, melyet kőfallal kerítettek be s a melynek udvarán ~~közepen a~~ növendékek játszanak. A falak mentén ~~pedig~~ fák díszlenek. Az előtért átszelő úton két fegyvere katona ~~fegyverrel a vállon~~, halad, mig jobbról négyfogatos szekér vágtat. ~~mig a~~ A mezőn négyló közi le figyelmünket, melyek ból ~~közül~~ egy a földön hever. A hátterben hegy ~~emelkedik, melynek~~ tövében a község épületei emelkednek a középütt kiváló templommal. Felirata a kép alatt három sorban:

„K. K. MILITAIR-UNTER-ERZIEHUNGSHAUS
zu Weisskirchen
[im Banate]"

alól balra: „Doderer gez."
Középütt: „Mit Vorbehalt des Nachdrucks"
és jobbra: „Artist. Anst. v. Reiffenstein & Rösch in Wien."

Könyomat, szinezve, aranykeretben, melynek méretei 28.5: 45.2 cm.

Ltsa 4505 (keret nélkül s iráselőtt)
4506 (kerettel s feliratokkal.

57/94 № 84-85.

Kis-Marton:

A katonai nevelő intézet.

Jobbrá egészen magánosan áll a ~~kadett~~ háromemeletes iskola előtte szökőkuttal s körülötte ~~körül~~ kerített kerttel. Az előtérben az úton két fogatos hintó hajt, a kőhidnál egy férfi halad és jobbrá a házikó közelében, hol gémes kút is van, férfi és nő beszélget. Balrá maga a város van az Esterházy-kastélylyal, a ferencziek templomával s a plébániával, melynek négyszögletes tornyát csucsban végződő tető fedi. A háttérben a Lajthahegység vonul el. Felirata a képalatt két sorban:

„K.K. CADETTEN INSTITUT
zu Eisenstadt."

alól balra: „Doderer gez."
középütt: „Mit Vorbehalt des Nachdrucks"
és jobbra: „Artist. Anst. v. Reiffenstein & Rösch in Wien."

Könyomat, vonalkeretben, melynek méretei 28.5 : 45.4 C/m.

Ltfca 4513 (színes).

57/94 № 43.

Kassa. T. 5827.

A középtérben balra van a katonai nevelő intézet, melyen innen a fasorban kocsikat és járókelőket látunk; az előtérben pedig a város felé balról a hid előtt puttont vivő asszony közeledik fiával. Felirata:

K.K. MILITAIR-OBER-ERZIEHUNGSHAUS
zu Kaschau.

alól balra: W. Doderer gez.
középütt: Mit Vorbehalt des Nachdrucks.
jobbra: Artist Anst. v. Reiffenstein & Rösch in Wien.
a bal sarokban: J. Varoni lith.

Szines kny., mér. az aranykeretnek 28.6: 46 cm.

140-95

Kis-Marton. T. 4513.

A háttérben balra látszik a város a herczegi kastélylyal, az előtérben pedig a katonai nevelő intézet köti le figyelmünket, melyen innen az utat, a hol balra kétfogatos hintó hajt, járókelők élénkitik. Felirata:

K.K. CADETTEN INSTITUT
zu Eisenstadt

alól balra: Doderer gez.
középütt: Mit Vorbehalt des Nachdrucks.
jobbra: Artist. Anst. v. Reiffenstein & Rösch in Wien.

Szines kny., aranykeretben, a melynek mér. 28.5 : 45.5 cm.

57-94-43.

57 57.

O Doctter Eleonora

Doelter Eléonora.

1911 Őszi kiáll.

Három nyirfa ered.kézny.
Hollandiából, " "
Este Velencében, " "
Este Münchenben " "
Szénaboglyák,famet.
Hollandi tájak, famatsz.

Nemzeti Szalon

MDK

Doepler

Czakó E: Az Ipm Muz. czlibr. kiáll. kat. 1903.

69 l.

DOESBURG Theo van

Komposíció gouache 367 x 246 mm

XX. Századi Művészet
Szépmüv. Muz. 1975.

DOESBURG Theo van

Komposíció repr.

XX. Századi Művészet
Szépmův. Kníz. 1975.

Does, Simon van der

Sz.Amsterdam 1653, megh.Antwerpen 1718.

"Alkonyati táj birkákkal"

o.v.

28.o.

/Czobor-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1960.

Doctechum Joannes
& Lucas

Doctechum Joannes
& Lucas

Térkép.

T. 8343.

Magyarország.

A két angyaltól őrzött koronás czimerrel, meg RVDOLPHVS II. ELECTVS ROMANOR. IMP. és AMVRATES III. TVRCAR. IMPERAT. medaillon képeivel diszitett szines térkép felirata fölül:

HVNGARIAE TOTIVS VTI EX COMPLVRIBVS ALIORVM GEOGRAPHICIS CHARTIS à Matthia Zinthio Norico delineata est recens editio.

és alól jobbra: Ioannes à Deutecū és Lucas à Deutecum fece.

Rm., mér. a rl. 29.7: 48.8 cm.

Sz. n. 105-903
650-902-9.

Deutecum (Doetechum)
Joannes à-jun

l.

Glaser Karlsruhe
125. l.
es 463. A.

Kés, vasból, pozsonymagyar IV. 119

Deutecum (Doetechum)

Lucas a

l.

Glaser Karlsruhe

125.-

cs 462, 521, 523.-

Kőveshalom a hortobágyi pusztán

TV. 119

Deutecum (Doetechum)

Joannes a

l.

Glaser Karlsruhe

124. l.

ei 462, 521, 523. 4.

Kőszobor, római IV. 120.

D. Dohanek Nándor

festő

Balatonfüredi táj, vízf.

Balatonfüredi móló, vízf.

Nemzeti Szalon

IV. Balatoni kiáll.

1930 szept.

1930. az állatkerti plakát pályázaton pályaművét a főváros megvásárolta

Magyar Iparművészet

1930. Zio l

(Az állatkerti plakátok.)

D. Dohanek Nándor.

1930 IV. Balatoni kiáll.
Füredi táj, vízf.
Füredi móló, vízf.

Nemzeti Szalon

Dohanek Nándor

Jenő

1917 – 1922

Érmiek 1930. 82. l.

Egri Nörn

1618. cseh-mette

és 1622–1623

D.Dohanek Nándor,festö

47. Balatonfüredi táj. Aquarell
48. Balatonfüredi móló. "

Nemzeti Szalon. -A Balatoni Társ. IV.Kiáll.
Bp.1930 szept. Kat.

Dohános István M.D.K.

grafikus. Jelenleg a "Saturday Evening Post" c. hetilap rajzolója.

vö. Magyar album. Szerk.Incze Sándor. Elmhurst, 1956. American Hungarian Studies Foundation.

DOHÁNY UTCAI ZSINAGÓGA

ÁTRIUM 97/1

SZÖVEG: LOVAS CECÍLIA

KORUNK A DOHÁNY UTCAI ZSINAGÓGA SALAMONI REKONSTRUKCIÓJÁRÓL TEMPLOMA

A szentsátortól a zsinagógákig

A zsinagóga (a görög szynagógé szóból) egyet jelent a „gyülekezés házával".

A zsidók első kultuszépítménye a pusztai vándorlások idején, i. e. 1250 körül felállított Szentsátor vagy Frigysátor volt. Nyújtott négyszög formában épült, előtte nagy pitvarral, a pitvarban oltárral az égő áldozatok számára. Maga a sátor két részre oszlott, a Szentélyre és a Szentek Szentjére, ahol a törvénytáblákat rejtő frigyládát őrizték.

Az első központi kultuszhelyet, a Szentsátor tagolódását követő jeruzsálemi templomot Salamon király építtette az i. e. 10. században, majd Nabukodonozor babilóniai seregei rombolták le i. e. 586-ban. A babilóniai fogság (i. e. 586–538) után, i. e. 516-ban újjáépült a jeruzsálemi templom. I. sz. 70-ben a rómaiak szétszórták Izrael népét, és elpusztították a templomot. A Főszentély szerepét a babiloni fogság idején kialakult gyülekezeti házak vették át. Maga az istentisztelet is átalakult, az áldozati kultuszt felváltotta a közös ima, a szent iratok olvasása és szóbeli tanulmányozása.

A Dohány utcai zsinagóga története

Az 1850-es években a pesti zsidó Hitközség létszáma és anyagi ereje olyannyira megnövekedett, hogy halaszthatatlanná vált egy új templom építése. Ekkor a hitközségen belül már körvonalazódott az ortodoxok, azaz a hagyományokat követők és az állampolgári és kulturális azonosulás, az asszimiláció híveinek tábora. A modern többség hatására 1845-ben olyan templom építése mellett döntöttek, amely tiszteletben tartja a tradíciókat, de helyt ad a liberalizációs törekvéseknek is. Így az 1859-ben átadott Dohány utcai neológ zsinagóga a keresztény templomépítészet hatását mutatja. Az istentisztelet fényét orgona és kórus emeli.

A Dohány utcai templom megtervezésére három építészt kértek fel. Hild József klasszicista tervben, a fiatal Feszl Frigyes velencei és bizánci elemekkel dúsított romantikus stílusban gondolkodott. A pályázat elnyerője, a bécsi zsinagóga neves építésze, Ludwig Förster a romantika félköríves stílusát dúsította fel orientalizáló elemekkel. Bravúros historizáló építészettel egyesítette az antik középületek és a román, illetve gótikus templomok elemeit a mór díszítőjegyekkel, így hódolva a korabeli mezopotámiai ásatások és az iszlám építészet előtt.

A Dohány utca átlós iránya megnehezítette az épülettömbök hatásos elhelyezését. Förster, csakúgy, mint Feszl, fordított alaprajzú előudvar kialakításával két hitközségi épület közé ékelte a zsinagógát. A homlokzatot enyhén a Károly körút felé fordította, ezzel hárítván el a telek alakjából adódó nehézségeket.

A templom elrendezése és arányai megfelelnek a Salamoni Templom bibliai leírásának. A Förster alkalmazta építészeti eszközök, így az öntöttvas szerkezetek, a felső világítás, a nyers tégla építési mód, a kor technikai vívmányai.

Förster háromhajós, álbazilikális elrendezésű épületet alkotott. A homlokzatot két karcsú lépcsőtorony fogja közre, a Salamoni Templom két homlokzati oszlopának emlékeként. A hazai zsinagógaépítészetben először megjelenő tornyok a keresztény templomépítészetet idézik, s fontos elemei az emancipációt hirdető szimbólumrendszernek.

Az előcsarnok az imatérbe vezet, amelyet a kétszintes női karzatok homlokvonala és az öntöttvas oszlopkötegek osztanak három hajóra. A tér tökéletes szimmetriáját a bravúros statikai szerkezetnek köszönheti. A női karzatokat karcsú vasosz-

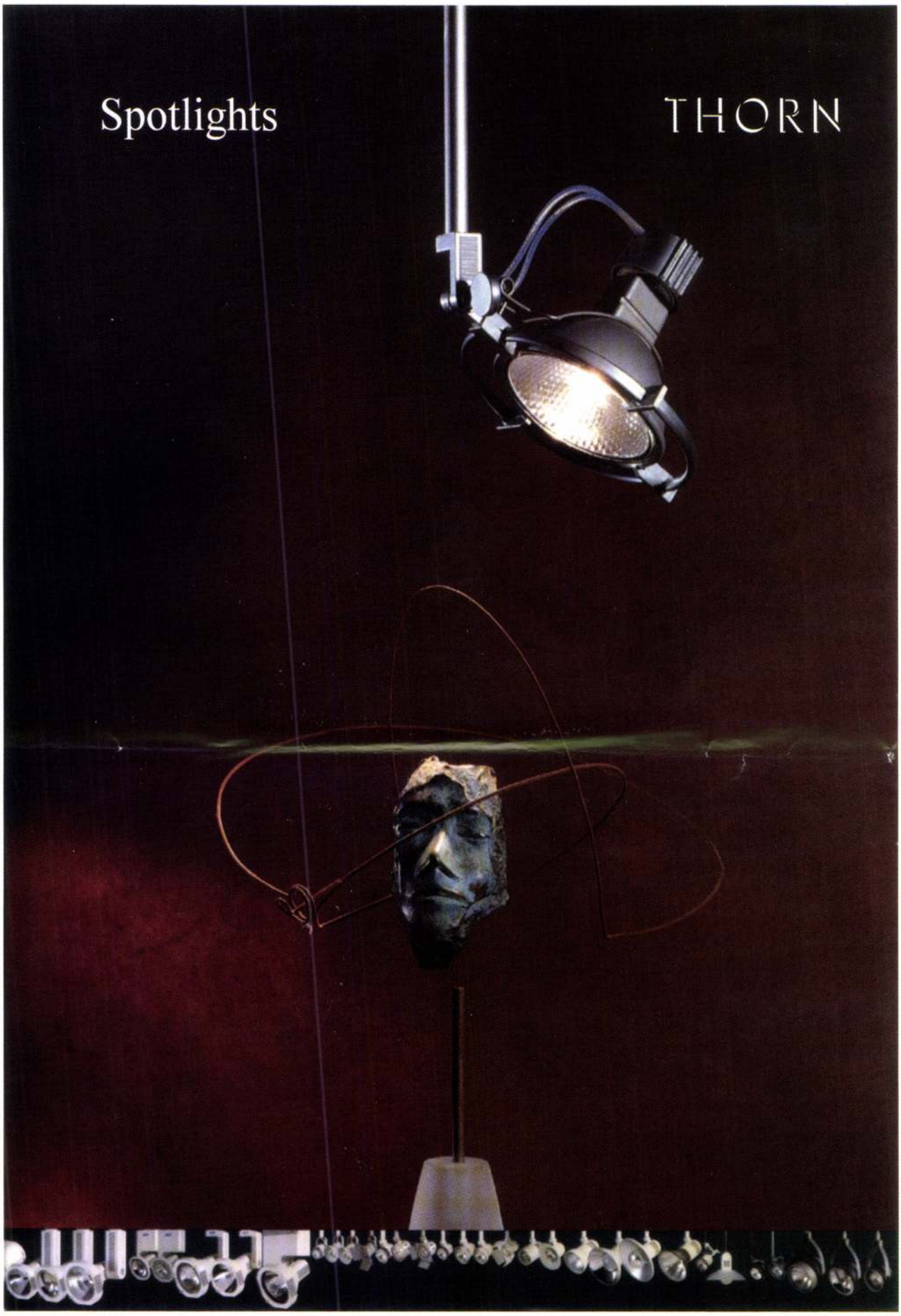

THORN LIGHTING HUNGARY KFT.
1088 Budapest, Rákóczi út 1–3.

Telefon: 118-9022, 266-0721, 266-7770
Fax: 267-2866

A SZÓSZÉK ÉS AZ EREDETI HŰ MÁSOLATAKÉNT ELKÉSZÍTETT FALIKAROK, A KÉTSZINTES NŐI KARZAT HOMLOKVONALÁNAK RÉSZLETÉVEL (FOTÓ: [illegible] BASZTON)

lopok tartják, a vízszintes mennyezetek szerkezetileg öntöttvasgerendák közé fogott ürestégla-boltozatokból épülnek fel.

A belsőépítészeti munkák Feszl Frigyest dicsérik. A belső leghangsúlyosabb eleme a keleti oldalfal csegelyes kupolával fedett szentélye, amelyet 12 méter átmérőjű diadalív választ el a főhajótól, akárcsak a keresztény templomok apszisát. A szentély előterében helyezkedik el az úgynevezett alsó szószék, középen pedig a gazdagon faragott nagy szószék, amelyet összecsukott állapotában tóraolvasóként, illetve kántori előimádkozói pulpitusként használnak. Három lépcső vezet fel a gazdagon kiképzett Frigyszekrényhez, más néven Tóraszekrényhez. Felette helyezték el az orgona sípjait, majd 1902-ben, az egyik átépítés során, újabb sípok kerültek az oldalszárnyak fölé.

Az első megerősítési munkákat 1864-ben végezték. 1893-ban két újabb lépcsőházat építettek az épülethez. 1931-ben, a Hősök Emléktemploma és a Zsidó Múzeum építésekor a főbejárat előtti bal oldalszárnyat részlegesen lebontották, a két épület közötti teret árkádsor kialakításával építették körül. 1944-ben a katonai körlet-té alakított zsinagógában munkaszolgálatos századot helyeztek el, a németek

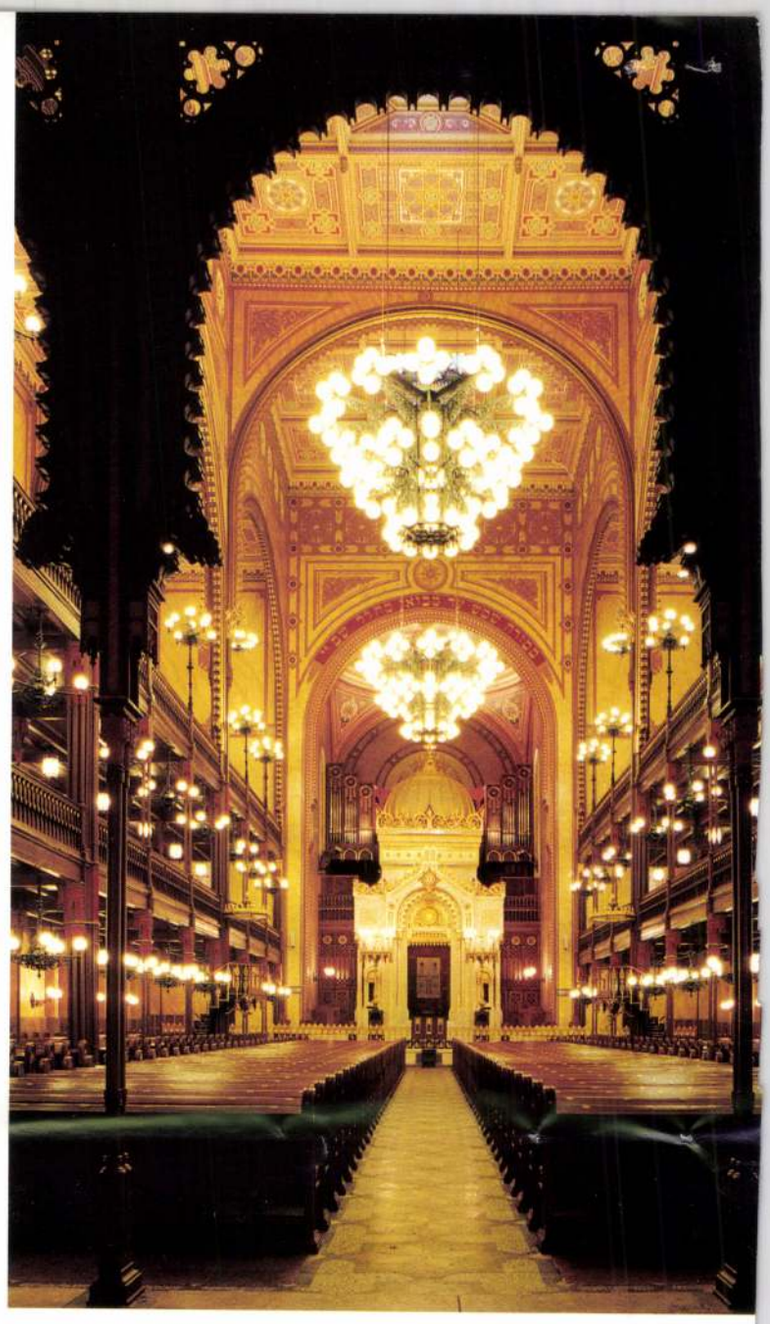

A SZIMMETRIKUS BELSŐ TÉR A KELETI OLDALON CSEGELYES KUPOLÁVAL FEDETT SZENTÉLYBEN ZÁRUL. FESZL GAZDAGON DÍSZÍTETT TÓRASZEKRÉNYE MÖGÖTT A FELÚJÍTOTT, ÁTÉPÍTETT ORGONA LÁTHATÓ (FOTÓ: ZSITVA TIBOR)

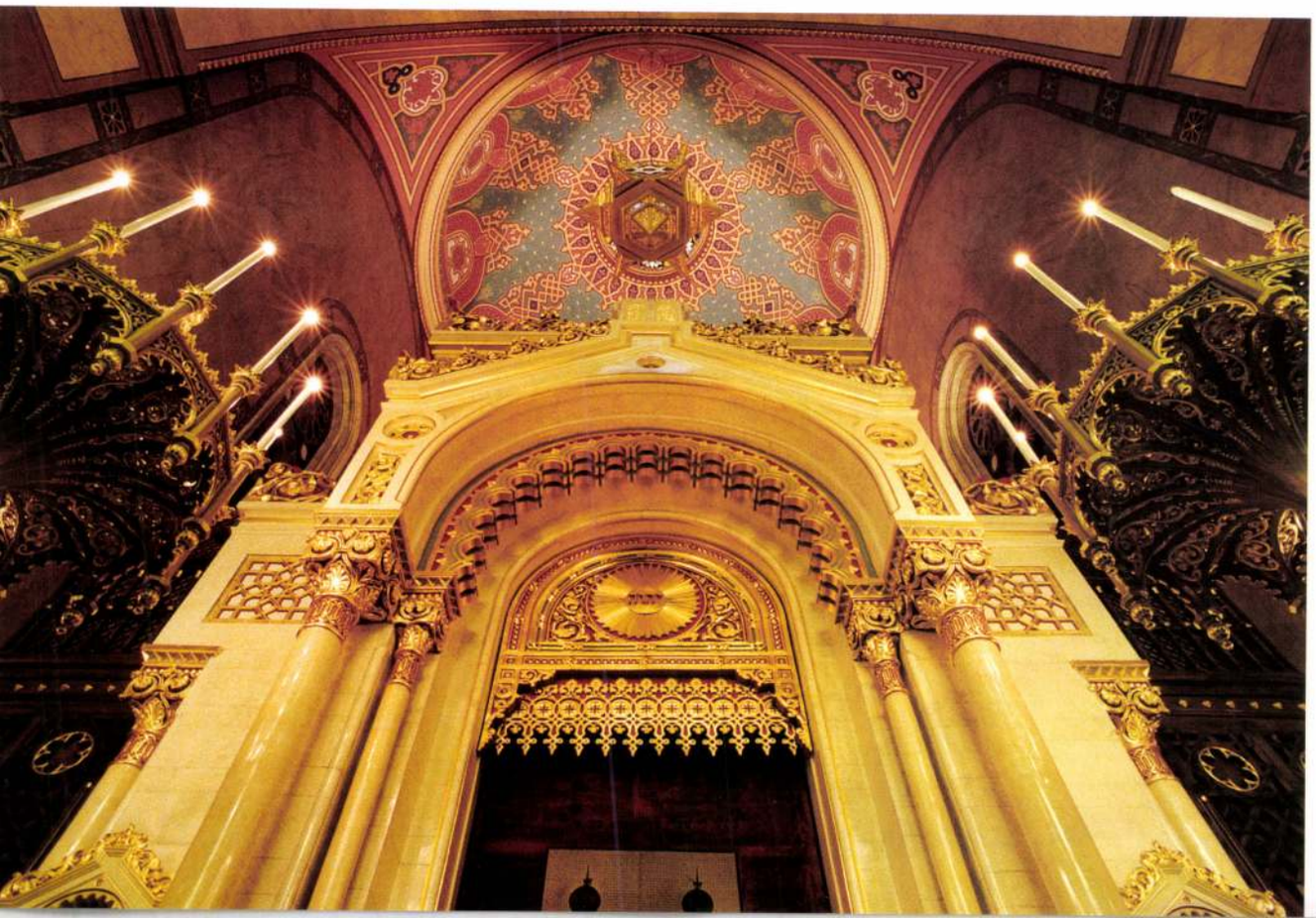

A TÓRASZEKRÉNY RÉSZLETE. ELŐTTE KÉT MÍVES, ARANYOZOTT ÖNTÖTTVAS KANDELÁBER ÁLL, EGYENKÉNT 12 GYERTYÁT UTÁNZÓ VILÁGÍTÓTESTTEL, TENGELYÉBEN PEDIG ÁLLANDÓAN ÉG AZ ÖRÖKMÉCSES (FOTÓ: ZSITVA TIBOR)

pedig internálótáborként használták a templomot. A gettó lezárása után a zsinagóga újra imahelyként működött. A második világháború során 27 bombatámadás érte. A károk ideiglenes helyreállítása után jó ötven esztendő telt el az épület teljes körű felújításáig.

Teljes rekonstrukció, szakaszosan

A helyreállítási munkák 1991-ben kezdődtek. A Hitközség eredetileg csupán a beázott tetőt szerette volna megjavíttatni, s az erre kiírt pályázatból nőtte ki magát a grandiózus, 5 éven keresztül tartó, rengeteg munkát és áldozatot kívánó rekonstrukció. Már az épület állagának felmérésekor kiderült, hogy nem csupán a tető, de a párkányzat, a homlokzat és a belső tér is siralmas állapotban van. Teljes átfogó rekonstrukcióra volt szükség, amelyet szakaszosan hajtottak végre, a tetőtől a mozaikpadlóig, évről évre gazdálkodva az adományokból és a költségvetési támogatásból. A felújítás során a tervezők és a kivitelezők mindvégig szem előtt tartották az épületegyüttes műemlék voltát, s az eredeti állapotnak megfelelően végezték el a helyreállítást.

Molnár Csaba tervei szerint a menynyezetet és tetőzetet tartó acélszerkezetet a régi, muzeális értékű födém megtartása mellett erősítették meg, majd sor került a tetőzet teljes átalakítására is. Korszerűsítették az épületgépészeti és az elektromos rendszert, elvégezték a csatorna- és a vízhálózat teljes körű rekonstrukcióját. A templom mikroklímát biztosító temperáló fűtést kapott, ami a földszinten elektromos padlófűtést, a női karzaton légfűtést jelent. Megerősítésre vártak a templom teherhordó szerkezetei és a szegmensekből álló öntöttvas ívek. A repedt falakat vasalásokkal kellett átpántolni. A rekonstrukció során a női karzatok fa tartószerkezeti elemeit is kicserélték. A restaurálás során az eredeti ornamentika feltárása után a megmenthető részeket megtisztították, a hiányzó felületeket pe-

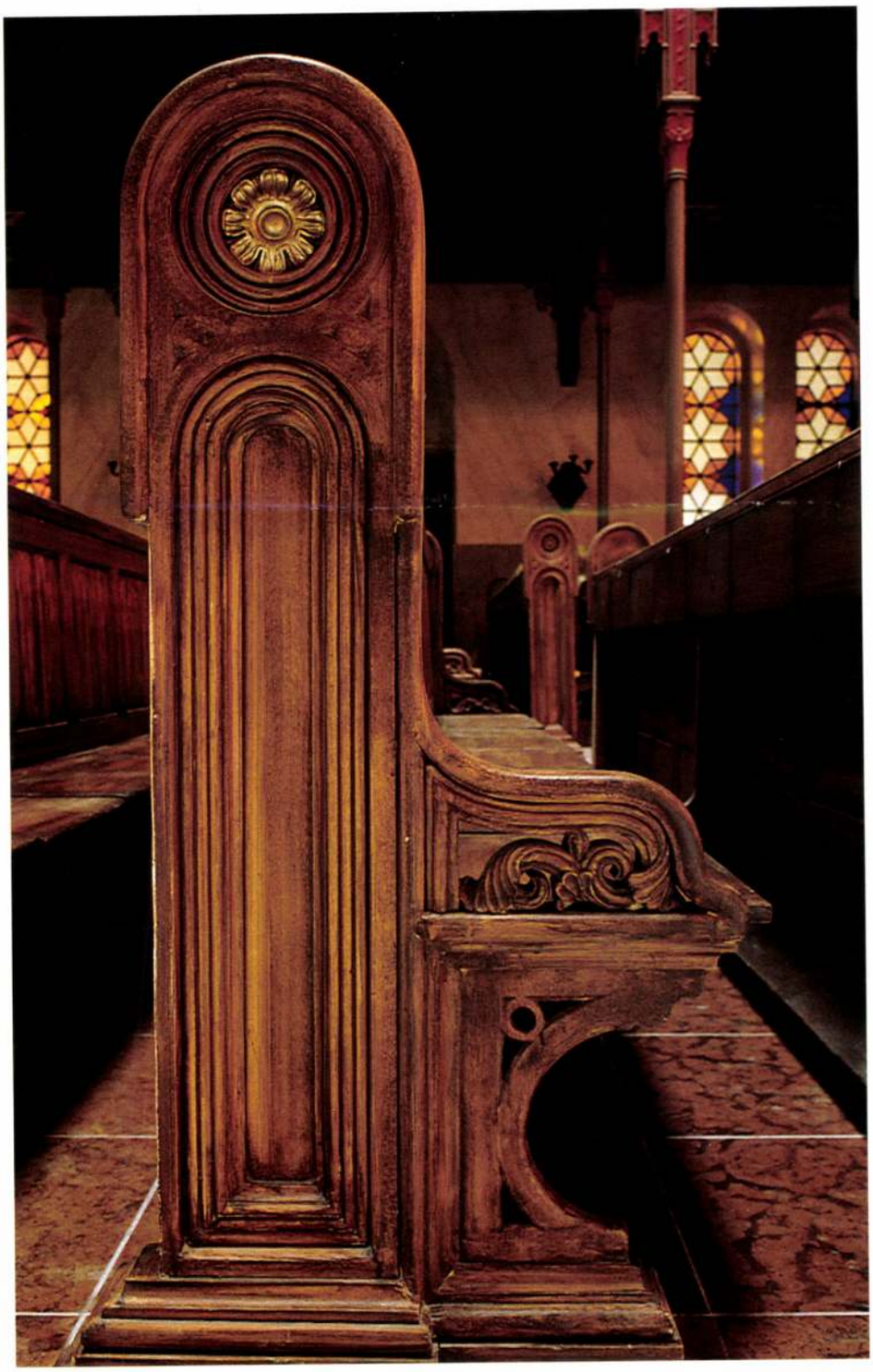

A FELÚJÍTOTT PADSOR RÉSZLETE

Tervező: Red Raster Tervező Iroda (Tomasovszky László, Molnár Csaba)
Kivitelező: Galilea Ltd.
Restaurátorok: Pikler István, Németh Gábor, Hamvas Gábor

A FŐHAJÓBA HÁROM NÉGYZETES FELÜLVILÁGÍTÓN KERESZTÜL ÉRKEZIK A FÉNY. A GAZDAG ORNAMENTIKA MÓR HATÁST MUTAT. AZ ÖNTÖTTVAS OSZLOPKÖTEGEKET ÖSSZEKÖTŐ VASBETON ÍVEK A KERESZTÉNY TEMPLOMÉPÍTÉSZETRE UTALNAK

dig újrafestették, az eredetivel azonos technológiával. A falak és a berendezés aranyozásához közel 300 m^2 23 karátos laparanyat használtak fel. A feltárás során kiderült, hogy a templomot kétszer festették át. Először 1864-ben, a födémszerkezet megerősítése után. Ekkor sokkal díszesebb, gazdagabb aranyozás került a falakra. A ragyogás tompítása végett új színként használták a fehéret. A század elején ismét átfestették a templombelsőt, a korabeli mesterek azonban elrontották a kiosztást, nagyobbra véve a mintákat. Ráadásul nem aranyfüst lemezzel restauráltak, így aranyszínű motívumaik az évek folyamán bezöldültek. E réteget lefejtve, a restaurátorok az első átfestést tekintették irányadónak.

Újjáépült a templom orgonája is, francia-romantikus stílusban. Az orgonaházak új elrendezése mintegy kiemeli, keretbe fogja Feszl Tóraszekrényét. A korszerű elektromos hangosítás és a kiváló akusztika lehetővé teszi, hogy a templom hangversenyeknek adjon otthont.

Kigyúlnak a fények

Katona József, a Dohány utcai templom főrabbija 1949-ben így írt a zsinagóga fényeiről: „A gázlámpák reszkető fényei,

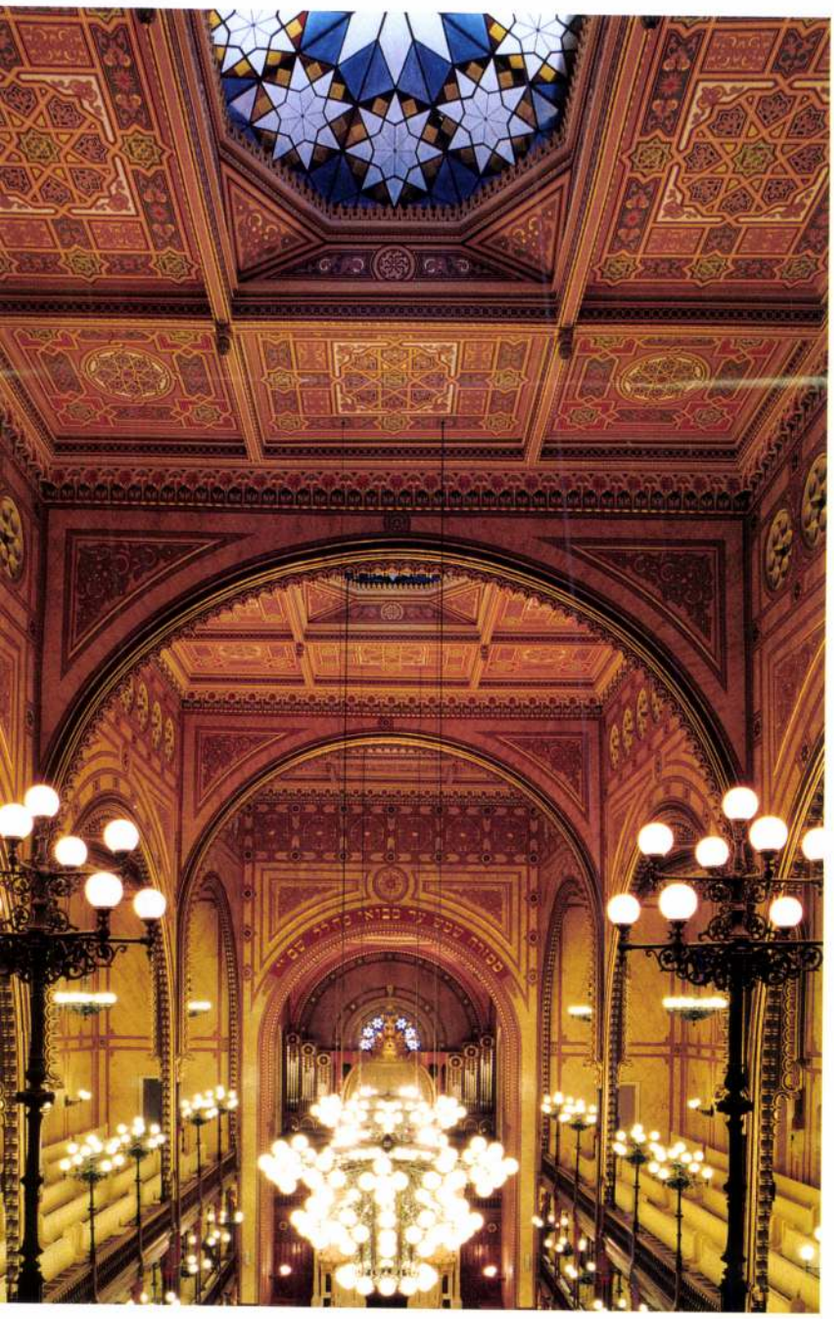

(FOTÓ: ZSITVA TIBOR)

A ZSINAGÓGA BEJÁRATI OLDALA, MÓR MOTÍVUMOKKAL DÍSZÍTETT BOLTÍVEKKEL

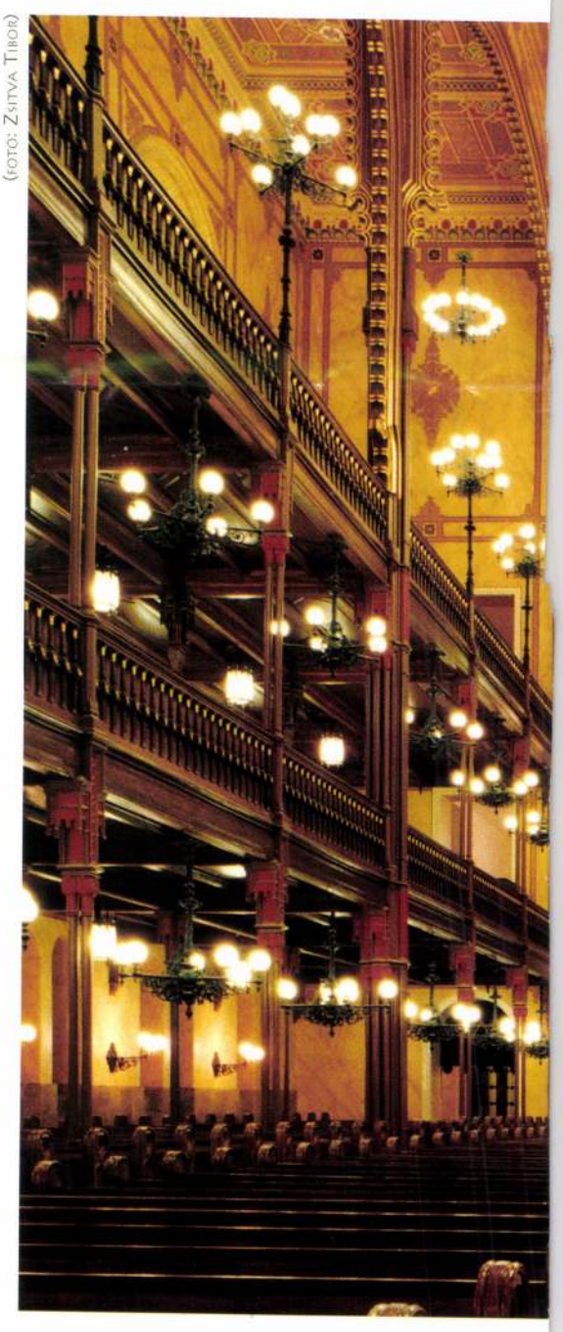

(FOTÓ: ZSITVA TIBOR)

ötvennégy függőlámpa, a falikarok ragyogása, a frigyszekrény előtt álló két nagy aranyozott karos gyertyatartó lángjai fényözönben ölelkeztek a templom mennyezetén lévő három óriási felülvilágítón át tompítottan beszökő napsugarakkal. A színes ablakokon körös-körül áttörő tarka fények elborították a templom karcsú oszlopait, merész boltíveit és a falakon körbefutó sokszínű arabeszk cirádáit, meg a boltívek csipkéit."

A templom új, energiatakarékos világítása két óriási csillárral gazdagodott. A falikarok motívumaiból felépülő, Herrer-Y M. Caesar tervezte lámpatestek Grünberger Tamás műhelyében készültek. Az egyenként másfél tonna súlyú, 124 izzóval felszerelt nagy csillárokat távirányítású villanymotorral meghajtott gépezet emeli és süllyeszti a kívánt magasságba. A régi, spiáteröntvényből készült falikarokat nem lehetett megmenteni, azonban a Grünberger Tamás készítette vadonatúj világítótestek hű másai az eredetieknek, még a gázlámpák csapjai is láthatóak rajtuk.

A Dohány utcai zsinagóga másfél évszázad eltelte után megújult fényben ragyog. Átadása 1996-ban ugyanolyan rangos, városra szóló társadalmi esemény volt, mint múlt századbéli avatása. ♦

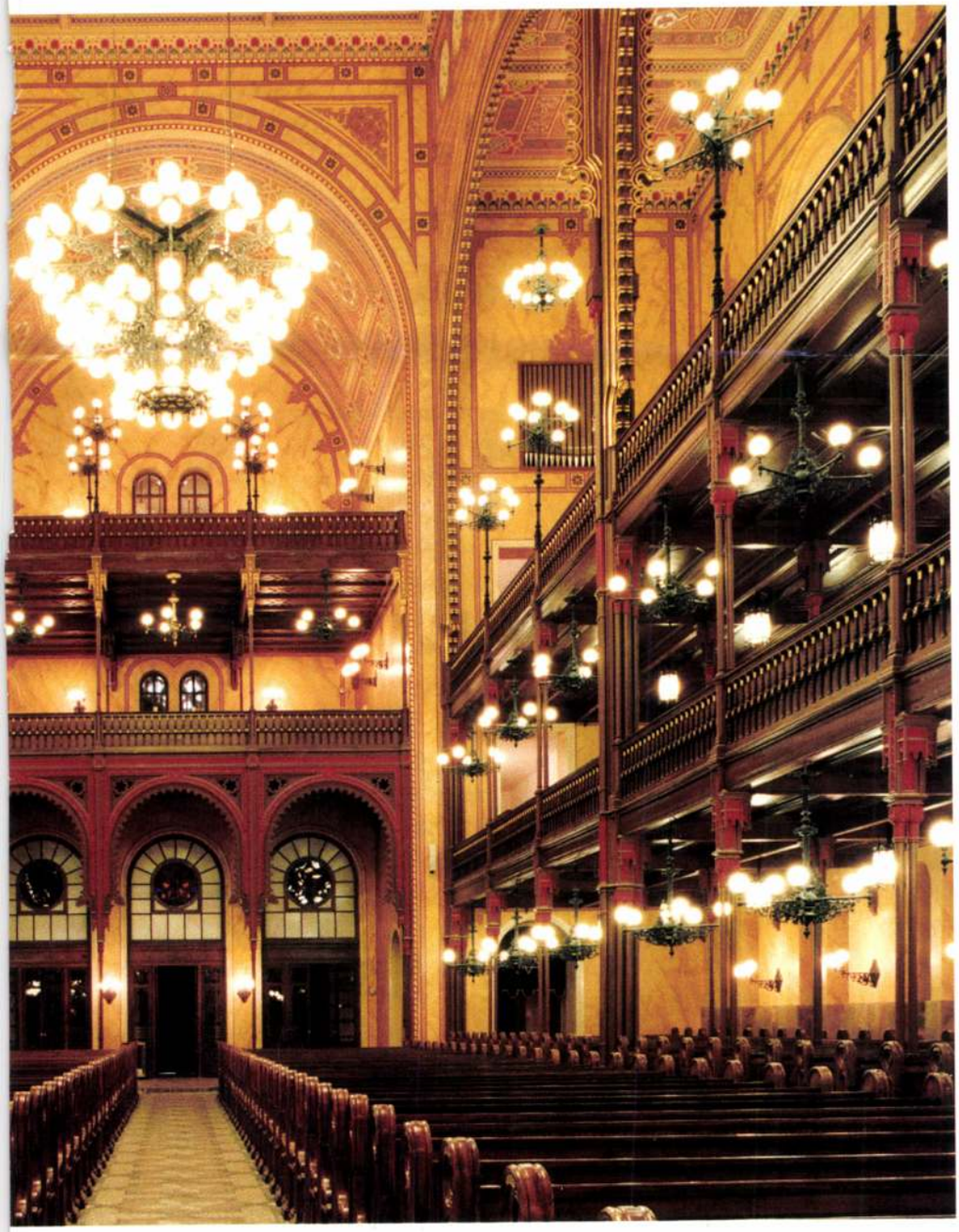

WICONA®

	WICONA	alumínium
új	FERRO-WIC	acél
	ISAL	alu–fa

Hőhídmentes és hőhidas profilrendszerek ajtók, ablakok, portálok, homlokzatok és télikertek részére

	Vulkano	alumínium
új	WICONA FP	acél

Profilok tűzvédelem céljára (T30, F30–90)

DAYLIGHT alumínium

Hőhídmentes és hőhidas profilrendszerek üveg- vagy műanyag betétek fogadására ipari létesítményekhez

linit profilüveg

Feldolgozógépek, kiegészítők:

Gyártó gépek és eszközök alumínium - és acélprofilokhoz, zárak, veretek, vasalatok, automatikák a fentiekhez

Wicona Danesco Kft.

1026 Budapest, Szilágyi E. fasor 61.

Tel./fax: 156-1944, 214-1523

Fotó: Elle Deco

FÜGGÖNY-FUNKCIÓK

A lágyan aláomló, dúsan redőzött függöny dekorál. Tekintetünket magára vonja, és kiemeli az ablakot. Díszít, és növeli a szoba pompáját, egységes keretbe fogva a lakástextíliák özönét. De előfordul, hogy a függöny elkendőz és elrejt, láthatatlanná tesz bizonyos tárgyakat és helyiségeket.

A függöny mint térelválasztó

Több évszázados tradíció, hogy ablakainkat függönybe öltöztetjük, óva életterünket a kíváncsi tekintetek elől. Azonban tán még ennél is régebbre vezethető vissza az a szokás, mely szerint a különféle funkciójú helyiségeket egy-egy függönnyel vagy függönyszerűen felakasztott anyaggal választották el egymástól. Gondoljunk csak nomád őseink sátraira vagy éppen a perzsákra, akik gyakorta szőnyeget használtak a bejáratok elfedésére.

Ez a napjainkban kuriózumnak tűnő megoldás roppant ésszerű megfontolásokból fakadhat. Vegyük például azt az esetet, amikor mindössze egy nagy helyiséggel rendelkezünk, s ebben kényszerülünk berendezni hálószobánkat, nappalinkat és dolgozónkat is. Ez esetben a teret csökkentő térelválasztó falak, tolófelületek és ajtók beépítése nélkül is nyerhetünk helyiségeket, mindössze egy-egy karnist kell a mennyezetre erősíteni. A hullámvonalban, ívesen hajlított karnisra akasztott függöny különösen impozáns látvány, játéka izgalmassá teszi a teret, kivitelezője pedig roppant fantáziadúsnak érezheti magát. Kedvelt megoldás a fürdő-, illetve hálóhelyiségek elfüggönyözése. S ha már említettük, álljunk meg egy pillanatra a fürdőszobánál. Nem kell mindig rigorózusan ragaszkodni a jól bevált, megszokott alapanyagokhoz. A fürdő ablakait nyugodtan öltöztethetjük egy-egy méretes frottírtörülközővel is.

Ha az ágyat függönyözéssel szigeteljük el a szoba többi részétől, akkor a felakasztott matéria anyagától és mintázatától függően, egyaránt kelthetjük kislányos romantika vagy ellenállhatatlan csábítás látszatát. De ha nem akarjuk függönyfallal övezni magunkat, ám mégis vágyunk a szeparáltság érzetére, nyugodtan alkalmazzuk ma is ükanyáink bevált módszerét, a baldachinos ágyat. Az ágyak körülfüggönyözése különösen a mediterrán, illetve trópusi országokban dívik, ám ott a klíma miatt gyakorta hűsítő lenvászonat vagy gyolcsot akasztanak a fekhelyek köré. Mi több, gyakorta az ajtókat is osztott vászonfüggönnyel védik az áthatható napsugarak ellen. Ami a forró égöv országaiban a klimatikus viszonyokból fakadó kényszermegoldás, az más régiókban a lakásnak egészen egyéni színezetet adó geg lehet.

Ne essünk tehát kétségbe a helyszűkétől, hiszen az ötletes térelválasztó függönyök fiatalosak, bohókásak, könnyed eleganciáról és fantáziadús problémamegoldó készségről tanúskodnak.

Függöny, amely ápol s eltakar

Nem csupán térelválasztóként használhatjuk függönyeinket. Gyakorta előfordul, hogy egy-egy élelmiszer vagy edény tárolására használt polcon, egy-egy cipőszekrényben a rendetlenség érzetét keltő túlzsúfoltság uralkodik. S megesik az is, hogy irodánkat kénytelen-kelletlen vagy pusztán véletlenül valamelyik szoba sarkában alakítjuk ki, ott tornyozva fel hivatalos iratainkat. Ahogy mondani szokták, a legjobb házban is előfordulhat, hogy valamit rejtegetni kell a vendégek szeme elől, vagy éppenséggel csak saját szépérzékünket rontja a látvány. Ez esetben is kiváló megoldás, ha a kérdéses polcokat elfüggönyözzük, vagy a szoba egy-egy sarkát – paraván helyett – függöny mögé rejtjük. Ám e praktikus kényszermegoldás esetén is tartsuk szem előtt a többi lakástextília színét, mintázatát és textúráját, hogy otthonunk harmóniája ne szenvedje meg a tárolófelületek szűkös voltát. S van még egy érv, ami a függönyözés nagyszerűsége mellett szól. Ha megunjuk az egyik

1041

Dohányos András

1971. XI.6. 19.30./6 V.

Tv-hiradó

- Szeghalom fennállásának 925. és ujjátelepülésének 260 éves évfordulója ~~xxx~~ alkalmából felavatták a Dohányos András tervezte társadalmi összefogással épült emlékmüvet. Jelképes

1971. XI.6. 19.32./65 V.

Tv-hirdő

- „meghalom fenállásának 925. és ujjátelepülésének 260 évesk évfordulója xxx alkalmából felavatták a Dohányos András tervezte tárasdulmi [illegible] épült emlékmüvet. Felképes

sárhajóból emelkedik ki a modern vonalu alkotás. Zegu Holmu 1911. Ez a felirat a nagy község régi nevét idézi.

Mohányos András

Résztvesz a szeghalmi kiállítása

Kovács Béla: Sárréti képzőmű-vészeti kiállítás Szeghalma Békés megyei Népnyiség, Békéscsaba 1970. máj. 17.

Dohányos István

MDK

1933-ban az első díjnál is értékesebb különdíjat nyert.
D.I. Clevelandben a másodgenerációhoz tartozik.

Clevelandben a May Show/Tavaszi tárlat/ reprezentativ kiállitásnak számit, nagy sikerrel vesznek részt a fiatal magyar müvészek. /1930: egy első, egy második egy harmadik dijat nyertek és három dicsérő oklevelet kaptak./

?: Amerikai magyar müvészek sikere.
Képzömüvészwt.1934. 77.sz. 2o2.l.

M. D. K.

DOHÁNYOS Tivadar festő

Békési származása

Párisi tanulmányútja után a román

Királyi udvari festője lett

Durkó: Békés nagyközség története

Békés, 1939. 213. l.

megirta Dohanyos Tivadar

D o h á n y o s T i v a d a r .

1920. Őszi tárlat

Fürdöző gyermekek, szin.r.
Mészégető ~~lányok~~,a Piara mögött szin.tollr.
Fürdőlányok, cer.r.

1920. Téli tárlat

Libapásztorok, vizf.
Fürdő leány, vizf.

1921. Aquar és paszt.festők kiáll.

Fürdözők, vizf.

Nemzeti Szalon

Dohányos Tivadar

1920. szept.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Fürdőző gyermekek
vinesrajz, 400.—
Miszégető a Pi-ave
mögött, vines tollrajz
400.—
Fürdő leányok, vines
cerwa rajz

1920. dec. u. o.
Libapásztorok, vizf. 1000.—
Fürdő leány, vizf. 1200.—

Háromszék vármegye V. 184.

Dr. Benze Adolf halála 17
Nagy György halála 17
Adomány a Gömörmegyei Múzeumnak 17
Az Orsz. Tanács 1916. márcz. 9-iki üléséből 17
Az Orsz. Tanács hatáskörébe tartozó népkönyvtárak és intézmények áll. segé-

példányok 53
Vidéki könyvtáraink sérelme 54
A Debreczeni Városi Múzeum megnyitása 163
Helyi nyomtatványok gyűjtése a vidéki könyvtárakban 164
Az Aradi Kölcsey-Egyesület Évkönyve 167
A Bunyitay-könyvtár duplumai 168
A losonczi áll. főgimnázium tanári könyvtárának duplumai... 200
A berlini egyetem magyar szemináriuma 201
Jelentés az Esztergomi Rég. és Tört. Társulat múzeumának 1915. évi működéséről és állapotáról... 201
Hazánk részvétele a «Bibliographie der Socialwissensschaften» czimű vállalatban 202
A Népkönyvtári czímjegyzék 2. pótfüzete 207

Jelentések.

Mocsáry Sándor halála 55
Ulusy Gyula halála 55
Dr. Nyári Sándor halála 55

DOHÁNYOS *Tivadar*, festő, * Békés 1894 febr. 17. A bpesti képzőművészeti főiskolán tanult. Figurális vízfestményeivel és színes rajzaival 1920 óta vesz részt fővárosi kiállításokon.

Gr. Gy. I 2591

1418 ~~2.~~ David

8z. Antwerpenben 158

Szent Antal.

Egy barlangban, szikla
kézzel térden állva imádko
szellem jobbjával átkarol
kinál. Mögötte, a
közül egy nő válik ki s
zeiben. A feszületnél kopon
homokórát és k
A földön három könyv he
nyitva van és a melyek k
Fölül szörnyek röpkednek.

Réz, méret

A Pyrker-

Dohányos Tivadar

szül. Békésen 1894
febr. 17. gör. kath.
grim. getts.
4-ed éves rajztanárjelölt
1919 nyári tanfs

Hoffer Endre dr. tanár VIII. 154.

Dohányos Tivadar

1919

Ki kicsoda?

any miatt megvalósitani nem tudjam.

Ha a kedvező körülmények tervünk megvalósitását lehetővé teszik, készséggel teszek eleget a felszólitásnak, ugyanis Kalina mérnök urat megbizom, hogy az épitési tervezetünket a Tekintetes Bzottságnak bemutassa.

Zsámbék, 1922. junius 14.-én

Teljes tisztelettel :

Münzer M. Flora

" Szent-Keresztről "nev.irg.nővérek
tartományfőnöknője.

Dohányos Tivadar

1913/14 – 1914/15 I., 1915/16 I.,
1916/17 I., 1917/18 – 1918/19

Ferkèpzomfoiskèvk
1932.33.76.2.

körülvett előudvarral, általában Salamon templomára emlékeztető elren-

MDK

Dohányos Tivadar

Fürdőzők, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. kiáll. 8. N.Szal.
1921. IV. 71.

MDK

Dohányos Tivadar

Libapásztorok, vf.

Fürdő leány, vf.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.

7.l.

Dohányos Tivadar

Fürdőző gyermekek, szin.rajz

Mészégető a Piave mögött, szin.rajz

Fürdő leányok, szin.cer.rajz

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept. 8. l. 9. l.

megvin

Dohányosi József

asztalos

1818

1.

Magyar ref. templomok

I k. 266 l.

nácselnök, Pécs. 1843-ban született Bazinban. Pozsonyban végezte a középiskolát és jogakadémiát 1869-ben birói vizsgát tett. 1871-ben ügyvédi oklevelet szerzett. 1872-ben aljárásbiró, 1883-ban törvényszéki biró, 1889-ben kisegitő biró a budapesti táblán, 1891-ben a pécsi tábla birája, 1909-ben kuriai birói cimet és jelleget kapott. 1914-ben tanácselnök és még ebben az évben nyugalomba vonult Bazin városában. 1867-ben jegyző, 1869-ben pedig városi tanácsnok lett. Szolgálati ideje 47 év volt. Számos egyesület tagja. Első neje: Steger Mária volt, második felesége: Steger Teréz. Gyermekei: Mária férjezett Lehner Antalné, Ferenc gépészmérnök, Ganzgyári igazgató.

szentelték pappá. A szerémségi községekben kezdte meg pedagógiai müködését. 1920-ban Sombereken lett pap, 1925. óta pedig Beremenden a gkel. egyház plébánosa. A beremendi egyházközség körülbelül 500 évve áll fenn. Temploma 1755-ben épült. A hivők száma 16.

Zsulyevits Margit ny. állami ovónő, Vajszló. Itt született. A középiskolát a pécsi zárdában végezte, ovónői oklevelét 1908-ban szerezte Hódmezővásárhelyen. Ovónői müködését Mágocson kezdte és 1925-ben vonult nyugalomba teljes elismerés mellett. A Stefánia Szövetség választmányi tagja. A magyarositás terén szerzett érdemeiért dicséretben és jutalomban részesült.

lyezve a kb. 60 kg katalizátort tartalmazó vörösréz

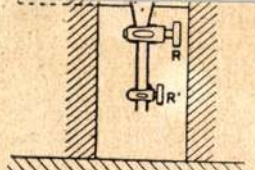

2. ábra. Äthylen előállítása angol-amerikai eljárással.

A készülék óránként 15 m³ 93—95%-os äthylent ad, kitermelése alkoholra számítva 85%.

3. Francia eljárás.

Jellemzője, hogy a katalizátort elektromos ellenállásos fűtéssel hevíti fel a kívánt hőmérsékletre (400°).

A katalizátor 5—7 mm-es szemcsenagyságú koksz, amely egy különleges módon készített alkoholos Al_2O_3 péppel van bekenve. Ez még tiszta koksszal van keverve, amely az egész térfogat 3/5-részét kitölti, hogy a rendszert elektromosan vezetővé tegye. Az összeállítást a *3. ábra* mutatja.

A katalizátoros massza tűzálló béléssel ellátott vaslemezből készült hengerbe van betöltve. Ennek az alját kovaföldel és Raschig-gyűrűkkel töltjük ki, erre kerül rá a katalizátor. EE' csonkakúp-alakú, vaslemezből készült elektródok között, amelyek az áramelosztás biztosítására kokszba vannak beágyazva. „R" erős rúgó a felső elektródot a katalizátorhoz szorítja és biztosítja az érintkezést.

A kemencét változtatható ellenálláson át váltóárammal tápláljuk, áramerősség 200—400 amp., feszültség 160 V. Az áthaladó alkohol mennyiségét az áramerősség arányában növelhetjük. Az alkoholgőzök „T" 8 cm átmérőjű csővezetékből lépnek be a kemencébe és 80%-ig átalakulva T'-nél távoznak. Lehűtve kevés 30—50%-os vizes alkohol kondenzálódik 5—10% ätherrel, az äther- és alkoholgőzöket kénsavas mosással távolítjuk

DOHÁNYOSI Jozef pati antalos

1806. - bizonyságlevele Pest kiadásával

MÉrt 1997. 100,10 és 4. kap

511. ROMÁN András: Beszám
évi Konzultatív és Végreh
részvételről. = Műemlékvé
újraközölve: Műemlékvédel
András::

512. ROMÁN András: Beszám
Konzultatív Bizottságának
Bizottságának üléséről. P
Műemlékvédelem. 26 (1982)

513. ROMÁN András: Az ICO
kollokviuma [Rothenburg o
30.] = technikatörténeti
.i.Román András::

514. ROMÁN András: Az ICO
1978. május 21-26. = Műem
ill..i.Román András::

515. ROMÁN András: Az ICO
Bizottságának ülése, Pári
Műemlékvédelem. 28 (1984)

516. ROMÁN András: Az ICO
1975-1980. = Magyar Műeml
.i.Román András::

M. D. K.

DOHÁNYOSI József asztalosmester

Debrecen Nagytemplom ülőpadok, úrasztala

Debrecen Kollégium előadóterme 1823.

" " Faragott kettős kolédra és nászék, könyvtár berendezése

Balogh István: Debrecen, 48., 56., 57-58

Dohányosi József asztalos

A debreceni Kollégiumban a
Következő művei vannak:
Auditórium kárzata (1823)
Kettős kihéjzésű szószék
Díszes galéria a könyvtárban
A ref. Hal. Templomban: Úrasztala,
korlát, padok.

A képzőművészetek Debrecenben, 1961.
29 oldal

M.D.K.

Dohányossy József.

Asztaloslegény rajza. 1813. Reprodukció.

Balogh István: Beregszászi Pál és a debreceni "Rajzoskola.

Müv.Tört.Ért. 1.szám. 1960. 48.lap

M.D.K.

Dohányossy József, asztalosmester

1844-ben uj szószéket, karzatot és padokat készít, a debreceni ispotály-templom részére.

Herpay Gábor: A debreceni református ispotály története. 1529- 1929. Debrecen, 1929. 107.old.

M.D.K.

Dohányosi József.

Asztalos legény, korának jeles rajzolója. 1813.

Balogh István: Beregszászi Pál és a debreceni "Rajzoskola" 1819-1856.

Müv.Tört.Ért. 1960.1.szám. 48.lap

Dohányosi József

debreceni antalos ~~[illegible]~~ rént vett a debreceni Nagytemplom bezendezésének elkészítésében. Munkája megfelelt (többezét kérőbb ki kellett cserélni).

Balogh István: A debreceni Nagytemplom. Bp. 1962. Képzőmův. Alap k., 36 l., 2o kép. /Műemlékeink./

27-l.

M.D.K.

Dohányosi József, debreceni asztalosmester

A debreceni Nagytemplom berendezésének átvételekor úgy találják, hogy kifogástalan munkát végzett.

Balogh István: A debreceni Nagytemplom. Bp. 1962.
27.1. /Műemlékeink/

DOHÁNYOSI József asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 134.

DOHÁNYOSI József asztalok

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 133.

1821

Dohányosi József

asztalosmester, tervei szerint készült a debreceni kollégium belseje.

29.c.

Dolho

Dohányosi József, népi iparművész

L: Eróss Gábor

Vekerdi László: A debreceni rézmetsző diákok 85-88.

Tiszatáj, Szeged, 1977. aug. XXX 1/8.

DOHL, R. pozsonyi kőfaragómester

R. D. Steinmetzmeister, 31 éves fia meghalt.
(1767, 24. szám, 4 l)

(Agghárs I. 182 l)

Preßburger Zeitung
(Gesthon)

M. D. R.

DOHL R. Kőfaragómester

1767. Pozsonyban meghalt 31 éves korában

Aggházy: Barokk szobrászat... Sz. 1959.

I. 182. l.

Dohms

l.

LykaMagyműI800-50
374. l.

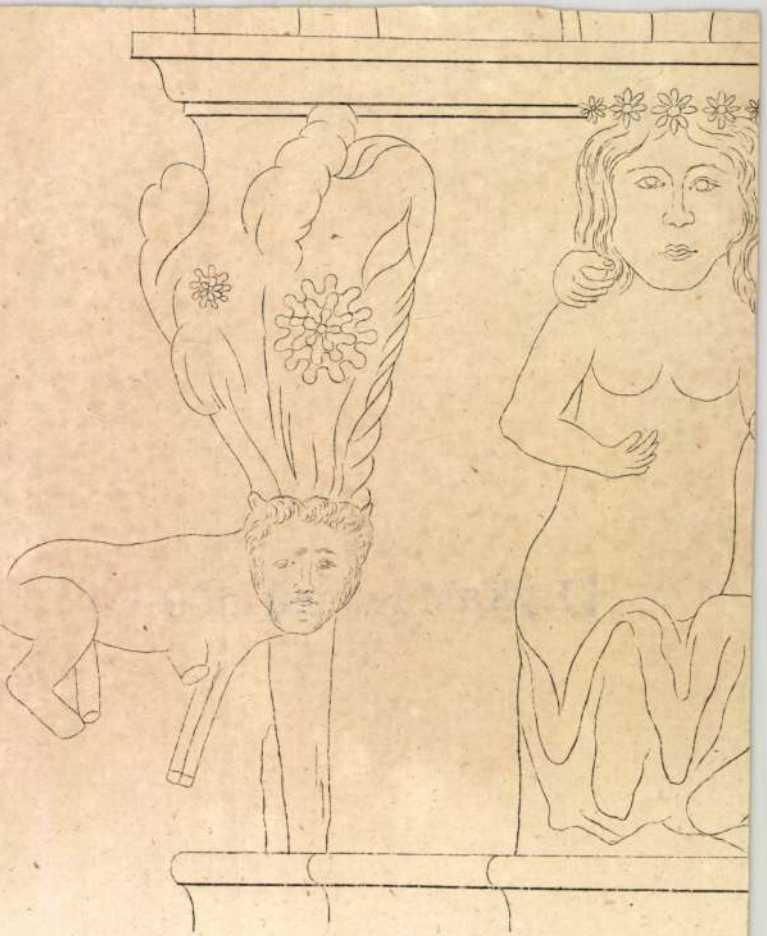

Dohnál J.

Könyvkötő

Közlezrkiáll

1422. 1

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Dohnalek K.

Külföldi aukción:
K. Dohnalek: Madchen an der Doneu.
Öl auf Leinwand, 53x92 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
466. Kunstversteigerung April 1983.
Katalogus 54.old. 334.sz.

Dohnányi Frigyes

matematika és fizika szakos tanárjelölt, a rajzban járatos lévén, 3 hónapig működött mint helyettes rajz tanár az alábbi intézetben 1868/69-ik tanévben, majd az áthelyezték a besztercebányai fögimnazi-umhoz, majd Pozsonyban működök.

Született Szobotist 1843.

Illatkörm

182. l. 210 l.

Dohnányi Ernő zeneverző atyja vok.

Gulyás T. Márók

VI. k. 24. h.

Budapest székesf

.....szám

194.....

Polgár

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Müemlékek C

.....

.....

Hivatalból
Közszolgálati ügyben

DÍJ ÁTALÁNYOZVA

Központi bor

Dohnányi Frigyes

tanár jelölt

1868/9-tanévben a matematikát és fizikát tanította az alábbi intézetben. A rajzban is járatos volt. 3 hónap munkva a beszterebányai főgimnáziumhoz helyezték át. 1906-ban még élt s a pozsonyi kir. kath. főgymnáziumi tanára volt.

Hlatky 1906

28. l. 63. l.

839. Beczkó Várkápolna 3465
240. Ipolyság rk. templom kapuja 4979
241. Harina ág.ev. templom 2993
242. Ákos Ref. templom 3401
243. Körmöcbánya Várkapu 3303
244. Rozsnyó Mettercia kép 4835
245. Csütörtökhely Zápolyakápolna 4949
246. Hadad Ref. templom szószék 2956
247. Léva vár
248. Sümeg püspöki palota 2849
249. Nagybörzsöny Szent István templom
250. Szilágsomlyó Várkapu 4851.

Ø Dohovics Vazul

festő

l.

Vozáry Munkács

26. l.

Johannes Bohrn, asztalosiegény

~~Johannes~~ Bohrn a győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1697 den 20 oktober: "Johannes Bohrn Von Trom auch disseller gesel 1699 den 3 Möi". 112.old

Batári Ferenc: Asztalosiegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.- antus János Múz. Győr, 1967.- A Győri Múz. Évkönyve

---

Dohrn J./Johannes/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke származási hely szerint:"Trom:Dohrn
J." 123.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri
Múz.Évkönyve

Dohrt

Dohrr J./Johans/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek ej jegyzéke származási hely szerint:"Wien:
Dohrr J." 12h.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez 93.old

Arrabona,9-Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri
Múz.Evkönyve

Johans Dohrr, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészítő céh legénykönyvéből, 1697 den 20 oktober?" Ist frembt gesessen Jonans Dohrr dischler gesel von Wien". 112.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967. - A Győri Múz. Evkönyve

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Dohrn, Johannes, asztaloslegény

Győrben, 1674-1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke: "Dohrn, Johannes, Trom, 1699". 115.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr, 1967.-~~Győr~~ A Győri Múz. Évkönyve

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Dohrr, Johans, asztaloslegény

Győrben 1674- 1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke: "Dohrr, Johans, Wien, 1697". 115.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosszüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.- Mantus János Múz. Győr, 1967.- A Győri Múz. Évkönyve

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

DOJCSÁK Gyözö: Magyar templomok Amerikában.

= Vigilia 54. 1989. 11. 873–874.

XXn. / Építészet.

méretekben egyelőre megvaló
rendszerében. Igaz: A konst
tul van az osztályharc poli
lásán. Tul van a polgárságá
vagy veszteségeket sirató l
harcot, de forradalmi akara
rarágásával, hanem az osztá
ják ébren. Semmi közösségük
tel és a polgári világnézet
összekapaszkodó ideológiákk
tól a polgári művészet utol
egyéni látószög és a megszo

Dóba László épitèn

AMIT EGY ÖSSZETARTÓ, LELKES GYÜLEKEZET FELMUTATHAT

Templom épül Kiskunmajsán közakaratból

Kérdés, hogyan lehet pénz nélkül építkezni, mekkora akarat szükségeltetik, hogy egyáltalán belefogjon az ember. Hát még mekkora bátorság kell minden anyagi erő híján egy templom felépítésébe kezdeni! Mekkora a hite annak, aki ebben reménykedik? *Kósa István*, a Móricgát-Szank-Kiskunmajsa református egyházközség fiatal lelkésze hisz abban, hogy amit ennyien szeretnének, annak sikerülnie kell.

– Nem én kezdtem álmodozni – mondja –, tulajdonképpen megörököltem ezt a tervezgetést. Nagy elődök szolgáltak itt előttem – meséli és sorolja. – A harmincas években dr. Észe Tamás, aztán az ötvenes években dr. Dobos Pál, aki ma Pesten él, s 92 esztendősen is eljött az alapkőletételünkre. Négyessy Lajos hét évet töltött itt, ő kezdte a tervezgetést, hogy Majsán templom kellene a régi imaház helyébe. Előbb abban reménykedtek, hogy a helyi népfrontzékházat megkapják, de egyre nyilvánvalóbbá lett, hogy ez nem sikerül, ezért 1991 márciusában Négyessy építési telket kért az önkormányzattól. Mintegy bizonyítékként elém kerül egy nagy füzet, az „építési napló", amelyben a fenti tény is dokumentálásra került.

– Folyamatosan vezetem, hogy lehetőleg ne merüljön feledésbe az építés története – fűzi hozzá a lelkész úr.

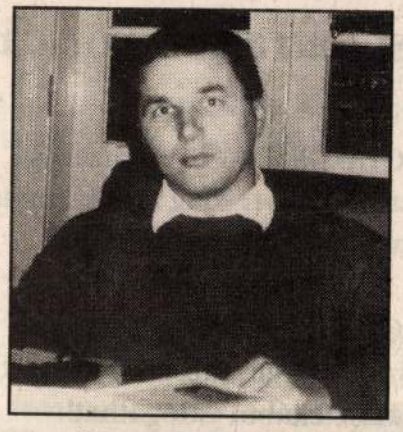

● Kósa István lelkész.

– Ezek a tervezgetések mikor váltak konkrét elhatározássá? – kérdezem, bár tudom, hogy ennek a fiatalembernek a lendülete kellett, hogy az elképzelések formát öltsenek.

– Ebben az évben, pontosan május 23-án szavazta meg a gyülekezet az építkezést, aztán Dóka László elkészítette ezeket a szép terveket. Két dolog bátorított abban az időben bennünket – mondja, mintegy a kimondatlan kérdésemre is válaszul. – Ha eladjuk a régi imaházat, azért jó pénzt kaphatunk, s különben se muszáj egyszerre mindent megcsinálni. Talán elég, ha elsőre annyira jutunk, hogy tető lesz a fejünk felett.

– Honnan várnak segítséget?

– Először is magunkon kell segíteni. Már a kezdet kezdetén azt mondtam, csak akkor lesz erkölcsi alapunk bárkihez is fordulni, ha mi minden erőnket, anyagi lehetőségeinket kimerítjük. De nem is szólhatok egy rossz szót sem, nagyon szépen adakozik a gyülekezet. Tíz-tizenötezret családonként képesek vagyunk áldozni, de van, aki negyvenezret is hozott.

– Mekkora a gyülekezet?

– Kevesen vagyunk, de a majsai gyülekezet még nagyon kicsi. Egyébként a három községből összesen 120-an fizetnek egyházfenntartási hozzájárulást. Láthatóan növekszik a táborunk, de éppen ezért szükséges, hogy a gyülekezetnek háza, temploma legyen. Az önkormányzattal jó a kapcsolatunk, hiszen telket is kaptunk ingyen. Nekem az a véleményem, ha templomot építünk, abból a városnak is – ha közvetetten is – haszna származik.

– Augusztusban megtörtént az alapkőletétel. Hol tart az építkezés?

– Sajnos a telek feltöltése rengeteg időt és pénzt felemészt. Szinte belekerül annyiba, amennyibe az épület maga. Ha ezzel megleszünk, már gyorsabban, látványosabban haladunk. Rengeteg segítséget kapunk. A vállalatok, magánszemélyek sokszor ingyen vagy kedvezményesen dolgoznak, dehát minden csak így, magánkapcsolatok révén sikerül. Hivatalosan semmi nem megy. Ma egy templom építése egyáltalán nem kap több támogatást, mint egy játékterem vagy egy bár.

– S a magánkapcsolatok hogy működnek?

– A tervek, az építkezés, a szerelés, a fuvar többnyire mind adakozásból van. Nem is szeretnék felsorolni senkit, nehogy valakit is kihagyjak, és ezzel megbántsam. Még az is előfordult, hogy anyagot is olcsóbban kaptunk, mikor megtudták, mit építünk. Szóval nagy hátszele van a dolognak...

Kósa István szerencsés alkat, kiválasztott ember — ahogyan egy idősebb lelkész barátja mondta, aki gyermekkorától fogva ismerte. S tudják ezt azok is, akik a gyülekezetéhez tartoznak. Számára nemigen van lehetetlen. „Kell egy csapat" – mondta az alapkőletétel ünnepélyes pillanataiban Minarik Edére hivatkozva, s a gyülekezeti házat szorgalmazva, ahol a csapat összejöhet. Nos, biztos vagyok benne, a csapat együtt van, s a templom felépül. Aki csatlakozna hozzájuk, esetleg anyagilag segíteni szeretne, azok számára közöljük a Kiskunmajsai Református Gyülekezetért Alapítvány számlaszámát: MHB 255-98324-20125.

Hajós Terézia

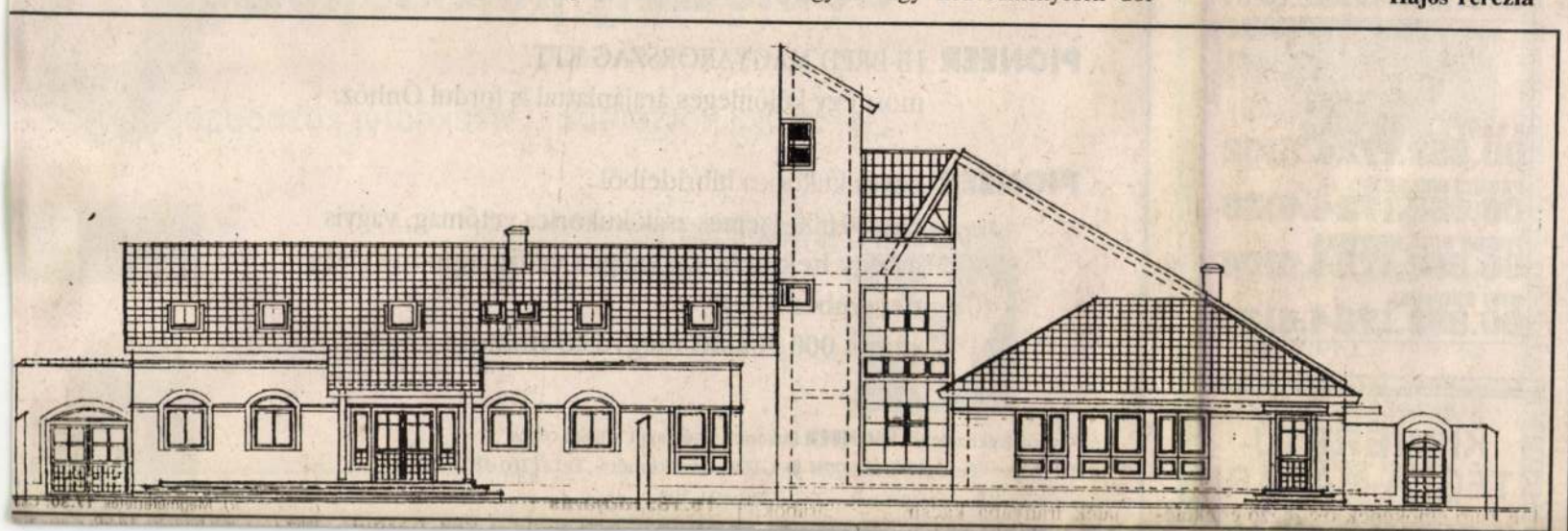

Félmillió forintos támogatás

Mintegy 500 ezer forintot ér a félegyházi képviselő-testületnek az a döntése, amely alapján egy hónapokon át üresen álló üzlethelyiséget adott át az United Way Alapítványnak – ingyenes használatra. A városi mozi mellett lévő, egykori Fanny Bt. üzletét ezentúl alapítványi célokra használják. Mint azt dr. Konkoly Csaba, az alapítvány elnöke hangsúlyozta, hosszú távú terveik vannak. Információs irodát terveznek nyitni, amely összefogná mindazokat a szociális, jótékonysági információkat, aktualitásokat, amelyek Félegyházán történnek. Nagy lehetőség kínálkozik a városban működő más karitatív szervezetek segítésére azáltal is, hogy az United Way Alapítvány együttműködik a félegyházi televízióval. Közös döntés alapján, egy rendszeresen jelentkező karitatív csatorna létrehozásán fáradoznak, amely helyet adhat ezeknek a híreknek.

Az információs iroda mellett segélydiszkont alapítását is tervezik. Pályázati pénzekből, szponzorok támogatásával nyílik az üzlet, amely a tervek szerint az alapvető élelmiszerek forgalmazására épül. A lehető legalacsonyabb áron kívánják a termékeket árusítani, azért, hogy a valóban rászorult réteg valóban a legtöbbet kaphassa pénzéért. A tervek szerint diabetikus rész, zománcedényrészleg, használt tankönyv is az üzlet képéhez tartozik majd.

A helyiség átadásával a félegyházi önkormányzat arra szavazott, hogy a város szociális problémáinak megoldásában a civil szervezeteknek, így az United Way Alapítványnak is helyet és rangot adott. Mivel pedig az üzlet beindításához komoly összegek szükségesek, az alapítvány épít a Félegyházán jelentős szerepet betöltő, nagy presztízsű cégek támogatására.

b.n.k.

PAZARLÓ TÁVFŰTÉS

A közös képviselők észrevételei

– Kecskeméten 11 ezer lakás tartozik a távfűtésbe, így amit elmondunk, az közérdekű, hozzávetőlegesen 40-42 ezer embert érint – szögezték le az Árpádvárosból érkezett közös képviselők: Övegesné Terjék Éva és Horváthné Szénási Katalin.

Mindezt bizonyítani is tudták: hoztak közlönyöket, fénymásolt rendeleteket, eredeti levélváltások anyagát, majd pontosan fogalmazott mondatokban foglalták össze panaszukat. Azt, hogy Kecskeméten a távfűtésért kimagaslóan sokat kell fizetni.

– Az Állami Számvevőszék 1991 októberében tíz fűtőműnél megvizsgálta a költségeket, és úgy találta, hogy azok a 104 forintos légköbméterenkénti ár mellett is 30-40 százalékos tartalékot tudnak képezni. Az Ipari Minisztérium a kecskeméti távfűtési díjakat 104,40 forintban állapította meg, természetesen légköbméterenként. 1993. február 15-én, amikor már az önkormányzat maximálta a távfűtési díjakat, ez Kecskeméten 53 százalékos emelést eredményezett volna, ha nem „finomította" volna az önkormányzati rendelet úgy, hogy 1992. október 1-jétől, folyamatosan, az idők végezetéig...

És a távfűtőmű ezek után nem siette el a hőmennyiségmérők felszerelését. Ahol felszerelték, ott is egyre korlátozódik a megtakarítási lehetőség. Kimondjuk: a szemérmetlenül emelkedő alapdíj mellett ők ráadásul még többet is fizetnek egy egységnyi hőenergiáért, mint az átalánydíjasok. Így el lehet érni, hogy aki rosszul szigetelt házban lakik és csak 15 százaléknyi hőenergiát takarít meg, többet fizet, mintha átalánydíj mellett télen az utcát fűtötte volna.

Országos tapasztalat szerint a méréssel egy átlagos télen az energia 10-35 százalékát lehet megtakarítani. (A Dobó körúti házakban ez a 40 százalékot is meghaladja.) Kecskeméten, figyelembe véve az 50 százalékos fix díjat és az „ügyesen" megemelt mért hődíjat, ez akár mínuszba is fordulhat, amikor fizetésre kerül sor. Az, hogy az energia sokba kerül, megértjük, hiszen ez világjelenség,

● Az épülő templom csatorna felőli homlokzatának méretarányosan kicsinyített terve.

ŐVÉRFÓRUM A BAJAI KÓRHÁZBAN

Az erejükön felül és kevés bérért dolgoznak

A Bajai Városi Kórházban – im-r hagyományosan – évi egy alka-nmal fórumot szervez az intézet ólási igazgatója az összes szakdol-ó számára.

A rendezvény célja az intézmény a szakdolgozók gondjainak köl-önös megismerése és a megoldási etőségek közös keresése. A szán-k azonos: a nővéri, asszisztensi nka színvonalának emelése. A pokban megtartott fórumon Sá-sy Lászlóné ápolási igazgató tar-t tájékoztatót.

A legexponáltabb kérdést az észségügyben végbemenő reform szemléletváltozás jelentette. Az núlt évtizedeket az állandóság, gszokottság jellemezte. Előrelát-óak és kiszámíthatóak voltak a rülmények és az elvárások, ame-k meghatározták a viselkedést. Az digiekkel szemben ma nincs ga-ntált fennmaradás. Ennek követ-zménye, hogy – bármennyire szo-lan – az egészségügyben is kiala-lóban van a versenyszellem. A be-abba a kórházba megy, amelyik-megtalálja az igényeinek leg-gfelelőbbb ellátást.

A teljesítményfinanszírozás beve-ése az egész kórházat rendkívül ékenyen érintő kérdés. A gyógyí-folyamatában a hatékonyság mel-t meghatározóvá vált az időté-ező, a felszerelés színvonala és zdaságos felhasználása. A felsorolt tételek közé tartozik az ápolási nka. A kórház eredményessége ggvénye a szakszerű, lelkiismere-s szakdolgozói munkának. Ebbe leértendő a beteg fogadásától zdve az együttműködésre való gnyerés, majd a beteg testi és lelki mfortjának megteremtésével kap-olatos nővéri munka.

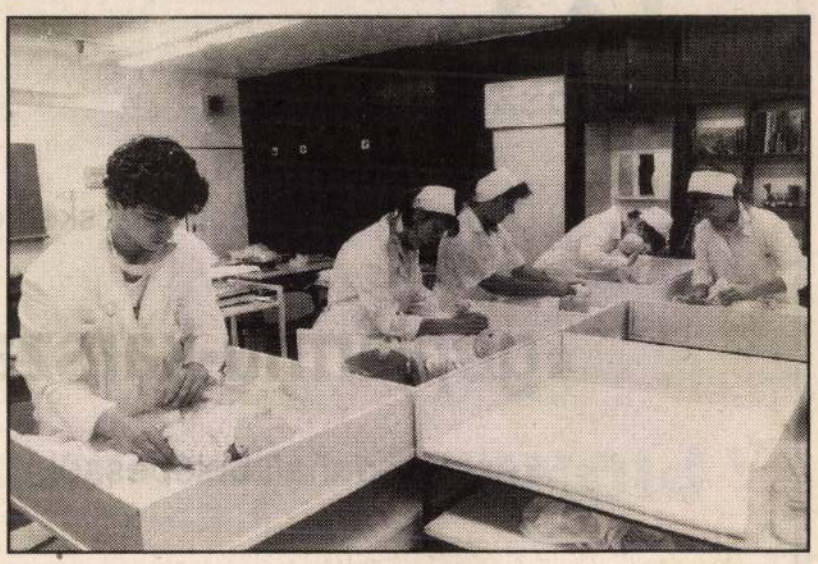

● Az egészségügyis diákok még csak készülnek leendő hivatásukra. Vajon hányan maradnak közülük a pályán? (Galambos Sándor felvétele)

A tájékoztató előadás után a részt-vevők – a kórház legnagyobb mun-kacsoportját alkotják – választ kap-tak a kérdéseikre, melyek leginkább foglalkoztatják őket. Nem minden válasz volt megnyugtató, elsősorban azért, mert a közalkalmazotti törvény végrehajtásához a megfelelő anyagi fedezet nincs egészében biztosítva. Egyelőre tovább kell küzdeniük a létszámhiánnyal (három műszakos ápolónő, műtős szakasszisztensek, aneszteziológusok), a közalkalma-zotti törvény bértarifájának ellent-mondásaival. Az egészségügyi dol-gozók érthetetlennek tartják, hogy minimálbérük – az illetmény-előme-neteli rendszer táblázatának alkal-mazásában – másrészt az 1992-es évben meghatározott nyolcezer fo-rint. Elgondolkodtató, hogy egy ti-zenöt éves munkaviszonnyal rendel-kező érettségizett, okleveles ápo-lónő, vagy szakápoló bruttó bére 16–18 ezer forint. Ezért az anyagi elis-merésért vállalja a folyamatos három műszakos munkát, a 30–40 beteg ápolásával járó felelősséget. A műtő-sök és aneszteziológusok, a hiányos létszám miatt – két-három szakdol-gozó helyett dolgoznak. Az ügyeleti díj körülbelül 50 forint egy órára.

A nővérfórumon elhangzottak sze-rint az értekezlet összefoglalásaként megállapítható, hogy a kórház szak-dolgozói a szakma becsületéért vál-lalják – bár néha erejükön felül is – hivatásukkal járó helytállást. Azt nem lehet kiszámítani, hogy a jelen-legi feltételekkel meddig tarthatók meg az egészségügyben a nővé-rek?

Cs. Cs.

Hivatalnokok vizsgáztak

Hétfőn Kecskeméten, a következő napon, kedden pedig Baján került sor a Köztársasági Megbízotti Hiva-tal szervezésében arra az alapvizs-gára, ami a közigazgatásban dolgozó munkatársak esetében a pályán való maradás feltétele. Ez a vizsga alól csupán a közvetlenül a nyugdíj előtt állók, a jogi doktorátussal rendelke-zők, az államigazgatási főiskolát végzettek, a közgazdasági egyete-men, valamint a rendőrtiszti főisko-lán diplomát szerzettek kapnak fel-mentést. Nemcsak a polgármesteri hivatalokban dolgozó szakembek számára kötelező ez a megmérette-tés, hanem a környezetvédelmi, a vízügyi és a földhivatal dolgozóira is vonatkozik.

Ezen a legutóbbi vizsgán összesen hatvanöten jelentek meg. Nekik elő-ször írásban kellett számot adniuk a tudásukról, majd a szóbeli tételek során alkotmányjogból, államigazga-tási eljárásból, az önkormányzati törvényből és speciális igazgatási te-rületek ismereteiből (például: adat-védelem, szociális igazgatás stb.) kellett megfelelni. A hivatal vezető-jének a véleménye az, hogy a legfel-készültebbek a bajaiak voltak, ami elsősorban talán az őszi, Balatonlel-lén végrehajtott felkészítőnek kö-szönhető.

Az elkövetkező évben az ügyke-zelői vizsgáztatással, valamint a köz-igazgatási szakvizsga megszerzésé-vel folytatódik az államigazgatásban dolgozók szakképzésének megkez-dett korszerűsítése. Mindettől elő-menetelük függ. A Köztársasági Megbízotti Hivatal igyekszik a fel-készítés és a vizsgáztatás során mi-nél kevesebb költséggel elérni a biz-tos tudást.

Papp Zoltán

Értesítjük a Tisztelt Utazóközönséget,

hogy 1993. december 1-jével a helyi autóbusz közlekedés menetrendjében az alábbi változások lépnek életbe:

. sz. vonalon naponta: 18.45, 19.45 órakor,
. sz. vonalon munkanapokon a 12.15 órakor induló járat Mintagyümölcsösig közlekedik.
. sz. vonalon munkanapokon: 18.00, 18.30, 19.00 órakor
. sz. vonalon munkanapokon: 13.07, 17.07, 18.07 órakor
. sz. vonalon munkanapokon: 14.20-17.20 óra között 20 percenként
. sz. vonalon munkanapokon: 5.45, 18.15, 19.45 órakor
. sz. vonalon munkanapokon: 13.37, 15.37, 16.37, 17.37 órakor is zlekednek járatok.

vábbi bővebb felvilágosítást az érdeklődők szolgálati helyeinken kaphatnak.
KUNSÁG VOLÁN RT. (17820)

Elkeseredettek a nyugdíjasok

A zombori rádió szerkesztőségébe sokszor a legfurcsább telefonhívások futnak be. A közelmúltban három nyugdíjas jelentette be, hogy a szer-biai parlamenti választások napján, december 19-én kollektív öngyilkos-ságot hajtanak végre, fölgyújtják magukat Zombor főterén.

– Tavaly még Milosevicsre sza-vaztunk – mondta a legelszántabb –, de mára kiforgatott mindenünkből, még a nyugdíjaink kifizetését is ad-dig késlelteti a kormány, amíg a ki-fizetett pénz teljesen elértéktelenedik. Már egyáltalán nem tudunk megélni belőle.

Most pedig képmutatóan a támo-gatásunkért folyamodik. Nem hogy bizalmat, de egyetlen szavazatot se érdemel, ezért gyújtjuk fel magun-kat. Hogy megmutassuk, a nép nem támogathatja ezt a politikát.

távfűtőmű sem tudott keresztülvinni. Ami pedig meghökkentő, az, hogy az alapdíjat, amit télen-nyáron fizetünk, 90 százalékkal emelték! Így a fűtésért fizetendő összköltségből 50 százalékot kivontak abból a tételből, amivel takarékoskodni lehetne.

Igen, lehetne, ha az 1991 októberi kormányrendeletet, amely szerint a hőmennyiségmérőket 1992. október 1-jéig a távhőszolgáltató köteles felszerelni minden fogyasztói központ-gabb országok mindent elkövetnek az energiamegtakarítás érdekében, addig Kecskeméten a mérés elodázása éppen az ellen hat, ezen igen-csak elcsodálkozunk. Talán a mi kis-nyugdíjasainknak, a munkanélküliséggel küzdő sokgyermekes családoknak pontosan energiapazarlásra telik? Vagy úgy gondolják az illeté-kesek, hogy mérni nem fontos, a hő-energia árát emelni pedig sza-bad...?

S. K.

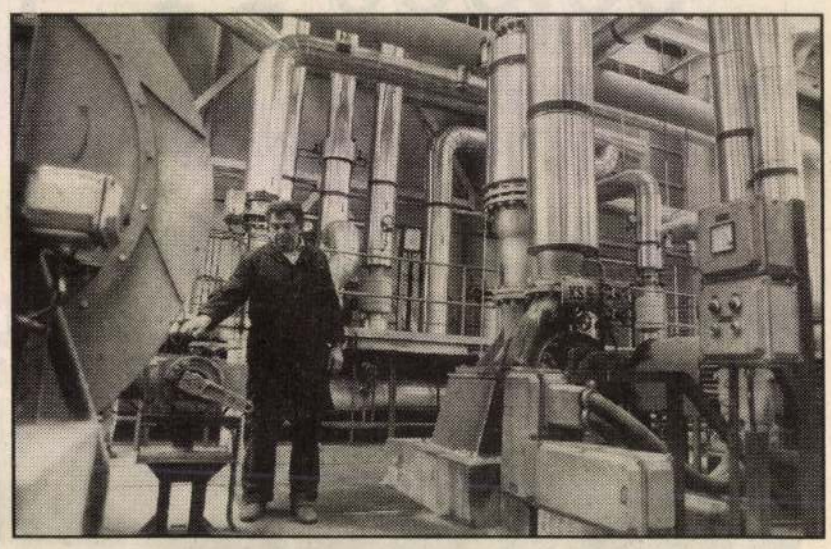

● A kecskeméti hőközpont kazánháza. (Gaál Béla felvétele)

TÜRELMET KÉRNEK A LAKOSSÁGTÓL

Szennyezett víz Félegyházán?

Sárga, iszapszagú, klórízű víz fo-lyik Kiskunfélegyháza polgárainak poharába. Az egyre szaporodó lakos-sági panaszok hatására az egészség-ügyi bizottság bekérte a Bácsvíz Rt. vezetőinek állásfoglalását az üggyel kapcsolatban. Réz Jánostól, a fél-egyházi telep vezetőjétől megtudtuk, hogy furcsamód, az egészségesebb és tisztább ivóvíz érdekében nemrég megvalósult beruházás az oka min-dennek. Jelenleg tart ugyanis a hat hónapos próbaüzeme a vastalanító berendezésnek, ami a sárgás üledéket hivatott kiszűrni.

Ezzel egy időben viszont meg-szűnt a régi vízműtelep, s a vezeték-rendszerben megváltoztak az áram-lási és nyomásviszonyok. Ez kavarta fel az üledéket, a lerakódott szennye-ződéseket. Ilyenkor a tűzcsapokon keresztül szokás a vezetéket öblíteni, a szokottnál több, de a szabvány által meghatározott mértéket meg nem ha-ladó klór bevitele mellett. Ez viszont megváltoztatja a víz összetételét, fel-borítja annak kémiai, biológiai egyensúlyát, újabb szennyeződése-ket oldva le a csövek faláról. Amíg az egyensúly helyre nem áll, a lakos-ságnak tűrni kell az ivóvíznek csak erős jóindulattal nevezhető folyadék ízét és szagát. Nem lehet tudni, med-dig tart még ez az áldatlan állapot, mivel az öblítés hosszadalmas fo-lyamat, gyorsítani nem lehet. Van-nak egyéb tisztítási módok, de ezek igen költségesek, s alkalmazásuk so-rán azbeszt kerülhet a vízbe, ami rákkeltő hatású. Éppen ezért a vízmű dolgozói a lakosság megértését és tü-relmét kérik. December végére felte-hetően érezhető javulás áll be, ígérte Réz János. Dr. Szabó Mária tiszti fő-orvos elmondta, folyamatosan ellen-őrzik a víz bakteriológiai, szennye-zettségi állapotát. A háziorvosok is naponta jelentik az esetleges hasme-néses megbetegedéseket. A mérések alapján a város lakói megnyugodhat-nak: a víz nem fertőző, fogyasztásra alkalmas. Bár a benne lévő mechani-kai szennyeződések és a nagy meny-nyiségű klór élvezeti értékét feltétle-nül csökkentik. Forralva, szűrve még a gyerekeknek is adható.

G.O.

DÓKA Pál

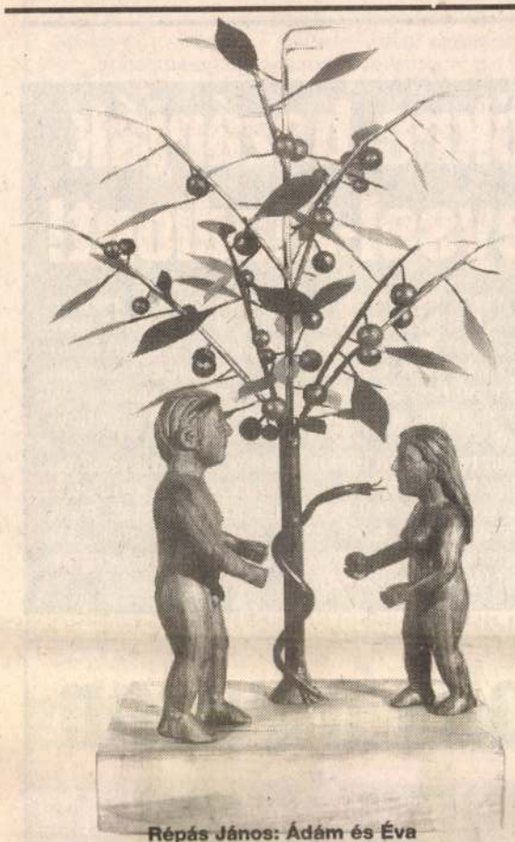

Répás János: Ádám és Éva

Kecskemét több kitűnő múzeummal büszkélkedhet, de az, amelyik a magyar naiv művészetnek ad otthont, mindenképpen egyedülálló. Az épület eredetileg az ezerhétszázas években nemesi udvarháznak készült, magas kőkerítéssel van körülvéve, s öreg fák között önmagában is gyönyörűség. Belső termeiben a közelmúltban nyílt meg az új állandó tárlat és mellette *Papp Endre* szoborfaragó, valamint *dr. Dóka Pál* festő időszaki kiállítása.

Naiv művészet, szomorú indíték

Dr. Bánszki Pállal, a múzeum igazgatójával beszélgettem ez alkalomból.

– *Önről köztudomású, főleg amióta e tárgyban megjelent a könyve, hogy a naiv művészetnek nemcsak értője, hanem elkötelezett híve is. Hogyan kezdődött?*

– A hatvanas években a Népművelési Intézetben hozzám tartozott a hazai amatőr képzőművészet. Munkám közben figyeltem fel erre a jól elkülöníthető irányzatra. Megismertem az alkotókat és gyűjteni kezdtem a műveiket. Ez az anyag, Moldován Domokos gyűjteménye és korábban a Nemzeti Galériához tartozó alkotások kerültek ide. Ez ma már kétezerháromszáz műalkotást tesz ki, ennek persze csak kis hányadát tudjuk állandó tárlaton bemutatni.

– *A naiv művészet a laikus számára legtöbbször tanulatlan alkotót, falusi élményvilágból táplálkozó alkotásokat jelent. Hogy van ez valójában?*

– Nem pontos az ilyen kategória. A naiv és a tanult művész között a különbség annyi, mint a vadvirág és a nemesített közt. Az alkotók között a paraszti és a polgári származású egyformán fellelhető. Van köztük írni alig tudó és egyetemet végzett is. Őket az fűzi össze, hogy született vizuális tehetséggel vannak megáldva.

– *Vajon mi ösztönzi ezeket az embereket arra, hogy fessenek vagy szobrászkodjanak?*

– Sajnos a legtöbbször szomorú az indíték. A mai magyar naiv művészek átlagéletkora túl van a nyugdíjkorhatáron. Legtöbbjükből a gyermekkor igaz vágyai most tudnak előjönni, melyeket ezért vagy azért eltemettek önmagukban. Műveiket gyakran motiválják az őket érő pszichikai sérülések. A cigányságnál sajátos a helyzet. A témák között szerepel a valóság, az idill, a belső látomás, sőt még a politika is.

– *Előfordult már, hogy iskola vagy csoportosulás jött létre a naivok körében?*

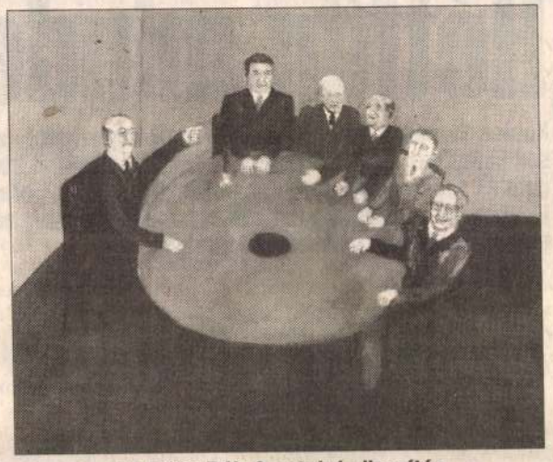

Dr. Dóka Pál: Az utolsó eligazítás

– Igen, tudok ilyenről, de hál' istennek ez Magyarországon nem alakult ki! Illetve ahol igen, ott az tapasztalható, hogy generalizálódik a dolog. A naiv művészetnek a legnagyobb varázsa, hogy művelői nagyon őszintén és egyéni módon fejezik ki magukat. Együvé tartozásuk nem jelenti azt, hogy egy akolba terelődnek.

– *A pincében egy galériát fedeztem fel, ahol nagyon szép dolgokat nagyon olcsón vásárolhat az ide látogató. Szükség van erre?*

– Nagyon is! A kortárs naivok szobrainak és képeinek árusítása, hogy őszinte legyek, elsősorban szociális segély az alkotóknak. A múzeumnak pedig az a kis haszonkulcs, amit rátesz egy-egy műre, éves viszonylatban nagy segítség ebben az egyre önfenntartóbb világban. A magyar látogatók egyelőre nem túl lelkesek, de a külföldiek annál inkább.

HORVÁTH KÁROLY

tv Egy perc

Régóta sejtettem már, de most, hogy a Nemzeti Bank illetékese a szemembe mondta, megrendített mégis: a fillér halálra van ítélve. Nem lesz látványos kivégzés, nyilvános ítélethirdetés, csak szép csöndes kimúlás. Ültem a képernyő előtt a reggeli órán, és merengtem: lám, engem tanulmányaim során arra készítettek föl, hogy az állam elhalása várható. És tessék, az állam él, sőt virágzik, és elhalásra ítéli a fillért. Gyászolok. Fillérpárti vagyok.

Micsoda veszteség! Nemcsak aprópénzünk nem lesz többé, hanem nyelvileg is szegényedünk. Unokáink nem értik majd, mi az a „filléres gond", és mi az, hogy „egy árva fillérem sincs". Hogy is érthetnék, amikor egy „tízfilléres rajzlap" már ma is két forint.

A csapást egy örömhír ellensúlyozta. A bankember közölte: tervezik már a tízezer forintost. A riporter kérdésére – De ugye az ötvenez-

KISVÁLLALKOZÁSOK, FIGYELEM!
(gmk-k, pjt.-k, kft.-k, egyéni vállalkozók)
Listaárunkból 50 000 Ft feletti készpénzvásárlás esetén 10% árengedményt adunk számítástechnikai és irodatechnikai cikkeink áraiból!
Komplett XT 27 540+áfa AT 40 MB 56 610+áfa
HI-FI ÁRENGEDMÉNYEK
SONY CDP-M19 CD-játszó 23 000 Ft helyett 18 500 Ft
INFORMATÉKA KFT. 1067 BUDAPEST, TERÉZ KRT. 31.
☎: 132-2562, 131-1986, 131-1786
FAX: 131-1786
TELEX: 202701 ITKFT H

FÉLSZ NÉLKÜLI KÓRHÁZ

Aki emlékszik még arra, milyen érzés gyerekfejjel kórházba kerülni, fehér köpenyes, hideg műszereket hordozó, szigorú idegenek között akár egy napot, akár hosszabb időt tölteni távol a szülőktől – az tudja, milyen riasztó élmény ez.

Ezen próbált változtatni egy San Franciscó-i gyermekklinika, s a vál-

JÚNIUSI AKCIÓ

A DIGIT-EL-NÉL!

VAKÁCIÓJA ELŐTT
GONDOLJON
ITTHON MARADÓ ÉRTÉKEINEK
BIZTONSÁGÁRA IS!

▼

Digitális és analóg
vagyonvédelmi eszközök
nagy választékban,
most kedvezménnyel kaphatók!

▼

Szakembereink vállalják
közületek,
magánszemélyek részére
kültéri, beltéri riasztórendszerek,
beléptető,
videokamerás figyelőrendszerek
telepítését
mobil és stabil kiépítésben,
a BRFK ajánlása és referenciák
alapján.

DIGITEL

KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÓ KFT.
1138 BUDAPEST, NÉPFÜRDŐ U. 15/F.
TEL., FAX: 173-26-51

mint inkább egy kis odafigyelés, találékonyság kellett. A folyosókat például, ahol az ügyeletes nővérek tartózkodnak, úgy alakították át, hogy a gyerekek mindent láthassanak, ami napközben az épületben történik. A számukra veszélytelen dolgokhoz hozzáférhetnek, kérdezősködhetnek az ápolószemélyzettől. A kórtermek, melyeket kis lakóik rajzaikkal, képeikkel dekorálhatnak, inkább gyerekszobára hasonlítanak. Hogy a szülők is ott tölthessék a nap nagy részét, vagy például műtét után, akár éjszakára is a gyermek mellett maradhassanak, igyekeztek egyszerű, de otthonos, kényelmes bútorokkal felszerelni a szobákat. A falak színesek, s az orvosi személyzet is – a megszokott fehér munkaruha helyett – barátságosabb öltözékben dolgozik.

Éppen elég, ha a fehér köpeny, a műtősruha csak az operációk alkalmával kerül elő.

Ezek az apró változtatások nem rontják sem a higiéniai feltételeket, sem az orvosi munka színvonalát, de valamelyest megnyugtatják a kis betegeket, akik így valóban partnerek lehetnek az orvosi munkában, meggyorsítva ezzel saját gyógyulásukat.

PÁLMA

– határozottan rázta a fejét. Én persze nem dőltem be neki. Hiszen mibe kerül egy ilyen fejrázás? Egy fillérbe sem.

BÉKÉS PÁL

KI LÁTTA?

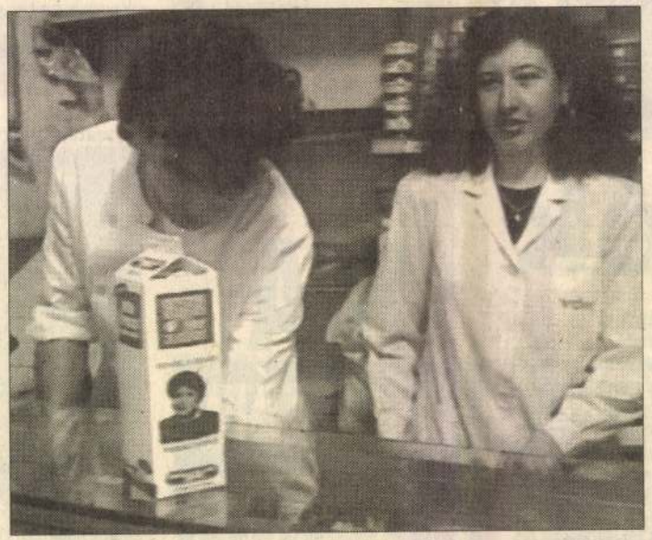

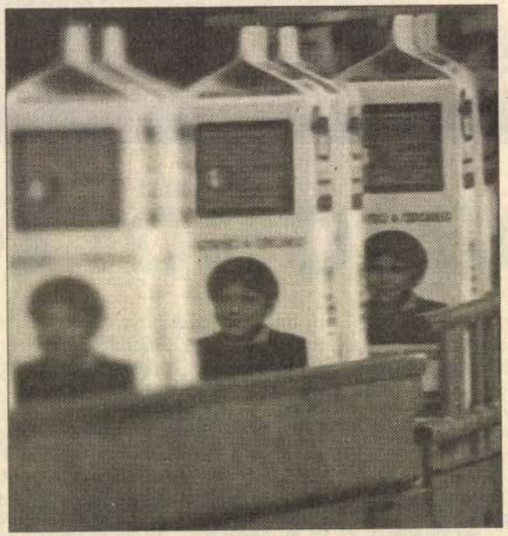

Olaszországban lopkodják a gyerekeket. Nem igazán lehet rablásról beszélni, mert előbb-utóbb mindegyikük előkerül. Az azonban tény, hogy sok kiskorú tűnik el az iskolából hazafelé jövet vagy játék közben. Így tűnt el a kis Pasquale is, akit most szülei kerestetnek. A rendőrség bevonása mellett ugyanis más eszközökkel is folyik a keresés. Az eltűnt gyerek fényképét rányomtatják *a tejesdobozokra*, így a szinte mindenki számára nélkülözhetetlen élelmiszeren azonnal feltűnik a keresett arca. A nyomozást szélesebb körűvé már nem is lehetne tenni. Pasquale eddig ugyan még nem került elő, édesanyja azonban bízik abban – az eddigi tapasztalatokból kiindulva –, hogy egy szép napon majd hazatér. S hogy a tejesdoboz-akcióból milyen anyagi haszna származik a tejvállalatnak? Semmilyen. Mint mondják, humanitárius okokból kezdeményezték annak idején az egészet, s ma sem mondhatnak mást.

KURÍR

Reggel és délután megjelenő országos napilap

Reggeli kiadás
II. évfolyam 166. szám

Főszerkesztő:
Szücs Gábor

Felelős szerkesztő:
Müller Tibor

Főszerkesztő-helyettes:
Bán Károly, Szilágyi János

Kiadja a KURÍR Lap- és Könyvkiadó Részvénytársaság
Felelős kiadó az rt. elnök-igazgatója

Igazgató:
Pethes Sándor és **Sárosi István**

Technikai igazgató:
Hajdú András

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
1065 Budapest VI., Hajós u. 30-32.
Postacím: 1398 Budapest 62 Pf. 590

Telefon (PBX-központok):
111-2659; 131-0745; 131-8949

Telefax: 153-4077; 153-4818

Hirdetésfelvétel: 111-2254

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél, a hírlapüzletekben és a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (HELÍR) közvetlenül, utalványon vagy átutalással.

Előfizetési díj:
Reggeli KURÍR: egy évre 3900 Ft, fél évre 1950 Ft, negyedévre 975 Ft, egy hónapra 325 Ft.
Délutáni KURÍR: egy évre 3240 Ft, fél évre 1620 Ft, negyedévre 810 Ft, egy hónapra 270 Ft.

Szedés: **KURÍR RT.**

Nyomtatás: **Szikra Lapnyomda.**
Felelős vezető:
Dr. Csöndes Zoltán
vezérigazgató

HU ISSN 0865-9001
1 2 4 8 16

DÓKA SÁNDOR,szücsmester

A Néprajzi Muzeum Adattárában,a rajzraktár leltárában rajzaival szerepel.Jászárokszálláson dolgozott. 293.old

CS.SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti MUZEUM,NÉPRAJZI MUZEUM Évkönyve. XXXVI. 1954, Bpest,1954

MDK

Doktay Gyula ,vitéz építészmérnök

Az Uj Magyarság szerkesztőségéhez irott levélbe
tiltakozott a Névtelen Hős emlékművének ata-
lakitása ellen.

Cikk: Ötvennyolc építészmérnök tiltakozik a
Névtelen Hős emlékművének átalakitása
ellen.

Uj Magyarság, 1936.jan.5. 18.l.

Doko Dokov

MH SAJTÓFIGYELŐ

MAKIR

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

nokodumúvel

SOMOGYI NÉPLAP

1982 OKT 0 2

1021

Bakkecske. Doko Dokov (Bulgária) kisplasztikája.

unkban felcserelve
neg két NB II-es r
nérkózés kezdési id
A K. V. Izzó játssza
óját ma 14 órakor, e
sa férficsapata lép
kor pályára.

G. TSZ

lt hirdet:

zerelő,
gi szerelő,
nyszerelő,

zeti ügyintézőnél.

(221770)

...gainkból. 17.20: Táncok Praetorius Terpsichor c. gyűjteményéből. 17.30: Tip-top parádé. 18.00: Kritikusok fóruma. 18.10: Népzene sztereóban. 18.40: Magyar szerzők műveiből. 19.35: A Wiener Sängerknaben hangversenye. Kb. 21.20: Balettzene. 22.11: Nagy Olivér népzenei feldolgozásaiból. 22.30: „A semmiben hidak feszültek . . ." 23.30—23.33: Hírek. Időjárás.

PÉCSI RÁDIÓ

7.00: Jó pihenést! Háromnyelvű műsor. 8.00: Szerb—horvát nyelvű műsor. 8.30: Német nyelvű műsor. 9.00:—10.30: Magyar műsor.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Doktay Gyula építészmérnök

NÉPÚJSÁG
Eger
1971 SEP 17

1021

Elhunyt Doktay Gyula, a hatvani múzeum alapítója

Életének 76. esztendejében elhunyt Doktay Gyula építészmérnök, a hatvani városi múzeum alapítója. Temetése ma délután három órakor lesz Hatvan temetőjében.

★

Utolsó pillanatáig csupa tűz, alkotókedv, fiatalos lendület és kedély jellemezte. Szálas termete, hófehér hajjal és szakállal keretezett szép arca nélkül elképzelhetetlen volt a hatvani utca. Útépítéseknél, bontásoknál azonnal megjelent, és a földből előkerült, igen gyakran nagy értéket képviselő leleteket magához véve egyre gyarapította gazdag magángyűjteményét, amely az idők folyamán múzeumra való méreteket öltött. E szenvedély nem önös érdekeket kívánt: gyűjteményét felajánlotta egy Hatvanban alapítandó múzeum számára. De nemcsak régi tárgyak összegyűjtésével foglalkozott; irásos munkái — ez ideig még csak kézirat formájában — megörökítették neves épületek (mint a kastély) történetét, régmúlt idők nagy, érdekes hatvani eseményeit foglalta össze, és rendszerezte. Életének nagy álma néhány évvel ezelőtt végre teljesülhetett: megszületett a hatvani városi múzeum, melynek ő lett a vezetője, s e régóta várt esemény újabb, nagyobb teret adott lelkesen vállalt szép munkájának. Sajnos a halál pontot tett e gondokban, küzdelmekben, de eredményekben is tartalmas élet végére. Érdemes idézni szavait, amikor megvalósult álma, megnyílt a hatvani múzeum. Akkor mondta: „Igen, nem éltem hiába..."

szinte törvényszerű, hogy egyik gazda kevesebb mu kával többet, a másik t munkával kevesebbet k sett. S mivel a közös mu becsülete megingott, min ki a háztájit tekintette a tos anyagi bázisnak. Hog mennyire így volt, azt bizonyítja, hogy egyes tőknek is nagyobb vo háztáji területe, mint a nyit a szövetkezet alap lya megengedett.

A széthúzás, a sorozatos nézeteltérés, az egymást keresztező intézkedések hatása a külső képben is megnyilvánult. A vizsgálati anyagok szerint a szövetkezet gépei, az állattenyésztő telep siralmas képet mutattak. A gépek majdnem elsüllyedtek a sárban, az istállókból szinte éveken át nem hordták ki a trágyát. A részes művelés pedig a határban tűnt szembe, ha például ötvenen vállalták a napraforgó művelését, akkor ötvenféleképpen nézett ki.

A tagság — mint már említettük — többször is szót emelt a hibák ellen. Azonban vagy ígérgetéssel, esetenként pedig durvább szóval szerelték le a gazdákat.

A járási pártszervek is jó néhány esetben felhívták a vezetők figyelmét arra, hogy rendezzék egymás között a vitás ügyeket, találják meg az összhangot, s közösen vál-

Megis[illegible] relmetlensége, [illegible] adottságok sokkal jobb eredményekhez is vezethettek volna, ha magasabb a vezetés színvonala. S ezt várják a gazdák a mostani, az új vezetőktől.

A zaránki ügy lezárult — a közelmúltban a szövetkezet közgyűlése az érintett vezetők kérésére hozzájárult, hogy eltávozzanak a gazdaságból. Helyükön új emberek láttak munkához. Az új vezetés kezdeti lépései biztatóak. Ha jó kézzel fogják a gyeplőt, akkor a gazdaság eredményei — az átmeneti bizonytalanság ellenére sem — romlanak.

S ha sikerül következetesen tevékenykedniük, akkor az elkövetkezendő évek során megteremthetik a biztonságos, a jó gazdálkodás alapjait.

Kaposi Levente

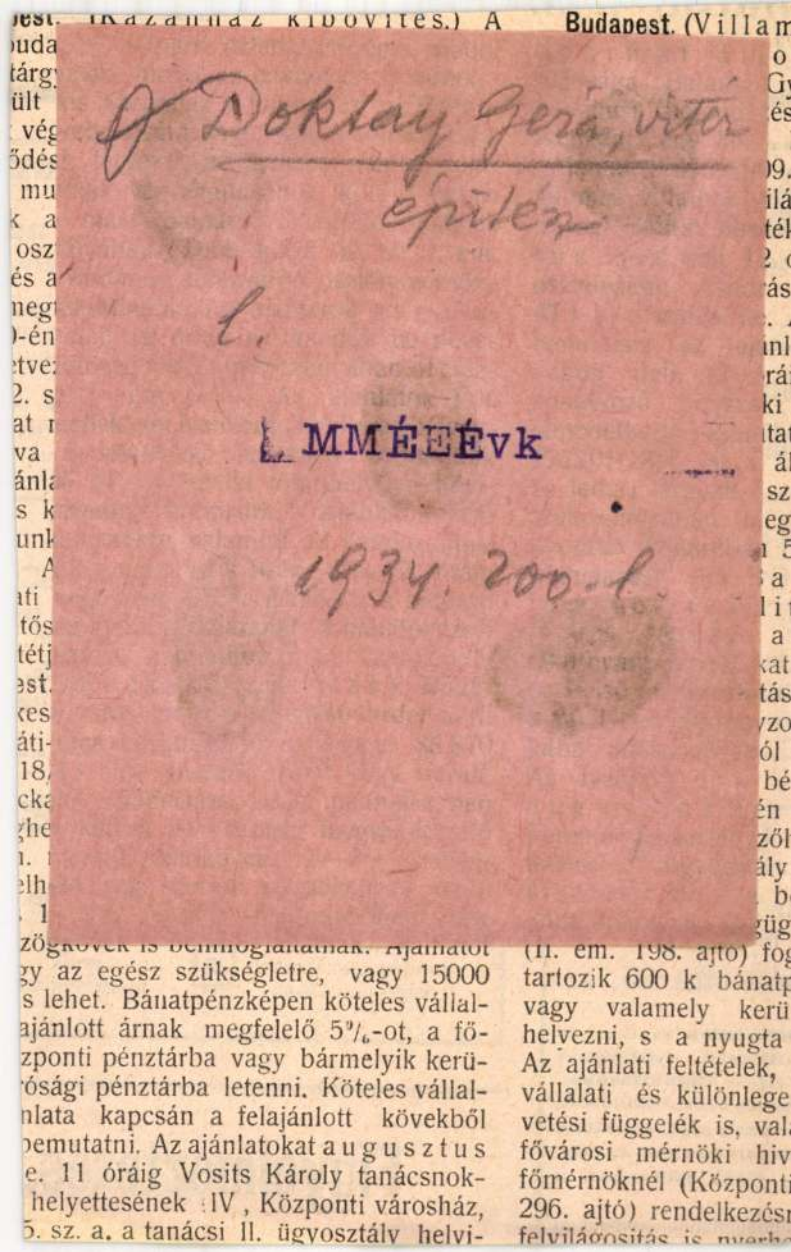

Doktay Gerá, vitér
építész

l.

MMÉEÉvk

1934. 200. l.

zögkövek is beimoglaltatnak. Ajánlatot
gy az egész szükségletre, vagy 15000
s lehet. Bánatpénzképen köteles vállal-
ajánlott árnak megfelelő 5%-ot, a fő-
zponti pénztárba vagy bármelyik kerü-
rósági pénztárba letenni. Köteles vállal-
nlata kapcsán a felajánlott kövekből
bemutatni. Az ajánlatokat augusztus
e. 11 óráig Vosits Károly tanácsnok-
helyettesének (IV, Központi városház,
5. sz. a. a tanácsi II. ügyosztály helyi-

Budapest. (Villam

(II. em. 198. ajtó) fog
tartozik 600 k bánatp
vagy valamely kerü
helyezni, s a nyugta
Az ajánlati feltételek,
vállalati és különlege
vetési függelék is, val
fővárosi mérnöki hiv
főmérnöknél (Központi
296. ajtó) rendelkezés
felvilágositás is nyerh

z- ÉS MŰMÁRVÁNY-MUNKÁKAT. Ajánl mint különlegessé

EZE EKET.

ándor és Társa

kályhagyári raktára

., Vadász-utca 35/a.

ák. Caloriferesek.

dinger kályhák.

Légfűtések.

y árjegyzék bérmentve.

- B. és E.

III., Kisfaludy-u. 11.

ző berendezések.

re. Injectorok, Pulsométerek
k és radiátorok. Motor-gáz-
áz- és benzinmotorok. :: :

STADT

r-készitők
műintézet

nich-utca 35. sz.

Készitünk modern és
tilszerü csillárokat
zléses átalakitásokat.
Aranyozást, ezüstözést,
nikkelezést, oxidálást
s minden vas- és fém-
: tárgy szinezését. ::

KŐSZÉNBÁNYA ÉS TÉGLAGY

TÁRSULAT PESTEN.

Budapest, VI., Teréz-körut 22

Évi termelőképesség 90 millió drb.

Gyártmányok:

Fali-, konyha- és padlásburkoló- közfal-, vas-
:: tartány (travers) tüzálló chamotte-téglák ::

— **FALBURKOLÓ- ÉS DISZTÉGLÁK** —
bármilyen komplikált alakban.

— **KERAMIT-KÖVEK ÉS LEMEZEK.** —
utak, udvarok, járdák, folyosók stb. kövezéséhez.

Árjegyzékkel és keramitkövezésekről szóló
költségvetésekkel készséggel szolgálunk.

Tetőfedések

tűzmentes tetőpéppel vagy facementtel; ja
jókarbantartást és mázolásokat jutányosan

LICHTMANN LA

Telefon 94 –16. Budapest, VI., Bajnok-utca 26. III. em. Tele

:: **IPACH EDE**

MŰASZTALOS

Budapest, VI., Dessewffy-utca

Készit
minden e szakmába
vágó munkákat.

Speciali
antik
utánzatokba

Figyelmeztetés.

MDK

Doktor

Szentkirályi Móric arcképe. Marastoni József rajza, 1865-ből, Borsos és Doktor fényk. után, Russ K. fametszete

Vas.Ujs. XIII.1866, VI.3. 2261 l.

MDK

Doktor

Feszt Imre arcképe. Borsos és Doktor fényképe u. rajzolta Marastoni József, fába metsz. Russ K.

Vas. Ujs. XIV.1867. III.31. 145 l.

MDK

Doktor

Horváth Mihály arcképe. Borsos és Doktor fényképe u. rajzolta Marastoni, Russ K. fametszete

Vas. Ujs. XIV. 1867. III.17. ~~1~~ 121 l.

MDK

Doktor Albert,

Férfiarckép, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Mücs. 1937. nov.

18 l.

MDK

Doktor Albert

Férfiarckép

Műcsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

A KIÁLLÍTÁS MEGRENDEZÉSÉT TÁMOGATTA:

K&H BANK RT.
ESZTERGOMI KIRENDELTSÉGE

BÁSTYA RT.

GRANVISUS LÁTSZERÉSZETI ESZKÖZÖK GYÁRA

KOMTOURIST ÜZLETHÁZ

OKTÁV PRESS

NA-NE GALÉRIA

ESZTERGOMBAN A VÁRMÚZEUMBAN

SZERETETTEL MEGHÍVJUK A

NA-NE GALÉRIA

IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁSÁNAK

MEGNYITÓJÁRA

1990. SZEPTEMBER 21-ÉN 16^{15} ÓRÁRA
ESZTERGOMBA A VÁRMÚZEUMBA

A KIÁLLÍTÁST
GÖNCZ ÁRPÁD KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK
NYITJA MEG.

A NA - NE Galéria 1990 június 24-én nyílt meg Budapesten, nyolc művész közös kiállításával. Első együttes bemutatkozása ez olyan alkotóknak, akik közül többen régóta baráti és/vagy munkakapcsolatban állnak egymással, egyéni és társszerzőként készített műveiket jól ismerheti a hazai, s még inkább talán a nemzetközi, művészet iránt érdeklődő közönség. Közös jellemzőjük még - Bachman Gábor szemléletes leírásával - hogy a '80-as években gyakorta megkapták a "NA NE, hát ezt azért már mégse ...." mellékmondattal érzékeltethető hivatali ellenreakciót, mely mára részben névvé szelídült.

A NA - NE mozgalom zászlaját kitűzve jelezni kívánják, hogy nem keserűségüknek adnak hangot, a korábban meg-nem-valósult tervek, fölöslegesen elpazarolt energiák miatt. A galériaépület létrejötte ezért is esemény, a produktív és paralell-kultúra határozott jele. Építészeti tervezője Bachman Gábor. E munka a nemzetközi szakirodalom által újabban "dekonstruktivizmusként" megjelölt művészeti (építészeti) irányhoz kapcsolható.

Golovics Lajos - a galéria és az azt működtető Meta-R Kft vezetője - korábbi műkereskedelmi, kiadói tevékenységét (mely többek között a Belvedere c. művészeti magazin megjelentetését jelenti) munkatársaival ezen új, művészileg szervezett térben folytatja.

A budapesti kiállítást Konrád György nyitotta meg, s a bemutatón Bachman mellett Rajk László, Giorgio Söss (Art Deko), Szalai Tibor, Vida Judit, Király Tamás, Doktor (Czalbert János) és Kovács Attila műfajilag is sokszínű munkái kaptak helyet.

Az esztergomi bemutatkozás az első olyan alkalom a galéria megnyitása óta, ahol a NA - NE Galériáról, mint műről, s művészeiről egy kiállítás formájában együttes képet kaphat a közönség.

PETERNÁK MIKLÓS

DOKTOR

(Zalbat Jaime)

DOKTOR

ld.

Gralbert János

M.D.K.

Doktor - - - - építés

Majoros építésszel együtt 1893-ban nyujtják be az örvényi r.k. templom tervet.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 320 old.

DOKTOR épitész —+ Majoros épitésszel együtt 1893-ban nyujtják be az örvényi rk. templom tervét /Tervjegyzék 244./.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Doktor József

műnartalos

Szeged

l.

Ezredevés Eiáll

XII. csop. 35. l.

Belgrád.

A térrajzban feltüntet
ló sereg minden egyes csapata
hadihajók állanak. Felirata a
retben fölül jobbra:

Accurate
PLAN
von
BELGRAD
samt der Gegend
serl: u. Türckis
gers Linien u. I
wie auch denen
Attaquen Operat
Actionen Annc
1717.

Rm., mér. a vk. 29.9: 39.

DOKTOR MÁRK

Németh F.: A bánáti fény.

2002.

129.o.

Lóki Vince
fafaragó

M.D.4.

Pipa Faragott pipájával szerepel
a tarlaton.

P.E.: Képzőművészeti és népművészeti kiállítás
Dunántúli Napló, 1954. dec. 5 - 6 lap

Dokuly d.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1907.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 JUN

IRODALMI SZEMLE

Dolán György

Lozi

Dolán György: Aktok, 1976

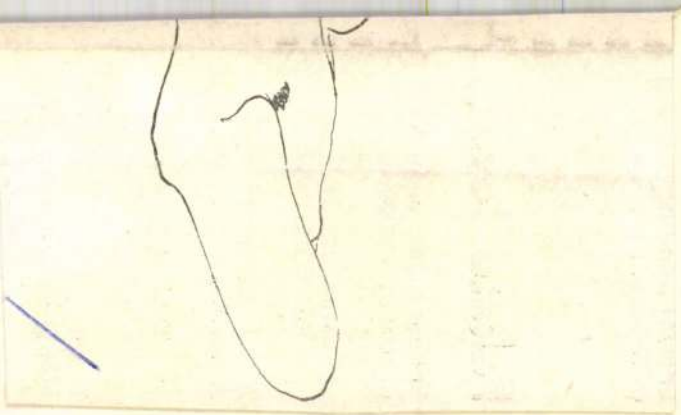

DOLÁN György festő

– **Dolán György festőművész** Képek és leletek című kiállítását ma délután hat órakor nyitják meg a Szlovák Intézetben (Budapest VII., Rákóczi út 15.).

MN 1997. júli. 15.

ónek mint embernek épp ezért mostoha az élete. Azokat az szervesen beépülnek mások életébe, s másokat felnőttekké hón elrántja tulajdon emberi fele elől, s emberi része épp ezért árad, soha sem tud igazán felnőni, holott a költő mindent tud egsem tud más, teli embereket csak megközelítő biztonsággal kös éber figyelem bizonyos értelemben megkeseríti a költő or semmitől sem irtózik jobban, mint ennek az elvesztésétől. esztett pillanatoktól senki sem retteg jobban, mint maguk a megalázóbb, s egy-egy vers sokszor nem más, mint egy-egy t, kiégett pillanatnak a kiütése, a költői világkép, a költői ságának a helyreállítása. A tétlen költő olyan abszurdum, mint rab.

nára két kihívó ellenállásról beszéltünk idáig: első volt a nyelv, xponált emlékeknek formátlan, állandóan születő és szaporo-ságosan megfekszi, rárakódik, elnehezíti őt.

lgozik – és ez már szorosabban a mű születéséhez tartozik – ndezés, a megformálás igénye. Természetesen, ahol a valóság, a a legélesebb, a legfeszélyezőbb – épp azokon a pontokon (hogy úgy mondjam, lokalizálódik) a tulajdonképpeni költői z érintkezési pontok jelzik, mint holmi határzászlók, a költő tő világát. Tehát a valóság szorításával szemben fölvonuló és lulást, a fölszabadító kifejezést, megformálást kierőszakoló ban tulajdonképpen állandó előcsatározásban áll saját nyers-óhoz merném hasonlítani, aki csak alkalmas pillanatra vár, n ragadja. És ez már a tulajdonképpeni „ihlet" a mű születé-

DOLÁN GYÖRGY

BÖRÖNDI LAJOS: A KIINDULÓPONT ÉS A CÉL KÖZÖTT (BEGÉLEGETÉS D. GY. FESTŐMŰVÉSSZEL)

ARGUS 1993, 1, 108-111

PETROVÁ-PLESKOTOVÁ, ANNA:
BRATISLAVSKÍ VÝTVARNÍ
UMELCI A UMELECKÍ REMESELNÍCI
18. STOROČIA
ARS 4. 1970, 1-2. 22.

Dolán György

„Akt tanulmány"

– 1976 –

„Aktor – 1976 –

Hodalmi Szemle 1977/6

DOLÁNYI Anna

Magyar Nemzet

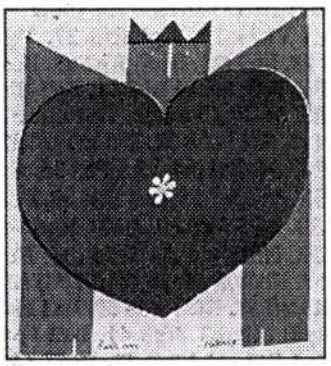

Angliából harminc szívvel üdvözölték a magyarokat

Csodálatos tarkabarkák

Egy szép monda szerint a foltvarrást maga Buddha találta fel... Elrendelvén azt, hogy *a szegények adományait – az apró selyemdarabkákat – varrják össze takarónak*. De így tettek józan eszükre hallgatva az első amerikai telepesek is, akik nagy becsben tartottak minden ruhadarabot, s ami elvásott, nem dobták el. Kivágták az épebb részeket akármilyen kis darabok is voltak azok, összevarrták, s ágytakaró lett belőle. Így született a *patchwork* kézimunkatechnika, melyet magyarul *foltmozaiknak* nevezhetünk.

A hajdani telepesek szegénységének már régen vége, a textilgyárak az Újvilágban is ontják a szebbnél szebb anyagokat – ám az ősi technika él tovább. Sőt nemcsak él, de igazán virágzik is. Kialakultak a klasszikus motívumok, de folyton új és új elemek is feltűnnek, él és változik, mint a népművészet. Ez olyan kézimunka, melyet többen együtt is lehet csinálni. Klubok és magánosok ma egyaránt szívesen művelik a patchworköt, a tarkabarka foltvarrást, mely elterjedt az egész világon. Kiállításokat rendeznek, és a szép darabokért nagy árat kell fizetni, *a régi textileket aukciókon is jegyzik*.

Nálunk csak az utóbbi években honosodott meg, Debrecenben alakult az első foltvarró kör *Dolányi* Anna vezetésével. Azóta az országban több klub is létrejött, s a Magyar Foltvarró Céh első országos kiállítása látható *a debreceni DOTE galériájában (Nagyerdei krt. 98.) naponta 8–20 óráig május végéig*.

A foltvarró nők ötletei kifogyhatatlanok. *„Küldj egy szívet vagy virágot Magyarországnak"* – ezzel a felhívással fordultak a debreceni *Máltai Szeretetszolgálat* kézművesei, a *Tarkabarka Foltvarró Kör* a világ kézimunkázókedvű asszonyaihoz. A kérés mellett csak az állt, hogy az ajándékba elküldött munkákat kiállítják, majd azután a *„Szeretetszolgálat a Hajdúságért Alapítvány" Kobalt kórházát és Hospice programját* (mely a haldoklók számára teremt méltó körülményeket) fogják gazdagítani.

A felhívásnak hatalmas visszhangja lett. Özönlöttek a foltvarró technikával készült kézimunkák, küldtek Szingapúrból, Dél-Afrikából, Izraelből is, hogy csak a távolabbi országokat említsük. Ausztráliából egy csoport a hatalmas földrész vadvirágait varrta meg, Angliából harminc szívvel üdvözölték a magyarokat... Több mint hétszázan, és szinte mindenki levelet is mellékelt. Írt olyan, akinek családtagja rákos, és tudja, mit jelent a szép környezet, a meleget sugárzó kézimunka. Írt olyan édesanya, aki hétéves fiát vesztette el rákban, az ő emlékére varrta az elküldött művet. Írt olyan, aki meggyógyult, és örül, hogy részt vehet mások gyógyításában. Érkezett olyan küldemény, melyre csak ez volt rágombostűzve: Isten áldja meg édes hazámat...

A május 13-án a debreceni Kölcsey Művelődési Központban nyílt kiállítás alighanem világviszonylatban is egyedülálló a maga nemében. Nézzék meg, derüljenek tőle jókedvre.

Monspart Éva

DEBRECEN, Kölcsey MK: „Küldj egy szívet vagy egy virágot Magarországnak!" A Folton-folt nemzetk. patchwork kiáll. megny. (p. du. 5).

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

„Küldj egy szívet vagy virágot Magyarországnak"

Debrecen (HBN) – A Kölcsey művelődési központ és a Máltai Szeretetszolgálat kézműves- és hospice-műhelye indította útra azt a nemzetközi felhívást, melynek eredményeképpen huszonhét ország foltvarrói küldték el folton folt kézimunkáikat.

1254 anyag érkezett – ebből nyílt pénteken kiállítás a művelődési központ kisgalériájában és előterében. A „Küldj egy szívet vagy virágot Magyarországnak" mottójú felhívásra Nyugat-Európa országaiból, a tengerentúlról, Dél-Afrikából, Törökországból, Japánból, Új-Zélandról, Izraelből és Szingapúrból is érkeztek „hangulat- és kedélyjavító munkák", melyek – Dolányi Anna iparművész, az ötlet elindítója szavaival – nem képzőművészeti alkotások: az országos vándorkiállítás után a rákos betegségekben szenvedők környezetét hivatottak színesíteni. A kiállítás anyaga tehát ajándékba érkezett, üdvözlendő a Magyar Foltvarró Céh első országos tárlatát, mely másjus 27-ig tekinthető meg.

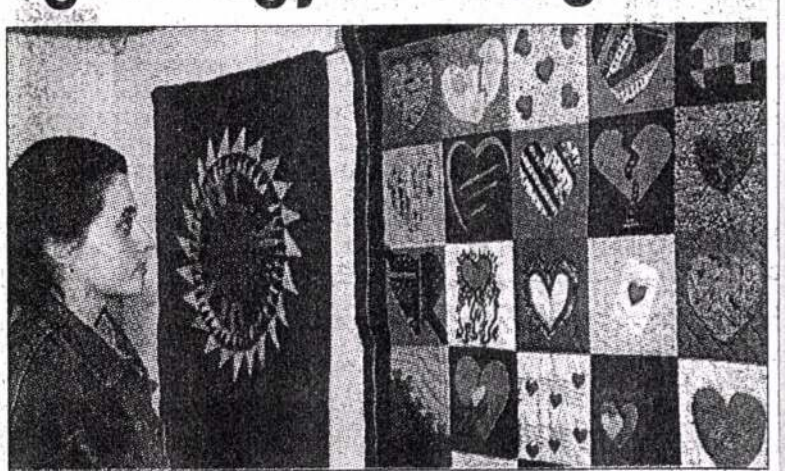

Több mint ezer foltvarró asszony hallgatott a nemzetközi felhívásra Fotó: Horváth Katalin

P. Szabó Ernő úrnak,

Köszönve a szép szavakat,
úgy a magam,
mint a "felt-korosok"
nevében,
ismeretlenül is
szeretettel

Bology duma

RIADITEĽ SLOVENSKÉHO INŠTITÚTU
Vás srdečne pozýva

dňa 15. júla 1997 o 18.00 hod.

na vernisáž výstavy akademického maliara
Juraja Dolána

Obrazy a nálezy.

Miesto: Slovenský inštitút Budapešť VIII., Rákócziho trieda 15

A SZLOVÁK INTÉZET IGAZGATÓJA
tisztelettel meghívja Önt

1997. július 15-én 18.00 órára

Dolán György
festőművész

Képek és leletek
c. kiállításának ünnepélyes megnyitójára.

Helyszín: Szlovák Intézet, 1088 Budapest, Rákóczi út 15.

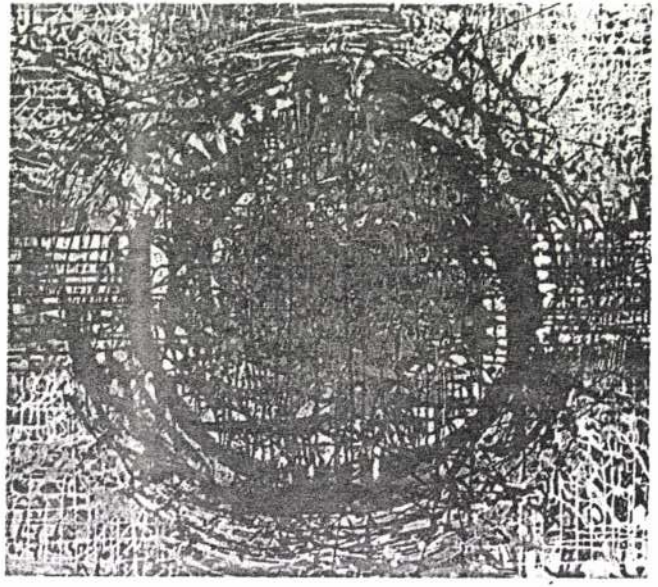

POZVÁNKA MEGHÍVÓ

Dolánszky János

asztalos

Buda 1848

l.

Tanulmányok Bp.

múltjából X.

252. l.

Borovszka J.: Buda

első törvényhatósági

közgyűlésének (1848)

megalakulása.

Dolansky János

ansalos

1837-től választott

polgár Budán

Schmall

II. 268. l.

Dolanszky János

Tischler Meister u. emeritierter Wahlbürger der königl. freien Hauptstadt Ofen.

† 28. Juli 1860.

61. J.

Jegyzék a vízivárosi temető fenntartani javasolt sírjairól és síremlékeiről. [Bp. 1931].

14. l.

ÉKE.

Lap után

. 2

. 16

. 24

30

Tábla

XLI. Mátyás korabeli 2 serleg . .
XLII. A Corvin Kalvária . . . .
XLIII. A Trapesuntius Corvin Codex
XLIV. 6 kehely a XV—XVI. századbó
XLV. 3 gótstilű szentségtartó . .
XLVI. A bolognai egyetem statutuma
XLVII. Bártfa szab. kir. város XV. szá
XLVIII. II. Rákóczy Ferencz arczképe
XLIX. Mária Terézia magyar koronáz
L. Mária Terézia arany bullája .
LI. A renaissance épület főhomlok
LII. A Bakács-kápolna . . . .
LIII. 2 XV. századbeli föveg alakú t
LIV. Magyar ékszerek a XV—XVIII
LV. Püspöki mellkeresztek . . .
LVI. Szelepchényi érsek pacificaléja
LVII. 3 szentségtartó a XVIII. század
LVIII. Rákóczy-ereklyék . . . . .
LIX. és LX. 2—2 püspöksüveg a XIV—XVI
LXI. Misemondó-ruha Mária mennyb
LXII. 2 misemondó-ruha Mária életév
LXIII. Diptychon Jézus és Mária képé
LXIV. Misemondó-ruha. Krisztus a ke
LXV. 2 misemondó-ruha. Krisztus a k

DOLÁNYI ANNA MAGYAR NEMZET 2000. III. 29

Folt hátán folt

Hazánkat is meghódította a foltvarrás – angolul pacthwork – divatja. Művelői céhbe tömörültek. Elnökük, Dolányi Anna a négynapos strasburgi világtalálkozóra készül MTI-FOTÓ – OLÁH TIBOR

rsima református templomának új erint csónakázótavat létesítenek a faluval MTI-FOTÓ

ós sikkasztás uzuki-gyárban

játjukként rendelkeztek". Megtudtuk azt is, hogy a sikkasztásra a gyárból hívták fel a hatóságok figyelmét, harminc dolgozó informálta a rendőrséget. Az mindenesetre érdekes, hogy az esztergomi Suzuki-gyárban öt éven keresztül folyamatosan követhettek el bűncselekményt, a biztonsági rendszeren senki sem akadt fenn. A gyár vezetése most belső vizsgálatot rendelt el. A rendőrség alapos gyanúja csak feltételezés, s még nem bizonyított tény – mondta *Tihanyi* Tamás, a Magyar Suzuki Rt. sajtószóvivője. – Mi is várjuk a vizsgálat eredményét, folytatta, de abban bízunk, hogy vezetőinknek sikerül tisztázniuk magukat.

A kár meghaladja a húszmillió forintot – amely több mint száz gépkocsi értékesítése révén jött össze –, de a nyomozók szerint elképzelhető, hogy ennél jóval nagyobb összegről is szó lehet. **(h–s)**

már hosszabb ideje várakozo A rendőrök átvizsgálták az a tót, s a csomagtartóban nagyob mennyiségű növényi eredet anyagot, illetve 31 darab, 15-1 grammos kiszerelésű kis csoma got találtak.

A gyorstesztvizsgálat a cso magokban kábítószert mutato ki, ezért az ORFK bűnügy szakértői intézetében is ellen őriztették azokat, ahol megálla pították, hogy marihuánát tartal maznak. *Pásztor* Miklós alezre des, nyíregyházi rendőrkapitán közölte továbbá: az átvizsgá kocsi kesztyűtartójában külföl valutát is találtak a rendőröl közöttük négy darab ham százdollárost.

A két férfit a rendőrsé azonnal őrizetbe vette, ma hétfőn a Nyíregyházi Váro Bíróság – kábítószerrel val visszaélés miatt – elrendelte a előzetes letartóztatásukat. gyanúsítottak eddig azt vallo ták, hogy a kábítószert ismere len személyektől vásárolták, é Nyíregyházán akarták értéke síteni.

Luther Sándor őrnagy a saj tótájékoztatón közölte: a lefog lalt mennyiség – 1002 gramm jelentősnek számít, így a bíró ság a kábítószer-kereskedőke akár 10–15 év közötti szabad ságvesztésre is ítélheti.

Lóverseny

Tippek a szerdai

DOLÀNYI ANNA

Új művészet

1996/NOV

6.o.

megvia

Dolánszky János
asztalos

l.

Schoentabain

7. l.

Dolanszky János
asztalos mester
+ 1860. pil. 28.
60-éves Korában

Jegyzéka vízi városi
temető fenntartani
javasolt sírjairól és
síremlékeiről
Bp (1931?)
14. l.

Flamand munka, XVII. század.
Elefántcsont, mag. 26·5 cm.

KRISZTUS ÉS A HÁZASSÁGTÖ

Dombormű.
XVIII. század.
Elefántcsont, mag. 6 cm.

KRISZTUS OSTOROZÁSA.

Dombormű.
XVIII. század.
Elefántcsont, mag. 6 cm.

KRISZTUS A SZÉGYENOSZLOP

Szobrocska.
XVIII. század.
Elefántcsont, mag. 25 cm.

KRISZTUS A SZÉGYENOSZLOP

Szobrocska.
XVIII. század.
Elefántcsont, mag. 14 cm.
A San Marco-gyüjteményből.

MADONNA.

Dombormű.
XVIII. század.
Elefántcsont, mag. 11·5 cm.

SZENT SEBESTYÉN.

Dombormű fakeretben.
Német munka, XVIII. század.
Elefántcsont, mag. 18 cm.
Egyházműv. kiállítás, 1930., 18

ea. D. 4

DOLÁNSZKY Károly asztalos

A Császár-fürdő újjáépítésének

adatai (1841–)

Tervező: Hild József

Építőmester: Zitterbarth Ig.

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 911.e

DOLÁNSZKY, János, budai ostalosmester

Johann D., Tischlermeister in Ofen, Budán választott polgár lett. (1837, 853.l)

Preßburger Zeitung
(Gentner)

DOLÁNSZKY János, budai asztalosmester

Johann D., Tischlermeister in Ofen,
Budán választott polgár lett [1837,853 1]

Pr.Z.

Dolanszki József

pesti vicepallér Jung József megbízásából vezette a szamosújvári örmény templom ópithezési munkálatait.

B. Nagy Margit: Renesánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

222 f.

MDK

Dolanszky Lipót antalos

Wanner József antalossal:

Willke Gottlieb, üzletkirakat

Belv., kén tér, Evang. isk. ép.

1863. - Hamlokszat, matnat

MDK-A-II-1/1225.

özv.DOLÁNSZKY ANNA,asztalosmester

Budai asztalosmester volt 1828-ban.-Vizivárosi lakos.-Helyrajzi szám: 729.-Segédek száma: 4.-Összeirási szám: 1696.- 46.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

Az Iparmüv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

MAGYAR FOLTVARRÓ CÉH

HUNGARIAN PATCHWORK GUILD

FOLTVARRÓ

A GÖDÖLLŐI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
SZERETETTEL MEGHÍVJA

1996. MÁJUS 11-ÉN 17 ÓRÁRA
A GÖDÖLLŐI GALÉRIÁBA

A MAGYAR FOLTVARRÓ CÉH KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

MEGNYITJA:
MONSPART ÉVA
ÚJSÁGÍRÓ

KÖZREMŰKÖDIK:
DAVID KOCH - ÉNEK, GITÁR
KÖZÉPISKOLAI TANÁR

MŰVÉSZETI VEZETŐ:
DOLÁNYI ANNA
IPARMŰVÉSZ

NYITVA:
1996. JÚNIUS 9-IG HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL HÉTKÖZNAP 15-19 ÓRÁIG,
SZOMBAT ÉS VASÁRNAP 10-18 ÓRÁIG

A KIÁLLÍTÁS IDŐTARTAMA ALATT VÁRHATÓ
A VILÁGNAGY TAKARÓ BEMUTATÁSA

DOLÁNYI Anna

L'OEUVRE DE ROWENA REAMON
250X225 CM

ROWENA REAMON MŰVE
250X225 CM

NYITVA:
1997. JÚLIUS 20-IG,
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL HÉTKÖZNAP 15-19 ÓRÁIG,
SZOMBAT ÉS VASÁRNAP 10-18 ÓRÁIG

PETŐFI SÁNDOR MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
2100 GÖDÖLLŐ, SZABADSÁG ÚT 6.

EXPOSITION OUVERTE
DU 21 JUIN AU 20 JUILLET,
TOUS LES JOURS, SAUF LUNDI, DE 15H A 19H;
SAMEDI ET DIMANCHE DE 10H A 18H

LE CENTRE CULTUREL DE GÖDÖLLŐ
2100 GÖDÖLLŐ, SZABADSÁG ÚT 6.

DOLAUTZI Anna

LA GUILDE DU PATCHWORK DE GENEVE

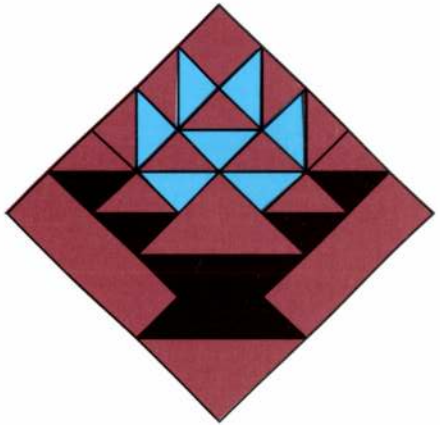

FOLTVARRÓK

GENFI FOLTVARRÓK KIÁLLÍTÁSA

1997. JÚNIUS 21 - JÚLIUS 20.
GÖDÖLLŐI GALÉRIA

A GÖDÖLLŐI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
SZERETETTEL MEGHÍVJA

1997. JÚNIUS 21-ÉN 17 ÓRÁRA
A GÖDÖLLŐI GALÉRIÁBA A

GENFI FOLTVARRÓK KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:
DOLÁNYI ANNA IPARMŰVÉSZ
A MAGYAR FOLTVARRÓ CÉH ELNÖKE

KÖZREMŰKÖDIK:
CSÁNYI ISTVÁN - SZAXOFON

A GENFI FOLTVARRÓ KLUB ELNÖKE:
ANNE CELEYRON

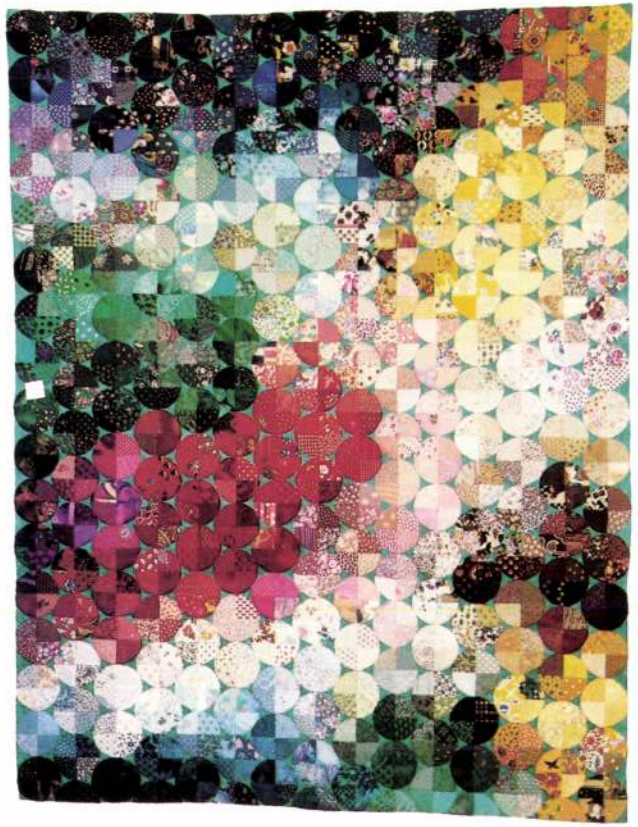

L'OEUVRE DE CHARLOTTE GAL
136X102 CM
1020 PIÈCES

CHARLOTTE GAL MUNKÁJA
136X102 CM
1020 TEXTILELEM

LE CENTRE CULTUREL DE GÖDÖLLŐ
A LE PLAISIR DE VOUS INVITER

A L'EXPOSITION DE

LA GUILDE DU PATCHWORK DE GENEVE

LE SAMEDI 21 JUIN 1997 DES 17 HEURES
A LA GALERIE DE GÖDÖLLŐ

L'EXPOSITION SERA OUVERTE PAR
ANNA DOLÁNYI ARTISTE DE TEXTILE,
PRESIDENTE DE LA GUILDE DU PATCHWORK HONGROISE

AU VERNISSAGE VOUS POURREZ ECOUTER
ISTVÁN CSÁNYI, SAXOPHONISTE

ANNA CELEYRON
PRESIDENTE DE LA GUILDE DU PATCHWORK DE GENEVE

DOLA'NYI ANNA

14. Magyar Textilbiennálé

Szombathelyi Képtár

1996 jun 14 – aug 31.

NEM MI MONDTUK

„Azon igyekeznek, hogy megalázzanak engem. Én azonban született úriember vagyok, s tudom, mi az a tisztesség!”

(Augusto Pinochet, Chile volt államfője – a Jeune Afrique, Párizsban megjelenő hetilapban)

”Ha indul a választásokon, veszíteni fog. S ha veszíteni fog, szüksége lesz a férjére. Ám ha győz, elválik tőle.”

(Dick Morris, Clinton elnök egykori tanácsadója Hillary Clintonról, miután kiderült, hogy Clintonné szenátorként jelölteti magát New Yorkban – Newsweek)

”Megegyeztünk az észak-koreaiakkal: ők megkapják a Coca-Colát, mi pedig, cserében, az ő rakétaprogramjuk egy részét.”

(Samuel Berger, amerikai nemzetbiztonsági tanácsadó – Jeune Afrique, Párizsban megjelenő hetilap)

”Most, hogy immár elnök vagyok, cipőt kell majd hordanom...”

(Abdurrahman Wahid, Indonézia új elnöke, arról, hogy mennyire szeretett mezítláb üldögélni a földön – Time, amerikai hírmagazin)

”Néha azt mondom magamnak, meg kéne próbálnom, hogy jelöltessem magam az elnöki posztra. Arra mindenképpen jó lenne, hogy örömteli mérleget készíthessek kábítószeres éveimről és szexuális múltamról.”

(Oliver Stone, amerikai filmrendező – Jeune Afrique)

”Remélem, nem az utolsó szava Békesi László-”

(Kovács László, az MSZP Magyar Távirati Iroda)

„Az irakiak szeretik Szaddám Huszeint, akiben igazságos és karizmatikus vezetőt tisztelnek. Olyan bátor és karizmatikus személyiség ő, mint Amerikában volt Roosevelt vagy Eisenhower.”

(Tarik Aziz, iraki miniszterelnök-helyettes a Jeune Afrique-ban)

”Azt hiszem, minden normális ember félti az anyanyelvét, ahogy félti a saját családját, a saját kultúráját, a saját hazáját. Ez antropológiai ösztönünk.”

(Balázs Géza, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának dékánhelyettese – Népszava)

”A kisgazdapártot a konszenzuskeresés jellemzi. Eddig sem vettünk részt sárdobálásban, és ezután sem kívánunk részt venni, én pedig az összefogás hangadója vagyok.”

(Horváth Béla, az FKGP frakcióvezető-helyettese a Népszabadságnak)

AJÁNDÉK

„Foltkór”

Patchwork: magyarul foltvarrás. Nem kell hozzá semmi más, csak a családtagok, barátok levetett vagy már nem használt ruhái, némi kreativitás, no meg persze türelem, és már kész is az „új” ruha. Ez a kezdetekben a szegényebbek által alkalmazott „varrásművészet” egyre népszerűbb Magyarországon is: több tízezren töltik ezzel szabadidejüket. Az Egyesült Államokban pedig mára több milliárd dollárt forgalmazó iparággá nőtte ki magát.

A legenda szerint a foltvarrás tudományát a keresztes lovagok hozták be a Szentföldről Európába. A következő lökést az ipari forradalom adta meg (1770–1830), amikor is rengeteg, ruhakészítéshez alkalmas hulladék anyag keletkezett, ezt a munkások hazavitték, és otthon is varrogattak. Az első kivándorlási hullámmal került Európából Amerikába, ahol már a 19. század elején népművészetté vált. A gyors elterjedésnek több oka volt, hiszen Amerikában akkor még nem támogatták a textilipar fejlődését, másrészt a nagy távolságok miatt nehéz volt beszerezni az alapanyagot. Európába érdekes módon az Egyesült Államokból került vissza, századunk 60-as éveiben. Akkor a Németországban állomásozó amerikai katonák feleségei ismertették meg a foltvarrás addig nem ismert, kifonomultabb technikáit a német háziasszonyokkal, onnan pedig egyenes út vezett a széles körű elterjedéshez. Vélhetően így került el Magyarországra is, ahol mára több tízezres tábora alakult ki.

Közéjük tartozik *Dolányi Anna* is. Az iparművész már több éve foglalkozik a folttűzéssel, és aktív vezetője a mintegy 500 tagot számláló Magyar Foltvarró Céhnek. Állítása szerint a patchworkhöz nem kell különösebb kézügyesség, hanem csak a minden háztartásban megtalálható tű, cérna, olló, no meg a házi rongyoszsák. A mester maga is gyakran összeül barátaival egy kis folttűzésre. Ez összetartást ad, és közben még jól el is kvaterkáznak.

A hazai patchwork másik kiváló ismerőjének-művelőjének, *Kemény Krisztinának* mára már saját boltja van, ahol hazai beszállítók munkáit (párnák, ágytakarók, ruhák) árulja. Kezdetben bizony sokan nem is értették, mi az a foltbolt. Jellemző történet, amikor egy öreg nénike bement, és egy foltot kért férje lyukas nadrágjára.

Amint Kemény Krisztina mondta, ő nem keseredik el, hiszen minden kezdet nehéz. Így volt ez akkor is, amikor élete első folttakaróját készítette el három hét alatt, teljesen autodidakta módon. Jó tanácsként elmondta, hogy mielőtt nekikezdenénk egy patchwork elkészítéséhez, érdemes kockás papírra megrajzolni az elképzelt „művet”, és érdemes nagyon olcsó anyaggal kezdeni.

Azt gondolhatnánk, hogy patchworközni kizárólag nőknek szabad. Nos, ez nem így van. Erre kiváló példa *Kiszely György* tanár úr esete. Varrástudományát már régóta fejleszti, nemrégiben nyílt kiállítása Debrecenben, ahol az általa elkészített ágytakarókat, falvédőket, párnákat tekinthette meg a nagyközönség. Kérdésünkre elmondta, hogy kedvence a bevásárlószatyor varrogatása, de igazán a gyerekei születésekor jött kapóra a foltvarrás. Egy hónapban átlagosan 120 órát öltöget, napi rendszerességgel. Arra a kérdésre, hogy miért kezdett el foglalkozni a patchworkkel, annyit mondott: „Majd rájön ön is. Először jön a mosogatás, a pelenkázás, és ezután következik, hogy az ember megtanul varrni.” ■

Stépán Gábor

Fotó: Kegyes András

MAG

Megjelenik minden héten hétfőn és csütörtökön a Napi Magyarország ingyenes magazinjaként ◆ Felelős szerkesztő: Tóth Szabolcs Töhötöm ◆ Képszerkesztő: Kegyes András ◆ Művészeti vezető: Gremsperger Péter ◆ Olvasószerkesztő: Nád László ◆ Munkatársak: Dévényi István, Dombrádi Krisztián, Lukács Csaba, Molnár Balázs, Stépán Gábor ◆ Tördelő: Balogh Brigitta, Tóth Tibor ◆ Címlapfotó: Talum Attila ◆ Szerkesztőség: 1091 Budapest, Üllői út 51. ◆ Telefon: 216-1 Fax: 215-3197 ◆ Kiadja a MAHIR Lapkiadó Korlátolt Felelősségű Társaság ◆ Felelős kiadó: Dr. Győri Tibor ügyvezető ◆ Lapigazgató: Lovas Lajos ◆ Hirdetésfelvétel: MAHIR Press Média Kft., 1075 Budapest, Wesselényi u. 8. ◆ Tel 2448, 342-6164 ◆ Fax: 342-6132 ◆ Nyomtatás: Magyar Hivatalos Közlönykiadó Kft. Lajosmizsei Nyomdája ◆ Felel Burján Norbert igazgató ◆ ISSN: 1418-04 3 X ◆ Internetcím: www.napimagyarorszag.hu ◆ e-mail: mahir@m

st kezdődik a nagy áttörés

an tapsra működik a villanykapcsoló, a mosógép és készül a vacsora?

nem támogatják a régi eszközöket, tessék megvenni kedvezményes áron az újabb kiadást.

Ezt nevezhetjük a fejlődés spiráljának, de akár kereskedelmi háborúnak is. A cél: az új termékek iránt felkelteni az igényt, elértékteleníteni a régit, s megvetetni a legújabb ketyerét, mütyürt, még akkor is, ha semmi szükség sincs rá. A számítástechnikában ez a spirál félévente fordul: ennyi ideig mondható korszerűnek egy-egy cikk a piacon. De a gyártók nemcsak a vásárlóval, hanem egymással is harcolnak, ám ez alig észlelhető és kevésbé megy vérre. A gyártók mozgása összefonódásokhoz vezet: a szoftveresek szövetségre lépnek a gépgyártókkal, egymás profitját gyarapítandó.

Nemi „interakció"

Ez nem csupán a számítástechnikára igaz. Ugyanez figyelhető meg a szórakoztató elektronika vagy a konyhafelszerelés terén is. A különbség csupán az, hogy a számítástechnikai eszközök korunk legnépszerűbb termékei, s árai a gyártósorok milliós kapacitása miatt viszonylag alacsonyabbak, mint például egy szekrénysor esetében.

A technikai fejlődés mai képei – és az azokat tükröző vásárok – azt sugallják: csak most kezdődik a nagy áttörés. Mára már hozzászokott a vásárló a fejlődés lélegzetelállító ütemához, sőt kissé ki is ábrándult belőle. Éppen ezért más területekre tevődik át a hajsza. Az új célterület: a szórakoztatás az adatátvitellel kombinálva és az ehhez kapcsolódó elektronika.

A jövő embere, ha majd belép a lakásába, tapsol, mire

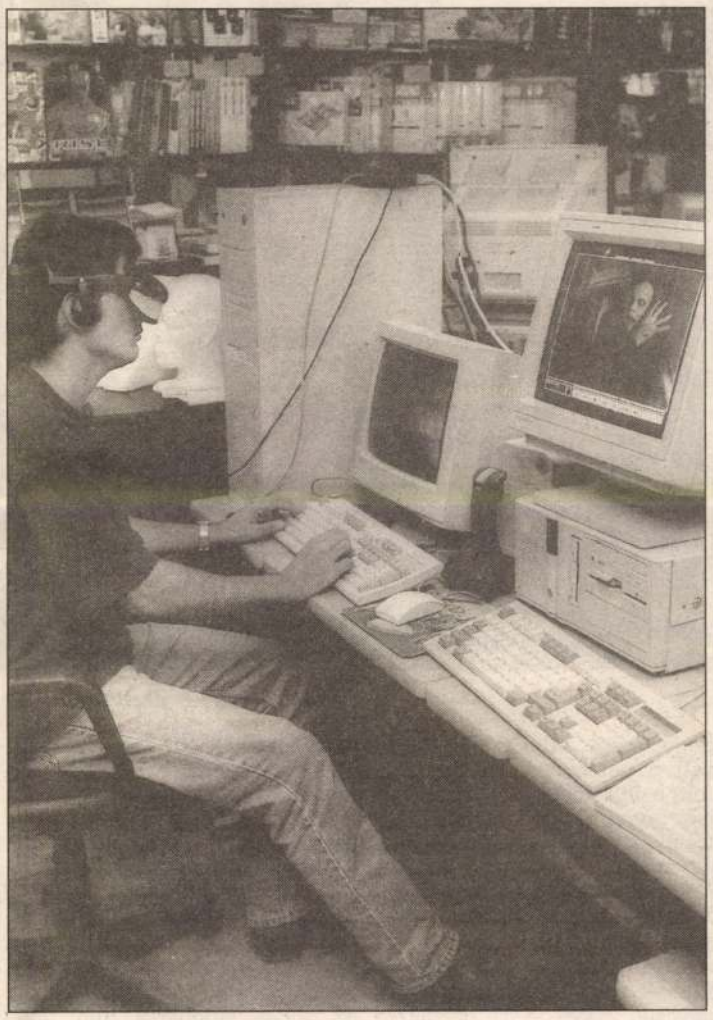

Utazás a képzeletbeli valóságban VELLEDITS ÉVA FELVÉTELE

felgyullad a villany, bekapcsol a mosógép, a sütő, és máris készül a vacsora, indul a mosás. A rejtett hangszórókból térhatású, digitalizált zene szól, madarak csicseregnek. Az üzenetrögzítő nemcsak hangot, hanem képet is rögzít, a televízió képernyőjén pedig sorra jelennek meg, kik is keresték a házigazdát távollétében. A távkapcsoló egy kattintásával máris visszahívja a kiválasztott fontos partnereket, és a televízió előtt ülve látják egymást – így elképzelhető a nemi „interakció" egyik lehetséges jövőbeli formája is.

Jövő veszedelmek

A jövőképek központjában az adatátvitel, a televízió és a számítástechnika összekapcsolása áll. A televízióban gombnyomásra válogathatunk. A többezernyi film közül (elfelejtve, milyen is volt a digitális video, ami még nincs is a piacon!), ha nem tetszik a képernyőn látható politikus, a tévén keresztül elmondhatjuk róla a véleményünket, s ha elfelejtettünk valamit felhozni a közértből, akkor a tévén keresztül válogathatunk az áruk között is.

Ugyanígy írhatunk levelet, dolgozhatunk, játszhatunk, tanulhatunk a nem is olyan távoli jövőben.

Ami nekünk utópia, az a most születetteknek már a valóságot jelenti majd. Már kapható az a PC, amely tévéként is működik, már elindult az USA-ban és az Egyesült Királyságban az interaktív televízió kísérlete, ahol a néző filmkönyvtárból válogat és műholdon át ömlik a műsor, s a néző „visszabeszélhet" a tévének. Már Magyarországon is elérhető a videotelefon. Lehet már itthon is olyan sisakot kapni, amely alatt „virtuális", képzeletbeli valóságot élhetünk át: őrült csónakázást egy vízesésen, repülést, sőt szeretkezést is. Perceken belül megjelenik az első CD-videolemez, amelyre több egész estés film is ráfér. Van már mosogatógép, extra főzőmasina, igaz, hanggal még nem lehet irányítani, de ennek megoldása sem probléma.

Az új évezred küszöbén belenövünk a technikai csodának nézett mindennapokba. S hogy felmérjük, milyen jövő előtt állunk, arra jó szolgálatot tesznek a vásárok, köztük a BNV is. A kérdés csupán az, elkényelmesített civilizációnk képes lesz-e a boldogságra, és képes lesz-e az életre.

Dombi Gábor

DOLÁNYI Anna

„Varrjuk össze a világot!"

Szeptember 16-án kézművesnap lesz a vásár 36-os pavilonjában, amelynek egyik fő attrakciójaként *Dolányi Anna* debreceni iparművész bemutatja a foltonfolt művészetet. A nagyközönség szeme láttára dolgozik, és munkájának eredményét, a foltokból készített takarót utóbb kisorsolják a nézők között.

– Ez a világ legrégibb kézimunkája, mert az emberek előbb foltoztak háncsból, falevélből, semmint szőttek volna – mondja az iparművész. – A folton-folt valószínűleg a Távol-Keletről ered. Egy legenda szerint Buddhának selyemdarabkákat áldoztak a hívők, ám ő megparancsolta nekik, hogy a selyemdarabkákból készítsenek takarót a szegényeknek. Akár igaz a legenda, akár nem, az bizonyos, hogy a piramisok egyikében találtak olyan falfreskót, amelyen egy rabszolganő folton-folt ruhát visel.

A középkorban, amikor még nem volt nyomott textília, zászlódíszítésre, takarókészítéshez alkalmaztak foltvarrást. Az ipari forradalom idején sem szűnt meg ez a technika: a munkások a gyárakból hazavitt textildarabkákból varrtak ruhát. Nagy-Britanniában, ahol a gazdagok indiai selyemből készíttettek folton-folt munkákat, ma múzeumban őriznek régi, értékes darabokat.

Azt is Dolányi Anna mondja el, hogy az Egyesült Államokban, ahová kezdetben sok nincstelen vándorolt be, népművészetté vált a patchwork. A lányok, akiknek egyes vidékeken tizenkét takarót kellett így megvarrniuk, összeültek, akárcsak nálunk a fonóban. Versengtek, ki milyen mintákat tud a foltokból kirakni. Az 1950-es években azután újra felfedezték és felvirágoztatták ezt a kézműves mesterséget, amelyet az amerikai katonafeleségek hoztak át Európába.

Varrjuk össze a világot! – így szól a mozgalom jelszava, mert-

A foltokból készített takaró

hogy mára világmozgalommá vált a patchwork, magyarul a folton-folt művészete. A mozgalom tagjai, akiknek életkora tíztől nyolcvan évig terjed, tudnak egymásról, összetartanak. A Debrecenben nemrég megrendezett országos kiállításra – Magyarországon többtucatnyi városban működnek folton-folt klubok, vagy ahogyan magukat nevezik, céhek – 27 országból 1295 üdvözlőlevél érkezett.

A tarka foltokból takarót, faliképet, párnát, blúzt, szoknyát, mellényt és sok más egyebet varrók műveiket vagy eladják, vagy jótékony célra, például a Vöröskeresztnek ajánlják fel. A patchworkösök 1996-ban tartják világtalálkozójukat.

Az eddigi BNV-ken még soha nem rendeztek kézművesnapot, és hogy az idén legyen, az *Bayer Ilona*, a televízióbeli Civil kurázsi gazdájának az ötlete volt, aki minden civil kezdeményezést kitörő lelkesedéssel támogat. Ő hozza el Kőbányára Dolányi Anna mellett a babakészítő iparművészt, *Kiszely Melindát*. A karakterisztikus babák alkotója bemutatja azt a művét, amely Breughel Piactér című festményét „reprodukálja", és saját kezével a helyszínen bizonyítja be a látogatóknak, hogy az olyan, eldobásra ítélt tárgyakból, mint például a margarinos doboz, milyen pompás babákat lehet készíteni.

A kézművesnap vendége lesz egy nem kevésbé különleges mesterség művelője, *Juhász Ilony*, aki szárított virágszirmokból ragaszt képeket – természetesen szintén a nagyközönség szeme láttára.

A magyar iparművészek mellett a BNV-n egy japán lány, *Michiko* is bemutatja népművészeti tudományát, a hazájában népszerű origamit, azaz a papírhajtogatást. Michiko nem erre az alkalomra jön Budapestre; neki, aki otthon kimonófestéssel foglalkozott, néhány éve Magyarország a második hazája. Amikor először járt nálunk, beleszeretett a magyar népi hímzésekbe, és azóta azokat tanulmányozza az ország különböző tájain. Tervezi, hogy tapasztalatait könyvben teszi közzé.

A BNV kézműves napján nemcsak szórakozhatnak, hanem sok szellemes ötletet is kaphatnak a modern kézimunkázáshoz kedvet érzők ahhoz, hogy saját alkotásaikkal díszíthessék otthonukat, játszhassanak vagy kiegészítsék öltözéküket. Az attrakciót záró divatbemutatón ugyanis olyan öltözékeket vonultatnak fel, amelyek részben vagy egészükben folton-folt technikával készültek.

G. Zs.

DOLÁNYI Anna iparm:

Hangversenykórus

Debrecen (HBN) – A hét végén rendezték meg a Deborah énekegyüttes, s a hajdúszoboszlói Cantare kamarakórus minősítő hangversenyét. A szoboszlói együttes (karnagyok: Csikainé Holoda Edit, Varga Mária) arany minősítést ért el. A Deborah (karnagy: Pallaginé Farkas Etelka) túlteljesítette tervét, nem a fesztiválkórus címet érte el, de a legmagasabb hangversenykórus címre bizonyult érdemesnek. Pénteken este 8 órától a Deborah műsort ad a Kálvin téri Pinceszínház rendezvényeként a Cívis Hotel teraszán, az egy órában klasszikus és modern, magyar és külhoni kórusművek, spirituálék hallhatók.

Beiratkozások

Debrecen (HBN) – A Dolgozók Közgazdasági és Postaforgalmi Szakközépiskolájába jelentkezhetnek azok az általános iskolát végzettek, akik számviteli gazdálkodási ágazaton képesített könyvelői, vállalati tervezői és statisztikusi, pénzügyi ágazaton képesített könyvelői és pénzügyi ügyintézői képesítést szeretnének szerezni. A tanulmányi idő: négy év. Az érettségizettek két év alatt szerezhetnek számviteli gazdálkodási ágazaton képesített könyvelői, vállalati tervezői és statisztikusi, valamint a nyelvismerettel rendelkezők külkereskedelmi idegen nyelvű levelező vagy külkereskedelmi ügyintéző végzettséget. Az érdeklődők június 30-ig jelentkezhetnek Debrecenben a Piac utca 8. szám alatt.

A Jókai Mór Gimnázium (Debrecen, Tóth Árpád utca 3.) levelező tagozatára jelentkezéseket május 20-tól június 30-ig fogad. Kérik, hogy a beiratkozásra a jelentkezők hozzák magukkal személyi igazolványukat és az általános iskolai bizonyítványukat. A szakmunkás-bizonyítvánnyal rendelkezők a második osztályba is kérhetik a felvételüket.

Megyei amatőrök tárlata

Debrecen (HBN) – A XV. országos amatőr képző- és iparművészeti kiállításon megyénkből az alábbi alkotók munkáit állították ki: Bessenyei Valéria, Papp Klára tűzzománc; Keresi Ferenc grafika; Linzenbold János, Móré Imre, Nagy Sándor, Papp Ignác János, Potyók Tamás, Varga Gábor festészet; Papp Lászlóné tűzzománc és textil; Pózner Gábor szobrászat. Papp Lászlóné munkáiért a zsűri elismerő oklevelét és díját érdemelte ki, Pózner Gábor meghívást kapott a pécsi szobrász-alkotótelepre.

Az országjáró Mária főhadnagy

Debrecen (HBN) – **Mint azt a Naplóból is olvasni lehetett, hétfőn a városban vendégszerepelt a Fővárosi Operettszínház.**

Huszka Jenő darabját, a Mária főhadnagyot mutatták be a Bartók Teremben igen szép ház előtt, meglehetősen kivonatos formában, jelzésszerű kellékekkel, mindössze öttagú zenekarral, kórus és táncosok nélkül. Két részben és öt képben az eredeti három felvonás helyett. Az énekes színészek csoportja – a rendező Kovács Zsuzsa elmondása szerint – sikerrel házal a darabbal az országban.

A címszereplő Vásári Mónika (Lebstück Mária) és Németh Marika, az operettműfaj nagy alakja (mint Farkasházy Antónia)

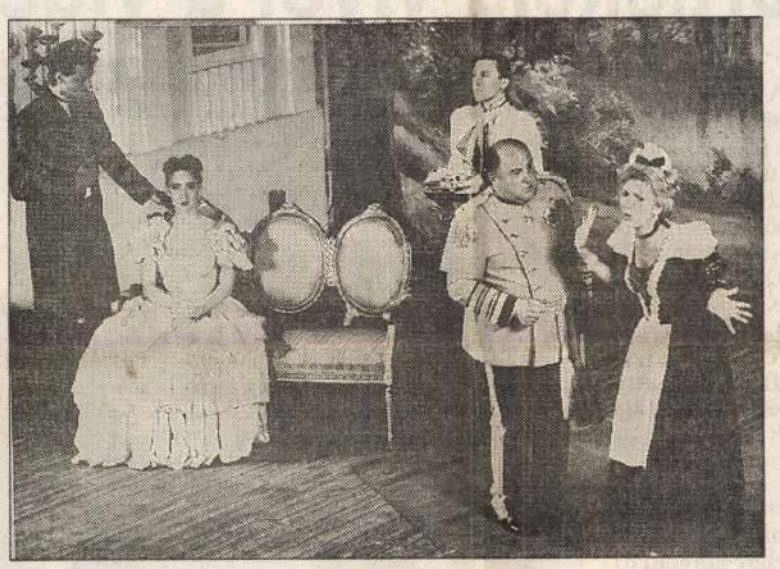

Jobbra elöl Benkóczy Zoltán (Biccentő, strázsamester) és Kovács Zsuzsa (Panni, a szobalány) Fotó: Iklódy János

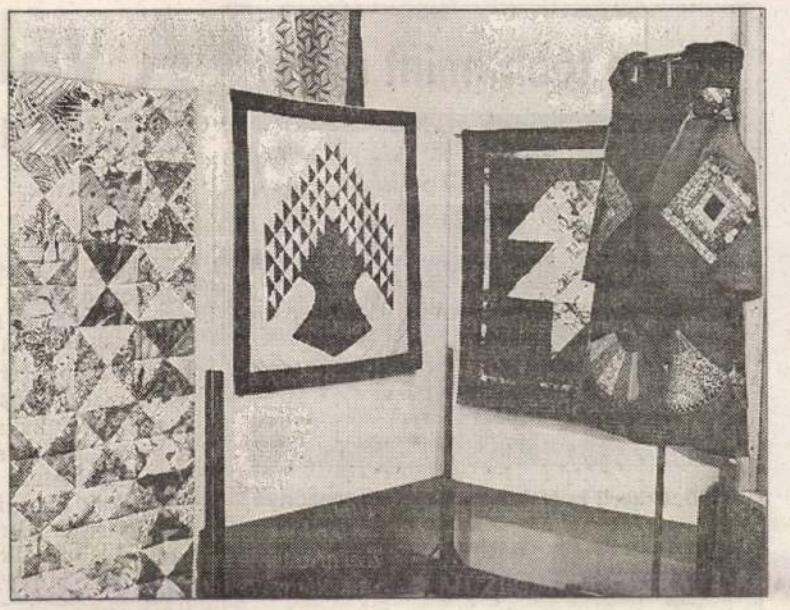

„Folton-folt" művészet

Debrecen (HBN) – A Vasutas Művelődési Ház kamaratermében nemrégiben nyílt meg Dolányi Anna iparművész kiállítása. A táj- és kerttervező mérnöki diplomával rendelkező művész a virágszínfoltok tervezéséről tért át a textilre, a „folton-folt" művészetre. Ennek a termékeny korszaknak néhány gyönyörű darabját tekinthetik meg az érdeklődők a vasárnapig nyitva tartó kiállításon

Fotó: Horváth Katalin

MINDENFÉLE

● **SZÍNPADRA TERMETT GYEREKEK.** Az idén második alkalommal rendezik meg hazánkban a Weöres Sándor-gyermekszínjátszó-fesztivált. A területi válogatót a hét végén tartják a debreceni Kölcsey Ferenc, illetve a hajdúböszörményi Sillye Gábor Művelődési Központban. A színpadra a hajdú-bihari, a szabolcs-szatmár-beregi, illetve a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei válogatókon tovább jutott, valamint a határon túli magyar anyanyelvű gyermekszínjátszó csoportok lépnek.

● **NAGYMAMÁINK NYOMÁBAN.** Nagyanyáink kézimunkái címmel rendeztek kiállítást a debreceni ÚÁMK közösségi házában működő kézimunkázó asszonyok klubja tagjainak tavalyi és idei munkáiból. Több mint 25 féle, főként a század elején divatos kézimunkákat ismerhetnek meg a bemutatóra ellátogatók. Az ÚÁMK galériájában a klubtagok bemutatják a kézimunkák elkészítésének módját, technikáját is. A tárlat május 15-ig látogatható.

● **KÓRUSSIKER.** A csehországi Hradec Králové városában megrendezett nemzetközi kórusversenyen és fesztiválon jelentős debreceni siker született. A Bárdos Lajos leánykar a női karok versenyében első, a Canticum Novum kamarakórus a vegyes karok kategóriájában harmadik díjat kapott. Karnagyok: Somogyi Terézia és Szesztay Zsolt, illetve Török Ágnes.

● **MÚZEUMI MUZSIKA.** A hajdúszováti Kodály énekkar és a debreceni 109-es Számú Ipari Szakmunkásképző Intézet kórusa Szathmári Károly vezetésével adott koncertet május 9-én a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban.

● **HANGVERSENY.** A Közalkalmazottak szimfonikus zenekara május 16-án 19 órakor tartja III. bérleti hangversenyét a Bartók Teremben. Műsorukon Zelter, Mozart és Haydn művei szerepelnek. Közreműködik Ludmány Antal (angolkürt) és Pallagi Tamás (hegedű). Vezényel: Tóth László.

SZABÓ PÉTER: (2.)

HOL VAN A SOK SÍRKERESZT?

A zalaiak temetője: Kosztyenki

A kanizsai 9. könnyű hadosztály alakulatai – köztük a 17. gyalogezred – leginkább a Kosztyenki környéki hídfőcsatában szenvedtek súlyos veszteségeket. Három zászlóalj vérzett el 1942 augusztusában, amikor a Donon átkelt szovjet csapat sebtében kiépített hídfőállását próbálták felszámolni. A harcokban elesett körülbelül 150-170 zalai honvédet Kosztyenki környékén temették el. A csáktornyai 47/II. zászlóalj temetője a Gremjacsjét Kosztyenkivel összekötő őt mentén létesült.

A 9. könnyű hadosztály hadműveleti területén számos magányos és elszórt sír volt, többek között Szinyije Lipjagiban, a III. hadtest két tábori kórháza közelében, valamint a Sztaro nikolszkojei egészségügyi oszlop épülete mellett. Az utóbbi helyen, Turner Kálmán római katolikus tábori lelkész feljegyzései szerint 1943. január 9-én egy domboldalon temettek utoljára magyar katonát.

A kanizsai seregtest körzetét jobbról a 6. könnyű hadosztályé követte. A komáromi alakulatok hősi halottait befogadó legnagyobb temető Jablocsnoje községben volt. A falu a hadsereg arcvonala mögött vezető úgynevezett Sztalin úttól nyugatra, körülbelül 15 kilométerre a Dontól, egy erdőség által védett részen volt. Ide települt a 6. könnyű hadosztály parancsnoksága, illetve egészségügyi oszlopa is. A falu nyugati részén, a szélső házsorok között állt az egészségügyi oszlop földszintes épülete s mögötte a temető. A fák alatt néhány, mészkőből faragott sírkőtáblát is fel lehet fedezni a temetőről készült korabeli fotókon. Ezeket a különös hősiességet tanúsított katonáknak emelték (például Pongrácz István őrvezetőnek és Csörsz István főhadnagynak). A sírokat a 401. különleges (nem zsidó) munkászázad gondozta. E munkásszázad halottai is az egykori jablocsnojei temetőben nyugszanak.

Ki tudja hányan, ki tudja hol

A 2. hadsereg hadműveleti területén egykoron kialakított legnagyobb kiterjedésű magyar hősi temetők az Uriv–Sztorozsevoje községek által határolt Donszeglet mögött voltak. Az 1942. július közepétől szeptember közepéig lezajlott doni hídfőcsaták hősi halottai közül a legtöbbet a Sztorozsevoje, Novo Uszpenka, Boldirevka, Kolbino, Masztjugyino, Roszszoski, Novo Ivanovszkij községekben egykoron kialakított temetők fogadták be. Az arcvonalból visszatérő lőszerszállító országos járművek (szekerek) és a tehergépkocsik minden esetben hősi halált haltak tömegével érkeztek meg a hátsó körzet településeibe. Hozzávetőlegesen 4-5 ezer honvéd földi maradványait őrzik – ma már jeltelenül – az említett falvak területén ásott sírok, tömegsírok.

Fejfák harminc centiméterenként

A harcok közvetlen közelében, az ellenség által állandó tüzérségi és aknavetőtűz alatt tartott területeken nyilvánvaló módon hiába is keresnénk sírokat, temetőket. Az egyetlen kivételt a Sztorozsevoje melletti sírok jelentették. A település – a hadsereg egykori arcvonala mentén – a Don nagyobb kanyarulata mellett lévő, hosszan elnyúló, sziklás-agyagos magasparton fekszik. Az 1942. nyár végi, kora őszi hídfőcsaták során több ízben cserélt gazdát, végül szeptember 11-én az egri 20. könnyű hadosztály alakulatai foglalták vissza. Több száz hevesi és nógrádi honvéd nyugszik a sztorozsevojei rögök alatt. Sulyok Dezső: „A magyar tragédia" (Newark, 1954) című életrajzi kötetéből vett sorok hitelesen mutatják be az ottani állapotokat, s a temetések körülményeit: „1942. szeptember 17-én Storoshevoje nyugati szélén végignéztem, amint egy zsidó munkásszázad emberei eltemették az előző napi ütközet hősi halottait. Összesen mintegy 80 holttestet adtak át az anyaföldnek. Nagy, téglaalakú gödröket ástak és húszasával fektették beléjük a halottakat. Egyikük egy papírszeletre felírta azok nevét, akiknek igazolási jegyét megtalálták. De mivel az orosz belőtte a terepet, nem sokat vesződtek az agnoszkálással."

Novo Uszpenka is az uriv–sztorozsevojei hídfőcsaták által érintett település volt. Házai leégtek, lakosait az 1942 nyári harcok alatt kitelepítették. Leginkább az egri 14. gyalogezred hősi halált halt katonáit temették a közelében megásott sírokba, tömegsírokba. A temetőt, a falut Masztjugyinóval összekötő földút mentén kezdték kialakítani. Kezdetben csak a tiszteket temették külön sírba. A legénységi állományúak zöme tömegsírba került, igaz ezeken 30 centiméterenként fejfákat helyeztek el. Német katonákat is temettek ide, sőt a környéken elesett szovjet harcosok tömegsírját is a temetőn belül ásták meg.

Az urivi domb: soproniak, kecskemétiek, ceglédiek nyughelye

A 2. hadsereg doni arcvonala mögött létesített temetői közül a legnagyobb a boldirevkai volt. A falu a Gyevica patak partján települt, alig 4-5 kilométerre a Dontól. A sok egyes és tömegsírt magába foglaló temető a községtől keleti irányba kivezető út mellett, egy domboldalon volt. A közeli Uriv község területén és környékén vívott súlyos harcokban elesett honvédeket szállították ide. A soproni 7., illetve a kecskeméti 13. könnyűhadosztály alakulatainak hősi halált halt katonáit, akik a szovjet csapatok nagyobb előretörésének megakadályozása során áldozták életüket. A soproni 4. gyalogezred ezredsegélyhelye néhány hónapig a község iskolájában működött. „Augusztusban volt idő, amikor 80-100 sebesült feküdt az utcán a porban és onnan válogatták az orvosok a sürgősebbeket, addig pedig egy egészségügyi katona a kulacsából vízzel kínálta, aki kért és egy zöld lapotokat a szemtanú, Polgár János tartalékos őrmester írásából.

(Folytatjuk)

Rózsa több, mint ígéret

A tócóskerti kritériumverseny női mezőnye
Fotó: F. Szilágyi Imre

Debrecen (HBN) – Az elmúlt hét végén rendezték meg Debrecenben a Hajdú-Főnix-kupa országúti kerékpárosversenyt, melyről eddig anyagtorlódás miatt nem tudtunk beszámolni. Pedig a serdülők haladó kategóriájában a DSI versenyzője, Rózsa Attila szerezte meg a győzelmet. A 17 egyesület 138 versenyzőjét felvonultató mezőnyben rajta kívül még jó néhány csapattársa „csípett el" kitűnő helyezéseket. Ugyanekkor rendezték meg a serdülő leányok páros országos bajnokságát, melyen Csarnai Piroska és Vajas Zsuzsa a hatodik helyen végzett. A DSI versenyzőinek eredményei a Hajdú-Főnix-kupán: Kritériumverseny, kezdők (9 induló nyolc kör, 7,2 km két részhajrá): 4. Nagy Gergely, 5. Ábrók Norbert, 6. Vígh László. Haladók: (21, 12, 10,8 km, 3 r.): 1. Rózsa Attila, 4. Nagy Norbert, 7. Vilmányi Tamás. Serdülők (44, 20, 18 km, 5 r.): 2. Bartha Gergely. Országúti verseny (Létavértes–Hosszúpályi–Panoráma út), kezdők (16 km): 4. Nagy G., 5. Ábrók N., 7. Vígh L. Haladók (25 km): 1. Rózsa Attila, 7. Nagy N. Összetettben, kezdők: 6. Nagy Gergely, 5. Ábrók Norbert, 7. Vígh László., haladók: 1. Rózsa Attila, 7. Nagy Norbert és Vilmányi Tamás. Edző: Andó János

Kiábrándító játék

Nyíregyházi KC–D. Dózsa 24–18 (10–8)

Debrecen (HBN – Cs. Z.) – 200 néző, vezette: Bednár, Kanyok.

Nyíregyházi KC: BOCZÁK – Tóth 2/1, Hellinger 2, JANKOVICS 5, KEREKES 3, BERÉNYI 7, Kun 2. Csere: Szabó G. (kapus), Medves 3/1, Krasznij, Papp. **Edző:** Szőke István.

D. Dózsa: Cziráki – Szerdjuk 1, Habuczki 4, Bán 2, Dayka 3/1, Polgár 1, Ament 4/4. Csere: BENÉ (kapus), Miklós 1, Lemák 1, Bialaszek 1, Pusztai. **Edző:** Váczi Sándor.

Kiállítás: 8, illetve 10 perc (Kerekes kizárva).

Hétméteres: 6/5, illetve 4/2.

Bán vezetőgóljával már az elején ellőtte puskaporát a Debrecen, mert fordított a Nyíregyháza, amelynek a 7. percben már 4–1 volt az előnye. A hazai helyzetek sorra kimaradtak, gólok csak szórványosan estek, és a négygólos különbség rendre megmaradt (7–3, 8–4). A 18. és a 24. perc között a Dózsa még felzárkózott 8–7-re, sőt volt egyenlítési lehetősége is, de kihagyta a ziccert emberelőnyben.

Szünet után Habuczki ugyan nagyon igyekezett, de olykor csak csökkenteni tudta a vendégek előnyét. A 47. percben NB I-es mérkőzésen először lépett pályára Bialaszek Csaba a bal szélen, aki nem sokkal később, 23–16 után a Dózsa tizenhetedik gólját lőtte. Végeredményben a lelketlenül, szétesően játszó hazaiak fölött megérdemelt sikert aratott a Nyíregyháza, amely otthonában is nyert, így a magasabb helyezésért küzdhet.

Körzeti menetrend

Debreceni csoport:
Május 15., szombat, 16 óra: Tiszacsege–Álmosd. Május 16., vasárnap, 16 óra: Nyírmihálydi–Hajdú Volán, Görbeháza– Nyíradony, Nyírábrány–Hajdúsámson, Nyíracsád–Újszentmargita, Vámospércs–Téglás.

Berettyóújfalui csoport:
Május 16., vasárnap 16 óra: Szentpéterszeg–Hosszúpályi, Mezősas–Hencida, Körösszakál–Körösszegapáti, Monostorpályi–Pocsaj.

Püspökladányi csoport:
Május 15., szombat 16 óra: Nagyrábé–Egyek, Biharnagybajom–D. Sportiskola, Báránd–Bihartorda, Hortobágy–Tépe, Tetétlen–Nagyhegyes. Május 16., vasárnap 14 óra: Sáp–Nádudvar.

A vállalkozás és edzősködés kockázatai

A volt válogatott labdarúgó a kispadon sem tudott megszabadulni gondjaitól

CSUBÁK ZOLTÁN

Debrecen (HBN) – **Alig egy hete „robbant a bomba", Paróczai Sándor, a Kabai Egyetértés edzője váratlanul felállt a tavaly bronzérmes NB II-es labdarúgócsapat kispadjáról, amelyet az őszi szezon utolsó fordulójában foglalt el. Sokaknak furcsa volt, hogy az Egyetértés vezetői miért váltottak edzőt oly sürgősen az akkor hatodik helyen álló együttesnél. Erre szerdai beszélgetésünk alkalmával éppen Paróczai Sándor adta meg a választ.**

– A kabai vezetők elégedetlenek voltak a csapat teljesítményével, a 14 forduló után a 13–13-as gólkülönbséggel és attól féltek, hogy egy újabb vereséggel méginkább visszaeshetnek. Tudtam, ha kikapunk, „félidőben" tizedikek leszünk, viszont ha nyerünk, stabilizálódik a helyzetünk. Győztünk is 3–1-re a Kiskőrös ellen és az őszi idényt a negyedik helyen fejeztük be. A vezetők kimondatlanul is csodát, győzelmi sorozatot vártak tőlem. Az első tavaszi három mérkőzésen sikerült is további öt pontot gyűjtenünk úgy, hogy gólt sem kaptunk.

– A bajok tehát ezután kezdődtek.

– Március vége felé Debrecenben, a házunk előtt, fényes nappal feltörték a gépkocsimat és komoly összeget loptak el tőlem az iratokkal együtt. A rendőrök a gyors bejelentés nyomán kocsikkal üldözték a tetteseket, de nem tudták elfogni őket, mert a földutakon egérutat nyertek. Rá egy hétre, április 1-jén, valaki(k) otrombán „megtréfált(ak)". A Gyepűsoron lévő sörözőmet hajnali 1-2 óra tájban ismeretlenek felgyújtották, 1,5 millió forintos kárt okozva nekem.

– Sajnos ezek szerint bőven vannak gondjai.

– Valóban. Nemcsak az eset viselt meg, hanem a velejáró tortúra is. A vendéglő újjáépítése, az engedélyek beszerzése is idegölő munka. A söröző be volt biztosítva, de még mindig kérdéses, hogy a biztosító teljes egészében megtéríti-e a káromat, hiszen még tart a nyomozás. Én mindenesetre újságon keresztül 500 ezer forint jutalmat ajánlottam fel a nyomravezetőnek, amit most is fenntartok.

– Kire gyanakszik, ki lehetett a tettes?

– Gyanakszom, de nem gyanúsítok senkit. A tettes vagy tettesek kézre kerítése a rendőrség dolga, az elítélése pedig a bíróságé.

– A tűzeset miatt állt fel a kabai kispadról?

– Elsősorban. Az utóbbi időben, a történtek óta csak testben vettem részt az edzéseken, de lélekben nem. Ez hibákhoz is vezetett, összeállítási és taktikai bakikat vétettem, és úgy éreztem, hogy nem lenne becsületes a játékosoknak az ötödik vagy annál jobb helyezésért járó prémiumot kockára tennem.

– Ön eddig mindig csak a kabaiaknál volt edző, s – ami rendhagyó –, már harmadszor állt fel a kispadjukról.

– Kétszer szezon közben. Először, az NB III-ban egy fontos meccs előtt az akkori vezetők megígértették velem 18 felnőtt embernek, vagyis a játékosoknak, hogyha nyernek, még utoljára megkapják a prémiumukat. Nyertünk, de a prémium elmaradt, amit saját zsebből kifizettem, majd elköszöntem. A vezetők az összeget utólag megadták nekem. Másodszor az első NB II-es szezon végén hatodikok lettünk, túlteljesítve a célt. Feleségem operációja és két üzlethelyiségem vezetése miatt nem tudtam tovább vállalni a futballban is munkát.

– Az üzlet, a munka manapság már a futballt is megelőzi az életében?

– Az edzői pálya még az üzleti világnál is bizonytalanabb, és nyilván mindenki a megélhetésére gondol elsősorban, nem a hobbijára.

– Hogyan tovább, valamikor vállal-e még edzőséget, vagy végleg abbahagyta?

– Először is újjá kell építenem az üzletemet. Ha nyugodt körülmények lesznek körülöttem, ismét beszállok valahol a labdarúgásba Hajdú-Bihar megyében. Túlságosan szeretem a focit ahhoz, hogy végleg felhagyjak az edzősködéssel, pedig igazából eddig nem volt szerencsém vele, bár a célkitűzéseket mindig teljesítettem.

– Az ön helyébe lépő, eddigi pályaedzővel képes lesz-e a Kaba az első öt közé kerülni?

– A csapat szerintem fizikálisan maximálisan fel van készítve az NB II-re. Szabó József sokat segített nekem, s úgy érzem, sőt remélem, hogy a Kaba vele eléri célját. Jól ismeri a játékosokat, s bízom benne, hogy amikor kell, higgadtabb döntéseket hoz, mint én az utóbbi időben. Továbbra is szurkolok Józsinak és a csapatnak.

A sportiskola vívói a vidék legjobbjai

Birkózás

Területi diák A korcsoportos szabadfogású verseny, Debrecen. 28 kg: 1. Andráska (DVSC). 30 kg: 3. Szendrei (Hajdúböszörmény). 32 kg: 3. Lengyel (DVSC). 35 kg: 2. Szabó (Hajdúböszörmény), 3. Kovács I. (Hajdúböszörmény). 38 kg: 2. Lakatos Á. (DVSC). 41 kg: 2. Ladányi J. (DVSC). 45 kg: 1. Börcsök (D. Honvéd), 3. Ladányi T. (DVSC). 50 kg: Pető (DVSC), 2. Hajdu (D. Honvéd). 55 kg: 1. Andorka (Hajdúböszörmény). 66 kg: Kovács Z. (DVSC).

Cselgáncs

Nemzetközi verseny, Budapest. A DSI sportolóinak eredményei: 1976-79-ben született lányok, 61 kg: 2. Mikáczó E., 3. Sági E. 66 kg: 2. Lámfalussy A., 3. Zara M. 1980–81-ben születettek, 28 kg: 2. Mezei Á. 3. Németh B. 59 kg: 2. Pintye J. 1982–84-ben születettek, 50 kg: 3. Szilágyi E. Csapatban: 2. DSI.

Fiúk, 1978–79-ben születettek: 1. Tarnóczi Rudolf. 45 kg: 2. Kerezsi T., 3. Csúri Z. 56 kg: 1. Lugosi György. 62 kg: 1. Szucsik László, 2. Hódosi Cs. 1980–81-ben születettek, 28 kg: 3. Szabó D. 42 kg: 1. Bere Attila, 3. Jánvári Zs. 46 kg: 3. Lászlók Sz. 50 kg: 1. Csedrik Viktor, 2. Kádár K. 55 kg: 1. Fark Dénes, 2. Sípos L., 3. Tornyi G. +59 kg: 1. Antal András, 2. Bíró Á. 1982–84-ben születettek, 36 kg: 3. Piltz Gy. 45 kg: 1. Demeter Balázs. 50 kg: 1. Madai Attila. +50 kg: 1. Szakál Gergely. Edző: Sápi Miklós és Czuprik István.

Karate

Felnőtt és junior országos kyokushin verseny, Veszprém. A Kagami SE karatékáinak eredményei. Felnőtt nők, formagyakorlat: 1. Hegedűs Lívia.

Férfiak, kumite (küzdelem) -70 kg: 2. Kertész Pál. Junior férfiak, –60 kg: 3. Dörgő Sándor. A legtechnikásabb versenyző: Kertész Pál. Edzők: Drienyovszki János és Madar Attila.

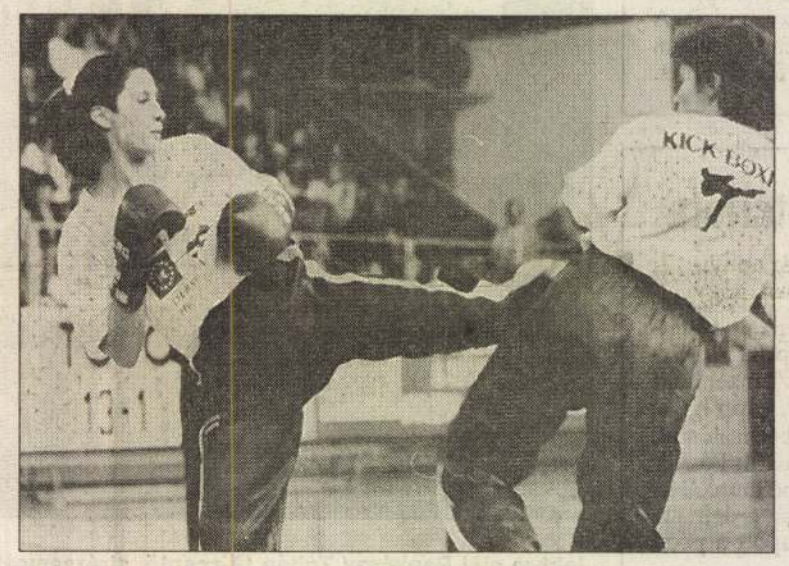

Kémery Orsolya (balról) újabb válogató versenyt nyert
Fotó: Iklódy János, Napló-archívum

Kickboksz

Light kontact országos bajnokság első fordulója, Szolnok. Nők, 55 kg: 2. Szepessy Andrea (Debreceni Kickboksz SE). 60 kg: 2. Pető Szilvia (Debreceni Báthory SE). 65 kg: 4. Kiss Zsuzsanna (Szepesi SE). +65 kg: 1. Kémery Orsolya (Báthory SE). Férfiak: 84 kg: 2. Gergely Imre (D. Kickboksz SE).

Lovastorna

Általános Iskolás országos bajnokság, Szilvásvárad. Lányok: 1. Kulcsár Judit (Epona, Hortobágy). Diákolimpia, lányok: 4. Gyarmati Ágnes (Epona). Kétfázisos verseny, A kategória: 1. Gyarmati Ágnes. C kategória: 3. Balázs Gyöngyi (Epona). Valamennyien a Bankár nevű lovon versenyeztek, edzőjük Szűcs András.

Torna

Városi serdülő II. osztályú csapatverseny, Debrecen. 1. DSI A (Lakatos, Rácz, Baksa, Ábrányi, Lőrincz, Puskás). Edző: Kántor Zoltán. Gyermek I. oszt. csapatverseny: 1. DSI A (Új, Czentye, Vida, Pillár, Kovács, Takács). Edző: Bánki András.

Tömegsport

Megyei teke verseny, Debrecen. Nők: 1. Szilágyi Zoltánné (Petőfi TTK, Debrecen), 2. Szabó Miklósné (Petőfi TTK), 3. Zombor Lászlóné (Hajdúnánási Ventifilt), 4. Nagy Sándorné (Volán TTK, Debrecen), 5. Zagyva Katalin (Volán TTK), 6. Kovácsné Földi Ilona (Volán TTK). Férfiak: 1. Zombor László (Ventifilt), 2. Ambrus Antal (Ventifilt), 3. Halász Lajos (Petőfi TTK), 4. Körtvélyesi Lajos (Ventifilt), 5. Szilágyi Zoltán (Petőfi TTK), 6. Nagy András (Petőfi TTK). Csapatban: 1. Ventifilt, 2. Petőfi TTK, 3. Földes, Lövészegylet.

Általános iskolások megyei sportlövő-bajnoksága, lányok: 1. Kiss Judit, 2. Gönczi Anikó, 3. Kiss Ágnes, 4. Oláh A., 5. Kiss Cs. (valamennyien Hajdúszovát), 6. Fodor I. (Furta). Csapatban: 1. Hajdúszovát, 2. Furta, 3. Berettyóújfalu. Fiúk: 1. Korom Csaba (Debrecen Ságvári), 2. Varga Attila (Téglás), 3. Sípos Attila (Téglás), 4. Kovács A. (Hajdúszovát), 5. Kovács I. (Téglás), 6. Koperda (Debrecen Szoboszlói úti). Csapatban: 1. Téglás, 2. Szoboszlói úti, 3. Hajdúböszörmény.

Vívás

Vidéki általános iskolások csapatbajnoksága, Szolnok.

Női tőr (nyolc csapat): 1. DSI (Vámos, Juhász J., Juhász K). Fiú kard (7): 1. DSI (Patócs Á., Vállay, Balogh P., Dózsa L.). Fiú tőr (8): 2. DSI. Egyesületek közötti pontversenyben: 1. DSI.

Körzeti újoncbajnokság, Eger. Női tőr (32 résztvevő): 1. Vámos Judit, 2. Juhász Judit, 8. Juhász K. Fiú kard (24): 1. Patócs Ákos, 2. Balogh Péter, 5. Vállay I. Fiú tőr (27): 2. Patócs, 3. Balogh, 4. Vállay, 6. Dózsa.

TOTÓTANÁCSADÓ

20. hét	Sportf.	N. Sport	Sport P.	Napló
1. Vasas (10)–Békéscsaba (5)	x,1	x	x	x,1
2. MTK (6)–Ferencváros (3)	1,2,x	x,1,2	x,2,1	x,1
3. Diósgyőr (12)–Pécs (9)	1,x	x,1	1,x	1
4. 1. FC Köln (17)–Karlsruhe (6)	1,x	1,x	1,x	2,1
5. B. München (1)–Leverkusen (5)	1	1,x	1	1
6. Dresden (14)–Bochum (16)	1	1,2	1	1
7. Düsseldorf (21)–Osnabrück (20)	1,x	x,2	x,1	1,x
8. Hertha BSC (6)–Mannheim (4)	x,1	1,2,x	1,x	1,x
9. Milan (1)–Roma (11)	1,x	1,x	1	1
10. Genoa (14)–Internazionale (2)	2,x,1	x,2	x	x,2
11. Udinese (15)–Brescia (16)	1	1	1,x	1
12. Cosenza (6)–Ascoli (3)	1,2,x	x	1	x
13. Cesena (9)–Reggiana (1)	x,2	2,x	x	x
14. FC Homburg (12)–Duisburg (2)	x,2	2,x	x	x

SOROKBAN

● A DVSC női kézilabdacsapata május 14-én – pénteken – délután 5 órától Szegeden vívja a visszavágót a Szegedi Egységes SE-vel szemben a bajnokság 3. helyéért. Mint ismeretes, először a debreceniek nyertek.

● A Hajdú-Bihar megyei természetbarát-bizottság május 15-én – szombaton – túrát szervez a dombostanyai vasúti megállóhelytől a bocskaikerti vasúti megállóhelyig, illetve vissza is. Gyülekező a debreceni Nagyállomás indulási oldalánál reggel 7 órakor.

● A Debreceni Kinizsi labdarúgószakosztálya toborzót hirdet 1978. augusztus 1. és 1982. július 31. között született fiúk részére. Jelentkezni lehet május 17-én, 21-én és 24-én a klub Vágóhíd utcai pályáján délután 3 órától Tóth András és Oláh György edzőknél. Felszerelést vinni kell.

● A DISZ úszószakosztálya nemrégiben 10 km-es meghívásos versenyt rendezett az ÚÁMK tanuszodájában. A 25 méteres medencében 400 hosszot kellett teljesíteni a résztvevőknek, akik közül Nagy Emese (Szepesi SE) lett az első 3 óra 4 perc 30 másodperces idővel. További sorrend: 2. Legoza Józsefné (DISZ), 3:34, 34. 3. Lövey Zsolt (DISZ) 3:38, 55.

DOLÁNYI Anna iparművész

Foltvarrók tárlata a Dráva múzeumban

A magyar foltvarró céh alkotóinak kiállítása nyílt a barcsi Dráva múzeumban. Varrjuk össze a világot jelszóval bontakozott ki a foltvarrók mozgalma világszerte. Eddig 27 országban ismerték meg a patchwork-öt. Képzőművészek és kismamák, profik és civilek egyaránt tagjai a szervezetnek, amelyet Dolányi Anna iparművész hozott létre. Barcson május 12-ig láthatóak a munkák, azután Nagyatádra kerülnek. Képünkön az anyagot rendezik a múzeumban. FOTÓ: PÖLÖSKEI TIBORNÉ

Somogyi Hírlap 1997.05.02.

zás behajtására nincs sok esély, ugyanis a törvényes út hosszadalmas, és a tartozóknak azalatt rendszerint nyomuk vész." „Hír a Somogyi Hírlapból)

Utolérhetetlen tartozások

Varga János, kiskereskedő: — Etikátlan azok magatartása, akik tudnának fizetni, mégis „megvágják" az önkormányzatot. De igaz az is, hogy egyre több vállalkozó kerül önhibáján kívül ilyen helyzetbe. Aki negyvenévesen munkanélküli lesz, kénytelen belevágni valamibe, de belebukik. Az önkormányzatnak jobban meg kellene nézni, hogy kinek és mennyiért adja ki ezeket a helyiségeket. Akinek nincs tapasztalata, anyagi háttere, nyilvánvaló, hogy előbb-utóbb nem tudja kifizetni a borsos bérleti díjat. Behajtani pedig tényleg lehetetlen. Védeni kellene a vállalkozókat, és következetesebben fellépni a notórius nemfizetőkkel szemben.

nézni: képes-e egyáltalán vállalni az önkormányzat által megszabott, sokszor túlságosan magas bérleti díjat.

Jakodáné Jendrek Zsuzsanna, a megyei pedagógiai intézet humánpolitikai tanácsosa: – Az önkormányzat az egyéni adófizetőktől — a kommunális adótól a gépjármű súlyadóig — megtalálja a módját, hogy a néhány ezer forintot behajtson. Ha elvárja az állampolgároktól, hogy törvénytisztelők legyenek, akkor a lakosok is joggal várhatják el az önkormányzattól, hogy eredményesen intézkedjen, s a többmilliós kintlevőséget vissza tudja forgatni a város javára. Az is megoldás, ha megszüntetik a vállalkozók bérleti jogviszonyát.

PER KOSÁRY DOMOKOS ELLEN

Tizedelni katonadolog?

INTERJÚ MÉHES CSABÁVAL, AZ ALAPÍTVÁNY A KOMMUNIZMUS ÁLDOZATAIÉRT KURATÓRIUMÁNAK ELNÖKÉVEL

Az Alapítvány a Kommunizmus Áldozataiért céljai közé tartozik, hogy a kommunizmus alatt ártatlanul meghurcoltakat rehabilitálják, és a bűnösöket megbüntessék. A Kossuth Rádió 1994. január 29-én sugárzott 168 Óra c. műsorában interjút készített Kosáry Domokossal, a Magyar Tudományos Akadémia elnökével abból az alkalomból, hogy az alapítvány javasolta az MTA közgyűlésének, hívják vissza az elnököt, mert vétkes mulasztásai sok terhelik az MTA soraiból jogszerűtlenül kizárt dr. Orsós Ferenc ügye felülvizsgálatának elmaradása miatt. Az interjúban elhangzottak miatt az alapítvány dr. Kosáry Domokos ellen a Pesti Központi Kerületi Bíróságon keresetet indított. Janka Anna Méhes Csabával, az alapítvány kuratóriumának elnökével beszélgetett a terhegyi repülőtéren, Amerikába hazatérte előtt.

JANKA ANNA

— Miért perelnek?

— Az alapítvány jó híréhez fűződő jogának súlyos megsértése miatt. Az alapítvány, mint ahogyan az világosan olvasható volt lapjuk 1994. január 28-i számában közzétett levelében, dr. Orsós tevékenységét nem értékelte. Kifejezetten az érdekli, hogy Orsóst jogszerűen, vagy jogszerűtlenül zárták-e ki. Véleményünk szerint az utóbbiról van szó, mert kizárásakor az Akadémiának az alapszabálya nem tartalmazott olyan kitételt, amely lehetővé tette volna tagok kizárását. A módosítást később hajtották végre, és a módosítást a köztársasági elnök is csak később szentesítette. Visszamenőleg pedig semmilyen jogszabály nem érvényesíthető. Azt hiszem, ezt a liberális sajtó kellőképpen tudatosította a közvéleményben, amikor arról volt szó, hogy emberölés miatt perlik az '56-os sortüzek feleit. Éppen ezért a börtönben elpusztult Hóman Bálintot, Habsburg Józsefet és Orsós Ferencet jogtalanul zárták ki a tagságból. Mellesleg egyiküket sem rehabilitálták — nem csak dr. Orsóst. Nyílt levelünkben az állt, hogy bennünket dr. Orsós korábbi magatartása éppen úgy nem érdekel, mint ahogyan az sem, hogy Lukács György akadémikus katonákat tizedelt. A 168 Óra riportere erre kérdezett és ekkor dr. Kosáry minősíthetetlen hangon így felelt: "Kérem szépen, én erre a kérdésre azért nem óhajtok kitérni, mert ez nem tatozik ebbe az ügybe. És ha valaki Lukács Györgyöt, aki már rég meghalt, és aki az Akadémiába éppen akkoriban került be, ebbe...ejh, hagyjuk ezt a hülye gazemberséget..." Kosáry úrnak ez a kijelentése kimerti a Polgári Törvénykönyv 76. és 78.paragrafusában foglaltakat, amelyek a jó hírnévhez és a becsülethez fűződnek. Az alapítványunk négyéves fennállása óta soha, semmilyen módon nem nyilatkozott vagy cselekedett úgy, hogy ezzel a jelzővel illessék. De hozzáteszem: alapítványunk nem is politizál.

— Mennyire pereltek dr. Kosáryt?

— Jelképes összegre — 100 000 forintra.

—Mi a véleménye magáról a válaszról, ami Lukácsot illeti?

— Kosáry úr tovább folytatta a 168 Órában azzal, hogy Lukács maga számolt be a tizedelésről és különben is háború volt, meg azzal, hogy ha a Lukács-tizedelést vizsgálnák, nem vehetnének fel az akadémiába senkit, aki katona volt. Hogy Kosáry úr egy kommunista komisszár tizedelésével ennyire elnéző, az megdöbbentő. A tizedelés nem katonadolog, és akkor már különben sem volt háború. Nem tudom, ugyanilyen elnéző lett volna dr. Kosáry dr. Orsóssal szemben, ha dr. Orsós tizedeltetett volna?

SÁRKÁNY GYŐZŐ GRAFIKÁJA

Kosáry úr az interjúban még hozzátette: felháborító, hogy az akadémiának ilyen ügyekkel kell foglalkozni, amikor oly sok fontos dolga van. Alapítványunk szerint pedig nincs fontosabb dolog, mint hogy az Akadémia jelképesen is bizonyítsa: szakított múltjával, és rendkívül nagy súlyt fektet arra, hogy a jog uralmát helyreállítsa. Ahogyan a társadalom is rehabilitál e kataklizmikus változások után, az akadémia is jól tenné, ha rehabilitálna. Ettől a szerves és szervetlen kémia ügye nem fog csorbát szenvedni. Mint ahogyan Izrael GDP-je sem szenvedett kárt csak azért, mert a holocaust élő téma vagy hogy Demjanjukkot évekenként tárgyalták, noha kiderült: hiába.

— A HVG-t is perlik?

— Nem." Murányi Gábor urat pereljük, aki a HVG-ben írt cikket az Orsós-ügyről. Tehát nem sajtó-helyreigazításért perlünk, és nem a HVG-t. Ezt azután határoztuk el, hogy a HVG nem közölte levelünket. Én azt hiszem, ha egy újságírót személyesen perlünk, annak nagyobb lesz a nevelőhatása: a jövőben jobban emlékszik majd talán az alapvető normák betartására.

— Miért perlik Murányi Gábort?

— Murányi Gábor annak ellenére, hogy az alapítvány publikussá tette az MTA közgyűléséhez írt levelét, azt állította, hogy a mi indoklásunk szerint "az elnök-történészprofesszor...azzal szolgált volna rá erre" - mármint a visszahívásra - "hogy egy interjúban annak a vékekedésének adott hangot: a hitlerista magyarokat nem tekintjük rehabilitálandóknak, s nem is fogjuk rehabilitálni őket, amíg élek". Nos, ez egyszerűen nem igaz. És most udvariasan fogalmaztam. Igazán fájdalmas az, hogy Magyarországon komoly lapnak számít az, amelyet nem zavarnak közzétett tények. Mint ahogyan ugyanez a hetilap Tom Kennedyről fantomként cikkezett, és fikcióját egy bulvárlap fikciójára alapozta.

— Írtak másutt is az Orsós-ügyről?

— Hogyne. Levelünk megjelenése előtt is és utána is. Szomorúan és megdöbbenve tapasztalom, hogy a megjelent újságcikkek a kommunista kor újságírói „etikáját" tükrözik és az újságírók — noha különböző lapokban írnak — ugyanazon séma szerint ferdítenek. Mintha valamilyen közös érdek vezérelné őket. Ez pedig a jelek szerint az, hogy hangulatot keltsenek és egy védhetetlen ügy ellen Kosáryt védve eltereljék a figyelmet a lényegről: vagyis arról az egyetlen kérdésről, amely az alapítványt érdekli: jogszerű, vagy jogszerűtlen volt-e dr. Orsós kizárása, és hogy a rehabilitáció megakadályozásában milyen szerepet játszott dr. Kosáry.

Az is érdekes, mennyire gyáva a magyarországi liberális újságírótársaság. Az egész Orsós rehabilitációjának az ügyét az amerikai, konzervatív Reader's Digest Válogatás kezdeményezte 1992 márciusában. De ahogyan korábban mindennel, ami szovjet, tabunak számított, a jelek szerint ma minden, ami mögött amerikai pénz áll, támadhatatlan. Egyébként roppant örülök, hogy a magyar sajtótörténetben először — és éppen egy konzervatív havilap, a Reader's Digest Válogatás — átlépte a kétszázezres megjelenési küszöböt. Hogy erről a sajtó hallgat, azt mutatja, mennyire zavarja, hogy ezt a sikert egy konzervatív havilap érte el, és ami azt is mutatja, hogy az igény mennyire megvan egy konzervatív napilapra is. És mutatja azt is, mennyire sikeres lehetne a Pesti Hírlap, ha itt a rendszerváltozás ugyanúgy bekövetkezett volna, mint Lengyelországban, ahol a kommunista lapok vagyonát elkobozták, mindenki tabula rasából indult, és ahol most a vezető napilap — a Gazeta Wyborcza — nyolcszor annyi példányban jelenik meg, mint a Trybuna Ludu, az egykori állampártlap, amelynek munkatársai semmivel sem tehetségtelenebbek, mint a Népszabadságé. Hogy ezt a magyar kormány nem érti meg immár a negyedik éve és nem érti meg azt sem, ha a Pesti Hírlap nincs, nekik nincs szavuk, az nekem nagyobb rejtély az egyiptomi szfinxnél. De visszatérve az elkalandozás után (bocsásson meg, éppen olyan mérges lettem, mint Kosáry a Lukács-tizedelés említésekor) — nyílt levelünk megjelenése után az írott reagálások során egyébként a Népszabadság kezdte február 1-jén. Ebben Palugyai István úgy állította be a visszahívásunkat, mintha mi Orsós nézeteit védenénk„ és közölte: biztos benne, senki sem lesz, aki kezdeményezné az Akadémián dr. Orsós visszahívását.

— Palugyainak igaza lesz?

— Tartok tőle. Alapítványunk igazgatója — aki tavaly október óta a New Yorki-Tudományos Akadémia tagja lett — mondta nekem ezzel kapcsolatban, hogy az Akadémia a jelek szerint dr. Kosáry igazgatása alatt kicsit úgy működik, mintha a bukaresti Tudományos Akadémiát látná a Ceausescu-érában. Az akadémikusok félnek, és egy sem áll majd fel. De ezt a teljesítményt a magyar Akadémiától inár a nyolcvanas években is tapasztalhattuk — pedig ekkor az Akadémia, mint Kosáry úr a 168 Órának egy korábbi alkalommal elmondta, már „szabad" volt — amikor nem mert tiltakozni Dr. Szabarov száműzetése miatt. Egyébként nagyon érdekes ha összevetjük, milyen egyhangúsággal működik egy "liberális" vezetés alatt álló intézmény egy olyan intézménnyel, amelynek vezetőjéről a liberális sajtó azt állítja, szélsőjobboldali alelnöke van. Nézze meg, hogyan működik a Magyar Rádió. Ahol az elbocsájtások után is — és ha a baloldal szerint politikai elbocsájtások történtek, akkor nyilvánvaló, hogy szerintük az elbocsájtottaknak körülhatárolható politikai nézetek vannak, ami megengedhetetlen egy magára valamit adó rádióban — milyen volt a hírműsor. A Bartók Rádióban este 9 órakor a bemondónő a bejelentésnél drámaian sóhajtozva mondta be a híreket, igazi színészi teljesítményt nyújtva. De ez semmiség ahhoz képest ahhoz, ahogyan másnap a Kossuth Rádión a híreket tálalták. Egyrészt lapszemléből állt: a párizsi Le Monde véleményét idézték. Elsőre meg kell jegyezni: a civilizált világ egyetlen, magát valamire is tartó rádiója sem kezel hírként egy lap véleményét. Másrészt melyik az a rádióállomás, amelynek a szerkesztője közleményéhez hozzátesz azonnal egy szerkesztő ellenvéleményét? Ez anatchia. Vagyis egy Nyugaton soha nem látott kontrollálatlan szabadosság uralkodik egy olyan intézményben, amelyet szélsőjobboldali, diktatórikus vezetés alatt állónak minősítenek, és a demokratikusnak ítélt Akadémián pedig rettegő akadémikusok azt nem merik kimondani, ami evidens: egyrészt azt, hogy dr. Kosáry szerepe felettébb megkérdőjelezhető az Orsós-rehabilitáció kérdésében, másrészt azt, hogy dr. Orsóst jogszerűtlenül zárták ki. Én nem is csodálom, hogy a kormány úgy tekint az Akadémiára, ahogy a jelek szerint tekint: egy múlt rendszerből itt maradt dinoszauruszok mocsaras szigetére egy dinamikusan demokratizálódó, energikusan átalakuló társadalomban.

— Dr. Kosárynak az volt az érve — egyetlen érve —, hogy dr. Orsós visszaélt tudásával és tudományos súlyát politikai célokra használta. Ezzel egyetért?

— Az alapítvány ezzel nem foglalkozik. De ha engem kérdez: tökéletesen egyetértek dr. Kosáryval. Dr. Orsós a legfelháborítóbb módon visszaélt tudásával, és tudományos súlyát politikai célokra használta. Csak dr. Kosáry egyet nem tett hozzá: mit csinált az Akadémia számos tagja a kommunista rendszerben? Szigethy úrtól kezdve Berend T. Iván úrig? Ha dr. Kosáryt ez a körülmény annyira zavarja dr. Orsós esetében, akkor miért nem zavarja őt a többi akadémikus esetében? Két mércével mér, és a bal zsebében van a kedvenc centije? Az ötvenes években, a hatvanas években, a hetvenes években vagy akár a nyolcvanas években az ilyen magatartás nem volt jelen az Akadémián? Ugyan, kérem...

— Ki írt még az Orsós-ügyről?

— A következő egyenként a Magyar Hírlap 1994. február 15-i számban jelent meg: 7. oldalon, a legpromin sebb tálalásban, „A hír szent, a vélemény szabad" felirat alatt. Szomorú vagyok, hogy Magyarországon az ott hírként közölt állítások tesztnek minősülnek, és az állításokra alapozott vélemények szabadnak. De úgy látszik, a diktatúrában tanult újságírók egy része képtelen szabadulni akkor rákötött béklyóitól, és azokat önként tette fel magára, mint az a rab, amelyik hosszú raboskodása után a szabadságban csaknem kopogtat a börtön kapuján bocsájtásáért könyörögve. És a legszomorúbb látvány az, hogy az újságíró rabok saját magukat össze is láncolják: gondolatmenetük egyformán masírozik, méghozzá elképesztő uniformitással. Márciusban 5-én a Népszava, a Kurír, a Népszabadság és a Magyar Hírlap ugyanazzal a cenzori pecséttel indított az első oldalán a rádiós elbocsájtásokra reagálva. A Népszava és a Magyar Hírlap pedig ugyanazzal a címmel írt róla vezércikket! Egyenlőségnek a liberális eszmák. De visszatérve a február 15-i cikkre: a szerző, N. Sándor László így kezdi: —„Gusztustalan szélsőjobboldali sajtókampány indult Kosáry Domokos ellen...Kosáryt a kommunizmus védelmezőjének vagy éppen bérencének kiáltják ki a szélsőjobboldali sajtóban...Kosáry Domokos állítólagos vétke, hogy nem volt hajlandó és továbbra sem hajlandó közreműködni — az Akadémia elnökeként — a fajvédő elveket nyíltan meghirdető..." és így tovább. Hát igen, a sztálinista időkből ismert írók stílusa. Ezen a színten írták a traktorista és termelési regényeket, meg a buzdító, hangulatemelő cikkeket.

Itt is a séma minden eleme jelen van: Kosáryt a fasisztákat védők támadják, szélsőjobboldali lapokban. Semmi féle „lapoktól" nincs szó, hanem egyetlen lapról, a Pesti Hírlapról, amely — gondolom azért, mert Magyarországon az egyetlen konzervatív lap — egyedul adott helyt az Alapítvány levele megjelentetéséhez. Vagyis a sematikus, tömény hazugság baloldali respektusba oltoztetve. Fájdalmasan jellemző a magyarországi baloldal színvonalára, hogy egy ilyen lapot és ilyen lapokat színvonalasnak tart. És ez mutatja, mennyire balkáni szerb a magát naponta európainak és „vezetőnek" hirdető magyar baloldali értelmiség.

— Mit ér ebben az ügy-

— Nézze, még több időt fordítottam Magyarországon ahhoz, hogy a „vörös farokban", az optimista végződésben ne higgyek, ismét azt fogják itt mondani, hogy az Alapítvány fasisztákat akar rehabilitáltatni, és az Akadémia tagsága reszketve kapaszkodik székébe. Így nem tudja felemelni kezét, amikor Orsós vagy Hóman rehabilitációjáról vagy Kosáry felmentéséről lenne szó. Azok, akik egész életükben a mocsárban laknak és annak a vizéből isznak, egy idő után nektárnak hiszik, ugyanis tiszta vizet még nem kóstoltak. Nincs tisztasági élményük. Pedig, higgye el, a tenyek szeretete egy újságírónak, egy tudósnak — még ha baloldali is — megrészegítő élmény. Jobb a kokainnál.

HVG-POSTA

1994. február 26-i számukban „Erkölcsi haladóknak — Orsós ügy az Akadémián" címmel jelent meg, amelyben azt írják, hogy az Alapítvány a Kommunizmus Áldozataiért azért tett javaslatot Kosáry Domokos, az MTA elnökének visszahívására, mert Kosáry a hitleristákat nem hajlandó rehabilitálni.

Ez nem igaz. Az Alapítvány Önök számára is hozzáférhető nyílt levelében — lásd Pesti Hírlap 1994. január 28. és február 2. — azzal indokolta a visszahívási javaslatát, hogy: 1. Kosáry valóságot állít, amikor azt mondja, hogy Orsót jogszerűtlen zárták ki. 2. Kosáry nem az alapszabályoknak megfelelően kezelte és kezeli az Orsós-ügyet.

Mellékesen megemlítem, hogy míg Kosáry Domokos az Orsós-ügyben több szakmai kulcsbúvót, általa kedvelt liberális médiumoknak interjúkat adni, az alapítvány levelének megvalaszolására vagy megválaszoltatására immár 5 hónapja képtelenek bizonyult.

Az alapítvány nyílt levelében ez a mondata volt olvasható: „Az Alapítvány a Kommunizmus Áldozataiért meggyőződése, hogy a ki változott világ normáitól az a vétkes, aki vállalja el, amelynek tudta nélkül ellenséges cselekedetek következményei nélkül maradhatnak."

Tekintettel a valóságigazokra, ugyalmakra és arra a kárra, amelyet alapítványunk hírnevének okozott az Önök cikke, kénytelenek vagyunk a fenti mondathoz tartani magunkat mind a HVG, mind pedig a cikk írója, Murányi Gábor úr esetében is. Ha levelünket Önök nem jelentetik meg, természetesen gondoskodni fogunk arról is, hogy az máshol napvilágot lásson.

Tisztelettel,

Méhes Csaba, kuratóriumi elnök

VIGADÓ GALÉRIA L::&;OKT; _;
1994.október 8.
Megnyitja Fitz Péter

SZÍN-FOLT

INSPIRÁCIÓK

PATCHWORK

TECHNIKÁRA

1994. OKTÓBER 8-16.

Dolányi Anna

Kiállító művészek:

Balázs Irén, 1026 Budapest, Rügy u. 5.
Bonin Katalin, 1022 Budapest, Lóczy u. 6.
Dolányi Anna, 4024 Debrecen, Batthyany u. 11/c
Kass Eszter, 1125 Budapest, Kútvölgyi út 24/b
Kelemen Kata, 1054 Budapest, Szemere u. 9.
Lévai Nóra, 1098 Budapest, Csengettyű u. 21.
Molnár Zsuzsa, 1035 Budapest, Benedek Elek u. 12.
Pauli Anna, 2000 Szentendre, Bükkös part 68.
Regős Anna, 2000 Szentendre, Bogdányi út 14.
Rotter Antónia, 1124 Budapest, Vas Gereben u. 25.
Sárváry Katalin, 1022 Budapest, Lepke u. 35.
Sóváradi Valéria, 1028 Budapest, Kossuth L. u. 14.
Szabó Éva, 1024 Budapest, Buday L. u. 5/c
Székely Kati, 1024 Budapest, Keleti Károly u. 33. I.3.
Széles Judit, 1111 Budapest, Budafoki út 13.
Szilasi Anna, 1037 Budapest, Királylaki lejtő 7.
Szilvitzky Margit, 1136 Budapest, Pannonia u. 18.
Tóth Lívia, 2112 Veresegyház, Csokonai u. 55.

Dollányi Anna

Mikolás Tibor: Az orosházi és hatvani kórházak. /Mikolás Tibor épitész, Huszár László belsőépitész, Dollányi Anna kertterv./ - Müszaki Tervezés, 1967. 11. sz. 26-33. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

74. l.

Dolányi Anikó

Gara Zsigmond: Debrecen, Hadházi úti diákotthon. /Gara Zsigmond épitész, Dolányi Anikó kertterv./ - - Miszaki Tervezés, 1967. 6.sz. 10-11. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1970. 1.sz. 68-107. l./

74. l.

Dolányi Anikó

Gara Zsigmond: Debrecen, Dobozi uti lakótelep. /Gara Zsigmond épitész, DolányiAnikó kertterv./ - Müszaki Tervezés, 1967. 6.sz. 1-2. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

76. l.

Átulás megrova

Dolányi Ida

l. Benczúr Ida

Dolanyi Benczúr
Ida

Lajd
a
Benczur Ida

MŰEMLÉKEK OSSZÁLLÍTÓ BIZOTTSÁGA
1125 1928. szám
Érk. 1928. év dec. hó 5. n.

ségei fejében Harminc /30/ p
csekkszámla terhére utaljon
26-án. A miniszter rendeleté
tanácsos.

A hiva

mini

Dolányi Benerin Ida

Föv. képt:

Peoniák (of
Nő kosárral)

420 kr

190

MAGYAR KIR. VALLÁS ÉS
KÖZÖNTATASÜGYI MINISZTER

46898. Szám.

Nifirt

A Bizottsá
kelt 284. Számú
siłottam a buda
pénztárt, hogy
bizottsága más
déli tornyának
tett hivatalos
vült útiköltsége
nevezettnek 80 k

Dolányi Benczur Ida
festőművésznő

* **(Képkiállítás.)** Dolányi Benczur Ida festőművésznő Horthy Miklós-út 10. szám alatti lakásában karácsonyi kiállítást rendezett újabb festményeiből. Csendéleteiben édesatyjának, Benczur Gyula mesternek tiszteletreméltó festői hagyományait ápolja tovább. Sötét, barnás alapból világítanak ki a rózsáknak, krizantémumoknak, mályváknak és egyéb virágoknak kicsattanó színei, amelyeket a festőművésznő frissen, zengő akkordokban vet vászonra. A műteremben látott színeknek ez a bősége és üdesége a legdicséretesebb értéke tradicionális stílusának. Képei különösen a XIX-ik századi müncheni festészet rajongóinak fognak igazán tetszeni, mint ahogyan nem is tudunk elképzelni a mult század, vagy a német reneszánsz bútoraival berendezett lakásnak méltóbb szobadíszt, mint Dolányi Benczur Ida csendéleteit.

Budapesti Hirlap
1935 XII. 3

Dolányi Benczur Ida

festőművésznő

MŰTEREM-KIÁLLITÁS

Dolányi *Benczur* Ida festőművésznő karácsonyi műterem-kiállitását (I., Horthy Miklós-ut 16. I. 7.) december 1-én nyitja meg s megtekinthető december 11-ig hétköznap délelőtt 11—1 óráig, délután 5—8 óráig, vasárnap délelőtt 10—1 óráig.

Magyarság

1935 XI. 26.

Delányi Benczur Ida
festőművész

— **Delányi Benczur Ida kiállítása.** Antik butorok, régi selyem és brokát drapériák, *Benczur* Gyula egy-két patinás képe szolgáltatják a hangulatos keretet delányi *Benczur* Ida karácsonyi műteremkiállításához. *Benczur* Ida képeiben sok rokon vonást érzünk világhírü apja művészetével, de a közeli inspiráció mellett is érvényre juttatja egyéni érzéseit. Képeinek szinte kizárólagos tárgya a virágcsendélet. Figurális kompozició csak elvétve akad a kiállitott gazdag anyagban. Szép feladat a nő számára, ha a lelkéhez legközelebb álló festői motivumokat: a virágok szines világát festi. *Benczur* Ida fojtott, sokszor fülledt levegőjü képein hatásosan elevenednek meg a vérpiros pipacsok, a rózsaszinben pompázó rózsák, a fehér krizantémok izlésesen összehangolt csokrai. Szinpompás képein ecsettel hirdeti az egyedül boldogitó világnézetet: az optimizmust. *(B. P. L.)*

Nemzeti Ujság
1935 XII. 3.

Dolányi-Benczúr Ida

P.H. 936. XII. 3

— **A Benczur-növérek műtere**
tása. *Dolányi-Benczur Ida* és *Urm*
Benczur Elza, akik édesatyjuktól
Benczur Gyulától örökölték művé
lamukat, a Horthy Miklós-út 1
alatti házban lévő műtermükben
kollektiv kiállitást rendeztek. *I*
Benczur Ida főként virágcsend
fest. Nagy technikai könnyedségg
gyar mező és kertészet remekeit,
egyéb komoly studiumok is találh
galambokat etető nő félalakja, a
Benczur névre. *Urmössyné-Benczu*
felől magyaros ötletü dobozokna
stilusu bőrdiszmunkáknak változa
litotta ki. A kettős kiállitás intim
czur Gyulának három kevéssé isn
közül egyik feleségével együtt áb

P.H.936.XII.3.
Ujság, 936.XII.3.

Dolányi: Benczur Ida

Magyarország 1938 XII. 10

A harmadik karácsonyi kiállitást a nagy magyar festőnek, *Benczur* Gyulának két tehetséges leánya rendezte a *Horthy Miklós-ut 16.* szám alatti műtermükben. Mint minden évben, ugy most is boldogan mentünk el a hangulatos kiállitást megtekinteni. *Dolányi Benczúr* Ida szinekben tobzódó csendéletei a művészi szépet és természet utolérhetetlen artisztikumát szerencsésen egyesitik magukba. Kevés magyar festőművész tudja ugy átérezni a virágok egyéniségét és sajátos lelkiségét, mint *Dolányi Benczur* Ida. Pipacs, őszirózsa és krizantém csendéletei szinbeli gazdagságukkal vetekednek alakos képeivel. Kiállitó társa *Ürmössyné-Benczúr* Elza idén is meglep eredeti technikával és nagy dekorativ érzékkel alkotott bőrdiszitéseivel és magyar mintázatu festett ajándéktárgyaival. Munkáinak értékét nagyban fokozza az, hogy diszitőmotivumait a néptől közvetlenül veszi át és igy a vásári áruk helyett valóban a magyar szellemiséget tartalmazó iparművészeti tárgyakat állit elő. **A két tehetséges testvérpár műtermi kiállitása remélhetőleg idén is nagy látogatottságnak fog örvendeni.**

(B. P. L.)

Budapesti Hírlap 1930 XII. 4

Dolányi Benczur Ida

* **(A Benczur nővérek kiállítása.)** A *Benczur* nővérek az idén is megrendezték szokásos karácsonyi kiállításukat. *Dolányi Benczur* Ida nagynevű édesatyja hagyományait követi, csillogó, pompás hatású csendéleteiben a van dycki barna háttérből ragyogó szinek világítanak ki a pipacsok égő vörösétől egészen a fehér rózsák csillogó fehér színéig. Néha a lombok zöldje is beleszól a meleg színegyüttesbe, de rendszerint minden egyéb csak átvezet a háttér sötétebb szürkésbarnájába. Különösen a két frissen festett pipacsos kép válik ki Benczur Ida idei gazdag terméséből. — *Ürmössyné Benczur* Elza bőr- és festett iparművészeti munkákat állított ki. Mindegyik hímes, magyaros ornamentikával ékes, tervezőjüknek magyar érzéséről, jó izléséről, eleven képzelőerejéről tanuskodik. Kétségtelenül minden tárgy alkalmas karácsonyi ajándék.

B. Th. 938 XII 4

Dolányi Benczur Ida

KIÁLLITÁS

A művészetszerető közönségnek minden évben nagy örömet okoz *Dolányi Benczur* Idának karácsonyelőtti kollektiv kiállitása. A Horthy Miklós-uti müterem falait teljesen beboritja a sok virág-csendélet, ugyhogy a belépő szinte elfelejti a zord téli időt ennyi szin és verőfény láttára. Tompaszinü euzin-vázákba helyezett krizantémok és dáhliák mellett egyszerü kosarakban tüzesszinü pipacsok és napraforgók vannak gyengéd izléssel összeválogatva. A művésznő édesatyjától, *Benczur* Gyulától öröklött virtuozitással kezeli a témát, rendkivül könnyedén rakja fel a festéket az alapozatlan vászonra, ezért hatnak a képek a természet frisseségével a szemlélőre.

A kiállitás másik résztvevője, *Ürmössyné Benczur* Elza, előkelő izlésü iparművészeti tárgyakkal szerepel. A különböző vidékek eredeti magyar, népi motivumait használja a diszitésre, anélkül, hogy a tucatjával gyártott „magyaros" emléktárgyak rikitó szinösszeállitásában tévedne.

B. P. L.

N. Ú. 939. XII. 5

△ *AZ OTT NÉGYES BIZOTTSÁGA hétfőn dr. Prém Lóránt miniszteri tanácsosnak, az OTT ügyvezető alelnökének elnökhelyettesi*

Dolányi Ida

MDK

Rózsák, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

MDK

Dolányi Ida, festöm.

nagyszámu csendélet tarkitja ez alakos festmények sorát, valamennyi kizárólag a virág pompáját választotta tárgyul.

Kiállitás. III. terem.
Müvészet.1918. 4.1.

MDK

Dolányi B. Ida

Őszutó c.festm.Repr.

Műcsarnok, 1928.tav.k.

MDK

Dolányi B. Ida

Vándoruton, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Mücsarnok.1921. nov. 18.1.

MDK

Dolányi B. Ida

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 11.1.

Dolányi B. Ida MDK

Műterem interieur, olf.

Műcsarnok 1921. tavaszi kiállitás

MDK

Dolányi Benczur Ida

Képzőművészet 1931. 41. sz. 142.l.

MDK

Dolányi B. Ida

Csendélet. Olajf.

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa. Nemzeti Szalon 1932. Febr.-Márc.

Dolányi Ida

Az alant felsorolt müvészeket a "nagyobb tehetségek"közé sorolja a Müvészet c. rovatban közölt kritika, "Festőnők a Nemzeti Szalonban" cimmel:
Bruck Hermina, Bükkerti Mariska, Büttner Helén, Dolányi Ida, Egyed Erna, K. Madarász Adél, gr. Lázár Árpádné, L. Propper Aranka, Schütz Julcsa, Telkessy Valér, Undi Mariska, V. Előd Karola, V. Kozma Erzsébet szerepelnek számottevő alkotásaikkal.

A HÉT, Bp. 1918. ápr. 28.
XXIX. évf. 17. sz. 267. lap.

Dolányi Kisasszony

Részt vett a Műcsarnok téli tárlatán, melyet Fóthy János ismertet és igen szigoruan birálja a müvész munkáit: Szelid rózsái nem ártanak senkinek, a durva vászonról a selyempárnát sirják vissza,- mondja, müvészetét „álmos dilettantizmusnak nevezve.

A HÉT, Bp. 1920. dec. 15.
XXXI. évf. 37. sz. 574. lap.

Dolányi Ida

"Két kiállitás" cimmel a Nemzeti Szalonban rendezett tárlatról a Művészet c. rovatban közölt kritika az itt felsorolt művészeket és munkáikat tartja figyelemre méltónak: Boemm Ritta "rég ismert kvalitásos művei", Glatzné Widder Mária "egy delikát szinben tartott gyümölcs-csendélete", L. Popper Aranka "jó, napos, piros reflexben fürdő erőteljes megoldásu aktja", Bükkerti Mariska "csendéleteinél kevésbé banális temploma -intérieurrel", Dolányi Ida "erősen Benczuros rózsákkal, gr. Apponyi Sándorné "Katona Nándorra emlékeztető tájképekkel", K. Madarász Adeline "jó ceruzarajzokkal", Czóbel Margit "ügyesen variált, stilizált apróságokkal szerepelnek és válnak ki.

A HÉT, Bp. 1917. ápr. 22. XXVIII. évf. 16.sz. 255. lap.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Képzőművészet 1931. 41. sz. 142.l.

Dolányi B. Ida MDK

Rózsaszüret, olf.

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

Dolányi B. Ida MDK

Vasárnap délután, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

Dolányi B. Ida MDK

Kertem disze, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Dolányi B. Ida MDK

Tanulmányfej, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Dolányi Ida

Művészet 1918. 4.l.

Dolányi B.Ida MDK

Gyümölcs szüret, olf.

Mücsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Dolányi B. Ida

MDK

Orgonavirág, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Dolányi – Benczur Gida

Kiállít

E. K. 932. XII. 21.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

on: . . . . . .

. . . . . .

Dolányi Benczur Ida

Virágözön

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

Dolányi Benczur Ida MDK

Violák

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

Dolányi Benczur Ida MDK

Névnapi ajándék

Mücsarnok 1938 Téli tárlat

MDK

Dolányi Benczur Ida

Abondanzia

Peoniák

Virágos kosár

Miesarnok 1938 Téli tárlat

MDK

Dolányi Benczur Ida

Rózsacsokor

Nyár derekán

Veigelia bokor

Mücsarnok 1939 Derü a művészetben c. kiáll.

Dolányi Benczur Ida

Nárcisz

Olasz peonia

Szegfőcsendélet

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Dolányi Ida.

Műre szerepel az orsz. magyar képzőmű-
vészeti társulat téli kiállításán.

Esti Kurir, 1928. dec. 16.

Dolányi B. Ida.

A Műcsarnok téli tárlatán sorga dália-festményét láttuk.
(említve)

Pesti Hirlap, 1928. dec. 19.

Dalányi B. Ida.

A Műszaknak téli-tárlatán úsop dália-
fedményét látuk.
(ambitne)

Perti Vilcsep. 1928. dec. 19.

Dolányi Benczur Ida MDK

Benczurfalvai kertünkből, repr.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

MDK

Dolányi B. Ida

Kedvenc galambjaim, olf.

Miccarnok 1931 tavaszi kiállitás

Dolányi B. Ida

MDK

Fehér rózsák, olf.

Azalea, olf.

Benczurfalvi kertünkből, olf.

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Dolányi Benczur Ida

MDK

Őszi csokor

Miccarnok 1939 dec.-1940 január

Dolányi Bencsur Ida

Özvegy csokor

Dolányi Benczur Ida MDK

Pünkösdkor

Kertünk disze

Műcsarnok 1942 Tavassi kiállitás

Dolányi Ida festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével vett részt

szép virágképek

Pesti Hirlap 1931.IX.20.

Dolányi Benczur Ida

MDK

Csendélet

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Dolányi-Benczúr Ilka

Kiállít a magyar képzőművészek egyesületének karácsonyi vásárán.

Új m. 1942. XII. 1.

Dolányi Benczur Ida

Ősz

Műcsarnok 1941 Téli kiállítás

Dolányi B. Ida

Nemzeti Szalon csendéletkiállításán szerepelt.

Esti Kurir 932. II. 21.

Dolányi Benczur Ida

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH. 1931. IV. 25.

Dolányi B. Ida

Szerepelt a Műcsarnok Tavoni tárlatán.

N. M. 1931. IV. 26.

Dolámpi Benczur Ida

Szerepelt a Műcsarnok Téli tárlatán.

N. M. 1939. XII. 17.

Dolányi Benczur Ida

MDK

Dáliák

Műcsarnok 1942-43 téli kiállitás

Dolányi Benczur Ida

Rózsaszüret

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállítás

Dolányi Benczur Ida

MDK

Tavaszi virág

Mücsarnok 1943 Tavaszi kiállitás

Dolányi - Benczur Tole

Művével nevpel a
Műcsarnok Téli Tárlatán.

P. K. 929. XII. 24.

Dolányi Benczur Ida

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

A csendéleteknek félelmetesen lejáratott müfajában is egyénit és hatásosat tud adni.

Nagyaréa
1936. XI. 16.

Dolányi Benczúr Ida

Csendéletekkel vezetjel a
hűcsarnok téli Tárlatán

Nemzeti Lipóg 1938 II.6

Dolányi Benczúr Ida

Csendéletekkel szerepel a Képzőművészeti Társulat őszi tárlatán a Műcsarnokban

Nemzeti Újság 1938 XI 9

Dolányi Benczúr Ida

Kezepel a műszarnok tél-
tárlatán

Magyarság 1938 II. 6.

Kolányiné Benczur Ida

szerepelt a magyarság képzőművészeti kiállításán.

dr. 1933. XI. 5.

Dolányiné Benczur Ida

Művével szerepel az Uj Szolon
Szent István – Leti Kiállítá-
sán.

N. U. 934. VIII. 15

Dolányi Benczur Ida

festőművész

Téli Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Az Est
1935.XI.17.

Dolányi Benczur Ida

festőművész

Téli Tárlat - Mücsarnokban - képével szerepel.

Virágcsendélet.

Pesti Hirlap
1935.XI.16.

Dolónyi Benczur Ida.

Szerepelt a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

Nlt 1930. III. 15.

Dolányi Benczur Ida

festőművész

Magyar Képzőművészek Egyesülete kiállításon - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Virágcsendélet.

Pesti Hirlap
19[illegible].II.19.

Dolányi Benczur Béla

festőművész

Magyar Képzőművészek Egyesülete kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1933.II.19.

Dolányi B. Ida.

Műcsarnok téli tárlatának sorsolá-
sán "Őszi virág" c. műve szerepelt.

PH.929.XII.22.

Dolányi-Benczur Ida

Műcsarnok téli tárlatán virág-
képeivel szerepelt.

PH. 929. XII. 24.

Dolányi Benczur Ida

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

EK 1930. III. 15.

Dolányi Benczur Ida

Virágcsendélet

Műcsarnok 1943 Tavaszi kiállitás

Dolányi Benczur Ida

MDK

Krizantém

Műcsarnok 1942-43 téli kiállítás

Dolányi Benczur Ida

festőművész

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat kiállitása - Műcsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir 1931.XII.19.

Dolányi Benczur Ida

festőművész

Téli Tárlat - a Műcsarnokban - képével szerepel.-

virágképei

Pesti Hirlap 1931.XII.19.

Dolányi Benczur Ida MDK

Benczurfalvi otthonunkban

Mücsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Dolányi Benczur Ida

Őszi szinek

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Dolányi Benczur Ida

MDK

Friszek

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállítás

Dolányi B. Ida

Nemzeti Szalon első magyar reprezentatív csendélet kiállításán képével szerepelt.

NM.932.II.21.

Dolányi Benczur Ida

Tavasz

Műcsarnok 1941 Téli kiállítás

Dolányi Ida.

A Nemzeti Szalon szezon záró kiállításán virágképei szerepelnek.
(említve.)

Pesti Hirlap, 1928. Júni. 21.

Dolányi Benczur Ida

MDK

Rózsacsendélet

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Dolányi Benczur Ida

MDK

Pünkösdi rózsa

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Dolányi Benesur Ida

Pünkösdi Rózsa

Dolányi Ida

A Nücsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. XII. 8.

Bishop Tha

A Diocesan 1911 - Dec ven-
dent till Lambeth meeting.

Key Temperley 1911 XII 8.

Dolányi Bendzur Ida MDK

Salvia

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Dolányi Benczur Ida

Salvia

Dolányi Bencsúr Ida

Kiállít a Téli Tárlaton

N. U. 1939. I. 28.

Dolányi Benczur Ida MDK

Mulandó szépség

Pünkösdkor

Műcsarnok 1939 Őszi tárlat

Dolányi Benczur Ida MDK

Emlékek

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

ID K

Dolányi Benczur Ida, festö.

Primula .	Of.
Piros szegfü.	"
Peonia csendélet.	"

Az Uj Szalon Szent István-i kiállitáson. 1934. aug.
Katalog.

Dolányi Ida, festö

rózsákat festett franciás hatásu képén.
"Talán elsö képét már Ö Felsége vette most meg."

b. Gyáry Albert: A képzömüvészek a háboruban.
A C. él. 1915. 12.sz. 781-783.l.
Kiállitás a [redacted] Mücsarnokban.

Dolányi Benczur Ida
Rózsa csendélet, olaj
Galamb etetés, "
Magyar csokor, "
Hazafelé, "

Magy. Képzőművésznők Egyesülete jub. kiáll.
N.Szal. 1938. jun. 6 l.

Dolányi Benczur Ida

Sárga crisantemum, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 16 1.

Dolányi Benczur Ida
Tavaszi virágok, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 16 1.

Dolányi B. Ida
Mákvirág, olaj

Képgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
19?8. ápr. 4 l.

Dolányi Benczur Ida

Téli csendélet

A Budapest-Szentimrevárosi kulturegyesület képzőművészeti és iparművészeti kiállítása. 1935. 1 l.

Dolányi B.Ida

Kertem disze, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 5 1.

hiteléül:

ejtése után a t.Bizottság megokolt javaslatát kérem.

Budapest, 1919. január hó 2.

A miniszter helyett:

Fóth

államtitkár.

Dolányi B.Ida
Mályvák, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 22 l.

Dolányi B. Ida
Tanulmány, olaj

[illegible]

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 19 1.

Dolányi B. Ida
Peoniák, olaj

Őszi
~~Tavaszi~~ Művészet. Műcs. kiállítása. 1922. nov.

23 l.

Dolányi B. Ida

Olvasás közben, olaj

Őszi Tárlat. Műcs. kiállítása. 1922. nov. 23 l.

Dolányi Ida
Mályvák, olaj
Az én rózsáim, olaj

Magy. képzőművészek egyesülete VIII. kiáll. N.Szal.
1916. márc. 11 l.

DOLÁNYI BENCZUR IDA

Kukoricatöréskor.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

MDK

Dolányi Benczur Ida, festőm.

tehetséges művész.

Szomory Dezső: ~~XXXXXX~~ A Műcsarnokban. Székely Bertalan és Téli kiállitás. -Az Est. 1935. nov. 17. 13.1.

Dolányi-Benczur Ida

MDK

Primulák

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

15 l.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Szekfük, olaj

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.
18 1.

Dolányi Bencur Ida

33. Violák, olaj
34. Pipacsok, olaj
35. Tavaszi virágok, olaj

Uj Szalon, Őszi Kiállitása, 1934. szeptember
Budapest, katalogusa

MDK

Dolányi Benczur Ida, festöm.

virágcsendéletei meghaladják a szokványos csendé
életnivót.

A Mücs. téli tárlata.
Képzömüvészet.1932. VI.évf. 46.sz. 17.1.

Dolányi B. Ida MDK

Tanulmány, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Dolányi B. Ida MDK

Csöndélet, olf.

Rózsák, olf.

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

Dolányi Ida

Szerepelt a Műcsarnak Tavaszi tárlatán.

8 órai Újság 1930. III. 15.

Aláyo B. Ida
Festőnővér

Tavaszi kiállítás – Műcsarnokban – Képcsarnok
Nerepel

Esti Kurír

1929 III. 3

Dolányi Benczur Ida

herepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH 1930. III. 19.

Dolányi B. Ida MDK

Kertem disze, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Delányi B. Ida

Képzőművészet, 1932. VI. 48. sz. 67. l.

MDK

Hergitay Ernő cikke. Magyar Iparművészet, 1919. 50-52, 61-62. l.

Delányi Ida MDK

Csendélet

Miskolc 1926. Őszi kiállitás

Dolányi B. Ida

MDK

Rózsa-csendélet

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

MDK

Dolányi Benczur Ida

Sárga krizantém, of.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 16 l.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Tavaszi virágok, of.

Tav. kiáll. Műcs. 1925. máj. 16 l.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Tav. kiáll. Műcs. 1925. máj. 34. l.

IDK

D_olányi B.Ida, festöm.

Csendéletei ismert,jó értékek.

Borsos Miháy: ...magyar festők csendéletkiállitása.
Képzőművészet.1932. 48.sz. 67.l.

Dolányi B. Ida

MDK

Pipacsok, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Dolágyi B. Ida MDK

Rózsák, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Dolányi Benczur Ida MDK

Chrysantemum

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Dolányi /Benczur / Ida

MDK

Rózsák, olf.

Műcsarnok 1924. febr-márc.

Dolányi Benczur Ida MDK

Emlékek

Mücsarnok 1939. téli tárlat

MDK

Dolányi Benczur Ida

Pünkösdi rózsa

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 8.1.
Mücs.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Rózsacsendélet

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 8.1.
Mücs.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Salvia.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 26.1.
Mücs.

Dolányi Benczur Ida

Salvia.

MOK

Dolányi Benczur Ida

Virágcsokor, of.

Arv. Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96. sukc.
20 l.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Dáliák, of.

Azalea, "

Peoniák, "

Uj Szal. ... karácsonyi kiáll. 1934. dec. 4. l.

MDK

Dolányi B. Ida

Fohász, of.

Rózsák, "

Papaver grandi flára, of.

M. Képzőművésznők E. 9. kiáll. N. Szal. 1917. ápr. 9. l.

MDK

Dolányi Benczur Ida, festö

Virágcsokor.

OMKT.-Mücsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
Bp.1937.ápr.29.-jun.2o. Kat. 15.1.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Primula, of.

Árv.Csarn. 1940. jun. 94.sz. 2o l.

MDK

Dolányi Benczur Ida, festö

Névnapi ajándék.
Abondanzia.
Peoniák.
Virágos kosár.

KmTárs. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt. kiáll.
Bp.Mücsarnok. Kat.12.1.

MDK

Dolányiné Benczur Ida, festö.

376. Virágböség. Olf.

Bp.Mücs.-OMKT. Nemz. Képzőmüv.Kiáll. 1934.ápr.29.-
Kat. 17.l. jun.17.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Tavasz.

KMTárs kiáll. Műcs. 1941. dec. 16. l.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Ősz.

KMTára kiáll. 1941. dec. Mlcs. 8. 1.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Őszirózsák, of.

Őszi cendélet, of.

Popáverek, of.

M. Képzm.nők 24. kiáll. N. Szal. 1933.

3.1.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Szobadisz, of.

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj. 16. 1.

MDK

Dolányi Benczur Ida, festö

Sárga crisantemum.
Tavaszi virágok.

MUKT-műcs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt.kiáll. 1920 máj.-j
Kat. 16.1.

Dolányi B.Ida

Pünkösdi rózsa

Dáhliák

N.Szal.kiáll. 1927. jun. lo. 1.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Rózsa csendélet, of.

Galamb etetés, of.

Magyar csokor, of.

Hazafelé, of.

M.Képzőm.nők Egy. jub. kiáll. 1938. jun.

lo. 1.

MDK

Dolányi Benczur Ida, festö

primulák.

Bp.Műcs.-MKE. Nemz.Képzőműv.kiáll. /Nemz. M.Kir. Vall és Közokt.Min./ 1933 ápr.10.-máj.25. Kép.tm. 15.1.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Őszi csokor, of.

Horthy jub.kiáll. Műcs. 1939. dec.

7. 1.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Violák, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec.

12. 1.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Virágözön, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec.

22. 1.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Szegfük, of.

Primula, of.

Kerti csokor, of.

Lengyel és Magyar Képzőm.nők Egyes.kiáll. katalógusa 1936 okt.

4.1.

Dolányi Benczur Ida

Szegfük, of.

Primula, of.

Kerti csokor, of.

4.1.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Rózsa csendélet, of.

Galamb etetés, of.

Magyar csokor, of.

Hazafelé, of.

Magyar Képzőm.nők Egyesülete jub.kiáll. katalógusa. 1938 jun.3-18.

6.l.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Benczurfalvi nárcisz, of.

Téli kiállitás. Mücs. 1935. nov. 2o.l.

Dolányi B. Ida MDK

Köpenyegforgató

Műcsarnok 1926. Őszi kiállítás

Dolányi B. Ida MDK

"Még nyilnak a völgyben"

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Dolányi B. Ida MDK

"In memoriam"

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

D

MDK

Delányi Benczur Ida

Azalea, cf.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. Mücs. 8.1.

Dolanyi Benoszr Ida

Arpeles, of.

Heir Apollinee. 1878. 1sh.-sec. Mica. 8.1.

Dolányi Benczur Ida: MDK

Téli csendélet

A Budapest-Szentimrevárosi Kulturegyesület kiáll.
Bp. XI. Horthy Miklós ut 15/d. 1935.

MDK

Dolányi B.Ida, festö

Tavaszi csokor.
Vadászcsendélet.

Nemzeti Szalon.- 1931.szept. Öszi Tárlat, Katalogus.

Dolányi Benczur Ida, festőm.

171. Névnapi ajándék.

174. Abondanzia.

178. Pechiák.

179. Virágos kosár.

KMTárs. 1938. Téli tárlat. Kat. 12.1.

MDK

Dolányi Ida

Vasárnap délután, c. életképe.

Művészet, 1917. 6.l.

Doláyyi Benczur Ida MDK

Nyár derekán
Veigelia bokor

Micsarnok 1939
Derü a müvészetben kiáll.

Nolányi Benczur Ida MDK

Rózsacsokor

Mücsarnok 1939
Derü a müvészetben kiáll.

Dolányi Benczur Ida

MDK

Delfti váza

Margaréták

Műcsarnok 1936. máj. jun. Jub. kiáll.

Dolányi Benczur Ida MDK

Falusi csendélet

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK

Dolányi Benczur Ida, festöm.

a csendélet az ö ecsetjén keresztül jelenik meg.

B.P.L.: Megnyilt a Téli Tárlat a Mücsarnokban.
Nemzeti Ujság.1938.febr.6. 12.1.

Kárpit 2. Átváltozások.
A szövött kárpit művészete egykor és ma

Nemzetközi kiállítás a Szépművészeti Múzeumban
2005. november 8. – 2006. január 8.

A Magyar Kárpitművészek Egyesülete ill. annak tagsága 2001. évben első ízben szintén a Szépművészeti Múzeumban rendezett *Kárpit* című nemzetközi kortárs kiállítás hazai és nemzetközi sikerét tapasztalva – valamint a külföldi szakmai érdeklődésre való tekintettel – határozta el, hogy megkísérelve egy periodikus kiállítássorozat elindítását, másodszor is megrendezi a Kárpit kiállítást.

A Szépművészeti Múzeum elsőízben is érdeklődést mutatott és támogatta a több évszázados, főként európai tradíciókkal rendelkező műfaj továbbéltetését, megújítását célzó programot és *Mojzer Miklós* főigazgató úr személyében újra a rendezvény mellé állt, ismét befogadva a kiállítást az intézmény programjai közé. 2003. évben elkészült a négy nyelvű pályázati kiírás, melyben *dr. András Edit,* a kiállítás Szépművészeti Múzeum részéről felkért kurátora fogalmazta meg a pályázat témáját. Tágan értelmezve a kiállítás megadott hívószavát – mely utal Ovidius, „Metamorphosis" („Átváltozások") című művére –, „a klasszikus, tradicionális szövéstechnikán alapuló, ugyanakkor a XXI. század gondolatiságát hordozó pályaművek" érkezését vártuk.

Úgy gondoltuk, nem vétünk a fair play szabályai ellen, ha a magyar művészek felkészülését segítve, előadássorozatot szervezünk 2004 első felében, a téma alaposabb megismerése, „körüljárása" céljából.

A „Metamorphosis" témában szervezett előadássorozatunk meghívottai voltak: *dr. Fábián Zoltán* egyiptológus – *dr. Nagy Árpád,* Szépművészeti Múzeum, Antik Osztály vezetője – *dr.Király Erzsébet,* Magyar Nemzeti Galéria – *dr. Pócs Dániel,* Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Művészettörténeti Kutató Int.- *dr. András Edit,* MTA Művészettörténeti Kutató Intézet főmunkatársa és *dr. Marosi Ernő* akadémikus, a MTA alelnöke.

Valamennyi művészettörténész „Átváltozások" témában saját területe speciális vonatkozásait ismertette egy-egy előadás keretein belül a Kárpit 2. nemzetközi kiállításon résztvenni szándékozókkal.

A rendezvény kortárs anyagának zsűrizése 2004 novemberében történt. 105 művész, 138 művel pályázott a világ minden tájáról. A kiváló szakemberekből álló nemzetközi zsűri három napig tartó, körültekintő munkájának eredményeként 42 mű került kiválasztásra.

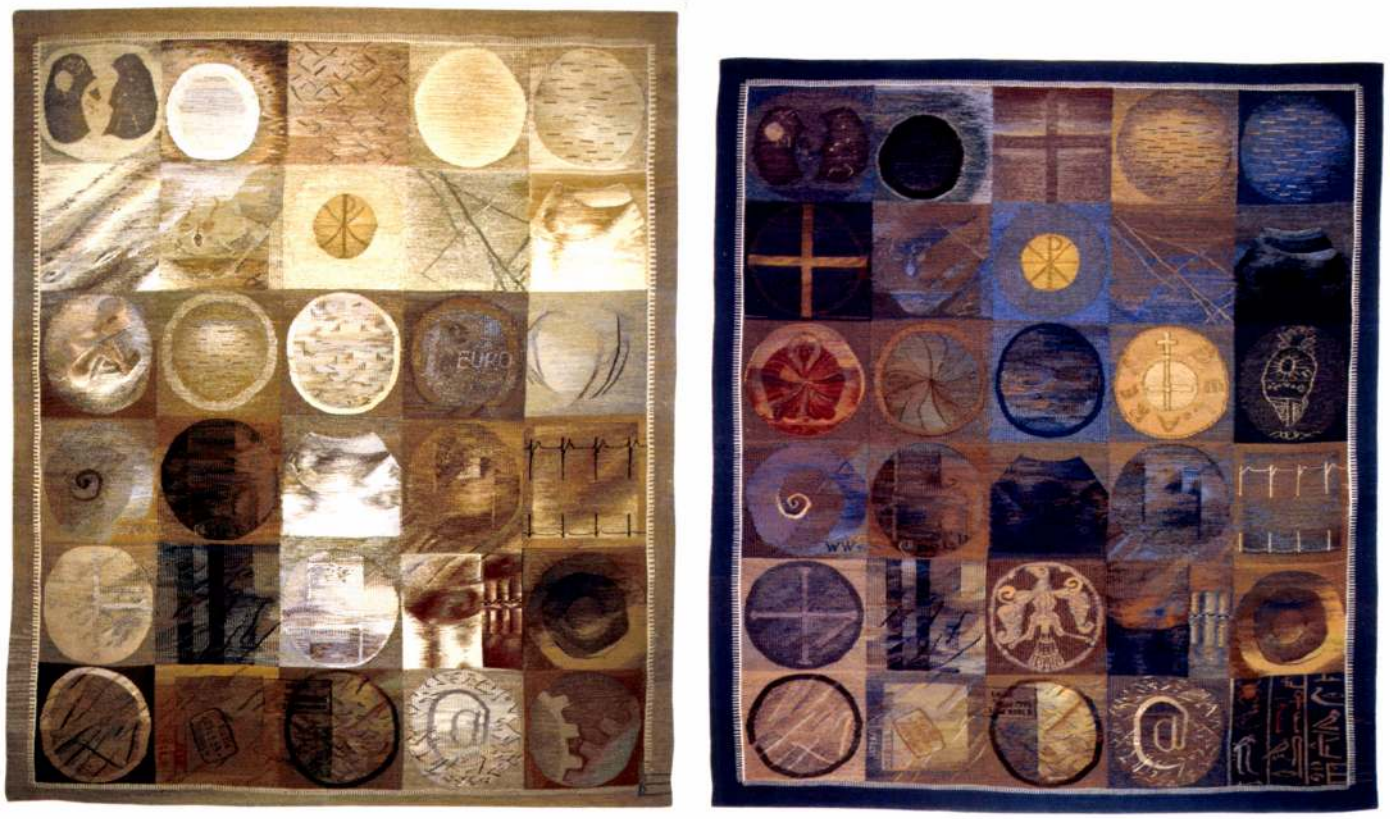

Balogh Edit: Átváltozások I. II. / Metamorphoses I. II. 2002–2004. Gyapjú, selyem. Haute-lisse.

A kortárs anyaghoz kapcsolódtak a 2001-ben rendezett KÁRPIT című kiállítás díjazottai műveikkel – plusz öt mű – mint meghívott alkotók.

A kortárs anyag válogatásában közreműködő nemzetközi zsűri tagjai voltak:

Elsje JANSSEN Ph.D. művészettörténész, Municipal Museums of Antwerpen, Antwerpen, Belgium, *Peter HORN* kárpitművész, The European Tapestry Forum kuratóriumi tagja, Kiel, Németország, *Rebecca A. T. STEVENS* művészettörténész, kortárs kurrátor, The Textile Museum, Washington DC, USA, *Bernard SCHOTTER* a Mobilier national et des Manufactures nationales des Gobelins, de Beauvais et de la Savonnerie főigazgatója, Párizs, Franciaország és *dr. ANDRÁS Edit* művészettörténész, a kiállítás egyik kurátora.

Az intézmény új főigazgatójának, *dr. Baán László*nak az indítványára a „Kárpit 2. Átváltozások. A szövött kárpit művészete egykor és ma." című nemzetközi kiállítás újdonsága annak az Ovidius „Metamorphosis" című művéhez kapcsolható történeti válogatásnak a bemutatása, melynek anyagát az Iparművészeti Múzeumtól és a párizsi Mobilier National (Francia Nemzeti Kárpitgyűjtemény) anyagából kölcsönözte a Szépművészeti Múzeum. (Összesen 8 nagyméretű, XVII. századi kárpit.)

Thomas Cronenberg (Németország-Germany): Identity Series: Tommy USA, Tommy Gay, Tommy Me 2004.
Len, különféle gyapjú, tradicionális szövéstechnika, „hasított" technikával.

Szabó Verona: Átjáró – A Passage. „Hervad már ligetünk, díszei hullanak" (Berzsenyi) 2002.
Gyapjú, selyem, pamut, aranyszál. Haute-lisse.

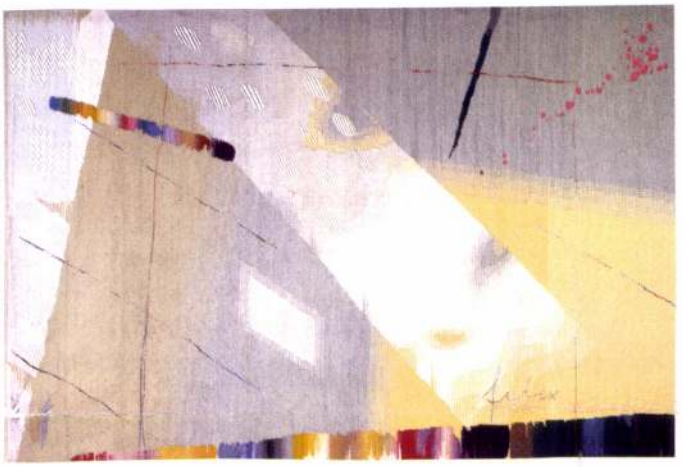

Feliksas Jakubauskas (Litvánia-Lithuania): Gold Baroque of Vilnius Diptych 2003-2004. Gyapjú, selyem, viszkóz, len. Haute-lisse.

Hegyi Ibolya: Weather Report 2004. Gyapjú, len, selyem, fémszál. Haute-lisse.

Dobrányi Ildikó: Alternatív újjászületés/Alternative Renaissance 2004.
Gyapjú, selyem, fémszál. Haute-lisse.

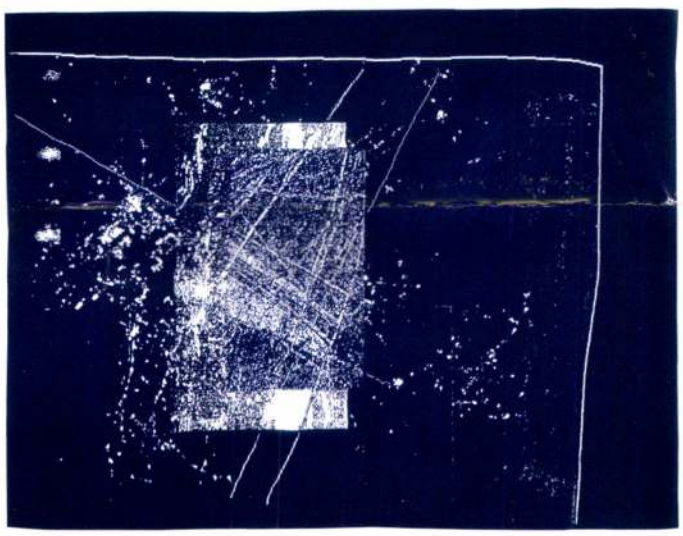

Joanna Foslien (USA): The Great Unknowing 2002.
Gyapjú, műselyem, selyem, pamut. Haute-lisse.

Ovidius művéből vett témát ábrázol a Párizsból érkezett *Lyciai parasztok* és a *Chione halála,* valamint pl. Latona (Leto) történetére utaló nagyméretű (480 × 620 cm) kárpit. Latona Jupitertől származó gyermekeit, Dianát és Apollót Délosz szigetén szülte meg. A féltékeny Juno az istennőt újszülött gyermekeivel együtt Lyciába száműzte, ahol a helyi parasztok, ellenséges érzületük kifejezéséül felkavarták annak a tónak a vizét, ahol szomját készült oltani. Végül a dühös Latona elérte, hogy a parasztok békává váljanak. A jelenet épp ezt a pillanatot ábrázolja. A kárpitot az idős Mignardnak a saint-cloud-i kastély galériája boltozatán lévő képsorozata alapján, 1686 és 1691 között, a XIV. Lajos uralkodása alatt fénykorát élő Manufacture des Gobelins-ben készítették. A nemesfém szálakkal is szőtt kárpit a király tulajdonába került és az ancien régime alatt Versailles királyi lakosztályaiban kapott helyet.

Ariadna Donner (Finnország-Finnland): Kuhmoniem Diary 2001
Gyapjú, len, pamut, selyem. Basse-lisse.

A kiállított másik, kisebb kárpit Chione történetéből meríti témáját. Chione különlegesen szép nimfa volt, akinek két fia született, egy Apollótól, egy pedig Mercuriustól, s szépségét nem átallotta Dianáéhoz mérni. Az istennő, hogy ezt megbosszulja, Chionét átlőtte egy nyíllal. A kárpiton Chione fiai és apja karjában haldoklik. A kárpit bordűrjének gazdag ornamentikája a vadászat témáját idézi.

A kiállításon bemutatott két másik, az Istenek szerelmei-sorozat darabjaként szereplő kárpit *Laurent de La Hyre* (1606–1656), a 17. századi francia klasszicizmus meghatározó alakjának vázlatai alapján készült. La Hyre az 1640-es években készített mitológiai tematikájú műveket – melyek közül néhány közvetlenül Ovidius költeményéből vette témáját. Ezek közül a *Pygmalion és Galatea,* valamint a *Narcissus és Echo* szerepel a kiállított művek között.

A több helyen fellelt H C monogram arra utal, hogy a kárpitok nagy részét Hyppolite de Comans műhelyében készítették, a Manufacture du faubourg Saint-Marcel-ben.

A budapesti Iparművészeti Múzeum kárpitgyűjteménye hat olyan kárpitot őriz, amelyeken az ábrázolt történet Ovidius művén alapszik. A Cadmus történetét egy művön belül, külön-

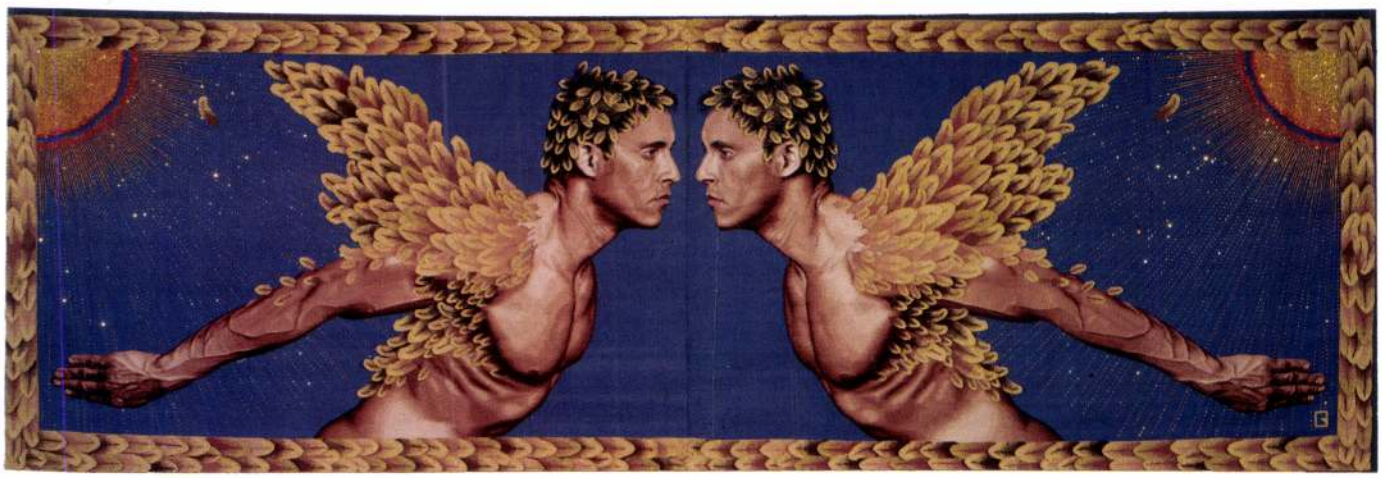

Jon Eric Riis (USA): Icarus/2 2003. Pamut, hímzett tollak. Basse-lisse.

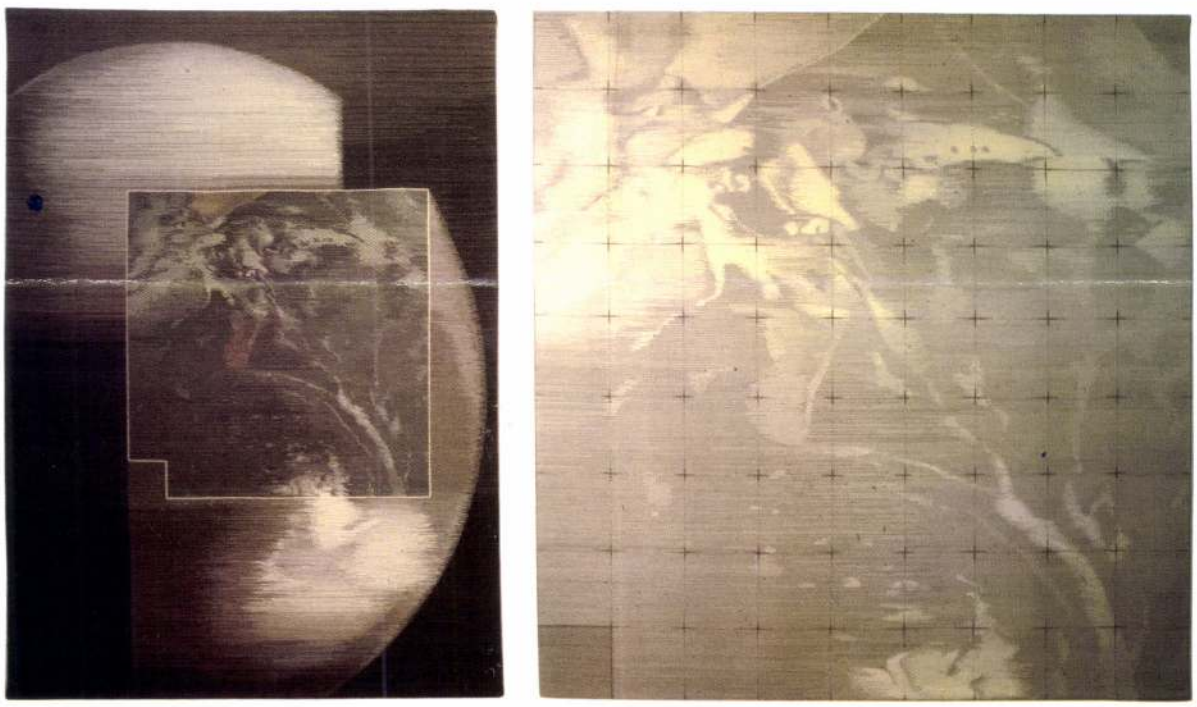

Renata Rozsivalová (Cseh Köztársaság – Czech Republic): Diachrony of Quadrate Diptych 2003.
Pamut, gyapjú. Basse-lisse, részben plasztikus csomózott technikával.

böző jelenetekben feldolgozó brüsszeli kárpit a cselekményt fantasztikus tájba helyezi. A fehér alapú bordűrt a dekoratív elemek gazdagsága jellemzi, melyet két vörös alapú, akantuszleveles szegély fog közre. A keret négy sarkát az évszakok allegorikus figurái töltik ki.

Ezen kívül az *„Arcas lenyilazni készül a medvévé változtatott Callistót"* és a *„Mercurius átadja a gyermek Bacchust a nimfáknak"* látható a budapesti múzeum gyűjteményéből a kiállításon.

A reprezentatív, színes reprodukciókat tartalmazó magyar-angol nyelvű katalógus tanulmányait *dr.László Emőke* az Iparművészeti Múzeum, Textil Osztályának nyugalmazott vezetője, *Gloviczki Zoltán* művészettörténész, *dr. András Edit* művészettörténész, *Rebecca A. T. Stevens* (USA) és *Elsje Janssen* (Belgium), a valamint *Jean Vittet* művészettörténészek és *Bernard Schotter* a párizsi Mobilier National főigazgatója írták.

A nemzetközi kiállítás létrejöttét a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és a Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatta.

A kiállítás zárását megelőzően, január első napjaiban kerül sor a Kárpitművészet Magyarországon című, a teljes magyar kárpitművészetet felölelő hiánypótló, magyar–angol nyelvű kiadvány könyvbemutatójára a Szépművészeti Múzeumban.

Dobrányi Ildikó, a kiállítás másik kurátora

Dolányi Benczur Ida
festőművész

Nemzeti Ujság
1933 II 19

Képzőművésznők kiállítása

A Magyar Képzőművésznők Egyesülete a Nemzeti Szalon összes termeit betöltő kiállitást rendez. A kiállitás — hiven az egyesületi tömörülés eredetéhez — nem jelent azonos célkitüzéseket, közös müvészi szemléletet, csupán együttes kiállitást. Modern és konzervativ, mérsékelt és haladó együttesen vonulnak fel a kiállitáson, legfeljebb az teszi áttekinthetőbbé a női front mai törekvéseit, hogy a rendezés külön termekre tagolja az elhatárolható irányokat. Első benyomásra is megállapitható, hogy az egyesület körében a progresszivek csoportja erősebb hangsulyt kapott, ők maguk viszont szükebb korlátok közé szoritották az uj keresését és szorosabb kapcsolatot tartanak az ábrázolással, mint azelőtt. A legszélsőbb irányzatoknak nincs is képviselete a Képzőművésznők Egyesületében, a naturától végkép elszakadó absztrakcióknak nyoma sincs, mintha ezzel is példázná, hogy a realitásokhoz és hagyományokhoz való ragaszkodás egyik jellemző alkateleme a női pszichének.

A naturalista-impresszionista irány képviselői között feltünik *Dolányi Benczur* Ida néhány szingazdag virágkompoziciója, *Müller* Ágosta előkelő előadásu portréja, *Porter* Paula képsorozata, *Hencné Deák* Adrienne, P. *Rónay* Kynga tehetséges tájképe és erős szentendrei tájképe, *Raics-Istvánffy* Gabriella, M. *Kisfaludy* Mária, R. *Reiszmann* Gizella és *Ragschild* Campbell mesterségbeli tudását bizonyitó szép képe.

A modernek között *Yaritz* Józsa sikokat, néha szinte a tömeget hangsulyozó képei tünnek fel. Ezek a kemény ritmust verő tájképek és kompozicók erős stilizáltságukban szinte vitatkoznak az impresszionizmussal, mintha a suhanó pillanat felidézése helyett a lényeget akarnák kifejezni, vaskos szinekkel örökéletre bebalzsamozva. Meglepő fejlődést bizonyit és igér *Hraniczky* Ilona öt képe. A kifejezéshez simuló technika, közömbös, valőrértékekben szegény szinekbe ágyazott zöldje, sárgája, kékje, kitünően ritmizáló foltjai nemcsak kulturáról, hanem arról is tanuskodnak, hogy az alkotás zavartalan, önmagára szigetelt állomásához érkezett. *Loránt* Erzsébet képsorozata nagy elmélyedésnek, müvészi vivódásnak tanusága. Kompozicióban, a nyugalom és dinamizmus ellentéteinek kiélezésében sokat fejlődött, ha palettáját megtisztaná s nagyobb ökonomiával bánna a szinkeveréssel, ugrásszerüen javulna. Futárfalvi *Márton* Piroska egyenletesen fejlődik, erős oldala a konstrukció, szinei hol öncélu ornamentális elemmé válnak, hol halk dekorativ támaszai a képnek. *Szuly* Angéla jól kivágott tájrészletei, erős figurálisai ismert értékeket revellálnak. *Muzslai Kampis* Margit hatalmas olajképe és

két finom kis akvarellje uj állomása a fejlődésnek. *Bartonick* Anna trecsentós, finoman előkelő Madonnája és előkelő művészettel megoldott Angyali üdvözlete nemcsak figyelemre méltó, hanem arra is utalnak, hogy a freskó nem állhat távol a fiatal művésznő művészi egyéniségétől. *Tobisch* Ilona két szép képét és *Lukács* Hetty jóizü akvarelljeit is meg kell dicsérnünk.

A szobrászok élén *Somló* Sári jár. A rodin-i festői-szobrászathoz olyan témákat keres, amelyek alkalmat adnak arra, hogy plasztikai szükségszerüséggel bontsa ki a figurát az anyagból. Szenvedélyes, lirával telitett szobrászat ez, amely kerülő uton keresi a plaszticitást, de eléri. Nagyon erős *Baranyay* Ilona kőszobra és bronz ifja és *Zilzer* Hajnalka két portréja.

(m. v.)

Közreműködik Bodán Margit, Csemyi József és Csorba Gyula cigányzenekara. — 9: Pontos időjelzés, sport- és ügetőversenyeredmények— 9.15: Jazz-zene és Horváth Gyula cigányzenekarának hangversenye Kalmár Pál énekszámaival. — 11: Kerntler trió kamaraestje. — Budapest. II. 3—3.45: Gramofonhangverseny. — 7.15-től azonos Budapest I. müsorával. — Telefonhirmondó. 3—3.45: gramofonhangverseny. Egyébként azonos.

Hétfő

február 20. 1933

9.15: Szalonzenkari hangverseny. Karnagy Bertha István. — Közben 9.30: Hirek. — 11.10: Vizállásjelentés. — 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. — 2.05: Az Országos Postás-zenekar hangversenye. — Közben 12.25: Hirek. — 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. — 1.30: Tanfolyam a Testnevelési Főiskolánál. Kmetykó János: Bemutató tanitás 12 éves fiuk részére. — 2.45: Hirek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhirek. — 3.30: A rádió diákfélórája. „A magyar bástya felépül" (Magyarország küzdelmei az Árpádok alatt). — 4: Asszonyok tanácsadója (Arányi Mária előadása.) — 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. — 5: „Ida és Ica" Novella párbeszédben. Irta és felolvassa: ifj. Hegedüs Sándor. — 5.30: Gramofonhangverseny. — 6.30: Német nyelvoktatás (Szentgyörgyi Ede dr.). — : A Magyarországi Munkásdalegyletek Szövetsége képviseletében az Első Zuglói Munkásdalkör és a Rákospalotai Szabadság Dalkör hangversenye. — 7.45: Szinmüelőadás a Stúdióból. „Ellák". Tragédia 5 felvonásban. Irta: Harsányi Kálmán. Rendező: Odry Árpád. — Utána kb. 10: Pontos időjelzés, hirek, időjárásjelentés. — Majd: Zenei paródiák. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Vezényel: Kleinecke Rudolf. — 1.30: Toll Árpád és Jancsi cigányzenekarának hangversenye. — *Budapest II.* 7 órától: Azonos

Dolányi Benczúr Ida

N.U.936.XII.5.
N.U.936.XII.20.

— **Dolányi Benczur Ida és Ürmössyné-Benczur Elza kiállitása.** Benczur Gyulának a magyar művészet zseniális mesterének leányai: Dolányi Ida és Ürmössyné B. Elza nagysikerü kiállitást rendeztek a Horthy Miklós-ut 16. szám alatti müterem-lakásukban. A környezet, mely a képeket és az iparművészeti tárgyakat körülveszi, maga is művészi atmoszférát áraszt. A sobákat Benczur Gyula értékes reneszánsz, barok és rokokó butorai diszitik, amelyeket azok a drága selymek, antik brokátok és mélytüzü bársonyok fednek, amelyeket Benczur képein nem egyszer megcsodáltunk. A falakat Dolányi B. Ida szinpompás képei élénkitik. Élvezettel gyönyörködünk el a biborszinü rózsa, a vérvörös pipacs, a lila orgona, a tömör krizantemum, a sárga napraforgó-csendéletekben. A virágok művészi szépségének nemcsak hü ábrázolója Dolányi B. Ida, hanem igazi ismerője a virágfajok karakterének és jellemének. Az életvidám képek után élvezettel nézegetjük Ürmössyné B. Elza remek magyar motivumos iparművészeti tárgyait, amelyek tulnőnek a sablonos iparművészet munkáin és a tisztán átérzett magyar népmüvészet alkotásaira emlékeztetnek. A kis kancsók, tányérok, vázák és tulipános ládák ügyes formáikkal és izlésesen festett motivumaikkal a karácsonyfa alá kivánkoznak. Nem hallgathatjuk el a nagyszerü bőrmunkákat sem, amelyek művészi értékük mellett gyakorlatilag is használhatók.

N.U. 936 XII/5

irusithassanak. Természetesen ennek a rende-

MDK

Dolányi B.Ida, festőm.

virágcsendélete a jó képek közé tartozik.

/gy./: A Műcsarnok téli tárlata.
Képzőművészet. 1929. 16.sz. 25-28.l.

Dolányi B. Ida MDK

Rózsák, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Dolányi B. Ida MDK

Mályvák, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

MDK

Dolányi Benczur Ida

Nárcisz

Olasz peonia

Szegfü-csendélet

KMTárs. 1938. őszi tárl. kat. 21.l.

Dolányi B. Ida MDK

Tavaszi virágok, olf.
Piacon, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május. Tavaszi tárlat

Dolányi B. Ida MDK

Kertem disze, olf.

Mücsarnok 1919-~~2~~o téli tárlat

Dolányi B. Ida

Szent Erzsébet, olf.
Irma, olf.

Egyház és művészet kiállitás
Nemzeti Szalon 1919.

Bolányi Benczur Ida

MDK

Paeóniák

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

DOLÁNYI BENCZUR IDA

Mulandóság.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

Dolányi B. Ida MDK

Tavaszi virágok, of.

Piacon, of.

N.Szal. tav.tárlat, 1922.máj.

MDK

Dolányi Benczur Ida festő

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 7.l.

DOLÁNYI BENCZUR IDA

Az Alföld virágai. Olajf.

Magyar kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.
21.oldal.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Apám műterméből, festm. repr.

Műcsarnok 1930-31. jul. kiáll. kép

MDK

A pesti evang. tpl.

DOLÁNYI B.IDA

Őszutó.
Szeptember

KMT 1928.tav.kiáll.kat. 31.oldal

DOLÁNYI IDA

Rózsacsendélet. Olajf.
Rózsák "
Tanulmány "
Pipacsok "

A Magyar Képzőművésznők Egyesülete tizedik rendes tárlatának katalógusa. Nemzeti Szalon 1918.ápr-máj.

Dolányi Benczur Ida

MDK

Tavaszi virágok, olf.

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

MDK

Dolányi Benczur Ida, festöm.

118. Primula. Olf. 60x50. Jelzett.

Festmények, rajzok, metszetek.-97. aukció.
Árv. Közl. 1941. márc. 2. rk. sz. Kat. 21. l.

M.D.K.

Dolányi Bida

A Mücsarnokban a tavaszi tárlaton bemutatásra került 443 kép és szobor között szerepel festménye.

Képek, szobrok--festők, szobrászok c. közl. Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26-júli. 2. X. évf. 26. sz. 19. l.

Dolányi Benczur Ida

MDK

Sárga crisantemum, olf.

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Dolányi B. Ida MDK

Tanulmány, olf.

Műcsarnok 1919-2o. Téli kiállitás

MDK

Dolányi B. Ida

Virágcsendélet

Képzőművészet 1929. 16. sz. 27.l.

Dolányi B. Ida MDK

Pipacsok, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Dolányi Ida, festőm.

a háboru okozta, h. ennek a téli tárlatnak eredményei sokkal, kedvezötlenebbek, mint az 1913-1914-ben rendezett tárlat eredményei.

"Rózsá" Olf. - A király vette meg.

Az 1915/16 évi téli tárlat eredményei.
Müvészet. 1916. 41-42.l.

Dolányi Eda MDK

Sára néni olf.

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

MDK

Dolányi Benczur Ida, festöm.

Virágcsendélet. Olf. Velz.

Árv.Közl.194c.1.rk.sz. 2c.1.

MDK

Dolányi Benczur Ida
műve:

Falusi csendélet.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 41.1.

MDK

Dolányi Benczur Ida
művei:

Delfti váza.
Margaréták.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 40.1.

MDK

Dolányi Ida

Rózsacsendélet, of.

Rózsák, of.

Magyar Képzőművésznők Egyesülete X. kiáll. 1918. ápr.

Dolányi Benczur Ida festőművész

Szeptember végén

Jubileumi kiállitás tárgymutatója.Mücsarnok.1934.

Dolányi Benczur Ida festőművész

Édes álom

Jubileumi kiállitás tárgymutatója.Mücsarnok.1934.

MDK.

Dolányi Benczur Ida festőművésznő

"Rózacsendélet" /kép/

KM.Társ.1927. őszi kiáll.

DOLÁNYI BENCZUR IDA

Kegytárgyak.

Téli kiállitás, képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

Dolányi Benczúr Ida MDK

Édes álom

Mücsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Dolányi Benczur Ida MDK

Szeptember végén

Mücsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Dolányi B. Ida MDK

Csöndélet, olf.
Rózsák, olf.

Műcsarnok 1920á21. Téli kiállitás

MDK

Dolányi Ida

Tanulmány, of.

Pipacsok, of.

Magyar Képzőművészek Egyesülete X. kiáll.
1918. ápr.

MDK

Dolányi Benczur Ida

Képzőművészet 1935. 8o.sz.

MDK

Dolányi B.Ida, festőm.

Orgonyvirág. Olf.

Mücs.-OMKT. Tavaszi kiáll. 1921. Kat. 6.1.

MDK

Dolányi B.Ida, festőm.

Műterem interieur. olf.

Műcs.-OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. Kat. 2o.l.

Dolányi Benczur Ida

MDK

Tavaszi virágok

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Dolányi Benczur Ida

MDK

Sárga crisanlemum

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Dolányi Benczur Ida MDK

Rózsák, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

Dolányi B. Ida MDK

Peoniák, olf.

Mücsarnok 1922 őszi tárlat

Dolányi Benczur Ida MDK

Paeóniák

Mücsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Dolérytí Benešov Ida

MDK

Tachtník

Mocassinek 1924 tavasszal készítette

Dolányi B. Ida MDK

Olvasás közben, olf.

Mücsarnok 1922 őszi tárlat

Dolányi B. Ida

MDK

Őszi virágok, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

MDK

Dolányi Benczur Ida, festöm.

93. Osz.

KMTárs.1941.dec.-1942.jan. téli kiáll. Kat. 8.1

Dolányi Benczur Ida MDK

Chrysantemum, olf.

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Dolányi B. Ida

Virágcsendéletekkel szerepel a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán

Pesti Hírlap 1927 VI. 16.

Dolányi Benczur Ida

Szerepel az Uj Szalon karácsonyi tárlatán.

N.U.934.XII.19.

Dolányi B. Ida

szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH 1927. IV. 2.

Dolányi Benczur Ida

Műcsarnok Tavaszi Tárlatán képei-
vel szerepelt.

NU. 930. III. 15.

8.ó.u ✓ 1931. II. 1.

E.K.

M.O. ✓ 1931. II. 1.

B.H. ✓ 1931. II. 1.

M.H.

M ✓ 1931. II. 1.

N.L. ✓ 1931. II. 1.

D.H. ✓ 1931. II. 1.

P.Z. ✓ 1931. II. 1.

L. ✓ 1931. II. 1.

Dolányi B. Ida

Szerepelt a Múcsarnok Őszi tárlatán.

PH 1926. X. 24.

Dolányi B. Ida.

Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat téli tárlatáról című cikkével.

Esti Kurir. 1927. dec. 20.

Dokányi B. Ida.

Dr. Dr. Magyar Képzőmüvészeti Társulat Téli Tárlatán szüre rezegel.

Kati Lenin, 1927. dec. 20.

Dolányi Benczur Ida

Festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.
Vadász csendélet.

Pesti Hirlap
1930.XII.21.

Dolányi Benczur Ida

Virágképei

a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiállitásán.

Pesti Hirlap, 934.XII.13.

Dolányi Benczur Ida

festőművész

Téli Tárlat - Mücsarnokban - képével szerepel.-
Szép rózsás csendélet.

Pesti Hirlap
1934.I.17.

Dolányi Benczur Ida

festőművész

Téli Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Dus orgonacsendélete

Magyar Hirlap
,1934.1.14.

Dolányi Ida

A Magyar Képzőművészek
Egyesülete jubiláris kiállítása
kiemelkedő elismerést kapott

Nemzeti Újság 1938 VI. 14

Dolányi B. Ida

„Virágcsokor" c. olajfestményét Zombory Rónay Elemérné nyerte a Képzőművészeti Társulat műtárgy sorsolásán (emlitve)

Magyarság 1938 I. 9

Dolányi Benczúr Ida

Csendélőtekkel nagyon a
Magyar Képzőművészmők Egyesülete
30 éves jubiláris kiállításán a
Nemzeti Szalonban

Nemzeti Újság 1938 VI.5

Delámyi Benczur Ida, festőm. MDK

az erőteljes sárga naprafergókban fejezi ki az "Ősz" - t.

Dr.B. Bakay Margit: Téli tárlat.
Nemzeti Ujság.1941.dec.21. 21.l.

Dolányi Benczur Ida

MDK

Tanulmányfej, repr.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Dolányi Ida.

Pórai Ujság.
1930. m. 15., 2.
(: Kritika. :)

Dolányi Benczur Ida MDK

Ámor rózsái, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Dolányi Benczur Ida MDK

Pipacsok, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Dolányi Benczur Ida MDK

Tanulmányfej, olf.

Mücsarnok 193o tavaszi kiállitás

Dolányi Benczur Ida

MDK

Vadászcsendélet

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Dolányi Benczur Ida MDK

Őszutó

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Dolányi Benczur Ida MDK

Apám müterméből, olf.

Műcsarnok 1930/31 évi jubileumi kiállitás

Dolányi Benczur Ida

MDK

Apám mü erméből, repr.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

MDK

Dolányi Ida

Gyöngyösy Nándor: A mai magyar müvészet. Bpest. 1916. 20.l.

Dolányi Benczur Ida

MDK

Rózsacsendélet, olf.

Műcsarnok 1927 őszi kiállitás

Dolányi Benczur Ida

MDK

Dáliacsokor, olf.

Műcsarnok 1927 őszi kiállitás

MDK

Dolányi Benczur Ida

Képzőművészet 1931. 142.1.

Dolányi Benczur Ida

MDK

Rózsacsendélet, rèpr.

Mücsarnok 1927 őszi kiállitás

Dolányi B. Ida MDK

Őszutó

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Dolányi B. Ida MDK

Szeptember

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Dolányi B. Ida MDK

Peóniák, olf.

Mücsarnok 1927/28 téli kiállitás

Dolányi Benczur Ida

MDK

Pipacsok, nèpr.

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

Dolány Bencsur Ida

Piacsek, dépr.

Dolányi Benczur Ida MDK

Mályvák kertünk alján, olf.

Miesarnok 1929/30 téli kiállitás

Dolányi Benczur Ida MDK

Őszi virágok, olf.

Micsarnok 1929/30 téli kiállitás

Dolányi Benczur Ida

MIDK

Pipacsok, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

Dolányi Genczur Ida

MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

Dolányi B. Ida MDK

Orvosi honoráriumok, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Dolányi B. Ida

MDK

Csöndes sarok, olf.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Dolányi B. Ida MDK

Sárga dáliák, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállítás

Dolányi B. Ida

MDK

Őszutó, repr.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállítás

Dolányi B. Ida

MDK

Szebb világ, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Dolányi B. Ida MDK

Tanulmány, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Đolányi Ida MDK

Interieur, olf.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

Dolányi Benczur Ida MDK

Őszi virág, olf.

Kis csokor, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

Dolányi B.Ida MDK

"Még nyilnak a völgyben"

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Dolánky B.Ida

"Můj kytarek a volejbal"

Dolányi B. Ida MDK

Köpenyegforgató, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Dolányi B. Ida MDK

"Szép is vagyok, jó is vagyok", olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Dolányi B. Ida MDK

Illatos üdvözlet, olf.

A szalmakalap árnyékában, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállítás

Dolányi B. Ida

MDK

Dáliák, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállítás

Dolányi B. Ida MDK

"In memoriam"

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Dolányi B. Ida MDK

Rózsacsendélet, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Dolányi Benczur Ida

MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

MDK

Dolányi Benczur Ida

Művével résztvett a kiállitason.

KmTárs. 1943. marc. - apr. tav. kiall.
Kiállitó művészek névsora. 24.lap

MDK

Dolányi Benczur Ida, festöm.

Öszi hangulat.	Olf.	
Hazai virágok.	"	8.1.
Virágnyilásker.	"	8.1.

Műcs.-OMKT 1931-32.évi téli kiáll. dec.20-jan.17. Kat. 7.1. és 8.1.

Dolányi Benczur Ida, festöm. MDK

olf.-k, vizf.-k, pastellek.

32c. Peoniák.

Képzőm. Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat. 19.1.

Dolányi B. Ida

MDK

Rózsacsendélet

Műcsarnok 1924 őszi tárlat

Delányi Benczur Ida, festőm. MDK

a lent nevezett folyóiratban megjelent reprodukció /ill. -ok/ :

Arckép. 125.1.

Képzőművészet. 1930. május. 3o. sz. IV. évf.

MDK

Dolányi Benczur Ida, festőm.

406. Rózsacsendélet. Olf..

412. Dáliacsokor. Olf. 18.1.

KMTárs. 1927. őszi kiáll. Kat. 17.1. és 18.1.

Dolányi B. Ida MDK

Kerti virágok

Mücsarnok 1924 őszi tárlat

Dolányi Darvas-
kastély
(Nógrád vm)

Bar Bpestbalp
121. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

MD4

Dolányi László, [építész]

11 000 ft-s II. díjat nyert Mester-A., Láng T. és Tenke T.: építésszel közösen.

–: Kihirdették a sportliget terapályázatának eredményét 6.

ESTI HIRLAP. Dn. 1961. dec. 22.

Ø Dolesch N.

szarvasi mukertész

lásd

Betnár

89. f.

Ø Dolevičzényi Ferenc

nékestöv. rajztanár

Értimisk 1910/11.

7. l

Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

455. Almássy Kálmán(?):

látható

Mellig, kissé balra ~~néz~~ fordu
arcza leberetvált. Körülcsavart ny
barna.

Vászon, méretei 57.5: 45
Vétetett 1891: VII. 1- é
Elszámoltatott 1892: I.
Az elszámolást elfogadta
VII. 20-iki 26716 sz. leirat (98/9

455

904:v.2.

Dolevíczenyi Ferenc.

Lukácsberendező

Elégséges eredménnyel végbiz. nyert.

Értimisk 1901/2 25. l.

Ohállóan dolgozik.

u. o. 1902/3. 46 l.

Várady L. Árpád győri püspök

VIII. 11.

Dolevíczenyi László

Ezüsttál

repr.

rod

Nádailarásb

66. tábla

Az Iparmüvészeti

Iskolában tarmlt

MOLNÁR és GALAMBOS
katonai és polgári szabók
BUDAPEST, V., EÖTVÖS-TÉR 2.
Dunapalotával szemben
TELEFON: 82-5-35.

137 sz.

Budapest, 1935 Máj. 18.

Nagyságos Szentiványi Gyula úrnak

Fh.

20 P — fill., azaz Husz pengő P

— fill. köszönettel b. számlája javára könyveltük.

Tisztelettel
MOLNÁR ÉS GALAMBOS
katonai és polgári szabóság
Budapest, V., Eötvös-tér 2. sz.

8536 — Baross J. Budapest

Doleviczenyi Sándó

iparm.

l.

Magy. Iparm.

1938. 283. l.

kori szárnyasoltárai. A Magyar
Építész-Egylet Közlönye, XLI
123. l. — Gerevich PA, 218. l. –
L'arte antica ungherese. Roma,
V. tábla.) — Egyházműv. kiáll
szám. (Képe 1. táblán.) — Éber
Iparművészeti Múzeum egyh
kiállítása. MM, VI., 1930., 522. l

KASSAI JAKAB 1440 körül

Női szent mellszobra (164. kép)

Fa, mag. 42 cm.

A felsőausztriai Welsből párjával
Szépművészeti Múzeum) egész alakból
1919-ben Franz Kieslinger bécsi gyű
került. 1938. évi vétel.

Halm, Ph. M.: Die Bildwerke
schen Nationalmuseums. I. köt
1924., 47. l. — Kieslinger: Mi
Bildwerke 1200—1440. Belved
57—58. l. — Genthon: Mag
szek Ausztriában a mohácsi
1927., 27—28. l. (Képe III.
Kieslinger, Franz: Ausstellung
licher religiöser Plastik aus
Pantheon, XIII. 1934., 39. l.

NÉMET SZOBRÁSZ, 1450 körül

Krisztus az Olajfák hegyén

Judás csókja

Keresztvitel (165. kép)

Fadomborművek, 45×40·5, 46×30
42 cm.

WESZTER ERZSÉBET IV. ÉVES, DOLEVICZÉNYI LÁSZLÓ IV. ÉVES, GUGYERÁS GÉZA III. ÉVES ÖTVÖSÖK.

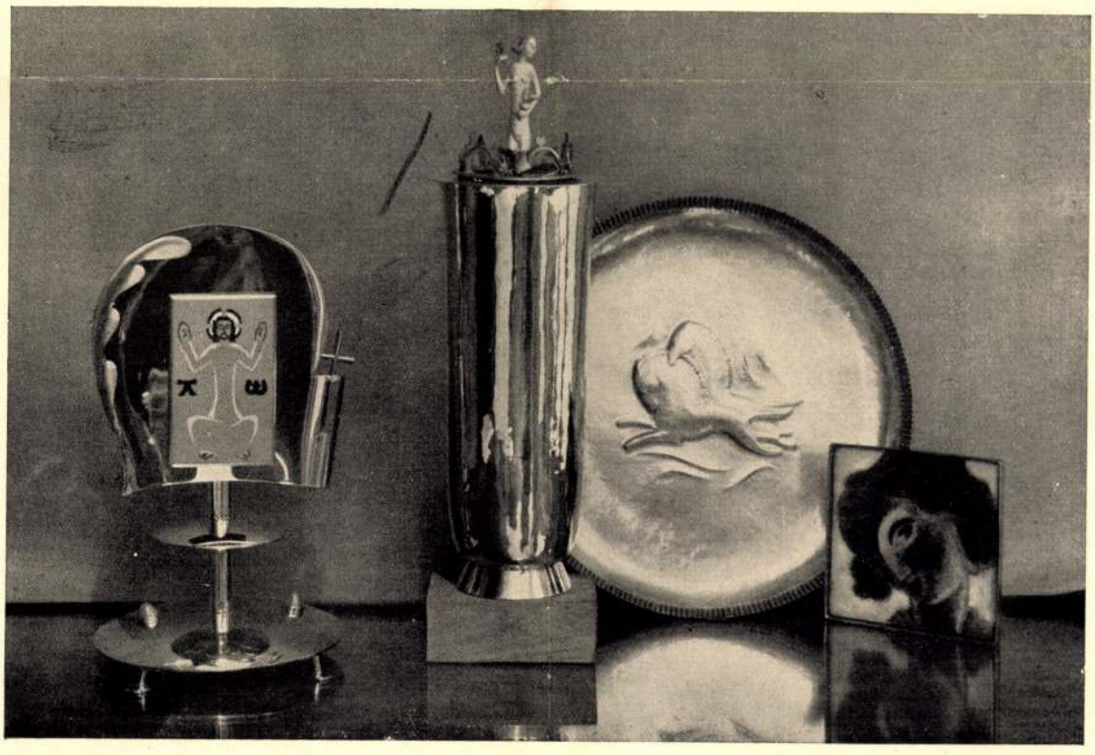

KÖPECZI BÓCZ ISTVÁN III. ÉVES, DÖMÖTÖR LÁSZLÓ V. ÉVES ÖTVÖSÖK.

ÖTVÖS-SZAKOSZTÁLY. PROF. CSAJKA ISTVÁN.

FACHKLASSE FÜR METALLARBEITEN. CLASSE SPÉCIALE D'ORFÉVRERIE.

Iparművészeti Iskola Évkönyve
1880–1941. Bp. 1942
fordítás

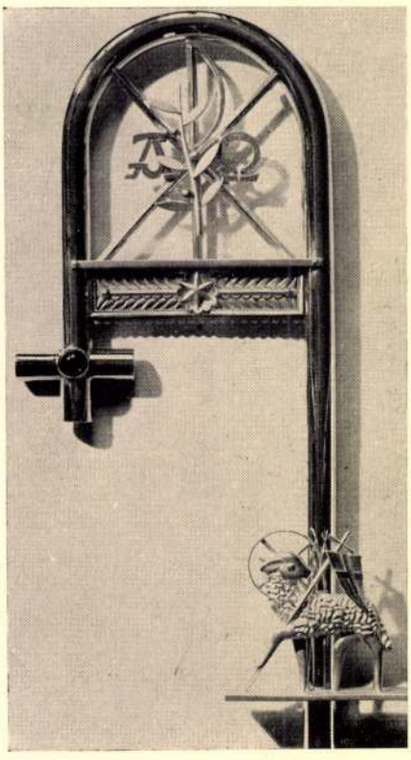

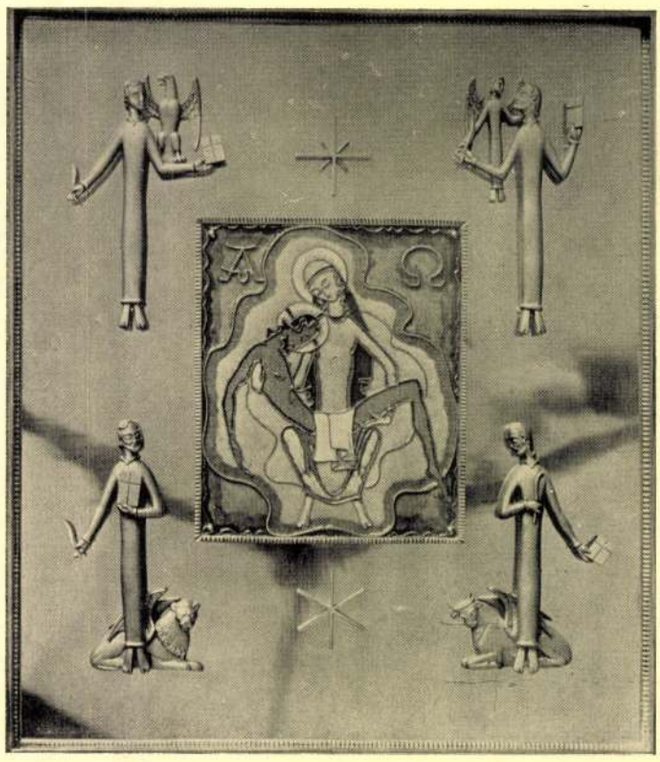

Bal:

FRIEDRICH HENRIK
IV. ÉVES
ÖTVÖS.

Jobb:

KUPFER DEZSŐ
IV. ÉVES
ÖTVÖS.

KOZÁK JÓZSEF
IV. ÉVES
ÖTVÖS.

ÖTVÖS-SZAKOSZTÁLY. PROF. CSAJKA ISTVÁN.

FACHKLASSE FÜR METALLARBEITEN. CLASSE SPÉCIALE D'ORFÉVRERIE.

Doleviczényi László, ötvös, 1939. végbizonyitványt nyert

Iparművészeti Isk. Évk. 1938-1941. Fp. 1942.

33 l.

1877, 611 l. - Szendrei Jáno
Társulat... Archaeologiai É
János: Váraink rendszere és
Hadtörténelmi Közlemények,
kek Országos Bizottságának
189o, 351 l. - Czobor-Szalay
Bp. é.n. /19o1/, 187 l. - He
tességü helyei és meglévő mü
rei János: Magyarország közé
sitő, II-19o8, 194 l. - Boro
- A váczi egyházmegye történ

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.135.II.r.1.ó

Doleviczényi László.
az Ötvösművészek Alkotóközösségének tagja

Major István kikérdezése.
kikérdező: Méry Bertalan

Müv.Tört.Dok.

Kocsis András/életrajz

szövarch.131

MDK

Doleviczényi László II.éves ötvös

munkája.Repr.XLIII.old.

Iparmüvészeti Iskola Évkönyve 1880-1941.
Bp.1942.

MDK

Doleviczény László, ötv.zom.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Doleviczényi László

Bp.szfv. vásárlása ez Ipm. tárlaton. Az Est, 1938, dec. 22.

MDK

Deleviczányi László iparművész

A föv. vásárlása az Ipm. Tárlaton. Pesti Napló, 1938, dec. 22.

Dolerszak Antal

fazekasmester

88 éves

(végelgyengülés)

† 1952. XII. 6.

Kispesti Ujtemető

Halotti főkönyv

943.

Polesiński Antoni
[illegible]
88 [illegible]
([illegible])
[illegible] 1935 [illegible]
[illegible]

[illegible]
943

Dolezsál László

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

fotókiállítás

KÉPES ÚJSÁG

1983 JUL 30

ZOLTÁNFY ISTVÁN:

Nagyapa emlékére

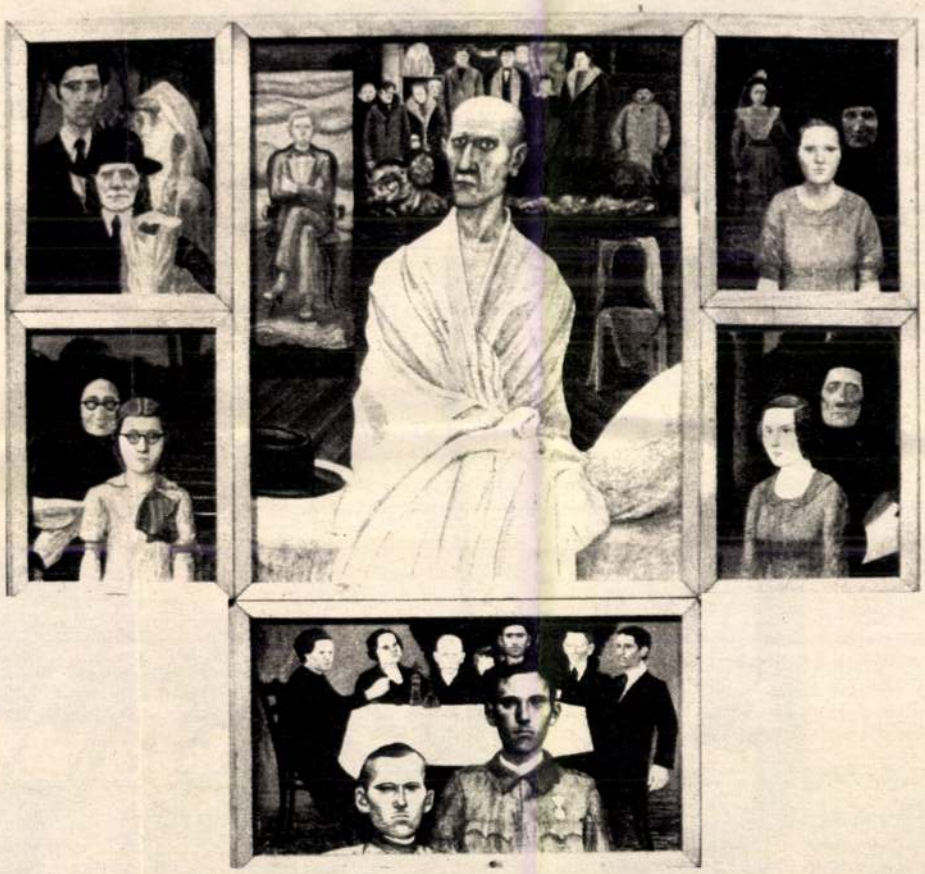

Fotó: Dolezsál László

Nagyapát kórházba vitték. Ott lemeztelenitették. Még élt. De gyolcsba tekerték.
— A kalapom. Azt el ne vigyék!
És felült ágyán.
A kórházi ágyán üldögélt. Amíg élt.
Mert élete már nem több ennél. Előtte elvonuló emlékeknél.
Esküvő. Nász. Születés. Halál.
Az unoka — a festő — ebben nagyapára talál. Vele lélegzik. Benne él.
A nagyapa már kép.
Szárnyasoltár.
Élőbb — hívőbb — a középkornál.
Tekintetünk ott ragad... a nagyapa kalapjánál.

S. GY. F.

Puszta meg a puszta

Meg kellett jegyeznem azt a két napot, jobban mondva, azt a két estét. Az egyik a pénteki. Másik a szombati.

Ha pedig a helyszínről is előzetes ismertetést akarok adni, akkor nem hallgathatom el, hogy azonos a lakásommal, pontosabban szólva, azzal a szobával, ahol a tévékészülék várja bekapcsolását.

Nyomjuk meg a gombot!

Ennek megtörténte után a *„Ki mit tud?"* első középdöntőjén találtam magam azon a péntek estén.

JOH.JACOB DOLFUSS,pékinas

1754-ben Maria Terézia zászlót adott a soproni pék-céhnek.Ünnepen a zászlót kék sapkaban és fehér leibliben a inasoknak kellett vinniök.A ruhat a céh adta nekik,de egyizben 50 magyar forintot kellett fizetniök érte.
Joh.Jacob Dolfuss von Wisseten Anschpach 50 forintot
---------- fizetett. 167.old., 42.jegyz

DOMONKOS OTTÓ: A soproni pékház és a pékek XVI-XIX. századi céhemlékei 143. old.

ARRABONA. A Győri Xantus János Muzeum Évkönyve, 17. sz. Győr, 1975.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 OKT 13

ESTI HÍRLAP

Dolgozó emberek között. 1968 januárjában nyílik az Ernst Múzeumban a Dolgozó emberek között című kiállítás, amely a munkásemberek életét, hétköznapjait mutatja be. A hagyományos tárlaton szerepelni kívánó művészek három-három festményt, illetve szobrot, öt grafikát, három érmet küldhetnek el a zsűrihez a Műcsarnokba.

Dolhai ref. templom

DOLHA

Ref. fkl, gotikus

Petrovay György: A Dolhay család eredete, leszármazása és története. (1366–1748) TURUL, XI–1893, 176 l.

M.D.K.

dr. Dolhay Imre, debreceni építész

és Kormendy Nándor tervei 2000 p-ös második díjat nyertek a debreceni egyetemi református templom pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.

ápr. 14. sz. 8. old.

M.D.K.

dr. Dollay Imre, debreceni építész

készítette a hajdúszoboszlói gőzfürdő kibővítési terveit, mely két új medencéről, kabinsorról, inhalatóriumról és orvosi lakásról gondoskodik.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1936. LVII. évf.

márc. 11. sz. 6. old.

M.D.K.

dr. Dolhay Imre, debreceni építész.

és Kőrmendi Nándor tervei 2000 p-ös második díjat nyertek a debreceni református templom pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1938. LXIX. évf.
ápr. 28. sz. 4. old.

DOLHAY Imre építész

debreceni templomai

RÁCZ Zoltán: Borsos József és Debrecen korai modern építészete. Debrecen : Hajdu-Bihar m. Tcs., 1990 91.p.

DOLHAY Imre építész

Debrecen, csapókerti ref.templom, 1937

homokkert i ref.t. 1934

szabadságtelepi ref.templom 1935

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II.köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Dorsodi Református Egyházmegye, 1991

96. és il.

98-99.,ill.

114-115./ill.

Dolhay Imre dr

debreceni építész

a debreceni középfokú gazdasági tanintézet szerep. dicsérét

MMÉEKözl

1940. 16. l.

Dolkai Imre dr.

a Kerekhegyi üdülő-
ház terve.

I. díj.

MMÉEKözl
1943. 197. l.

Dolhai Imre

a kispesti levente
rékhár térop.
megvétel

MMÉEKözl
1942.176.l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Dolhay Imre dr

a Darányi Kálmán
diákház terop.
megvétel

MMÉEKözl
1943.46.l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Dolhay Imre
építész

d.
Építészet
1944. 15. l.

Dolhay Imre dr

épitéz

terveszte a debrecen-

Nyilas-telepi ref.

templomot 1936.

irod.

Biertempl

I. l.

össég.

/. sz. e. f.

m-

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

vészi hatásu. Aranyozott ezüst
munka. Talpanak pereme vízszín-
a, nodusa díszes; csészeje alul
szérés. —

Dolhay Imre dr
Pesti Napló képes mell.
1935 márc. 17

Az új debrecen-nyilastelepi református templom, amelyet ma szentelnek fel.
A templom dr. Dolhay Imre építész műve

Ø Dolhay Imre

épitett

lásd

Csobán Hajduom

170. l.

(Adatok hiányában kénytelen voltam kihagyni.

Macspuszta, debreczeni III. 26

Dolhay Emil dr

Körmendy Nándor

műegyetemi

debreceni egyetemi ref. templom tervpályázata

II. díj

MMÉE Közl. 1938.

138. l.

Dolhay Imre

az uzsoki utcai OTI
Kórház tervpályázatán
megvétel

MMÉEKözl

1944. 344. l.

MONVMETO.

Dolhești templom

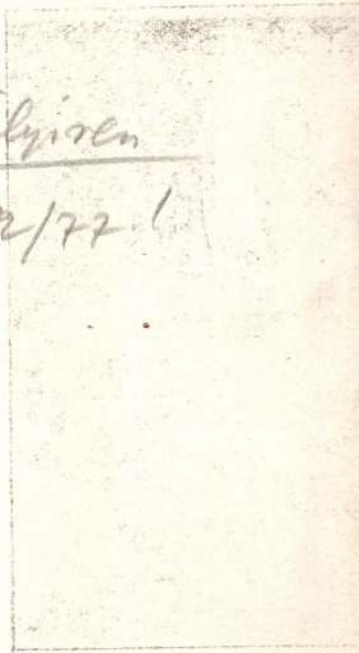

l.

Balogh Erdélyiren

112/77 l

PERRIER

Doli
festő

M.D.K

Méltatás.

A. Ny. Tyihomirov: Magyarországi fiatal művészet
Művészet, 1912. március — 37 l.

MDK

Doli Antal

Boldog Margit c. munkáját 600 pengős II. dijjal jutalmazták

Az Árpádházi Boldog Margit képpályázat eredménye.
Pesti Hirlap 1942. okt. 1. 7.l.

Dolinay Gustáv

keramikus

1932-34

Iparm. Isk. Évk.

1930-34-45. l

1934-35,

1935-36.) Bp. 1936.

43. l.

Pohár, czüst úrásztali, nagylétai
ref. egyháré VI. 156.

Dolinay Gusztáv, kerám.

Iparm. Lak. Évk. 1934-35.

43.l.

ee. D. K.

DOLINAI István építész

Bölcsőde-terv. (III. díj.) Rész.

Pintér Béla: Bölcsődék tervezésének át-
tekintése és első ötéves terv időszaka-
ból
Magyar Építőművészet 1956 (V.) 6. sz. 174. l.

Dolinay István

Szigetszentmiklóson van Dolinay István tervei alapján készült hagyományos nyeregtetős családi ház.

Balogh János: Az ín háram.
Tükör, 1975. szept. 23 - 3 oldal

Dolinci vk templom
(Vas vm)

falkepek

l.
Gerecze falkepek
535. h.

T. EUROPA RT.

Az Önök terjesztésében lévő kiadványokból részemre az alanti példányszámot kérem küldeni:

Collisban vagy
Postán *(nem kívánt rész törlendő!)*

Magyar Nemzet		Film, Szinház, Irodalom	Független Magyaror.	Képes Sport	Rejtv. Ujság	Sztár			
köznap	vasárnap								
		2	4	—	2	2			

Kelt Békés Szentandrás

Szabó Pál
aláírás.

DOLLACHER MÁRTON, lakatos

1752. Körmöcön az éremvésző lassu munkája miatt máj.19. én Bécsből leküldték Dollachert, és Wagner Péter vésnöktanulót. A régi silány verőtövek helyett Donner vésnök uj apatő készitéséhez fogott. 36.old.

HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1768. években 32.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad. Kiadó, Bpest. 1958.

Dolleschall János

anstreicher

Sopron

1857. aug. B.

pelg. eskü

Házi

34 35 36 37

GOS

GÁLAT

896.

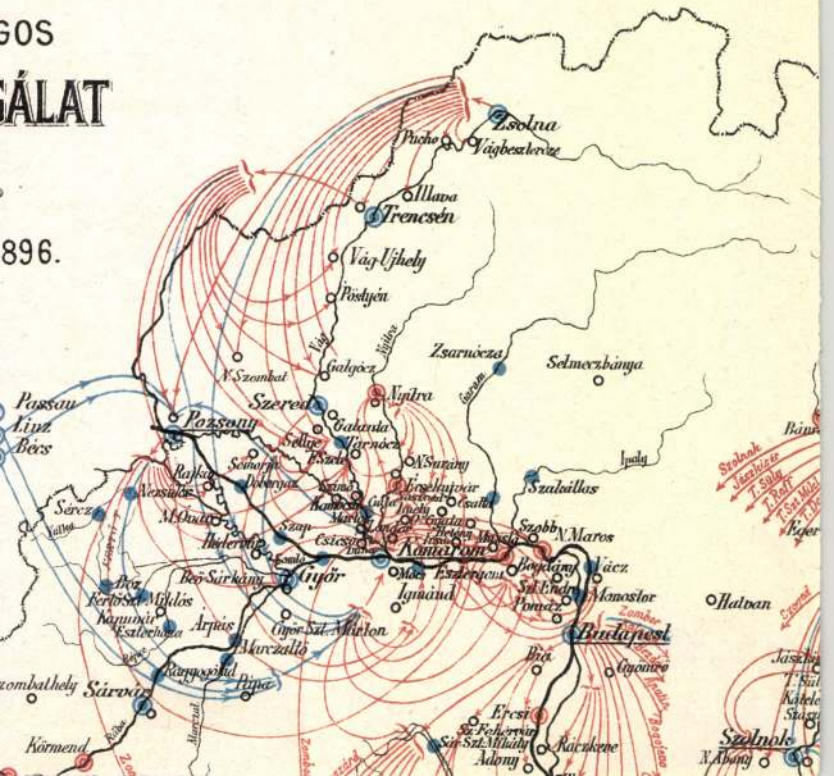

Dollet George-Etienne

Népünnepély olaj 96×69

Tavaszi Tárlat 1971 Szolnok-Kecskemét

megyva

Dolliner

szinházi festő

l.

Kádár Jolán

A pesti és budai né-
met szinészet tört.
1812–1847. Bp. 1923.

70. l.

A pesti német szinház
díszletfestője volt
Neefe Hermann mellett.
1837-ben Chélard Mac-
beth c. operája gót-szo-
bájának és díszterméneк
díszleteivel aratok sikert.
nagy

197. kép. *Hatszögletű habán palack, 1678.*

Dolliner

tovább Kerker

Kees

~~Dolliner~~

diszletfestők

~~Mion~~ Montini

~~Vogel~~

Müchldorfer

Vogel

Szinházi festők a XIX
század elejéről
ádi tőlag a pesti né-
met szinháznál

Felvinczi Takács Z
hallgatójának dr. érte-
kezésében emlitve
Takács közlése

1948. nov. 28.

D Dollinger Fülöp

városi kertész

1802-től Budán

Schmall

II. 295. l

énytársasággal

Követel

Érték		Nap	Kamatszám	Összeg	
921					
jul	25			1962500	✓
	"			1349274	✓
ug	7			1839974	✓
ul	17			1042578	✓
aug	16			573272	✓ fió
	7			2000000	✓
tept	14			1176930	✓
	"			1483607	✓
	13			18000	✓
	21			125000	✓
okt.	6			600000	✓
	13			550000	✓
	15			500000	✓

H. B. (Folyószámlaoszt.) I. sz. 1921. VII. 15000 db. Bsgg.

Dollinger János

Aradról, 1783.

Dollinger János, Aradról, 1783 júl. 9-én iratkozott be.

lásd Fleischer Béla 38.l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

KDK

Dolliezényi,

művészi alkotásai kiválóak.

? Iparművészeti Kiállítás. ?
Művészet .1938. III.évf.22.sz.159.l.

Dolmányi ág. hitv.
ev. templom
Szeben vm.

l.

Arch. Ért. 1912
26. l.

kormánnyal, hogy megállitsám azon az uton,
thez és az áldatlan belpolitikai zavarokhoz
őház feloszlatása előtt kiléptem a kormány

odalom és választóim ezreivel való személyes
k a kormány politikája ellen, mely a nemzet
gi megélhetést veszélyezteti.
eszme szolgálatában, mely egyedül vezetheti

zászlaját a fővárosban!

yért, Hazáért"

Dolmányi oltár

XVII. 27

1.

Arch. Ért. 1917.

99. l.

Maria Dolna
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ALFÖLD
1964 — 7.

1021

Maria Dolna fametszete

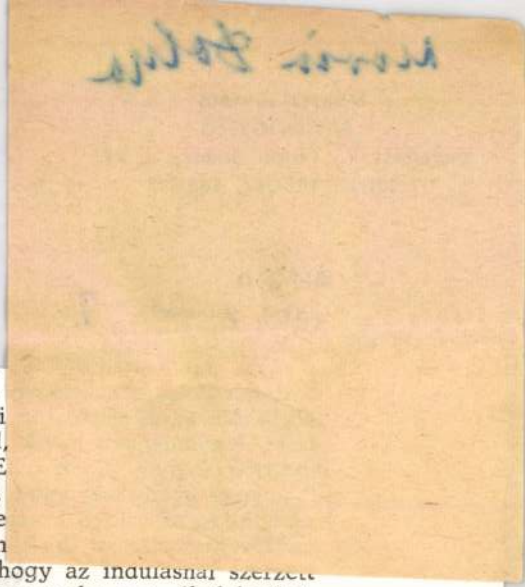

mája rossz, s gyomorfekélye van. „Ha még öt évig élek,
Van egy kocájuk, azt azért tartják, hogy ha vele „valami
a család pénz nélkül." Csendesen, hangsúlytalanul beszél,
aki mindennel számot vetett és mindenre elkészült..." E
de tőlem még senki sem kérdezte meg, hogy K. elvtárs,
Ez az ember 20 kilométerről járt B. tanyába, hogy elvége

N. traktoros is kötelezőnek érezte elvégezni az általán
nem volt olyan előrelátó, mint a társai, se olyan bölcs, hogy az indulásnál szerzett előnyök elvesztésébe könnyen beletörődött volna. Négy gyermeke van, életlehetőségei ehhez redukálódtak. Télen, hogy kevesebb tüzelő fogyjon, a tűzhelyet beviszik a szobába: főzés, mosás ott történik. A hattagú család élete 20 négyzetméteren zajlik... Ebből a párás étel- és penész szagú szegénységből küldték el N.-t valamilyen tanfolyamra. Megismerkedett ott egy nővel, és elérkezett életében a nehéz pillanat. A tanfolyam után elutazott a másik asszonyhoz. Felesége bezárta a gyermekeket és a napot az állomáson töltötte, de egyik vonathoz sem váltott jegyet. A vasutas szemmel tartotta és meggyőzte arról, hogy annak, amit tenni akar, semmi értelme sincs. Később N. visszajött. Belátta, hogy 10 esztendei házasság és 4 gyermeke után új fejezete nincs az életnek: s egyetlen lehetséges folytatásában (ezt is belátja majd) az ő egyéni sorsa végérvényesen a szétnőtt nemzedék aprajáéhoz fonódott.

*

Míg házról-házra jártam a Hortobágyon, gyakran eszembe jutott egy újságcikk, amelyben valaki arról panaszkodott (őszinte átéléssel) hogy autót akar vásárolni, de nem kap olyan színűt vagy márkájút, mint amilyet venni szeretne. Valószínű, hogy derék, becsületes emberről van szó, aki kemény munkával és nem maszekspekulá-

MATHIAS DOLLMAYER, kovácsmester

1722-ben Pécs város tanácsa újabb összeírást és felmérést készittetett./Grundtbuch Gemainer Stadt Fünfkirchen/. Ez kéziratos könyv, 754 tétellel.-Hazzal biró mesterek a Belvárosban:
A telek száma: 247.-A tulajdonos neve: Mathias Dollmayer.- Foglalkozása: kovácsmester. 130.old

FETTER ANTAL: Pécs 1922-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

Dolna-Krupai gróf
Brunswick és Chotek
magán Hinhár
(Felsőmagyarország)
lebontottár 1937-ben.

Forum. 1938. 71. l.
(Zerstörung eines wichtigen Baudenkmales.)

Polnay, orvosi műszergyártó MDK

V. Tolnay. Sopronban 1827 ben Fischer
Mátyás nál tanult 5 évig. 142 okt

Csatkai Endre: A soproni késcsártók. 141.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1955. Kiadja
Sopron Város Tanácsa.

MDK.

Doll festőművész.

"Télintájkép"

Vas Ujs. 1858. 2oo.l.

Doll Géza

,építész

Épitészeti kiállitás - Budai Szépmüvészeti Társulatban - artisztikus elgondolásu templomtervével szerepel.

Budapesti Hirlap
1933.II.19.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

Dobnál Tibor

1066 ÁPR 17

1021

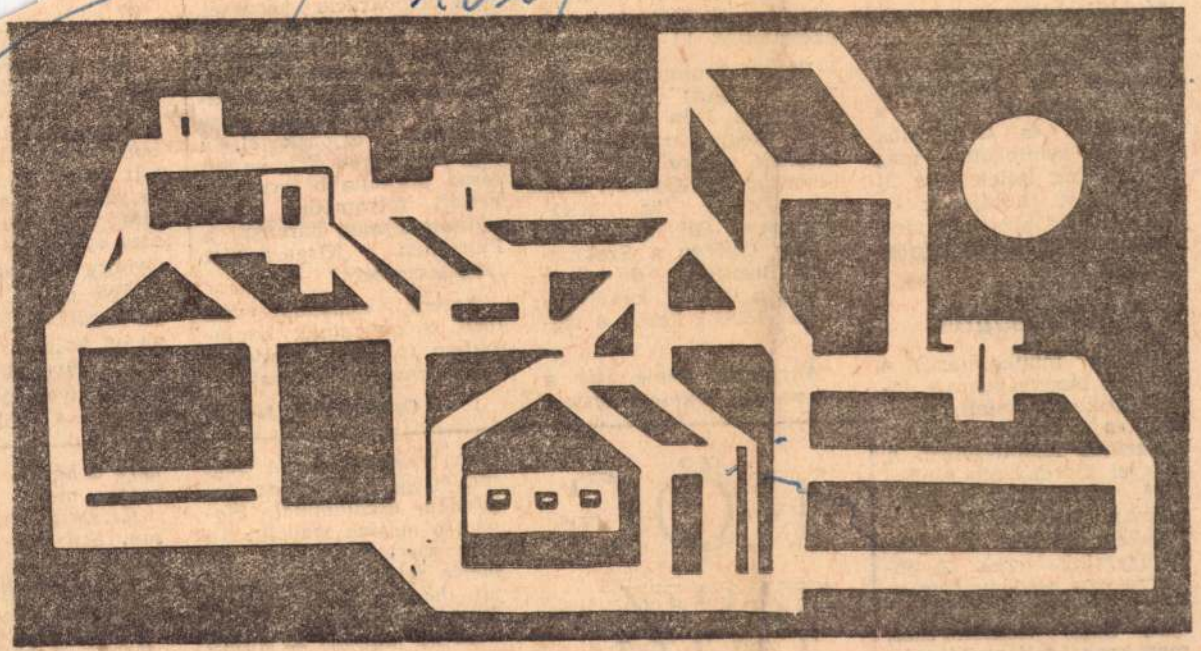

DOHNÁL TIBOR: HÁZAK

ságok liberálisak, mások túl szigorúak, vagy nem elég körültekintőek voltak. A vagongyári dolgozók például tiltakoztak a győri I. számú igazoló bizottság eljárásai ellen. Beadványt küldtek az Igazságügyi Minisztériumba, hogy a mérnökök és tisztviselők ügyében semmisítsék meg a bizottság ítéleteit és új bizottságot küldjenek ki. Az említett bizottság több nyilast és háborús bűnöst igazolt.

Népbíróságok

Komoly munka hárult a nemzeti bizottságokra a demokratikus hivatali, bírósági és fegyveres testületi apparátus felépítésében. A megyei törvényszék elnöke 1946. januárjában a népbíróság működéséről tett érdekes jelentést az igazságügyminiszternek. A jelentés egy példányát megküldte a nemzeti bizottságnak, hogy véleményezze, mert csak így fogadták el.

A győri népbíróság számos nagyjelentőségű bűnügyben hozott ítéletet. Bá-

gyalások számát. Szabadidejükben így elmehetnek fizikai munkára, mert ott van természetbeni járandóság. A pedagógusok is így egészítették ki fizetésüket.

Ilyen körülmények között született meg 1946. augusztus 1-én az új forint. Megyeszerte megalakították a forintot védő bizottságokat. Győrött *Molnár Ferenc* az MKP, *Schramm Pál* az SZDP, *Salzer György* a Szakmaközi Bizottság, *dr. Gráb Miksa* a GyOSZ képviselői voltak többek között a tagjai.

Augusztus elseje után a vagongyári tőkések mester-

a n
ték
gári
Ez a
jele
dolg
sza
mat.
eredi
régi
térni
kelle
indítottak meg harcukat a Független Kisgazdapárt megszerzéséért."

Harcos esztendő volt 1946. Sokan élnek napjainkban is, akik résztvevői voltak ennek a harcnak.

Cseresznyák István

tavas
zdőd
rekne
zeun
alota
ori é
z ér
séta útvonala
még építés alatt
György téri háza
királyi palota é
jei között. Néhá
va itt, hajdani k
lyén, művelődés
intézményei nye
lyezést. A palo

RÖG ESZ ME

nem mondott le. A régi vidámsággal ült rá az első adandó alkalommal. Hanem a masina megállt. No nem azért, mert nem „ismerte fel" egykori gazdáját, hanem mert Kovács Flóri megállította.

— Az áldóját! — dünnyögte a traktoros. — Egy, kettő. Egy, kettő. Hova tűnhetett a harmadik?

Hiába számolta a régi

nére a három k
rosába ment.

Keresett, kut
san. Szürkületk
kodott a gyár u
a kéményekkö
gett.

— Megvan! It
„meleg" a helye
totta örömmel,
telen be is fogt
nehogy a reno

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 DEC
KISALFÖLD
Dohnál Tibor

1021

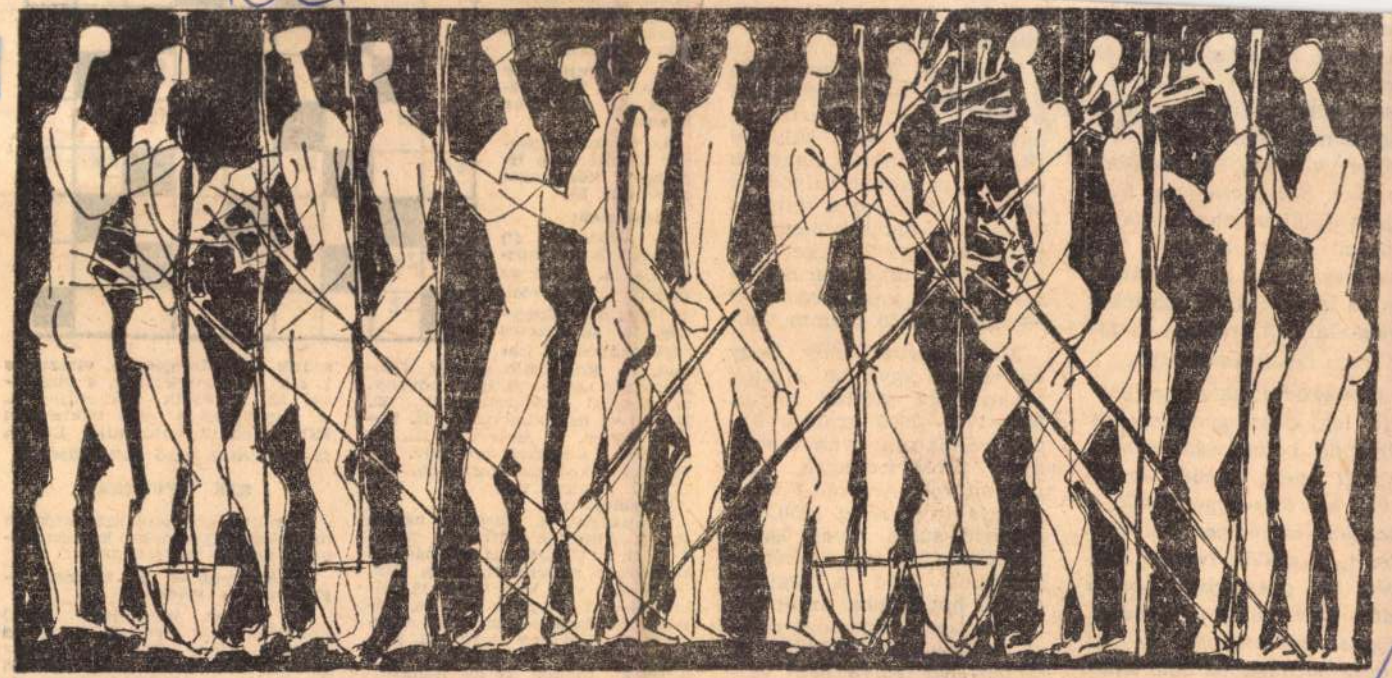

Dohnál Tibor: Faültetők (gobelinterv)

ban nem lehet merev választ húzni a fizikai és szellemi munka között, hiszen minden fizikai munka egyre műveltebb szakembereket követel, a szellemi munka pedig csakis a fizikaira épülhet, sikerét csakis abban lehet lemérni. Az igényes fiatal az iskolában és az iskolán kívül egyaránt megtalálja a szakmai és általános önképzés módját.

Összegezve: akkor szolgáljuk legjobban gyermekeink jövendő boldogságát s vele együtt egész népünk érdekét, *ha összeegyeztetjük a fiatalok személyes érdeklődését, a szülők családi tervét, a gyermeket hosszú időn keresztül ismerő pedagógus véleményét és az egyre gazdagabbá váló lehetőségeket.*

Boros Dezső

grammot, az egéré pedig alig 0.4 grammot.

Valaki — összehasonlítva e számokat — könnyen azt hihetné, hogy eszerint az agy súlya a test súlyától függ, azaz minél nagyobb az élőlény, annál súlyosabb az agya. Pedig ez a feltevés is téves. A tudósok megállapították, hogy a régen kihalt óriási dinoszaurusz — teste 10—15 tonnát nyomott — agya alig 30 gramm volt.

Mindenesetre tény, hogy az ember agya az állatok többségéhez mérten súlyos. 900—1700—2000 gramm között váltakozik. Ivan Turgenyev orosz író agya 2200 gramm volt. Anatole France francia íróé pedig 1250. Az agyvelő súlya nincs összefüggésben a szellemi képességekkel. Erre a legjobb példa, hogy noha az emberek szellemi képessége óriási mértékben fejlődött, az emberi agy súlya nem változott lényegesen az elmúlt tízezer évben.

postai levelezőlapon a szerkesztőség címére december 8-ig, péntekig.

A megfejtésekre írjátok rá, hogy hányadik osztályba jártok!

Az ügyes megfejtők között szép ifjúsági könyveket sorsolunk ki.

Vízszintes:

6. Végtelen (!) comb. 7. A tett mozgatója. 9. H-val az elején, tápláló étel. 10. Régi mértékegység. 12. Jellegzetes igevégződés. 13. Zamat. 14. Noszogató szó. 16. Összecsengő sorok. 19. Ipari növény. 21. Azonos mássalhangzók. 22. Névelővel háziállat (ford.) 24. Lovász Dénes. 25. Helyet foglal. 26. Kettőzve, becézett női név. 27. Feltételes kötőszó (ford.) 29. Talál. 31. Papírra vet.

Függőleges:

1. Apaállat. 2. Körül — németül. 3. Állítólag hátrafelé megy. 4. C. O. 5. Vonatkozó névmás. 10. Határozott névelő. 11. Puha fém. 3. Mutató szó, költőiesen. 15. Állatlakás. 17. Papírra vet. 18. Létezik. 20. Igekötő. 22. Szabószerszám. 23. Női név (ford.) 28. Feltételes kötőszó 30. Bosszús felkiáltás. 31. Idegen kettős hangzó.

A megfejtés megkönnyítéséül közöljük, hogy hosszú és rövid magánhangzók között nem tesszünk különbséget. A vízszintes 1. első vakbetűje: KO, a vízszintes 32. második vakbetűje: R. A függőleges 6. első vakbetűje: KO, második vakbetűje: ÉP. A függőleges 8. első vakbetűje: E.

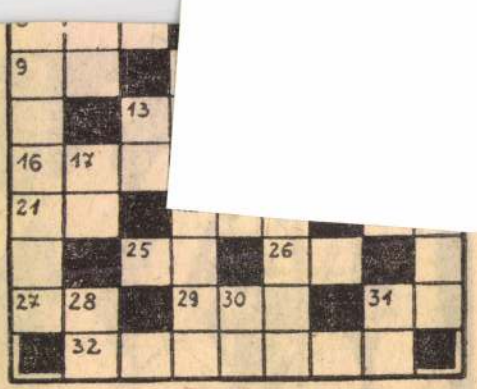

KIK NYERTEK?

A múlt vasárnapi számunkban megjelent gyermek keresztrejtvény helyes megfejtése:

— Szappan — A krémek — Fogkrém — Púderek.

Az ügyes megfejtők közül könyvjutalmat nyertek: **Bánszegi Lajos** Sopron, Pázmány Péter utca I. III. oszt. tan., **Kőfalvi Éva** Győr, Tanácsköztársaság útja 59. VI. oszt. tan.

A könyveket postán küldjük el.

Dohnál Tibor

1021

A felszabadulási pályázat eredménye

IRODALOM

Próza:

I. díj: 5000 forint
Biró János és Módrián Lipót: Jó szerencsét!
II. díj: 3000 forint
Molnár József: Ferencke
III. díj: 1500 forint
Rácz Ernő: A voronyezsi kapitány.

Vers:

Felemelt és egyenlő arányban megosztott díjak, 800 forint:
Izes Mihály: Szépen, szelíden,
Kocsód Ákos: Jodó,
Tringer Márton: X-jeligéjű pályaművek.

Ezeken kívül dicséretben részesítette a bíráló bizottság Dálnoki András: A futballista árvái című rádiójátékát, Debreceni Imre: „Panta rhei" jeligéjű elbeszélését, M. Nyitrai Rózsa: Irodociklitis jeligéjű elbeszélését, és Rácz Zoltán: Anonymus jeligéjű elbeszélését.

KÉPZŐMŰVÉSZET:

Festészet:

I. díj: 3000 forint
Dohnál Tibor: A távozó
II. díj: 2000 forint
Horváth István: A 28 000-es
II. díj: 2000 forint
Tóvári Tóth István: Gyümölcsös

Grafika:

II. díj: 2000 forint
Cziráki Lajos: Készülődés.

A szobrászati és kisplasztikai díjat a zsüri nem adta ki.

AZ ÜZEMEK ÁLTAL ALAKÍTOTT NAGYDÍJAK ÉS KÜLÖNDÍJAK NYERTESEI:

Magyar Vagon- és Gépgyár, 8000 forint
Cziráki Lajos: B—529
Győri Textilipari Vállalat, 5000 forint
Tóvári Tóth István: Gyümölcsösben
Richards Finomposztógyár, 5000 forint
Barabás László: Duna-sorozat
Pamutszövő- és Műbőrgyár, 4000 forint
Horváth István: A 28 000-es
Győr Megyei Állami Építőipari Vállalat, 2500 forint
Lakatos József: Háború Vietnamban

FOTO

I. díj: 1600 forint
Belovicz Károly: 1968/III.,
II. díj: 1300 forint
Ifj. Rácz Endre: 400 302,
III. díj: 1000 forint
Markó Ödön: 137—12,
IV. díj: 600 forint
Schuszter Béla: 22 354 jeligéjű pályaművek.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

TI BE LAKÁSÁT
A
ÚTORGYÁR
termékeivel
hatók:

vállalatok

BA

műtartók, szóló-heverők,

i Vállalat

Zsebkendő

GYERMEK

NŐI

FÉRFI

HÍMZETT

színgazdagság

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dohnál Tibor

PESTMEGYEI
HÍRLAP

A képpresszóban:

Dohnál Tibor képei

1021

Az *Aranysas* képpresszó minitárlata — mint ahogy a rendezők megígérték — két hónap után *új művészt* mutat be a ceglédieknek. Fiatal alkotót, akit az országban már sok helyen ismernek képei alapján, és egy *moszkvai* kiállításon is szerepelt alkotása. Szülővárosának, *Ceglédnek* most mutatkozik be.

Dohnál Tibor festőművész *Cegléden* született, iskoláinak egy részét is itt végezte. Jelenleg a *győri* kísérleti gimnázium tanára. Képeit már az ország több városában kiállította, mint a *Fiatal Képzőművészek Studiójának* tagja.

A most falra került néhány kép csupán *előleg* a december re tervezett *nagyobb* kiállításig.

(ri—lá)

Mert az ütés kétszer fáj az embernek: először, amikor kapja, másodszor, amikor rágondol. Most éppen rágondoltam.

Imádott Pannikámmal már harmadik hete jártunk jegyben, amikor mélabúval kellett tudomásul vennem, hogy a törékeny mennyire imponálnak a szolíd lelkek. Mert a szelídséggel csakugyan hadilábon állok. Teli szájjal magyaráztam neki, hogy az ember ereje sérthetetlenségének egyik biztosítéke. Próbáljon csak valaki velem szemtelenkedni. lesöpröm a térképről. Egyébként ő is nagy nyugalommal lépked-

Dohnál Tibor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

1969 OKT 22

A művészet kedvelőinek. Élménynek ígérkezik Dohnál Tibor festőművész ma este 18 órai kezdettel Győrött, az ÉDÁSZ csónakházban tartandó előadása a vállalat ifjúsági klubjának rendezésében. Napjaink képzőművészetét bemutató előadásra a KISZ-szervezet ezúton is szeretettel meghívja a művészetkedvelő győri közönséget.

tosan hárította.

Nagy küzdelmet, alacsony színvonalat hozott a találkozó. Az STC többet kezdeményezett.

Dohnál Tibor

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA

Tatabánya

1969 SEP 18

1021

1969. szeptember 18. csütörtök

KÉPEK A IV. TÁRLATRÓL

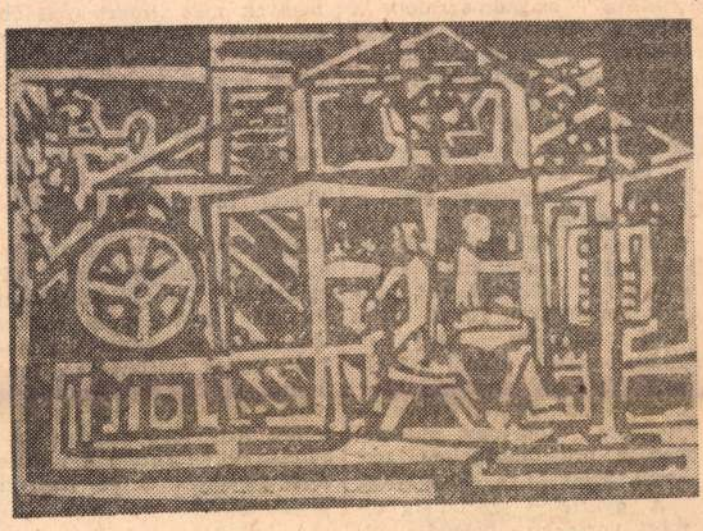

Dohnál Tibor: Falusi vasárnapok

Gáspárdy Sándor: Rózsa utca

A l

NÉPSZERŰ LETT a szocialista brigádmozgalom a Magyar Gyapjúfonó és Szövőgyár tatabányai telepén. Igaz, hogy eddig még csak három brigád érdemelte ki a szocialista címet: az Augusztus 20, a Kongresszusi, és a Május 1 brigád. S hogy mégis népszerűséget említettünk, ennek megvan a magyarázata. Ebben az évben 19 brigád indult itt a szocialista cím elnyeréséért indított versenyben. Korai lenne még megjósolni, hány brigádnak sikerül elérni a kitűzött célt, egy azonban bizonyos; a termelésre, a terveljesítésre jótékony hatással van a brigádmozgalom, serkenti, lelkesíti a dolgozókat.

A gyártelep szocialista címért versengő brigádjai általában 4—10 százalékos termelési szintemelkedést vállaltak. Az első félévi eredmények már ismertek. S ebből arra következtethetünk, hogy év végére még jó néhány brigád iratkozik fel a szocialista brigádok sorába. A félévi értékelés szerint a legszebb eredményt a Komarov brigád érte el. 8 százalékkal túlteljesítette vállalását. Szép eredményt ért el a Kállai Éva brigád is, négyszázalékos túlteljesítéssel dicsekedhet. A többi brigádban viszont 1—12 százalékos a lemaradás a vállaláshoz képest. Ennek viszont az a magyarázata, hogy erejükhöz mérve túl nagy vállalásokat tettek. Különben minden brigádban kimutatható a termelésemelkedése. S ez nagyon megnyugtató.

A kollektív szellem legjobban a Komarov brigád tagjai között érvényesül. Az

Fürdőmedence a kicsinyeknek, ultihely a nagyoknak

Megkezdte kertépítő szolgáltatását a tokodi Aranykalász Tsz

A tokodi Aranykalász Tsz Szentendrén megrendezett és tíz héten át nyitva tartó dísznövény és kertdíszítő bemutatóját hétfőn zárta. Ez a bemutató a termelőszövetkezet érdekes, új szolgáltatásának bevezetője volt.

A kiskertek száma az utóbbi években egyre gyarapodik. Ezzel összefüggően, egyre nő az olyan kiskert tulajdonosok száma, akik kesegítenek a munka minden fázisában, vagy akár egyes részfeladatokban.

Kertépítő szolgáltatásukra az első megrendeléseket már a kiállításon megkapták. A kiskerteket természetesen a tulajdonos igényeinek megfelelően alakítják ki, építenek a kicsinyek számára fürdőmedencét, a felnőttek számára árnyékos kerti lugarról, vagy „ultizóhelyről

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dohnál Tibor

KISALFÖLD

196 SZEP 30.

*

RAJZOK ÉS KÉPEK cím-
mel rendezik meg Dohnál Ti-
bor kiállítását a győri Ka-
zinczy Gimnázium díszterme-
ben. Megnyitót mond ma dél-
után 5 órakor Z. Szabó László.

A győri Műcsarnok új eseménye Dohnál Tibor kiállítása volt. A fiatal rajztanár-festő arányleg rövid idő alatt tört elő az ismeretlenségből. Alkotásai vidéki és fővárosi tárlatokon keltettek nem várt feltűnést. Távozó című képe a fiatalok kiállításán szerepelt Moszkvában.

Mostani tárlata első önálló bemutatkozása. A gondosan válogatott, magas színvonalú anyag három-négy esztendő kiérlelt terméséről nyújtott áttekintést. Az első tétova, elvont színvázlatokat egy népi ihletésű szakasz komor hangulatú, meditatív képsora követte. Köztük találjuk ez ideig legsikerültebb munkáit, a *Győrszigeti estét*, a *Falusi mementót*, a *Jószágokat* s a *Bakonyi Madonnát*. Újabb nagy formátumú festményei absztrakt-szürrealista irányba mutatnak, de most sem mond le a mélyértelmű festői gondola-

Dohnál Tibor: Bánfalvi utca

Pedagógusok Lapja 1969.XI.27.

tokról (*Temetés*, *Vak szerelmes* stb.) Linómetszeteit és monotipiáit konstruktív formarendbe fogalmazza.

Salamon Nándor

a magyar tanítóképzésnek, mely „a legfontosabb iskolatípus" nevelőit formálja.

A miniszterhelyettes, köszöntőjének végeztével, a jubiláló intézet több dolgozójának kitüntetést nyújtott át. A jelenlévők nagy tapsa közben vette át *dr. Gál Györgyné* intézeti tanár a Munka Érdemrend ezüst fokozatát. *Dr. Békési Lajos* igazgató, *Kattra István* gazdasági igazgató, *Biró Viktorné* és *dr. Szőnyei Tibor* intézeti tanárok az Oktatásügy Kiváló Dolgozója és *Török Antalné* igazgatói adminisztrátor a Kiváló Dolgozó kitüntetésben részesültek.

Megható eseménye volt az ünnepségnek a gyémánt- és aranydiplomák kiosztása. *Várhelyi Albin*, aki 1907-ben végzett az intézetben, és negyvennégy éven át tanított, gyémántdiplomát kapott, nyolcan pedig: *Bábel Rezső*, *Bojki József*, *Csekő Árpád*, *Gulyás Kálmán*, *Hunfalvi János*, *Masa István* és *Virág Aladár*, akik mind 1919-ben végeztek, és közülük többen vöröskatonaként is harcoltak, az aranydiplomát vették át. A jubileum érzelmi tartalmát magas színvonalú, igényes műsor gazdagította, az intézet egykori és mostani növendékeinek előadásában. Különösen nagy hatást váltott ki a *Timár Imre* vezette énekkar szereplése.

AZ EMLÉKKÖNYV ÉS AZ ÜNNEPSÉG változatos illusztrációjául szolgált az intézet immár 1911 óta fennálló otthonában, a XII. kerület Kiss János altábornagy utcai épületben rendezett kiállítás. A fényképek, könyvek, albumok változatos mozaikjából nemcsak a múlt, hanem a színes, érdekes jelen is a látogató elé tárult. Minden elismerést megérdemelnek a rendezők: *dr. O. Nagy Gáborné*, *Kun Jánosné* és *Vágó Elemér* intézeti tanárok. Az intézmény munkáját [illegible]

tetszést arattak a serdülőkorú nézők körében.

A cím ígéretét a harmadik epizód váltotta valóra: ez már csakugyan a lányiskolában elkövetett bűntényről szólt. (Bár célzás történt arra, hogy a cselekmény csak a csodadetektív fantáziájában játszódik le, a nézőt aligha vehetett észre eltérést a detektív és a rendező képzeletvilága között.) Kertelés nélkül kimondom, hogy ennek az epizódnak a szemléletmódja, légköre és figurái (az enyhén balgatag, ám annál képmutatóbb igazgatónő, a majdnem mulya matematikatanár, a szertárban tanítványával szeretkező fiatal kolléga, no és az érettségi előtt álló, egytől egyig züllött, romlott diáklányok

M.D.K.

Dohnál Tibor
festő

Miltatás. – Nagyméretű
olajképei figyelmet érdemel-
nek.

Szamos Imre: Művészeti élet Győr-Sopron megyében
Művészet, 1968. junius – 46 lap.

Dohnál Tibor
festő

M.D.

Részt vett a tárlaton

Hamar Imre: Teli tárlat és grafika ki állítás gőzött
Művészet, 1969. április – 46 lap.

Dohnál Tibor

Harangláb; és falusi ünnepi tusrajza (eml.)
szerepel az alábbi tárlaton
györött

Medve Imola: A megyei grafikai
kiállításról

Kisalföld 1968 XII. 1

Dohnál Tibor

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

1980 SEP 22

DOHNÁL TIBOR fiatal festőművész alkotásaiból kiállítást nyitottak vasárnap a győri Műcsarnokban.

1021

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dohnál Tibor

RÁBA

1969 OKT 3

Győr

a bölcsőségomat.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ELŐADÁSOK

1021

Október 10-én művészettörténeti sorozat kezdődik a Rába Művelődési Központban. Délután 3 és 5 órai kezdettel Dohnál Tibor festőművész „Az ősember művészete" és „A hagyományos művészeti stílusokkal való szakítás okai" címmel tart előadást, elsősorban fiataloknak.

KÉTÁGÉ

VB selejtező. — [illegible]
— 20.10: Dokumentumfilm az NDK-ról. — 21.00: Telequiz. —

SZERDA

16.30: Hírek. — 17.40: Gyermek-

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPKIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 JUL 24

Dohnal Tibor

KISALFÖLD

Győr

Győri művész alkotása Moszkvában. Dohnál Tibor, fiatal győri festő „A távozó" című nagy olajképével szerepel Moszkvában az augusztusban nyíló „Mai magyar festészet" kiállításon.

1021

Dohnál Tibor festő

Szerepel az alábbi két tárlaton

Hanar Mure: Téli tárlat és grafikai kiállt. gyűrőt

Művészet 1969 IV. sz.

MDK

Dohnál Tibor

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 nov.

Dohnál Tibor

Rajz szeptár

Jelenkor 1967 I. n. 36 old.

Dalmadi Tibor

A „Forrás"-ba illusztrál

Megjelent a Forrás új száma
Petőfi Népe, Kecskemét 1970. jún. 16.

Dohnál Tibor

"Cipőim" c. rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. juli. 25.
XIV. évf. 3o. sz. 4. lap

Dohnál Tibor f

festőművész kiállitása. Győr, Kazinczy Gimnázium. -
Ism: Salamon Nándor, Pedagógusok Lapja, 1967.dec.15.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. 1./

9o. 1.

Dohnál Tibor

Gyõr

Falusi vasárnap	III.	lino	40 x 50 cm
" "	V.	"	40 x 65 "
Hollósi templom		olaj	125 x 65 " (rep.)
Kain és Ábel		olaj	130 x 125 "

V. Dunántúli Képzõmûvészek Kiállítása.
Bp. Mûcsarnok 1970. Kiáll. zet. Ber.: Kovalovszky Márta

Budapest

1970 JUL 14.

1021

Dohnál Tibor rajza

KÖZNEVELÉS
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dolmán Tibor

az egyéniség sugárzása a
kere eltanulhatatlan titkát.

Most 88 éves. Az utolsó
dék, melyet tanított, már
a 30-hoz. A legelső pedig
apa. Ennyi idő alatt az emberek többnyire elfelejtik első tanítójukat. Őhozzá mindennap bezörget a postás. Magányról ezért nem panaszkodhat, nincs nap látogató nélkül. Barátok, kollégák, tanítványok és azok gyermekei melegszenek sugárzásában. Ő viszont a betegeket istápolja, s a holtakat tartja rendben, tavasszal kis kapával siet a temetőbe, tesz vesz a régi barátok körül, kiknek családtagjait messzire vetette a sors. Gyakori vendége a könyvtárnak is, otthonában hangulatos uzsonnák varázsolják vissza a tanári konferenciák légkörét. Elégedett: ha bánata akad, az a másoké.

A menyecske

Fiatalos, mozgékony, igen népszerű tanárnő volt. Mindenkit meglepett a hír, hogy nyugdíjba megy. Akkor történt ez, amikor éppen tetőzött a demográfiai hullám, annyi volt a gyerek, meg a párhuzamos osztály, hogy nyugdíjba csak az vonult, aki nagyon akart. Amikor találkoztam vele, elmondta: gyógyíthatatlan beteg édesanyját kell ápolnia, nem hagyhatja többé magára, bármilyen nehéz is lesz 900 Ft-ból megélniök és bármennyire hiányoznak majd a gyerekek.

Pár hónappal később újra láttam, gyászruhát viselt és csak árnyéka volt önmagának.

1021

Dohnál Tibor

Dohnál Tibor: Kompozíció

1970 NOV 2 8

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-176

MI DÍJAK

g...

tében létezik. Ez a mesés hősnő — a különféle áttételekkel — alighanem a polgári társadalom ellen lá-

KALÁSZ MÁRTON:

Várakozó

1

Megsimogatom, csak aztán beszélek,
s nem mindig azt,

1021

Dohnál Tibor

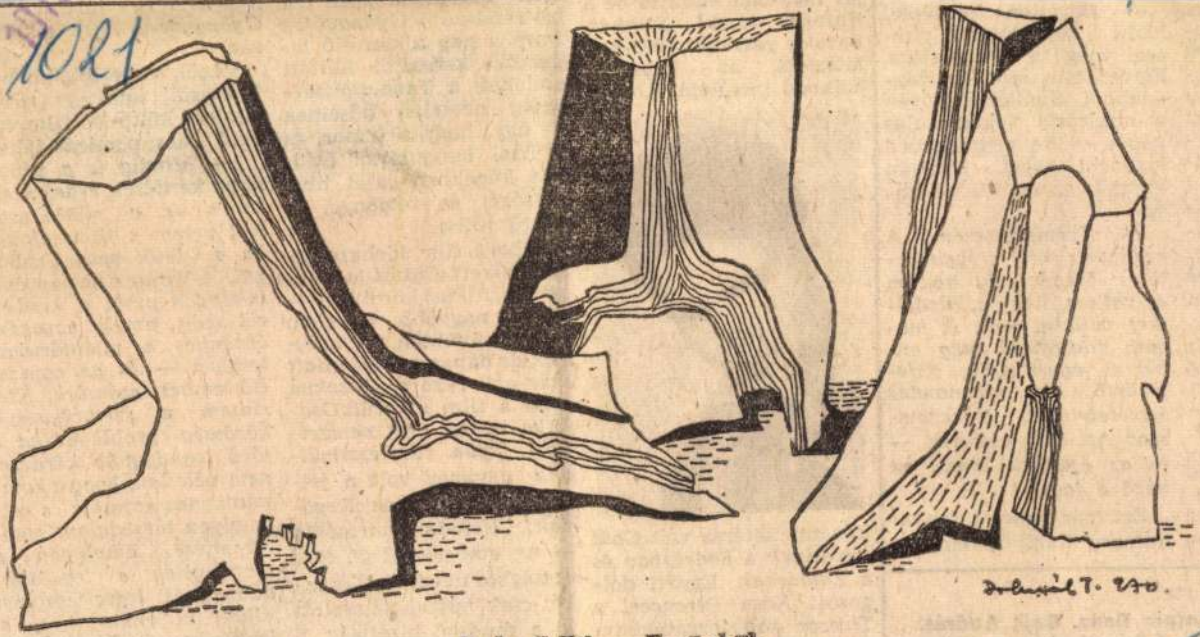

Dohnál T. 2/70.

Dohnál Tibor: Farönkök

— Egyetlen kérdéssel hadd kapcsoljak vissza még a Tragédiára. Felvetítette művének Madáchból kínálkozó helyén a nukleáris végpusztulás képét — de meghagyta a madáchi véget. Nyilván egyezik az ön filozófiájával.

— *Természetesen. A nukleáris kép figyelmeztetés. Madáchcsal hiszem és vallom, hogy a küzdelmet vállalni kell. A magam filozófiája még ennél is egyszerűbb. Kifejezhető két közmondás összetételével. Nevezetesen: Az élet ajándék — és az ajándék lónak ne nézd a fogát.*

Ezt már ismét a fanyar humorú Ránki mondja.

írta:

antner Ilona, Rajk András, deg Gábor, Szalontay Mihály

jat 1963-ban mutatta be a *Katona József Színház. Barokk passióját* 1968-ban játszotta az *Egyetemi Színpad* társulata. Közben

írói munkatársa volt *Gaál Istvánnak* a *Sodrásban* és a *Zöldárban*. Együtt dolgozott *Kósa Ferenccel* a *Tízezer nap* forgatókönyvén. A megmaradó rövid

őrzi. Tulajdonképpen az nagydíjával jutalmazták
író-ren
Imre a
gendár
emléke
saság
— úg
a líra
tött k
kétsé
tükrö
S h
sebb
ként
anná
kísér
szor,
már
utár
káb
köz
nak
mondata,
nak: „Haladás, harmónia — az emberiségért”. Sok országból nevezett filmekből csak húszat választott ki a rendező bizottság. S *Fellini Satyriconja, Gav-*

teremtése, amelyben a személyiség a legszabadabban és legteljesebben élheti ki önmagát — a közösség számára és hasznára...”

NÉPSZAVA
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dohnál Tibor

Rózsák (repró)

Valóság, 1971. 6. sz. 81. l.

Dohnál Tibor

"Kompozició" cimmel hozza a lap a müvész -alakokat ábrázoló- müvének repr.-ját.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. nov. 28.
XIV. évf. 48. sz. 5. lap

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Dalmadi Tibor

NÉPSZABADSÁG

1971. AUG 8

1021

DOHNÁL TIBOR: FRÍZ

képpen a „végzete", mi ve
tragédiájához? Talán ha anr
tartásnál marad, amellyel in
az előkelőbb — s egyszersmi
telenebb — novellatípust mű
ha már korábban is felfigyel
mindig felfeslik valahol „a t
vedéke", és óvatosabb lesz!
nem iszik annyit!

Maga Sarkadi, érezve é
veszélyeit, értve a baljós jele
csak ezekre a kérdésekre f
legutolsó novellájában. „Sa
írja a novella bátor farkasáról —, hogy
ilyen kínos halált halt, s azért is, hogy
elpusztult. Volt (benne) valami ne-
mes . . . : nemes, hogy elfogadta a kihí-
vást, hogy szemtől szembe küzdött, s

Dohnál Tibor

repr. Fráskarika kapszulával és
kapszulapor 1981-87

11 egri művész nobod tárlata
Heves Megyei Műv. Közp. Sal.
1995 aug. 23 - sept. 13

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dohnál Tibor

NÉPSZAVA

71 AUG 8

1021

Dohnál Tibor: Tanulmány

keresi. A turis
elhagyatott: 23 f
rásvizéért, nevez
nájáért zimankót
vesen látogatják.

egy óvás

sról van szó. Me
TI-jelentésként. I
etet, ha nem len
nadjáratnak, ame
ek, bírók, újságírók, csa-
társadalmi szervek foly-
len.
ert tartalmazza, hogy egy

mintavásár óta.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1971 OKT 3-1

NÉPSZABADSÁG

Dohnál Tibor

1021

DOHNÁL TIBOR: GYÜMÖLCSOLTÓK

re a modernizmus útján, amikor
alább egy arcvonallal hátrább vor
társadalom harcaiban: a bécsi em
ció szükségszerűen kihűlt esztende
A pátoszos, forradalmi művészet
tatására tett — és megbicsakló — k
letek közben Bortnyik *képarchite*
rákkal, invenciózus, esztétikus a
rakt-geometrikus kompozíciókkal
lentkezik Bécsben. Azaz a formai
lődés szemszögéből ítélve logiku
törvényszerűen halad tovább, „ko

1021

DOHNÁL TIBOR:
FATANULMÁNY

Dohnál Tibor

1971 OKT 1 n

NÉPSZABADSÁG

SAJTÓIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÉTŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-148, 340-728

lenni: a
bemondók munkájával próbálkozott, a meghívott munkások igyekeztek jogász észjárással és nyelvezettel nyilatkozni az eléjük tárt kártérítési eljárásokról, a jogászok pedig részben televíziós játékvezetésre vállalkoztak, részben a józan ész képviseletére. Különösen furcsa volt az a szereposztás, mely szerint a jogászok bonyolult jogi képleteket egyszerű szavakkal és eljárásokkal oldottak meg, míg a marós- és esztergályosmunkásokból összeállított társadalmi bizottság majdhogynem fiskális agyafúrtsággal csűrte-csavarta a dolgokat. Például megkérdezte a játékvezető (jogász) a bírói alakzatban helyet foglaló és döntésre kényszerülő bizottságot (munkások): Felróható-e valakinek, ha támadói ellen védekezve valamelyiküknek súlyos testi sértést okoz? Nyilvánvaló, hogy a társadalmi bizottság tagjai normális körülmények között egészséges erkölcsi érzéküktől indíttatva pillanatok alatt világos választ adnak ennél jóval összetettebb és komplikáltabb kérdésekre is

kult a Szhagyi fasorra, hol tisztes téli szál-

beket, amikoris nem akart elállni az eső.

1021

Dohnál Tibor

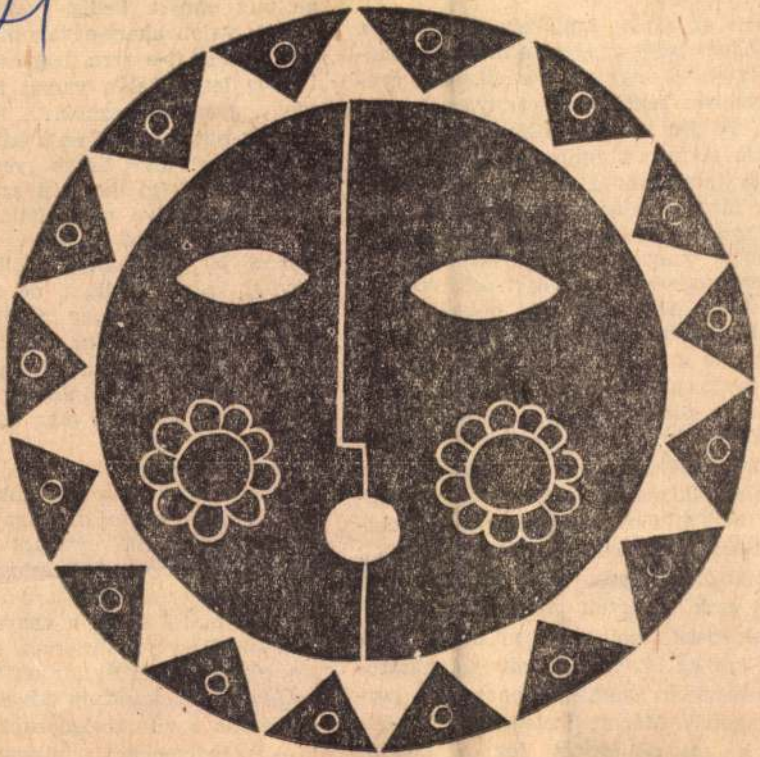

Dohnál Tibor: Nap

ÉLET ÉS IRODALOM

csak arra emlékszem, hogy harmat csillogatott a fákon, és a hosszú országút [illegible] égbe mosódott. Egyetlen kimondott [illegible] sem jut eszembe.

Nézem az arcát. Emlékeimből [illegible] Nem tudom, hogy az igazi, a mostani [illegible] sokat látom-e, vagy azt a régit, ami [illegible] rekkoromban sem láttam annyiszor [illegible] mások. Hiszen sokáig csak nyaranként [illegible] koztunk. Akkor is hajnalban kelt [illegible] naponta indultunk a mezőre. Azóta [illegible] láttam akkora hajnalokat. A napfény [illegible] tág lélegzetére emlékszem. Aztán [illegible] más fejére, magas, domború homlok [illegible] kapa csillanásaira és a véget nem érő [illegible] koricásokra. Anyám keveset beszélt [illegible] dulatai is takarékosak voltak és cél[illegible] Ahogy este a kapát vízbe tette, [illegible] nyele beledagadjon a vas öleléséből, [illegible] két kézzel, mindig szótlanul, szárítgatott [illegible] vett. Ez a kép mélyen rögződött [illegible]

De jól emlékszem az esték re[illegible] Mozdulataink rendszere, mint vala[illegible] merevedett állványzat, tartja egy[illegible] lékeimben. Azonos ütem szerint kezdődtek [illegible] és zárultak a napok. Már nem áll össze a kép, csak elnagyolt vonásokban. A favágások mozdulatait ma is jól látom. Nyáron is kellett fát vágni. Erőteljes, határozott suhanások nyomán huppantak a por-

1971 AUG. 24
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
SZÁMÁRA
KÉZBESÍTŐ
SZÁTÓHIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

dakeszin, a szanatóriumban, ahova mutet[illegible] [illegible] felhoztak. Kiülünk a fenyőfák alá, ha[illegible]

Tudja, hogy a fia vagyok, tudom, hogy a[illegible] anyám. Aztán csönd. Valahonnan egy haj[illegible] nal rémlik, az a virradat, amikor elmentel[illegible] az apai háztól és én a nagyszülőknél ma[illegible] radtam. Hangok vibrálnak, de talán csak[illegible] képzelem őket. Erről mit kérdezhetek?

Ülünk a szanatórium színes kerti székei[illegible]

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 OKT 30

Dohnál Tibor

1021

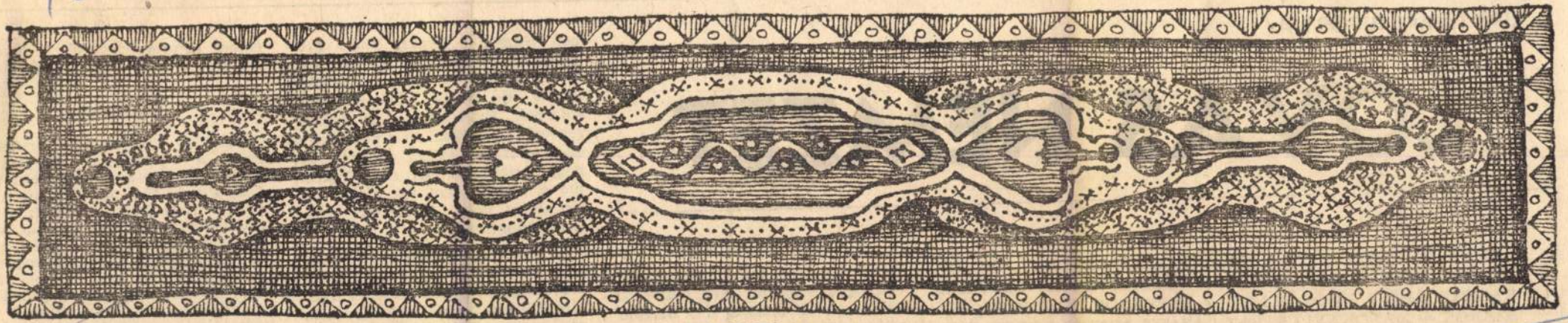

Dohnál Tibor rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRSZERZŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-176

LIPP TAMÁS RIPORTJA:

LOVAS NEMZET

EGYKOR RÉGEN, ATTILA KARDJA VEZÉRLETÉVEL VÉGIGHUJJOGATTUK EURÓPÁT. AZTÁN FÖLDMŰVELŐK LETTÜNK. RÁNKTELEPÜLT URAK ELLEN — BETYÁROK, KURUCOK, HUSZÁROK — MAROKNYI CSAPAT LÁZADT, MINDIG LÓRÓL, NYEREGBEN. ÉVSZÁZADOKON ÁT SORRA ELVESZTETTÜK A CSA-

geinkben a foci nem nagyon megy, viszont a lósportot igen kedvelik, különösen az öregek. A magyar ember mindig is szerette a lovat. Ezért örülünk annak, hogy jára-

ben felügyel a lovakra, míg a g
rekek kint lovagolnak. Ő már n
ül fel többet. A fia is lovászként
kezdte, de aztán felment Pestre
sofőrnek. Egyedül maradt a feleségével. Ló nélkül már nem tudja elképzelni az életét, esküszik rá, hogy belebetegedne. Amíg bánni tud a lóval, azzal fog bánni, aztán úgyis vége. Akkor már vége lesz mindennek.

Az elnök fia tizenöt éves. Nyolcéves korában lovagolt először, tízéves korában járási versenyt nyert Sárbogárdon. Huszonnyolc szalagot, és harmincöt első díjat őriznek otthon a vitrinben. Egész-

Verseny

Délelőtt tíz óra felé érkeznek meg a vendégek. Peugeot-on, Fiat-on, Volvo-n a külföldiek; Volgán, Polski-Fiat-on a hazaiak. A lóval foglalkozó emberek nemzetközi egyenruháját viselik: szűk ceignadrágot, csizmát, tweed-zakót. Az elnöki irodában megreggeliznek. Fülöp, a mindenes vidáman cikázik a pálinkáspoharakkal az alacsony dohányzóasztalok között. Aztán rövid technikai értekezletet tartanak: megállapodnak

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD

Dohnál Tibor

et

1971 OKT 16

/1021

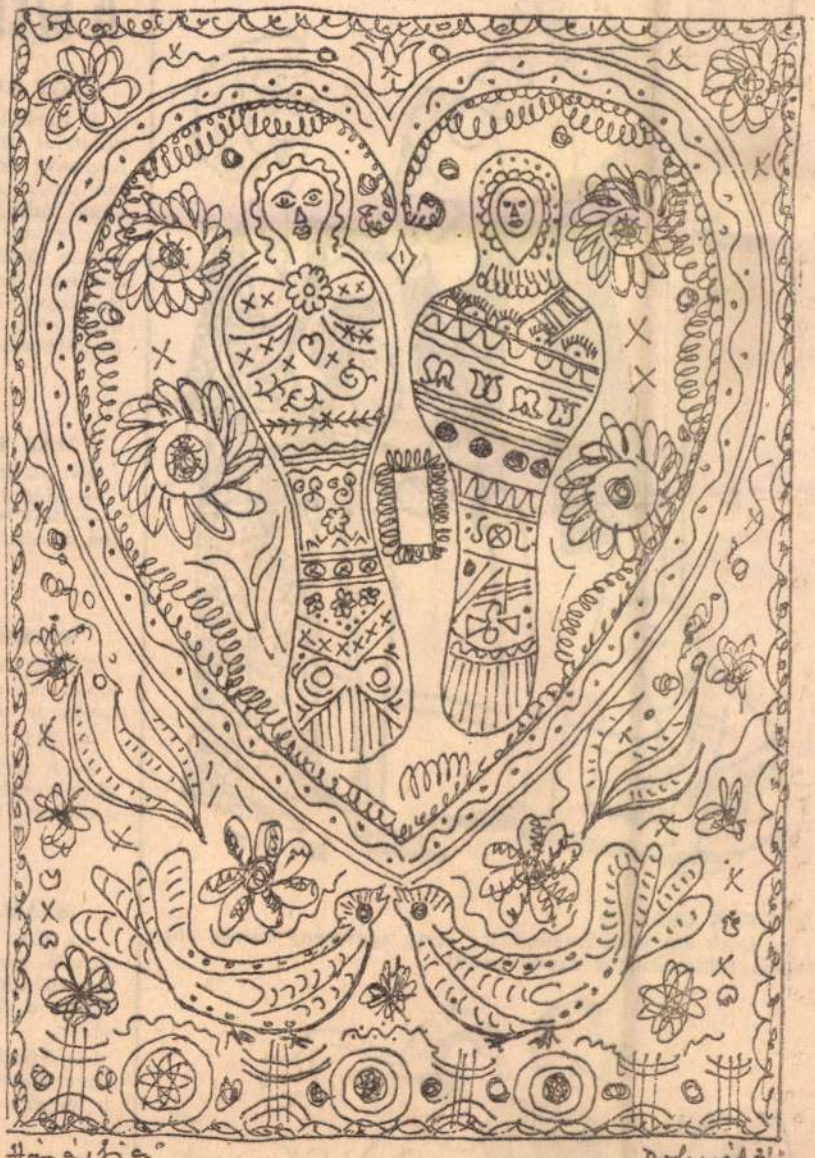

Dohnál Tibor: Vásárfia

MODERN CSALÁD

— Csak azt nem értem, hogy amíg agglegény voltál, hogy tudtál felkészülni a randevúra?!

A szere

EGY KÖ

A Berkeley
chiátriai intéz
házasság men
számára. Az
vagy tüdőgyul
lálozott (20—4
nőtlen férfiak
Százezer ame
magányos ass
magányos agg
öngyilkosságo

MÁR VÉ

Két fiatale
— Még Jol
— Már vég
ton esküszün

SZEREL

Tudod, W
aztán csaku
zasságot kö
— ???
— A férj
ei feleségét,
szerelmes b

SZÁML

— Nem é
nősült meg?
agglegénynek
relem a fén
tében.
— Minden
házasság pe
a fényért...

ESKÜVŐ

— Áruld el
történt, hogy
sültél?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Dohnál Tibor

1971 OKT 8

1021

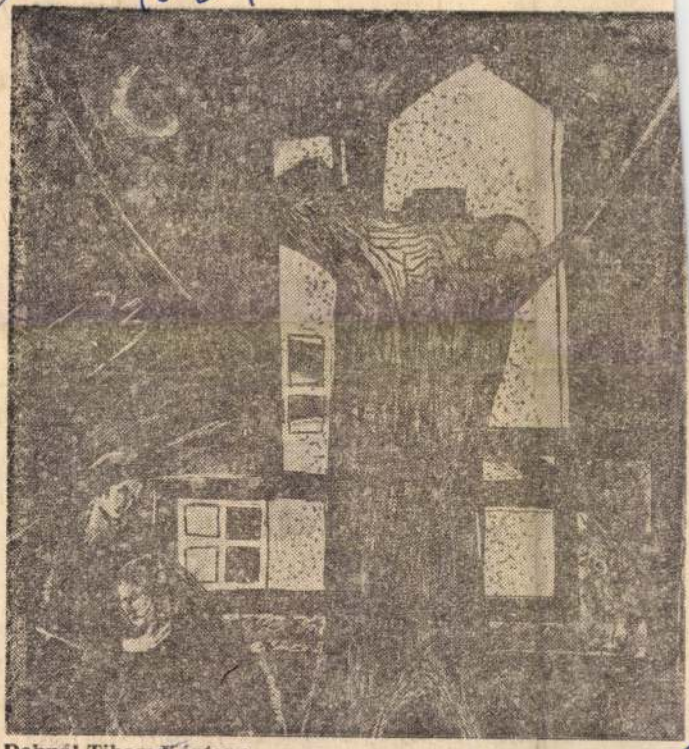

Dohnál Tibor: Képterv

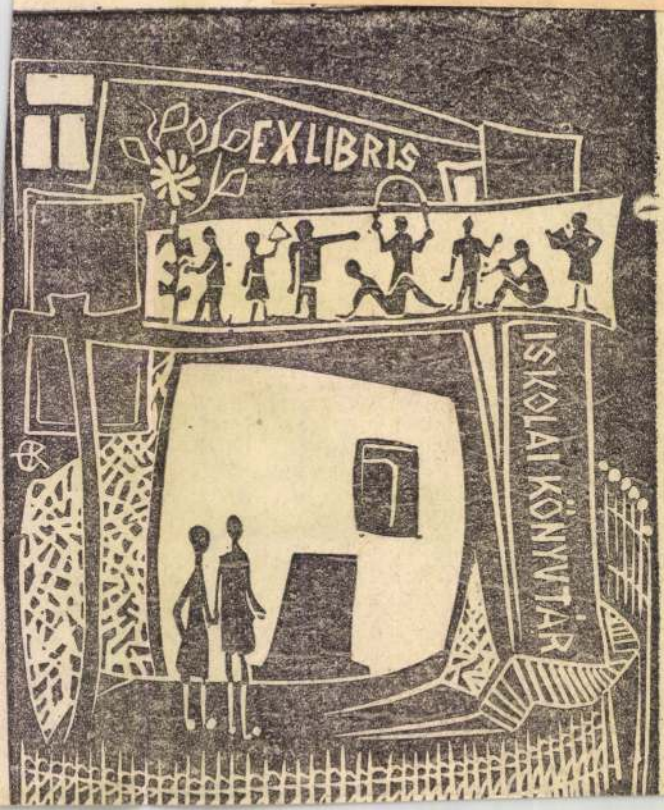
EXLIBRIS
ISKOLAI KÖNYVTÁR

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD

1971 NOV 21

Dohnál Tibor

1021

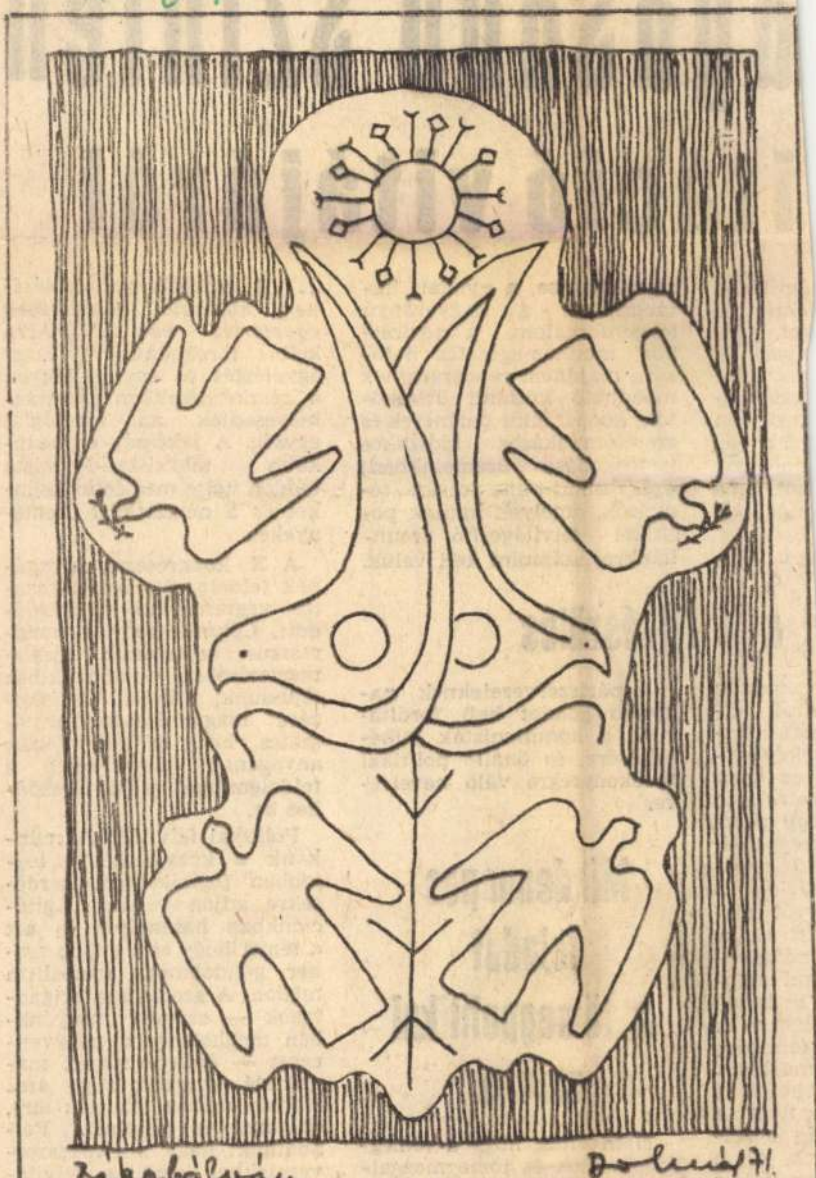

Békebálvány **Dohnál Tibor rajza**

agasabb szinten

itáció vitájáról

ámításba
jektív és
ket. Pl.
ipari és
rék közé
adottsá-
kozásban
yú a vá-
dolgozók
khely az
gnagyobb
gye föld-

rajzi fekvése, a nyugati határszakasz, a nagyarányú idegenforgalom, a nemzetközi munkamegosztás hatására majdnem rendszeresnek mondható külföldi üzletkötők, kooperációs partnerek és szerelőmunkások időszakos tartózkodása üzemeinkben; ezek mind-mind olyan tényezők, amelyek hatnak politikai felvilágosító munkánkra, számolni kell velük.

it a jó felkészülés

munka
eiről el-
nőtt a ma-
apképzett-
ez igen
enére még
egy párt-
megpoliti-
itó agitá-
afelelősök
övőt ille-
att áll az
andamun-
ikai alap-
szakmai,
képzésük
feladato_
meghatá-
készítését.
, hogy a
ig is vol-
ek, de a
tmutatást
nélkülöz-
osi Párt-
z Óvónő-
ainak be-
pos kép-

A pártszervezeteknek nagyobb gondot kell fordítaniuk a kommunisták felkészítésére, és önálló politikai tevékenységre való nevelésre.

Mindennapos feladat a tömegpolitikai munka

Nem vitás, hogy a tömegszervezetek és tömegmozgalmak agitációs munkája kezd élénkülni. A tömegszervezetek és -mozgalmak megfelelő egyeztetéssel, összehangolással egészséges munkamegosztásra törekednek, sajátos
[illegible]

„... A szocializmus építésének alapvető kérdéseiben egyetértés van..." Arra kell törekednünk, hogy egyetértés és egység legyen a részkérdésekben is, terebélyesedjék az ideológiai egység. A lakosság egyre inkább marxista—leninista módon ítélje meg fejlődésünket és a nemzetközi eseményeket.

A X. kongresszus anyagának feldolgozása a határozatok végrehajtása megkezdődött. Célunk, hogy a kongresszus anyagának megismertetésében mindenkihez eljussunk, minden vonatkozását magyarázzuk. Természetes, hogy a kongresszus anyagának magyarázata a feldolgozással nem fejeződhet be.

Politikai felvilágosító munkánk a közvéleményt legjobban foglalkoztató kérdésekre adjon választ. Agitációnkban használjuk ki azt a tényt, hogy egyre több ember gondolkodik szocialista módon. A szocialista brigádtagok — számuk megyénkben meghaladja a negyvenezret — önként tűzték maguk elé azt a célt, hogy „szocialista módon akarnak élni, dolgozni és tanulni". Feladatunk, hogy a tömegszervezetekkel karöltve felvilágosító munkával szélesítsük ezt a bázist.

Fokozzuk gazdaságpolitikai, termelési agitációnk hatását! Segítsük a termelékenység növelését, a munka-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Dohnál Tibor

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 OKT 23

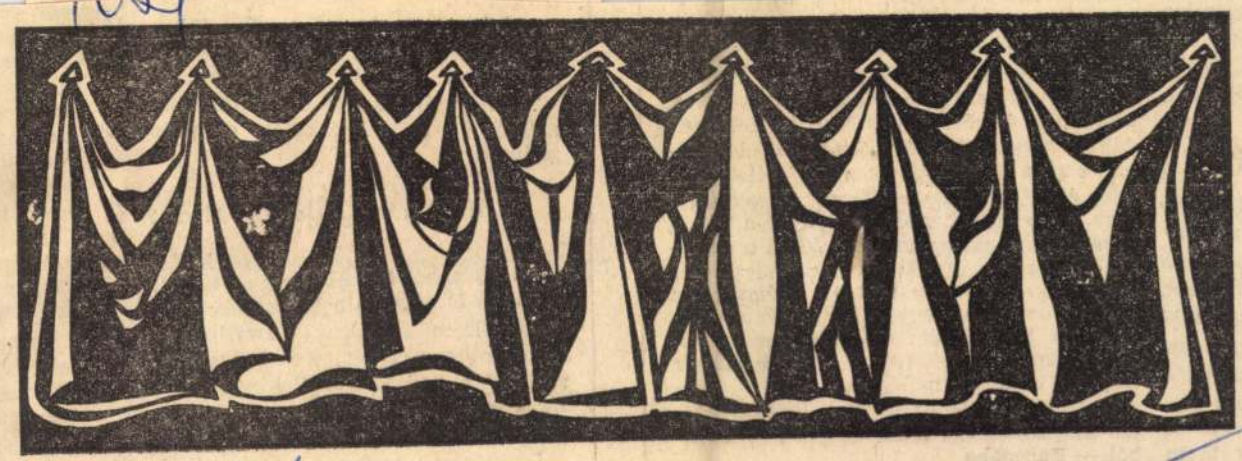

Dohnál Tibor rajza

mindenfelől ismeretlen nyelv szavai üt-
ték meg a fülemet. Érdekes — szóltam magamhoz — mennyi külföldi van ma itt... Csak hosszú pillanatok múlva hökkentem rá, hogy hiszen nem odahaza ülök én, a zserbónak becézett Vörömarty cukrászdában, hanem a szófiai Szerdika kávéházban s nem ők, a többiek a külföldiek, hanem én. S még hosszabb pillanatok után arra, hogy úgy hordom hátamon a hazát, mint csiga a házát; ha behúzódom a nyelv, az anyanyelv otthonos mész-tekervényei közé, akkor bármely táján a világnak, *én* vagyok odahaza, egyedül én. És a világ bármely táját csak úgy vehetem szemügyre, hogy kitekintek e védelmező és meghitt csigaház nyílásán.

S alighanem ez a legfontosabb lényegtelen hír, amivel az utazó megtért — Európából — Európába.

I. E.-nek

Ha Kairóból Delhibe tart az utas: átvág az Arab félszigeten a Perzsa-öböl irányába, közben leszáll Kuwaitban vagy Bahreinban, s a kanyargó Indus fölött átrepülve, a mai Nyugat-Pakisztán felől ér be a mai Indiába.

Más az útvonal, ha Bombay a végcél.

Délkeletnek tartva akkor az Arab fél-

Dohnál Tibor

"Nap" c. müvének reprodukcióját hozza a lap.

Élet és irodalom, Bp. 1971. aug. 14.
XV. évf. 33. sz. 13. lap.

Dohnál Tibor

"Tavaszköszöntők" cimmel hozza a lap a müvész rajzát.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. juni. 26.
XV. évf. 26. sz. 3. lap

Dahnál Tibor 1)

Ez évben Budapesten, a gyűri képzőművészek kiállításán szerepelt két művészel közös tárlaton. „Fektetett kőkarc-angyalok" (repr.) ápr. hóban a XV. Alföldi Tárlat országos kiállításra kapott meghívást.

Rácz K.: Őszi tárlat 1971.

Vásalföld, Győr, 1971. dec. 5.

Dohnál Tibor 2.) Folytatás

Ez év második felében krakkói kiállításon szerepelt öt tagú művészcsoporttal. Augusztusban XIII. szegedi nyári tárlat országos kiállításon vett részt. Decemberben a Stúdió 71 és a Grafikai biennálé mutatta be a közönségnek. A győri képzőművészek az év utolsó tárlatának katalógusát készítette három művésszel közösen.

Ráczk.: Őszi tárlat 1971.

Kisalföld, Győr, 1971. dec. 5.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

NÉPSZABADSÁG

1971 SEP 5

1021

Dohnál Tibor

NÉPSZABADSÁG ✦ VASÁ

DOHNÁL TIBOR

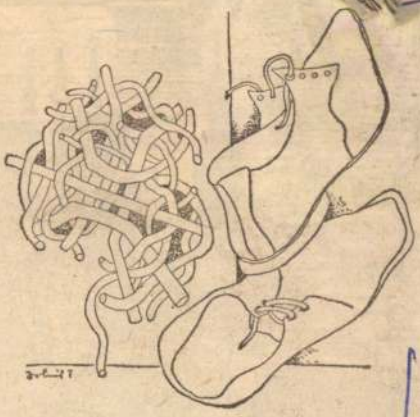

NÉPSZABA

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dohnál Tibor

ALFÖLD

Debrecen

1971

1021

Dohnál T.

Dohnál Tibor rajza

73

MAGYAR KÖNYV SZOLGÁLTATÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

a kulcsot a kapu tetején, ahol negyedszá-
zaddal ezelőtt is tartották már – felragyog
a kép, s a költő szeretné megölelni az em-
bereket, mert ez a piciny jel is a tiszta élet,
a hazaváró szeretet szimbóluma. Jelentéktelen dolgok? Igen, de az élet nagy tényeit, meghatározó erővonalait is tetten érjük bennük. Komplex oknyomozásra indít a hangulat, s kereső tekintetünk előtt a legmélyebb törvények is felsejlenek.

A költőt elsősorban az emberek lelki történése érdekli, jóllehet mindig figyel arra is, hogy ez leválaszthatatlan az adott társadalmi és történelmi meghatározóktól. Azért igézi a pillanatok hangulatának varázsa, mert a világot az emberi érzések minősége alapján ítéli meg. Ítéleteiből egyértelműen látszik az érzésekbe szőtt kemény etikai tar-

lősség és tiszta szándék hatja át ezt a
vet egységes szemlélettel. S tán mert a köl-
tő negatív élményei bővebbek, tán mert a
fájdalom nagyobb inventor, annak jut na-
gyobb hely benne.

A lírára jellemző az asszociációk ilyen han-
gulati gazdagsága, múltnak és jelennek ilyen
összemosódó egysége, sőt egyes fontosabb
motívumok más beállítású – tehát új össze-

1021

Dohnál Tibor

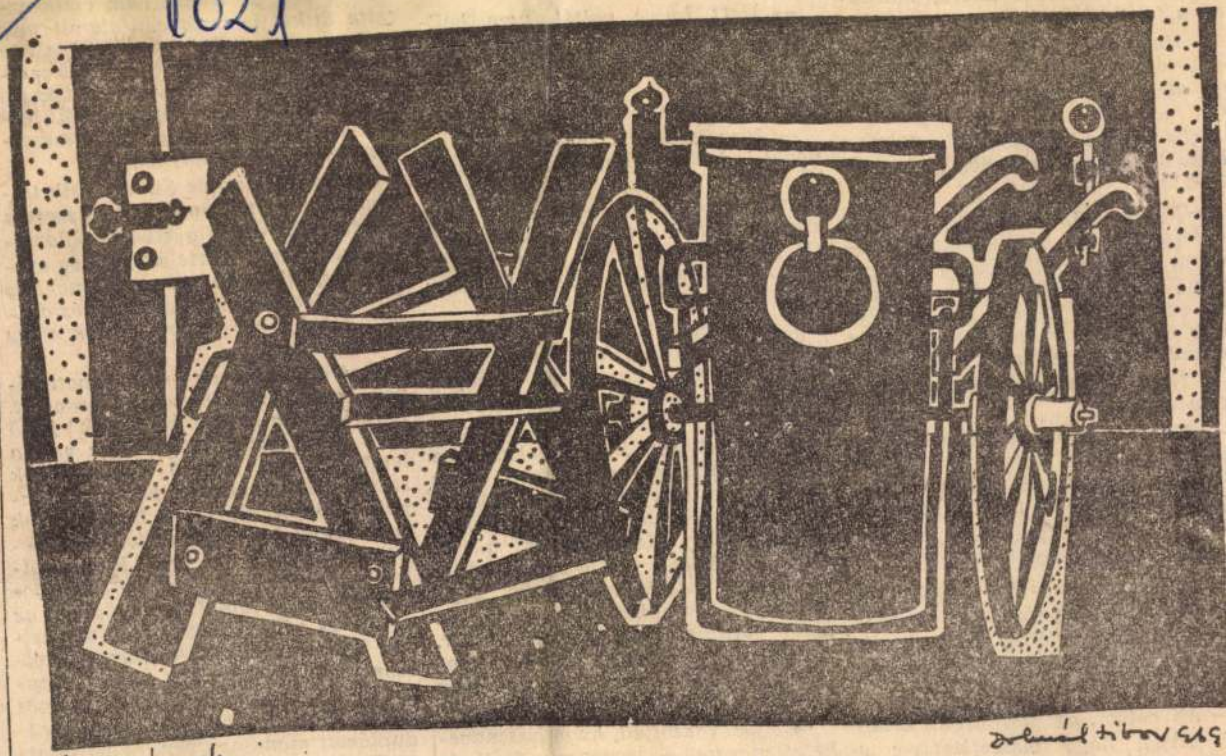

Dohnál Tibor: Szerszámok

gyszerűen odament hozzá, markán a fél decijével.

— Hogy ízlik a szabadság, Árpa? kérdezte olyan természetes hanon, ahogyan csak ismerősök beszélek.

Sitke elképedve bámult a férfira: onnan tudja a börtönben „szerzett" evét?

— Nyugi, pajtás, semmi izgalom folytatta az bizalmaskodva. — irom évvel ezelőtt néhány hónapig is Vácott üdültem, csak aztán enm máshová vittek. Valamivel öbb szabadultam, mint te... Most ár elhiszed, hogy ismerlek?

— Nem emlékszem rád — morolta Sitke.

— Már Vácott is megtagadtál bennket. Még azt is, akivel együtt ktál le. Úgy látszik, később se taltad meg, mi a zsiványbecsület. m véletlen, Árpa, hogy megjeztelek magamnak.

— Aztán mi célból? — bátorodott g Sitke, miután fölbecsülte a máerejét. Úgy találta, egy pofon is g az elintézéséhez, ha tovább mtelenkedik.

— Mi célból, azt kérdezed? Érde, Árpa, hogy visszafizetsz-e a y évedért?

— Még három se volt...

le és ítéltek el.

— Mert hülye voltál, nem hal gattál a haverodra... Megérdeme ted a sorsodat — mondta a fér megvetően.

— Ne fájjon neked az én sorson

— Igazuk van a fiúknak, hogy végül is hasznavehetetlen vagy, csa későn vették észre... Néhányan mé is reménykedtünk benned és ne szívtuk mellre a váci viselkedésedet. De ahogy a megszólításomat fogadtad, már előttem se kétséges, hogy nem lehet rád számítani.

Sitke közelebb lépett a pálinkázó férfihoz és lassú, de biztos mozdulattal megmarkolta mellén az inget, de úgy, hogy hallani lehetett a nylon repedését.

— Ide hallgass! Nem érdekel, mi a véleményetek rólam. De ha te olyan jól ismersz, akkor azt is tudnod illene, hogy én nem köptem senkire semmit. Még Krauszra se, akivel együtt... Ellenben ti a szembesítéskor azt vágtátok a pofámba, hogy mindnyájatokat ismerlek, pedig én akkor láttalak benneteket először. Aztán olyan dolgokat is rám kentetek, amikben semmi részem nem volt. Zsiványbecsületből, mi!?...

— Újból igazoltad, hogy hasznavehetetlen vagy — morogta a férfi, és helyreigazította a nyakkendőjét.

— Ha az, akkor mit akarsz tőlem?

Se a név, se a cím

1971 JUL 2 4

NÉPSZAVA

MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
SAJTÓFIGYELŐ

...kon keresztül lopták az öntödéből az ezüst- és rézrudacskákat és nemesített bronzhasábokat. A tettenérést viszont nem tagadhatta. Akkor csaptak le rájuk, amikor ő csak ezüstöt akart kicsempészni, ráadásul megduplázott mennyiségben, hiába intette őt Krausz előre, hogy esetleg ráfizethetnek...

Krausznak lett igaza. S mert hetek

Dohnál Tibor

KULTÚRA

rámá

1021

Győri tárlat

Minden évben megrendezik Győrben a képzőművészek észak-dunántúli szervezetének tárlatát. A napokban megnyílt kiállításon idén huszonöt művész nyolcvan alkotása – táblaképek, grafikák, szobrok, kisplasztika – látható. Képünkön Dohnál Tibor egyik szép grafikája, címe: Az almafa

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

1971 DEC 10

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1971 NOV 8

Dohnál Tibor
1021

Zeichnung von Tibor Dohnál

die Bons nicht von Verwandten, Freunden und Bekannten abgegeben werden, um dem Verkäufer einen Gefallen zu erweisen.

Diese Gefahr bestünde in der Tat, gab man „oben", im Braintrust der Bewegung zu, doch sei sie auch theoretisch auszuschließen, denn man könne annehmen, daß gleichzeitig auch die anderen Verkäufer desgleichen täten, dann würden die falschen Bons einander ausgleichen und es bleibe als Saldo das einwandfreie, sachliche Votum des Publikums.

Das andere Gegenargument lautete folgendermaßen: Der Verkäufer, der täglich Hunderte von Käufern zu bedienen hat, beispielsweise in der

In zwölf Fortsetzungen läuft in diesen Wochen jeden Sonntag im ungarischen Fernsehen ein breit angelegter Streifen. Sein Thema: die Geschichte des ungarischen Schinderhannes, des Sándor Rózsa, der im zweiten Drittel des vorigen Jahrhunderts das Szegediner Land unsicher machte. Er war, wie es in den zeitgenössischen Polizeiberichten hieß, „ein gar derber hinterlistiger Strauchdieb." Was wir heute über die aktenkundigen Taten und Untaten dieses Buschkleppers und seiner Kumpanen wissen, ist arg genug und begründet die damaligen Urteile. Das ist die „unverblümte" Wahrheit. Aber ebenso wahr im tieferen Sinne der Träume des einfachen, gedrückten Volkes waren die „edlen" Züge und Taten dieser Betyaren, wie sie in der Dichtung des Volkes und dann, am packendsten und bleibend interpretiert, von dem großen

Dicht

in Ungarn, die

den Türken). Dann wurde der Kuruzenaufstand unter dem rebellischen Fürsten Rákóczi niedergeschlagen, die Herren arrangierten sich mit dem Hof auf dem Buckel des Volkes. Die Herren hatten Nachholbedarf an Reichtum und Wohlstand. Es war die letzte ihrer Sorgen, daß das Volk erfahre, warum die Komitate so hart

wegen Viehraubes. Er e
kam aus dem Kerker und
schoß in einer Heideschen
zwei Soldaten. In den 1840
Jahren wurde nach ihm u
unterbrochen gefahndet, h
haft wurde man seiner nic

★

Als die Revolution, dann
Freiheitskrieg ausbrach
schlug er sich mit sein

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Dohnál Tibor

1971 NOV 13
1021

Dohnál Tibor metszetei

13

De azt
durván
ben az
csalónak

k voltak
A követ-
ek ebből

rohantak,
ak. Egy
tehetőleg
k és oda-

udott?

a fizikus
ta és azt

Varga Mag

Dahnál Tibor

rajza

Alföld 1971/7 90 old.

Dohnal Tibor

A győri őszi tárlaton egyetlen képpel az expressiv hatású Rituális-tánc-cal szerepel

Izes Mihály: Észak-dunántúli kiállítások

Népművelés 1969/1 41old.

Dohnál Tibor

Győri kiállitásán szerepelt Kisvárosi emlék,Külvárosi este c. képei.Képeit gyakran szürrealista elemek szövik át.A komponálási elve mindenkor konstruktiv/Holdas táj figurával,Aranyásó/.
Kiállitásán szerepelt az Elmélkedés az anyaságról c. szines monotypiája.

Kerekes Imre:Rajzok és képek Dohnál Tibor kiáll. Győrben
Rajztanitás 1968/1

Dohnál Tibor

Képterv/nepró/

Rajztanitás 1968/1

Dohnál Tibor

Néhány éve kapott rajztanári oklevelet a Pécsi Tanárképző Főiskolán. Mintegy harminc képet állított ki. Müvészetének ihlető forrása a város, az erdélyi népművészet, szigetközi, rábaközi parasztélet. Képeinek fő tartalma falu és város ellentéte. Két nepzedék c. képén drámai mondanivaló feszül. Megdöbbentő tömörségü a magyei pályadijat nyert Falusi mementó-ja.

Kerekes Imre: Rajzok és képek Dohnál Tibor kiáll.

Győrben Rajztanitás 1968/1

Dohnál Tibor

pajza

Alföld 1971/8 73old.

Dohnál Tibor, grafikus

Rajz: Repr.

Dohnál Tibor: Fatanulmány M. M.

Népszabadság, Bp. 1971. okt. 10.

Dohnál Tibor grafikus

Rajz:

Repr.

Dohnál Tibor: Gyümölcsoltók M. 8.

Népszabadság, Bp. 1971. okt. 3.

Dohnál Tibor, grafikus

Rajz:

Repr

Dohnál Tibor: Hom M. 8.

Népszabadság, Bp. 1971. szept. 5.

Dohnál Tibor

Két címnélküli metszetét bemutatja a lap.
Repr.-ók.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. nov. 13.
XV. évf. 46. sz. 13. lap

Dohnál Tibor

Rajzának repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. okt. 23.
XV. évf. 43. sz. 16. lap

Dohnál Tibor

Cim nélkül bemutatott müvének repr.-ja a lapfejrajzként jelent meg.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. okt. 30.
XV. évf. 44. sz. 15. lap

Dohnál Tibor, grafikus

Rajza:

Repr

Dohnál Tibor: rajza M. 5.

Népszabadság; Bp. 1971. jún. 6.

Dohnál Tibor

festőművész kiállitása, Győr,1967. - Ism: Kerekes Imre, Rajztanitás,1968. 1.sz.27.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l. 167. l.

Dohnál Tibor

„Szerszámok" c. Kompozíciója

a 7. oldalon (repr.)

Népszava 1971 július 24

Dohnál Tibor

„Tanulmány" c. rajza

a 9. oldalon

Nápszava 1971 augusztus 8

Dohnál Tibor

„Farónkör" c. rajza

a 18. oldalon

Nápsava 1970 december 25

Dohnál Tibor, grafikus

Kompozíció:

Repr.

Dohnál Tibor: fríz

M. 8.

Népszabadság, Bp. 1971. aug. 8.

Dohnál Tibor

"Gyümölcsoltók" c. müvét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. dec. 25.
XV. évf. 52. sz. 3. lap

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Dohnál Tibor

19 DEC 20

1021

Grafik von Tibor Dohnál

schen Fußballplatz noch kein Beispiel gab — vielleicht auch anderswo nicht — daß das Publikum vor Beginn des Spieles den Namen des Schiedrichters rhythmisch zu rufen begann, die Fans feierten den Schiedsrichter und nicht die Fußballteams.

Die Einsamkeit von István Zsolt im Stadion nahm ein

Spiel wurde auf Initiative von Sir Stanley Rous, dem Präsidenten der FIFA veranstaltet aus dem Anlaß, daß der Messestädtepokal eingestellt und an seiner Stelle das UEFA-Cupturnier veranstaltet und eingeführt wurde. Es war ebenfalls der Wunsch von Sir Stanley, zu diesem Treffen István Zsolt

Finale des Messestädtepokals gab.

In Ungarn war er trotzdem nicht populär. Zum Teil deshalb nicht, weil er einfach nicht bereit war, die Lieblinge des Publikums zu verehren. Es gab keinen ungarischen Fußballstar in den letzten 20 Jahren, den er nicht vom Spielfeld verwie-

sterschaft
im Jahre 19
gehört er
zur Spitzeng

Bei seinen
de ihm ange
sten des Sek
naltheater
des Landes)
Bis jetzt wa
Theater als

WEIHNACHTSBRIEF

Liebe Charlotte, Du schreibst mir: „ja, es hat auch bei uns zuhause schon geschneit. Wir haben uns schon eine besonders schöne Silberfichte als Weinachtsbaum im Garten

minenz bestellt, um für den halben Preis des Pariser Modells dasselbe Kleid, aber maßgearbeitet zu bekommen. Aus diesem Salon hat sich vor zwei Jahren Kaiserin Ea

Dalmál Tibor

„Parasztok" (vepr.)

Körnevelés, 1972. jan. (?) 9. old.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Budapest

Dohnál Tibor

1021

Dohnál Tibor: Gyümölcsoltók

NGJA

az iskolai élet demokratizmu-téséről. Az alábbi írások a köz-állapításaihoz kapcsolódnak. A

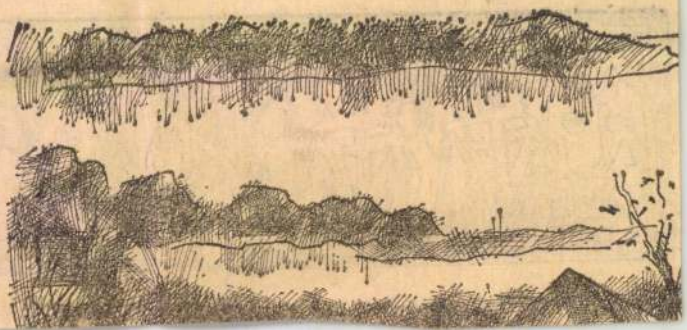

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dohnál Tibor

VALÓSÁG
Budapest

1972 FEB

1021

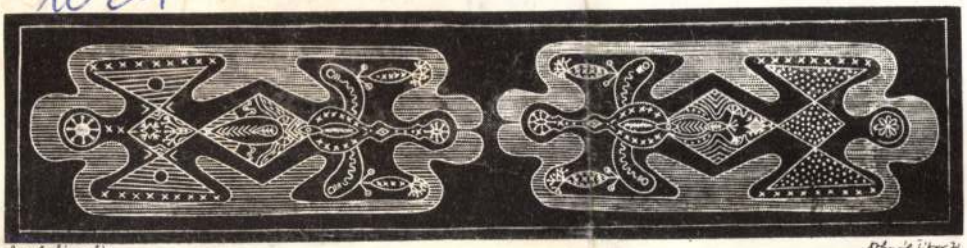

Dohnál Tibor: Szarkofág-dísz

a Férfi. Ki azután bűnbánóan elmegy Ofelia
kérkedő tanácsát megfogadták, indul kitépi
alapít.

Így történt most is. Így történt most is

A föltámadás elmarad című kötetének n
név szerint Polonius magister írásbeli me
háborog? Esténként számosan állnak fülelv
verte bástyán, de mind a hiteles tanúk azt vallják egybehangzóan, hogy ugyanaz szelleme — ha szólt is valaha, ami eleve kétes — most már bizonyosan hallgat.

Hamlet mosolygott, bár kissé idegesen. Mutatta, mintha hinné, amit Polonius mond. Másnap nem ment ki a bástyára. Miután a meglepett, boldog Ofélia tisztába tette, megszoptatta és álomba ringatta a kis Horatiót — igen, a hajdani jó barát nevéről! —, bezuhantak a baldachinos ágyba. És miközben egymás kedvére voltak, Hamlet nyögött és vonított. Ofélia úgy hitte, a gyönyörben, mely végre maradéktalan.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1971 DEC 2 5

Dohnál Tibor

1021

Dohnál Tibor: Gyümölcsoltók

ránc soha nem futhat át a rugalmatlan bőrön. Merevek. Belülről vannak kifeszítve. A szemük is alig mozdul. Ezek az arcok nem tűrnek semmi mást, csak alapanyagukat: a feloldhatatlan, örök duzzogást.

Az üres arcú, duzzogó lány egymaga volt a könyvesboltban. A pénztár mögött ült.

Köszöntem.

Nem felelt.

Vagy úgy felelt, hogy nem hallottam a feleletét.

De mielőtt megszólaltatnám, előbb el kell mondanom: a könyvesbolt Velencében található, egyik velencei kedvencem, a sárkányokkal, Tintorettókkal és egy sikkasztó francia bankár sírjával rendelkező, a különösségek között is legkülönösebb San Moisè templom mögött. Mielőtt beléptem volna a boltba, hosszan szemlélődtem a kirakat előtt, s a katonás könyvsorokban váratlanul megpillantottam a könyvet, melyre már itthon, a hazai könyvtárakban is vadásztam, sikertelenül.

Mauriac-ról készültem tanulmányt írni, s a váratlanul elém kerülő könyv Gide és Mauriac levelezését tartalmazta. Tudtam er-

Kissé bosszankodva megfi... láttam, milyen üres az arca. Lusta is, nincs kedve felállni. Hát majd felállítalak.

— Megvenném.

De csak maradt a széken, nem állt fel. Mint a nagyothallók, tájékozatlanul kérdezte:

— Mit kíván?

Már ez is siker, hogy megszólalt. És megismételtem kívánságomat: belelapoznék a könyvbe, és meg is venném.

Válasza meglepett:

— Nincs ilyen könyvünk.

Eddig franciául szóltam hozzá. Talán nem tud franciául, vagy éppen csak a turistanyelv legegyszerűbb szavait ismeri — megkérdeztem hát:

— Beszél franciául?

— Jól értettem önt. Egy André Gide-könyvet keres. Nincs Gide-könyvünk.

Tehát ismeri Gide keresztnevét, s kérkedik is vele. De úgy látszik, mégsem értett meg teljesen.

— Nem André Gide valamelyik könyvét keresem. A Mauriac—Gide-levelezést kérem.

rakatból.

Kiderült, hogy a feloldhatatlan duzzogáson kívül mégis tartogat valamit az arcában. A pillantásából kiszökő kötőtűket. Átszúrt, majd felállt.

— Hol?

— Felülről a második sorban.

A kirakat innen a boltból is nyitható volt. Belehajolt a kirakatba, miniszoknyája azon nyomban felhúzódott a fenekéig. Szépformájú, telt lába volt.

Keresgélt, majd hátrafordult.

— Nem látom.

— Pedig ott van.

— Akkor menjen ki az utcára és irányítson.

Kimentem, irányítottam őt.

Megtalálta, beemelte a könyvet.

Amikor visszatértem, már csomagolta is.

Fizettem, köszöntem. Következetes volt, ezúttal nem köszönt vissza.

A Rialto mellett, a parton ebédeltem. Itt végre belelapozhatok Gide és Mauriac párbeszédeibe, gondoltam gyanútlanul. És

Megf...

Ő is ...

lezéseir...

szenves...

koztunk...

tott el...

Actio...

berek ...

Illetve ...

társada...

lyen érdekkel, lázadással, megbotrá...

tikus hevületekkel, de jókora az irracionális réteg is. A mélyben ülő lávamag.

De azt már Gide sem tudja tisztázni: egy-egy értelmetlenség miért tér vissza hozzánk többször is. Velem ez történt. Jó néhány éve könyvárverésen egy régi Csokonai-kötetkét vettem, a Márton-féle bécsi kiadást, s a csomagolóban egy francia rulett-szisztémákat közlő, hasonló formájú nyomdaterméket nyújtottak át.

Akkor is csak később fedeztem fel a cserét. És hiába tiltakoztam akkor is.

A tett bizonyíthatatlan.

Graves?

Dohnál Tibor

The church at Hollókő, repr.

Exhibition of Artists of Northern Transdanubia, Cracow, 1971.

Dohnál Tibor

A ceglédi Táncsics iskolában Veér László tanítványa volt.

Pest Megyei Hírlap, 1970. okt. 3.

irodalomtörténet, nem is csak feketék és fehérek, barbárok és felvilágosultak dolga, hanem mindenkié.

Négy kitűnő művész kiemelkedő teljesítménye röpítette az előadást további magasságokba: Sulyok Mária megrendítő Hekabéja, Ruttkai Éva súlyos Kasszandrája, Latinovits Zoltán sokszínű Hírnöke és Ronyecz Mária tragikus Andromachéja.

DOHNÁL TIBOR

1021

DOHNÁL TIBOR:
BAKONYI MADONNA

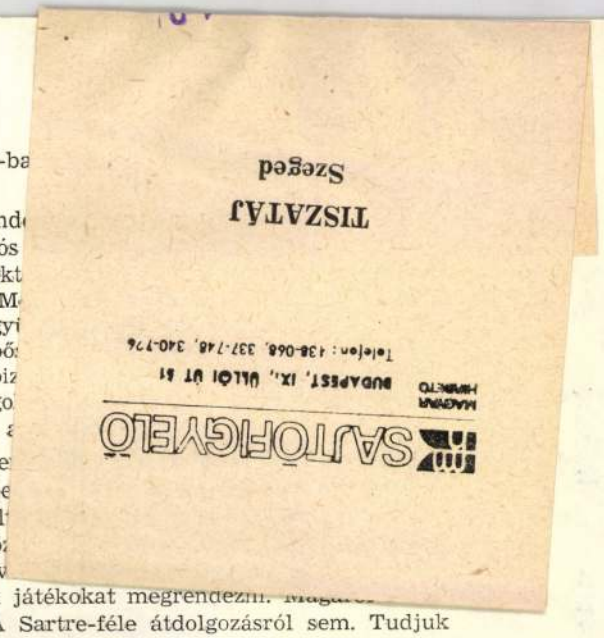

De nyilvánvalóan kitűnő lehet a *Turandot*-ba
let-ben.

A Néphadsereg Művészegyüttesének vend
című tánckomédiának. Nem „ünnepélyes, átlós
oldásokat nem láttunk benne, hanem jelentékt
ezt a darabot a dóm előtt műsorra tűzni. M
igazi helye a tábori színpad. Kár, hogy az egyi
együttes bemutatkozásának első két része bő
biás felesleges és szükségtelen ráadásnak biz
állítás, és ha színpadilag nem is teljesen mego
az ősbemutatóként előadott Szokolay-darab,

Mindabból, amit eddig elmondtunk, vége
adások színvonala váltakozó volt és legfelje
csére, az idei szabadtéri nemcsak ennyi vol
Dóm téri színpad legnagyobb művészi és köz
a Vámos László rendezte *Trójai nők*-et. Ez v
magában ezért is érdemes lett volna az idei játékokat megrendezni. Magáról
mert drámáról nincs okunk külön szólni. A Sartre-féle átdolgozásról sem. Tudjuk
róla, hogy mennyiségét tekintve minimális, de a mondanivaló szempontjából nagyon lényeges. Sartre fogalmazásában az eredeti görög történet mai üggyé, politikai üggyé vált, s Vámos rendezésének erénye, hogy ezt hangsúlyozta. De nem a legfőbb erénye; ez a dráma első olvasására nyilvánvaló. Vámos *Trójai nők* rendezésének az a jelentősége, hogy ezzel az előadással vált világossá: a *Hamlet* és a *Tragédia* szabadtéri rendezője új stílust, új nyelvrendszert teremtett a Dóm téri színpadon. A *Hamlet* még kísérletnek, próbálkozásnak tűnt, a *Tragédia* egyszeri telitalálatnak; ne tagadjuk: nem vettük észre a folyamatosságot. A *Trójai nők* kellett ahhoz, hogy ez a felismerés megszülessen.

Mi ennek a stílusnak a lényege? Végleges elszakadás a kőszínházak zárt dobozszínpadától. Amióta a dóm előtti színpad létezik, ennek az elszakadásnak a vágya mindig hajtotta a rendezőket. Nagyon sok szép megoldás és előadás született e törekvés eredményeképp. De az elszakadás mind a mai napig nem vált teljessé és véglegessé, azaz nem vált stílussá, nyelvrendszerré, fogalmazási apparátussá. A dobozszínpad ott kísértett a legtöbb szabadtéri előadásban. A három Vámos-rendezés teremtette meg ezt a — most már utánozható — új stílust. Ráadásul ez a fogalmazás kimondottan erre a térre való, ebbe a környezetbe illik. Más természeti adottságok között, mondjuk a fás-virágos Margitszigeten, biztosan veszítene sajátos hatásából. Ezt a hatást Vámos rendezéseinek látványélménye hangsúlyozza először. Geometriai díszletformáival, különleges, minden irányból érkező reflektorfényeivel külön világot teremt ez a rendezés a színpadon. Emlékszem a tavalyi *Tragédiá*-ra. Mi, nézők, mintha kihullottunk volna a világból, s mintha valahol a kozmoszban űrutasként néztük volna végig Madách *Tragédiá*-jának előadását. Ez a fogalmazás talán kissé felfokozott. De aki látta az előadást, tudja, a túlzás nem nagy. Vámos *Tragédiá*-jának világa csakugyan különleges hatású volt. Ilyen különleges volt a *Trójai nők* is, azzal a különbséggel persze, hogy itt a köznapi — költőien köznapi — realitás a mű anyagából következően érthetően nagyobb szerepet kapott magában a látványban is. Anélkül, hogy elveszett volna a lényeg, az, ami ebben a stílusban a legfontosabb, az általános hangsúlyozása. Vámos színpadán mindig élet-halálról van szó, az utolsó pillanatról, s a rendező furcsa módon nem a köznapi kiemelésével, hanem annak elfelejtésével, háttérbe szorításával és az általános hangsúlyozásával teszi ennek az élethalál-küzdelemnek a részesévé a nézőket. A színpadon világtörténelmi jelentőségű pillanatok zajlanak. Mi közünk hozzá? Az általános figyelmeztet rá. A szövegben görögökről beszélnek. De a ruhák már maiak, s az egész színpadi világ azt sugallja, hogy mindaz, ami a színpadon történik, nem görög ügy, nem görög

Megyek, s hogy célom el ne vesszen,
utat jelölve,
virágaim
tűzöm kétoldalt
ösvényemre.

1021

DOHNÁL TIBOR

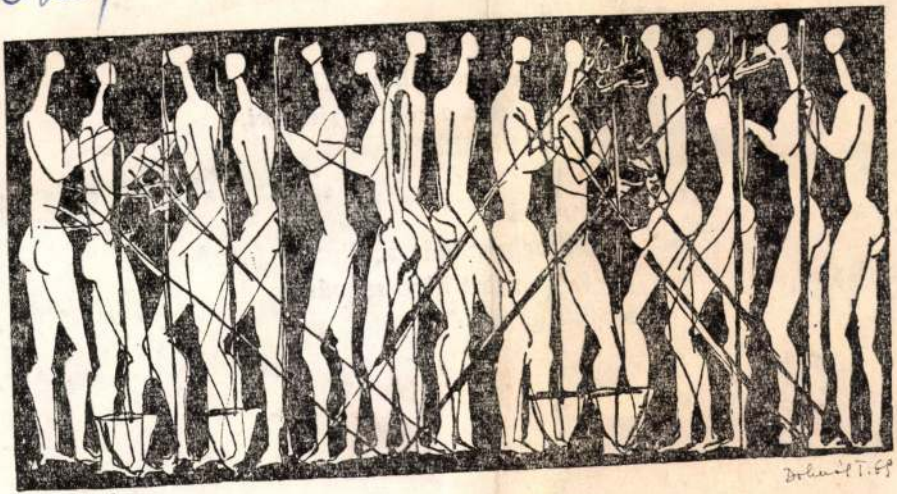

DOHNÁL TIBOR: FAÜLTETŐK

a bokor susc
Hallod a dal

A fák között
lakodalmas,
szép-boldog
vigasság,

a tó szélén
„Gyermeke
és nagyot kiálts!”

És énekeld:
„Veresbegymadár szállott a fára,
párja is eljött hívó szavára.
Hajlik az ága.”

MAGYAR HIRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
TISZATÁJ
Szeged
1938 10

1021 Dohnál Tibor

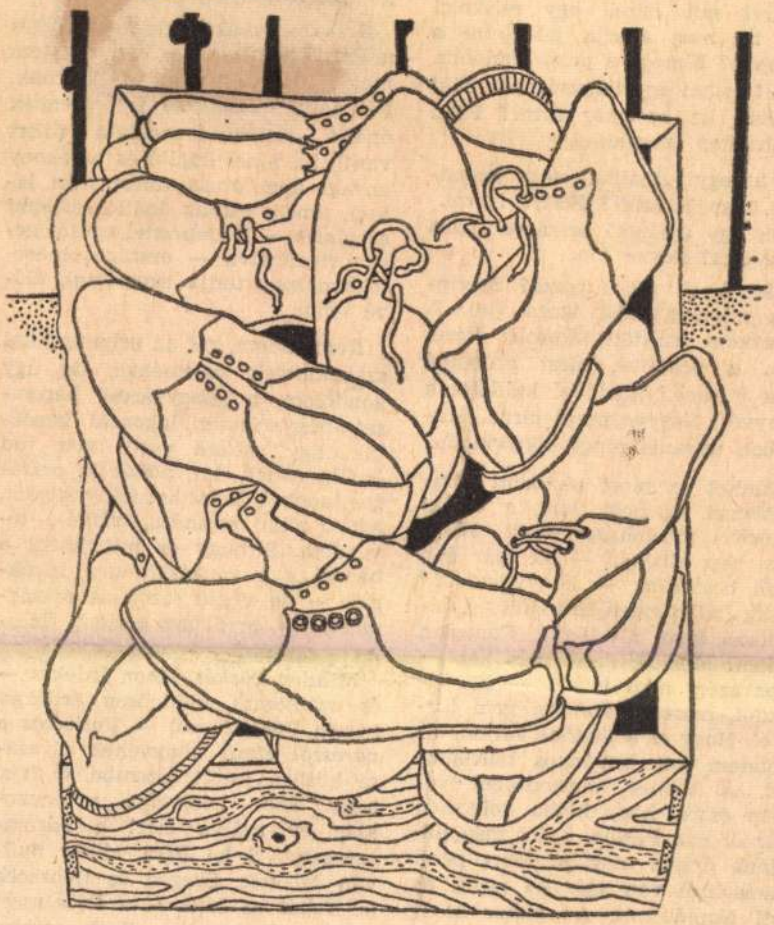

Dohnál Tibor: Cipőim

pest. Budapest a tuz, a hus
fazék, a lehetőség. S bárki, b
mit mond, ez így van.

Mert mit csinál egy mis
író, ha meg akarja jelentet
könyvét? Elmegy a pesti kiad

Mit csinál egy tehetséges
színész, ha be akar futni?
színházhoz szerződik.

S ha egy futballista nagy
ban akar játszani? Pestre

Ha egy újságíró ország
akar írni? Pestre jön.

Melyiknek nincs igaza
tem mindegyiknek igaz
példaként említett misl
nem is beszélve, mert proba
csak miskolci kiadóval kiadatni a könyvét! Nagyon pórul járna. Miskolcon ugyanis nincs könyvkiadó.

Tűnhet ez most sértődött kifakadásnak is, hogy lám, a vidéki városok mostohagyerekek. Miért nem kap Miskolc — ha már épp erről beszélünk — könyvkiadót? ! Pedig hát minden sértődöttség, lázadozás távol áll tőlem. Pontosan tudom: Miskolc azért nem kap — azaz azért nem létesít — könyvkiadót, mert egyszerűen nem bírja el. Hogy ez érthetővé váljon, elmondom két látványos bukásunkat. A többes harmadikból veszem észre, hogy hiába dolgozom már öt éve Pesten, azért még pécsinek érzem magam. Mert pécsi bukásokról van szó. Az egyik az Esti Napló volt. Az akkor száz-húsz-, vagy százötvenezres város elhatározta, hogy lép egyet a nagyvárosiasság felé. Délutáni lapot alapít. Ennek a lapnak én is mun-

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1970 JUL 25

gondolom,
száz-négyszázezer
dik. Egy akkora város ma
önálló életet élni, adhat ki országos lapokat, létesíthet könyvkiadót, lehet több színháza, rádió-, tévéadója. S hogy ez mit jelent a benne, s a vonzáskörében lakóknak — de végső soron az országnak is —, arról azt hiszem, fölösleges beszélni.

Mindez *Tüskés Tibor* érdekes — és számomra különösen érdekes, hiszen Pécsről szól — *Vallomás a városról* című könyvének olvasása közben jutott eszembe. Ő írja, hogy Pécs lakossága nyolcvanszáz év múlva eléri a háromszázezret. S ha Pécs, akkor nyilván Miskolc, Szeged és Debrecen is. Tehát az ötezeréves Pécs most még csak kamasz. Ezek szerint még fél évszázadot kell várnunk, amíg a vidéki szónak Magyarországon is megváltozik az értelme.

Miért r
kalmat,
da ipar
le ugyan
a létszán
dapesti g
esetet el
Hiszen
járok az
csontváza
mények,
nőnek ki
re se jó
húznak
présházal
üzemágal

Lassan
liókba k
milliókb
rakba, a
az emb
ugyan m
zek csak
képesek
bíznak.
Műsza
de külö
majdner
valóságo
nak eg
kusért.
S ha
valakin

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

Dohnál Tibor

1967 FEB 19

1021

OHNÁL TIBOR: FA

Móricz Virág:

KUDA

PARÁNYI FALU az erdőben. Valamikor az uradalom favágói, erdei munkásai települtek ide, úgy rakodott rá még néhány szegényember, akiknek itt is jobb a semminél, a világ végén. A harmincas években kapott csak iskolát, postája még ma is egy levélszekreny. Valami tíz éve hirtelen nekilendült. Ide telepedett az erdőgazdaság irodája, a katonaság bekötő utat épített, és a megyénél úgy tervezték, hogy az apró, szétszórt erdei falvaknak ez lesz a közigazgatási központja. A járási pártbizottság saját munkatársát ajándékozta a fejlődésre kijelölt község tanácselnökéül. Dalos Zsófinak nincsen családja, elvállalta a megbízást, és amilyen szenvedélyes természet, belevetette magát a munkába. Tetszett neki, hogy itt nincsen semmi, mint egy kis gyermeken, minden falat meglátszik. Tanítónő eredeti mestersége, a pártnál is népművelési körben dolgozott, itt rögtön az igazgató-tanítóval kötött szövetséget, és elhatározták, hogy a falu minden lakóját kultúremberré nevelik.

Először második tantermet szereztek, ahol délelőtt-délután mind a négy osztály külön tanulhat. A nagyobbaknak autóbuszt, mely összeszedte az erdőből a gyerekeket, és behordta a

privát betegre nálunk kulálhatsz.

— Tudom — mondta pant komolyan. Majdne ték érte nagy szeretetü

Hiába, a röntgengép kődik. Péter szombat utazott szerelőért, de a vissza szerdán. Így me romszor, egyre rosszke

— Mi baj, Péter? — Zsófi a kelletlen fiút.

— Nézze Zsófi néni, dom magának őszintén. járok.

— Hogyhogy? Hiszen orvos vagy...

— Zsófi néni, nincs vásár. Én itt nem mara

— Mi a tatár! Köte van! Hat évig használta töndíjunkat!

— Zsófi néni, az én pesti lány. Még azt se tom neki, hogy autón nekem itt sohasem les A lakás pedig olyan k se lehet mozdulni benn

— Nahát, egyelőre cs het. Ha a berendezés a tünk. Mind a két szo egész lakásodat beren zetést nem

VITA

Ismerjük-e a közönséget?

Húsz éve neveljük az embereket a népművelés különböző formáiban. Évek óta tervszerűen folyik ez a nevelés. Éves tervekben tűzzük ki a célokat és a feladatokat, majd megvitatjuk, elfogadjuk, végrehajtjuk.

És még ma sem tudjuk, mi van a fejekben. Ma sincs pontos képe egy adott népművelési intézménynek, mit kell megváltoztatnia, mivel kell vitatkoznia, milyen az ember, akiért mindez történik. Így aztán nem csodálkozhatunk azon, hogy a népművelési tevékenység gyakran öncélúvá válik, látszateredményeket produkál, s azon sem, hogy a valóságos helyzet elemzését a kinyilatkoztatások, a munkatervekben és a jelentésekben oly gyakran szereplő megfoghatatlan általánosságok és frázisok helyettesítik.

A Kisalföld népművelési vitája elsősorban *a művészet és a közönség viszonya körül forog.* Nos, ezen a téren talán a népművelés minden ágánál nehezebb dolgunk van, ha a formális tervek és elemzések helyébe a valóságot akarjuk állítani, ha a közönség ízlését, esztétikai műveltségét próbáljuk vizsgálni. Több hozzászólásban idéztek a cikkírók a könyvtári statisztikákat annak bizonyítására, milyen rosszul állunk, vagy milyen eredményeket értünk el az olvasottság terén. Számos megállapítás és nem egyszer *megalapozatlan kijelentés* hangzott el a közönség ízlését illetően, sőt találkoztam egyikét *receptnek* is a művészek és a kultúrpolitika számára. De úgy látszik, valamiben szinte valamennyi cikk egységes volt — *a közönségről, a művészeti alkotások és a közönség találkozásairól úgy beszéltek, mintha az átlag (sőt az alacsony) színvonalú közönség ugyanúgy közeledne a műalkotáshoz, ugyanolyan szempontok szerint hallgatna zenét vagy nézne filmet, mint a tudatos műélvező.* S mivel az átfogó tudományos felmérések és az ennek megfelelő tudományos tevékenység még elenyésző hazánkban, egész művészettel kapcsolatos népművelésünk fiktív szempontok szerint, fiktív állapotok alapján és gyönyörűen hangzó, ám a gyakorlatban meg nem valósított célokkal tevékenykedik, nem is csodálkozhatunk azon, hogy a jelenlegi gyakorlatot megváltoztatni szándékozó cikkek is a jelenlegi népművelés által megszabott körön belül mozognak.

Kiaknázatlan lehetőség

Próbáljunk kilépni ebből a körből. A könnyebbség kedvéért csak egy művészeti ágat emeljünk ki, a filmet. Művészet a film *a közönség számára?* Nem. Amerikában sem, Japánban sem, s — Magyarországon sem. *Szórakozás, kikapcsolódás, romantika keresés, álomvilág.* Az a kevés film, amely kiérdemli a „művészi" címet, általában megbukik. Nyugaton is — nálunk is. Természetesen a közönség igényeit elsősorban a kommersz filmek elégítik ki, azok aratnak sikert. Ugyanakkor mit tesz a népművelés? Megveti a kommersz filmet, *nem is foglalkozik vele.* Ezzel persze a gyakorlaton mit sem változtat, csak éppen *elválnak útjaik.* A közönség halad a saját útján — a népművelés pedig egy másik úton. A két út így nem találkozik.

Talán máshol találkozhat? Igen, ezek szerint — igaz most már csak a közönség kis részével — a filmművészet terén. *A filmklubok, filmviták, az iskolai filmoktatás segítségével,* a filmművészet iránt érdeklődő közönség berkeiben, hogy aztán az itt elért eredmények kisugározódjanak, ösztönzőn hassanak a közönség széles rétegeiben is. Na de hol vannak a filmklubok? A filmviták és egyéb formák, a filmművészethez értő népművelők? Akad egy-két filmklub és akad egy-két filmbarát, sőt szakember is, aki lelkesedésből, hivatásból — legtöbbször munkáján kívül tanít filmet nézni, foglalkozik a közönség kis csoportjaival. Ezek a kivételek. Nagy általánosságban azonban a népművelés nem foglalkozik a közönség kisebbik részével sem. Tehát itt sem találkozik a filmek közönsége és a közönséget nevelni hivatott népművelés. Hát akkor hol találkozik? Általában szervezetten sehol.

Mivel a filmgyártást és a forgalmazást központi állami intézmény határozza meg, a népműveléstől ugorjunk át a filmkultúrpolitikához. A népművelés nem foglalkozik a mozik közönségével, ezért keressük azt, hogyan foglalkoznak vele a filmes szervek. Mindenekelőtt *a filmek kiválasztásával.* Köztudomású, hogy a világ évi többezer filmjéből értékes műalkotás alig több, mint századrésze. A magyar közönség elé viszont válogatással kerül a külföldi film, s — *a közhiedelemmel ellentétben* — még a nyugati filmek közül is — *igyekszünk a legjobbakat megvásárolni.* Tehát a közönség filmkultúrájának fejlesztésében a forgalmazás megtette az első nagy lépést, *gyakran az üzleti szempontok háttérbe szorításával jó filmeket mutat be.* Ez azonban önmagában *csak lehetőség.* Meghozzá, tegyük hozzá, *kiaknázatlan lehetőség.* Mert az esztétikai szempontból értékesebb filmek általában megbuknak, sőt a forgalmazási szerv gyakran arra kényszerül, hogy levegye őket a műsorról, s csak alkalmanként vetítse. De még az sem jelenthet számunkra mást, mint látszateredményt, hogy a megbukott filmet azért néhány százezer néző megnézte. Mert a párszázezer néző nagy része elutasította, rossznak tartotta, illetve meg sem értette.

S itt ismét visszajutunk a népműveléshez, illetve a közönség neveléséhez. *Jelenleg filmforgalmazásunk, mivel a nyugati filmkereskedelemmel ellentétben nemcsak üzleti, hanem nevelő célokat is szolgál, nem elégíti ki a nagyközönség igényeit, s azzal nincs is összhangban, előtte jár.* Ha azonban felmérnénk a közönség igényeit, valószínűleg kiderülne, hogy az lényegében nem sokat változott, legalábbis nem többet, mint bárhol a világon. E téren tehát nem dicsekedhetünk eredményeinkkel, mert itt pozitív eredménynek csak a tömegek filmkulturális műveltségének változása, vagy legalább ennek csírája, tekinthető. (Ha valaki kétségbevonja ezeket az „elszomorító", valójában természetes tényeket, nézze meg a mozik statisztikáit is, és azzal egészítse ki egyéni tapasztalatait.)

A film négy funkciója — és az ötödik

A forgalmazási szervek és a tv *egyre több kommersz filmet* mutatnak be, s az egész ország lázban ég, hogy ki a gyilkos a tv folytatásos bűnügyi filmjében, a rádió hónapok óta napirenden tartja a krimi problémáját, sőt egyre több ilyen műsort sugároz. A Szabó család minden támadás ellenére még ma is népszerű, s a munkásszállásokon rongyosra olvassák a múltból ittmaradt ponyvaregényeket. *A tömegkommunikáció intézményei már számolnak a legalacsonyabb szintű igényekkel is, s ez így is természetes.* Nem lehet adminisztratív úton, egyoldalúan a kommersz *kirekesztésével* kényszeríteni a közönséget, hogy az értékesebb felé forduljon. *A keresletet és a kínálat összhangját itt sem rúghatjuk fel. A népművelésnek azonban elsőrendű feladata lenne befolyásolnia a keresletet, közönség igényeit.*

Változtathatunk a közönség ízlésén? Bizonyára igen, még akkor is, ha a valóság elszomorító azok számára, akik évek óta szívvel-lélekkel (csak esetleg nem jól) ezen fáradoznak, vagy éppen annyira elrugaszkodtak ettől a valóságtól, hogy kézzel-lábbal tiltakoznak tényei ellen. *Mindenekelőtt meg kell ismernünk a közönséget.* Ezután *reális és kézzelfogható célokat* kell kitűznünk. De eközben félre kell tennünk a filmről alkotott hibás szemléletünket. Évtizedes távlatokban sem fog megváltozni az, hogy *a film szórakoztató ipar is,* s nem is kell, hogy változzon. De elérhetjük, hogy egyre több ember számára váljon „szórakozássá" az értékesebb film is. S azt se várjuk, hogy a harmincas évek silány magyar és amerikai filmjein nevelődött közönség meg fogja változtatni véleményét. De azt kitűzhetjük célul, hogy *az ifjúságot megtanítjuk filmet nézni.* És ha „csak" ennyit tűztünk ki célul, már ma is elkezdhetjük. Van már filmszakirodalmunk — igaz, a kiadványok nagy része csak néhány száz példányban jelenik meg — van filmünk és vetítőnk, hatvan középiskolában már a filmoktatás is megkezdődött az elmúlt évben, s akad sok fiatal, aki tudatosan néz filmet, és érdeklődik a filmművészet iránt.

Dohnál Tibor: Ex libris

Mi lenne a népművelés feladata a *közönség tanulmányozásában?* A jelenlegi gyakorlat azt mutatja, hogy *a film és a többi tömegkommunikációs eszköz (rádió, televízió, sajtó) hatásáról semmi képe sincs, holott az ma már vitathatatlan, hogy a tömegkommunikáció hatása nemcsak egyszerűen „nagy", hanem elsődleges.* Így ez az alapvető nevelési terület kívül esik a népművelésen, amely ezért a fejlődés után kullog, s azon kesereg, hogy elveszti tömegbázisát. Tehát eddigi koncepcióját alapvetően meg kell változtatnia, s egyik fő területévé kell tennie a tömegkommunikáció hatásának vizsgálatát.

Már céloztam arra, hogy a nagyközönség nem úgy közeledik — példánkban — a filmhez, ahogy a műértő. Ha ezt a közönséget és a film rá tett hatását vizsgáljuk (mert ugye enélkül nem változtathatunk rajta) félre kell tennünk — bármennyire sajnáljuk — azt a koncepciónkat, amely szerint a film művészet, s a *tömegkommunikáció szempontjait kell helyébe állítanunk.* A film (és a többi tömegkommunikációs eszköz is) a társadalomban *négy fő funkciót* lát el. A *propaganda,* az *információs,* a *nevelési* és a *szórakoztató* funkciót, s hibás, sőt arisztokratikus lenne ezek elé állítani az *esztétikai* funkciót, a műélvezést. Ha ezt akarjuk vizsgálni, akkor csak azután kezdhetünk hozzá, miután a fő funkciókat tisztáztuk.

Megtanítani az átlagnézőt

A film a többi művészettel szemben a nagyközönség számára a „valóságot" jelenti, s ettől a *szuggesztív hatástól* a néző akkor sem szabadul, ha nagyon jól tudja, ez csak vászon, s mozgófénykép. Amennyiben a film művészi anyaga a műalkotás törvényei szerint szerveződik, *az átlagnéző zavarban van,* nem érti, vagy csak szimplifikált kivonatát érti meg, mert *sohasem tanították meg ezekre* a törvényszerűségekre, a formanyelvre stb. Kivétel a kommersz, amely a műalkotás legegyszerűbb és már közismert törvényei szerint épül fel. Ez lényegileg a többi formanyelv területén is hasonlóan jelentkezik (pl.: a giccs problémája, a közönség megrekedése a XIX. századi képzőművészetnél, egyáltalán a naturalizmusnál, a sláger és a komolyzene kérdése stb). Ha a közönséget fel akarjuk emelni a művészethez, el kell ismernünk, hogy „csak" itt tart, s *ezt az állapotot kell felmérni,* nem ráerőszakolni azt, amit szeretnénk, s csak azután kezdhetünk eredményesen ahhoz, amit szeretnénk.

SZEKERES PÉTER
az Eötvös L. Tudományegyetem V. éves népművelés szakos hallg.

(Szerkesztőségünk Szekeres Péter néhány állításával — mint a korábbi hozzászólók néhány észrevételével is — nem ért egyet. Vitáról lévén azonban szó, közreadjuk, és a vitazáró cikkben visszatérünk rá.)

ELŐNYÖS! HASZNOS!

Libára, kacsára, pulykára kössön szerződést

a földművesszövetkezettel!

Líba után darabonként 15 kg,
pulyka után darabonként 5 kg
takarmányjuttatás előleg.

Pulóver átszabását, alakítását, hozott anyagból kötést,

szemfelszedést, gomb-behúzást, zászlók, emblémák hímzését vállaljuk.

Győri Háziipari Szövetkezet, Alkotmány u. 10.

Győr, Tanácsköztársaság útja 3.

Fogyasszon több é

EGÉSZSÉGES, TA

„EDES" ajánd

Tejcsokoládé pasztilla
1 doboz 14,— Ft
Bonbon különlegesség
1 doboz 18,— Ft
EVA dessert
1 doboz 20,— Ft
Konyakmeggy
10 dgk 11,80 Ft
ANANÁSZ krémcsokoládé
1 tábla 8,— Ft
Csemege nugát
1 tábla 6,— Ft
Mogyorós tejcsokoládé
1 tábla 10,— Ft

A FELSOROLTAKON KIVÜL MÉG SOKFÉLE ÉDESSÉGGEL VÁRJÁK A FÖLDMÜVESSZÖVETKEZETI BOLTOK A KEDVES VÁSÁRLÓKAT.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

1966 MÁR. 6

ADÁS-VÉTEL

Teljesen új magyar perzsaszőnyeg 3,60x2,60-as, ugyanott 12 Voltos, használt autórádió antennával eladó. Győr, Csipkegyár u. 6., Horváth.

Pannónia motorkerékpár, fekete, 9 000 kilométert futott, eladó. Győr, Táncsics M. u. 24., I. emelet 2.

Jáwa Ideál motorkerékpár prima állapotban eladó Halász, Győr, Táncsics u. 19.

Bontásból eredő ajtók, ablakok eladók. Érdeklődés: Győr, Kossuth Lajos utca 108. alatt, Sass Pál.

Lengyel kétszemélyes heverő eladó. Győr, Árpád út 63., Vasas. Telefon: 19-84.

Hálószobabútor, dió furnéros, modern eladó. Győr, Pásztor u. 15.

Simson egyszemélyes újszerű mopedomat elcserélném kétszemélyes Simsonra. Telefon: Győr, 37-06, délután 5-től.

ROSENTHAL étkészlet 12 személyes eladó. Megtekinthető: 11—13 óra között. Győr, Bajcsy-Zsilinszy út 17/a.

Rekamis, bútor, eladás — vétel Korsósnénál, Győr, Kisfaludy utca 25.

440-es Skoda személygépkocsi sürgősen eladó. Horváth Béla, Pápa, Vasvári Pál utca 18.

Óriás gyümölcsű szentendrei egres és nagy gyümölcsű holland piros, fekete ribizlitövek kaphatók: darabonként 3 forintért, Toronyi kertésznél, Békéscsaba, Sztraka 27.

Eladó 350-es Zündapp, kardántengelyes, oldalkocsis motorkerékpár. Megtekinthető: délután 3-tól. Győr, Bartók Béla u. 5., Molnár.

49 köbcentis Tomas Kolibri majdnem új, eladó. Ménfőcsanak, Rákóczi út 11.

Apróhirdetés

Hálószobabútor, rekamié, fotelok, kárpitozott székek, ágybetét, szelon, konyhaszekrény eladó. Győr, Kisfaludy utca 13., Szabó.

Túracsónak (4 m-es) eladó. Megtekinthető: Öntödei Csónakházban vagy Győr, Mártírok útja 22., Major.

50 köbcentis Jáwa Ideál eladó. Szil, Lenin u. 75., Szórádi.

Nagyméretű cserépkályha eladó. Győr, Jósika utca 6., telefon: Győr, 43-22.

Hálószobabútor, szelon, ágyak, sodrony, mély gyermekkocsi, sportkocsi eladó. Győr, Köztársaság tér 13.

Győr-Sopron megyei Élelmiszerkisker.
Vállalat

jogtanácsos

(jogi előadó)

állás betöltésére pályázatot hirdet.

Fizetés megegyezés szerint.

Jelentkezés a vállalat igazgatójánál reggel 7 és 9 közt.

(Győr, Péterfy u. 5., I. emelet).

Könnyű, kétlovas, gumis kocsi, két kifogástalan lóval eladó. Szabó, Győr, Kossuth Lajos utca 98.

Kétszemélyes rekamiék, fotelok, székek, fotelágyak, garnitúrák, kisipari kivitelben, részletfizetésre. Kérjen díjmentes képes árjegyzéket. Román kárpitos, Budapest, Nagymező utca 66.

HÁZASSÁG

64 esztendős nyugdíjas, özvegy főművezető keres korban hozzá illő magános asszonyt házasság céljából. Berendezett lakás van. Címeket: „Április 44336" jeligére Hirdetőbe, Győr, Kazinczy utca 16.

INGATLAN

Lebontásra 8,60x5,60 méter alapterületű telefa-gerendás mennyezetű cseréptetős épület eladó. Érdeklődés: Győr, 18—27-es telefonszámon, hétfőtől-péntekig, 9—12 óra között.

Kétszoba-összkomfortos családi ház 664 négyszögöl telekkel, beköltözhetően eladó. Győr, Kis utca 26.

Szabadhegyen, a Vak Bottyán utcában 320 négyszögöl házhely eladó. Vízvezeték van. Érdeklődés: Győr, Gábor Áron utca 2., Horváth.

Szőlővel és őszibarackfákkal beültetett 250 négyszögöl házhely eladó, Kalapács utcában (Kisbácsa). Érdeklődés: Győr, Bácsai út 67.

Győr-Nádorvárosban, Somogyi Béla utcában 150 négyszögöl, családi ház építésére alkalmas házhely eladó. Érdeklődés: Szalay, Győr, Dimitrov sétány 26.

Kétszobás OTP öröklakást vennék költségátvállalással Győr-Nádorvárosban. Értesítéseket: „Hóvirág" jeligére a pápai Hirdetőbe kérek.

Kétszobás OTP öröklakás eladó, vagy kertes családi házra elcserélhető megegyezéssel. Érdeklődés: 10—65-ös telefonon.

Belvárosi kétszoba-étkezős öröklakás kölcsönnel, beköltözhetően eladó. Érdeklődés: délután 16-tól, vasárnap egész nap. Győr, Dimitrov sétány 12., II. emelet 2. Ugyanott modern hálószobabútor is eladó.

1280 négyszögöl szántóföld a sánci dűlőben eladó. Érdeklődés: Győr, Pásztor utca 15.

LAKÁSCSERE

Kétszobás, összkomfortos belvárosi, központi fűtéses, II. emeleti, déli fekvésű, erkélyes lakásomat elcserélném háromszoba-személyzetisre vagy két egyszoba-összkomfortosra, megegyezéssel. Címeket: „1001" jeligére Hirdetőbe, Győr, Kazinczy utca 16.

VEGYES

BALATONALMÁDIBAN nagyállomás, étterem közvetlen közelében, folyóvízzel ellátott kertes villában kettő, esetleg három szobát 3—3 fekhellyel vállalatnak vagy intézménynek egész időre kiadnék. Felvilágosítás: dr. Tallósy Imre, Budapest, XII., Fürj u. 22/a.

Fiatal diplomás házaspár albérleti szobát keres fürdőszoba-használattal. Telefon: 14—70, 150-es mellék, 8—fél 5-ig.

700 négyszögöl kert Likócs után, kertvárosban kiadó. Bálint, útkaparóház.

Gyermekszerető háztartási alkalmazottat keresek azonnalra. Főzni nem kell. Vitéz Lóránthné, Budapest, XIV., Gyarmat utca 34.

RÓZSAK legszebb újdonságokban, gladiolus, díszcserje, ribizli, egres. Kérjen díjmentes fajtaismertetőt. Szállítás postán. Koller rózsakertészet, Budapest, 5/273 fiók.

Kitünő fehér óboromat 25 litertől utánvétel 17.— forintért szállítom Tóth Pál, Pusztaszer, Tanya 421.

TIHANYI KÁLMÁN KÁLYHÁSMESTER, GYŐR, ÁRPÁD ÚT 14., TELEFON: 39—72.

Hallókészülék. Elem nélküli. Sokan jobbnak tartják elemes készüléknél. Kipróbálható. József körút 75., Tarnai.

Fájdalommal tudatjuk, hogy

özv. Schlichter Józsefné

87 éves korában elhunyt. Temetése március 7-én délután 1/4 3 órakor lesz a győri új köztemetőben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férj, édesapa, após és rokon,

Meixner Béla

64 éves korában elhunyt. Temetése f. hó 7-én 1/2 órakor lesz a győri új köztemetőben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett férj, édesapa, nagyapánk és dédnagyapánk,

Rajki Lajos

elhunyt. Temetése március 7-én délután 5 órakor lesz a győrújvárosi temetőben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Hálás köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejthetetlen édesanyánk, nagyanyánk, anyósunk,

özv. Czuci Flóriánné

temetésén részt vettek, sírjára virágot helyeztek, vagy fájdalmunkat bármily módon enyhíteni igyekeztek.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Hirdetések felvétele:

GYŐR,
Tanácsköztársaság útja 3.
(Telefon: 31-89.)

VENNÉNK
vagy könyvjóváírással átvennénk üzemképes állapotban 2 db

Heating-kályhát

1 db 1500 mm-es CSÚCSESZTERGÁT.
Cementáruipari Vállalat, Beled.

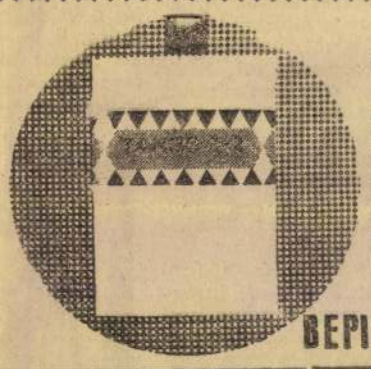

TANGO 1-2

ragyogó parkett linoleum
gumi p.v.c. padlóhoz
HASZNÁLATA GYORS EGYSZERŰ
BEPISZKOLÓDÁS UTÁN KÖNNYEN FELMOSHATÓ

Láng és ívhegesztő-szakvizsgával rendelkező, szerkezeti, vagy géplakatos szakmunkást alkalmazunk

Jelentkezéseket: írásban „Iparvállalat 15" jeligére kérjük a Kiadóhivatalba, Győr, Tanácsköztársaság útja 3.

10Ft JAN 21
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KISALFÖLD

Dohnál Tibor
1021

Dohnál Tibor: Kompozició

Rácz Ernő:

NAVIGARE

Ha nem csal az emlékezetem, Pompeius nevéhez fűződik a napjainkig fennmaradt legrégibb tengerészmondás, „Navigare necesse est". Kár, hogy csak az első felét szokták idézni, mert van folytatása is: „vivere non". A kettő együtt — „hajózni kell, élni nem" — többet elmond a hajósélet küzdelmeiről, mint amit utazási regényekben valaha összehordtak.

S ha már a történelem szóba került, idézzük fel a pompeiusi szavak létrejöttét: ijesztő vihar tombolt éppen Szicíliában, és a gályák nem mertek útra kelni a gabonaszállítmánnyal Róma tengeri kikötőjébe. A parancs azonban... — azt hiszem, szükségtelen tovább folytatnom, és rátérhetek arra az újkori történetre, melynek hőse valamennyiünk szívét meghódítja majd, ahogy meghódította ifjabb korában a kikötők mulatóinak táncosnőit Casablancától a Csendes-óceánig.

Andó Mihálynak hívják a legendás tengerészt. Ő ugyan tiltakozna a jelző ellen, ha elküldeném hozzá hitelesítésre a kéziratomat, mivel ellene van minden nagyzolásnak, minden hősködésnek. Szerencsémre, ha akarnám sem küldhetném, mert most is úton van valahol az Indiai-óceán tájékán; Adenban rakodtak legutóbb, ahogy hallottam, s csak nyár derekán köszönt be ismét a balatonkenesei kis házba.

Mivel a körülmények folytán teljes felmentést érzek az életrajz megírásához, csapongva és szabadon adom elő, megtoldva mindjárt az elején a pompeiusi parancsot a Mihály barátomtól hallott igazsággal, amely így szól: „Jó időben az öreganyám is tud hajókázni..."

Érzik, ugye, az évezredek óta lerakódott por felröppenését a ködbe, misztikumba burkolt legendákról? Magam is így szeretném, nincs értelme mellébeszélésnek, amikor talpig férfiakról regélünk.

Rege? Hogy jön ide ez a buta kifejezés? Hiszen most is úgy hallom, mintha csak tegnap mesélte volna:

„...akkora verekedést aztán tényleg nem értem még, mint ott, Casablancában. Rohadt egy hely az, fiúk! Matrózkocsma vagy mulató, egyre megy a játék: guruljon a pénz. No, mi aztán gurítottuk is. Angol hajón szolgáltam akkor, font volt az alap a bakkarátban, isten bizony nem tudom már, ki cinkelte meg a kártyát, de egyszer csak arra ébredek, hogy négy arab matróz a kártyaasztalra borítja a söntés pultját."

Engedjék meg, hogy a hajcihő további részleteit kihagyva néhány bakugrással kövessük Miskát, a tengerészt a benszülött sikátorba, ahol éppen a fellah házigazda háremének egyik érdemdús hölgyére alkudozik.

„Zulejka, drágám, mindenekelőtt fáslizd be a kisujjamat, mert nézd, kitörték ezek a marhák... Persze, hogy nem szaladok el, hiszen imádlak, megmondtam ezt a múltkor is, mikor a két doboz havanna szivart hoztam, de a kendőt, az istenért! a kendőt kösd fel a fejedre!"

„Ne vihogjatok, barátaim, hogy szakácsnét óhajtottam varázsolni a bajadérból, de ti azt nem tudjátok, hogy a nők között, valamennyi között a világon, mit jelent az arab szerető... A kínai selyem nem lebeg úgy a lehelettől, ahogy ez a kívánságodra hajladozik, a vére meg, akár a számum, elkap, felforral, fulladásig fonja át forró fekete karjával a derekadat. Eh! Mit tudjátok ti, mi a szerelem..."

Tátott szájjal hallgattuk az Ezeregyéjszaka világánál mesésebb kalandot, s csupán akkor ocsúdtunk fel, amikor — ez már a végén volt — a kendő szerepére sor került:

„Van az észak-afrikai nőknek egy átkozott szokásuk: befonják a hajukat. De mielőtt elkészülne a copfjuk, lótrágyát kevernek a hajukba, állítólag ettől olyan fényes a fejük ékessége, mint a tücsök hátulja, no de az illata... Amikor én a Zulejkámhoz mentem, már két hónapja kibontatlanul, becsavarva a hajkoronája."

S most, az életrajz első harmada után megkérdezem a kedves olvasót: érzi-e, milyen visszavonhatatlan erő feszül ebben a két szóban, amely a tengerész fülében a szél, a vihar hallatára felcsendül? Hát igen, ez is benne van abban a pompeiusi parancsban, hogy „hajózni k e l l!"

Kiben előbb, kiben később, de ha tengerészvér csorog az ereiben, előbb-utóbb felhangzik a sugallat, amely kiemeli a hétköznapok szürkeségéből és bevágja egy mocskos teherhajó kátrányos rakodóterébe. Mindenki a matrózkodással kezdi. Ha még fiatalabb, akkor matróz sem lehet, csak hajóinas.

„Csurgón jártam gimnáziumba. Talán hallottátok a hírét? Nem a mostaninak, a réginek! Oda iratták be az ország minden iskolájából kibukott pernahajdereket. Szegény tanáraink... Nekem sok volt a gyötrelem, amit az igazgató meg a tantestület képéről olvastam le intőosztás táján. Érzékeny voltam már akkor is, gondoltam, megszabadítom magamat ezektől a gyötrelmektől. Kapóra jött a Szent Év. Akkoriban olvastam az újságban, hogy a halasi csipkeverő asszonyok óriás terítőt kívánnak küldeni a pápának, s a mesét érő csipkét Pacelli bíboros viszi majd magával az eucharisztikus kongresszus után.

— Mi volna — töprengtem —, ha a Szentatya még a csomag megérkezése előtt látná az ajándékot?

Csak egy fényképbe került. A halasi asszonyok szívesen kiálltak a csipkeház elé az óriási oltárterítővel. „Barátságos arcot kérek! Igy, ni! Csitt-csatt. Köszönöm."

Egy nyomdász barátom készített a képről klisét, arról levelezőlapokat sokszorosítottam, és egy másik csurgói cimborával (meghúzták félévkor vagy hatból) elindultunk kerékpáron Itáliába. Nem részletezem az utat. A lényeg, hogy jól éltünk a képek árából, és a halasi remekműnek a bizonylatát is eljuttattuk a Vatikánba. Megkapta-e a Szentatya vagy sem, ezt már nem tudom. Kedvünk azonban sehogy se akaródzott lenni a visszakerekezésre. Legurigáztunk Nápolyig, ott a kikötőben láttam egy hajót magyar zászlóval. „Tengerész szeretnék lenni!" — álltam a fedélzetmester elé. „És a barátom is..." „Jól van, jól, gyerekek, hanem hoci a szülői beleegyezést!"

Én azonban nem hagytam annyiban. Egy ócskásnak eladtam a bringát, és éjjel, mikor sötét volt a kikötő, a kötélen felmásztam a gőzösre. Málta tájékán pöfögött a hajó, mikor a fenéken, a ládák közöl észrevettek..."

Itt is meg lehet szakítani a történetet, mert kinek van kedve végighallgatni, hogy lett a hajósinasból matróz, konyhakukta, fedélzetmester. Hát még a ranglétra további fokait, mert a jófejű fickó — ahogy ma mondanák: levelező úton — lerakta a tiszti vizsgát is.

Jómagam hadifogságban találkoztam Andó Mihály másodtisztjével. Hogy kerül a csizma az asztalra, akarom mondani tengerész a sáros utakon caplató baka és tüzér ágyutöltelék közé?

„...szolgáltam aztán olasz, angol és német hajókon. Mindegy volt, mert megtanultam nyolc nyelvet, a szabályzat meg minden nációnál ugyanaz. Angol kereskedelmi gőzös másodtisztje voltam akkor, mikor egy német tengeralattjáró az Aranyszarv öblében belénk eresztette a torpedóját. Nyolcunkat halászták ki a vízből a németek, fogalmam sincs, mit akartak velünk. Kercs alatt aztán, a Fekete-tengeren szovjet torpedóromboló kapta derékba az U—Boot-ot. Akarjátok, hogy bemutassam a kapitányát, Lehmann főhadnagyot? Ő is itt van a lágerban..."

Andó Miska címét elveszítettem, pedig meghagyta, hogy hazatérésünk után keressem fel. Kerek húsz esztendeig nem hallottam hírt róla, pedig végigkérdeztem a MAHART és a balatoni flottilla jóformán minden parancsnokát. Senki sem ismerte a legendás tengerészt, s már-már gyanakodni kezdtem, hogy az elefánt testű, medvecammogású cimbora afféle regénylapokról előbukkant Háry János, amikor tavaly nyáron Balatonkenesén, a hajóépítő ktsz-ben volt dolgom.

— Ha szerencséje van az elvtársnak, most éppen otthon van.

Megmondták a címét.

Magas, barna, nagyon csinos asszony fogadott.

— Csak pár szót, vagy talán annyit sem — mondtam neki —, éppen csak látni szeretném a barátomat.

— Hogyne, természetesen, de akkor ki kell mennünk a szőlőbe.

— Vincellérkedik?

Az asszonyka arcán bujkáló mosoly villant.

— Csak meg ne bánja, uram...

Nem értettem, mit jelent a mosolyba burkolt fenyegetés, de a kis pincében, az első koccintás után felrémlett a szavak értelme.

Olyan istenverte ecetes bort még a Nyírségben sem ittam, pedig ott epét teremnek a szőlők. Ezt meg éppenséggel olasz rizlingnek címezte a gazdája.

— Ebből a burgundiból talán... Különb, mint a Lacrima Christi!

A felesége rám hunyorított, cinkosan, résztvevően. A bátorítása mintha ezt mondta volna: „Ez a gyengéje, a szőlő. Rá kell hagyni."

Soha többé nem megyek Kenesére. Inkább valutát kérek és Casablancában keresem fel Andó Miskát, a Székesfehérvár tengerjáró hajó első tisztjét.

Megértik, ugye, hogy semmit sem jegyeztem meg a kenesei pincében hallottakból. Nemcsak a nyelvemet és az inyemet, hanem még a fülemet is összehúzta a találkozásunk örömére poharamba csurgatott „Krisztus könnye".

A Természet Világa

új címmel találkozik az olvasó január 20-ától a folyóiratok között: színes köntösben jelenik meg a Természettudományi Közlöny, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat folyóirata. A nagy múltú lap a természettudományok és a technika eredményeiről nyújt magas színvonalú tájékoztatást.

Minden hó második keddjén a budapesti Kossuth Klubban Természet Világa-esteket tartanak, amelyeken nemzetközi hírű kutatók számolnak be eredményeikről. Első alkalommal február 13-án *„A zöld pokol kapujában"* címmel *dr. Balogh János* Kossuth-díjas egyetemi tanár, akadémiai levelező tag tart élménybeszámolót a magyar UNESCO-expedíció amazóniai útjáról, hanglemezekkel, őserdei hangfelvételekkel, színes diapozitívekkel, rövidfilm bemutatásával.

Az élelmiszer-készlet

A Weltbühne című berlini folyóirat cikksorozatot közölt a népesedési kérdésekről, Jürgen Kuczynski ismert német közgazdász tollából. A „Demográfiai robbanás?" című első cikkben a szerző idézi a világ népesedési adatait, 1650-ig visszamenőleg, továbbá összeveti a lakosság növekedési ütemét a világ élelmiszer-termelésének növekedésével.

A világ lakossága 1650-től 1965-ig 550 millióról 3315 millióra emelkedett. Az első száz évben a növekedés fél évszázad alatt 15—16 százalék volt, a következő száz évben ugyancsak félszázad alatt 25—29 százalék. A XIX. század második
földkerekség la
százalékkal
1900-tól 1950-ig
millióról 2500
vagyis 55 százal
kedett.

1975-re a földl
kosainak száma
tólag eléri a
vagyis 25 év ala
lékkal megnöv
1975-re szóló be
masztja azt a fel
az 1950 és 1999
szakban a lako
több mint kétszer
kedik.

A legutóbbi 1
folyamán (1850-
a földkerekség la

Varrógépek garanciális és fizető javítását

rövid határidőre vállaljuk.

Győrben helyszínre megyünk, vidékről beszállítjuk.

Győr-Sopron megyei Gépipari és Finommechanikai Vállalat. Győr, Bajcsy-Zsilinszky u. 24.

Telefon: 153-67.

Figyelem!

Árleszállítás!

Félkemény, tüzelésre alkalmas hulladékfa

29,60 Ft helyett 20,10 Ft/q.

CSAK PÁR NAPIG.

Göngyölegellátó Szöv. Vállalat, Győrszabadhegy, a vasútállomással szemben.

Csornai Téglagyárba lakatos, motorszerelő és

esztergályos szakmunkásokat

keresünk felvételre.
BÉR kollektiv szerződés és megegyezés szerint.
JELENTKEZÉS: Csorna, Téglagyár, Gulyás József műhelyvezetőnél.

Azonnali belépésre keresünk

KÖZPONTI TELEPHELYRE:

esztergályos, marós, villanyhegesztő, hőszigetelő, SZAKMUNKÁSOKAT,
pneumatikus automatikával, szabályozás-technikával foglalkozó technikusokat és férf SEGÉDMUNKÁSOKAT.

Műszer- és technológiai szerelési munkahelyekre,

KÜLSZOLGÁLATOS MUNKAKÖRBE:

csőszerelő, hegesztő, központi fűtésszerelő SZAKMUNKÁSOKAT és férfi SEGÉDMUNKÁSOKAT.

Felveszünk továbbá 14—18 év közötti fiatalkorúakat 6 órás munkaidővel.

Vidéki munkahelyen 5 napos munkahét van, munkásszállás, étkezés biztosítva.

JELENTKEZÉS a vállalat munkaügyi osztályán.
BUDAPESTI KÖOLAJIPARI GÉPGYÁR
Budapest, XVIII., Gyömrői u. 79/83.

Mosonmagyaróvári nagy vállalat felvételre keres

közgazdászt,

közgazdasági egyetem, vagy számviteli főiskolai képesítéssel

AJÁNLATOKAT: a mosonmagyaróvári Hirdetőbe, Kossuth Lajos utca 9. alá kérjük.

Változó munkahelyre keresünk

lakatos—szerelő,

SZAK- ÉS SEGÉDMUNKÁSOKAT.

Külszolgálati költséget, havonta egyszeri hazautazást, hetenkénti hazautazási költség hozzájárulást, szállást térítünk.
BÉREZÉS, teljesítménybér, keresetkorlátozás nélkül.

JELENTKEZÉS: Fémmunkás Szerelési Üzem, Budapest, XIII., Lomb u. 11. szám alatt.

Felvétel esetén felutazási költséget megtérítjük.

A Töltéstavai 7. Gépjavító állom
felvesz
LAKATOSOKAT,
ESZTERGÁLYOS
HEGESZTŐKET.
Jelentkezés: főmérnökéné
FIZETÉS meg
szerint.

A Magyar Pam
(Budapest, IV
Erkel u. 30.)
felvesz 16 év
lányo
gépen betan
dolgozóknak.
Felvétel azon

Értesítjük T. fogyasztóinkat, hogy

leltározás miatt f. hó 22-től

bérleti gázkészülékek kiadása és felszerelés
Észak-dunántúli Gázgyártó és Szolgáltató
GYŐR.

Lakatos és hegesz
szakmunkásoko

valamint kazánfűtőt és segédmunkásokat az Sz. O. V. Győri Szeszgyára.
Wilhelm Pieck u. 7.

ADÁS-VÉTEL

Két egyéves, tbc-mentes üszőborjú eladó. Dunaszentpál, Szabadság u. 23.

Gyakorlott

gyors- és gépírót

felvesz az Északdunántúli Textil- és Felsőruházati Nagykereskedelmi Vállalat, Győr, Szabad sajtó u. 15.

Kőrösi, mély gyermekkocsi eladó. Győrrévfalu, Kertész u. 28.

120—220 kg-os hízott sertések és egy fél sertés eladó. Győrrévfalu, Gyümölcs u. 22.

Lóállomány csökkentése végett könnyű- és sodrott

lovakat ad el

a sarródi „Haladás" Termelőszövetkezet. Érdeklődni lehet: a tsz központi irodájában. Telefon: Sarród 2.

600-as Trabant Limousine, garazsírozott, jó állapotú, 35 ezerért eladó. Győr, Tánácsköztársaság útja 14/a., fszt. 2.

Különböző bútorok eladók. Győr, Árpád út 9., I. Hétköznap: 5—7-ig.

Naposcsirke-előjegyzést

február hónapra korlátlan mennyiségben felveszünk. Ára darabonként

4.70 Ft-tól

Győr, FÖLDSZÖV Bajcsy-Zsilinszky u. 7.

Ajánljuk népszerű tv-ké

VTTV VIDEO

MINIVIZOR FAVORIT MC

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dohnál Tibor
KÖZNEVELÉS

1960 JAN 26.

1021

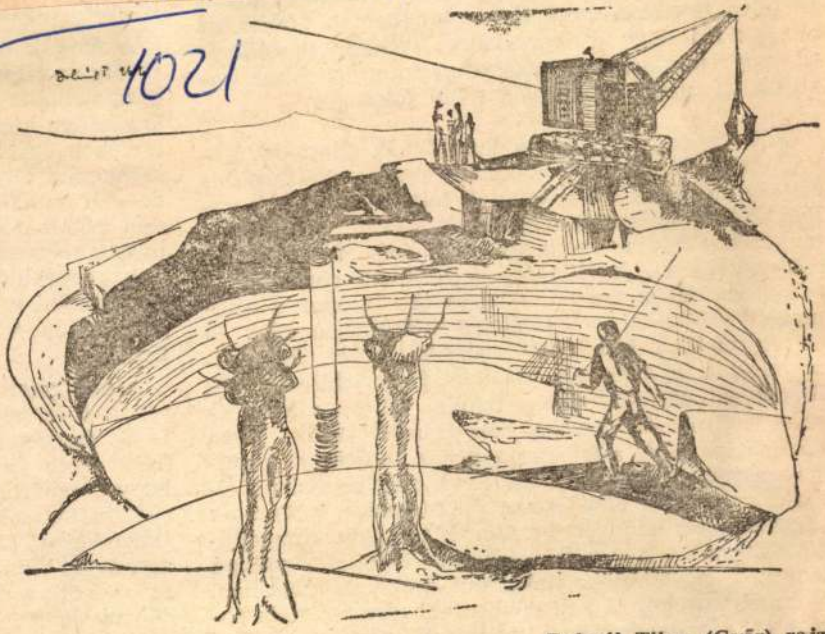

Dohnál Tibor (Győr) rajza

na célszerű megbuktatni az
ságtalan is lenne, mert első
oka az alacsony színvonalr
tunk egy minimális követelr
zítjuk az osztályozási skála

Függetlenül azonban a
zattól, az elnöknek k
zottság előtt feltárni a tanu
lódi értékéről alkotott vélem
tényezőknek tulajdonítja az eredményt, illetve eredménytelenséget. *Kötelessége feltárni az egyes tanárok munkájában tapasztalt fogyatékosságokat, a szakmai és metodikai felkészültség hiányait, a négy év osztályzataiban kifejeződő igénytelenséget, következetlenséget, a gyermek megítélésének felületességét.* Rádöbbenthet tanárokat a tanulói teljesítmények és az oktatói-nevelői tevékenység összefüggéseire. Nem háríthatják tehát a felelősséget csak „objektív" körülményekre (leggyakrabban a rossz beiskolázási politikára, az osztály eleve rossz összetételére, a tanulók képességeinek hiányára, tantervi, tankönyvi fogyatékosságokra stb.), még ha ezek nem is elhanyagolható tényezők a tanulók tudásszintjének alakulásában. Igen, némelyeket rá kell döbbenteni erre a felelősségre, mert nincsenek eléggé tudatában annak, hogy libe-

hogy az egyes is
nagy nívókülönb
osztályzatai nem
suk valódi érték
bodnék.

A pedagógus-m
rendű hivatás és
teljes figyelmen
(lásd: *Tóth Lászl*
hogy a tanárok f
séget a tanulók t
tályozásban „sem
zottsággal", ha „a
nyire fedik a diák
dékeny lenne, s
ezért elsősorban

Dohnál Tibor

Rajzok /2 rajzó/

Jelenkor 1966 IV. sz. 310, 347old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dohnál Tibor

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1966 OKI – 7.

1021

Az ősz

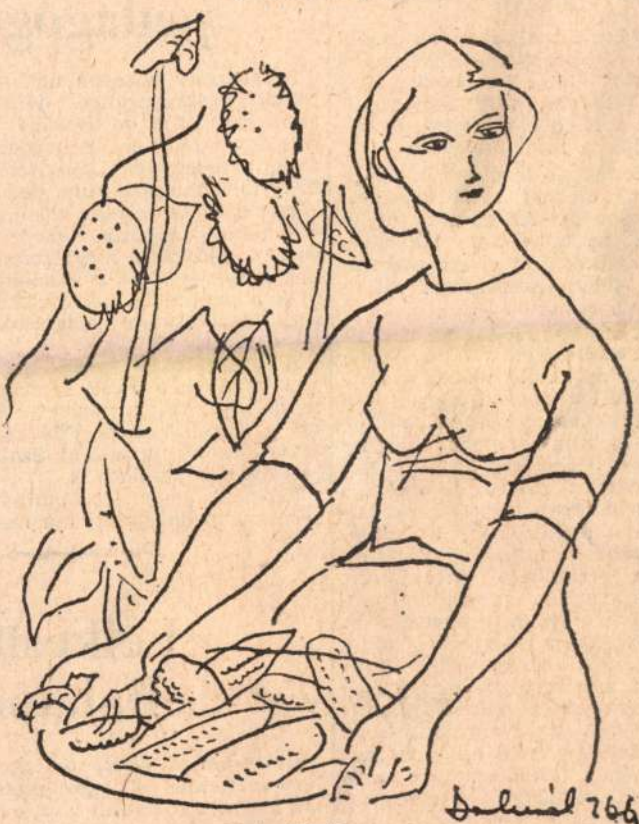

Dohnál Tibor rajza

Honismereti szakkör Karancskesziben

Nógrád megyében az utóbbi két év alatt számos helységben hozták létre a honismereti szakköröket, hogy megörökítsék a jelen eseményeit, és feltárják a múlt emlékeit.

Ennek az áramlatnak a hullámai elértek most Karancskeszibe is. Az elmúlt tanévben az általános iskolában már működött ilyen szakkör, s a feladatokból részt vállalnak a felnőttek is.

A tagság feljegyzi napjainak eseményeit a falukrónikában, másfelől pedig gyűjtőmunkát végeznek, hogy a régi értékek se menjenek feledésbe. A kutatómunkára tág lehetőség kínálkozik. A kiveszőben népviselet ruhadarabjainak, a hagyományos paraszti gazdálkodás eszközeinek, a lakberendezési tárgyak, bútorok még fellelhető darabjainak összegyűjtése mind-mind izgalmas célnak ígérkezik. A kultúrotthon igazgatója addig is, amíg megfelelőbb helyet nem tudnak biztosítani a gyűjteménynek, a művelődési otthont nevezi ki »múzeumnak«. Később egy régi épületet szeretnének falumúzeummá alakítani. A tárgyi gyűjtésen túl feljegyzésre kerülnek a bányászhagyományok, a mozgalmi múlttal kapcsolatos emlé-

Berlini ta nemze pedagógu

Szeptember közepén néhány napos megbeszélésre jöttek össze az NDK fővárosába a szocialista országok pedagógus szakszervezeteinek képviselői, hogy megvitassák a dán pedagógus szakszervezetek (Dániában több pedagógus szakszervezet is működik) megbízottainak előterjesztését a szocialista és a skandináv országok közötti fokozottabb pedagóguscsere lehetőségeiről.

A tanácskozást nemzetközi szervezetünk, a FISE szervezte, de részt vett a megbeszélésen a Szakszervezeti Világszövetség Szociálturisztikai Szakosztályának küldötte is.

Kiderült, hogy a skandináv országok pedagógusai ma még

Lelkesít Balaton

Balatonaliga általános iskolája eredetileg Világos pusztán létesült, osztatlan volt, egy nevelővel. A felszabadulás óta osztott. Ma 13 pedagógussal, két napközi csoporttal működik. Nyolc osztálya van,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dohnál Tibor

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1966 DEC 15

1021

Nevelés és alkotás

Novemberben nyílt meg Győrött az Őszi tárlat. Látogatói örömmel konstatálhatják, hogy az egyre fejlődő helyi képzőművészeti életben vezető helyet foglalnak el a pedagógus-képzőművészek.

Cziráki Lajos, a tanítóképzőben oktató művész színvonalas, mély emberi tartalmat rejtő, magasfokú líraisággal megoldott anyagot vonultat fel a kiállításon. Különösen kiemelkedő két művészportréja és számos monotípiája, amelyeken a grafikai formákat mély emberi tartalommal tölti meg.

Lakatos József a fiatal generáció ígéretes helyi képviselője. Alkotásai közül különösen megragadó népi hangvételű kompozíciója, a Busók. *Cs. Szabó Lajos* akvarelljei a kisalföldi táj szeretetéről vallanak. *Barabás László* illusztrációival kelt figyelmet. *Dohnál Tibor* újonnan tűnt fel a győri pedagógus-képzőművészek között, s bizonyos, hogy kellő alkotói szerénységgel és szorgalommal sokra viheti. *Szentiványi Károly* fiatalos lendületű képein a konstruktív vázra helyezett színfoltok a kerámia dekoratív hatását keltik. Figyelmet érdemel a *Karcagi-házaspár* kísérletező kedve, s meg kell említenünk *Sz. Vécsei Irma, Gyenes István, Samodai József, Szabó András* és *Turóczi Mária* nevét is.

Kollégáink tehát örvendetes sikerrel szerepelnek, s alkotásaikkal jelentősen hozzájárulnak a helyi művészeti kultúra fejlesztéséhez.

Salamon Nándor

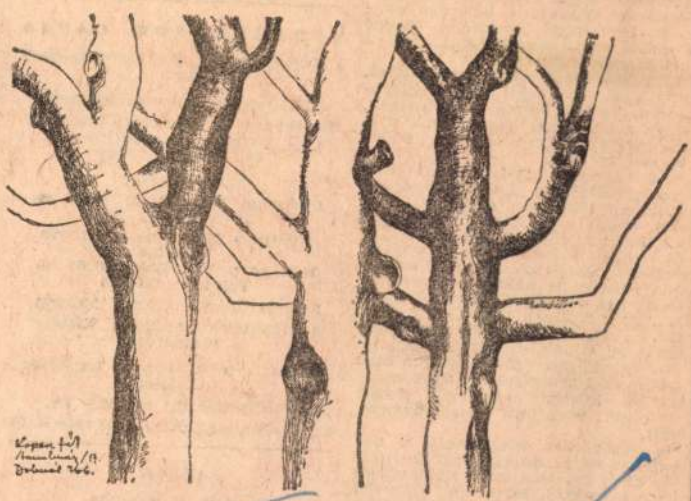

Dohnál Tibor: Kopasz fák

SAKK

56. SZ. FELADVÁNY
J. HARING
(Hága—Hollandia)

Matt 2 lépésben

A legutóbbi rovatban bemutatott kartársunktól származik mai feladványunk is. Témája abban rejlik, hogy világos lehetőséget ad sötétnek ellensakkok adására, a sötét ezzel kapcsolatos károsodásai azonban mégis mattra vezetnek. További témaszerű kísérőváltozatok (sötét védő lépéseivel világos vonalat nyit) teszik élvezetessé a bemutatott művet.

Második nemzetközi versenyünk mezőnye egyébként egyre gyarapodik. Teljes joggal remélhetjük, hogy a beérkező feladványok száma még nagyobb lesz, mint az első versenyen volt.

Az október 20-i számunkban szövegközlésben közreadott 54. sz. (Ojanen) feladvány megoldása: 1. Hf6, amely után három fenyegetés áll fenn: 2. Hg4, 2. Va5 és 2. Vh5. (A múlt rovatunkban elemezett Pepeljajeva-feladvány tehát ennyiben túltesz az elődön.) A védőlépésekre létrejövő új mattok: 1. . . ., Fd7: 2. Hd7:, 1. . . ., d3 2. Vb2, 1. . . ., f3, 2. Vh2. (Változatokban tehát az Ojanen-mű gazdagabb.)

A november 20-i számunkban közzétett Haring-feladvány sorszámának közlése elmaradt, tehát pótlandó: rovatunk 55. feladványa volt.

Decemberben megjelenik a november 7-i számunkban jelzett teljes bírói jelentés az I. nemzetközi versenyünkről. Mivel a jelentést csak korlátozott számban adjuk ki, kérjük azokat, akik igényt tartanak a megküldésére, jelezzék ezt rovatvezetőnknek (Siklósi Pál, Dunaújváros, Dunasor 1. fsz. 2.),

Hirdetések

HARMONIUM

javítása, romos felújítása — garanciával, zongorahangolás, javítás — vidékre leutazom. Hibás harmóniumot veszek. Szakiskolai végzettséggel. POKORNYI KÁROLY Újpest, Rózsa u. 59.

Kelet-németországi szülők tanulógyermekei Pest vagy környékbeli tanulókkal leveleznének. Nyelvi segítség is rendelkezésre áll. Érdeklődés »Nyári csere« jeligére a kiadóba.

Iskolák, politechnikai szakkörök részére mindenféle magyaros tájjellegű kézimunkát szállít. Szúrt sablon és festék kapható. Kutschi Ferencné, textilmintázó, kézimunka előnyomó, Csorna, Győr-Sopron megye.

Diáksapkát készítünk, javítunk! Sapkajelvénnyel, osztályjelző zsinórral, emblémával szolgálhatunk. Perczel Kalap- és Sapkaipar, Győr.

KI TUD RÓLA?

Keresem keresztanyámat, Nagy B. Lászlóné, sz. Kurucz Erzsébet tanítónőt. A háború idején láttam utoljára. Aki tud róla, kérem, értesítsen. **Salamonvári Mária, Újszilvási ÁG.**

PEDAGÓGUSOK LAPJA

a Pedagógusok Szakszervezetének lapja

Megjelenik havonta kétszer
Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
G. Tímár György

Szerkesztőség:
Budapest, VI. Gorkij fasor 20.
Telefon: 228–922

Kiadja a Népszava Lapkiadó Vállalat
Budapest, VII. Rákóczi út 54.
Telefon: 224–819

Felelős kiadó: Gábor Márton, a Népszava Lapkiadó Vállalat igazgatója

Terjeszti a Népszava Lapkiadó Vállalat

Előfizetési díj évi 18.– Ft
Csekkszámlaszám: 75 915 001—K. 95

66.3647

Athenaeum Nyomda Budapest

Felelős vezető: Soproni Béla igazgató

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dohnál Tibor

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1967 OKT – 7

1021

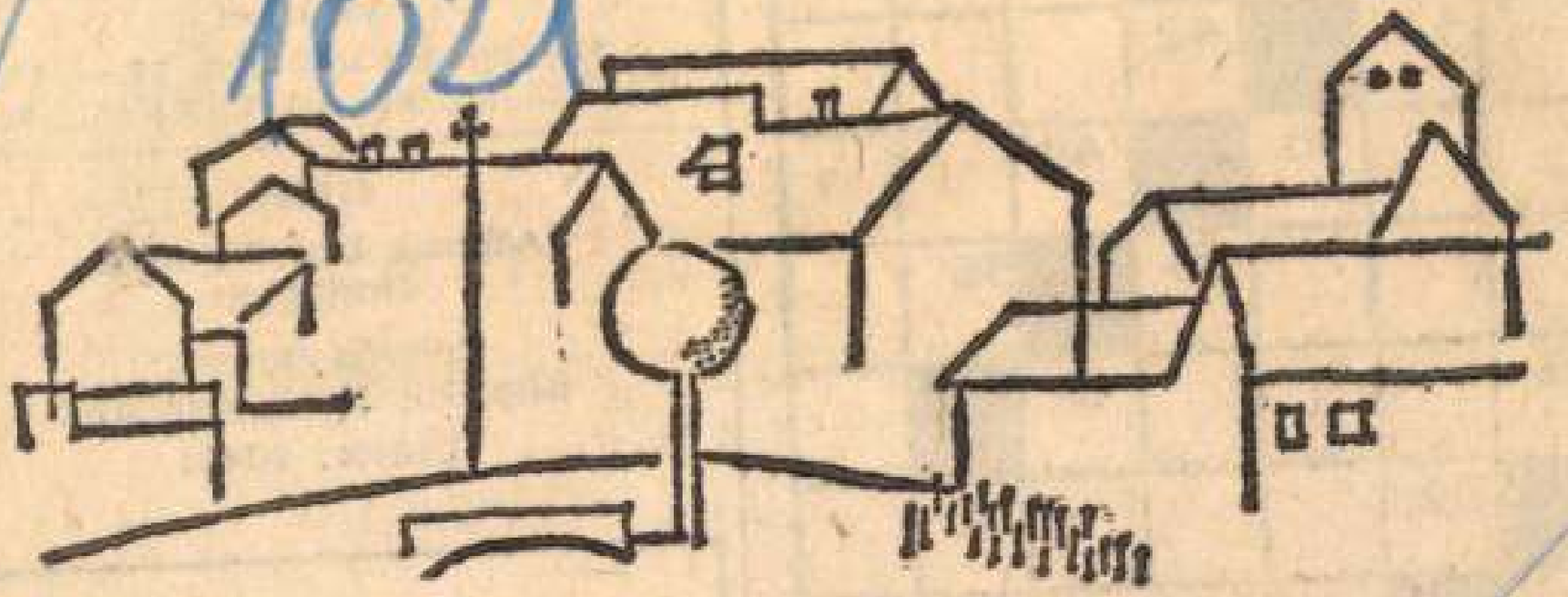

Dohnál Tibor: Füredi házak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-298, 188-307

PEDAGÓGUSOK LAPJA

va Lapkiadó
t
i 18,— Ft
915 001—K 85

yomda
t

ciclus vezető:
Soproni Béla igazgató
Index: 26 651

Me

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dohnál Tibor
KISALFÖLD
1967 OKT 8.

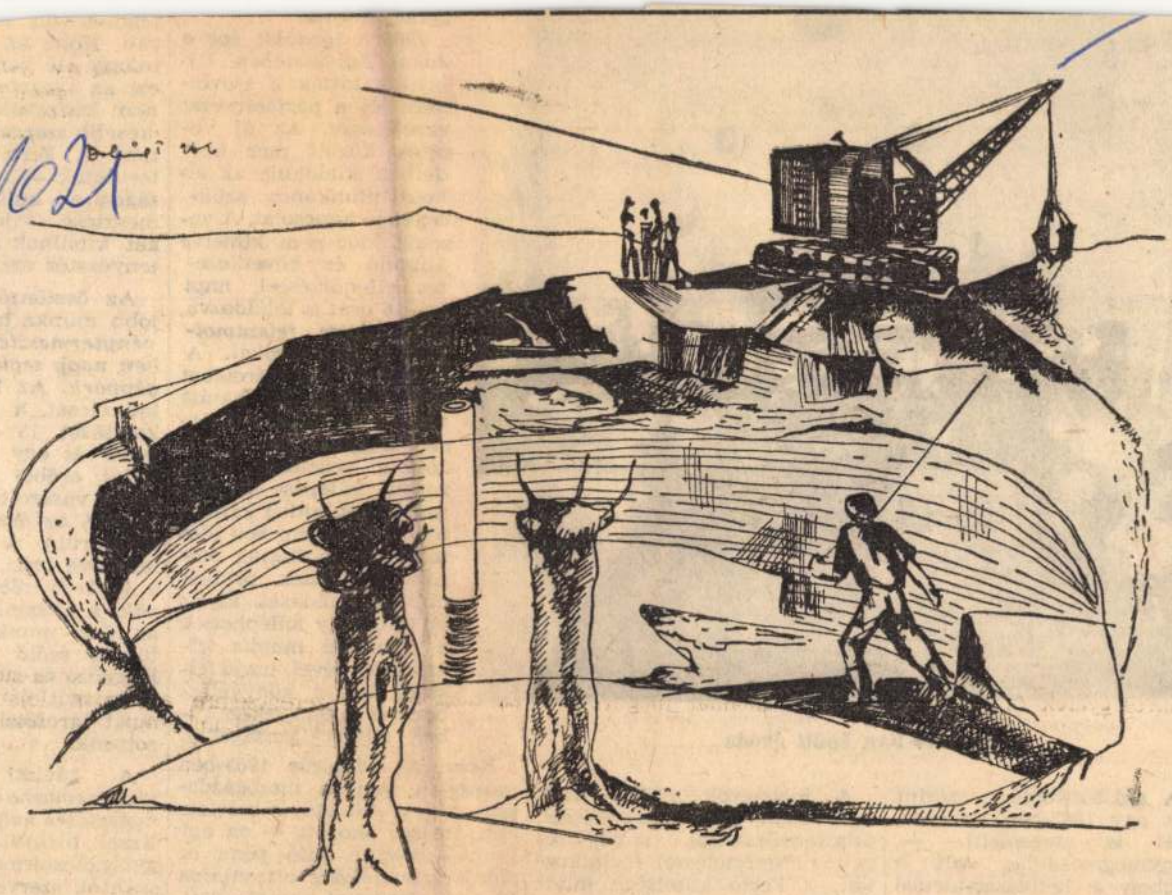

Dohnál Tibor kiállítása

A győri Kazinczy Gimnázium dísztermében nyílt meg egy hete Dohnál Tibor fiatal rajztanár első önálló kiállítása.

Néhány éve fejezte be tanulmányait a pécsi tanárképző főiskolán, azóta a győri Mayer Lajos iskolában tanít. Nevét már nemcsak képzőművész barátai, kollégái ismerik, „hivatalosan" is elismerést váltott ki: az idei megyei felszabadulási pályázaton „Falusi mementó" című olajképéért a második díjat kapta. Véleményem szerint a kiállításán is ez a legszínvonalasabb munkája.

Fiatal ember, fiatal művész, aki most indul a pályán. Keresi a „hangját", kísérletezik a kifejezési formákkal, lehetőségekkel. Olaj, tusrajz, linóleummetszet, rézkarc, monotípia között csipkenyomatot is találunk, s összevágott, helyesebben összeragasztott, képzőművészeti nyelven fogalmazott hangulatokat. (Legsikerültebbnek érzem a két Képtervet). Kifejező a játékos „gyerekrajzok"-ból és zárt, leegyszerűsített síkokba komponált öregasszony-alakból montírozott „Két nemzedék" című képe.

A téma és a megoldás puritán egyszerűségének összhangja ragad meg a „Kisvárosi emlék" című rézkarcán.

Őszi olaj-tájképei a legfestőibb színekben pompázó évszak hangulatát örökítik meg színhatásukban. De ha vázlatnak tekintem őket, akkor is kissé felületesen.

Most bemutatkozó művész, nem is lehet célunk kiforrott alkotásokat számonkérni tőle. De nagyobb elmélyülést, a mondanivaló gondosabb, érleltebb kifejezését — igen.

M. L.

Az 1960-ban épült óvoda

lye. A szájhagyomány szerint — ezt egy 1262-ben keltezett oklevél is megerősíti —, jobbágymegmozdulás volt a községben a hetivásár-tartási jog megvonása miatt. Beszél a szájhagyomány arról is, hogy Zsigmond király korában a fertőszéplaki jobbágyok *a dézsma megtagadásakor is a Halomdombra vonultak*, emi-

A jobbágyok a XII—XIV. században gabonatermeléssel, állattenyésztéssel, szőlő- és gyümölcstermeléssel foglalkoztak, a Fertő közelsége miatt jelentős volt a halászat is.

1742—1784 között a Fertő vízszintje rohamosan emelkedett, hatalmas területeket öntött el. *A termőterületek csökkenése csak fokozta az amúgy-*

sikat változtatta.

1965 a fordulat éve a Jókai Tsz életében. Újjáválasztották a szövetkezet és a pártszervezet vezetőségét. Az új vezetők között már kezdetben kialakult az alkotó munkához szükséges jó kapcsolat. A vezetők időt nem kímélve állandó és következetes ellenőrzéssel, napi 12—16 órát is feláldozva, *fokozatosan felszámolták a lazaságokat.* A tagságnak tett ígéreteket teljesítették. Jó hatást váltott ki a becsületesen dolgozó tagok között a vezetőség határozott fellépése a társadalmi tulajdon károsítóival szemben. Sok időt töltöttek a tagság között, segítették problémáik megoldását. Eljött az idő, hogy felléphettek a minőségi munka követelményével, majd felszámolták a könyvelésben és pénztárkezelésben feltárt lazaságokat.

Noha az időjárás 1965-ben mostohán bánt a mezőgazdasággal — a sok esőzés belvizeket, árvizet okozott — az egy munkaegységre jutó pénz *az előző esztendőkhöz viszonyítva kb. 10 forinttal emelkedett.* Zárszámadáskor megállapíthatták, hogy a vezetőség beváltotta ígéretét. Most már a tények beszéltek! Az 1965-ös *„szűk esztendőre"* gazdag év követ-

leadás volt ser-
rab. Noha az előző év
mázsa élő baromfit ad
ezt az ágazatot leépítjü
nem kifizetődő a tartás
mesebb szarvasmarhát
teni. A Fertő mellett
területek — ahol nem
ságos a kultúrnövény
mesztése — jó legelők
ket kínálnak a szarvasmarhatenyésztés számára.

Az ösztönző bérezés a még jobb munka biztosítéka. *A növénytermesztés fellendülésében nagy segítséget jelentett a géppark.* Az 1767 hold szántó művelését, a termények betakarítását 15 traktor, 14 pótkocsi és egy teherautó segíti. Saját erőből SzK—4-es kombájnt vásároltunk. (Számítások szerint az ára két éven belül megtérül.) A saját kombájn lehetővé teszi, hogy *az aratást a legkedvezőbb időben végezzük,* s időben el lehet kezdeni az őszi munkákat. Gépesítettük a szőlő feldolgozását is. Bogyózó és zúzógépeket, cefreszivattyút és 270 hektoliter must tárolásához hordót vásároltunk.

A távlati tervekben *a szarvasmarha- és a sertéstenyésztésre helyezzük a fő súlyt.* Ezzel biztosítjuk a szőlő- és gyümölcstermő területek, a szántók szervestrágya szükségletét. A növénytermesztés fő profilja *a takarmánytermesztés* lesz, hogy a növekvő állatállományt megfelelően elláthassuk. Gabonából csak a legszükségesebbet kívánjuk ter-

már elkészült. Az alma
gatása, az alma és a szől
portra való csomagolása
munkalehetőséget biztos
jövőben. Ha sikerül a
gyárral közös üzemi ko
szerveznünk, akkor egy
kertészetet is létesítünk
dolgos kéznek ad ez
munkát. A nagy idegen
lor...a való tekintettel
nyitását tervezzük.

Napjainkban sok emb
ad kenyeret az *Észak-d*
túli Tégla- és Cserépipari
lalat fertőszéplaki tele
gyár 1880-ban épült. A f
badulászkor főidényben 80
főt foglalkoztattak, terme
évi 7 millió tégla volt. A
lagyárat 1948. március
államosították. Első gyár
tője *id. Nagy Lajos* volt,
óta *Endrei Rudolf*, volt
munkás vezeti. 1964-ben
munkás dolgozott, 16
téglát és 7 millió cse
gyártott. A nehéz fizikai
kát gépesítéssel, a mind
dernebb munkakörülmé
megvalósításával igyeke
megkönnyíteni. A munk
napi 6—8 órát dolgoznak
vonta 1500—2000 forintot
resnek.

Dohnál Tibor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1968 DEC 15

1021 *Hold és torony*

Dohnál Tibor rajza

Veszprém me

Néhány szó az együttműködésről

Évről évre a szakszervezet megyei bizottságával közösen határozzuk meg az oktató-nevelő munkára vonatkozó célkitűzéseinket, terveinket. Gyakorlattá vált, hogy tanévenként két alkalommal értekezünk a járási, városi művelődésügyi osztályvezeTa

Megyei bizottságunk évről-évre megszervezi a „Nevelők Akadémiáját". Az a cél vezet bennünket, hogy előadás formában pedagógiai továbbképzési alkalmat biztosítsunk az oktatásügy különböző területein dolgozó nevelőknek.

Az idén általános és középiskolai igazgatók, vezető óvónők, valamint gyógypedagógiai iskolák nevelői és a felnőttoktatásban dolgozók részére rendeztünk előadást.

Dohnál Tibor

Holóköri templom c. képe (ekl.)

szerepel a győri műcsarnokban az alábbi tárlaton

M. I.: Megyei őszi tárlat

Kisalföld 1908 XI. 12

Dohnál Tibor
festő

M.D.4

„A távozó" (repro)

Lesonce Miklós: A Stúdió festői
Művészet, 1969. január – 24 lap

M.D.4

Dohnál Tibor
festő

A távozó "cimü müvet
" mutatta be a tárlaton.

Losonci Miklós: A Stúdió festőr
Művészet, 1969. január - 24 lap.

Dohnál Tibor

Festménye díjat nyert a Fiatal Mű. Studiója kiállításán a Műcsarnokban

Marosi László: Jubilált a Studió

Kisalföld 1969 II. 4.

Dohnál Tibor

Rituális tánc (i képe jeml.) szerepel a győri őszi tárlaton

Gres hitály: Ének-dunántuli kiállítások

Népművelés 1969 I. n. 41 old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

Dohnál Tibor

1969 SZEP 22.

1021

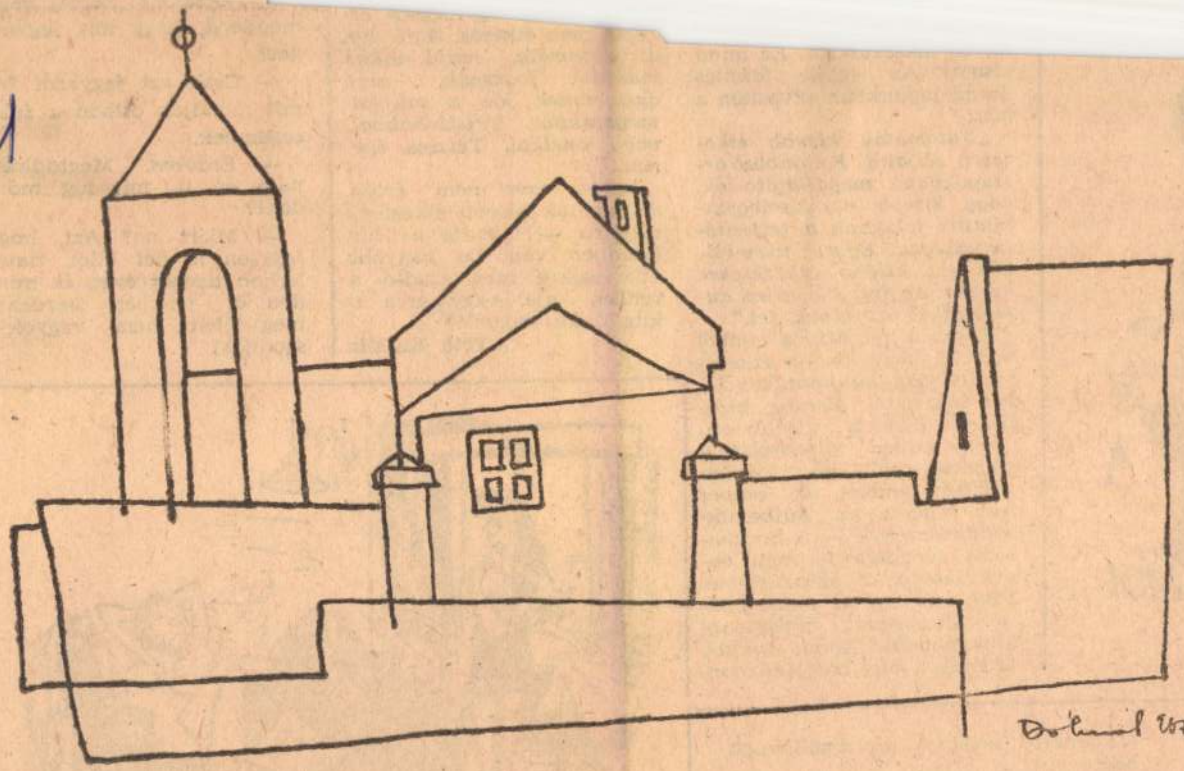

Dohnál Tibor: HÁZAK

semmi! Az egyik textiles üzemi lapunkban olvastam a hírt:

„Automaták kisebb étkezések céljaira. Különböző országokban megállapították, hogy kisebb munkamegszakítások fokozzák a teljesítőképességet. Egyes üzemekben ezt kisebb étkezésekre használják fel, s e célra automatákat szerelnek fel."

Ennyi a hír. Már a címből kiderül, hogy kisebb étkezések céljára automatákat lehet használni. Persze, bizonyára csak a kisebbeket, *nem szabad túlterhelni a gyomrot*, különösen kezdeti időkben, amikor az ember még nincsen az automataevéshez szokva — A hír második mondata teljesen épnek látszik, a szenzációnak még csak nyoma sincs benne. Megszokott, hétköznapi állítómondat. Annál inkább érdekes a hírt befejező mon-

kezés nem étkezés. *A fő étel az automata, majd utána második fogásnak, vagy desszertnek jön a munkamegszakítás. Tejszínhabbal, vagy anélkül. Tetszés szerint.*

Egyet azért nem értek. Automaták kisebb étkezések céljaira — mondja a hír. Rendben van. De nagyobb étkezésekre megmarad-e a rendes kaja, vagy arra is kitalálnak valamit?

Tóth Katalin

lodjon üzenet evet, és minden öt percben kérdezze meg tőlem: nem vagyok-e szomjas?

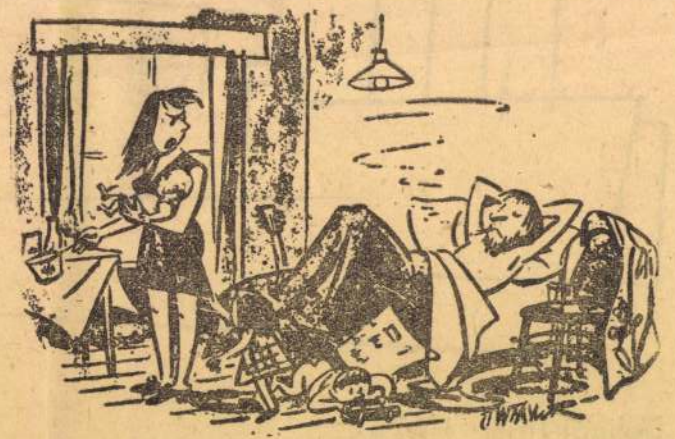

— De sajnálom azt a lányt, aki majd a feleséged

tűz-
rabot
Zsiga
onon

telefonált Tercsinek, az unokahúgának.

— Tercsikém, kolbászt kaptam Mezősoponyáról.

Sikitás. Mennyit kaphatok? Két kiló nyolcvanat. Azonnal futárt küldök érte, százhatvannyolc forinttal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dohnál Tibor

IFJÚ
KOMMUNISTA

1968 JÚN

néhány
után, amikor gaz-
kekre hivatkozva gördít-
akadályt a KISZ munkatár-

1021

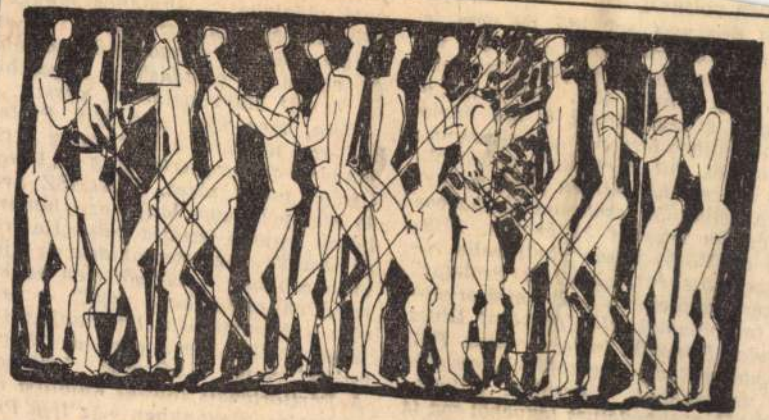

Dohnál Tibor: FAÜLTETŐK

26

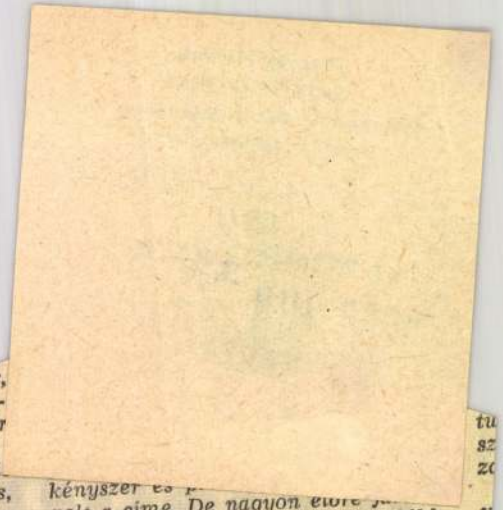

... már,
...et? ... azaz-
... csak ... — s már
...ben voltunk.

Két óra nem sok idő, de nem i... tudom hányszor kérte: még ezt is, még azt is jegyezzem fel, hisz' nem írta meg. Tűzbe jött, áthevült a hangja, s szüntelenül a ma égető problémáihoz tért vissza, amik nyugtalanítják. Ott, mellette megpróbáltam elképzelni: milyen fiatalos, hirtelen lelkesülő, szókimondó, harcos egyéniség lehetett 23 évesen. 1919-ben a „Vörös Újság" kulturális rovatvezetőjeként, „Az Ifjú Proletár" főszerkesztőjeként, s az agitátorképző tanfolyamok előadójaként: Illyés Gyula, Horváth Imre, Ignotus Pál, Bogdány Rózsi és a többiek mozgalmi tanáraként. Típusából, lelkesedéséből, szenvedélyes lényéből ma is szuggesztivitás árad. Nem csodálkozom, hogy nagyon szerették, tisztelték mindig a fiatalok. Nem „bölcs" óhajt lenni közöttük, hanem har-

kényszer és ... volt a címe. De nagyon előre ... én ebben az előadásban. Legalább tíz évvel! Marx hatására, persze ...

Újra, meg újra „Az Ifjú Proletár"-ra tereltem a szót, mely 1919. január 7-től augusztus 3-ig a „Vörös Újság" méltó társa, a KIMSZ heti 40 ezer példányos lapja, az ifjúmunkások legjobb barátja volt. „Harcolt és tanított ... és megmutatta az ifjúmunkásoknak a könyörtelen és kíméletlen osztályharc útját" — írta róla a Kommunista Ifjúmunkás Internacionálé „Die Jugend der Revolution" című kiadványa 1921-ben. A Párttörténeti Intézet kutatója így méltatja: „Hazánkban »Az Ifjú Proletár« volt az első, fiatalok számára készült kommunista újság, amely tömegméretekben kezdte terjeszteni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1968 ÁPR 20

1021 Dohnál Tibor

Dohnál Tibor: Szőnyeg-terv

„Iskola és Élet”

A fiatalság örvendetes helytörténeti érdeklődéséről és önálló kutatómunkájáról tanúskodik az Ifjúság és Élet című kis füzet, amely a *békéscsabai Rózsa Ferenc gimnázium diákjainak helytörténeti dolgozatait* tartalmazza. A történelmi

UNESCO-felmére

Az UNESCO hivatalos lapja, az Le COURIER egyik cikkében foglalkozik az afrikai kontinens könyvkiadási helyzetével, problémáival.

Afrikában *a könyv iránti kereslet az oktatás fejlődésével és az írástudatlanság felszámolásával párhuzamosan alakul, ez viszont szoros kapcsolatban áll az egyes országok gazdasági haladásával.* Az UNESCO szakértői szerint e

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

Dohnál Tibor

1963 JUL 14

1021

DOHNÁL TIBOR: PARASZTOK

Az Inter Euro vízió határán

Alighanem ez a legmagasabban lévő munkahely a megyében: 400 méterrel a tenger színe felett.

Kilenc éve ilyenkor már dolgoztak a kőművesek, Sopron társadalmi munkásai és a posta szakemberei, hogy a Károly-kilátón mielőbb elkészüljön a tv-adóállomás, amely jó minőségű képet közvetít a városnak és környékének. 1959 karácsonyán a soproni adó működni kezdett a 9-es csatornán.

Nemcsak a legmagasabb, a legkisebb munkahelyek egyike is. A kilátó második emeletén *Vlasich János* állomásvezető háromszor három méteres szobája egyúttal a tanterem szerepét is ellátja; a földszintes adóépület harminc négyzetméteres helyiségét az erősítők, az aggregátor és a konyha között osztották fel. Az ebédet, ivó- és mosdóvizet gépkocsival szállítják ide: télen szánkóval, olykor, ha nagy a hó, a honvédség segítségével. Az adót kilenc évvel ezelőtt ideiglenesnek szánták. De az sok képét (a sakktáblát) itt helyben állítják elő, a hangot saját konstrukciójú vevőjükkel veszik — és sugározzák az üzletek, szervizek részére.

Babonás mérkőzések

Műszakonként két-két technikus dolgozik az adóban. A 24 óra szolgálatot 48 óra szabad idő követi. De nehéz nap ez a 24 óra, nagy figyelmet, gyorsaságot, határozottságot, állandó fizikai és szellemi készenlétet kíván. (Éjjel is csupán 3—3 órát alhatnak felváltva.) Ha nincs műsor, a méréseket végzik Budapesttel, Béccsel, Kab-heggyel, és közvetítik a pesti stúdióba a nyugatról érkező híradókat, hírösszefoglalókat. Így a legtöbb eseményt hamarabb látják mint például a Tv-híradó nézői.

Mitől tartanak leginkább? A labdarúgó-mérkőzésektől mindegyikük „fél". Lehet, hogy már csak babona, de nincs az az alapos karbantartás — mondják —, ami sem merül fel, csupán egykori szakmája iránt érez némi nosztalgiát. Az állomás fiatal vezetőjének tízéves a villamosmérnöki diplomája, de azóta tanul egyfolytában. A ma széles körben alkalmazott tranzisztornak akkor csak az elmélete volt ismerős. Most a mérnöktovábbképzésen a színes tvvel foglalkoznak.

Hatlábú torony

A kilátótól négy-ötszáz méterre a Daloshegyen épül az új tv-torony.

Terveit a MÉLYÉPTERV és a POTI készítette. A százharmincöt méter magas, öt méter átmérőjű vasbeton hengeren 39 méteres acélantenna áll majd. Körülbelül 6000 köbméter betont építenek bele, a gépészeti berendezésekkel együtt körülbelül 20 millió forintba kerül. A soproni városképnek egyedülálló látványossága lesz: a hatalmas építmény nem tömbalapon áll — mint az ország többi tv-tornya —,

A rá

Rábacsanak, rége
Csanak, a fennmar
emlékek tanúsága
alapítása óta a gyö
ség birtokához tar
kói 1848-ig a püsp
gyai voltak. A pü
desuraság állandós
godt és aránylag
fejlődési lehetősége
tott számukra, min
az állandóan vi
garázda és zsarnok
lági földesurak jobb
gálata volt.

A jobbágyságn
vető 48-as forrada
badságharcában r
csanaki honvédek
zenkettő nevét ism
szabadságharc leve
vető önkényuralom
báltatásai, az egym
elemi csapások, tű
lerajárvány, nagy
nére a csanaki n

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VALÓSÁG

1968 [illegible]

1021

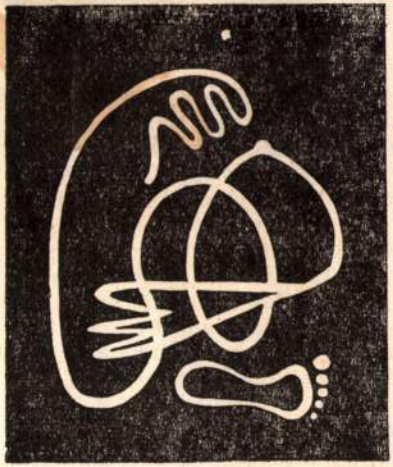

Dohnál Tibor

Dohnál Tibor: Kuporgó

tezzük tovább, ismertetésük és caloratuk a szoci
ára tartozik. Mi csupán azt kívántuk jelezni, hogy Ge
t tekinti fő ellenfelének, s ez döntő hatással van egész
kálására.

Hasonlóképpen szembeötlőek a gehleni antropológia
xista antropológiája számára. Fentebb láttuk konkrét i
bennünket nem a nyugatnémet szellemi élet antimarxi
orban, hanem azok a tanulságok, amelyek a gehleni an
zok kudarcából levonhatók és a polgári antropológiára á
lőtt megmutatkozik valamennyi polgári antropológia a
kiindulópontja, amikor tárgyukat az emberi lényegben
vizsgálat szükségképp az egyedből indul ki, s abból ab
r „természetére", ami sohasem lehet más, mint a társada
zított természeti absztrakciója. A társadalmilag-történelmileg adott ember lényeg
nészetisége" csak történelem feletti metafizikához vezethet, s semmiképpen sem
tropologizmus és historizmus hagyományos ellentétének feloldásához.

Ezt az ellentétet a marxi filozófia oldotta fel, azzal, hogy az ember lényegét nem
duális és belső, hanem szociális és külső lényegként értelmezte. Ebből viszont
k az a következtetés is, hogy az antropológiának mint az emberről szóló általá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

1968 JUN 26

Palásthy

ORSZÁGOS DÍJ. A Fiatal Művészek Stúdiója figurális kompozíció pályázatán ötezer forintos díjat nyert Dohnál Tibor győri festőművész Távozó című képével. A művet a Művelődésügyi Minisztérium megvásárolta.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

1963 MÁJ 12.

— **Dohnál Tibor** rajztanár-festőművész mutatja be képeit a tanítójelölteknek, a győri Tanítóképző Intézet ifjúsági klubjában holnap este.

1021

Dohnál

Tibor

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPKIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 SEP 18

Dohnál Tibor

KISALFÖLD

Győr

vele 1021

FALUSI MEMENTÓ címmel nyílik kiállítás vasárnap délelőtt 11 órakor Dohnái Tibor festőművész műveiből a győri műcsarnokban.

Dohnál Tibor

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

JELENKOR

Pécs

1969 NOV

102

A Győri Műcsarnokban szeptember 21-én nyílt meg Dohnál Tibor festőművész Falusi memento c. kiállítása. – Az esztergomi Petőfi Sándor Művelődési Házban október 4-től Kaposi Endre művei kerültek bemutatásra.

1056

MDK

Dohnál Tibor

Kiállitási kritika

Kisalföld 1968 juni 11.

Dohnál Tibor

Városi ábrázolásai : Kisvárosi emlék
Külvárosi este

Konstruktív kompozíció, szürrealisztikus elemek / Holdas táj figurával, Aranyaső / Anyaság - monotípia.
„Képtev" - repr.

Kerekes Imre : Rajzok és képek. Dohnál Tibor kiál. Győrben.
Rajztanitás 1968. 1.sz. 27.l.

Dohnál Tibor

Néhány éve végzett a Pécsi Tanárképző Főiskolán.
30 művét kiállította.
Ihletői: Győr, az erdélyi népművészet, szigethözi, rábaközi parasztéket.
Témája a falu és város ellentéte.
Megyei pályadíjat nyert „Faluzi memento"-ja

Kerekes Imre: Rajzok és képek. Dohnál Tibor kiál. Győrben.

Rajztanítás 1968. 1.sz. 27.1.

Dalmáti Tibor

Emlékre

Bojár Iván: Kiállítások-Kiállítása
Magyar Hírlap, Bp. 1970. már. 10.

Dohnál Tibor
grafikus

Fiatal pécsi grafikus.

Rajza Repr.

Telenkov, Pécs 1970. I. 80.

Dohnál Tibor festő

A győri műcsarnokban

Kiállítása nyílt

G.B.: Kulturális Krónika

Kisalföld 1970 I. 4

Dohnál Tibor
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD
Győr

1969 SEP 23

1021

VASÁRNAP DÉLELŐTT nyílt meg a győri műcsarnokban Dohnál Tibor festőművész kiállítása. A linómetszet címe: Bánfalvi utca.

encse

E – T. Építők (1:0)

Nagy 15 méterre a kaputól lövésre szánta el magát. Pattogó labdája a vendégek kapusától Hancz elé pattant, aki ballal nagy erővel lőtt a hálóba. 2:0. (Nagy kapushiba volt!) A második gól után feljavultak a vendégek, gólt mégis Kapuvár szerzett. A 70. percben jobb oldali szabadrúgás után Böcskei faképnél hagyta a védőket, az alapvonaltól az ötösre ívelte a labdát, amit Szabó, a kapus lába között kapásból lőtt a hálóba. 3:0. A mérkőzés vége felé a hazaiak inkább védekezésre fordítottak nagyobb gondot.

A látottak alapján a döntetlen eredmény igazságosabb lett volna. Ritkán fordult elő, hogy a kapuvári csapat a kínálkozó gólhelyzeteket százszázalékosan értékesíteni tudja. Most ez történt. A kapuvári csapatból Magyar, Jakab, Horváth J. és Szabó játékát dicsérhetjük. — Pető —

Változatos ki

MOFÉM VASAS – RÁKÓCZI 1:1 (1:0)

Mosonmagyaróvár, 300 néző, vezette: Vajda.

Szép számú közönség előtt került sorra a mérkőzés, amelyen a hazaiak a következő összeállításban szerepeltek:

Fekete — Rácz, Mester, Hajszán — Orbán, Süle — Koleszár, Elek (Leipold), Komjáti, Nagy, Mozsolits. Edző: Gremola Ferenc.

Az első támadást a vendégek vezették, Tambor két remek csel után fölélőtt. Változatos játék után a 26. percben vezetést szerzett a MOFÉM: **Rácz ívelt be nagyszerűen egy szabadrúgást a közepre, s a jókor érkező Koleszár fejéről a hálóba vágódott a labda. 1:0.** Percenként került hol az egyik, hol a másik kapu veszélybe, de gól a szünetig már nem esett.

Szünet után egyre veszélyesebben támadott a Rákóczi, az iram egyre fokozódott. Pillanatonként változott a játék képe. A 70. percben Holánszky nagyszerűen játszotta magát tisztára, de a tizenegyes pontról magasan fölélőtte a labdát. Egyenlítési alkalom volt. A hazai védők óriási munkát végeztek, s mám-már úgy látszott, hogy sikerül tartani az egygólos előnyt, amikor **a 88. percben újabb támadást vezettek a vendégek, s Tambor jó labdáját Czakler vágta a kapuba. 1:1.**

Rendkívül jó iramú, változatos mérkőzést vívott egymással a két csapat, mind a két csapat játékosait csak dicsérni lehet. A vendégek rendkívül finoman, ötletesen játszottak, s különösen a második félidőben kiemelkedően. A hazai csapat is nagyszerűen játszott. Balszerencséjükre a vendégek egyenlítő gólja a 88. percben esett. A hazai csapatból Feketével az élen a védelem és a fedezetpár játékát kell elsősorban megdicsérnünk, a csatársor már nem volt olyan jó, mint a hátsó alakzatok. A vendégeknél úgyszólván minden játékos jó teljesítményt nyújtott, talán kiemelkedett valamennyi játékos közül a balszélső Tambor, aki a mezőny legjobbja is volt. Sz. A.

Színes, jó iramú erőpróba

1021

Dohnál Tibor

DOHNÁL TIBOR rajza

a házak
mint bolond tö
ugrálnak
piros sapkájuk

Víz lesz a kékl
a sziklából fel

emelkedem.

Bábu zuhan
lefelé

nem látom
é r z e m
mikor földet

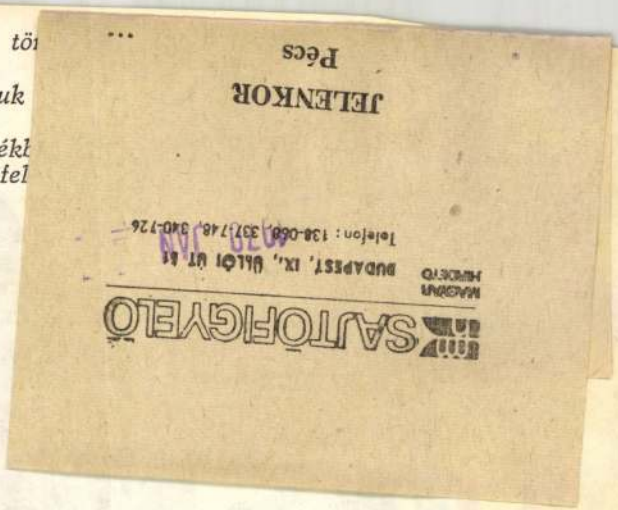

Anyád

Ha a tárgyak szemével
néznéd magad:
elborzadnál
ha mások szemével:
elköltöznél a vidékről

ha anyád szemével tudnál
önmagadba nézni
visszajönnél

Dohnál Tibor

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖZNEVELÉS
Budapest

1970 3

1021

Dohnál Tibor rajza

hető távolságban van — maguk a pedagógusok.

Egyesek bérét növelik a túlórák, a helyettesítések. *1968-ban 375 849 helyettesítési és túlóra volt. Ennek forint értéke: 5 862 885.* Egy nevelőre átlagban heti 3 többlet óra és havi 190,— Ft többletdíj jutott. A helyettesítési és túlórákat a nevelőhiány és az a körülmény okozza, hogy annyiféle az ellátatlan óra, hogy azokat nem lehet egy nevelőre bízni. Emelhetik egyes nevelők jövedelmét a magántanítványok óradíjai és az

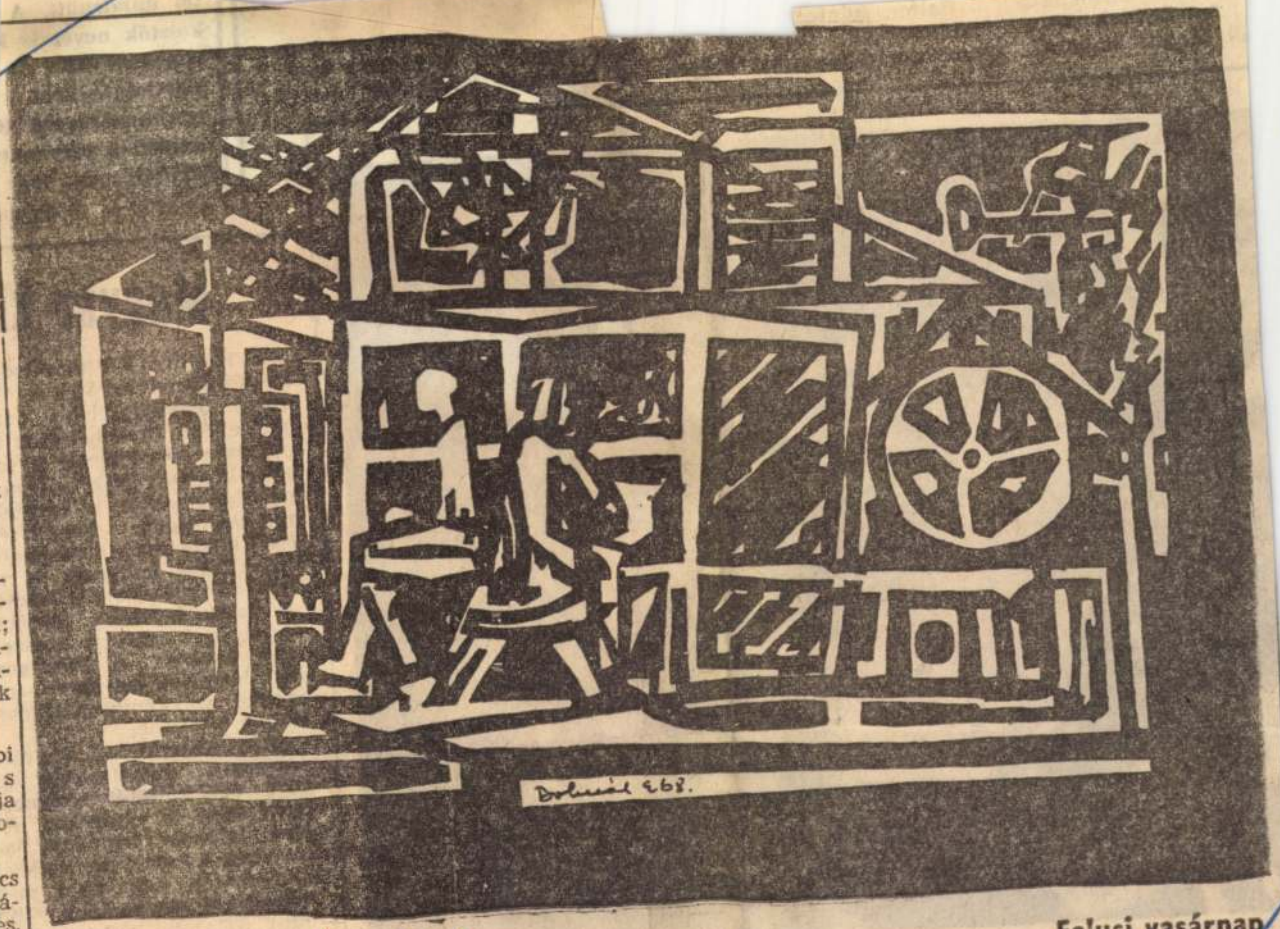

Falusi vasárnap

Dohnál Tibor:

1021

és vették birtokukba
Szomszédok lettek
ól idegen emberek.

Balfon minteg
nemzetiségű „ősiakos" él,
csaknem 300-an ott szület-

érkezett a kép: a város egyik népi ének- és tánckara Leninről szóló kantátát ad elő

munkál
fel mindenütt. A

r kö

kereskede
ából a fol
lébb pon
nél több k
lnek a ma
ok műfajú,
a legújab
témakóréi
nk mindenüt
érdeklő... tenek, és je
lentős üzleti sikert is hozna
— mint legutóbb, októbe
elején a frankfurti nemzet
közi vásáron. A következ
idei bemutató-anyagot nem-
zetközi szakkönyv-kiállításra
küldik Szófiába.

Már elkészült a Kultúra
részvételi menetrendje az
1970. évi külföldi könyvbe-
mutatókon és vásárokon Az
első jelentős esemény ja-
nuárban a kairói nemzetközi
könyvvásár lesz, ahol már
másodjára szerepelnek több
mint félezres válogatásban
magyar könyvek, folyóiratok.
Márciusra Brüsszelbe van
meghívása a Kultúrának.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
KISALFÖLD
Győr
1961 OKT 26

Jobnál Tibor

„Falusi memento" c. képe második díjat kapott a felszabadulási pályázaton.

Kisalföld 1967. aug. 10.

Dohnál Tibor: Munkába menők

SZOVJET TISZT:
Ezt otthon is
megtalálhatja ve
(a lehetőhez fordul
Tessék itt az ábra

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD 23

IRODAGÉPEKET

keresünk megvételre (normál és hosszú kocsis író-, villamos és kézi összeadó- és szorzógépeket) közülettől és magánosoktól.
Esetleg huzamosabb időpontra bérbe vennénk.
Értesítést és címet kérjük 53-40 telefonon leadni.
ÉBGV. Kisalföldi Gyára Győr, Reptér.

Értesítjük az érdekelteket,
hogy a győri új köztemetőben
a templomi kriptákhoz hasonló

kriptákat építését tervezzük.

A tervek elkészítéséhez szükséges
az igények felmérése.
Kérjük az érdekelteket, hogy

igényeiket

név és lakcím feltüntetésével levelezőlapon
a Temetkezési Vállalathoz, Győr, Szövetség utca 12.
jelentsék be.
Temetkezési Vállalat.

ADÁS-VÉTEL

Hálószobabútor, rekamié, garnitúra, kombinált szekrény, ágybetétek eladók. Győr, Kisfaludy u. 25., Korsósné.

Háromlángos, zománcozott gáztűzhely 1200 Ft-ért eladó. Győr, Kálvária u. 22/c.

Rövid páncéltőkés, kereszthúros bécsi zongora igényesnek eladó. Győr, Radnóti M. u. 18., I. emelet 4.

Pannónia motorkerékpár igényesnek eladó. Győr, Rozgonyi u. 37.

Skoda 445-ös személygépkocsi eladó. Érdeklődés: Vaszar, János-major, Kisbán.

Fiat 600-as kitűnő állapotban sürgősen eladó. Mosonmagyaróvár, Rév u. 28., telefon: 69-07, 68-07.

Cseréptetős, nagyméretű pajta lebontásra eladó. Érdeklődés: Fertőboz 73.

Régi levelezést vennék. „Bélyeggyűjtő" jeligére a Kisalföld szerkesztőségébe, Sopron, Előkapu 11.

Sopron, Bánfalvi u. 180.

Kitűnő állapotban, régebb kiadású Opel gépkocsi 10 000 Ft-ért sürgősen eladó. Cím: Esztergom-Szentgyörgymező, Dózsa tér 4.

Wartburg 900-as kitűnő állapotban eladó. Győr, Ady Endre u. 15.

Páncéltőkés „Mignon" zongora eladó. Cím: dr. Németh Imréné, Győr, Zrínyi u. 30.

Zongora kiadó, esetleg eladó. Cím: Mosonmagyaróvár, Lenin út 223., emelet.

Teleszkópozott 250 cm³-es DKV eladó. Győr, Köztemető u. 2.

Sürgősen eladó áron alul prima 250-es Sport Simson és 0,5-ös Jáwa Ideál bejáratva. Ezenkívül új vas garázsajtó és ablakok eladók. Cím: Mosonmagyaróvár, Kossuth L. u. 61.

Jó állapotban levő 350-es IZS eladó. Mosonmagyaróvár, Lenin u. 68.

Trabant Combi 500-as, kifogástalan állapotban eladó. Lengyel Gyula, Szil.

adó. Győr, Botond 4., fszt. 1.

Danuvia motorkerék pár jó karban eladó Győr, Rozgonyi u. 14.

601-es Trabant eladó Győr, Szövő u. 21.

Moszkvics 407-es 44 000 km-el eladó. Pér, Fő u. 61., Szabó.

INGATLAN

Felsőlöverekben autóút mellett telek eladó. Ugyanott fenyőfa is eladó. Érdeklődni lehet: Sopron, Felsőlöver út 38. alatt.

Csornán, két-háromszobás különálló házat vennék készpénzért 200 000-ig. Ajánlatokat: Győr, Bartók Béla u. 23., II. 9., Horváth Gyula.

Balatonlellén, vízhez, állomáshoz közel szoba-konyhás ház eladó. Azonnal beköltözhető. Érdeklődés: Olaszy József, Kapuvár, Kórház u.

Eladó 340 négyszögöl szőlő-gyümölcsös, esetleg termással is. Győrszentiván, Nagyhegy 16-ban. Érdeklődés: Győr, Amade László út 6.

Lebontható, 13 méteres istálló eladó prima tetőszerkezettel, Mosonmagyaróvár, Lenin út 306.

LAKÁSCSERE

Elcserélném másfél szobás, III. emeleti központi fűtéses lakásomat nagyobbra. Megtekinthető: délután 4—6-ig. Győr, Álmos u. 15., III. 1.

VEGYES

Fiatal házaspár bútorozott vagy bútorozatlan albérleti szobát keres Győrött. Grünwald, Győr, Vas Gereben út 22.

Kiemelt budapesti állandó munkára teljesítménybéres, jó kereseti lehetőséggel kőműves **műveseket,** kőműves

albérletet

kétszobás, bútorozott

fürdőszoba-használattal, feltételek Győrött

albérlet

Albérlet

Belváros

vagy Gyárvár

Ajánlatokat:

VKV Fővállalkozás, Budapest IX., Zsil u. 1. címre kérjük.

munkásokat munkahelyre belépésre alkalmazz ÉVM. Gyárkémén Kazán-, Kemenceépítő Vállalat, Győr, Szeszgyár u. 4.

ÁRAMSZÜNET

Az Áramszolgáltató V. közli, hogy Győrött, Gyárvárosban f. hó 23-án, 6.30—13 óráig az alábbi utcákban áramszünet lesz: Tompa — Puskás T. — Toldi u.-tól a Tompa u.-ig — Madách — Bólyai F. — Baiza — Szigetvári — Nagy S. u. 8. számtól kifelé az ipar utcai új bérházak.

A Bábolnai Állami Gazdaság augusztus 20-án lovasbemutatókkal egybekötött lóeladást rendez. Eladásra kerül kb. 50 db angol telivér, magyar félvérlipicai és arab fajtájú 1—10 éves korú, hátas sport- és tenyészhasznosítású, vegyes ivarú

1021

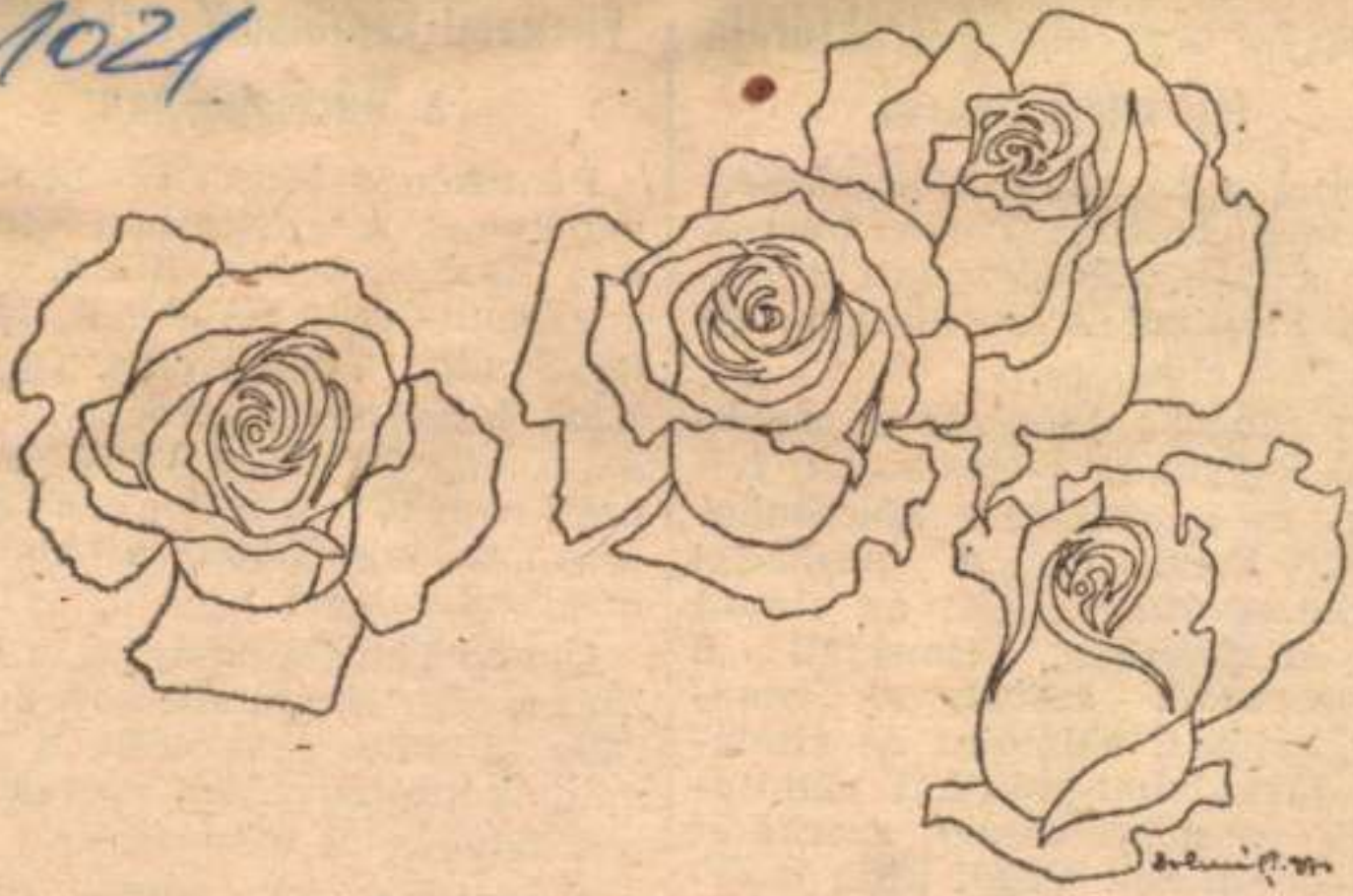

DOHNÁL TIBOR RAJZA

Dohnál Tibor

A magyar népgazdasá
fejlesztési ir

címmel a *Kossuth*
nál megjelent *dr. T*
nak, az MSZMP Kö
sága Politikai Akad
hangzott előadása.

Az előadás tisztá
túra fogalmát, a g
lődés és a struktúr
tását. Felvázolja
szerkezet átalakulás
negyedszázadban,
közgazdasági szabá
szer hatását, valami
nos társadalmi-polit
zések és a gazdasá
kölcsönhatását. Végi
ötéves terv struk
programjaira, s ism
dasági szerkezet fol
alakulásának feltétel

1971 MÁJ 14

NÉPSZABADSÁG

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 17

KÖZNEVELÉS
Budapest

1021

Dohnál Tibor rajza

Dohnde Tibor

folyamos általános iskola és a hagyományos hat évfolyamos népiskola bizonyos eredményeit. Az Oktatásügyi Főigazgatóság egyik vezető hivatalnoka, nyilván meghökkenve a szakmai zsargontól, amelyben a szóbeli beszámoló és a benyújtott jelentés fogalmazódott, megjegyezte: „Tudom: föl kell derítenünk, hogyan működik a kétféle iskolatípus, de — muszáj ezt ilyen tudományosan?"

Azt hiszem, a kutatásnak a svéd iskolareformban betöltött jelentős szerepe miatt kértek föl: ismertessem, hogyan teremtettünk kapcsolatot a neveléstudományi és

1021

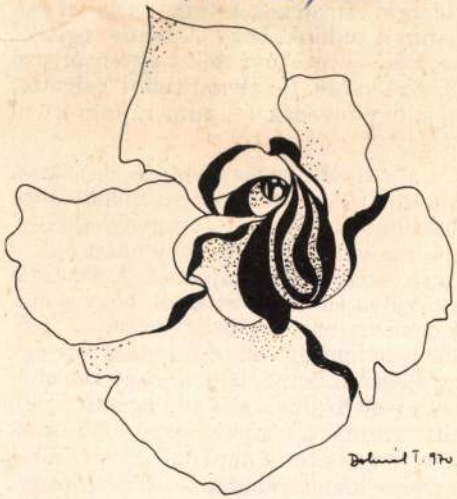

Dohnál Tibor

Dohnál Tibor: Rózsák

... lekikáns adató...
hanem az, aki koponyavarratainak már-
mindent az agyába tömött, ami önmagáb
Mit tudhatunk meg Marilyn Monroe-ról, h
tével beérjük? S mit a Parlamentről, ha c
épült? Valóban megilleti az országos rajon
kiskatonát? Tisztelem, mert magam nem
amit senki más. Úgy gondolkodom — tév
senki.

Ez nem individualizmus. Még csak n
kívánom, lenne jobb a memóriám.) Csupán
annak, hogy a lényeg helyett a lényeg *kör*
jem. A *Röpülj páva* adásai után arról is vé
verseny *alkalma* élesztette fel a falusiakbar
micsoda? műsor szünetében örömest hallga
sorban megkívánt észjárás a gondolkodás
mást ne mondjak: a sejtés, a kétely, de mé
gondolatmenetnek. A *Ki nyer ma?* egyik a
vek vezérmotívumai, amúgy lefütyülhetőe
meríthetetlenül gazdag belvilágáról. S ha m
ban magabiztos, kioktató kritikusok helyet
lencsevégre fogni — akkor ismerne magára
Az irodalmi vetélkedők versenyszámai köz... parodia-feladatot iktatni:
aki — jól — parodizálni képes egy-egy szerzőt, az holtbiztos, hogy érti is. (Még ha
születésének évét nem is tudja...)

Testedzés helyett meccset bámulunk, gondolkodás helyett elnézzük, mint izzadnak mások a gondolkodás versenyszerű látszatában. S itt térek rá a másik veszélyre.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
VALÓSÁG
Budapest
1971 JUN

1021

Dohnál Tibor rajza: Gyümölcsoltók

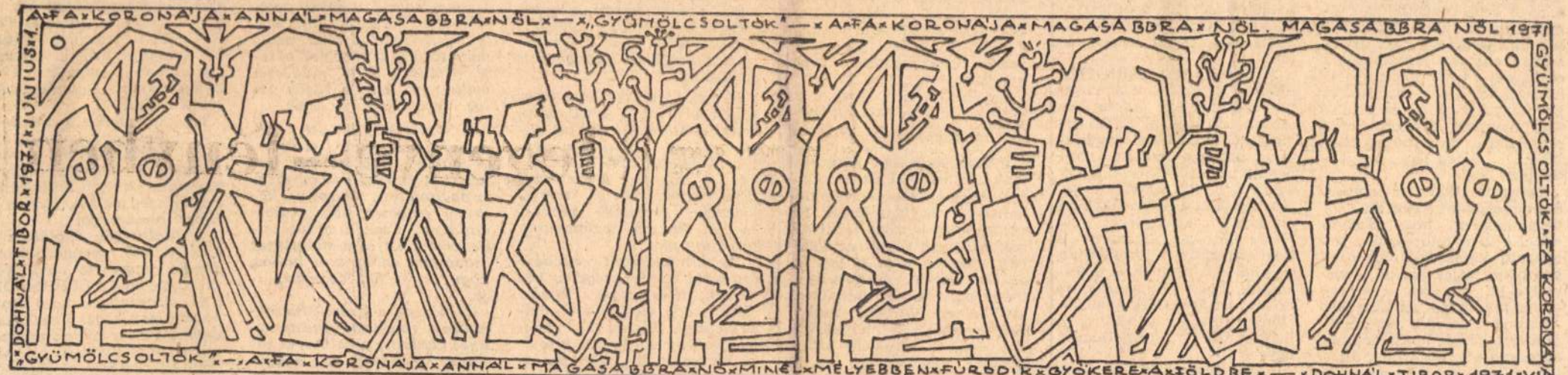

Sokat

1971. JÚN 13

KISALFÖLD
Győr

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

és kezdeményezések csak akkor vezetnek eredményhez, ha a népek egységes akciójukkal támogatják.

Egyetlen példa is mutatja: a béke erői küzdöttek a Német Demokratikus Köztársaság elismeréséért, és eredményeként ma huszonkilenc országgal van diplomáciai kapcsolata. Pedig az NSZK kormánya politikai és gazdasági nyomást gyakorol más országokra, hogy megakadályozza e fontos lépés megtételében.

Tapasztalatként és egyben hiányosságként hangzott el a tanácskozáson, hogy Európa népei a saját földrészüket fenyegető katasztrófánál világosabban látják azokat a veszélyeket, amelyek a világbékét fenyegetik az Egyesült Államok indokínai agressziója miatt. Ehhez hozzájárul az agresszió sok borzalma, állatias jellege. Ez felébresztette az emberiség lelkiismeretét. Arra már kevésbé figyelnek Európa népei, hogy ugyanazok a NATO-ba tömörült erők követik el tetteiket Vi-

és az agresszió erőinek megfékezése. Sohasem jelentheti a népek megfosztását attól a joguktól, hogy harcoljanak függetlenségükért, a társadalmi haladásért, az imperialisták uralma, a kizsákmányolás és az agresszió ellen.

A BÉKE MEGTEREMTÉSÉÉRT folytatott világméretű küzdelem egy percre sem szünik. Ma már az ENSZ világszervezetében a tagállamok többsége sokszor szembeszáll ama törekvéssel, hogy az imperialista hatalmak saját céljaik eszközévé tegyék a nemzetek szövetségét. *U Thant* főtitkár támogatja a Béke-világtanács munkáját, és a haladás erőinek az is feladatuk, hogy támogassák az ENSZ határozatait, melyek előmozdíthatják a béke és a nemzetközi függetlenség ügyét.

Világvisszhangja van Leonyid Brezsnyev főtitkár 6 pontos előterjesztésének, amely a Szovjetunió Kommunista Pártja XXIV. kong-

újra átolvasni, megvitatni közzé tenni, mielőtt jóváhagynák. Lelkiismereti kérdés is.

A megfogalmazásban gond szokott lenni a *közérthetőséggel* is. A munkásembernek nem kötelessége ismerni a nehezen érthető jogi kifejezéseket, a jogászok szaknyelvét.

Gyakran vitára ad okot *az igazolatlan mulasztások büntetése*. A gyakorlat az, hogy 3—4 nap igazolatlan mulasztás után, fegyelmi határozat nélkül is megvonják a dolgozók teljes nyereségét. A munkahelyről az igazolatlan távolmaradás kétségtelenül káros, a jogszabályok értelmében azonban *nem súlyos fegyelmi vétség*. A következmény ugyanakkor esetenként igen súlyos. Vannak munkahelyek, ahol a személyenkénti nyereség 3—4—5000 forint.

Egyes vélemények szerint helyesebb lenne, ha 3—4 nap igazolatlan mulasztás esetén például 1000 forintban határoznák meg a büntetés felső

tunk napjainkig elképzelhetetlenül differenciálódott, sokrétűvé vált. Hagyományos és új törekvések élnek egymás mellett és egymás ellenére. Azt is mondhatnám, hogy a mai festők annyira nem értenek egyet kollégáik művészetével, mint amennyire törekvéseik különböznek egymástól.

Mindezt azért tartottam szükségesnek elmondani, mert nem tudok kritikusi objektivitással közeliteni sem alkotásokhoz, sem alkotókhoz. A műveket óhatatlanul saját egyéniségünk torzító lencséjén keresztül nézzük, és azt hiszem valamennyi festő így van.

Az elmondottak ellenére örömmel tettem eleget a kérésnek, hogy írjak Tóvári Tóth István kiállításáról, művészetéről, hiszen ha nem használjuk is egymás kifejező eszközeit, az még korántsem jelenti azt, hogy nem értjük meg a művekben rejlő, valamennyiünknek szóló üzenetet, nem tiszteljük a kisugárzó emberi magatartást.

vetiti ki gyötrődéseit. Mind
ebbe bevon benni
zőket is, hogy rész
sünk örömeinek, tö
elgondolkodjunk.
őszinte kitárulkoz
mennyien hálásak
A tiszteletem for
művészetének erk
la. Kiállása a jó
mellett, vállalva e r
lya megannyi nehézs

KÖVETKEZETESE
gigjárni az utat,
gondokkal, tragédiákk
helt hat évtized súlyo
próbáltatásait, bizon
mény emberre való
donságok. Csak a mű
be vetett hit és a mél
humánum adhat erőt
hogy ezt valaki végigc
ja.

Mindezek a győri Mű
nokban rendezett gyűjt
nyes kiállítása alkalmáva
tottak eszembe. A hagyo
mány szerint feladatom volna a bemutatott művek részletes elemzése, de nem teszem. Egyrészt azért, mert nem érzem magam jogosult-

... végtelen gazdag skáláján mi mindent ki tud fejezni a festő.

Csak néhány képen (PÁRIZS, DEKORATÍV KOMPOZÍCIÓ) érzem, hogy ezek a munkák még nem épültek bele szervesen a különben

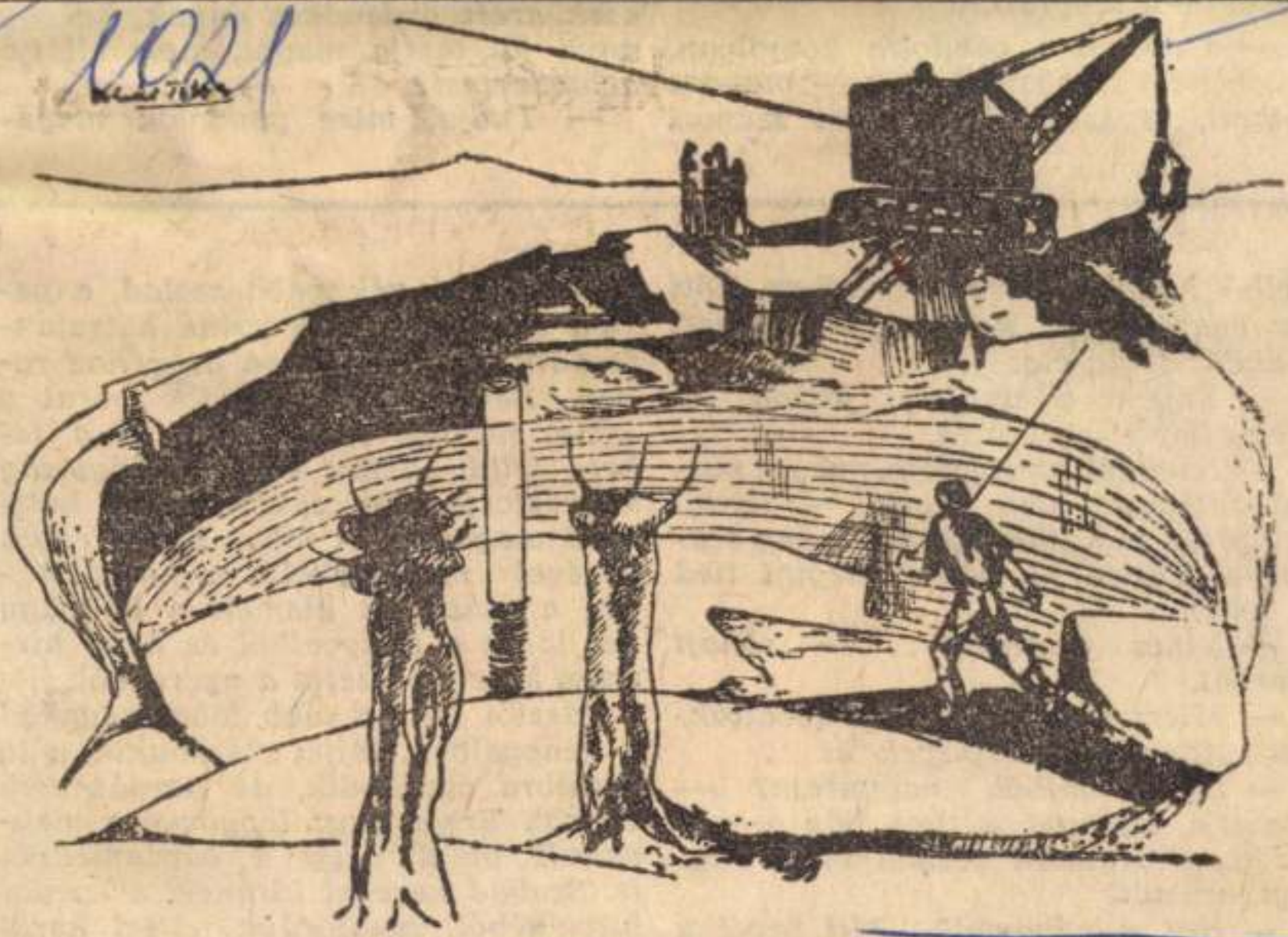

Dohnál Tibor: A gátnál

ba tette a szegfűit.

— Csak nem gondolt
hogy nem látogatom me
Emmi, és szék híján,

felhő hirtelen kereke
az égen. Szólni kell,
dühödt tekintete:

— Enyém a szegé
kegyelmed irgalmára

— Istennél az irgal
pök atyánál, nem n
gúnyra a páncélos, si
ja. — Váltsd ki, ak
a tehén.

— Nincs aranyar
Bernát.

— Miért nem vet
tól? Adott időt a p

— Ugyan miből, nagyuram?
fordítja tenyerét a tiszt felé a jobbágy. — Honnan vettem vóna annyi ezüstöt?

— Hát a gabonád? Mit tevél a terméssel?

A paraszt megtörli inge ujjával homlokát:

NÉPSZAVA
1971 JUN 26
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

...dhet annak, ha egy

...ll-
...yik
...szá-
...agy
...hir-

...akad
...a ló
...nem
engedi. Erejé ... meg-
vadult bikát vagy a bárnamedvét
is. Szabad kezével kirántja a kardot
hüvelyéből. Megfordul, háttal kerül
a tajtékos lónak, és kétszer fejbe
sújtja a hadnagyot. A tiszt ordít, a
ló horkan. Körözsiné jajveszékel,

1021

Dohnál Tibor

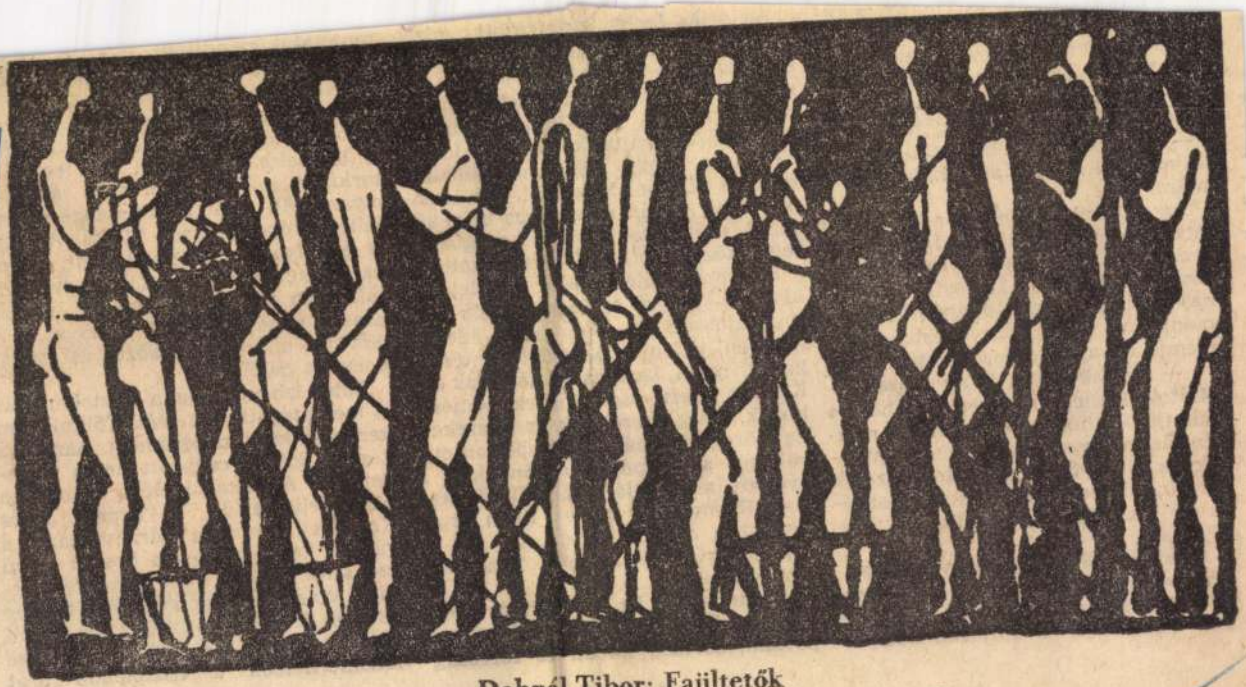

Dohnál Tibor: Faültetők

... tojást, mások a ku-
koricacsöveket. Egy fiút hazaküldött
a tanító, mert túl apró csöveket ho-
zott. Nemsokára megjelent egy nő és
a tisztelendő úr, aki mindjárt nagy
ünnepélyességgel fordult hozzánk:

— Fiacskáim, most pedig térde-
peljetek le. A kezeteket kulcsoljátok
imára.

Úgy tettünk, amint mondta. Néma
áhítattal várakoztunk. A hölgy is le-
térdelt a dobogón elhelyezett temp-
lomi térdeplőre, keresztet vetett,
majd valami idegen nyelven kezdett
imádkozni. Amikor bevégezte, a tisz-
telendő úr a következőket mondta:

— Fiacskáim, a Miatyánkot hal-
lottátok francia nyelven. Ebből is
láthatjátok, hogy mindenütt és min-
denféle nyelven imádják az embe-
rek az Urat. Soha ne feledkezzetek
meg mindennapi imátokról. Most új-
ra hallgassátok meg a francia Mi-
atyánkot.

A nő elölről kezdte, nem feledkez-
ve meg a keresztvetésről sem. Szé-
pen és dallamosan ejtette a szava-
kat, csodálattal és áhítattal hallgat-

Az óriás lapos, gumírozott vedret munkáját beinditani. Az iras persze
szedett elő, széthúzta, mint a
monikát, vizet vett belé és ma
a feje fölé tartva, a vizet vé
csolta magán. Elöl-hátul pa
csordogáltak rajta, körben hord
rű hasán, hogy végül mocsko
kasztva fürdőnadrágjából, lek
nak lába szárán mezítlábas ujj
zé. A műveletet többször meg
telte, közben prüszkölt és fújt

Ekkor az elöljáróság épül
kijött a jegyző és egy másil
meghajoltak az óriás előtt, id
nyelven valami beszédet int
hozzá, majd kézfogásra járultal
Közben sokan összegyűltek bán
kodók, főleg asszonyok és gyere
Egy öreg napszámos lezöttyen
válláról a kapáját, rákönyökö
nyelére, s mindjárt megállapít

— Rusnya egy német, ilyen
nyát még nem is láttam.

A jegyző az összegyűlt közön
hez fordult:

— Emberek! Ez a svájci úr meg-
fogadta, hogy körbeutazza a világot
porban, sárban, hóban és forróság-

tunk vinni, ha ministrálunk. S még
valamit felfedeztünk: Krisztus urunk
arca a göndör kis szakáll ellenére
felismerhetően a tisztelendő urat

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
NÉPSZAVA
1971 JUN 7 0

1021

Dohnál Tibor

Dohnál Tibor: Tavaszköszöntők

Topor András: Táj

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

Dolmány

dalmi babérokról ábrándozott. S
lem együtt ostromolta írásaival a
dapesti napilapokat. Neki még
rült is néhány riportját elfoga
nia. Igaz, a novelláival éppúgy
dőt mondott, mint jómagam.
hányszor egy-egy novellát külö
valamelyik újságnak, még vál
sem méltattak bennünket. Én
is hagytam a hiábavaló kísérlet
barátom csak később adta fel a
delmet, és akkor határozta el:
ti téren próbál érvényesülni.
rosan már az elasztikus gumiö
beváltak, ezekkel a bóvlikkal
totta el a dicső múltú Frankho
kíméletet érdemlő polgárait.
következtek a rádióalkatrésze
ket már mint egy amerikai
zérképviselője értékesítette.
kezdve ívelt felfelé a kar
ahogy mondani szokták. A harmin-
cas évek vége felé már a saját Re-
naultján jött látogatóba Budapest-
re, és a Ritzben szállt meg. Én pe-
dig abban az időbe már javában ga-
rázdálkodtam a hazai sajtó berkei-
ben. Kávéimat még gyakran felirták
a nemes lelkű és irodalombarát ká-
véházi főpincérek, de már egyre-
másra jelentek meg újságtárcáim,
novelláim.

S ott, a Champs-Elysées-i üzletház
előtt, visszapillantva barátom díszes
cégtáblájára, kissé eltűnődtem a mi
kettőnk életpályáján. Lehet, hogy ő
is elégedettebb és boldogabb volnék,
ha azokban az útkereső években az
elasztikus gumiövek eladására ad-
tam volna a fejem, és nem melengo-
tem magamban titkosan és akarato-
san az irodalommal összefüggő vágy-
álmaimat. Hiába, fagyálló magvak
voltak bennem.

Mindez két esztendővel ezelőtt tör-
ént Párizsban.

ba, ő már közeledett felém. Hatva-
karcsú és köny-

NEPSZAVA
SAJTÓIGAZOLÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-746, 340-726

percről a másikra kellett útra kel-
nem Amerikába. François, a titká-
rom neheztel rád, amiért nem kere-
sted fel újra — mondta, és tapintata
valóban nagyvonalúságra vallott.
Mintha monsieur François-val való
találkozásunkkor szó sem lett volna
az ő „házipénztárá"-ról és „határo-
zott utasítá"-ról.

— Most pedig beszélj magadról —
unszoltam. — Te vagy a vendég, tiéd
az elsőbbség. Beszélj, Nándi, beszélj,
mi minden történt veled azóta, hogy
Budapesten harmincnyolc nyarán be-
vágtuk a fatányérost a budai Török-
bástyában.

A barátom nem is hagyta kéretni
magát. Bizonyos mozzanatok fölött,
amikről még annak idején értesül-
hettem, félmondatokban elsiklott. A
későbbi ügyeit sem eresztette bő lé-
re, sem a négyévi katonáskodását, a
német hadifogságát, sem a szökését,
sem az ellenállási mozgalomban való

121

71.III.13. 19.3o Szl.

TV Hiradó /6/

- Az egyre gyarapodó Nyugat-Dunántuli iparváros a 7oo éves multu Győr, ma rendezvénysorozat keretében mutatkozott be a főváros lakosságának. Módos Dezsőné a Győri Városi Tanács elnökhelyettese , Nagy Józsefné könnyüipari miniszter, és más közéleti személyiségek jelenlétében nyitotta meg a győri festők és fotómüvészek tárlatát a Bocskay uti Természettudo - mányi Studió Galériáját-. Sikert aratott a hat győri fotómüvész bemutatkozása. Országos jelentőségü a hét Rába-parti festő tárlata. Dohnál Tibor: Temetés. Patai Éva: Ujjongók. Cziráki Lajos: Portré. Tóvári Toth István:Hangszerek. És Barabás László: A Nap és a Hold szerelme cimü munkája, valamint más kitünő

Dohnál Tibor

1951

művei láthatók a március utolsó hetéig nyitva tartó tárlaton.

Property of Stanford University Libraries
Please do not remove this label

Dohnál Tibor

1970 januárjában Ziállítása nyílik Egléden

Pestmegyei Hírlap 1969 december 25
6. old.

Dohnál Tibor, grafikus

MDK

linóleummetszet:

Rep.

Dohnál Tibor: linóleummetszete

M. 8.

Népszabadság, Bp. 1971. március 28.

Dohnál Tibor

"Balladás festményeit, drámai vallomásai"-t méltatja Szabó György: "Lényeg és forma" c. kritikájában, "győri festők" alcimmel, a győri művészek kiállitásáról beszámolva, melyet a TIT Természettudományi Studiójának termeiben rendeztek, s felsorolja a művész néhány alkotását: "Hollókői templom", "Bakonyi Madonna", "Vak szerelmes" cimüeket.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. márc. 2o.
XV. évf. 12. sz. 14. lap

Dohnál Tibor, [ ]

Kompozíció:

Repr.

Dohnál Tibor: Bakonyi Madonna 986.

Tiszatáj, Szeged. 1970. október XXIV/10.

Dohnál Tibor, [ ]

Kompozíciók: Repr.

Dohnál Tibor: Faültetők 9/2 s.

Tiszatáj, Szeged. 1970. október XXIV/10.

Dohnál Tibor, grafikus

Rajz:

Rajz

Dohnál Tibor: rajza

13.

Népszabadság, Bp. 1971. máj. 1.

1021

DOHNÁL TIBOR LINÓLEUMMETSZETE

megjeleneset a művek egységes egé-
szében. Megfoghatatlanná válik számuk-
ra, hogy miképpen függ a
végleges formájának rende
persze az elemek kölcsönös
rendszerén belül — a belső
hogy miféle tartalmi okokb
van meghatározott szerkeze
vezők érzékeire ható sajátos
formának.

Figyelmen kívül hagyják
gári kutatók, hogy a visz
rendszerként előttük álló m
elveiben éppen az fejeződi
nyílt rendszer (esztétikai
mozzanata, részrendszere
lom és forma közvetlen egy
dozó, viszonylag zárt rendsz
műalkotás.

Előbb-utóbb, persze, m
kell elképzeléseiket. Ekkor
lentmondóvá válik elméletük, a belsőre-
rik, hogy tiszta formaelemzéseik nem

szerint a kibernetika egyszerűen a
rendszerek elmélete, holott
alan
rne-
kü-
ön-
ozza,
kal-
egük
zak-
per-
etről
re. S
z in-
ro-
zőek.
rank,
má-
netet
a fel,
mberi
kommunikáció folyamán tudatosan hoz-

NÉPSZABADSÁG

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1021

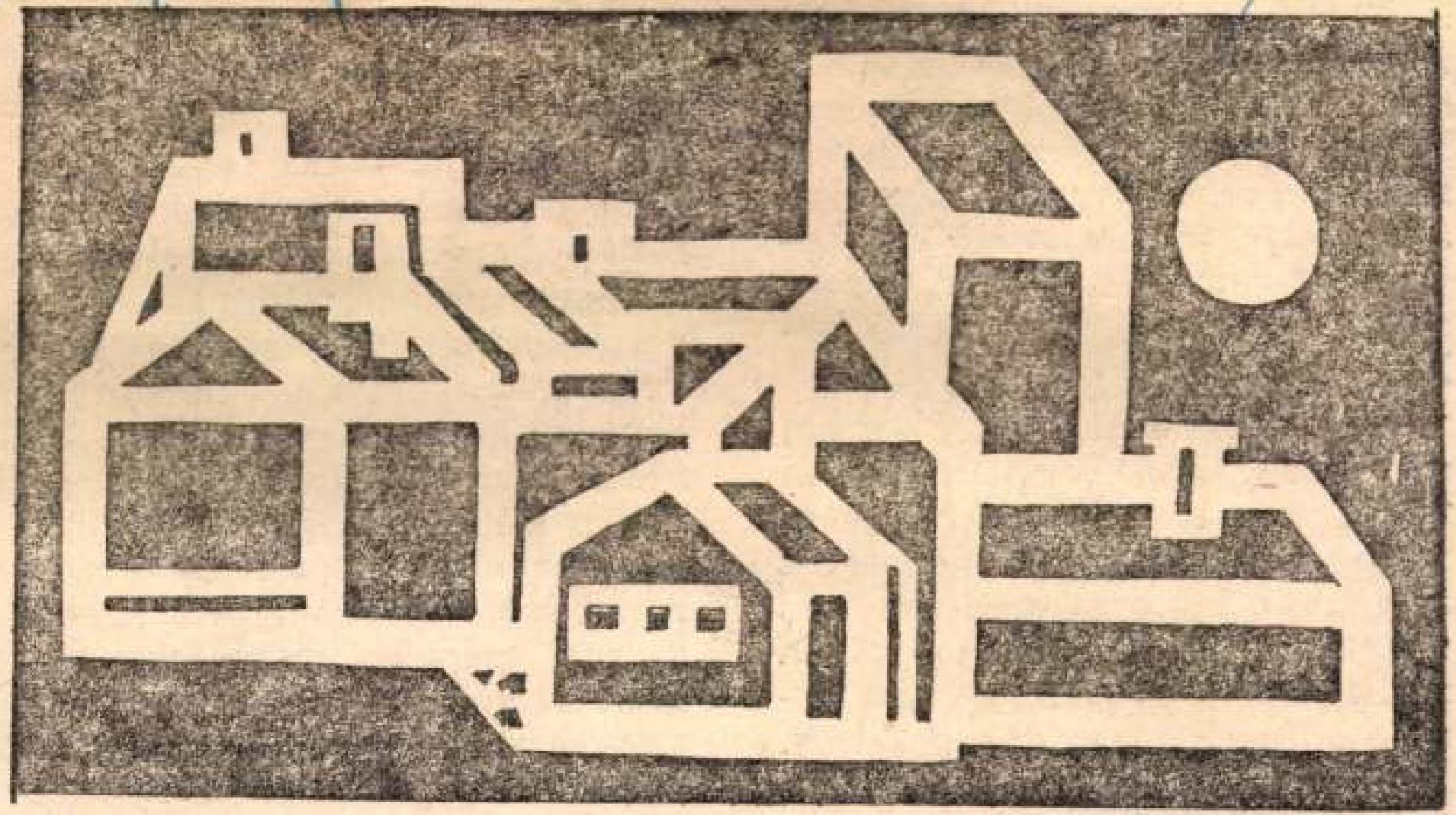

Holdas táj *Dohnál Tibor rajza*

...ietből a tanulók is és a nevelők is egyaránt részes... A tervezett összeg és a t... fele visszakerül a községi ... számlájára. Így a járási vis... latban kiadott ötvenezer ... majdnem mind megtérül. Ne... a műhelyekben készített mu... darabok anyagának ára. ... sokat vissza lehetne téríteni... lőle.

Történt egy eset. Panaszkod... a dolgozók iskolájában, hogy ... tudok három milliméteres ... fúrót szerezni. Egyik hallgat... megígérte, hogy másnap este hoz törötteket. Másnap el is jött a műhelybe — másodmagával. Átadta a fúrókat, majd nézelődtek. A polcon meglátták a kerti fűrészeket. Méricskélték, forgatták őket. Nagyon tetszett nekik a

alapi... ...

...zem-...ltott ter-...szabb. Ha ezt ...kelnénk, drágább is lenne a termelésünk. Ezt figyelmen kívül hagyhatjuk. Az viszont fontos, hogyan termelünk. Úgy kell termelnünk, hogy munkánk szerves része legyen a népgazdaság össztermelésének. Ha beilleszkedünk ebbe a gépezetbe, a gyakorlati foglalkozás célja mellett a

KÖZNEVELÉS

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-3...

...agyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

1966 NOV
KÖZNEVELÉS
1021

Száradó háló

Dohnál Tibor rajzá

szettudományos alapjai I—II. 52

KÖNYVSZOLGÁLAT
Budapest 5. Postafiók 335.

Megrendelem a KÖZNEVELÉS-ben jelölt szakkönyveket.

1	2	3	4	5

* Utánvéttel, portómentes szállítássa
* 4 havi részletre a 3% kezelési költség felszámításával.

Tudomásul veszem, hogy átvételkor a vételár ötödét és a portóköltséget utánvéttel, a többit 4 havi egyenlő részletben fizetem.

Név: .....

Cím: .....

Szem. ig. sz.: .....

Foglalkozás és munkahely: .....

* A NEM KÍVÁNT SZÖVEG TÖRLENDŐ!

(Nem csonkítja meg a lapot, ha megrendelését és a szükséges adatokat lemásolva címünkre beküldi.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-203

MDK.

Dohnál Tibor

Pályázati hiradás

Kisalföld 1966 szept.4.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-397

KÖZNEVELÉS

Dohnál Tibor

1966 — 16.

1021

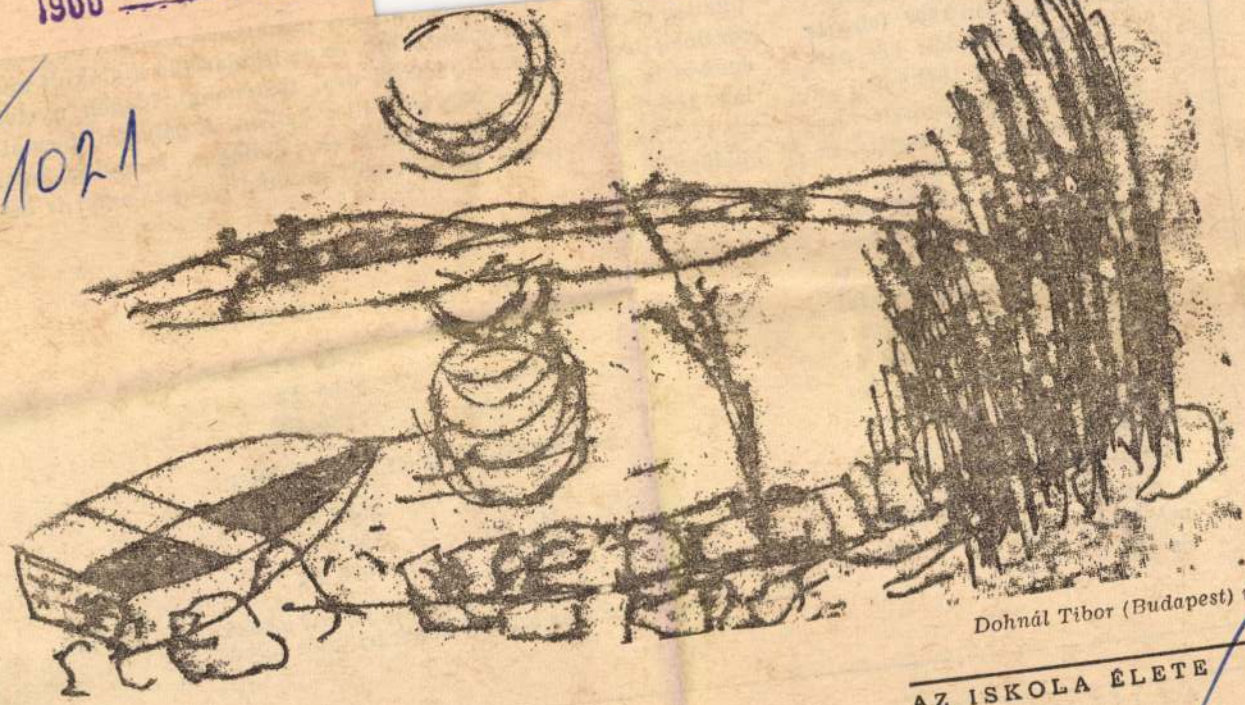

Dohnál Tibor (Budapest) rajza

táridő a pályázat mindkét kategóriájában 1967. február 1. A pályamunkát két példányban kell beküdeni a Művelődésügyi Minisztérium Közoktatási Főosztályára (Budapest, V., Szalay utca 10—14. III. em. 63.). A borítékra rá kell írni: iskolarádiós pályázat. A pályamunkára rá kell írni a jeligét, fel kell tüntetni a tantárgyat, amelyről a pályázat szól és lezárt borítékban csatolni kell a pályázó nevét és munkahelyének (iskolájának) pontos címét.

A pályázatok eredményeinek kihirdetésére 1967. április 4-ig kerül sor.

tikailag csak tantervi anyag leh
sorainak irodalmi, osztályfőnök
ének-zenei műsorok — kereteib
lag kötetlen (összeállítás, ha
stb. . . .). Időtartama 15 perc. A
küldhető.

PÁLYADÍJAK:

ÁLTALÁNOS ISKOLAI TÉMAKÖRBŐL:

I. díj	2500 Ft
II. díj	1500 Ft
III. díj	1000 Ft

KÖZÉPISKOLAI TÉMAKÖRBŐL:

I. díj	2500 Ft
II. díj	1500 Ft
III. díj	1000 Ft

A díjazott munkákat az iskolarádió következő tanévben műsorra tűzi és a szokásos szerzői honoráriumot folyósítja.

Dohnal Tibor
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

1966 AUG 21

1021

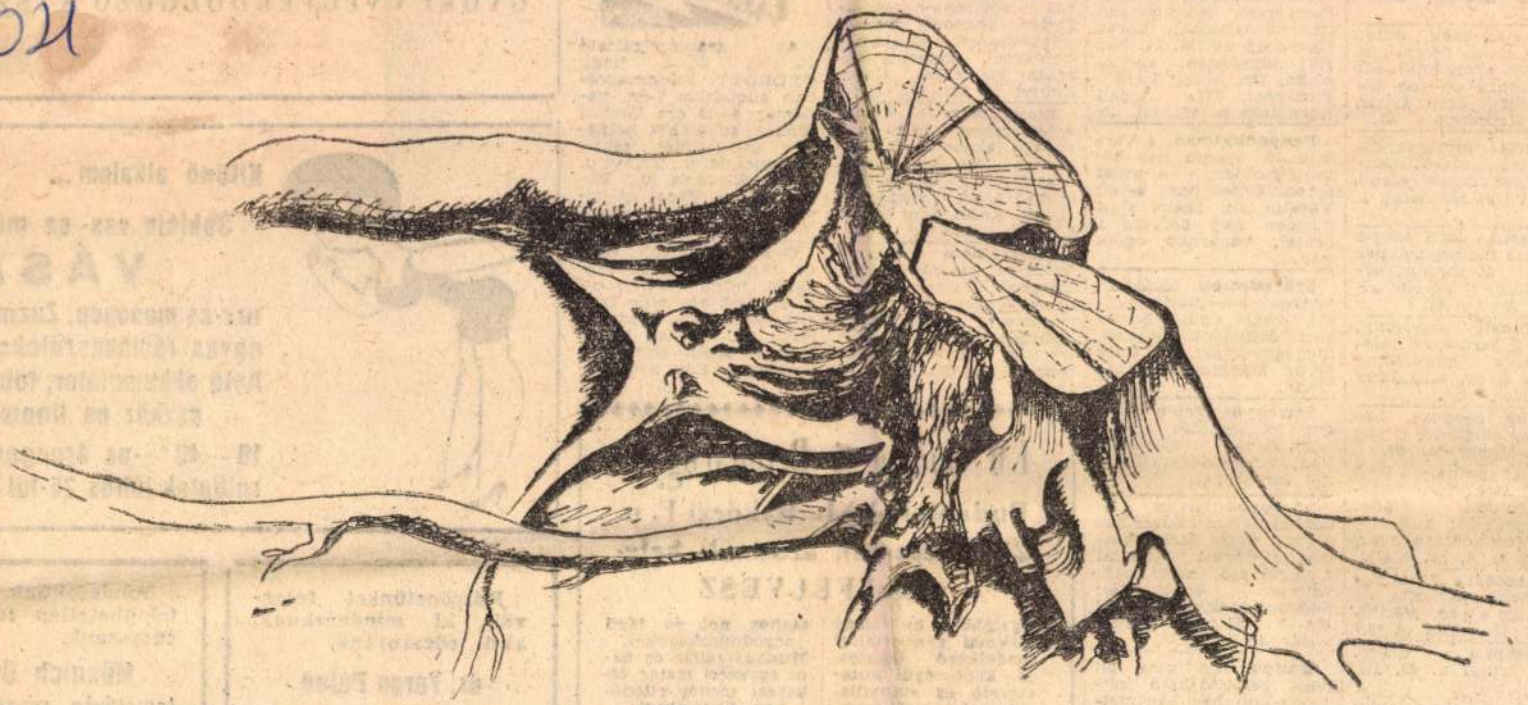

Dohnal Tibor:

Gyökerek

...nget 35.

PÁVÁK ELADÓK. ZÁMBÓ LAJOS, CSAPOD.

18 család méh, teljes felszereléssel, öregség és egészségi okok miatt eladó, esetleg felesbe kiadó. Völgyi Emil, Győr, Vörös Hadsereg u. 52.

Danúvia motorkerékpár, piros, keveset használt, igényesnek eladó. Győr, Vörös Hadsereg u. 165.

Jó karban levő fekete Pannónia motorkerékpár eladó. Mosonmagyaróvár, Rákóczi Ferenc utca 53., Bergovits.

Kombinált szekrény, rekamié, garnitúra, hálószobabútor, ágybetétek eladók. Győr, Kisfaludy u. 25. Korsósné.

Mignon zongora, hárompedálos eladó. Győr, Liezen-Mayer u. 89.

Jó állapotban levő 407-es Moszkvics személygépkocsi eladó. Megtekinthető: aug. 7—14-ig, Mosonmagyaróvár, Soproni u. 4. sz. alatt.

Két szobára I. osztályú tölgyfa-parketta és 800 m léc eladó. Ménfőcsanak, Hegyalja út 16.

Sportkocsi eladó. Győr, Zrínyi u. 45. III. 3.

Épület faanyag nagy választékban kapható. Érdeklődés: Győr, volt Hungária helyén, 6—15 óráig.

Kisipari, nagyobbítható ebédlőasztal, kárpitozott székekkel eladó. Győr, Táncsics M. u. 40., Szabó.

...ni lehet: délután, Győr, Szalma u. 16., Szeder.

Háromszobás, összkomfortos, beköltözhető emeleti lakással, Vörös Hadsereg út 128. sz. ház 700 négyszögöl kerttel eladó. Dr. Réthy István, Budapest, III., Árpád fejedelem u. 49., III. 20.

Pannonhalmán, a Váralja 10. számú ház beköltözhetően, azonnal eladó. Érdeklődni lehet: Váralja 65. szám alatt minden nap délután 5 órától, vasárnap egész nap.

Szövetkezeti lakást átvennék készpénzfizetéssel, vagy épülő belvárosi öröklakás-cserével, megegyezéssel. Cím: Győr, Március 15 u. 28., Nagy.

Sérfenyőszigeten eladó egy cseréptetős épület lebontásra. Engedély van. Érdeklődés: Csengel kovácsnál.

Sopronbánfalván kétszobás kertes családi ház eladó, vagy kétszobás-összkomfortos lakással elcserélhető, némi ráfizetéssel. Érdeklődés: Sopronbánfalva, Hajnal tér 9., délután 5—7-ig, vasárnap délelőtt.

Balfon, Fő utca 37. alatt beköltözhető kétszoba-konyhás ház mellékhelyiségekkel eladó. Érdeklődés a helyszínen.

Vennék kétszoba-összkomfortos családi házat Győr területén. Készpénzzel fizetek. Győr, Újváros, Kossuth u. 64., 1. ajtó.

Győr, Kazinczy u. 16. kérem.

Elcserélném Zrínyi utcai kétszoba-összkomfortos, központi fűtéses szövetkezeti lakásomat belvárosi, központi fűtéses hasonlóra. Győr, Zrínyi u. 45., III. 3.

Elcserélném a nyolcemeletesben levő egyszobás lakásomat a Stár garázs helyén épült másfél, vagy két és félszobás lakásra, megegyezéssel. Érdeklődni lehet: 42-18-as telefonon, Győr.

Elcserélném Szabolcska utcai másfél szobás, központi fűtéses, szövetkezeti lakásomat hasonló szigetiért. Ajánlatokat „Sürgős 88124" jeligére írásban kérem a Hirdetőbe, Győr, Kazinczy u. 16.

TELEFON: 39-72.

ÁRAMSZÜNET EDÁSZ V

Az áramszolgáltató vállalat közli, hogy GYŐRÖTT, Nádorvárosban augusztus 7-én, vasárnap 8—10 óra közötti időben az alábbi helyeken áramszünet lesz: Táncsics M. u., Zrínyi u. vége, Kálvária u., Babits M. u., Pápai út vége és az erről leágazó utcákban.

Győrött, Bartók Béla út 24/b. ház lépcsőházából, folyó hó 4-én este elvittek egy szép, magas szobafenyőt (árucaria). Aki elvitte hozza vissza, mert személye ismeretes. Egy hétig várok.

ÉM Budapesti Betonárugyár

Budapest, XXI. Rákóczi F. u. 289. (Csepel), azonnali belépéssel FELVESZ

legalább 5 év feletti szakmai gyakorlattal rendelkező lakatos, jó képességű autószerelő és autóvillamossági szerelő szakmunkásokat, valamint Bolgár Dieselvillás targonca vezetőket, azonkívül mozaiklap gyártáshoz női, betonelemgyártáshoz női és férfi segédmunkásokat. Munkásszállás és napi egyszeri meleg étkezést térítés ellenében biztosítunk. Felvételhez munkakönyv Mil. lap és tanácsi igazolás szükséges. Jelentkezés a fenti cím munkaügyi csoportjánál.

Jele...

GYŐRI Ü...

Elő...

...ak

VÁSÁR...

...102-es mosógép, Zuzmara ...
egyes rádiókészülékek, 5...
hető akkumulátor, többféle...
eszköz és finomacél ...
10—40 %-os árengedmén...
rolhatók július 25-től augu...

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik édesanyánk,

dr. Varga Pálné

temetésén részt vettek, sírjára virágot helyeztek és részvétüket nyilvánították.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Mindazoknak, a... felejthetetlen férjem... édesapánk,

Münnich Gyula

temetésén részt vet... vagy részvétüket ... milyen módon kif... zésre juttatták, h... szívvel mondunk kö... netet.

A GYÁSZOLÓ CSA...

Dohnál Tibor

"Tavaszünnep" c. képét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 1.
XVI. évf. 14. sz. 3. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dalnál Tibor

NÉPSZABADSÁG

1972 JUN 4

mintha zokogni tudnának a fák!

1071 DOHNÁL TIBOR: VIRÁGEMBEREK

annyira nem különböznek a srácoktól
sem korban, sem egyébként: együtt isz
nak velük." „Megjelennek a táborban a
első panaszkodó parasztok: (a fiúk) ki
húzkodták a tóból a nem tudom miféle
rendeltetésű karókat." „A srácok má
be vannak fotografálva, és mindinkább
kezdik felismerni az ebből adódó zsaro
lási lehetőséget..." Fegyelmezés nincs
az csak a filmben van, ott, persze dur
ván! Az irányítás a táborban, amelyet a
szerző (egyébként nagyon szégyenkezve)
„az »értelemre hatás« kétélű (?) fegy
verének" nevez, egyetlen érvelésen
alapszik, azon, hogy ezeknek, a generá
ciójuknál jóval ingatagabb, jóval szélső
ségesebb gyerekeknek azt mondják —
idézem —: „Azért választottunk ki ben
neteket, hogy egész generációtokat kép
viseljétek egy generációtokat is közel
ről érintő ügyben."

gedjen a közlés közvetlenebb kényszerének és beszéljen arról, ami foglalkoztatja. Ezek a levelek általában nem remekművek. Nem az utókorhoz, hanem a kortársakhoz szólnak. Értő és tapintatos válogatásuk azonban (amely Lotte Walter Lindt munkája; a Gondolat kiadásában Soltész Gáspár fordította magyarra) jó eszköz egy nagy alkotó pályájának és gondolatainak mélyebb megértéséhez.

Megrázók azok a levelek, amelyeket

Tibor Dahnál
1021

Sonntag im Burgviertel

Sonntag vormittags nahm mich mein braver Puli-Hund auf seinen Spaziergang ins Grüne mit. Als wir auf der Türkenschreckstraße (Törökvész út) den Punkt erreichten, wo die Landschaft fast so verwildert aussah, wie zur Zeit der Kämpfe zwischen Rechtsgläubigen und Giauren, befreite Bogár, der Puli, allergnädigst meine Hand von der Leine, damit ich mich frei herumtummeln konnte. Wenn ich auf der Fahrbahn ging, bellte er mir immer mahnend zu. Solcherart entging ich den Gefahren, die dem Spaziergänger drohen und konnte mich ungestört am Panorama der Budaer Berge ergötzen. Links erhob sich der Gellértberg, hinter ihm leuchtete der Gipfel des Adlerberges (Sashegy) matt in der Frühlingssonne, dann folgte der lange Rücken des Freiheitsberges mit unserem Mini-Fujiyama, dem Johannesberg; an seinem Ende der Lindenberg (Hárshegy) sah wie ein kauernder Eisbär aus, zu rechter Hand erhob sich das Massiv des Dreikotterberges (Hármashatárhegy) und weit im Norden zeichneten sich im Strahlenlicht der Mittagssonne die Konturen des Großen Kaltbergs (Nagyhideghegy) ab. Beim Klang der Mittagsglocke berieselte ein feiner Nebel die Berglandschaft mit Goldstaub — es war Zeit heimzukehren.

Zu Hause werde ich vom Damenrat mit der Nachricht empfangen, es gebe kein Mittagmahl, dafür aber hätte ich das Privileg, die Familie in ein gutes Restaurant einzuladen. Meine Tochter beanstandete, daß wir seit ihrer Heirat noch nicht im Restaurant Régi országház „Altes Landhaus" (mit dem Schwiegersohn, versteht sich) gewesen sind. Der Entschluß war in kürzester Zeit gefaßt: mein großer Sohn, meine Schwiegertochter und die Enkelkinder wurden zu den anderen Großeltern zum Mittagessen abgeschoben, das Baby den Nachbarn anvertraut und wir machten uns zu fünft auf den Weg: meine 82jährige Tante, meine Frau, meine jungverheiratete Tochter und mein Schwiegersohn, der Herr Ingenieur.

In das Burgviertel zu gehen, ist immer ein Fest. Durch das Wiener Tor tritt man in eine andere Welt ein. Die Tante meinte, in ihrer Mädchenzeit sei die ganze Stadt so still gewesen. Ja, die Stille, die Historie, die alten Bauten, die engen krummen Gassen — man dämpft unwillkürlich die Stimme und kann noch so oft hier herumbummeln, man verspürt immer die Lust, jedes Haus erneut in Augenschein zu nehmen und durch die breiten, gewölbten Torgänge einen Blick auf die Tornischen und die Loggien der Höfe zu werfen. In den letzten 20 Jahren, aber insbesondere im vergangenen Jahrzehnt haben wir, die „Burg-Anbeter", jeden Monat ein neues Geschenk erhalten: noch ein wiederhergestelltes Haus. In langsamer, sorgfältiger und andächtiger Arbeit, die ich nur mit der der mittelalterlichen Dombaumeister vergleichen könnte, erweckten eine handvoll Architekten, Kunsthistoriker, Steinmetzen, Maurer und Bauarbeiter unter der Leitung des Gelehrten und Künstlers Dezső Dercsényi, vor unseren Augen das mittelalterliche und barocke Buda aus den Trümmern zu neuem Leben. Sie verfälschten nichts und erfanden nichts Neues. Hatte ein Haus einen Volltreffer bekommen, so wurde an seiner Stelle ein modernes Gebäude aufgezogen, denn das Budaer Burgviertel hatte seinen Zauber eben dadurch gewonnen, daß hier sämtliche Epochen ihr Wahrzeichen hinterlassen haben.

Während ich all dies meinem Schwiegersohn und meiner Tochter erkläre — meine Frau, obwohl Französin, ist in Sachen Budapest und Burgviertel viel besser bewandert als manche waschechte Budapesterin — fällt mir ein, daß ich schon lange nicht den Tornischen meine Aufwartung gemacht habe. Im Mittelalter, während die hohen Herrschaften Verhandlungen führten oder sich an Speise und Trank labten, saßen ihre Schildknappen im Torgang in eigens zu diesem Zweck gebauten Nischen, wo sie essen, trinken und warten durften. Manche Fliegerbombe des Zweiten Weltkrieges gebärdete sich hier als Archäologe, indem sie Verborgenes aufdeckte: Heute gibt es viel mehr Tornischen, als vor dem Krieg. Alles, was das Barock an diesen köstlichen Kunstwerken der Gotik mit Mörtel und Putz verbrochen hatte, wurde von den Bomben und Minen unbarmherzig weggerissen. Im Torgang des Restaurants Fortuna kam sogar der Platz der Öllampe in unversehrtem Zustand zum Vorschein.

Wir sehen uns auch das Haus Uri utca 42 an. Ich habe mir die Hausnummer gemerkt, weil man hier ein glückliches Zusammentreffen der Gotik, des Barock und der modernen Baukunst finden kann. Die Fassade ist im Barockstil geblieben, der Torgang und die Innenräume sind gotisch, und was die Bombe im Hinterhof zerstört hat, wurde mutig und modern in Zement, Glas und Aluminium ersetzt.

Wir gehen am Denkmal des Generals Hadik vorbei und hören uns zum so und sovielten Male die Geschichte meiner Tante über den Handstreich des Husarengenerals an, der das Berlin des Alten Fritz gebrandschatzt hatte. Die Geschichte will zwar von 300 000 Taler Tribut wissen, doch in der Jugend meiner Tante erzählte man den Vorfall anders. Der General soll ein großer Verehrer der Kaiserin Maria Theresia gewesen sein, weshalb er von den Berliner Bürgern 365 Paar Rehlederhandschuhe für die Herrscherin forderte — für jeden Tag eines. Er bekam, was er wünschte, als er aber sein Geschenk in Wien übergeben wollte, stellte es sich heraus, daß die hinterlistigen Berliner lauter linke Handschuhe eingepackt hatten.

Einen unerwarteten Anblick bietet in der sonst entvölkerten stillen „Landhausgasse" (Országház utca) die Autoreihe vor einer Gaststätte. Vor fünf Jahren war ich nicht sonderlich von der Nachricht erbaut, daß die alte Gastwirtschaft „Zum alten Landhaus" renoviert werden sollte. Denn sie erinnerte mich, so wie sie war, an die Wirtshäuser des alten Stadtviertels Tabán, das noch in meiner frühen Jugend abgerissen wurde. Im kleinen engen, dämmerigen Raum bekam man guten Wein und zu essen gabs dünne Scheiben trocken gebratenen Rinderbraten und Bratwurst mit Salzgurken — es war herrlich. Im Sommer spielten im Hof zwei Zigeuner, der eine auf der Geige, der andere auf der Zimbel, aber der letztere handhabte Melodie und Rhythmen so kunstvoll, und vermochte auf diesem nur-ungarischen, nur-zigeunerischen Instrument in solch ungeahnte Tiefen hinabzusteigen, daß man aus dem einen oder anderen alten Lied ein Bachsches Cembalo-Konzert herauszuhören vermeinte. Ich brachte meine französischen, englischen, zuweilen auch amerikanischen Gäste hierher, und unter der alten Linde sitzend, sagte ich zu ihnen: „Hierher kommen die Eingeborenen, nicht die Ausländer." Und das sollte umgebaut werden? Kann daraus etwas Gutes entstehen, fragte ich damals skeptisch. Seither bin ich Stammgast im Alten Landhaus geworden. An dem hat man Wunder gewirkt. Das Gute ist erhalten geblieben — die Atmosphäre des vergangenen Jahrhunderts, die 500jährigen Gewölbe, die ländliche Gemütlichkeit, gleichzeitig ist der Betrieb modern, blitzblank und sauber.

Wir treten also ein, die Garderobenfrau empfängt uns mit Freuden und linden Vorwürfen, warum wir nicht telefoniert hätten. Zu meiner Entschuldigung sage ich, ich führte diesmal keine Fremden aus. Schön, aber es gäbe keinen einzigen leeren Tisch mehr. Zum Glück erscheint der „Chef", Dr. Imre Hunwald — meines Wissens der einzige Gastwirt von Pest-Buda, mit Doktortitel — und hat gleich einen rettenden Einfall: Wir sollten dem Herrn Schwiegersohn zunächst die Stuben des „Alten Landhauses" zeigen, bis dahin wird es schon einen leeren Tisch geben. Er führt uns herum, ist aber gleichzeitig allgegenwärtig, er hilft aus, beaufsichtigt, serviert sogar, gibt Ratschläge, fragt da, wie es schmeckt, fragt dort, ob die Suppe auch heiß genug, ob der Wein auf den Braten abgestimmt ist. Vielsagend verstummt er, wenn ein ahnungsloser Gast zum Fisch Rotwein bestellen will und überzeugt ihn, mit einer Anekdote oder zarten Anspielungen davon, daß man zum Fisch lieber kein Messer und keinen Rotwein nimmt.

Beim Eingang befindet sich eine warme Kaminecke — warm, weil der Kamin tatsächlich geheizt ist, und zwar nicht mit kaschierten elektrischen Glühlampen, sondern mit echten Holzscheiten. An den blankgescheuerten Holztischen stehen einfache ländliche Stühle — Liebespaare kehren hier nicht zu längerer Sitzung, sondern nur auf einen gemeinsam genossenen Bissen oder Schluck ein. Dieser Raum war einst der Ausschank. Weiter drinnen, in der ehemaligen Speisestube, ist die niedrige Decke und damit die Gemütlichkeit belassen, die Überfülltheit dagegen abgeschafft worden. Die Tische sind mit bunten Tischtüchern, tulpen- und rosenverzierten Bauerntellern gedeckt, in grünen Tonkrügen bringt man den Wein.

Ich dachte, dies ist der Raum, in dem man uns einen Platz verschafft, aber wir wandern weiter, die echten Sehenswürdigkeiten stehen uns noch bevor. Durch eine Doppeldrehtür betreten wir die Küche, genauer, den Vorraum der Küche, in die wir durch die breite Glaswand Einblick gewinnen, in die geheimnisvolle Welt der Kochherde, Bratröhren, Töpfe und Nudelbretter. Meine Tante wollte nicht vom Fleck. „Weißt Du, seit meine Augen immer schwächer werden, mache ich keinen Strudeil mehr, doch ich war auch früher keine gute Köchin. Aber Deine Mutter! Die konnte den Strudelteig so dünn ausziehen, daß alle Nachbarn vor Staunen hin waren."

Ich erinnere mich — oder vielmehr mein Gaumen erinnert sich — an den unvergleichlichen Geschmack der Sonntagsstrudel meiner Kindheit, der hauchdünne Blätterteig, die süßsäuerliche Apfel- und die zarte Weißkäse-Füllung.

„Können Sie haben!" beruhigt mich der Küchenchef, sie machten auch solche Köstlichkeiten, ich sollte nur Platz nehmen.

Unterdessen wurden wir noch durch die Bauernstube und das „Thronzimmer" geführt. Die erstere brauche ich nicht zu erklären. Letzteres ist ein kleiner Saal mit hohen Wänden, einem runden Tisch in der Mitte umgeben von acht Stühlen mit hohen Rückenlehnen, an der Wand eine gotische Ofenkachel, die sind aus der Zeit von Matthias Corvinus (zumindest der Stil). Bei feierlichen Anlässen — Hochzeit, Geburtstag, Jahrestag — kann man hier seine nächsten Freunde in trauter aber doch feierlicher Umgebung bewirten.

Endlich wird ein Tisch frei im sog. Buscho-Zimmer, benannt nach einer Buscho-Maske, die an der Wand hängt (Buscho heißt der Mummenschanz, der in der südungarischen Stadt Mohács Brauch ist). Das Zimmer ist sonst ganz modern eingerichtet, die schwarzen Lederstühle passen gut zu den schneeweiß getünchten Wänden.

Nun folgt eine eingehende Beratung mit dem „Herrn Doktor" über die Speisenfolge. Als Vorspeise empfiehlt er uns Palatschinken nach Hortobágyer Art (Eierkuchen mit Fleischfüllung) — drei Portionen reichen für fünf Personen. Dann Fleischbrühe in Tassen mit Griesklößchen. Meine Frau bestellt sich ein Tatarenbeefsteak. „Als Hauptgericht?" fragt der Kellner erstaunt aber respektvoll. Auf das bejahende Kopfnicken fragte er nicht weiter — einem Gast widerspricht ein manierlicher Kellner nicht. Als nach kurzer Zeit das kunstgerecht und sachkundig zubereitete Gericht erscheint, und mir der würzige Duft in die Nase steigt, bereue ich, nicht dasselbe bestellt zu haben.

Die Frage des jungen Kellners, (der übrigens meine Tochter duzt, da sie zusammen das Abitur gemacht haben) ob er mit den vielen anderen Ingredienzen auch Knoblauch hineinmischen dürfe, wurde von meiner Frau aus der Tiefe ihrer südfranzösischen Seele mit einem glücklichen. Ja beantwortet. Nun folgte die „Tatarisierung" des Beefsteaks. Als das Kunstwerk fertig war, konnte ich meine Gier kaum zähmen. „Schlechte Gewohnheit der Ehemänner", meinte meine Frau, als sie meinen lüsternen Blick bemerkte, aber sie reichte mir selbstverständlich einen herzhaften Bissen.

Meine Tante entschied sich für Fisch, das junge Ehepaar für eine Holzplatte nach Küchenmeisterart und ich für einen Rostbraten à la Neszmély. Der entgräteten und panierten Fischfilets gab es so viele, daß meine Tante mit ihnen nicht fertig wurde. Die Holzplatte lobte das Können des Küchenmeisters: Sechs Schnitte verschiedener gegrillter Fleischsorten machten sich auf der Holzplatte breit, ganz zu schweigen vom gebratenen Speck und der Bratwurst, die nur als Garnierung fungierten. Der Neszmélyer Rostbraten erinnerte mich, mit umgekehrtem Vorzeichen, an den „Kriegs-Sandwich". Damals taufte der Pester Galgenhumor eine Schnitte frisches Brot zwischen zwei Schnitten trockenen Brotes auf diesen Namen. Hier lag eine dünne Schnitte Räucherfleisch mit noch dünnerem Käse zwischen einem Stück Rinderbraten und einem Stück Schweinebraten; das ganze wird mit Cognac übergossen und lichterloh brennend serviert.

Getrunken wurde Villányer Burgunder und Paráder Mineralwasser (in dunkelgrüner Flasche, wohlbemerkt, denn laut Pester Aberglaube bewahrt das Wasser nur in dieser seinen schweren Schwefelgeruch).

Dann brachte man den Strudel — doch den könnte ich nur in Versen besingen.

Iván Boldizsár

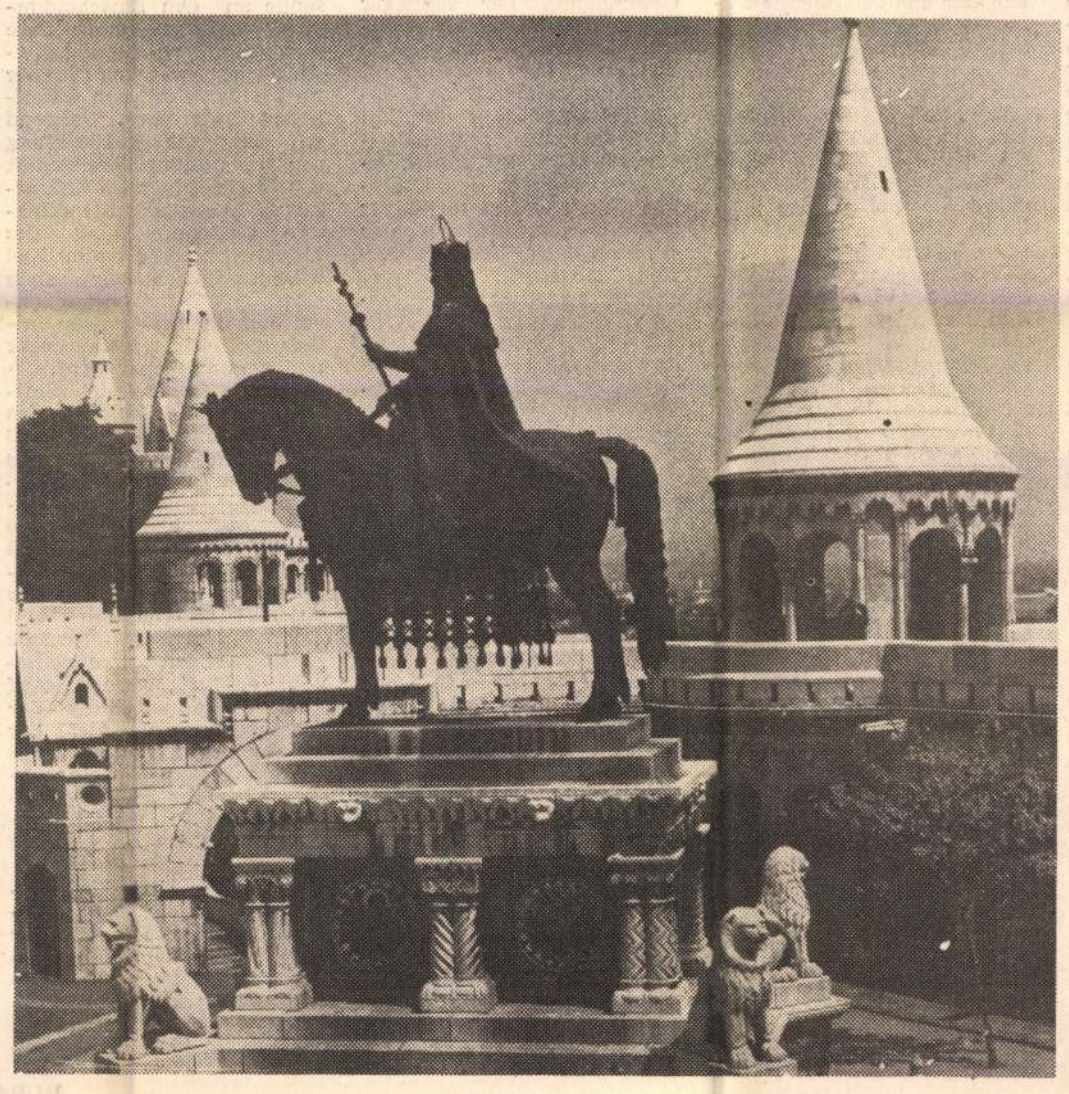

BUDAPESTER RUNDSCHAU
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726
MAGYAR HÍRLAP
SZABÓ IGYELŐ
1973 JUN 12

In Parteikreisen

Ein wissenschaftliches Institut der P

In ihrer Arbeit stützt sich die USAP auf die Wissenschaft. Insbesondere die Gesellschaftswissenschaften bedeuten der Partei eine wertvolle Unterstützung. Aus diesem Grund hat sie ein eigenes wissenschaftliches Institut gegründet, dem die Aufgabe zukommt, die für die Partei wichtigen und besonders aktuellen gesellschaftspolitischen Fragen zu erforschen, zur Vorbereitung umfassender Entscheidungen beizutragen, sich an der Koordinierung der gesellschaftswissenschaftlichen Forschungsarbeit zu beteiligen und dabei zu helfen, daß die wissenschaftlichen Kräfte auf die wichtigsten Aufgaben konzentriert werden.

Die wissenschaftliche Forschungsarbeit des Instituts stimmt in den wesentlichen Charakteristika mit der Tätigkeit der anderen Institute überein, die sich mit den Gesellschaftswissenschaften befassen. Allerdings sind neben fundamentaler Übereinstimmung im Profil des Instituts auch gewisse Spezifika zu beobachten, wobei vor allem die Komplexität der Themen und Forschungen ins Auge fällt. Das *Institut für Gesellschaftswissenschaften* befaßt sich nämlich nicht mit den Problemen einer bestimmten Disziplin (etwa der Volkswirtschaft, der Philosophie usw.), sondern mit Fragenkomplexen, die mehrere Zweige der Wissenschaft berühren. Diese Komplexität ist für die Tätigkeit des Instituts bezeichnend und hängt auch damit zusammen, daß sich diese Fragen auch für die Parteileitung — also für den „Auftraggeber" — in komplexer Weise stellen und daß so die Forschungsergebnisse am besten eine effektive Hilfe zur Durchführung der praktischen Aufgaben leisten können. Die Komplexität spiegelt sich auch in den Themen wider, sie sind umfassender und vielfältiger als die Untersuchungen, die die Institute der verschiedenen Fachdisziplinen durchzuführen haben. Der komplexe Charakter zeigt sich schließlich auch in der Zusammensetzung der Mitarbeiter, denn an den konkreten Forschungen des Instituts nehmen Volkswirtschaftler, Philosophen, Historiker, Soziologen, Juristen, Mathematiker usw. gleichermaßen teil.

Eine andere wichtige Eigenart der Tätigkeit dieses Instituts besteht darin, daß es seine Aufgaben in der Regel nicht in perspektivischer, sondern in mittelfristiger (3—4jähriger) Forschungsarbeit zu lösen hat.

Bezeichnend ist ferner, daß die Endprodukte der Institutsarbeit größtenteils kollektiver Art sind: Sie spiegeln eine kollektive Arbeit wider, in der die individuellen Forschungen integriert werden.

Die Eigenart, die sich aus diesen Spezifika ergibt, könnte vielleicht als „themenzentrisch" bezeichnet werden. In der internen Organisation des Instituts gibt es nämlich keine stabilen Einheiten, Gruppen oder Abteilungen, wohl aber Untersuchungsthemen, denen sich die Organisation der Forschungsteams anpaßt.

Innerhalb des Instituts hat sich eine spezifische Proportion der Außen- und internen Mitarbeiter entwickelt. Von anderen Arbeitsplätzen werden vorübergehend, vielfach auch für längere Zeit, Mitarbeiter angefordert und angestellt.

Nach dem 10. Parteitag der USAP haben führende Parteiorgane das Institut mit der Untersuchung mehrerer Themen beauftragt. Darüber äußerte sich Direktor *Sándor Lakos* wie folgt:

„Unsere wichtigste Aufgabe besteht in der weiteren Erforschung der Fragen, die die Arbeiterklasse betreffen. Dieser Themenkreis umfaßt den Begriff und die innere Schichtung der Arbeiterklasse sowie insbesondere die Untersuchung ihrer Allgemein- und Fachbildung. Im Zusammenhang mit dem letzteren Thema ergibt sich als eines der wichtigsten Probleme die voraussichtliche Auswirkung der wissenschaftlich-technischen Revolution.

Wir beabsichtigen ferner, die Zusammenhänge der Verwaltung und der Demokratie zu untersuchen. In diesem Fragenkomplex befassen wir uns mit den Formen und Modalitäten der Einbeziehung der Werktätigen in die Ausübung der Macht sowie mit den gesellschaftspolitischen Aspekten der Staatsverwaltung, die sich an die im perspektivischen Forschungsplan für besonders wichtig gehaltenen administrativen Themen anschließen.

Aufgrund der Praxis und der Erfahrungen verschiedener sozialistischer Länder beschäftigen wir uns mit dem Studium gewisser entwicklungsbedingter Gesetzmäßigkeiten des Sozialismus, insbesondere mit den Kriterien des Aufbaus des Sozialismus. Durch diese Untersuchung soll u. a. auf theoretischer Ebene ein Überblick der vergangenen Periode des Aufbaus des Sozialismus gegeben werden.

Wir haben auch die politischen Entscheidungen mittlerer Ebene zu analysieren, wobei es vor allem um methodologische Untersuchungen geht.

Nach dem 10. Parteitag haben sich im Institut zwei neue Themengruppen entwickelt. Die Forschungsgruppe, die sich mit der Lage der Jugend befaßt, hat eine doppelte Aufgabe zu bewältigen: zum einen die Koordinierung der einschlägigen Forschungen, zum anderen die Untersuchung eines größeren Themenkreises, nämlich des Problems der Arbeiterjugend, der Facharbeiterbildung und der Entwicklung zum Arbeiter. Die andere neuerdings geschaffene Forschungsgruppe analysiert die Probleme der bürgerlichen Ideologie, wobei ihre primäre Aufgabe ebenfa
Koordinierung un
mung der auf dies
geführten Forschu
steht.

Da sich die The
aktuellsten Frager
wicklung unsere
schaft anschlie
noch vieles darü
gen. Jedes Thema könnte einen eigenen Beitrag oder gar eine Artikelreihe bilden. Vorangehend haben wir nur einige Punkte angeführt, um die Arbeit unseres Instituts zu charakterisieren. Ein Hinweis auf weitere Zusammenhänge dürfte vielleicht den weiten Kreis der einbezogenen Fragen theoretischer, wissenschaftlicher und praktischer Bedeutung veranschaulichen. Nehmen wir beispielshalber die Bedeutung der Erforschung des Begriffs der Arbeiterklasse und in diesem Zusammenhang die Distanzierung von den beiden extremen Auffassungen (nur der physische Werktätige ist Arbeiter — sämtliche Werktätige sind Arbeiter), oder die Hebung des Bildungsgrades der Arbeiterschaft als eine unermeßliche Möglichkeit und einen volkswirtschaftlichen Wert und zugleich als einen Faktor zur Hebung des Lebensniveaus, das Schicksal der Kinder der physischen Werktätigen, die Bedeutung

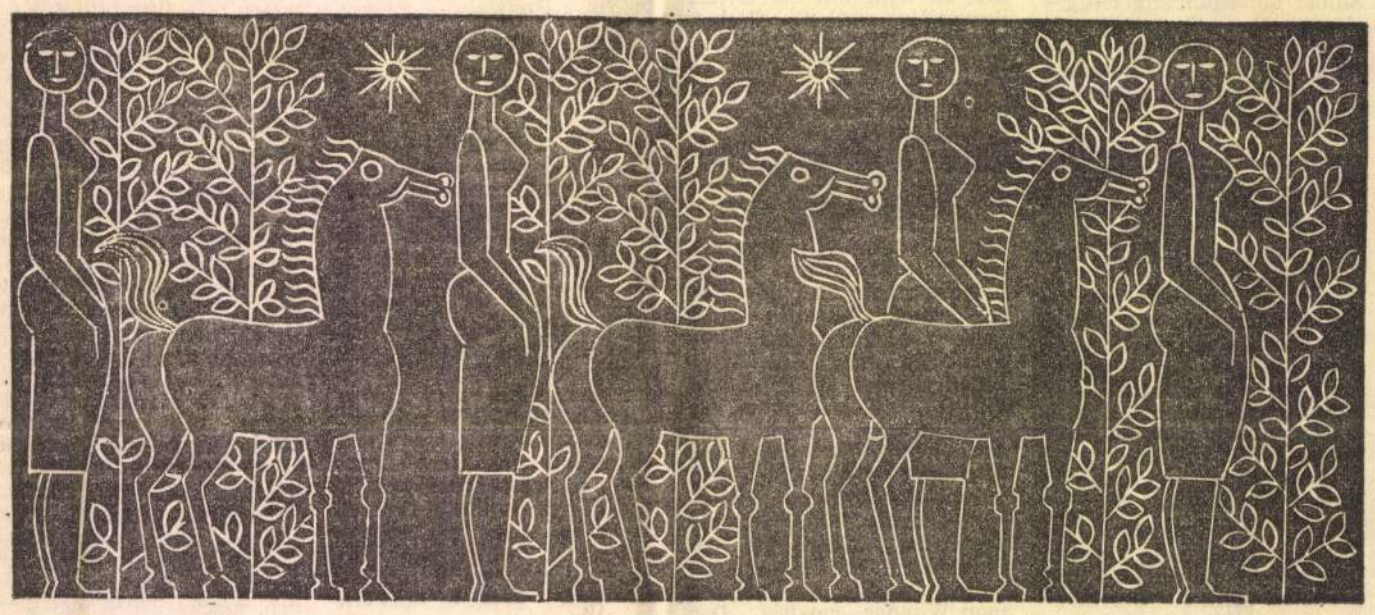

Grafik von Tibor Dohnál

Formen veröffentlicht. Die Mehrheit der Studien erscheint beim Kossuth-Verlag, aber manche Abhandlungen gibt auch das Institut selbst heraus — zumeist für eine fachlich orientierte Leserschaft und daher in niedrigerer Auflagenhöhe. Seit Mitte des Vorjahres erscheint vierteljährlich die wissenschaftliche Zeitschrift des Instituts *Társadalomtudományi Közlemények* (Gesellschaftswissenschaftliche Mitteilungen).

Über die internationalen Kontakte des Instituts meinte der Direktor folgendes:

„Unser Institut hat mit den Schwesterinstituten in den sozialistischen Ländern enge Kontakte ausgebaut. Neben den gegenseitigen Besuchen tauschen wir die Forschungsergebnisse aus und unterhalten intensive Arbeitsbeziehungen. Am wirksamsten hat sich die bilaterale Erörterung konkret formulierter Themen (mit je zwei oder drei Teilnehmern) erwiesen.

Derartige bilaterale, konkrete Meinungsaustausche beabsichtigen wir dieses Jahr mit den meisten sozialistischen Ländern zu führen. Im vergangenen Jahr haben wir mehrere internationale Gespräche am runden Tisch veranstaltet, mit höchstens 8—10 Teilnehmern. Auch diese Gespräche haben sich als höchst nützlich erwiesen. Als hochbedeutend betrachten wir die internationale Tagung, die wir über die Fragen der sozialistischen Demokratie vergangenes Jahr gemeinsam mit der Redaktion der Zeitschrift *„Béke és Szocializmus"* (Frieden und Sozialismus) veranstaltet haben.

Das Institut für Gesellschaftswissenschaften ist noch jung, doch wird in ungarischen Parteikreisen betont, daß es seine Daseinsberechtigung bereits unter Beweis gestellt hat. **f. h.**

Spiegel der Selbsterkenntnis

In der Entwicklung der statistischen Wissenschaft spielt sich ein interessanter Prozeß ab. Während sie sich zu einer selbständigen Wissenschaft entwickelt, die komplexere Kenntnisse voraussetzt, wird sie in den verschiedenen Gesellschaftswissenschaften immer unentbehrlicher werden, in der Fundierung der wirtschaftlichen und politischen Lenkung an Bedeutung gewinnen, und gleichzeitig damit zieht sie die Aufmerksamkeit der Öffentlichkeit immer mehr auf sich, und sie versucht, durch ihre Information dem immer größeren Bedarf der Öffentlichkeit an Information zu ensprechen.

Die statistische Wissenschaft in das Licht der Öffentlichkeit zu rücken, ist gegenwärtig besonders aktuell. In diesen Tagen begeht sie ein intern anmutendes Jubiläum: Die Statistische Revue, Zeitschrift des Zentralamtes für Statistik, erscheint seit 50 Jahren; sie wird heute nicht nur von den Forschern und der Fachwelt in die Hand genommen, sondern von allen, die die Schwierigkeit der Fachsprache zu bewältigen imstande sind und die anhand der vielseitigen Analysen ihr Wahrheitsbild, ihre Bildung erweitern und ihren Informationsstand vertiefen möchten. Dieses Jubiläums wird in mehreren Nummern und verschiedenen Publikationen gedacht: ein Jahr hindurch bringt die Zeitschrift Artikel mit Rück- und Vorschau. In diesem Rahmen werden auch Studien über das Ausland gebracht.

Im nächsten Jahr wird die Zeitschrift ein anderes Jubiläum begehen. Vor 125 Jahren, im Jahre 1848, zur Zeit der Freiheitskämpfe von 1848/49, wurde das erste Statistische Amt in Ungarn gegründet. Diese Wissenschaft, die bereits mit Mitteln der Rechentechnik und der modernen Mathematik, mit zeitgemäßen Gesellschaftskenntnissen arbeitet, kann sich also auch in Ungarn auf alte Traditionen stützen.

In der heutigen gesellschaftlich-politischen Lage, da der umfassende Aufbau des Sozialismus auf der Tagesordnung steht, fällt der Statistik eine wichtige Aufgabe zu. Die Statistik soll nämlich zur Selbsterkenntnis der Gesellschaft beitragen, den Politikern, Forschern und der Öffentlichkeit gleichermaßen den Spiegel der Wirklichkeit vorhalten, damit die Untersuchungen, Folgerungen und Beschlüsse auf der Grundlage der Realitäten erfolgen. Das Interesse der Öffentlichkeit ist eine beachtenswerte Erscheinung, sie ist ein Zeichen dafür, daß sich in der Denkart der Öffentlichkeit neue Züge herausbilden, daß die konkrete Analyse einer konkreten Lage an Raum gewinnt.

Anläßlich des Jubiläums sollte auch die Arbeit unserer Statistiker gewürdigt werden, denn die Statistik kann in Ungarn — wie der stellvertretende Ministerpräsident Mátyás Timár in einem Schreiben an die Zeitschrift betont — einen immer größeren Anspruch auf Wissenschaftlichkeit stellen. In der Erkenntnis der gesellschaftlichen Realität, die zweifelsohne durch die weitsichtige politische Führung stimuliert wird, haben wir dieser Wissenschaft sehr viel zu verdanken. Sie lieferte besonders im vergangenen Jahrzehnt sehr viele grundlegende Kenntnisse, die bei Entscheidungen von gesellschaftlicher Bedeutung genutzt werden konnten. Sie gab auch methodologische Hilfe bei den vorbereitenden Erhebungen, die zur Schaffung zeitgemäßer Rechtsnormen notwendig waren. Auch ihre Rolle in der Einführung des neuen Wirtschaftslenkungssystem soll gewürdigt werden. Ein neues System der Volkswirtschaftsbilanz wurde erarbeitet, es wurden die Lage der unterschiedlichen Schichten analysiert und Erscheinungen, wie zum Beispiel vor einigen Jahren die Gefahr des demographischen Tiefstandes, womit die Grundlage zu rechtzeitig getroffenen nützlichen Maßnahmen gegeben wurde.

Verständlicherweise werden das Ansehen und die Achtung der Statistik durch die Gesellschaft größer. Die Öffentlichkeit betrachtet sie als ein Gebiet, das von der Gebundenheit der fünfziger Jahre befreit, „den Tatsachen ins Auge sieht", alle Elemente der Wirklichkeit aufdeckt und nicht im Dienste der Illusionen, sondern im Dienste der realen Politik steht. Die ins Detail gehenden Angaben und Analysen decken sich nicht nur mit den Erkenntnissen der Öffentlichkeit, sondern vertiefen sie sogar.

Der Anspruch auf Selbsterkenntnis schafft für die Weiterentwicklung der statistischen Arbeit und dafür, daß sie auch den Erwartungen der Öffentlichkeit entspricht, eine günstige Atmosphäre. Es ist beruhigend festzustellen, daß sich die Statistiker ihrer verantwortungsvollen Aufgaben bewußt sind. In der letzten Nummer der Zeitschrift legt Staatssekretär István Huszár, Präsident des Zentralamtes für Statistik, die Richtungen der Entwicklung eingehend dar. Die von ihm angeführten statistischen Aufgaben stehen mit dem politischen Anliegen im Einklang. Huszár betont nicht nur, daß man die Staats- und Wirtschaftsleitung regelmäßig informieren muß, sondern daß auch die Informationsansprüche der Öffentlichkeit befriedigt werden müssen.

Diese Bestrebung paßt in den Prozeß der Ausweitung der sozialistischen Demokratie hinein. Der Rahmen der lokalen Demokratie — hiermit ist sowohl die Betriebsdemokratie als auch die Demokratie der Räte zu verstehen — ermöglicht, daß sich einerseits durch Vertretungen, andererseits direkt Tausende und Abertausende an den Entscheidungen beteiligen und ihre Aufgaben selbständig bestimmen; natürlich immer im Einklang mit den öffentlichen Interessen. Während wir uns die Entwicklung der Handlungsbereitschaft der Staatsbürger im öfffentlichen Leben und die effektive Geltendmachung des Mitspracherechts zum Ziel setzen, schaffen wir auch günstige Möglichkeiten dazu, daß die Information immer vielseitiger, gründlicher und verständlicher wird.

Heute ist es auf sämtlichen Gebieten des Lebens notwendig, daß die Leitung auf immer mehr Ideen, Initiativen und Erfahrungen basiert. Die Arbeit auf höherer Ebene macht es erforderlich, daß die wertvollen Lebenserfahrungen der Massen durch wissenschaftliche Daten und Analysen, denen umfassende Beobachtungen zugrunde liegen, ergänzt werden. Auf diese Weise unterliegt der Staatsbürger dann nicht der Gefahr allzu subjektiv gefärbter Verallgemeinerungen. Vielmehr bezeugen seine Vorschläge und Schlußfolgerungen objektiveres Wissen.

Natürlich sind Zuverlässigkeit und Klarheit ein grundlegendes Gesetz der statistischen Erhebungen. — Die Fachexperten der Statistik sind sich dessen bewußt. Sie sind sich auch darüber im klaren, daß sie im Strom des Lebens bleiben und auf die Erscheinungen des Lebens mit entsprechender Schnelligkeit reagieren müssen, um bei rechtzeitig getroffenen Maßnahmen Hilfe leisten zu können. Die Statistiker werden in die Schichtenprobleme der Gesellschaft auch weiter eindringen.

Wir konnten bedeutende Fortschritte in der Realisierung der sogenannten Schichtenpolitik erzielen. In diesem Sinne wurden wichtige Maßnahmen bezüglich der weiteren Verbesserung der Lage der Jugend, der Frauen, der Rentner und der kinderreichen Familien getroffen. Doch hält dieser Prozeß noch an, das heißt es gibt noch ungelöste Aufgaben. Auch dabei hilft eine wirklichkeitstreue Statistik. Auf diesem Gebiet sind auch andere Aufgaben notwendig. Man muß auch die Lage anderer Gesellschaftsschichten genau kennen sowie die Gestaltung des Lebensniveaus der einzelnen Schichten ständig mit Aufmerksamkeit verfolgen.

Es gibt viele Lebenserscheinungen, die untersucht werden müssen. Die Experten der statistischen Wissenschaft stellen sich selbst die Forderung nach Komplexität. Sie wollen ein System der auf die Gesellschaft abzielenden statistischen Beobachtungen schaffen. Das wäre kein Selbstzweck, sondern es würde dazu dienen, eine Grundlage zur Ausarbeitung einer Gesellschaftspolitik in breiterem Sinne zu bieten.

József Kóródi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KFT.
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

Dohnál Tibor

1129

1021

Dohnál Tibor: Képterv

Dr. Sim

Dr. Simon G
Pedagógiai Tár
régi pedagógu
évvel ezelőtt k
segéddíjasként
gári iskolában.
lás után a fővá
dött több polgá
talános iskolába
talános iskolai igazgató lett.
Volt tanulmányi felügyelő, elő-

adó a Budapesti Pedagógus Továbbképző Intézetben; négy évi

eszközeit — tárgyilagosabban ítéli majd meg gyermeke képességeit, s reálisabban befolyásolhatja pályaválasztását is. Így lesz egységes a nevelési metodika a családban és az iskolában, így szűnhet meg a politikailag-társadalmilag oly káros „kettős nevelés", vagyis annak a veszélye, hogy az iskolai és az otthoni nevelés lerontsa egymás hatását.

— A Magyar Pedagógiai Társaság a családi nevelés hagyományainak gyűjtésével is foglalkozik ...

— Valóban, s a népfrontkongresszus után ezt különösen fontos tennivalónak tartjuk. Szeretnénk felkutatni minél többet a családi nevelés korszerű eljárásai közül. Sok van ilyen, erről a nevelőket nem egy családlátogatásuk

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1972 MAJ 22

Tibor Dohnál

1021

Grafik von Tibor Dohnál

wohnen wird.

Der berühmte türkische Weltreisende Ewlija Tschelebi besuchte die Gegend im Jahre 1633 und schrieb folgendes: „Auf den Hügeln und Bergen hinter der Stadt erstrecken sich Weingärten mit Rosenhainen, Gärten und Wasserläufe, die Luft, das Wasser und auch die Burg sind angenehm." Der gute Ruf des Szekszárder Weins blieb also auch in der Türkenzeit erhalten.

Im Laufe der ungarischen Geschichte begegnet man immer wieder dem Szekszár-

[illegible] Rotwein serviert. Dem jungen Kaiser mundete das feurige Getränk so sehr, daß Äthiopien auf Befehl des Kaisers mit der Stadt Szekszárd Verhandlungen aufnahm und anbot, für den Wein Löwen-, Tiger- und Leopardenfelle zu liefern. Der italienische Angriff gegen Äthiopien verhinderte jedoch die Realisierung des Geschäfts.

So sind wir bis zu unseren Tagen angelangt; der Szekszárder Rotwein ist zur Ware geworden — vorläufig zu

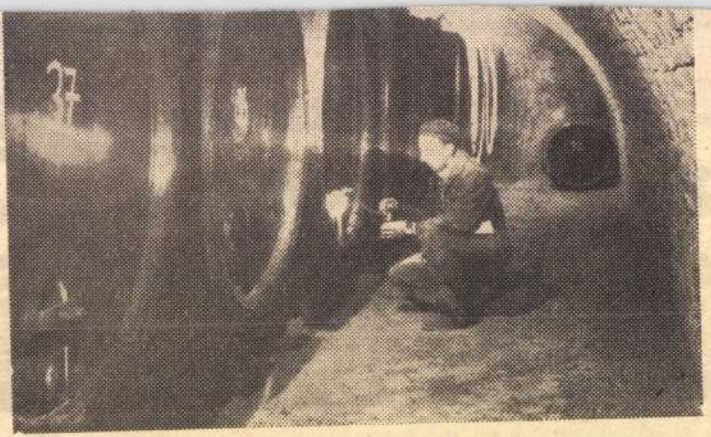

Auch das Klima i[s] den Weinbau günsti[g] durchschnittlich 2050 nenstunden im Jahr der Boden ist wund Über dem dicken Löß lagern braune Wald Wiesenböden, die zu bau der sich an die Bodenverhältnisse ak tisierten Kadarka vorzüglich geeignet si

Die Gärung des Ro[t]weins auf dem Staatsgut geht ähnlich vor sich wie bei den Weinbauern. Im Kombinat stehen Kellerräume und Ge-

[illegible] Komponist fort, der den Rotwein der Stadt berühmt machte.

Endre Kussinszky

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 JÚL 15

NÉPSZAVA

Dohnál Tibor

va vatjek — jelentősek. szik figyelembe,

1071

Dohnál Tibor: Tanulmány

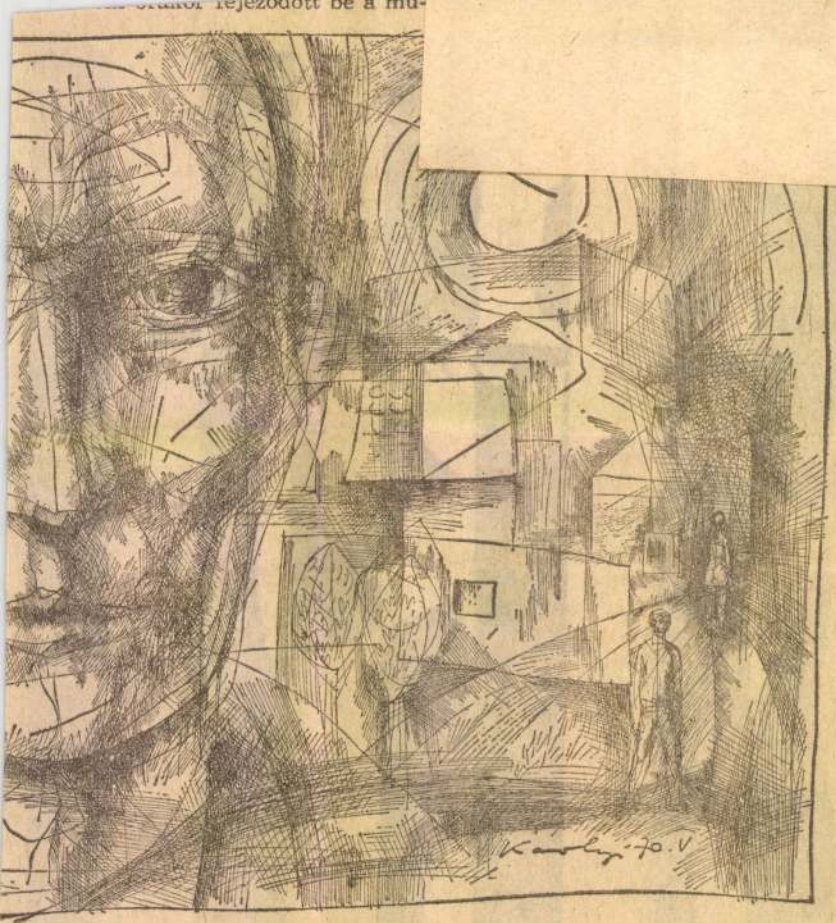

Károlyi András: Emlékezés

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1972 JUN 24

Dohnál Tibor

1021

legalján romjainknak.

Dohnál Tibor rajza

tehát nem a magyar grafika, hanem a fiatalok kiállító-helyiségét (pontosabban kamrácskáját) fogjuk találni. Új galéria született, igaz, hogy egy másik megszüntetésének árán: csak az egyik szemünk nevethet tehát. De a fiataloknak, különösen, ha Stúdiójuk évenkénti nagy felvonulásának már-már szükségszerű protokolljából ki akarnak lépni, mindenképpen meg *kellett* találniuk a módját, hogyan is szembesíthessék munkáikat, elképzeléseiket, céljaikat a nagyvilággal. „Mostantól kezdve — örvendezik a *Stúdió Galéria 72* első katalógusa — rendszeres kapcsolatot tudunk tartani a stúdió tagjai és az érdeklődő közönség között."

Úgy legyen.

Ám, az ablak, amelyet most, hosszas befelé forduló évek után, végre kinyitottak, *kizárólag munkaidőben* van kitárva (hétfő-péntek: 9.30—18.00; szombat: 9.00—14.00); a galéria tehát eleve lemond a csak ünnepnap ráérőkről. Amúgy sincs valami jó helyen, kiesik a képzőművészeti élet csigalassúsággal alakuló központjából — a megszállottság vádját kockáztatva, azt javaslom tehát, hogy ha már a helyiséget nem cserélték el valami alkalmatosabbra, legalább a nyitvatartási időt próbálják megváltoztatni. Nincs ebben semmi ördöngősség: a főleg mai magyar grafikát bemutató új Helikon Galériának, ahol most *Somogyi József* rajzai láthatók, ezt sikerült mindjárt a kezdet kezdetén megoldania. Nem mindegy, hogy a most rendszeresen nyilvánosság előtt szereplő Fiatalok Stúdiójának milyen közönsége lesz.

*

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállító-termében *Fekete Tamás* szobrászművész sokat ígérő mondanivaló közlésére tör (így a *Smink*, s még inkább a *Két figura ablakban* című kompozíciónál), egynézetű, sokkhatásra építő munkáin ezek az alakok feledtetni tudják nehézkességük antiromantikájának — *romantikáját.*

A Mednyánszky-teremben, *Ezüst György* tárlatán, másféle ablakok vannak: ha kitenkintünk rajtuk, egy sosem volt, sosem lesz álomvilágot láthatunk, amely leginkább még az alföldi tájra hasonlít, tehát hagyományosnak és realisztikusnak mondható, bár realistának semmiképp; a megjelenítésre használt eszközök pedig összeférhetetlenül eklektikusak. A *Hazatérő csorda* szelleme és hangulata például pontosan és eredetiség nélkül követi az e témára szerkesztett művek tucatjait; a tehenek hátán azonban mintha igazi aranyfüst csillogna. Egy másik művön bárányfelhők úsznak, ezüst papírból; egy harmadikon zöld vagy kék ragasztványok egészítik ki, naturalisztikusan, az egyébként is természetelvű festési mód ecsetvonásait. A katalógus-előszó írója e meglepő vegyülék-technikában „felfedezésnek számító", „önálló formanyelvet" lát, aholis „a színes fóliák értelemszerűen, a látvány elemeinek kiemelése céljából kerültek a kompozícióba", és „harmonikus egységben" találkoznak „a festett fakturákkal". Mindez, noha roppant tudományosan hangzik, nem tudott meggyőzni még a

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1972 AUG 7-

Tibor Dohnál

Grafik von Tibor Dohnál

1021

klar, daß
Fahrt die S
kennen mö
zu für ihn
sprechliche
hen.

Auch da
wir uns ni
Fremde g
Verkehrsregeln verstößt, weil ihm einige unserer Verkehrsschilder unbekannt sind.

Wenn zum Beispiel unter dem Parkverbotsschild die beiden ungarischen Worte „Megállni tilos" (Halten verboten) stehen ... Woher soll der arme Ausländer wissen, was das heißt? Schließlich könnte das auch heißen: „Rauchen verboten!, „Betreten des Rasens verboten!" oder „Halten erlaubt".

Aber das sind Ausnahmen. Im allgemeinen stimmen die ungarischen Verkehrsregeln

den Tiber und den Rhein führen. Auch Kreisverkehr, Einbahnstraße, Trennlinie oder Überholverbot sind keine ungarischen Kuriosa.

Wie ist es dann zu erklären, daß unsere lieben Gäste oftmals großmännisch auf Brücken wenden, Trennlinien übertreten, verbotenerweise überholen und noch dort in rennreifem Tempo dahinflitzen, wo eine Geschwindigkeitsbegrenzung angezeigt ist?

Ich nehme an das hat reise-psychologische Gründe. Psychologen haben nämlich

Dohnál Tibor

1021

Dohnál Tibor rajza

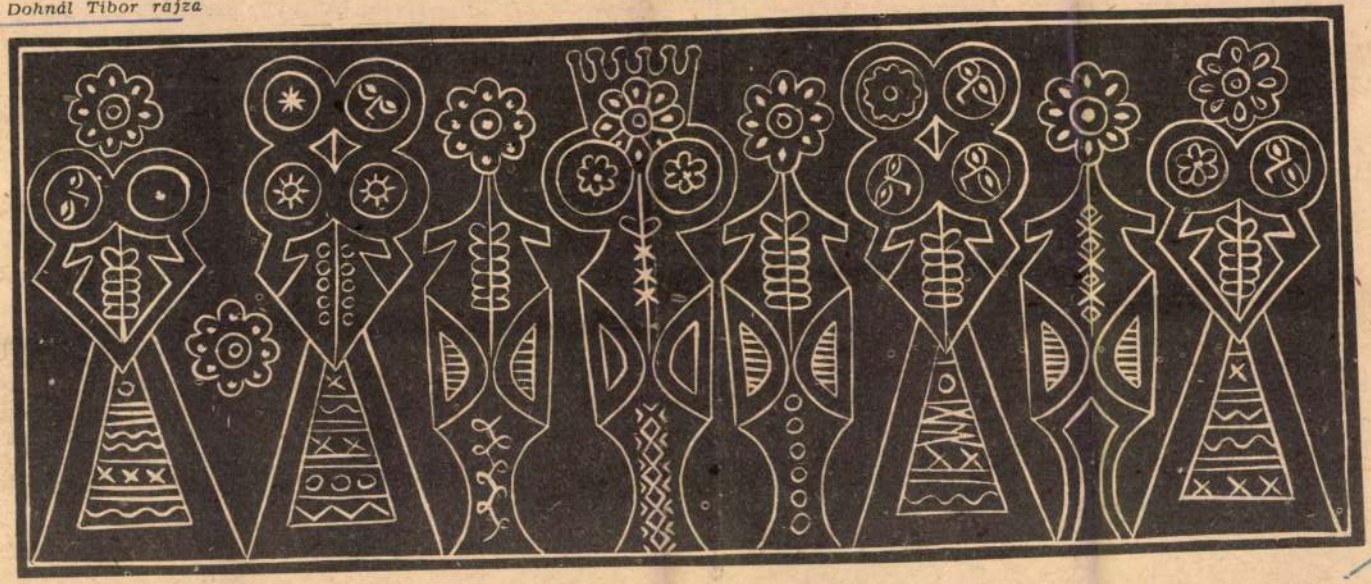

ni, akar-e segíteni, javítani, van-e mondanivalója (bármilyen „előjelű" is az) és személyes felelősséggel az ügy iránt hajlandó-e azt közölni? (Jó néhány előmunkálatokat végző, eredményeket előkészítő-felhalmozó szakbizottság működött; nem beszélve külön is felkért közéleti személyiségekről, írókról, tudósokról, szakemberekről.) *Ki-ki a maga módján a legtöbbet és a tőle telhető legjobbat adta.* (Remélem, hogy egyszer, valamilyen formában, az előzetes szakbizottsági jelentések teljes és igen értékes anyaga is publikálásra kerül.) Ehhez hasonló *széles körű, tudományos igényű és jó értelemben mozgalmi jellegű demokratizmus az oktatásügyi döntések előkészítésében a „fordulat éve" óta — tudtommal — nemigen volt, eltekintve az*

elméleti, vidéki vagy fővárosi, marxista, vagy nem marxista pedagógus —, hogy „az iskola élő organizmus, amelyben az éles változások felesleges feszültségeket okoznak mind a pedagógusok munkájában, mind a gyerekek tanulásában". Igaz megállapítások ezek, — mármint e jelentésben tallózó Tóth László részéről (Népszabadság; 1972. jún. 18) — annak ellenére, hogy „nemes" (vagy nemtelen) konzervativizmus megnyilatkozásának tűnhet egyidejűleg kétféle oldalon is: egyes — inkább „huszár-attakokhoz" szokott, s ilyenekben gondolkodó — *politikai, vagy pedagógiai avantgardistáink* (egyébként igen vegyes összetételű és alkalmanként átrendeződő) sorai között; másrészt egyes előrelátó, kitűnő készültségű és képességű vezető tudósaink, elméleti szakembereink körében. Utóbiak viszont esetenként talán nem eléggé vesznek számításba feltehetően jogos türelmetlenségük vagy nem kevésbé jogos, nemzetközi paraméterekben orientált prognózisuk

nek növelését és növekvő megbecsülését is);

e) az iskolaépületek, a tanügyi igazgatás, a gyakorlati iskolai pedagógia, a pedagógusképzés stb. adott állapotát;

f) vagy éppen azt az utolsó helyen, de nem utolsósorban megjegyzendő szerény momentumot, hogy az ún. hátrányos helyzetű tanulók (nem okvetlenül csak a *fizikai dolgozó szülők gyermekeire* gondolunk, de a közvéleményben helyütt-helyütt *nem is éppen minden ok nélkül* egyszerűsödik le a probléma és azonosul a két kategória) *hátrányos helyzetét* egy valóban mélyen, mert *szocialista módon demokratikus oktatásügy, s annak vezetése nem növelheti, hanem csak csökkentheti*, azzal együtt, hogy egyszersmind gondoskodnia kell minden *kivételes tehetség* maximális támogatásáról; *minden ember minden képességének* — s nem egyszerűen egy vezető (értelmiségi) elitnek — *az optimális kibontakoztatásáról.* (Ahhoz, hogy a

Dalmál Tibor festőművész

Lorant János festőművész gyűri kiállításán, máj. 28.-án, megmyitó beszédet mond.

Nógrád, 1972. máj. 24.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD
Győr

1972 JÚN 29

Dohnál Tibor

szól hozzá Kovács úr? — hívja segítségül a kopasz.

1077

pó mégsem más, mint a többiek, csak eddig nem tudták.

csobogás, örökegy fáradhatatlansággal folyik a Duna.

Dohnál Tibor: BÉKEMENET
(Részlet a felszabadulási pályázaton nagydíjat nyert sorozatból)

Kapuváron,

1972. június 25-től
július 3-ig,
a Művelődési Otthon
előcsarnokában.
A kiállított termékek
szaküzleteinkben
megvásárolhatók.

Most vásároljon!
Nagy
választékból
válogathat.

Minden érdeklődőt
szeretettel várunk.

ÁFÉSZ, Kapuvár.

OICSO

...amán

... alábbi engedményeket nyújtják
tüzelővásárlóiknak:
tatai, dorogi, várpalotai briketteknél
mázsánként 15 Ft-ot,
ajkai, balinkai, várpalotai szeneknél
mázsánként 10 Ft-ot.

Ez a kedvezmény igénybe vehető:

amíg a készlet tart!

Tüzelőjét saját érdekében időben vásárolja

A győri TÜZÉP Vállalat, Győr, Babits M. u. 17.

Telefon: 138-068, [illegible]

Dohnál Tibor

Népszava

1021

Dohnál Tibor: Testvérek

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
1979 JUL 2

kérd
Szót
bére
kedv
laká
a
elő
tern
vósabb anyagi és
ismeréséért. Szorgalmazták az ifjúmunkás parlamenteken el-

veteleiket, szakkör és

Nem próféták a

„Az utóbbi években nagyon népszerűvé vált az ifjúsági klubforma. A klubok száma a négyezret is meghaladja. Az ifjúsági klubmozgalom a fiatalok öntevékenységére, tényleges érdeklődésére épül. Az ifjúsági klubmozgalom megérdemelte a bizalmat . . .” — állapította meg a Minisztertanács, amikor az ifjúság kulturális ellátottságáról tárgyalt.

Nálunk másként van

Gyulán hatodszor rendezték meg az *Országos Ifjúsági Klubvezetői Tábort*, százhúsz résztvevővel. Látogatásunkkor

politizálás lehetőségei
ségi klubban” címm
hattak előadásokat —
ismeretterjesztő és k
program mellett — a
tes ifjúsági klubvezet
részvevői Gyulán.

— Saját klubomba
retek idegen előadók
— gondolkodik el Ki
né Demeter Teréz, a
Szabó Ervin Könyvtá
gi klubjának vezetője,
arról kérdezem, hogy
tizálnak? — Az idő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Dohnál Tibor
1972 AUG 27
Népszabadság

1021

DOHNÁL TIBOR LINÓLEUMMETSZETE

magasságában. Hogy miért elefánt? Vigyorogva vágja ki a feleletet:

— Mert az mindent kibír.

A *sopportare* igét használja.

Tudom, hogy a felelete rögtönzés, szellemeskedés, az idegen lefricskázása. De hirtelen megértek valamit Cataniából és hálásan megköszönöm a felvilágosítást.

„Mert mindent kibír" — az olcsó, üres szellemeskedést akár parabolának nevezhetném, s megint Pirandellóra kell gondolnom, az ő remek paraboláira és hőseire. Közülük is arra a gazdag szicíliai parasztra, akinek mindene elpusztult, csak egy szamara maradt meg. És azontúl vele élt, a szamarát dolgoztatta. Még a hátuljára is egy kosárkát kötött, és a szamár abba potyogtatta bele a meleg citromokat. Gazdája még a szamár hulladékát sem hagyta veszendőbe menni. Pirandello ismerte honfitársait.

Körülnézek a téren.

És már oldódik a görcs.

A léggömbárus felelete után megérteni véltem a halott kráterben ugrándozó, locsogó vezetőnket — hát persze, ő is odakötné a kosarat a szamárra, tulajdonképpen meg is teszi, amikor az Etnát magyarázza. És már értettem a fekete kövekből épült várost is, az elefántjával és a léggömbárusával. Az ember törpeségét és a természet végtelen

ordít
vállr
úgy
hogy

Elült
ádáz
De ne
még

Elült az, el. De nincs oly sűrű fésű,
hogy kihúzná, míg hajam szála él,
amit közéfútt szilaj vakmerésű
vágtámmal versenyt, vígan az a szél,

amely elült. Szélcsendben szél vezérel
mégis tovább. Hajam már hullik, ám
az a nagy szélvész megdagadva kél fel
srácok hajában, mint a hurrikán.

III.

Mint aki lassan oldja csolnakát,
vagy nem is oldja, már a víz viszi
oldatlan is, nem evezőlapát
csapása hajtja, ezt csak ő hiszi,

vagy nem is hiszi, némán csordogál,
örvényen, forgón így jut hamar át,
esze ágáról maga hajtja már

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 AUG 2 7

Népszava

1021

Dohnál Tibor

Dohnál Tibor: Vásárfia

Brezsnyev Barnaulban

ezsnyev, az SZKP
ponti Bizottságának
kára szombaton az al-
határterület központ-
, Barnaulba érkezett.
snyev a kazahsztáni
csetavból érkezett ide,
két napot töltött.

A kolumbiai TAO társaság egy utasszál-repülőgépét, 30 sze-lyel a fedélzetén pén-n három fegyveres Kubába térítette.

A Kongói Népi Köz-ság kormányküldött-, Henri Lopes külügy-iszternek, a Kongói lkapárt Központi Bi-sága tagjának vezeté-l, augusztus 20-tól g a Szovjetunióban ózkodott. Mint a köz-ény megállapítja: a fe-megelégedésüket fe-k ki a két ország gaz-gi együttműködésé-és kereskedelmi kap-tainak fejlődését ille-

Mexikóban hivatalo-ejelentették, hogy 18 a vesztette életét rtökön Guerrero ál-egyeiben, amikor ge-támadtak rájuk.

ját: *„Az a te*
ság küldötts
zetében, nen
demokratiku
lenléte az EN
helyzetének
a népeknek
haladásért vi

A mostani veto bizonyossá teszi, hogy a kínai ENSZ-küldöttségtől a hamarosan megnyíló közgyűlésen sem lehet a tavalyinál reálisabb és osztályharcosabb magatartást várni.

Barabás Péter

NEMZETKÖZI HÍREK

✪ **Berlinben** ülést tartott a KGST építésügyi állandó bizottsága.

✪ **Panmindzsonban** pénteken megtartották a koreai fegyverszüneti katonai bizottság titkárainak 405. ülését. A KNDK képviselője határozottan tiltakozott azellen, hogy az Egyesült Államok fegyvereket juttatott el a demilitarizált üvezetbe.

✪ **Az egyiptomi—líbiai unió** politikai vezetőségének szeptember 3-ra tervezett ülését elhalasztották — közli a szombati Al-Ahram. — Ennek oka, hogy Makrif, a líbiai forradalmi parancsnoki tanács egyik tagja a hét elején életét vesztette egy autóbaleset során, s ugyanebben a balesetben megsérült a líbiai miniszterelnök, Dzsallud is. Az Al Ahram közli még, hogy az említett okok folytán az Arab Köztársaságok Szövetsége Elnöki Tanácsának szeptember 2-án esedékes ülését sem tartják meg.

✪ **Delhiben** indiai—pakisztáni tárgyalások kezdődtek a két hónappal ezelőtt kötött szimlai megállapodás gyakorlati végrehajtásáról.

✪ **A Mannesmann AG** engedélyt kapott arra, hogy harmadik nyugatnémet cégként képviseletet nyisson Moszkvában.

✪ **Az Egyesült Államokban** országszerte felvonulásokon, gyűléseken emlékeztek meg az amerikai nők 1920. augusztus 20-ról, amikor megszerezték szavazati jogukat.

Dohnál Tibor

"?otivum" c. művét hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. juni. 17.
XVI. évf. 25. sz. 12. lap.

Dohnál Tibor

Rács mögött, háttal álló, furulyázó alakot ábrázoló rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. juni. 24.
XVI. évf. 26. sz. 11. lap.

Dohnál Tibor

"Motivum" cimmel hozza a lap a müvész művét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. szept. 3o.
XVI. évf. 4o. sz. 16. lap.

Dohnál Tibor

"Motivum" c. müvét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. szept. 9.
XVI. évf. 37. sz. 14. lap.

Dohnál Tibor

"Vonalak" cimmel hozza a lap a müvész rajzát.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. szept. 23.
XVI. évf. 39. sz. 4. lap.

Dahnál Tibor festő

Hajdúböszörményben a városi műv. Központban rendezték meg kiállítását Hézső Ferenc festővel közösen.

kiállítási kalendárium.

Szocialista Művészetért, 1972. jún. 5.

Dobiás Tibor

Hommage a freud

lino 60x40

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Dohnál Tibor, grafikus

Kompozíció:

Repr.

Dohnál Tibor: Virágemberek

M. 7.

Népszabadság, Bp. 1972. jún. 4.

Dohnál Tibor, grafikus

Metnete : Repr.

Boldizsár Iván: Kocsiról az Alföld

M. 7.

Népszabadság, Bp. 1972. júl. 30.

Dohnál Tibor, grafikus

Metszet:

Repr

Dohnál Tibor: linóleum metszete

M. 8.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 27.

Dobrák Tibor

Hommage a Freud Lino 65x45cm

Studio 71

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1972 APR 17.

Dohnál Tibor

1021

Dohnál Tibor: Tavaszünnep

1972 IRODA

JÓZSEF ATTILA-díj

I. FOKOZAT

Csorba Győző költő-műfordító
Kálnoky László költő-műfordító
Lányi Sarolta költő-műfordító
Szabó Magda író

II. FOKOZAT

Kertész Ákos író
Kormos István költő
Lator László költő-műfordító
Molnár Zoltán író

III. FOKOZAT

Ilia Mihály kritikus
Szabó B. István kritikus
Tóth Judit költő-műfordító

JÁSZAI MARI-díj

III. FOKOZAT

Haumann Péter, a Huszonötödik Színház színművésze
Szigeti Géza, az Állami Déryné Színház színművésze
S. Tóth József, a győri Kisfaludy Színház színművésze
Verebély Iván, a Vidám Színpad színművésze

BALÁZS BÉLA-díj

I. FOKOZAT

Drégely László, a Magyar Rádió és Televízió díszlettervezője
Magyar József filmrendező-operatőr
Vámos László fotóművész
Zsombolyai János filmoperatőr

II. FOKOZAT

Gábor Pál filmrendező

LISZT FERENC-díj

I. FOKOZAT

Lajos Attila fuvolaművész
Mihály András zeneszerző, a Zeneművészeti Főiskola tanára.
Sólyom Nagy Sándor, a Magyar Állami Operaház magánénekese
Tátrai Vilmos hegedűművész, a Zeneművészeti Főiskola tanára

II. FOKOZAT

Kiss Gyula zongoraművész
Korondy György, a Magyar Állami Operaház magánénekese
Kovács Lóránt fuvolaművész

III. FOKOZAT

Barth István, a pécsi Zeneművészeti Szakiskola tanára, a Pécsi F[illegible] harmóniai Zenekar tagja
Kardos Pál kóruskarnagy, a S[illegible] gedi Tanárképző Főiskola doc[illegible]

Dohnál Tibor

1021

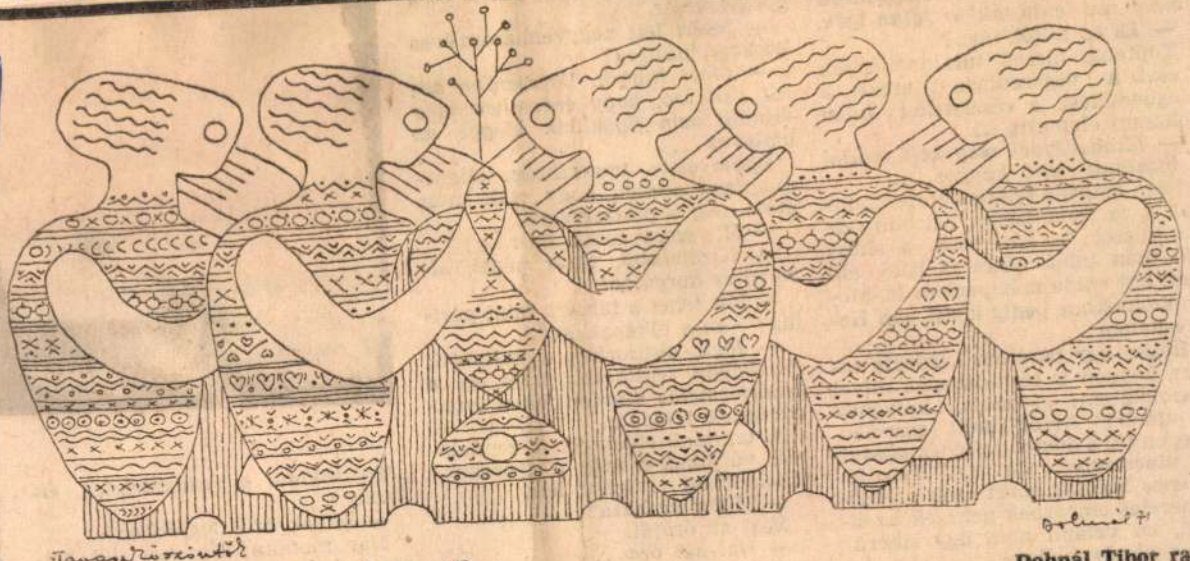

TAVASZKÖSZÖNTŐK

Dohnál Tibor rajza

— *Ha valaki valahol megbecsült ember tud lenni, akkor falun igen.*

— És ez mitől függ?

Töpreng, hiszen tulajdonképpen ő csak a végeredményt érezte, a megbecsülést, a részleteket talán sohasem elemezte ki.

— *Mindenkivel meg kell találni a bizalmat keltő hangot...*

Nem említi a lelkiismeretes munkát, s ez természetes, azt elmondták mások, a páciensek, s ennyi idő után talán nincs is lakó, aki nem lett volna már páciens is. Mosonszolnokhoz pedig közel van Hegyeshalom...

Régen egy tanárom kérdezte tőlem, nagyon is céltudatosan, mivel rászolgáltam: „Mondja, milyenek az álmai?" Arról jutott eszembe, hogy említi a doktor: *„Nehéz aludni, ha nincs rendben a nap."* Nem általános igazság, mert csak a lelkiismeretes embernek nehezek az álmai, ha valami nem úgy sikerül, mint ahogy kellene.

... a hegyeshalmi iskolaigazgató-helyettes és a gyógyszerész.

— Miért lett negyvenhárom éves korában párttag?

— *Most hívtak. Egyszerűen arról van szó, hogy érdemben még mindig nem figyelünk eléggé az emberre...*

Egész élete, munkássága ellentmondana annak, hogy csak most érett meg a párttagságra.

— Mit szeret tenni, ha ráér?

— *Kirándulni, tévét nézni, olvasni és horgászni.*

— Mit tehet a faluért, mint párttag? Van-e elképzelése?

— *Igen, elsősorban a kulturális munkában segíthetek majd, és a tudatformálás minden falusi értelmiségnek feladata.*

A tanítónő elénk jön a rendelőből, várjanak-e még a gyerekek? Iskolaorvosi vizsgálat lesz.

— Mikor ér haza?

Nézi az óráját.

— *Hat-hét óra...*

Arra, hogy mikor, hol ebédel: *„Megszoktam a rendszertelen étkezést."*

— Minek örül legjobban?

Már mondta: Ha úgy tud dolgozni, hogy nyugodtak lehetnek az álmai.

G. Szabó

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
KISALFÖLD
APR 2

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD

Dohnál Tibor

1972 APR 7-1

H. Szabó László

1021

Képek, díjak – eredmények, hiányok

A győri műcsarnokban most rendezett képzőművészeti és fotókiállításon az alkotó és a mű címe mellett még egy szó szerepel: jelzi, milyen minősítést kapott, milyen díjban részesült az idei megyei felszabadulási pályázaton a kiállított mű. A pályadíjnyertes alkotások ezúttal kiléptek a kis kamarakiállítás kereteiből, s a széles nyilvánosság elé tárják, mire fordítják a különböző társadalmi és tömegszervezetek, ipari és mezőgazdasági üzemek a művészeteknek e pályázat által való segítésére szánt pénzt.

A műcsarnok bejáratánál *Z. Szabó László* „Óda Győr városához" című sorozata (különdíj) fogadja az érdeklődőt egyik oldalon; Z. Szabó a város egyik kulturális jellegzetességének, a zenei életnek képben megragadható pillanatait tárja elénk. A másik oldalon *Tihanyi László* bizonyítja különdíjas fotóival, hogy milyen kimeríthetetlen téma egy alkotó számára az emberi arc. *Belovicz Károly* különdíjjal jutalmazott sorozata Kiss Ernő faragó népművészről nem látványos, sőt inkább szerény, de precíz munka; igazában az tudja értékelni, aki maga is megküzdött már a szoborfotózás szakmai-művészi nehézségeivel. *Szíjártó Ernő* számára Győr műemlékfalakat, a sötét háttérből előfehérlő háztetőéleket, régi és új épületek ellentétét és öreg meg fiatal emberarcok együttesét jelenti: ezt fogalmazta meg „A város arca" című különdíjra méltatott sorozatában. *Dr. Jamnitzky Nándor* Győr városi sorozatában (különdíj) ismét megcsodálhattuk hatalmas mesterségbeli tudását, az öncélú bravúrokat elkerülő technikai biztonságát.

Ifj. Rácz Endre nagydíjas sorozata 13 képből áll: ő maga jubileumi sorozatnak nevezi. A megyei tanács székházának modern és absztrakcióra különösen alkalmas képét mint keretet fogja fel: ebbe helyezi el az embert. Mégpedig a múlt emberét, ahogy emlékműveink megörökítik a történelem nagy pillanatainak felidézése közben; s a *ma* élő embert, miközben dolgozik a mának és holnapnak. Ebben a témakörben — s éppen a megyei pályázaton — már láttunk ifj. Rácz Endrétől hasonló sorozatot, amely a mostaninál erőteljesebb gondolatisággal, több asszociációs lehetőséggel és sokoldalúbban juttatta kifejezésre mondandóját. E sorozat is szép azonban, és bizonyítja, hogy alkotója renkívül tudatosan komponáló, intellektuális alkatú művész.

A képzőművészeti anyagban a grafika az izmosabb. *Dohnál Tibor* egy különdíjat és egy nagydíjat mondhat magáénak, utóbbit a Lakodalmas, a Béke-menet és a Vadászok ikonja című együttesért. Dohnál szinte a rézkarc finomságával képes megművelni a linót, s a népművészet formakincsére erőteljesen támaszkodva dekoratív képet alkot. *Barabás László* három papírmetszetével (különdíj) úgy idézi fel a Jáki-templom légkörét, hogy mindössze egy-egy motívumot ragad ki a művészettörténeti együttesből. *Tóvári Tóth István* nagydíjas Déli pihenőjén szinte feloldódik a természet zöldjében a két pihenő munkás. Sajátos színeivel hat ránk Tóvári különdíjjal jutalmazott Varjak Hévízen című olajképe is. Két táblaképen jelenik meg *Cziráki Lajos* különös, senki máséval össze nem téveszthető, kissé sejtelmes és sokat sejtető világa. A Tél különdíjat, a Szüreti mulatság nagydíjat kapott. Vörösbe forduló ég alatt dolgoznak *Joanovits István* Szénagyűjtői (nagydíj), s hasonló a hangulata *Holly Tibor* különdíjas Hajnali műszakváltás című olajképének is. *Zuber Titusz* Fekete nap című képe teszi teljessé a sort.

Mindent egybevetve: volt már ennél színvonalasabb díjazott anyaga megyei pályázatunknak, azonban így sincs szégyenkezni valónk. Két megjegyzés viszont még ide kívánkozik. Feltűnő, hogy a soproni képzőművészek, akik eddig mindig tekintélyes részt kértek és kaptak a díjazott anyagból, ezúttal hiányoznak. S hiányzik most már nemcsak a szobor, hanem a kisplasztika is a pályázatról.

G. B.

Rádió, tv, mozi, színház

GYŐRI RÁDIÓ

18.00—19.00: Napi krónika. — Mini törvénykönyv. — Tánczene. — Szívesen hallgattuk. — Szórakoztató muzsika.

KOSSUTH RÁDIÓ

8.18: Kedvelt régi melódiák. — 9.00: Kora tavasz. XX. rész. — 9.20: Moldován Stefánia és Réti József énekel. — 10.05: Édes anyanyelvünk (ism.). — 10.10: Zenekari muzsika. — Közben: 10.59: Lottóeredmények. — 11.00: Négy hónap egy kutatóhajón. — 12.35: Tánczene. — 13.20: Népi zene. — 13.45: Konsztantyin Pausztovszkij elbeszélése. — 14.00: Mesterségünk címere... — 15.10: A Komárom megyei Szövetkezeti Bizottság Énekkara énekel. — 15.18: Magyar előadóművészek felvételeiből. — 15.49: Durkó Zsolt: Kolloidok. — 16.05: Így élünk mi, a Barátság II. kőolajvezeték építői. — 17.20: Beethoven műveiből. — 17.40: Láttuk, hallottuk. — 18.00: Az Ifjúsági Rádiószínpad bemutatója. — 19.40: Nótaest. — 20.30: A vezetés mindennapjai. — 20.40: Beverly Sills énekel. — 20.59: Házimuzsika. — 22.20: Meditáció. — 22.30: Részletek Cahn filmzenéjéből. — 22.40: Ötletek. Irodalmi összeállítás. — 23.10: Magyarországon először. — 23.46: Népdalok, néptáncok.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Cigánydalok. — 8.19: Mikrobi, mint robotidomár. III. rész. — 9.03: Ezeregy délelőtt. — 10.00: A zene hullámhosszán. — 10.59: Lottóeredmények. — 11.44: Beszélgetés egy versről... — 12.00: Borisz Godunov. Részletek. — 12.40: Beszélgessünk zenéről (ism.). — 13.03: Barokk muzsika. — 14.00: Mindenki kedvére kettőtől hatig... — 18.05: Külpolitikai figyelő (ism.). — 18.20: Verbunkos muzsika. — 18.44: Felelősség és kockázatvállalás. — 18.59: Dietrich Fischer-Dieskau összes Schubert-felvételei. XIX. rész. — 20.25: Új könyvek (ism.). — 20.28: Don Juan. Molière komédiájának rádióváltozata (ism.). — 21.46: Made in Hungary: Könnyűzene, tánczene, dzsessz. — 22.32: Kodály: Szólószonáta gordonkára. — 23.15: Operettrészletek.

URH

18.05: Idegen nyelv — anyanyelv. — 18.20: A Hilversumi Rádió Kamarazenekarának stúdióhangversenye. — 19.24: A dzsessz kedvelőinek. — 19.58: A hiányzók száma 5600 (ism.). — 20.13: Zongoraművek. — 20.33: A Flying guitar együttes felvételeiből. — 21.00: Brigit Nilsson Verdi-áriákat énekel. — 21.31: Zenei panoráma. — 21.50: Hangfelvételek — felsőfokon.

BUDAPESTI TV

9.30: Szünidei matiné. — 15.55: Ház a sziklák alatt. Magyar film. — 17.33: Hírek. — 17.40: Magyarország és a FAO. Riportműsor. — 18.05: Radar. — 18.35: Tíz perc meteorológia... — 18.45: Ötven a kilencvenötből. Vallomások a Mylai-i vérengzésről. — 19.15: Esti mese. — 19.30: Tv-híradó. — 20.00: A 70 éves Obrazcov. — 21.05: Goda Gábor: Poldini úr. Tv-játék. — 22.25: Tv-híradó — 2. kiadás.

19.55: Mielőtt döntesz. Publicisztikai film. — 20.00: Királylány a feleségem. Francia film. — 22.00: Tv-híradó.

OSZTRÁK TV

I.

10.00: Iskolatévé. — 11.00: Jeanne D'Arc pöre. — 13.00: Élj egészségesen! — 13.25: Esti mese. — 13.30 (F.): Osztrák körkép. — 13.55: (F.): A Vadnyugat hőse. — 19.20: Műsorismertetés. — 19.30: Világhíradó. — 20.06: Sport. — 20.15 (F.): Arsene Lupin (4.). — 21.10: Keresztmetszetek. — 22.10: Világhíradó, 2. — 22.20: Szerelmi körtánc. Francia film.

II.

13.30: Iskolatévé. — 19.30: Világhíradó. — 20.00: A hétvégén utazóknak. — 20.06: Sport. — 20.09: Csak röviden. — 20.15: A bizonyítás. Japán film. — 21.45 (F.): Osztrák körkép. — 22.05: Világhíradó.

HOL SZÓRAKOZZUNK?

Győr, Rába: Utánam, gazfickók (NDK) 3. Szelid motorosok* (USA) n6, f8. Vörös Cs.: Vidékiek New Yorkban (USA) 9, 11, 3, n6, f8. Petőfi: Csárdáskirálynő (m—NSZK) 7. Móvár, K.: Elment az utolsó vonat (r.), 4, 6, 8. Dózsa: Nyírfaliget* (l.) f6, f8. Sopron, Sz.: Cromwell (ang.) 3, n6, f8. Csorna: Ügyvéd* (USA) 6, 8. Kapuvár: Felszabadítás, III. (sz.) 6, 8. Gönyű: Tizenkét szék, I., II. (sz.) 7. Győr-Szentiván: Kes (ang.) 7. Hegyeshalom: Jelenidő (m.) f8. Jánossomorja: Özvegy aranyban* (f.) f8. Rajka: A kalóz menyasszonya* (f.) 7. Sopronbánfalva: Lányok pórázon (f-o.) 6. Ásványráró: A legszebb férfikor (m.) 7. Beled: Katonák szoknyában (l.) 7. Bőnyrétalap: Mr. Tibbs nyomoz* (USA) 7. Ötlevény: ... És hamarosan a sötétség* (ang.) f7. Pér: Kapaszkodj a fellegekbe, I., II. (m-sz.) 6.

A csillaggal jelölt filmek korhatárosak!

SZÍNHÁZ

NÁSZUTAZÁS,
7 óra, premierbérlet.

MACSKAJÁTÉK,
Csorna, ½8 óra.

MTESZ-hírek

A győri Technika Háza mai rendezvényei:

A GTE szervezetének elnökségi és vezetőségi ülése. — II. sz. előadóterem, 17 órakor.

A MAE gépesítési szakosztályának vezetőségi ülése. — Tárgyalóterem, 14 órakor.

ORVOSI ÜGYELET

GYŐRÖTT: este 7-től reggel 7-ig, reggel 8-tól du. 2-ig fogorvosi ügyelet a Gorkij u. 55. szám alatti körzeti orvosi rendelőben. Telefon: 11-004.

SOPRONBAN: este 6-tól reggel 6-ig a Kiss János u. 4. alatti rendelőben. Telefon: 12-011.

MOSONMAGYARÓVÁRON: este 6-tól reggel 6-ig a Lenin u. 139. sz. alatti orvosi rendelőben. Telefon 16-961. Ha az ügyeletes orvos nincs ott, a 16-431-es telefont megten-

Dalmál Tibor festőművész

Pécsett tegnap megnyílt nyolc festőművész kiállításán művei szerepelnek.

H. E.: Győri festők a Bartók Klubban.

Dunántúli Napló, 1942. ápr. 8.

Dohnál Tibor, grafikus

Metszet:

Repr.

Dohnál Tibor: linoleum metszete 15,

Népszabadság, Bp., 1972. ápr. 30.

Dohnál Tibor

Bemutatott műve:

„Hommage à Freud," línó, 65 x 45 cm.

Rozványi Márta: Studió 1971.

Budapest, 1971.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Eldtünk

1972/2

ciklusával idézi emlékét. Kultföldön Japántól Franciaországig [illegible] emlegetik mint a modern magyar zene nagy triászának egyik tagját.

1021

Dohnál Tibor

DOHNÁL TIBOR: *GYÜMÖLCSOLTÓK*

Salvador y Madariagával való összebarátkozása
spanyol professzora volt. A két latinos, penge-é
meg egy életre szóló barátságát, amelynek min
nagyon is jellemző közös dokumentuma a nem

Mire Lajtha hazakerült Angliából, az itth
módot rá, hogy a rádiónál folytassa zenei oszt
roppant méretű székelyföldi és északerdélyi né
nográfiákba; ezek csak első kötetei voltak sor
Magyar Népzene Tára még nem indult meg akk
akarta publikálni. 1952-ben Kossuth-díjat is kapott ezekért. Régi erdélyi anyaga fogytán ragyogó ötlete támadt, amely példátlan meglepetéssel szolgált. A történettudomány és a néprajz tanúsága szerint a honfoglaló magyarság nyugati gyepüjét székely határ-

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-066, 337-748, 340-726

KISALFÖLD

1972 APR 16

1021

Dohnál Tibor

iro

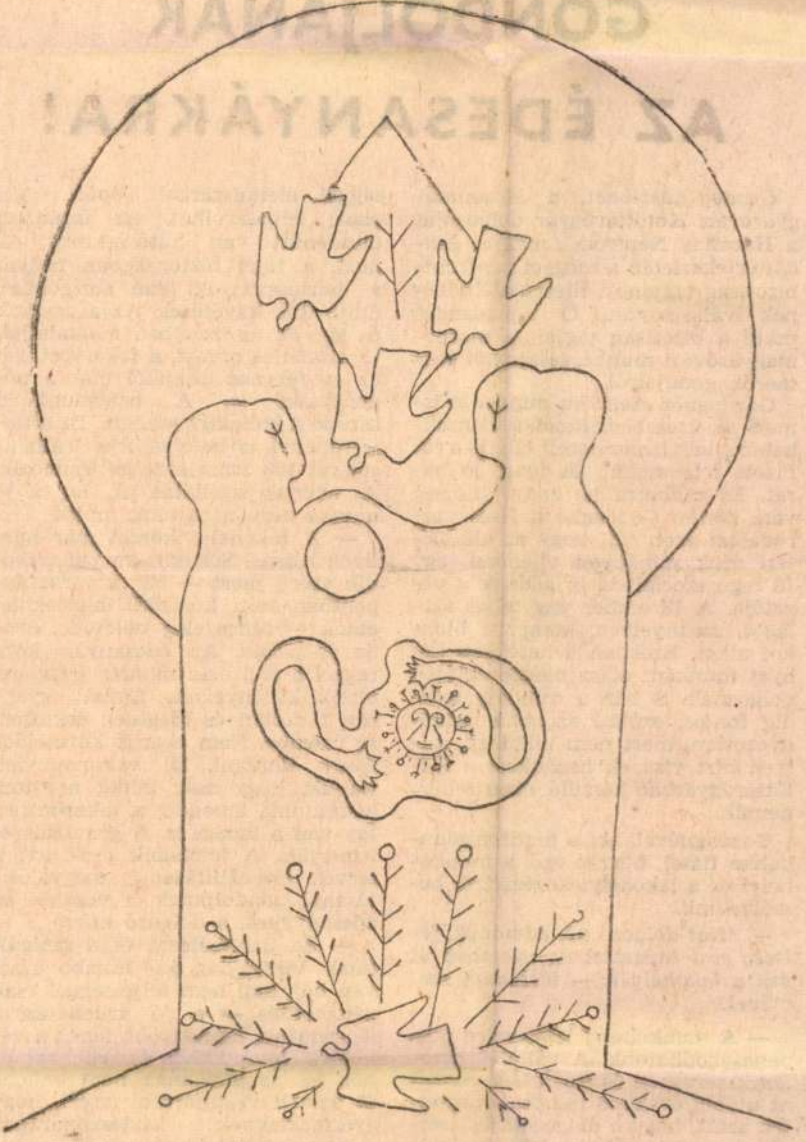

Dohnál Tibor: Béke

Életünk hómező, aszfaltút, sétány, tocsogó, ösvény, vízmosás, vadcsapás, szikla, hol többé nem tüntethetjük el elhintett lábnyomainkat.

Marafkó László

GONDOLJANAK AZ ÉDESANYÁKRA!

Gazdag Lászlónét, a Mosonmagyaróvári Kötöttárugyár dolgozóját a Hazafias Népfront megyei küldöttértekezletén a megyei népfrontbizottság tagjának, illetve alelnökének választották. Ő tájékoztatja majd a bizottság tagjait a mosonmagyaróvári munkásasszonyok örömeiről, gondjairól.

Gazdagnét csaknem mindenki ismeri az üzemben. Rendkívül munkabíró, lelkiismeretesen ellátja a rábízott feladatokat, és igazi jó barát. Ez utóbbira is nagy szükség van, hiszen Gazdagné a II-es varrodában azon túl, hogy az elkészített áruk minőségét ellenőrzi, egy 18 tagú szocialista brigádnak a vezetője. A 18 ember egy teljes szalagot, szaknyelven, komplett blokkot alkot. Ezekben a hetekben kényes munkán: olasz megrendelésen dolgoznak. S bár a minőség mindig fontos, ezúttal azonban hatványozottan, mert nem mindegy, milyen hírt visznek hazánkról a Kötöttárugyárban készülő, olasz fehérneműk.

Gazdagnéval, aki a népfrontmunkában fiatal, büszke erő, a munkahelyi és a lakóhelyi közérzetről beszélgetünk.

— Mint dolgozó nő, édesanya, feleség mit tapasztal az üzemben és mit a lakóhelyén — társainak szemével?

— A munkahelyi közérzetre nem panaszkodhatunk. A vállalat párt-, szakszervezeti és gazdasági vezetői az utóbbi években mindent megtettek azért, hogy a dolgozók jól érezzék magukat. Itt ki kell hangsúlyoznom azt, hogy nemcsak a párt Központi Bizottságának nőpolitikai határozata óta! Azt megelőzően is törődtek a munkahelyi közérzettel. A sok közül néhány példát: az üzem bejáratánál egymillió forint költséggel élelmiszerbolt épült. Aki akar, bevásárolhat. Az üzemben mindenütt van hűtőszekrény. A húst, a tejet biztonságban tudják a háziasszonyok. Van mozgóbüfé, üdítő ital, kávéfőzés. Az asszonyok és lányok az üzemben megtalálják az általános orvost, a fogorvost, sőt ez év február elsejétől már a nőgyógyászt is. A brigádunkban kitűnő a kollektív szellem. Ez a teljesítményt is befolyásolja. Vállalásunkat 108 százalékra teljesítettük. A nyersanyagellátás jó, így a jó munka csupán rajtunk múlik.

— A lakóhelyi körzet már nem ilyen rózsás. Sok társam panaszkodik azért, mert — bár a városközpontban szép, korszerű lakásokban élnek — nincs elég bölcsőde, óvoda és iskola. Az édesanyák kora reggel a szélrózsa minden irányába viszik kicsinyeiket. Emiatt gyakran fáradtan és idegesen érkeznek az üzembe. Nem akarok követelődzőnek látszani. Mi valamennyien tudjuk, hogy csak addig nyújtózkodhatunk, ameddig a takarónk ér. Így van a tanács is. A gondokat jól ismerjük. A kérésünk csak az: a tervek összeállításánál, megvalósításánál gondoljanak a vezetők az édesanyákra, a dolgozó nőkre.

— Az üzlethálózat és a szolgáltatás viszonylag jó. Inkább azzal van baj, ami nem teljességgel csak pénzkérdés — a jó áruellátással. Szeretnénk, ha nagyobb lenne a választék iparcikkből és ruhaneműből, ha az anyáknak nem kellene öt üzletet végigjárniuk azért, hogy gyermekeiknek kertésznadrágot, vagy pantallót kapjanak. Ezen kis törődéssel bizonyosan lehetne változtatni. Ezeknek a gondoknak továbbításával bíztak meg munkatársnőim. Ha a kongresszuson, mint küldött szót kapnék, ezekről a gondokról beszélnék.

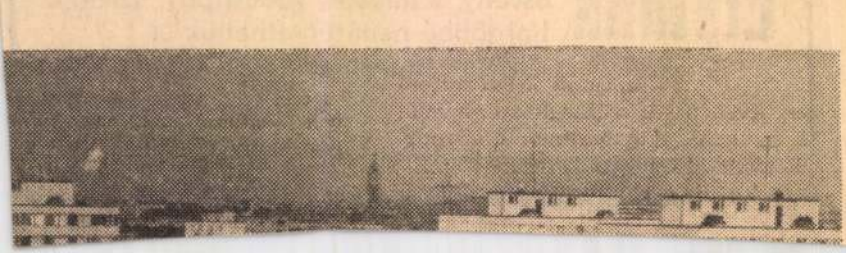

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR NEMZETI

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD

1972 APR 18

Dohnal Tibor festőművész

Győri festő Hajdúböszörményben. A hajdúsági napok rendezvényeként Dohnál Tibor győri és Hézső Ferenc hódmezővásárhelyi festőművészek közös kiállítása vasárnap nyílik a hajdúböszörményi művelődési központban.

1071

politik zeichnen ...

Dohnál Tibor grafikus

Művei szerepelnek a Pécsett rendezett nyolc győri művész kiállításán.

B. Pilarzonovich Ivén: Győri képzőművészet Pécsett.

Dunántúli Napló, 1972. ápr. 16.

/102/

Dohnál Tibor

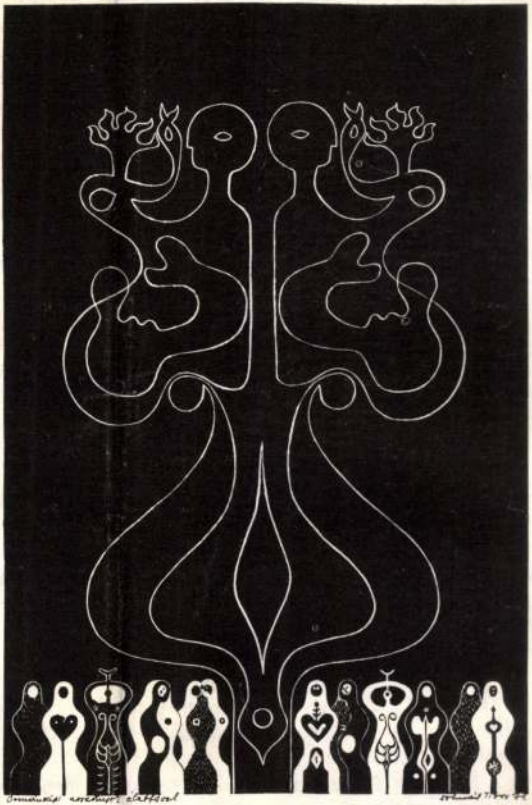

Dohnál Tibor:
Ormánsági asszonyok
életfával

kulonosen fontosnak kell tartanunk az
„kulturális forradalmat" és az indokína

Már Jean Jaures „véget nem érő D
Francia Kommunista Párt és az értelr
háború idején. A „harmadik világot" ér
a francia szélsőradikális mozgalmak fe

Ám az „új baloldal" esetében megv
„balos" tudat másképp közelíti meg a k
lizmus szégyenletes volt, szervesen elfog
hető a francia kultúrára jellemző egyenl
„balosok" számára a kolonializmus a
természetes formája, belső, eredendő bűne
ban, konkrét történelmi jelentőségükben
rétegeire; inkább azzal a specifikus közelí
gati civilizáció sebzettségének, vereségénel
a létezés történelmi típusaként érzékelték

Ennek az érzésnek az erejéről és kar
máshoz kevéssé hasonlítható személyiség r
támadásáról (1968. január 30.). Cohn-Ben
hozzájárult a frusztráció szörnyűséges érze
egy kis, rosszul felfegyverzett nép, amely sikerrel áll ellen a leghatalmasabb katonai hatalom agresszív nyomásának, másrészt — teljesen erőtlenek vagyunk, hogy a szuperiparosodott társadalmakkal felvegyük a harcot. Növekedett a nem teljes értékűség érzése, és ugyanakkor egyre jobban aktivizálódott az az energia, amelyet az váltott ki mozgalmukban, hogy »tagadták« a vietnami háború érzelmi-politikai extrapolációját."[2]

Servant-Schreiber pedig, miközben összehasonlította a nyugati világ diadalát (ember a Holdon) és az újévi támadást, megjegyezte: „Ha sorrendet kellene felállítanom (a két esemény között — *K. M.*), az újévi támadást habozás nélkül az Apollo–8 fellövése elé állítanám."[3]

Sok ilyesfajta kijelentés van, és valamennyi arról tanúskodik, hogy létezik egy rejtett, rendkívül erős érzés, amely a „harmadik világ" és a Nyugat közösségét vallja — mi több, egy olyan érzés, amely szerint a „harmadik világ" bizonyos fokig

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
VALÓSÁG
Budapest
1972

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Dohnál Tibor

1972 APR 24

1021

Grafik von Tibor Dohnál

Holzschnitzereien, auf den Regalen stehen bestaunenswerte und furchterregende Statuetten der indonesischen Inselwelt, in der Ecke hängt eine uralte südamerikanische Gitarre. Unter den vielen Hundert Bänden seiner Hausbibliothek finden sich Reisebeschreibungen und belletristische Werke, Landkarten und Atlanten, und in den Schubläden Tausende von selbstgemachten Farbdias und zahlreiche Filmspulen.

„Als Schüler hatte ich eine besondere Vorliebe für die Natur. Unser Klassenlehrer unternahm mit uns Ausflüge, doch später genügte mir das nicht mehr. Ich wanderte allein in den Bergen und suchte nach schwierigen Hängen, wo vor mir erst wenige waren. Wer noch nie versucht hat, einen steilen Felsen zu erklimmen, und noch nicht jene uner-

sucht, wobei 36 000 Menschen ums Leben kamen. Die heutige Insel Krakatau ist ein kohlschwarzer Berg, in dessen Mitte die Lava feuerrot glimmt — ein überwältigender Anblick!

Das Sportkombinat von Djakarta, das ein Leichtathletik-Stadion, eine Schwimmhalle und eine Sporthalle umfaßt, wäre jederzeit zur Veranstaltung einer Olympiade geeignet. In der Stadt, die noch von den Holländern erbaut wurde,

entfernt warf die untergehende Sonne ihre Strahlen auf die schneebedeckten Gipfel des Mont Blanc, als hinter dem Bergmassiv würdevoll der Mond aufging. Ganz außer mir sprang ich in den Wohnwagen, holte meine Kamera und versuchte diesen einzigartigen Anblick auf dem Film festzuhalten. Ich hielt mich die ganze Zeit während der Winterspiele in Grenoble auf, war auch in Mexiko zugegen, aber selbst das aufregendste Finale konnte in mir nicht die Spannung erwecken, die ich damals empfand: Werden diese Bilder gelingen oder nicht?! Sie sind gelungen ..."

Auf einer anderen Filmspule hielt er den vielleicht glücklichsten Augenblick seines bisherigen Lebens im

Abstammung und Herkunft jedoch im Dunkeln lagen.

Jetzt wird die Aufmerksamkeit der ungarischen Öffentlichkeit durch einen Jahrestag wieder auf die Armenier gelenkt. Es sind 300 Jahre her, seit sich Armenier im Jahre 1672 mit der Genehmigung des Fürsten von Siebenbürgen, Mihály Apafi, in seinem Lande ansiedelten. Siebenbürgen war damals ein Bruderstaat Ungarns. 3000 armenische Familien kamen aus der Moldau, teils um sich vor den ständig wachsenden Steuerlasten, teils vor den Gefahren des polnisch—türkischen Krieges zu retten. In die Moldau waren sie schon als Flüchtlinge aus der Krim gekommen, wo sie als Verbannte gelebt hatten, nachdem sie von den seldschuki-

Ungarn

Telefon-Teilnehmerverzeichnis. Es stellt sich he aus, daß die uralten arm nischen Namen auch heu noch existieren, wir finde ihre Nachfahren in d Namensliste der Fernsprecherteilnehmer unter Ákontz, Amirás, Avéd, Begidsán, Charib, Dajbukát, Esztergár, Fogolyán, Gajzágó, Gorove, Kabdebo, Merza, Nuridsán, Osztián, Patrubány, Pungucz, Simaján, Zakariás, usw.... Es gibt aber auch

hier treffen sie sich, pflegen die Erinnerungen an die Vergangenheit und die Verbindung mit den sowjetischen Armeniern.

Das dreihundertjährige Jubiläum fiel in Ungarn mit dem Erscheinen eines schö-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Dohnál Tibor

1021

1972. április 30, vasárnap

DOHNÁL TIBOR LINÓLEUMMETSZETE.

MDK.

Dohnál Tibor

Kiállitási kritika

Kisalföld 1966 nov.27.

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307.

1967 JAN 2 1

JELENKOR

Dohnál Tibor

1021

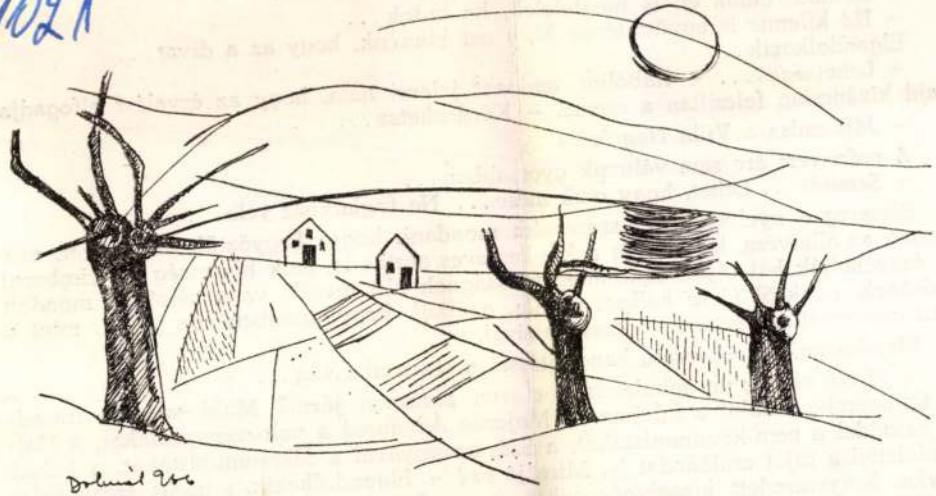

DOHNÁL TIBOR *rajza*

a hosszúhajas, csapottvállú hóborton, majdnem ill

A Villa Negra nem apácazárda...

– Megmondom, de én is kérdeznék valamit..

Majdnem szíves, ami ritka dolog nála...

– Mondd, utána én is megfelelek, ha tudok.

– Ha kilenne is együtt lenne ki, s azt hinnén

Elgondolkozik...

– Lehetséges... – Rábólint, ami azt jelenti

majd kíváncsian felcsillan a szeme. – Kérdezhetsz

– Mit tudsz a Villa Negráról?

A pofonvert arc sem változik gyorsabban...

– Semmit... Lehet, hogy csak mese... Ne foglalkozz vele...

Bizsereg a nyelvem. Azt szeretném mondani, hogy: Legyőztük az árvizet, mögöttünk az állatvész, lassacskán a kín-keserves aratás is, halk hősiesség ez, cimbora! Ne árnyékolják hát olyan fantomok, valóságnak hitt mesék, vagy mesének mondott valóságok, amikről félve hallgat a falu, anélkül, hogy szembenézne velük, mint a ritka-szerencsétlen esztendő összes bajaival.

Mondanám, de rábeszélő hanglejtéssel a szavamba vág...

– Miért akarsz te mindenáron eleven parázson járni? Majd minden írásoddal felingerelsz valakit a faluban. A Majoros Ádámmal a volt-nagygazdákat, a Hajnal hasaddal a nem-kommunistákat, a Szőrtarisznyával a főkommunistákat, a Falusi csendélettel a saját családodat is. Mire jó ez? – Elgondolkozik, s borús arcán halovány, kényszeredett mosolygás suhan át. – Jó-jó, tudom én, hogy nem akarsz rosszat... Talán igazad is van néha, de... Neked se lehet jó... eleven parázson járni...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Dohnál Tibor
JELENKOR
1980
1021

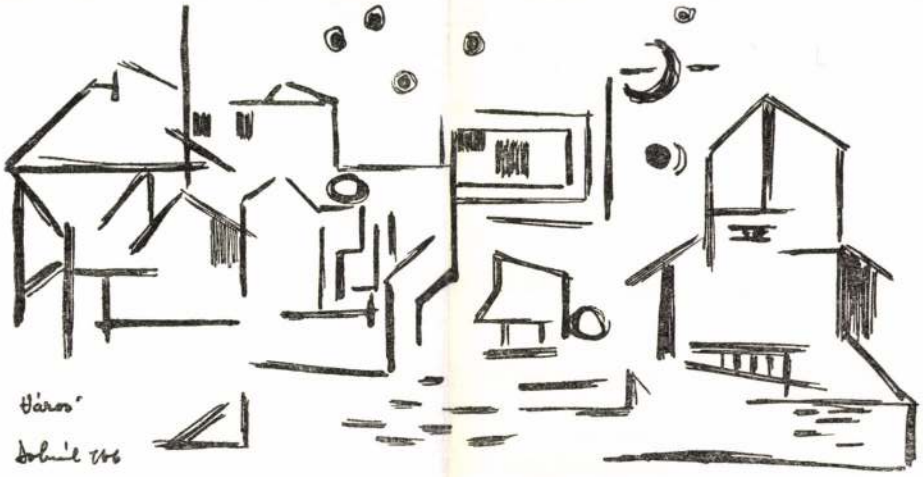

DOHNÁL TIBOR rajza

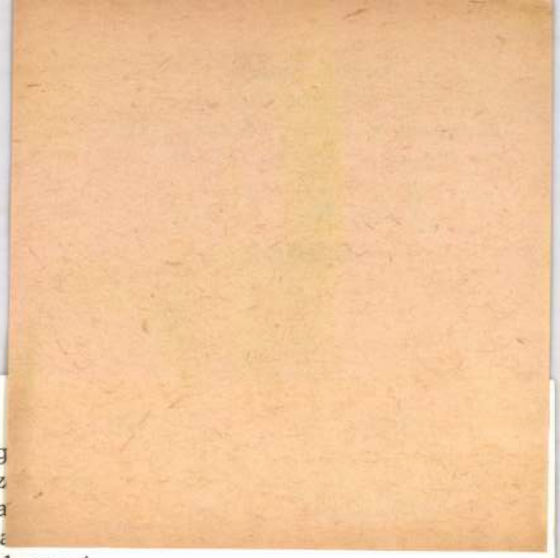

Fekete harangok forog
tündöklő sarkantyúk z
levágott hajamon kaka
mellemen vágtató ord
csizmámom vérszekfű-koszorú,
fölöttem hóhérbárd, iszonyú
vastuskó meginog, talpra áll,
rozmaring hervasztó nászpohár
villog a zöldselymű asztalon.
Kikerics szájadat harapom.

KERESKEDŐ

A sivatagban bukdácsoló tevék
selyem-bálákon hintáztatják az eget,
nem rég itták tele magukat az oázisnál,
ahol gazdájuk kelet felé fordulva
imádta a Napot
s a Sátánra gondolva hosszú életért könyörgött.

MDK.

Dohnál Tibor

Kiállitásának hirdása

Szocialista Müvészetért 1966 máj.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

Dohnál Tibor
1966 MÁR 27

Dohnál Tibor: *Ex libris*

én befúj a szél.
ódzik. Arcába csap
állja. Felülről int,
n ér rá tovább be-

Nagy Éva

---

uk el magunktól
inktól a becsüle-
és önbecsülésün-
kor leszünk már
igazán emberek,
al törődők, őszin-
ületesek, igaz szi-
ikor sújtjuk nya-
megértés" nélkül,
térítő bírálattal
kik sportot űznek
alom türelméből?

rek! Ne lopjuk
agunkat, ne ámit-
nást szép szavak-
, míg valóban
m teremtünk!

az ipari
tékonyság
lelhető. E
nek, sőt,
megizmos
tűnhetne
„tohonyák
származot
lapítás? A
a falusi fi
nem vethetünk gátat. Majd ha minden szövetkezet eléri a kívánt gazdasági szintet, ha mindenütt megduplázzák a közös vagyont és a munkaegység értékét, akkor már — akárki meglássa — nem fog segédmunkáért városi üzemet ostromolni, albérletért kilincselni a falusi fiatal. A pályaválasztók zöme akkor nem az ipari iskolákhoz küldi el felvételi kérelmét. Várjunk türelmesen, az idő mindent megérlel" — bölcselkednek a kényelem szerelmesei. És csak elvétve jut eszükbe, hogy az a bizonyos „kívánt" gazdasági szint elérése, elképzelhetetlen az utánpótlás, a korszerű termelő eszközök iránt fogékony, friss munkaerejű fiatalság közreműködése, a szövetkezeti közösségbe való gyökeredzése nélkül. A bőkezű dotáció, a külön javadalom mint visszatartó módszer — ahol ezt megteheti a közös gazdaság — eredményesnek bizonyul, de nemcsak ezt kell hangoztatni ha az utánpótlás gondjairól beszélünk.

Az említett cikkemben szóltam a szü-

dozato
ke vá
kezeti
mekei
a köz
kára
„utols
Ha
vezet
ivék
az ifj
Ám e
e re
itt el
len v
ról v
ponto
vezet
te fe
A fal
litika
sorba
re, a
felad
lélek
gekig
je m
vagy
voslás
ősi ér
ként
szat),
is. Ár
tani, t

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 OKT 20

Dohnál Tibor

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1021

Dohnál Tibor (Győr):
Úttörőlány

atedrától

Ötvenévi eredményes munkájáért mondottak köszönetet *Pásthy Ferenc* dunabogdányi tanárnak, aki csak most választotta a pihenést.

Szeptember végén búcsúztatták *Heves* megyében azokat a pedagógusokat, akik csaknem fél évszázadot töltöttek a katedrán. Az egri ünnepségen harminckét tanítónak és tanárnak köszönték meg munkáját a megye vezetői.

MDK

Dohnál Tibor
II éves matematika fizika szakos

szerepelt a Tanárképző Főiskola kollégiumának rajzszakos hallgatóinak kiállitásán.

Második dijat nyert.
"Vallomás"

--: Képzőművészeti Kiállitás.
Esti Pécsi Napló. 1962. nov. 6.

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dohnál Tibor

JELENKOR

1965

jön még 1021

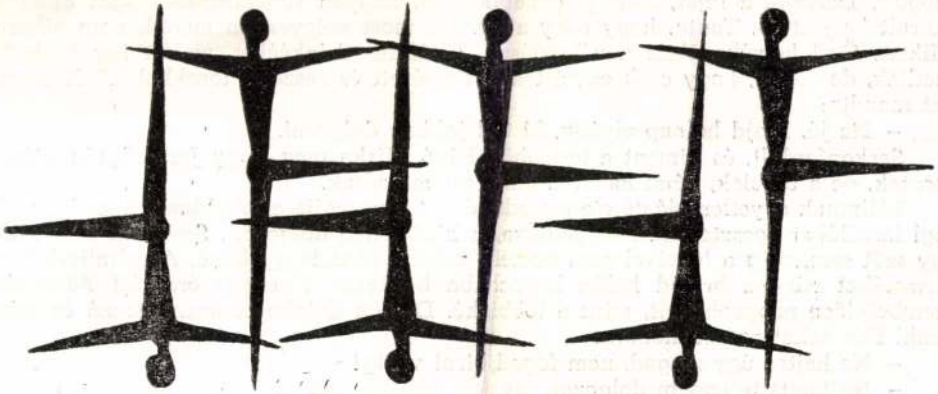

DOHNÁL TIBOR rajza

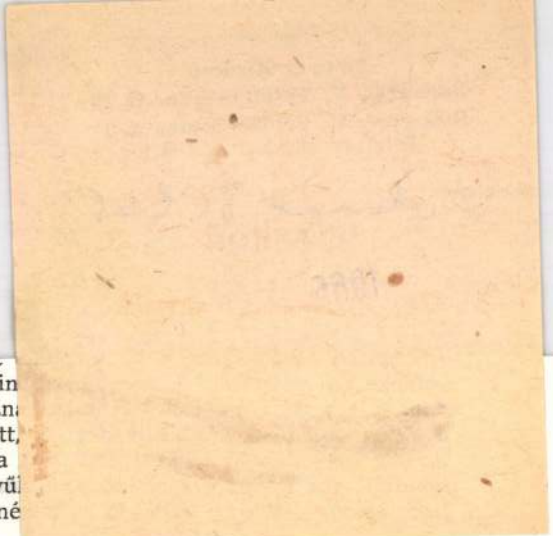

várta volna őket Czinkék árukiosztása. Hat pillanatra megrettent. Eszébe villant, hogy min sikerül elhitetni, hogy ő bármiben is lemaradn mögött. Leszegte a fejét, lázasan gondolkodott, szorult helyzetből. Tudta, hogy nagy a tét. Ha Mikecz Öcsi helyébe ülnie a választáson. Gyű madták, de érezte, hogy csak egyet tehet. Felné azt mondta:

– Na jó. Majd holnap elválik, ki tud jobban dolgozni.

Sarkonfordult, és kiment a teremből. Bánó Miska meg Nagy Jani rögtön utánamentek, de a többiek, némi habozás után, ott maradtak.

Bálintnak egyetlen elégtétele maradt: ő lett a vezetője a brigádnak, ahová az eddigi lazsálókat beosztották. Megvadulva, nekidühödve dolgozott. Senkihez sem szólt egy szót sem, még a híveivel sem beszélt, mintha őket is gyűlölné. Az eltalicskázott törmeléket minden brigád külön kupacokba borította. Tizenegy óra tájt Bálintéké szembeötlően nagyobb volt, mint a többieké. Délben Czinke odament hozzá és mindenki füle-hallatára azt mondta:

– Ne hajtsd úgy magad, nem fogod bírni végig!

– Ne taníts te engem dolgozni, jó?

– De kidöglesz!

– Menj innét, amíg szépen mondom!

Dohnal Tibor

Rajza

Jelenkor 1965. 10 m. 918. l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányut

. . . . . .

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Dohnál Tibor
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1965 MÁJ 23

1021

Dohnál Tibor kiállítása

A Főiskola Kollégiuma immár hagyományszerűen minden évben megrendezi a rajztanárjelöltek őszi és tavaszi tárlatát. Ezeken a kollektív kiállításokon azonban egy-egy növendék csak kis számú anyaggal mutatkozhatott be alkalmanként.

Ezúttal Dohnál Tibor önálló, mintegy negyven darabból álló kiállításra vállalkozott.

A nagy számú képanyag igen változatos, grafikai és festészeti technikák alkalmazásáról tanúskodik. Örvendetes azonban, hogy a technikai próbálkozások mellett nem sikkad el a valóságszemlélet, hanem színben is, formában is elevenen és korszerűen jelentkezik. Tematikailag ugyan nem mozog túl széles skálán a kiállított anyag, de az egy témának több variáns megoldásai igen ötletesek. Kevés a munkaábrázolás, pedig „*Munkáscsapat*" címen kiállított tisztahat alkotás nagyméretű lineája a kiállítás egyik legsikerültebb darabja. Még nem a munkát, csak a munkába indulás pillanatát ragadja meg, egy szépen csengő vonalritmusra építve. Rézkarcra emlékeztető tollrajzai közül az „*Erzsi gyászban*", a „*Közöny*" és a *Schiller*, illetve *Villon illusztrációk* említendők meg. Igen érzékeny alkotás még a „*Gyöngyi beteg*" című színes szonotípiával készült illusztrációja.

Vitára alkalmat adó képe a „*Család*" című kompozíció, mely a gyerekrajzok utánérzéséből született. Alkotója a gyerekrajzokban véli felfedezni egy új, kollektív művészet gyökereit. — Ez lehetséges, de nem bizonyos. — s —

Öh

Előzetes az idei strand-divatról

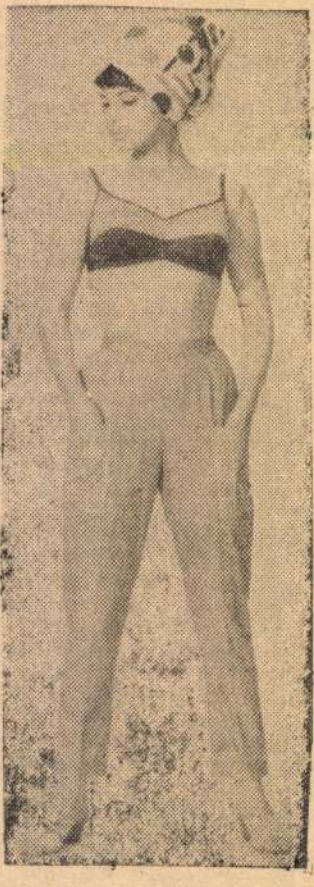

A múlt évihez mérten az idei fürdőruhákon több ötletes megoldást, díszítést és nem utolsó sorban jobb kidolgozást láthatunk. Az egyrészes fürdőruháknál divatos a többszínű összeállítás, a

Dohnál Tibor festőművész

A Műcsarnokban Hézső Ferenc festőművész kiállítása december 18.-ig,

a Helikon Galériában Dohnál Tibor kiállítása december 11.-ig,

Az Egyesült Izzóban Reich Károly grafikus kiállítása december 17.-ig tart nyitva, közli a kulturális eseményelet ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 3.
XXI. évf. 49. sz. 8. lap.

Dohnál Tibor a ceglédi Kölcsey térre
és a Károlyi lakótelepre tervezett játékaival
Szerepelt a Ceglédi Ősz c. rendezvénysorozat
Fa és környezet c. első biennálén.

Magyar Hirlap 1977-286-6
Wagner: Ujabb biennálék

Dohnál Tibor, [ ]

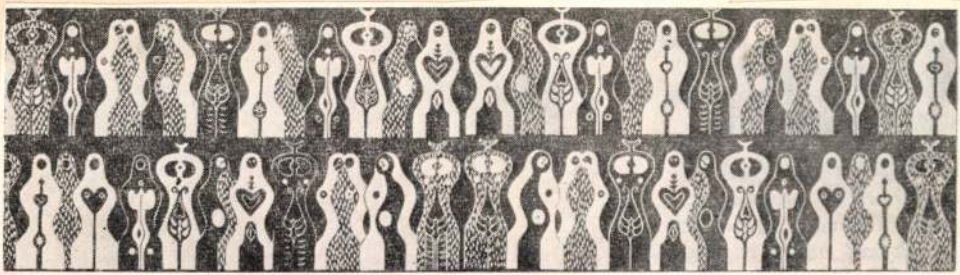

Dohnál Tibor: Motívumok (részlet)

II

Dohnál Tibor: Motívumok 11.

Alföld, Debrecen, 1978. nov. XXIX/9.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖZNEVELÉS

1978 APR 21

Dolmál Tibor

Dolmál Tibor rajza

1021

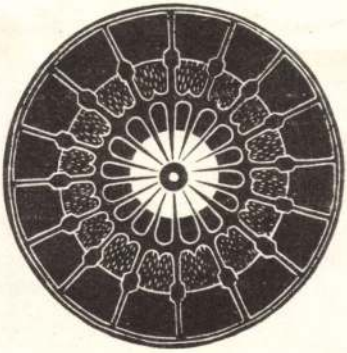

interjút: „Ahhoz, hogy a tudoma
emelni tudjuk, elengedhetetlen a
fokozása. Napjainkban egy-egy n
egyáltalán nincs vita."

Az Akadémia folyóiratában, a
ban feszegetik a tudományos min
indító cikk a régtől ismert óhajt
tudományos közélet olyan alakítása
természetesen, kötelezően és káros

(Tamás Ervin: Kano

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748. 340-726
1978 JUN 17
ÉLET ÉS IRODALOM

Dohnál Tibor

1021

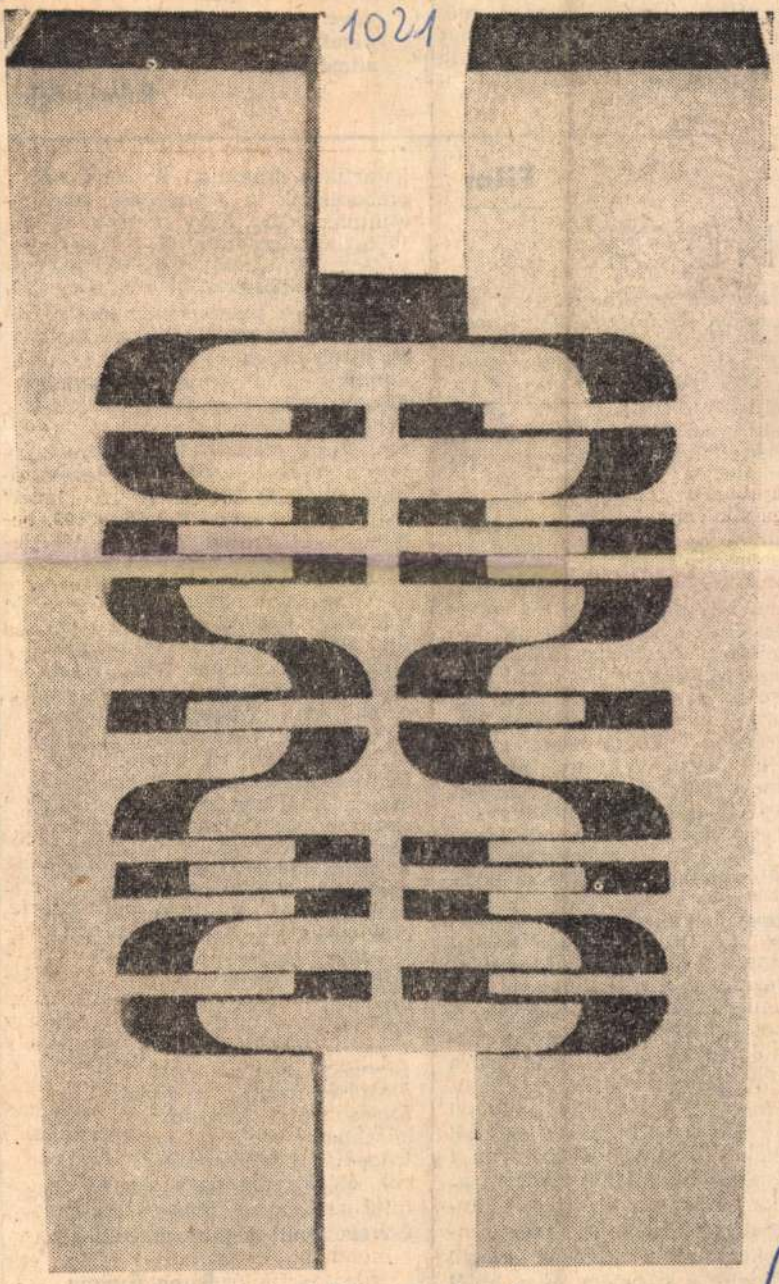

Dohnál Tibor: Faplasztika

1978. JÚNIUS 17.

szának, a XII—XIV. század fordulójának legkiemelkedőbb, legnagyobb irodalmi értékű művei láttak ekkor napvilágot. Gondos utószavak segítettek az olvasónak elhelyezni őket a kínai irodalom egészében.

Film

ANDÓK

asszony megfogalmazza — a boldogságnál fontosabb a nyárspolgárian álszent „tisztesség".

Az öreg, magányos takarítónő beleszeret egy „koszos idegen"-be. Ettől kényszerűen „kiválik", szembekerül kollégáival, családjával, szomszédaival; az események rákényszerítik, hogy gondolkozni kezdjen. Ali, a marokkói, bőrszíne és származása, Epp úr társadalmi helyzete és viselkedése okán kívülálló. Gondolkodni kényszerülnek, és a szeretet, a megértés hiányához jutnak el. Mi az élet? Miért él az ember? — ezt kérdezi magától a zöldségárus, a takarítónő és a vendégmunkás. „Aki gondolkozik, az sír" — mondja Ali, az arab fiatalember, rezignált bölcsességgel foglalva össze mindnyájuk készülődő tragédiáját. Epp úr meghal, s úgy múlik el az emberek emlékezetéből, mint egy eltaposott féreg. Ali „vendégmunkás-betegséggel", gyomorfekéllyel kerül kórházba, szerelme az ágyánál zokog, s az orvos, néhány csöppet sem reménytkeltő mondat után, „sok szerencsét"-tel búcsúzik tőlük és a nézőktől a film zárójelenetében. A tragédiát nem előzik meg falrengető események. A mindennapok szokványosan és érdektelenül telnek — éppen ez a percről percre érlelődő katasztrófa forrása. Fassbinder művészi ereje abban rejlik, ahogy ezekből a gyűlölt köznapokból kibontja a mélységesen általános emberi tragédiát. Ahogy a kicsinyes pletykálkodások, házastársi perpatvarok, kocsmai iszogatások mögül előfénylik a szerelem és a halál

kat
em
elju
jail

tottság nyomorúságos és felszabadító kívülállásával szemléljék.

A kamera tárgyszerűen és szárazon rögzít. Többnyire félközeli és közeli képekkel tudósít, ritkán alkalmazva a szemhatárt tágító nagytotálokat. Szobák közti keskeny folyosókon bóklászik, félignyílt ajtók, meredek kiszögellések, résnyi zsalugáterek takarásából leselkedik. A rácsodálkozás, a gyűlölet és a szeretet kimerevedő mozdulatait — akárcsak Bunuel Viridiáná-jában — négyzetes ajtókeretek foglalják stílszerű keretbe. Alacsony a látószög, és a kitekintésnek mindig gátat szab egy fal vagy egy résnyire nyitott ajtó, amely mögött újabb falak emelkednek. A színhely: szürke kőrengeteg. A zöldségkereskedő-ben egyszer tágul csak megnyugtatóan szélessé a szemhatár: a régi szerelem felidézésekor. A félelem megeszi a lelket-ben pedig a kertvendéglő teraszán, sivár és magányos asztalok között, amikor a takarítónő ádáz dühvel kiáltja a világba szerelmét. Egyébként mintha pinceablakon át figyelnénk a lent élők életét. Úgy, ahogyan sohasem tesszük: heteken, hónapokon át, míg végre észrevesszük a pincemélyben a heroikus küzdelmet a szeretetért és az igazságért. A kamasz is lesüti a szemét, mintha folyvást szégyenkezne. S az ajtórések mögött, a szobák közti folyosókon, a kanyargós lépcsőházakban végletes szenvedélyű, tragédiával terhes melodráma tárul elénk. Elandalít és felráz, mint amikor a langyos zuhany észrevétlenül jéghidegre változik.

Báron György

Dohnál Tibor, festőművész

A ceglédi kiállításon szerepelnek a művész művei; a fa környezet-átalakító lehetőségét tárta fel.

Losonci Miklós: Gazdag múzeumi hónap. Pest Megyei Hírlap, 1977. okt. 8.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 NOV 5

NÉPSZAVA

Dohnál Tibor

1021

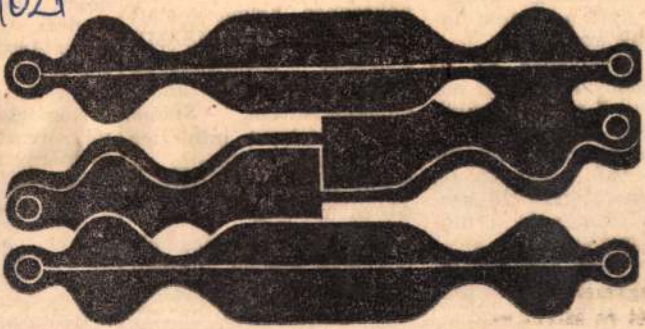

Dohnál Tibor: Variációk

KISZ Központi Bizottságának titkára.

A Minisztertanács elnökhelyettesének ünnepi beszéde után kitüntetéseket adtak át a beruházás kivitelezésében élen járó dolgozóknak.

Emlékezés Fenyő Lászlóra

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 OKT 26

NÉPSZABADSÁG

Dohnál Tibor

pillanatában megv...
mikor vagy szétrobban vagy...
az egész föld-repülőgép.

1021

DOHNÁL TIBOR METSZETE.

(Mészáros-András

madásra, nehogy újabb rohamot kelljen kiállnia.

Ez így azt hiszem, túlságosan egyszerűsített lenne. Már csak ért is, mert az ilyen jellegű zdelem nélkülözi a megfontoltgot, a hosszan tartó, gondos elő-születet, a higgadt fővel kitert, előre megfontolt szándékot. Gondoljuk csak el, mekkora szatetszést váltana ki a szakökből és a drukkerekből, hogy ndjuk a két rivális, publikum

jobb technikai képzettségű gladiátoré a pálma.

Hogy aztán a döntés mennyiben helyes, az más kérdés. Az elbírálást minősítő megjegyzések úgy formálódnak, ahogyan a vesztes lelkivilága. Mert „a jobb technikai képzettség" kategóriának olyan magyarázata van, hogy — többek között — az illető mutatványa állítólag mutatósabb, illetve többet kezdeményezett. Ez pedig nagyon fontos.

Egy — a takarékossági szem-

Dohnál Tibor

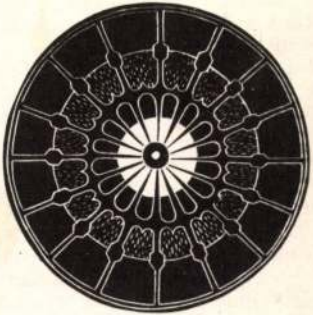

Dohnál Tibor metszetei

Vallodg, 1945. 6.

eum évkönyve (Osijecki Zbornik) csak horvát néprajzi anyagot közölt eddig.

A régi hagyományokat folytatva a vajdasági magyar nyelvű társadalomtudományi folyóiratok, mindenekelőtt a *Híd*, a *Kalangya*, majd az 1971-től megjelenő *Üzenet* a szabadkai művelődési közösség folyóirata) és a Fórum kiadásában megjelenő *Létünk* s közöl néprajzi vonatkozású írásokat. Bóna Júlia, Penavin Olga és mások néprajzi ikkei az ötvenes években főként a *Híd*ban, a *7 nap*ban, valamint a zágrábi *Magyar Képesújság*ban láttak napvilágot.

Ezek a folyóiratok, hetilapok, valamint kisebb mértékben a *Magyar Szó* ma is ely ad néprajzi közléseknek. Sajnos az anyagi kultúra kutatóinak egyelőre nem áll endelkezésére olyan nívós, központi irányítású, magyar nyelvű évkönyv, mint a *Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményei*, de hihető, ha a kutatás nagyobb szervezettséget ér el, a publikálás lehetőségeit is sikerül megteremteni.

Szólni kell még a múzeumok szakember-ellátottságáról is, amely egyelőre nem kielégítő. A felsorolt helyi (városi) múzeumokban legjobb esetben is csak egy-egy szakképzett etnográfus dolgozik. Pillanatnyilag csak a Vajdasági Múzeum rendelkezik olyan szakemberrel, aki kifejezetten a magyarság anyagi kultúráját kutatja. Minden remény megvan arra, hogy 2—3 év múltán ez a helyzet jelentősen javulni fog, mivel a Vajdaságból jelenleg két egyetemi hallgató, a Horvát Szocialista Köztársaságból pedig egy hallgató végzi tanulmányait az ELTE Néprajzi Tanszékén. A két vajdasági hallgató közül az egyik Szabadkai, a másik a Zentai Múzeum ösztöndíjasa.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 ÁPR 8

KÖZNEVELÉS

Dohnál Tibor

1021

BÁLINT JÁNOS

Dohnál Tibor rajza

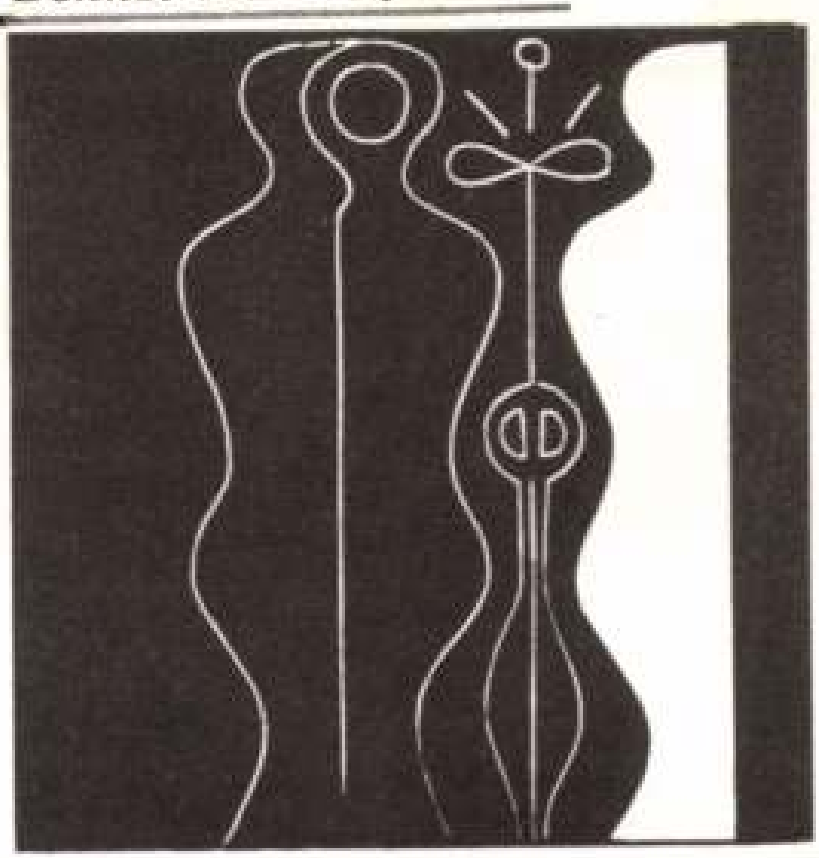

zi, megértették-e az olvasottakat. Ha egy-egy nehezebb, ritkábban használt szóhoz érnek, valamelyik tanuló odaballag a könyvespolchoz, előveszi az *Ablak-zsiráf*-ot, és felolvassa

Dohnál Tibor

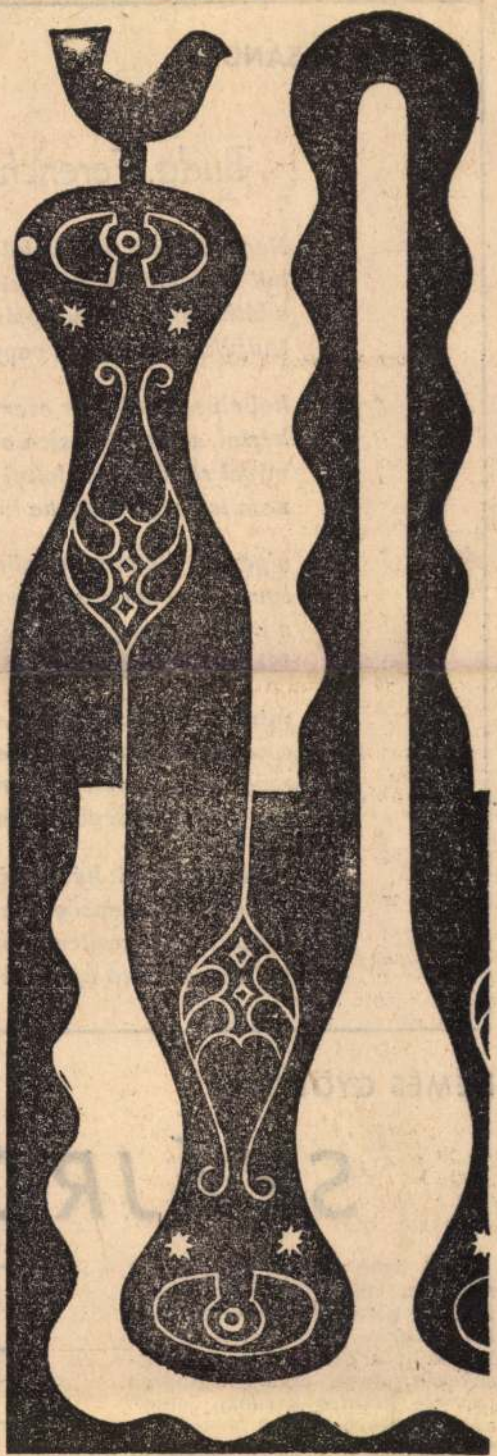

Dohnál Tibor: Motívum

Élet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 25. XX. évf. 52. sz. 14. lap.

BELLA ISTVÁN

légedve a Jézuskával?
könnyes szemmel. (Ó a
gyal-t mindig, mondhatnám,
sírta — tulajdonképpen iga-
lmúlt egy év.)
apám, előszedte a felhúzó
akkora, mint egy korcsolya-
sszan, szinte valószínűtlen
a rugót. A remény éledez-
em. Már maga a *külön* fel-
kabb játékokból kilóg az el-
egybeszerkesztett felhúzó
autó, egy *igazi* repülőgép
ki semmiféle kulcs. Meg-
g, hogy most végre... hogy
hogy most igazán!
működni kezdett. Puhán elő-
arja forgott. Kis szelet is
nehézkesnek tűnt az egész
már biztosra lehetett venni,
től felemelkedni soha nem

lezte apám.
— mondtam sötéten.
— kérdezte anyám.
repül — mondta apám. —
t ne repülne?!
zbeszólt, egy kissé bőszítet-
e foglalkoznak.
i se jó! Soha, semmi! Az én
nyörű. Külön fogok is írni
egköszönöm.
csérte, hogy milyen jó kis-

vagy!" — gondoltam én.
g, most már minden babért

sbabám se repül, és mégis
szép hajasbabája senkinek
e. — Pedig nem repül!
lne! — mondtam elkesere-
abának nem kell repülni...
épnek kell! Egy repülőgép,

— mondta apám. Még a ka-
szólt.
t, szöget, kalapácsot hozott
ajtót, székre állt, s a keret
rt szögre zsinórt csomózott,
kolta, s erre a hurokra rá-
pülőgépet. Kiderült, a gép
élra egy félig-meddig rejtett
árha a fellibbenő szoknya
nna ki — mondjuk, gőzölt

en összeomlott. Egy repülő-
testén kampók vannak, és
az égből, holtan és nehézke-
glött hal. Már nézni se tud-
lulról még a hasán levő la-
zott. Közönséges zseblámpa-
se akartam!
ak, mindjárt repül — mond-
a felhúzó kulccsal ügykö-

en engedelmeskedtem —

avar forogni kezdett. De fe-
ek is. Ott fenn a spárgán!

WEÖRES SÁNDOR:

Buda, Ferenchegy

Nagyvároson, mégis falun lakunk,
hol mindenki mindenkit ismer,
a láthatatlan eb hangjáról
tudjuk, hogy Bodri vagy Bagó,

hol elveszett kosár ezernyi szemmel
kérlel, segítsük vissza otthonába,
mivel rózsák közt lakni nem való,
nem is egészséges, ha köd közelget,

a gerlék illendően köszönnek,
lyukas kulcs barátsággal ránk fütyül,
a hegy az ösvényt összegöngyölítve
kihengeríti lépteink elé,

minden éjfélkor lesben áll a postás
a nagyszakállú sarki fűszeressel,
szögletből hirtelen kiugranak,
hogy jó egészséget kívánjanak,

csak egy a baj: hét végén, szombaton
az egész mindenség a semmibe
ugrik fejest, vasárnap ott időzik,
hétfőn fárasztó újra helyre-rakni.

NEMES GYÖRGY:

SZÁJRÓL OLV

— Emlék —

Apai ágon három hallássérült rokonom volt. Józsa néni csak idősebb korában vált nagyothallóvá, Lenke néni halott gyereket szült s utána teljesen megsüketült, Jenő, apuka legkisebb testvére kétéves korában leesett az etetőszékről, s így beszélni se tanult meg: ő süketnéma lett. S ha hozzájuk számítom Fanny és Franciska nénit, akik nem túl időben váltak nagyothallóvá, megokoltnak látszott aggódó figyelmem: vajon apuka nem örökölte-e ezt a fogyatékosságot, s mi, gyerekei nem vittük-e tovább az örökséget. De se apuka, se mi, négyen gyerekek nem

mint manapság a rádióadás a mesterséges holdról, ha a valódi Hold árnyékos oldalára kerül keringése közben. Még könnyebben tájékozódott Lenke néni a kávéházban: megértette és élvezte a legtávolabbi asztaloknál ülők szerelmi tárgyalásait (más üzleti

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

NÉPSZAVA

1976 JAN 24
Dohnál Tibor

1021

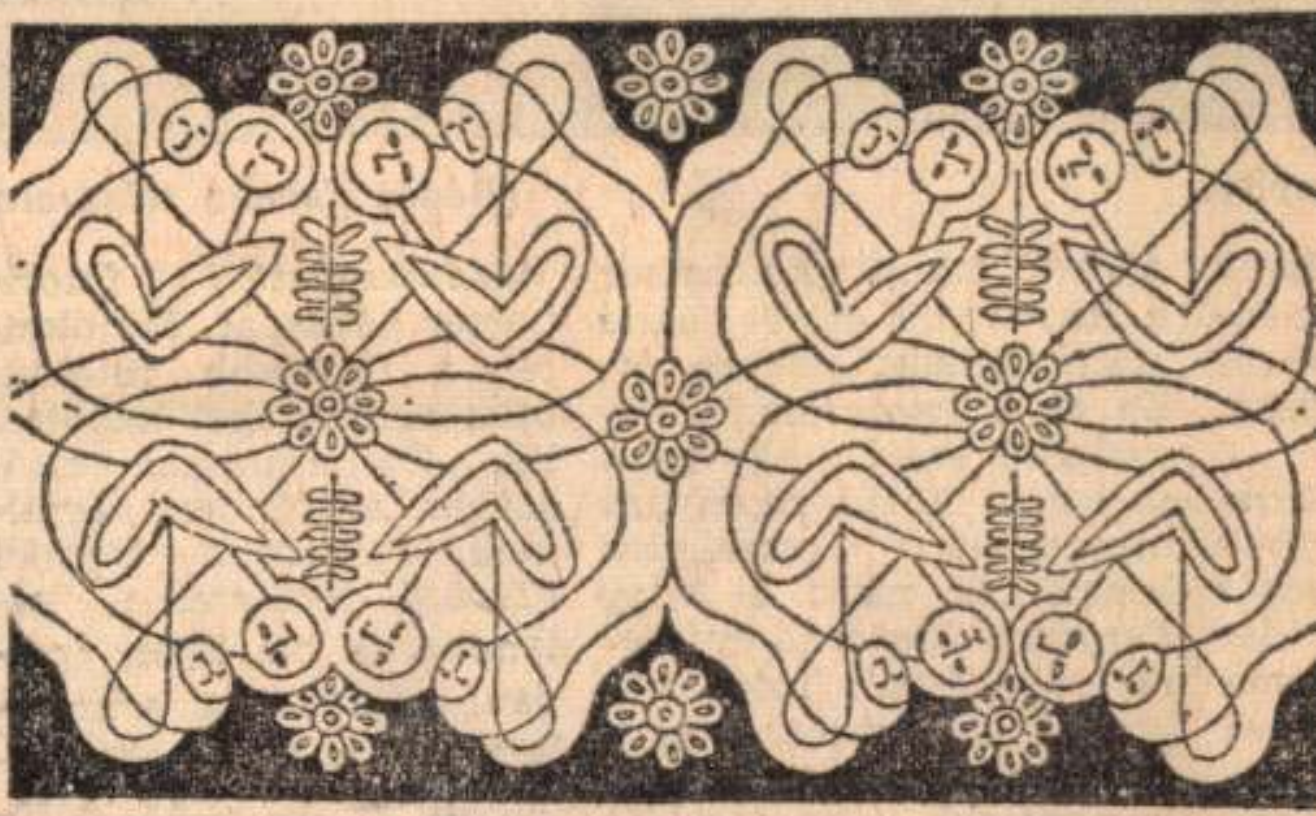

Dohnál Tibor: Népi motívum

nyitón

szek
pén-
n az
lésé-

zov-
vobb
ózás
edes
zov-
inek
ese-
ívé-
tette
t a

Alpert bemutatkozás a következő címet kiállításának: „Ötven Én és a kamerám." Lenyűgöző erejű, nagy fotósorozatai közül bizonyára mindenkit csodálatra késztetnek majd a *Nagy Fergánai Csatorna* építkezéséről készült fotói, valamint az *Amoszov* agysebész-professzor tragikus kimenetelű operációját megörökítő felvételei.

Társkiállítók a Műcsar-

vész nemzedéket képviselik. „Kameránkkal elsősorban az emberi érzelmek legtisztább formáit tükröző területeket kalandozzuk be. Ilyen például az anyaság, a szerelem és a gyermektársadalom" — mondták. A fotóriporter házaspár leg-

szebb képei vitathatatla-

Dohnál Tibor

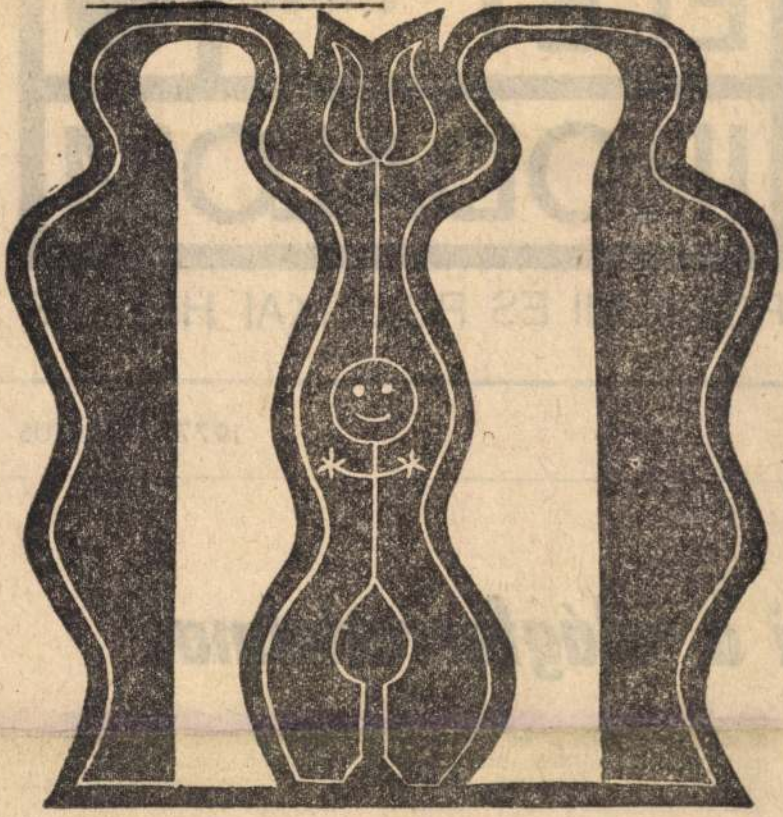

Dohnál Tibor metszete

Élet és Irodalom, Bp. 1977. márc. 19.

~~Rosenbergné énekel~~

XXI. évf. 12. sz. 2. lap.

Hihetetlen történetek címmel az ÉS március 5-i számában Márlás-

nem adhatja szájába, hogy *Váci utcán, Váci utcán,* mert nevetsé-

ÉLET ÉS IRODALOM

IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

1977. MÁRCIUS 19.

árni a világforradalmat"

, szelíd
október
ndult a
István
v hábo-
nerény-
egi Al-
ilinszky
kávéház
v leckét
ver he-
n hosz-
rvinnak

mások visszaemlékezéseiből kiindulva búvárolta át megsárgult, hat évtizeddel ezelőtti újságok, lapok tucatjait, archívumok aktahalmazait, történészek utalásait, politikusok és írók nyilatkozatait, hogy nyomára jöjjön a titoknak: hogyan lesz egy szépség-imádó, halkszavú intellektuelből, úgyszólván gyermekből, rövid egy-két év alatt országos kiterjedtségű, döntő befolyásra szert tevő illegális csoportosulások vezetője, majd a proletárdiktatúrában a

zetíró filologikus gonddal, helyesen, kiigazítja), ott is az a lényeges, miképpen lesznek az Ady-sorok saját sorsa lényegévé, miképpen válik szervessé a versélmény a halálos ítéletet váró tudatában. „Reggelre én már messze futok / s bomlottan sírok valahol" — írja Ady, „Holnapra én már nem leszek és / bomlottan sírok valahol" — rögzíti a lét határán a tanítvány. „Van egy pár álom villanásom, / egy-két dalom és szívem alatt / egy nagy mocsár: A Förtelem" — egyesíti

elmozdíthatatlan homokzsá-
a tömeg nem lamentál, nem
de nem is enged. Jakab
is agresszív karatéütéseket,
ott és pontosan kicentizett
attomos, a vesetájékra vagy
ányított rövid, nehéz, tom-
gyeneseket kap. A nők sa-
fegyvereiket használják eb-
ni nem akaró gyilkos, hosz-
a hajába kapaszkodnak, a
llába markolnak és vissza-
orozatokat is belepancsol-

n fáradt már, kegyetlenül
ott és megtépett, tüdeje hö-
szedi a levegőt, magas
ik és dühhel villogtatja a
csak az elszánt ember tud
nár eljutott a kétségbeesett
ső szakaszába és az ellenőri-
lult indulaton kívül alig
Fejét a mellére szorítva üt

~~ereszkedik a tömegbe.~~

Dohnál Tibor

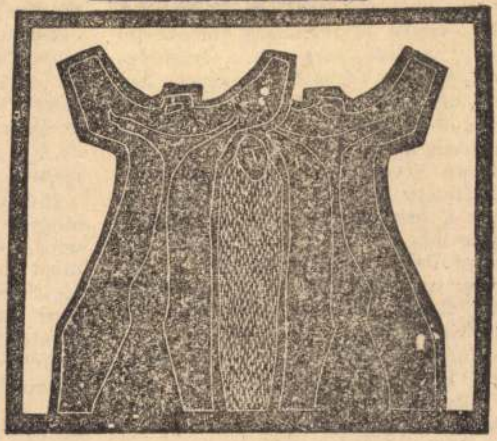

Dohnál Tibor metszete

Élet és Irodalom, Bp.

1977. FEBRUÁR 26.

XXI. évf. 9. sz. 14. lap.

meg önmagában se nem újítás, se nem modern, az viszont már egyenesen csodálatra méltó, hogy ezzel a papírvékony, sőt még szándékosan lassan is pergetett történettel Bódy három teljes és a legszélesebben általánosítható sorsot képes bemutatni. Három magyar sorsot, három örök magyar sorsot. Miután az indító képsor kissé fárasztó, kissé talán túlságosan is artisztikusnak tűnő élményével és egy a kamera előtt lobogó mécsláng lobogásával egy rekviem hangulatába és magasztosságába hívott vagy taszigált bennünket az alkotó: Észak-Karolina amerikai államban találjuk magunkat, mégpedig a polgárháborúban, a fronton. Egy férfi, egy egyenruhás férfi egy magaslaton valami tájolóval (teodolittal, vagy annak az ősével) vacakol. Mér, vonalaz, térképet rajzol. Társa a lovakra ügyel, és kerdest 1849 óta, akár a szamuzetés, akár a kiegyezések utáni fehér asztaloknál, egy kancsó bor mellett? Ha ezenkívül minden más elhibázott és fogyatékos volna is ebben a filmben, ez a telitalálat, ez az indítás, ez a torkonragadás akkor is megtartaná a legnagyobb értékek között. A film azonban apró kis esésektől eltekintve ezen a szinten folytatódik.

Belép a történetbe a harmadik magyar, a halálra vágyó, fatalista szálfa ember, a nagy magányos, és most már hármójuk sorsa tárul föl előttünk. Három egyaránt tragikus sors. Fiala János, a hadmérnök teodolitjával tesz komoly szolgálatot Grant tábornoknak, a győzelem küszöbén álló északi sereg vezérének, de egy pillanatig sincs kétsége afelől, hogy ennek az őt befogadó, az ő ifjúkori seregével rokon eszmeiségű seregnek a diadalában,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 MÁR 6

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

Dohnál Tibor

1021

Dohnál Tibor grafikája

Tárcsáznak a gyümölcsösben

Dohnál Tibor

Játszótéri bábuk.

/A ceglédi Kölcsey térre tervezett plasztikai csoport részlete, fa,fém, 30 cm /: M=1:10:/ /

Bán András: Fa és környezete.
Művészet, 1978. márcois - 8. lap

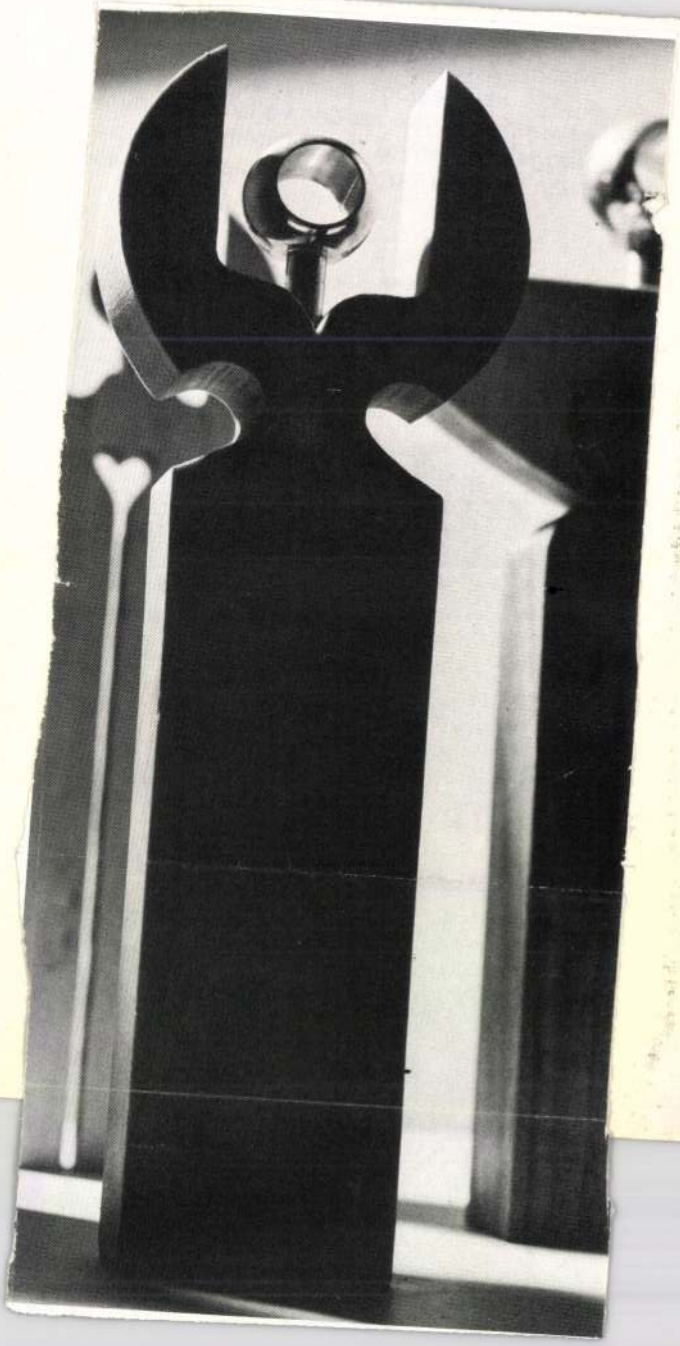

Dohnál Tibor

Népies játszotérre készült
művét mutatta be a
ceglédi 1977-es kiállítá-
son.

Bán András: Fa és környezet.
Művészet, 1978. március – 8. lap.

Bohusl Tibor

Művei szerepelnek a felszabadulásunk 30.évfordulójára meghirdetett pályázat anyagában a Balatoni Kisgrafikai Biennálé kiállitásának keretében a keszthelyi Balatoni Muzeumban- 1975.

-katalógus a könyvtárban-

Dohnál Tibor

Pop-art

Dohnál Tibor, festő-grafikus.

Megnyílt az esztergomi Balassa Bálint Múzeumban a kisalföldi képzőművészek tárlata, melyen szerepel a művész tanyaemléket feldolgozó triptichonja. (említve)

Welmer Tibor: Táguló körben.
Dolgozók Lapja, 1978. ápr. 14.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 7

KÖZNEVELÉS

Dohnál Tibor

1024

Dohnál Tibor rajza

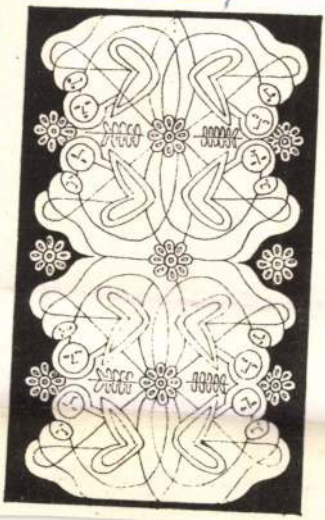

ban a memoratív szövegek (képletek, szabályok, versek, idegen szavak és kifejezések, mondatelemek stb.) bevésésére alkalmasak. Megfelelően alkalmazva nem károsak a szervezetre, az idegrendszerre, sőt sok esetben hozzájárulnak a tanulással kapcsolatos testi-lelki betegségek megelőzéséhez.

Segítenek „beállítódni" a tanulásra; segítenek a szorongások, a vizsgadrukk leküzdésében, az érdeklődés, a figyelem felkeltésében, ébrentartásában. Erősítik a koncentrálási készséget, az aktív közreműkö-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 187-748, 340-726
1978 JUL 22

ÉLET ÉS IRODALOM

Dohnál Tibor

1021

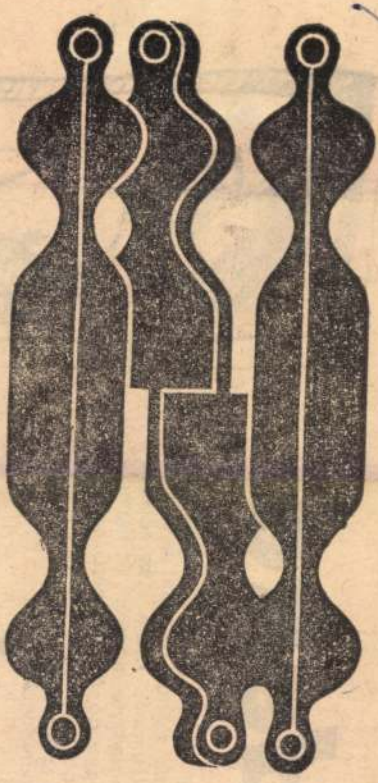

Dohnál Tibor: Etüd

edéke

Pepsi!" Ez volt az első nekünk szóló, ránk számító mondat a felnőtt társadalomból. Azóta a kereskedelem felfedezte magának az egymillió fogyasztó fiatalembert, és ontja a nekünk szóló reklámokat, tovább erősítve bennünk a fogyasztás eszményítését.

Lassan felnő a farmerosok nem-

Dohnàl Tibor

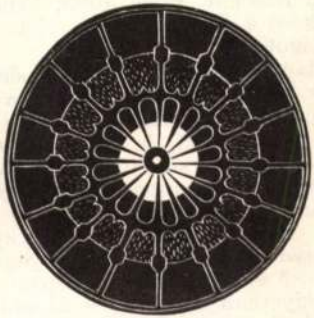

Dohnál Tibor metszetei

Dohnál Tibor, festő

Szolnokon kiállítás nyílt a művésztelep vendégművészeinek munkáiból, melyen a művész művei szerepeltek. Munkáiban a természet, a népművészet elsősorban belső ritmusával, aránynyrendjével s elemeikre egyszerűsített alapformáival van jelen.

Egri Mária: A művésztelep vendégművészei. Szolnok Megyei Néplap, 1977. okt. 29

Dohnál Tibor

Dohnál Tibor rajza

~~vízem rázem kolompom,~~
~~kardos kerub fölöttem.~~
~~Laton vezérli dolgom.~~

Dohnál Tibor

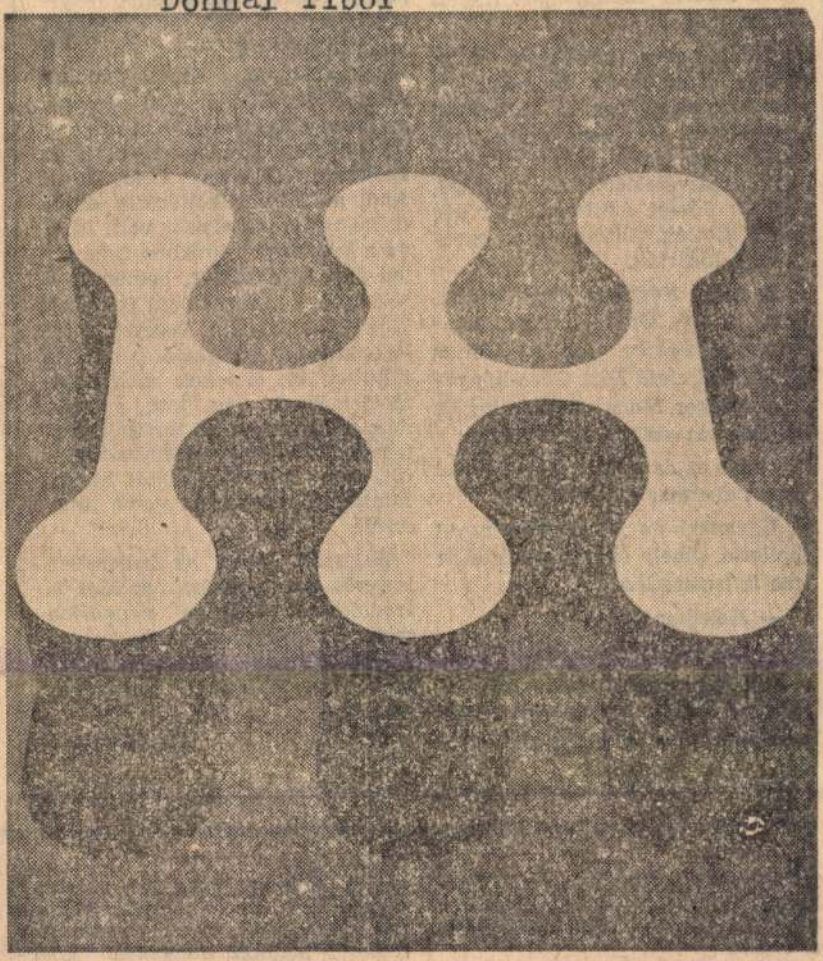

Dohnál Tibor kiállításáról

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juli. 21.

XXIII.évf. 29. sz. 12. lap.

Hangtemez

~~iparilag gyártott, alkalmazott mű-~~
~~vészet a hetvenes évek közé-~~
~~pén. Nem volna kordokumentum.~~

magyar nyelvet tanult, de emberségről is hallott. 1931-ben a besançoni egyetem diákja volt, s ott is kitűnt: ő lett az egyetem könyvtárosa, holott ez csak francia állampolgárt illetett volna meg.

Talán neves professzor válik belőle odahaza, ha be tudja fejezni tanulmányait a budapesti egyetemen. De nem tudta. Az 1933-as egyetemi szervezkedésben való részvételéért, sok mással, köztük József Attilával, bíróság elé állították. Elítélték s az egyetemről kizárták.

A Kelet Népéhez úgy került, hogy a még Szabó Pál szerkesztette folyóiratba írt a Móricz Zsigmond című Féja Géza-könyvről. Amikor Móricz kezébe került az írás, az szökött ki a száján:

— Ki ez az ember, aki Féjával is szembe mer szállni?

Ugyanazt az ismeretlen nevet hallotta, amely sajnos sokak előtt ma is ismeretlen.

— Kelemen János.

— Küldjétek el hozzám!

Két nap múlva találkoztak, beszélgettek, de Móricz már nem engedte, hogy fölálljon az Eötvös

Móricz halála után megszűnt a Kelet Népe, s a Baross utcában nyitott könyvesboltot Móricz Erzsike. Két falépcső vezetett onnan egy parányi ablaktalan helyiségbe, melyet csak gyér fénnyel világított meg a lámpa. Ez volt a Móricz Zsigmond Kiadó Vállalat. Ahol Rideg Sándor első regénye, az *Indul a bakterház* is megjelent. Ahol Weöres Sándor verskötete, a *Teljesség felé* is napvilágot látott. Ahol az Eötvös kollégium egyik titkos találkozóhelye is volt. Ahová a legsötétebb időkben ismeretlen férfiak érkeztek, bementek a raktárba, s iratcsomókat pakoltak ki a félhomályban, keresztleveleket, katonai elbocsátó papírokat töltöttek ki; életeket mentettek. Móricz Erzsi úgy tett, mintha nem tudta volna, mi történik. Kelemen János az egyetlen asztalnál ült, és a kéziratok fölé hajolt. Mintha ő sem tudott volna semmiről.

Kelemen János, az ismeretlen ismerős, ma is dolgozik az Élet és Irodalomba, ahonnan nyugdíjba ment: nevével, tiszta, szép, pontos ítéletű írásaival ma is találkozhat az olvasó. Remélem, hogy még sokáig.

Örvös Lajos

---

műveit, meglepően sok (és termékeny) gondolatmenetre nyújtva alkalmat olvasói (és kritikusai) számára.

Gyűjteményes kötetében (*A Rókus-templom harangjai*) egy kivétellel minden dráma valamely valóságos történelmi esemény illusztrációja. Mielőtt az illusztráció szón bárki is fennakadna, be szeretném vallani, hogy legkevésbé az egyetlen kivétel tetszett, az

dalos kobzos, vagy ül valaki a zongorához, vagy perdülnek táncra a szereplők, mint a legmodernebb s legjobb hangulatú kísérleti iskolákban (ha van ilyen), egy kis könnyed „lazításra", az új tudnivalók előtt. Harsány, külsődleges és olcsó megoldás ez a dramaturgiában — telitalálat viszont Száraz György ismeretterjesztő színpadán. A kötet egyik leggazdagabb mondandójú darab-

Dohnál Tibor

Bek Imre grafikai kiállitása Pécsett az István tér 6. sz. alatt megtekinthető julius 31.-ig.
Selmeczi György az egri Megyei Művelődési Központban julius 31.-ig,
Gorka Lívia a szegedi Gulácsy Lajos Teremben augusztus 1.-ig,
Ifj Koffán Károly és Cyranski Mária a Velencei Galériában augusztus 2.-ig,

Dohnál Tibor, Erdős Julia, Fodor Eta, Pusztai Agoston és Sarkadi Péter az egri Gárdonyi Színházban augusztus 12.-ig mutatja be műveit a fent nevezett kiállitó termekben, -közli a kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juli. 21. XXIII. évf. 29. sz. 8. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 NOV 18

NÉPSZAVA

Dohnál Tibor

1021

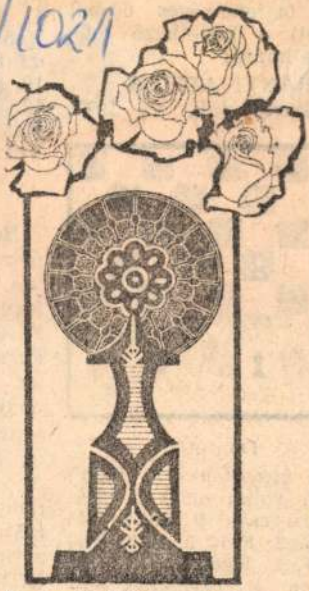

Dohnál Tibor: Pop-art

Döntetlen

A kézenfekvő 1. Fe3†? nem volna elég: a döntetlen csak 1. Fa3!, Hf5 2. Ke2, Fa1! 3. Kd2, Hd4 4. Kc1, Kg5 5. Fd6!!-tal érhető el. (Érdemes elemezni, miért nem jó 5. Fe7†? vagy 5. Fb4?) A

Faragó
Fernar
az N
ponttal
senybe
és *Far*
A n
döntetl
mán *Ji*
a sorre
(NDK)
chel (N
(csehszl

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 4

ÉLETÜNK

Dohnál Tibor

1021

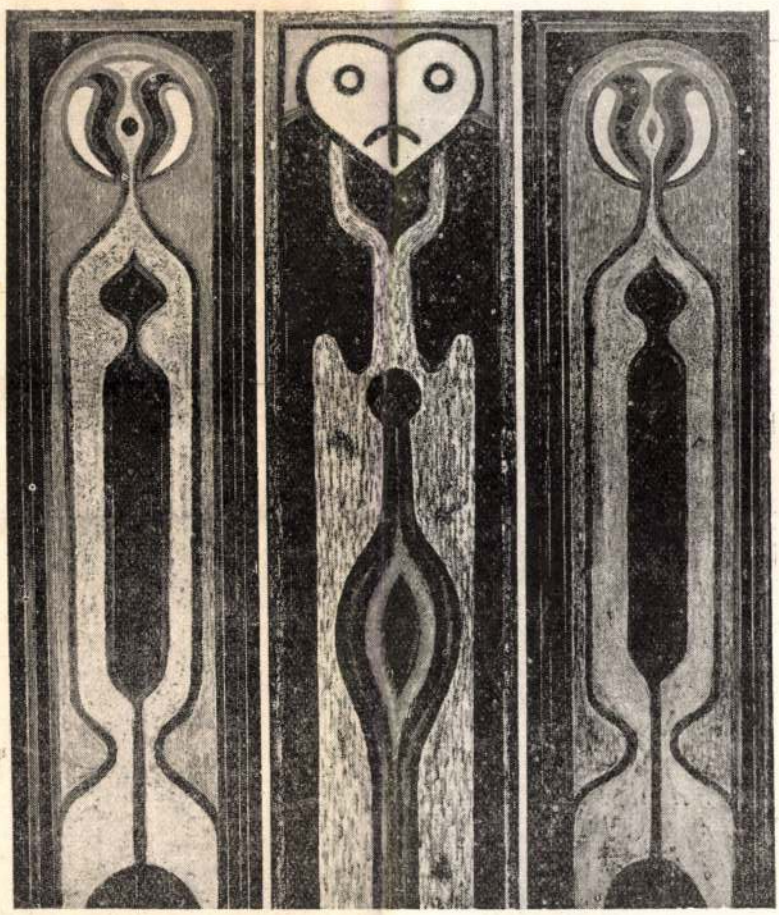

DOHNÁL TIBOR: *ŐSEINK JELEI*

el vagyonát, hogy el ne rabolja szerelmét. A fiatal lányok szívesen olvastak olyan történeteket, amelyekben – kisse happy end.

Kosáryné Réz Lola, aki az Athenaeum regénypályáz leányregényt írt, és éveken át volt a *Magyar Lányok* ifjúságnak, különösen azok a regényei sikerültek, amelyekl

Benedek Rózsi sok érdekes, ismeretterjesztő cikke erőssége közvetlensége és humora, s az, hogy egyenran hozzájuk.

Ego, Fogarasi Béla testvére, új figurát teremtett meg regényeiben: a dolgozó lány figuráját. Ego hősnői nem kényszerűségből dolgoznak, hanem azért, mert a munka örömet szerez nekik. Gyakran kigúnyolják, lenézik őket ezért, de ez egyáltalán nem veszi kedvüket és tudják, hogy ők járnak helyes úton. Ego elkötelezett szocialista író volt. 1920-ban jelent meg egy könyve *A régi ház gyermekei* címmel, ebben egy külvárosi munkásház életét írta meg. A cenzura ugyancsak megnyirbálta a regényt, hatalmas fehér foltok jelezték azokat a részeket, amelyeket a Horthy-rezsim ártalmasnak talált. De a megmaradt szövegből is megtudhatták a fiatal lányok, hogy a világ nem olyan, amilyennek néhány „széplelkű" írónő ábrázolta.

Az első, veszett világháború után a *Magyar Lányok* köré tömörült írói gárda egy része nem vett tudomást a megváltozott világról, a másik része pedig erősen nemzetiszínű pántlikával átkötött regényeket írt az ifjúságnak. De akadtak kiadók, akik fiatal, jószemű írókat kerestek és reálisabb, maibb könyveket adtak ki. Az Athenaeum ifjúsági regénypályázatán tűnt fel Palotai Boris, aki *Julika* c. könyvével új hangot ütött meg, és a könyv megérdemelt sikert aratott. De a többi kiadó is igyekezett lépést tartani a korral, mint a Dante, Hungaria, Révai. A konzervatívnak tartott Franklin is ráeszmélt, hogy a világ megváltozott, engem kértek fel egy ifjúsági regény megírására. Ez volt első regényem, és azért bíztak bennem, mert magam is fiatal voltam, s remélték, hogy közelebb vagyok a fiatalság problémáihoz, mint az idősebb írógeneráció.

A lányregény indulásakor, a múlt század végén sok sorozatregényt vettek át a kiadók, főleg németből fordítottakat. Ezeket a kislányok nagyon szerették. Szívesen olvasták hősnőik életének egyes korszakait. Ilyen sorozatregények voltak: Makrancos Erzsike, Szeleburdi Kisasszony, Bébi, Csöpi. De a külföldi regények népszerűsége nem érte el Cilike népszerűségét. A gyerekek sokkal jobban szeretik azokat a könyveket, amelyekben magyar környezetben, magyar figurák szerepelnek. Egyrészt nehéz kiejteni az idegen neveket, még akkor is, ha a gondos szerkesztő mellékeli a kiejtést, másrészt könnyebb elképzelni egy magyar tájat, mint egy külföldit.

A felszabadulás után, amikor sok kitűnő ifjúsági regény látott napvilágot, az a felfogás alakult ki, hogy nincs szükség külön lányregényre, szükség van minél több jó ifjúsági regényre. A megállapítás második része igaz, az első nem, vagy legalábbis vitatható. A fiatal lányok bizonyos életkorban igénylik az egészséges romantikát, és ha nem kapják meg, kutatnak utána. Nemigen tudják mérlegelni, mikor csap át a romantika érzelgősségbe, erotikába, és kritika nélkül falják az ártalmas és időt rabló regényeket. A kiadó is felismerte, pontosabban elfogadta a fiatal lányok efajta igényeit, megindította a Pöttyös és Csíkos sorozatot, amely rendkívül népszerűvé vált. Ezeket a könyveket a fiúk is elolvassák, de csak titokban, szégyellnék, ha ilyen könyvek olvasásán kapnák őket. Pedig ezek a könyvek egyáltalán nem „limonádék", kedves, épkézláb történetek a Pöttyösek, a külföldiek éppen úgy, mint a hazaiak, a Csíkos sorozatban pedig sok olyan könyv van, amelyet elnőttek is szívesen olvasnak. A Csíkosban is a magyar szerzőket kedvelik jobban. Jean Webster: *Hosszúlábú apója*, vagy Karin Michaelis *Bibije* nem tudott olyan közel férkőzni az ifjú olvasó szívéhez, mint akármelyik magyar regény.

Az ötvenes évek végén született meg a magyar lányregény új, élő figurája: Szöszi. Gergely Ágnes írta, a nemrég elhunyt kiváló írónő teremtette meg Szöszit, aki hamarosan minden kislány nagy barátnőjévé vált. A múlt század tipikus figurája Cilike volt, a védett, naiv kis

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Dohnál Tibor

NÉPSZAVA

1976 AUG 1

1021

csendesen sírdogál,
megszólalnak ártatlan halai.

Tej, tejföl, jogh
langvos vízzel vel

Vörös bor: hide
vízben áztassuk, r
jesen mossuk, öbl

KOZMETI.
ÉS HÁZTARTÁS
FOLTJA

Cipőkrém: benz
terpentinnel távol
színtelenítésre h
oxidot használunk.

Körömlakk: folt
nal lehet oldani, ha szükséges, utána hidrogénperoxiddal színtelenítjük (Selyem és műselyem kelmével azonban ne kísérletezzünk házilag.)

Rúzs: biztonságosan csak friss állapotban távolítható el, benzinnel vagy alkohollal.

EGYÉB FOLTOK:

Fűnyom: benzines vagy alkoholos tisztítás (Jobb a hatás, ha az alkohol meleg, de mivel gőzei gyúlékonyak, ne

Mész: minél gyorsabba
igyekezzünk eltávolítani, me
rongálja a szövetet. Ecete
ronggyal erőteljesen dörzsö
jük.

Penész: ha a folt nem t
régi, pár órás ecetes áztatás
sal eltávolítható.

Rozsda: a foltra csöpögtes
sünk híg sósavoldatot, maj
bő vízben áztassuk.

Tus: meleg, alkoholos, bó
raxoldattal távolítható el leg
irkább de a siker sajnos mé

Dohnal Tibor: Hímző asszonyok

Dohnál Tibor

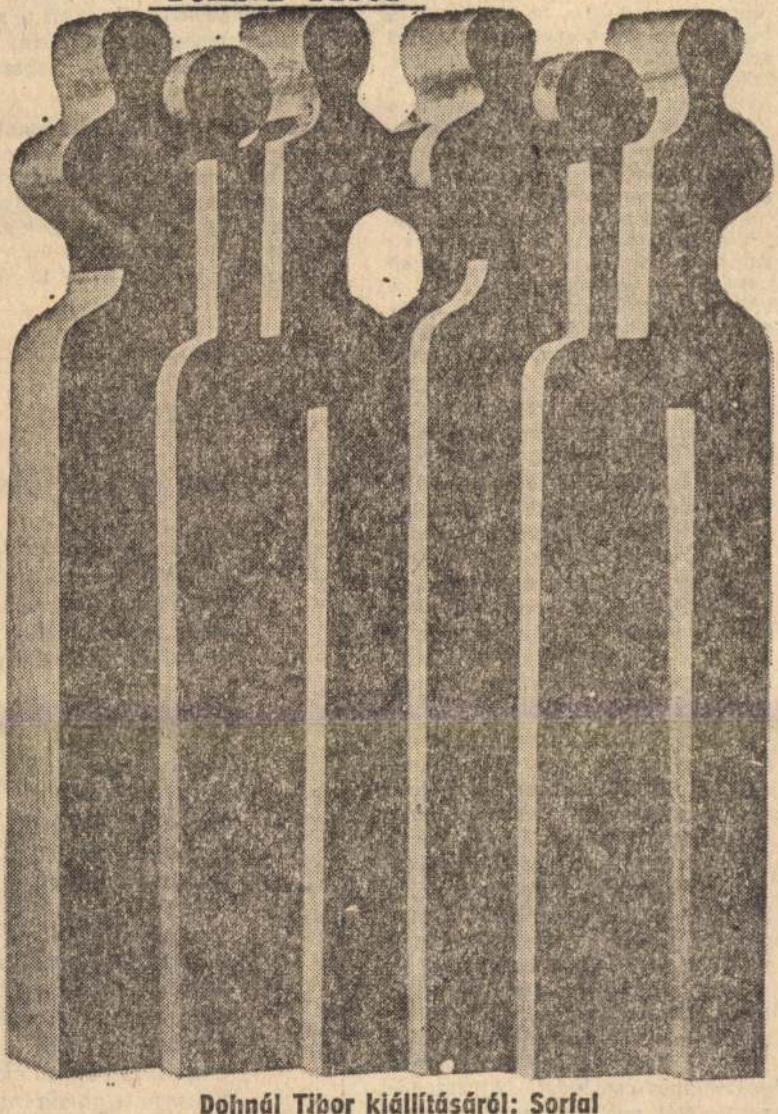

Dohnál Tibor kiállításáról: Sorfal

Élet és Irodalom, Bp. 1977. nov. 5.

XXI. évf. 45. sz. 2. lap.

...zdetein.

a kortársak című
ely átdolgozott és
ban most jelent
skodik, hogy a ko-
sajtó a feladata
ami a tájékoztató
rsaságot illeti. Ami
adalom társadalmi
s céljainak teljes
, egyetlen ország
atott feladata ma-
gyarország a követ-
özölte a szenzációs
„Pétervárott győ-
adalom", s annak
bizalomnak, amely-
gész magyar közvé-
r felé fordult, ez a
dott tápot: a no-
ei forradalom —
Hamis meg-
? Dehogy. Csak
zt a negatív
y ne legyen többé
nul újszerű pozitív
masztotta alá ez a
egész társadalom —
nyok, a hatalmi be-
munkaszervezet, az
az erkölcs, a mű-
ökeres átalakítását
ot hogyan is lehe-
án látni. Hiszen a
rradalom roppant
miként John Reed
róza is hajtogatja:
, a burzsoáké meg
a kommunista for-
hogy ütni kell a
a kommunista for-
ég sincs bonyolul-
bb ennyit bizonyo-
r.

akkor, a béke re-
ú éppen negyvene-
lépett, a magyar
sát szinte nem is
áns hang. Az *Igy*
k című gyűjtemény-
ül, hogy a szen-
nentálásának dicső-

ötleteket kínáló tény, hogy íme: „Keletről jön a fény" (Ex oriente lux — írták latinul, és Vom Osten kommt das Licht — írták németül), meg az, hogy éppen karácsony közeledett, s ez fölkínálta a bibliai szó- és képhasználat teljes eszköztárát. „Győzött a szovjet!, reszkettette meg a távíró örökké búgó, végtelenbe vesző huzalát a hír, amely világok vérpárás harcára dobott rózsaszínű fátylat" — írta mámorosan november tizedikén a *Délmagyarország*. „Egyszerre mindenki látni kezdte az új égi jelet a magosságban a vörös farkú üstökös helyén... talán éppen ugyanaz a jelenés mutatkozott a volhiniai erdőkben virrasztó őrjáratnak, amelyet az első keresztények láttak..." — így Krúdy. Meg így: „keletről hófehér kócsagok, álombeli madarak szállnak, nagyhajú, csizmás orosz parasztok, mint bibliai háromkirályok indulnak el zarándokútjukra, a béke bölcsőjéhez." A magyar sajtót égi jelek árasztják el, rettegő véres Heródesek, leomló bálványok, Mikulás-arcú orosz muzsikok; a bolsevikiek „szent szektaként" jelennek meg, „új istenekként", „új megváltókként", a Leninről írott első magyar vers pedig, Pásztor Árpádé, így kezdődik: „Új Krisztus jött".

És maradtak a kedves, gyermeki tájékozatlanság vagy túlbuzgalom sajtómeséi. A kisvárosi korzókon fess huszártisztek jelentek meg, akiket természetesen maga Lenin szabadított ki a fogságból. Az *Aradi Közlöny* tudni vélte, hogy az új forradalom a kisiparosok, a magántisztviselők, a kereskedősegédek és — némi szakmai büszkeség! — az újságírók forradalma. A klerikális *Alkotmány* szerint „A bolsevikok nem idegenkednek a gondolattól, hogy egyezségre lépjenek a Romanov-családdal. Alekszandrovics Pál nagyherceg négy napig volt vendég a Szmolnij Intézetben

letárság most másodszor mutat meg *a jövő útját*. Először, amik odakiáltotta a világnak *a béke* je szavát, másodszor, amikor megm tatja, hogyan kell elindulni a sz cializmus megvalósítása felé: *föld magántulajdonának megszü tetésével"*.

Azóta már ennél is okosabb vagyunk. Hatvan évvel vagyu okosabbak, meg azzal a belátássa hogy sohasem lehetünk igaz okosak. A forradalom mindig új tanulandó. És mindenütt. Kelet is, Nyugaton is, Pesten is, Bögöt is.

ÁGH ISTVÁN:

Ebben a függőle

Ebben a függőleges
a balatoni őszeleji f
fordított felkiáltójel
vagy egy akasztott l
függök az összesség

Mintha fejsze vágta
ketté a világot,
a fejszeél hasítékáb
lábujjhegyen,
befog a végtelen,
satupad a fát,
hóhér a betyárt.

Van-e tekintetem
magasságból mélysé
Itthon vagyok-e eze
mikor a garda-rajok
döngetik a Siót,
engem is vár a Feke
becsapott garda-raj

ÁRA: 2,50 Ft

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 OKT. 18
ÉLET ÉS IRODALOM

Dohnál Tibor

ŰVÉSZET

1021

Dohnál Tibor kiállításáról

KIS PINTÉR IMRE:

Valóság és művész

Galgóczi Erzsébet: Bizonyíték nincs (Szépirodalmi, 308 old.); Császár István: ... és más történetek (Magvető, 231 old.); Dobai Péter: Tartozó élet (Magvető, 235 old.)

Régi meggyőződésem, hogy irodalmunk, s még inkább irodalomértésünk legáltalánosabb gyermekbetegsége az az igénytelenség, amely a művészi valóságot a valósággal azonosnak gondolja és a művészetet lényegében riportként kezeli. Pedig az igazi író valósághűsége aligha függ a külsőségektől; és a tárgyi hitelességnek, a stílus realizmusának, a pillanatnyi időszerűségnek esztétikai normákká felkeresése — hitem szerint — még a gigicsnél is több kárt okoz az esztétikai kultúrának. Mindannyian ismerünk olyan — elfogadhatatlan — fétiseket és félelmeket:

szégyenével (*Kőnél keményebb*), az epikus formateremtésnek. Mert öngyilkosságba hajszolja a megyei

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1314 UEL 21.

Népszava

Dohnál Tibor

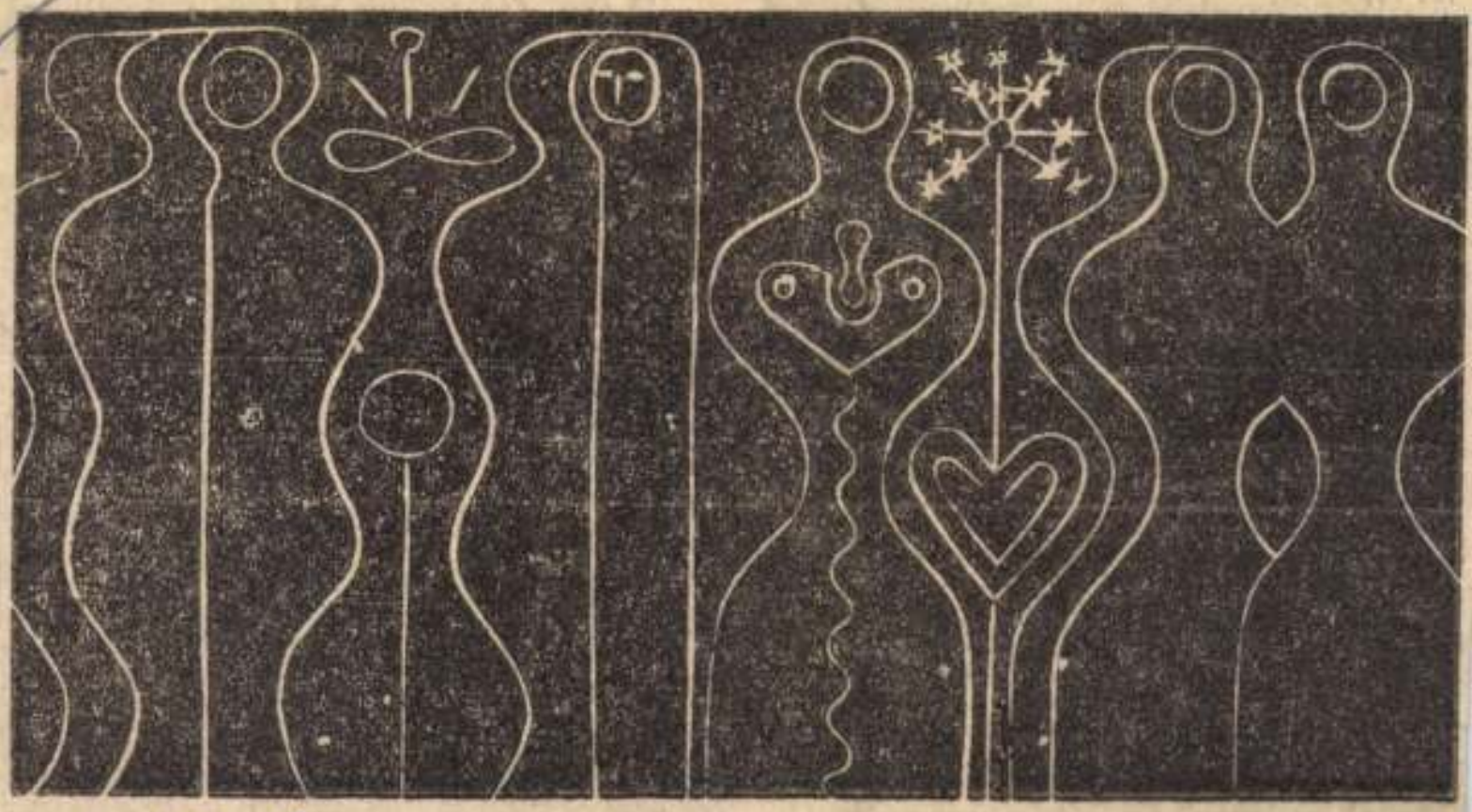

1021. Dohnál Tibor: Népi motívumok

tek az üvegfülkére, nem értették
ért csöndesedett el a hangos szavú
ber. Igaz, nemsokáig törődtek ve-
..

A körúton nyurga német katona és
tal magyar rendőr irányította a
ogó, zajos forgalmat. Német tan-
k, magyar páncélkocsik, MATE-
Z-teherautók, személykocsik
gállás nélkül mentek a budapesti
tvonalra.

— Mindenki menekül — jegyezte
g az egyik asszony.

— Hamarosan ideérnek az oro-
k. Bemondta a Kossuth rádió —
gyarázta egy öregember a vil-
yoszlop mellett álló csoportban.

— Csak az menekül, akinek oka
rá — hallatszott még hátrábbról.

A felső raktárban kényelmesen öl-
ködött a hat karbantartó munkás.
ssúsággal oldották belső izgal-
kat. Az asztalost figyelték. Ő

könyvelőt, azután a többieket.
Vizsgálni kezdte a jellemüket, és
észrevétlenül osztályozta őket. Ha
kínvallatásra kerülne sor — rémlett
fel benne a lehetőség — melyik bírná?

Annyi minden érte már életében,
hogy azon se csudálkozna, ha vala-
melyik ellene fordulna. Elárulná,
hogy ő volt az értelmi szerzője az
egésznek. A család. A beteg asszony,
meg a sok gyerek. Közben számot
vetett a saját életével is, s abban
nem talált sajnálnivaló esztendőket.
Mindig az élet alján kuporgott, sze-
génysegen, reménytelenül, hogy oly

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 VIII. 6.

DOLGOZÓK LAPJA
(KOMÁROM)

Dohnál Tibor festőművész

1021

ÓK LAPJA

Dohnál Tibor tárlata

Esztergomban, a városi művelődési központban július 5-én, szombaton délután öt órakor nyílik a Győrben élő Dohnál Tibor festőművész kiállítása. Negyvenöt munkájával mutatkozik be itt a közönségnek; ezek tekintélyes része olajkép, illetve linómetszet. Külön kis együttest képez tárlatának anyagában a tucatnyi ex libris.

A harminchárom esztendős művésznek hat önálló kiállítása volt; hazai tárlatokon kívül képeit bemutatták már Ausztriában, Csehszlovákiában, Franciaországban, Jugoszláviában, Lengyelországban, az NDK-ban, a Szovjetunióban. Egyik kritikusa szerint „sokoldalú művész, invenciózus ember, állandóan újra készülő feltaláló. Bravúros a rajztudása, a technikai készsége; ugyanakkor vérbeli festő".

A művész tárlata Esztergomban július 19-ig tekinthető meg.

sta brigád

Dohnál Tibor festő

Etüd N^2, N^3 (0.26 x 24 cm)

c. Zépei szerepelnek az 1978-as Studió Ziállításon

– Katalogus a Zárjutásban –

A tiszteletbeli vasutas most gúnyolódik. Ez a hangja nem új, nem ismeretlen. Ez eredendően

Dohnál Tibor

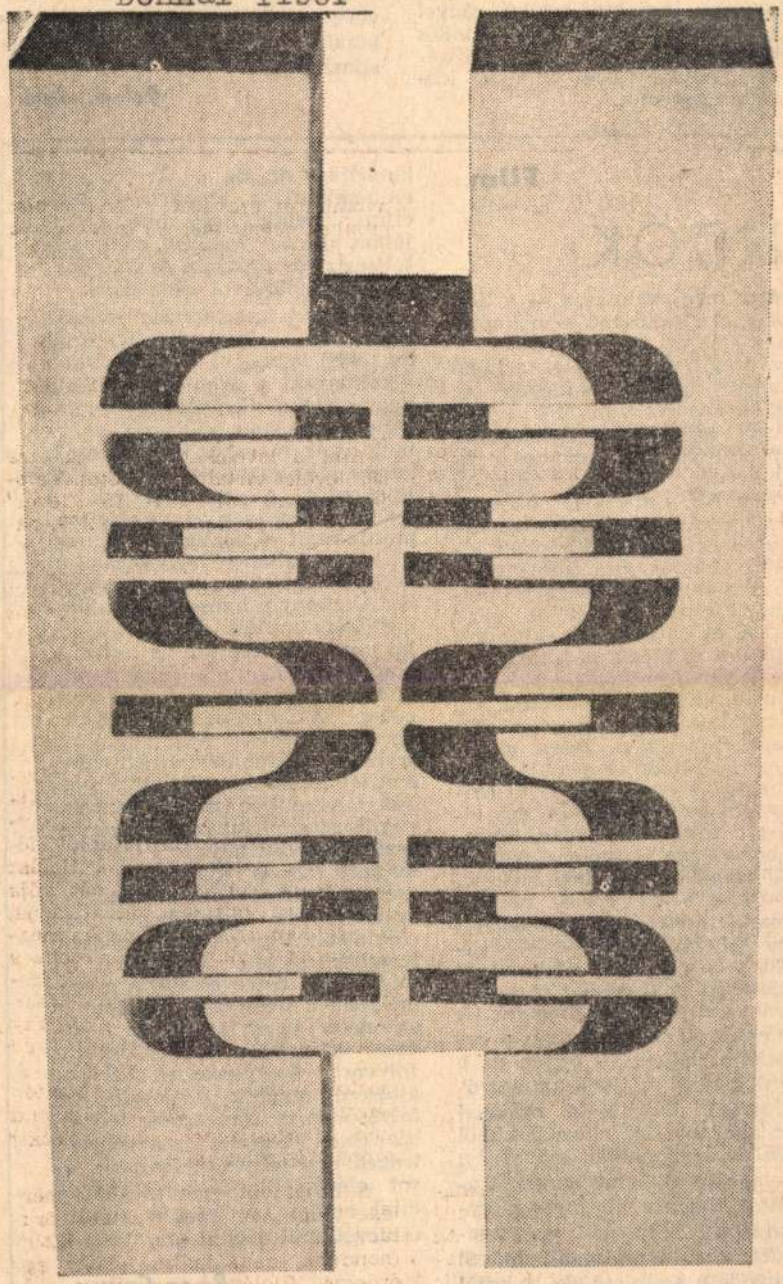

Dohnál Tibor: Faplasztika

Élet és Irodalom, Bp.
1978. JÚNIUS 17.
XXII. évf. 24. sz. 11. lap.

figyelemreméltó eredményei, egy főiskolai vizsgaelőadás keretében vitt színre a hatvanas években. A kínai drámairodalom korai szakaszának, a XII—XIV. század fordulójának legkiemelkedőbb, legnagyobb irodalmi értékű művei láttak ekkor napvilágot. Gondos utószavak segítettek az olvasónak elhelyezni őket a kínai irodalom egészében.

lehetne színre vinni, mégis talán Kung San-zsen *Barackvirágos legyező*-jének hazai bemutatásával kellene legközelebb próbálkozni. Hiszen — bizonyos értelemben véve — ez a darab tekinthető a kínai drámairodalom csúcsteljesítményének.

Polonyi Péter

Film

LANDÓK

asszony megfogalmazza — a boldogságnál fontosabb a nyárspolgárian álszent „tisztesség".

Az öreg, magányos takarítónő beleszeret egy „koszos idegen"-be. Ettől kényszerűen „kiválik", szembekerül kollégáival, családjával, szomszédaival; az események rákényszerítik, hogy gondolkozni kezdjen. Ali, a marokkói, bőrszíne és származása, Epp úr társadalmi helyzete és viselkedése okán kívülálló. Gondolkodni kényszerülnek, és a szeretet, a megértés hiányához jutnak el. Mi az élet? Miért él az ember? — ezt kérdezi magától a zöldségárus, a takarítónő és a vendégmunkás. „Aki gondolkozik, az sír" — mondja Ali, az arab fiatalember, rezignált bölcsességgel foglalva össze mindnyájuk készülődő tragédiáját. Epp úr meghal, s úgy múlik el az emberek emlékezetéből, mint egy eltaposott féreg. Ali „vendégmunkás-betegséggel", gyomorfekéllyel kerül kórházba, szerelme az ágyánál zokog, s az orvos, néhány csöppet sem reménytkeltő mondat után, „sok szerencsét"-tel búcsúzik tőlük és a nézőktől a film zárójelenetében. A tragédiát nem előzik meg falrengető események. A mindennapok szokványosan és érdektelenül telnek — éppen ez a percről percre érlelődő katasztrófa forrása. Fassbinder művészi ereje abban rejlik, ahogy ezekből a gyűlölt köznapokból kibontja a mélységesen általános emberi tragédiát. Ahogy a kicsinyes pletykálkodások, házastársi perpatvarok, kocsmai iszogatások mögül előfénylik a szerelem és a halál katartikus drámája. Azoknak az embereknek a szenvedése, akik eljutnak odáig, hogy mindennapjaikat mintegy *kívülről*, a kitaszítottság nyomorúságos és felszabadító kívülállásával szemléljék.

A kamera tárgyszerűen és szárazon rögzít. Többnyire félközeli és közeli képekkel tudósít, ritkán alkalmazva a szemhatárt tágító nagytotálokat. Szobák közti keskeny folyosókon bóklászik, félignyílt ajtók, meredek kiszögellések, résnyi zsalugáterek takarásából leselkedik. A rácsodálkozás, a gyűlölet és a szeretet kimerevedő mozdulatait — akárcsak Bunuel Viridiáná-jában — négyzetes ajtókeretek foglalják stílszerű keretbe. Alacsony a látószög, és a kitekintésnek mindig gátat szab egy fal vagy egy résnyire nyitott ajtó, amely mögött újabb falak emelkednek. A színhely: szürke kőrengeteg. A zöldségkereskedő-ben egyszer tágul csak megnyugtatóan szélessé a szemhatár: a régi szerelem felidézésekor. A félelem megeszi a lelket-ben pedig a kertvendéglő teraszán, sivár és magányos asztalok között, amikor a takarítónő ádáz dühvel kiáltja a világba szerelmét. Egyébként mintha pinceablakon át figyelnénk a lent élők életét. Úgy, ahogyan sohasem tesszük: heteken, hónapokon át, míg végre észrevesszük a pincemélyben a heroikus küzdelmet a szeretetért és az igazságért. A kamasz is lesüti a szemét, mintha folyvást szégyenkezne. S az ajtórések mögött, a szobák közti folyosókon, a kanyargós lépcsőházakban végletes szenvedélyű, tragédiával terhes melodráma tárul elénk. Elandalít és felráz, mint amikor a langyos zuhany észrevétlenül jéghidegre változik.

Báron György

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI
HÍRLAP

Dohnál Tibor

1978 FEB 5

1029

(1937)

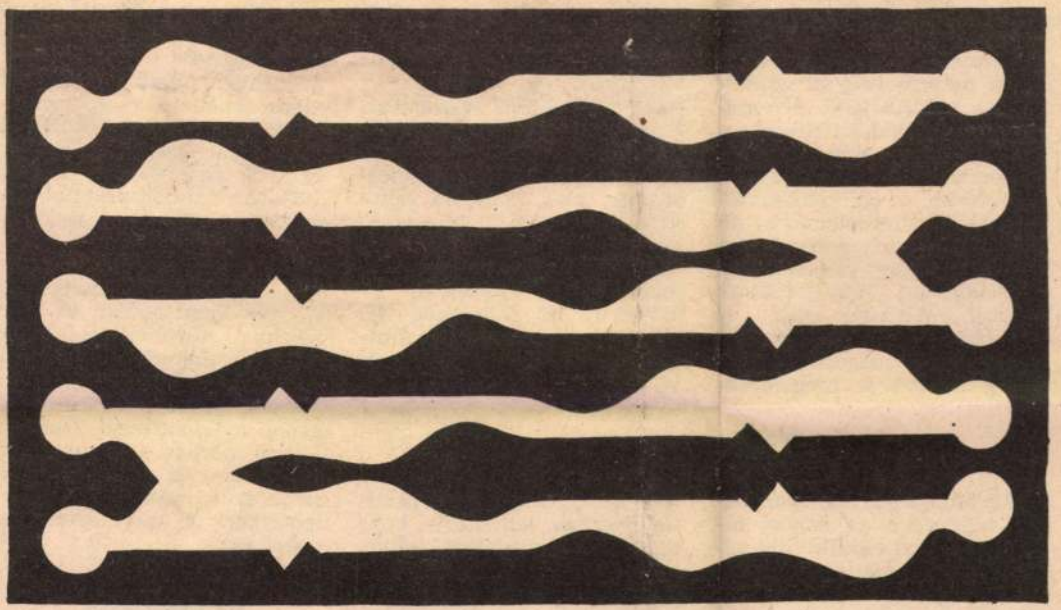

Dohnál Tibor rajza

1977 első három negyedévében pedig már közel a fele a költségvetési támogatásból származott.

Felmerül a kérdés, hogy ez a helyzet hogyan alakulhatott ki? Az 1976. évi szabályozók módosításakor a népgazdasági tervben a termelési adókat, az állami visszatérítést, és az értékesítési relációk jövedelemarányainak kialakítását a ténylegesnél lényegesen alacsonyabb nyereségszint figyelembevételével határozták meg. A későbbiekben azonban a tervezettnél magasabb nyereség mellett is megmaradt

1976-ban kor
zalékkal több
tásban részes
ben. A múlt
tok még nem
várhatóan a
juttatott állami támogatás emelkedése 1977-ben is legalább ilyen mértékű lesz.

Az árrendszerünk sajátosságaira utal, hogy az egyes ipari ágazatok „teherbíró" képessége igen eltérő. A nehéz — és ezen belül a gépipari termékek áraiban — többnyire az elvonások, az alapvető élelmiszerek áraiban pedig a támogatások elve érvényesül.

alap. Emellett
latok többsége az évközi kifizetéseket fékezte jobban. Szolnok megyében például 1976-ban az állami vállalatok évközi jutalmakra, prémiumokra 13 százalékkal fizettek kevesebbet, mint egy évvel korábban, ugyanakkor az év végi részesedést 13 százalékkal növelték. Az ipari szövetkezeteknél — ahol a részesedési alapból származó keresetrésznek általában nagyobb a jelentősége, mint az állami iparban — az év végi részesedés az országos 36 százalékos csökkenéssel ellentétben 14 százalékkal növekedett.

Előtérben az export

Az állami juttatásokon belül különösen az export támogatása növekszik dinamikusan; 1976-ban két és félszeres volt az emelkedés. Az elmúlt év október végéig a tőkés export után nyújtott állami visszatérítés további másfélszeres növekedést mutat. Az utóbbi évek exportjában túlzottan a „mennyiségi" szemlélet érvényesült, a gazdaságossági követelmé-

tosítja. . Exporttámogatási rendszerünk jellemzője, hogy döntően a közvetlen külkereskedelmi értékesítés fokozásában teszi érdekeltté a vállalatokat. Az állami visszatérítés mellett ezt a szándékot erősíti az is, hogy gyakran ugyanannak a terméknek belföldre történő értékesítése esetén még termelési adó is terheli a vállalatot. Emiatt

A szabályzók fő célja

Az 1978-as szabályzómódosítások egyik fő célja, hogy a kiugró egyedi támogatásokat mérsékelje és azokon a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1977 OKT 3 0

Dohnál Tibor

1021

1977. október 30.

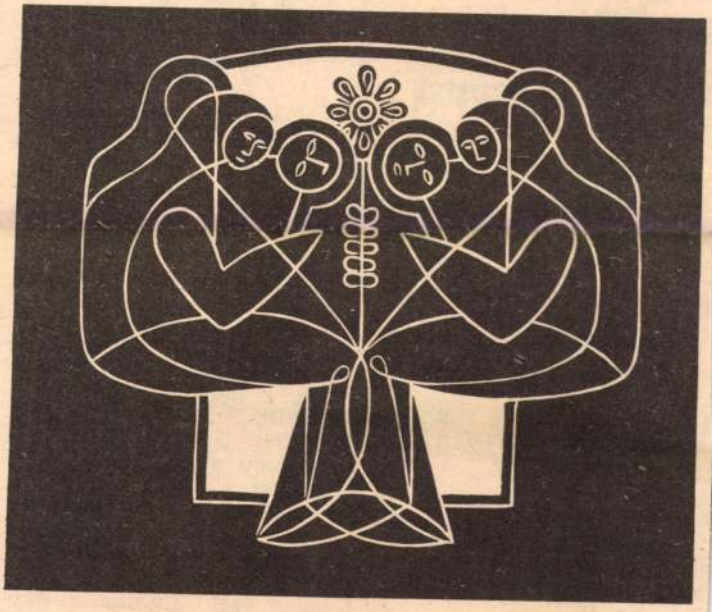

DOHNÁL TIBOR RAJZA

n sikerül

szafüredi gimnazisták

Gulyás Erika érvel e vélemény mellett:

— Ha nem is teljesen így van, de sok az igazság ebben. Én tavaly is versenyeztem, s az idén már negyedikes vagyok. Amennyiben bekerülök az iskolacsapatba, a kulturális témát választom.

— Van-e valamilyen fogaskérdés a tarsolyban?

— Persze. Mi a kapcsolat a kefeidák és a festett vágódeszka között?

— ...?

— A kefeidák mozgó csillagképek, nagy tudósuk a szovjet Nyina Jakimova, aki szabad idejében vágódeszkákat pingál.

Dobrosi György, „edző" megjegyzi:

— Láthatja, a vetélkedőre

A VIT-alapra, a sportra

A mezőtúri Teleki Blanka Gimnázium és Közgazdasági Szakközépiskola tanulói csatlakoztak a kisújszállási Móricz Zsigmond Gimnázium tanulóinak felhívásához: az őszi betakarítási munkák során 4 ezer 454 napot dolgoztak, és mintegy 319 ezer forintot kerestek.

Különösen kiemelkedő volt az október 12-i munkájuk, a helyi Magyar—Mongol Barátság Tsz burgonyabetakarítását segítették, s egy nap alatt 38 ezer 810 forintot kerestek. A diákok a pénzt az iskola sportkörének a KISZ-alapszervezetének ajánlották fel A KISZ-alapszervezet ebből a pénzből 4 ezer forintot a VIT-alapra fizet be. A sportkör asztalitenisz felszerelést, labdákat és magnetofont vásárol a tanulóknak.

SAJTÓFIGY
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖZNEVELÉS

1978 OKT 6

Dohnal Tibor

Dohnál Tibor rajza 1021

5

feloldani. De én tanár vagyok és osztályfőnök. Huszonhét középiskolás lánynak kell úgy válaszolnom, hogy ne szolgáltassak nekik elméletet egy meggondolatlan lépéshez, és előítéleteket se alakítsak ki bennük oly módon, hogy önbecsülésük egyetlen kritériumává váljon ez a probléma.

A következő osztályfőnöki órán legelőször is megkérdeztem, mit értenek házasság előtti szexuális életen. 16—17 éves kortól a házasságig, vagy pedig egy, a házasság tervére épülő tartós kapcsolaton belül képzelik el, tehát nem sokkal a házasságkötés előtt. A kér-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR NÉPKÖTŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-725

SZOLNOK MEGYEI
HÍRLAP

Dohnál Tibor

1021

1978. május 14.

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

Dohnál Tibor rajza

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

IGYELŐ

nácsok, mények

csoportok éves költsége 1977-ben csoportonként meghaladta a 87 ezer forintot. Az általános iskolai napközi otthonos csoportok költségigénye ennek közel duplája, éves szinten egy napközi otthonos csoport költsége átlagosan eléri a 164 ezer forintot.

Közművelődési feladatok megvalósítására tanácsaink ugyancsak jelentős összegeket használnak fel. 1977-ben például közművelődési célokra több mint 67 millió forintot fordítottak. Ismeretes, hogy a közművelődési ...tézmények, szervezetek sa-

Beruházási egyensúly

Csúszik a határidő, emelkednek a költségek

A szakemberek — és persze a közvélemény — megítélése szerint is beruházásaink megvalósítási ideje túlságosan hosszú. Talán nem túlzás azt mondani, hogy közel másfél-kétszerese annak, mint amit műszaki fejlettségi színvonalunk lehetővé tenne, és többszöröse a legkorszerűbb technikával, szervezési kultúrával rendelkező országokban szokásos elkészülési időnek.

Ennek okait keresve először is érdemes megnézni a beruházásokra fordított összegek alakulását. Tudniillik az ennél tapasztalható jelentős ingadozások számottevően befolyásolják a megvalósulás idejét, növelik az úgynevezett befejezetlen állományt.

gyors növekedést visszaesés, majd ismét élénkülés követte az egymást követő években. Az ingadozás nagyobb volt, mint országosan.

1972-ben például a „beruházási stop-nak" nevezett intézkedések hatására 9 százalékkal kevesebbet költöttek fejlesztésekre a vállalatok és a szövetkezetek. Ezt követően viszont évről évre 10 százalékos volt az emelkedés. A népgazdaság egyensúlyi helyzetének javítása érdekében 1976-ban a beruházások változatlan szintjét tervezték, ezt követően azonban — bár számítani lehetett a beruházási csúcsra — várakozáson felüli ütemben következett be a fejlesztés. Országosan a

tőipari technikai felszereltség. (Mellesleg, a meglévő korszerű eszközöket is csak részben használják ki.)

Emellett figyelemre méltó körülmény az is, hogy a kivitelező nem mindig választhat szabadon a rendelések közül. Esetleg kénytelen olyan újabb munkához is kezdeni, amihez máshonnan — már folyamatban lévő építkezésekről kénytelen elvonni a munkaerőt. Mindezek együttesen a kívántnál több félben lévő beruházáshoz, a befejezési határidő elhúzódásához vezetnek.

A megyében 1977-ben jelentősen megnövekedett a KSH által megfigyelt — általában 25 milliónál többe kerülő beruházások száma.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1979 JUL 21

ÉLET ÉS IRODALOM

Dohnál Tibor
festőművész

1021

rízem-rázom kolompom,
kardos kerub fölöttem:
Isten vezérli dolgom.

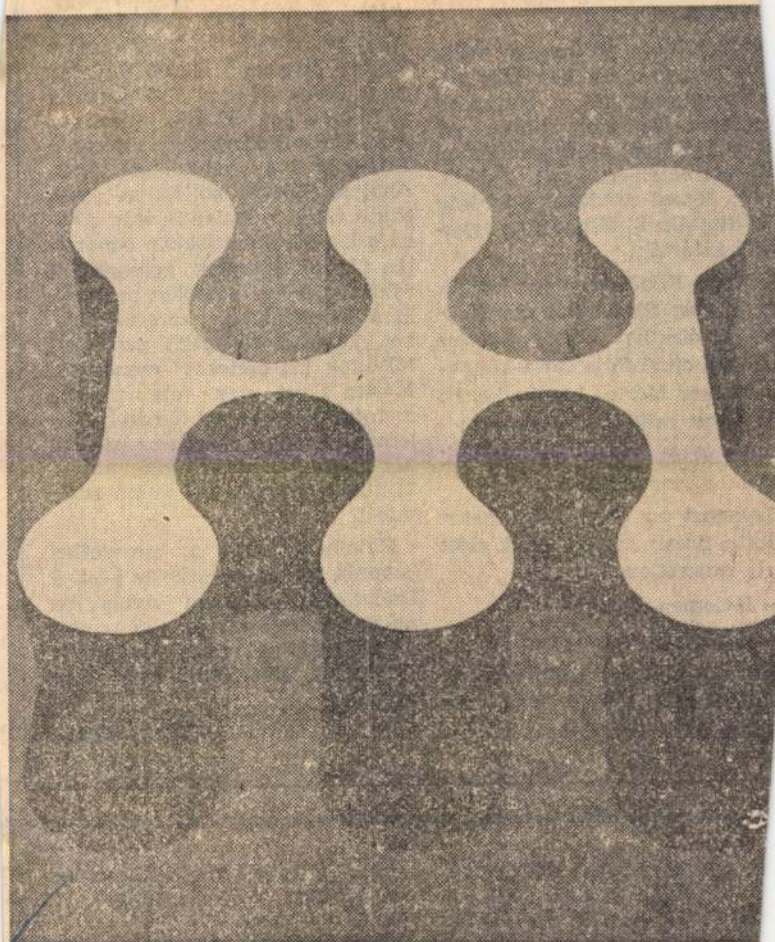

Dohnál Tibor kiállításáról

nemcsak la
nyelvet tanu
égről is hallo
besançoni egyet
s ott is ki
egyetem könyvtá
francia államp
ia meg.

alán neves pro
ole odahaza, ha
ni tanulmányait
etemen. De nem tudta. Az
3-as egyetemi szervezkedésben
ó részvételéért, sok mással,
tük József Attilával, bíróság
állították. Elítélték s az egye-
ről kizárták.

Kelet Népéhez úgy került,
y a még Szabó Pál szerkesz-
e folyóiratba írt a Móricz
gmond című Féja Géza-könyv-
Amikor Móricz kezébe került
írás, az szökött ki a száján:

- Ki ez az ember, aki Féjával
zembe mer szállni?

Igyanazt az ismeretlen nevet
lotta, amely sajnos sokak előtt
is ismeretlen.

- Kelemen János.

- Küldjétek el hozzám!

két nap múlva találkoztak, be-
gettek, de Móricz már nem
edte, hogy fölálljon az Eötvös

Ahol Weöres Sándor verskötete, a *Teljesség felé* is napvilágot látott. Ahol az Eötvös kollégium egyik titkos találkozóhelye is volt. Ahová a legsötétebb időkben ismeretlen férfiak érkeztek, bementek a raktárba, s iratcsomókat pakoltak ki a félhomályban, keresztleveleket, katonai elbocsátó papírokat töltöttek ki; életeket mentettek. Móricz Erzsi úgy tett, mintha nem tudta volna, mi történik. Kelemen János az egyetlen asztalnál ült, és a kéziratok fölé hajolt. Mintha ő sem tudott volna semmiről.

Kelemen János, az ismeretlen ismerős, ma is dolgozik az Élet és Irodalomba, ahonnan nyugdíjba ment: nevével, tiszta, szép, pontos ítéletű írásaival ma is találkozhat az olvasó. Remélem, hogy még sokáig.

Örvös Lajos

---

it, meglepően sok (és termé-
gondolatmenetre nyújtva
nat olvasói (és kritikusai)
ra.

jteményes kötetében *(A Ró-
mplom harangjai)* egy kivé-
minden dráma valamely
történelmi esemény il-

dalos kobzos, vagy ül valaki a zongorához, vagy perdülnek táncra a szereplők, mint a legmodernebb s legjobb hangulatú kísérleti iskolákban (ha van ilyen), egy kis könnyed „lazításra", az új tudnivalók előtt. Harsány, külsődleges és olcsó megoldás ez a

Dohnál Tibor, grafikus

ÖT EGRI MŰVÉSZ — Dohnál Tibor, Erdős Júlia, Fodor Éta, Pusztai Ágoston és Sarkadi Péter — alkotásaiból nyílt meg kiállítás az egri Gárdonyi Géza Színház üvegcsarnokában. A tárlat augusztus 12-ig tekinthető meg.

- Hír

8

Nemszabadság Br. 1979 júl. 7

Dohnál Tibor

Rajzai a 46. és 57. oldalon

Valóság 1976/9

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1979 MÁR — 9

CSEPEL

Dohnal Tibor,
festő- és grafikusművész

1021

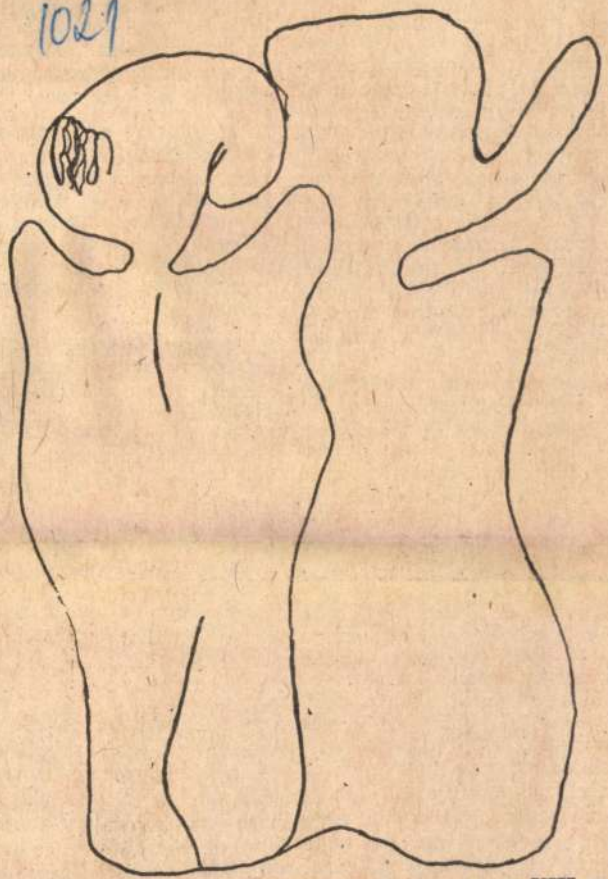

„Szerelmespár" — gyermekszemmel, ahogy egy VIII.-os kisfiú látja (Dohnál Tibor metszete)

lett átállni anyaghiány

De szóbakerült még hogy az edzőknél a me az edzés, a hőkezelés u lenőrzi az alkatrészeke a nők régen nem kapta karuhát, hogy keller kisméretű „dobhorg hogy az a sok vihart UPO galvánautomatáh dásan érkeznek a hajt hogy a kooperációból alkatrészek mérethibásak, hogy sok selejtes alkatrészt nem tudnak beépíteni, mert...

És e „merteket" hosszan sorolták.

Az üzemvezető befejezésül — a jelenlegi helyzetre nagyon jellemzően — a következőket mondta: az elmúlt évben mindenki segített nekünk. Voltak itt a KISZ-esek, az MHSZ-esek, a tűzoltók. (Nekem kicsit úgy tűnt, mintha azt mondta volna: „tűzoltó munkán")...

Amikor a kiváló dolgozók megszavazására került sor, a kiváló dolgozók magas száma azt bizonyította: a vállalat vezetői is ismerik a „földrajzot". A vállalatnál ebben az üzemben lesz a legtöbb kiváló dolgozó, mert ez a kollektíva a vízgyűjtők (kooperáció, alkatrészgyártók) „szárazsága" mellett is mindent megtett, hogy a vállalat „nagyfolyójába" elegendő „víz" (első- és hátsóagy, hajtómű) kerüljön.

t. l.

II., amerikai katasztrófafilm; 14-én **Eizenstein filmklub.**

RIDEG SÁNDOR MŰVELŐDÉSI ÉS IFJÚSÁGI HÁZ: az előcsarnokban „Női szemmel" — Nádor Ilona fotóművész kiállítása; 15-én 20 órakor a **Kati és Kerek perec** együttes műsora.

CSEPEL GALÉRIA: 11-ig **Horváth Gábor** festőművész kiállítása; 13-tól **Olcsai Kiss Zoltán** szobrászművész tárlata.

— *A Magyar Rádió I-es stúdiójának* vendégei lehetnek márciusban azok a klubtagok, akik a szocialista brigádok klubjának február 21-i előadásáról lemaradtak. A nagy érdeklődés miatt ugyanis az *„Agyműtét közben"* című, quadrofonfölvételt ismét lejátsszák a klub tagjainak.

Dohnál Tibor

Balla Margit grafikus a szegedi Ifjuségi Házban október 2.-ig,
Horling Róbert fotóművész a Mücsarnokban szeptember 28.-tól,
Timár József festőművész a szolnoki Aba-Novák Teremben,
M. Szücs Ilona festőművész a Fényes Adolf Teremben,
Dohnál Tibor festőművész a salgótarjáni Képcsarnok Bemutató teremben,
Ambrus Imre grafikus a Csók István Galériában szeptember 27.-ig szerepel müveivel a négy utóbbi művész azonos dátummal, -közli a lap a kulturális eseményeket tudósitó rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. szept. 22. XXIII. évf. 38. sz. 8. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1977 AUG 7

Dohnál Tibor

1021

NÉPÚJSÁG

Dohnál Tibor: Kompozíció

NÉ

Írják meg lapunknak:

Hogyan érezték magukat Penza megyében?

Csaknem egy évtizede, hogy megyénk rendszeres testvéri kapcsolatot létesített a szovjetunióbeli Penza megyével. Azóta megyénk lakosai közül sok százan tettek látogatást Penzában, és látogatásukat viszonozták szovjet barátaink.

Az ilyen találkozások alkalmával számtalan élmény, emlék marad meg a részvevőkben. Az emlék, az élmény azonban — bármilyen örömnek tartjuk is — az idők múlásával részekre szakadozik és végül elhomályosodik, ha nem vetjük azokat papírra. Éppen a testvéri Penza megyében szerzett élmények, tapasztalatok megörökítése érdekében kérjük meg a Penzában járt olvasóinkat,

írják meg lapunknak:

HOGYAN ÉREZTÉK MAGUKAT

PENZA MEGYÉBEN?

Nem irodalmi pályázatra serkentjük kedves olvasóinkat ezzel a kéréssel, csupán az emlékek összegyűjtése a cél, és az írások újságunkban való közlésével hozzájárulni ahhoz, hogy azok is szerezzenek ismereteket testvérmegyénkről, akik még nem jártak Penzában.

Kérésünk az, hogy a beküldésre elkészített írás terjedelme 90 gépelt sornál több nem lehet. A lapunkban közölt írásokért a megfelelő cikkhonorárium összegét fizetjük. Ezenkívül a szerkesztőség által legjobbnak értékelt hat írást külön is díjazzuk. Így az I., II., III. helyezettnek 500—500 forintot, a IV., V., VI. helyezettnek pedig írásaiért 300—300 forintot fizetünk.

A beküldési határidő: 1977. szeptember 15. Cím: Békés megyei Népújság Szerkesztősége, 5601 Békéscsaba.

A borítékra kérjük ráírni: „Penzai élmények". A pályázaton részt vehet korhatár nélkül mindenki, aki Penzában járt.

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

SZERKESZTŐSÉGE

Miről ír a Nemzetközi Szemle?

Dohnál Tibor

Himző asszonyok

Népszava,
1976.augusztus 1.
4.oldal

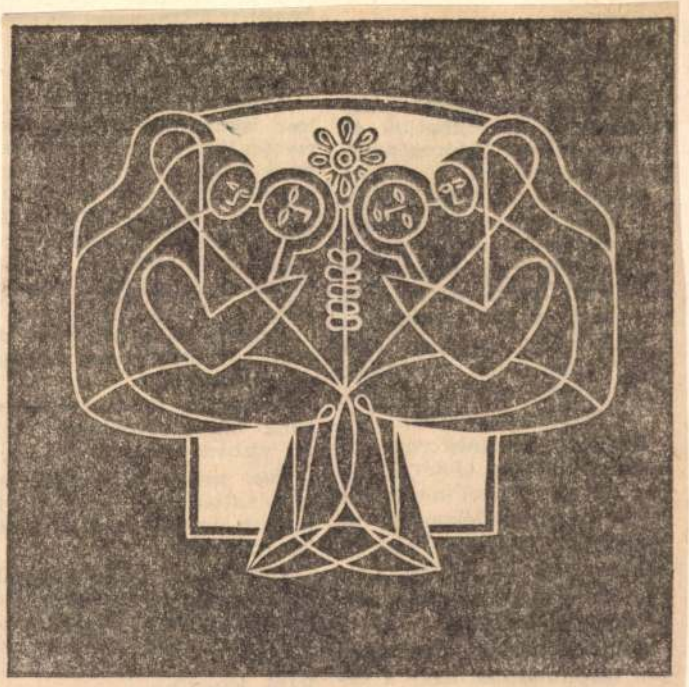

Dohnál Tibor: Hímző asszonyok

Dohnál Tibor
Festőművész

4 / 1021

PEST MEGYEI Hí

KIÁLLÍTÓTERMEKBEN

Összekapcsolt korok és kultúrák

Cegléd, Vác, Vecsés, Abony jelentkezik

Közművelődésünk gyakorlata révén egyre erőteljesebben jutnak el a művek ahhoz a munkásközönséghez, amely részesülni kíván a képzőművészettel szerkesztett szellemi javakból. 1934 és 1944 között, a Horthy-elnyomatás évtizedében azért dolgozott a *Szocialista Képzőművészek Csoportja*, hogy ez a folyamat bekövetkezzen. *Bekövetkezett.*

Szépség és elkötelezettség

A Nemzeti Galéria az ő hajdani műhelyükből válogatva rendezett tárlatot a *Pesterzsébeti Múzeumban.* Ahogy *Pogány Ö. Gábor* megnyitó szavaiban hangsúlyozta: szépségteremtő alkotómunkájuk *egyúttal politikai tett volt,* hiszen művészetükkel kifejezték a munkásosztály eszményeit. *Ecsery Elemér* válogatása és rendezése azért korszerű, mert ezt a hajdani politikai állásfoglalást és elkötelezettséget magas színvonalú művekkel reprezentálta: *Mészáros László, Bokros Birman Dezső,* a vecsési születésű *Goldman György* szobraival, *Dési Huber István, Fenyő A. Endre, Nolipa István Pál, Oelmacher Anna* és az abonyi illetőségű *Háy Károly László* festményeivel. Az ő műveik jelentették *Farkas Aladár, Bán Béla, Szabó Iván, Sugár Endre* mellett a csoport tényleges értékeit. Meglepetés is adódott: *B. Juhász Pál* érzékeny tanulmányrajzai, *Nagy-Fekete Béla* konstruktív vonalvezetése és *Schnitzler János* drámai hangvételű linómetszetei. Annak idején a csoporthoz tartozott a most Szentendrén alkotó *Szántó Piroska,* aki ezúttal rusztikus *Kofahajójával* szerepelt. Mivel ez az anyag *vándorkiállítás, megyénkbe is megérkezhetne,* Vecsésre és Abonyba elsősorban, hiszen e helységek szerzővel képviseltették magukat a Szocialista Képzőművészek Csoportjában.

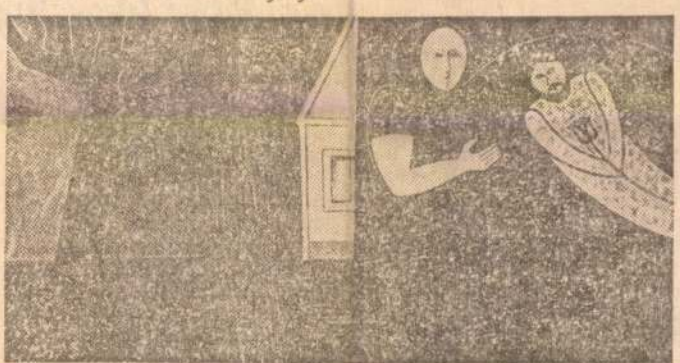

Dohnál Tibor: Hazafelé.

Néprajz — gyűjtőpontban

Vácott, a főtéri kiállítóteremben népművészeti tárlat nyílt *a váci járás néprajzi gyűjteményéből,* amely a Vak Bottyán Múzeum tulajdonát képezi. Érdekesek ezek az öltözékek, amelyeket *Igaz Mária* múzeológus rendezett kellő mértéktartással. Érdekesek, mert a magyar, szlovák, német ruházatot meghatározta a népi hagyományok adott forrása mellett a polgárosodás, Pest közelsége, és a matyó, kalocsai hatások. Itt *nagyobb volt a forgalom, gyorsabban cserélődtek a formák,* ötvöződtek a díszítőelemek. Ez a táj nem tiszta néprajzi egység, karaktere a formák cserélődése. Ennek következménye, hogy a nemzetiségi öltözet összetett, átveszi a tágabb környezet ajánlatait, nincs olyan kötöttsége, mint Sárköznek, Mezőkövesdnek. Akad specialitás, mint az Örbottyánból gyűjtött *málnás mintájú bársonypruszlik,* amely a táj adott gyümölcsmotívumát növelte ruhadíszítménnyé, de ez a vonás ritka, inkább az átvételek, a kiegyenlítődött alakzatok, általánosítások jellemzőek. Ezek előreboosátása után gyönyörködhetünk a fóti menyasszonyi koszorúban, a csomádi hímzésekben, az acsai menyecske-főkötőben. Köztudott múzeumaink helyhiánya, de *módot szükséges találnunk arra, hogy népművészetünk tárgyi emlékeit állandó kiállítások kereében mutassuk be az érdeklődő közönségnek.*

Átköltve a festészet nyelvére

A *ceglédi ősz* eseménye, hogy a városban született, Győrött alkotó *Dohnál Tibor* gyűjteményes kiállítását láthatjuk a Kossuth Múzeumban. Tehetsége: *egyénisége.* Sajátos jelrendszerrel építkező balladai hangvétele nem a tragédia, hanem az élet józan valósága felé hajlik szertartásos lelkülettel. A munka népének hétköznapi liturgiáját tárja fel a *Kútnál,* az *Ugyeri ünnepben,* az *Emlék a tanyáról* ceglédi ihletésű sorozatában. Szolgálata bartóki jellegű — a tárgyi néprajz festői átköltését végzi szinte az utolsó pillanatban, saját élményanyagára is támaszkodva.

Dohnál Tibor szenvedélyes utazó, erről tíz önálló kiállítása, száz európai kollektív tárlaton való részvétele, megyei és országos díjai is tanúskodnak. Több nép folklórját tanulmányozta, és rajzírásában alkalmazta. Mindez minket *rajzolvasásra késztet.*

Mindez Dohnál Tibor *további útját* is meghatározza, azt, hogy a finnugor néprajz és a ceglédi tárgyi emlékek festői egyeztetésével világrészek és évezredek vonulatát kapcsolva új művekké a folytatás és a felfedezés általános érvényű törvényeivel.

Losonci Miklós

Napló

Erőfeszítéseikkel hozzájárultak a kulturális politika megvalósításához

Óvári Miklós felszólalása a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének VIII. kongresszusán

A vasasszakszervezet Koltói Anna utcai székházában hétfőn *megkezdődött a szervezett film-, zene-, képző- és iparművészek, színházi és artistaművészek, rádiósok és televíziósok szakszervezeti szövetségének VIII. kongresszusa.* Az elnökségben foglalt helyet *Óvári Miklós*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a KB titkára, *dr. Orbán László* kulturális miniszter és *Földvári Aladár*, a SZOT elnöke is. *Major Tamás* tolmácsolta *József Attila:* Levegőt című versét, majd — *Deák Sándor* kiváló művész elnöki megnyitója után — *Vass Imre*, a szövetség főtitkára ismertette a központi vezetőség beszámolóját.

A beszámolót követő vitában felszólalt *Óvári Miklós.* Tolmácsolta a Központi Bizottság üdvözletét, s hangsúlyozta, hogy *a művészek erőfeszítései hozzájárultak a párt politikájának, ezen belül kulturális politikájának megvalósulásához.* Igazolódott, hogy az alkotók legjava támogatja, sajátjának vallja az MSZMP XI. kongresszusának állásfoglalásait. A művészetek fontos, nélkülözhetetlen szerepet töltenek be a társadalom értékeinek gazdagításában; a művészeti szakszervezetek szövetségére jelentős feladat hárul a kulturális élet fejlesztésében.

Rámutatott, hogy a kulturális és a gazdasági építés egysége különösen fontos, mert e két tevékenység *kölcsönösen gazdagítja egymást.* Sajátos, összetett szerep jut a művészeteknek az új, szocialista embertípus kialakításában is. Ezzel kapcsolatban felhívta a művészek figyelmét arra, hogy minden igényes alkotás igazi alapja: *a valóság értelmezéséhez szükséges szilárd tudományos alapon álló világnézet.* Az az ideológiai alap, amely nélkül a művész sem a maga, sem a közönség számára nem tudja helyesen értelmezni a társadalom életének alakulását, a társadalomban végbemenő folyamatokat.

A szakszervezetek érdekvédelmi tennivalóiról szólva rámutatott, hogy a bérekkel, a szociális kérdésekkel, a munkakörülményekkel kapcsolatos érdekvédelem mellett fontos feladat a művészi munkához szükséges megfelelő légkör, az alkotói szabadság biztosítása.

Kifejtette: azért, hogy a művészetek betölthessék társadalmi szerepüket, s hogy a közművelődési program sikeresen valóra váljék, *a Művészeti Szakszervezetek Szövetsége, s a művészek egyénileg is sokat tehetnek.* Biztos ideológiával, a nép ügye iránti elkötelezettséggel, színvonalas alkotásokkal, értékes hozzájárulást adhatnak szocialista társadalmunk nagy céljainak megvalósításához.

A Művészeti Szakszervezetek Szövetségének VIII. kongresszusa ma folytatja munkáját.

Jobb sorsra érdemes motorok

VASGYŰJTÉSBŐL ÉRTÉKMENTÉS DUNAKESZIN

Dunakeszi, Járműjavító. A fedett kerékpárparkoló sarkában vagy kétszáz villanymotor áll halomba rakva. Hátrébb, egy vagonon, rozsdásodó, tönkrement fémdoboz.

— A vasgyűjtőakció során ezekből a dobozokból motorokat szereltünk ki — mondja *Zákonyi Gyula* KISZ-tag, technológus.

Kilóra a MÉH-nek?

— Kár lett volna értük — teszi még hozzá. — A kalorifer-dobozokat (egy vasúti kocsitípus fűtőberendezésének fő alkatrésze ez), két éve kezdtük kiszerelni a nagyjavításra érkező vagonokból. Azóta esőben, hóban itt álltak a szabad ég alatt, bennük az értékes motorokkal.

A feleletet *Kalmár János*, az üzem főmérnöke adja:

— Láthatta, szokatlan formájúak ezek a gépek. Nemcsak az alakjuk, hanem a típusuk is egyedi. Ötszáz wattosak, 24 volt feszültségű egyenárammal működnek, és speciális a szerkezetük. Ilyeneket csak a Győri Vagon- és Gépgyár nemzetközi kocsijaiban találunk. A vagon légfűtésének ventillátorait forgatják.

— A berendezés (az úgynevezett kalorifer) a gyakorlatban nem vált be. Csak én két olyan esetről tudok, amikor a hőérzékelő kapcsoló hibája miatt a vagonokban tetőtűz keletkezett.

Nem volt vevő

— Két esztendeje miniszteri rendelet írta elő, hogy a tűz-

...i jogászok ...anácskozása

hozzájárulnak a vállalati eredmények növeléséhez.

A tanácskozás első napján több előadás hangzott el. *Simor János* építésügyi és városfejlesztési miniszterhelyet-

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖZNEVELÉS

Dohnál Tibor

1976 JAN 23

1021 Dohnál Tibor rajza

MAGYAR HÍRLAP
SZABÓ FIGYELŐ

AZ OPERÁBA

A XX. századi magyar zenetörténet kiemelkedő és különleges egyénisége volt *Szabó Ferenc*, akinél művészi munkásság és magánélet, alkotás és meggyőződés tökéletes egységbe forrt. Mert mindaz, amit a széles néptömegekhez szóló zenéjében — például az *Emlékeztetőben*, a *Felszabadult melódiákban*, *a Lúdas Matyi-szvitben*, a *Föltámadott a tenger* című *oratóriumban* — kifejezett, azt forradalmi

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 - - - 12

Könyvtáros

Dohnál Tibor 1021

Dohnál Tibor ex librise

1

ek tartottak. Mindenki
géről elmondható volt a
rencia is hasonló módo

ferenciákon is részt vet
dőknek nem is kisszámú
lelősen és szenvedélyese
ki a munkatársakkal és
ik a további fejlődésnek.

A konferencia ajár

k kérdéseit tárgyaló zalaegerszegi tanácskozás szervesen
i források feltárásával, a feltárt adatok szétsugárzásával
anácskozáshoz, s megrendezésére lényegében a debreceni
ıs 27—28.) ajánlásainak 8. pontja értelmében került sor.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 NOV 5

ÉLET ÉS IRODALOM

Dohnál Tibor

1021

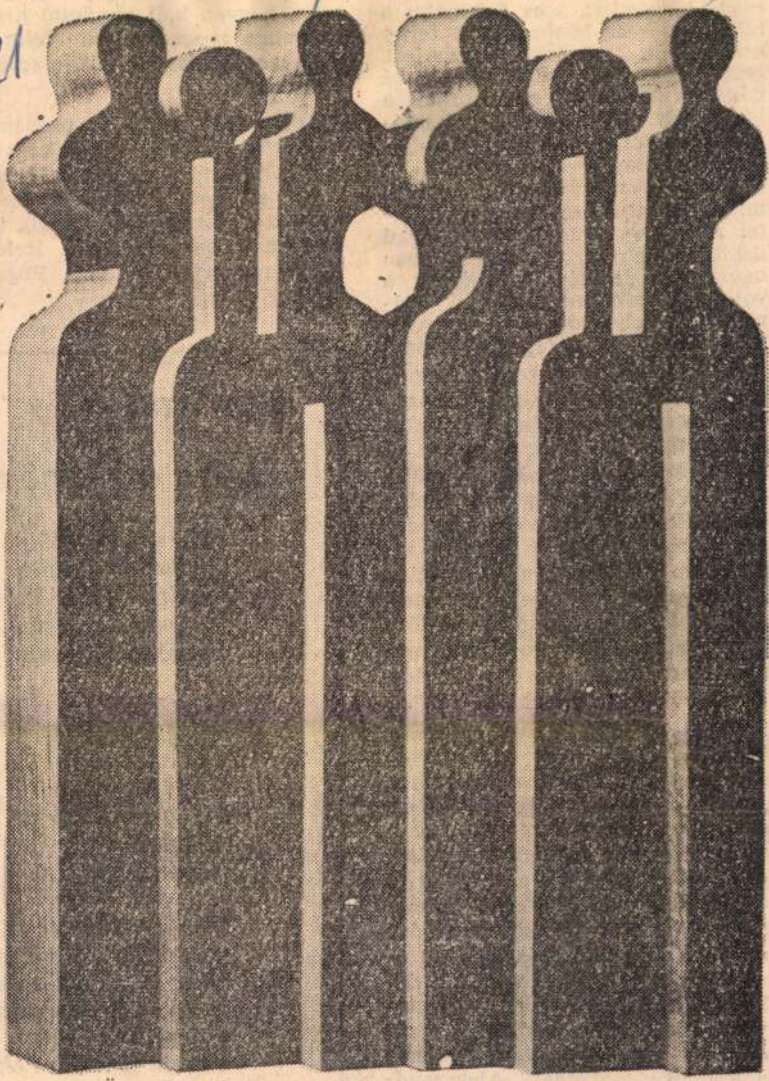

Dohnál Tibor kiállításáról: Sorfal

metul), meg az, hogy épp
csony közeledett, s ez föll
bibliai szó- és képhasznál
eszköztárát. „Győzött a
reszkettette meg a távíró
búgó, végtelenbe vesző h
hír, amely világok vérpárá
ra dobott rózsaszínű fátyla
ta mámorosan november t
a *Délmagyarország*. „E
mindenki látni kezdte az ú
let a magosságban a vör
üstökös helyén... talán
ugyanaz a jelenés mutatl
volhiniai erdőkben virrasztó őrjáratnak, amelyet az első keresztények láttak..." — így Krúdy. Meg így: „keletről hófehér kócsagok, álombeli madarak szállnak, nagyhajú, csizmás orosz parasztok, mint bibliai háromkirályok indulnak el zarándokútjukra, a béke bölcsőjéhez." A magyar sajtót égi jelek árasztják el, rettegő véres Heródesek, leomló bálványok, Mikulás-arcú orosz muzsikok; a bolsevikiek „szent szektaként" jelennek meg, „új istenekként", „új megváltókként", a Leninről írott első magyar vers pedig, Pásztor Árpádé, így kezdődik: „Új Krisztus jött".

És maradtak a kedves, gyermeki tájékozatlanság vagy túlbuzgalom sajtómeséi. A kisvárosi korzókon fess huszártisztek jelentek meg, akiket természetesen maga Lenin szabadított ki a fogságból. Az *Aradi Közlöny* tudni vélte, hogy az új forradalom a kisiparosok, a magántisztviselők, a kereskedősegédek és — némi szakmai büszkeség! — az újságírók forradalma. A klerikális *Alkotmány* szerint „A bolsevikok nem idegenkednek a gondolattól, hogy egyezségre lépjenek a Romanov-családdal. Alekszandrovics Pál nagyherceg négy napig volt vendég a Szmolnij Intézetben

is.

ÁGH ISTVÁN:

Ebben a függőleges

Ebben a függőlegességb
a balatoni őszeleji fényl
fordított felkiáltójel,
vagy egy akasztott bety
függök az összességben

Mintha fejsze vágta vol
ketté a világot,
a fejszeél hasítékában
lábujjhegyen,
befog a végtelen,
satupad a fát,
hóhér a betyárt.

Van-e tekintetem
magasságból mélységig
Itthon vagyok-e ezen a
mikor a garda-rajok
döngetik a Siót,
engem is vár a Fekete-
becsapott garda-raj va

Dohnál Tibor, festő

A HELIKON GALÉRIÁBAN megnyílt Dohnál Tibor festőművész Etűdök című kiállítása. Az építészeti környezetszervezés új esztétikai lehetőségeit dokumentáló érdekes tárlat december 11-ig tart nyitva.

—: Hü

8.

Népszabadság Bp. 1977 nov. 19.

Dohnál Tibor, festő.

□ DOHNÁL TIBOR festőművész Etűdök című kiállítása november 17-én, ma délután 5 órakor nyílik az Eötvös Loránd utcai Helikon Galériában. Megnyitja: Kerényi József építész.

□ –: Dohnál Tibor

2.

Esti Hirlap, Bp. 1977. nov. 17.

Dokniál Tibor

Dokniál Tibor festőművész „Etűdök" című kiállítása a Stúdió Galériában november 17-én nyílt meg.

— Kiállítási naptár.
Művészet, 1977 november – 48. lap.

Dohnál Tibor

Dohnál Tibor a Hejkhon Galériá-
ban rendezett kiállítást. Képei-
vel a művész nem is kifejezni
akart, hanem a képzőművészet
és építészet viszonyát hozza közelebb.

Székely András: Dohnál Tibor: Etüdök.
Új Tükör, 1977. dec. 11 - 3 lap.

Dohnál Tibor

Méltatás

Erdélyi András: Dohnál Tibor: Etüdök.
Új Tükör, 1979. december 11 - 3 lap.

Dohnál Tibor

Variációk

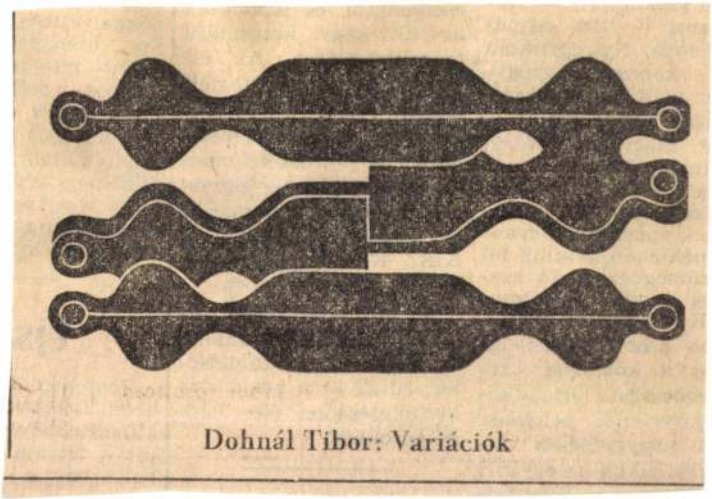

Dohnál Tibor: Variációk

Népszava, 1977. november 5.

6. oldal.

Dohnál Tibor

Népi motivum

Népszava, 1977. október 2.
8. oldal.

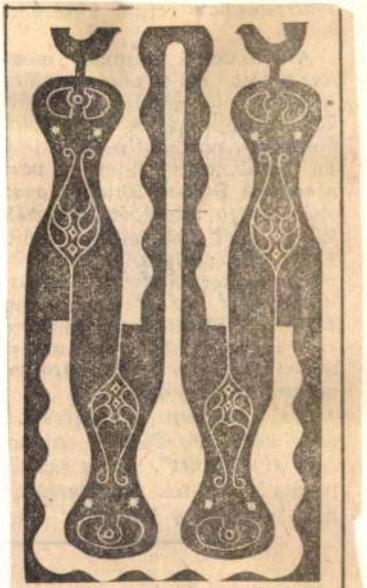

Dohnál Tibor:
Népi motívum

Pohnál Tibor

Látomás teliholdban olaj 125 x 33 cm

Megtérés olaj 125 x 33 cm

Pásztor-ikon olaj 125 x 55 cm

Balatoni Nyári Tárlat 1976

Balatoni Múzeum Keszthely

Pohnál Tibor

„Tavaszi vzál vizet ásnyt"

linóleummetszet 40 x 30 cm

Balatoni Nyári Tárlat 1976

Balatoni Múzeum, Keszthely

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JAN 6

PEST MEGYEI HÍRLAP

Dohnál Tibor festőművész

U. L.

Ex librisek a Könyvtáros-ban

1021

Dohnál Tibor ceglédi szár-
nazású festőművész öt szép
x librisét közli a Könyvtáros
ímű szakmai folyóirat leg-
tóbbi száma. A képekhez
éltatást Heitler László írt,
ıngsúlyozva, hogy a művész-
ek a „népmesék ihlette nép-
űvészet alakította ki sajátos
stői és grafikai stílusát", jel-
mzője az eredeti humorral
szerezett játékosság.

A KÖTE
FELELŐSSÉG
A HÓNAP VÉGÉIG POT

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 12

Könyvtáros

Dohnál Tibor

1021

Dohnál Tibor ex librise

A gyermek lelke tiszta lap. Gon
kezébe adsz.

A könyvre kiadott pénz látszóla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JAN 6.
PEST MEGYEI HÍRLAP

Dohnál Tibor
festőművész
1021

lap
1976. JANUÁR 6., KEDD

Kiállítótermekben

Földmérés, szecesszió, új törekvések

Dunakanyar-térkép 1830-ból – Ceglédi források

Érdekes kiállítás nyílt Budapesten a Mezőgazdasági Múzeumban:

A földmérés hazai története.

A tárlat anyagának előkészítésében segítséget nyújtott a *Pest megyei Levéltár* is. A gondosan szerkesztett és a múlt századokba visszamenő művelődéstörténeti anyag tartalmazza a földmérés kezdeti és rendszeresen fejlődő műszereit, fotóit, légifelvételeit. Számunkra különösen érdekes az osztrák katonai térkép *Cegléd környékéről*, amely a dűlők és tanyák neveit is tartalmazza, valamint az Asbóth Mihály készítette *Dunakanyar térkép* 1830-ból.

Korának, a XVIII. századnak kiváló magyar térképésze, *Balla Antal* Pest megye művelési ágakat is feltüntető topográfiája kelt figyelmet, továbbá *Nagykőrös* és *Törtel* lapja szintén az ő térképészeti feldolgozásában.

Art nouveau,

az *Iparművészeti Múzeumban* a századforduló új képzőművészeti irányzatának anyagából válogattak új kiállítást. Azon tárgyakból, melyek az *1900. esztendei párizsi világkiállításon* szerepeltek, s az Iparművészeti Múzeum még annak idején megvásárolt. Még 1900-ban válogatta össze *Radisics Jenő*, a múzeum akkori széles látókörű igazgatója, aki a magyar szecesszió és a külföldi *art nouveau* művészetének kiegészítő egyeztetését végezte. Akkor még úgy tűnt, hogy a szecesszió lesz a század fő stílusirányzata, s ha ez a későbbiekben nem is igazolódott, a mostani kollekció az egykori ízlés hű tükörképe az akkori világszínvonalon. Különösen kiemelkedik a francia rész, *J. Brateau* vegetatív erőben pompázó tányérja, a japán, az angol, a norvég, az orosz, az amerikai műtárgyak, melyek a századforduló lelkületét és ízlését jelölik meg tág, kontinentális határok között.

Barabás László, Dohnál Tibor, Horváth István

Három művész közös kiállítása látható a Pesterzsébeti Múzeumban január 12-ig. Mindhárman Győrben alkotnak, élnek, de közülük Dohnál Tibort némiképpen Pest megyeinek is tekinthetjük. Egyrészt azért, mert Cegléden született, másrészt, mivel az elmúlt évek során szorgalmas hűséggel mutatta be képeit szülővárosában, továbbá *Kiskunlacházán* és *Dabason*. Nyugtalan képzeletét integrált rajzi jelekké egyszerűsíti nem csillapuló termőkedvvel az ábrázolás és a forma-, eszmeteremtés szintjén. Minden műve definíció, mellyel képi felismeréseit összegezi a népi közmondások sűrítettségével. Rajzai, festményei egyaránt rendkívül karakteresek, egyre inkább tisztázottak is a vizuális gondolat és eszköztár szempontjából. Művészetének eredményeinél csak távlatai nagyobbak.

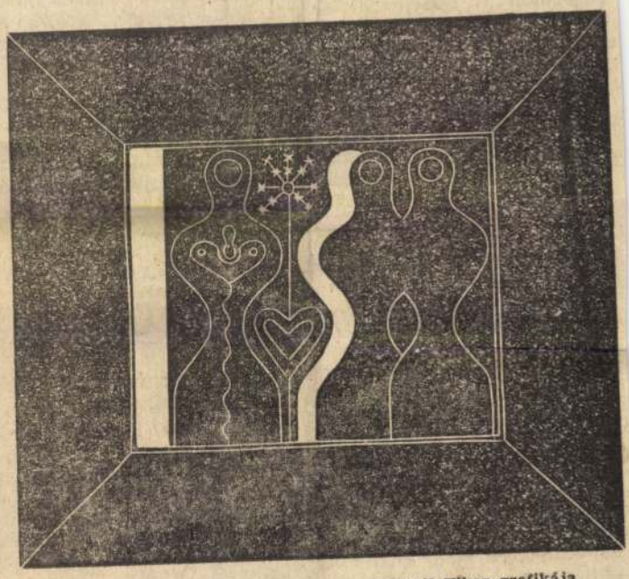

Dohnál Tibor grafikája

Barabás László több festői és grafikai díj birtokosa a zománcfestés táblaképi felhasználásával kísérletezik sikeresen azért, mert van festői mondanivalója, mert motívummá tömörített látványélményei kellemes, követhető sűrítményei tájnak és érzelmeinek.

Horváth István az „építészet és a festészet szintézisére törekszik". E célját bátor ecsetkezeléssel testesíti, a lázas formák erőteljes színöltözékben jelennek meg rendezett kavargásban.

Losonci Miklós

Középpontban a téli tennivalók

Munkavédelmi hónap a kereskedelemben és a vendéglátóiparban

Az elmúlt évben — immár hagyományosan — munkavédelmi hónapot rendezett a KPVDSZ Pest megyei Bizottságának munkavédelmi bizottsága. Mint az összegező jelentésből kitűnik, a vállalatok és szövetkezetek sikeresen mozgósították aktivistáikat az egészség- és munkavédelem feladatainak megvalósítására.

Sok szó esett e hónapban a balesetelhárításról. Plakátok, filmek, anketók, munkavédelmi szemlék és az oktatás is a dolgozók egészségéért meghirdetett kampány eszközei voltak.

A tápiószentmártoni, taksonyi, nagykátai, jászkarajenői, és kókai szövetkezeteknél lebonyolított szakmai vizsgákon a munkavédelem kérdéseivel is foglalkoztak.

A munkavédelmi vetélkedők sorából kiemelkedik a Cegléd és Környéke Élelmiszer Kiskereskedelmi Vállalaté. Itt 18 szocialista brigád versengett az első helyért.

Pest megyei vállalatok részvételével

Centenáriumi Ipari Vásár Szegeden

Országszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg az 1976. évi Centenáriumi Szegedi Ipari Vásár iránt. Az idén ünnepli a Tisza-parti város az 1876. évi *Magyar Országos Ipar-, Termény- és Állatkiállítás* megrendezésének 100. évfordulóját. Az akkori országos jellegű és méretű szegedi rendezvényt tekintik az első szegedi ipari vásárnak. Az érdeklődésre jellemző, hogy eddig *több mint 250 hazai ipari vállalat, állami gazdaság, termelőszövetkezet jelentette be részvételét.*

A Pest megyei vállalatok közül a többi között jelen lesz a Vasipari Vállalat *Maglódról*, FERROELEKTRIKA Vecsésről, az ikladi Ipari Műszergyár, a HISZ *Pomázról* és *Gödöllőről*, a váci Híradástechnikai Gyár, Vas- és Vegyesipari Szövetkezet *Gyálról*. Szívesen vesznek részt ezen a termékbemutatón, amelyet *a jobb áruellátásért, a korszerű technikáért jelszó* jegyében rendeznek. A szegedi termékbemutató, már évek óta lehetővé teszi a felhasználóknak, a kereskedelemnek, a fogyasztóknak, hogy kedvező körülmények között tájékozódjanak a kínálatról. A július 23-tól augusztus 8-ig nyitva tartó vásárt olyan forummá kívánják tenni, amely a *ma piacát* tükrözi, a *holnapi üzletkötés* céljaira.

Ez alkalommal nemcsak magyar, hanem a külföldi vállalatok is — elsősorban Szeged testvérvárosainak üzemei — nagy számban mutatják be termékeiket. Az előkészületekből is látható, hogy Szeged méltón emlékezik meg első ipari vására rendezésének 100. évfordulójáról.

Új terv - új szabály

Miért ke

A közgazdasági szabályozó rendszer szerves része a népgazdasági tervezésnek, a népgazdaság ötéves és éves terveinek. Ebből szükségszerűen következik, hogy időről időre — *elsősorban a középlejáratú terv időszakok váltásakor* — sorkerül a szabályozók egyes elemeinek módosítására. Ez történt a IV. ötéves tervidőszak megkezdésekor, s ezt a munkát a közgazdasági szabályozó rendszer módosítását, összhangba hozatalát az V. ötéves terv gazdaságpolitikai céljaival, ezúttal is el kellett végezni.

Erőteljesebb változások

A szabályozók módosítása tehát *nem új, avagy szokatlan jelenség.* Ugyanakkor az sem kétséges, hogy a mostani változtatások erőteljesebbek, mint példának okáért az 1971. évieké voltak. Pedig V. ötéves tervünk gazdaságfejlesztési céljai — azok számszerűsített mértékei — előrehaladásunk folyamatosságát hangsúlyozzák, e tekintetben csak a tervezett növekedési ütemben van némi eltérés.

A szabályozók széles körét — a termelői árakat, a vállalati jövedelem- és bérszabályozást, az érdekeltségi alapok képzését és felhasználását, az importot és az exportot egyaránt — érintő változtatásoknak ezúttal *egyéb indítékai is* voltak. A most zárult IV. ötéves terv szabályozó rendszerét 1969—1970-ben dolgoztuk ki, olyan időszakban, amelyet a viszonylag nyugodt vi-

Tervek a zöldség-gyümölcs ellátás javítására

rűsíthető
kai bázisa

kész és konyhakész zöldség-gyümölcs termékek arányát. Úgy gondoljuk, ha megvalósul ez a technikai korszerűsítési program, jól szolgálja majd tagjaink, a termelők és a lakosság fogyasztói érdekeit is. Jelentős szabad idő megtakarítást hoz ez a háziasszonyoknak is, mert öt év alatt az előre csomagolt áru mennyiségét a mostani 390 vagonról 770 vagonra, a tisztított árukét 64-ről 550 vagonra kívánjuk növelni. A bővítés lehetővé tenné, hogy 1980-ban saját boltjainkban 40 millió forint értékű áruval többet értékesítsünk. A megye burgonya-zöldség-gyümölcs forgalmazásának megújított technikai bázisa módot adna arra is, hogy a következő 15—20 esztendőben megduplázzuk jelenlegi forgalmunkat és lényegesen javuljon a termelés, a forgalmazás és a fogyasztás összhangja —

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 MÁJ 14

Dohnál Tibor

Köznevelés

1021

Dohnál Tibor grafikái

sikerüljön ettől megóvni növendékeinket — érvel az igazgatónő. — Sajnos, legtöbbjük *túl későn kerül állami gondozásba.* Ötödik osztályunk például jelenleg nincs, a hatodik is hiányos létszámú. Mindez utal a gyámhatósági munka színvonalára is. A teljesen elrontott, züllött gyerekből egy-két év alatt igen nehéz jóravaló embert faragni. Csodákra mi sem vagyunk képesek. Évente mintegy húsz szökés fordul elő. Érdekes, egyik esetben sem a családhoz mennek, a legtöbb gyerek gyűlöli szüleit. Alkalmi barátok, többnyire a fantáziában élő nagynénik, nővérek, rokonság, csövezőhelyek, pályaudvarok, céltalan lődörgés — ez a lételemük. Hogy ne maradjon túl sok idejük a morfondírozásra, az önmarcangolásra, saját maguk és társaik „spannolására", ezért a lehető legszorosabb életrendet alakítottuk ki. Mindig, minden időben legyen valami elfoglaltságuk, persze úgy, hogy mindez lehetőség szerint ne hasson kényszernek. Vannak különböző szakköreink,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 MAR 5

KÖZNEVELÉS

Dohnál Tibor

1021

Dohnál Tibor grafikája

A MUNKALTATÓ ANYAGI FELELŐSSÉGE A DOLGOZÓ KÁRÁÉRT

Iskolaigazgatók és gondnokok gyakran érdeklődnek aziránt, hogy a dolgozó üzemi balesetéből származó vagy más, a munkaviszonya keretében őt ért káráért az anyagi felelősség a munkáltatót mely esetekben és milyen rendelkezések alapján terheli. Kérdezik azt is, hogy a kárigényt hogyan kell elbírálni.

Válasz:

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Tel.: 227-748,340-726
1975 - - - 12
Valóság
Dohnál Tibor

1021

Dohnál Tibor rajza

...k a *Nemzeti önerzet zavarai*ról a *Látóha*
Szakály Ferenc recenzióját (*Századok* 1968)
féléjét (1969) sorolnám ezek közé. Sok mindent
publicisztika lelkesedésével is szembeszegülve
úgy hiszem, nem mondták el a lényeget.

Ennek ellenére sem szántam volna rá ma
elcsitult vitát — ha az *És*-cikkecske előtt pár
ített három könyv (egy kötetben, *Önfia vágta*
közeledik a mohácsi csata 450. évfordulója is. Mindez arra késztet, hogy megpróbáljak
mérleget készíteni e három könyvről és sorsukról.

1. Elsősorban összefoglalnám, mit is kifogásolt három kollégám a Mohács-kötettel kapcsolatban, s miben látták ők a páratlan siker okát. Mindhárom kritikus vétót emelt N. I. módszertani baklövései, tárgyi tévedései ellen *általában*. Súlyos hibákat találtak az általános történeti keretek fölvázolásában: csak hihetetlen biológiai csoda magyarázhatná meg, hogy a Mátyás alatt olyan „derék" magyar nemesség hogyan szül-

Dalmál Tibor festő

A múlt évben néhány gyár és állami gazdaság 1 évre szóló ösztöndíjat adott 18 festőművésznek – köztük van a művész is.

Kloss Andor: Ösztöndíj festőknek.
Kisalföld, 1976. márc. 6,

Dohnál Tibor

győri festő julius 5-19 Esztergomban,
oktlo-5o Geglédi ősz tárlaton szerepelt
,1975ben volt gyüjteményes tárlata

Rajztanitás 1976/1/32
FGYné: Pedagógus festők önálló tárlata

Dohnál Tibor

Este

Rajztanitás 1976/1 boritó

Dohnál Tibor

Pernesz Gyula

Dohnál Tibor ex librise

704

Kőrösladány, 1975. 12.

eket s a bennük dolgozókat) kizárólagos feladata a felhasz-
jesebb kielégítése. A Föld egyetlen országa se legyen el-
szerzésének lehetőségétől. Ám önmagában ez is kevés. Na-
tesse meg világszerte az érdekeltekkel: a majdani felhasz-
az információ megszerzésének ismereteire. A társadalom,
agyban függ attól, képesek-e az érintettek „megtalálni" a
rntz síkraszáll amellett, hogy legalább a középiskolában az
y legyen az információszerzés és felhasználás ismeretköre.

kében is, hogy a kormányok programszerűen támogassák a
pontok, adatbankok létesítését, mert ez az útja annak, hogy
áradását ellenőrzésünk alá vonhassuk. Ami ezen a téren
k tűnik: Olyan szervezetek jöttek létre, mint az UNISIST
Rendszer — lásd a Könyvtáros 1972/5. számát), az AGRIS
gi Tájékoztató Rendszer), az INIS (Nemzetközi Nukleáris

kifejti, hogy Otlet és La Fontaine elképzeléseivel szemben,
ográfiai szempontból pontosan feldolgozott cím jelentette a
um, deszkriptorok, osztályozási jelzetek csupán a hozzáfér-
döntés lehetőségét, hogy ti. a szóban forgó publikációra a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Ifjúság

1976 APR 9

nehanyat.

1021 Dohnál Tibor

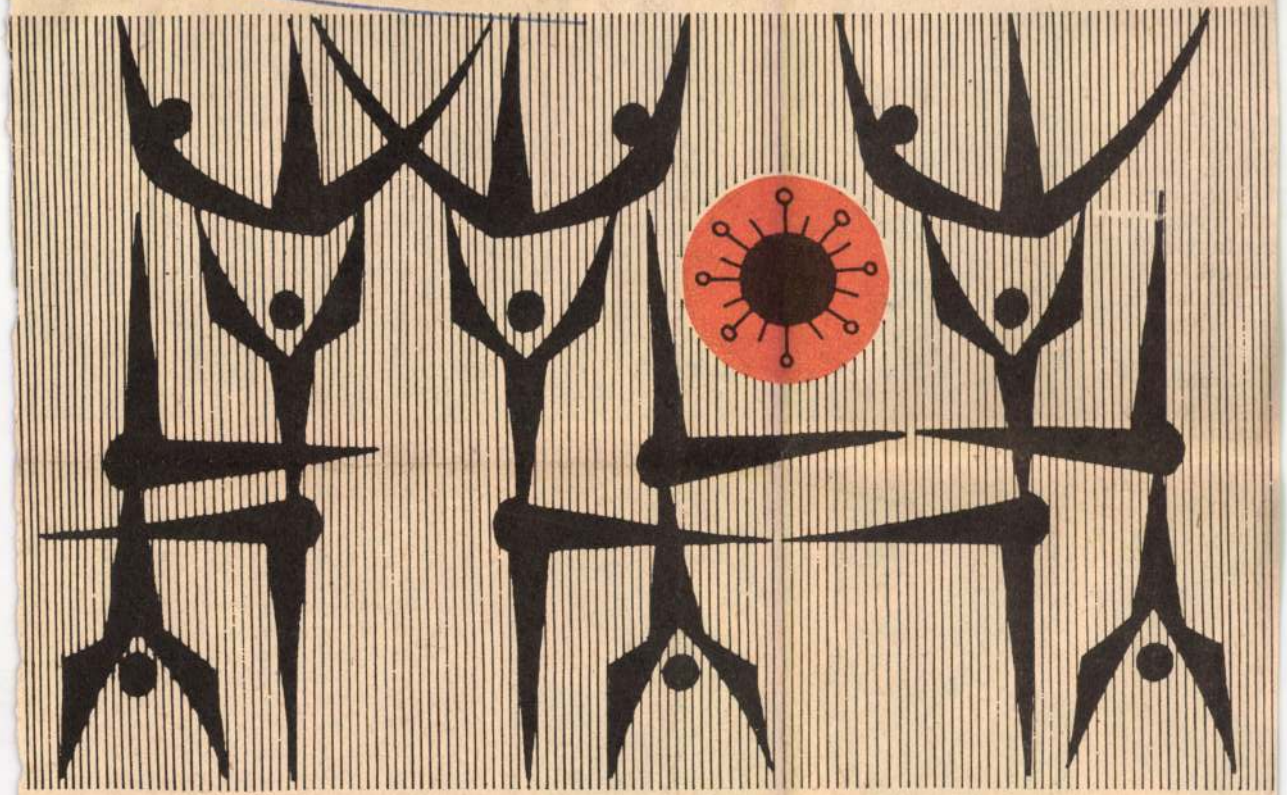

Dohnál Tibor grafikája

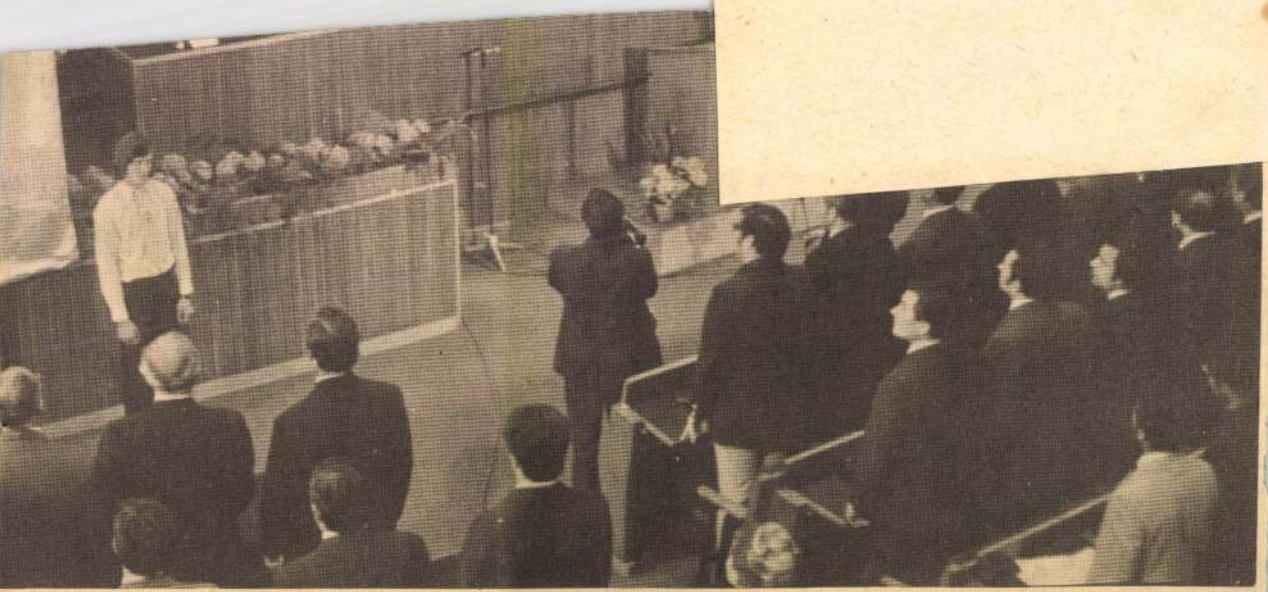

DSZ

feladatának tekinti az imperializmus ellen, nemzeti függetlenségükért és szabadságukért küzdő népek és ezen országok diákjai harcának támogatását. Az 1946-ban létrehozott *Gyarmati Iroda* csaknem 30 éves működése alatt a diákmozgalom eszközeivel járult hozzá a felszabadító mozgalmak sikereihez, a gyarmati rendszer teljes felszámolásához.

Az NDSZ mindig figyelemmel kíséri a világpolitika hullámzásait, és azokra gyorsan reagál. Lehetetlen volna minden akcióját felsorolni, azonban az amerikai imperializmus egész Indokínára

Dohnál Tibor

"Testvérek" c. munkáját bemutatja a lap. Repr.

Fenti c. képet lásd: Szilasi Anna kiállitásáról közölt rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 13. XX. évf. 11. sz. 8. lap.

Dohnál Tibor

Dohnál Tibor: Faplasztika

Élet és Irodalom, Bp. 1980. jan. 26.
XXIV. évf. 4. sz. 12. lap.

~~BÖRSI ISTVÁN~~:

~~Szónoklat~~

~~Melyet E. T. önkéntes rögtönzött 1979. július 19-én~~

Schiller, Marx, magasrendű humanizmus és szocializmus az egyik oldalon, militarizmus és barbárság a másikon.

Ezek az elbeszélések nem könnyű olvasmányok, nehezen adják meg magukat. A belső történések váratlan súlypont-áthelyezései nehezítik a befogadó dolgát. A míves stílusú írót két veszély fenyegeti: a megidézett szellemóriások lábaihoz telepedve túlzott rajongással néz fel alanyaira, s néhol a túlírtság hibájába esik.

és hasznos gyűjteményét lapozgathatjuk *(Küzdelem, bukás, megtorlás; emlékiratok, naplók az 1848—49-es forradalom és szabadságharc végnapjairól)*, a Podmaniczky-regény titkára is fény derül.

Mert, íme, mit olvashatunk Degré Alajos emlékiratában, e gyűjtemény első kötetének 390. lapján? Mikor ő, Degré, Világos után bujdosni kényszerült, a külföldi emigrációnál is biztosabb menedéket talált itthon, Békés megyében, Sárosi Gyulával, Rákóczy Jánossal, Kosztolányi Móriccal és más üldözött honvédtisztekkel együtt: „*Azon*

pont. Sokat lovagoltunk, agarásztunk s elbeszéléseinkkel egymást szórakoztattuk." Pontosan úgy, amint azt az *Alföldi vadászok ta-*

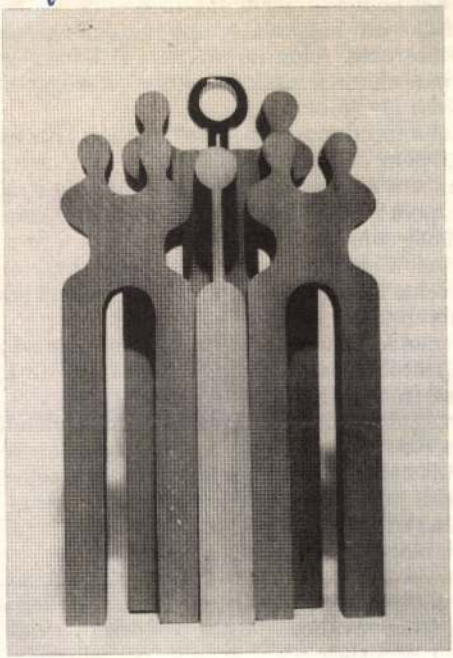

Dohnál Tibor: Alakok

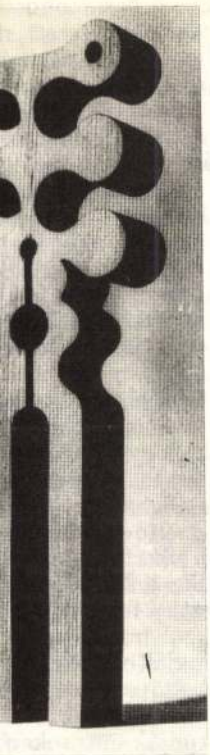

Badenben levő, családját
erette volna megtenni, tudta,
ogy a Gestapo minden lépését
Azon ne múljon: Hitler egész
is csak felméréseket végeztet
be...

napilap első oldalon közölte
irút látható, mert augusztus
en a prolik is...) már rég nya-
Champs-Élysées környékén,
m voltak ilyen szépek a forró
án csillogó napfény ékszerei,
ájú lányok, akik kerékpárjuk

lák, pletykák. De sok igazság
int-Exupéryt lelőtték, de jó
alála.
artó kávéházi Konrádok azt
z ellentáborból, öngyilkossá-
ollaboráns banda legtehetsé-
Aragon, Malraux és Saint-
megújhodás mezején, végül
-án végez magával.
pompával ünneplik Máriát.
ött polgárok keménygalléros
oz, Párizs védőszentjeihez:
zédét megszakítva jelenti be:
e-ban. Imádkozzunk, drága

and Palais mellett még nyu-
zban Anouilh *Poggyásztalan*
Kisfaludy Sándor nevezte)
antól kezdve már nemcsak

Dohnál Tibor festőművész

A kulturális eseményeket ismertető rovat hat művész kiállításáról számol be: Dohnál Tibor, Végh András, Leitner Sándor, ifj. Keleti Jenő, Jávor Piroska és Kaponya Judit festőművészek nevét sorolja fel a lap. gyüjteményes/
Dohnál Tibor/ kiállitását október 5.-én nyitják meg Cegléden a Kossuth Muzeumban.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. okt. 4.
XIX. évf. 4o. sz. 8. lap.

életünk

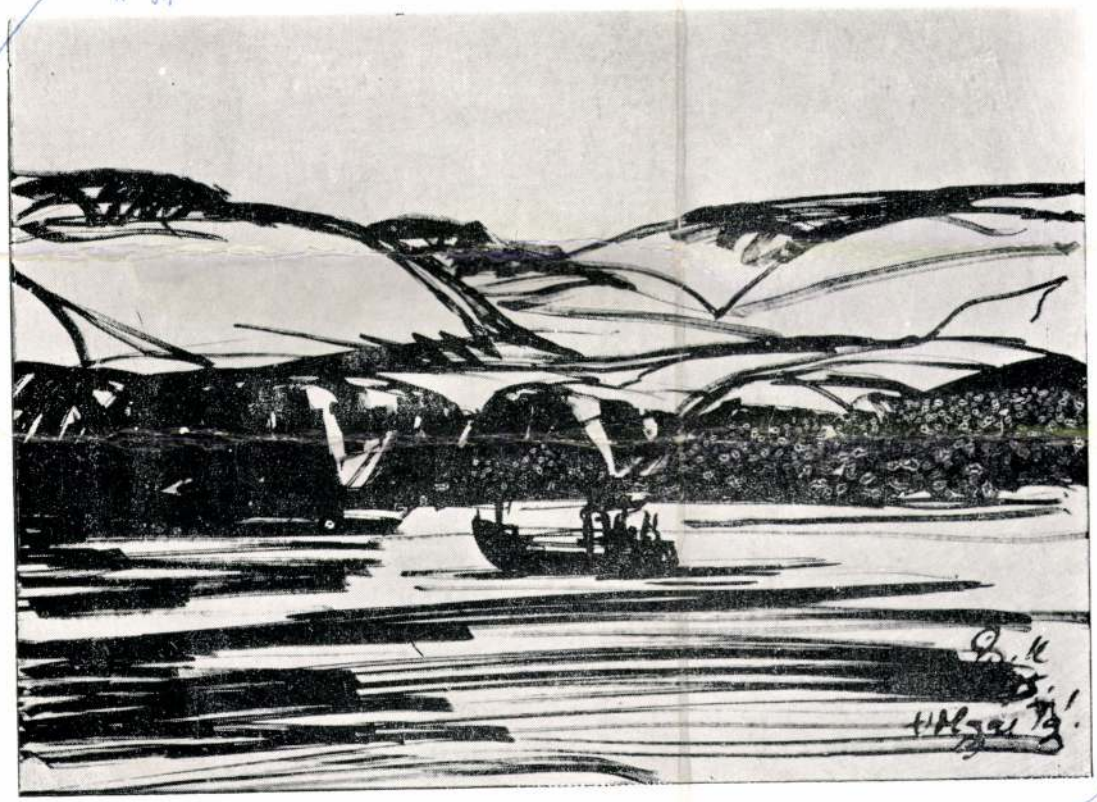

IRODALMI,
MŰVÉSZETI
ÉS KRITIKAI
FOLYÓIRAT

1975/6

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLETÜNK

1975

6

MŰVÉSZET

Dohnál Tibor

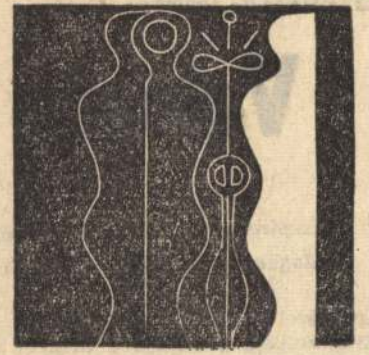

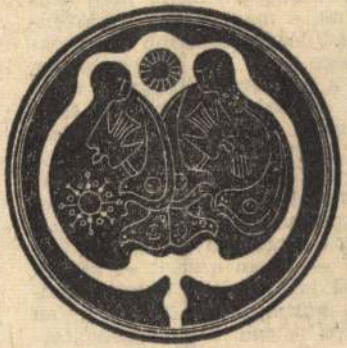

Dohnál Tibor kiállításáról

Élet és Irodalom, Bp. 1975. okt. 18.
XIX. évf. 42. sz. 12. lap.

Televízió

KIS PINTÉR IMRE:

Valóság és művészi

Galgóczi Erzsébet: Bizonyíték nincs (Szépirodalmi, 308 old.); Császár István: ... és más történetek, (Magvető, 231 old.); Dobai Péter: Tartozó élet (Magvető, 235 old.)

Régi meggyőződésem, hogy irodalmunk, s még inkább irodalomértésünk legáltalánosabb gyermekbetegsége az az igénytelenség, amely a művészi valóságot a valósággal azonosnak gondolja és a művészetet lényegében riportként kezeli. Pedig az igazi író valósághűsége aligha függ a külsőségektől; és a tárgyi hitelességnek, a stílus realizmusának, a pillanatnyi időszerűségnek esztétikai normákká felkenése — hitem szerint — még a giccsnél is több kárt okoz az esztétikai kultúrának. Mindannyian ismerünk olyan — elfogadhatatlan — fétiseket és félelmeket; amelyek bizonyos témákra, stílusokra, sőt motívumokra vonatkoznak, amint gyakori az a másik hasonló, általában jószándékú ügybuzgalom is, amikor a tollforgató hasznos és praktikus — s jobbára: társadalmi és közkeletű — igazságok *kimondásától* vár írói ran-

szégyenével *(Kőnél keményebb)*, öngyilkosságba hajszolja a megyei vezetőt *(Bizonyíték nincs)*, sok éves börtönbe az óvatlan parasztfiút *(Kicsi a föld)*, elemi jogaikból is kisemmizi a *Hajnali látogatók* szerencsétlen emberpárját. Akiknek szégyenét — pajtása-fejbelőtte, nyomorékká lett kisfiúkért a kétezer forintos kártérítést — az író

az epikus formateremtésnek. Mert Császár művészetének hitele, mélysége végül is abból következik, hogy ez a forma nem póz, vagy szenvelgés, hanem — számára — egzisztenciális kényszerűség, maradéktalanul az élmény természete mutatja fel. Valamiképpen minden írása az önmegvalósítás külső akadályai ellen íródott, s helyzetérzé-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Dohnál Tibor

ÉLET ÉS IRODALOM

1976 MÁR 13

1021

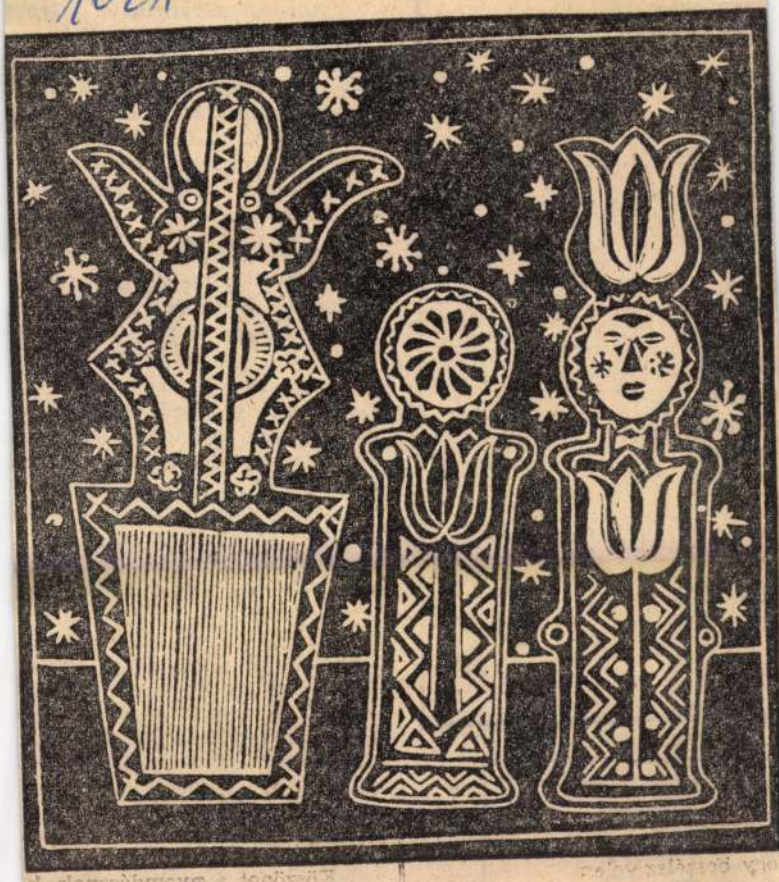

Dohnál Tibor: Testvérek

mmivel
· feneketlen

ben
bokályok
rájuk
isban
rös dombjába süpp
épedény az ég

tlan

kútak
úsággal
ésben
bokályok
etetlen

nyomása

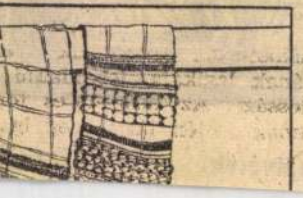

Előadói beszédében Leony
Brezsnyev elemezte az irodalom
a társadalom összefüggéseit. Me
állapította, hogy a XXIV. kon
resszus óta eltelt időszakban sz
mos olyan, a szocialista realizm
szellemében fogant alkotás sz
letett, amely azt tükrözi, mik
válnak az országos kérdések
szovjet emberek egyéni sorsán
részévé. A munka ábrázolása,
úgynevezett „termelési téma" na
jainkban meglelte a valódi m
vészi formát — fejtegette —,
az ilyen tárgyú művek széles kö
társadalmi visszhangot keltene
Ugyancsak mély benyomást ke
művekben örökítették meg az ír
a szovjet nép hősi helytállását
Nagy Honvédő Háborúban. Ez
az alkotások nemcsak az idős
korosztálynak elevenítik fel a h
borús élményeket, hanem a m
felidézése révén a fiatalabb ne
zedéket hazafiasságra, internac
nalista helytállásra nevelik.

Elismerően nyilatkozott a p

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 SEP 17

ÉLET ÉS IRODALOM

Dohnál Tibor

1021

Dohnál Tibor rajzai

GYÖRE IMRE:

De addig hátra van még...

— Részlet —

Rétre vágytam nemegyszer
valami sosem látott
vagy régen látott rétre
hol zsenge fű terem
a fű közt csirkegomba
a margaréták szirmán
[illegible] csúszkál váltig

Nevezetes hely vo
a történések eleve je
replők méltán érezh
figyelem serkentő ha
májukat mutathatjál
kor is. Több mint ké
telnie mégis, hogy ez
felé nézve — tényké
Dr. B., aki ötven évi
dolgozott a községben
súlyos kanyaróm orv
pektől szabdalt talpan
a Dr. B. most összegy
mazó, ott nevelkedő
tait, és barátilag elkül
mentum nemcsak azé
számomra, mert égi je
va keresgélésemben, és
temben a régi időket,
portunk egyre-másra r
rabokat, hanem azért
gokkal szolgál, más né
lem az időt és a hal

/ 1021

Dohnál Tibor grafikája

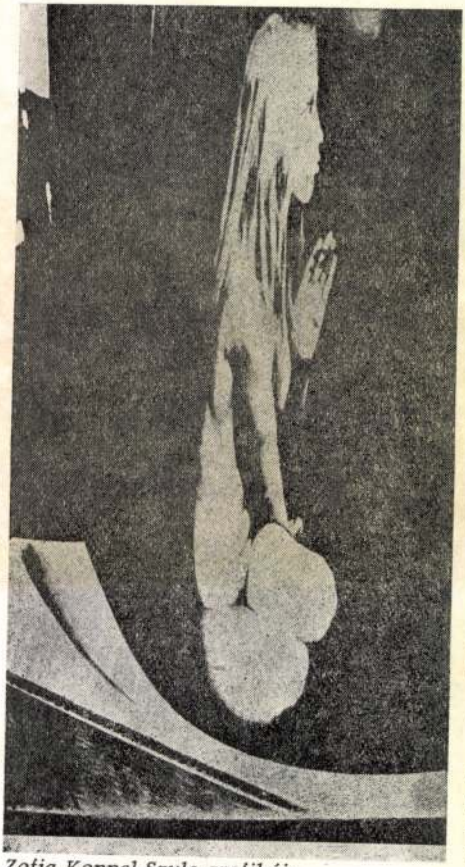

Zofia Koppel Szulc grafikája

1976 AUG

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Alföld

Dohnál Tibor

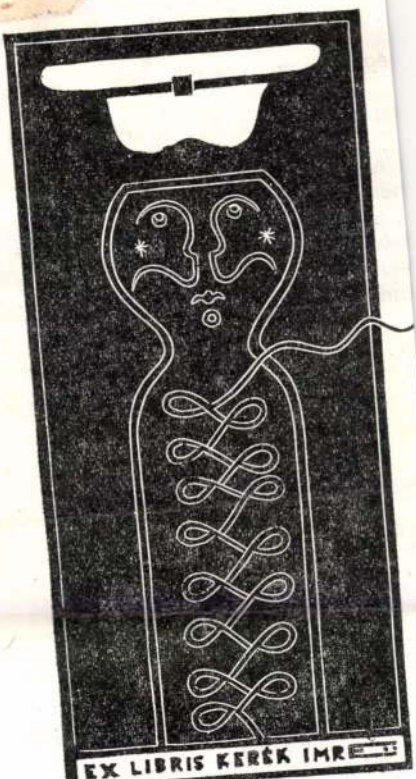

Dohnál Tibor grafikája

beszélünk magyarul?
, mikor eljöttünk otthonról. De ezt
lebeszélni, hogy magyarul olvassak,
yeire. Ó, ott csoda dolgok vannak.
Budapestről. Joe-t is rávehetnéd már

...

loltok, nem is lehet az ilyesmit el-

áraz, fojtott köhögésre emlékeztet.
lszakadni. Ez a visszafogott, mégis
es Tudor negyeden és hallgatott el
ze az ENSZ folyóparti épülettömb-
teljesen feleslegesen, mert mint a
holtan a lakásán. A gondnok, aki
, és miután nem nyitott ajtót, bajt
ehatolni a lakásba és felfedezte az
tön a mentőket.
ott. Miss Smith nagy mennyiségű
baleset is lehetett, öngyilkosságra

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 AUG

Alföld

Dohnál Tibor

1021

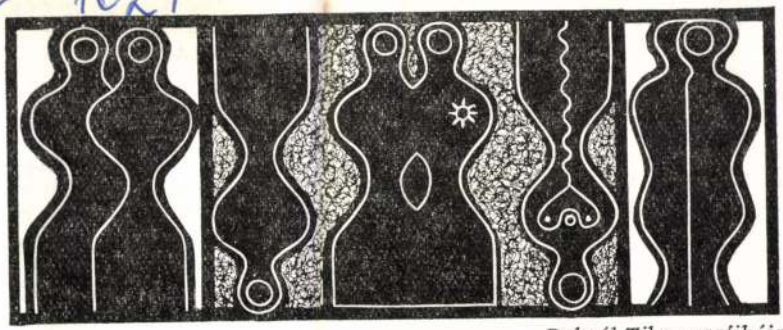

Dohnál Tibor grafikája

eszmélkedésre, szükség van egyéniségének olyan
gyeit hordozzák, melyek egyébként is kiemelik val
hálynak fáj barátja méltatlan temetése. Ettől kezd
emberi megbecsülésnek. Aladár temetésének motív
viszonyítási alap: előbb arra irányul Balog Mihály
csóró cigány legyen, mint Aladáré volt. Később p
volt, mint az Aladáré."
A társadalmi környezet, a cigányvilág áttörhetetlen
telenné Balog Mihály küzdelmét. Ő is közéjük tartozik. Lopott, verte a feleségét, ivott. Benne azonban van egy árnyalatnyi, ám annál lényegesebb többlet is: nem mindig érzi jól magát ebben a világban, benne még megvannak az emberré emelkedésnek a morális lehetőségei. A telep többi lakójában az emberség szikrái sem mutatkoznak. Ez a közösség nem tűri a különbet. Veszélyesnek tudja, s gátlástalanul az életére tör. Balog Mihály sorsa ezért kemény ítélet belülről, e közösség tagja részéről.
Emberekre volna szüksége, az életbe vetett bizodalmát is visszaadja egy emberire formált szó. Veresége győzelem is. Igazibb, nagyobb, eszmeibb célját elérte: bizonyította önmaga előtt emberségét. Ilyen küzdelemre csak emelkedett moralitás képes. Ezért nem lép a folyóba. Ez az értelmezés azonban már szétfeszíti azt a világot, melyet Balognak önmagában is le kellett győznie, hiszen ez a világ nem ismer olyan

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Forrás

1976 [illegible]

Dalmadi Tibor

/1021

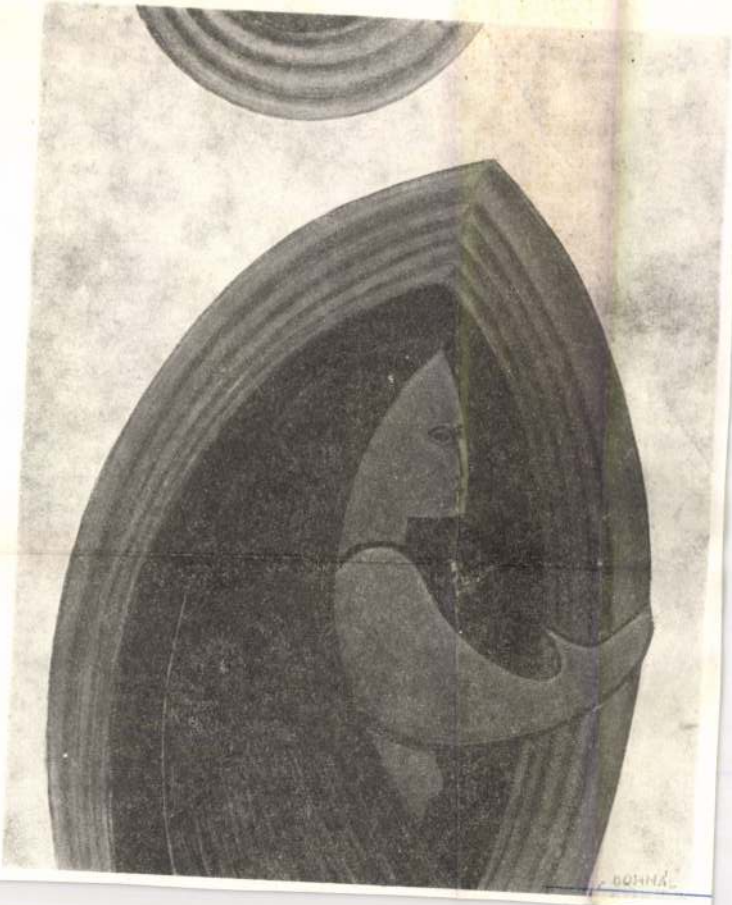

RTALMAK

Dohnál Tiborról

smerem. Megtörtént, hogy hó-
ltöttünk együtt népes szellemi
en, nemzetközi társaságban.
nyújtózni sosem láttam, közö-
táson sosem kaptam rajta. Fi-
dezett, vitatkozott, javasolt,
, olvasott szüntelenül. Főképp
et pedig dolgozott. Jártam né-
tán. Leplezetlen aggályossággal
e a képeket, a cédulákat, ke-
gfelelő fényt, ellenőrizte a ven-
elhelyezését. Mohón, izgatot-
hatást. ,,Ez a virágos metszet
taság és törékenység. Mintha
állna. De bizony csak kisebb
a a pénzünk" — jegyezte meg
n a művelődési ház igazgatója,
. ,,Mind a kettő a tietek — bor-
vidáman szakállát a festő.
átok ajándékul. A megértéssel
" Megértés? Számomra első-
jelenti, hogy ma már tudom:
ök, mozgékony, határozott és
al férfi mindent alárendelt a
nek. Kinőtt a személyesség-
emelkedett az öncélúságon.
beszélni, amit az emberi élet-

riába
ban,
Líbiá
Rom
ként
nyek
geke

tészeti plasztikával kísérletezik. Széles kör? Elgondolkoztatóan az. De látnunk kell, hogy a pálya külső **jelei** egységbe rendeződtek végül. Szilárd alapon nyugvó és mind érettebb, teljesebb eszmei és művészi **tartalmakat** hordoznak és fejeznek ki.

2

Először a hatvanas évek közepén lépett nyilvánosság elé. Fekete-fehér és színes metszeteit, rajzait azóta a folklórból merített motívumokkal borítja. Nem mond ez ellent sem a sokoldalúságnak, sem az általános érvényűségnek, amely magában foglalja a korszerűséget is. **Mert Dohnál a folklórt nagyvonalúan értelmezi és alkalmazza.** Mindenekelőtt persze alaposan ismeri. Bővülő körben tanulmányozta és vetette össze a közép- és kelet-európai folklór hagyományait; s egy-egy szálon visszanyúlt az őskultúrákhoz is. Kimeríthetetlen forrásnak és jó iskolának bizonyult mindez. Munkái tanúsága szerint Dohnál a folklórban a belső szellemi egységet vette észre. Azt, ami a kifejezendőt és a kifejezőt szervesen é

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Forrás

Dalmadi Tibor

1976

B

A021

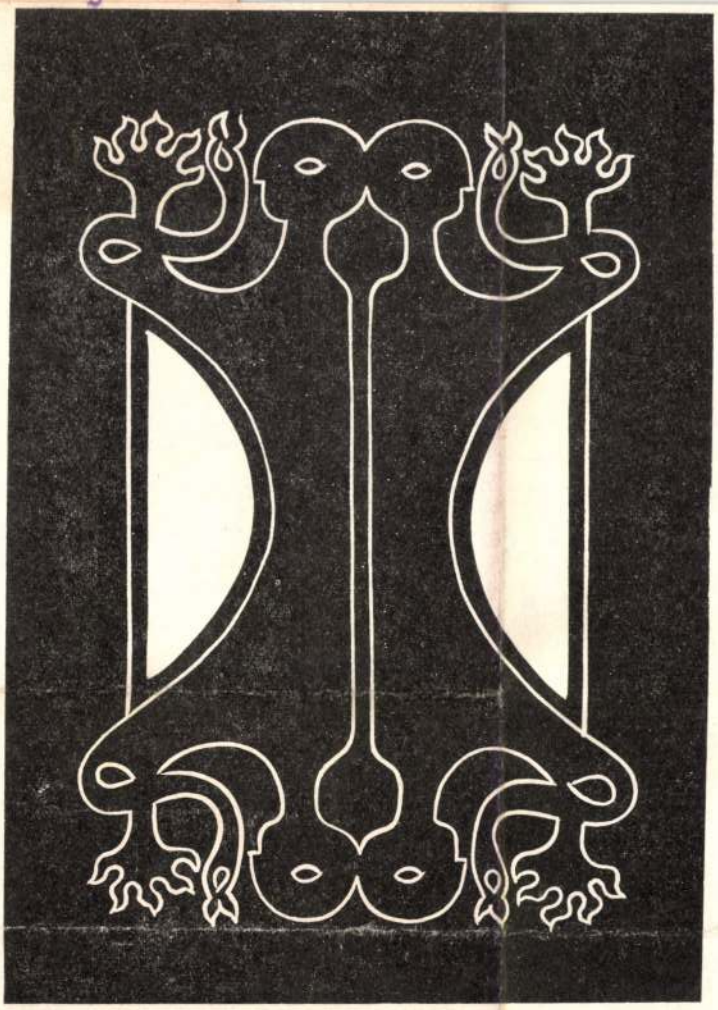

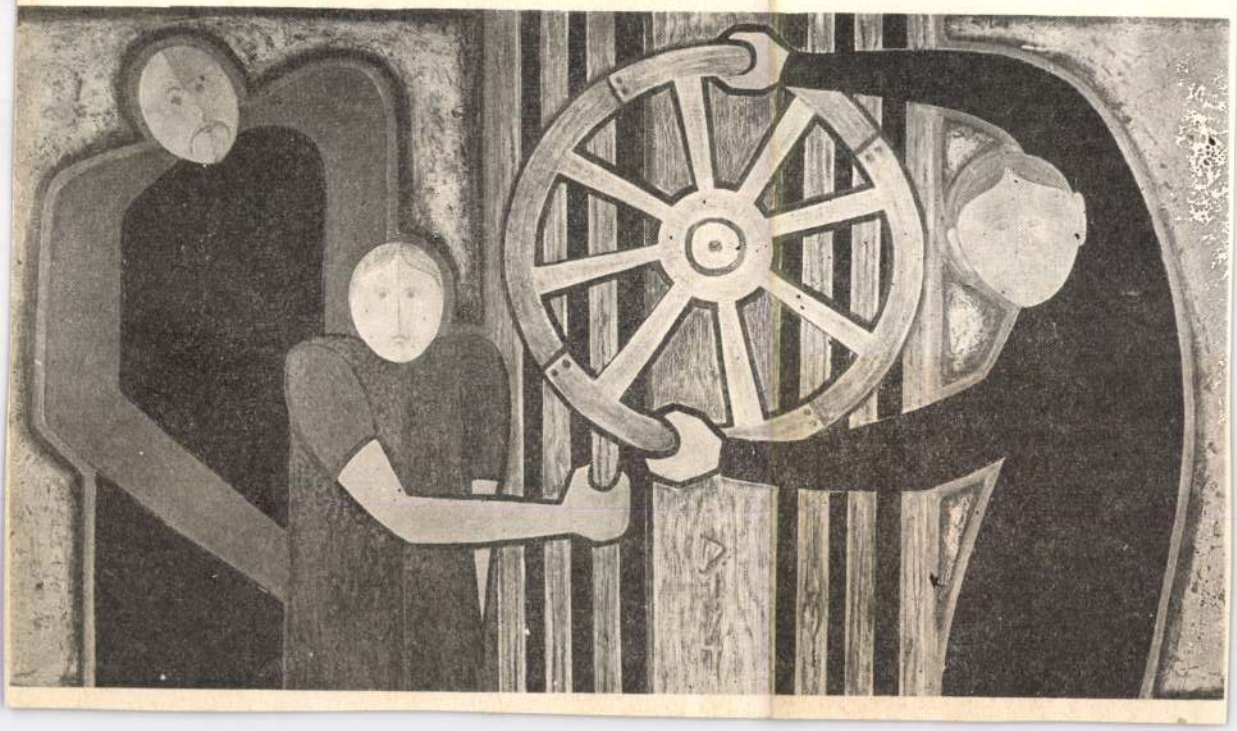

TÜKÖR ÉS MUTATVÁNY

Tarts tükröt, költő! — hangzik a Parancs. S a költő, minthogy születésétől fogva engedelmességre szoktatták, — némi vonakodás után — hajlik a szóra.

Vonakodása érthető. Ábrándozó, lágy természete azt súgná inkább: nézzed a magad arcát vagy vizsgálódj a csillagok között, az évszakok örökkön egyforma változását figyeld, **s a** — számodra! — tűnő időben föl-fölvillandó térdek, lobbanó kancasörények látványát **jól** megjegyezd! Majdani vénséged kihülő kemencepadkáján kuporogva — ha egyáltalán megéred — mi egyébnél is melegedhetnél?

Balsejtelmei szorongattatásában fölsóhajt tehát a költő, fohászkodván: ,,Ó Uram, ne sarkallj engem Ninivébe, hagyj ülnöm békén hervatag töklevél alatt, hisz semmim sincs, ami az enyém lenne, ezt a keveset legalább ne vond meg tőlem!"

De a Parancsnak ellenszegülni nem lehet. Tükröt vesz hát elő a költő, alkalmas vezényszóra tótágast is áll, s félkarral egyensúlyozva az ingatag anyaföldön, odatartja azt a Társadalom s a Történelem arcába: ,,Nézzétek, mulassatok!"

Keserves mulatság ez, s keserves produkció, kivált, ha a tükör is szentségtörően görbe. Nincs biztosíték az egyöntetű tapsra, s a hallgatag együttérző okkal féltheti a mutatványost — kibírja-e végig, s ha igen, hol éri pofon: alul-e vagy fölül.

Lezsák Sándor lakiteleki néptanító fölkészült a mutatványra. Alant következő vígeposzában szájzár és szóömleny apálya-dagálya között a kellő mértéket sikerült megtalálnia. Rokonát a kortárs költészetben aligha. Néhai nagytiszteletű Swift Jonathán úr viszont bizonyára jóváhagyólag hunyorítana reá az idők távolából.

Kéznyújtásnyiról magam is ezt teszem.

TIZENEGY EGRI MŰVÉSZ SZABAD TÁRLATA

FREE EXHIBITION OF ELEVEN EGER ARTISTS

1995. augusztus 23-tól szeptember 13-ig

a Heves Megyei Művelődési Központ galériájában
(Eger, Knézich Károly u. 8.)

Dohnal Tibor

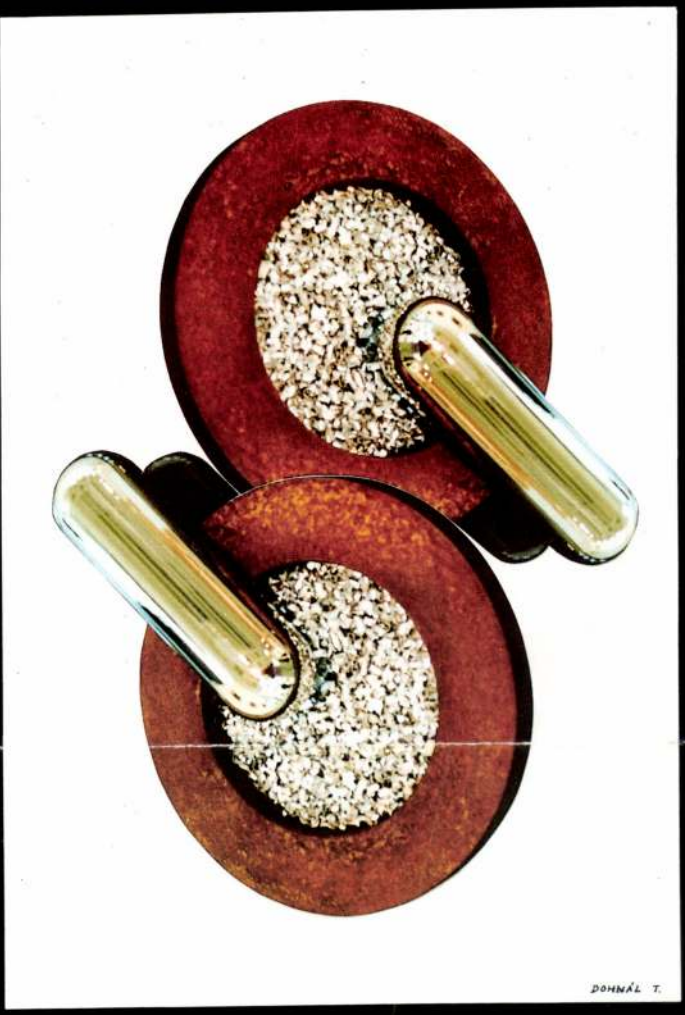

2. Dohnál Tibor:
Frászkarika kapszulával és kapszulapor 1981-87
What - d'ye - call it with Capsule and Capsule-powder
rozsdásított acél, krómnikkelezett bronz és
1942 db alumínium hántolat + tükröződések
rusty steel, chrome-nickle-plated bronze and 1942 pieces of
aluminium turnings + reflections

3. Erdős Júlia:
Kék angyal - Blue Angel
textil - textile 80 x 170 cm

DOHNÁL TIBOR

Új művészet

2003/vrdj

41.o.

pedig még fokozottabban bujto
8-án megjöttek a fegyelmi ira
adtam neki, kijelentette, hog
ban, amilyet még nem látott a
s én is stb.stb. s csakugyan
hogy csendőri karhatalom tart
eljárás azonban nem indult me
vizsgáló biztosokat, hogy az
lés alkalmával tartandó birós
irtam jóformán naponta, nem
meginditotta ugyan a pécsi ki
lassan mozgott a nyári szünet
fejezve. Aug. [usztus] 8-án azt
elnökség felfüggesztette - de

Dohnál Tibor, grafikus

DOHNÁL TIBOR RAJZA

-Dohnál Tibor rajza 8 o.

Népszabadság, Bp. 1977. márc. 20.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976 NOV 7

NÉPSZABADSÁG

Dohnál Tibor

DOHNÁL TIBOR METSZETE

BOZSIK ISTVÁN RAJZA.

SAJTOFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Budapest

1316 UKI 30

Dohnál Tibor

1021

Dohnál Tibor: Párok

yomást, amelyet ők m
ki maguk ellen. Rés
szeri, vagy szám szer
ünő produkciójukkal.
st várakozóan szorong
a folytatás, az ugyan
onló nyomást gyakoro
zönség is, mely most n
tlenül figyeli minden mozdula-
at. Ez a publikum zsüri lett,
ratlanul is. Mégpedig nagyon
gorú zsüri. És ráadásul több is
belőle. Az egyik nem csinál
mit, csak áll a pálya szélén és
vel. Nem szól közbe, nem fú-
ik a rossz húzásnál, nem sziszeg
kihagyott helyzetnél. Inkább jó-
ulatúan mosolyog: majd meg-
ulják a fiúk. De ettől a leke-
ő, megengedő, vagy éppen váll-
rogtató támogatástól is agyvérzést

lehet könnyelműség is, de lehet
igazi alkotómunka atmoszfér
száma is: a túlnyomás megszű
csak annyi feszültség mara
amennyi életben tartja a gondo
tot. Mindemellett azt a képzel
beli előnyt is ki lehet használ
amit a pesti szólás így rögzíte
az ember előbb a nevéért dolgoz
majd a neve dolgozik helyette.

De az előny azért nem ol
nagy. Mert ha jól megnézzük

Dohnál Tibor, grafikus

DOHNÁL TIBOR METSZETE

Dohnál Tibor metsz

Népszabadság, B

13.

BOZSIK ISTVAN KAJZA.

Dohnal Tibor

Folklórintézetünk képeivel
szerepelt a tárlaton.

Tasnádi Attila: Dunántúli művészek...
Népszava, 1976. dec. 10. 5. oldal.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1977 FEB 26

Dohnál Tibor

ereszkedik a tömegbe.

1021

Dohnál Tibor metszete

sot. három örök magyar sorsot. Miután az indító képsor kissé fárasztó, kissé talán túlságosan is artisztikusnak tűnő élményével és egy a kamera előtt lobogó mécsláng lobogásával egy rekviem hangulatába és magasztosságába hívott vagy taszigált bennünket az alkotó: Észak-Karolina amerikai államban találjuk magunkat, mégpedig a polgárháborúban, a fronton. Egy férfi, egy egyenruhás férfi egy magaslaton valami tájolóval (teodolittal, vagy annak az ősével) vacakol. Mér, vonalaz, térképet rajzol. Társa a lovakra ügyel, és

értékek
ró kis
szinten

Belép
magyar,
szálfa e
most m
előttünk
sors. Fia
odolitjáv
Grant
küszöbé
nek, de
ge afelő
gadó, az
eszmeisé

Dalmál Tibor, festő

Másodszor rendezték meg a Somogyi Képtárban a Dunántúli Tárlatot, mélyen szerepelnek a művész művei!

Tasnádi Attila: Dunántúli művészek kiállítása Kaposvárott.
Népszava, 1976. dec. 10.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1976 DEC 25
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
Dalinál Tibor
1021

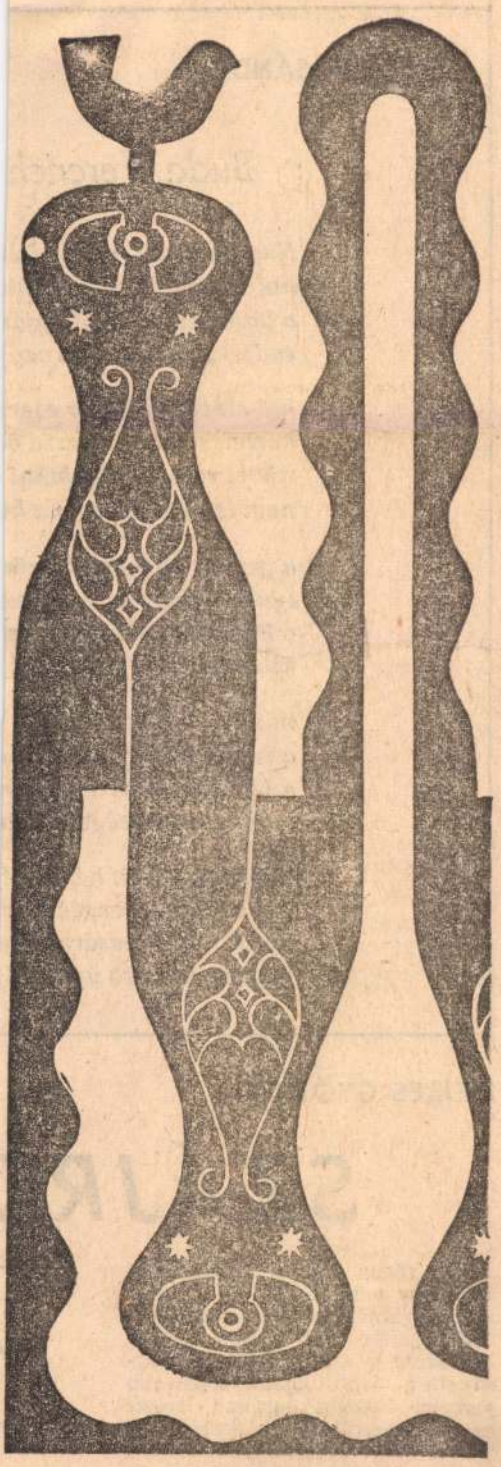

Dohnál Tibor: Motívum

WEÖRES SÁNDOR:

Buda, Ferench

Nagyvároson, mégis fal
hol mindenki mindenki
a láthatatlan eb hangjá
tudjuk, hogy Bodri vag

hol elveszett kosár ezer
kérlel, segítsük vissza o
mivel rózsák közt lakni
nem is egészséges, ha k

a gerlék illendőn köszö
lyukas kulcs barátsságga
a hegy az ösvényt össze
kihengeríti lépteink elé

minden éjfélkor lesben
a nagyszakállú sarki fűs
szögletből hirtelen kiug
hogy jó egészséget kivá

csak egy a baj: hét végé
az egész mindenség a se
ugrik fejest, vasárnap o
hétfőn fárasztó újra hel

NEMES GYÖRGY:

SZÁJRÓ

Apai ágon három hallássérült rokonom volt. Józsa néni csak idősebb korában vált nagyothallóvá, Lenke néni halott gyereket szült s utána teljesen megsüketült, Jenő, apuka legkisebb testvére kétéves korában leesett az etetőszékről, s így beszélni se tanult meg: ő süketnéma lett. S ha hozzájuk számítom Fanny és Franciska nénit, akik nem túl időben váltak nagyothallóvá,

mint n
mesters
Hold ár

ÉLET

Dohnál Tibor

Dohnál Tibor rajzai

Élet és Irodalom, Bp. 1976. szept. 11.
KROÓ GYÖRGY:
XX. évf. 37. sz. 13. lap.

Konstellációk

GYÖRE IMRE:

De addig hátra van még...

— Részlet —

Rétre vágytam nemegyszer
valami sosem látott
vagy régen látott rétre
hol zsenge fű terem
a fű közt csirkegomba
a margaréták szirmán
bogárka csúszkál váltig
míg végül is elúnja
s eszébe jut a szárnya
és fölszáll emberszerű
mezőre vágytam itt fenn
ahol bukfencet vetni
aludni is lehet

Nevezetes hely volt, annyi bizony
a történések eleve jelentősebbek, aho
replők méltán érezhetik tetteik súly
figyelem serkentő hatása alatt a legj
májukat mutathatják — éreztem én
kor is. Több mint két évtizednek ke
telnie mégis, hogy ez a jelentőség —
felé nézve — tényként tűnjön föl
Dr. B., aki ötven évig, 1920. és 1970
dolgozott a községben, és tüdőgyull
súlyos kanyaróm orvosa, szódásüv
pektől szabdalt talpam összevarrója
a Dr. B. most összegyűjtötte az onn
mazó, ott nevelkedő „jeles embere
tait, és barátilag elküldte hozzám.
mentum nemcsak azért páratlan
számomra, mert égi jelként megerő
va keresgélésemben, és fölfrissíti er
temben a régi időket, mikor színját
portunk egyre-másra mutatta be a
rabokat, hanem azért is, mert új b
gokkal szolgál, más nézőpontból látt
lem az időt és a helyet. Mennyiv
sabb így a talaj a tüsszentő kir
alatt is, hogy tudhatom, lám, a ró
pai levéltárban elfekvő magyarorsz
pai tizedjegyzék"-ben már az 133
években szerepel a község s, hogy e
rök birtokosát Juszuf Bin Musztafá
ták! Igazán nincsen szükségem kü

aki ars poeticát is a mai divat szellemében ír: *A popzene Múzsájához* fohászkodik. De az egész hajcihő sejtheto a fomondat természete. Sőt: a fomondat is egyre jobban bekeríthető, már-már kimondható.

Dohnál Tibor

Dohnál Tibor: Párok

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 30.
XX. évf. 44. sz. 11. lap.

fájdalom

Azt hiszem, nem férfi, aki még nem érezte ezt, s azt hiszem, Tornai itt válik férfivá.

van valami teátrális, magyarul színházi, hogy ne mondjam, bazári jelleg.

A fájdalom az egyes emberé. Nincs közös gyász sem. A közös gyász hamarosan átcsap közös nótázásba. Aki volt már halotti toron, tudja ezt.

A fájdalmat nem lehet meg-

Kat. Ilyen akadály is akad, de ezt még könnyedén veszi ez a csapat. Az az érzésem, hogy *a teljesítménykényszert nehéz túlélni:* azt a nyomást, amelyet ők maguk hívtak ki maguk ellen. Részint saját, egyszeri, vagy szám szerint kevés kitűnő produkciójukkal. És ami most várakozóan szorongatja őket: hol a folytatás, az ugyanilyen? De hasonló nyomást gyakorol rájuk a közönség is, mely most már türelmetlenül figyeli minden mozdulatukat. Ez a publikum zsüri lett, akaratlanul is. Mégpedig nagyon szigorú zsüri. És ráadásul több is van belőle. Az egyik nem csinál semmit, csak áll a pálya szélén és figyel. Nem szól közbe, nem fújozik a rossz húzásnál, nem sziszeg a kihagyott helyzetnél. Inkább jóindulatúan mosolyog: majd megtanulják a fiúk. De ettől a lekezelő, megengedő, vagy éppen vállveregető támogatástól is agyvérzést kapnak a lekvárosok, mert nekik nem olyat kell most dobniuk, ami után elnézően kell a közönségnek mosolyogni. Így aztán duplán erőlködnek, és közben folyton a pályán túlra lesnek, mintha zavarná őket, hogy ott kíváncsiak ácsorognak, nézelődnek. De vannak na-most-majd-meglátjuk nézelődők is, kárörvendők: persze, ugye

egy pletyet jobb helyzetben vannak. Azzal, hogy kikerültek a védekezés görcséből. Van, aki úgy, hogy már minden felett áll. Mások úgy, hogy feladták: minden mindegy. Ha leírnak — üsse kő, dolgozom a fiókomnak. (S máris megy a munka!) Van, aki azzal, hogy látja a teljesítménykényszerben kínlódók verejtékszagú mosolyát, megnyugszik: ezek miatt kár izgulni. Ez a mezőny tehát kiengedett. Ami persze lehet könnyelműség is, de lehet az igazi alkotómunka atmoszférája is: a túlnyomás megszűnt, csak annyi feszültség maradt, amennyi életben tartja a gondolatot. Mindemellett azt a képzeletbeli előnyt is ki lehet használni, amit a pesti szólás így rögzített: az ember előbb a nevéért dolgozik, majd a neve dolgozik helyette.

De az előny azért nem olyan nagy. Mert ha jól megnézzük a versenyt, amely most felfüggesztődött, azt kell látnunk, hogy a várbeliek sem nyújtják a régi teljesítményt. Csúcsteljesítmények még inkább a kezdeti, háborús időkben születtek, mikor meg kellett mutatni. S a várbeliek, mint profik, tudták, hogyan kell ebben a kényszerhelyzetben dolgozni. Most ebben a furcsa békében lelassult a

DOHNAL TIBOR, festő

A Győri Xantus János Múzeumban időszaki kiállítása volt Barabás László, Dohnal Tibor és Horvath I. festőművészeknek. 312.old

DÁVID LAJOS: Jelentés a Győr-Sopron Megyei Múzeumi Szervezet 1975.évi munkájáról 301.old

ARRABONA, A Győri Xantus János Múzeum évkönyve, 18. Győr, 1975

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 MÁR 20

NÉPSZABADSÁG

Dohnál Tibor

a hideget vagy a meleget találta

1021

DOHNÁL TIBOR RAJZA

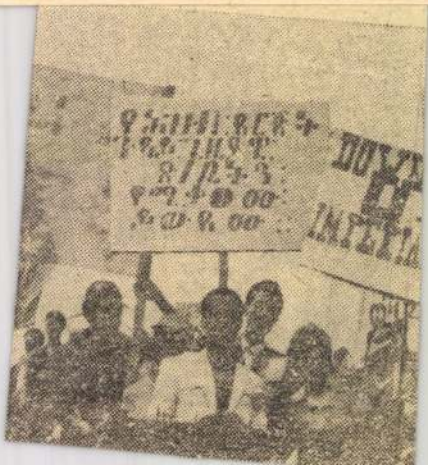

Dohnál Tibor

10 L. Vatolina: Az Egyesült Arab Köztársaság gazdasága. Kossuth Kiadó, 1962. 11. l.
11 Political Affairs. 1975. december 36. l.
12 F. A. Rotstejn: Zavhat i zakabalenie Egipta. Moszkva, 1959. 342—359. l.
Veres János: Az egyiptomi nép harca függetlenségéért. Szikra, 1956.
13 C. B. E. Report of the Board of Directors. 1974. 29. l.
14 Tanulmányok a fejlődő országokról. 58. sz. MTA. 1973.
15 Bulletin of NBE. 1970. l. 55. l.
16 Valóság, 1962. 3. sz. 20. l.
17 Rosze el Juszef, 1974. nov. 25.
18 The Observer, 1976. jan. 25.
19 Al Ahram, 1975. május 31.
20 Bulletin of NBE. 1975. 3. sz. 249. l.
21 Az alternativa érzékeltetésére olyan személyiségek neveit említhetjük meg mint például A. Sabri, S. Gomaa, F. Moursy vagy S. Marei, A. M. Kaissouny, A. Sidky, A. Osman stb.
22 G. A. Nasser: The Philosophy of the Revolution. 25. l. N. P. H. Press. Cairo.
23 Energeticseszkij krizisz v kapitaliszticseszkom mire. Moszkva, 1975. Miszl.
24 Külpolitika, 1974. 2. sz. 42. l.
25 A helyreállítás után a Csatorna mélysége 38 lábról 40-re nő, s lehetővé teszi 60 ezer tonnás hajók átkelését. 1980-ig a mélység 53 lábra, a hajó átbocsátóképes-
33 Africa, 1975 dec. 1976 jan.
34 Political Affairs, 1975 dec.

1021

Dohnál Tibor rajza

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
19/6

elvárásainak teljesítése), amely a primer tények
teheti, „műtermékké" minősítheti.

A módszerek egyedi és pusztán gyakorlati cé
metodológia kritikájával egészül ki. Szinte divatt
nek", a behaviorista empirizmus metodológiai a
mányok hosszú sora mutatja ki a „klasszikus" m
tualizációs keretek felhasználásával nyert „pozitív tudás"
ségét és érvényességének történelmi korlátait, az „objektív" és „értékmentes" empirizmus implicit értéktulajdonításait, azt a folyamatot, ahogyan a szociálpszichológia a fennálló rend szempontjából normatív ítéleteket álcáz deskriptív jellegű megállapításokkal.[2]

Mit tehet a szociálpszichológia akkor, ha a gyermek*kor illúziójának* minősül történetileg legalapvetőbb törekvése: az, hogy a természettörvények analógiájára elgondolt transzkulturális és transzhistorikus törvények felállításával foglalkozzon; az, hogy „egyszer és mindenkorra" tudományosan feltárja a szociális viselkedés tartalmait és formáit?

A metodológiai kritika kimutathatja az eszközök inadekvátságát. De *milyen célokhoz képest* inadekvátak az eszközök? E kérdés megválaszolásához állást kell foglalni abban, hogy mi a szociálpszichológia valódi célja akkor, ha nem kívánja tovább szolgálni az „establishmentet", ha sem közvetve, sem közvetlenül nem óhajt a „rend tudománya" maradni?[3]

MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Valóság

1970 - 9

Dohnál Tibor

Forrás: A vállalati béren kívüli juttatások. Szakszervezetek Elméleti Kutató Intézete. 1974. 37. l.

1021

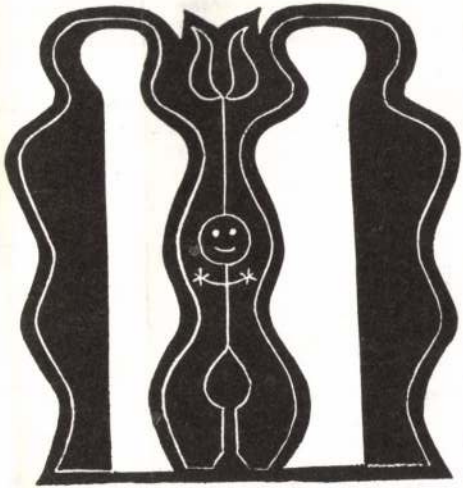

Dohnál Tibor rajzai

tevő befolyása miatt — természetesen nem tekinthetünk el a gyermekek eltérő számától. Egy ily módon számított mutató azonban — az automatikusan járó juttatások miatt — alkalmatlannak tűnik a társadalmi juttatások strukturális hatásainak bemutatására. Számításainkban ezért — az idézett felvétel módszerével számított — oktatási és egyéb természetbeni társadalmi juttatásokhoz jutási *esélyek* kimutatására törekedtünk, amivel szociális elosztási rendszerünknek a

15 *A vállalati R-alapból finanszírozott béren kívüli juttatások nagysága és megoszlása*

	1968		1971		1974	
	e Ft	%	e Ft	%	e Ft	%
Étkezés	725,3	53,7	804,9	47,8	1199,6	42,2
Üdültetés	119,0	9,8	169,8	10,1	353,2	12,4
Gyermekint.	129,7	9,6	154,5	9,2	225,6	7,9
Szocialista kultúra, sport	229,5	17,0	309,1	18,4	592,4	20,8
Segélyezés	114,8	8,5	134,3	8,0	254,0	8,9
Tanulmányi ösztöndíj	24,4	1,8	55,1	3,3	83,3	2,9
Lakásépítés	7,7	0,6	57,8	3,2	136,4	4,8
Összesen	1348,4	100,0	1681,5	100,0	2844,5	100,0

16 Az adatok a *Szocialista vállalat* kutatási főirány keretében 1972—75 között általam végzett vizsgálatból származnak, amelyet egy, az ország vállalatait és ipari szövetkezeteit reprezentáló, 100 munkáltatóra kiterjedő mintán végeztünk. Beszámoló a *Vállalati szociális ellátás helyzete* című kutatásról, *Szocialista vállalat* című kutatási főirány dokumentációja. Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Könyvtára, 1976.

17 Ez irányú kutatásokat eddig az Egyesült Izzóban a Ganz Mávagban és a Csepel Vas- és Fémműnél, v lamint az Ikarusban, az EMG-nél, továbbá a KI lakásakcióban részt vevő vállalatoknál, valam egy 100 munkáltatóra kiterjedő mintán végeztünk

Dohnál Tibor

Népi motívum

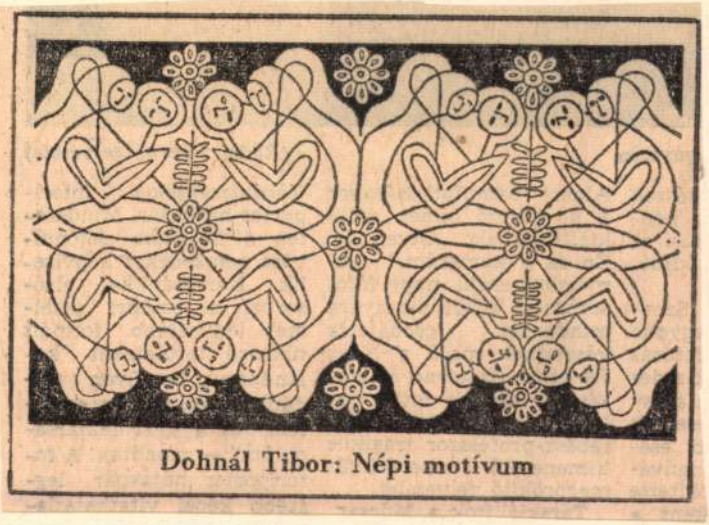

Dohnál Tibor: Népi motívum

Répcelak, 1976. január 24-Galdal

Dalnál Tibor grafikus

E tárlaton szerepelnek tiszta formákkal, lényeglátással alkotott művei, „Este" c. metszet (említve)

Dömötör János: A XIX. alföldi tárlat Békéscsaba.
Békés Megyei Népújság, 1976. ápr. 25.

Dohnál Tibor

Alföld 1976/8/1

Dohnál Tibor grafikája

ült behatolni a lakásba és felfedezte az
ta rögtön a mentőket.
ı zajlott. Miss Smith nagy mennyiségű
letlen baleset is lehetett, öngyilkosságra

Dohnál Tibor

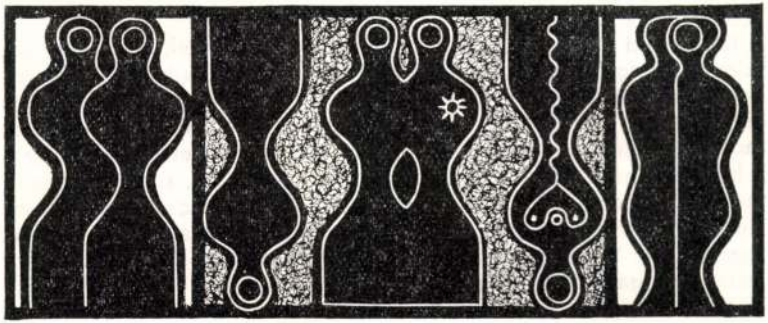

Dohnál Tibor grafikája

Dohnál Tibor

Alföld 1976/8/lo

Dohnál Tibor grafikája

Dohnál Tibor

festménye

Forrás 1976/7-8/71

Dohnál Tibor

leges oka van, ha egy-egy leszármazottja még tanyán található.

A hajdani igazi szegényparasztok, meg az egykori kisbérlők és önálló kisemberek az 1945 óta eltelt három évtized során elkeveredtek. Legalább másfél évtized óta termelőszövetkezetekben, illetve állami gazdaságban dolgoznak mindnyájan. Aki a régi kis-

Dohnál Tibor

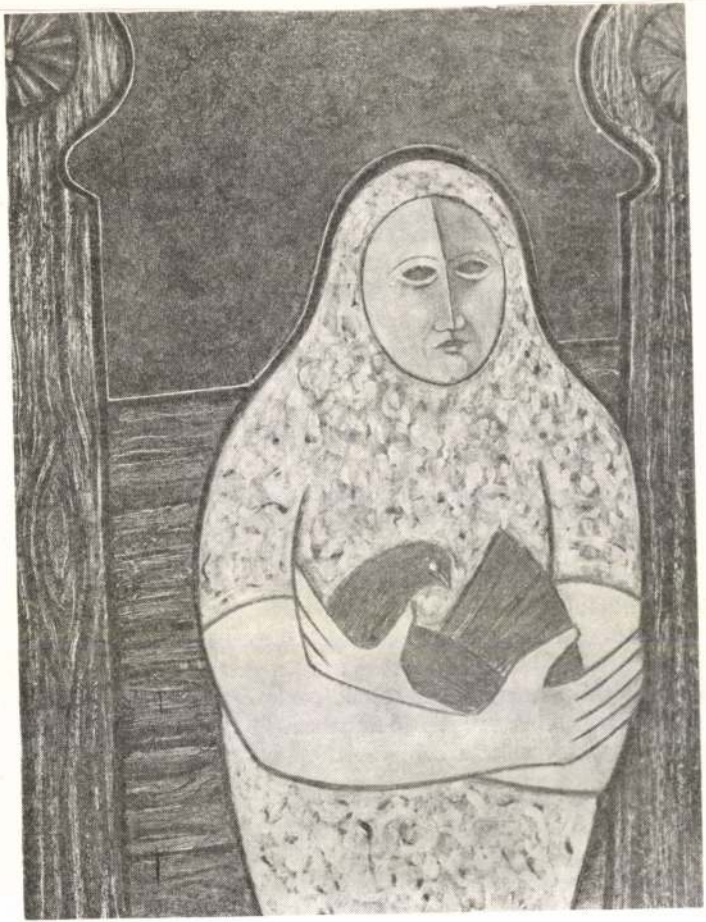

a saját bőrüket mentsék, „maguk elé tolták", ő ezért hamarabb került Omér pasa rendőrségének listájára, mint az igazi főemberek. Nyomban a szeraszker bevonulása után letartóztatták, s a láncrafűzött száműzöttek négy csoportjának egyikével elhajtot-

Dohnál Tibor

ÜZENET

Olvasom, hogy Goethe egyszer meglátogatta Schillert, de nem találta otthon. Üzenetet kívánt hagyni és papírt keresett barátja íróasztalán. Talált is — a történetből nem derül ki, pusztán az az egy hevert-e az asztal lapján vagy egy halom kéziratpapírban (létezett már ez a fogalom egyáltalán?) turkálva, húzta elő azt az egyet, amin egy megkezdett vers első sora állt:

Dohnál Tibor

tartsátok nyitva a fületeket, mert igen okos emberrel találkoztok".

Bementünk hát, amikor ránk került a sor. Veres Péter sorra kezelt mindnyájunkkal, leültetett bennünket és a földosztásról kérdezett. T. J.-vel fölhozták a régi közös dolgokat. Majd tapintatosan eligazított bennünket a földosztás néhány, nálunk tisztázatlan kérdésében. A szocdemeknek például volt egy régi ügyük P. J.-vel, a város egyik régebbi polgármesterével. Annak a földje került szóba. A kommunisták nem foglaltak e kérdés-

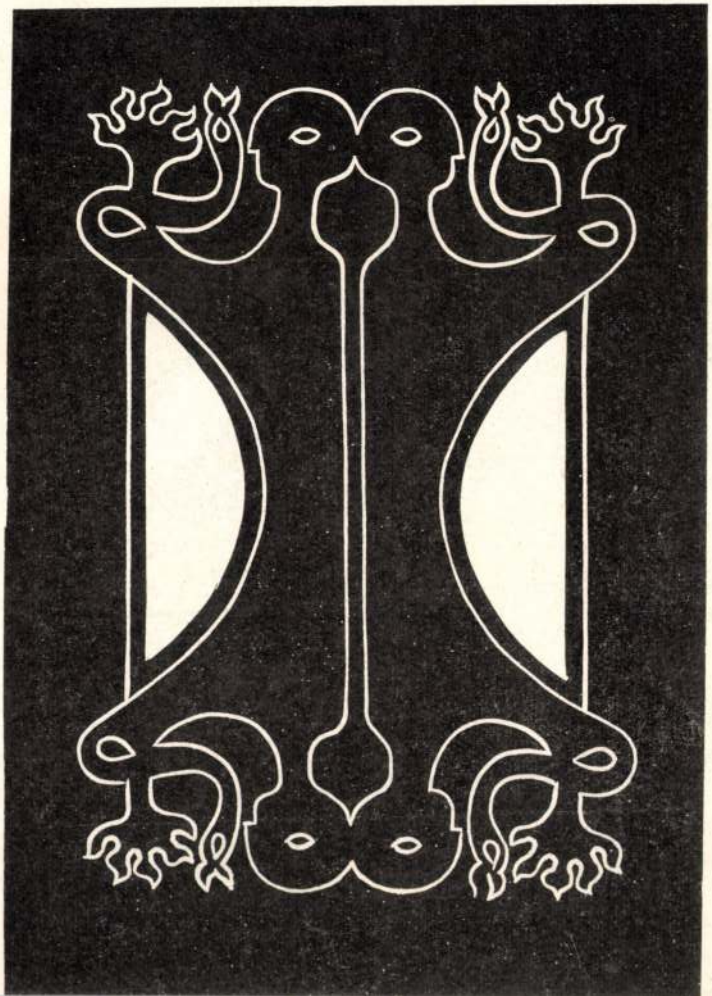

Tarts tükröt, költő! — hangzik a Parancs. S a költő, minthogy születésétől fogva engedelmességre szoktatták, — némi vonakodás után — hajlik a szóra.

Vonakodása érthető. Ábrándozó, lágy természete azt súgná inkább: nézzed a magad arcát vagy vizsgálódj a csillagok között, az évszakok örökkön egyforma változását figyeld, **s a** — számodra! — tűnő időben föl-fölvillandó térdek, lobbanó kancasörények látványát **jól** megjegyezd! Majdani vénséged kihülő kemencepadkáján kuporogva — ha

Dohnál Tibor

Dohnál Tibor

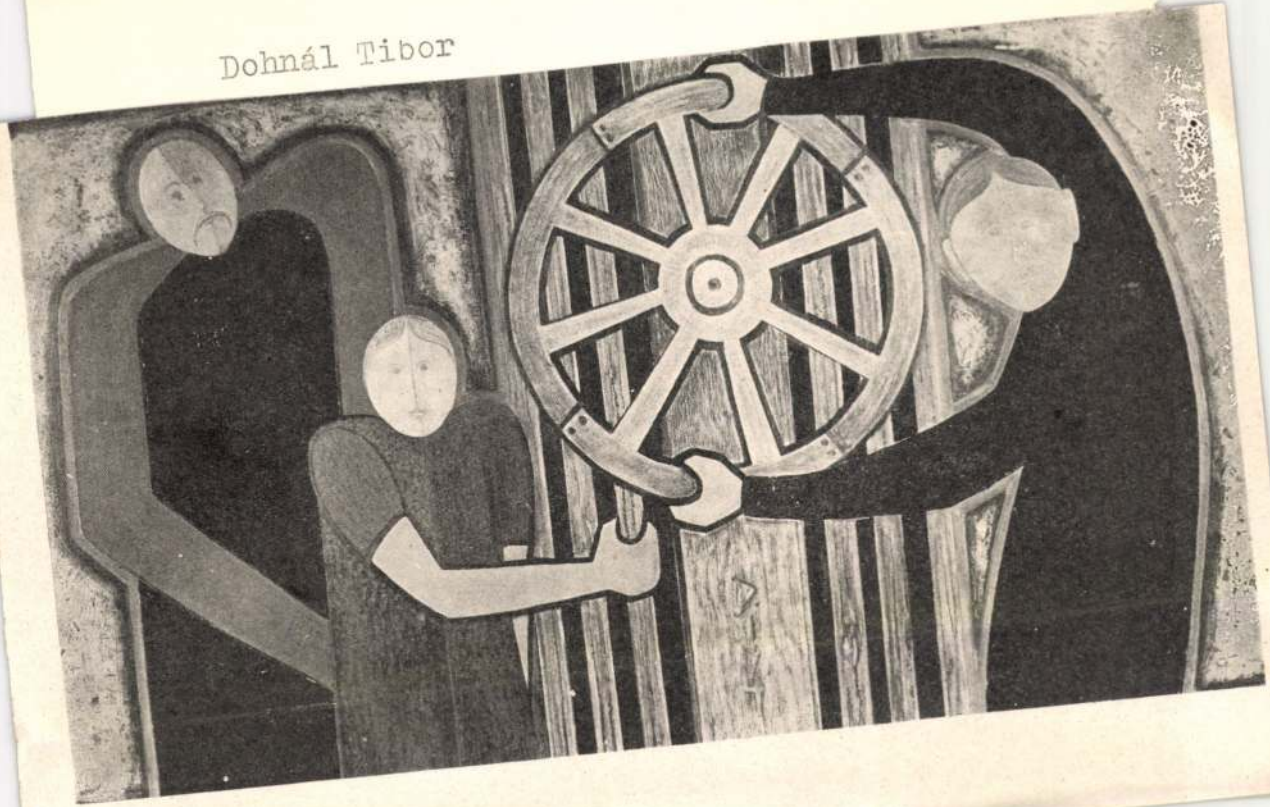

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Tibor Dohnal

1973 FEB 12

1021

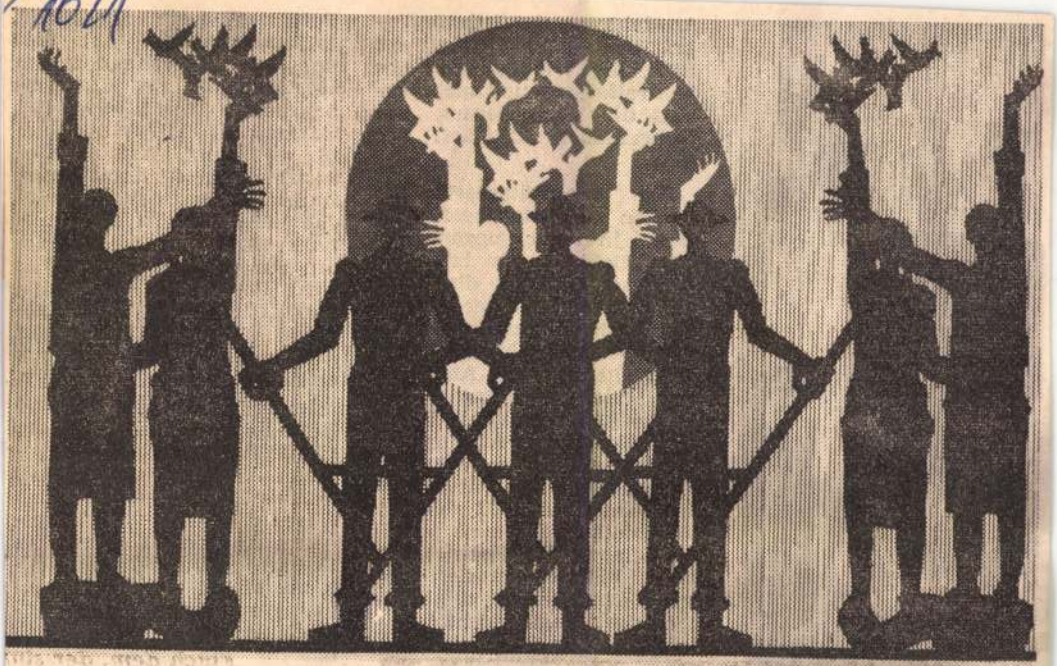

Grafik von Tibor Dohnál

Ausdehnung
keit und S
Räte, die V
Zentralleitu
letzt die V
fachgemäße
Räte.

Die vom
stellten An
den in
Öffentlichke
Interesse, und wie dies auch die Erfahrungen der knapp zwei Jahre beweisen, hat das Gesetz ein günstiges Echo gefunden. Aufgrund der Stellungnahmen des Zentralkomitees der USAP vom November vergangenen Jahres und der auf der Sitzungsperiode des Parlaments im Dezember 1972 gefaßten Beschlüsse kann eine positive Bilanz der Entwicklung der Rätedemokratie, der günstigen Wirkung des Rätegesetzes gezogen werden.

Die Durchführung der Rechtsregeln des neuen Rätegesetzes wird allmählich abgeschlossen. Auch die konkreten Erfahrungen der Periode 1971—1973 zeigen, daß

wird die weitere Erhöhung der Kindergartenplätze geplant. Das Grundschulnetz soll um 508 Klassenräume erweitert werden.

Im Entwicklungsfonds der Räte sind für das Jahr 1973 17,2 Milliarden Forint vorgesehen. Der überwiegende Teil — 1,6 Mia — soll auch dieses Jahr für Wohnungsbau ausgegeben werden. Die Errichtung von 28 000 Neubauwohnungen ist vorgesehen. Unter den geplanten Investitionsvorhaben hebt sich das für die Kanalisation in Höhe von 5,1 Milliarden Forint hervor. Der Entwicklungsfonrds der Räte wird — wie im vergangenen Jahr — auch 1973 durch die erheblichen materiellen Hilfen der

Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1973 JAN 21

Dohnál Tibor

Népszabadság

DOHNÁL TIBOR
LINÓLEUMMETSZETE

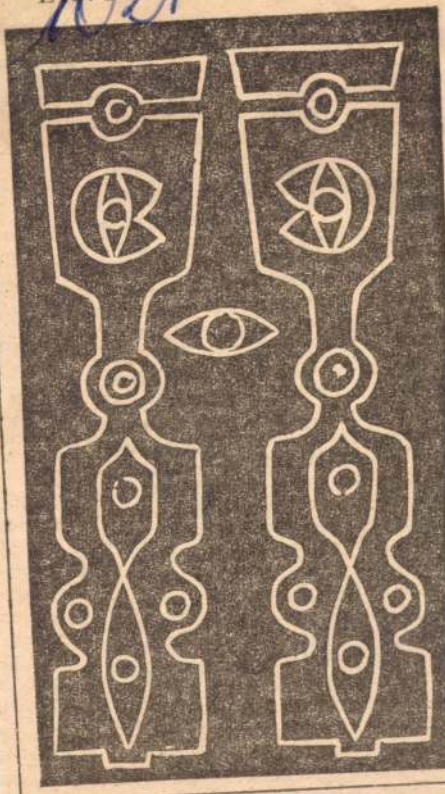

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Régi megfigyelés, hogy az irodalomkritikusok — miként az olvasók — csak egy-egy szakaszon tudnak együtt menni nemzedékük nagy íróival; bizonyos idő elteltével szentesíteni kezdik azt, amit nemzedéktársaik művészetéből megértettek, elzárván magukat azelől, amit nemzedékük még ad vagy adhat. Így történt ez abban az időben is. Az előző évtizedek nagy vívmányait kanonizálták. Azok közül is leginkább a részletek közvetlen, meghitt realizmusát. „Tiszta nyál csordult ki Toldi szája végén" — sulykolták még mibelénk is ezt a sort mint a valóságfestés művészetének, a hű rajzolatnak a csodáját. Nem ok nélkül, hiszen egy ilyenfajta sor valóban csodálatos. A baj az volt, hogy normává akarták tenni ezt a fajta valóságfestést, hogy már-már ez lett volna maga a stílus. És tudjuk, Madách nem tűnt ki ilyen elevenséggel, nála nincsenek édes hazai völgyek és dombok, nála nem esik, nem havazik, nála nem száll a harangszó falutól faluig. A megszokotthoz, az elfogadotthoz képest szegényesnek látszott az ő világa, nem annyira életjátéknak, mint inkább árnyjátéknak, nem annyira költészetnek, mint inkább filozofálásnak. A mésfajt...

— ha
költői
re ké
sem,
érintk
telme
az Úr
úgy je
diábar
va s
nem a
Hogy
lemre
ták —
Azt a
Madác
színbe
egyház
sosnak
hang,
az em
maga
kor is
két, m
szavát.

A sz
látni a
sét ma
gyar k
revedé

NOV 19

Népszabadság

Dohnál Tibor

1021 DOHNÁL TIBOR LINÓLEUMMETSZETE

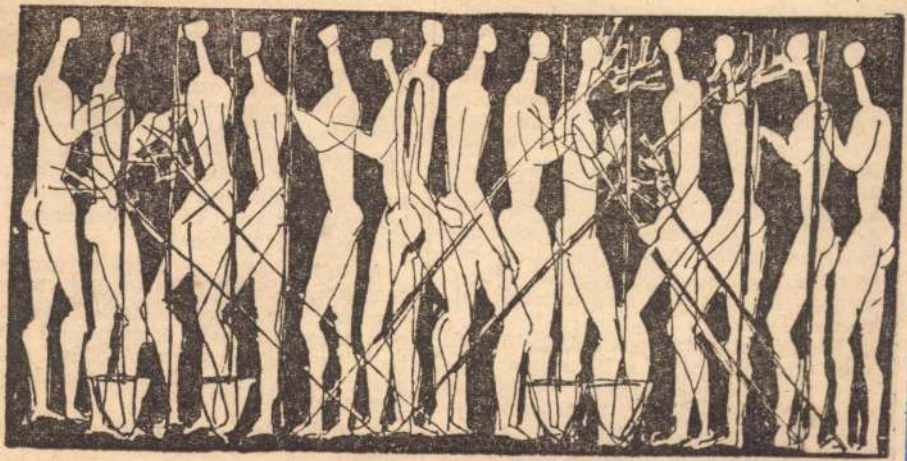

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

szinte „besulykoló" ismétlése
zonyítási eljárás azután nemc
daktikusan megfogalmazott tét
föl az önkényes prekoncepció
jától, de többnyire visszafordí
dat az eddigi Ady-kutatások
szére: az Ady-kép, amelyet ne
zépiskolás és nem is csak köz
fokú némely tanárok eddig
bizony az volt prekoncipiált. Az a kép is, amit a „dekadens" Adyról, az is, amit a „magyar" Adyról mutattak, amit a „szimbolista, franciás, formaújító" Adyról, hát még amit a holmi Szabó Dezsővé zsugorított Adyról mutattak: eklektikus, voluntarisztikus képek voltak, megnehezítették Ady megismerését, félrevezettek.

Király Ady-könyve a századelő szellemi enciklopédiája, s ha semmi másért, már ezért is nagyon fontos írás volna. A századelőnek, a második magyar reformkornak jelentősége önmagában is igen nagy: történelmünk egyik

bármint vélekedjek: mos
tantól fogva Adyról beszélni, írni, Ady
értelmezni, Adyt értéssel olvasni e nél
kül a könyv nélkül nem lehet. Kiegé
szítve, továbbfejlesztve, vagy netán po
lemizálva is vele, de mindenképpen e
lesz a kiindulási pont.

A tudós, akár a művész, nemcsak megismerni akarja a világot, hanem megismervén, megváltoztatni. Ilyen műnek, a szakközönség körén túl is majd ható, az egész közgondolkodást szuggesztíven erjesztő műnek tartom Király Ady-kötetét.

Nem könnyű olvasmány. El kell olvasni!

Dohnál Tibor festőművész.

Márc. 22-én három kisalföldi festő kiállítása nyílik meg Nyíregyházán. A művész művei szerepelni fognak a tárlaton.

Keletmagyarország, 1943. márc. 22.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
1972 OKT 28

Dohnál Tibor

Népszava

1021

Dohnál Tibor metszete

va, halálra rémülten eliszkolt és a buzgó segitő bajtársakból hitvány kibickutyákká silányult társai is nyakuk közé kapták a lábukat.

Jakab most ocsúdott fel döbbenetéből és miközben hevesen gratulált magának, hogy ilyen nagyszerű kutyát faragott Burkusból, a többi kutyatulajdonos szomszéd kedvéért teli torokból rendre intette a megvadult házőrzőt:

— Aurél! Hogy a rosseb egyen meg, te nyavalyás! Nem férsz a bőrödbe?! Móresre tanítalak mindjárt, Aurél, a szentségit a pofádnak

Az utca túloldalán megtorpant a munkából jövő Tüzér Aurél, Makainé veje. Tüzér Aurél idomszerész volt, elitember a vasasok között, s hirtelen meglódulva, mészfehér arccal átvágott az úttesten. Megállt Jakab előtt, aki barátságos arccal várta, hogy ha már idejött hozzá, akkor az öregebb szakinak kijáró tisztelettel köszöntse, s aztán megindulhat a nyájas, barátságos diskurálás. Különben is, aki jön, az köszön, slussz, pássz.

— Ide figyeljen, szomszéd úr — kezdte Tüzér Aurél, aki a felháborodástól fulladozva, nehezen préselte ki magából a szavakat. — Én eddig mindig megadtam magának a köteles tiszteletet...

(...ami különben egyáltalán nem volt igaz, mert mindeddig Tüzér

ménye az idomszerészekről — de itt most nem erről volt szó.

— Meg van maga veszve, Tüzér szaki?! Én magához egy árva szót nem szóltam. És erre föl magánál mindjárt ez az adjon isten? A „vén trottyos", vagy a „pofájára mászok"?

— Igen? Beijedtünk, apuskám? Hát akkor csak egyet mondjon meg, de azt nagyon gyorsan, hogy ki a fészkes frászkarikát hívnak Aurélnak ebben az utcában, rajtam kívül?!...

— Kit? Hát a kutyámat!

Közben kutya-Aurél a győztesek méltóságteljes, lezser mozgásával odajött Jakabhoz, megnyalta a gazdája nehéz, inas kezét, aztán izgatottan végigszaglászta Tüzér Aurél cipőjét.

— A maga kutyáját Burkusnak hívják, faterkám, ne etessen engem ilyen ócska dumával.

— Az a régi kutyám volt. Ez itt egy új kutya, az Aurél.

— És magának pont Aurélra kellett keresztelnie a kutyáját...

— Pont. Nagyon szép név az Aurél, igazi kutyanév. Miért, magának talán nem tetszik?... És miért szúrja ez a kegyed csőrét, Tüzér szakikám?

— Miért?... Mert én is Aurél vagyok, a büdös úristenit neki! És valahány taknyos utcakölyök van a környéken, az most mind üvölteni

kirá
zön
a k
utc
nen
god
jeb
Az
gán
fift

gyanús illatot fedezett fel Tüzér Aurél cipősarkán, s megkísérelte ezt a szagforrást leharapdálni. Tüzér Aurél idegesen elkapta a lábát:

— Fölrúgom ezt a dögöt!

— Próbálja csak meg, szomszéd úr, úgy átszabja a nadrágját, mint egy belvárosi szabó...

Tüzér Aurél sakk-matt volt, semmit sem tehetett. Pozíciója most ahhoz a Kovács Frigyes nevű tsz-elnökéhez hasonlított, aki megdöbbenve hallja, hogy egyik fogatosa mindenféle igyenélő, lusta dögként szidalmazza Frigyes nevű heréltjüket, s akkor húzgál a nyaka közé legdühödtebben, amikor az elnök a főkönyvelő és főagronómus társaságában a közelben van. Csakhogy mégis volt egy kis különbség a pozícióban. Mert a Frigyes nevű heréltet gyorsan virslinek selejtezték, a fogatost pedig átszervezték a kapásokhoz. Tüzér Aurél viszont csak a mérgét nyelhette.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD

1979 FEB 7

Dohnál Tibor

1021

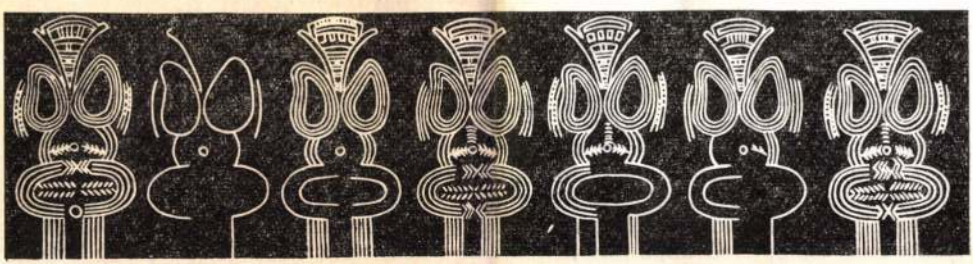

Dohnál Tibor metszete

– Kuldjuk ki a gyereket.
Rám nézett és bólintott. Amikor kettesben maradtunk
lagot és a burkolópapírt. Nagyon féltem. Néztem a
behatolnak a dobozba; kiáltani akartam, de nem jö
Margit egy keskeny, fehér kártyát emelt ki a dobozból, aztán némán elém rakta az asztalra. Az izgalomtól összefolytak a szemem előtt a betűk: *ORANGE LUX szintetikus mosópor nem okoz csalódást!*
Bizonyos idő kellett hozzá, amíg fel tudtam fogni a váratlan üzenet értelmét. Margit némán felemelte a dobozt és kidobta a szemétbe. Keserűen gondoltam rá, hogy íme, milyen ostoba vagyok; nem jutott eszembe a legegyszerűbb és legkézenfekvőbb megoldás. Szégyelltem magam, hogy biztonságérzetem ennyire törékeny és ingatag.
Ami viszont az új mosóport illeti, a feleségem kipróbálta és azóta rendszeresen használjuk. Valóban minden eddigi készítménynél jobb, és Margit szerint a reklámszöveg egyáltalán nem túloz; az Orange Lux tényleg soha nem okoz csalódást. Tiszta lelkiismerettel merem mindenkinek ajánlani.

1021

Dohnál Tibor

Dohnál Tibor metszete

olyan kicsi lesz a halál –
örökbe fogadható.

*

Fű nő. Kések születnek.
Vigyázz rám, elhagyott szemű.

Tilos fű

– Lacsezár Elenkovnak

Ikonok, plakátemberek közt
rávillant a szemünk egy nőre.

Tolmács nélkül
egymásra mosolyogtunk.

Gázoltunk tilos fűben,
habzó mezőben.

Aztán a bajok epicentrumát bemértük
a te hazádban, az én hazámban.

Ittunk halottainkért,
elhagyott szemű asszonyunkért,
koraszülött forradalmunkért.

Később a Vitosa oldalán
kövek között, a tilos fűben
két fehér szót találtam,
valami régi esküből valót –
királyok, költők szájából hullhatott ki.

Pajtás, a fele téged illet.
Kiáltsd ki Bulgáriában:

HAZÁMIGLAN, HAZÁDIGLAN.

1973 FEB

ALFÖLD

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPÍRÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dohnál Tibor

ÉLET ÉS IRODALOM

1973 MÁR 17

1021

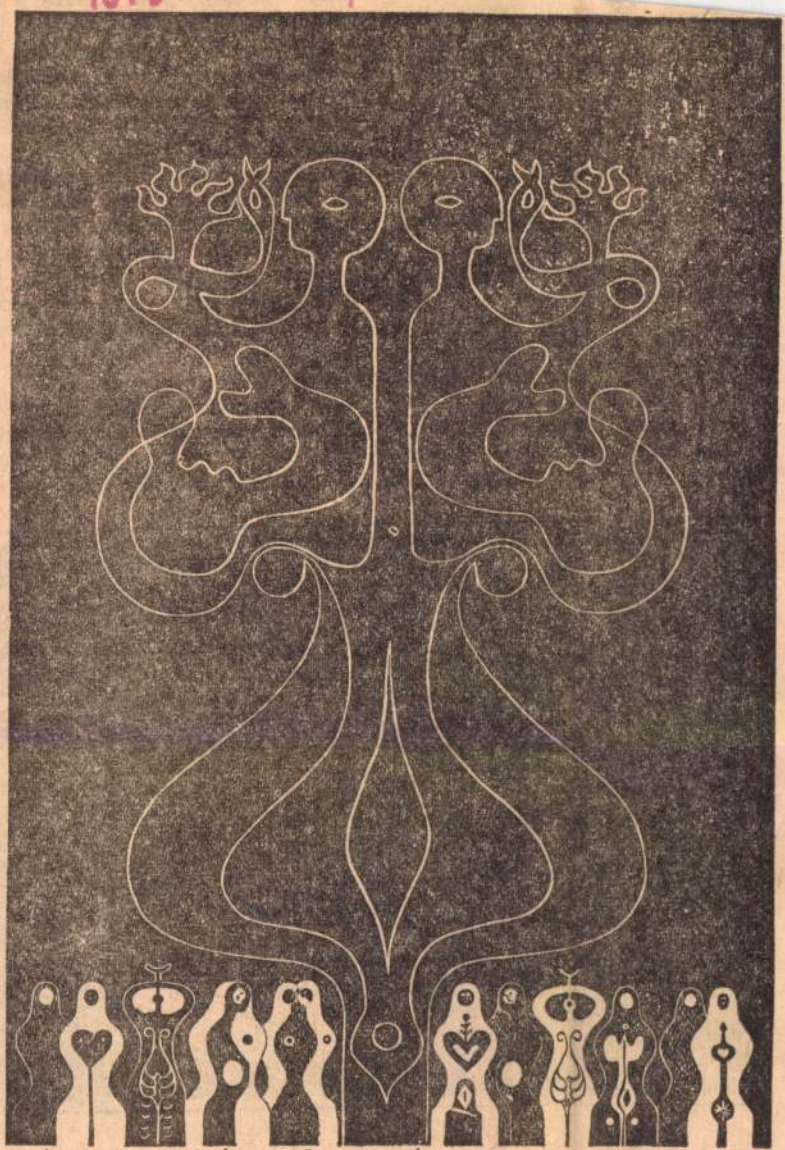

Dohnál Tibor: Életfa

1973. MÁRCIUS 17.

...ből jött ide? — De hiszen
háza, ahol fogadna bennünk
Fürkészem, ahogy finom mos
teríti szét a dokumentumoka
lánya füzetét, melybe a ve
írta. S amit még visszaadtak
mok...

Éreztem: haza kell mer

— 1972. december 18-án est
mand Petert, a francia gazd
delegáció megbízottját kísértem a
Nemzetközi Klub filmvetítésére, de
alig, hogy elsötétedett a terem,
máris megszólaltak a szirénák. Fu-
tottunk persze az óvóhelyre mon-
sieur Peterrel, s a kínai nagykövet-
tel, meg több más diplomatával,
Hanoi hazában minden eshetőségre
készen.

— Há?

— Igen. Há — bólint Dang Van
Mieu. Úgy beszél róla, mint az élő-
ről. Nem mondja, hogy szegény kis-
lányom, se más halottról, hogy a

omli
rém
föld,
sze.
zuha
hogy
tönö
pilla

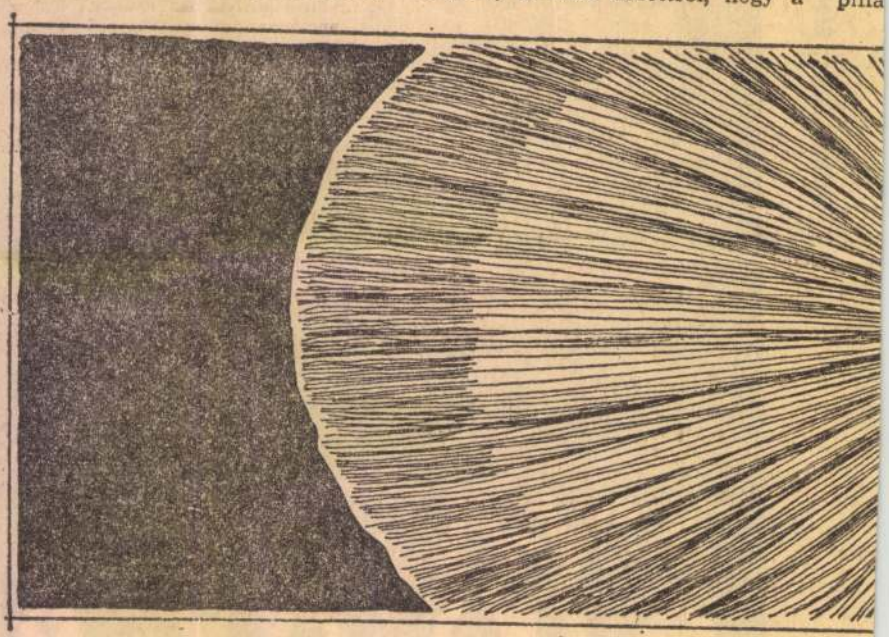

1973 I 22

Dohnál Tibor

1021

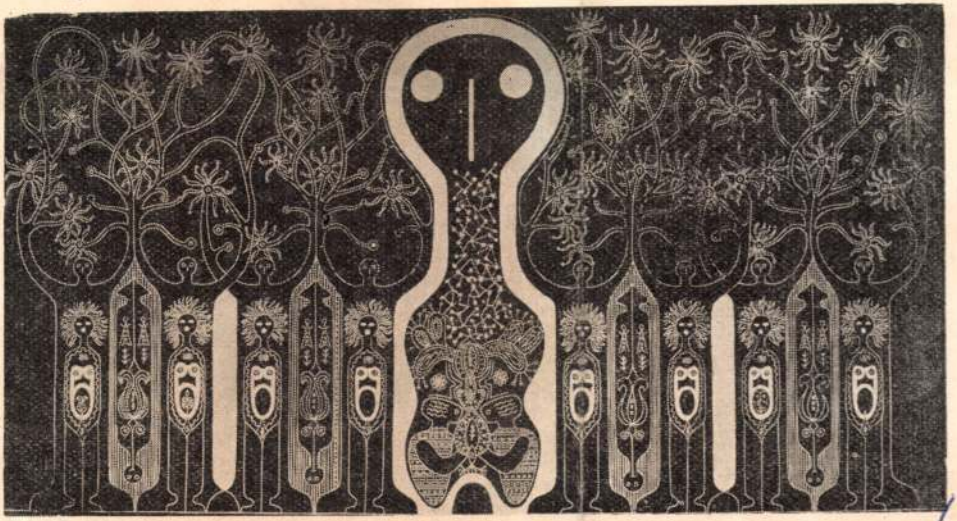

DOHNÁL TIBOR: *BENNSZÜLÖTTEK ÜNNEPLŐBEN*

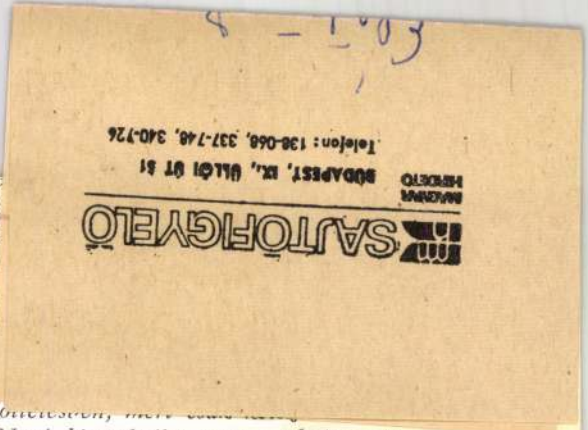

9. *Milyen nyomdában készül? Ronay Frigyes 39. Sima nyomógépen. Kéziszedés, szedőgép.*
10. *A fővárosi lapok a megjelenési dátum után érkeznek, nagyban zavarja a lap terjesztés rencia, a példányszámunk elérte az 5000-r*
11. *Az országos anyag átvétele a fővárosi la anyaga, MKP központi propaganda any rádióvételek alapján London, Moszkva, a gyar Távirati Irodával nem állunk összek ként, szerdán, szombaton jelenünk meg. Napi hírszolgálat nem szükséges és nem is hírjuk anyagilag. A szovjet propaganda anyagot a vörös katonai városparancsnokságtól kapjuk.*
12. *Hiányzik a MKP. központjától a gyorsabb hírszolgálati anyag, a földmunkásságot érdeklő fontosabb rendelkezések tökéletes magyarázata, FM rendeletek világos és magyaros szövegezésben (általában nagy késedelemmel érkeznek a rendeletek), vármegyei hírek teljes hiánya, a járási hírszolgálatot elvtársaink útján helyi megbízottakkal, általunk kiadott kérdőpontok alapján szerkesztett beszámolókkal oldjuk meg.*
13. *A lap színvonalának emelésére szolgálna, ha a Kormányintézkedésekről, az MKP központ közvetlenül értesítene, sőt a készülő rendeletekről is röviden, főleg a földkérdés körüli hibák gyors kiküszöbölésére tett intézkedések ismertetése lenne most a fő cél."*

A pontokba foglalt tények körvonalazzák mindazt, amit a lapról tudnunk kell. A szerkesztőkre vonatkozó feljegyzés alapján kutattuk fel *Kenessey Pétert*. Szombathelyen, a Hollán Ernő utca 6. szám alatt lakott, teljesen egyedül, betegen. Kenessey Péter

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 DEC 31

Népszabadság

Dohnál Tibor

jait szórja. Idáig kísérte őt Ele- lött, s ott, ahol jövendő útjuk ki

1021

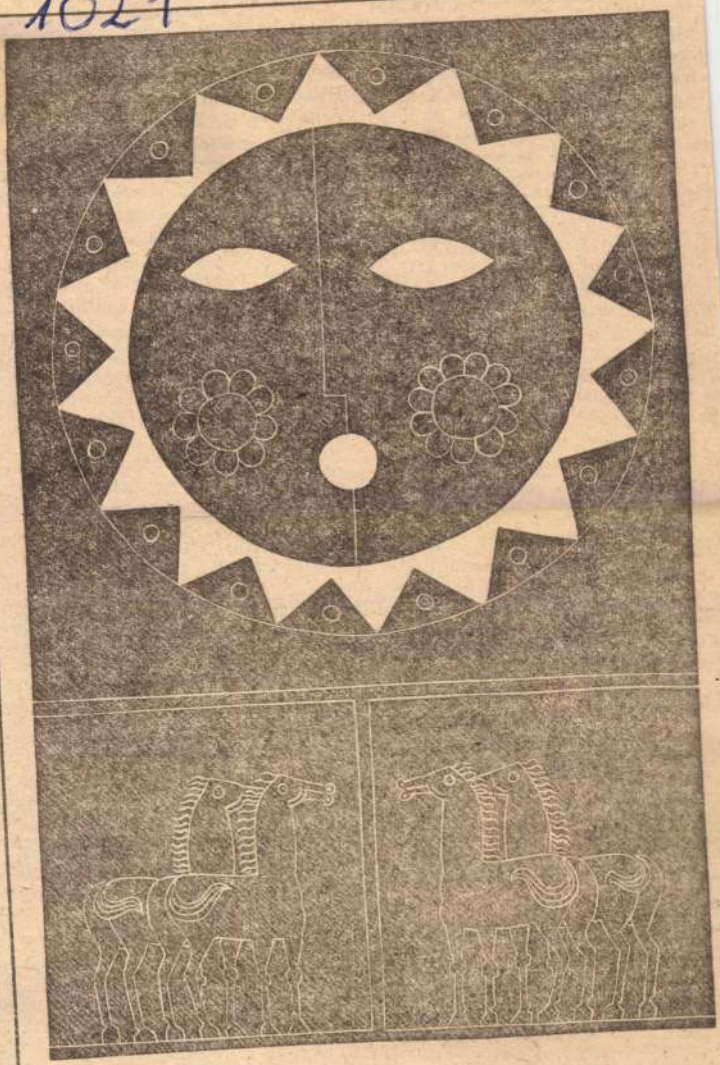

DOHNÁL TIBOR LINÓLEUMMETSZETE

R KÖZ

5bb, mint ahog
abadult a törö
ésőbb *Ivan Va*
hány költemény
rültet, amelyet
k a bolgár pódiu
ázad utolsó évti
lavejkov, a kor
r költője tizenhárom Petőfi-
rset fordított le, 1899-ben pedig
y dal címmel részletes tanul-
ányt publikált Petőfiről. Ez
ár pontos adataival is meglepi
ma embert, de még inkább —
milleg romantikus modorban
zölt — megállapításainak friss
tualitásával: azzal, hogy tük-
zi Petőfi nagyságának teljes fel-
merését: a teljes azonosulást ve-
és mindazzal, amit művészeti-
g és politikailag képvisel...
23-ban külön tanulmánykötet
ott napvilágot a magyar költő-
, de ezt megelőzően, majd utá-
is, időről időre cikkek, tanul-
nyok, méltatások gazdagítot-
a bolgár nyelvű Petőfi-iro-
mat.

A felszabadulás után *Peter*
avinszki — aki az első bolgár
lsereggel részt vett a dunántúli
cokban, majd a bolgár—ma-
r baráti társaság főtitkáraként
ntős szerepet játszott a sume-
Kossuth-múzeum létrehozásá-
s általában a magyar kul-
népszerűsítésében — írt ta-
nányt *Petőfi, a szabadság köl-*
címmel. Egyúttal kiadták
árul *Illyés Gyula* Petőfi-mo-
áfiáját is.

lavejkov és Szlavinszki írása
nne található az említett kö-
n, amely egyébként nem az
lülli kiadvány a mostani ju-
m alkalmából.

rgi Krumov fordításában
ó kötetben jelenik meg az
ol. *Dimo Baljarov* gyerme-
számára készít összeállítást.

Nagy Károly
(Szófia)

a moszkvai Akadémia Kiadó megbízott a világirodalmi sorozatába illő Petőfi-kötet összeállításával, azt tartottam a legfontosabbnak, hogy a fordításhoz sikerüljön megnyernem a legjobb költőket, mert úgy tartottam — és vallom ma is —, hogy a versfordítás elsődlegesen költői alkotás. Különösen érvényes ez olyan sok hangú, az élet teljességére törő költőóriás esetében, mint Petőfi Sándor.

Az időben húszesztendős voltam, s Hidas Antallal együtt nagy lelkesedéssel láttam munkához. Akkor tájt tűnt fel egy tehetséges Heine-fordító, a fiatal, nagyon művelt Vilhelm Levik, aki már önmagától is eljutott Petőfi varázsáig, s örömmel vállalta a fordítói közreműködést. Apám, Kun Béla, egy magyas előszón dolgozott a kiadandó Petőfi-kötethez, ami azonban az ismert események miatt csak a második világháború utáni években láthatott napvilágot. Ezek az esztendők azután bőségben ontották a Petőfi-műveket és keltették fel a további érdeklődést. Ma is — oly sok kiadás után — egy két-három százezres példányszámú Petőfi-kötet napok alatt gazdára talál.

— Hogyan követték egymást az orosz nyelvű Petőfi-kiadványok? Melyek voltak a legfontosabb kötetek?

— *Hely hiányában csupán néhányat sorolhatok fel. Az első igazi Petőfi-kötet — versei és prózai egy részének szerény válogatásával — 1948-ban jelent meg, 20 ezer példányban. Ezt — Anna Kraszova néven — én szerkesz-*

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 DEC 10

Dohnál Tibor

Népszabadság

1021

DOHNÁL TIBOR RAJZA

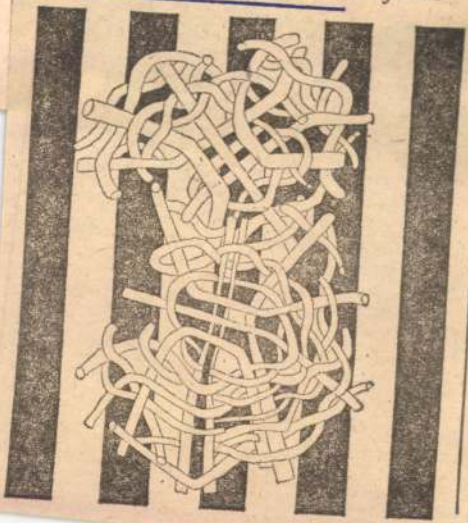

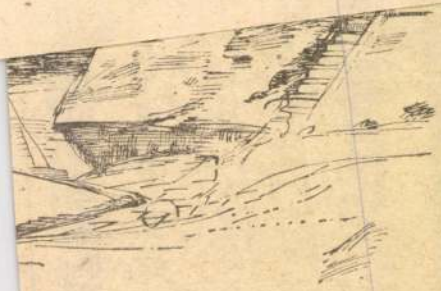

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 DEC 30

ÉLET ÉS IRODALOM

Dohnál Tibor

tyák világa korbe...
fölemelkedik újra, pislákol; meggyújtják, ha ki-kialszik.

Eközben a menyasszony eltűnik az egyik szobában. Leveti a hosszú fehér menyasszonyi csipkeru-

Dohnál Tibor metszete

az árvaságát panaszló Halál színpadi képe félreérthetetlen közlés. Ez a nagyon finom költő kaján költő is. Szereti a pillanatok függönyeit akkor félrehúzni, amikor a szenvedő világ éppen az orrát fujja. Kedveli a torzat is. Tükörcseréppel arcunkba villantja a szép minta fonákját is.

Raffinált költő — jellemezte őt nagy szeretettel Ady.

Ismételjük meg nagy szeretettel Ady jelzőjét: raffinált, ravasz ellenpontozással építi dallamait. Darabjait is.

4

Már nem a saját színpadomon, hanem a hajdani Belvárosi Színházban láttam a *Patika* előadását, Gellért Lajossal és Simonyi Máriával.

Bevallom, éppen az első felvonás tetszett kevésbé (igazában nem is tetszett eléggé), az a felvonás, amelyikről most elragadtatva írnak a kaposvári *Patika* kritikusai. Olyasmit sejtetnek, mintha Szép Ernő, a városi sóhajok és éjszakák költője az Otthon és a Fészek törzsvendége, többet tudna a holt magyar vidékről, mint akár Móricz Zsigmond. Az *Úri muri* mellé állítják a *Patikát*. Majdnem kimondják: Szép Ernő ott kezdi, ahol Móricz befejezi.

Nem ilyennek láttam, nem így ismerem Szép Ernő Patikáját.

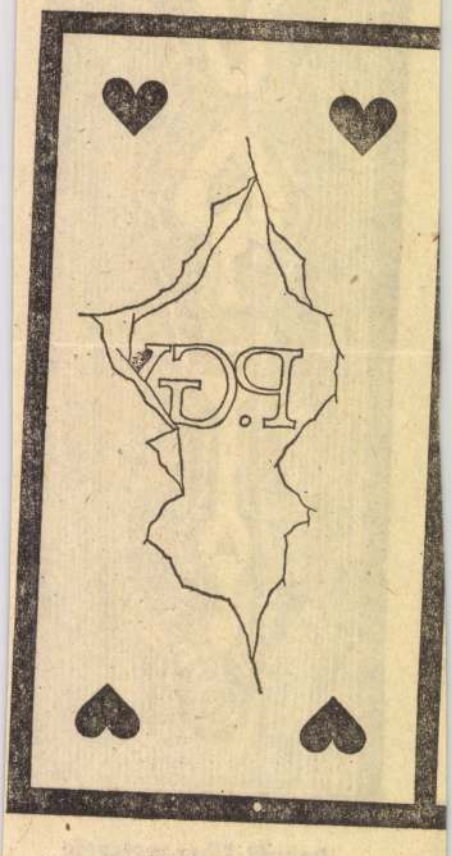

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Dohnál Tibor

1972 NOV 1 3

1021

Grafik von Tibor Dohnál

avolkes, der Einfluß des
ei-Kreises, der sozialis-
nen Studentenbewegun-
seine Lektüre, die Ein-
ke der proletarischen
ebung in Angyalföld,
r „in der Hölle des
s und Eisendröhnens"
einem Bruder, bei dem
arbeiter gewohnt hat,
überwältigende Anblick
Revolutionäre — oder
r sie nannte —, der
ernen Drachentöter und
träger" ... Und so steht
ld am Theißufer im 22.
nent der Csepeler
arbeiter, in den Händen
unglaublich schweres
ltmodisches Infanterie-

Kopf und Inspirator. In seiner Reisebeschreibung „Rußland" stellt er das den Sozialismus aufbauende Land dar, verleiht seiner Sympathie Ausdruck, grübelt und sinnt über die Probleme seiner Zeit in Tagebüchern und Essays nach. Er deckt die Konflikte der Treue zum Volk auf und erweckt das Pflichtbewußtsein moralischen Gebots. Im zweiten Weltkrieg, zur Zeit der größten Bedrohung durch den an Raum gewinnenden Faschismus, bereitet er das Volk, die Nation — mit seiner Verzweiflung ringend — mit seinen Werken zwar

ständnis
provoziert
Illyés' Wer
den der S
det nicht n
ken Wider
Ungarns
sowohl ir
Ausland a
europa ein
geachtete
sönlichkeit
den wenig

rer Zeit", wie ein französischer Kritiker meinte „die sich den Geist des Jahrhunderts im vollkommensten Sinne des Wortes anzueignen vermochten."

Die frühe Landschaft m
kahl, wesenlos und ohn
bevölkert sich. Landneh
wird laut vom Ruf der
Aus dem Vergangnen d
Ein Trecker rumpelt au

Dohnál Tibor, grafikus

Metrek: kép.

Dohnál Tibor: linóleum metrete

M. S.

Népszabadság, Bp. 1973. ápr. 8.

Dobrócki Tibor

Az almafa, linómetszet
45 x 42

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1977.

Dohnál Tibor

"Életfa" c. művét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. márc. 17.
XVII. évf. 11. sz. 4. lap.

Dohnál Tibor, grafikus

Metnek:

Kepr

Dohnál Tibor: linóleum metszete

7.8.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 21.

Dohnál Tibor, grafikus

Mellett:

Rep.

Dohnál Tibor: linóleummetszete

M.8.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 28.

Doknál Tibor, grafikus

Metszet:

Repr.

Doknál Tibor: linóleummetszete

M. 6.

Népszabadság, Bp. 1972. nov. 19.

Dohnál Tibor, grafikus

Rajz: Rep.

Dohnál Tibor: rajza M. S.

Népszabadság, Bp. 1972. dec. 10.

Dohnál Tibor, grafikus

Rajz: Repa

Dohnál Tibor: Folklór

M.9.

Népszabadság, Bp. 1972. dec. 17.

Dohnál Tibor, grafikus

Mehet: Repr

Dohnál Tibor: linóleummetszete 14.

Népszabadság, Bp. 1972. dec. 31.

Dohnál Tibor

fiatal festőművész alkotásaiból kiállitás
nyilt a Mücsarnokban.

Magyar Hirlap 1969.2.évf.261

Dohnál Tibor

"Őseink jelei" cimmel három részből álló formát ábrázoló müvét bemitatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973 szept. 22.
XVII. évf. 38. sz. 15. lap.

Dohnál Tibor

Metszetének reprodukcióját bemutatja a lap.
Cime nincs.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juni. 23.
XVII. évf. 25. sz. 16. lap.

Dohnál Tibor

"Rózsák" c. müvét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. ápr. 28.
XVII. évf. 17. sz. 2. lap.

Dohnál Tibor

Három részből álló művét -Motivumok cimmel-
bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. ápr. 14.
XVII. évf. 15. sz. 2. lap.

Dohnál Tibor

"Testvérek" c. művét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. május 12.
XVII. évf. 19. sz. 5. lap

Dohnál Tibor

"Asszonyok" c.müvét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. május 5.
XVII. évf. 18. sz. 14. lap.

Dohnál:

Egy-két ismerős és kevésbé jelentős hépet küldött a
márcíusban nyitt Megyei Pedagógus Tárlatra.

Salamon Sándor: Jegyzetek tárlatokról - gyűrből

Rajztanítás 1969/4-5 56. old

Dahnál Tibor

Melszeke

Alföld 1973/2 38 old.

Dohnál Tibor

Mélység

Alföld 1973/2 17old.

Dokucál Tibor:

Bánfalvai utca

Rajztanítás 1969/6 26 old

Dohnál Tibor

kiforott művészegyenység, meghívása emeli a telep rangját. A Fiatalok Stúdiójának tagja. Sokat reprodukált „Vadász ikon" grafikáját, ezzel rokonszemléletű, népi faragványokra emlékeztető „keretű" Böszörményi ünnep" festményét láttuk itt, amely a hodmezővásárhelyiekkel, elsősorban Németh József festményei szellemével rokon, anélkül, hogy utánérzés lenne

Sz. Kürti Katalin: A Haydúsági Nemzetközi Művésztelep kiállításai

Alföld 1972/10 90 old

Dohnál Tibor

„Vásárfia" c. rajza
a S. oldalon

Népszava 1972 augusztus 27

Dobnai Tibor

Grafikái szerepelnek a
győri Xantus János Múzeumban
rendezett Kisalföldi Tárlaton

Népújság 1972 október 1
9. old.

Dohnal Tibor

Grafikának és festményeinek
Ziállítása a Győri Múcsarnokban
nyílt meg

Népszava 1972 október 1
9-old.

Dohnal Tibor

metszete a 7. oldalon

Nápsava 1972 oktober 28

Dohnál Tibor

Metrzete a 7. oldalon

Nagyrava 1972 október 28

Dohnál Tibor

Patay Éva és Gicsy János munkái a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskolán láthatók.

Magyar Ifjúlap 1973/81 12 old.

Dohnál Tibor

A Győrött élő és alkotó festőművész alkotásaiból a Rába parti város műcsarnokában nyílt kiállítás vasárnap. A művész a Szigetközben, Erdélyben, Párizsban, Itáliában szerzett élményeit formálja meg grafikáiban, linómetszeteiben, olajfestményeiben.

Magyar Ifirlap 1972/259 Sold.

Dalnál Tibor

Jún. 4-én megnyílt Debrecenben a Képzőművészeti Galéria, ahol a művész alkotása látható.

Hajdúböszörmény, Napló, 1944. jún. 5.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 JUN 8

Népszava

Dohnál Tibor

1021

Dohnál Tibor: Népi motívum

Pe

Húsz rajz, húsz élmény. A M
kácsy- és Kossuth-díjas kiváló r
vész Rippl-Rónainak volt tanít
nya, miként a mestere — Munkác
nak. A tanítványok lángelmél
kapták a döntő eligazításokat, e
lehettek szabadon kifejlődött, ere
ti, nagy művészek. A kaposvári Ró
ma-villában felserdült Martynnak
azt véste emlékezetébe Rippl-Rónai:
„olyat fess, ami nehéz. Az elsurranó
dolgokat, futó felleget, a szabad
szemmel észrevehetetlen légáramlást,
mert ha erre mersz vállalkozni,
fogsz, és csakis akkor fogsz akár há-
rom vonallal életet előhívni a papí-
ron."

Martyn megtanulta a legfontosab-
bat és élete munkájával a tökélyig
fejlesztette: az éles megfigyelést és
a hajszálpontos rajzot. Tudja jól, s
művészetével igazolja, hogy a vonal
biztonsága a legnélkülözhetetlenebb,
még ha a színek és a fények elmos-
sák is a határokat, mert csakis így
ragyog a szín és a fény, csak így él a mű.

Martyn Petőfi *Apostolához* évekkel
ezelőtt már készített nyolc színes
rajzot. A Képzőművészeti Alap ki-
adójának gondozásában megjelent új
albumában is öt rajz sűrített, még el-
mélyültebb fogalmazásban az Apos-
tol-élményről számol be. Ugyancsak
hosszabb elbeszélő költemény eszmei
tartalmát tömöríti képpé a *János vi-
téz, a Salgó, a Bolond Istók olvasá-
sa közben* c. kompozíciók. A kisebb
versek *(Befordultam a konyhára,
Csokonai, A tintásüveg, Arany Laci-
nak* stb.) rajzi változatai nem egy-
szerű illusztrációk, hanem vizuális
újraköltése a verseknek.

sejtette. Ezt teszi Petőfi-portréival
is. Az egyik profilban ábrázolja a
költőt, írás közben, egy másik a csa-
tatéren. Ez a Petőfi-portré: apoteó-
zis. Petőfi arcmása itt mosolytalanul,
megigazultan néz velünk szembe,
mintegy példaképként.

MINILE

A német zenében feltűnő magyar
motívumokra *Schünemann G.* hívta
fel a figyelmet az *Ungarische Moti-
ve in der deutschen Musik* c. cikké-
ben (1924).

Branle: egy francia elnevezésű
csoporttánc, amely a XVI. század óta
az úgynevezett Basse dance záróré-
széből alakult ki. Sokféle formában
terjedt tovább, nem volt meghatáro-
zott tempója. Az 1600-as évek után
udvari tánc lett, a XVII. században
általában csak a művészi zenében
ismerték (mint népzenét, népi tánco
csak elvétve).

Kolomejka: keleti tánctípus, gyors
páros ütemű 2/4-es tánc, a kárpát
rutének népi tánca. Kétsoros képlete
gyakran válik négysorossá. A ma-
gyar népzene is átvette. Általános
szótagszáma 14 (egy sorban), ritkán
15, de gyakran kevesebb: 11—12.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1973 JAN 23

Tibor Dohnál

1021

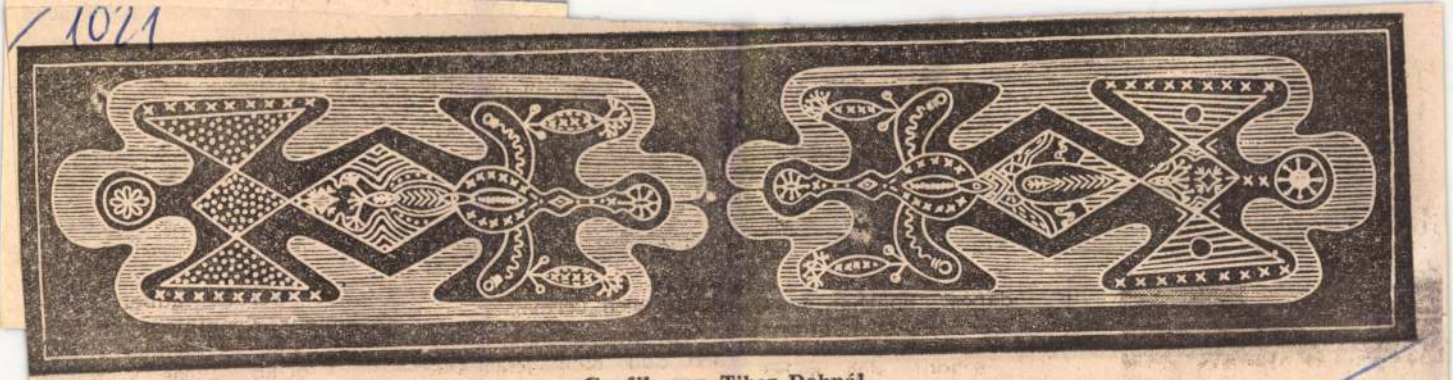

Grafik von Tibor Dohnál

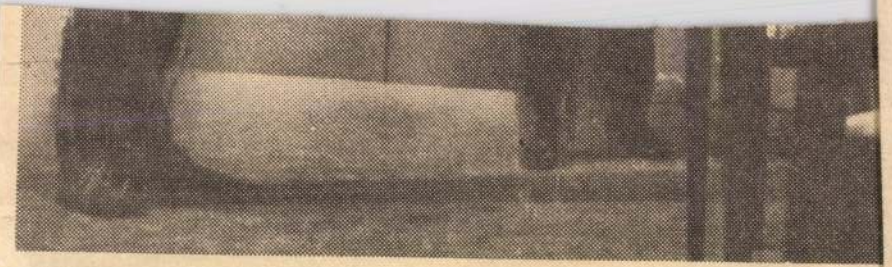

István Egri (m.) als Regisseur

Die gemütlich plaudernden Gäste an den zahllosen

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 APR 16

Budapester Rundschau
Tibor Dohnal

1021

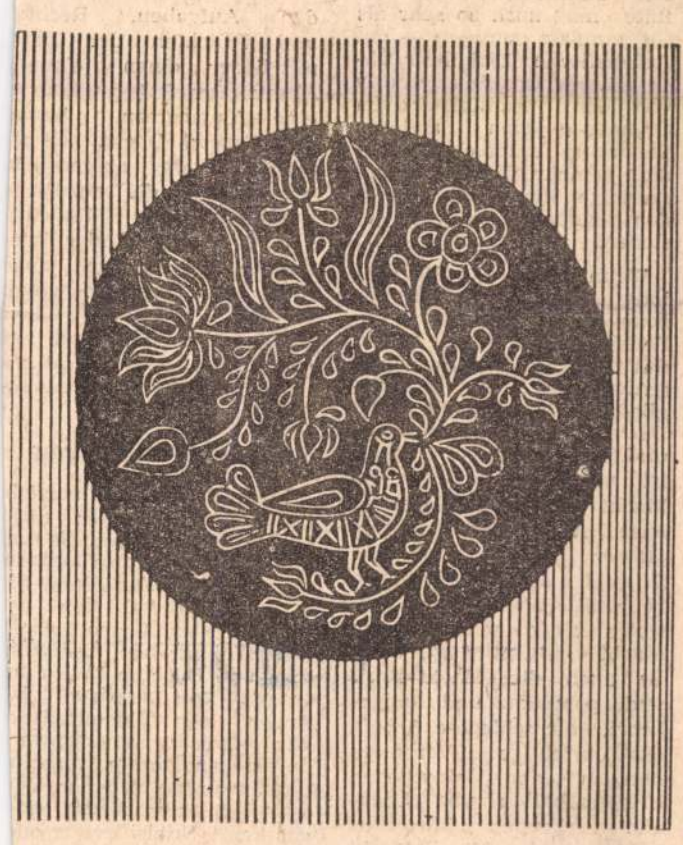

Grafik von Tibor Dohnál

erster Linie d
Kollegen gr
neine Kollege
nsehen oder
in der Red
tätig sind, ju
szeitungen. W
er ihre Erfahr
g anders gearte
sen einander
n Kritik oder
ir haben auch ..... wir lernten
hichte der Lettern, die Zeitungen
ten, die Presse der Zwischenkriegs-
nen. Cicero ist nicht nur der Rhetor
ner, nach ihm bezeichnet man eine
nische Einheit, wir wissen, daß man

nach dem neuen Rätegesetz die Komitatsräte von den Gemeinde- und Stadträten und der Hauptstädtische Rat von den Bezirksräten konstituiert wird, erfährt die Demokratie in zweierlei Beziehungen eine Stärkung. Vor allem wird der Faktor Unbekanntheit eingeschränkt. Die von der Bevölkerung gewählten örtlichen Räte nominieren und wählen in ihrer Mehrheit aus den eigenen Reihen ihre Delegierten in die Komitatsräte. Das Gesetz besagt, bei der Nominierung müsse darauf geachtet werden, daß die überwiegende Mehrheit der hauptstädtischen und Komitatsratsmitglieder aus den Reihen der örtlichen Ratsmitglieder komme.

ache

Bei der Beurteilung der Demokratie unserer Räte ist es keineswegs nebensächlich, daß fast 70 000 Werktätige auch unmittelbar bei der Entscheidung und Erledigung der örtlichen staatlichen Angelegenheiten mitwirken. Nicht weniger bedeutend ist ferner die Tatsache, daß sämtliche wichtige Fragen in demokratischer Diskussion aufgrund des Mehrheitsprinzips entschieden werden. Immerhin ist die oberste Gewähr der Demokratie der Räte, daß sie die staatlichen Organe der Arbeiter- und Bauernmacht sind, die ihre Entschlüsse und Entscheidungen im Interesse zum Wohl des werktätigen Volkes treffen. Der Klassencharakter der Räte mag noch so sehr als Gemeinplatz anmuten — das sozialistische Ziel ihrer Tätigkeit, das, was sie qualitativ von den administrativen Organen jeden anderen Staatstyps unterscheidet — die demokratischen Wesenszüge ihrer Arbeit werden dennoch dadurch gesichert.

Wenn es um die Beurteilung der Aufgaben der Räte geht, kommen oft die Persönlichkeit, die Arbeit, das Ansehen und die Verantwortung der Ratsmitglieder zur Sprache. Die Demokratie mag noch so umfassend sein, die Macht ist nie unpersönlich. Die Macht wird von Menschen ausgeübt und wird von den Massen gerade durch das Beispiel dieser Menschen beurteilt. Wenn die Vertreter einer sozialistischen Macht gut arbeiten, dann ist auch die Macht stark und populär und umgekehrt, die schlechte Arbeit, das unrichtige Verhalten der in den staatlichen Körperschaften und Organen wirkenden Menschen kann auch die Macht schwächen und um ihr Ansehen bringen.

Die Macht ist also nich
unpersönlich, aber auc
nicht an Personen un
schon gar nicht an ein
einzige Person gebunde
Deshalb muß jeder, de
in irgendeiner Form Mach
in der Hand hat, sich de
sen bewußt sein, daß di
Macht eine Mission un
kein Erbgut auf alle Zeite
ist. Die Macht gehört vo
allem der Klasse, de
werktätigen Volk, der m
der Macht ausgestattet
Mensch ist lediglich de
Beauftragte, der Angestell
te oder, wenn man so wil
der Vertreter und beschei
dene Diener des Volke
deshalb dürfen die Inte
essen der Macht ur
der Personen niemals mi
einander verwechselt we
den.

Das Rätegesetz widme
den Aufgaben, Rechte
und Pflichten der Rats
mitglieder einen eigene
Absatz. Das Ratsmitglied i
eine Amtsperson, besag
das Gesetz. Damit soll of
fenbar auch ausgedrück
werden, daß die staatlich
Tätigkeit eines Ratsmit
gliedes nicht auf der Rats
sitzung beginnt und auch
nicht dort aufhört. Wenn
er im Interesse seine
Wähler handelt, muß e
sich immer und überall al
örtlicher Vertreter des so

Kein leichter Auftrag

Doch seien wir aufrich
tig, auch so ist es nich
leicht, ein Ratsmitglied z
sein. Es ist nicht so einfach
noch nach der Erfüllung de
täglichen Pflicht sich de
Sorgen der Gemeinschaf
des Wohnkreises anzuneh
men und sich in ihrem In
teresse zu betätigen. D
Arbeit der Ratsmitgliede
wird oft dadurch erschwer
daß sie an ihrem Arbeit
platz trotz gesetzlicher Vo
schriften nur kaum od
gar keine Erleichterung od
Hilfe bekommen. Denno
gibt es Zehntausende, d
diese verantwortungsvol

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 IIII 4

élétünk
Dohnál Tibor

1021

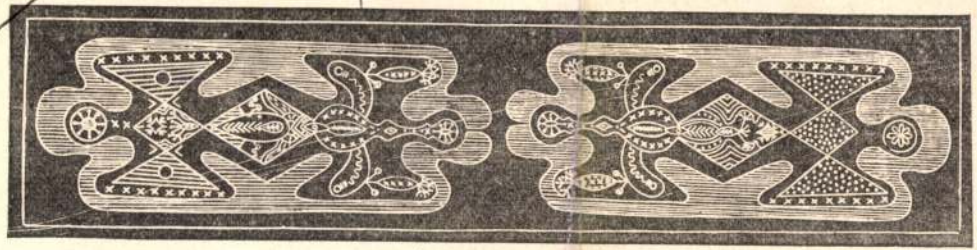

DOHNÁL TIBOR: *METSZET*

Igen hálásak volnánk mindketten, ha rea
kérdésre vonatkozólag pár őszinte sorral

Szombathely 1933. május 28.
Szent Imre u. 5.

Mélyen tisztelt Főszerkesztő Uram,
mellékelve küldöm Weöres Sándornak
csengő" c. verses kötetéről – amely kará
meg – szóló kritikáját a Nyugat számára
Volna-e lehetőség – és kb. mikorra – C
adására??
Egyuttal boldogujesztendőt (sic!), bort, buzát békességet és sok jó egészséget kívánva vagyok – mint mindig – nagyságos tisztelettel *Pavel Ágoston*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1974 JUL
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD
Debrecen

Dohnál Tibor

1021

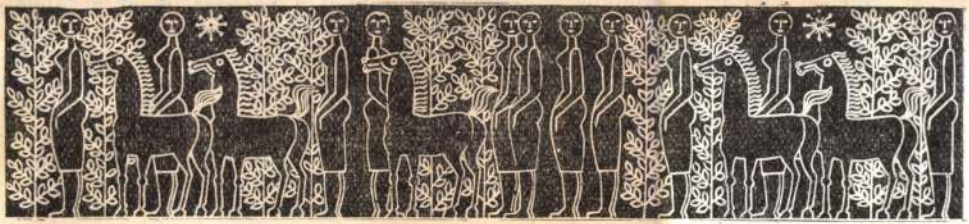

7

Dohnál Tibor metszete

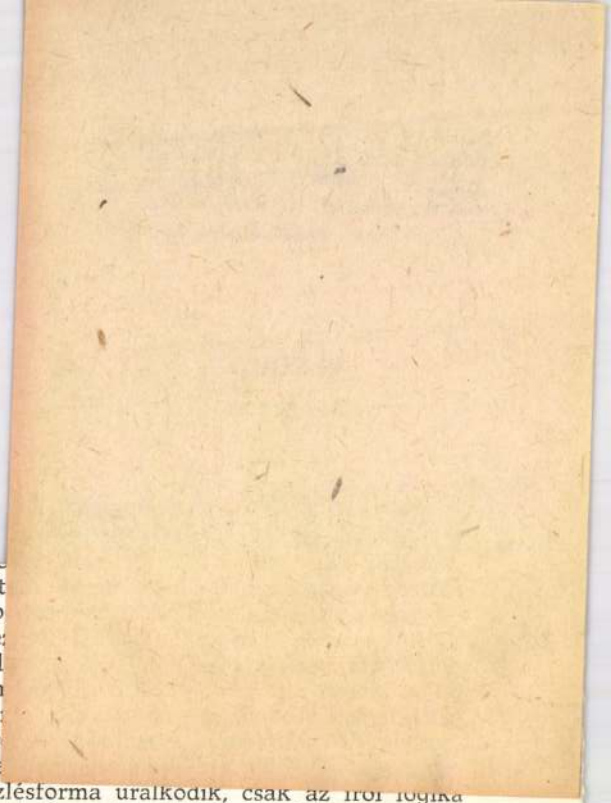

az öregedés biztos jeleit titokban rettegve kut
aztán minden „akciójának" tartalmát: a hip
sét, a temetési szertartás ironikus átértelme
diadalmas zokogása . . .") stb. Csakhogy az ál
zonyosságot, a tényleges öregedés már megn
lálja a főhőst. Az eredeti szerep leleplező hu
kedéssé, tudatosan vállalt iróniából megkeser
don az öregúr jellemzőjévé minősül át. Az e
tán asszociációs, mondhatni anekdotikus közlésforma uralkodik, csak az író logika
szervezi úgy az eseményeket, hogy e fenyegető állapot közeledtével a főhős most már
komikus vehemenciával kezdjen hozzá a megszokottság (az öregedés) rémét idéző
lelki és tárgyi rekvizítumok rombolásához. Szinte tájékozódást vesztve fordítja fonák-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 338-018, 337-748, 340-726
1974 JUL

ALFÖLD
Debrecen

Dohnál Tibor

1021

14

Dohnál Tibor metszete

tuk metafizikáját viszont az hitelesíti, hogy ezek a
aeternitas ítélhetők meg – s ezáltal már bármely k
normákat, hitet és morált kölcsönözhet az időből ki
dának abszolút közegben kell hatnia. A parabolare
természetű példa többlete, hogy nem tételességre,
azonban akkor követi el a döntő hibát, amikor min
Ám, mivel a fordulatos kalandtechnika kizárja itt a
válnak a regény epikus szövetéből a modernizáló-a
vi utalások. Ez az oka annak is, hogy a regény végül nem vállalja sem a
regények korfestését, sem a parabola tételes gondolatiságát: karcsúbb a történelmi
regénynél, a parabolánál meg szélesebb sodrású. A két lehetőségből egy harmadik
marad meg, a mindig lehetséges történelmi kihívás és a legemberibb válasz újbóli fel-
mutatása és tisztelgő továbbadása.
A történelmi alulnézet mindig sok kockázatot rejt magában. Ez a látószög nem támaszt-

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-688, 337-748, 340-726

1974 MÁJ 9

Dohnál Tibor

Hajdúbihari Napló

1021

DOHNÁL TIBOR:

Kettőzött forma

VASKOHASZATI TERMEKE

Címünk: Budapest VI., Lehel u.
Levélcím: 1902 Budapest, Pf.: 30
Telefon: 205-430, 205-480. Telex:

0 000 km-
motor el-

S—100-as
ladó. Ér-
után. Há-
III. 1.

ant eladó.

ÁG

gyasszony
ros szen-
családta-
vegy em-
goldható.
116 306"
be.

p bútor
Arany

önyvszek-
keresek.
a 45—47.

s varia
Hatvani
. 1.

ényelmes
esnek el-
4. IV. 13.

gyszemé-
arnitúra,
nié, hár-
tós szek-

9 hónapos csikos nőstény boxer eladó. Kun u. 1. Mikepércsi útból nyílik.

GÉP ÉS SZERSZÁM

Hegesztőtrafó, festékszóró, vízszivattyú villanymotorral, villanymotorok, írógép, szalagfűrész, kompresszorok, villanyvarrógép, tv, rádió eladók. Műszaki cikket veszek. Arany János u. 13.

Jó állapotban levő Singer varrógép eladó. Megtekinthető bármikor. Töhötöm u. 20.

1 db új állapotban levő gyalupad eladó. Lovász u. 35., Boldogkert.

DERECSKEI
FA-, FÉM- ÉS ÉPÍTŐ-
IPARI
SZÖVETKEZET
ASCOTA 170
típusú könyvelőgépet
megvételre keres.
Derecske,
Tanácsköztársaság
u. 9. sz.

EGYÉB

Parkettacsiszolást, lakozást, garanciával vállal

Dallamk
adó, délut
u. 9. I. 3.

Mély gy
lapotban e
42. 1-es
más.

Eladó va
kaptármérl
u. 64.

Eladó va
nagykapu,
W, 220 W h
kompresszo
rógép, ké
Pesti u. 67

Keszthely
szoba, kettő
mélyre kiad
villanybojler
nálat. Telef

Eladó bet
rendelésre
ben, rövid
szítek. Csap

Eladó
fürdőkád, he
ból álló kon
lon, gyermek
na. Péterfia

Óriáskrizan
napjára, K
különleges
díjmentes
Salgótarján,

Parkettcsisz
zást, parkett
ciával vállal
98. Telefon:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 JUL 26

Népszava

Dohnál Tibor

1021

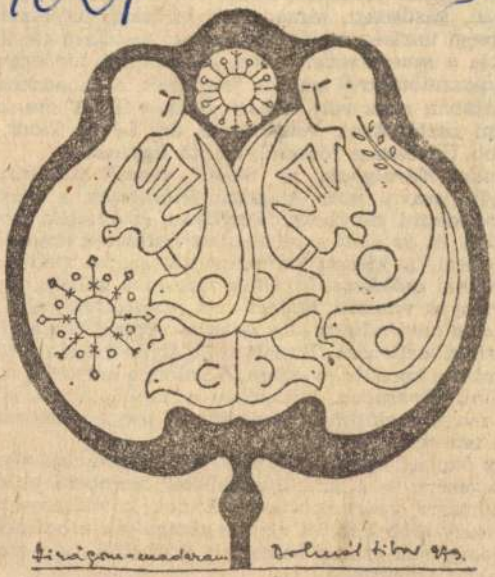

Dohnál Tibor: Népi motívum

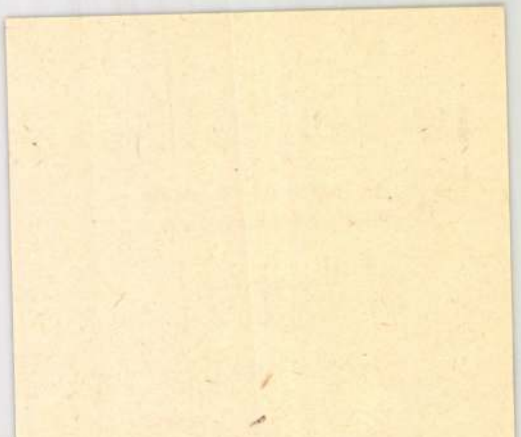

nácsána
tartó v
politika
rendőrs
jesztette
ségi tap
munkáj
védelmi
Legfőbb
Bud

megnyitó szava után alaposan elemezték a megye munkavédelmi helyzetét. Pozitívan értékelték, hogy az utóbbi öt év alatt a bejelentett balesetek száma 21 százalékkal, a kiesett munkanapok száma pedig 17 százalékkal *csökkent*. Bírálták viszont a vállalatok és intézmények vezetőit, amiért *nem fordítottak kellő figyelmet a csonkulásos és a halállal végződő balesetek okainak elhárítására*. Emiatt több ilyen tragédia történt, mint a korábbi években. Romlott a helyzet a megye *könnyűiparában*, különösen a papíriparban, ahol az öt évvel ezelőttihez viszonyítva, megnégyszereződött a balesetek száma.

Az okokat egyebek között az óvórendszabályok megszegésére és a szabálysértőkkel szembeni elnéző magatartásra vezették vissza. Ennek következménye az is, hogy *több helyütt nem is vizsgálják a baleseteket*. Pedig csak azok a balesetek előzhetők meg, amelyek okait ismerik.

Többen kapcsolódtak az előterjesztésnek ahhoz a megállapításához, hogy még mindig sok *a balesetek*

Dohnál Tibor

A megyei felszabadulási pályázat díjnyertes műveiből

Kisalföld, 1974. dec. 27.

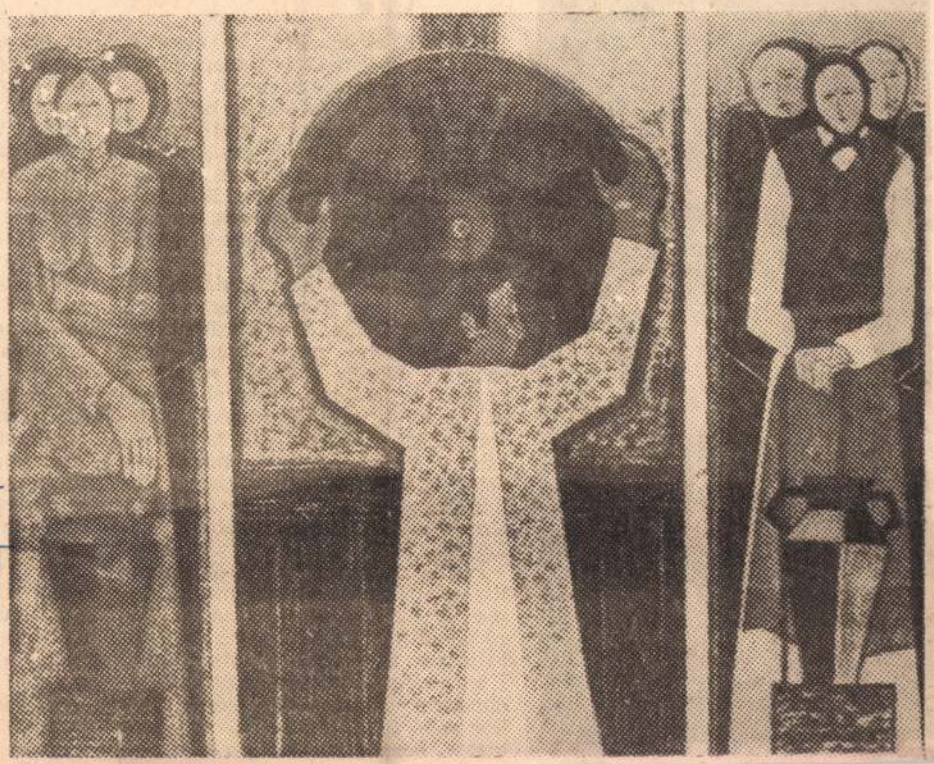

Dohnál Tibor:

Triptichon

A gyermek a szívével o

Erich Kästner írta le egyszer, hogy: „A gyermekek másképpen olvasnak, a gyermekek még a szívükkel olvasnak...” Való igaz, hogy a 8—10—12—14 évesek csodálatosan el tudnak merülni olvasmányukba, hogy számukra a könyv és a valóság még nem válik ketté. Min múlik mégis, hogy a gyermek olvasóvá válik-e, s, hogy egész életében elkíséri-e a könyv?

A kisgyermek első irodalmi élménye a mese, itt ismer és érez rá először nyelvünk ízes fordulataira. Meséből soha nem mondhatunk számára eleget, a mesék megmozgatják fantáziáját, hőseivel azonosul, belőlük tanulja megkülönböztetni a jót a rossztól, Ne fukarkodjunk hát az időnkkel, mondjunk sok-sok mesét, s legyen kisgyermekünk későbbi saját könyvtárának alapja néhány legkedvesebb mesekönyve.

Amikor gyermekünk iskolássá válik sok nehézséggel kell megküzdenie az olvasás elsajátításáért. Törődjünk hát azzal, hogy sikeresen túljusson az olvasás megtanulásán. Ha e téren felhalmozódnak kudarcélményei, sajnos még később, amikor már folyékonyan olvas, sem biztos, hogy megszereti a könyvet,

az olvasóvá válásban, mert a t
nulók nem spontán örömmel olva
sák a könyvet, hiszen arra kell f
gyelniük, vajon mit kérdez vissz
tőlük a tanár. Ez az olvasás munka
jelent számukra, mert ha tetszi
ha nem, olvasónaplót is kell írniu
Az általános iskola elvégzése töré
jelent a könyvvel való kapcsola
ban. Könyvtárosok tanúsítják, hog
14—15 éves korban veszítik el a leg
több, addig rendszeres könyvtárlá
togató diákolvasójukat. Ha azonba
tudjuk, és figyelembe vesszük, hog
ebben a korban kerül gyermekün
egy új közösségbe, s nagy erőpró
ba számára, hogy abba sikerese
beilleszkedjék, akkor nem válun
türelmetlenné. Nehéz évek ezek
kamaszkor kezdetén önmagával i
türelmetlen serdülő számára, mer
rendkívül erős vágy él benne a ba
rátok megtalálása, a közösség irán
Ez úgy elfoglalja, hogy
míg elr
visszatal
egyszerű
nek-kine
csend ór
nyosság
nek, mi
leges dol
ségeket

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUL 28

Népszabadság

Dohnál Tibor

lepényt —:
ihat a Takács-féle Pákozdi Savanyúból;
hiszen nem a zár lesz a lényeg, hanem
a bor.

1021

DOHNÁL TIBOR RAJZA

hogy a hagyományok biztonságában, ... alakult rendjében jól érzik magukat az emberek, függetlenül attól, ki mennyire hisz eredeti jelentésében. A szertartásos ismétlődésekben az örökkévalósággal kacérkodnak. Így volt, s így lesz továbbra is. Fontos az ügy, az összetartás, a közös szokás nemzedékeken keresztül. A személyeiben változó, mégis halhatatlan közösség. Másrészt az is tanulságul szolgált, hogy megfigyelhettük a hagyományok korszerűsödését még itt is.

HÁMOS GYÖRGY:

AZ ÖREGAS

A színész halála másféle halál, mint bármilyen nevezetes emberé: költőé, tudósé vagy államférfié. Emezeknél megrendülünk, nyugtalanságot érzünk,

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Dohnal Tibor

1914 MÁR 17

Népszava

1021

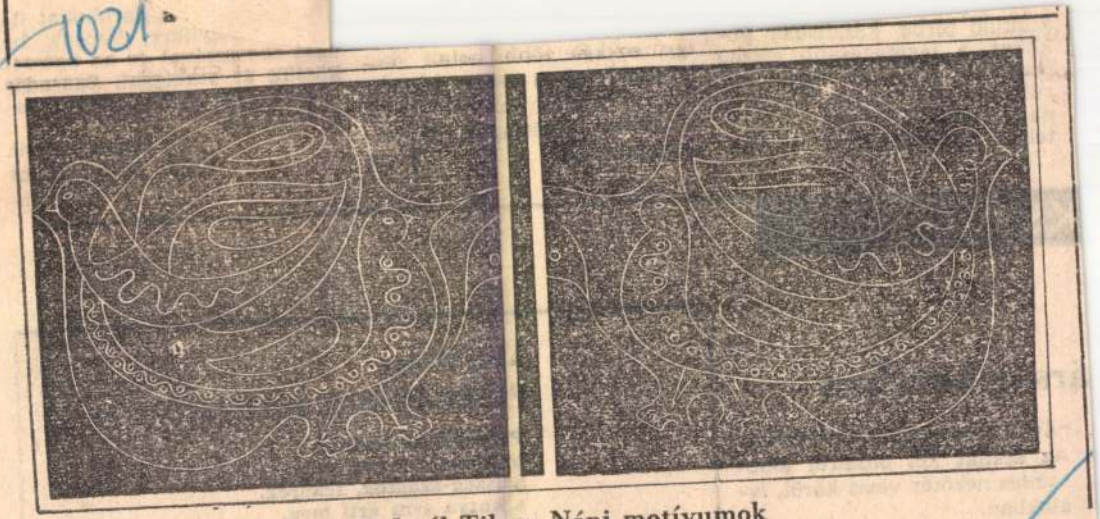

Dohnál Tibor: Népi motívumok

szűkülő térbe készítsünk fiókokat, a legmagasabb részbe pedig az akasztós ruhák kerülhetnek. A legalsó fiók elég nagy méretű, mivel a lépcső teljes szélességében — 90— így sokkal több holmi helyezhető el a mély részekben. A legnagyobb ajtó belső oldalára tükörlapot is felszerelhetünk.

á. m.

KSÁROK

...árság korában

...nával. Ez a viadalok színhelye. Az arénát két oldalról többszintes nézőtér veszi körül, ívalakban.

A Rómában álló, hatalmas amphitheátrum: a Colosseum

Kiss Dénes

PISZE-PÖSZE HADARÓ

Pisze-pösze hadaró,
bukfenceket vet a szó.
Sziszeg-szuszog, tekereg,
a kutya sem érti meg.
Azaz mégis, a kutya
érti tán, mert ugatja.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ 11

Népszava

Dohnál Tibor

az emberek életkorát, test...
lása folyvást tart, mert élteti a sze- idefuzi, rendületlenül...

1021

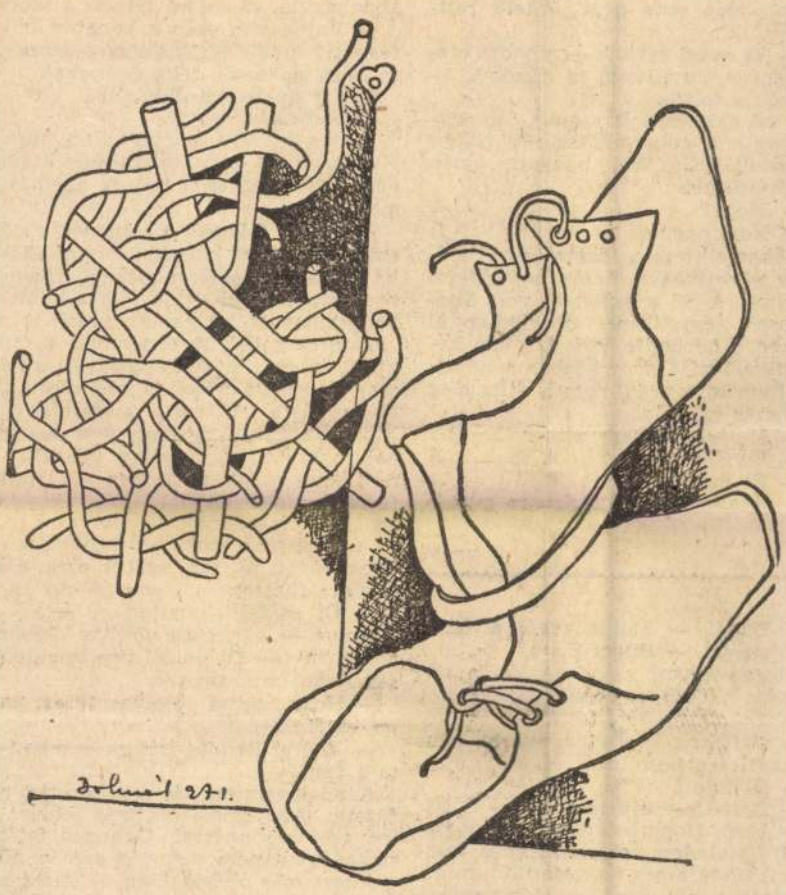

Dohnál Tibor: Motívumok

dött az ismeretségük.

— Jó magának — mondta
Jól elüti az idejét. Láttam
ok alatt megfejtett egy re

— Nem nehéz — mondta
Nem akarja maga is megp

A nő tiltakozott, hogy ő
hozzá, még soha nem fej
vényt.

— Na majd segítek — mondta biz-
atóan, s átnyújtotta a füzetet. —
Tessék a toll is...

A nő előre hajolt, s amíg töpreng-
ve rágta a golyóstoll szárát, Gábor
elfordult. Kis időt hagyott, aztán
megkérdezte:

— Megy?

— Nem nagyon.

Gábor elkérte a füzetet, és kijaví-
otta a rejtvényt. Aztán beszélgetni
kezdtek. A nő a szüleinél volt disz-
nótoron, egyébként albérletben él
Pesten, s bőröndje most teli van ha-
rapnivalóval. Gábor közben a nő uj-
ját figyelte, s végül nem is állta meg
kérdezés nélkül:

— Maga lány vagy asszony?

— Elvált.

— És meddig bírta...?

A nő elkomorodott, pirosan mond-
ta:

— Budai — hallja végül a férfi
fakó szavát. — Budai Pista.

Hosszú-hosszú csend. Aztán a nő
egészen halkan, de feszülten:

— És? Ő mit mondott?

A férfihang közönyös, akárha egy
értekezleten beszélne.

— Biztatott.

— Látod! — ujjong a nő. — Ő is!

— Igen. Hogy belevágni! Hogy tíz
évet fiatalodom, és mindenhez lesz
erőm. Hogy nincs nagyszerűbb, mint
az életet újból elkezdeni. Mert annyi
életünk van, ahányszor nekivágunk!

— Na tessék! — sóhajt a nő meg-
könnyebbülve. — Hát látod?!

— Igen.

— Nem értlek. Akkor miért nem?

— Várj! — vág közbe a férfi. —

fékocsi? Innék egy kis sört — mond-
ta félig magának, félig Gábornak.

Gábor készségesen felállt:

— Keressük meg!

Három kocsival odébb volt a büfé.
Gábor két üveg sört vett. Amíg ittak,
nem beszéltek, csak nézték egymást
mosolyogva.

Keskeny folyosókon, bámészkodó
emberek között haladtak vissza. Né-
ha véletlenül összeért a kezük, ilyen-
kor zavartan rántották vissza, mint-
ha áramos drótot tapintanának.

Leültek a helyükre, s mivel a nő
kifelé bámult a sötétedő tájba, ahol
csak a jókora hófoltok világítottak,
Gábor újra előszedte a rejtvényt.
Nézte az ábrát, de nem volt kedve
nekifogni. A nő hirtelen visszafor-
dult, és elvette a füzetet. Valamit
firkált az első oldalra. Gábor kime-
redt szemmel próbálta elolvasni. A
nő észrevette a szemében bújkáló kí-
váncsiságot, és szó nélkül orra elé
dugta a füzetet.

— Öt és fél... naton... álta...
...lmas — böngészte Csillag Gábor
a sorokat. — Öt és fél óra vonaton
általában unalmas.

— Hogy tudta elolvasni ezt a
macskakaparást?

— Miért? Rendes írás ez — mond-
ta a férfi.

A nő legyintett, és visszakérte a
füzetet. Amit most írt, már lehetet-
len volt kiböngészni. Gábor a fejét
rázta, hogy nem megy, s erre a nő
— most már olvashatóan — leírta a
falu nevét, ahonnan jött. Aztán újra
firkált valamit a füzet felső szélére,
s derűsen tolta Gábor elé. A neve
volt.

— Balogh Gizi?

— Igen.

— Hát akkor ideje, hogy én is be-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dohnál Tibor

IFJÚ
KOMMUNISTA

1983 MÁR

1021

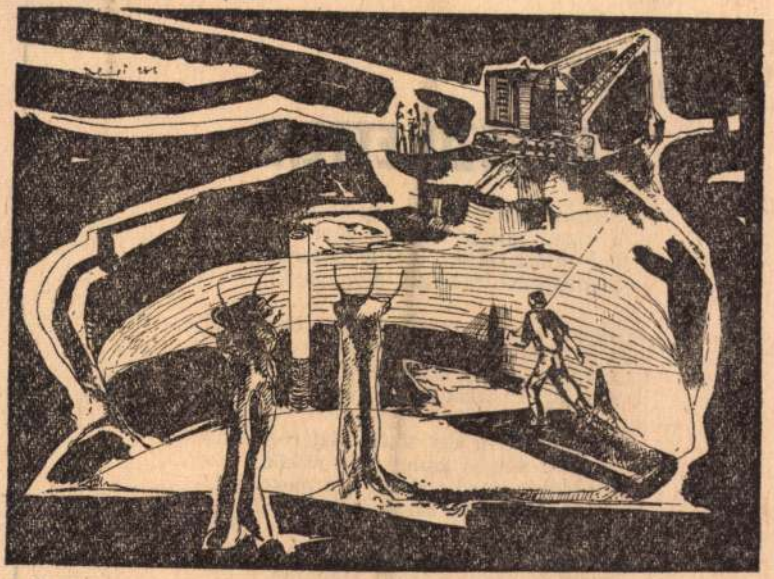

TÖLTÉSEN *Dohnál Tibor rajza*

SZAVALÓ:

USZIN KERIM

MEGSZÜLETTEM

Megszülettem és felcsapott a lárma
a cigánysátrak rongyai alatt,
hol messziről jött szelek dallamára
holdtöltekor meséket mondanak.

Megszülettem, és fűz hajolt fölébem,
a Vit vizére hullott levele,
gond kése vájt az emberek szívében,
s a tarisznyákat éhség húzta le.

Megszülettem egy sötét, őszi reggel,
az útra súlyos leplet vont a köd,
a szükség együtt sírt a gyermekekkel,
s bánat szitált a szemhéjak mögött.

Megszülettem — s eltemették anyámat
apám a Vitbe mártott komoran,
ezért reám betegség sose támad,
és vérem zúg, akár a gyors folyam.

(Székely Magda fordítása)

1973 SEP 9
1021 Dohnál Tibor festő

Tárlatról tárlatra

Három kisalföldi festő

Madarak és művészek többnyire csapatosan járnak. A sok veszélynek kitett szárnyasokat az ösztön, a pályatársaktól viszolygó festőket a bölcs élettapasztalat, a közös elégedetlenség, vagy — szerencsés esetben — az együtt fogalmazott művészi hitvallás terelli ék-alakban a legerősebb, az élen repdeső mögé. Iskolák, izmusok, alkalmi társulások, egy-egy kiállítás időszakára verbúválódott csoportocskák emlékeztetnek a közös vonulás irányára, állomásaira.

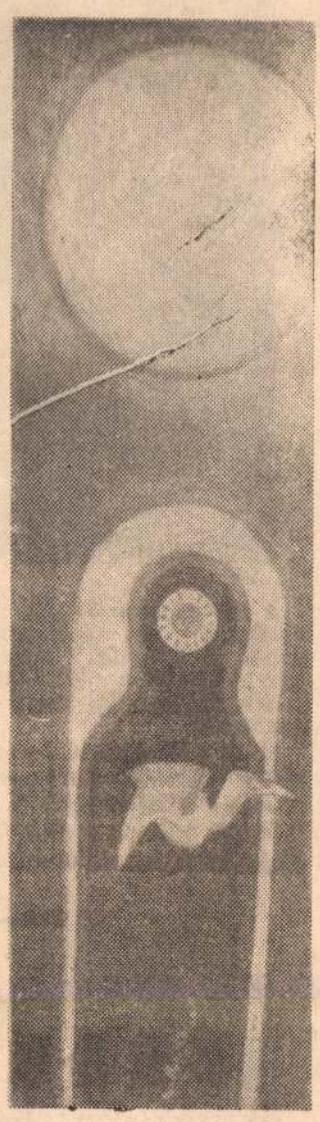

Dohnál Tibor: Látomás teliholdban

Akadnak persze kivételek, akik sok mindenre jók, csak arra nem, hogy a szabályt erősítsék. Legutóbb például három kisalföldi festő jelentkezett közös tárlattal Szombathelyen, a Művelődési és Sportházban: *Dohnál Tibor, Giczy János* és *Pataki Éva*. Bennük főként a lakóhelyhez fűző ragaszkodás közös, ha egyáltalán felfoghatjuk homogén egységként azt a jelenleg közös igazgatás alatt álló földdarabot, amely valaha Győr- Moson- Pozsony- és Sopron megyeként négyféle külön úton járt.

Sajnálatos véleten lehet csupán, hogy a művészetpártolásról közismert Győr-Sopron megye tisztségviselői közül senkinek sem jutott ideje arra, hogy elkísérje a helyi piktura „utazó nagyköveteit" a vasi „szomszédvárba" a megnyitó alkalmából. Az immár hagyományos, jó fogadtatásban viszont szerencsére ezúttal sem volt hiány.

Ha már szó esett arról, hogy ki hova tartozik, érdemes egy pillantást vetnünk a művészek személyi adataira. *Dohnál Tibor* 1942-ben született Cegléden, *Giczy János* 1933-ban Alszopor községben, *Patai Éva* 1900-ban Aranyosmaróton. *Dohnál* irigyelt „szabadúszó'", bár megközelítően sem csillagászati számokkal mérhető jövedelem birtokában. *Giczy* a soproni óvónőképző intézet tanára. *Patay* nyugdíjas. Mi hozta hát össze őket?

Közös fedél vonzását említettük már, de lehetetlen észre nem vennünk ezen túl egy igen fontos dolgot az egyazon hőfokon vállalt és vallott elkötelezettséget a haladás ügye iránt, s ezen túl az esztétikummal kapcsolatos, rokon érzékenységet, azonos ritmusú törekvést arra, hogy a képzőművészet statikus eszközeivel is lényegi mozgalmasságában adják vissza, tükröztessék az embereknek a társadalomhoz, a naturális világhoz, a maga-teremtette tárgyakhoz való viszonyát. Minden egyes munkájukban valós problémákhoz közelítenek, eltérő irányból és más-más eszközökkel, ám indító lehetett megkérdőjelezni.

A mi közönségünk *Dohnált Tibort* ismeri hármójuk közül leginkább, hiszen a központi sajtó hasábjain gyakorta látja szép, kulturált, bár helyenként némi rutin-felesleggel megkomponált, néprajzi ihletésű grafikáit. A tárlat anyagának *Dohnálra* jutó harmadában a néző ténylegesen azt kapja, amit a lapok szorgos böngészése alapján elvárt: bravuros rajztudást, többszólamú invenciók megfogalmazásában csábító találékonyságot, s a népművészet szinte kimeríthetetlenül gazdag eszköztárának felvonultatásán túl a nép őszinte„ mélyről fakadó szeretetét. Kár, hogy a szó politikai tartalmát nem tisztázta magában kellőképpen, s kevéssé meggyőző „időtlenségével" is gyengíti mondanivalójának erejét, hiszen — ezt szeretném nyomatékosan ismételni! — szándékának tisztaságához nem férhet kétség. Fenntartásaink mellé mindenképpen ide kell jegyeznünk néhány munkájának, leginkább az *Ágnevelő*-nek, a *Juhászék*-nak s az *Évgyűrűk*-nek a címét is.

Giczy János formakultúrája, művészetszemlélete leginkább a vásárhelyi művészekéhez áll közel, s az örök útitársak közül *Nagy István*nal rokonítható. Témavilága meglehetősen zárt: a falut festi elégikus szeretettel, valami félig-mesés, félig-reális parasztvilágot, emlékeiből, nosztalgiából inkább, mintsem napjaink generális változásai nyomán. Egy végső pusztulásra ítélt életforma művészi requiemje ez. A festő nem visszahozni, feltámasztani akarja földművelő népünk egykori embertelen sorsát, hanem megörökíteni, felmagasztosítani a parasztot magát, aki talpalatnyi földdarabján is egész ember tudott maradni, s kenyeret és szépséget kínál egyazon kérges tenyérből. Ide vezethető vissza az a már-már áhitatba hajló szeretet, amellyel *Giczy János* közelít témáihoz Még *Önarcképére* is odafesti a düllőút égbeszökő jegenyéit, egy másik képén pedig mindha a *Pásztor is* a művész arcképét viselné. Sokáig megőrízzük emlékezetünkben a *Háromkirályok* naiv báját, a *Falu őszi virágokkal* sajátos hangulatát.

Giczy János: Pásztor

Hármójuk közül *Patay Éva* az örök útkereső, a mindenkori legjobb önkifejezési forma kutatásának makacs vándora. Teljes fegyverzetben járja ezt a véget sohasem érő utat, hiszen nem kisebb mester, mint *Rudnay Gyula* indította el annakidején. Fél évszázados alkotó munkássággal a háta mögött azóta mélyülhet el igazán a művészet fájdalmas gyönyörűségében, amióta a nyugdíjas kor felmentette a társadalom mindennapi szolgálata alól.

Számára a szavakban megfogalmazható téma általában csak ürügy, alkalom arra, hogy belső vívódásairól beszéltessen, színek és vonalak nyelvén, leginkább az expresszionizmushoz közel álló stílusban. Bizonyára igaza van Ady Endrének abban, hogy minden ember „Észak-fok, titok, idegenség", de mélyen és rokonszenvesen igaz *Patay Éva* törekvése is, amellyel ezt az idegenséget széttörni, vagy legalább oldani igyekszik. S ami talán legnagyobb erénye: úgy tudja megfogalmazni a legsajátosabban egyéni problémát is, hogy az egyetemessé váljék ecsetje nyomán. Egyenletesen szép anyagából a *Cipelők*-re, a *Jelolvasók*-ra, a *Nyitott tenyér*-re külön is érdemes felfigyelnünk.

Patay Éva: Cipelők

Végezetül hadd idézzük *Losonci Miklós* szavait a három művész közös katalógusának beköszöntőjéből:

„A kultúra eleven közlekedése állandó szellemi út Szombathely-Sopron-Győr között, melyet bizonyít az újabb Patay-Giczy-Dohnál kiállítás. Festői térnyerésük közös eredmény, — hozzájárulás képzőművészetünk új értékeinek gyarapításához."

Kulcsár János

Vas Népe

SAJTÓIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Tudomány Technika

Beszélgetés a szemészetről Radnót Magda professzornővel

Nemrégiben adták át Budapesten rendeltetésének, a külföldön is jól ismert I. számú Szemészti Klinikát. Az új létesítmény építészetileg és felszereltség szempontjából felveszi a versenyt bármely európai klinikával. A klinika 170 ágyas, az ország minden részéből, sőt még külföldről is sokan felkeresik. A földszinten járóbeteg rendelők vannak; külön a sürgős esetek, a gyerekek, és a zöldhályogos esetek számára. Az egyetemi hallgatók számára előadótermet, a gyakorlati oktatáshoz pedig megfelelő helyiségeket biztosítottak. Az intézetben kutatási munka is folyik. A keringéskutató laboratórium a szem folyadékcseréjét vizsgálja a test felső részének keringésével összefüggésben. A biokémiai laboratórium a szürkehályog keletkezésével foglalkozik. A szemészeti „kombinát" vezetője Radnót Magda akadémikus. A professzornő tagja a Nemzetközi Szemorvostársaság vezetőségének és elnöke az Európai Szemorvosok Társaságának, így közvetlen kapcsolatot tarthat fenn külföldi szakemberekkel, s első kézből szerezhet tudomást a legfrissebb ismeretekről.

— Tavaly az Egészségügyi Világszervezet a vakság megelőzése céljából tanulmányi csoportot szervezett. Milyen feladatot tűzött a világ szemorvosai elé?

— Az ülés eredményeként született egy kiadvány „A vakság megelőzése" címen. Ez tartalmazza a feladatokat, melyek hamarosan magyar nyelven is megjelentetünk. Ebből kiderül, hogy a vakság okai mások a gyengén fejlett és mások a fejlett országokban. Magyarországon hasonlóak a problémák, mint általában a fejlett országokban. Nemzetközi szintű feladat a most fejlődő országok támogatása anyagi és szakemberképzés terén. Vannak olyan betegségek, amelyek még csak kutatással közelíthetők meg, így a zöld hályog és a szem belsejének gyulladásai. Minden országnak megvan a maga részfeladata, mely a helyi sajátosságoknak megfelelően alakul.

— Melyek azok a szembetegségek, amelyek leggyakoribbak a világon?

— A fejlődő országokban — a higiénia hiánya miatt — még ma is a trachoma a legelterjedtebb.

— Magyarországon még a felszabadulás után is tízezres számban fordultak elő trachomás megbetegedések, ma gyakorlatilag már nem számottevő a trachoma. A 60-as évek elején új fertőző szembetegség jutott el hozzánk, a járványos kötőhártya-gyulladás, mely azóta is időszakonként jelentkezik. Egyetlen mód van a fertőzés terjedésének megakadályozására: a fertőzött egyén haladéktalanul forduljon orvoshoz, s az alapvető egészségügyi előírásokat (kézmosást, külön mosdószerek, törölköző használata stb.) tartsa be.

— Itthon és külföldön egyaránt a zöld hályog (glaukoma) és a szürke hályog foglalkoztatja legintenzívebben a szemészeket. Ezek megszaporodása összefügg a civilizációval és azzal, hogy az emberek magasabb életkort érnek el. Mindkét betegség általában 40 év felett jelentkezik.

— A környezettel való kapcsolataink legjelentősebb részét szemünkön keresztül építjük ki. Ez a szervünk igen érzékeny, s sérülésével az egyén károsodást szenved. Az emberek mennyire veszik figyelembe a szem védelmére előírtakat?

— Magyarországnak múltja van a szembetegségek gyógyításában. A társadalom modern klinikák, rendelőintézetek felállításával, szakképzett orvosoik nevelésével adja meg a lehetőséget az eredményes gyógyításra. Már gyermekkorban elkezdődik az iskolaorvosok és a tanárok közreműködésével a felvilágosító munka. De az emberek könnyelműek! A baleset veszélyes munkahelyeken felállított védőberendezéseket, felszereléseket nem mindig használják, a munkavédelmi előírásokat nem tartják be, veszélyeztetve testi épségüket, látóképességüket. A szem sérülése esetén gyakran nem, vagy már későn menek el a szakrendelésre, sőt olyan eset is van, amikor az operált beteg orvosának az előírásait sem tartja be.

— Az emberek gondatlansága gyakran végzetessé válik: elveszítik szemük világát, számukra megszűnik a teljes értékű élet. Melyek a vakságot előidéző okok?

— A már említett zöld és szürke hályog is okozhat vakságot, de mint már hangsúlyoztam az időben elkezdett gyógykezelés útját állíthatja. A túlzott alkohol és nikotin fogyasztás hatására a látóidegek sorvadásával is felléphet vakság. A sérülések, érbetegségek, cukorbaj nagy szerepet játszanak a látásromlásban.

B. M.

A nyomdatechnikának a szedés a „szűk keresztmetszete". A nyomdai előkészítés sokszorosan több időt vesz igénybe, mint maga a nyomtatás.

Ma a mélynyomással vagy offszettnyomással kiadott sajtótermékek elkészítésekor a szöveget betűzve szedik ki, majd fotoreprodukciót készí-

Érzékelőkkel ellenőrzött növények

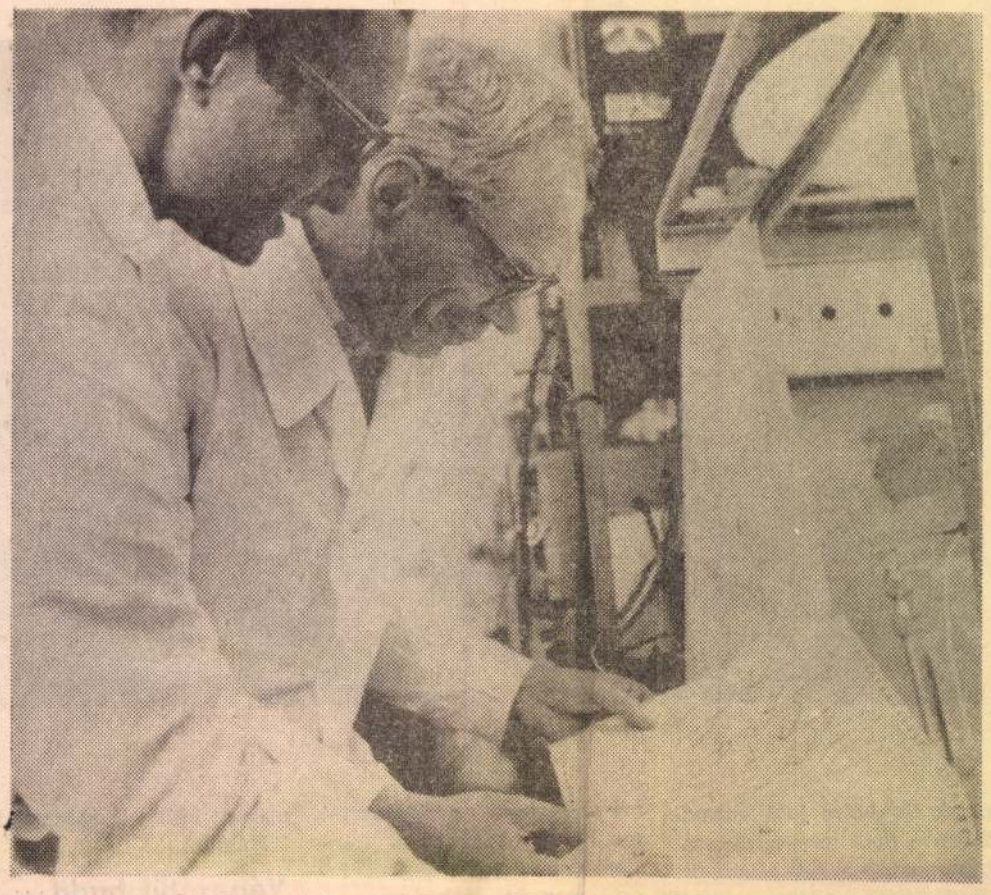

Szovjet kutatók újfajta automata műszert készítettek, amely a növények élettevékenység-jellemzőinek grafikus ábrázolására szolgál. A tölcséralakú üvegedénybe állított növény leveleire, ágaira és szárára miniatűr érzékelőket helyeznek. Ezek az érzékelők a növény többféle életfunkciójáról adnak tájékoztatást elektromos impulzusok útján. Jelzik például a kísérlethez használt növény vízzel való telítettségét és „közlik" azt az írószerkezettel. Ha a vízmennyiség egy meghatározott minimális szint alá süllyed, a szerkezet automatikusan bekapcsolja a tápoldat-adagolót. A telítettség elérése után a növény „parancsára" a felesleges tápoldatot az automatika visszaszivattyúzza a tartályba.

A vizsgálatok során, a grafikonok tanulmányozásából kiderült, hogy a növények élettevékenysége bizonyos ritmus szerint zajlik. Nappal 15—60, éjjel 90—300 percenként került sor tápanyagfelvételre. A műszer automatikája egyébként az egyes növények speciális igénye szerint szabályozható be. Hasonló rendszer alkalmazásával is mód nyílik, hogy a zárt helyiségben termesztett növények igényeinek megfelelően szabályozhassák a mesterséges fényforrások intenzitását és működési idejét, illetve a levegő hőmérsékletét.

ÉRDEK

SEBESSÉGMAXIMÁLÁS?

Rohamosan nő a közúti balesetek száma. Az NSZK közlekedésügyi minisztériumának eltökélt szándéka a sebesség száz kilométerre való korlátozása az utakon, kivéve az autósztrádákat. Sok szakember azonban nem ért egyet a tervezett intézkedéssel. Valójában ugyanis a legtöbb szerencsétlenség az óránkénti ötven kilométernél is kisebb sebesség mellett történik. Nem jár jobban az, aki csak negyvennel ütközik a szembejövő járműbe, mint aki száz kilométerrel gyorsabban hajt. Ezt persze senki nem hiszi el, mert nem gondol rá, hogy milyen veszélyes autóval már a csekély sebesség is. Ha lakott területen mindenáron ötvenes sebességgel közlekednénk, percek alatt egész sereg tragikus esemény következne be. Az általános korlátozások és a sok tábla sem szolgálja feltétlenül a biztonságot: a gépkocsivezető végülis ott sem veszi komolyan a korlátozásokat, ahol ténylegesen veszély áll fenn. A szomorú igazság az, hogy eddig még nem találtak fel biztos szert a közlekedési veszélyek elhárítására.

FELTÁMADT BAKTÉRIUMOK

Hatszáz millió év után új életre keltek a laboratóriumban bizonyos baktériumok. Egy freiburgi balneológusnak sikerült ezeket a parányi élőlényeket sókristályokból kioldania és a laboratóriumban tovább tenyésztenie. Feltehető, hogy e baktériumok a természet a fagyasztásos szárítás és kisózás elve alapján konzerválta. Az egyik ilyen „feltámasztott" baktériumtörzs még betegségeket is tudott okozni a kísérleti állatokon.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
19[illegible] 12

VALÓSÁG
Budapest

Dohnál Tibor

1021

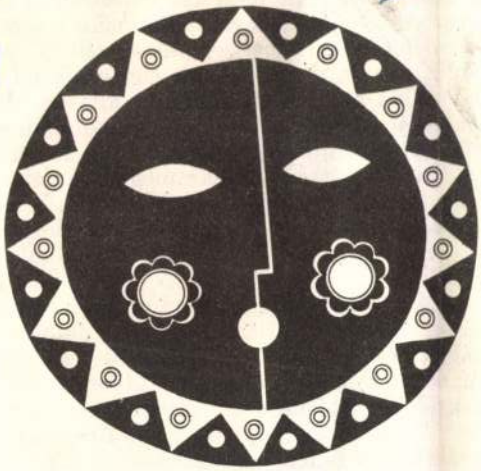

Dohnál Tibor. Virág

lenül módosult ez
porodott szaktud
évezredes hagyom
kívül megsokasod
kollégáknak, és e
esetben a professz
publikációkra csak

Kiváltképp íg
vadember mítosza
mondásoktól indít

zálatlan társadalmak lete sokkal inkább a szabadság, mintsem a civili
szerű világa, s hogy ennek morális tanulságai levonandók civilizációnk
érdekében.

A modern ipari civilizáció születése s brutális terjedése a világb
társadalmi konfliktust okozott az elmúlt másfél évszázadban ahhoz, h
rábban fakadt ideológiai és eszmetörténeti folyamatok energiaforrásai
ki, sőt mozgásba hozzák az eddigelé teljesen ismeretlen, jobbára csak a
dik felében létesített néprajzi múzeumokat, majd századunkban a néprai

Ezek valamennyien fórumai lettek ama véleményeknek, amelyek
lizáció által felfedezett őstársadalmak — egykorú szóhasználattal élve
népek — és a természeti világ természetes összetartozását, részint a c

Népszabadság

Dohnál Tibor
1021

8

DOHNÁL TIBOR LINÓLEUMMETSZETE

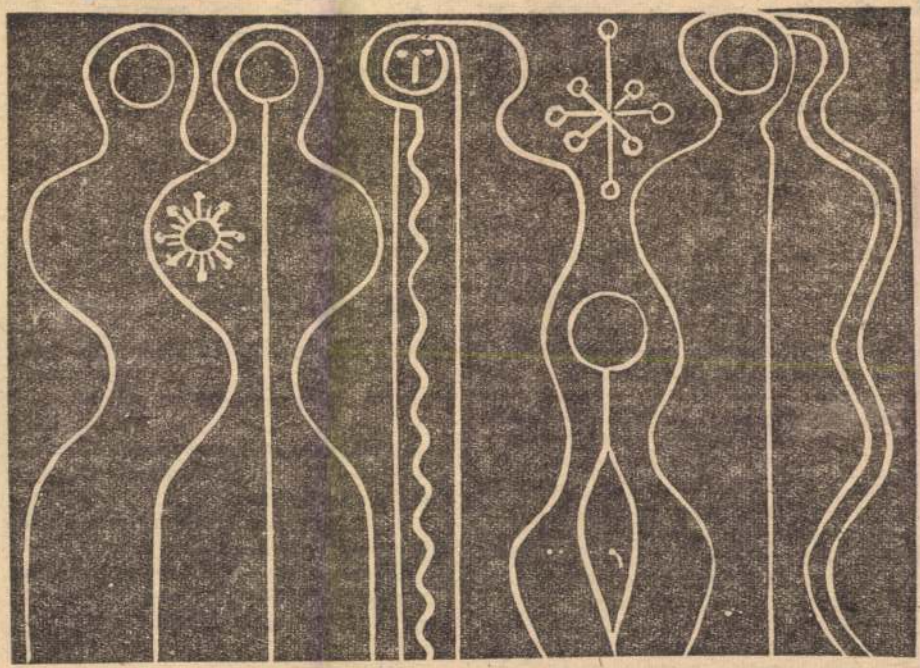

T NAPJA, 1973

A ÉL

Illyés Gyula:

Hegyi kórházra hátranézve

Szabad szemmel is láthatóan: úgy neki
gyorsultan
merül e végső szakaszán a már sötét
hegyek közé
— hirtelen megnövekedve, izzó-parázs-
vörösre gyúlva —
a téli Nap mögöttem.
Meg ő, mögöttem, igen, akiért
mégegyszer hátra nézek:
Ő, utolsó napjait — óráit — élő barátom,
vak-gyors lemerülésében
még tündöklelesebb égitest-fényt
lövellve
féktelen szívéből
rettenthetetlen mosolyaiból felénk.

tni, halottnak, örökre elnémultnak. Hogy
nyértelmű" életeligazítások. Mintha a szá-
igazán otthon lehessünk a köznapokban.
szabályozni. Előírni számára a láz fokát,
ni, hogy mi tilos neki a közérthetőség és
zepes módon elképzelt érthetőség és tiszta
szabályozók — szavakban — persze nem
De aztán rendszerint kiderül, hogy mégis
erstől, mint az érzelmek, indulatok kife-

a ellen, s a költészet, az igazi, mégis él.
i képességünkhöz szól, az nem elégít ki
knek szánt is egész valónkban szólít meg
peldául, akik először néztek be az atom-
ellobogni az új lángot, nem matematikai
suk szerint — a költészet képei: Prome-
képzeltek maguk elé, órá gondoltak, hogy
dományban, hanem abban, aminek a tu-
yú dolgok körében, a tartós, az örök, az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-749, 340-726

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 387-[illegible], 340-726
1973 10

JELENKOR
Pécs ...

Dohnál Tibor festőművész

ELENKOR KRÓNIKÁJA + A JEL

1021

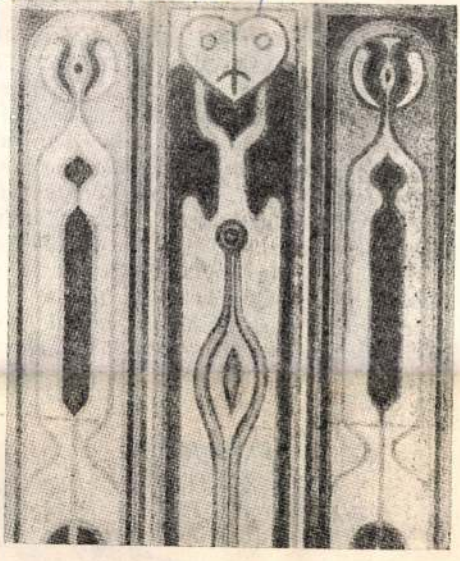

DOHNÁL TIBOR, GICZY JÁNOS ÉS PATAY ÉVA festőművészek közös kiállítását rendezte meg Szombathelyen a Vas megyei Tanács és a Képzőművészek Észak-dunántúli Területi Szervezete. Az augusztus 31-i megnyitón Székelyhidi Agoston kritikus mondott beszédet. (Képünkön Dohnál Tibor: Őseink jelei.)

Megjelent az újvidéki [illegible]
INTÉZET TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNYEI 14. és 15. száma. A 14. szám „Művelődéstörténet – kapcsolattörténet" c. összeállításában többek között Gál István: Jugoszlávia a magyar történettudományban, 1920–1940, Fried István: Kórógyi, újvidéki levelek nyomában (Rumy Károly György karlócai érveihez), Magdalena Andelić-Veselinović: Krajević Markó, a délszláv népi epika hőse a magyar fordítások és bírálatok, valamint a XIX. századi útinaplók megvilágításában, Tóth István: Ki volt a szigeti küzdelem első horvát nyelvű történetírója? és P é-

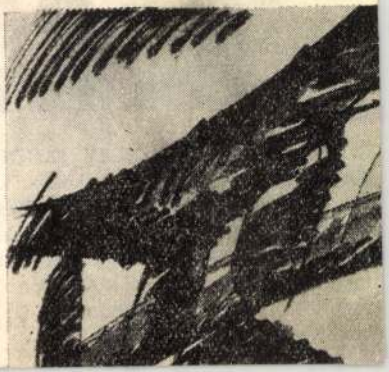

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 DEC 24
Hajdúbihari Napló
Dalnál Tibor

1021

Dohnál Tibor: Padjegyek

m, annyira elbűvölt a látvány. zennyolc évesnél s tiszta, ham- ka volt, a haján megült hópely- t csodálatos ékszerek. Olyan tü- an mindenről megfeledkezve ját- megálltak. Többnyire a hozzám lozásból már kikopott, de azt ek. Aztán mentek tovább. Ki le- morogva. Sugárzott ebből a kis- ne, küldte széjjel maga köré a s rádiójeleit, de többnyire hiába. vevőkészülékük, vagy belső an- kik megálltak egy pillanatra, s ványt.

ulajdonképpen csak harminc év g az a hópehely!...

Taar Ferenc

pel mindkét válogatásban: *Vik Sklovszkij*. Kötetünkben két esszé szerepel. Az egyik csop mintegy fele az egész gyűjtemé nek, régi irodalmi anyag elen séből von le tanulságokat. A m csoportban pedig közvetlenü irodalmi, illetőleg filozófiai-e tikai kérdéseket dolgoznak föl. Az esszé természete szerint a tanul- mányok amellett, hogy ismereteket közölnek, hogy fogalmakat tisztáz- nak és jelenségeket analizálnak, összevetnek; művésziek is, irodal- miak. Tárgyukat tekintve ugyan- akkor mind általánosabbak, egyre kevésbé irodalmiak. Még azokban az esetekben is, amikor irodalmi jelenségek kapcsán, irodalmi esz- közökkel mondják el véleményü- ket. Ezek a vélemények napjaink különös érdeklődés kísérte, izgató társadalmi, világnézeti, kulturális

a régi, [illegible] sú esszék írói arról tanús- hogy napjaink szovjet kulturális életében, irodalmában nagy az út- keresés, és hogy ennek a szerteága- zó útkeresésnek az arra hivatottak nagy figyelemmel kísérik eszmei- művészi tényezőit.

Mindhárom könyv jó eligazító Kelet-Európa aktuális kérdéseiben. Az egymás jobb megismerésén túl olvasásuk élményt is jelent, mert mindhárom színvonalas művészi alkotás.

Dankó Imre

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 DEC 8

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

Dohnál Tibor

1021

Párizsi utca

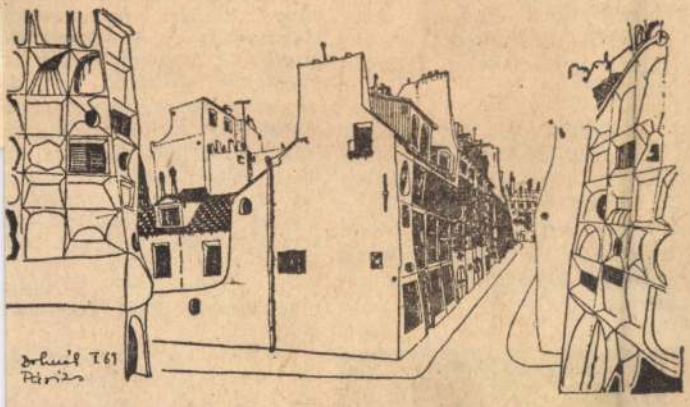

Dohnál Tibor rajza

AZ IDE
DULÁSA
dik százfé
ták át De
rom gyer
kásnegyed
megnyílt
egészében
ban építet

A MOS
5. SZÁMÚ ÁLTALÁNOS ISKOLA bensőséges ünnepség keretében Újhelyi Imrének, a magyaróvári mezőgazdasági akadémia volt igazgatójának, a kiváló tudósnak a nevét vette fel.

lakosa özv. Tóth Józsefné, szü letett Chorlé Matild nyugal mazott tanítónő. A csodálatr méltóan hosszú életűek kö tartozik, hiszen 1883. okt. 25-é született... Csaknem egy é század bölcsességét hordoz magában szellemi frissessé gel.

1903-ban szerzett diplomát Temesvári Tanítóképzőben, most 90. születésnapján a k rábbi gyémánt- után me

1021. Dohnál Tibor

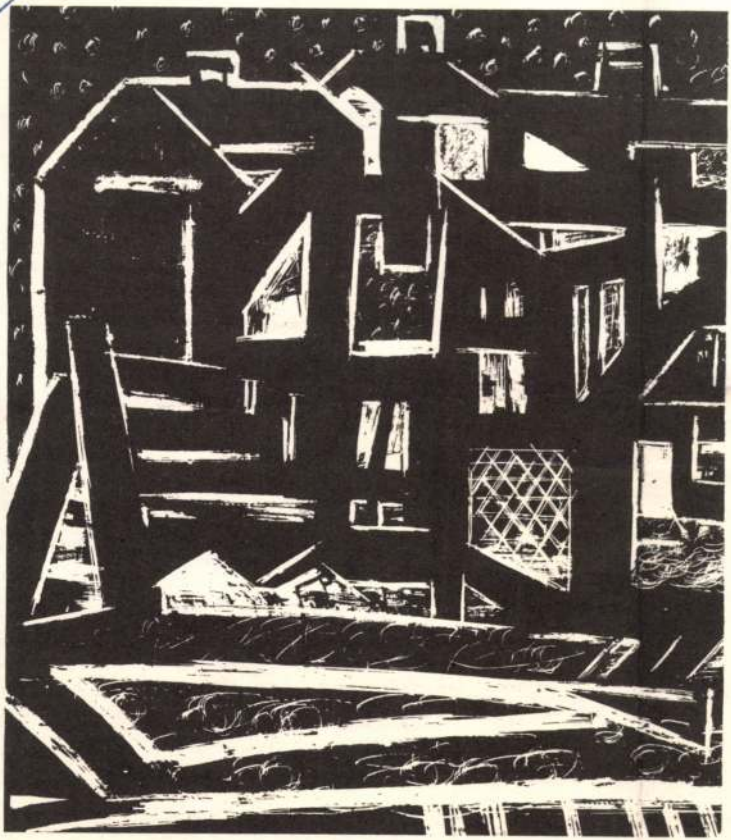

Dohnál Tibor rajza

1973 DEC 14
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
KÖZNEVELÉS
Budapest
1973 DEC 14

Hajdani nevelők falujában

BENEDEK ELEKNÉL KISBACONBAN

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 DEC 9

Népszabadság

Dohnál Tibor

1021

DOHNÁL TIBOR RAJZA

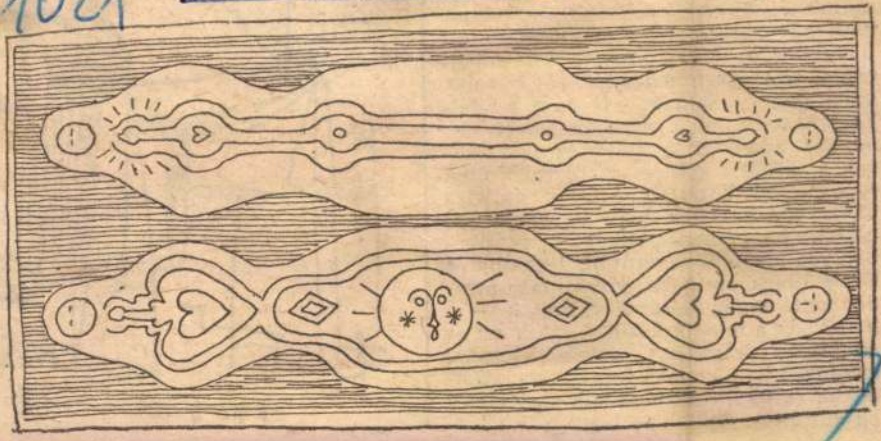

„[illegible]" kiáltó, hanem nag
társadalmi elkötelezettségű fiatal
vészeink munkájában — hogy az
talmas ujj miként csigázta föl egy
rész művészeti életét. César felmu
hüvelykujja úgy látszott a mi
szeink számára, innen messziről is,
valamikor a családnévvel nem r
kező cézárok lefelé nyomott hüve
halálos ítéletként a belterjes abs
ció, a vizuális lelkizés számára.
— a mieink között is —, akik annyira
hatása alá kerültek, hogy ugyanazt csi-
nálták: ha nem plasztikában, grafiká-
ban, ha nem hüvelykujjal, legalább a
bőrfelületek ereinek, pórusainak meg-
döbbentő kinagyításával. S voltak — a
legjobbak a mieink közül —, akik ezt az
ábrázolási leleményt, ezt a lélektani
technikát kellőképpen kipróbálva, szán-
dékuk és feszítő gondolataik szolgálatá-
ba állították. Voltak — hogy csak azok-

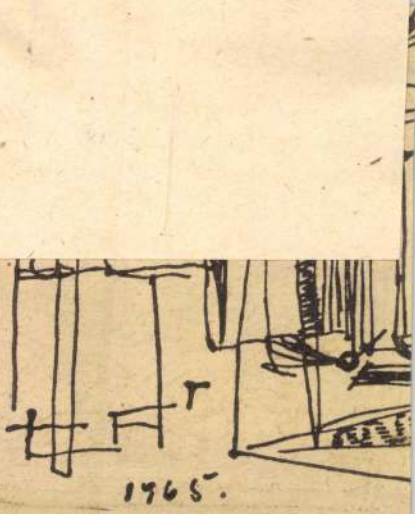

Dokuál Tibor

Emlékek a tanyáról
olaj 80×185

N.-Debreceni Országos Nyári
Tárlat 1974.

Dalmál Tibor (Gejő)

A kaposvári Somogyi Képtárban rendezett I. Dunántúli Tárlaton szerepelnek művei.

Lasonci Miklós: Gondolatok az első dunántúli tárlatonról.
Életünk, 1974. 1. 65. old.

Dolmál Tibor

A debreceni alkotóházban vezető művészként dolgozott.

dr. Tar László: Vita a művésztelepről.

Hajdúbihari Napló, 1973. okt. 24.

Dalmál Tibor

Pannónia '73 c. kiállításon szerepel
műve: „kékfertő jellegű kompozíció-
ja. (említve)

Bozóky Mária: Pannónia '73, Nemzetközi
Képzőművészeti Kiállítás.
Életünk, 1973. ... 5. 464 old.

DOHNÁL TIBOR, grafikus

Dohnál Tobor: Szarkofág-dísz, Aláírás Dohnal Tobor 1971. Grafika.-- Fekete repr. 95.old

---

VALÓSÁG, A TIT folyóirata. XV.évf. 1972. 2.szám Budapest

Dohnál Tibor

Mézeskalács figurát ábrázoló képét hozza a lap, "Illusztráció" cimmel.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 31.
XVIII. évf. 35. sz. 13. lap.

Dohnál Tibor

"Virág-leány" c. képét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és irodalom, Bp. 1974. aug. 3.
XVIII. évf. 31. sz.lo. lap.

Dohnál Tibor

"Repdeső" cimmel a lap bemutatja a müvész munkáját.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juli. 6.
XVIII. évf. 16. lap.

Dohnál Tibor

nyilt
Ady galériában a ráckevei gimnáziumban .
5o műalkotást állitottak eddig ki köztük
Ligeti Erika ,Pál Mihály,Kiss Nagy András
plákátjait,Dohnál Tibor és Ganner József
grafikáit.

Magyar Hirlap 1974/65/8

Dahnál Tibor

Népi motívumok (grafika)

Népszava, 1974. márc. 17. 102 cm. 64 sz. 9p.

Dohnál Tibor

Népi motívum (rajz)

Népszava, 1974. jún. 8. 102 évf. 132 sz. 7 p.

Dohnál Tibor

Motívumok (grafika)

Népszava, 1974. máj. 11.. 102 elf. 108 sz. 8 p.

Dohnál Tibor

Patay Éván ak 1973 ban közös kiállítása volt Dohnál Tibor-ral és Giczy Jánossal Nyíregy-hárán

Salamon Nándor: Patay Éva felfedezése.

Művészet,1973.julius - 22.oldal

Dohnál Tibor, grafikus

Rajz: Repr

Dohnál Tibor: rajza M. 7.

Népszabadság, Bp. 1974. febr. 3.

Dohnál Tibor grafikus

Dohnál Tibor: rajza

Rajz: Rep

M. S.

Népszabadság, Bp. 1973. dec. 9.

Dohnál Tibor, grafikus

Kiállít.

Sz. A.: Dunántúli festők tárlata Kaposvárott

4.

Népszabadság, Bp. 1973. dec. 4.

Dohnál Tibor

1. Homage a Dunántúl I. lúcó 70x40
(Lakodalmas)
2. Homage a Dunántúl II. -"- 40x73
(Tavasszünnap)

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 - szept. 16.

Dohnál Tibor

Homage a Demándul lincó 65x48
(Béhemenet)

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – sept. 16.

Dohnál Tibor

Szőnyeg textil 200x90

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. júl. 22 – szept. 16.

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1973 SEP 22

Dohnál Tibor

1021

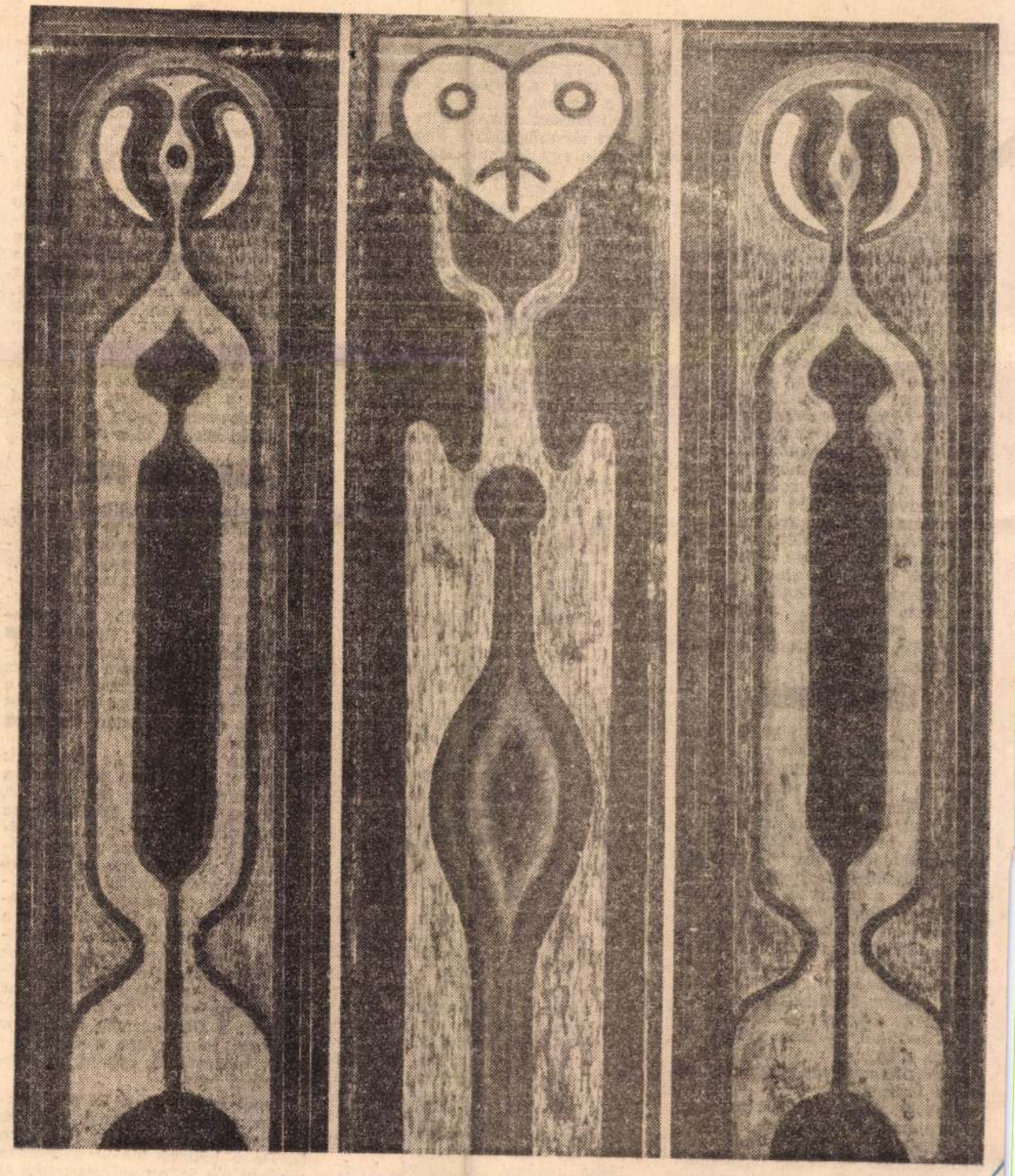

Dohnál Tibor kiállításáról: Őseink jelei

SZABAD NÉPSZAVA

N (I.)

a combja közepét. — Nem is az a baj, hogy följön a víz, hanem hogy tízszer lassabban megy le, mint ahogy följön. Csatorna kellene a töltés lábánál, a mentett oldalon és átlökni a vizet szivattyúval a Tiszába, hogy ha magas is a talajvíz, hamarabb lesüllyedjen."

A panasz talán túlzott egy kicsit, de a következtetés: kifogástalan. Az ilyen bajoknak ez a legjobban bevált gyógymódja. Gyűjtőcsatornát a töltés mögé, s visszaszodobni a mederbe az onnan titkon kiszivárgó, s föld alatti rejtett utakon elfele igyekvő veszélyes vizeket. A kisköre feletti víztároló — *vizes* néven: a Böge — körül is leginkább ezzel operálnak majd, ahol szüksége mutatkozik. De a gátakat is szélesítik, magasítják, erősítik: ezért is telik még nyolc esztendőbe, míg eljutunk a teljes feltöltésig.

ÚTKÖZBEN

Útközben — Tokaj felől jövet, de már túl Tiszalökön, sőt túl Palkonyán is — még mindig főleg a folyómenti nyárakat, fűzeket nézegetjük. Kevés a parti falu, de kevés az egyéb látnivaló is. Egy-egy kompház, a kitűzött fehér zászlóval, amely jelzi, hogy meghallották a hajókürtünk hangját, s leeresztették a mederbe a kompkötelet, hogy elúszhassunk felette: ez még tán a legtöbbet ígérő látvány, mióta elhagytuk a tisztadob-tiszaluci hajóhidat. Jó ez a nyugalom, de néha elgondolom: hogy lehet ezt bírni éveken, évtizedeken át?

— Az asszony? — kérdem az egyik hajóstól. — Nem szokta elkísérni néha?

— Víziszonya van. Csónakba se bírom becsalni.

Ezek a folyami hajósok persze gyakrabban jutnak haza, mint a tengeriek — hetenként, kéthetenként igencsak —, de így is akadnak köztük *kalandos* természetűek, akik . . .

. . . mint a családtól hosszabb elszakadt emberek, ugye, fel-

„Egy ismeretlen faluban, ha megállnak este, kikötnek éjszakára, hova megy ki a hajós? A kocsma, csak a kocsma."

De nemcsak itóka kell nekik. Emberi társaság is. Ha sikerül valahonnan egy jó mulatság emlékét magukkal hozniuk, azt hosszú évekig elemlegetik.

„Györöcskére szállítottunk egyszer követ, fel Záhony alá. Jövünk visszafelé az üres uszályokkal, megállunk egy Tiszakanyár nevű falunál, Dombrád fölött. Alkonyodik, no gyerünk, megiszunk egy pohár bort. Voltak már többen is a kocsmában, falusiak, volt már egy kis hangulat. Jön egy halász is, azt már ismertük, hogy ő se csak a vizet szereti. Hoz egy zsákot, vizes volt, gondoltuk mi is, hal van benne. Mert volt benne valami. Csak ő már közben eladta a halat, amit fogott vagy hazavitte, otthon kiöntötte és közben a felesége panaszkodott, hogy a macskájuk nagyon pákász, fogta az öreg, összekötötte a lábát a macskának, betette abba a vizes zsákba. Betér, mondom, a kocsmába, ott voltam én is, magam láttam, leteszi úgy maga mellé a zsákot. Az egyik falusi meg odanyúl, megemeli, mennyi hal lehet benne, azt mondja: ‚Mennyiér adod?' ‚Egy százas'. Megegyeztek, de annyira, hogy a százast mindjárt meg is itták. Feláll aztán az ember, hogy viszi haza a halat, de ahogy kimegy a kocsmából, belenéz azért a zsákba, mit vett a pénzéért. Hát egy macskát. Visszajön aztán, de nem árulta el magát, mivel több kérője is volt a halnak, csak leül azzal,' hogy az asszony nem akarja a halat, nem akar bajlódni vele, visszaküldte. No, mindjárt akad is vevője. Odaadja az is a százast; de ő már ott helyben nézte meg, milyen vásárt csinált. Akkor tört ki a botrány, de hát emberhalál nem lett belőle, megegyeztek, hogy majd kap halat. A jelenlevők jót mulattak."

A történet oly kerek, hogy ebben a formában aligha történt meg. Különben is ki látott olyan macskát, amit összekötözött lábbal bevágnak egy vizes zsákba és még nem is nyávog? De az én hajósom — egy hajdani vidám este emlékeképpen — valósággá álmodta a borozgatás közben hallott adomát, s már így adta tovább.

Néha kevésbé derűs véget ér egy-egy iszogatás. Imbolygó lábbal könnyű a hajóra visszajövet a pallót mellé lépni. Este sötétben a hajó árnyéka is könnyen megcsalja az

lométer hosszan nyúlik el, de . . . gyobb fák ezen se igen nőnek, mert mikor már feljebb vergődnének, egy-egy áradás elpusztítja őket. Ahogy a hajósok mondják: „Csak fűzfabokorvessző terem rajta." Ezt a vesszőt eddig a dorogmai kosárkötők vagdosták *gaguccsal*, de már nem sokáig nyesegetik, mert ha Kiskörén feljebb duzzasztanak, oda lesz a Valki-sziget is. Az a mesterséges sziget is víz alá kerülne, ami csak mostanában keletkezett az Aranyosi-sarok éles kanyarának az átvágásával, de azt, úgy hallom, feltöltik, mert vizitábort terveznek rajta. Így mégiscsak maradna egy igazi sziget is a folyón, mert hiszen a szintén mesterséges tiszalöki nem az, azt kettős mederáttöltés köti a jobbparthoz, a Szeged alatti Tisza-sziget pedig csak nagyvíz idején szakad el a száraztól.

KISKÖRE FELÉ

Elhagytuk már a süllyedő szigeteket, sőt előttük már el a Varnyú-sarkot is, túl vagyunk az Aranyosi-sarkon is (a *kanyar* szót az itteni hajósok alig használják, nekik a folyó minden fordulata: *sarok*) s most épp annak a történetét hallgatom, hogy törtek ki az Alkotmánnyal itt a saroknál 70-ben, amikor a gyorsan apadó víz majdnem kintrekesztette őket a hullámtéren; hány ilyen történetet keltenek életre, s aztán temetnek el a múló évek!

Bár itt most inkább víz temet: borítja el hamarosan az egyetlen ármentesítetlen tiszai falu romjait, Óhalászét, amelynek lakóit Lőrinc egri püspök telepítette át az 1888-as pusztító árvíz után a poroszlósarudi út mellé, a ma is meglevő Újlőrincfalvára; borítja el a folyómenti nagy erdőségeket, a Hordódit, a Rücskösit, a Domaházit és a többit, jobban mondva csak a helyüket, mert akkorára az erdészek az utolsó valamirevaló fát is kivágják és elszállítják; borítja el az ott élő szarvasok, őzek, muflonok vackait; a *Dömöst* meg már el is borította mindörökre a Sámágyi-sarok bejáratánál, épp az új duzzasztómű felett.

Dunai hajó volt a Dömös, gondolom, sokan emlékeznek még rá, nemegyszer utaztam vele magam is. De a háború idején a Tiszára vezényelték át, ott süllyesztették el a németek 1944 őszén. A robbantás annyira megrongálta, hogy a front után nem volt érdemes kiemelni: ma is ott nyugszik a part-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 AUG 29

Vas Népe

Dolnál Tibor

— **Kiállítás.** Dolnál Tibor, Giczy János és Patay Éva Győr-Sopron megyei festőművészek közös tárlata augusztus 31-én, (péntek) délután 5 órakor nyílik a szombathelyi Művelődési és Sportház galériáján. A megnyitón Székelyhidi Ágoston kritikus mond beszédet.

1021

nolnapra megoldható fel-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1973 JUN 23

Dohnál Tibor
1021

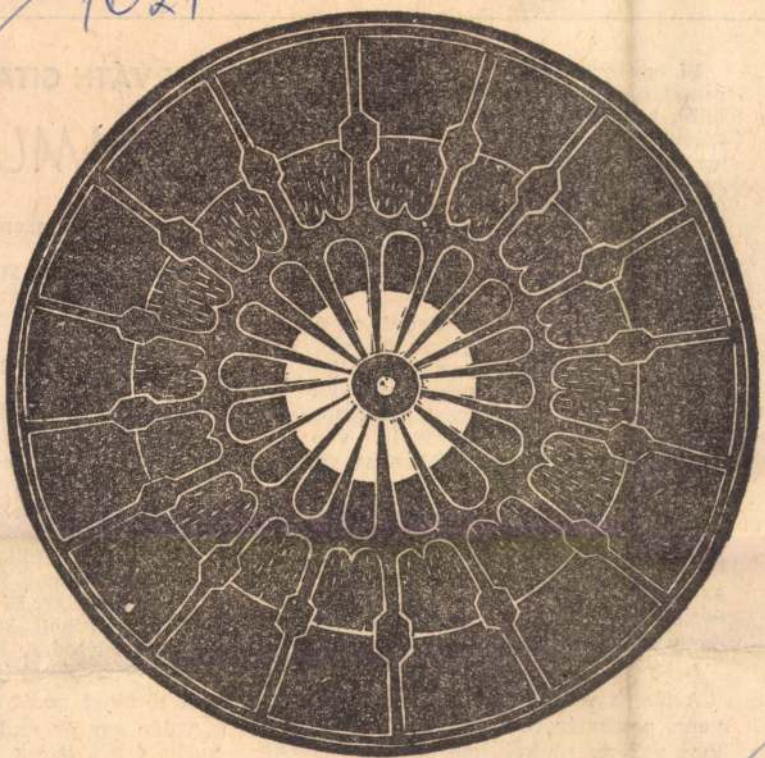

Dohnál Tibor metszete

1973. JÚNIUS 23.

gint egy másik.

Bí egy oroszlánt
oroszlán. Talán ak
bitől, hogy a kis p
szemmel kandikál
me, nem élettelenl
zugul hatalmas. N

Még azelőtt vettem magamnak, ... illa
te megszülettél, mint ahogy más játékot is, akkora ... barna szeme...
mint ahogy csokoládét, narancsot, banánt, felnőtt fejjel, gyerekként. Istenem, háború... Na jó.

Bí... Miután te megszülettél, az én játékaim lassan átvándoroltak hozzád, legutoljára a három kedvenc is: egy likőrfoltos kötött nyúl, nyolcéves korom óta állandóan velem van, furcsa nyúl, sose vigyázok rá, és mégis mindig itt van: fotelban, széken, párnán. (Észre se veszem, úgy hurcolom?)

Most is látom, mert te nem szeretted meg, visszakerült hozzám, azóta is látod nálam, nem kell neked, talán másnak se, ő az enyém, úgy döntött. Most veszem csak észre, hogy neki is olyan melegbarna szeme van, mint Bínek.

A Nyúl az én nyulam maradt.

Aztán átvándorolt hozzád a másik kedvenc, a szamár is. A Szamár: terhes voltam, valakivel megálltam egy játékbolt kirakata előtt, és megcsodáltam a szamarat,

És mi történt? Másna
a csacsit. Előfordult vel
Nem emlékszem. Ezt a
én is.

Hanem Bí. Mert leguto
zett, Bí, az én kedvence
tél, talán valamivel töb
Bít elkérted, meg is kapt
ve nem volt más számod
lán te nevezted Bínek.

Bívei ettél, Bívei alud
poharadból, Bí nélkül n
volt lefekvés, fölkelés,
sem szomorúság.

Nem nagy ügy, Bí volt
Egyetlennek kell lenni,
Majd meglátod... Ez íg
először játékokkal kezdj

A történet pedig a kö

Talán egy év múlva, r
máék érted jöttek, elvi
gukhoz, Kispestre, aztán

Dalnoki Tibor festőművésznek

Hajdúböszörményben megnyitották a nemzetközi művésztelep X. jubileumi kiállítását. – A művész bronzérmet és a felemelt összegű harmadik díjat kapta.

Hajdúsági Napló, 1973. aug. 4.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
1973 SEP 23.

Népszava

Dohnál Tibor

1021

973. szeptember 23.

Dohnál Tibor:
Népi motívum

Egység és szolidarita

A VIII. s
orient

**Az SZVSZ főtanácsa elfogadt
zeteket, amelyeket a Várnában, o
kerülő VIII. szakszervezeti világ
úttal az orientációs dokumentum**

A szakszervezetel
nemzetközi kö

A dokumentumtervezet bevezető része hangsúlyozza, hogy a szakszervezetek jelenleg olyan nemzetközi körülmények között fejtik ki tevékenységüket, amikor olyan jelentős események zajlanak le a világban, amelyek *az erőviszonyok eltolódását eredményezik a béke, a népek szabadsága, a haladás és a szocializmus javára. Az egyik legfontosabb tényező a nemzetközi élet alakulásában a szocializmus erőinek mind*

1973 — 8 -

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

VALÓSÁG
Budapest

Dohnál Tibor

1021

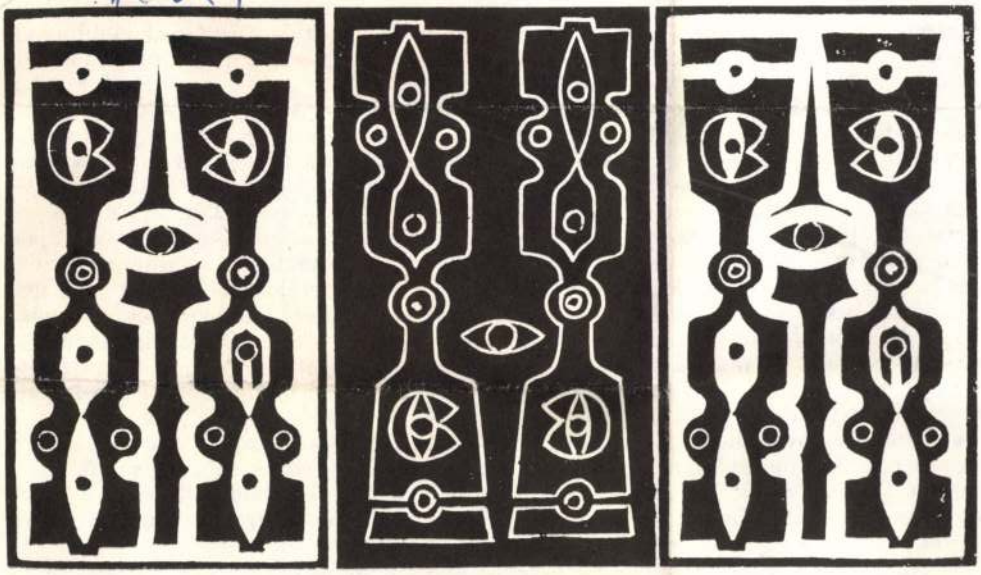

Dohnál Tibor metszete

hogy [illegible]
dramaturgiai, hangi ötleteiket is megvaló
kel vehettek részt a munkában. Azt remé
mata kihozza a gyerekek érzelmi, kifejez
kialakítani, hogy a gyerekek szabadon és

Több ezer budapesti és vidéki gyere
képes forgatókönyveket készítettünk velü
reknek volt, legtöbben a televízióban, mo
történelmi vagy állat-történeteket akartá
ményre jutunk, ha mi adunk meg valamily
kísérleteztünk, de a gyerekek a legfelszabadultabban akkor dolgoztak, mikor azt a témát kapták, hogy milyen lesz az életük és családjuk, ha felnőnek. Az e témáról összegyűlt anyag egyértelműen adta a film gondolati szerkezetét: a gyermeki alkotó képzelet, gondolkodás hogyan változik meg fokozatosan a környezeti hatásokra. Az iskolai nevelés, a családi nevelés, a tömegkommunikációs eszközök az ismeretek átadása folyamán szükségszerűen gondolkodási sémákat is közvetítenek, melyek aztán továbbélnek a gyerekek „önálló" gondolkodásában, és azt erősen befolyásolják, uniformizálják. Azt, amit először vártunk a gyermeki alkotástól: a sablonnélküliséget, a szürrealisztikus építkezést, a játékosságot, a felnőttétől eltérőt, az eredetiséget, valójában csak a 3—6 éves korú gyerekek által készített filmben találtuk meg. Később az önálló gondolatokat, ötleteket egyre inkább sztereotípiák váltják fel, az eredeti rajzokat az utánzások, másolások, sablonok. De ez a probléma már óvodás korú gyerekeknél is felmerül: egy hároméves kislány, mikor elkezdtünk vele dolgozni, a legcsodálatosabb ötlábú lovakat, egyszemű királynőket, nagyfülű bohócokat, a legfantasztikusabb állatokat és soha nem látott embereket ontotta magából. Mikor egy év múltán újból találkoztunk vele, ő, aki azelőtt órák hosszat, elmerülve alkotott, most teljesen elvesztette kedvét, nem akart többet rajzolni. Kiderült, hogy új óvodába került, ahol az óvónő kivágott, előregyártott sablonok szerint rajzoltatta mindegyik gyerekkel ugyanazt a körtét, illetve almát.

Az óvodás korúak rajzainak elemzésére, amire a transzparencia, a többszempontúság és aránytalanság, sűrítés és egyidejűség, a tudott és a látott összemosása jel-

Dalmál Tibor festőművész. 1).

Az egész kisalföldi művészélet szervezője, ennek a kiállításnak rendezője és legfiatalabb kiállító művésze. 1967-ben festett „Bakonyi Madonna"-ja mellett bordó-okker-fekete szinhatású szőnyeget, s egyedi toll-tusrajzait és sokszorosított grafikai lapjait mutatta be Nyíregyházán. Kimesíthetetlen forrása a népművészet: „Vadász ikon"-„Lakodalmas" (említve)

Sz. Kürti Katalin: Három kisalföldi festő, Kiállítása Nyíregyházán.
Szabolcs Szatmári Szemle, 1973. aug. 83-84 old.

Dohnál Tibor festőművész 2.) Folytatás

„Az almafa" – „anyám és én" – „Ormánsági életfa" – „Hamupipőke" – „Gyönyörök kertje". (említve)

Sz. Kürti Katalin: Három kisalföldi festő kiállítása Nyíregyházán.

Szabolcs Szatmári Szemle, 1973. aug. 84. old.

Dohnál Tibor, grafikus

Rajz:

Rep

Dohnál Tibor: rajza M. S.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 14.

Dohnál Tibor

Kain és Ábel c. siratója szerepelt az ésszak-dunántúliak műcsarnoki kiállításán.

Bojár Juan: Kiállításról – kiállításra; Magyar Hírlap 1970. III. 10. 9. l.

Dobrai Tibor

neve emlitve

Müvészettörténeti Értesitő 1972

314 old.

Dohnal Tibor

Melszeke

Alföld 1973/6 9 old.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 — — 2

VALÓSÁG

Dohnál Tibor

keringéssel összefüggő megismerést tartom a legértékesebbnek.

1021

Dohnál Tibor: Fríz

(VESEATULTETÉS, RÁKKUTATÁS) A klinikái plantációval, fel kellett készülni nekünk is. Transzp tel együttesen kutyaveséket, sőt kipróbáltuk azt is, állat átültetett veséjével. Sertés veséjét ültettük ku ott jól lehetett látni a működését. A sertésvesén azon tül, annyira idegen biológiailag. Az egyes emberek biológiai különbség, hogy alig lehet felmérni. Nek talán a rák gyógyítását előbb meg fogja oldani az plantáció szélesebb körben való elterjedését. Ezt azé nat nem idegen az illető beteg számára, hanem annak foglalkoztam, de eléggé élénken figyelem a tudomány Ma már elfogadják, hogy az állatokon mesterségesen kek biológiailag nem úgy viselkednek, mint például az emberi rákos da atok. Az is érdekes, hogy a rákos daganatot nem lehet az egyik emberből a másik emberbe átültetni. Nem tapad meg, mert biológiailag idegenek egymástól. Ez úgy tűnik, logikus, világos dolog. Az is biztos, hogy az emberi szervezetben kifejlődő rákos daganat igen jól el van látva vérrel. Jó kötőszöveti ágya is van. Mondhatni, a szervezet mindent

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dohnál Tibor

ÉLET ÉS IRODALOM
1973 ÁPR 14

1021

Dohnál Tibor: Motívumok

Dalmál Tibor

A tragédi nyári táblaton
grafikái szerepelnek.

Lauer Sándor: A tragédi nyári tárlat.
Magyar Hírlap, 1942. aug. 9.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1972 SEP 9

Dohnál Tibor

. Az anyósa az ablakból
valaki a hetedikről le-
kartondoboz
akarsz még? Futson,
képpen igazad van.
— No látod!
aki akar.
tette vissza, befelé fordult, szeretett volna
még egy jót aludni reggelig.

1021

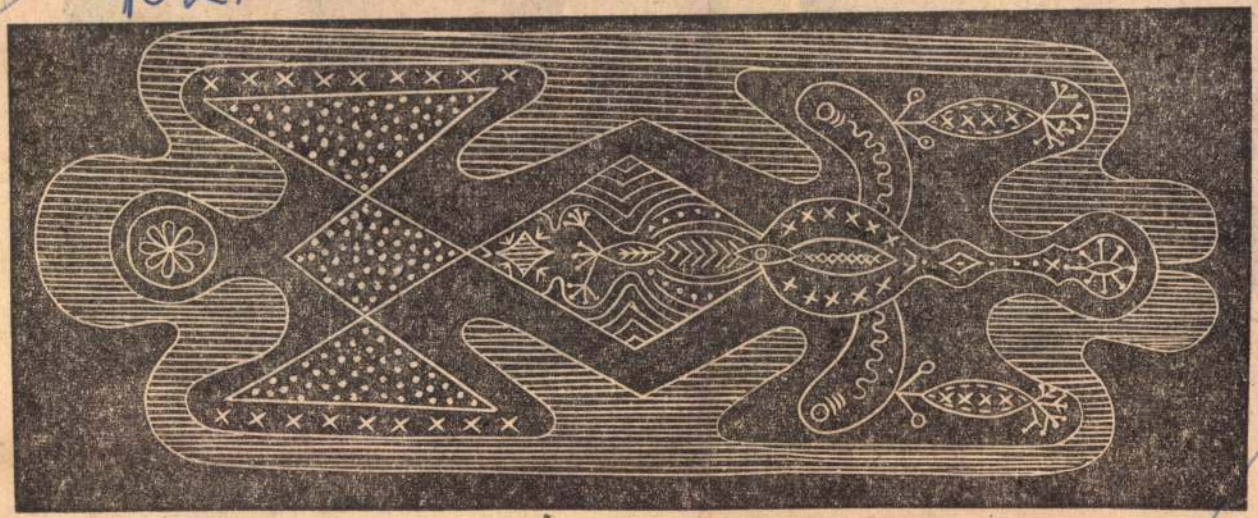

Dohnál Tibor: Motívum

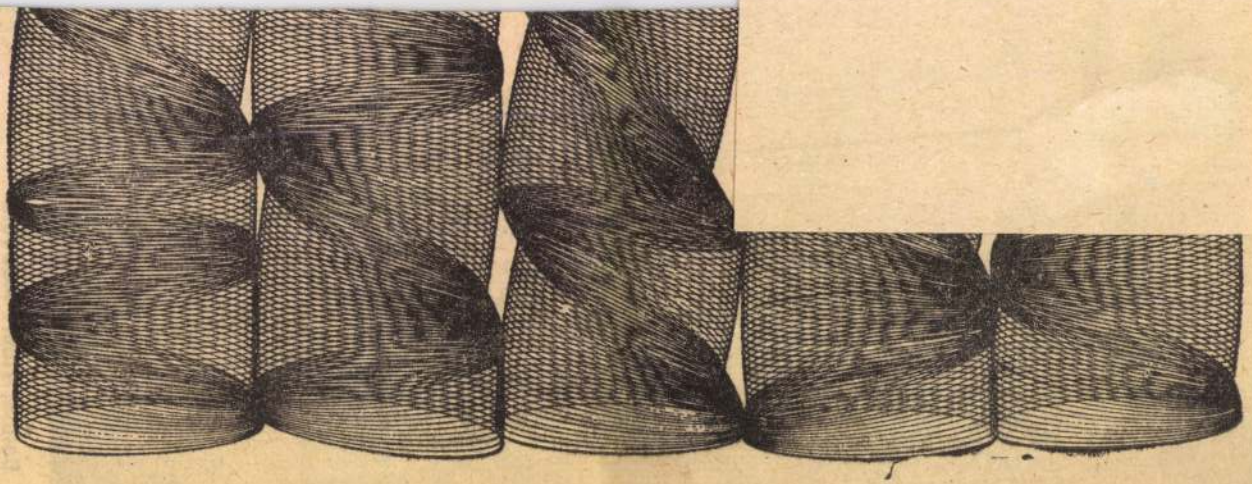

Deák Zsuzsa: Mozgás

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1979 OKT 16

1021

Grafik von Tibor Dohnál

Grafik von György Papp

mit 1 Million Forint pro Jahr veranschlagt, es wurden 1,5 Millionen daraus. In Tyukod gibt es derartige Überraschungen, auch beim Weizenbau: Im Jahre 1971

Jahren TBC-frei, wird dieser Bestand in die Kategorie A eingestuft, die Milchproduktion beträgt im Jahresschnitt über 3000 Liter pro Kuh.

Seit drei Jahren werden

seitens der Kooperative vorrangige Behandlung. Auch beim Bau von Einfamilienhäusern der Mitglieder und Angestellten hilft die Kollektivwirtschaft; 1971 wurden auf diese Weise 50 Wohnungen gebaut, 1972 werden es ebenso viele sein, die Koo-

1972 SEP 14

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kisalföld

Dobnál Tibor festőművész

KIÁLLITAS. Dobnál Tibor győri festőművész műveiből nyílik kiállítás vasárnap a győri Műcsarnokban.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 — 19

KÖZNEVELÉS
Budapest

Dohnál Tibor

Dohnál Tibor rajza

1021

kintettel az általános isk
tanulók pályairányításá
egyéni képességek sokold
művelésére, a kiemelkedő
ségekről való gondoskodás
kozott erőfeszítésekre var
ség a távlati oktatáspolitik
tések tudományos megala
hoz, a közoktatásügyi terv
méleti kérdéseinek tisz
hoz..." *(Az állami oktatá
zete és fejlesztésének fe*
Kossuth Kiadó, Bp. 197
99. l.)

A közeli évek fő teendője az oktatás tartalmának korszerűsítése elsősorban a tananyag korrekciója útján, a metodikai kultúra mélyítése, az eszköztár gazdagítása, mégpedig oly módon, hogy a tanulók túlterhelése érezhetően csökkenjen. Elérendő, hogy a lényeges ismeretanyag talaján a tanulók képességei fejlődjenek, s mindezt a lényeges tulajdonságokra és teljesítményekre beállított értékelési rendszer részben kifejezze, részben

eljárások elvileg ennek az útját egyengetik-e — vagy pedig ettől lényegileg idegenek —, ma már eljutottunk addig, hogy elmondhatjuk: *a matematikai kísérlet eredményeit a dokumentumok nyelvére kell áttenni, s tanításához részben a tárgyi, de elsősorban a személyi feltételeket kell megteremteni.* Egyszerűen: bizonyos eszközökre s kellő számú, az eljárást értő pedagógusra van szükség. Mindig több tényező függvénye, hogy az említett feltételek milyen ütemben és milyen mértékben hozhatók létre. Elmondható, hogy ebben a témában a korszerűsítési folyamat természetes útját járjuk be, elisme-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dohnál Tibor

ÉLET ÉS IRODALOM

1972. SEP 30.

1021

Dohnál Tibor: Motívum

rti az em-
mint az a

kulcsát. Se
a kertben,
ttal rakott
ehol, sehol.
megtalálta.
e kapualj-
a szép cif-

a konyha!
etlen be-
félébe ve-
ott már
a batyuba
z csak rá-
hoz s még
gőhöz. Eb-

díszes, régi kulcsokkal a zsebemben mentem, mentem a tüzet elhinni. Mert még ott, az öregasszony szobájában nem is hittem,

És igazán, szemben a csodálatos öreg templommal és a még szebb és még díszletszerűbb városházával, a főtéren, hat szomszéd házteteje leégett. Olyan savanyú vizes, ázott koromszag és avas büdösség töltötte be a szép teret, mint a mamó fürdőszobáját. Hat öreg emeletes ház egész tetőszerkezetét leborotválta, lemetszette a tűz. Az üszkös, kormos vizes gerendákat, görbe csatornákat, égett, megfeketedett és elvörösödött lim-lomot hosszú traktorvontatta teherautóra rakták a gyászos férfiak. De a java, a lerángatott tetőszerkezet maradékának legnagyobb része nem is a teherautóra került, hanem a gyönyörű öreg bolthajtás

hang
Se
Hol
alak
dó.
mik
ja a
arra
amil
véne
kinc
s m
otro
nyú
bad
teremtettek, oly

Kérdem az öreg mamától, mi lett az én sekrestyésemmel? s mit felel: falura helyez-

elébem,
dok seg

15

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dohnál Tibor

ÉLET ÉS IRODALOM

1972 SEP 23

1021

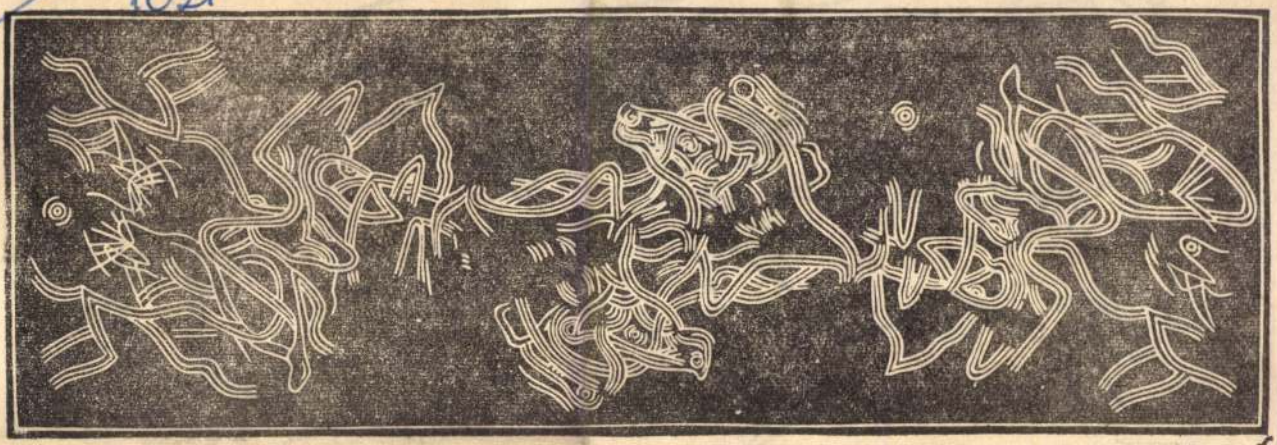

Dohnál Tibor: Vonalak

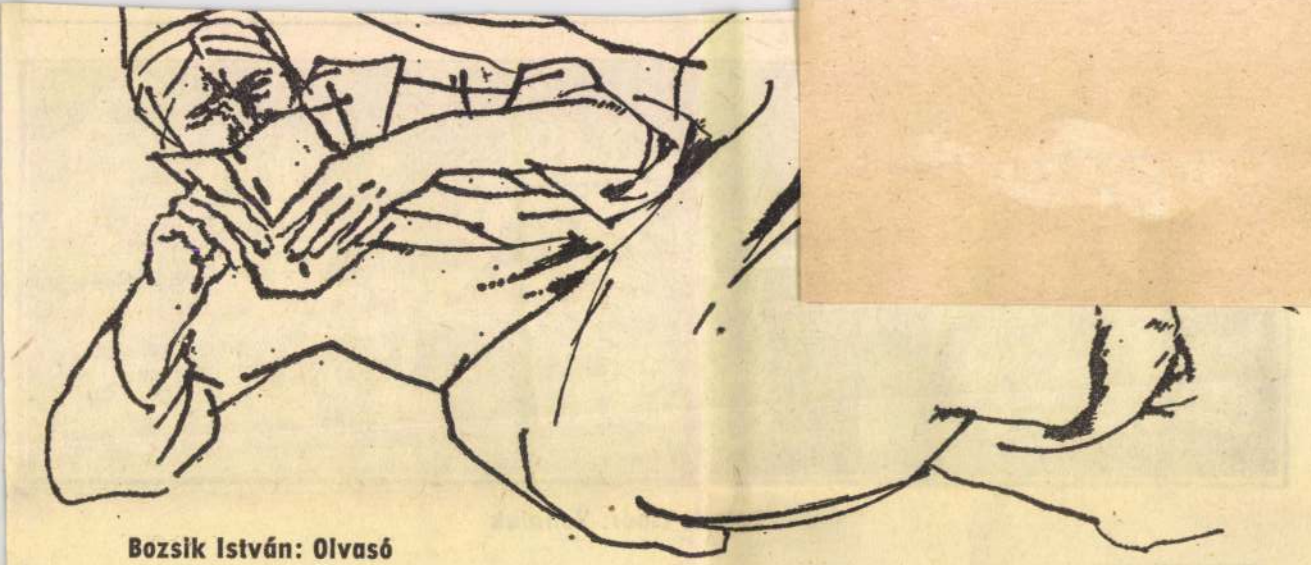

Bozsik István: Olvasó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUN

ALFÖLD
Debrecen

Dalmal Tibor

1021

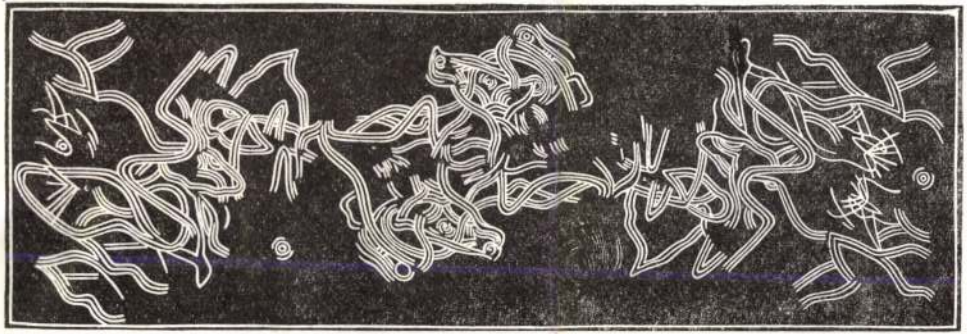

Dohnál Tibor metszete

A kertek és az udvarok
dűlőkre lökött vagonok

Süppedt rakományon,
párálló ólakon, házon
lóg az éj rongyolt ponyvája,
átdöfi kútgém s faága

Hantok, – töltésfalak –
füstölögnek vermelt nyarak,
ősz, tavasz s tél a hulladék:
szalma aranylik; trágya ég

kuszkodó vascsillag dohog

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁJ 12

ÉLET ÉS IRODALOM

Dohnal Tibor

1021

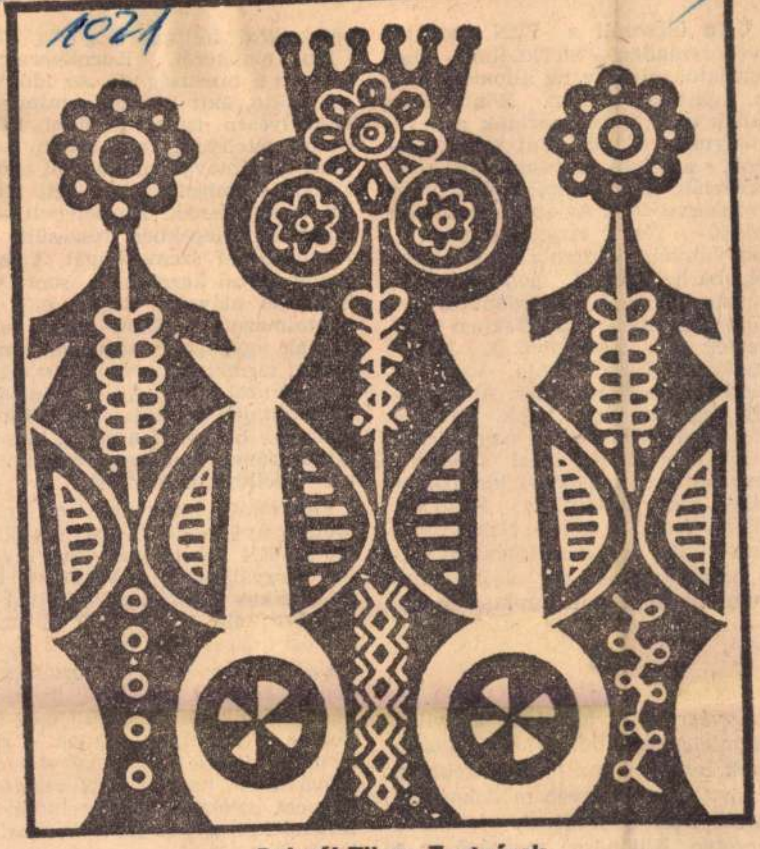

Dohnál Tibor: Testvérek

Újra ülésezett a PE
Svédországban, Stockh
pontjától mintegy tíz kil
re, Lidingö szigetén. E
annak az épületcsoportn
amelynek öt napon át
tunk, s amelyet pontosan
ferenciák céljaira épített
szakszervezetek. Az építő
előadó- és tárgyaló
könyvtárról, önkiszolgáló
ről, bárhelyiségről gon
hanem uszodáról és szau
Külön, masszív épületel
lyezték el a lakószobáka
egyiknek fürdőszobája van, s
mindegyik a fjordra néz. Ablakom-
ból acélkék vízre látok, amelyet
elég sűrű időközökben nagy, fehér
hajók borzolnak igazi tengerré.
Szemben egy tenyérnyi kis sziklasziget, rajta sötétpiros faházikó,
néhány fenyő és nyírfa, szinte rousseau-i idill- és menedékként. A túlsó parton viszont egy olajfinomító
alumíniumtartályai sorakoznak.

●

A végrehajtó bizottság a világ különféle részeiből érkező, riasztó hírek nyomán hoz határozatokat a bebörtönzött és egyéb módokon üldözött írók helyzetének javítását sürgetve. Különösen megrázó az a beszámoló, amelyet David Carver

[illegible] segítséget, most
másik szemét is veszély fenyegeti.
A határozat keménységben túlszárnyal minden eddigit: a PEN támogatásáról biztosítja a görög katonai diktatúrával szemben megnyilatkozó szellemi ellenállást.

Egy másik határozat, amelyet a svédek nyújtanak be, arra szólítja föl a PEN vezetőségét, hogy kezdjen tárgyalásokat a Vietnami Demokratikus Köztársaság íróival és mozdítsa elő belépésüket a nemzetközi írószervezetbe.

Egész sor fontos, örvendetes döntés születik. Másfelől, ha csökkenő mértékben is: érezni még hatását a régi mulasztásoknak. A magyar küldöttek ismét kénytelenek szóvá tenni, hogy a PEN vezetősége nem igyekszik megteremteni a feltételeket a szovjet írók csatlakozásához.

De ismét másfelől: ez már nem

1972 DEC 11

Népszabadság

Dohnál Tibor

1021

DOHNÁL TIBOR: FOLKLÓR

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Bánjunk velük takaré
púderréteg fiataloknak
idősebbeket pedig öregí
lyozza az erős vonásokat
tóak a szem körüli szarkal
rekedt vagy a tág pórusol
púderszemcsék.) Estére m
szín, halványpiros szájfe
szunk. Tartósabb lesz, ha
jük, s közben egyszer vé
derezzük. Divatos a szemhéj festése kék, zöld, szürke ceruzával, ecsettel, vagy púderrel. Míg sima szémhéjon dekoratív a festék, aráncosodó szemhéjon rétegesen rakodik le. (Idősebbek, vigyázat!) Divatjamúlt a szemhéjat fekete színű tussal kihúzni (a szemorvosok mindig is ellenezték.) A szem kifejezőerejét növeli a mértékkel alkalmazott barna vagy szürke ceruzavonás.

A szív formájú arc közelíti meg leginkább az ideális formát. Az arc apró formahibáin kis ügyeskedéssel segíthetünk.

ehetjük.
bb ala-
csipet-
az arc,
e söté-
let pú-
arc al-
tűnik.

Túl keskeny arc állára sötétebb tónusú, az arcra, halántékra világosabb színű púdert teszünk, az alsó ajkat szélesebbre festjük, mint a felsőt. Akinek túl vékony az ajka, kerülje az erős színű szájfestéket. Telt hatást lehet elérni, ha a száj kontúrját *barna szemöldökceruzával* húzzuk meg, majd rózsaszínű ajakfestékkel töltjük ki. A kétféle színű púderral elővigyázatosan bánjunk, nehogy a kettő között éles elválasztóvonal képződjék.

(SZ—i)

1973 JAN 28
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Dalmál Tibor
1973 JAN 28
Népszabadság

1081

DOHNÁL TIBOR LINÓLEUMMETSZETE

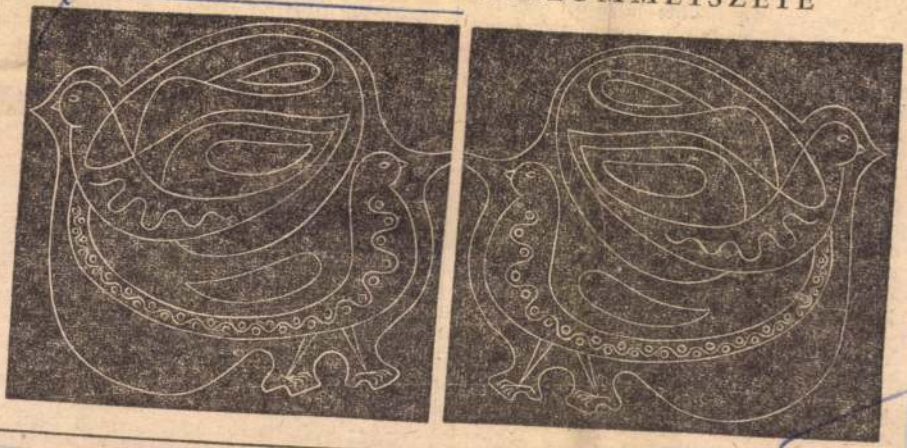

ka a Metternich kezdeményezésére 1833-ban Münchengrätzben a három abszolutista hatalom: Ausztria, Oroszország és Poroszország között létrejött egyezménynek a forradalmi mozgalmak elleni közös fegyveres fellépésre. („Új Szent Szövetség.") Az osztrák államkancellár kötelességének tartotta — mint azt a Szentpétervárral folytatott diplomáciai levelezése mutatja — rendszeresen informálni a cárt a „nyugtalanító" magyarországi helyzetről, miközben a magyar reformtörekvéseket „minden társadalmi rend felbontását célzó", Oroszország számára is közvetlen veszedelmet jelentő, forradalmi összeesküvésként denunciálta.

✸

Korunkban a Metternich-kérdés főként a nyugatnémet és az amerikai történetírásban éli reneszánszát. Az első világháborút követő évektől kezdve egymást követik az olyan művek, amelyek Metternich történelmi szerepének igazolását, mi több, eszményíté-

Nem véletlen, hogy a tanulmányt — nem utolsósorban a szerző személyénél fogva — a haladó közvélemény úgy tekinti, mint politikai állásfoglalást, kísérletet a metternichi gátlástalanul erőszakos és kétszínű külpolitikai módszerek szentesítésére, sőt ezeknek a módszereknek korunkban történő alkalmazására.

✸

1848 márciusában Metternich kénytelen volt saját népének haragja elől Ang-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 APR 28

ÉLET ÉS IRODALOM

Dalmál Tibor

1021

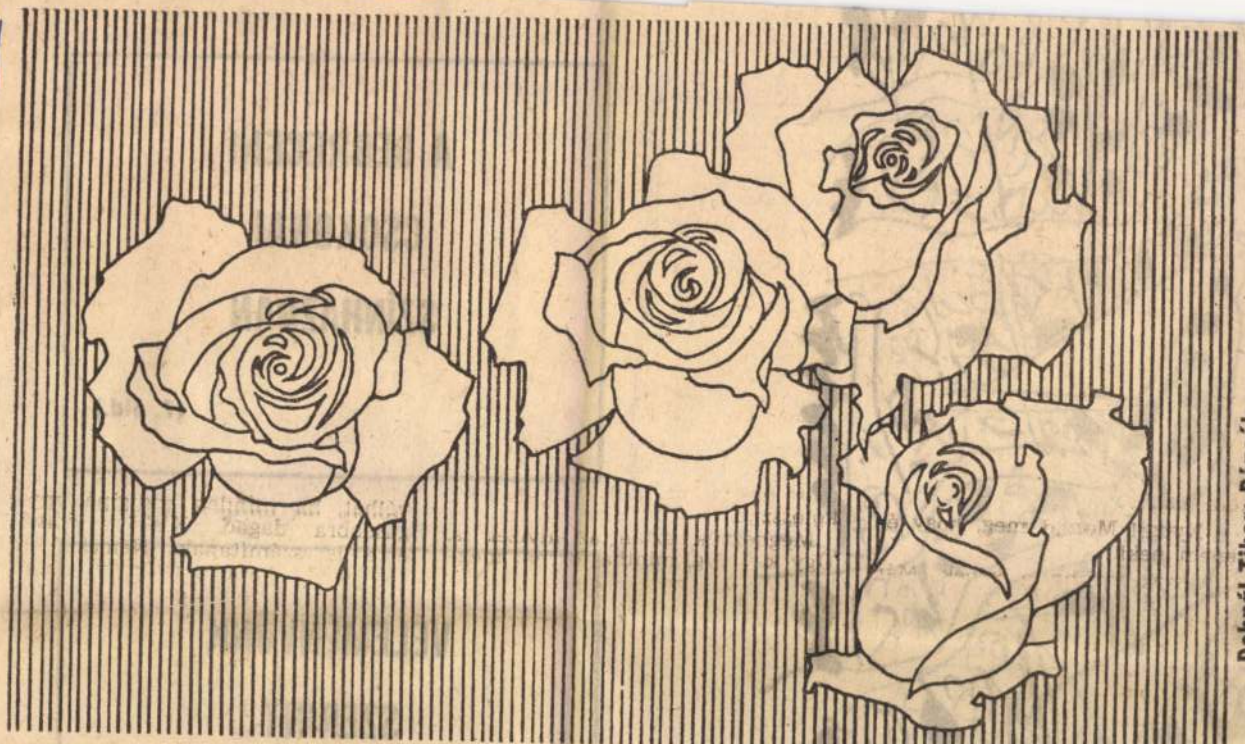

Dohnál Tibor: Rózsák

A

S

(7. old.)

VÉLEMÉNYÜNK SZERINT

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Dohnál Tibor
ÉLET ÉS IRODALOM
1973 MÁJ 5

1021

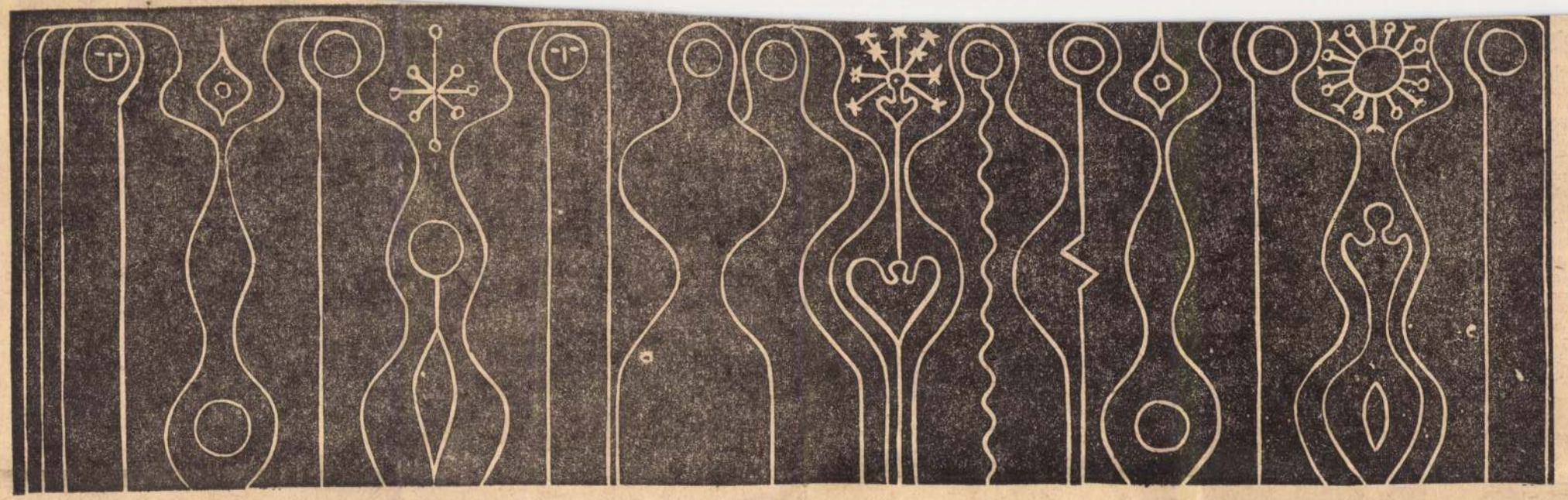

Dohnál Tibor: Asszonyok

séget. Gergely … mivel indul hadba bátyja, milyen naív, „antimachiavellista" lélekkel, s mennyire f… vertelenül serege, s mennyire kilátástalanul a végső harcba. E helyzet két pólusa a két férfi. Vívódásuk, egymást meg nem győző, de egymást mégis korrigáló összetartozásuk — a forradalom maga.

Mert Illyés nemcsak két különböző oldalát mutatja fel ennek a mozgalomnak, hanem a *két lehetséges magatartás kritikáját is.* Talán ez a történelmi mélységélesség, a drámai dialektika mélysége különbözteti meg a Testvéreket a Dózsa-drámától. Ez a kritikus pátosz Gergely rajzában a legvilágosabb. Ő az, aki mindent tud, majdnem az utókor fejével gondolkozik, de képtelen ezen a tudáson átlépve — cselekedni. Illyés joggal látja itt Gergely *hibriszét:* a forradalmi mozgalmak „tisztafejű" látnokai nem kentik érvei súlyat.

●

Erre az elméleti öncsonkításra pedig drámailag sem lenne szükség. György nem ettől lesz magasabb testvérénél. Ami naggyá teszi —, és itt csendül fel Illyés üzenete — az a *szolgálat etikumának* vállalása. Mert kiderül, hogy végül is nagyon jól tudja ő, mennyire nincs kenyér, fegyver és kitartás — de azt is tudja, hogyha a nép felkelt, akkor menni kell vele: szolgálni kell a legfőbb megbízót. De a szolgálat sem ilyen egyszerű. Lehet vakon, rosszul, hízelegve és lehet tisztánlátón, magasabbra segítve: s a *Testvérek* éppen ennek az utóbbinak kínját ábrázolja. Így tartozik egybe a két figura, mindkettő a szolgálatot testesíti meg, annak egy-egy mozzanatát abszolutizálva. Úgy, hogy a kettő csak

… dialógusban. Kettejük játéka mégis harmonikusan egészíti ki egymást: a színpadi polarizálódásban Kálmán is megtalálja és megteremti a maga helyét. *Moór Mariann* kedves színfoltként libegi el Julinka szerepét — ő sem tud többet mondani e figuráról, mint a dráma. *Csányi Árpád* díszletei rendkívül hatásosak és beszédesek: a vaskos falak, melyek mintegy agyonnyomják a szereplőket, egyre közelebb nyomulva hozzájuk, majd börtönként el is választva őket — nagyszerű ötlet. Nemcsak atmoszférát teremt, hanem a dráma belső magvát teszi vizuális élménnyé is: a lehetőségek szűkösségéné.: és a forradalmi tett lehetőséget teremtő gesztusának szimbólumaként. *Vágó Nelli* stilizált jelmezei teret engednek az általánosabb, filozófikusabb, és a jelen felé világító utalásoknak.

… kedését, a száguldozásokat a ménessel, az elfecsérelt lehetőséget, hogy tulajdonképpen vezérüknek született. Ajtmatov regényének látszólag áttetszően egyszerű, mégis bonyolultan pontos és kiszámított szerkezete a fizikai elmúlás, a testi leépülés szomorúságát is zárkózott lírával közvetíti. Ezt a szaggatottan sűrített epikus életanyagot, az emberi társadalom és a természet világának állandó ellenpontozásos, párhuzamos ábrázolását színpadi produkcióban megjeleníteni, eléggé reménytelen küzdelemnek tetszik. Pedig *Komlós János* dramatizálása, *Iglódi István* rendezése nem kevesebbre vállalkozott.

A frivol kérdőjel már a dramatizálás hírének hallatára megjelent szemünk előtt. A versenyló halálát nehéz színre vinni a főszereplő ló nélkül. Csak nem akarnak lovat vezetni a színpadra? Láttunk már ilyet is. A Mik-

… hangsúlyozni kívánják, hogy a jelmez nem dekoráció a színpadi látványosságban, hanem munkaruha, amit a legnagyobb divatdiktátor, a képzelet, tetszése szerint alakíthat. Ehhez azonban óhatatlanul el kell végezni azt az előzetes, láthatatlan, de nagyon elmélyült művészi szabászmunkát, amely azután megmozdítja a fantáziát. Ha ezt nemtörődömségből, fáradtságból, vagy kedvetlenségből elmulasztják, a darócruhák azok maradnak, amik valójában: sivár színpadi munkaruhák.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 APR 14

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Budapest

Dohnál Tibor

1021

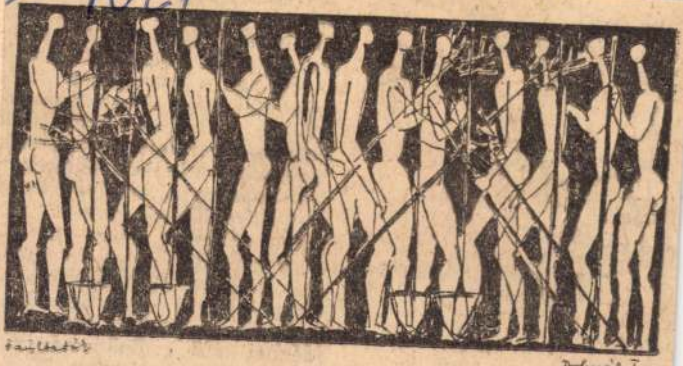

Dohnál T.

Dohnal Tibor: Fajlltetők

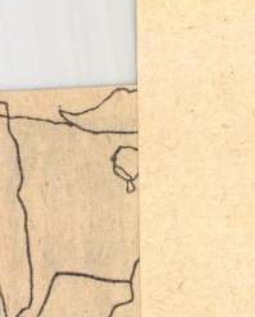

Grain András rajza

lás minden jelentéktelennek látszó eltérése pár év alatt szakadékká mélyülhet. Anarchiát idézhet elő az önkormányzatot szándékozó program. Elide-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1973. X. -

1021 Dohnál Tibor

Felvételi versenyvizsga a moszkvai Iparművészeti Főiskolán, ahol évente 200 hallgatót vesznek fel 35 éves korhatárig
(APN — Arutyunov felv.)

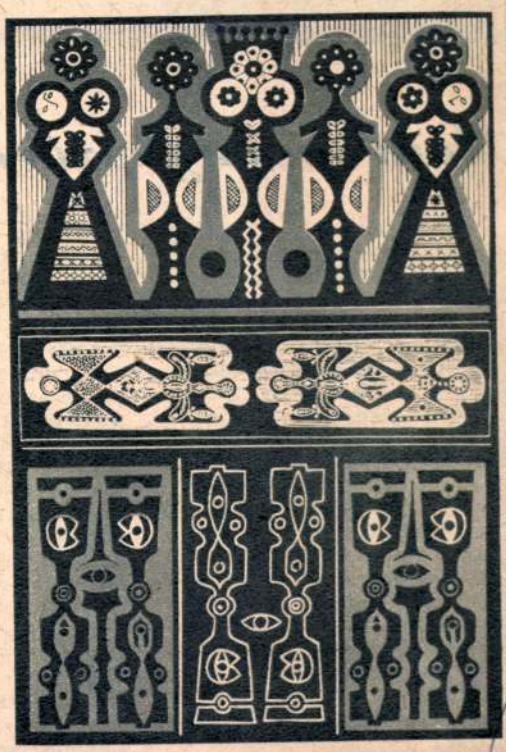

Három Győr-Sopron megyei festőművész mutatkozott be Szombathelyen. Képünkön: Dohnál Tibor Szőnyegterve

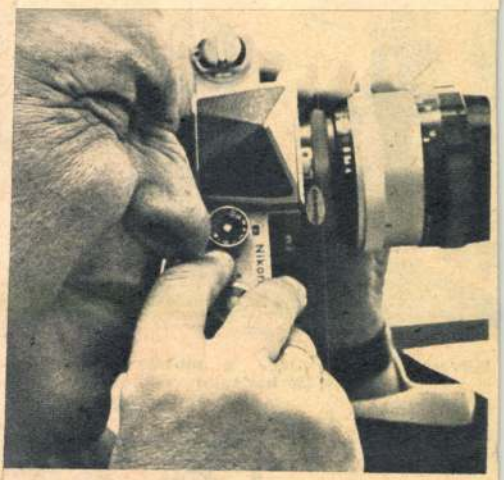

engőszóra indul

, október
sülnek az
klubhelyi-
— kezde-
évi *szak-*
oktatás.
ezetek az
t már a
Júliusban
st tartot-
kszervezeti
val és ok-
Ezen a
sett az el-
asztalatai-
s a felme-
Az oktatás
ást kaptak
feladatai-
áiról is. A
k megfele-
rom tanfo-
tnek az ér-

mint nap hallott fogalmakat segítenek tisztázni, s az ismeretek gyarapításán túl ezek az előadások és viták *felkeltik az igényeket* a további ismeretszerzésre, *az önművelésre.*

Az 1973/74-es oktatási évben elsőízben készülnek tanfolyamonként *szemléltető* ábrákat, adatokat tartalmazó *füzetek.* Ezek nemcsak a propagandisták felkészülését segítik, hanem a politikai önművelődésre vállalkozó hallgatók kezébe kerülve mélyebb és *átfogóbb ismeretet* nyújtanak az egyes kérdésekben.

Mind az előkészítő megbeszélésen, mind a *Filmművészek és Filmalkalmazottak Szakszervezete elnökségének* júliusi ülésén alapvető fontosságúnak mondtuk a *propagan-*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 1

Dahnál Tibor

[illegible] adunk P. E.-nek és a hozzá hasonlóknak, hogy *legyen erejük belülről emelni* a többieket: ne veszítsék el kitartásukat, hitüket. Ha viaskodásuk eredménye még sokáig nem lesz is mérhető, hosszú távon mégis ők fognak győzni. Ha segítünk nekik mi is.

1021

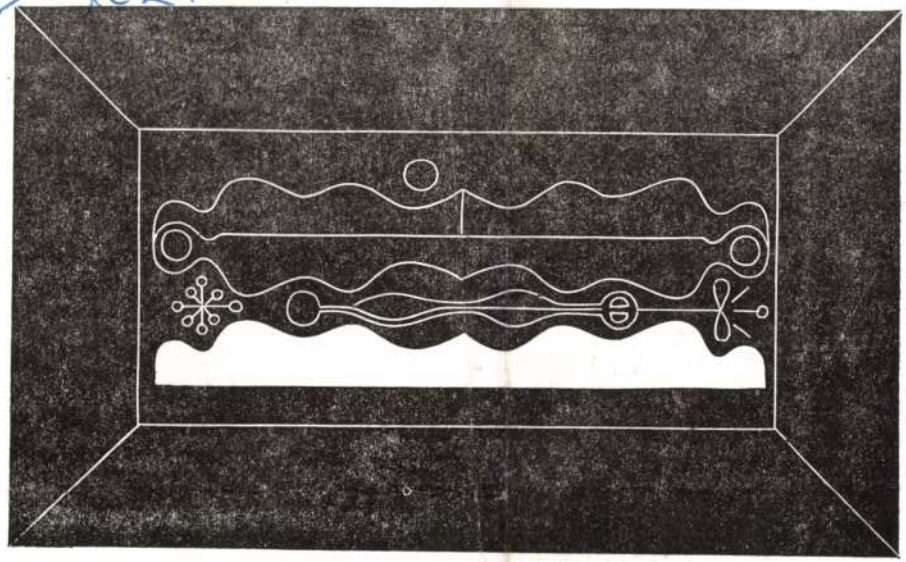

DOHNÁL TIBOR: *TENGERPARTI EMLÉK*

helyi legkörben [illegible]
repéről.) Egy *hamis* csoportérdekre, és *hamis* köz
még ma sincs a „többség-kisebbség" ügyében hely
többség képvisel retrográd szemléletet, ha a több
nik a „vegetatív lét", akkor kinek a pártján kell
beni változás csakis akkor érhető el, ha a ma mé
pozitív életmodellt megvalósító „kisebbség" mellé
kik a többiekkel való viaskodásukban, és példaké
Ha kell, a többség elé. Hogyan? Akár anyagi, ak
szabad idővel, több kedvezményezéssel (pótszabad
Így talán elérhetnénk azt, hogy fokozatosan *meg*
je is, hogy egyre többen felismernék: a művelts
ges időpocsékolás", hanem valami olyasmi, amiért *érdemes* időt, erőt áldozni,
amiért érdemes lemondani akár a „fusimunkáról" s a „maszekolásról" is! Hiszen ha a társadalom legfőbb érdeke, hogy a munkások (a szocialista társadalom *uralkodó* osztálya!) műveltek, széles látókörűek, az egyéni és társadalmi lét minden kérdésében *tájékozottak* legyenek, akkor feltétlenül ki kell alakítanunk azokat az ösztönzőket, amelyek az ilyen típusú szakmunkásokat a *tömegek szemében* is *vonzóvá teszik*. „A néppel annak a legbonyolultabb a dolga, aki belülről akarja emelni" mondja Illyés. Tudnunk kell, hogy semmilyen nagy átalakulás *nem* valósulhat meg *konfliktusok nélkül*. Ezeket a konfliktusokat valahogy úgy kell megoldani, hogy *ne a korszerűbb életformát élők szenvedjenek mindig vereséget*, hanem inkább az ő példájuk válhasson élővé és hatékonnyá! Hiszen a technikai-gazdasági változásokkal lépést tartó, emberi beállítottságukban közösségi érzelmű s helytállni tudó, az új iránt fogékony, hajlékony gondolkodású emberek minden teremtő, alkotó lendület forrásai. Ha engedjük, hogy a többiek „különcöknek" tartsák őket, ha maguk a feletteseik is óvatos gyanak-

Dohnál Tibor, grafikus

Rajz:

Rep.

Dohnál Tibor: rajza M. Y.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. júl. 28.

Dohnál Tibor, festő

Kombathelyen vesz részt kiállításon.

„Őseink jelei" c. műve:

Repr.

– : A Jelenkor krónikája

959-960.

XVI

10.

JELENKOR, Pécs, 19 3. okt.

Dohnál Tibor
Reszt vett a tárlatou

Lancz Sándor: A szegedi nyári tárlat.

Magyar Ihrlap 1972/219 6 old.

Dohnál Tibor

Hamupipőke linó 55×42 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. - sept.

Dobnál Tibor

Az almafa fus 49x68

6. Balatoni Nyári Tárlat

Dohnál Tibor

„Testvérek" c. grafikája

a 8. oldalon

Nagyszava 1972 július 2

8. old.

Dohnal Tibor

„Tanulmány" a rajta
a z 5. oldalon

Népszava 1972 július 14
2. old.

Dohnál Tibor

metszet

Alföld 1974/7 7,14,1o4

Dohnál Tibor

A ráckevei Ady Galériá ban található Balássy Zoltán éremsora, Baja Benedek Ady illusztrációja, Szántó Imre linómetszete, Kiss Nagy András: Bartók c. a lkotása, Ligeti Erika érme, Gacs Gábor rózkarca, Nádasdy János akvarellje, Dohnál Tibor linómetszete.

Rajztanitás 1975-4-31
Losonczi Miklós: A ráckevei Ady Galéria

Dohnál Tibor

metszet

Forrás 1970/3 címlap

Donnál Tibor

festőművész alkotásaiból nyilt tárlat Esztergomban a Városi Művelődési Központban.

Magyar Hirlap 1975/185/6

Népszabadság

Dahnál Tibor

1021

DOHNÁL TIBOR RAJZA

1975 MÁJ 18

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Érdemes néhány számadattal dokumentálni a mozgalom növekvő társadalmi szerepét. Lengyelországban például több mint 15 ezer amatőr kollektíva működik negyedmillió taggal; fellépéseik száma évenként mintegy 120 ezer. A Szovjetunióban az öntevékeny művészegyüttesek és művészeti körök 14 millió felnőttet és 10 millió diákot vonnak be a művészetek alkotó szféráiba. (Csupán az Orosz Szocialista Szövetségi Köztársaságban 36 nyelven játszanak a népi színházak és színjátszóegyüttesek.) Csehszlovákiában 23 ezer együttes és csoport működik 400 ezer részvevővel; az NDK-ban a különböző kollektívák tagjainak száma meghaladja a 600 ezret, Bulgáriában pedig a félmilliót.

Nem kellett szégyenkeznie a magyar delegációnak sem adatainkkal: nálunk az öntevékeny mozgalom keretében 300 ezer ember vesz részt — a 10 és 30 év közötti fiatalok 10—15 százaléka.

Az általános fellendülést rögzítve a tanácskozás levonta azt a következtetést, hogy nem vált be azoknak a burzsoá szociológusoknak a tétele, akik a

úgy bővítik e kapcsolatokat, hogy mind több színművész, énekes, szólista patronál egy-egy amatőr együttest.

Mindaz, amit itt megemlítettünk, csak néhány mozaikkockája a nemzetközi tanácskozásnak. E néhány tanulság is jelzi: szükség van hasonló, közös tapasztalatcserékre. Ezért tartjuk jelentős eseménynek, hogy a Lengyel Központi Kulturális Metodikai Intézet vállalta olyan ajánlások kidolgozását, amelyek további, szervezett, nemzetközi tapasztalatcseréket szorgalmaznak a szocialista országok művelődési intézményei között. Hasznukat bizonnyal jól gyümölcsöztetheti majd az amatőr művészeti mozgalom híveinek nagy tábora.

HAVAS ERVIN

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

1975 MÁR 30

Dohnál Tibor

Az ipari tanulók évi rendes szabadságát legfeljebb két részletben, de lehető-

1021

DOHNÁL TIBOR METSZETE

szeny, amit Tiborc markába nyom. S a paraszti válasz: *„Szép pénz; de adhatsz-é hát mindenik /szűkölködőnek?"*

Ezeken az egyre keményebb plebejusreplikákon át emelkedik a jelenet és maga Bánk bán addig a pontig, hogy elhangzik az otthonának, a hazának szóló bánki üzenet: *„megmondhatod, hogy él / még Bánk."* Nem a szánakozó, nem a békítő, nem az alamizsnát adó, hanem az ország, a nép és a saját sorsáért felelősséget vállaló Bánk bán. Íme, egyetlen példa arra, hogyan gazdagodik meg saját forrásból Tiborc szerepe, s ezt a gazdagodási lehetőséget következetesen és mértéktartóan hasznosította az egész előadás javára a színész és a rendező.

Figyelmet érdemlő újítása az előadásnak az ötödik felvonás rendezése. E felvonás jelentőségére Katona koncepciójában újabban *Sőtér István* hívta fel a figyelmet. Marton Endre az eredeti drámához ragaszkodva tesz ígéretes kísérletet a felvonás megrendezésére. Bánk erkölcsi értelemben mindvégig kitart tette igazsága mellett; összeomlása nem azért következik be, mert elfogadja a Gertrudis ártatlanságáról hozott híreket (ő tudja, hogy a királyné nem ártatlan!), hanem azért, mert Melinda halálával bezárul körülötte az a rossz kör, amely a haza igazáért és a becsülete tisztaságáért cselekvő Bánk bán köré fonódott tette elkövetése előtt és után. Ám Katona félreérthetetlenné

BUDAPEST
Telefon: 138-068, 387-726,

19/5 VIII 9
DOLGOZÓK LAPJA
(KOMÁROM)

Dohnál Tibor
1021

Dohnál Tibor és motívumai

Az 1942-ben született *Dohnál Tibor*, Esztergomban látható kiállítása katalógusának előszavában, *Z. Szabó László* írja, hogy a művész nyugodtan vallhatná magáénak *Paul Klee* híres mondatát: *„A művészet nem a láthatót másolja, hanem láthatóvá tesz..."* Igenám, csakhogy engem ez a három pont az idézet végén, mindmáig — különösen, hogy Dohnál munkáit nem csupán egy-egy lapban, folyóiratban, de most önálló, nagyszabású kiállítás keretében ismerhettem meg, — némileg zavar. Az a legfőbb gondom, hogy így a citátum befejezetlen. *Mit tesz láthatóvá? Mit akar nézőivel láttatni a művész?*

Olajképeinél ez a dilemma talán kevésbé merül fel, hiszen sorolhatom azokat az alkotásokat, amelyek ebben a tekintetben vita tárgyát nem képezhetik. Emlékei a tanyáról, a falusi életről, — ezek a domináló motívumok (élettények), amelyek felfűtik, átüzesítik az egyébként is dinamikusan megalkotott kompozíciókat *(Emlékek a tanyáról, Triptichon, Kútnál* stb.) Olajképei közül legmegrázóbb erejűnek az *Évgyűrűk*-et érzem, amelyen egyfelől a télire összegyűjtött fa rendbe rakva, másfelől egy idős emberpár, már-már szinte összenőve, elválaszthatatlanul. Szép és nem könnyű öregség, — talán így lehetne irodalmi nyelvre lefordítani a mondandót, amivel persze csak megközelíthettük a mű lényegét, de azt színek, arányok pontos érzékeltetése nélkül, aligha reprodukálhatjuk.

Egy másik világba vezeti át nézőit az olajfestmények közt az *Őseink jelei* szimbólumvilága. Ez ugyanis a linómetszetek közt az uralkodó motívum. Ősi jelek újrafogalmazásával találkozunk, némelyik metszetén ez szinte már kavalkáddá válik, nincs lezártság, mert a variációs készsége kifogyhatatlan. Két jellemző munkáját hadd említsem éppen itt: a *Sokaság*-ot és a *Fehérnépek*-et. A *Földvárók* visszakanyarodik az elvontság, a csak jelképiség világából a valósabb élményérzet kialakításához, s szép a *Tavaszünnep*, az *Ormánsági asszonyok* és a többi metszete is. Ugyanígy nyomban hadd említsem *ex libris*-eit, amelyek egy valaki számára készülnek mindig, s darabszámtól függetlenül, így egyedinek számítanak. Másfelől ezek a kisméretű alkotások különös erőpróba elé állítják a művészt, hiszen a „megrendelő" karakterének — és ízlésének, — megfelelő alkotást kell teremtenie.

Még egy egészen más jellegű munkát is külön említeni kell: szövött *szőnyegét*, amelyen a linómetszeteknél már említett jelképrendszert dekoratívan alkalmazza Dohnál.

Mégis: mi az, amit néző — nem az „arisztokratikusan" mindenben jól értesültre gondolok, — ki tud hámozni tanulságul a maga számára Dohnál Tibor kiállításán, s mit visz magával emlékül? Az egyik és meggyőződésem szerint a legfontosabb dolog: amennyiben felismeri a jelrendszerben az ősi motívumok bizonyos fajta újrafogalmazását, akkor a jelképet, mint a képzőművészetben fontos elemet, megtanulja e kiállítás alapján tisztelni. Nem minden és nem mindig érthető, ami egy képzőművészeti alkotásban a mély rétegekből előbukik, de nem is szabad értékelés, méltányolás nélkül elmennünk mellettük. Nem az érthetetlenséget védem, ez áll tőlem a legtávolabb, s Dohnál Tibor kiállítását e tekintetben nem is kell mentegetni, avagy agyonmagyarázni. Engedni kell, hogy ezek a motívumok, jelek átáradjanak belénk, s akkor már emlékeink közé is fogadtuk egyben őket. Úgy, hogy ha valamikor is találkozunk „a jelképpel" (nem a raffinált kitalálásokra, mesterkélt modernkedésre gondolok), akkor azok is szólnak majd hozzánk.

A komponálás fegyelme a másik tényező, ami megkülönböztetett figyelmet érdemel Dohnál tárlatának végignézésekor. A ritmus és az aritmia pontos arányainak „kikeverése" egy-egy képen, — igencsak szakavatott, hozzáértő művészre vall. S az ember a linómetszeteknél szerzett tapasztalatai után ismét visszakényszerül valamiféleképpen az olajképek termébe. Akkor már mindjárt beszédesebb lesz az *Ablak a világra*, a *Találkozás* három nőfigurája, a *Madaras néni*, az *Este* és a többi, részben már említett mű.

Való igaz, amit Heitler László így fogalmazott Dohnál Tibor művei láttán: „A dekorativitás és a szűkszavú kifejezés képeinek két jellemző ismertetője".

(jenkei)

K LAPJA

elem
ek tükrében

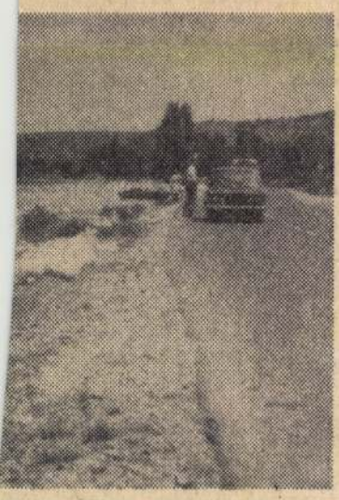

út mellé telepített az esztergo-
etkezet kacsatelepének mintegy
r lakója

tátiak sikerrel védekez-

Jól szervezni a tudományos egyesületekbe tömörült szakemberek társadalmi tevékenységét

Az MSZMP XI. kongresszusa a maga összetettségében vizsgálta, elemezte szocialista társadalmunk fejlődését, a társadalomfejlesztés aktuális feladatait. Foglalkozott a tudományok és művelőinek szerepével. A határozatban leszögezte: *„A tudomány szerepét fokozni kell társadalmunkban, arra kell törekedni, hogy mindinkább termelőerővé váljék...”* A programnyilatkozat erről szólva hangsúlyozza: *„A technika fejlődésével nő az értelmiség aránya és jelentősége. Fokozódik aktív részvétele a szocialista társadalom felépítésében.”*

Ennek a fokozódó aktív részvételnek a szervezésében, irányításában a társadalmi tudományos egyesületeknek, illetve az ezek tevékenységét koordináló MTESZ-nek is jelentős feladatai vannak.

Az MTESZ esztergomi szervezetének alelnökével, *Király Lászlóval*, azokról a lehetőségekről, és immár körvonalazott javaslatokról beszélgettünk, amelyek a gyári, vállalati, területi előrehaladás lendítői lehetnek. Esztergom ipari fejlődése egyben azt is jelenti, hogy jelentős számú műszaki értelmiség, közgazdász szakember munkálkodik a gyárakban. Ez az értelmiség komoly szellemi erőt képvisel.

Felmerül tehát a kérdés: melyek azok a lehetőségek, amelyekre az MTESZ a fejlődés elősegítésében építhet, amelyet felhasználhat — kérdeztük Király Lászlótól.

— Elsőként említem azt a körülményt, hogy az MSZMP és a kormány külön foglalkozott az MTESZ, mint tudományos társadalmi szervezet fejlesztésével, támaszkodik rá és igényli munkáját. Területünkön hasonlóan jó a kapcsolat a párt- és a tanácsi szervekkel. Eredményeinket elismerik, s a további fejlődéshez való hozzájárulásunk igénye is megfogalmazott. Ugyanezt mondhatom a gazdasági egységek vezetői és az egyesületek viszonyáról.

— Különböző szakmai, tudományos egyesületeinkbe tömörült szakembereink erőt képviselnek, képesek megbírkózni bármely területi komplex probléma, feladat megoldásával. Az egyesületi munkának keretet adó Technika Háza megfelelő otthont nyújt, a szakemberek tudományos munkájához. Az működésnek az erősítése, elmélyítése elsőrendű feladat.

— Vegyük szemügyre például a forgóeszközgazdálkodást, vagy az anyagbeszerzést — folytatta a város gazdasági egységei közötti jobb, szorosabb kontaktus kiépítésében rejlő tartalékok jelzését az MTESZ esztergomi szervezetének alelnöke. — Anyagbeszerzőink sokszor hetekig kutatnak olyan anyagok után, amelyekből esetleg 2-3 kilométeres körzetben elfekvő készleteket tartanak nyilván. De lépjünk tovább: nem kell különösebb képzelőerő annak érzékeléséhez, mit jelenthetne eredményben, ha közös alapon megvalósíthatnánk az alapanyag, a segédanyag, termelőeszközeinek pótalkatrész-beszerzését, tárolását, készletezését.

— Az alkotó munka fokozásáról jobb helyen aligha lehet gondolatokat cserélni, — jegyezte meg Király László — mint a Technika Házában. Itt együtt vannak a műszaki, közgazdasági, agrárképzettségű szakemberek. A tudományos egyesületek soraikban tömörítik azokat az erőket, amelyek alkalmasak a fejlődés segítésére. Azt javasoltuk, hogy az egyesületek szakmai ágazataiknak megfelelően fogják össze a területfejlesztési munkákat, dolgozzák ki javaslataikat konkrét formában, a Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság pedig készüljön fel a felső szintű vezetés koordinatív együttműködő összefogásának biztosítására. Megfelelő figyelmet kell fordítanunk arra, hogy a műszaki-gazdasági fejlődést segítő alkotó társadalmi munka megfelelő elismerést kapjon a különböző fórumokon, hiszen ez további ösztönzést ad.

Napról napra újabb célokat fogalmazunk meg, amelyek mennyiségi és minőségi téren egyaránt növekvő feladatokat rónak ránk. A fejlődés követelményeinek megfelelni azonban csak akkor tudunk, ha a célok valóra váltásához szükséges eszközöket is képesek vagyunk felvonultatni. Csakhogy a felvonultatás a források feltárását, a tartalékok felszínre hozatalát, az eszközök csoportosításában rejlő lehetőségek kiaknázását is jelenti. És ilyen értelemben az MTESZ esztergomi szervezete, a tu-

Dohnál Tibor, grafikus

DOHNÁL TIBOR METSZETE.

9.

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1975. okt. 26.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JAN – 5

Népszava

Dohnál Tibor

1021

Dohnál Tibor
Népi motívum

— Jaj, ne — esett kétségbe Vacskamati.

— De igenis, elvesszük!

— Dömdödöm — mondta ekkor Dömdödöm.

Csodálkozva néztek rá.

— Azt mondod, hogy kérdezzük meg a virágot is?

— Döm.

Megkérdezték hát a virágot

— Akarsz Vacskamatinál maradni?

A virágnak szép virághangja volt.

— Igen — mondta.

— De hiszen nem öntözött

— De hiszen nem kapálga tott!

— Tudom — mondta a virág.

— De hiszen rád se nézett

— Tudom — mondta a virág.

— Aztán meg agyonöntözöt

— Tudom — mondta a virág.

— Agyonkapált.

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 AUG 30
NÉPSZAVA

Dohnál Tibor

1021

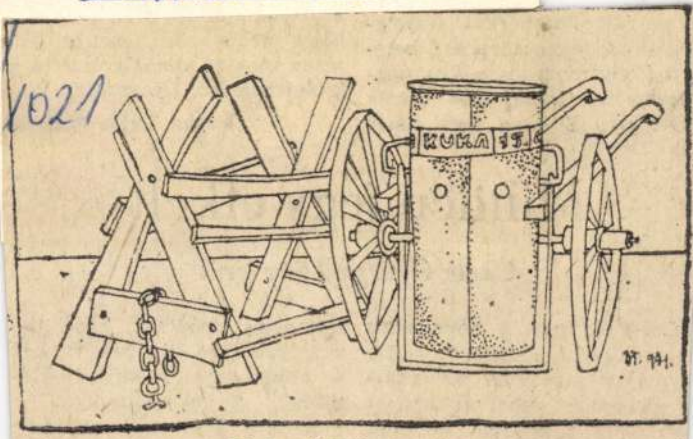

Dohnál Tibor rajza

yalázták hó
ogták a tökö
ették egy bog
özték vacsorá
emetése.) S

M

Czele György könyvéről

Czele György a novellaírás agyományos, történetre épülő ormáját választotta; azt a faj- a elbeszélést, ahol a történet ordozója a figura. Novellái zinte kivétel nélkül monológ- formában íródtak; hősei — akár szemben ülnének velünk — elmesélnek valamit az életükből. S történeteikbe — többnyire a jólét, a magány, vagy egyszerűen „a szürkeség"

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Dobnál Tibor festőművész

DOLGOZÓK LAPJA
(KOMÁROM)

1975 JUL 2 0

Műsorkalauz

Liszt: Esztergomi mise: közreműködik a Labor MIM / Balassa Bálint Kamarakórusa és a tatabányai Bányász Szimfonikus Zenekar; Esztergom, bazilika, július 20-án, vasárnap, 20 órai kezdettel.

Scserbakov: Nem bánok semmit (Edith Piaf) című zenés színműve a győri Kisfaludy Színház előadásában; Tata, szabadtéri színpad, július 20-án, 20 órai kezdettel, (rossz idő esetén 21-én).

A Komárom megyei Ifjúmunkás Napok záróünnepsége: Tatabánya, Puskin Művelődési Ház, július 21-én, hétfőn, 14 órai kezdettel.

Sétáló hangverseny a Vármúzeumban; közreműködnek: a Monteverdi Kamarakórus, az esztergomi zeneiskola tanárai és növendékei.

KIÁLLÍTÁSOK:

Esztergomi műgyűjtők II. tárlata; Esztergom, Balassa Bálint Múzeum, nyitva: július 19-től.

Dohnál Tibor festőművész kiállítása; Esztergom, művelődési központ, nyitva: egész héten.

Zinner Erzsébet fotóművész kiállítása; Esztergom, Vármúzeum, nyitva: egész héten.

(Esztergomi MIM Vasas), Duga István (Csolnok), Gerstner Ferenc, Ecker Ervin (Leányvári SE).

Lábatlani Egyetértés: Elment: Eckl József (KOMÉP, Tatabánya), Ozsgyán István, Barak László (M. Viscosa), Antal János (Süttői Építők). Érkezett: Vasvári József (Almáskamarás), Kostorják József (Süttői Építők), Vanek János, Varga Gábor (Bajóti Szikra).

Sárisápi Bányász SE: Elment: Máté János (Ágfalva), Gém Rudolf (Annavölgy). Jött: Hanisch

Vízilabda OB II

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 JUL 12
ÉLET ÉS IRODALOM
Dohnál Tibor
1021

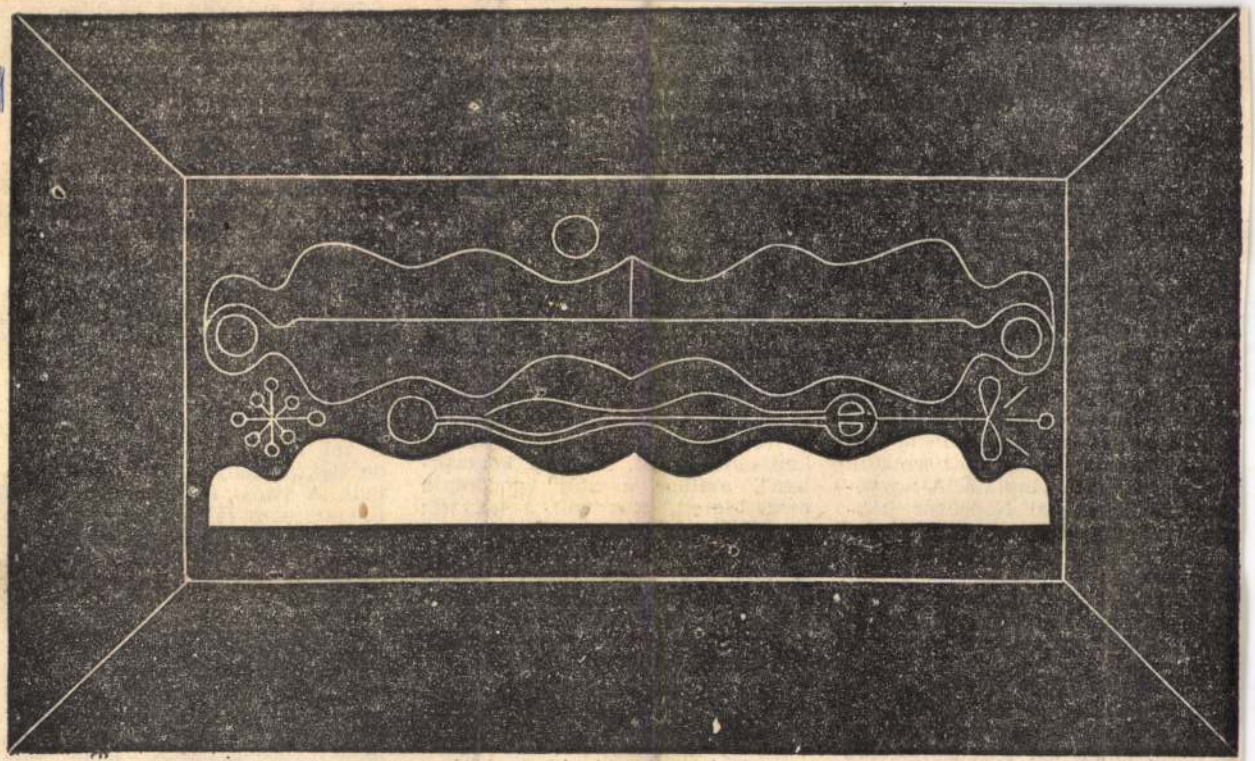

Dohnál Tibor kiállításáról: Emlék

lően egy-egy sikeres darabból több előadást tartsunk. Jövőre ez már másként alakul: kilenc bérleti bemutatónk lesz, így jobban tudunk gazdálkodni az idővel, és tudunk felkészülni a premierekre.

— Két gyermekszínházi bemutatót említett. Tudomásom szerint a Békés megyei gyerekek négy gyerekdarabot láthatnak egy évben.

— Így igaz. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek rendszeres és színvonalas komplex esztétikai nevelést kapjanak. A színház az a művészeti ág, amelyben mindegyik társművészet nagy szerephez jut. Ebben az évben a Szegedi Nemzeti Színház vendégszerepelt nálunk: Ránki György Pomádé király új ruhája című gyermekoperáját játszották — ez a harmadik gyerekszínházi bemutató. A negyedik a békéscsabai Napsugár bábegyüttes előadása volt. Kétezernyolcszáz gyerekbérlőnk van. A szervezést a gyerekek végzik, úttörő munkában. A gyerekek rajonganak a színházért, sokszor előfordul, hogy kettesével ülnek a székeken.

A középiskolások számára ifjúsági bérletet szervezünk. Igyekszünk olyan színházszerető generációt felnevelni, amelynek létszükségletévé válik a színház.

— Milyen erőfeszítéseket tesz a színház azért, hogy minél több rendszeres látogatója legyen?

megszeressék a színházat.

Úgy érzem, elmondhatjuk, munkánknak komoly eredm a színház valódi szükséglete békéscsabai embereknek.

— A Jókai Színház csaknem k előadást tart székhelyén kívül, sorban Békés megyében, de nél volabb is. Okoz-e gondot a sol előadás?

— Feltétlenül. Soha nem tu igazi színházi élményt nyú „tájon", mert a legkorszerűbben felszerelt művelődési házak sem alkalmasak arra, hogy színházi körülményeket teremthessünk bennük. Egyikben sincs zsinórpad, forgószínpad; világosító berendezésük is elégtelen, színpadjuk kicsi — ez az előadás múlhatatlan értékcsökkenéséhez vezet. A „hősi korszakban", amikor a „táj" gondolata megszületett, más volt a helyzet: nem volt televízió. A televízió soha nem lehet konkurrense az élő színháznak, ahol estéről estére születik meg a dráma, de egy színházi közvetítés jobban vissza tudja adni a színház varázsát, mint egy kultúrház színpadán játszódó előadás.

— Új kezdeményezés a Jókai Színházban a Klubszínház '75. Milyen ez a Klubszínház?

— A legszélesebb közönségréteg ebben a pillanatban még nem elég érett ahhoz, hogy olyan darabokat adjunk elő nekik, mint azoknak,

— A Jókai Színház természetesen nem versenyezhet azokkal a nagy vidéki színházakkal, amelyeket gazdag ipari városok tartanak el; melyeknek közönségét a lakosság legszélesebb rétegei alkotják, ipari munkásoktól egyetemistákig. A mi lehetőségeink korlátozottak, de Békés igényeit ki tudják elégíteni. A város és a megye vezetői rendszeresen járnak színházba, becsülik és elismerik munkánkat, lehetőségeikhez képest optimális anyagi és erkölcsi támogatást nyújtanak.

Vannak nehézségeink, de a színház minden dolgozója igyekszik napról napra tudása legjavát nyújtani. Elmondhatom, hogy művészeink mélyen magukévá tették a művelt népért folyó küzdelem gondolatát, és remélem, hogy munkánk nem marad eredménytelen.

Horváth Péter

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Dobnál Tibor

Népszava

1974 OKT -5

1021

Dobnál Tibor: Népi motívum

Varsányi Pál

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 NOV 2

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Dohnál Tibor

K

1021

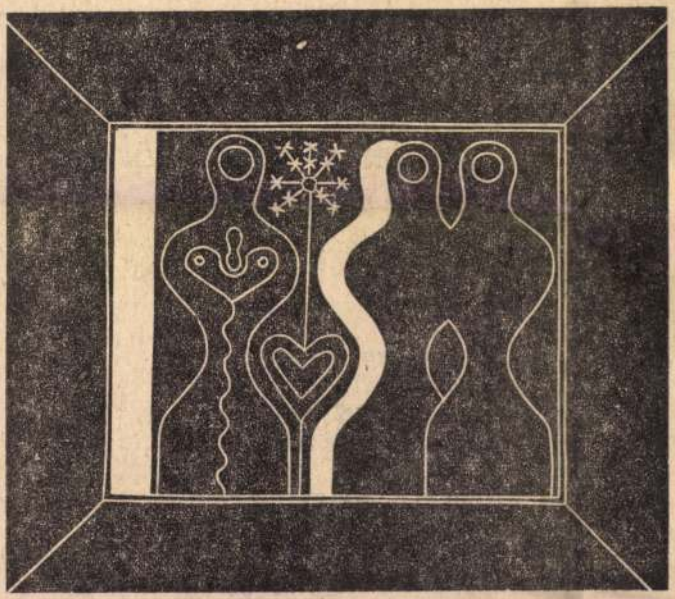

Dohnál Tibor: Szerelem

M

SIMONYI IMRE:

Tisztelgés az elődöknek

(Montázs)

1.

Anyám nagybátyja régi pap
Kenyéren élte éveit
Lilaszín övvel kanonok
Batu kán pesti rokona.

Nem mondhatom el senkinek
Poros a hosszú hársfasor
Elmondom hát mindenkinek
Másoknak is így nyíljatok.

Dohnál Tibor

a népmüv szet és fafaragás hatása erősen érződik a Szombathelyen szereplő tárlatán.

Rajztanitás 1974/1/3o

Dohnál Tibor

Patay Éva, Giczy János, Dohnál Tibor közös tárlaton jelentkezett Szombathelyen.

Kovács Gábor Műteremben

Rajztanitás 1974/1/3o

DOHNAL TIBOR, grafikus

Dohnal Tibor metszete, fekete repr. 95.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 8.sz. Bp.

DOHNAL TIBOR, grafikus

Dohnal Tibor: Friz. Fekete repr. 68.old

VALÓSÁG

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1974. 2.sz. Bp.

Dohnál Tibor, grafikus

Rajz: Repr

Dohnál Tibor: rajza

1134.

JELENKOR, Pécs, 1974 · XVII/12. december

DOHNÁL TIBOR, grafikus

Dohnál Tibor: Virág. Fekete repr. 7.old

VALÓSÁG a TIT. folyóirata, XV.évf. 1972. 12.szám, Budapest

Dobrnál Tibor, grafikus

Dobrnál Tibor: rajza

Rajz: Reg
M. T.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. május 18.

Dohnál Tibor, grafikus

Metnet: Kepe

Dohnál Tibor: metnete M. 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. márc. 30.

Dohnál Tibor
festő

Dohnál Tibor „Ágaskodó" és az „Emlékek a tanyáról" c. művei szerepelnek a győri Xantus János Múzeum „Felszabadulásunk" kiállításán.

-----:Pályázatok és megbízások.
Művészet, 1975. április - 45.oldal

Dohnál Tibor

Népi motívum (grafika)

Népszava, 1974. júl. 26. 102. evf. 173. sz. 4p.

Dohnál Tibor

Katalógus, repr. 29. old.

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1979.

Dobnál Tibor

Virágének, linómetszet, 46×86 cm

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1976.

Dohnál Tibor

Tavaszi ennep, linometszet, 38×67 cm
Lakodalmas, —"—, 57×36,5 cm

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV 8

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Budapest

Dohnál Tibor

1021

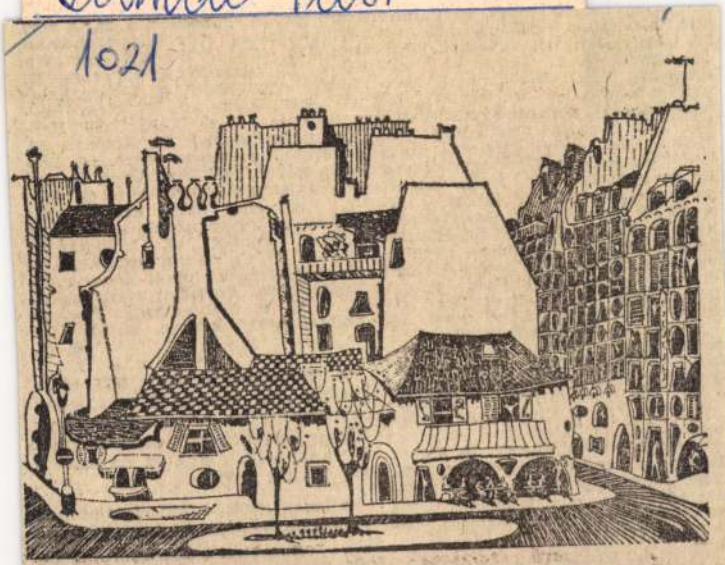

Dohnál Tibor: Párizsi házak

...ra muzsája
aliud — Zrín
21. Táncot le
dál. 25. L. T
őrzés. 28. Z.
ségi Köztársa
névelővel. 35.
37. Megoldar
Nem csinál
kedve hozzá.
Ez az időszal
megnevezése.
A költő veze
Sándor. 52. . .
jeladás. 55. É
ve. 57. Külü
office) angol
leány férje. 5
szik. 63. Ilye
Úszó jel. 66. A szerelem római istene. 68. Igekötő. 69. Némán tűrt láz (!). 70. Amit Napóleon minden katonája „a táskájában hordozott". 73. Igekötő. 74. Hangtalanul dönt (!). 76. Testtartás, viselkedésmód. 77. Meg sem született csecsemő magánhangzói. 78. Zenés, látványos műsor névelővel. 80. Eredmény nélkül. 82. Nyomdászcsalád tudós sarja, keresztnevének kezdőbetűjével. 85. Helyeslés. 86. Népköztársaság.

FÜGGŐLEGES: 1. Az idézet kezdete. 2. Kiegészítés szerződésnél. 3. Feltöretlen mező. 4. Kérdőszó betűi keverve. 5. Azonos magán-

S. A.

A Pedagógusok Lapja 1974. szeptember 20-i számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: Szabó Lőrinc: Nyitni kék, indulok / Nyitni kék, / Fog az én szívem is / Nyitni még.

A megfejtők közül jutalomban részesülnek: **Bozzai Zoltánné**, Sárvár; **Brózman Jánosné**, Eger; **Csik Béláné**, Körmend; **Dohy Attiláné**, Jánossomorja; **Hodász Józsefné**, Csolnok; **Korponai Gyula**,

Dohnál Tibor, grafikus

Rajz : Repr.

Dohnál Tibor: rajza 350.

JELENKOR, Pécs 1975. ápr.-máj. XVIII 4-5

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 FFP 9

Népszava

Dohnál Tibor

1021

Dohnál Tibor: Népi motívum

pében egy kis cukorká
ában Hallotta, hogy a
oda-oda koppan a d
amint a sötétben me
próbál Julika a zsebé
mőszölte a dobozt és m
csak az érdekelte hog
fogja a másikat is Meg
a és azt is a dobozba
másik mellé Aztán vi
tüldt a fűbe és a kezében szo
ongatta a dobozt Ki nem nyi
otta volna a világért sem ne
ogy a szőcskék kiugorjanak
Mikor elunta magát, felsza-
adt az édesanyjához. A mosó-
ép motorja nagyban zümmö-
ött, de Julika túlkiabálta, és
gy mondta el, hogy két szőcs-
ét fogott

Donnál Tibor, festő

[helyesen:
Dohnál Tibor]

ÉS-
rint
ot-
ér-

— DONNÁL TIBOR festőművész alkotásaiból nyitották meg szombaton kiállítást Esztergomban. A Győrben élő művész 45 munkájával mutatkozott be.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975 júl. 6.

Dohnál Tibor

Népi motívumok.

Népszava, 1974. dec. 21. 102. evf. 298 sz. 5 p.

Dohnál Tibor

Vépi motívum (grafika)

Vépmara, 1975. febr. 9. 103 cfg. 34 m. 9 p.

Dohnál Tibor

Népi motívum. (rajz)

Népszava, 1975. jan. 5. 103. évf. 4 sz. 9 p.

Dohnál Tibor, festő

● TÁRLAT. Dohnál Tibor festőművész kiállítását ma délután az esztergomi Petőfi Sándor Művelődési Otthonban, Andruskó Károly festőművész kiállítását pedig a tokaji múzeumban nyitják meg.

10 tárlat

12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. júl. 5.

Dohnál Tibor

Népi motívum (grafika)

Népszava, 1974. okt. 5. 102. erf. 233sz. 7p.

Dalmál Tibor

a ráckerei gimnázium ady-Galériája 1972.-ben alakult és ma már több mint 50 műtárggyal rendelkezik, melyek hűsött szerepel a művész alkotása.

Lasonci Miklós: Iskolagaléviák.
Magyarország, 1974. szept. 1,

Dalmál Tibor grafikus

A Keszthelyen rendezett 7. Balatoni Nyári Tárlaton szerepeltek művei.

Heitler László: Jegyzetek a balatoni kiállításokról.
Éltünk, 1974. 5. 450. old.

Dalnál Tibor

A mult évben az V. nyíregyházi művészeti hetek keretében, három győri művész kapott lehetőséget, hogy műveivel szerepeljen Szabolcsban: Patay Éva, Gicsy János, Dalnál Tibor.

B. L.: Szabolcsi kiállítók.
Kisalföld, 1974. júl. 6.

DOHNAL TIBOR, grafikus

Dohnál Tibor: Ormánsági asszonyok életfával,c.műve
fekete repr. 21.old

VALÓSÁG, XV.évf. 1972. 4.száma .A TIT folyóirata
Budapest

Dohnál Tibor
grafikus

A művész linómetszetei szerepelnek a tárlaton.

Sz.Kürti Katalin: Képzőművészeti Galéria Debrecenben.
Művészet, 1974.október - 20.oldal.

Dohnál Tibor

Népi motívum (grafika)

Népszava, 1973. szept. 23. 102 elf. 223 sz. 8 p.

Dohnal Tibor

Az 1973-as dunántúli tárlaton Kaposvárott, a Somogyi Képtárban rézkarc-sorozatával.

Népszava, 1973. dec. 14. 101. évf. 292 sz. 4 p.

Dohnál Tibor

Rámában elhelyezett, kuglibábokhoz hasonló alakjait "Szerelem" cimmel hozza a lap. Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. nov. 2.
XVIII. évf. 44. sz. 11. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Tibor Dohnal

1974 SEP 30

Budapester Rundschau

Ganz-MAVAG-Fabrik zur Universitätsvorbereitung

1021

die weit. Jetzt, wo wir uns seit Monaten mit Mathema-

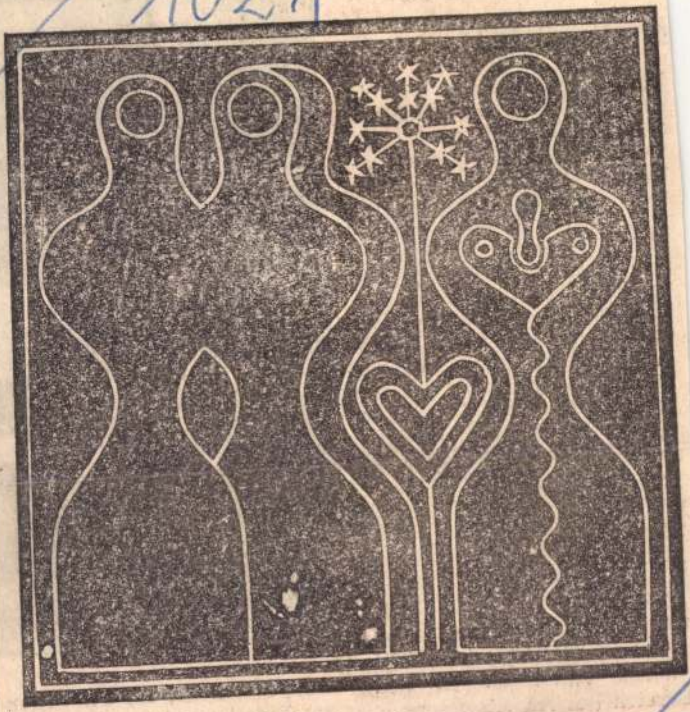

Grafik von Tibor Dohnál

Die letzten
haben erwiesen

Richtertätigke

in den vergang
zwei Jahren ein
auch unkompl
worden ist. Das
mäßige Prinzip
wahl wurde beschleunigt verwirklicht. All dies ermöglichten zahlreiche Maßnahmen, unter anderen auch das Gesetz über die Gerichte. Erhebungen zufolge nahmen die Richter das neue Gesetz mit Zufriedenheit an, das sie in ihrer Berufung als Richter bestärkt, die Bedeutung der Richtertätigkeit steigert und die gesellschaftliche Anerkennung der Richter zum Ausdruck bringt. Den Umfang der von den Gerichten bewältigten Arbeit verdeutlichen folgenden Angaben: 1973 liefen 383 587 Straf- und Zivilprozesse ein, davon gehörten 38 814 in den Wirtschafts- und 16 757 in den Bereich des Arbeitswesens.

Gute Nachricht für die Freund
am Balaton hat die Weinlese i

MAHIR SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Dohnál Tibor, festő-

ÉLET ÉS IRODALOM

és szobrászművész

1980 I 267

1021

Dohnál Tibor: Faplasztika

mondatlanul birkózna
kiáltó ellentmondásával
Schiller, Marx, magasre
nizmus és szocializmus
oldalon, militarizmus és barbárság
a másikon.

Ezek az elbeszélések nem könnyű olvasmányok, nehezen adják meg magukat. A belső történések váratlan súlypont-áthelyezései nehezítik a befogadó dolgát. A míves stílusú írót két veszély fenyegeti: a megidézett szellemóriások lábaihoz telepedve túlzott rajongással néz fel alanyaira, s néhol a túlírtság hibájába esik.

lás; emlékiratok, naplók az 184
49-es forradalom és szabadságh
végnapjairól), a Podmaniczky-
gény titkára is fény derül.

Mert, íme, mit olvashatunk De
ré Alajos emlékiratában, e gyűj
mény első kötetének 390. lapjá
Mikor ő, Degré, Világos után b
dosni kényszerült, a külföldi em
rációnál is biztosabb menedé
talált itthon, Békés megyében,
rosi Gyulával, Rákóczy Jánosn
Kosztolányi Móriccal és más ül
zött honvédtisztekkel együtt: „A

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1979 11
VALÓSÁG

Dohnál Tibor, festő- és szobrászművész

/ 1021

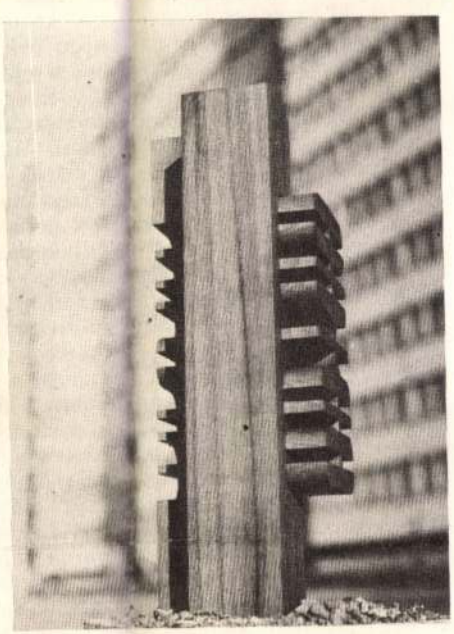

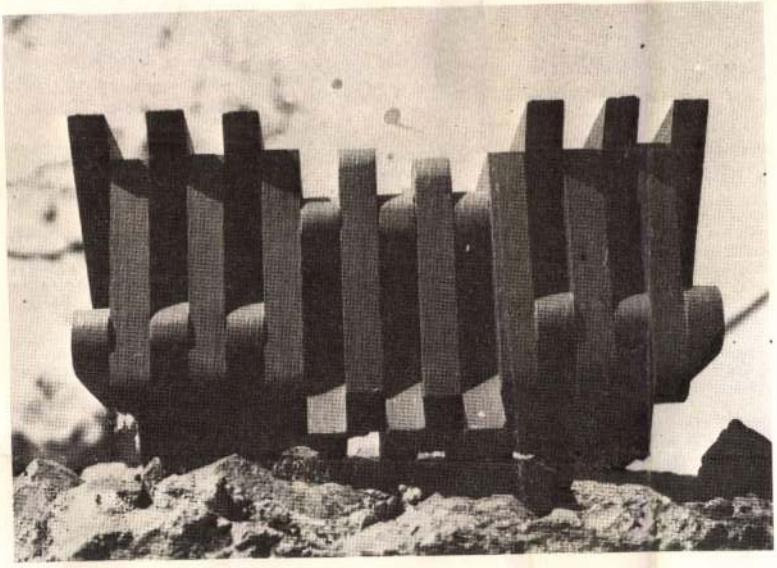

Dohnál Tibor:
Faplasztikák

A közgazdászok szerepe a kormá
közgazdászok és a kormányzaton belüli
dialógust is) akkor lesz a jövőben a mainá
prognózisaik alapján olyan következtet
amelyek kormányzati gondolkodásmódd
mányzati szféra sajátos politikai-társad
szférában működő döntéselőkészítők és
indokolt — fokozott figyelmet tanúsítan
dasági és társadalmi fejlődésünk javára
gazdasági és kormányzati gondolkodásn

Ezt sürgeti az is, hogy küszöbön áll
párbeszéd kibővülése egy harmadik part
is a biológiával és minden olyan diszciplí
társadalom környezetével, életkeretével f
váltás egyik jelensége éppen az, hogy az e
napi életükben kezdik érezni azokat a ko
san is, globálisan is) gazdasági tevékeny
tést hozóknak nemcsak a termelés és elos
előre látva azok alakulását és jövő pro
közötti konfliktusok lehetőségeit is előre
oldhassák azokat. Vagyis a kormányzat
tudománnyal, hanem *a tudománnyal ált*

Az emberiség engelsi ugrása a szükségsze
dalmába csak a természeti és társadalmi valós
képezése, teherbíróképességének kiszámítása
lehetséges.

JEGYZETE

A. W. Coatsnak, az angliai nottinghami egyetem gazdaságtörténet professzorának kezdeményezésére, a Ford-alapítvány támogatásával, 1975-ben nemzetközi összehasonlító kutatás indult a közgazdászok szerepéről a kormányzatban. E cikk a kutatás keretében kidolgozott magyar esettanulmány nyomán készült.

1 Platón: Az állam, vagyis az igazságosságról. Kétnyelvű magyar és görög kiadás. Fordította Simon József Sándor, Budapest, Franklin Társulat, 1904.
2 Arisztotelész: Politika. (Fordította Szabó Miklós.) Budapest, A Magyar Filozófiai Társaság Könyvtára, 1923. 4. sz.
3 Például C. Northcote Parkinson: East and West. London, John Murray, 1963., valamint J. H. Breasted: Geschichte Aegyptens. Wien, Phaidon-Verlag, 1936.
4 „The state in the sense of the rational state has existed only in the western world." Max Weber: General Economic History. New York, Collier Books, 1961. 249. l.
5 Max Weber, i. m. 208. l.
6 Richard Friedenthal: Luther élete és kora. (Fordította Terényi István.) Gondolat, 1977.
7 Max Weber, i. m. 253. l.
8 Sir Alec Cairncross: The Employment of Economists in Government. Előadás a 4. angol—magyar közgazdasági kollokviumon. Keszthely, 1973. szeptember 20—23.
9 „Dans la civilisation ... les intérêts se combinent, s'agrègent et s'amalgament de manière à former une véritable roche dure, selon une loi dynamique patiemment étudiée par les économistes, ces géologues de la politique." Victor Hugo: Les misérables. Párizs, Nelson, Tome Troisième, 80. l.
10 J. M. Keynes: The General Theory of Employment, Interest and Money. London, Macmillan, 1936.
11 Anatol Murad: What Keynes Means. New Haven, Conn., College et University Press, 1964.
12 Robert Lekachman: The Age of Keynes. London, Allen Lane, The Penguin Press, 1967.
13 Joan Robinson: Economic Philosophy. London. C. A. Watts, 1962.
14 Lekachman: i. m. 131. l.
15 Bognár József: A gazdasági növekedés irányítása a fejlődő világban. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1967.
16 Például A. W. Coats: Economists in government: a research field for the historian of economics. Hi-

Dohnál Tibor

Résztvett a Téli tárlat 76 kiállításon Kecs-

A vendégjog tiszteletben tartása miatt essék szó Dohnál Tiborról is. Tudomásunk szerint nem Bács megyei, de a nyári kecskeméti zománcos táborban mutatott aktivitásáért szereplése nem kifogásolható. Két festménye (Hazafelé, Látomás teliholdban) alapján annál inkább. Módszere ezúttal az a fajta egyszerűsítés, amely lemond a természethűségről, színélményről, karakterizálásról, formai változatosságról és még sok egyébről, ami képet képpé tehet. — Mit ad cserébe? Valaminő folklórra apelláló, de a folklór megejtő egyszerűségét vagy dekoratív pompáját ugyancsak gondosan kerülő jelbeszédet, amelynek épp személytelenítő és lényegtelenítő általánossága miatt az égvilágon semmilyen jelentése nincs. Megjelenése viszont a felsorolt lemondások következtében annyira érdektelen, hogy még oly módon sem csodálhatjuk, mint valamely primitív nép megfejthetetlen írásának furcsaságát.

A. Szabó János: Jelenségek és furcsaságok Kecs-

kemét művészeti életében

Dohnál Tibor

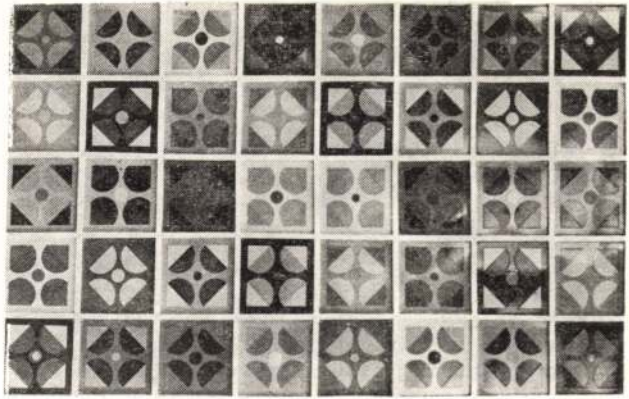

DOHNÁL TIBOR TERVE

Dohnál Tibor
festőművész

Faplastikai biennálé Ceglédon

Pest Megyei Hírlap
1979 nyt 25

Dohnál Tibor, grafikus

L: Kokas J.

Tandi L: Kiállítási jegyzetek 108–112.

Tiszatáj, kegedi 1980-no s. XXXIV/11.

1976. január 16. Televizió 19,30 /11/ Vasá

TV-Híradó

- Ex libris, latin kifejezés, jelentése könyveiből. A XV. századtól ismerték a könyvgyűjtők művészi formában készített könyvekbe ragasztott címkéi. Az új győri Megyei Könyvtár olvasótermében kiállított, mintegy 50 ex libris közül/ vonása, valamennyit Donáli Tibor győri festőművész készítette, barátainak, szellemi harcostársainak, és azok egy lapját a Kisfaludy Könyvtárnak ajándékozta. Eddig hét önálló és száz közös kiállításon szerepelt műveivel, festményeivel és grafikáival. Az ex libriseknek kisméretű grafikái csakhogy hasonlóan Donáli Tibor jellegzetes kifejezésmódját tükrözik. Művészetének alapforrása a Közép- és Kelet-európai folklórral való véletlen találkozás. A képek ritmusa, a vonalvezetés változatossága, a mű gazdag motívumvilág, ugyancsak jellemzők Donáli Tibor ex libriseire. A kiállítás február végéig tekinthető meg, a győri Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár olvasótermében.

(121)

Doknál Tibor. festő

- Sopronban telepedik le
- 1977-ben a Kisalföldi Tárlaton vesz részt
- 1978-ban a Budapesti Helikon Galériában állít ki
- 1977 ben jelen van a Szegedi Nyári Tárlaton.
- a „Studio 77" budapesti tárlaton jelentkezik
- a „Festészet 77" műcsarnoki kiállításán vesz részt

Említve: Doknál Tibor, Julyok Gabriella, Széll György, Békés Imre, Sz. Egyed Emma, Gáspárdy Sándor, Giczy János, Rázó József, Renner Kálmán, Szarka Árpád, Fejér Zoltán, Szüts Szabó Sándor, D. Hoffer Erzsébet, Perényi Kálmán, T. Balás Edit, Kormányos Erzsébet, Derszeb Etelka, Mühl Hadár

Gáspárdy Sándor. A soproni képzőmű vészeti élet eseményei 1976 - 1977 ben

Soproni Szemle 1978/4 XXXII. évf 363 old

Dohnál Tibor

DOHNÁL TIBOR grafikus
Cegléd, 1942

1965-ben fejezte be főiskolai tanulmányait, majd esztétikai és filozófiai studiumokat végzett. Győrben él, csoportos bemutatók mellett eddig öt egyéni kiállitása volt.- Grafikáiban sajátosan fejleszti tovább a népi vonalkulturát s a szecesszió kecsességével rajzol.

Művészéletrajzok 197

Dohnál Tibor

A H eves megyei festészeti nagydijat 1974-ben,
a Fa és Környezet c. I.Faplasztikai biennálé
fődiját 1977-ben, nyerte el.
1979-ben telepedett le Egerben.

Összeállitotta:

F.Ludányi Gabriella: Heves megye képzőművészei.
MŰVÉSZET, 1979. augusztus - 32.lap.

Dohnál Tibor

A müvész 1942-ben született Cegléden. Főiskolai és egyetemi tanulmányeit 1962-ben fejezte be. Festményei, plasztikái, zománcai, grafikái száznál több csoportos kiállitáson szerepeltek az ország minden táján.

Összeállitotta:

F.Ludányi Gabriella: Heves megye képzőművészei. MŰVÉSZET,1979.augusztus - 32.lap.

Dohnál Tibor

A művész többször vett részt külföldi kiállításokon, jelentős nemzetközi bemutatókon /Csehszlovákia, Ausztria, NDK, Liybia, Románia és Svájc/.

Összeállitotta:

F.Ludányi Gabriella: Heves megye képzőművészei. MŰVÉSZET, 1979.augusztus - 32.lap.

Dohnal Tibor

A Heves-megyei festészeti nagydijat, a Hajduszoboszlói Nemzetközi Müvésztelep jubileumi tárlata és az Első Dunántuli Tárlat díját 1973-ban nyerte el.

Összeállította:
F.Ludányi Gabriella: Heves megye képzőművészei.
MŰVÉSZET,1979.augusztus - 32.lap.

Dohnál Tibor

A müvész müveivel több dijat nyert, Győr-Sopron megyei I.dij, 1968-ban a Studió-dijat, a megyei grafika ~~x~~ I.diját, a Nagy István és a Szocialista Családi Ünnepek c. pályázaton III.,illetve I.dijat 1972-ben.

Összeállitotta:

F.Judányi Gabriella: Heves megye képzőművészei. MŰVÉSZET,1979.augusztus - 32.lap.

Dohnál Tibor

Számos munkája van bel- és külföldön muzeumok és különböző intézmények birtokában.
Tagja a Müvészeti Alap-nak és a Képző- és Iparmüvészek Szövetségének.

Összeállította:

F.Ludányi Gabriella: Heves megye képzőművészei. MŰVÉSZET, 1979.augusztus - 32.lap.

Dohnál Tibor

A művész egyéni kiállitásai:
Győr 1972.
Nyiregyháza, Szombathely 1973.
Esztergom, Győr, Cegléd, Budapest 1975.
Győr 1976.
Budapest 1977.

Összeállitotta:

F.Ludányi Gabriella: Heves megye képzőművészei. MŰVÉSZET, 1979. augusztus - 32.lap.

Dalmál Tibor, festő

a II. Kecskeméti Zománcművészeti alkotótelep kiállítása megnyitt. Szerepel a művész terve, amely stilszerű és Lantos Ferenchez áll közel. (emlitve)

Halász Ferenc: a zománc demokratizálódása

Petőfi Népe, 1976. szept. 2.

Dohmál Tibor
festő

Méltatás

Salamon Nándor: Festészet a vizeh varosában.
Művészet, 1974. julius - 16 lap.

Dohnál Tibor
festő

Munkásságát kiélőnféle
díjakkal jutalmazták.

Salamon Nándor: Festészet a virek, városaban.

Művészet, 1974. július – 16 lap.

Dohnál Tibor:

Indulásának pillanatától meghatározott célok valóra váltása felé tör. Nem elégszik meg művein az elemek punta ábrázolásával, hanem tartalmasabb, mélyebb szférák bemutatására vállalkozik. Ig. lett a tárgyi valóságban új jelképekre, s a felismerések közben hol telitalálatokat ért el, hol tovább vívódott az új jelrendszer megtalásáért folytatott személyes küzdelmében. Mivel fiatal művén, terméneteś eleme a keresés. A rendteremtő szerkezetet varázsolja képeire.

Z. Szabó László: Dohnál Tibor kiállítása a győri Műcsarnokban

Rajztanítás 1969/6 25. old

Dohnál Tibor: 2.

Észreveni életünkben a letűnő régi és a kibontakozó új szívós küzdelmét, a gondolatot, az érzést is, amelyik ott fenül ellentmondásként létünk mindennapjában: a mérlő iránti nostalgiában és az új iránti lelkesedésünkben. Mostani kiállítása olyan gondolatokat sugall, amelyek látszólag szubjektív tartalmak és érzések hordozói, ám műveni konstrukciójukban az emberiség szüntelenül megismétlődő nagy drámáját jutatják eszünkbe: az elmúlásét és újjászületését s mindazt, ami e két végpont között az emberi létet jellemzi.

Z. Szabó László: Dohnál Tibor kiállítása a győri Múcsarnokban

Rajzlanítás 1969/6 26. old

Dohnál Tibor:

Az embersorsok felett töprengő művéni magatartás, amely ik morális felelősséggel viseltetik embertársai iránt, látnatra egyéni tragédiákat megszólaltató képeket teremt; de ezekben a szimbólumokban olyan magatartás- és érzékszférákat szólaltat meg, melyek időtlenségük mellett korunk emberi vívódásait is rögzítik. Képei nemcsak gondolatiságukban, hanem művéni megformálásukban is összegező jellegűek és igényűek. A Hollókői templom, a Győrszigeti este vagy a Vörös este szép rendjét, kiérlelt szerkezetét, tragikumot sejtető piros és fezete színeit fokozatosan váltja fel az új forma amely rénben konstruktivista törekvésekből táplálkozik.

Z. Szabó Lánló: Dohnál Tibor kiállítása a Győri Műcsarnokban

Rajztanítás 1969/6 26. oed

Dohnál Jibor:

Nyertes képeinél (Falusi vasárnap, Kosárfonó) amelyekkel a Tavaszi Tárlat-on szerepel, gondolatilag, szerkezetileg sikeresebbnek érezzük az „Évgyűrűk" c. kompoziciót.

Salamon Sándor: Jegyzetek tárlatokról - Gyűrből

Raptanítás 1969/4-5 56. old

Dohnál Tibor
festő

Az élet átalakulását mutatja „A fehete hajú lány felnőtté válása" című műve. Az azonat díadalat példozza az „Ormánsági életfa".

Losonci Miklós: Dohnál Tibor utja.
Müvészet, 1973.január - 24.oldal

Dohnál Tibor
festő

Érdekes szituációt érint Dohnál Tibor „Ünnep" „Nyitott ablak", „Őszünk jelei" című művei.

Losonci Miklós: Dohnál Tibor útja.
Művészet, 1973. január - 24. oldal

Dohnál Tibor

festő

Dohnál Tibor képszerkesztő ereje egyenmű formákra épül és néha túlságosan egyszerűsít.

Losonci Miklós: Dohnál Tibor utja.
Művészet, 1973.január - 24.oldal

Dohnál Tibor
festő

„Bahonyi madonna"
„Őszink jelei"
„Ez gyűrűk

repro

Losonci Miklós: Dohnál Tibor útja.
Művészet, 1973. január – 24 oldal.

Dohnál Tibor
festő

„Ormánsági asszonyok életfával"
„Fehetehajú lány felnőtté válása"
„Pillangó"
} repro

Losonci Miklós: Dohnál Tibor utja.
Müvészet, 1973.január - 24.oldal

Dohnál Tibor
festő

Dohnál Tibor 1942-ben született Ceglédben, ifjúságát az ugyeri tanyavilág csönd-élményei határozták meg.

Losonci Miklós: Dohnál Tibor utja.
Művészet, 1973.január - 24.oldal

Dohnál Tibor
festő

Dohnál Tibor 1965-ben kapott rajz-
tanári oklevelet a Pécsi Főiskolán.
Később elvégezte a filozófia-esztétika
hallgatói szakot is egyetemen.

Losonci Miklós: Dohnál Tibor utja.
Művészet, 1973.január - 24.oldal

Dohnál Tibor

festő

Dohnál Tibor ösztöndíjasként Erdélyben járt. Néprajzi tudásat gyarapította a Szigethörben és az Ormánságban.

Losonci Miklós: Dohnál Tibor utja.
Müvészet, 1973.január - 24.oldal

Dohnál Tibor
festő

Ki alkotásai zoltak Dohnál Tibornak
győrben, Leglédben, Hajdúböszörmény-
ben. Művei elpusztak Budapestre,
Moszkvába, Erfurtba.

Losonci Miklós: Dohnál Tibor utja.
Müvészet,1973.január - 24.oldal

Dohnál Tibor
festő

Művészetének főszereplője a drámai jelentésű fehér, hol gyászt, hol derűt jelöl. A cibhitűrésnek megfelelően.

Losonci Miklós: Dohnál Tibor utja.
Művészet, 1973. január - 24. oldal

Dohnál Tibor
festő

Dohnál Tibor világa általános sorskérdeseket művekké sűrít, de művekké sűríti az egyedi elitek hatartikus pillanatait is

Losonci Miklós: Dohnál Tibor utja.
Művészet, 1973. január - 24. oldal

Dohnál Tibor
festő

Dráinai megjelenítése az
Öregség, „A távozó". Avel-
„mulás és sinlétést érzeleti
a „Bakonyi madonna".

Losonci Miklós: Dohnál Tibor utja.
Művészet, 1973. január - 24. oldal

Dohnál Tibor
festő

Dohnál Tibor „Kain és Abel"-jen
fehete csengős jelzi, hogy a gonosz-
ság elszabadult egy eredetileg hemes
szeditékú emberben.

Losonci Miklós: Dohnál Tibor utja.
Müvészet, 1973.január - 24.oldal

Dohnál Tibor
festő

Grafikáit a derű jellemzi. Ilyen a „Falusi vasárnap", a „Szerszámok" Tusrajzolkal jelenti meg a „Bán-falvi utcá"-t és a „Gyöhérbálvány"-t.

Losonci Miklós: Dohnál Tibor utja.
Müvészet, 1973.január - 24.oldal

1021

Dohnál Tibor képei

A győri Kazinczy-gimnázium ifjúsági klubjának színes programjában méltó helyet kap a művészeti nevelés, s ennek keretében a fiatal győri pedagógus-művészek megismertetését is örvendetesen szorgalmazzák. Kamara-kiállítás sorozatukban korábban *Barabás László* versillusztrációit, majd *Lakatos József* népi ihletésű grafikáit láthatták a diákok, legutóbb pedig *Dohnál Tibor*, a Mayer-iskola rajztanára állította ki képeit.

Dohnál Ceglédről indult, Pécsett szerezte diplomáját, s néhány éve került Győrbe. Modern felfogása, számos technikai próbálkozása és megoldása új színekkel gazdagította a város művészeti életét. Pályázatok, kollektív tárlatok aktív részese. Idén elnyerte a megyei festészeti második díjat.

Most kiállított képei — grafikák és néhány olajfestmény — töprengő, az alkotás rögös útjait járó művészt mutatnak. A monotípiák, tollrajzok gondolatokat is közlő technikai gyakorlatok. Néhány említésre méltó cím: *Gyökérbálvány, Képtervek, Elmélkedés az anyaságról.* Olajkompozícióit élén a *Falusi mementó* című díjnyertes kép áll.

Dohnál Tibor művészete ma még sok tekintetben a példaképek — főként *Vajda* és *Barcsay* — hatása alatt áll, de biztatóan tanúskodik önálló festői koncepciójának, egyéni vonásainak örvendetes izmosodásáról is.

Salamon Nándor

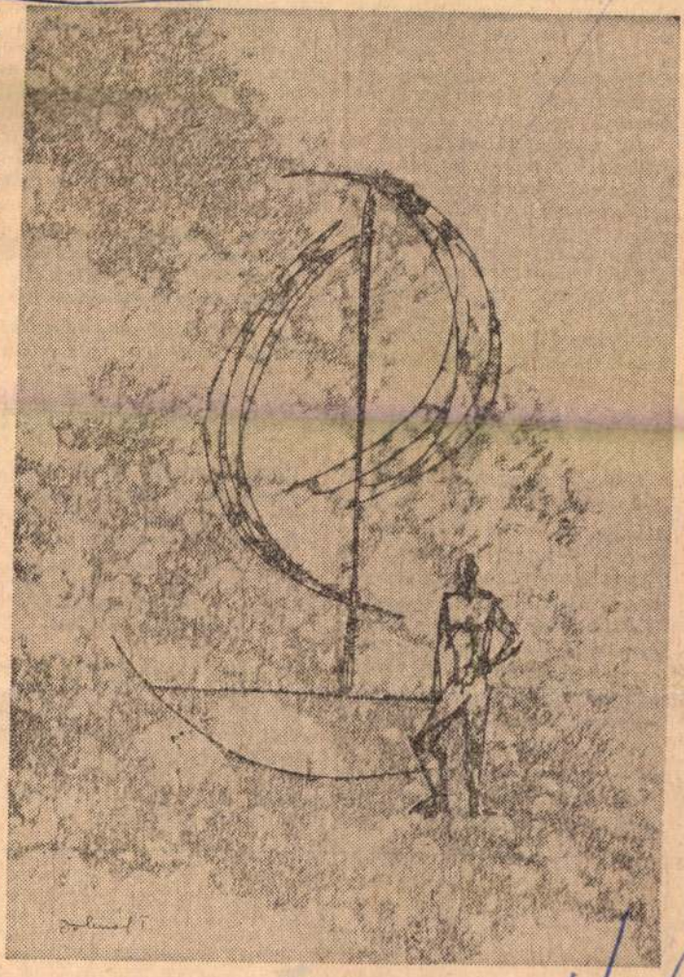

A hajós

1/1

Szelestey László önálló bemutatkozása

December 8-án nyílt meg a várpalotai művelődési házban Szelestey László pedagógus-festőművész kiállítása.

Szelestey László a várpalotai 1. számú általános iskola fiatal tanára. Tüskeváron született, középiskoláit Pápán, főiskolai tanulmányait pedig Szegeden végezte. Művészetének ihlet-adó tája Várpalota, a város, a közeli Bakony s az itt élő emberek. Környezetéről mindig tud újat mondani, újat alkotni. Képeinek meleg barna színeit merész kiáltásként szelik át a téma lényegét adó fehér foltok, az élénk sárgák, tüzes vörösek.

Eddigi művészi pályájának fontos állomása volt a pedagógus művészek országos kiállítása, s rendszeresen részt vesz a megyei tárlatokon is. Most megrendezett önálló kiállítása újabb jelentős siker: művészetének folyamatos érlelődéséről, gazdagodásáról tanúskodik.

Pajor József

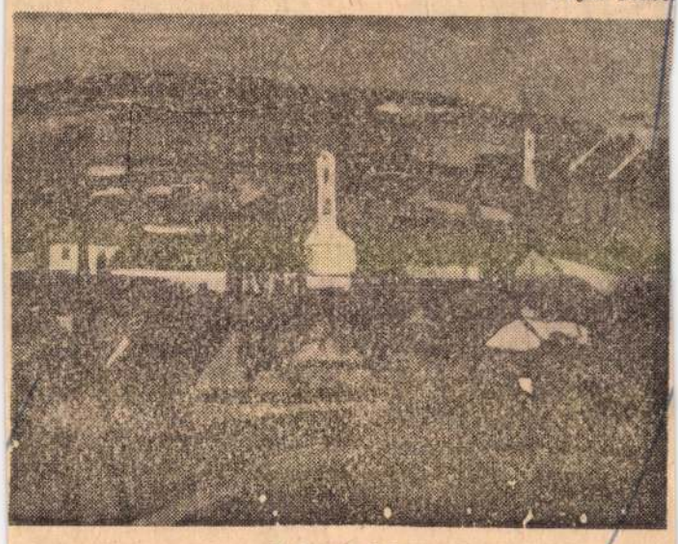

Eakonyi falu

PEDAGÓGUSOK LAPJA
1967 DEC 15.
...gyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
...apest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

A vezető szervek és a ... lata

Az apparátus szerepe jelentős; munkatársai fontos elvi és gyakorlati tevékenységet fejtenek ki. *Hasznos munkájukat a vezető testületek igénylik, kezdeményező készségük kibontakozását, felelősségük fejlesztését fontosnak tartják.*

Az apparátus előkészíti a választott szervek üléseit, s a megfelelő vizsgálódások alapján előterjesztéseket, elemzéseket dolgoz ki a szakszervezet központi vezetősége és az elnökség számára a szakszervezet szervezési és káderkérdéseiről, közoktatáspolitikai problémáiról, a kulturális, agitációs és propaganda munkáról, valamint ... élet- és munk... alakulását ér...

A vezető sz... ból *segíti az ... vezeti szerve...* vezető szerve... határozataina... érvényre jutt... helyes munk... alakítását a ... egészében.

Fontos feladata a ... véleményének felkutatása, összegezése és megfelelő fórumok elé juttatása.

Az apparátus instruktorai egy-egy területen ritkábban ... b ... le ... k, ... al ... r- ... d- ... g- ... A ... em ... ki- ... je- ... válasz- ... munkáját.

A vezető szerv az apparátus létszámát, szervezeti felépítését, munkamódszerét mindig az adott időszak feladatainak megfelelően állapítja meg.

A tagság körében végzett nevelőmunka fejlesztése

Szakszervezetünkben jelenleg rendkívül fontos a munkamódszerek, a munkastílus javítása. *A tagság körében végzendő nevelő, meggyőző munkát minőségileg fejleszteni kell, hiszen az új gazdasági mechanizmus bevezetésének első időszakában különösen időszerű a szakszervezet tömegpolitikai tevékenysége színes, sokoldalú, hatékony, az egyes pedagógus-rétegek sajátosságait figyelembe vevő érvényre juttatása.*

Részletesen ki kell dolgozni, hogy milyen célok és tennivalók jegyében fejlesztjük tovább a szakszervezeti nevelőmunka két közvetlen területét, az agitációt és propagandát, s a kulturális nevelést.

Az agitációs és propaganda-, valamint a kulturális munkának *szélesebb körűen és fokozottabban kell szolgálnia az ideológiai harcot, a pedagógusok oktató-nevelő munkáját, a tagság élet- és munkakörülményeinek javítását.*

Az elnökség mellett szervezett Kulturális, Agitációs és Propaganda Bizottságnak az a feladata, hogy a kulturális, agitációs és propaganda tevékenység módszereit, elvi és gyakorlati feladatait kidolgozza és a gyakorlatban is segítse. A központi vezetőség apparátusában — a Köznevelési és Szervezési Osztályon — kulturális, agitációs és propagandacsoportot hoztunk létre.

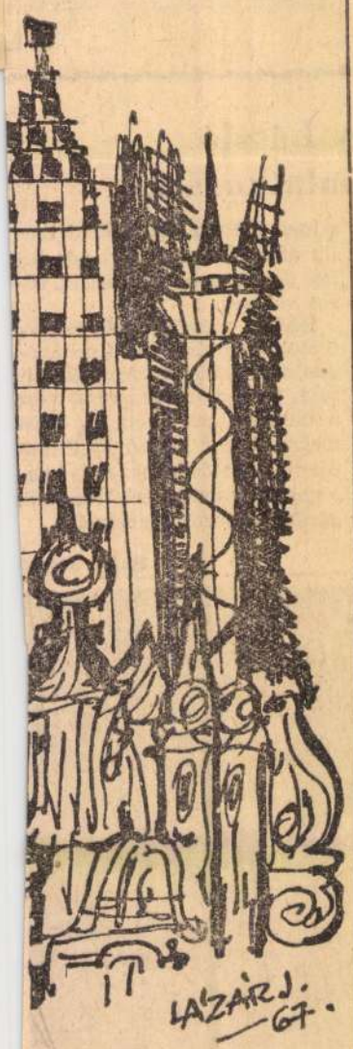

és új tornyok

Az agitációs és propagandamunka fő feladatai

Az agitációs és propagandamunka fő feladatai a következők:

— *A nevelők művelődéspolitikai és közoktatáspolitikai szemléletének hatékony alakítása.*

— *A szakszervezet közvetlen politikai, agitációs és propaganda tevékenységén kívül bátrabb szakszervezeti agitációs és propagandamunka minden más munkaterületen is, például a közoktatási, munkavédelmi vagy éppen a bér- és munkaügyi tevékenység keretében.*

— *A központi vezetőség és az elnökség jelentős, átfogó határozatainak színvonalas ismertetése.*

— *Széleskörű politikai rétegmunka kialakítása. A nevelőtestületekben őszinte politizáló légkör kialakítása, a társadalmi tudat fejlesztése.*

— *Az oktatásügyi dolgozók közgazdasági szemléletének következetes és tudatos fejlesztése. A gazdaságirányítási reform és az oktatási reform kapcsolatának, kölcsönhatásának megismertetése és megértetése.*

— *Az oktatásügyi dolgozók, a nevelőtestületek és a megyei, járási, városi párt-, állami és szakszervezeti vezetők találkozóinak szervezeti és tartalmi továbbfejlesztése és népszerűsítése.*

— *A járási, városi Nevelők Napjának (Szakszervezeti Nap) tartalmi és szervezeti fejlesztése.*

— *Határozottabb közreműködés minden olyan kiadvány megjelentetésében, rendezvény, kiállítás megrendezésében, amely a szakszervezet agitációs és propa-*

Dohnál Tibor, grafikus

Rombolás és építés

KÉT KIÁLLÍTÁSRÓL

KÉT KIÁLLÍTÁS is van most Budapesten, tele párhuzamos síkokkal, tiszta körvonalakkal, kevéretlen színekkel. A *KKI kiállítóterme* és a *Helikon Galéria* is mértani alakzatok tárlójává változott néhány hétre. Egyformák lennének? Csak hasonlítanak. Kifordítva a herakleitoszi mondást, úgy látszik, kétszer nemcsak „ugyanabba a folyóba", de ugyanabba a négyzethálóba sem lehet belépni.

Mert a *kanadai „hard-edge"-gyűjtemény* jellege nemcsak annyiban különbözik a másik kiállítástól, a *Dohnál Tibor-művektől*, hogy az előbbiek a hatvanas évek körül keletkeztek, az utóbbiak mostanában, hogy az előbbiek főként szitanyomatok, az utóbbiak pedig festmények, hogy az előbbiek önálló alkotásokként szerepelnek, utóbbiak csak tervjavaslatok. De ne vágjunk a dolgok elébe! A különbség úgysem érthető addig, ameddig nem ismételjük át a „hard-edge"-et, mint modern stílusáramlatot. Az ismétléshez pedig szükség van az előző lecke végére is.

Kezdetben, valamikor az ötvenes évek elején a „part túlsó oldalán" is virágzott a sematizmus. Csak éppen más formában, más tartalmi célzattal született. Tartalmi célzat hangsúlyozása persze különös ebben az esetben, hiszen az effajta képzőművészet programja éppen a tartalom, a szóban is megfogalmazható „képi történés" elvetésében rejlett. A művész ebben az értelmezésben nem volt más, mint alaktalan, gomolygó és formátlan indulatok szinte öntudatlan eszköze, az ecset meghosszabbított tartozéka, a vászon pedig az a csatatér volt, ahol ott lehetett hagyni a gomolygó, alaktalan és formátlan indulatok romjait. E nonfiguratív képeket annyiféleképpen magyarázták, ahány nézője volt, és mert sok nézője volt, a megfejtések számával sem volt baj. A magyarázók csupán egyetlen valamiben egyeztek meg: e művek akkor is jelentenek, ha nem ábrázolnak, akkor is „öntörvényű" művészeti alkotások, ha éppen nem jók másra, csak a díszítésre. Hogy a megfejtés kulcsa, a kód, a csata közben már régen elveszett? Divatnak, műkereskedelemnek, műgyűjtőnek erre éppen nem volt gondja.

AKIK NEM HITTEK a „titkos jelentésben", a gomolygó indulatok értelmében, az egész *akció festészet programjában* — képletesen szólva —, elkiáltották magukat valamikor az ötvenes évek végén: a király pedig meztelen, azaz, ha nincs ábrázolás, nincs jelentés sem, a többi csak misztifikáció. És ha már nincs ábrázolás, egyetlen értelmes dolgot lehet tenni: *szép, szemnek kellemes alakzatokkal, fizikai és geometriai törvényszerűségek képi megfelelőjével kitölteni a felületet, formát adni annak, ami alaktalan, és nem hazudni mélységet, ahol nem muszáj.* Ez a *hard-edge*, magyarul: *kemény él.* Olyan szabályos piros-fekete-sárga sávok, mint amilyenek *Pierre Clerké*, olyan vibrációt sugalló ékformák, mint amilyen *Rita Letendre-é.* Olyan végtelenül egyszerű, de maximális műgonddal előadott alakzatok, mint amilyen *Claude Tousignante-é.* Eredményüket lehetetlen önmagukban nézni. Hozzájuk kell képzelni azt is, *ami ellen* ez a fajta művészet (képzőművészet? alkalmazott művészet? ornamentika-javaslat?) tiltakozott. Tudjuk, mindez ábrázolásra, a világ bonyolult jelenségeinek tükrözésére képtelen. De a magas szintű technika, a vizuális törvényszerűségek precíz, majdhogynem tudományos kidolgozása nagyon is képes legalább a vizuális hazugságokat hitelteleníteni.

Mindez csak azért tanulságos számunkra, mert jó évtizednyi késéssel nálunk mostanában kezdik megtanulni ezt a tananyagot. Más történeti, más művészettörténeti összefüggések között. És persze más vizuális ismeretek birtokában. Van aki jól használja ezt az alapelemekből összeszerkesztett látványábécét. (*Gy. Molnár István, Lantos Ferenc*). És van aki tökéletesen félreérti, mint például Dohnál Tibor.

PEDIG AZ ALAPELV nem ellenszenves. A Helikon Galériában kiállított képecskék egy pillanatig sem akarnak másnak látszani, mint *Etűdöknek*, azaz vázlatszerű ujjgyakorlatoknak, és semmi esetre sem akarnak betolakodni az ingatag trónusú és más feladatokra vállalkozó táblakép helyére. Magyarországon mégiscsak furcsa lenne ez a fajta protestáló rendteremtés.

Fel lehet, *és fel is kell használni a rombolás korábbi gesztusát építésre, olyan emberszabású környezet létrehozására* — ahogy a kiállítás manifesztumában nyilatkozta Dohnál —, *„melyben békésen ölelkezik természet, ember és technika."* De nem mindegy milyen áron, és milyen eszközökkel.

Ezúttal csak a kisebbik baj, hogy a „végtelen variációk szerint szerveződő statikus és dinamikus alapformák" kvalitása sem tökéletes. Hogy a világoskék, sötétkék, mustársárga és fehér hullámvonalak szemfogó ritmus helyett inkább szemet zsibbasztó monotóniát hintenek szerteszét. Hogy ellentétben a klasszikus hard-edge kevés motívumot felhasználó alkotásaival, ezúttal mohón összezsúfolódnak az elemek. Hogy a „minimal art" puritánsága egyre inkább eltünedezik, és tört színek, puha formák, egyszóval a sutba dobott „maximal art" elemei szivárognak vissza. A meggazdagított „szegényes művészet" pedig éppolyan provinciális tévedés, vicces kompromisszum, mintha valaki törpék között keresgélve a világ legnagyobb törpéjét választaná reprezentációs okokból.

A NAGYOBBIK BAJ a felhasználás miként je. Ellentétben Dohnál Tiborral, én nem javaslom, hogy valamelyik házgyár kapva kapjon a zománcban is kivitelezhető óriási mustrák után. A monoton építészeti környezetet feljavító színes, applikált díszítmények éppolyan keserű és pillanatnyi megoldások, mint a környezetet szennyező gyárakra kimért bírság. Mert ahogy a folyó olajos marad a súlyos pénzbüntetés lefizetése ellenére is, a kockaházak csak még kockábbak lesznek a *de lux* kivitelt szavatoló cifraságoktól. A monotónia feloldását ugyanis nem lehet épületek megtervezése, építési technológia kidolgozása *után* néhány szerencsés — ebben az esetben még csak nem is okvetlenül szerencsés — gesztussal feloldani. Nem elég egyetlen iparművész invenciója. Az építész, a statikus, a kivitelező, sőt a beruházó együttes invenciójára van szükség. Különben a keveset markoló, de legalább becsületes *hard-edge-motívumkincs* éppúgy új hazugságok forrásává válhat, mint lomtárba került elődei. Nem mindegy tehát, hogy ezt az egyszerű „mértant" kezdők vagy haladók használják.

P. Szűcs Julianna

hogy azzal, aki fütyül az effélé ilendőségre, mi történik azon kívül, hogy pirulnia kell a fülétől a papucsáig. Az ilyesmit nagyon nehéz ellenőrizni. Ez az a hely, ahol — hiába szemfüles egy riporter — senki nem ölthet álruhát a dolgok leleplezése céljából. Ne firtassuk hát a kötények és lepedők titkát; a leleplezés ezúttal elmarad.

A fantáziámat viszont megmozgatta az a bizonyos javaslat. A borravalópersely. Panaszosunk szerint nem új, én mindenesetre még nem találkoztam vele, s szerintem nagy ötlet! Valóban kiakaszthatnának egy ilyen perselyt minden vendéglőben, fodrásznál, taxiban, benzinkútnál, autószervizben, kórházban, felsőruházati boltban és így tovább.

Én még tovább is fejleszteném a módszert. Mert előfordul ugye, hogy az embert leönti levessel a pincér, lükévé stuccolja fejét a tegnapi meccsről vitatkozó borbély, ócskára cseréli kocsijában a karburátort a szerelő. Mi történik ilyenkor manapság? Az ember kevesebb borravalót ad, mert nem adni nem mer; és legfeljebb magába fojt egy nyomdafestéket nem tűrő fohászt. Nos, ilyen alkalmakra különleges érméket gyárthatnának a pénzverdében, s

azoknak jut.

Kétlem például, hogy a tisztasági fürdőkben hagyott borravalóból egyetlen vas is jutna azoknak a szénbányászoknak, akik — végső soron — a gőzről, meleg vízről gondoskodnak. Vagy hogy az olajbányászoknak juttatnának valamit a benzinkutasok. Vagy hogy abból az ötvenesből, amelyet új télikabátomért a minap egy áruházi eladónak róttam le, egyetlen fonó- vagy szövőnő vagy szabász is látna valamit. Mint ahogy engem sem fog felkeresni egyetlen újságárus sem, hogy e sorok jutalmául diszkréten asztalomon hagyjon egy bélelt borítékot... Abszurd ötletek? Vagy inkább a gondolkodásunk abszurd, amikor természetesnek tart egy abszurd szokást?

Mindezen persze önmagában a perselyrendszer sem segítene. Csakis egy továbbfejlesztett változata. Javaslom: csináljunk egy nagy, országos perselyt, vagy helyezzünk ki egy-egy ilyen általános perselyt minden utcasarokra, s írjuk rá: „A hála jeléül minden magyar dolgozónak." Az összegen aztán szépen, igazságosan elosztoznánk. Igazságosan: nem aszerint, hogy ki hol dolgozik, hanem aszerint, hogy ki hogyan.

Koncz István

A RÁDIÓ ÉS A TELEVÍZIÓ MAI MŰSORÁBÓL

KOSSUTH RÁDIÓ

8.27: Több, mint hobby.
8.37: Peter Grimes. Operarészl.
9.34: Óvodások műsora.
10.05—10.35: Iskolarádió.
10.35: József Attila versei.
10.40: Dvorzsák: G-dúr szonatina.
11.00: Nagy László műsora Ady Endréről.
11.45: Két Bach-motetta.
12.35: Tánczenei koktél.
13.20: Népi zene.
14.00: Johnny Johnson. Részl.
14.25: Nyitnikék.
15.10: Székely Endre műveiből.
15.50: Fúvószene.
16.05: Köztársaság tér, 1956. III.
17.10: Tipegő.
17.30: Népzenekedvelőknek.
18.00: Barlangból a hatalomba.
19.15: Amalfi hercegnő.
20.34: Otto Klemperer vezényel.
21.34: Láttuk, hallottuk.
22.30: Schubert: G-dúr vonósnégyes.
23.09: A nagykövet.
0.10: Filmzene.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Dalok.
8.33: Fúvósesztrád.
9.00: A Via Salaria 318 lakója. Gellért Endre írása.
9.15: Népdalok.
12.00: A Fonográf e. felvételei.
12.33: Zenekari muzsika.
13.33: Mese, zenével.
Kettőtől ötig... Zenedélután.
14.00: Jó utat!
14.45: A beat kedvelőinek.
15.36: Könyvről — könyvért.
15.46: Rivaldafényben.
17.00: Ötödik sebesség.
18.00: Mindenki iskolája.
19.33: Az MHV új Haydn-lemeze. Szt.
20.34: A középkor alkonya, IV.
20.57: Részlet Tvardovszkij verséből.
21.21: Janet Baker énekel. Szt.
21.47: Zenekari muzsika. Szt.

TELEVÍZIÓ

7.58: Tévétorna (sz.).
8.05: Matematika 5. o. (ism. 14.05).
10.30: Stop! (sz., ism.).
10.40: Orosz nyelv k.-isk.-nak (ism. 14.35).
11.05: Matematika 5. o. (ism. 14.55).
12.05: Világnézet (középisk. IV. oszt.). Az eszmék ereje.
15.25: Társbérlőnk az ecetfa. Dokumentumfilm (ism.).
15.53: Hírek.
16.00: Pedagógusok fóruma (ism.).
16.35: Dél-alföldi krónika.
17.20: Mi újság van? (sz.).
17.45: Játék a betűkkel.
18.15: Öt perc meteorológia.
18.20: Falujárás.
19.10: Esti mese.
19.20: Tévétorna (sz.).
19.30: TV Híradó.
20.00: Delta.
20.25: Röpülj páva (sz.).
21.55: **Magellán.** A 15—16. században élt a nevezetes hajós, két esztendő alatt először kerülte meg a Földet. A tv-dráma a hosszú tengeri út konfliktusait ábrázolja. A legénység nehezen érti meg parancsnoka szándékát, szüntelenül küzdenie kell az ellene lázadókkal (sz.).
22.55: TV Híradó 3.
23.05: Képtelen képes történelem.

2. MŰSOR

20.00: Ötéves a Zenés TV Színház (sz.).

Dohnál Tibor

— **Dohnál Tibor** képzőművész gyűjteményes kiállítása nyílt meg Asszonyok dicsérete címmel Debrecenben, a Városi Kiállítóteremben. Az alkotó huszadik tárlatán közel száz rajz, textil, festmény és plasztika látható március háromig.

Népszava 1986 II. 11.

Dohnál Tibor, festő

L: Lakatos József

–: Heti ajánlat

4.

Új Tükör, Bp. 1986. máj. 30

XX M/13

Dohnál Tibor, grafikus
művész

DOHNÁL TIBOR KIÁLLÍTÁSA

Győr, Műcsarnok

A pályakezdés élménye, az első kiállítások, szemléletbéli csaták emléke köti a városhoz Dohnál Tibort. Meg az első bódító sikerek öröme, de mellette az értetlenség, az irigység fullánkjainak szúró, ám halványuló fájdalma. Húsz évvel a bemutatkozás után most visszatért, hogy számot adjon, bizonyítékait felmutassa, útválasztásának helyességét igazolja. Küzdelmekkel teli másfél évtizednyi pályaszakasz, a testi szenvedés rémeitől fenyegetett élet van mögötte. Kitartása, önmagába vetett mérhetetlen hite azonban átlendítette mindig az akadályokon. Egykor rafinált grafikákkal összefogottságra törekvő, szimbolikus, a jelteremtés szándékát megtestesítő festményekkel kavarta fel a szenvedélyeket e tájék művészköreiben. Eszköztára később kiszélesedett, gazdagabbá vált. A szobrászat és a textil lehetőségei is megkísértették, közben azonban változatlan maradt stilizáló hajlandósága.

Művészetének gyökereit a folklór tájékán leljük meg, de az elmúló világ kincseit csak forrásként kutatta, hasznosította. Az elemekből, motívumokból levezetett jelek új rendszere sajátos megnyilatkozási formát kínált számára. S élni tudott vele, egyre tisztultabb formában; közben sértetlenül élt tovább a gondolat. Tér- és síkritmusokat épített, jelképeket formált, meghökkentő képzettársításokat hívott elő képekből, térformákból, a vászonból, fából, bronzból. Törvényszerűen jutott el egyszerűsítéseiben a geometriához, de a sík formák rendjében, a színek harmóniájában is megőrizte eredeti egyéniségét. Különösen etűdjei meggyőzőek: pontos, szikár képet rajzolnak egy nehéz sorsú művész egyensúlyt áhító vágyakozásáról. Következetesen épített életműve — mert ez áll mögötte! — az időtlenséget célozza meg. Sajátos útja nem független a kortársak hatásaitól. Nem vág új csapásokat, talán felzaklató ereje sem ostromolja az egeket, de a letisztult eredmény kétségtelenül egyedi értéke művészetünknek.

Salamon Nándor

3

XXIII/31

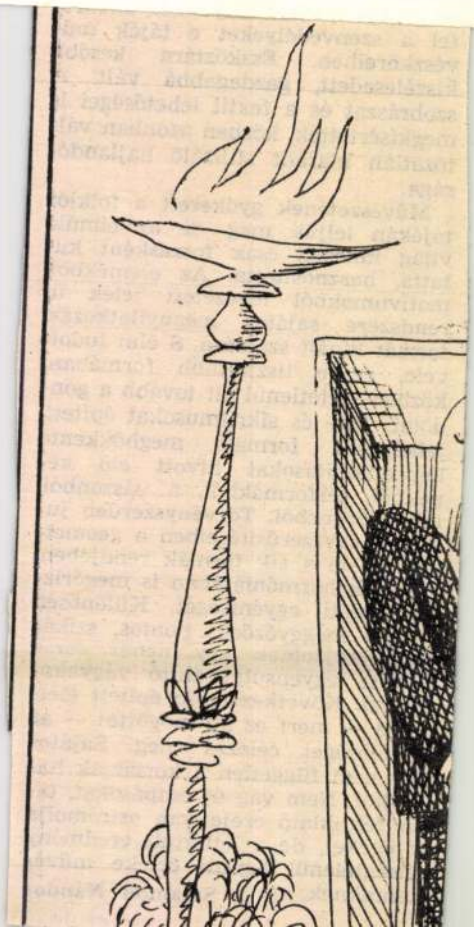

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 235-726, 340-726

Dohnal Tibor festő- és
grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 JUN 8

1021

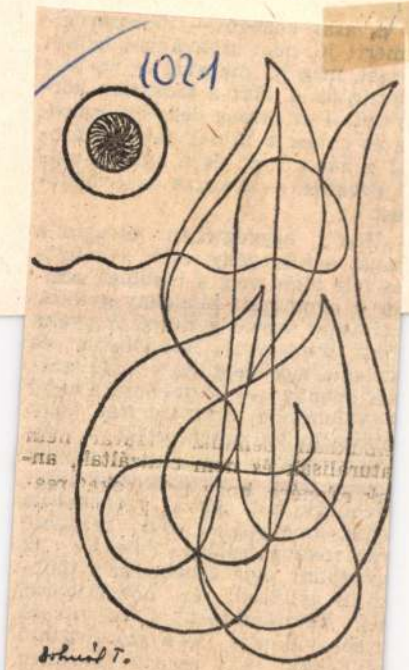

Dohnál Tibor rajza

nert már szorul a hurok a nyaka
örül, átmenekül Romániába, és
tt lapul egy ideig. Ez a feszültség-
sés azonban — bármennyire cáfol
s valamiféle dramaturgiai vagy
atástechnikai szerkesztést — ér-
ekes módon megbocsáthatónak
itszik. Ettől a történet csak hite-
sebbnek hat. Az a monománia
edig, amellyel a zöld kezdőből
reg rókává fejlődő detektív tíz
gynéhány évig fenekedik a több-
zörös gyilkosra és nőszöktetőre,
ég *Hemingway*-t is az olvasó
szébe villantja, de a szórakoztató
zándékkal írt regény feltétlen
ktűrsége bizonytalanná teszi a
yomozás jelképes kitágítását.

Erénye a könyvnek, hogy a ci-

Dohnál Tibor festőművész

– a hatvanas években készült textilképeinek kiállítása a mugyri ifjúsági házban.

/ A cikk „Barta Ezső interkontinentális festői munkássága" c. cikkhez van kapcsolva. /

Heresi Szmule

1983. dec.

Dohnál Tibor

— **Dohnál Tibor** festő, grafikus és szobrászművész gyűjteményes kiállítása megnyílt Debrecenben, a városi kiállítóteremben, Asszonyok dicsérete címmel. A becsaknem száz alkotó huszadik önálló szereplő, tekinthető meg.

Magyar Nemzet 1986. II. 11.

Dohnál Tibor

Rajz

Valóság 1985/1

Dohnal Tibor

Képzőművészet a Felszabadulási pályázat tükrében

Mühely 1985/2

Dobnai Tibor

Rajz

Valóság 1985/6

Dohnál Tibor, grafikus

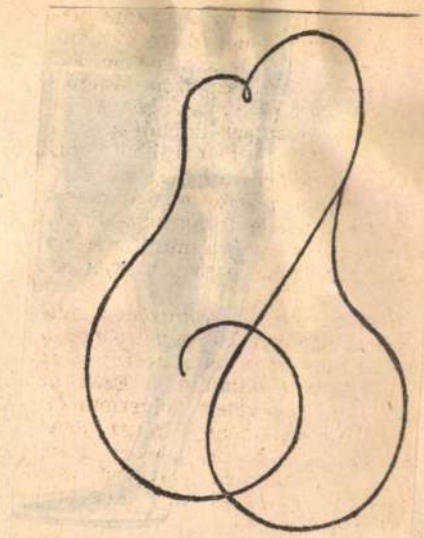

Dohnál Tibor rajza

Dohnál Tibor : Rajz

Élet és Irodalom 1985 szept 13

8.

XXIX/37

Dohnal Tibor

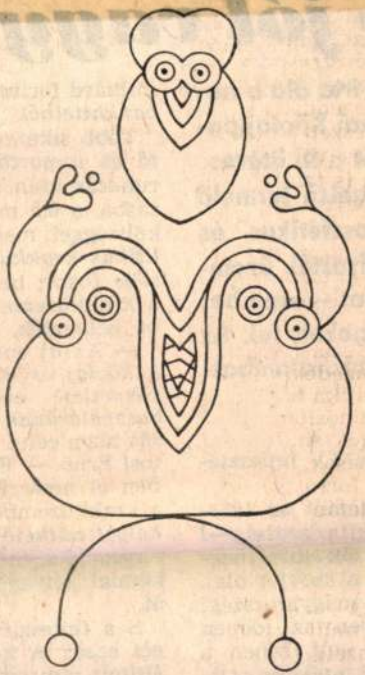

Dohnal Tibor **NÉPI MOTÍVUM**

Neporan
1985 · X 12

lotta tovább a fekete aranyat Komáromba és Csepelre. De a később megvalósult *Barátság—II* vezetéket már

falo hamarosan úgynevezett *viszkozitástörő* — enyhe krakkoló — üzem alakjában éled újra, s az eddig csupán

Dohnal Tibor

Dohnál Tibor műve

Vásári előzetes

Jövő héten: BNV

(MTI) Május 20-án nyitja meg kapuit a 85. Budapesti Nemzetközi Vásár, a beruházási javak szakosított kiállítása, amelyen hazánkon kívül 27 ország és Nyugat-Berlin vesz részt — tájékoztatták pénteken délelőtt a sajtó képviselőit a vásár szervezői.

Holló Gusztáv, a HUNGEXPO vezérigazgató-helyettese elmondta: az idei tavaszi BNV-n több mint kétezer kiállító vesz részt. Az összes kiállítói terület 37 százalékát külföldi cégek vették igénybe. Valamennyi KGST-ország kiállít, a legnagyobb résztvevők: Lengyelország, a Szovjetunió és Csehszlovákia. *Horváth* Ferenc ipari államtitkár arról szólt, hogy a hazai kiállítók csaknem 80 százaléka ipari vállalat vagy szövetkezet

csak, túlontúl sokat keresnek. Ez hamis általánosítás, és biztos nem igaz. De én nem panaszkodhatom, mert a lakásproblémám megoldódott, ha nem is az orvosi fizetésemből.

— Most, hogy az új intenzív osztály beindul, hívtak oda. Azért nem mentem, mert ott nem maradhattam volna gyermekorvos. És én azt tartom igazi hivatásomnak.

— Tagja vagyok a kórház KISZ-bizottságnak, ez azért érdekes, mert mi csináljuk a nővér toborzást. A László — fertőz volta miatt — nem gyakorló kórház. Így az ápolónőképző iskolái hallgatói nem ismerhetik me előre ezt a légkört, és azokat a lehetőségeket, amelyek rájuk várnak itt. Időről időre felkeresük hát az egészségügyi szakközépiskolákat, beszélunk a gyere-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-4748, 340-726

Dohnál Tibor, festő- és grafikus

NÉPSZABADSÁG

1981 ÁPR 19

1021

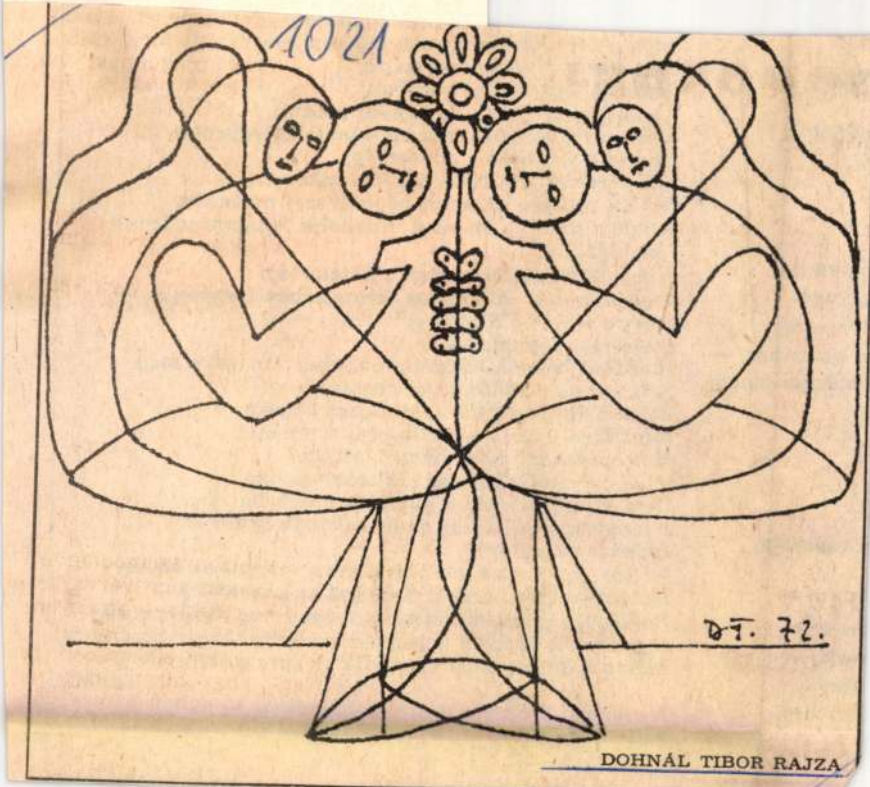

DOHNÁL TIBOR RAJZA

hogy a vers felelő
ha a költői lelkiis
Lehet felleget rak
s ha az ég kék mé
lehet szemöldököt
ha védtelent bánt
hisz sérelem van
festhet feketén az
mindazt a költő, n
reményét, —
a hazaféltés ősi er
Fellengős, vad, hi[illegible]
lehet a vers, ha többre nem futja még
a kísérlet-dadogásból,
tűnődhet buzgón haszontalanokkal a magára még
nem eszmélt dühöngő kamaszság. —
De ami van, letagadni, hazugság éppúgy,
mint üres fecsegéssel elhitetni a semmit,
álmosolyokkal hidat avatni, ott, hol
lélek és lélek közt még szakadék tátong.
Nem játszhat senki a szavakkal, ki tollat fog,
a fénytsugárzó csillag az éjszakában se tér le
egyenes pályájáról,
felelős munka szüleménye a vers, miként az ország
téglából, vérből rakott valósága se üres sóhaj.
Boldogság minden teremtés, mégha izzadtság mocska
ragad is rá, hajdani s új gond kínlódja fényre-ocsudását,
hiszen könnyek közt emelődik az égre s emberek keze
által

ölt formát a haza valóság-költeménye, —
rajta a világ szeme, letagadhatatlan már.

ldet,
néből,
nden ág,
ranyát,
tenyefák,
t az ember, —
mutatja magát.
y védtelen,
ınyánk,
ıtárt,
zínek,
: aszály,

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Dohnál Tibor, szobrász- és festőművész

NÉPSZAVA

1981 AUG 16

1021

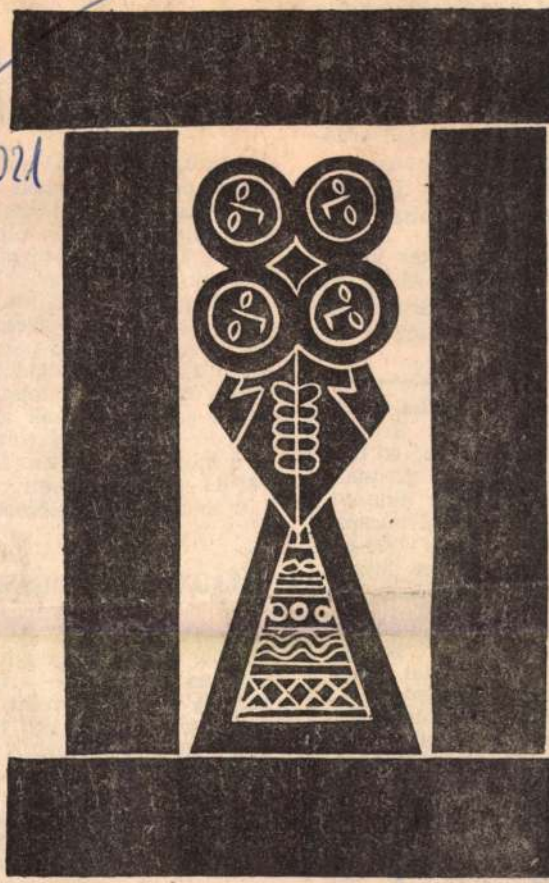

Dohnál Tibor **NÉPI MOTÍVUM**

— **Katas**
csapások és
erdőtüzek m
berta állan
telepíteni Sv
ros valamen
vel félő, hog
ségben dühö
lepülésre is
olajkutat is leállítottak.

— **Hajnóczy Péter** író temetése augusztus 23-án, vasárnap délután 3 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

— **Egervári Vendel,** a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, aki 1937 óta volt tagja a pártnak, 80 éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása augusztus 24-én, délután 3 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

— **Chisnyán Kálmán,** a Dél-Pest megyei Tanácsi Építőipari Vállalat nyugalmazott igazgatója, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, a Magyar Partizán Szövetség tagja, aki 1927 óta volt tagja a pártnak, 77 éves korában elhunyt. Temetése augusztus 23-án, délelőtt 9.30 órakor lesz a Rákoskeresztúri új köztemetőben.

szivárgás okát kideritették és megkezdték a hiba elhárí tását a Fővárosi Csatornázás Művek szakemberei. Min megállapították, az aluljár alatt húzódó *szennyvízcsator na*, amely a Szilas-patakb torkollik, *megrongálódott*, ennek vize kerül a felszínre Így a szivárgást csak az il húzódó szakasz *feltárásáv* és a hibás részek *kicserélésé vel* lehet megszüntetni.

A munkálatok előrelátha

Útjavítás, pályaé

Augusztus 17-től előrelát hatólag október végéig a mi leneumi földalatti — a felső vezeték javítása miatt - munkanapokon az esti órák ban nem közlekedik. A Me xikói útról az utolsó jára 20.35-kor, a Vörösmarty tér ről pedig 20.50-kor indul. Ez követően üzemzárásig a vo nal teljes hosszában *autóbu szok* járnak, villamosvite díjjal.

Augusztus 18-án, kedde

MAHIR SAJTOFIGYELO

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Dohnál Tibor, szobrász-

ÉLET ÉS IRODALOM

és festőművész

1981 AUG 22

1021

Dohnál Tibor kiállításáról

1981. AUGUSZTUS 22.

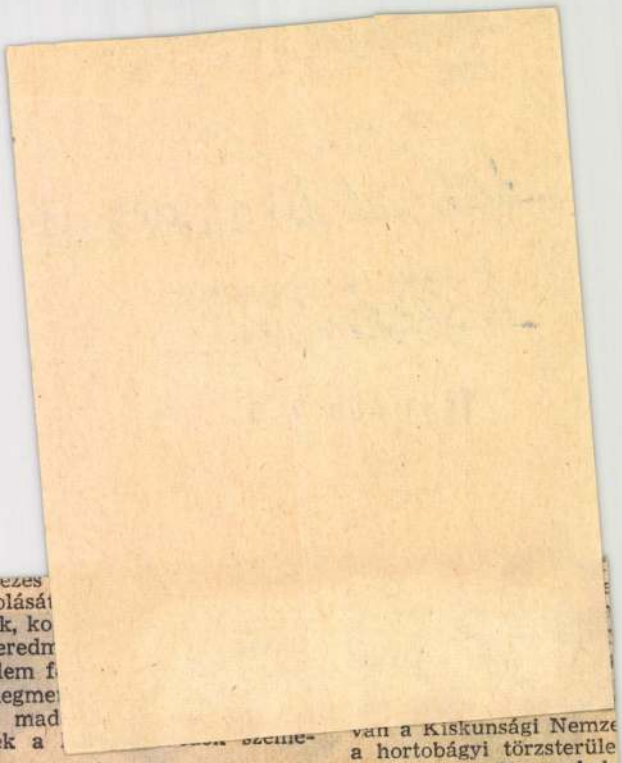

darabolását
Viták, ko
cok, eredm
küzdelem f
kek megme
ritka mad
kincsek a
ben.

Az utóbbi években kezdjük sorstársi együttérzéssel figyelni a kivesző állatfajokat. Vajon mi, emberek nem tartozunk közéjük? A mai generáció legsúlyosabb kérdése ez, senki nem képes rá biztos választ adni.

A környezetvédelem világszerte terjedő divathulláma, meglehet, nem egyéb, mint pótcselekvés. Megkapaszkodunk füvekbe, fákba, bárányfelhőkbe, szeretnénk megőrizni magunkat és a környező természetet. Legjellemzőbb példái ennek az atomerőművek elleni tüntetések. Ausztriában népszavazás állította le egy teljesen kész erőmű üzembe helyezését, Hamburgban tömegtüntetés és a városi tanács állásfoglalása akadályozta meg az építés el-

van a Kiskunsági Nemze
a hortobágyi törzsterüle
egy negyvenötezer hek
semmi különösebb veszé
nyegeti. A Kis-Balatont
keznek visszaállítani —
fél milliárd forintért. D
nunk kell! Nem mindent
szavarázsolni, amit könny
felelőtlenül eltüntetünk.
langot nem, egy virágot

A beszélgető szakembe
ifjabb generációban bízn
sor végén egy kisfiú vad
pogásától kísérve lelkese
csodálatos madarakról,
ket még életében nem
szinte fogadalmat tesz,
számtalan úttörőtársa
védelmezi a fákat és ma

Úgy beszél, akár egy
Assisi Szent Ferenc —
helyett úttörőnyakkend
nyakán.

CSUKÁS ISTVÁN:

Dalolj nekün

D. N. K.: Dévai Nagy Kamilla. Ez az írás pedig lelkemet nyomó adósság. Tavasz óta őrzöm, fölfölteszem, hallgatom nagylemezét, amelynek címe is mulasztásomra pirít rá: „Krónikás ének — 1980-ból". Van mentségem is természetesen. Mégpedig az, hogy túlságosan közelinek, szívközelinek éreztem a vállalkozását; szakmabelinek, céhbelinek, vagyis elfogult vagyok. Hiszen nekem is kedvenc verseim, amelyeket kiválasztott, dalból szárnyat csinált nekik s felrepítette: hiszen nekem is kedvenc költőim, akiket önzetlenül, csakis a szeretet jogán pódiumra állított s szép hangján beajánlott a szívünkbe. Röstellem felsorolni is a nyilvánosság előtt őket, nem akarok abba a sajnos ma már bocsánatos bűnbe esni, hogy a céhtársak egymást dicsérik agyba-főbe. (Innen már csak egy rövid lépés, hogy önmagukat!)

Világos, hogy mentségem nem sokat ér, szemérmességem pedig nevetséges, lustaságom meg mármár szellemi renyheségnek nevezhető, hiszen kötelességem megosztani örömömet, s felmutatni a bátor vállalkozást!

Nem titok, hogy napjainkban, mikor gátlástalanul s nagyüzemi módon zúdítják nyaku
veg-zene moslékot, tö
védtelen s némán tűr
vünket — nem cseké
kell ahhoz, hogy diva
zel dacolva, magyar
selvel álljon ki valak
demű elé.

Az tudja csak mélt
zán e bátorságot, akin
tekintése van a piacc
terkedéseibe — a kö
fülel varázsütötten, v
üttön" (hogy én is k
szép szót), mikor e k
hallgatja. Hát ilyen
ámul-bámul. — Hát i
létezik? És magyarul
mogatóan és gerinc-b

Mert nagyon jól t
piaci rókák (hiénák?
hogy micsoda hatalm
az érzelmi cikkekre,
gyasztósereg áll szem
lattal; s kiapadhatat
és új hullámban érk
szeretne elbűvölődni
vagy csak merengeni
tömegtermelésre hiva
het sinkófálni a szín

De nemcsak bátors
mészetesen, hogy va
gitárral kiálljon, meg
lekedésben! (A körül
lyensége közügy, mé

MAHIR SAJTOFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1981 SEP 3.

NÉPSZAVA

Dohnál Tibor, festő- és szobrász

Dohnál Tibor plasztikái

1021

Dohnál, aki eddigi másfél évtizedes pályáján jobbára festményekkel, metszetekkel, rajzokkal, szőnyegekkel jelentkezett, most plasztikákat állított ki az egri Megyei Könyvtár aulájában (június 25. és szeptember 25. közt). Vörös homokba ágyazott, fehérre festett, fából készített munkái a formai, funkcióbeli, eszmei összegezés jegyében fogantak.

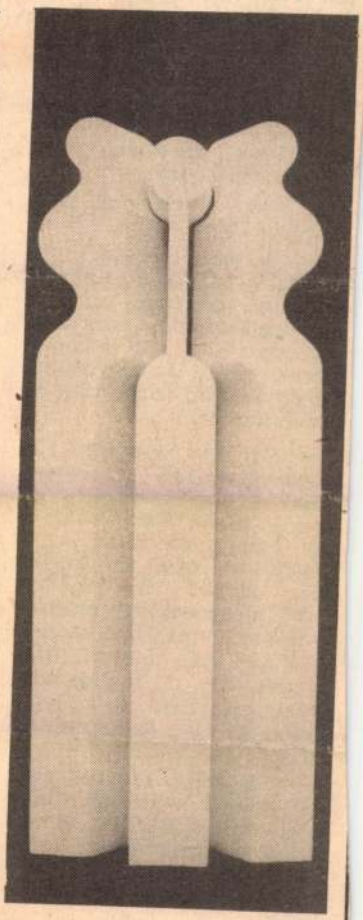

Dohnál sokat vett át és alakított újjá a népművészet örökletes motívumaiból, még többet merített szelleméből. Ennek hatására is vállalkozott arra, hogy a valóság, a forma, a gondolat találkozásának általánosítható elemeit, az ábrázolás, a jel, az önálló térplasztika, az építészeti szerkezet vonásait egybefogja. Törekedve arra is, hogy a művek egyéniek és egyediek legyenek.

Nincs ellentét ebben. Mert a valóság motívumai (nő, férfi, virág, fa), az alapformák (gömb, hasáb, háromszög, ovális), a kapcsolat rendje (nyitottság, és zártság, dinamika és statika, nyugalom és feszültség), a megjelenés és a funkció (az azonosító ábrázolástól, az alkalmazott díszítéstől a felépítési elvet megtestesítő kompozícióig) a változatok végtelen sorát kínálták, kínálják.

Dohnál nyilvánvalóan tudatosan társította és ötvözte eme művészi, gondolati, emberi tartalmakat. Végül arra adván példát és bátorítást, hogy a szétszakítottság, a széttartás ellenében igenis szükséges és lehetséges az egységteremtés, ember és természet, ember és környezet közt elsősorban.

Székelyhídi Ágoston

vendéglátás

— Az érsekújvári is van ilyen kapcsolatu madik éve — egészít szót a történelem-szakos tanárnő, *Jázgi László-né* —, hogy őket vendégül látjuk, szállást adunk, ellátásukról gondoskodunk, s ők is szívesen fogadják a mi gyerekeinket odaát.

— Hazai gyerekeket nem fogadnak?

— Ők *nem igénylik*. Az errejáró iskolások inkább sátorozni szeretnek, vagy az erdőgazdasággal keresnek kapcsolatot. Szívesebben laknak fent a hegyekben. Hangulatosabb talán, mint az osztálytermek.

— Mi már második éve *vándortáborokat* is szervezünk a gyerekeinknek — mondja *Bene Kálmánné*. — Egy csoportunk most is a Kisalföldet meg az Alpokalját járja. Tíz—tizenkét napra megy egy-egy csoport, nyaranta megismerkednek az ország más tájaival. Hiába szép ez a mi falunk környéke, mégiscsak az az igazi nyaralás, ha kimozdulunk itthonról.

— Majdnem minden gyerek nyaral — szólal meg most *Szalai Rózsika*, a kísérőm. — Én is voltam a mikósdi kastélyban. Apukám kapta a munkahelyén a beutalót.

— Amióta szinte minden családból nemcsak a férfiak, az asszonyok is bejárnak Pestre dolgozni, egyre gyakoribb, hogy a gyerekek is kimozdulnak. Sokan kapnak szakszervezeti beutalót. Különösen azok, akik az üdülőkben dolgoznak.

Az iskola szomszédságában

mőföld, itt szövetkezet sem alakult. Azelőtt a férfiak az erdőre jártak, az asszonyok meg idehaza foglalatoskodtak egy kevés jószággal. S most, hogy van munkaalkalom, jól jön minden háznál a kettős kereset. *Ezért újult így meg a falu.*

Megváltozott falukép

— Nyaralókat, üdülőket nem is fogadnak ezekben a tágas, sokszobás kőházakban?

— Az *nem szokás* ezen a vidéken. Azelőtt se, míg itthon voltak az asszonyok, most pedig idő se lenne arra, hogy vendégeket fogadjanak.

— Talán, mert Pest ilyen közel van. Talán, mert, aki a hegyekbe vágyik, szívesebben alszik, akár sátortáborban is odafent. Így azután úgy alakult az élet, hogy mi inkább csak az *előnyét érezzük annak, hogy üdülőkörzetbe kerültünk. Hogy kiépültek az utak, megtörtént a közművesítés a faluban.* Talán egyedül a bolttal van gondunk. Arra nem gondolnak még, hogy tágasabb, nagyobb üzlet, nagyobb áruválaszték kellene. Hogy nemcsak mi vásárolunk, hanem az errejáró, a környéken táborozó sok száz idegen is. Bizony, igaz, hogy igyekeznünk kell reggelente, hogy le ne maradjunk a tejről, kenyérről. De sajnálom is a turistákat, ha hiába jönnek

Dohnál Tibor

Szuromi Pál: Rezignáltan, kulturáltan

Művészet, 1983. november

Dohnál Tibor, grafikus

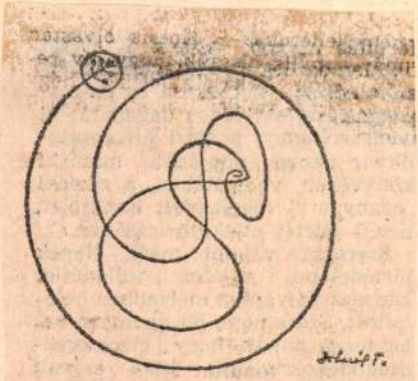

Dohnál Tibor rajza

Dohnál Tibor: Rajz

11

Élet és Irodalom Bp. 1984. aug. 17. XXVIII/33

Dolmál Tibor, grafikus

[Dohnál]

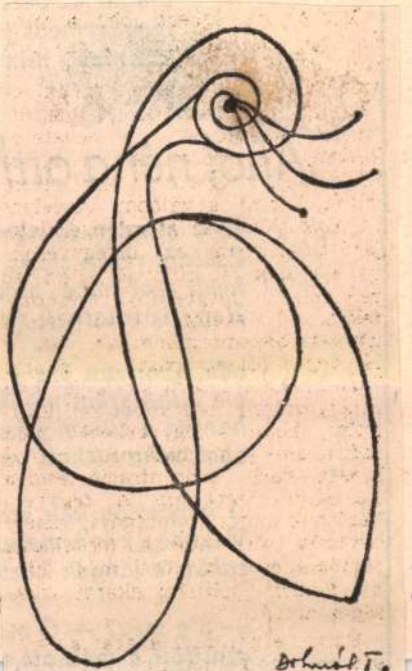

Dolmál Tibor rajza

Dolmál Tibor: Rajz

2

Élet és Irodalom

27 XXVIII/30

S most mégis minth

Dohnál Tibor, grafikus

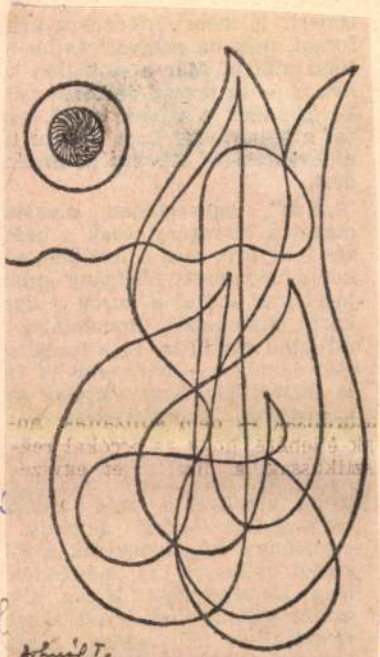

Dohnál Tibor rajza

Dohnál Tibor: R… 12.

Élet és Irodal… jún. 8. XXVII/23.

nyomozás jelképes kitágítását.

Erénye a könyvnek, hogy a gányokkal mindvégig tárgyila san foglalkozik, nem kezeli re

Dohnál Tibor, grafikus

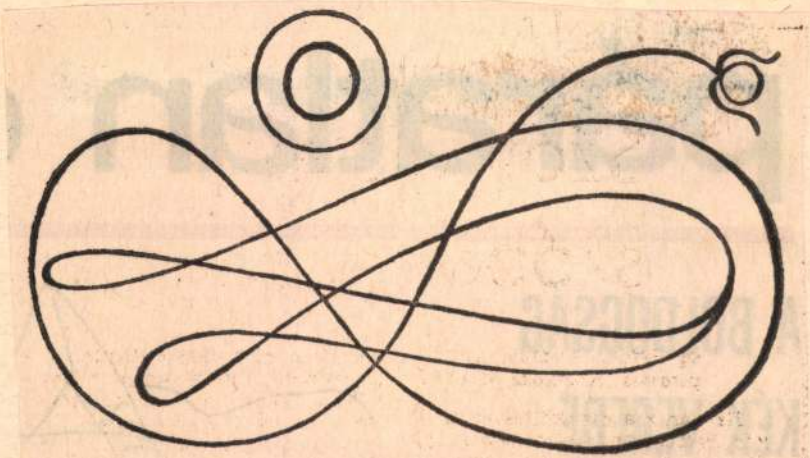

Dohnál Tibor rajza

Dohnál Tibor [illegible]

Élet és Irodalom, 1984. jún. 1. XXVIII/22

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Tel: 337-748, 340-726

1983 FEB 12

NÉPSZAVA

Dohnál Tibor, szobrász- és grafikusművész

1021

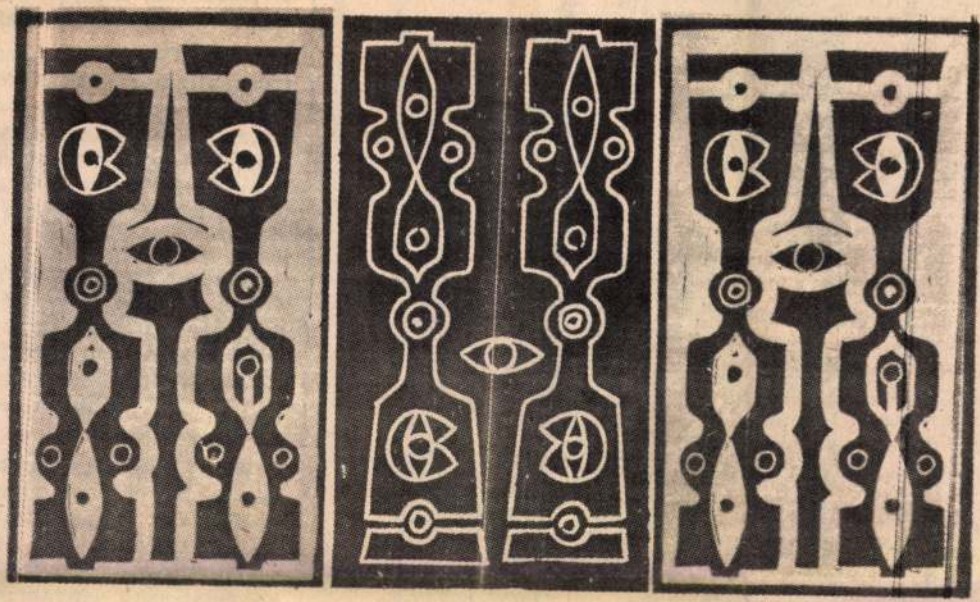

Dohnál Tibor

NÉPI MOTÍVUMOK

Morvay László BALLADA

lag az, valójában
veteljük egy harmadikostól,
temre Móra Ferenc, sem az
marad hely a lényegnek: m
lán.

Sajnos abban sem vagyok
érti és ismeri-e Mórát. Ha
dést, amelynek válaszában
író a szegény nép ellen is
általán feltételezhető, akkor
máshol arról az íróról semi
szabad készíteni.

Attól félek, hogy közokta
pontba olyasmi, amj kiszorí
világnézetet, magatartást fo
nyújtó, gondolkodásra serk
egyetlen rossz feladatlapért
Közoktatásunk ellentmondá
kább maga a pedagógus is
helyzetnek. Éppen ezért sa
gát, aki efféle túlbuzgóságo

Dohnál Tibor, szobrász-é
grafikus-festő művész

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 JUN 0 1

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

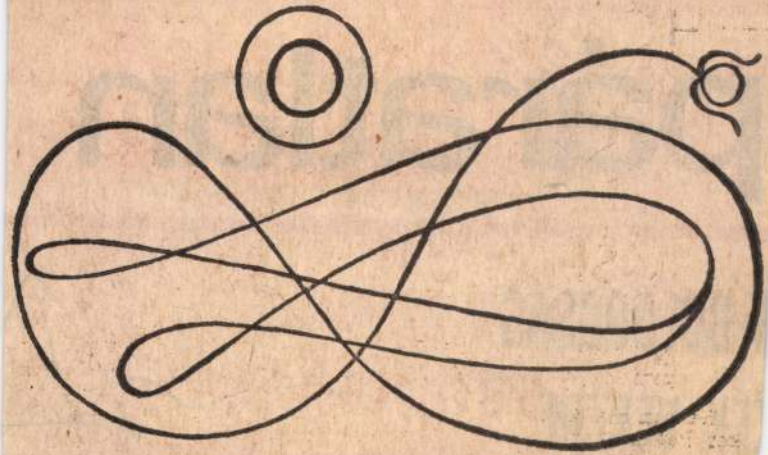

Dohnál Tibor rajza

pá

A BOLDOGSÁG
KÉK VEREBE

Az utóbbi napokban csupa gond-
helt arcot láttam magam körül.
ívészek, tudósok és közéleti

MTI SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 377-748/340-726

Dolmál Tibor, grafikus

1984 JUL 2.

ÉLET ÉS IRODALOM

1091

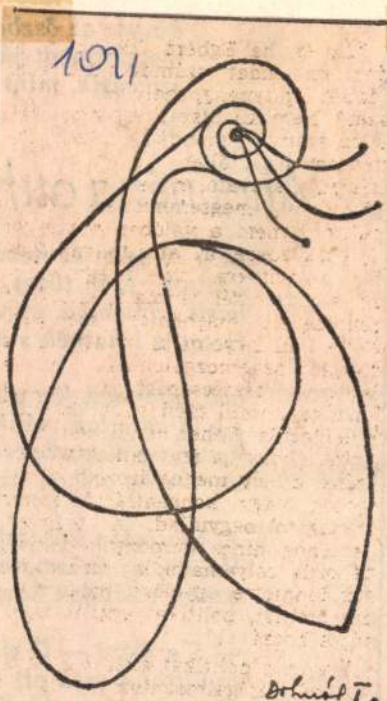

Dolmál Tibor rajza

oda, ahonnan jön a s
s e láthatatlan méhk
hangja a zümmögése
ahol néha otthon vag

A kapcsolón kék szi
Valami új és ismeret
zaklat e lángok közt

— S e méz? — Ő mé
gyűjtött a méh ott s
S most mégis minth

Dohnal Tibor

Rozj (nepi motivum)

Nepszava 1986. XI. 15.

DOHNÁL TIBOR

Dohnál Tibor plasztikái

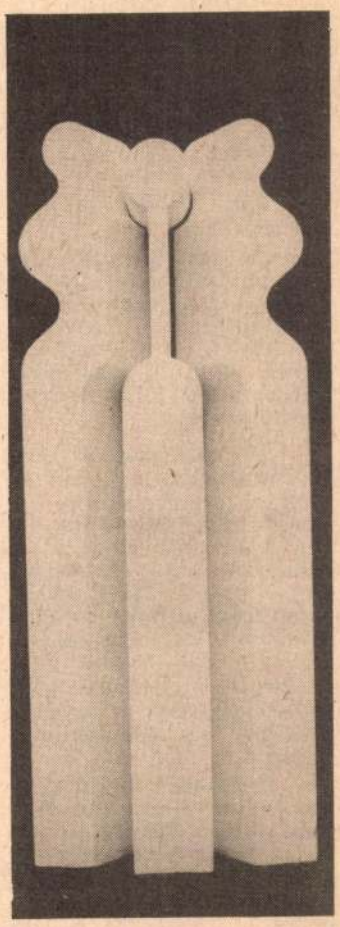

Dohnál, aki eddigi másfél évtizedes pályáján jobbára festményekkel, metszetekkel, rajzokkal, szőnyegekkel jelentkezett, most plasztikákat állított ki az egri Megyei Könyvtár aulájában (június 25. és szeptember 25. közt). Vörös homokba ágyazott, fehérre festett, fából készített munkái a formai, funkcióbeli, eszmei összegezés jegyében fogantak.

Dohnál sokat vett át és alakított újjá a népművészet örökletes motívumaiból, még többet merített szelleméből. Ennek hatására is vállalkozott arra, hogy a valóság, a forma, a gondolat találkozásának általánosítható elemeit, az ábrázolás, a jel, az önálló térplasztika, az építészeti szerkezet vonásait egybefogja. Törekedve arra is, hogy a művek egyéniek és egyediek legyenek.

Nincs ellentét ebben. Mert a valóság motívumai (nő, férfi, virág, fa), az alapformák (gömb, hasáb, háromszög, ovális), a kapcsolat rendje (nyitottság, és zártság, dinamika és statika, nyugalom és feszültség), a megjelenés és a funkció (az azonosító ábrázolástól, az alkalmazott díszítéstől a felépítési elvet megtestesítő kompozícióig) a változatok végtelen sorát kínálták, kínálják.

Dohnál nyilvánvalóan tudatosan társította és ötvözte eme művészi, gondolati, emberi tartalmakat. Végül arra adván példát és bátorítást, hogy a szétszakítottság, a széttartás ellenében igenis szükséges és lehetséges az egységteremtés, ember és természet, ember és környezet közt elsősorban.

Székelyhídi Ágoston

Helsinki: Bartók-rendezvények

Bartók Béla születésének 100. évfordulója jegyében nyílt meg Helsinkiben az idei *művészeti fesztivál*. A szeptember 15-ig tartó kéthetes fesztivál keretében a Finlandia-palotában kedden *finn és magyar művészek — Rohman Imre*, az *Éder-vonósnégyes* és *Fischer Iván* karmester — közreműködésével négyórás Bartók-hangversenyt rendeztek. Ugyancsak a Finlandia-palota ad otthont a Bartók életét bemutató kiállításnak, amelyet a finn—magyar kulturális vegyes bizottság magyar albizottságának alelnöke, *Rátkai Ferenc* művelődési miniszterhelyettes nyitott meg.

Népszava 1981. IX. 3

vendéglátás

— Az érsekújvári iskolával van ilyen kapcsolatunk harmadik éve — egészíti ki a szót a történelem-földrajz szakos tanárnő, *Jázgi Lászlóné* —, hogy őket vendégül látjuk, szállást adunk, ellátásukról gondoskodunk, s ők is szívesen fogadják a mi gyerekeinket odaát.

— Hazai gyerekeket nem fogadnak?

— Ők *nem igénylik*. Az errejáró iskolások inkább sátorozni szeretnek, vagy az erdőgazdasággal keresnek kapcsolatot. Szívesebben laknak fent a hegyekben. Hangulatosabb talán, mint az osztálytermek.

— Mi már második éve *vándortáborokat* is szervezünk a gyerekeinknek — mondja *Bene Kálmánné*. — Egy csoportunk most is a Kisalföldet meg az Alpokalját járja. Tíz—tizenkét napra megy egy-egy csoport, nyaranta megismerkednek az ország más tájaival. Hiába szép ez a mi falunk környéke, mégiscsak az az igazi nyaralás, ha kimozdulunk itthonról.

— Majdnem minden gyerek nyaral — szólal meg most *Szalai Rózsika*, a kísérőm. — Én is voltam a mikósdi kastélyban. Apukám kapta a munkahelyén a beutalót.

— Amióta szinte minden családból nemcsak a férfiak, az asszonyok is bejárnak Pestre dolgozni, egyre gyakoribb, hogy a gyerekek is kimozdulnak. Sokan kapnak szakszervezeti beutalót. Különösen azok, akik az üdülőkben dolgoznak.

Az iskola szomszédságában épült új óvoda is azt tanúsítja, hogy *egyre több szülő van távol a falutól napközben*. A nyitott ablakon belátni a reggelizőkre. Minden kisszék foglalt, minden kisasztalt körbeülnek a gyerekek.

— Talán húsz—huszonöt óvodás hiányzik. Ők a szüleikkel nyaralnak valamerre — fogad kedves szóval *Klausz Gebhardtné* vezető óvónő, s invitál beljebb a kertből. — Összesen százhegyven óvodásunk van.

asszonyok is dolgoznak. Legtöbbjük takarítást vállal pesti, Pest környéki üzemekben, vállalatoknál. Ki a hajnali, ki a délutáni busszal jár be. *A férfiak legtöbbje is a fővárosban dolgozik.*

— Errefelé alig van termőföld, itt szövetkezet sem alakult. Azelőtt a férfiak az erdőre jártak, az asszonyok meg idehaza foglalatoskodtak egy kevés jószággal. S most, hogy van munkaalkalom, jól jön minden háznál a kettős kereset. *Ezért újult így meg a falu.*

Megváltozott falukép

— Nyaralókat, üdülőket nem is fogadnak ezekben a tágas, sokszobás kőházakban?

— Az *nem szokás* ezen a vidéken. Azelőtt se, míg itthon voltak az asszonyok, most pedig idő se lenne arra, hogy vendégeket fogadjanak.

— Talán, mert Pest ilyen közel van. Talán, mert, aki a hegyekbe vágyik, szívesebben alszik, akár sátortáborban is, odafent. Így azután úgy alakult az élet, hogy mi inkább csak az *előnyét érezzük annak, hogy üdülőkörzetbe kerültünk. Hogy kiépültek az utak, megtörtént a közművesítés a faluban.* Talán egyedül a bolttal van gondunk. Arra nem gondolnak még, hogy tágasabb, nagyobb üzlet, nagyobb áruválaszték kellene. Hogy nemcsak mi vásárolunk, hanem az errejáró, a környéken táborozó sok száz idegen is. Bizony, igaz, hogy igyekeznünk kell reggelente, hogy le ne maradjunk a tejről, kenyérről. De sajnálom is a turistákat, ha hiába jönnek le a faluba, nem jutnak friss kenyérhez, tejhez, akik nem állnak a bolt elé nyitáskor.

— A zöldségesbolt és a húsbolt vezetője ügyesebb. Ők nem várnak a jószerencsére, maguk is igyekeznek beszerezni a friss gyümölcsöt, zöldséget, felvágottakat

— S így, ha mindent összevetünk, a mi községünkön inkább lendített a megnövekedett forgalom.

Rab Nóra

Dohnal Tibor

DOHNAL TIBOR festőművész plasztikáiból nyílik ma kiállítás az egri megyei könyvtárban. A tárlat szeptember 25-ig tekinthető meg.

Magyar Hirlap 1981/6/25/8

Dohnál Tibor 1.

Alkotásaiban a népművészet, a faragá-
sok, szöttesek, rovások hatása az irányadó.
Élménygyűjtés, utazás vezette ebbe a sajátos
világba. A külső szemlélő látószögéből
észleli a fent már jelzett gondokat s kísérli
meg, azok tolmácsolását. Eszközei a szöt-
tesek sordiszeiből, az ősember totemjeleiből,
sziklakarcolataiból alakultak ki.

Salamon Nándor: Harom kisalföldi festő

Raptanitás 1974/1 30 old

Dohnál Tibor. 2

Metszeteiben ezek végtelen variálásával hatásos grafikai lapokat teremt. A fekete-fehér feszültsége jól érvényesül e metszeteken. Munkamak szombathely adott helyet.

Salamon Nándor: Három kisalföldi festő.

Rajztanítás 1974/1 30 old

Dohnál Tibor, grafikus

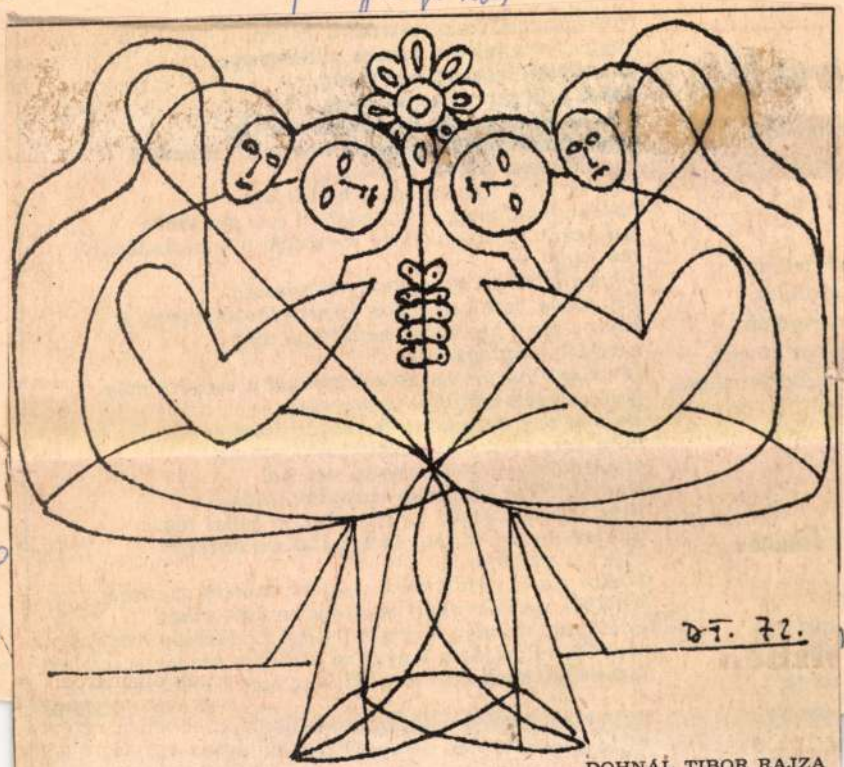

13

ölt formát a haza valóság-költeménye, —
rajta a világ szeme, letagadhatatlan már.

Dohnal Tibor, festő

DOHNAL TIBOR festőművész plasztikáiból nyílik meg ma kiállítás az Egri Megyei Könyvtár aulájában. A tárlat, amely az Agria rendezvénysorozat része, szeptember 25-ig tekinthető meg.

8

– Hú.

Népszabadság, Bp. 1981. jún. 25

A Nemzetközi Art-Expo művésze

Dohnál Tibor egri festőművész számos nemzetközi kiállításon szerzett rangot műveivel. Az idén a *Budapesti Tavaszi Fesztivál* keretében, a nemrég véget ért *Nemzetközi Art Expón* mutatta be a *Hommage a Bartók Béla* című quadrichonját, az ősiség és a modernség jegyében épített összegző igényű művét.

– Miként fejezi ki Bartók zenéjéhez való vonzódását?

– Bartók zenéje által hallhatóbb és legmegláthatóbb a világ és a lélek. Szerves modellt mutat arra, hogy miként fogható műegészbe múlt, jelen, jövendő. Ha az itt kiállított – csaknem húsz évvel ezelőtti – munkám, amely korábban *Torinóban, Rómában* jó visszhangot kapott, segíthet Bartók zenéjének meglátásához.

– Mit vall a művészet lényegének?

– Az ember igazi nagy képessége a *szerelem* és a *művészet*, melyek az élet folyamatosságát és minőségét oltalmazzák. A műtárgy a test és lélek közös membránjának egy-egy kimerevített állapota; lényege szerint a leggyönyörűbb, leggyötrőbb ölelés. Stílusok jönnek csörömpölve, mennek sunyítva; kószálhat ki-ki a kavalkádban. Az öntörvényű, változásokban teljesedő nagy életművek művészettörténetileg maradandóak. *Bartók, Ady, Csontváry, Nagy László, Tóth Menyhért*, s mások csillagok a XX. század bemocskolt, mocskolódó palettáján.

– Miről ismerhető fel az igazi művészet?

– Igényességet alakító, leképezi és képzetekkel gazdagítja a láthatót. Látva láttat, szül és teremt. A legelszántabbak képessége.

– Egyiként milyen lehetőségei vannak a szemléken való jelenlétre?

– A fővárosban, illetve a vidéken élő művészek lehetőségei között egyre tátongóbb a szakadék. Sem a közvélemény, sem az országos médiák, de még a szakma sem tájékozódhat igazán arról, hogy mi zajlik a vidéki műtermekben. A legjobbakat, az újító szelleműeket szigeteli el. A piac „mecenatúrája" is jóval később célozza meg őket. Én a B.-ARS-A tiszteletbeli tagjaként juthattam el erre a rangos kiállításra.

Császi Erzsébet

A Rádióban Hallottuk

Búcsú egy Embertől

A napokban hunyt el *Keresztury Dezső*, a neves költő, közéleti személyiség. Nem régen láttuk a televízióban, amikor kitüntetése apropójából nyilatkozott.

Megkapó mondatai azóta is emlékezetünkben élnek, akárcsak az a rádióriport, amelyet körülbelül egy időben készítettek vele.

Ennek egy részletét játszották le újból. Érdemes volt, megérte, *hiszen afféle búcsúnak is felfoghattuk*. Másképp fogalmazva: hatványozott értelmet kapnak a gonddal megválogatott szavak.

Üzenetértékű töltést, olyan példamutató testamentumízt, amely sokáig hat majd ránk.

Az akkor még ünnepelt gyors mérleget készített életéről. Szólt szemérmes istenhitéről, arról, hogy mindössze szolgálatra vállalkozott, s kizárólag arra törekedett, hogy *minden körülmények között megmaradjon Embernek*. Majd csendesen hozzáfűzte: ennél aligha létezhet nagyobb dolog, meghatározóbb földi küldetés.

Talán szeretett mestere, *Arany János* jutott eszébe, aki ugyanígy vélekedett, aki hasonló örökséget hagyott az utókorra.

Egyikük se feleslegesen, hiszen továbbrezdül bennünk, szebbíti hétköznapjainkat, *s formálja, nemesebbé edzi lelkünket.*

P. I.

A

HEVES MEGYEI HÍRLAP

ÜGYELETE:

Újságíró:

TARI OTTÓ

Telefon – (36)413-853

Fax – (36)412-333

*

Hirdetésfelvevő:

ERDÉLYINÉ MAGVASI JUTKA

Telefon – (36)410-880

Fax – (36)412-333

*

Terjesztő:

PENCZUNÉ RAUCH EDINA

Telefon - (36)412-646

586/930813
KÖZHIR - PSZ
BUDAPEST
1900
ÉLIR
FO1.11 / 0
MTA MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
KUTATÓ CSOPORT
BUDAPEST
PF.27 URI U.62
1250

ÉS
ALOM
LITIKAI HETILAP
XXXVII. ÉVFOLYAM, 32. SZÁM ARA: 38 FT 1993. AUGUSZTUS 13.

BATA IMRE:

Szárszó, az ötvenesztendős

Szárszó ugyan nem volt egyetlen, hiszen negyvenkettőben már az SDG-s fiatalok kezdeményeztek egy konferenciát, s azon Németh László, Darvas József adtak elő, de Szárszó mégis csak egy van, s ez a negyvenhármas augusztusi konferencia. Ezen már hatszázan vesznek részt, s az előadók népes körében Kodolányi János, Erdei Ferenc, Jócsik Lajos, Németh László, Karácsony Sándor, László Gyula, Veres Péter található. Akadt köztük olyan szuggesztív előadó is, akire mindenki ajzottan odafigyelt. Ilyen lehetett Karácsony Sándor, ilyen az ő előadása, noha éppen ezt az előadást nem tudta rögzíteni a gyorsíró úgy, hogy azután nyomdakész lehessen, s a jegyzőkönyvet kiadó Püski hiába kérte, nem kapta meg magától az előadótól sem a szöveget. Nyilván, mert az előadás rögtönzés volt, s mint ilyen, azon melegében hatott, de tartalmát utóbb maga az előadó sem tudta volna rekonstruálni, nem is igen akarhatta, hiszen előadásának tárgya a magyar nevelés volt, s ahogy erről utóbb Jócsik Lajos a Sorsunk 1943 szeptemberi számában tudósított: *„Karácsony Sándor a magyar nevelésről tartott két előadást. Úgy éreztem, hogy a tábort jobban érdekelte az előadó modora, mint a kitűzött kérdés. Azt hiszem, a hallgatók legszívesebben jó mondásaira és magyar ízeire emlékeznek vissza..."* Karácsony egész írott életműve is e tárgykörben mozgott, ehhez képest mást Szárszón sem mondhatott. László Gyula a maga tudományát hozta, pontosabban a maga hipotéziseit. Ez is szabad előadás volt, ám publikált közleményei akkor is, utóbb is elérhetők.

Tagadhatatlan, hogy a legjelentékenyebb előadásokat Erdei és Jócsik Lajos tartották. Meg ezen gondolatkör ellenpólusán Németh László, amiből természetesen heves vita támadt. Németh László sértetten hagyta el a tábort, miként a vele vitatkozni kívánó Kovács Imre is, mert őt meg a vitavezető elnök rendreutasította. Veres Péter már ekkor olyan nagy egyeztető volt, mint utóbb a parasztpártban. Volt azután tengernyi szó, hiába intette a társaságot Kodolányi a konferencia nyitó előadásában, hogy vigyázat, a szóinfláció elöntötte a világot.

Akárhogy történt is, ami történt, a negyvenhármas szárszói konferencia megáll az időben, mint a kálvinista dicséretben az Istennek igéje. Ezt tanúsítja a harmincéves jubileum 1973-ban, ezt a nyolcvanhármas visszaemlékezés, s így lesz természetes megnyilvánulás az ötvenéves jubileumra készülődő mai Szárszó.

Egyedülállóvá azt a hajdani Szárszót a Helyzet tette. Akárkik voltak is, akik akkor összejöttek, tudták, hogy eljött a számvetés ideje. Mert a háború a végét járta, s ami utána következik, más lesz. S igaz ugyan, hogy e másnak a megítélésében, minősítésében sokan nem egyeztek Németh Lászlóval, mégis ez az előadás — a Németh Lászlóé — erkölcsi kiállás volt. Itt állok, másként nem tehetek, mondhatta volna a nagy reformátorral. Ám ahhoz is bátorság kellett, hogy olyan emberek, mint például Erdei vagy Jócsik, a fennálló rezonnal szemben magukat leleplezzék. Az is nyilvánvaló volt, hogy az egybegyűlteket áthatja a küldetéshit, hogy a magyarság olyan rétegének nevében beszélnek, mint a parasztság, tehát a nép, a nemzet jelentős többségéről van szó, s ez mégiscsak összefogta az egybeköthetetlent, a „harmadik oldal" miatt politikai egységre képtelent. Az összegyűltek írók voltak és néphez hű értelmiségiek. Főként pedig majd mindannyian ötven alattiak. Az előadók java is harmincas-negyvenes. Talán Szabó Pál ötvenéves akkor, de ő hallgatóságnak ment Szárszóra, míg viszont a sokat szereplő Veres Péter csak negyvenhét esztendős. Nem szólva Erdeiről vagy Jócsikról.

Ez persze azért jutott eszembe, mert a mostani jubileumon a hatvanasok dominálnak, s köztük is sok a nagypolitika reprezentánsa. Remélhető, hogy az idei Szárszó jegyzőkönyve is megjelenik, s akkor majd fölfoghatjuk, vajon a magyarság megmaradásának milyen perspektíváját látják azok a hatvanasok, akiket — hála Isten! — elegáns autók szállítanak Szárszóra, azaz nem is Szárszóra, mert a fél évszázados jubileumra emlékező találkozó csak Szárszó mellett — Balatonszemes és Balatonszárszó között — lesz, a Hullám kempingben, mint egyszer volt is ilyen gyülekezés ott, nyolcvannyolcban.

KOVÁCS ZOLTÁN:

Bobby Fischer Budapesten

Az elmúlt hét riportfotója kétségtelenül az, amelyik a Váci utcában készült. Egy padon két ember ül, a hőség perzselő.

A fotográfia tartalmának megértéséhez tudnunk kell, hogy a jobb felől ülő alak nem más, mint Bobby Fischer, az egykori sakkvilágbajnok, a sakkzseni, fenegyerek, miegyéb stb., aki viszont újabban egy belgrádi páros meccse miatt letartóztatási parancs alatt áll, ezért többnyire Kis-Jugoszláviában bujkál, állítólag Budapestre is csak rövid időre érkezett. Ekkor készült a fotó.

Bobby Fischer puszta felbukkanása is igazi szenzáció tehát, az pedig, hogy egy padon ülve, éppen ott, ahol naponta több száz, több ezer amerikai turista is közlekedik, így könnyen felismerhető, több mint megdöbbentő.

Bobby háta mögött jól kivehetően egy gorilla áll, bár csak az izmos lábat látni, amint terpeszben elhelyezkedve sejthetően egy kirakatot bámul. Ahogy azt a gorillák szokták. Az is köztudott, hogy Fischert szerbiai tartózkodása alatt egész különítmény vigyázta, kapcsolatait szigorúan ellenőrizték, nyilván elkísérték őt testőrei Budapestre is.

A további megértéshez még azt is tudnunk kell, hogy Bobby úgyszólván egész nap szállodai szobájában tartózkodott, ebédelni sem nagyon járt le, egész idő alatt olajos halat evett, de azt meghökkentő mennyiségben. Érthető is ez az elzárkózás, végeredményben az Egyesült Államokban kiadott letartóztatási parancs úgyszólván az egész világra érvényes, indokolt tehát az óvatosság.

Sőt: Bobby alig néhányszor mozdult csak ki a szobából, akkor is nagyon célirányosan. Lement a szépszobába, és időről időre átszámolta a pénzét.

Nyilván, hogy megvan-e még?

Sőt, budapesti tartózkodása alatt saját magában sem bízott meg, mint azt egy szenzációs riportból megtudhattuk. Miután ő maga saját kezűleg átszámolta a pénzt, átszámoltatta azt testőreivel, csakis ezután biccentett a szépőrnek, hogy be lehet zárni a kazettát.

És most vissza a képhez.

A fotó azt a pillanatot örökítette meg, amikor az egykori sakkzseni, vállalva a veszélyt, fittyet hányva CIA-fenyegetésre, lement, hogy szippantson egy kevés budapesti levegőt, és ekkor, a Reebok-üzlet magasságában egy ázsiai szemvágású ember kijátszva testőrt, gorillát, megelőzve CIA-t, FBI-t, Interpolt, máris ott termett, amint azt a fotóról láthatjuk is, egy villanás alatt karperecet kínált, majd próbált a fenomén csuklójára. Dramaturgiailag ez valószínűleg a Helló, csendzs mani-t követő pillanatban történt, mikor már a padon ülnek egymással szemben. Bobby, miközben megadóan nyújtja csuklóját az ázsiai felé, fáradtan pillant az optikába. Fáradtságánál talán csak szomorúsága nagyobb, tekintetében a helyzet totális értékelhetetlenségének a döbbenetes fölismerése. A hazátlanság, a kiszolgáltatottság, a lefegyverzettség egyidejű jelenléte, amikor Robert Fischer rádöbben arra, hogy a CIA-tól ugyan megmenekülhet, viszont gagyizni muszáj.

De talán nincs is ebben semmi különös. Végeredményben mit csináljon Bobby Fischer a Váci utcában? Mit csináljon bárki, ha véletlenül a belvárosba téved? Még a legjobban II. Erzsébet úszta meg, rá csak egy jelvényt akart tukmálni a királyi fogadás kellős közepén Dénes képviselő a magyar államférfiak díszsorfalából.

Bobby Fischer rövid tartózkodás után, azóta eltávozott Budapestről,

TRADE MARK
JOHN BULL
PUB

A John Bull Bitter Anglia legtestesebb, kesernyés, bársonyos árnyalatú söre, habja kemény, hűtve simogat.
Nevét egy igazi angol gentlemanről kapta: Mr. Bull rajongott a sportokért, pubról pubra járva tipikusan angol humorával nagy tetszést aratott — hamisítatlan életművész volt.
Nemcsak személyének köszönhető a John Bull Bitter népszerűsége: ez a sör magáért beszél. Ma már nálunk is mindössze ennyit kell mondani a pultnál: **Korsó dzsonbull, lesszíves.** Majd megérzi.

JOHN BULL PUB
BUDAPEST V.,
PODMANICZKY TÉR 4.
(Arany János utcai
metróállomásnál)
Asztalfoglalás:
112-8294

ÉLET ÉS IRODALOM
AJÁNDÉK: HOZZA MAGÁVAL A LAPOT — MINDEN VENDÉGÜNK 10% ENGEDMÉNYT KAP!
ÉLET ÉS IRODALOM

Akit érdekelnek a tények

Voltak, akik a rádió külföldi adásainak megszüntetéséért már évekkel ezelőtt lobbyztak, hogy kevés pénzét szétoszthassák. Állították például, hogy a rövidhullámú adások világszerte megszűnnek, az ezzel ellentétes tényekről pedig egyszerűen hallgattak. Mesterházi Márton *(ÉS, június 18., július 9.)* most írásaiban még nagyvonalúbban ítélkezik: a politikáról, aktuális eseményekről való tájékoztatás mind itthon, mind külföldön „handabandázás", a kis országok, így Magyarország mondanivalója „bolhacirkusz", a külföldi adásokban a másik népet még le is kurvázzák. A politikáról és a külföldi rádiózásról való ismeretek ilyen szintjéhez már nincs mit hozzátenni, legfeljebb amit statisztikai alátámasztásul közöl: harminc évvel ezelőtt egy meg nem nevezett valaki azt mondta neki, hogy kevés levél érkezik. M. M. logikáját követve a hazai tájékoztató és politikai műsorokat, s az újságokat is be kellene szüntetni, hisz politikáról beszélnek, handabandáznak. Közvetlenül mégis a KAF-ot vette célba: nézzük legalább az idetartozó, általa valószínűleg nem ismert tényeket.

1. A magyar közszolgálati rádió úgy jött létre, hogy egyformán vállalt két alapfeladata a hazai műsor és a külföldre, határon túlra irányuló tájékoztatás, így avatták fel 1925-ben. A hatvan éve — a világon elsők közt nálunk is — létrejött rövidhullámú sugárzás pedig máig is a távolsági tájékoztatásnak legbiztosabb, legolcsóbb módja. Nincs egyetlen vagy tökéletes módszer, de ez gyors, azonnali és saját területünkről történik. Nem függ attól, hogy valaki beengedi-e egyáltalán, avagy késéssel újságainkat, könyveinket. Attól, hogy a külföldi műholdas drágán felengedi-e, a másik államban közvetíteni lehet-e és meddig, televízióadásainkat? Bérelhetünk-e másutt, meddig és mennyiért rádióadót?

2. A közszolgálati, nemzeti rádiónak mindenütt e két alapfeladata van. Nálunk a legtöbb évet végigtekintve a külföldi adásra fordított pénz kevesebb mint tizede, a létszám huszadrésze az egész rádiónak.

Európa minden országa, némi karcsúsítással, a hidegháború befejezte után is fenntartotta a külföldi rövidhullámú adásokat. Csak kevés volt, amely az 1991-es magyarországi csökkentéshez hasonló méretűt hajtott végre, a kis országok körében pedig kifejezetten feltűnő a gyarapodás. Körülöttünk Románia 12 nyelven mondja álláspontját, Szlovákia, Ukrajna létrehozta saját KAF-ját, egyelőre négynégy nyelven. Lengyelország nyolc, Észtország hat nyelven sugároz.

3. A hallgatóknak csak kis része, ír levelet, ebből legfeljebb következtetni szoktak — százas vagy nagyobb szorzókkal. — a hallgatóságra. Tavaly, amikor csak három adás maradt, a Rádió Budapest kilencezer levelet kapott: ötezret a német, kettőezer-hétszázat az angol adás, a többit a magyar nyelvű Szülőföldünk. A levelek mintegy felét írják a hobbirádiósok, DX-esek; ők a vétel földrajzi lehetőségéről, minőségéről, a javítanivalókról is pontos jelentést küldenek. Téves tehát az ellenlobbyzók kedvenc állítása, hogy a külföldre menő adások vétele, fogadása „ellenőrizhetetlen".

Nincs szó azonban arról, hogy főleg a rádióbarátoknak, amatőröknek szólna a műsor. Törzshallgatónk például az amerikai magyar emigráció, vagy saját készülékén, vagy úgy, hogy tíznél több magán-rádióállomás veszi ott át anyagainkat. Megcélzott hallgató mindenki, az is, aki csak néhányszor érdeklődik iránntunk, turista vagy üzleti partner lehet, s akit felvilágosíthatunk valamiről, amiről nem tájékoztatták.

4. A külföldre irányuló rádiók természetesen nem szidhatják a népeket: őket szólítják meg, kapcsolatot létesítenek velük. Történetileg a budapesti rádió a más adókhoz képest is viszonylag tárgyilagos hangú maradt mindig, a német megszállást és az 1950—53 közti időszakot kivéve. Jellemző, hogy a náci Németországban, noha szövetségesek voltunk, tiltották Budapest hallgatását, a szovjetek pedig egyszerűen nekünk tiltották meg, hogy folytassuk az orosz nyelvű műsorok adását, melyek hangja elütött az övékétől.

Mondanivalónk ma még több van, mint amikor nem voltunk szuverén ország. Amikor — másoktól — sokan azt hallják rólunk, hogy mi csapatainkkal át szeretnénk törni a határokon, az viszont csak jótétemény, hogy tőlünk eltérítik a Dunát, hogy sose volt közünk Mátyás királyhoz és a műemlékekhez, hogy mindig csak bajt csináltunk, talán nekünk is lehet felvilágosító szavunk.

A kevesek közé tartoztam, akik még a nyolcvanas évek elején azért vitáztak, hogy csak a legszerényebbek, legtakarékosabbak legyenek a külföldre szóló rádióadások, szabaduljanak meg minden ideológiai sallangtól. Szeretnék ma is takarékosságért harcolni, de most azokkal kell vitáznom, akik mindent lerombolnának.

Kulcsár Péter

Szerb Antal Gimnázium

Régi, már elfelejtett dokumentumoknak olykor új értelmet ad az idő. Londonban olvastam *(ÉS, 26. szám)*, hogy a XVI. kerületi gimnázium átkeresztelkedés előtt áll, több mint két évtizede kapott nevétől — Szerb Antal Gimnázium — hamarosan meg kell válnia. Eszembe jutott, hogy az ügyben én már megszólaltam egyszer, mégpedig 1970 tavaszán. Akkor vetődött fel ugyanis a gondolat, hogy a cinkotai iskolát Szerb Antalról kellene elnevezni. A fővárosi tanács oktatási osztályának vezetői nyomban megopponálták ezt, arra hivatkozva, hogy Szerb Antalt „polgári íróként" tartja számon az utókor. Helyette valamilyen munkásmozgalmi kitűnőség nevét javasolták. Kis glosszát írtam akkor az ÉS páratlan oldalán, a glossza megjelenésének elejét vette az, hogy közben az illetékesek, többek intervenciójának hatására, meggondolták magukat, és az iskola végül is felvehette Szerb Antal nevét.

Régi glosszám nyomdai levonata akkor megmaradt, azóta őrzöm, nem hittem volna, hogy újra aktuálissá válik. Most tehát a nyilvánosság elé bocsátom, egyetlen vesszőváltoztatás nélkül, közel huszonnégy év után: *„Szerb Antal Gimnázium. E jól hangzó elnevezés, fájdalom, csak a képzeletben és a vágyakban létezik. Szerb Antalról nem neveztek el semmiféle gimnáziumot. Pedig ha van név, amely méltó arra, hogy egy iskola homlokára kerüljön, az övé bizonyára ilyen. Januárban lesz huszonöt éve, hogy vértanúhalált szenvedett: előtte három évtizeden át tanított »középiskolás fokon«. Magyar- és világirodalom-története pedig — e két könyv napjainkig csaknem 150 000 példányban forog az olvasók kezén — nemzedékeket tanított és tanít az irodalom szeretetére és emberséges gondolkozásra — »nem középiskolás fokon«. Egész életében pedagógusnak tudta magát: ma, huszonöt évvel halála után is tanít és nevel.*

Mindezt azért kell most sajnálkozva elmondani, mert az illetékesek — a fővárosi tanács oktatási osztályának vezetői — nem tartják megfelelőnek egy pesti középiskola számára a Szerb Antal Gimnázium nevet. A XVI. kerületi cinkotai gimnázium tanári kara és diáksága Szerb Antalról szerette volna elnevezni az iskolát. Kívánságukat a szakértőnek felkért Irodalomtudományi Intézet is a leghatározottabban támogatta. A hírek szerint azonban Szerb Antal neve mégsem kerül föl az iskolára. Sopron megye emlékművet állított halála helyén, az iskola, ahol elhurcolásáig tanított, emlékét táblával tisztelte meg. A fővárosi tanács oktatási osztálya, úgy látszik, szigorúbb: Szerb Antal — az író, a tudós, a nevelő, a fasizmus áldozata — könnyűnek bizonyult néhány illetékes különös mérlegén.

Ennyi az egész. Keserű és ingerült következtetések helyett most inkább forduljunk kérdéssel azokhoz, akiket illet: milyen indok alapján jutottak elutasító állásfoglalásra; miért léptek át olyan fölényes közönnyel egy iskola kérésén, az irodalomtörténeti örökség gondozásával megbízott akadémiai intézmény javaslatán, s legfőként azon a méltányosságon, amit egy vértanúhalált halt nagy író és nevelő emlékének megbecsülése követel?

Miért?"

Igen, most is megkérdezhetem: miért?

Pomogáts Béla

Tollpróba

Újságíró Stúdió

Gyakorlati (hagyományos és elektronikus) újságírás

Sajtókapcsolatok

Publikációs esélyek

A Bajor Nagy Ernő Újságíró Stúdió jogutódja 1993 szeptemberében új évfolyamot indít. Vezető tanár: Fekete Sándor.

Kérjen részletes, írásos tájékoztatást a 176-4892-es budapesti telefonszámon.

A B. N. E. Újságíró Stúdió 1992/93-as tanéve során a hallgatókkal foglalkoztak, Tollpróba című gyakorló újságírók számairól véleményt mondtak: Antal Imre, Csák Elemér, Eötvös Pál, Faragó Vilmos, Gazsó L. Ferenc, Gombár Csaba, Győrffy Miklós, Jovánovics Miklós, Nádor István, Oltványi Ottó, Pintér Dezső, Radics Vilmos, Radnóti László, Rapcsányi László, R. Székely Julianna, dr. Szegő Tamás, Vitray Tamás, Wisinger István.

Valamennyiüknek ezúton is köszönetet mondunk.

ÉLET ÉS IRODALOM

Megjelenik minden pénteken

Főszerkesztő:
KOVÁCS ZOLTÁN

Szerkesztők:
DIPPOLD PÁL
MEGYESI GUSZTÁV
VÁNCSA ISTVÁN

Főmunkatársak:
BERTHA BULCSU
DARVASI LÁSZLÓ
MEZEI ANDRÁS

Rovatok és fogadóórák:

Grafika, információ:
SZIKSZAI KÁROLY
kedd 10—12

Műbírálat:
CSAJKA GÁBOR
CYPRIAN
péntek 10—13

Könyvkritika:
BATA IMRE
hétfő 10—13

Szépprózа:
SZÉKY JÁNOS
csütörtök 10—12

Vers:
ORAVECZ IMRE
csütörtök 10—12

Kulturális közélet:
NAGY N. PÉTER

Tördelőszerkesztő:
PINTÉR SÁNDOR

Index: 25-44
HU-ISSN 0424-8848
Kiadó és szerkesztőség:
Budapest, Széchenyi utca 1.
1054
Telefon: 111-3221,
153-3590, 153-3122
Fax: 111-1087
Kiadja: Élet és Irodalom Rt.
Felelős kiadó:
Iglói Nagy István
igazgató
Telefon: 153-3122
Hirdetésfelvétel:
Budapest V.,
Széchenyi utca 1.
Tel.: 153-3122
Fax: 111-1087

Lapterjesztés:
BARANYI ÉS TSA. Kft.
1061Budapest, Bajza u. 68.
Telefonon: 153-2755, 122-2212,
112-6092,
132-7514 (fax is)
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely postahivatalnál,
a hírlapkézbesítőknél,
a Posta hírlapüzleteiben
és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási
Irodánál
(HELIR) Budapest,
Lehel u. 10/A, 1900, közvetlenül
vagy postautalványon, valamint
átutalással a HELIR 219-986336
Postabank Rt. 021-02799
pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj:
egy évre 1752 Ft
fél évre 876 Ft,
negyedévre 438 Ft,
1 hónapra 146 Ft.

Nyomdai előkészítés:
PRS Design

Nyomtatás:
Marquard Színes Nyomda Kft.
Felelős vezető:
Bartha Tamás
ügyvezető igazgató

A lap
a Művelődési és Közoktatási
Minisztérium, valamint
a Soros Alapítvány
támogatásával készült

Meg nem rendelt kéziratokat
lehetőségeink szerint gondozunk,
de csak felbélyegzett,
válaszborítékos levelekre
áll módunkban válaszolni.

A Holnap Kiadó

összes kiadványát egyéni vásárlók és viszonteladók a

HOLIKON Kereskedőházban (1054 Bp., Zoltán u. 12. 132-6313) és a

TAN-TÁRS Könyvesboltban (1072 Bp., Nyár u. 14. 122-9846) szerezhetik be.

— Heti 80 oldalon
— Hetente hatszor

Napilap a profiknak

Szerkesztőség:
Budapest XIII.,
Csata utca 32.
Tel.: 129-1490, 149-0305
Tlx.: 22-7958

Hirdetéseit 72 órán belül megjelentetjük

Minden héten két kulturális oldal a

Vasárnapi Hírekben

Hírek, kritikák
a legújabb
színházi bemutatókról,
képzőművészeti
kiállításról, zenéről,
filmekről, könyvekről,
művészportrék,
írójegyzetek, tárcák.

R. SZÉKELY JULIANNA:

Lengyel és bandája

Számítógépem tanúsága szerint e sorokat 1992. december 11-én, pénteken írom, este nyolc órakor, amikor odakint még mindig harminckét fokos hőség van, dől rólam a víz. A számítógépem amúgy teljesen normális. Többek egybehangzó véleménye szerint az vagyok én is, az asztali naptárra pillantva például habozás nélkül meg tudom állapítani, hogy valójában 1993. augusztus 5-ét írunk és csütörtököt.

A helyzet az, hogy épp az imént ment el a számítógépes programozó barátom, neki köszönhetem az egészet. Tucatjával hívták föl a hozzám hasonló kétségbeesettek, akik olvassák, hallgatják a tömegkommunikációt. Ergo tudják, hogy augusztus 5-én támad a különlegesen veszélyes Andromeda számítógépvírus, a szakértők figyelmeztetése szerint jobb, ha ma be sem kapcsoljuk a gépeket. Profi vírusölők hadakoznak a vésszel, mindhiába. Erre jön a barátom, és átállítja a dátumot, holnap majd visszaállítja, a gép olyan hülye, hogy semmit sem vesz észre, még az országos hajcihőt sem.

Nem gondolom persze, hogy a magyar lakosság döntő többségét pont augusztus ötödike nyugtalanította volna. Akkor már inkább augusztus második, amikor először ment be úgy a közértbe, vegyesboltba, hogy a maga kendőzetlen valóságában tárult elé az új áfatörvény hatása, de most nem is erről akarok beszélni. Nem dátumokról. Hanem a rontásról. A rombolásról.

A barátomtól tudom például, hogy Magyarország a számítógépvírusok írásában és terjesztésében is élen jár. Az utóbbit még csak-csak magyarázza a szegénység, hogy tudniillik épelméjű ember nálunk nem vásárol, hanem másol, azaz lop programot. A gyerekek játékprogramokat, a felnőttek az ég egy világon mindent, velük másolják persze a vírusokat is. Még jó, hogy a technikai fejlettség hazai fokán a személyi számítógépek nincsenek összekötve a hálózatokkal, mondjuk egy-egy bank, könyvtár adatbázisával, mint Nyugaton. Különben előfordulhatna, hogy a napi devizamérleg előhívásakor az OTP gépei mondjuk a Yankee Doodle című dalt dudorásznák, esetleg kiírnák, hogy most leállnak, ám van valaki, aki kétmillió forint váltságdíj fejében elküldi a vírusölő programot. A komputerbanditák ily módon persze nemigen jutnak pénzhez, helyettük a vírusölő brigádok szedik meg magukat. Vírust írni és vírust ölni egyaránt a legmagasabbrendű programozói teljesítmény. Talán ezért is akadnak olyanok, akik szerint egyes írók és ölők azonos személyek, bár e véleménytől én elhatárolom magam. Még csak az kéne, hogy perbe fogjanak, és meg kelljen neveznem, kikre gondolok, sőt bizonyítani, hogy mit tettek, hogyan tettek.

Itt van például ez a becsületromboló, ez a Lengyel László, neki most pontosan meg kéne mondania, melyik minisztert vagy főosztályvezetőt mennyiért lehet megvenni. Egy veszprémi beszédében azt állította, hogy tudja, továbbá hogy „a közigazgatásban kialakult a tökéletes korrupció". Föl is jelentette érte a miniszterelnök, mondván, csorbította a hatóság becsületét, ami bűntény, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető. Lengyel úgy döntött, hogy ő sem nem ügyészség, sem nem parlamenti bizottság, különben sem szándéka miniszterekét buktatni. Ez utóbbi veszély ugyan tán akkor sem fenyegetne, ha megtenné, amit kérnek tőle, de nem is ez a lényeg. Hanem, hogy a miniszterelnök úr talán észre sem vette: az eset óta mind több a bizalomromboló, hogy mind többen Lengyel uszályába kerülnek. Most nem azokról a levelekről van szó, amelyeknek írói fölajánlják, hogy bizonyítják, kit lehet megvenni és mennyiért. Olyanokról beszélek, mint Tonhauser László, az ORFK Szervezett Bűnözés Elleni Szolgálatának vezetője, vagy egy százados asszony, az ORFK gazdaságvédelmi főosztályáról. Előbbi azt nyilatkozta a minap, hogy több olyan adat merült fel, amely arra utal: a szervezett bűnözők megkezdték a beépülést a politikai szférába is. Sőt, külföldi példák alapján nem lehet kizárni, hogy a legmagasabb szintig is befolyást szereznek egyes bűnözőszervezetek. Ő sem mondott konkrét helyeket, neveket. A kormány helyében tehát e gyanút is magamra venném, olyan rágalmazási pert indítanék, hogy csak úgy zeng. Rögtön összekapcsolnám a százados asszony perével, aki viszont a gázolajbotránnyal kapcsolatban galoppírozta el magát. Nem kevesebbet jelentett ki, mint hogy a festékkel bepirosított, majd kénsavval kiszőkített olajból származó óriási nyereség egy részét nagy valószínűséggel a hivatalos szervek és hatóságok megvesztegethető tagjainak utalták át a bűnözők. Meglátása szerint ugyanis kizárt, hogy hosszú hónapokon át folytathassák üzelmeiket lebukás nélkül, ha nem hunynak szemet e tevékenység felett az ügyben érdekelt hatóságok magas beosztású tisztségviselői.

Már látom lelki szemeim előtt a pert, a „Lengyel és bandája" szalagcímeket. Nagy lesz az érdeklődés, kü[illegible] ipari szakemberek[illegible]nek. Többek között a [illegible]gati autógyártók, akik s[illegible]sütve fogják beismerni, ho[illegible] nincs az a biztonsági előírás, technológiai fegyelem, amely képes lenne felvenni a versenyt a magyar felhasználók fantáziájával. Azokéval, akik honfitársaik autómotorjába például olajszőkítő kénsavat jutattak, pillanatok alatt tönkretéve akár egy Mercedes-motort is.

A pereknek nem lesz akadálya. Lengyel is, az ORFK-sok is perelhetők. Nem úgy, mint mondjuk Antall József, akit nemrégiben egy parlamenten kívüli állampolgár, egy győri vállalkozó jelentett fel. Eredetileg ugyan a teljes kormányt vádolta meg az alkotmányos jogok és rend megsértésével, a nemzeti vagyon hűtlen kezelésével, tehát ugyancsak rombolással, ám a Fővárosi Bíróság arra kérte, hogy feljelentését konkretizálja. A vállalkozó megtette. Keresetét ekkor elutasították, mondván, a miniszterelnök, a kormányzattal együtt, a parlamentnek tartozik beszámolással.

Itt tartunk most, augusztus ötödikén. Támad a vírus, a rombolók rombolnak, pedig már háromnegyed év van csak hátra a választásokig. A vírusölők ugyan akcióba léptek, komputereknél, kormányzatnál egyaránt, ám lehet, hogy rajtuk is csak a barátom ötlete segítene. Ha úgy tennének, mintha mondjuk tavaly december volna. Másfél év haladék. Azalatt még sok minden történhet.

ZALÁN TIBOR:

Utazz, magyar!

A cirkusz helyét kanadai nagykövetségnek hívják. Nincs teljesen ingyenben a cirkusz, mert súlyos ezreseket kell befizetni a vízumért, cserébe viszont az embert rendesen hozzászoktatják az ügyintézéshez. Kilenc órára kell a követségre menni, de ez még nem jelent semmit, mert akkorra már ott állnak a bennfentesek, előtted, akik jó előre megkapták a sorszámukat, mondjuk nyolc órakor, külön, csak nekik szólóan. Igen, kérem, sorszámokat osztogatnak, kézzel írott, csúnyácska fecniket. Pirosakat, azokat a vízumbeadók kapják, feketéket, azokat a vízumért jelentkezők.

A szemüveges kapunálló időnként elrikkantja magát: piros tizenkilences. Ilyenkor a szerencsés megszólított az ajtóhoz nyomul, ahol átvizsgálják a táskáját. Nehogy vízumot raboljon a magyar. Nem is rabol. Köszönhetően annak, hogy átvizsgálják rendesen. Azután még azt is mondja a szemüveges ember, hogy mi a fenének mászkálnak ide ekkora nagy táskákkal, amikor csak egy vacak pecsétet akarnak kicsikarni a hivatalból. És mi olyankor szégyelljük magunkat a kanadai nagykövetség elegáns kapunállójával szemközt, a nagy, nehéz táskáink miatt. Táskás magyarok.

Végre-valahára a mi számunkat is elkiabálja az ember, s a kellő ellenőrzés után bejutunk a terembe. Ott kitöltjük az űrlapot, azután rögtön ránk kiabálnak. Rosszul akarunk leülni. Hogy nem lehet megérteni, hogy nem oda ül az ember, ahova akar, vagy mondjuk ahol hely van. Mert a bal oldali széksor a beadóké, a jobb oldali a vízumért jelentkezőké. Ezt nem kell összekeverni, nem ezt kell hinni demokráciának, ez követség, ez nem a rendezetlen Magyarország. Szégyen pírjával orcánkon dekkolunk immár a kijelölt helyen, verejtékes kezünkben szorongatjuk a jól-rosszul kitöltött űrlapot, félünk, valahogy annyira és alaktalanul szorongunk, hogy ingünk átázik a hátunkon.

Elérvén újabb óra múlva az ablakot, némely dologban kioktatódunk, jelesen, hogy nem nagyon tudunk olvasni, írni, kitölteni. Ám legyen, biccent ránk a fiatal hölgy, holnapig elbíráljuk, akkor majd fizethet. Addig? Mit addig? Semmi addig. Menjen szépen haza. A fenébe. Közben kijön egy valaki nő az üvegfal mögül, illatos, makulátlan, barna háta meztelenül ragyog, nyomorultnak érezzük magunkat mellette, gyűröttnek, balkáninak. Nyilván persze azok is vagyunk, sorban állva, birkatürelemmel, sóvárogva az engedélyért, hogy Kanada bevételeit gyarapítsuk elköltött dollárjainkkal. Nyilván azok, ha velünk így lehet bánni. Ahogy bánnak ezek.

Másnap kilenc előtt öt perccel már csak a tizenötös sorszámot sikerült kikapni. Fél tízig mindössze egyet lép a sor, valaki kap egy darab vízumot. Van öröm, iszkol vele, mielőtt meggondolnák magukat az üvegfal mögött. Előpereg bennem az előttem álló nap, 12-ig leérni Ceglédre fogorvoshoz, 2-kor a Várban megbeszélés... Hatkor infarktus, ha elérem végre magamat... Time is money. Csak ezt valahogy nem tudják a kanadai követségen. Ülünk, fölünk, várunk. Európában, 1993-ban.

Azután valamikor mégis sorra kerülünk. Azt gondoljuk, már nem jöhet ránk semmi rossz. Jöhet. Valahol elhagytuk a kézzel írt fekete tizenötös fecnit. Hogyhogy valahol? Vissza megkeresni, addig érdemben nem tudnak az üggyel foglalkozni. Kúszás a padok alatt, a bokrok között, fűszálak áthajtogatása. Megvan. Két fűszál között az átkozott fekete tizenötös. Rendben. Lehet a pénztárhoz menni. Ahol sor, várakozás, de nem részletezem.

A mellettem álló platina öregasszony morog. *„Piszokabbak ezek, mint a kommunisták."*

Na, már megint a jó kommunista éra. Akkor még ingyen volt a vízum, és azonnal meg lehetett kapni.

Azóta demokratikus állam lettünk, nyilván velünk már lehet cicizni. Meg kell is.

„Az amerikai követségen még piszokabbak" — nyugtatja magát a platina öregasszony. Igaza lehet. Milyen jó, hogy azon már túlszégyenkeztük magunkat egy héttel korábban.

Semper Idem?

Lengyel Lászlónak

ajánlom Petri György húsz éve írt versének kezdősorait a „Vízigót vasárnapok" című ciklusból:

Ha a seggünkbe nem csizmával rúgtak,
azt tiszteltük volna liberalizmusnak:
ha virágnyelven küldtek el a francba:
a Represszió átment Toleranz-ba.
Túl az Oderán, innen az Uralon,
*szerveződik a rém**ön**uralom...*

P. S.: Az idézetért, kérem, a költőnek fizessenek, az idézésért én fizetek, ha kell.

Ludassy Mária

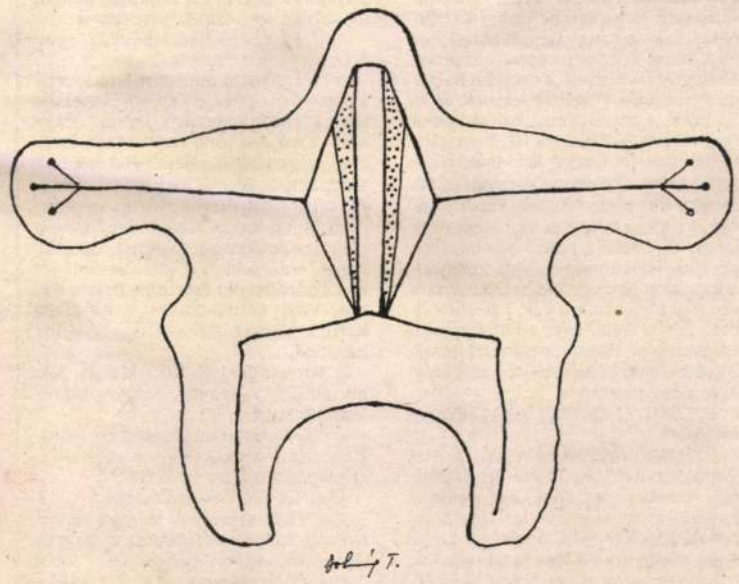

Dohnál Tibor: Kutyabőr (helyett)

Magyarok külföldön

A dél-svédországi Ystad operaháza *Szokolay Sándor* Vérnász című, harminc évvel ezelőtti művét mutatja be. A svéd rádió kritikusa az opera erényeként nevezi meg, hogy szerzője felismerte a kiindulási pontként szereplő Lorca-dráma nagyságát, és nem próbálta meg azt átalakítani. A kísérletező kedvű művészeti közönséget dicséret illette a Szokolay-opera választásáért. Az előadás érdekessége nemcsak a zeneszerző kelet-európai mivolta, hanem az is, hogy egy sportcsarnokban játsszák.

***

Magyarország lesz az egyik szereplő a *Katedrálisok fesztiválján*, amelyet az idén hatodik alkalommal rendeznek meg az észak-franciaországi Picardia gótikus katedrálisban, apátságaiban. A fesztivál minden évben más és más országok zenei művészetének bemutatója.

***

A gyűlölet emlékeztetői címmel foglalkozik a *The Los Angeles Times* az Új Világ című, Amerikában megjelenő hetilappal. Az ok: amerikai zsidószervezetek tiltakoztak az ellen, hogy nem egy cikk „náci-nyilas hangvételben uszít a zsidóság ellen". A lap 65 éves kiadója és szerkesztője, Molnár Viktor mindezt tagadja, de kifejtette, hogy „a magyaroknak elegük van a zsidókból, hiszen a kommunizmus bukása után ezrével tértek haza vállalkozóként az anyaországba". A lap vezetője szerint Magyarország gondjairól *Tom Lantos* képviselő és persze *Soros György* tehet. Az Új Világ már a CBS híradójában is szerepelt; magyar zsidószervezetek bírálták a szélsőbaloldali újságot.

***

Szinte magyar zenei központtá vált Berlin az elmúlt hetekben. A *Budapesti Fúvósegyüttes Berkes Kálmán* vezényletével Bartók, Beethoven és Farkas műveiből adott elő. A *Kékszakállú herceg várát* a volt kelet-berlini Színjátékok Házában mutatták be a Berlini Szimfonikusok; *Marilyn Schmiege Juditként* és *Tomas Möwes* mint Kékszakállú, magyarul énekelt. Kodály Háry János szvitjét a berlini egyetemek Collegium Musicuma és a madridi egyetemi zenekar adta elő a Filharmóniában; *Szakály Ágnes* cimbalmozott. A Váci Utca együttes a Möwe (Sirály) művészklubban magyar és cigányzenékkel lépett a közönség elé. Az irodalomtörténészként ismert *Ungvári Tamás* a berlini Művészeti Akadémián az elektroakusztikus zene titkait elemezte a hallgatók előtt.

***

A *víg özvegy* balettváltozatát tűzték műsorra Chemnitzben, és a mű Brémában, Gerában, Nürnbergben is műsoron van.

***

Hamarosan Csehországban is megjelenik *Mikes György* — aki George Mikes néven vált Angliában híres íróvá — *How to be a Decadent* (Hogyan legyünk dekadensek) című kötete.

***

Irodalmi és művészeti társasággá alakult a már kilenc éve működő hévízi *Csokonai Asztaltársaság*, amelynek elnöke *Major Zala Miklós*, Svájcban élő művész lett. A társaság célja, hogy támogassa a szűkebb régió művészeti életét, szem előtt tartva a határainkon túl élő magyarság közös kultúrát megőrző szerepét. A múlt heti alakulóülésen *Varga József*, a Muratáj főszerkesztője, *Karol Wlachovsky*, a budapesti Szlovákiai Kulturális Intézet igazgatója és *Nagy Pál*, a Párizsi Magyar Műhely főszerkesztője tartottak előadást a többoldalú kulturális kapcsolatok lehetőségeiről.

Itthon

A *Kijevi Balett* fellépésével kezdődött meg az Operaházban a második nyári balett- és operafesztivál. A tervek szerint 1996-ban a világ legjelentősebb operatársulatainak a részvételével rendeznek nemzetközi nyári fesztivált Budapesten; ez nyíltan a versenytársa lenne a Salzburgi Nyári Játékoknak.

***

Múlt héten írtuk meg, hogy augusztus 23-a és 29-e között mintegy ezer meghívott részvételével tábort tartanak Balatonszárszón, az 1943-as népi politikusi találkozó ötvenedik évfordulóján. Híradásunktól eltérően nem minden irányzat képviseltetheti magát, mert amint Püski Sándor, az egyik szervező elmondta, a liberálisokat és az MDF úgynevezett centrumjához tartozó politikusokat a „békesség kedvéért" nem hívták meg a találkozóra, amelynek elsőrendű célja: elvinni a választókat a szavazóurnához, azaz rávenni az embereket a „nemzeti politizálásra".

***

Bekeményít a Munkáspárt hetilapja: a *Szabadság*. Lemondott az eddigi főszerkesztő, mert nem ért egyet Thürmer Gyula és a pártelnökség irányvonalával. Az új főszerkesztő megígérte, hogy ezután a lap határozottan fog munkálkodni a baloldali erők összefogásán.

***

A miniszterelnöki sajtóiroda közleménye szerint a kormány őszinte csodálkozással olvasta és hallotta a Lengyel László ellen tett feljelentéssel összefüggésben mindazokat a nyilatkozatokat, melyek a tények tudatos elhallgatásával, egy kormányzati koncepciót feltételezve tágabb politikai vetületben tárgyalják az ügyet. A valóság ennél sokkal egyszerűbb. Antall úr feljelentése azért volt indokolt, mert Lengyel mind ez ideig nem nevezte meg az általa korrupcióval gyanúsítható kormányzati főtisztviselőket, így az egész kormányt vádolja, amit nem lehet tűrni. A rossz nyelvek szerint (Hócipő) egyébként Lengyel Lászlót, aki szerint miniszтereink megvesztegethetőek és a vezetésben virágzik a korrupció, azért jelentette fel Antall József, mert a politológus-közgazdász ezzel az állítással *fontos államtitkokat fecsegett ki*.

***

A TESZT Magazin augusztusi száma közzétette a *Gallup Intézet* felmérését tíz budapesti és tizenkét nagyvárosi könyvesbolt és stand forgalmáról. A könyvesbolti toplistát magasan *Ottlik Géza* Buda című könyve vezeti *Robert Merle* Pirkadat és *Kundera* A nevelés és felejtés című könyve előtt. Őket *Esterházy—Szebeni* Vajszínű árnyalata követi, majd A világ száz csodája, a *Magyar várak*, *Ken Follett* Veszélyes gazdagsága, *II. Erzsébet királynő titkos naplója*, *Lőrinc L. László* A nagy mészárlás című könyve és *Pilinszky János* összegyűjtött művei a sorrend. A „ponyván" Lőrincz L. László és Ken Follett vezeti a listát, *H. Jimenez* Megveszem ezt a nőt című könyve előtt, ám az első tíz kötet között van Ottlik Budája is.

***

Lapunk értesülése szerint a kormányzópárt — nem közvetlenül, hanem sajtóvállalkozásra mindig kész bankjai, kliensei révén — szemet vetett a *Kacsa* és a *Szuper Pssst* című pletykamagazinokra, melyek elsőrendű feladata volna az ellenzéki politikusok lejáratása. A sajtó megdolgozása, átalakítása — ha csendben is — változatlanul folyik, a Kurír szerkesztői például új banki tulajdonosuktól szóbeli (naná, hogy nem írott) listát kaptak arról, kiket nem szabad személyükben kritizálni. Antall József és Boross Péter áll a névsor elején.

***

Horti József halbiológus, a Hírlapkiadó Vállalat népszerű vezérigazgatója teljesen váratlanul felmondó levelet küldött az Autó-Motor főszerkesztőjének, mert emberei megsúgták neki, hogy a szaklap munkatársai meg akarják vásárolni az újságot. Erre egyébként a munkavállalói résztulajdonosi program jogszabályi lehetőséget ad, azaz a privatizációhoz nincs már szükség a munkaadó közreműködésére. A kiadó ezt tagadja. Az ügy érdekessége, hogy *Nádasi Antal* főszerkesztő nincs is benne abban a szerkesztőségi bizottságban, amely a privatizációt intézi, sőt, amint azt a Magyar Hírlapnak elmondta, bizonyos jogi viták miatt a bizottság túl korrekten le is állította az ügyet. Hogy mi lehet a kirúgás igazi motívuma, arról a kiadói szakértelméről messzi földön híres halspecialista — a vállalat adósságait csak komoly számítógépes bázissal rendelkező cégek tudják nyilvántartani — nem hajlandó nyilatkozni, mondván, vállalati belügyről van szó. Ezenközben a Velencei-tóban mázsástul pusztulnak a halak, a Kis-Balatonban a szárcsák felzabálják a halakat, és az angolnakérdés se rendeződött még megnyugtatóan.

***

Művésztelep nyílt Oroszlány mellett, Majkon, a barokk kori műemlék együttes közelében, amit az Esterházy grófok egykori vízimalmával együtt *Juhász Attila* fotóművész állítatott helyre eredeti állapotában.

***

Kövi Pál, több gasztronómiai mű (így az Erdélyi lakoma) szerzője Krúdy Gyula Emlékalapítványt hozott létre, melynek célja a gasztronómiai kultúra támogatása. *Kövi Pál Irodalmi Díj* elnevezéssel minden évben 50-100 ezer forint üti annak a markát, aki étel- és italkultúránkról olyan művet ír, amely méltó Krúdy emlékéhez. Csak terjedelmi megkötés van, maximum tíz gépelt oldalnyi szöveget fogadnak el, s feltétel még, hogy a már megjelent pályaművet az elmúlt egy évben publikálták. Beküldési határidő: 1993. október 31. Cím: *Kéva Kft., Krúdy Gyula Emlékalapítvány, 1026 Budapest, Pasaréti út 45.* A kuratórium tagjai *(dr. Csizmadia László* főiskolai dékán, *Makk Károly* filmrendező, *Müller Péter* író, *Szabó György* kritikus, *Szilágyi János* újságíró, valamint *Esterházy Péter, Tordy Géza, Ungvári Tamás* és *Menyhért Lajos)* karácsony hetében hirdetik ki az eredményt.

A Magyar Köztársaság művelődési és közoktatási minisztere augusztus 20-a alkalmából, a népművészet fejlesztése terén kimagasló eredményeket elért népművészeknek a

NÉPMŰVÉSZET MESTERE díjat adományozza:

Gáts Tibor hangszerkészítőnek, Gy. Kamarás Katalin fazekasnak, Jankó Mátyásné Bodó Anna énekesnek, id. Sallay László kovácsnak, Streer Tamásné táncosnak, dr. Szabó Imréné hímzőnek, Töttös Sándor szövőnek, hagyománygyűjtőnek;

eredményes népnevelő munkája elismeréseként a

NÉPMŰVELÉSÉRT DÍJAT adományozza:

Baranyai Györgynek, a zalaegerszegi Deák Ferenc Megyei Könyvtár igazgatóhelyettesének, Brunda Gusztávnak, a Nógrád Megyei Közművelődési Központ igazgatójának, Császár Erikának, a szombathelyi Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ népművelőjének, Dinnyés István orosházi karnagynak, Domján Lajosnak, a Nagykátai Művelődési Központ művészeti vezetőjének, Foltin Jolánnak, a Magyar Művelődési Intézet népművelőjének, koreográfusnak, dr. Gallwitz Ferenc népművelőnek, Kovácsné Mogyorósi Erikának, az érdi Csuka Zoltán Városi Könyvtár gyermekkönyvtárosának, Maruszki Józsefnének, a budapesti XIV. kerületi Főkönyvtár igazgatójának, Mező Imrénének, a debreceni Kölcsey Ferenc Megyei Városi Művelődési Központ népművelőjének, Mészáros Jánosnak, a zsombói József Attila Művelődési Ház igazgatójának, Péterfi Ferencnek, a Magyar Művelődési Intézet vezető népművelőjének, Schwágerné Bősze Katalinnak, a zalaegerszegi Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ népművelőjének, Szilágyi Menyhértnek, a Csorvási Polgármesteri Hivatal polgármesterének, Smuk Imrének, a dunaújvárosi Bartók Kamaraszínház és Művészetek Háza igazgatójának, Szűcsné Boldog Máriának, a mezőtúri Móricz Zsigmond Könyvtár és Közösségi Ház igazgatójának, Timár Imrének, a Sarkadi Városi Könyvtár igazgatójának, dr. Urbán László irodalomtörténésznek, népművelőnek, Vida Józsefnek, a kaposvári Somogy Megyei Művelődési Központ főmunkatársának, koreográfusnak, Zsélyi Gyulának, a Mihálypergei Polgármesteri Hivatal polgármesterének;

kiemelkedő közművelődési tevékenysége elismeréseként a

BESSENYEI GYÖRGY-DÍJAT adományozza:

Borbáth Erikának, a Veszprém Megyei Közművelődési Intézet igazgatójának, Kerekes Lászlónak, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium főtanácsosának, Kiss Ernőnek, a szegedi Bálint Sándor Művelődési Ház igazgatójának, Urbán Gyulának, a Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Háza igazgatójának, Vercseg Ilonának, a Magyar Művelődési Intézet vezető népművelőjének; a magyar múzeumügy érdekében kifejtett kiemelkedő munkája elismeréseként a

MÓRA FERENC-DÍJAT adományozza:

dr. Frech Miklósnak, a Helikon Kastélymúzeum nyugalmazott osztályvezetőjének, Kiss Lászlónak, az Országos Műszaki Múzeum főigazgató-helyettesének, dr. Kubassek Jánosnak, a Földrajzi Múzeum igazgatójának, dr. Zólyomi Józsefnek, a balassagyarmati Palóc Múzeum nyugalmazott igazgatójának;

a magyar levéltárügy érdekében kifejtett kiemelkedő munkája elismeréseként a

PAULER GYULA-DÍJAT adományozza:

dr. Borosy Andrásnak, a Pest Megyei Levéltár főtanácsosának, Madarász Lajosnak, a Veszprém Megyei Levéltár igazgatójának;

a magyar könyvtárügy érdekében kifejtett kiemelkedő munkája elismeréseként a

SZINNYEI JÓZSEF-DÍJAT adományozza:

Balog Györgynek, a Mezőkovácsházi Városi Könyvtár igazgatójának, Berlász Jenőnek, az Országos Széchényi Könyvtár nyugalmazott tudományos munkatársának, Jáki Lászlónak, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum főmunkatársának, Kamarás Istvánnak, az Országos Közoktatási Intézet tudományos munkatársának, Dr. Péter Lászlónak, a József Attila Tudományegyetem egyetemi tanárának, Schneller Károlynak, az Országos Széchényi Könyvtár volt munkatársának;

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium és az érintett szakmai, állami, társadalmi szervezetek pályázatát a

NÉPMŰVÉSZET IFJÚ MESTERE címre a következők nyerték el:

a tárgyalkotás területén Bíró Ferenc kosárfonó, Kóczián Csaba fazekas, Oláh Márta gyöngyfűző, Prófusz Mariann szövő, Szabóné Farkas Judit fazekas, Takács Zsuzsa népviselet-készítő; a néptánc területén Bágy János az eleki Hagyományőrző Együttes néptáncosa, Hahn-Kakas István néptáncos; a zene területén Agócs Gergely énekes, hangszeres szólista, Bakó Katalin énekes, Csürdöngölő Együttes, Dervár Ferenc-Vizin Antus énekes, hangszeres kettős, Dsupin Pál szólista, Gajdos együttes;

a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, valamint a Magyar Művelődési Intézet

a népművészet megőrzésében, átörökítésében több évtizeden át végzett kiemelkedő tevékenységéért az

ÉLETFA-DÍJAT adományozza:

Ágh Tibor szlovákiai magyar népzenekutatónak, Szél Jenőnek, a Népművészeti Intézet volt igazgatójának, Tuka Zsigmond hangszerkészítőnek, citerazenésznek.

Az idén ötödik alkalommal adták át a *Fitz József-könyvdíjakat*, amiket a Művelődési és Közoktatási Minisztérium a könyvtárosok szavazata alapján ítélt azoknak a műveknek, amelyek az elmúlt időszakban a könyvtári gyarapodás keresett, várt, értékes kötetei voltak. Az ünnepélyes díjátadásra augusztus 12-én, Győrben, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének 25. vándorgyűlésén került sor. A tavaly megjelent könyvek közül a következők részesültek jutalomban: *Varga Domokos: A Megyeriektől Mohácsig (Nemzeti Tankönyvkiadó), Gulyás Pál: Magyar írók élete és munkái (Argumentum — MTA Könyvtára), Képes gyermekenciklopédia (Park Kiadó), Pap Gábor: A Napút festője Csontváry Kosztka Tivadar (Pódium Műhely), A magyar költészet kincsestára sorozat (szerk.: Lator László — Unicornis Kiadó)*

BÓKA B. LÁSZLÓ:

Ahova az Isten nem akar leszállni

„Hétre ma várom a Nemzetinél..." — énekelték a híres kuplében nem is oly rég. És tudták, ott kell várni, ahol a hatos megáll és szemben az Emke cigánya zenél. Óh, átkosan boldog kor! Hol van már az a színház! A hatos robog, az Emke-Chicagóban húzza a cigány, a legendás épületre pedig rálegyintett egy „aczél-kéz". Sokan azóta is keresik a színházat, de nem találják.

A blokád szigorúan zártkörű, tipikusan magyar harcmodorban játszott, hosszan tartó társasjáték. Résztvevői: a bentrekedtek és a kintlévők, vagy ha jobban tetszik, a bentlévők és a kintrekedtek. A játékosnak csupán azt kell eldöntenie, melyik csapatban kíván játszani. A feladat: ki tud jobban hallgatni és elzárkózni. A blokádon túliak a majdan győztesek fölényes nyugalmával kivárnak. A bentiek pedig minden közeledőt Kintinek vélnek. A bentlévők az ingerültebbek. Ablonczy László, a Nemzeti Színház igazgatója például lassan már két kezének ujjain sem képes számon tartani, hány újságírót jelentett fel. Közéjük tartozom! Fontos tudni, hiszen így automatikusan besoroltattam a kintiek táborába. Mégis elhatároztam, bemegyek!

Kerestem Ablonczy Lászlót. A színház művészeti titkára szerint „éppen házon kívül van". Saját fülemmel hallom, nagyon is házon belül, a másik telefonvonalon azt tárgyalja meg valakivel, vajon sikerült-e az illetőnek bejutnia a Parlamentbe. Ablonczy házon belül van kívül. Később megüzeni, ha írásban bocsánatot kérek tőle, esetleg leül velem beszélni. Szinte látom, amint a színházi hivatalsegéd a megbánás hamujával behintett soraimat kigombostűzi a házi hirdetőtáblára. Így megy ez a kritikusból színházi direktorrá vált igazgató kinevezése óta. Az újságírók cikkeit nem, de a színház tiltakozását, a sajtóperekről szóló egyéni hangú beszámolókat, az ítéleteket kiplakátolják. Ott díszelegne alázatosan esdeklő levelem is. Ha megírnám...

Majd a minisztérium elmondja. Hát, elmondta. Méternyire kellett eltartanom a fülemtől a telefonkagylót, hogy elkerüljem a halláskárosodást. A vonal másik végén Fekete György helyettes államtitkár. Elzárkózik. Ő, a Nemzetiről! Hogyan jönne ő ahhoz! És egyébként is, az ÉS egy ... újság. Meg különben is: „én szabad magyar állampolgár vagyok, annak nyilatkozom, akinek akarok".

Sebaj, gondoltam, majd Erkel Tibor a minisztérium Színház-, Zene- és Táncművészeti Főosztályának vezetője elmondja. Elzárkózik. A hangütés emberi. Érzem, itt tehetek valamit. Hadarok néhány szót blokádról, párbeszédről, objektivitásról. Kéri, kedden térjünk vissza az ügyre, hétfőn ugyanis megbeszélést folytatnak a színház vezetőivel, ő és Fekete. Kedd, újabb telefon. Erkel változatlanul emberi és ami a lényeg, őszinte. Nyilatkozni nem fog, bevallja, a színház igazgatója beszélte le erről.

Ha megengedik, akkor elmondom én. Nem azt, hogy milyenek a Nemzeti Színház előadásai és nem azt, hogy mi a véleményem a blokádról, amellyel az értelmiség meghatározó része zárja el magát az ország első színházától. Erről nem nekem kell beszélnem! Csak arról, hogy milyen volt a Nemzeti Színház elmúlt évada a számok tükrében. Az az évad, amelyről a színház főrendezője, Sík Ferenc azt állította a szezon kezdésekor: „Ez teljes mértékben a mi évadunk lesz." A Nemzeti Színház 1992. szeptember 21-én nyitja és június 7-én zárja, míg a Várszínház a Refektóriummal együtt szeptember 22-én nyitja és június 6-án zárja az évadot. Rendelkezésére áll tehát nyolc egész és két rendkívül csonka hónap. Ennyi idő alatt, a karácsonyt leszámítva, kétszázötvennyolc napon működhetne a három játszóhely. A Nemzetiben azonban mindössze száznyolcvanhét, a Várszínházban százhatvanhét, a Refektóriumban pedig nyolcvanhárom saját előadást tartanak. Az évadban a Nemzeti Színház huszonkét napon vendégszerepel vidéken vagy külföldön. Az anyaszínházban negyvenöt, a budai épületben hetvenkét napon függesztik ki a szünnap táblát. A Nemzeti Színház legjobb hónapja az október, ekkor a nagyszínház huszonhét, a Várszínház huszonhárom, a Refektórium pedig tíz saját előadást tart. A Hevesi téren két, a Színházi utcában hét este nem játszanak. Ugyanebben a hónapban, amely, mint említettem a Nemzeti legjobb hónapja volt, a Vígszínház huszonkilenc, a Pesti Színház ugyanennyi, a Madách Színház harmincöt, a Madách Kamara negyvenegy saját előadást tart, tehát a Madách két játszóhelyen többet, mint a Nemzeti három színpadon. Szünnap csak a Madách és a Pesti Színházban van, mindkét helyen két nap. A színház legrosszabb hónapja a december, ekkor a pesti épületben tizennyolc, a Várban tizenöt, a Refektóriumban pedig nyolc saját előadást játszanak, és összesen tizenhat idegen produkciót fogadnak.

Ezek tehát a Nemzeti Színház 1992/93-as évadának adatai.

Az évadban száznyolcvankettő kiírt próbát töröltek és a két színház, amely két épületet, de három játszóhelyet vesz igénybe több mint három és fél hónapig nem játszott. Meglepődtek? Adják össze azokat a napokat, amikor szünnap tábla került a bejárati ajtókra és kiderül, a Nemzeti és csatolt intézményei száztizenhét estén nem tették dolgukat. A Nemzeti Színház korábbi időszakaiban havonta harmincnégy-harminchat előadást tartott, szombaton és vasárnap gyakran kettőt is, szünnap pedig jószerével sohasem volt. A valamikori harmincnégy-harminchat előadással szemben most a Nemzeti tizennyolc-tizenkilenc előadás átlaggal működött. A Várszínház szezonátlaga huszonnégy-huszonöt előadás, azért jobb valamivel, mert itt két játszóhely is működik.

A látogatottságról lehetetlen hiteles adatokat szereni, de annyi bizonyos, hogy a nézők jó részét vidékről és határon túlról autóbusszal ideszállított gyerekek tették ki. A Noszty fiú nézettsége egészen jónak mondható. Ugyanez állítható a János vitézről is, ám az utolsó két előadás már félházakkal ment. A Tóték előadása kiváló házakat vonzott, amikor éppen műsoron volt, mert az egész évadban a külföldi vendégjátékot is beleszámolva mindössze huszonötször játszották. A Don Carlos az első öt előadást leszámítva félházakkal futott, a több mint hatszáz férőhelyes nézőtéren általában hatvan-hetven ember ült. A darabból tizenkilenc előadást tűztek ki, ebből kettő elmaradt, egy azért, mert egy színésznő elfelejtette, hogy játszik. Ezen a napon egyébként Schiller drámájára tizenhét néző lett volna kíváncsi. A Macbeth, A profi és A szent színpad gyalázatos házak előtt kínlódott. Egy profi előadást azért kellett lemondani, mert csak nyolc darab jegyet tudott eladni a színház. A Táncfórum előadásai, illetve a márciusi Interfolk fesztivál tömött házakat vonzott, az utóbbin még a lépcsők is tömve voltak. A többi előadás látogatottsága átlagosnak vagy annál kissé rosszabbnak mondható.

A Nemzeti Színház történetében példátlan módon két bemutató is elmaradt az elmúlt szezonban. A Vízkereszt és a Menyegző premierjét is kénytelenek lemondani, pedig a Shakespeare-művet több mint két a Wyspiansky-darabot négy héten át próbálják.

A Vízkereszt rendezésére egy tíz éve Németországban élő ro- mán rendezőt kér[illegible] bálni kezd, majd két he[illegible] kovits Imre, aki Böffen [illegible] szerepét játszotta volna, hirtel[illegible] visszaadja a szerepet. A színház képtelen Magyarországon olyan színészt találni, aki hajlandó lenne eljátszani a szerepet. A román rendező feladja a küzdelmet, elutazik, így kerül sor rohamtempóban a Macbeth bemutatójára.

Sík Ferenc évek óta szerette volna megnyerni Gyulának Andrzej Wajdát, aki mindig visszautasította őt. Most, mint a Nemzeti Színház főrendezője, végső rohamot indít. Megegyeznek, hogy a lengyelül is kiválóan beszélő Bodolay Géza a salzburgi Menyegző-előadás alapján, melyet Wajda rendezett, színpadra viszi a darabot. Az egyezség szerint Wajda a bemutató előtti tíz napban elvégzi az utolsó simításokat. Bodolay megváltoztatja a díszleteket. A darab szcenikusa, Bakó József emiatt előbb vele, később a színház vezetésével is összevész. Szerződését felbontva távozik. Bodolay videofelvételt készít egy próbáról és elviszi Lengyelországba Wajdához. Visszatér, mondván, a mester mindent engedélyezett. A színház szállást foglal Wajdának a Gellért Hotelben. Sík április 12-én lelkesítő szózatot intéz a jó ütemben haladó színészekhez és méltatja a vendégrendező Wajdával töltendő napokat. E nap délutánján érkezik meg Wajda telefaxa: mégsem tudja beilleszteni programjába a budapesti tartózkodást. Sík Ferenc április 13-án, a próba végén bejelenti: a Menyegző bemutatója elmarad, a próbákat befejezik.

Ezek a tények, és ez volt a Nemzeti Színház első saját, igazi évada.

„Nemzeti" csatatér

Beszélgetés Kállai Ferenccel

— A szakma többsége, finoman fogalmazva, elfordul a Nemzeti Színháztól, az ottaniak viszont foggal-körömmel ragaszkodnak ahhoz, hogy minden rendben van. Valójában milyen a helyzet? Kállai Ferenc, majd fél évszázadnyi nemzeti színházi tagság után nem is akar elfogulatlannak tetszeni.

— A Nemzeti Színház blokád alatt van és a „bentrekedtek" próbálják egymást pszichikailag talpon tartani. A rendszerváltás megoldatlanságai éppúgy tükröződnek a nemzeti színházi állapotokban, mint a társadalom más területein. Egyelőre nem történt rendszer-, csak salakváltás! A Nemzeti, mióta világ a világ, csatatér volt és mindig ki volt szolgáltatva az éppen hatalmon lévőknek. Régen igazodni kellett, ma sokan igazodni szeretnének. A „mindent szabad, nem szólunk bele" állapota anarchiát teremtett. A szakmai minősítés viszont azok kezébe került, akik fenntartják a blokádot a Nemzeti Színház körül, okkal vagy ok nélkül. Néhány tehetséges kritikus saját ízlésével terrorizál másokat. A színész ma bajba kerül, ha egyszerre szeretne megfelelni a nézők és a kritikusok elvárásainak. Néző már alig van, a kritikusok pedig azt vágják a fejéhez, hogy nem szereti a realizmust. A rendszerváltásnak azért kellett volna létrejönnie, hogy az érdekeltség és a differenciáltság kitermelhesse a jobb minőséget. De ez a törekvés ellehetetlenedett! A Nemzeti megfosztatott a jó színészektől. Néhányan a Csiszár—Ablonczy igazgatóváltáskor azt hitték, akkor felelnek meg a Nemzetire tüzelőknek, ha elhagyják az épületet. Vagy ha nem jönnek oda dolgozni. A maradék egy része azért maradt, mert nem mehet máshová dolgozni, másik részük, például én, negyvenöt év után miért mennék el? Csiszár igazgatásával kapcsolatban egyetlen kifogásom az volt, a színház nem üzemelt elég jól. Nem kellett volna elmennie a színháztól, rendezhetett volna. Ablonczy kinevezését sok ellenérzéssel fogadtam. Ám ő szinte becsületmániásan igyekszik vinni a színház ügyeit, de az Isten nem akar leszállni közénk. A Nemzeti Színház mindig ki volt szolgáltatva a hatalomnak. Most mindenki azt hiszi, hogy az MDF színháza. De mondjon egy olyan előadást, amely a hatalmat szolgálja! Azt viszont be kell látnom, hogy előadásaink minősége erősen kritizálható. A jó produkciókhoz viszont sok jó színészre és rendezőre lenne szükség.

BÁLINT B. ANDRÁS:

Egy sétáló feljegyzései

Görbehalom és Brennbergbánya között negyven perc a gyalogút. A sétány előbb gyér tölgyesben, majd sudár vörösfenyők között kanyarog. Béke honol. Az alkonyi vándor láthat őzet, vaddisznót, s ha szerencséje van, szarvast is akár.

No meg határőrt.

Lőni nem szabad, tudják ezt a vadak és a kiskatonák is. Így közelről szemügyre vehetni őket. Az őzeknek például fehér a fenekük, a határőrökét viszont nem látni, mert éppen ülnek. Meleg van, messze még a szolgálat vége, a határ meg közel, hát semmi dolguk. Igaz, nemrég rájuk tört valami beduin karaván — esetleg pakisztáni vagy hindu, mindenesetre turbános fővel jöttek —, ám amint meglátták őket, szanaszét dobálták útleveleiket és hanyatt-homlok elmenekültek, azóta sem hallottak róluk. Biztosan valahol Szentpéterfánál vagy Rábafüzesnél lépték át a határt.

Egy-két évtizede igencsak zajlott még itt az élet. Határsávbelépő kellett ahhoz, hogy valaki a szüleit vagy a testvéreit meglátogassa, aztán csak pöcsétes dokument Sopronból, Győrből; a zsurnalisztát akkor is beengedték saját hazájának határszéli falucskájába, ha a megyeszékhelyről ideszóltak az elvtársak: na, ez mehet, csak figyeljétek!...

A járőr megállított minden autóst és minden rőzseszedő anyókát. Magára vethetett az ingázó, ha a városba nem vitte magával az igazolványát; kérdéses volt, hogy dolga végeztével hazatérhet-e egyáltalán. A brennbergi németek olykor szép csöndesen el-elkáromkodták magukat, amiért annak idején a hűségre szavaztak, s nem arra, hogy Ausztriához csatolják őket. Se itt, se ott nem éltek. A gyepüket őrizték ugyan, az ország mégis ebek harmincadjára került. A bányát, mivel államosítani nem tudta, bezárta maga az állam, nehogy a vájárok nagy furfangosan átfurakodjanak a kapitalizmus poklába. A földet művelni nem volt illendő, lévén hogy a hű magyar mezők nem búzát teremtek, csupán tányéraknát. Néhányan átkúsztak a szögesdrót alatt, de a többség Komlóra, Tatabányára, Oroszlányba szegődött — és várt. Sötétlő arccal, fényes szilikózissal a szíve alatt.

A határőrök épp falatoznak. Ügyet sem vetnek rám, amint elszántan a zöldhatár felé indulok. Nem vagyok se beduin, se bosnyák menekült, legfeljebb lélekben. Páneurázsiai pikniket tartok a görbehalmi vadonban, talán elrohannak mellettem majd a kelet-üzbégek, s végre egyesülnek testvéreikkel, az irokézekkel az Ohio mentén. Csak átjussanak az osztrák policájokon. Mert odaát szépen megszervezték csapataikat a sógorok, mindenütt őrtornyok emelkednek, karabélyos katonák kémlelik, nem illetéktelenül kívánok-e behatolni. Szigorítják szabályaikat, mivel az Európai Közösségbe igyekeznek. És tudvalévő, hogy Európa nagyon szigorú. Kirabolta, leigázta, megalázta a fél világot, most meg, összeharácsolt kincsein trónolva, megveti és kirekeszti nemcsak Keletet és Délt, de még a Balkánt is. A kukahordást kegyesen rábízza ugyan a törökökre meg a szerbekre, de azt már görbe szemmel nézi, ha a szemétből kiguberálnak valamit a kölkeiknek.

Évek óta szajkózzuk, hogy Európába haladunk, sőt, Európában vagyunk. Feleim, szedjük a sátorfánkat, vonuljunk végre haza, Ázsiába! Remélem, Göncz Árpád a múltkori útján szerzett legalább egy Etelközt vagy egy Levédiát nekünk. Lássuk be végre, hogy nem itt a helyünk. Erre már rájöhettünk volna Augsburgnál, Sankt Gallennél, Merseburgnál is. Mennyivel kevesebb bajunk lett volna. Most nem kéne farkasszemet nézni a labanc csendőrökkel, miénk volna a fél vadkelet.

Mélyet szippantok az ózondús hegyi levegőből, visszaballagok a kocsiúthoz és beülök a Mitsubishibe. Brennbergi németek, horvátok, cigányok bámulnak, amint fesztelenül leengedem az automata üvegablakot. Parányi Ázsia ölel át: otthon vagyok.

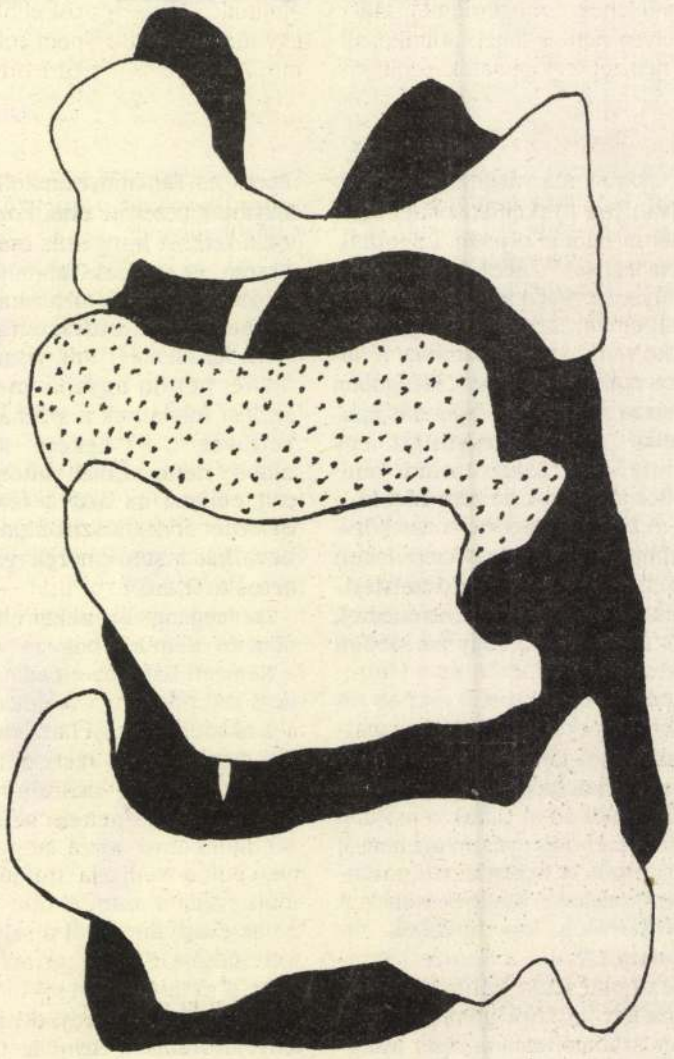

Dohnál Tibor rajza

GARACZI LÁSZLÓ:

Terrórium

Havas

1939 szeptemberében egy párizsi kiskocsmában Havas Endre megtörten bevallja, hogy rajtakapta „mamuskáját", amint Adolf Hitlerrel hentereg az ágyban, az éjjeliszekrényen sült csirke: Lengyelország, beledöfve két villa.

A kiábrándulás átmeneti, Havas gyűlöli a káoszt, és nem tud meglenni a Nagy Eszme nélkül, amely végleg elrendezi a világ dolgait.

A háború után Károlyi Mihály követségi tanácsosaként bizonyos diszkrét szolgáltatásokat nyújt az ÁVH-nak. (Ezt Ignotus Páltól, a „sült csirkés" jelenetet Faludytól tudjuk.)

A „mamuska" iránti szenvedélyes elkötelezettség 1951-ben kerül ismét válságba, mikor a váci börtön kihallgatókamrájában valamikori csendőrök és keretlegények verik rendszeresen félholtra. Vörös szöghajával, világító szeplőivel, hatalmas kapafogaival vonzó célpontnak bizonyul. Lehet, hogy a „mamuska" nemcsak kurva, de szadista is? Havas elméje sértődötten elborul, a verések szüneteiben a szovjet néphadsereg felszabadító akciójáért fohászkodik, de továbbra sem érti, miért kellene bevallania, hogy az angol titkosszolgálat ügynöke. Havas, te szimulálsz, mondja a „mamuska", és zuhog a bikacsök. „Éljen Sztálin! Segítség!", válaszolja Havas, majd ünnepélyesen bejelenti, hogy „le fogják pecsételni ajkaimat". Ahogy Ignotus fogalmaz, „nem érhette meg az olvadást". Rehabilitálják, versei 1962-ben jelennek meg Hűség címmel. Ugyanebben az évben adják ki Londonban Ignotus börtönnaplóját. (Idén jelent meg magyarul a Cserépfalvinál, megrázó olvasmány, sok sajtóhiba, reped a gerinc, Margitta Nóra fordítása pontos, fegyelmezett, külön felhívnám a figyelmet a két börtönvers ihletett tolmácsolására.) Roger Martin du Gard azt írta egy levélben Havasnak: „Bizakodjunk. Soha semmi sem végleges." Amit úgy is lehet érteni: „Bizakodjunk. Minden rosszra fordul."

Havas írt egy esszét egy afrikai szamárról. „A marokkói csacsi." Hamvas Bélát kántálja egy dilettáns.

Mindegy. Bizakodjunk. Kihullottak a „mamuska" fogai.

Fütyik

A XX. század hősei politikusok és rocksztárok voltak: Sztálin és Elvis, Churcill és Jagger, Gorbi és Hendrix, Lenin és Lennon. Ezért aztán igazságtalannak tűnik, hogy csak és kizárólag híres rockzenészek fülyülőjéről készültek gipszmásolatok — egy Cynthia nevű rámenős üzletasszony révén.

Nem őt kárhoztatom, hisz nem vehette vállára egy ekkora feladat minden terhét. Zenészekben utazott, de kollekciója lenyűgöző. Sorban állnak a Who, a Monkies és a Led Zeppelin együttesek tagjai a tárlókban, Elvis, a Király külön posztamenst kapott, Zappára őr vigyáz, hogy le ne fényképezzék. A fotózási tilalom ellenére nyugati lapok címoldalán időnként feltűnik egy-egy retusált idolkuki, és a példányszámok felszöknek. A kificamodott ízlés e túlkapásairól Cynthia nem tehet, és csak sajnálhatjuk, hogy fortyogó energiáinak egy részét pereskedésre kell fordítania. Los Angeles város legfelsőbb bíróság tárgyalja azt a pert, amelyet Herb Cohennel, a világ legjelentősebb műfütyigyűjteményének tulajdonosával folytat a másolatok szerzői jogáért. A Village „Kié a kuki?" címmel közöl tudósítást a tárgyalásról. Herb az az összes fütyköst magának követeli, Cynthia belemenne egy méltányos megosztásba. Azt mondja, a punkoktól meg tudna válni, de a blues nagy öregjei a szívéhez nőttek. Herb szerint Cynthia megrekedt a heavy metalnál, új hullámos fütyijei egytől egyig hamisítványok vagy közjegyző nélküli, nem hivatalos zugöntések eredményei, nem beszélve az újabb irányzatokról: Cynthia egyetlen valamirevaló trashbránerrel, etno-kukival vagy techno-vesszővel sem rendelkezik.

Innen a távolból nehéz igazságot tenni. Számomra, de ez az én egyéni véleményem, megnyugtatóbb lenne, ha egy hölgynek a kezében összpontosulna a világ híresség einek hímtagállománya. Annyi biztos, dollármilliók forognak kockán, és egy prosperáló üzletág jövője.

Még ebben a kritikus helyzetben is föltolul az emberben a kérdés: miért csak a rocksztárok? Talán a politikus szemérmesebb? Lehet, hisz a politikus kivagyiság és pirulós rejtőzködés keveréke. Nagy garral szónokol, a háttérben sunyin egyeztet. Pedig milyen szép lenne: a világ első nudista parlamentje!

Egy napirend előtti „pengeváltás", istenem.

Nem öntünk gipszbe, csak legyetek meztelenek!

HIZSNYAI ZOLTÁN:

K. O.

Azt mondják, minden nemzetnek olyan politikusai vannak, amilyeneket megérdemel. Másmilyen nem is lehet: politikusait a nemzet legjobbnak képzelt énjével ruházza fel, a maga képére alakítja-teremti, s ő választja meg. (Kelet-európai sajátosság, hogy a nemzet majdnem mindig olyan vezető politikusokat érdemel meg, amilyenekre a nemzeti kisebbségek nem szolgáltak rá.)

Ilyen megérdemelt, megszolgált ember Szlovákia miniszterelnöke is, aki népének szabad akaratából immár majdnem teljesen szabadon érvényesíti akaratát, s oly mértékben hatalmasodik el a közéleten, mint az eksztatikus nemzetébredést követő állampolgári mélabú. I. Vlagyimír — ahogyan a viccirodalmi egzisztenciára kényszerített szellemi ellenzék nevezi — erőskezű, munkabíró, rendkívül energikus és abszolút gyorsaságáról híres kormányfő. (Apropó abszolút gyorsaság! Ha Vlagyimírnak véletlenül „valami" alantas csúszik ki a száján, néhány mondattal lejjebb úgy képes elkapni azt, mint valami megemelő dolgot. És még azt is látja, mint záródnak be fokozatosan az államhatárok.)

Sajnos a térségben uralkodó ideológiai káoszban nagyon is érthető a fokozott populista aktivitás. Kimondani valamit, valami eleddig kimondatlant, elfojtottat, megrekedtet, szavakba nem öntöttet, beönteni a nemzeti mélytudatnak s kiklistélyezni belőle az évezredes nemzeti sérelmek egymásra rakódó, erjedő, kisebbségi érzetté sűrült masszáját — üríteni, könnyíteni a nemzet igazságérzetén —, föltétlenül össznépi lelki orgazmussal jár. És ez pillanatnyi megnyugváshoz vezet.

A káosz és a részleges kielégülések bizsergető váltóárama ideig-óráig olyan kábultságot idézhet elő, amely tág teret biztosít az erős társadalmi ingerekkel manipuláló populizmusoknak. Nem nehéz azonban megjósolni: még rá se szárad a mag a nemzet markára, a nép fia felocsúdik trikolóreksztázisából, a magvetőre mered — és mélységesen elszégyelli fajtalanságát. A jóleső faji ernyedtség hamarosan általános kiürüléshez vezet. Szörnyű lelkiismeret-furdalás követi, mely vagy még súlyosabb s véresebb perverziók kábulatáért kiált, vagy letargiába űz.

A tavalyi választások utáni Szlovákiában olyannyira megsokasodtak a borotvaéles politikai nyilatkozatok, hogy előbb-utóbb valaki nyaka bánja. A kormányfő egyelőre ügyesen hajlik el, kibújik jobbra, aztán beakaszt egy balhorgot. Közép-Kelet-Európában a balhorog könnyen beakad. Különösen jobb elhajlásból.

Vlagyimír nem gatyázik annyit a médiaelnökökkel, mint Antall. Eszköztárába olyan új radikális „megoldási lehetőségeket" vett föl, amilyenekről Csurka nem is álmodik. A tévéelnököt elintézte egy tollvonással, az nem volt téma. De a nagy múltú irodalmi folyóiratot már sokkal cizelláltabb módszerrel káózza. Igaz nemzeti irodalmárok visszakövetelték a lapot a nemzetnek. Amazok (liberálbolsevik, kozmopolita kémek: magyarok, csehek, zsidók és csatlósaik — jeles szlovák írók és költők) nem adták. Megint követelték. Amazok (kis nemzet, nagyobb gátlás — több kémjelölt) megint nem adták. Magyar kém mire fel adna vissza szlovák nemzeti lapot a szlovák nemzetnek?! A nemzet tehát néhány igazhitű literátorba helyezte minden igazi szlovákságát — legalábbis emezek magabiztos kiállása erre utal —, és ugyanilyen címen újraindította a saját nemzethű folyóiratát. Széles körű vita bontakozott ki: melyik lap az a lap? A magyar kémek nem engedtek a huszonegyből. A szlovák nemzet se. Lassacskán itt a dotációosztás ideje. A többi már könnyen dedukálható... Mert ugyanazt a két lapot mégsem dotálhatja duplán a szlovák állam...

Mennek tehát a dolgok. Mennek, ha viszi. Ha Vlagyimír viszi. Mert ki más vinné?! A konszolidációvá kormányzott bársonyos fordulat négy éve során majdnem mindenkinek ez az első pillanattól politikusi gyakorlottsággal föllépő vidéki ügyvéd jutott az eszébe, ha kulcsfontosságú posztot kellett betölteni. Az azóta megszűnt liberális szellemű politikai mozgalom, amelynek vezetésében a képzett, széles látókörű ellenzékiek voltak túlsúlyban, már 1990 elején őt emelte ki az ismeretlenségből, s tette meg a szabad Szlovákia első belügyminiszterévé. Ez idő alatt tűnt el négy oldal az állambiztonsági szervek szlovákiai archívumában szigorúan őrzött terjedelmes listából, amely a titkos ügynökök névsorát tartalmazta. Hát persze hogy az M kezdőbetűs oldalak közül! Volt sajtóbotrány, Csehországból előkerült a lista egy másik — sértetlen — példánya is, de Vlagyimírból mégis kormányfő lett.

Ezen első miniszterelnöksége idején kemény szavakkal utasította rendre a nemzeti szólamokat zengő demagógokat, elutasította az önállósulás gondolatát, második országlásának elején pedig felszárnyaltatta a nemzeti elnyomás porából a nemzetállam eszméjének főnixmadarát. A második kampány idején már hatalmas fecskefarkú Csajkával járta Szlovákia településeit; jobbra indexelt, aztán balra kanyarodott. Tehetett bármit, a népszerűsége egyre növekedett. Hát ennyit tesz a karizma? (Hja, a bicepszét még bokszolóként szerezte!)

Az a tény, hogy egy, a szavahihetőségére kezdettől fogva semmit sem adó politikus ilyen széles néptömegek szemében ilyen hosszú ideig hiteles maradhat, nem magyarázható pusztán a politikai kultúra általános hiányával, az állampolgárok hiszékenységével, naivitásával. Márpedig a szlovák kormányfő a választópolgárok jelentős hányada számára még jelenleg is hiteles. Nem látszat-népszerűség ez, nem a mindenkori hatalomnak kijáró sunyi behízelgés, nem a számító lojalitás és különösképp nem a médiák keltette torz helyzetkép, hanem egy valóságos szavazóbázist maga mögött tudó politikus-személyiség valóságos népszerűsége. Hogyan lehetséges ez?!

Ha jobban megfigyeljük, fellépése, modora metakommunikációs elemeket rejt, s olyan jelrendszert takar, amit teljességében csak a szlovák nemzet tagjaként lehetséges dekódolni. Az iránta való bizalmat ennek a természet adta empatikus képességének köszönheti. Ez a képesség tette egyszemélyes nemzeti intézménnyé, így válhatott nemzetállampárt-vezérré. Benne öltött testet s egyszersmind az ő révén látszik meghaladhatónak a skizofrenitásig hasadt szlovák identitástudat, illetve az üldözöttség és a kisebbrendűségi érzés, valamint a kulturális küldetéstudat együttes hatásából származó ambivalens önszemlélet. Ő vált a nemzeti mítosz pozitív hősévé, a ravasz, nemzete érdekében ügyesen lavírozó, de ha kell, sziklaszilárd, makacs és egyenes, látszatengedményekből tetemes hasznot húzó, fáradhatatlan és céltudatos stratégává-alkusszá — az egészséges szlovák néplélek megtestesítőjévé.

Helyzete tehát nem is annyira politikai, sokkal inkább mitológiai. Ezért bukása sem lesz — nem lehet — pusztán politikai természetű. Nemcsak a saját bukása lesz, és nem is csak a magánpártjáé, hanem egy hamis nemzeti önmítosz megingása, egy tarthatatlanul romantikus önkép és idealisztikus helyzetértékelés zajlásának kezdete, a könyörtelen realitások sokkoló erejű benyomulása a tudatba. Újabb nemzeti gátlások forrása. A letargia elmélyülése és a kiszolgáltatottság fokozódása.

Nagy hibát követett el tehát a posztkommunista Szlovákia első embere, hogy még idejében nem tette meg magát (megtehette volna) államelnökké, olyan szakrális hatalommá, amely még a pénzváltás és a gazdasági csőd előtt egyfajta élő mítoszként legalizálja, s emeli a napi politika előreláthatólag vészes és viharos történései fölé.

Nem szabad ugyanis elfelejteni, hogy az ő megválasztásával Szlovákia lakosságának ha nem is többsége, de igen jelentős része az önálló szlovák államra szavazott ugyan, de vagyonjegyeit — melyeknek sorsa még mindig tisztázatlan az új feltételek között, hisz a privatizációnak ezt a formáját még a közös állam lehetőségei ihlették — a vártnál is jóval nagyobb mértékben csehországi vállalatokba fektette be. Íme az említett nemzeti ambivalencia egyik legszebb gyakorlati megnyilvánulása.

A kortesgulyástól eltelt tömeg hiába reagált a szlovák nehézipar termékei előtt érett nősténykent kitárulkozó ukrán és orosz piac pánszláv romantikájú külkereskedelmi víziójának felvázolására lelkes éljenzéssel, az amerikai szlovák pénzügyi lobby nagyarányú befektetési szándékát bejelentő szónoklat is hiába váltott ki ütemes tapsot és dobogást, a választópolgár még a választási kampány kezdetén elválasztotta voksát a pénztárcájától. Az előbbit a szívére bízta, az utóbbit a szimatára. Amikor majd — nemsokára — érzékelni fogja, hogy a szimata nem csalt, szívének szép szava, amelyre (hátha nem lesz baj belőle...) mégiscsak hallgatott, dadogósra fordul. Ideges, szívritmuszavaros tiktakolássá fajul. Olyan zaklatott lesz az a ketyegés, mint egy időzített politikai bombáé.

Reméljük, az első robbanás nem a populációt sújtja s teríti le mélyen a mai szerény életszínvonal alá, hanem a Populistát katapultálja ki a ringből — immár véglegesen.

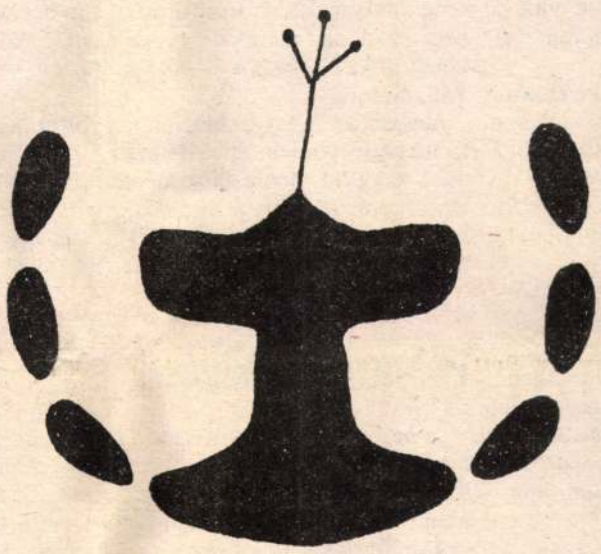

Dohnál Tibor: Vall kutyánk emlékére

HERCEG JÁNOS:

Bácska

Újságjainkban az utóbbi időben mind gyakrabban találkozunk ezzel a szóval: Délvidék, ami észak felől földrajzi meghatározásként helytálló lehet, míg a Vajdaság már történelmi emlékével kap jelentőséget. Csak szűkebb hazám, szülőföldem, Bácska nélkülöz minden hivatalos tartalmat, s inkább valami bohém mellékízzel merül lassan feledésbe, mint a megunt szerető. Pedig mi mindennel telítődött egykoron ez a „bús, boros Bácska", ahogy Kosztolányi siratta el időnként messziről a szülőföldjét, és cigányhegedűk szólaltak meg szavai mögött, azt a féktelen, duhaj jókedvet idézve, ami valamikor általános volt, s nemcsak vidéki udvarházakban folyt a vég nélküli dínomdánom, de a szegényember is ragaszkodott a mulatság jogához, és nem volt ritka az olyan, aki otthagyta egész keresetét szombat este, ha szépen muzsikáltak. De hát a szavak is megöregszenek, sőt ki is halnak, mint Bácska elnevezése. Én magam sem emlékezem, hogy valaha is bácskainak mondtam volna magamat. Igaz, ha százszor elzászi. Az Egyesült Államokban persze még ennyit se mond senki, hiszen ott mindenki egyszerűen csak amerikai, s a részletek már nem érdekesek, legföljebb a szíve vérzik néha a szegény bácskainak mondjuk, ha eszébe jut a szőke Tisza, amennyiben onnan indult volna el az új világba. Az identitászavar nálunk is csak mostanában öltött életveszélyes formát odalenn Boszniában, s nem először. A hosszú századok során török és tatár dúlta fel a Trebevics vidékét, egyszerűen gyaurnak nevezve mindenkit, ha nem volt mohamedán. És hitehagyottnak kellett lennie sok százezernek, Allah vallását vállalva, dehogy sejtve, hogy egyszer majd utódaiban bosszulja meg magát a hitehagyottsága. De hát ez mindig is így volt, amennyiben valaki egyszerre más lett a kényszernek engedve. S így a megmaradás volt mégis a legfontosabb ebben a változó világban: a túlélés, ha szívében, a nyelvében meg is kellett változnia szegénynek. Hogy aztán az utódaiban éppen fordított helyzetben jelentkezik majd a veszély, arra nem is ért rá gondolni az a szegény, akit a megkülönböztetés átka sújtott, s kénytelen volt, mondjuk töröknek lenni, vagy éppen fordítva, már ahogy a történelmi pillanat megkívánta. Hát ezen tűnődöm mostanában én, szegény bácskai magyar, ha a boszniai vihar szele átcsap a fejem fölött.

vajdaságinak sem, csak egyszerűen magyarnak, ha valahol Európában megkérdeztek. Állampolgárság, haza és szülőföld hangsúlya nélkül, mintha csak a magyarságom lett volna fontos. De hát az angol se mond mást, bármely részéről való a ködös Albionnak, s a francia se,

MÁS

Camera Obscura

Augusztus 13-án nyílik a Magyar Fotográfiai Múzeumban (Kecskemét, Katona József tér 12.) a nemzetközi Camera Obscura pályázat képeinek kiállítása. A helyszínen camera obscura képek és lyukkamerák készítésére és kipróbálására kerül sor. A széles körű tapasztalatcserén kívül megrendezik a hozott lyukkamerák szépségversenyét is. A megnyitó 16 órakor kezdődik. A kiállítás október 20-ig tekinthető meg, hétfő és kedd kivételével naponta 10–18 óráig.

Kilátó Galéria

A margitszigeti víztoronyban lévő Kilátó Galériában augusztus 29-ig látható Győri István grafikáinak kiállítása.

Győri István: Képeim tudatos képzelődések, hogy milyen távoli gondolatokat tudok összefogni mondanivalóm érdekében. Mindez a lelkem s a világ között egy olyan építmény, híd, amely a való élményekből mesevilágba visz, s e mesevilágon mindig elcsodálkozom, hogy mennyire valós.

Megtekinthető: augusztus 29-ig, hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

Veszélyeztetett fajok

Simon P. Miklós szoborkiállítása a Balassi Kiadó kisgalériájában látható (Budapest II., Margit utca 1.).

Ökoholocaust? Boszorkányégetés? Autodafé? Vagy posztmodern performance szemtanúi lesznek majd a szemlélők, a környülállók és elszörnyülködők? Simon P. Miklós Chicagóból látogatott Budapestre, hogy megossza velünk egyetemes szorongásait, s egyidejűleg tiltakozzon is az ellen, ami miatt szorong. És nem csak ő.

„Szelíd szolgálati szabályzat" Nők a második világháborúban

A fotókiállítás augusztus 18-tól szeptember 12-ig tekinthető meg a Dorottya Utcai Kiállítóteremben (Budapest V., Dorottya utca 8.), vasárnap kivételével 10–18 óráig.

Pilaszonovich Irén, a kiállítás rendezője: Anyagunkat a Legújabbkori Történeti Múzeum fényképtárából és a Színháztörténeti Múzeum gyűjteményéből válogattuk. A hátország — a civil élet —, a hadszíntér és a frontvonal képei, az egymást átszövő tanulságok a nők helytállását, a megváltozott körülmények hatására kialakult helyzetüket tárják elénk. A fotók érzékletesen és igen árnyaltan — olykor szemérmesen, zömükben amatőr munkaként — örökítették meg történelmünk egyik legnehezebb, bonyolult időszakát.

Múltunk jövője Fesztivál a Tisza mentén, Szatmárcsekétől Szolnokig

Az ország különböző pontjairól szabadelvű körök, liberális klubok kezdeményezésére kerül sor augusztus 15-e és 21-e között a Múltunk jövője című Tisza menti fesztivál megrendezésére.

A program szervezését az Európai Magyarországért Alapítvány és a Szabad Demokraták Szövetsége támogatja.

A programból:

Augusztus 15-én 11 órakor Szatmárcsekén kezdődik az a rendezvény, amelynek címe: Tisztelgés Kölcsey Ferenc emlékének.

15 órakor a vásárosnamény-gergelyugornyai kemping területén kézműves-bemutató lesz, majd 17 órától a szabadtéri színpadon „Kilábal a népségből a nép fia" címmel vidám, zenés műsor szórakoztatja az egybegyűlteket.

Augusztus 16-án Dombrádon, 18 órakor: Tengerihántás — irodalmi szalon a formáról. Közreműködik: Varga Lajos Márton, Balassa Péter, Csíki László és Szilágyi Ákos.

Augusztus 17-én, 19 órától a gávavencsellői kastély parkjában a vendégek megkóstolhatják a magyar, román, szlovák és cigány ételeket. Akik főznek és tálalnak: *Jancsó Miklós, Gothár Péter, Novák Ferenc, Bálint György, Bretter Zoltán, Tvrtko Vujity, Petri György, Horváth Aladár és Horn Gábor.* Vacsora előtt *Bródy János*, vacsora közben a *Roma Folk* együttes szórakoztatja a vendégeket.

Augusztus 18-án 21 órakor a tokaji görögkeleti templomban Cantus Hungarorum címmel hangverseny kezdődik. Előadja a *Tabán férfikar*, közreműködik *Szvorák Katalin* és *Balogh Márton*, vezényel: Tóth András.

Augusztus 19-én Tiszaújváros ad otthont a program résztvevőinek, ahol délután 4 órától a város által rendezett nemzetközi néptáncfesztiválon fellép Szvorák Katalin, a *Hegedős együttes*, a *Szinvavölgyi együttes*, a tiszaújvárosi *Pántlika együttes* és még sokan mások.

Pályázati felhívás

„a hetedik" című művészeti folyóirat pályázatot hirdet vers és elbeszélés kategóriákban. A pályázaton 16-30 év közötti alkotók vehetnek részt eddig nem publikált alkotásaikkal. Vers kategóriában a beküldött anyag terjedelme maximum tíz, az elbeszéléseknél maximum húsz gépelt oldal lehet. Mindkét kategória legjobb három pályázójának műveit s a további, a szerkesztőség által arra érdemesnek tartott műveket az „a hetedik" téli különszáma fogja megjelentetni, a szerzők bemutatásával.

Beküldési határidő: 1993. október 1.

A pályázatokat névvel, címmel és válaszborítékkal az „a hetedik" címére kérjük elküldeni.

Cím: „a hetedik" c/o Gulyás Zana László 1118 Budapest, Budaörsi út 95—101.

Eredményhirdetés: az „a hetedik"-ben, illetve postai úton.

In memoriam Brenner György

Ez a címe annak a kiállításnak, amely augusztus 13-án, 14 órakor nyílik a Legújabbkori Történeti Múzeumban (budavári palota, A épület).

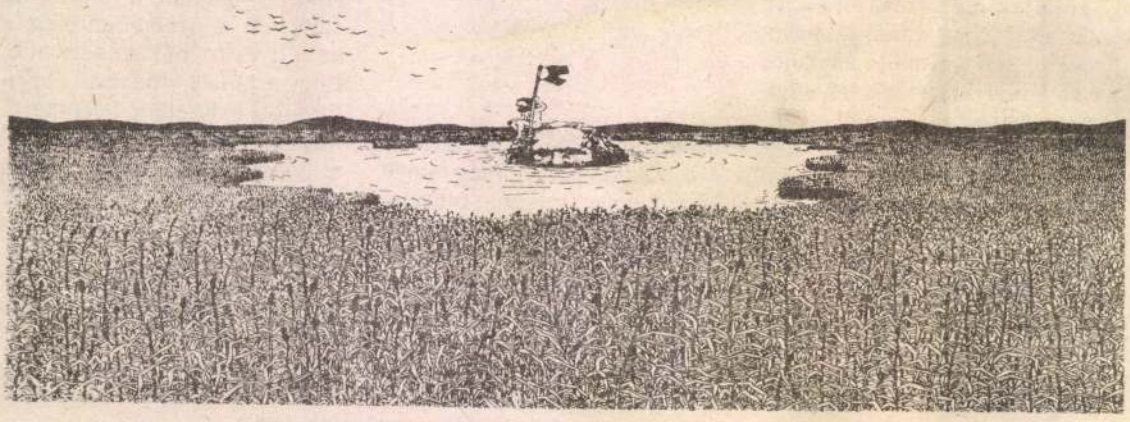

Brenner György rajza

Szerkesztői üzenetek

E héten válaszol:

Mészöly Gyula

PÓKA ERVIN, NAGYKANIZSA — Problémáját megértem, annál is inkább, mert nekem is van otthon Ficus Benjaminom, amely köztudottan az egyik legelegánsabb, a fügefélék rokonságába tartozó, Indiából származó dísznövény. Kecsesen ívelő, szürkés kérgű, vékony ágai megnyúlt, hegyes csúcsú, szép, szabályos körvonalú leveleket ringatnak. Laza, szellős ágrendszere és lombja révén beleillik mind a modern, mind a klasszikus stílusú enteriőrbe. A meleg, ám árnyékos helyeket kedveli, másfél-két méter magasra is megnő, feltéve, ha nem teszi ki erős huzatnak, valamint tavasztól őszig rendszeresen tápoldattal öntözi. Fiatal korban kifejezetten igényli az átültetést, de vigyázni kell: csak Floresca C típusú virágföldet kedvel. Télen csak módjával öntözze. Előfordulhat, hogy a leveleket glöosporiumos foltosság támadja meg (valószínűleg Önnel is ez történt), ilyenkor hétnaponként Zineb 80 WP-vel (20 gramm egy liter vízbe) permetezzen, a gyökérgubacsfonál-férgek ellen viszont Basudin 5G ajánlatos. Vannak még takácsatkák, ezek ellen legjobb a ragadozó atka, ez az előbbieket minden fejlődési formájukban felzabálja, kifejezetten atkatojásokon él, beszerzési helyét viszont nem tudom megadni. Talán külföld.

Remélem, válaszom így is kielégíti, bár előfordulhat, hogy Ön is abba a hibába esett, mint már annyi olvasónk: az Élet és Tudomány szerkesztőségét összekeverte a miénkkel.

LÁSZLÓ LAJOS EGYETEMI DOCÉNS, BUDAPEST — Kéziratát, majd két héttel később írt levelét megkaptam. Az ÉS 27. számában megjelent A nemzetpropaganda védelmében című írásomra reflektál, s választ kér, de olyat, amit az átlagember is ért. Ön szerint én az Itáliába hurcolt magyar foglyok ott szerzett ragadványneveiből (Szennyes, Csipa, Buta, Álnok, Hugyos, Csömör stb.) vonok le messzemenő következtetéseket, majd ezt írja: *„Csak találgatni tudok. Lehet, hogy túl messzire megyek, de ilyeneket vélek kiolvasni a cikkből: Ezek akarnak nemzeti ihletésű rendszerváltást? Ilyen hitvány, tompaeszű gárdával? A tetejében még világkiállítást? Ebben a szennyes-hugyos városban-országban? Pfuj. Kész csömör."*

Egészen messzire tetszett menni.

PÓKA ERVIN, NAGYKANIZSA — Azért üzenek Önnek ismét, mert az előbb kifelejtettem valamit. Ha a takácsatkák ellen ragadozó takácsatkákkal kíván védekezni, akkor vigyáznia kell, ugyanis léteznek úgynevezett általkácsatkák is (ezek a Brevipalpus fajhoz tartoznak), s nagyon hasonlítanak az igazi takácsatkákra, ám ellenük a biológiai védekezés úgyszólván hatástalan, ugyanis a ragadozó takácsatka nem eszi meg az általkácsatkákat, kizárólag az igaziakkal táplálkozik. Igaz viszont, hogy az általkácsatka elsősorban a Fatsia japonica, vagy mondjuk magyarul: az arália nevű dísznövényt kedveli, ez a növény is szép, nagy, fényeszöld leveleivel a hűvös, világos helyiségekben mutat jól, ráadásul magvetéssel szaporítani is tudja, s ha a szobáját nem fűti túl, akkor levelei sem hullanak le, azaz Ön, ha aráliája is van, duplán jár jól, mert egyúttal a Ficus Benjaminját is megvédi, amennyiben az általkácsatkák nem erre, hanem fél óra leforgása alatt az aráliára fognak átmászni, ahonnan aztán a Pyrotox nevű flakonos növényvédő szerrel 4-5 naponkénti ismétléssel reggel, délben és este szerét ejtett pofonegyszerű permetfúvással kiirthatja őket, feltéve, ha a növényt nem viszi ki a szabadba, mert akkor a Pol-Akaritoxot kell használni, literenként húsz köbci töménységben. Én kipróbáltam ezt a védekezési szisztémát mind a szobában, mind pedig a gangon, s mondhatom, örömet leltem benne.

EX LIBRIS

PAPP ÁGNES MÁRTA

Jean Genet: A tolvaj naplója

A tolvaj naplóját olvasva szinte bántó a tiszta papír, a vadonatúj kötés és a leírott szavak, gondolatok közötti ellentét. Ennek oka nem is az író hányatott életútjában rejlik, amely a lelencházból indul, és a légión, a kolduláson, a lopáson át a börtönig és az írói hírnévhez vezet. A nyomor, az alvilág, a fegyenctelepek leírása nem szociológiai tényfeltárás. A II. világháborúról, kémkedésről, Gestapóról szóló vallomás nem politikai visszaemlékezés. A homoszexualitás, a szegénység, a bűnözés leírása nem a társadalmonkívüliség fölötti moralizálás. A társadalmi, történelmi, etikai bírálat csak egy-egy vetülete Jean Genet credójának. „...a szavakat én nem arra használom, hogy jobban leírjanak egy eseményt vagy hősét hanem, hogy énrólam magamról adjak valamit tudtotokra."

A hitvallás alapja a bűn iránti végtelen alázat. Ez azonban nem különcködő ötlet, hanem életszemlélet, életvitel, ami cselekedetet, érzelmet, sőt stílust teremt. A napló egyrészt ennek a világlátásnak a kialakulását meséli el. A magány, a kiszolgáltatottság, a bizalmatlanság hogyan szépíti meg a megalázottságot, hogyan vonja dicsfénybe az árulást. Másrészt Genet illusztrálja saját sorsával filozófiáját. Mert elsősorban nem az az érdekes, hogy hogyan alakul ki, hanem hogy mit takar az árulás, a megszégyenítés szeretete. Milyen szabadságot rejt magában a társadalmi konvencióktól való elszakadás. Honnan ered ennek a bűnös szabadságnak a szépsége és erotikája. „De az elhagyott kölyöknek a királyi pompáról való szerelmes képzelődései engedték meg csak nekem, hogy bearanyozzam a szégyenemet... mígnem talán a használat folytán vagy a szavak homályosító kopása következtében kibontakozott belőle az alázat." A szabadság vágya így ölti magára a bűn (a társadalom kötelmeitől való elszakadás) iránti alázatos szeretet formáját. Ennek személyes vonatkozása a bűnözők iránt érzett szexuális vonzalom. A pederasztéria ezért, csakúgy, mint a lopás és árulás, ennek a lázadó humanizmusnak a jelképe lesz.

Könnyű dolog olyan világhírű művet ajánlani, amelynek íróját Sartre fedezte fel. Róla szóló esszéjének sokatmondó címét felesleges lefordítani: Saint Genet, comédien et martyr.

(Fordította: Győrffy Miklós, Holnap Kiadó, 270 oldal, 288 forint)

Ingmar Bergman: Képek

Ingmar Bergman Képekjét nem irodalmi erényei teszik határtalanul érdekessé. Míg a nagy rendező előző önéletrajzi műve, a Laterna magica sokkal irodalmibb volt: a szerző saját életútját mesélte el benne, különös tekintettel gyermekkorára, addig ez a könyv a a művész születéséről, fejlődéséről szól. Mindez azonban nem egy karrierregény felépítésű, az önmegvalósítás diadalútját leíró lineáris történet keretein belül történik. A kötet ki nem mondott alapkérdése az, hogy mennyiben és hol kapcsolódik a művész az emberhez. Hogyan tarthatja kordában a szerencsétlen halandó a féktelen ösztönlényt? Vagyis, Bergman megfogalmazásában: hogyan bánjunk „démonainkkal"? „Mindig be tudom fogni démonaimat a harci szekér elé. Kényszerítem őket, hogy hasznot hajtsanak. Persze, ha magunkra maradunk, akkor kínoznak és nem hagynak nyugodni."

Így kerülnek az érdeklődés középpontjába a művek. Az egyes filmek születésére való visszaemlékezés a rendező és az ember közti kapcsolat kérdését feszegeti: hogyan lesz a látomásból átfogó koncepció, illetve fordítva, hogyan alakíthatók az ember egzisztenciális problémái képekké. (A képek — mint ezt a cím is mutatja — ezért tesznek szert kiemelkedő jelentőségre, olyannyira, hogy a könyv még azok számára is érdekes lehet, akik nem olvasni, hanem csak nézegetni akarják.) A művész és az ember közti párbeszéd a leendő filmek alakjai révén jön létre: „Magányomban az a különös érzésem támad, hogy túlságosan sok ember lakozik bennem. Kibuggyannak belőlem, mint a fogkrém a gyűrött tubusból, nem hajlandók megmaradni testem fogságában. Sajátos, anyagszerű érzet: súlya és tömege van. Talán a lélek tömege árad szét és gomolyog testem körül."

A kötetnek azonban vannak gyengeségei is. Míg az irodalmi hiányosságokért kárpótol a vallomás alkotáslélektani érdekessége, addig az már kevésbé megbocsátható, hogy a szerző szemlátomást mindent elkövet, hogy a könyv terjedelmét növelje. Meg kell hagyni, ügyesen vannak összerakva az önidézetek, de ez nem változtat azon a tényen, hogy a szöveg körülbelül egynegyedét a Laterna magicából és interjúkból vett részletek teszik ki. Ezt viszont ellensúlyozza a bőséges képanyag és a részletes filmmonográfia.

(Fordította: Kúnos László, Európa Kiadó, 391 oldal, 400 forint)

Andrzej Wajda: Visszaforgatás

Távol álljon tőlem, hogy Bergmant és Wajdát mint filmrendezőt összehasonlítsam. Vallomásukat azonban miért ne mérhetném össze? Az eredményről csak annyit mondhatok: összehasonlíthatatlan. Bergmannál a kérdésfelvetés egyedisége megbocsáthatóvá teszi még az önismétléseket is, és a konkrét problémákkal való szembesítés során a valódi műhelytitkokat ismerhetjük meg. Ezzel szemben Wajda iskolás, ismeretterjesztő stílusa tönkreteszi még a legjobb meglátásokat is. (Zárójelben jegyzem meg, hogy a két rendező írását összevetve számomra sokatmondó volt az a tény, hogy Bergman írói ambíciókkal fogott a rendezéshez, míg Wajdát a festői pálya vonzotta.) A Visszaforgatás eleve nem az egyes filmekből indul ki, hanem — jó tankönyv módjára — az elméleti problémákat sorolja föl, a témaválasztástól és a forgatókönyvírástól kezdve a filmfelvétel kérdésein át a premierig. Ez nem lenne baj, ha nem az evidenciák szintjén maradna. Így azonban a filmekben mélyen átélt igazságokból lapos közhelyek lesznek.

Még az elméleti megfogalmazás és a verbális kifejezés nehézségeit is felülmúlja a folytonos magyarázkodás és az indoklások harmatgyengesége. Wajda ellenállhatatlan késztetést érez arra, hogy állításait más művészeti ágakból vett példákkal támassza alá. Csakhogy ezekhez nem ért, és így nemhogy megvilágítaná a kérdést vagy meggyőzne igazságáról, inkább kételyeket ébreszt. Az irodalom esetében nem interpretál, hanem kinyilatkoztat. Teszem azt a Hamlet „mondanivalóját" két tömör kijelentő mondatban összefoglalja. Az meg egyenesen bosszantó, hogy a Bovarynénál arra hívja fel a figyelmünket, hogy Flaubert-nek hozzá kellett tennie ahhoz a bizonyos újságtudósításhoz, hogy regény kerekedjék belőle. Ezeket az ügyetlenségeket tetézik a fordítás hiányosságai. Hogy csak egyet említsek: körülbelül a negyvenedik oldalon jöttem rá, hogy az *anekdota* szót a *szüzsé* értelmében is használja a fordító.

Mindezek ellenére, ha ügyesen következtetünk és eltekintünk a Visszaforgatás stílusától, sokat megtudhatunk Wajdáról. Megint érdemes visszatérnünk a kezdeti összehasonlításhoz, és a két rendező kérdésfelvetéseit, kötődéseit összevetnünk. Bergmannál a hangsúly az emberi lélek mélységein van, a személyes kapcsolatokra is ebből a szempontból láthatunk rá. Wajdánál a történelmi, politikai problémák kerülnek középpontba, a lélektani ábrázolás realizmusa is ezzel függ össze. Mindez azonban nem áll meg önmagában. Ez a könyv csak a filmek ismeretében válik érthetővé és érdekessé.

(Fordította: Szilágyi Szabolcs, Kelenföld Kiadó, 122 oldal, 130 forint)

Angela Carter: A kínkamra és más történetek

Nemcsak a szépirodalom, a ponyva is többrétegű jelenség. Ezen a kifejezésen nem a tematikus kategóriákat értem, úgymint krimi, sci-fi, romantikus limonádé. Arra gondolok, hogy a lektűrnek is megvan a maga elitje. A nagy műveltséget tükröző, színes stílusú, bonyolult felépítésű művek, amelyek azonban ugyanazokra a mechanizmusokra épülnek, mint a gyáros és a gépírókisasszony szerelméről szóló könnyű nyári olvasmány. Ezek közé sorolhatók Angela Carter meséi.

A kínkamra és más történetek első ránézésre a szimbolikus mélylélektani próza gyöngyszemeinek tűnhetnek. Az írónő egy-egy jól behatárolható lélektani szituációt fordít a mese nyelvére: a fiatal lány idegenkedése a férfitől és a szexualitástól kel életre a Szép és a Szörnyeteg motívumában, a tiltott kulcs és a szoba a tudatalattit, az ösztönént jelképezi. Mindez a mesék hangulatához, rejtetten vagy nyíltan erotikus jelentéséhez illő szecesszióson túlburjánzó stílussal párosul. Azonban, ha jobban belegondolunk, akkor rájövünk, hogy ezekben a mesékben felcserélődik az ok és az okozat: a történeteket nem lehet többféleképpen interpretálni, mivel nem a mű, hanem a mondanivaló az elsődleges. Ezért aztán a kötet olyan lesz, mintha egy, a népmeséket a mélylélektan módszereivel vizsgáló tanulmány színes illusztrációja lenne. Csakhogy ebből a szempontból a mese nem más, mint a párkapcsolatok, a szexualitás, a felnőtté válás kérdéseit megelevenítő történet. Így jutunk vissza a gyáros és a gépírókisasszony szerelméhez. Itt titokzatos, gazdag, állattestű szörnyek és gyönyörű, ártatlan, tiszta szívű leányok találnak egymásra a ködös lovagvárakban és vadregényes erdőkben. Ezért lesz szinte bántó a tündérmesékben természetes happy end. Ez az a pont, ahol már nem lehet tovább leplezni, hogy itt nem az újra meg újra felfedezhető örökéletű meséről van szó, hanem az olvasó igényeit kiszolgáló kommersz irodalomról. Nem bonyolult egyszerűségről, hanem szimpla leegyszerűsítésről. Ha viszont nem szépirodalmi követelésekkel kezdjük olvasni Angela Carter novelláit, akkor a szórakoztató időtöltés mellett kellemes meglepetésben lehet részünk. Az elbeszélések stílusa, a virág-, természet- és zenemotívumok használata, a sokat sejtető felépítés tehetséges íróról tanúskodnak.

(Fordította: Greskovits Endre, Európa Kiadó, 222 oldal, 210 forint)

Jacques Attali: Az első nap a halálom után

Nehéz megfogni, miért nem jó *Jacques Attali: Az első nap a halálom után* című könyve. Ugyanis minden megtalálható benne, ami egy fordulatos, egyszersmind mélyenszántó regényhez szükséges: az egyik oldalon gyilkosság, szerelem, váratlan lelepleződések, a másikon eszmefuttatások az élet és a halál nagy kérdéseiről, álomfejtések, bravúros időszerkezet. Csakhogy talán nem csoda, hogy a lektűr olvasmányosságával bíró szépirodalom manapság ritka, mint a fehér holló. Vegyük csak Attali művét: a szigorúan belső nézőpontú, asszociatív tudatfolyam-leírás nem tűri meg, hogy a következő pillanatban az olvasó figyelmét a szerző a frissen meghalt szerető mellett gyanús orvosságosüvegeket rendezgető fiatal nő rejtélyére irányítsa. Akármelyik világba helyezkedünk bele, az megsemmisíti a másikat. Vagy a rejtély nyitjára vagyunk kíváncsiak, és akkor átlapozzuk az ebből a szempontból felesleges lelkizéseket, vagy a magasröptű eszmefuttatások érdekelnek, akkor viszont a krimis fordulatok zavarnak.

Na de mindez még nem lenne baj, ha a fordulatok valóban feszültséget keltenének, és ha a pszichológiai-, filozófiai mondanivaló valóban irodalmi magasságokba emelkedne. Nem vonatkoznak kritikus észrevételeim a szerkesztésre, amely ugyan nélkülöz minden eredetiséget, mégis alaposan és lelkiismeretesen van kivitelezve. Ugyancsak nem vesztegetek szót a lektűrös elemekre, mivel ezek a filozofikusnak szánt végkicsengésben oldódnak fel. A regény alapgondolata az, hogy a halál utáni első nap dönti el, érdemel-e örökkévalóságot az elhunyt vagy sem. Erről az ötletről már lehet vitatkozni (a regényben úgy van felvezetve, mint minden idők filozófiai kérdéseinek a szubsztanciája.) Azonban kétségkívül teret ad a szerzőnek arra, hogy előadja mindazt, ami valaha is eszébe jutott a halálról és az élet értelméről, és arra, hogy álmok és tudattalan képzettársítások formájában ábrázolja mindazokat az érzéseket, amelyeket ő is átélt. A jó műnek azonban előfeltétele, hogy ne csak egy tétel illusztrációja vagy néhány emóció embertől független leírása legyen. Meg kell teremtenie a maga belső törvényszerűségeit: azt a lélektani, szerkezeti, stílusbeli egységet, amely kimondatlanul támasztja alá a kimondott gondolatokat. Ennek, egy reális szereplőkkel dolgozó, pszichológiai történet esetében, előfeltétele a lélektani hitelesség. Ebbe pedig nem fér bele, hogy csak a könyv közepén derüljön ki a sokat emlegetett, női „Ő"-ről, hogy a főszereplő gimnazista leánya, nem pedig bölcs felesége, mint azt az iránta táplált érzelmek alapján feltételeztük. Aztán a filozófiai mondanivalónak nem kellene szentenciózus bölcsességekké laposodnia.

Mindezek alapján a regény elemeit három egymástól élesen elváló csoportba sorolhatjuk: a mondanivalót hordozó, az olvasmányosságot biztosító eszközökre, és azokra az alkotórészekre, amelyek mindezt az irodalmiasság mázával vonják be. Ez utóbbi funkciót a mélylélektan mellett a váratlanul felbukkanó költői megfogalmazások töltik be. Kommentár helyett csak egyet idézek belőlük, amit Jacques Attali is megszívlelhetett volna: „Manapság mindenki csillagnak érzi magát a képek és hangok szeszélyes egén; s mindenki nyomtalanul hull alá a hívságok gödrébe: a miniszterelnöknek az a sorsa, hogy exminiszter lesz belőle, az írónak az, hogy író."

(Fordította: Vargyas Zoltán, Európa Kiadó, 125 oldal, 190 forint)

FÁY MIKLÓS:

Zene

Szép, új zene

A Concertót, természetesen Bartók Concertóját vezényelte *Leonard Slatkin* Budapesten, az Európai Közösség Ifjúsági Zenekara élén. Sokféle kifejezés érvényes az előadásra: egyszerre volt kimagasló és kibírhatatlan, ragyogó és elfogadhatatlan, hatásos és pocsék. Unalmas nem volt.

Slatkin jó kezű karmester, könnyedén, látványosan vezette le az előadást; és a zenekar, amely mégiscsak tizen- és huszonkevés évesekből álló növendékegyüttes, harsogott, majd susogott, együtt volt, és keveset hibázott irányítása alatt. Nincs olyan magyar zenekar, amelynek ne tenne jót, ha Slatkin próbálna velük egy héten át. Másfelől azonban legalábbis baljóslatú, hogy a fiatalabb generáció nemzetközileg is egyik legtehetségesebb karmestere úgy vezényelte el a Concertót, mintha az egy különösen terjedelmes ráadásszám lenne. Nem sikerre kell vinni a művet, nem földarabolni és újból összerakni, hanem eljátszani, értelmezni. Elemzése a Háború és békének az is, ha valaki összeszámolja, hány pont és vessző található a műben és fordításaiban, azután kimutatásokat készít, statisztikákat állít össze, és közzéteszi a kutatásait. Nem is érdektelen a dolog, csak nem világos, hogy mire való. Slatkin összeszámolta a Concerto kottafejeit, ügyelt, hogy egy se maradjon ki, de nem tudom, miért tette.

Elkényeztettek bennünket. Megszoktuk, hogy a zenében az embereket figyeljük, olyan egyedi, mégis jellegzetes alakokat, akikben magunkat, az emberiséget csodálhatjuk. Bartókra azt mondjuk: igen, ez az ember zenéje. Slatkin előadására azonban csak annyit: ez a zene, hangok, dinamika, ritmus. Természetesen lehet puszta konstrukciónak tekinteni a zeneműveket, kivonni belőle mindazt, ami személyes. Nem is szükséges hozzá más, csak az elmúlt néhány ezer évet kell érvényteleníteni, de legalábbis azt mondani, lezárult egy korszak, mostantól másképpen fogunk érezni és gondolkodni. Ne tessék többé sírni egy lassú tételen, a zavaros és bizonytalan tényezőket fölhasználó művészet helyett jöjjön a tudomány, a tiszta ész, rezgésszám és másodperc. Pontosan tudni fogjuk a különbséget jó és rossz között, minden műnek lesz majd egy tökéletes előadása, és többet nem kell foglalkozni vele.

Miért ne? Nem mondhatni, hogy Slatkin előadása ellen tiltakozott volna a mű maga. A Concertóban ez is benne van: nehéz pontosan eljátszani, és egy gyors, látványos utolsó tétel után a hallgatók tapsolnak a puszta fizikai teljesítménynek is. A közönség persze úgy rázza le magáról az ilyen előadást, mint a kutya a vizet. Kikiabá!ják, kitapsolják magukat, azután otthon megmérgezik a szomszéd kutyáját, összepofozzák a gyereket, mindent úgy tesznek, mintha mi sem történt volna. Slatkin nem okoz zavart, fejfájást, kéztördelést, egyáltalán nem okoz semmit. Meghallgatni jó, utána hazamenni még jobb, lefeküdni, elaludni, talán álmodni. Ez utolsó egyelőre még bökkenő, de majd kitalálnak erre is valamit.

PÉTER MÁRTA:

Tánc

Mindenki magának

Trishna Brown olyan közel visz a részletekhez, hogy az egész tűnik el. Nézem a koreográfiákat, de lehet, hogy csak beleskelődöm valamibe, aminek nincs kezdete és vége, amiben nincs lent és fönt, nincs növekedés, nincsenek árnyalatok, arcok és személyek. Folyamat van. Történés történet nélkül, levés létezés nélkül. Egyfajta kómás állapot, amely megjósolhatatlan ideig tart. Undokság? Talán rögeszme.

A színpadon művet szeretnék látni! Alkotást, amely nem esetleges, hanem a maga szabályai szerint zárt, befejezett, minden következménnyel. A posztmodernek gyakran kerülik a döntést, mintha irtóznának tőle, pedig olykor csak tehetetlenek, játszadozásba merülnek, s mikorra elunják, már kész a mű is. Szerintük. Trishna Brown persze a nagyok közül való, a legnagyobbak közül, amerikai társulatával a bécsi tánchetek idei attrakciója volt — jövőre talán Budapest is megismeri —, de még ő sem tudott kitörni a kísérletekből. De miért is tudott volna, ha egyszer stílusával immár ősforrásként működik, s táplálja a sokadik generációt. Ötvenvalahány évesen is régi szólóját járja, zene nélkül, majdnem egy helyben, s ha kedve van, beszél múlt időkről meg vízimotorról. Eltarthat tíz-tizenöt percig is, hangulat szerint. A mozdulatok azonban nem szépek, talán nem is céljuk az esztétikai élveztetés, inkább valamilyen kényszeres jelleggel tekereg tőlük a test, lendül a kar és láb. Miss Brown pedig nyakigláb és fáradhatatlan, úgyhogy gyöngéd malíciával valaki el is becézte szöcskenéninek. Belefér, hiszen a táncosnő hajlékony tagjaival sokat hadonászik, és ugrálni is szeret. De, egyébként, mindezt kedvesen adja, mint egy felhőtlen homlokú műkedvelő. Mint a leges-leges-legzseniálisabb műkedvelő. Mint akiben az akarat, a szigor, a végtelen szorgalom sajátos tehetséggel párosul. Másokat megtermékenyítő tehetséggel.

Azt hiszem, Brown igazi jelentősége hatásában rejlik; alkotói módszerei, szerkesztési elvei egyszer s mindenkorra bevonultak a világ táncműhelyeibe. A program legkisebb egysége a mozdulat, az impulzus, amelynek energiája továbbadódik... Ettől fogékony, képlékeny minden sorozat, ám ettől érzem azt is, hogy a mozgás uralkodik az emberen, hogy személytelenül fonnyadnak a percek. Már az is valami, ha két test összeér, érdekes talány ebben a zárlatos beltenyészetben. Mindenki magányos, mindenki magának csinálja. Unalmas. Ha mégis választanom kéne, hát azt a tizennyolc perces darabot (Glacial Decoy) nézném meg újra, amelynek halott fényű világában Brown végre megpróbál valami komoly rendet tenni. Zene nincs. A ritmust a balról jobbra ugráló diaképek szabják: az elsőből második, majd harmadik lesz, míg végleg el nem tűnik a kocka. Így vándorolnak egy régi szélben pelenkák, bútordarabok, házak, lépcsők, mindenféle tárgyak, kacatok. Mint egy retrospektív Földvetítésen, ahol beszámolnak az emberről, egy fajról, amely fölött még uralkodik az idő. S aztán mozgással is felidézik a múltat, ám a demonstrátorokon látni, hogy közben eltűnődnek, mi is az a lélek. Mert az embernek még, azt mondják, volt ilyen.

KOPPÁNY MÁRTON:

KETTŐSPONT

Pesti ügyvéd: Fuit (1809)

„Egy 1809-ben elhunyt és magát megnevezni nem akaró pesti ügyvéd sírja, ki végrendeletében Pest városának hagyományt juttott azzal a kéréssel, hogy a Városligetben temessék el és sírkövére csupán egy szót véssenek: fuit (volt)." (városligeti sírfelirat)

Egy harminc év körüli férfi arcmása. Óriásira nagyított fotó a hamburgi Kunsthaus homlokzatán, 1985 végén. Braco Dimitrijevic alkotása. Címe: A járókelő, akivel két óra negyvennyolckor véletlenül találkoztam, 1969—1985.

A találkozásra a cím szerint 1969-ben került sor. A precíz óra- és percmeghatározás (s ugyanakkor a hó és nap szándékos lebegtetése) kizárja a tévedés lehetőségét: Dimitrijevic nyomban felfogta, hogy mi történik, s ezáltal meg is történt, ami történt: véletlenül találkozott valakivel, és ennek a találkozásnak nem volt semmi jelentősége.

Egy járókelő (a leendő „a" járókelő) szembejön Dimitrijevic-csel, Dimitrijevic éppen a túlérzékenység kényes egyensúlyi állapotában van (vagy mindjárt bele fog kerülni), és témát keres hozzá (vagy a téma keresi meg őt). Hogyan fejezze ki ezt az állapotot? Miért akarja kifejezni? Talán azért, hogy ha elfelejtené (ami elkerülhetetlen, hiszen erről van szó!), legyen majd valami, ami az eszébe juttatja, felidézi, előhívja. („A műalkotások emlékeztetők; más szóval az elmélkedés segítői.") (A. K. Coomaraswamy: Mire jó egy kiállítás?)

Dimitrijevic pillanatfelvétele megőrzi a találkozás pillanatát, és eltünteti pillanat jellegét. Másképpen fogalmazva (a cím által sugallt szándékot is figyelembe véve): a felvétel egy pillanat eltűnését dokumentálja. Így felejtődik el, így nincs itt valami. (Történetesen: ez.)

A sírfelirat a „magát megnevezni nem akaró pesti ügyvéd" városligeti sírjának hátoldalán olvasható. (Van-e hátoldala egy sírkőnek?)

A felirat a végakarat teljesülését nyugtázza, de (és) nem vesz tudomást a feliratról (önmagáról). A végakarat teljesült — olvashatjuk (különben honnan is tudnánk —, eltekintve a felirattól.

X. Y. pesti ügyvéd ráérősen kifelé sétál az életből. Megpihen, lenyugszik, elüldögél. Nyilván másmilyenek voltak a padok. Ez volt a kedvenc helye. Nézte a fákat, a varjakat, és egyszer csak arra gondolt, hogy „volt".

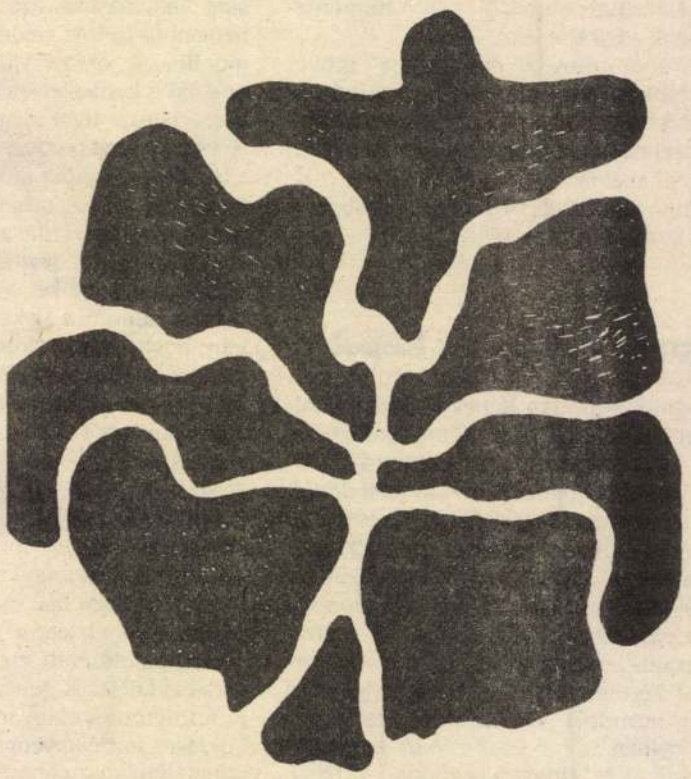

Dohnál Tibor rajza

LADÁNYI ISTVÁN:

Bikák és emberek

Van ebben a témában annyi pikantéria, annyi könnyű képszerűségre kacsintó komolytalanság, hogy indokoltnak érezzem a magyarázkodást: miért tartottam érdemesnek témaként megfogalmazni és megírni a Veszprémi járás bikáinak központi irányítását. Főképp azért, mert szinte hihetetlen, annyira szélsőséges megnyilvánulása ez a mindent központosítani akaró államhatalomnak. Talán a kezdő levéltáros buzgalma is dolgozott bennem, aki ráakadva egy kevésbé fontos, ám első látásra is érdekes anyagra, egyetlenként kezeli azt, mivel az ennél érdekesebbeket, nagyobb horderejűeket nem ismeri.

Egy egészen személyes okom is van rá. Sőt kettő. A második: elég sok időt eltöltöttem gyerekkoromban kevésbé fontos, kevésbé felelős pozícióban lévő bikák faránál ahhoz, hogy hivatottnak érezzem magam a megszólalásra erről a témáról. Ha ezekről a gyerekkori bikákról szóló írásra vetemednék, akkor először azon gondolkodnék el, hogy azok az állatok vajon milyen illetőségűek voltak. Illetve minek vallották volna magukat: adorjáninak-e vagy zentainak. Mert kultúrájuk, neveltetésük módszerei alapján kétségtelenül adorjáninak tekinthetők még azok a generációk is, amelyek most nőnek fel apám zentai istállójában. Hiszen távoli földrészek között nincs akkora különbség, mint az egymással szomszédos helységek életmódja, szokásai, erkölcsei és főleg emberei között. Az adorjániak köztudomásúlag egyenesek, nem lopnak, nem hazudnak, szorgalmasak, dolgoznak és nem foglalkoznak mindenféle úri huncutsággal, mert zentaiak. Horgász például nem is igen akad közöttük, ha valaki mégis ilyesmire adja a fejét, arról előbb-utóbb kiderül, hogy bánáti származású. Ha pedig netalán birkák után járkál egész nap, ahelyett, hogy a földet túrná, mint minden tisztességes magyar ember, akkor viszont Högyösről került a faluba. Egy magára valamit adó bikának az ilyesmi beépül a tudatába, sőt a tudatalattijába, ha tetszik (ez a kedvenc közhelyem!), személyiségének részévé válik. Ezek azok a bikák, amelyekről egyszer úgyszintén szólni kellene egy nagyobb tanulmány erejéig (ha már a közhelyeknél tartunk). Az első ok pedig: Tolnai Ottó Gyökérrágó című verseskönyve, amely egy korszak és egy személyiség méltatlanul kevés figyelmet kapott költői feldolgozása egy bikatenyésztéssel foglalkozó, bikatenyésztésbe kényszerülő lírikusról, amelyről írva, életem harmadik kritikájával, kiérdemeltem, hogy beidézzenek a Jugoszláviai magyar irodalom történetének utolsó (nyilván legutolsó) kiadásába, és ennek közvetlen folyományaként még annak névmutatójába is bekerültem. Másodbikaszakértő vagyok tehát.

Egy levéltárban meglepő dolgokra akadhat az ember, különösen akkor, amikor csak úgy, a negatív eredményt rögzítendő végiglapoz egy folyóméter iratot, mégis meglepődtem, amikor a Veszprém Járási Tanács V. B. mezőgazdasági osztályának 1957-es iratanyagát lapozgatva kibontottam az állattenyésztési csoport iratcsomóját. „Tárgy: Veszprémfajszi 5419. fszámú kan áthelyezése Nemesvámosra." Továbblapozok: „Balatonudvari és Alsóörsi bikák áthelyezése... Alsóörsi Gazsi nevű bika áthelyezése... Berhidára kihelyezett állami bika kiselejtezése... Virág nevű bándi bika selejtezése". Elég egyetlen iratot elolvasni, hogy lássuk, miről is van szó: „Állami körállatorvos, Berhida. Iktatószám: 13/1957. sz. Tárgy: Berhidára kihelyezett állami bika kiselejtezése. Járási Tanács mezőgazdasági osztálya, Veszprém. Alulírott igazolom, hogy a Csajág községből Berhidára áthelyezett Régent II. nevű 4 éves homálytarka állami bika goromba, környezetére veszélyes, továbbtartásra, tenyésztésre alkalmatlan, sürgős kiselejtezése és helyette egy új bika mielőbbi kihelyezése szükséges. *Aláírás:* Dr. Valeth János körállatorvos. A fentieket igazoljuk: Tolnai Lajos sk. *Pecsét:* Községi Legeltetési Bizottság. Berhida. *Megjegyzés tollal:* Jelentés megtéve M. T. V. B. Pü. Osztálynak, 1957. 10. 13. *A hátlapon az irattári jel és az ügyintéző neve:* 8054—22. Markó." Tehát a tervgazdálkodás a tenyészállatok ügyét sem bízta a véletlenre. Nyilván nem egy korszakalkotó felfedezés ez, akkor sem tulajdoníthattak neki túl nagy jelentőséget. Mire ennek szabályozására sor került, akkorra már kisebb gondja is nagyobb volt a falu emberének, mint hogy ilyen státusszimbólumokra adjon, mint a falu bikája. Pedig a falu bikája egykor az önállóság olyan jelképe volt, mint a címer vagy a pecsét vagy a bíró személye. És a tárgyhoz kötődő áthallásokat figyelembe véve, a szomszéd faluból hozatni bikát nem vált a falu dicsőségére, hiszen az állatok nemi élete sosem csak a szaporodást jelentette gondozóik számára, hanem élcek, általában a férfiúi önérzetet érintő trágár tréfák forrása volt. Lehetett-e egy falu büszke ezekre az államilag ide-oda helyezgetett bikákra? Arra is kíváncsi vagyok, hogy milyen emberek lehettek ezek a bikaügyi hivatalnokok, milyen arccal intézték egyébként felelősnek is mondható munkájukat. Elgondolkodtak a kérdésen, aztán lediktálták az apaállat „selejtezését" elrendelő határozatukat? Néha a téma már-már poétikai szempontból is figyelemre méltó teljesítményre készteti az iratok fogalmazóit: „Tenyésztési szempontból Tihany községből Vászoly községbe áthelyezem a 9.678 (199 számú) a kanotapusztai állami gazdaságból származó (nagyságára nézve kisebbik) kant Vászoly községbe, egyidejűleg pedig a Vászoly községben lévő 200 fszámú kant Pula községbe"; „Barnag községbe cserekanként kihelyezett Huszár fülszámú (976) kan, teljesen fajjellegnélküli állandóan kondíció alatti mangalica apaállat, rendeltetésszerű *(így!)* céljának megfelelni nem tud, mert a kocák mind vissza görögnek. Javaslom az állat kiselejtezését."

nevek ilyen gyűjteménye kincsesbánya egy néprajzosnak, a papír, az írógép minősége, a gépírás színvonala adalék a korszak élet- és kultúrszínvonalához. Ami első pillantásra nevetséges szöveg, az egy szenvedés pontos leírása, diagnózissal: „Igazolvány. Alulírott igazolom, hogy Vilonya községbe kihelyezett Szultán nevű *(kihagyva)* éves, zsemle színű állami bikája csont sugárgomba daganat miatt rosszul rágja a takarmányt, napról napra romlik, rosszul hág, tenyészképtelen, sürgős kiselejtezését javaslom. Kelt.: Vilonya, 1957. június 28. *Olvashatatlan aláírás* sk. körállatorvos." A következő irat már a kiselejtezés elrendelését tartalmazza, aztán az átvételi jegyzőkönyv következik, és az is kiderül, hogy a nyugtákat megküldték a Megyei Tanács V. B. pénzügyi osztályának. Tehát Szultán sorsa, akinek áthelyezéséről 1957. március 9-én rendelkezik a Veszprém Járási Tanács V. B. mezőgazdasági osztálya, még azon a nyáron beteljesedett.

A disznóknak nem szokás nevet adni. De történetük nekik is van. Tartok attól, hogy lesz olyan olvasó, aki felháborodik a következő sorokon, sőt azon csak az események közepe. „Állatorvosi Bizonyítvány. Felvétetett Felsőörsön egy db. állami kan elhullásával kapcsoltosan. Horák István apaállatt gondozó előadja, hogy az egyik kan 1956. október 23-an megbetegedett. Ezt a tényt jelentette a Községi Tanácsnál. Azonban a forradalmi események miatt sem telefonálni sem pedig értesitést az állatorvosnak adni nem lehetett. A kan felvolt puffadva s harmadnapra okt. 25-én elhullottt. Előadja, hogy kant a dögkertben elásta. Minderről a forradalmi tanácsnak jelentést tett. Az előadottak alapján az állatorvosi vélemény szerint a kan emésztési rendellenességben, székrekedés, felfúvodás, vagy esetleges bélcsavarodásban hullott el. Kelt.: Felsőörs 1956 nov. 7. *Aláírás:* Dr. Kiss Ernő körao." Az irat hátlapján az iratári jel és a kezelési utasítás: „8061—2/1957. Elhullott. Irattár. Tudomásul. 1957. I. 30."

Álljon itt végül a rendszer áldozatának példájaként a Marci nevű hidegkúti bika kálváriája, aki az 1957 január végén leselejtezett Narancs nevű bika helyére kerül Hidegkútra.

1. „Járási Tanács V. B. Mezőgazdasági Osztálya, Veszprém. Puskin. 8548/1957. Ea.: Markó F. Tárgy: Hidegkúti Marci bika fedezőképtelensége. Melléklet: 1 db ao. bizonyítvány. Sürgős!! M. T. V. B. Mezőgazdasági Igazgatósága. Veszprém. (Állattenyésztési Osztálya). Jelentem, hogy a Hidegkút községbe kihelyezett új Marci nevű bika fedezőképtelennek mutatkozik. A libido sexualis teljes hiánya áll fenn. Kérem a bika használhatatlanságáról a mellékelt áo. bizonyítvány alapján is a Tenyészállatforgalmi Irodát értesíteni. *Kelt*: Veszprém, 1957, IV. 12. *Aláírás:* Móró Gábor osztályvezető."

2. „Állatorvosi bizonyítvány. Hidegkut községbe kihelyezett Marci nevű, 366/5 fsz Bólyi ÁG-ból származó 1 év 9 hónapos állami bika. Az állat nem fedez. Nála a sexualis érdeklődés teljes hiánya tapasztalható. Véleményem szerint az állat tenyésztésre (fedeztetésre) fenti okból nem használható. Javaslom az állat selejtezését. *Kelt.*: Veszprém, 1957. április 12. *Olvashatatlan aláírás* sk körállatorvos."

3. „Hidegkút község tanács vb. 188/1957. sz. Járási Tanács Vb. Mezőgazdasági Osztályának, Veszprém. Az állami bika bizottsági megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyvet intézkedés végett csatoltan beterjesztem. Kelt.: Hidegkút, 1957. április 17. *Aláírás:* Bakos Kálmán vb. elnök."

4. „Jegyzőkönyv, készült Hidegkúton 1957. április 16-án, a Hidegkútra kihelyezett Marci nevű (kihagyva) fsz állami bika bizottsági megvizsgálásáról. Jelen vannak alulírottak. A bizottság megállapítja, hogy a bika fedezőképtelen, amennyiben a nőivarú állatok iránt semmiféle érdeklődést nem mutat és azokat nem fedezi. Ezért az állat tenyésztésre nem alkalmas. Kmft. *Olvashatatlan aláírás.* sk. állatorvos. *Olvashatatlan aláírás.* sk. tanácselnök, *Olvashatatlan aláírás.* sk. bizottsági tagok."

Én megértem Marcit, a hidegkúti bikát.

Dohnál Tibor rajza

És egyre bizonytalanabb vagyok ezeket az „érdekes" iratokat lapozva. Mert az iratok végtére is mindig fontos, fontosnak tudott eseményeket szoktak rögzíteni. Ezek az események akkor irattal megörökítendőnek tűntek. És az iratokból egy korszak mindennapjaiba látunk. Az állatsem lepődnék meg, ha ki kellene hagyni a szövegből, de én, aki emlékezni nem tudok azokra az időkre, ezt az iratot olvasva közelebb kerültem 1956-hoz, mint a történelmi eseményeket feldolgozó tudományos munkákat vagy személyes elemzéseket olvasva. Mert a történelem nem

A hatalom megjelenítése és a megjelenítés hatalma

ROGER CHARTIER

Louis Marin: Des pouvoirs de l'image. Gloses (A kép hatalmáról. Glosszák). Párizs, Seuil, „L'ordre philosophique", 1993, 268 oldal.

A kép hatalma Louis Marin utolsó könyve, de még átolvashatta és kijavíthatta tavaly októberben bekövetkezett halála előtt. Philippe de Champaigne-nek szentelt másik munkája, melyet már korábban befejezett, remélhetőleg szintén megjelenik a közeljövőben. Bocsássák meg, ha az alábbiakban történeti olvasatot adok egy olyan műről, melynek kitűzött célja, hogy „a kép lehetőségeinek és hatékonyságának transzcendentális feltételeit" állapítsa meg, s amely, e cél érdekében, az utolsó glosszákat annak szenteli, ami lehetővé teszi a látást és a láthatóságot: „a fénynek és elválaszthatatlan, transzcendentális visszájának, az árnyéknak, a fényben rejtőző láthatatlan fénynek". Ez a könyv éppúgy kötődik a filozófiai gondolkodáshoz, mint az esztétikaihoz vagy például a nyolcadik, az „átalakulás titokzatosságával" szembesülő glossza ragyogó látomásaiban a teológiaihoz. Arra is módot ad, hogy felmérhessük Louis Marin jelentőségét azokban a nagy fontosságú vitákban, melyek napjainkban a történelmet érintik, bármi legyen is a tárgya.

Megpróbálok számos olyan felvetésből kiindulni, amelyek a bevezetésben fogalmazódnak meg „a kép létével és hatásával kapcsolatosan". Az első így hangzik: „A kép hatalma? Hatásmegjelenítés abban a kettős értelemben, ahogyan már említettük: a távollevő — vagy akár halott — jelenlévővé tétele és olyan önmegjelenítés, amely a néző személyét ruházza fel érzéssel és értelemmel; a kép tehát az erő érvényesítője, a hatalom és a hatalomban való feloldódás eszköze." Ezzel Marin kettős jelentést, kettős szerepet tulajdonít az ábrázolásnak: egyrészt jelenlévővé tesz egy távollevőt, de ugyanakkor önmaga, a kép jelenvalóságát is fitogtatja, és így teszi szemlélőjét befogadóvá.

Louis Marin régi meghatározásokat lel fel újra, és vizsgál megváltozott szempontból, s e termékeny feszültséggel elemzése tárgyává s egyszersmind eszközévé teszi őket. Furetiére a maga 1690-es Szótárjában csakúgy két, egymásnak látszólag ellentmondó jelentéscsoportot ismer fel a „megjelenítés" szóban, mint Marin. A megjelenítés egyrészt egy távollévőt tár elénk azzal, hogy a jelen nem lévő tárgy, fogalom, személy helyébe olyan „képmást" állít, mely képes e jelen-nem-lévő megjelenítésére; másrészt pedig egy jelenlét felmutatását jelzi, egy dolog vagy személy közszemlére tételét. Az első értelem abban a régi és kézzelfogható „megjelenítés"-felfogásban gyökerezik, amelyben a szóalak és az elhunyt királyt a halottas ágyon helyettesítő képmást jelenti — s itt éles különbség érezhető a látható kép és a jelen nem lévő megjelenített között. A másodikban épp ellenkezőleg, a jel hozzátapad ahhoz a valóságdarabhoz, amelyet képvisel, eggyé válik vele, s amikor magát megmutatja, közvetlenül, érzékletesen mutatja amazt is.

A megjelenítéssel foglalkozó nagy munka — amelyet Louis Marin a Pascalról írott könyvvel kezdett meg, A király portréjával folytatott, majd ezzel az utolsó művel lezárt — erőteljesen inspirálta mindazokat, akik el akartak szakadni a szellemtörténeti fogalmak terméketlenségétől vagy kizárólagos jelentésétől. A megjelenítés fogalmának Louis Marin-féle olvasata és értelmezése döntő fordulatot jelentett annyiban, hogy nyomában lehetővé vált az effajta letérés a történetírás járt útjairól. Az ő felfogásában és alkalmazásában a megjelenítés fogalma révén háromféle fontos realitás is jelezhető. Az első a közösségi megjelenítések realitása. Ezek az egyéneken keresztül a társadalom megosztottságát mutatják, s formát adnak azoknak a sémáknak, amelyek szerint az egyének a jelenségeket rendszerezik, cselekednek és ítélkeznek. A második a társadalmi lény vagy a politikai hatalom megmutatkozásáé, amint jelként és jelképként, „eredményként jelenítik meg őket a képen, a szertartásosság vagy élet „élet stilizálása". S végül a harmadik, a megtestesítés valóságos volta, az egyszerre láthatatlan és láttatott közösségi indentitás vagy hatalom megtestesítéséé valamely egyéni vagy kollektív, kézzelfogható vagy jelképes megjelenítő révén. Louis Marin munkája a maga finom módján tárta fel ezeket az alig járt utakat, s ezzel hathatósabban befolyásolta a történészek társadalomértelmezését, mintsem gondolnánk.

A megjelenítés meghökkentő hatása

Ez a munka az értelmezés új modelljét is adta, melynek segítségével érthetővé válik, miként tevődnek át szimbolikus harcokba — azaz a megjelenítés harcaiba — a nyers erőszakon, a puszta erőn alapuló ellentétek. Marin szerint a kép „annak a külső megnyilvánulásnak helyébe, amelyben valamennyi erő csakis azért nyilvánul meg, hogy élethalálharcban megsemmisítsen egy másik erőt, olyan jeleket vagy inkább jelzéseket és nyomokat helyez, amelyeket elég meglátni, tudomásul venni, észrevetetni, majd elmondani és felidézni, s ezzel az az erő, melynek hatásait mutatják, rögtön hihető lesz". A pascali utalás itt jól érzékelhető. Amikor Pascal lecsupaszítja annak az óraműnek a gépezetét, amely a képzeletre hat és hitet ébreszt, szembe is állítja azokat, akiknek szükségük van effajta „apparátusra", illetve azokat, akiknél az ilyesmi teljességgel szükségtelen. Az előbbiek közé tartoznak a bírák és az orvosok: „Ha (a bírák) valóban birtokában lennének az igazságnak, az orvosok pedig a gyógyítás tudományának, nem lenne szükségük doktori süvegre. Akkor e tudományok magasztossága önmagában is elég tiszteletre méltó volna, mivel azonban tudásuk csupán képzelt, kénytelenek e hiú eszközökhöz folyamodni, melyek megragadják a képzeletet, hiszen erre apellálnak, s így valóban tiszteletet ébresztenek." Az utóbbiak között idézi a katonákat: „Csupán a hadfiak nem álcázzák így magukat, mert az ő szerepük valóban lényegesebb. Ők az erejükkel alapozzák meg hadállásaikat, a többiek csak fintoraikkal."

Louis Marin újrafogalmazásában ez a megállapítás kétszeresen is érvényes az Ancien Régime társadalmának bármiféle történeti feldolgozására. Egyfelől megérteti, hogyan, milyen formában uralkodhat jelképesen, a kép révén, „az óramű" vagy a La Bruyére-i értelemben vett „pompa" annak az erőszaknak és egyeduralomnak a folyományaként, melyet az abszolutizmus magának akar kisajátítani, ha a nyílt erő alkalmazásáról van szó. Másrészt pedig azon a hitelen méri le valamely hatalom hatékonyságát, amelyre az illető hatalom önmegjelenítésére szert tesz. Ezek az értelmezési lehetőségek adják meg az elhitetés módozataival és a hit formáival foglalkozó mindennemű történetírás alapját, oly módon, hogy sajátos természettel ruházzák fel e hatalom látható jeleit, melyekben — mint Marin írja — a nyers erőt egyszerre „állítják, tagadják és megőrzik". E lehetőségek arra is följogosítanak, hogy összekapcsoljunk két nagyon régóta különválasztott kérdést: a „megjelenítés mint hatalom" és a „hatalom mint megjelenítés" kérdéseit. A Két glossza is jelzi — nagyszerűen — az effajta kapcsolat termékenységét — mindkettő témájául hajótörött királyok szolgálnak: Prospero, aki hajdan fejedelem volt, de többé nem az, illetve Pascal névtelen hajótöröttje, akit királynak vélnek, s az is lesz, pusztán mert hagyja, hogy úgy bánjanak vele, mint egy királlyal.

A kép nem szöveg

Marin e könyvét nem egyes képek dekódolásának szánja, hanem azon szövegek széljegyzetének, amelyek felismerik és elismerik a kép hatalmát. Eljárását ekképpen támasztja alá: „az itt széljegyzett és ellenszéljegyzett szövegek — noha tárgyuk maga a láttatás — éppen a szövegek láttatásának hiányosságából merítik, e különös viszonyítások révén, a kép megközelítésének újabb lehetőségét. Mintha csak az írást és sajátos adottságait ösztönözné és hozná lázba az a téma, amely szükségszerű szemiotikai különbözősége miatt kitér a mindenható kisajátítás elől; képzeletben a nyelven kívülre száműzi magát, olyasvalamibe, ami számos szempontból a szöveg visszáját vagy a szöveggel szembeni Mást jelenti: a képbe".

„A szöveg láttatásának hiányossága", a kép „szemiotikai különbözősége" az íráshoz képest: e fenti megfogalmazások támpontot adnak azoknak, akik nem akarják az összesfajta szimbolikus alkotást — a képet, de a rítust vagy a „mindennapok intervencióit" sem — valamiféle szövegszerűséggel azonosítani. Jól tudjuk, minő rombolást vitt végbe az effajta leegyszerűsítés abban a történészi gyakorlatban, amely túlzott buzgalommal fogadta be a linguistic turn vagy a symbolic anthropology eszméjét. Ezzel (a szöveg és szövegösszefüggés, szöveg és szertartásosság, gyakorlat és írás között) minden különbözőséget elmosó állásponttal szemben a történészi munka alapelvévé kell tenni a szövegek létrejöttében munkáló logocentrikus irodalmi, ismeretelméleti, illetve a „láttatásban, a szertartásosságban vagy a gyakorlati értelemben lakozó" egyéb logikák különbözőségét. Louis Marin munkája során mindig is világosan érzékelte ezt a sokféleséget, hiszen a jelképes működések történetiségéből és diszkontinuitásából indult ki.

Amikor — mint ebben az utolsó könyvében — a kép hatalmát „írásba foglaló, elbeszélő, átadó és kibővítő" szövegeket vizsgálja, ezzel nem egyetemesíti a szöveg vagy az olvasat kategóriáit. Louis Marin már korábban megfogalmazta a „láttatás hiányosságát a szövegekben", azaz ebből következően azokat az alapvető eltéréseket is, melyek a kifejezés azonossága (egy szöveg olvasása, egy kép olvasása, egy táj „olvasása") mögött rejtőznek. Abban a remekbeszabott tanulmányban ír erről, amely 1992-ben, a saint-maximinbeli Couvent Royal-ban tartott verőfényes eszmecsere emléke is lett. Ez a tanulmány, melyet Poussin egy levelének szentelt — annak, amelyben a festő hírül adja barátjának és vevőjének, Chantelou-nak, hogy útnak indította A manna című festményt —, „az olvasat-fogalom festményre alkalmazott igazságszintjeit és -mezőit" kívánja próbára tenni. Louis Marin ott erre a következtetésre jut: „a legmesszebbre törekvő értelem a látható — a megmutatott, alakot öltött, megjelenített, elrendezett — és az olvasható — kimondható, állítható, kinyilatkoztatható — közötti eltérésben munkál; abban az eltérésben, amely egyszerre ad helyet egy szembenállásnak és a két skála egymásba játszásának; abban az eltérésben, melynek alapján fel kell tennünk a festmény kérdését, méghozzá A manna kérdését, amely nem más, mint Mann-hu: mi ez itt? Ezt kérdezték Izráel fiai annak a bizonyos, fehéres, édes, szemcsés dolognak láttán, majd ezzel is nevezték meg, ezt az olvasatot adták a csodálatos eseménynek. A Manna, a mi ez itt?, az ismeretlen, megnevezhetetlen, kiolvashatatlan, a képen mégis látható dolog — ez az a kérdés, amelyre, láthatatlanul, képen kívüli választ ad az oltáriszentség Ez az én testem formulája, amelynek révén kiolvashatóan megfogalmazódik a misztériumban a tápláló ige." (1)

Louis Marin kifinomult és bölcs tanulmányai nem összegezhetők egykönnyen. Mindenkinek magának kell bejárnia A kép hatalmának útjait, hogy az ottani válogatott társaság körében ráleljen a mannára, mely táplálékot ad.

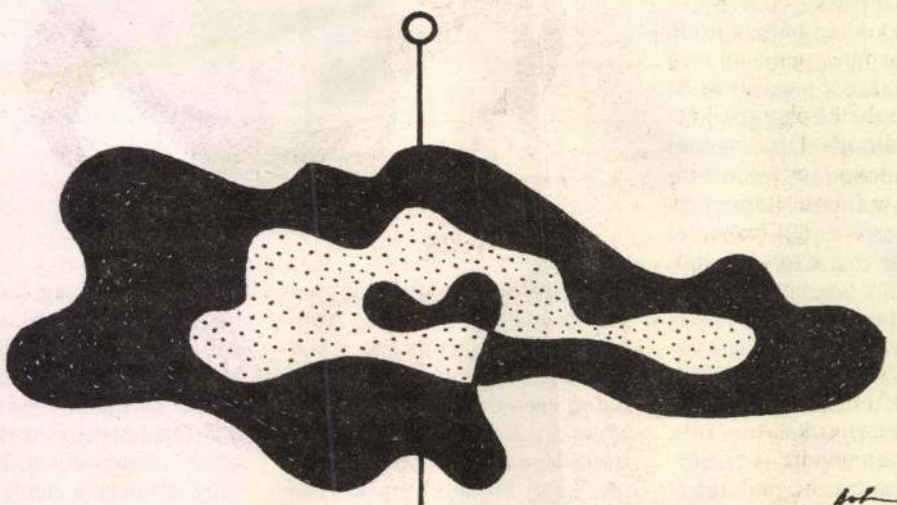

Dohnál Tibor rajza

(1) Louis Marin „Egy kép 1639-es olvasata, Poussin egy levele alapján", („Lire un tèablau en 1639 d'après une lettre de Poussin") című tanulmánya a Pratiques de la lecture című kötetben jelent meg, Marseilleben (Rivage, 1985).

Roger Chartier az École des Hautes Études en Sciences Sociales professzora.
Jancsó Júlia fordítása

VATHY ZSUZSA:

Őfelsége búcsúzik

A vízköpőnél Őfelsége átvette a város kulcsát a főpolgármestertől, a térre kivonult iskolások pedig énekeltek neki. Hogy mit, nem tudom, mert elkéstem. Amikor lóhalálában odaértem, Őfelsége és Ő Királyi Felsége már bementek a brit követségre, ahol bizonyára kezdetét vette a búcsúzkodás.

Vártunk. Három-négyszáz ember, főként diákok, öregek, hivatásos és nem hivatásos lézengők, köztük néhány csodabogár, akiket valamiért különös, szívbéli vonzalom fűzött a brit lobogóhoz. Autók álltak meg ott, rendezők, jelvénnyel a mellükön és sok-sok rendőr. Egyik bajuszos fiataltól megkérdeztem, látom-e majd innét a királynőt, azt mondta, nem hiszi, és rosszkedvűen továbbsétált. A Harmincad utcát erre az alkalomra kordonnal kettéválasztották, s mi, lézengők, természetesen, a kötél innenső oldalán álltunk.

Egy idősebb hölgy, aki nyilván az Üdvhadseregben szolgált volna, ha nálunk is van Üdvhadsereg, s biztosan kiment a királynő elé a repülőtérre, ott volt a múzeumban, a Hősök terén is, és hamarosan csináltat magának ugyanolyan trópusi kalapot, amilyent a királynő a lovasbemutatón viselt, azt mondta a barátnőjének, ha Őfelsége bement — mármint a követségre —, akkor ki is kell jönnie. Ezt ugyan mi is tudtuk, mégis jó volt hallani, így nyugodtabban vártunk. A hölgyön egyébként látszott, egy tapodtat sem fog mozdulni, amíg a királynőt nem látja, mert ha valahova odamegy, dolgavégezetlenül nem jön vissza. Én meg azért jöttem ide, ha érdekel valakit, mert arra gondoltam, ha Őfelsége repülőre ült és eljött a jó hűvös országából hozzánk, ebbe a hőségbe, én is utazhatok két buszmegállónyit, hogy lássam.

A tér, a belvárosnak ez a kis „ékszere", amelyik annyi nevet viselt már, hogy jobb bele sem gondolni, miket és miért, most nem az igazi életét élte. Az utazási iroda plakátja például — fürdőruhás nő, ölében szőrös mellű férfi — nyomtalanul eltűnt, és eltűntek a koldusok is, akik a kávézók, éttermek tujái között olyan ügyesen tudták benyújtani a kezüket, hogy megakad a falat a vendég torkán, de legalábbis, a rendesebbje a pénztárcája után nyúl. A szalmakalapos zenész cigány, sárga zakójában most csukott hegedűtokkal üldögélt a padon, mozgott a szája, mintha rágógumit rágna, pedig csak a nyálát nyelte. Egyedül a koreai lány nem tudott róla, hogy itt, most, egy fényes ceremónia készül, sok csomagjából kivett egyet — csecsemő volt, csipketerítőben —, föllebbentette melléről a trikót és megszoptatta.

Hogy minden koreai így szokta-e, nem tudom, de biztosan az angolok sem olyanok, amilyennek az enciklopédiák leírják őket. Például, hogy megvetik, aki agyoncsap egy muslicát, mert akkora állatbarátok, a gazdagok pedig a macskájukra, lovukra hagyják minden vagyonukat, hogyha már ők nem lesznek, a cicáknak és muciparipáknak akkor is gyöngyéletük legyen. Hogyha a boltba mennek, a boltosnak nem köszönnek, vendégségbe mindig korábban érkeznek, a tolakodást pedig nem ismerik, csak hallották, hogy valami undorító neveletlenség lehet. Ha nagynéha sorba kell állniuk, inkább fél méterre állnak egymástól, mint hogy meglökje egyik a másikat.

Erről nekem az jut az eszembe, hogy gyermekkoromban mi minden héten sorba álltunk, mert csak szombatonként lehetett húst kapni. Pechünkre, vagy szerencsénkre, éppen a húsbolt mellett laktunk, és nyáron már hajnali háromkor elkezdődött a sorállás. Négy és öt között a sor vége épp az ablakunkhoz ért. Volt, aki sámlival vagy összecsukható székkel jött, mások a földre ültek. Amíg az üzlet ki nem nyitott, nem is volt semmi baj, mindenki úgy viselkedett, mint egy igazi angol. De amikor elkezdték mérni a huszonhárom forintos húst, az emberek megvadultak, nemcsak hogy egymáshoz értek, vadul nyomakodtak, sőt ordítoztak is. Egyszer egy terhes asszonyt egyenesen a szülészetre kellett vinni — az orvos csak dörzsölte a kezét, semmi dolga nem volt, a sorbanállók kinyomták az anyából a gyereket. Ennek is több mint negyven éve, lehet, Őfelségét épp aznap koronázták.

Mindjárt a levegőbe is szimatoltam, hátha most is érezni a narancsvirág, rózsa, fahéj, jázmin, szezámfű, pézsma, cibet, ámbra illatát — koronázáskor ezekkel kenték fel a királynőt, őt egyedül, mert elődeit, a Györgyöket, Eduárdokat, Henrikeket libazsírral kenték királlyá —, de nem éreztem semmit. Mellettem egy öregember állt, a diákok pedig fölmásztak az utazási iroda ablakába, és mindenen, ami meg sem történt, azon is nevettek. Az üdvhadseregbeli hölgy azt kérdezte a barátnőjétől, mit kiabáljon, ha jön, hogy Isten óvja a királynőt, vagy csak annyit, hogy éljen? És angolul vagy magyarul? De a barátnő biztos nagyothallott, mert azt válaszolta, ha Őfelsége fáradt, sohase teát, hanem kakaót iszik, egy-egy csésze kakaó mindig megnyugtatja. A kordon mögött ekkor málna-, banán-, és kiviszínű kalapok tűntek fel, megannyi királynői viselet, majd izgatott moraj futott át a téren, de nem történt semmi.

Mikor jön már, kérdezte egy tízéves forma kislány a nagyapjától, egy ritkás hajú, alacsony munkásembertől. Tőlem balról álltak, biztos azért nem láttam őket eddig, mert mindig jobbra néztünk, jobbról vártuk Őfelségét. A férfi azt mondta, nemsokára, de mintha maga se hitte volna. Miért akarjuk látni? És ő miért jött ide? Járt már itt? Csak a férje? Miért engedte el egyedül? Amikor a férje itt volt, ő mit csinált?

A kislány kérdései olyan gyorsan követték egymást, hogy csak valamennyire egyszerre lehetett volna válaszolni, a válasz így érthető módon késett.

Idejön hozzánk? Köszön nekünk is? Kapok tőle ajándékot?

Nem, mondta most hangosan és félreérthetetlenül a nagyapa.

A gyerek elhallgatott, azután olyan hangot adott ki, amilyent csak a madarak tudnak, pityegő, halk torokhangon sírt. Ne várjuk meg, pityegte, menjünk haza, és aprókat, remegőseket lélegzett.

Maradj már, mondta a férfi. A gyerek tovább sírt, rángatta a nagyapja karját, és mindenáron indulni akart. Most húzza a zöld cipőjét a zöld cipőkanállal, mondtam, csakhogy segítsek a férfin, aki valami okból látni szerette volna a királynőt, vagy egyszerűen csak azt gondolta, a nyugdíjasélet épp erre való. És a biztonság kedvéért hozzátettem — mit is tehettem volna hozzá —, hogy rögtön fölveszi a zöld útiköpenyét, azután a zöld útikalapját és már jön is.

Egy kis csönd következett. Te ki vagy, néni, kérdezett a kislány. Arca sápadt volt, rövid, sűrű haja fésületlen, a nyakában hátul kis kacsafarok lógott, amikor beszélt, nem fordította felém a fejét, csak oldalt billentette.

És záporoztak rám is a kérdései, ugyanúgy, mint az előbb a nagyapjára. Neked is van gyereked? Vagy unokád? És lány vagy fiú? Hol laksz? Mivel foglalkozol? A férjedet hogy hívják? Van telefonod? Felhívhatlak majd?

Csak egy rövid életrajzzal lehetett volna válaszolni, így inkább hallgattam. Nyújtogattam a nyakam, és mert gyanítottam, hogy új ismerősöm még kevesebbet lát, mint én, mondtam is, mi történik. Igaz, mindössze annyi történt, hogy a követség előtt sokasodni kezdtek az ünnepi zakók, selyemruhák és főleg a kalapok, melyek majdnem ugyanolyanok voltak, mint amilyeneket korábban a királynő viselt. Nem válaszoltál, mondta a kislány, a hangja megint elvékonyodott, én pedig megijedtem, hogy újra sírni kezd, így az üdvhadseregbeli hölgy, barátnője, a nagyapa, és a többi körülöttünk álló füle hallatára elmeséltem életem rövid történetét. Mikor befejeztem — telefonszámomat nem mondtam meg —, a kislány felém fordult.

Megölelhetlek, néni, kérdezte. Átfogta a derekamat, fejét a mellemhez szorította, és szuszogva megölelt.

Elsős vagyok, mondta. Tavaly nem szerettem tanulni, de az idén már szeretek.

Egy sejtelem kezdett erősödni bennem, talán a gyerek fogyatékos, legalábbis nincs minden rendben a fejében, de mindjárt megnyugtattam magam, az sem olyan nagy baj, akkor Mara, a szomszédunk tanítja, aki a világ legjobb gyógypedagógusa, talán fogyatékosnak lenni kibírhatóbb, ha az ember az ő osztályába jár.

Fogd meg a kezem, kérte a kislány. Légy szíves, erősen fogd. Megszorítottam a tömzsi kis ujjait, és így álltunk, egymás kezét erősen szorítva. A nagyapa röstelkedett, a körülöttünk állók arcán rosszallás volt. Majd, hogy nem történt sokáig semmi, megint eszébe jutott, hogy adjam meg a telefonszámom és akkor majd mindennap felhív.

Ne tessék megmondani, szólt ijedten a nagyapa, mert tényleg felhívja.

A kislány várakozón felemelte a fejét, és jobbra-balra ingatta.

Nem szeretek telefonálni, mondtam. És magyarázatul hozzátettem, azért, mert szeretem látni, akivel beszélek, szeretem, ha ott van mellettem, közel hozzám.

Én nem látok, mondta a kislány.

A nagyapa inkább a körülöttünk állók, mint a kislány miatt, lehalkította a hangját, és azt mondta: az unokája vak, a vakok iskolájába jár, viszont az ikertestvére lát. De jó tanuló vagyok, mondta a vak kislány. Ha akarod, édes néni — erős kis ujjaival megszorította a kezem —, látogass meg az iskolánkban. Az osztályunk a földszinten van, a tanító néninket Ágnesnak hívják. — És beszélt megint, sokat és gyorsan, a vége az volt, ugye, találkozunk majd? A Harmincad utcán újra mocorgás és mozgás támadt, kamerák remegtek, vállak feszültek egymásnak, egymás lábára léptek az emberek, de a királyi pár most sem érkezett meg. Talán, ha Őfelsége tudná, hogy egy vak kislány is rá vár, jobban sietne, de sajnos, nem tudja.

A kislány nagyapja ránézett az órájára, és azt mondta, nem várnak tovább. Ettől láthatóan a gyerek is megkönnyebbült. Újra megfogta a kezem, mert közben azért elengedtük egymás kezét, kinyitotta a szemét, majd becsukta, és hunyorgott, mintha bántaná a fény. Pedig nem bánthatta — mint később egy könyvből kiolvastam —, az ő szemének celofános hártyáján nemcsak a tárgyak fordított képe nem jelenik meg, hanem a fény se. Nem ismeri a sötétet, a félhomályt, egyetlen villanást se látott, és nem is fog.

Fölemelte a fejét, mintha fölnézne valahova, talán az egyik emeletes házra, és azt kérdezte, megcsókolhatlak? Megcsókolt, megint megölelt, és úgy fogott át, mintha hajókorlátba vagy bójába kapaszkodna. Lebegtünk a téren, a sok ember között, mint két bója, vagy két sirály.

Őfelsége és Ő Királyi Felsége egyébként, jó negyedóra múlva kilépett a követség kapuján, elbúcsúzott a várakozóktól, és autóba szállt. Persze hogy nem láttam őket, az előttem állók és a biztonsági emberek feje mindent eltakart. Este viszont, a televízióban egészen közelről megnézhettem Őfelsége citromsárga útikosztümjét és citromzöld kalapját. A repülőtérre vezető úton természetesen most is integettek, és kiáltották, hogy Isten, óvd meg a királynőt.

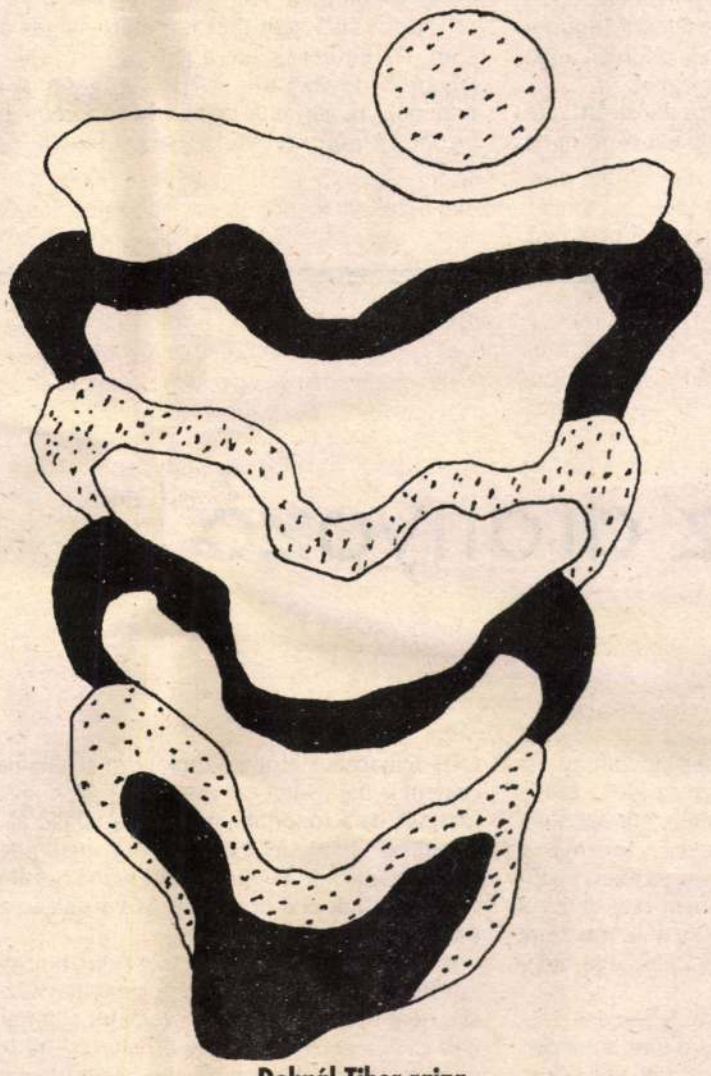

Dohnál Tibor rajza

CSIKI LÁSZLÓ:

Segélykérő telefon

A faluban egyetlen telefon van, a felvég végétől háromszáz, az alvég végétől alig kétszáz méterre. A felvégen a templom áll, az alvégen semmi, még a fű is elfekszik.

Kopott felirata szerint segélykérő telefon, a rendőrség, a tűzoltóság és a mentő hívható rajta. De kapcsolnak bárkit az országban, akinek telefonja van. Ennek itt meg kell tekerni a kurbliját, és a közeli kisvárosból felhangzik a központos hangja: mintha a tengeren túlról, vagy inkább a tenger fenekéről. Kedves hang mindannyiszor, bár nem ugyanazé a személyé. Váltásonként egyre barátságosabb. Talán unatkozik a kezelő. Este már magányos, és ettől még szívélyesebb.

A telefonkészülék a kocsma bejáratától balra, egy falra csavarozott szürke vasdobozban áll, s a beszélgetés innenső felét az egész italozó közönség hallja. Mintha egy köztéren beszélne az ember, saját bajairól. Áll a kocsma ajtajánál, és üvölt. — Imádlak — bőgi —, hogy van a gyerek? Sebaj, a hívott fél fizeti, vagyis mindenképpen én. Jut eszembe, lefogadom, hogy nem adtad fel a csekkeket. Le fogják tiltani a fizetésemet. Persze hogy pihenek, mi a fenét csinálhatnék itt?

Egy fővárosi ember kiabál, hogy reszket belé a feketelila, susogós kocogóruhája. Nyolcadik napja, minden alkonyon a kocsma előtt üvölt, és idegen élvezeteket okoz a sörbarát falusfeleknek. Monológja alatt csendes az ivó, kétfelé állnak a fülek a söröskancsókból, amelyekbe a férfiak elmerültek. Némi tisztelet is érződik a hallgatásukban. A tisztelet feltehetőleg a messzeségnek szól, ahol néhányuk már járt is, dolgozni, és többnyire annyit tudott meg róla, hogy hosszú az út odáig, és mint minden távoli dolog, meglehetősen kusza, zavaros.

Alkonyati beszéde után a fővárosi ember befordul az ivóba, begurguláz egy kólát, üvegből, és közben a májára panaszkodik. — Áhá — mondják a gazdák. Nekik is szokott fájni a jobb oldaluk, de honnan tudja az úr, melyik a mája? Az úr ezt az orvosától tudja. Ő maga is doktor: jogász. Amint erre fény derült, ketten nyomban tanácsot kérnek tőle évek óta húzódó hagyatéki perekben. A pesti ember azonban nem ügyvéd, hanem vállalati jogtanácsos. Kezdik furcsállni a dolgot a falusfelek, ferdén áll ajkukon a sörhab, amint egymásra mosolyognak.

Kilencedik alkonyatkor a jogászdoktor azt üvölti a fekete kagylóba: — Küldj szúnyogirtót, Laurám, cunci mókus. És valami lábkenőcsöt, mert izzadok. Lavór, hát persze. Mint kölyökkoromban. De ezt most nem önthetem szembe senkivel. Szaladjon ki a Bandi, legalább két értelmes szót váltok valakivel. S legalább addig sem téged kerülget.

A munka nélküli falusfelek hallgatják az ivóban, hogy miket beszél. Aztán meghallgatják, hogy a jogászdoktornak a tüdeje is sípol, de annyira, hogy azt képzeli, szuszog még mellette valaki, amikor egyedül sétál hegynek felfelé.

A jogászdoktor minden alkonyon kér valamit a távolból, és némi késéssel minden meg is érkezik. A postásnő a kerékpár szarvára akasztva hordja ki a csomagokat a szállására, a templom mellé, és nem fogad el borravalót. Szombat délután Opel gépkocsiban megérkezik egy úr is, újabb csomagokkal, újságokkal és jókívánságokkal. Ő Bandi, szintén doktor, de valódi. Meg is vizsgálja a barátját, aztán a háziakat, végül sétálnak egyet a felvégtől az alvégig, és minden asszonynak kezitcsókolomot köszönnek. Visszafelé újra megkezitcsókolomozzák őket.

Hétfőn estefelé a jogászdoktor megint leballag a telefonhoz, mint kinek máris elfogyott a szúnyogirtója vagy a türelme. Sértődötten látja, hogy egy alacsony, kövér, fekete öregasszony áll az ő mindennapi helyén. Baljával a kagylót markolja esetlenül, jobb keze vastag mutatóujját a fülébe dugja. Szélfúvás nem zavarná különben. A kocsma csendes röhögésben fetreng. A jogászdoktornak is intenek, hallgassa csak!

Az öreg nő ünneplőben van, lóg rajta körben a selyem, füléből meg két fonott ezüstkarika, és ragyog a kék strandpapucsa. Mákos haját is megmosta, így őszebbnek látszik az ősz, feketébbnek a fekete. Egy kis rúzst is kent a vastag ajkára. És nem tekert. Nem kurblizott, tetszik érteni. Mégis negyedórája beszél.

— Meg a karom is fáj, vállban — mondja az öreg nő a kagylónak. — Fél éjjel sem aludtam. Miért, miért? Huszonhárom évig csilléztem a szenet, azért. Mindegy, csütörtökön majd kapok egy injekciót, ha a doktor úr erre jár. Kávét sem ihatom, mert magas a vérnyomásom. De ha beveszem a gyógyszert, akkor alacsony. Olyankor igyak? Na, ez az. Sajog a vesém. Ezek azt mondják, ne járjak a tavaszi hóban papuccsal. De nem bírom a cipőt, szét van menve a lábam. Azt kéne még látni, a szememet. A vesémtől ilyen dagadt, azt mondja a doktor. De mit nézzek vele? Ismerem én itt az egészet, hatvannyolc éve. Bemehetnék a kórházba, be is. Tizenhét ruhám van, abból három selyem, átöltözhetnék mindennap hatszor. De minek? A bálba majd. Azt meg lehet nézni, hogyan táncolok. Táncolok én egyedül is, tudom rázni a farom. Nem is bál az. Elsőáldozó lesz az egyik roma fattya. Három disznót vágtak, tyúkot vagy harmincat. Még csak nem is kölcsönből. Eltart az három napig is. Nem sajnálják. Nagy sátrat húztak fel az udvaron, zenekar is jön, a városból. Csak túl nagy meleg lesz a ponyva alatt, még megüt a guta. Ehetem én töltött káposztát ott? Nem azért, csak attól mindig rosszul leszek. De kibírom. Két nap csikar a hasam, aztán már más fáj, nem igaz? Egyik jön, a másik megy, mint az autóbusz. De éjjel fulladni, azt nem akarok. Mert egyszer még holtan ébredek. Nincs, aki felkeltsen, ha valami olyan borzasztóságot álmodom, aztán kész. Majd eltemettet a polgármester. Én egyéb segélyt eddig se kértem tőle, el se tudnám olvasni azt a sok francos papírt. Elég nekem a nyugdíj, csak a postásnő ne nekem hozná mindig utoljára. Direkt. Mások bezzeg egész nap ott sündörögnek a polgármester háza előtt, tele már tökmaghéjjal a kapuja eleje. Egyéb dolguk nincsen. De nem is mindig az kapja a pénzt, aki megérdemli, vagy rászorul. Ebben kéne csinálni valamit. Mert elisszák. Látni kéne az asszonyokat. Az ilyen ivósok nem sokat tudnak kezdeni velük, úgyhogy az asszonyok idegesek. Ezt fizeti az állam a segélyből, hogy ne legyen szaporulat? Nekem jó emberem volt, az nem is ivott túl sokat, gyerek még sincs. Lehet, megemeltem magam a csilléknél, leszakadt a belsőm. A franc tudja, nem doktorokhoz jártam én akkor. Most meg nem a polgármesterhez megyek. Paphoz se. Kijár ide egy elég szép ember, de katolikus. Taxija van. Na, nekem ilyen a síromnál se papoljon. Nemhogy gyónjak neki. Túl szép meg fiatal ez ahhoz. Pedig ezek a parasztok mind izélgetnek, hogy a bányában biztosan minden csávóval eljártam a vágat végibe. Hát aztán! Igaz, a fülem most is fáj, de most nem attól a pofontól, hanem a telefontól. Nyoma a fülemet. Az emberem, az néha odaütött. Férfiember volt, ugye, de rendes ember, csak mindig meleg vacsorát akart. Azt se tudom, most hol van a sírja. Meg el se mennék odáig. Minek? Ezt mondja meg valaki, ha tudja, de hamar, mert van itt egy pesti pasas, az is vár a telefonra.

— Az anyját! — mondja odabent egy férfi az elkomorodott sörbarátoknak, s a félhomályos kocsma hangra kap: — Muszáj ezt hallgatni? — Ez mindent kibeszél. — Csapja már le valaki.

Felállnak hárman, meglettebbek, kérnek egy-egy féldeci körtepálinkát a söntésnél, fejüket hátracsapva felhajtják, és elindulnak kifelé. Az ajtóban előreengedik az idősebbet.

— Na, elég! — mondja az egyik. — Befogod a szád — mondja a másik. A harmadik a kagyló után nyúl. Az öreg nő úgy szorítja, belefehéredik a fekete keze.

— Csak még egy kicsit — mondja. — Csak most az egyszer.

Hagyják. Az öreg nő nézi a három férfit, és nem tud mit mondani.

Tárcatár

Az aranyozó

I. h., azaz időszámítás helyett másnap ünnepnap. Az ünnepeltek egy toronyban gyűlnek össze az idők szélén. Meg nem tudnám mondani, melyik szélén, sőt azt sem, mi melyik oldalán vagyunk a toronynak. A toronynak azonban négy ablaka van négy irányba, és ezek közül egy, egy ablak biztos, hogy egyáltalán nem ránk néz. Az ünnepeltek egy toronyban vannak, persze nem miattunk és nem éppen ma mentek fel oda — s mi időnként megünnepeljük őket.

Másnap, azaz ma, tehát ünnepnap. Mi, felség és felséges asszony, mi azonban odalenn nem tudunk ünnepelni. Egymás ajándékait, a Milka csokikat felhabzsoljuk. Csak felhabzsolhatót veszünk egymásnak ajándékba. De ez nem is baj. Lehet ezt vidáman. Úgy, hogy a család barátainak és a rokonoknak étvágya támad az életre, amit egymással élünk, felséges asszony. Nem nagyon becsüljük az ajándékot, de hibát azért nem követünk el. Reggel tehát föléljük érzelmeinket, és várunk az aranyozóra. Délutánra ígérkezett.

A szomszédban üvöltve veszekszik egy fiatal pár. Mintha két fadarabot vernének egymáshoz. Szánalmasan nem tudják, hogy kell fölemelni a hangot, hogy annak csengése legyen, utána pedig csönd legyen, majd újabb csendülés és így tovább. Nem harangszó ez, hanem zajos emberi pofázás: „Legyen már vége ennek a kibaszott életnek!" A szomszédban egy fiatal pár üvöltözik: dél.

Sok-sok kilométerre, az Ismeretlen Katona Sírjánál délben egy idegenvezető történetet mond el a turistáknak. A történet réges-régen turistákkal esett meg ezen a helyen. A lényege: aranykori turistáknak aranykori idegenvezető mesélt egykor ugyanitt. Nekünk elég is lenne ez a mondat, hiszen ez megerősíti, hogy igenis, volt aranykor. Nem elég azonban a turistáknak, idegenvezetőjük ezért hosszabb történetet mond el nekik. A történet szépségéhez nem fér kétség, de igazságához igen. Mert nem tudni, valóban megesett-e hölgyeim és uraim, kezdi az idegenvezető, nem tudni, megesett-e, meg fog-e esni, avagy éppen most esik meg az Ismeretlen Katona Sírjához fűződő aranykori történet. Úgyhogy nem sértődöm meg, ha beszédem közben jobbra-balra forognak, keresve a történetet a téren. Hiszen — az arany középutat választva — magam is jelen időben mondom el, amit mondok, a kultusz eredetét.

Nos, ez a hatalmas tér márvánnyal borítva az egész város legalkalmasabb helye görkorcsolyázásra. Itt mindig görkorcsolyázik is nyolc-tíz serdülő, abban a már-már ünneplőben, amit mindannyian jól ismerünk: rongyos,

CSILLAG ÁDÁM:

Kis csoda

Az LSD ma (1973) nem divatos szer. Különösen nem divatos — hisz soha nem volt az —, hogy valaki e pirinyó tabletta (a hatóanyag benne millimikron) egy tizedét — gombostűfejnél kisebb részt (v)egyen.

Hajdan divat volt Timothy Leary — hajdan-előtti harwardi professzor, e szintetikus szer apostola. Akkor (hatvanas évek vége, hetvenesek eleje) divat volt T. Leary könyve — eszerint mindenki, ki e/a szert — drogok királyát! — beszedi — akarja, vagy nem —, géniusszá lesz: szemében a történelem, mitológiák hőseinek tüze villan. Én beszedtem... (1975 vagy 76 volt).

És beszedtem most is, az egytized részt — két órával ezelőtt. Nehéz erről (írni), tán nem is kell. (Nem szabad?) Igazán izgalmasat nem megírni — megélni kell. Csak megélni?

Órámra néztem, amikor nyelvem hegyére nyaltam a szert — tapasztalatom, negyvenöt-hatvan perc múlva hat. ...soha ilyen keveset nem szedtem. Könnyed feszültségben tartott a tudat: nem fogom tudni, valóban hat-e, vagy csak placebó — önhipnózis. Egy órával a beszedés után azonban a konyhába rohantam, mert úgy éreztem, ölni tudnék egy szavanyú ízért, és a hűtőszekrényt nyitva csoda volt már az óriási narancs, mely ott várt. Még nagyobb volt a csoda, hogy a narancs vérpiros volt — mint vér csurgott a szájam szélén, ahogy negyedenként ettem, rágtam — héjig préseltek e fantasztikus tudat fogai a vérnarancs csupa-élet, nedű, manna testében. Nem emlékszem, mikor ettem bármit ilyen fanatizmusban, extázisban, élet-mámorban (esztétikus, erotikus, metafizikus az élmény). Aztán az ágyon — vékony idegköteg — reng az arcom; szájamnál, fogak körül, orrnál, orrban, orr alatt, belül a szájban egy görcs — melyet normális állapotban (valami józan, vagy józannak hitt megfontolásból) én tartok görcsben. Most viszont — hála a szernek — nem bírom fogni a görcsöt — de ez hazugság: a feszültség nem nő, hanem csökken, ugyanis az történik csupán, hogy ez tudatosul — nincs erő, mely fojtani, fékezni akarná, tudná (vö. felszabadulás...). És itt fekvén — hason, ágyon — érzem, hogy e feszültség — ha akarom, ha nem nő* és sejtjeimben, ízekben borzong a bizonyosság: pillanatok, percek és VALAMI TÖRTÉNNI FOG... Ekkor hallom (meg) — nyitva az ablak —, iszonyatos eső eredt — mintha dézsából. És ahogy feszültségem nő — tetőzik — irtóztató mennydörgés rázza meg az eget. Még kettőt dörren (menny), és én már a legsúlyosabb józanságomban írom itt, hogy mindhárom mennydörgés az enyém volt.

Berlin, 1993. január 24-ről 25-re virradó éjszaka.

(Indokoltnak tartom megjegyezni, hogy az utóbbi hónapokban sem Budapesten, sem Berlinben — a két város, melyben laktam — a fenti hármat leszámítva nem dörgött az ég.)

* Egy másik értelemben tehát — csökken.

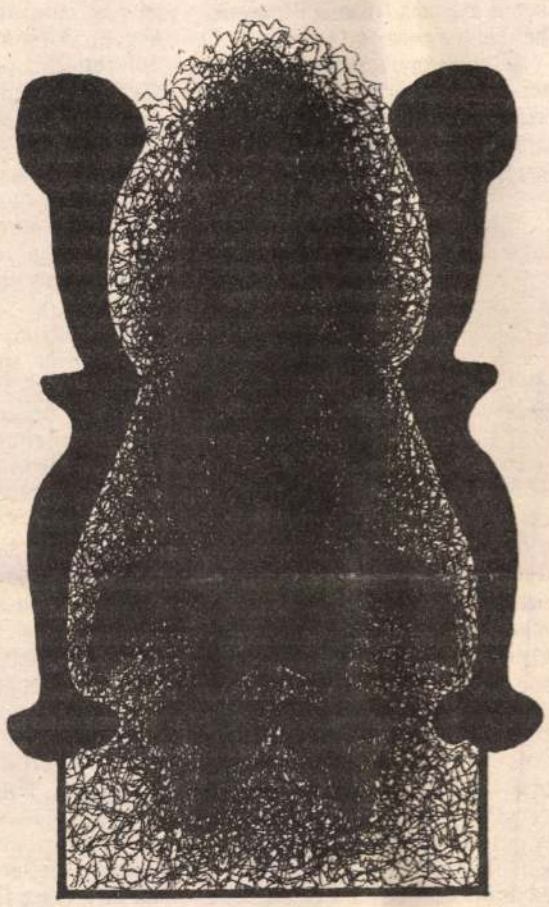

Dohnál Tibor rajza

hosszú trikó, térdig érő bermudanadrág, hatalmas korcsolyacipő és természetesen térd- és könyökvédők. Mindezeket a görkorcsolyázás eleganciája emeli törvénnyé. De ez a törvény ütközik az erkölccsel: emberek állnak a tér szélén, és megkeseredetten tárgyalják a sírgyalázást. Olyan szavakat mondanak ki eközben, amilyenek a sír mellett ártóbbak, mint maga a görkorcsolyázás, de ez persze nem tartja vissza őket. Gyűlölködnek. Négyen vannak, és csak az egyikük öreg, nem áll meg tehát az a tévhit, hogy az ifjúság önmagában megszépíti az embert. Sőt. Négyük közül éppen az öreg az, aki meg sem szólal. Csak áll, hallgatja a többi hármat, és ha jobban megnézzük, hát tőlük szomorú. De senki sem őt nézi, mert öreg, és senki sem négyüket, mert oldalt állnak és kevesen. A téren lévő három turistacsoport a Sírt nézi vagy az Emlékművet, esetleg az izzadtan száguldozó gyerekeket, és halálosan unják ennek a jelentéktelen térnek a történelmét.

Ekkor az egyik görkorcsolyázó túl közel merészkedik a gyűlölködő csoporthoz, hogy még jobban fölbosszantsa őket. A véletlent próbálja eljátszani. De a merész kanyar nem sikerül, elcsúszik, és a hat bakancs elé zuhan. Persze alig üti meg magát. Négykézlábról zavartan fölnéz, és ekkor fenékbe rúgják. Kicsit. De az ocsmány üvöltözésre az egész tér felfigyel.

Most indul el az öreg. Nem törődik azzal, hogy megverik-e végül a fiút, vagy eleresztik és csak kiröhögik. Érzéketlenül átbaktat a téren, és megáll az Ismeretlen Katona Sírja előtt. Először a slicc-gombjához nyúl, de szégyenlősen legyint, és inkább leköpi a sírt.

Nem merem biztosan állítani, hogy nézi őt valaki is a téren jelenlévők közül. Hiszen öreg, oldalt pedig botrányos események történnek. De egy dologban biztos vagyok: ez az öreg nem más, mint az Idő. Köszönöm.

Az idegenvezető estefelé érkezik meg hozzánk. Lovagi nevén Jó Fülöp. A barátunk. Ritkán jön, és keveset beszél. Otrombaságokat is. Mégis, azzal, hogy őt várjuk, bearanyozza helyettünk a napot.

Kenéz István

ORAVECZ IMRE VERSEI:

Szajla
(Verstanulmányok egy regényhez)

Álom

Azt álmodtam,
hogy nagyanyám nem hozta haza apámat,
és Kanadában születtem,
és nem én vagyok,
hanem más,
más az anyám,
és másként alakult az életem,
Windsorban nőttem fel a Glengarry Road környékén,
családos vagyok,
van három fiam, két lányom,
jómódban élek,
kertes házban lakom, a *suburb*ben,
faszén fölött hamburgert sütök a pázsitomon,
a montreali McGillen végeztem,
a Városi Vízműnél dolgozom üzemmérnökként,
de van farmon is,
nem örököltem,
a magam erejéből vettem,
nem nagy, de nem is kicsi,
400 *aker* szántó és 100 erdő,
ház is van rajta meg gépszín,
kukoricát és szóját termesztek,
mindkettő jól bírja az agyagos talajt,
kissé messze van, Rochester megyében,
de kocsival az autópályán nem vészes,
hét végén járok ki,
néha ott alszunk,
elég sok baj van vele,
de a fiaim segítenek,
nem lehet belőle meggazdagodni,
bár rá se fizetek,
de szeretem csinálni,
mert a vér nem válik vízzé.

Kérdés

Egy forrás szerint a kuruckor végére Szajla másodszor is kihalt,
és a 18. század közepén Nógrádból és a felvidékről érkezett telepesek népesítették be újra.

A maiak közül ki tudja,
kik voltak ezek az emberek,
mit hagytak maguk mögött,
mire számítottak,
és mit találtak itt,
mi hajtotta őket,
hogyan éltek, dolgoztak, éreztek, gondolkodtak,
mitől féltek,
minek örültek,
mit szerettek,
mit gyűlöltek,
mi volt a kedvenc időtöltésük,
mit viseltek,
mit ettek,
mit ittak,
miben hittek
és mit reméltek?

GERE ISTVÁN RIPORTJA:

Díjkiosztás

Ha igazán megadják a módját, akkor egy nyilvános pályázat díjátadásának színhelye manapság legalábbis előkelő hotel, annak is történelmünknek efféle szemtelenségek ellen védekezni már képtelen hőséről elnevezett bársonyterme vagy — végső esetben — a teaszalon. Az egyszerű mezei pályázót (továbbiakban: M. P.) már a kiértesítéskor ünnepélyes hangulat önti el, csokiflip, s mintha a szálló termálfürdőjébe merülnę nyakig, amikor a recepció előtt elhaladva, a lépcsőfordulóban meghallja a citeraszót. A nevében némi exkluzivitást ígérő teaszalon mérete, s a benne nyüzsgő háromszáz ember ugyan kissé meglepi — de hát látott már egyet s mást, számtalan „ZS" osztályú díjat zsebre vágott, úgyhogy nyugodtan elhelyezkedik, a leghátsó sor szélére, ajtóhoz közel. A várakozásokat mindenesetre lejjebb kell srófolni, az nyilvánvaló: ha ennek a tömegnek a fele rokon, ismerős vagy szerető, még akkor is túl sokan ácsingóznak itt a Lakitelek Alapítvány pénzére. — A hűtőszekrény cseréje talán kijön belőle — reménykedik M. P., s első pályadíjára gondol, amelyből remek télikabátot vásárolt a Kálvin téri Alkalmiban.

Pártállami műv. ház a maga teljes, kubista szépségében, de bévül melegség, zsongás. M. P. azt gondolná, hogy rajta kívül mindenki ismer mindenkit, s ez majdnem igaz is. A pályázatot a helyi irodalmi folyóirat hirdette meg egykori szerzője, a tájék lassú biztonsággal feledésbe merülő, fiatalon elhunyt írójának emlékére.

Vidám, várakozó csevegés tölti be a termet, amíg a megyei, kerületi, városi vagy milyen pártbizottság egyenkövér képviselője, a duci fővárosi kritikusnő, a helyi könyvtár igazgatója és a folyóirat egyik szerkesztője el nem foglalja helyét az elnökségben. Kancsó víz, vörös lepel. Vörös lepel az mindig van, az vezeti a harcot: alatta összekaristolt ebédlőasztal, hártyavékony zsírfátyollal mázolt műanyag.

A kor bosszantó szokását követve első díjat nem ád ki a zsűri — egy gyomrossal így teszi helyre az egész társaságot —, tehát végül is a két második a legjobb, illetve első, csak nem annyira, aztán montázs hangzik el a humanista, kommunista és alkoholista írónak, „a tájék felelős hírvivőjének" legjobb írásaiból. Ezt a folyóirat szerkesztőjének erre az alkalomra írott emlékezései követik, egyetlen közös kocsmázásukat kissé megemelve, irodalomtörténetté avatva, meghatóan, könnyesen.

M. P. az ünnepség utáni helybeni kötetlen sör-bor-pálinka szopogatón (csillagáztatáson) nem vesz részt, megvárja, míg a méltatlanul feledett, s általa azóta is nagyra tartott író özvegye feléje fordul (nem tudni, hogy őt meghatotta vagy éppenséggel elkeserítette ez a megemlékezés), akkor meghajol, aztán sietős léptekkel távozik, s meg sem áll a helyi moziig. Ez mély tudatlanságra (vagy nagyképűségre) vall, hiszen ilyenkor lehetne ismerkedni, nexusokat, hírt, nevet és szimpátiát teremteni, de M. P. akkor még kezdő díjazott, írással még csak egy lemezjátszót nyert, amellyel aztán sikerült teljesen legyalulni a jobb sorsra érdemes lemezről Paul Robsont.

(Mint utólag kiderült, a díjkiosztás a zeneiskolában folyt le, mert a műv. házban aznap Ivan Bagyul elvtárs szónokolt enyhén rezignált hallgatóság előtt az MSZBT 40. születésnapja alkalmából.)

Most miniszter és országgyűlési képviselők üldögélnek az elnökségben. Kamerák surrognak, kézireflektor pásztázza az arcokat a sorok elején, szép hosszan, művesen. M. P. már tudja, hogy előretolakodni felesleges, az egész nagy felhajtásból jó, ha kijön egy húsz másodperces riport a Híradóban; talán éppen fogmosás vagy a lámpafényre betévedt szúnyog hajkurászása közben fut le, aztán csókolom.

Édesbús népdal szól, a cappella, utána pár keresetlen mondat az alapítvány elnökétől, majd a titkár vázolja a kuratórium lelkiismeretes, emberpróbáló, mégis boldogsággal teljes munkáját. „Döbbenetes sorsokat villantottak fel a beérkezett művek: a magyar sors lélegzetelállító, tragikus kavalkádját, belföldről s idegenből egyaránt." A 479 pályaműből 34 Erdélyből, 18 Felvidékről, 4 a Vajdaságból, 2 Kárpátaljáról, 1 Horvátországból és 1 Argentínából érkezett. Ennek megfelelően a határainkon túliakat külön díjazták, s az első (százezer forintos) díjat Albert Dávid nyerte „A székelyudvarhelyi Tamási Áron Líceum története"-vel. M. P. itt értesül róla, hogy az Alapítványnak Emigrációs Múzeuma is van, hiszen ennek különdíjával jutalmazták az argentínai Kurucz László „Az argentínai magyar kolónia históriája" című munkáját.

Az alapítvány összesen 7 010 000 forintot fordított a pályaművek díjazására és a legjobbak kiadói támogatására.

A Magyar Filozófiai Társaság 1990. március 13-án tartotta előző évben meghirdetett Kierkegaard-pályázatának „ünnepélyes keretek közötti" díjkiosztó összejövetelét. A zsűri tagjai bemutatták és röviden elemezték az általuk elbírált pályaműveket, a díjazottak pedig ismertették tanulmányaik legfontosabb gondolatait. A Tükörterem nevéhez híven visszatükrözte a bel- és külföldi gondolkodóknak barokk gipszstukkók alatt és boltíves ablakokban üldögélő komoly gyülekezetét, s az ünnepélyességből alig vont le valamit a csikkhimlős linóleumpadló. A társaság titkára végezetül sajnálkozásának adott hangot, hogy a pályadíjakat jelenleg nem áll módjukban kifizetni, azt az érintettek majd postán kapják meg, amikor és amennyiben a második félévi költségvetéshez befut a pénz.

Így vagy úgy, a részvevők előzetesen egyszerű, de mára ritkaságszámba menő, a pályázat grafikai anyagából összeállított albumot kaptak ingyen és bérmentve.

A pénz. A „Holmi" 1991-es novellapályázatának meghirdetésekor szellemdús ötlettel „a forint viszontagságos helyzetét figyelembe véve", naturáliákban határozta meg a pályadíjakat: az első díj háromnegyed angol uncia tizennyolc karátos arany mindenkori árát, a második hetvenöt pozsonyi mérő búza mindenkori árát, a harmadik pedig három magyar akó és egy veder és négy pint villányi nagyburgundi mindenkori árát érte. Itt elkelt némi óvatosság, hiszen ha a 3. helyezés díját mondjuk üzemanyagban határozzák meg, esetleg üti a búzát és oda a lépcsőzetesség. A pályázat eredményességét valószínűleg nem csupán ez az ötlet befolyásolta kedvezően, hanem az igényes lap jó híre is, de dacára minden elővigyázatnak, a pályadíjakat végül is mind az arany árához kellett igazítani, mert fél év alatt az arany és a bor ára emelkedett, a búzáé meg csökkent.

A paradicsomi állapot persze az, ha nem kell ilyesmin filózni, bankelnököknél tarhálni és biztosítóknál kuncsorogni, s miféle befektetők és tőkepénzesek akadnak közöttük?), hanem a pénz közvagyonból gründolt alapítványból szivárog csendesen, de gazdagon, paternális, megszokott elosztási mód szerint az olyan pályázatokba is, ahol már nem rúghat labdába, aki rossz fát tett a tűzre, a kormánnyal vagy minisztériummal pimaszkodott, s szabadon gondolkodó boldog pesszimista (vagy a négy közül akármelyik). Ezeknek kiszűrésén éber figyelem őrködik, gondolhatná minden díjazatlan lángelme, akinek még a nevét és címét is hibásan vezetik fel a stencilezett elutasításra, de oktalan vádaskodásait egy öntudatos kuratóriumi tag blazírt orcával verné vissza: „Mindenki számára kedvező döntés úgysem születhet; ez agyrém — a fiúk igenis igyekeztek, de a labda kerek, s mi éppen ezt szeretjük a fociban."

Mindazonáltal van, aki úgy véli, hogy nincs abban semmi kivetnivaló, ha egy rendszer a kultúrába feccölt pénzből közvetve-közvetlen azokat támogatja, akik neki muzsikálnak: ez bevált. A nagyság oly viszonylagos: lehet (hiszen történnek csodák), hogy a mai díjazott költő hátborzongató klapanciák helyett egyszer csak Verlaine-szonetteket üt le, s igazolódik a bizalom.

A csábítás legjobb trükkje egyértelműen a pénz. Ugyan ki az a megátalkodott (stb.), aki ellen tudna állni olyan csábító meghívásnak, mint amelyet a „Hitel" tett közzé: „A ránk váró és új világhelyzetekbe sodró jövőt nem ismerhetjük, ám köteles parancsunknak érezzük ezt a kihívást: szóljaljon meg a magyarság és éppen most, ebben a kedvezett pillanatban. Sorsokon, hiteken, reményeken át mindarról, amit az elmúlt hetven, tördelve negyven, majd perpatvaros öt éven át megéltünk." (100, 75 és 50 ezer forint az első három díj.) Vagy a „Magyar Fórum" mindenkihez szóló felhívásának: „Legyen szerzője lapunknak. Ön is induljon a pályázaton! Novellapályázatunk célja az elmúlt rendszer valódi szerkezetének, romlott alaptermészetének irodalmi szintű megjelenítése." (100, 50, 25 ezer forint). Még megosztva is szép, egymás sarkát tapossák majd a szerzők, pedig ez csak egy vállalati középvezető negyedévi (havi?) prémiuma, amelyet mindenképpen megkap, mert a főnökei is meg akarják kapni a saját pénzüket és csupasz nudli az igazán jól fizető meghívásos pályázatok, külföldi ösztöndíjak, kevéssé publikus állami és önkormányzati megbízatások stb. elnyerése mellett. Ugyan mennyi hát az a pénz, anyagias világunkban, amelynek már/még lehet szívből örülni, s amennyiről az asszony is úgy véli, hogy érdemeimet kellően méltányolták? Örvendezhet-e felhőtlenül az az alkotógárda, amelynek ugyan negyedmillióért megvásárolták az expo területén, a Duna két partja között kialakítandó „gyalogostengely" projektjét, de azt kell hallania, hogy a két első helyen díjazott csapat 9,625 milliót tehet zsebre egyformán? Az öröm viszonylagos, az élet pedig rövid, mint egy rossz passz.

Udvarias, illendő taps közepette sorban átveszik borítékjukat a szerencsés díjazottak, s helyükre visszaérve ölükbe ejtik, elfojtják az azonnali betekintés sürgető vágyát, és ügyetlen forgatják a kemény papirosú oklevelet, amelyet majd csak az utcán mernek négyrét hajtani és zsebre gyűrni. A 25 tagú kuratórium láthatóan igyekezett mindenki fáradozását megjutalmazni, s valóban nem is lehetett könnyű dolguk a fél évszázada bujkáló alternatív család-, felekezet- és falutörténetekben megmerülve igazságosan dönteni. Miért is rangsorolhatná csupán az elbeszélő készsége öt fiú fronthalálának történetét föld alá szorított, dacos hívők évi 365 napig tartó szorongásai elé vagy mögé? Kell az új legendárium.

Mire mind a tizenkilenc negyedik díjas kisétál kezet rázni, a taps gyérül, a közönség fárad. A díjazottak öltözéke vegyes, van, aki felvette a bársonyöltönyt, más hétköznapi dzsekijében toppant be; van, aki oldalazva sunnyog ki, akad, ki peckesen lépked, s mereven meghajol. M. P.-nek eszébe ötlik a díjkiosztás, ahol a közkedvelt író, költő, műfordító örömrivallgások közepette, a Turfot lobogtatva szaladt fel a dobogóra, s a debreceni antológiabemutató, ahol a bevezető után ideges nénike pattant fel az első sorból, hogy igazságot követeljen a rendszer által mellőzött költő-unokája részére, s legott szépen artikulált versmondásba kezdett. (Ah, igazi költők, igazi nagymamák!)

Itten kicsit régi stílusú az egész, mindenki ismeri, aki volt már „kiváló dolgozó" — de ott legalább Alfonzó adta elő az „Őszi barackevés"-t, nem kellett az előadóművésznővel együtt népdalt énekelni, amint itt —: mert ez az utolsó műsorszám. Gyerünk, gyerekek, kapjunk bele!

M. P.-nek förtelmes az énekhangja, különben is jobban szereti az ilyesmit tábortűznél, csillagos ég alatt, egy flaska muskotály meg a sült szalonna után, de hát már benne vagyunk, ha mindenki énekel, énekelünk. Ez a sora.

Végül kis toporgás következik a lényegért, s M. P.-ben ekkor kezd mocorogni a sanda bűntudat. Csak remélni tudja, hogy nem a „Kund, a búvár" operettváltozatára vagy az „Átbaltázott Szvatopluk" című musicalre gyűjtögetett pénzt osztogatják szét itt könnyelmű kézzel. — Na és ha igen — legyintett aztán ez a hálátlan ember —, jobb helyen van ez nálunk, oda meg majd beszáll egy kis lével „Z", a fekete lovas, minden igaz magyar alapítványok atyja.

Ui.: A Nobel-díj-átadáshoz és az „ÉS" eredményhirdetéseihez még nem volt szerencsém, de állítólag mindkét helyen romlik a koszt.

ÚJ
Egy hangulatos étterem a belváros szívében
PARRILLA

ARGENTÍNA
RESTAURANT
Az argentin konyha remekei mellett, több nemzet ételeiből is kínálunk választékot
ASZTALFOGLALÁS: Budapest V. ker., Vigyázó Ferenc utca 4. Telefon: 112-4505
NYITVATARTÁS: 12–15 óráig, 19–24 óráig Vasárnap szünnap
ÉLET ÉS IRODALOM AJÁNDÉK: HOZZA MAGÁVAL HIRDETÉSÜNKET — MINDEN VENDÉGÜNK 10% ENGEDMÉNYRE JOGOSULT! ÉLET ÉS IRODALOM

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 OKT 8
PEST MEGYEI HÍRLAP
Dohnál Tibor

Jelképek az emberről

Dohnál Tibor tárlata

A ceglédi születésű, Győrött élő *Dohnál Tibor*, miután több önálló tárlaton és mintegy száz (külés belföldi) kiállításon szerepelt, művészi munkásságának tizedik évében, szülővárosában mutatja be festményeinek és sokszorosított grafikáinak együttesét, eddigi művészi útjának dokumentumait.

Festményei, amelyeken a barna, fehér, fekete és szürke színfoltok uralkodnak, a paraszti életből és a festőtanyán töltött tizennyolc évének emlékeiből veszik tárgyukat. *Dohnál*, persze, nem történeteket mond el (egyáltalán nem zsánerképfestő), hanem jeleket, jelképeket alkotva közli gondolatait, ismereteit és érzelmeit természetről, társadalomról; az emberről.

Balladai tömörségű, a külvilág jelenségeit szelektáló és sűrítő, szimbolikus munkái, az illuzionista látványfestészet körébe tartozó képekkel ellentétben a tájnak, az emberi alakoknak, az emberi kapcsolatoknak, vágyaknak és törekvéseknek, az emberi élet fejlődésének és körforgalmának legjellegzetesebb jegyeit ragadják meg.

Táblaképein az erős marokkal összefogott formákból ünnepélyesség, komolyság és masszivitás, drámai erő, méltóságteljes nyugalom, s a biztos festői fogalmazás nagyvonalúsága sugárzik.

Munkáinak tanúbizonysága szerint nem a reneszánsz, a barokk vagy a romantika stílusát érzi magához közel, s nem is a fényreflexek tűnő játékát tolmácsoló impresszionizmust, hanem a prehisztorikus művészet tömör, szűkszavú, tiszta beszédét, az ókori *Egyiptom* s a román kor ábrázolásait, a *bizánci* mozaikokat, az ikonokat, vagy éppen *Cezanne* és *Gauguin* fegyelmezetten, tudatosan építkező művészetét. Figyel a XX. századra is: biztosan, logikusan, rendet és mértéket tartva szerkeszti képeit.

Festményei nem napi aktualitásokat közölnek, de *mindegyiket áthatja az őt a magyar parasztsághoz, a kétkezi dolgozókhoz kötő hűség*, a társadalmi elkötelezettség, a művek szellemiségében és a mesterségbeli igényességben megnyilvánuló emberi és művészi etikum.

Dohnál Tibor festményei általában nagy- és középméretűek: súlyos mondanivalója, plebejusi szemlélete nem fér össze a polgári festészetben gyakori intim formátummal. De kisebb képein is sorskérdések fogalmazódnak meg.

Ablak a világra című képe — a szoba közepére helyezett fehér székkel — is csak első pillantásra enteriőr, mert a művészt nem elégíti ki a szoba zárt belső világának megmutatása. Az ablakon túl, a kép hátterében (mégis középpontjában!), ökreit vezető paraszt halad; a képen megjelenített szababelső dekorativitása, artisztikuma, a kompozíció arányossága és szabatossága az emberi munka nagyságára utal. *Este* című képén idős falusi asszonyt látunk, kezében gyertya, mely alig ad fényt, *jelkép* csupán, talán az élet jelképe. A festmény szűkszavúan, megrendítően s melegen beszél, híjával a festői frázisoknak, az érzelgősségnek, a *Fekete madár* című képen a régi, névtelen mesterek faragta kopjafák pedig arról tanúskodnak, hogy *Dohnálnak* nemcsak főiskolai tanárai s a régi és modern piktúra nagyjai voltak tanítómesterei, de a magyar paraszt- és pásztorművészet alkotásai is.

Művészünk nem tartozik a *szentendrei* iskola tagjai közé, de munkái arról vallanak, hogy osztja a vízionárius erejű *szentendrei* mesternek, *Vajda Lajosnak* meggyőződését: *„Tradíció nélkül nem lehet semmit sem csinálni, s ez a magyar körülmények között csakis a magyar népművészet lehet... Ugyanazt akarjuk körülbelül, amit Bartók és Kodály a zenében már megcsinált...”*

Dohnál Tibor grafikai munkássága azonos kvalitású festői működésével. Nagy méretű linóleummetszetei, amelyeken stilizált emberi alakok, növények, termékenységi szimbólumok, madarak és égitestek sokasodnak, az avantgarde eredményekkel is, a népművészettel is kapcsolatot tartanak, és technikailag is kitűnőek. *„A nép őszinte, mélyről fakadó szeretete”*, amely — egyik kritikusa megállapítása szerint — legfőbb vonása *Dohnál* munkásságának, művészetszemléletének, grafikáiban ugyanolyan egyértelműen szólal meg, mint festményeiben. *Földvárók* című lapján az 1514, 1848, 1919, 1945 évszámok a magyar parasztok és zsellérek, de az egész magyar nemzet legnagyobb fordulópontjait idézik, politikus meggyőződéssel. *Ex librisei* pedig, amelyek közül többet barátai és szellemi harcostársai számára készített, új stílust visznek kisgrafikai művészetünkbe, új hanggal gazdagítják azt.

A Ceglédről elszármazott művész arról számol be e gyűjteményes kiállításon a város közönségének, hogy eddigi tevékenysége folyamán, mint festő és mint a sokszorosító grafikai eljárások művelője, milyen eredményeket ért el, a művészi kifejezés milyen új tartományait hódította meg.

Véleményem szerint *Dohnál* eredményei számottevőek, megbecsülést érdemlőek, fejlődésének vonala egyre magasabra ívelő; a fiatal művész helye nemzedéke *élvonalában* elvitathatatlan. Munkásságának további állomásai, ezután megszülető művei elé bizalommal, nagy várakozással tekintünk.

Dévényi Iván

DOHNÁL TIBOR: A MI FÁNK

elmi reményeket táplálgatunk, döntetlennel is nagyon elégedettek lennénk.

Kijelölték a szakvezetők a lengyelek ellen mérkőző utánpótlás- és ifjúsági válogatottakat is. A 23 évesek Hajdúszoboszlón mérkőznek, Bábolnán a 21 éven aluliak találkoznak, az ifik pedig a lengyelországi Korinban.

zi hírnevet. A kijevi játékos egyébként már három éve a szovjet góllövőlista élén szerepel. *Valószínű, hogy az idén ő nyeri a France Footbal „Aranylabdáját" is*

A szovjet labdarúgás mostani fejlődése nem véletlen. A vezető klubcsapatokban észrevehető a javulás. A példát a kijeviek szolgáltatták. Mintegy

Befutottak fiatal atlétáink

Gyulai dupla, abszolút elsőséggel

Az ifjúsági atlétikai NB I utolsó fordulójában Gyulán, végső elsőség megszerzése volt a tét a Pest megyei fiú válogatott számára. A gyulai viadalt megtekintette *dr. Csisay Iván*, a Pest megyei Tanács elnökhelyettese, valamint *Barna József*, a Pest megyei Testnevelési Sporthivatal elnöke.

Versenyzőink bizonyítani akartak, s a legjobb összeállításban kiálló együttes — amelyből csupán Szeleczky hiányzott — bizonyított is a kétnapos viadalon. A nagy rivális, *Szolnok megye ellen 104:87, Békés megye ellen 119:89 arányban diadalmaskodtak.* A szolnokiak ellen aratott siker értékéből mit sem von le az, hogy a Tiszaparti csapatából hiányzott a 100 méteres országos bajnok Baróczai. Ha esetleg ő is szerepel, legfeljebb kisebb lett volna a Pest megyei győzelem aránya.

— *Válogatottunk végeredményben abszolút első lett csoportjában,* ugyanis valamennyi fordulóban valamenyivel ellenfelét legyőzte — mondotta *Váradi Gábor*, a PTSH előadója. — Gyulán jó néhány szám kettős Pest megyei sikert hozott azzal, hogy az első és második helyet sportolóink foglalták el.

Íme néhány példa. *1500 m:* 1. Bene János 4:15,9, 2. Beszta László 4:18,8. *Gerely:* 1. Baróczy Ottó 53,92, 2. Klambauer György 49,46. *3000 m:* 1. Bene János 9:18,3, 2. Riskó Zoltán 9:36,5. *A 10 kilométeres gyaloglásban* az újonc Rizs János kitett magáért, 55:36 perccel győzött az ugyancsak Pest megyei Seres János előtt (57:48). *800 m:* 1. Bottlik Béla 2:00.6, 3. Beszta 2:02.3. *400 m:* 1. Bottlik 51.9, 3. Bercsényi Gábor 52.6. *Rúd:* 2. Ferenczy István 360.

A súlylökést *Kácsor István* [illegible] méterrel nyerte, eredménye megyei ifjúsági csúcs. Az utolsó szám, a *4x400 méteres* váltó is Pest megyei sikert hozott, 3:31.4 perccel. Hatalmas biztatás közepette futottak versenyzőink — *Fekete, Koós, Bottlik és Bercsényi.* Különösen jó eredményt ért el Bottlik (50,8) és Bercsényi (51,4).

Veszprémben *NB I-es női ifjúsági válogatottunk is kitett magáért,* a Bp. Honvéd ellen 4, Veszprém megye ellen 7 ponttal győzött.

A Népstadionban került sor az atlétikai Magyar Népköztársasági Kupa második fordulójára. A kétnapos viadalon Pest megyeiek is rajthoz álltak. Nők. Gerelyvetés: *2. Budavári Éva* (Ceglédi VSE) 52,80. Férfiak. Diszkosz: 5. *Csiszár* (GEAC) 52,44. Kalapács: 2. *Tamás* (GEAC) 66 m. A pontversenyt a Bp. Honvéd nyerte.

Időpontváltozások

Az október 19-i szombathelyi Magyarország—Luxemburg EB-selejtező mérkőzés miatt — amelyet a tv egyenesben közvetít — az NB II és az NB III. osztályú labdarúgó-bajnokság erre a napra kisorsolt fordulóját október 18-ra hozta előre az MLSZ.

A november 7-i ünnepi események miatt az NB II és az NB III. osztályú mérkőzéseket november 9. helyett november 7-én játsszák le. Az NB I-esek a programnak megfelelően 8-án mérkőznek a bajnoki pontokért.

Hét ország 22 versenyzője került a nagyszabású berlini nemzetközi ökölvívótorna döntőjébe: 11 NDK, 3—3 szovjet és magyar, 2 lengyel, továbbá 1—1 bolgár, kubai és olasz versenyző. A magyarok közül Gedó, Botos és Rapcsák küzd az első helyért.

kezést kérjük személyesen vagy levélben az alábbi címre: Budapest XVI., Miklós utca 27., vagy Gödöllő, Tessedik S. u. 6. Középmagyarországi Közmű és Mélyépítő Vállalat.

Gyakorlott — lehetőleg érettségizett — gyors- és gépírót keresünk felvételre, budapesti munkahelyre. A jelentkezéseket írásban: Ipari Műszergyár, Személyzeti osztály. Aszód Pf. 2., személyesen: Budapest V., Mérleg u. 10. kérjük.

Az Autóközlekedési Tanintézet Igazgatóság sürgősen keres SZTK-ügyintézőt és munkaügyekben jártas adminisztrátort. Jelentkezés személyesen (Bp. VIII., Baross u. 76.) a bér- és munkaügyi osztályon.

Gyakorlattal rendelkező főkönyvelőt keresünk.

Dél-Pest megyei Cipész Ktsz. Cegléd.

Dabas (Gyón) konzervüzem alkalmaz azonnali belépéssel gyors- és gépírónőt, villanyszerelőket. Közvetlen MÁVAUT-autóbuszmegálló. Jelentkezés: 9—14 óra között.

A KGY felvételre keres gyógyszergyártó munkára vegyésztechnikusokat, gyógyszergyártó szakmunkásokat, betanított- és segédmunkásokat, továbbá villanyszerelő, lakatos, kőműves, víz- és gázszerelő szakmunkásokat, kazánfűtőket, hűtőgép- és kompresszorkezelőket, valamint tiszta munkára nőket. Jelentkezés: Kőbányai Gyógyszerárugyár munkaügyi osztály. Budapest X., Gyömrői út 19. Telefon: 149—027. 1475 Bpest, 10. Pf.: 27.

A V... Váll... FELV... KER...

aut... aut... szerelő, karosszéria-lakatos, víz-fűtésszerelő, tmk-lakatos, hegesztő, fényező, villanyszerelő szakmunkásokat, betanított és segédmunkásokat.

Jelentkezés:

XIV., Pillangó utca 32., XIV., Mogyoródi út 26—32., III., Zay utca 24—26., IX., Táblás utca 36—38., Bogáncs u. 1—3., XIII., Hegedűs Gy. utca 45., IX., Köztelek utca 4., Cegléd. Külső Kőrösi út, Gödöllő, Dózsa Gy. út 65.

Nagykereskedelmi vállalat felvesz gépgyorsírókat, adminisztrátorokat, gépelni tudó adminisztrátort, vas-műszaki ruházati kereskedőket, ruházati szakmában jártas meóst, segédmunkást, lehet nyugdíjas is, gépkocsiszerelőt, karosszérialakatost, gépkocsivezetőt, gépkocsikísérőt. Jelentkezés: SZÖVÁRU Vállalat, 1450 Budapest IX., Soroksári út 16. Boráros térnél.

gépkocsivezetőt és képesítéssel rendelkező gépkocsielőadót.

Jelentkezés:

a személyzeti osztályunkon. Gyümölcs és Főzelékkonzervgyár Dunakeszi, Vasút utca 11.

Pest megyei vendéglátó felvesz gyakorlattal rendelkező, szakképzett üzletvezetőt, gépírónőt, kőművest, festőt, asztalost. Jelentkezni lehet: személyzeti osztály, Bp. V., Steindl u. 7. IV. e. Telefon: 325—799.

Füredi téri Lakásfenntartó Szövetkezet lakóháztakarításra takarítónőt keres. „Fizetés kollektív szerint 69 330" jeligére a kiadóba.

ADÁS-VÉTEL

Egy pár 4 éves ló, herélt, könnyű sodrott, 180 magas és egy pár, szintén 4 éves kanca eladó. Megtekinthetők szombat délután és vasárnap egész nap. Vecsés, János u. 8.

Ház eladó. Vecsés, Zrínyi u. 4.

VEGYES

Óvónő délelőtt és 18 óra után gyermekeket vállal. Gödöllő, Mosolygó u. 15/a.

MEGVÉTELRE AJÁNLUNK

3955 kg	DRIVIT ragasztót
1200 kg	ELASTOLÉN fehér festéket
511 kg	TRINÁT kék festéket
1000 fm	biturántsíkot, 20x70 mm-es

Érdeklődni lehet:

ÉPÍTŐIPARI KÖLTSÉGVETÉSI ÜZEM

2372 Dabas, pf. 8.
Telefon: 107.
Ügyintéző: Siposné.

Dohnál Tibor

Népmave
1986. III.7.

Kiállítási kalauz

Teljesedő világ

Dohnál Tibor debreceni tárlatáról

Húsz éve festménnyel, metszettel, rajzzal mutatkozott be *Dohnál Tibor*. Később textilképpel is jelentkezett, újabban térplasztikát, építészeti plasztikát és díszítő kompozíciót alkotott, illetve alkot. Széles kör? Elgondolkodtatóan az. Mára azonban bebizonyosodott az is, hogy *szilárd alapon* nyugszik, és hézagtalanul illeszkedő eszmei, művészi, mesterségbeli elemekből áll. De a sokoldalúság és az egységesség még nem minden. Történelmileg csak a *folytonosság* teheti élővé, hatóvá a művészetet. Nos, ez a grafika, festészet, plasztika, tárgykészítés nagy hagyományokban gyökerezett, úgy kezdett újat. *Dohnál Tibor a folkórhoz, közelebbről a népművészethez szegődött.*

Minél elmélyültebben kutatott és kísérletezett, annál pontosabban, merészebben, termékenyebben választotta el aztán a föltámaszthatatlantól a föltámaszthatót, sőt föltámasztandót.

Jelenség, jel és jelentés természetes összeforrottságát, világosságát, egyetemességét találta föltámasztandónak. Számolnia kellett persze a folklór, benne a népművészet érvényességének múlásával, továbbá korunk emberének, társadalmának, környezetének változásával. Miben reménykedhetett tehát?

Hogy lesz, lehet *új egyetemesség*, annak olyan rétege, mely összeegyeztethető az ősi jelekkel és jelentésekkel. Nincs ellentmondás ebben? Nincs, ha ezek a jelek és jelentések maguk is igazodhatnak, igazodnak az új egyetemességhez. Mindenesetre Dohnál Tibor elindult ezen az úton. Először a metszet és a rajz műfajában ért el maradandó eredményt. Elhagyva a misztikus vagy mágikus vonásokat, a kiemelt motívumokat önálló jelekké, jelrendszerré alakította. Például arcot, testet, madarat, virágot, fát, Napot, csillagot, forrást idéző ábráit a *mai ember* önismeretének és világnézetének szellemében értelmezte, mai módon társuló költőiséggel, drámaisággal, humorral. Mindezt a mai emberi egyetemességhez kötve, művészileg pedig a mai általánosításba olvasztva.

Lényeges fordulat ez más szempontból is. Dohnál Tibor az egyetemes, az általános kedvéért föláldozta a személyest. Nem pusztán egyetlen nőt, virágot, madarat örökített meg, és nem pusztán úgy, ahogyan személyes érzése, hangulata, ötlete diktálta. Annak kifejezésére törekedett, amit minden anyában minden gyermek, minden asszonyban minden férfi kereshet, amit minden virág, minden madár láttán minden ember átélhet. *Izig-vérig közösségi szerep és szemlélet ez.* Minthogy azonban tudatos és egyéni tevékenységben nyilatkozott. a folklór, a népművészet korszerű folytatásának és megújításának tekintendő. Korszerű közösségi művészetnek.

Érdekes és markáns oldalát bontakoztatta ki ennek Dohnál Tibor a festészetben. Táblaképein az egyetemesebb tartalmat avatta meghatározóvá: paraszti, alföldi vagy dunántúli jellegzetességű arcai és alakjai így áttörik az idő és a tér korlátját, születés és halál, öröm és fájdalom, összetartozás és magány, ünnep és munka oly emberi állapotát és helyzetét testesítve meg. *Elsősorban a sűrítés és a tömörítés eszközeivel.* Dohnál, a festő, az egyszerűség és a monumentalitás híve. Nagyvonalú és tiszta formákat, feszes és kiegyensúlyozott teret, kevés elemből is erős és telt színritmust valósított meg a balladai hangulatot árasztó felületeken.

Csöppet sem megiepő, hogy mindez életre kelt a *plasztikában* is. Célszerű átültetéssel persze. Dohnál Tibor térplasztikái, építészeti plasztikái és díszítő kompozíciói szintén a közösségi elv érvényesítését szolgálják. Ezek a tömegek és formák emberi, természeti idomokat foglalnak magukban, de nem holmi közömbös egyenrangúságot, hanem az *emberi elsőbbséget* hangsúlyozva. Szerkezetükben ezért rész és egész, változatosság és zártság, mozgás és nyugalom, emberi-természeti szerves rendje uralkodik, bár megfelelő és méltó helyet engedve annak is, ami szervetlen, tárgyi, dologi. *Ember, természet, technika és célszerűség, épített tér, esztétikum modelljének is láthatjuk ebben.*

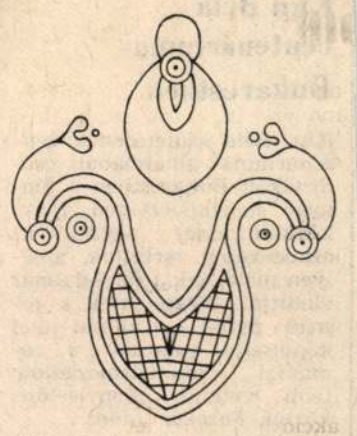

Népi motívum

Eredeti, gazdag és fokozatosan teljesedő a Dohnál Tibor világa. A művész egyébként egy ceglédi tanyán született 1942-ben; Pécsett, Kolozsvárott és Budapesten tanult. Munkái eddig húsz egyéni és száznál több csoportos tárlaton vettek részt itthon és külföldön. Több kiállítási és pályázati díj birtokosa. Nemzedékének legjobbjaihoz tartozik.

Székelyhidi Ágoston

Kun Béla centenáriuma Bukarestben

Kun Béla születésének centenáriuma alkalmából csütörtökön Bukarestben a magyar nagykövetségen fényképkiállítással egybekötött rendezvényt tartottak, amelyen méltatták a forradalmár életútját. Megjelentek a román párt- és állami élet képviselői, valamint a romániai munkásmozgalom több veterán képviselője, köztük *Fazekas János*.

Lipkovics Károly köszöntése

Lipkovics Károly rektorhelyettest 60. születésnapja alkalmából köszöntötték tegnap az MSZMP KB Politikai Főiskoláján. A köszöntésen részt vett *Lakatos Ernő*, az MSZMP KB agitációs és propagandaosztályának vezetője, és átadta a Központi Bizottság ajándékát.

Újságírók Békeklubja

Csütörtökön a Magyar Sajtó Házában megalakult az Újságírók Békeklubja. Az Országos Béketanács, valamint a Magyar Újságírók Országos Szövetsége közreműködésével létrejött fórum alakuló ülésén *Barabás Miklós*, az Országos Béketanács főtitkára köszöntötte a résztvevőket.

Első vendégként *Alekszandr Konovalov*, a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Egyesült Államok és Kanada Kutatóintézetének főmunkatársa, a Szovjet Bé-

Személyi számítógép,

Hogyan az árak

Nem kellene végre már ann képmagnót importálni, amen árakat? Bár, ha meggondolj megvolt a maga „videója". az orkánkabát töltötte be ezt rádió, kvarcóra, majd zsebsz csomagjának mélyén. Minde dig tartott — nem három nap vatos termékből elegendőt ne hozott be a külkereskedelem.

Bizonyos, hogy előbb-utóbb a video és a személyi számítógép is a nejlonharisnya sorsára jut, és egészen közönséges, reális áron kapható termék lesz belőle. Csak az a kérdés: *mikor?* Az idő ebben az esetben is pénz, és múlása kinek a be-

érdekében az árak letörése, ha az iparvállalatoknak *nem*, ha a belkereskedelmi vállalatoknak *nem*? Ugyan

sárolnánk, akkor alacsonyabb árat lehetne elérni — állítják egyes szakértők. Nem kizárt, hogy 10—15

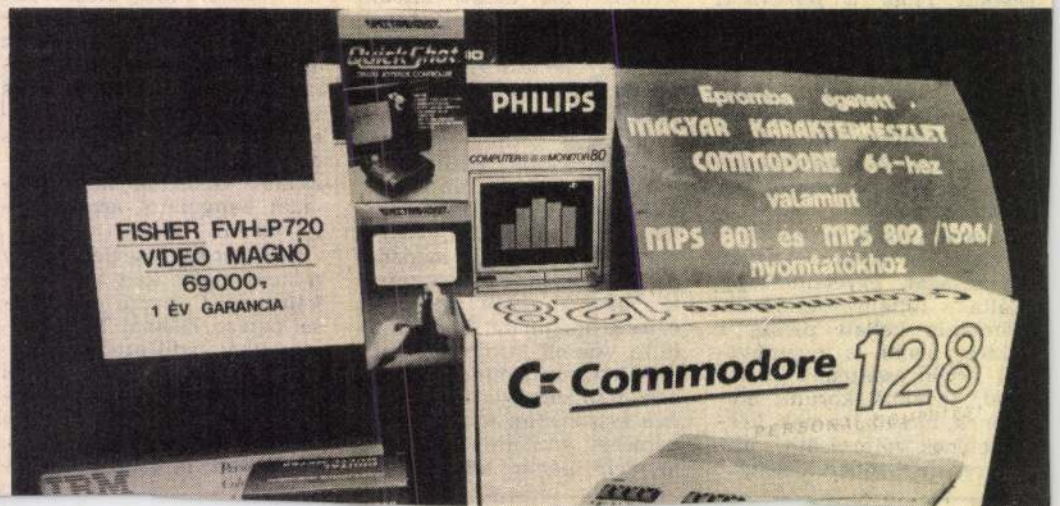

Székelyh
Forrás

JELEK ÉS TARTALMAK

Metszet Dohnál Tiborról

I

Öt éve ismerem. Megtörtént, hogy hónapokat töltöttünk együtt népes szellemi közösségben, nemzetközi társaságban. Tétlenül elnyújtózni sosem láttam, közönyös hallgatáson sosem kaptam rajta. Figyelt, kérdezett, vitatkozott, javasolt, töprengett, olvasott szüntelenül. Főképp és legtöbbet pedig dolgozott. Jártam néhány tárlatán. Leplezetlen aggályossággal rendezgette a képeket, a cédulákat, kereste a megfelelő fényt, ellenőrizte a vendégkönyv elhelyezését. Mohón, izgatottan várta a hatást. „Ez a virágos metszet csupa tisztaság és törékenység. Mintha hangokból állna. De bizony csak kisebb képre futja a pénzünk" — jegyezte meg egy tárlaton a művelődési ház igazgatója, a házigazda. „Mind a kettő a tietek — borzolta meg vidáman szakállát a festő. — Fogadjátok ajándékul. A megértéssel fizettetek." Megértés? Számomra elsősorban azt jelenti, hogy ma már tudom: ez a zömök, mozgékony, határozott és derűs fiatal férfi mindent alárendelt a **megértésnek.** Kinőtt a személyességből, fölülemelkedett az öncélúságon. Arról akar beszélni, amit az emberi élet-

ben fontosnak tart, és úgy akar beszélni, hogy áthatolhasson az idő és a tér korlátain. **Evégett kereste és keresi a befogadás és a kisugárzás minél szélesebb köreit.**

Csakis ezek magyarázhatják Dohnál pályájának belső mozgásait és külső terebélyesedését. Mindössze harmincnégy éves. Egy Cegléd környéki tanyáról indult el; Pécsett és Budapesten főiskolát és egyetemet végzett; állami ösztöndíj, hivatalos és egyéni utazás révén tanult és dolgozott tucatnyi európai városban; tíz önálló és csaknem száz közös tárlaton szerepelt az ország valamennyi részében és Ausztriában, Csehszlovákiában, Franciaországban, Jugoszláviában, Lengyelországban, Líbiában, az NDK-ban, az NSZK-ban, Romániában, a Szovjetunióban. Grafikusként mutatkozott be.

Forrás

Dohnál Tibor 3

Hamarosan festményekkel is jelentkezett. Majd faliszőnyegeket adott ki a keze alól. Újabban az építészeti plasztikával kísérletezik. Széles kör? Elgondolkoztatóan az. De látnunk kell, hogy a pálya külső **jelei** egységbe rendeződtek végül. Szilárd alapon nyugvó és mind érettebb, teljesebb eszmei és művészi **tartalmakat** hordoznak és fejeznek ki.

Forrás 1976/7-8/72

2

Először a hatvanas évek közepén lépett nyilvánosság elé. Fekete-fehér és színes metszeteit, rajzait azóta a folklórból merített motívumokkal borítja. Nem mond ez ellent sem a sokoldalúságnak, sem az általános érvényűségnek, amely magában foglalja a korszerűséget is. **Mert Dohnál a folklórt nagyvonalúan értelmezi és alkalmazza.** Mindenekelőtt persze alaposan ismeri. Bővülő körben tanulmányozta és vetette össze a közép- és kelet-európai folklór hagyományait; s egy-egy szálon visszanyúlt az őskultúrákhoz is. Kimeríthetetlen forrásnak és jó iskolának bizonyult mindez. Munkái tanúsága szerint Dohnál a folklórban a belső szellemi egységet vette észre. Azt, ami a kifejezendőt és a kifejezőt szervesen és

Forrás l'

Dohnál Tibor 5

és elszakithatatlanul összeolvasztotta.
A népi kultura elemeit is felhasználja müvészetében.
Azt igyekezett kifejezni.

Forrás 1976/7-8/72

amit minden asszonyban minden férfi kereshet, amit minden virág és madár láttán minden ember átélhet. **Mélységesen közösségi szemlélet és magatartás ez.** Festményei is ebből fakadtak. De természetesen más területet hasítottak ki a valóságból. Egyszerre konkrétabbak és összetettebbek a grafikáknál. Lévén, hogy az embert magát állítják elénk. Valóban: **az embert.** Nem egyénített,

úgy, ahogy

Dohnál Tib r 6

hanem általánosított arcokat és alakokat. Az életszakasz, a helyzet, a lelki állapot jegyeit emelve ki elsősorban. Dohnál itt különösen következetesnek mutatkozott. Az emberi életjelenségek kiválasztásában is a közösségi értékrendnek engedett. Olyan helyzeteket és állapotokat ragadott meg, amelyek mintegy meghatározzák az embert, a sorsát.

Forrás 1976/7-8/73

Dohnál Tibor

Bonnal metszetein, rajzain a fölismerhető motívumok nem a mítoszba, nem a mágiába ágyazva kapcsolódnak össze. **Nem misztikus történetet vagy mágikus összefüggést fejeznek ki. Úgy válnak jellé, hogy a jelenséget magát idézik föl átélhető hangulati és érzelmi körével, formájának és anyagának sajátosságával egyetemben.** Nem a mítosz vagy a mágia sejtelmességét, szövevényes titokzatosságát sugallják. Hanem a vágy, az öröm, a derű, a gyöngédség, az irónia, a humor, a groteszk ellentét, a kellemes és természetes szépség világos tartalmait.

Dohnál Tibor 1. 1924

elszakíthatatlanul összeolvasztotta. Ami a motívumot, a formát és a színt kizárólag bizonyos tartalmak jeleként fogadta el. Jelként: tehát jelentést, tartalmat, mondandót bízott rá, annak rangjára emelte, azt várta tőle.

Csakhogy a folklór épp mint élő és egységes kultúra fejezte be annyira dicsőséges pályafutását a történelemben. Ha elemeit, jeleit valaki változatlanul föl-idézi, voltaképp naturalizmusra adja magát. Megelégszik a puszta másolással. Dohnál elkerülte ezt a veszélyt. **Minél szélesebb körben tájékozódott, minél elmélyültebben kutatott és kísérletezett, annál biztosabban és merészebben hagyta el egy-egy motívum vagy motívumrend esetlegességeit, majd teremtette meg új általánosítását.** Nagy ívű és ritka utat járt meg így. Hiszen egy-egy népi kultúrát, mely magában is századok örökségének foglalata, Dohnál egységnek tekintett, hogy a közös jegyeket még magasabb szinten szabadon újraalkothassa. Történelmi és formai értelemben egyaránt. Mint tette például az élet és a termékenység jeleivel. Testet, arcot, virágot, Napot, forrást idéző összevont jeleinek elemeit a magyar, a román, a horvát, a szlovák folklór ábrázolásaiból (és elődeiből) merítette. Ezek az új, gazdag és letisztult jelek már elsősorban a mai emberhez és a mai művészethez kötődnek. Úgy általánosak.

Dohnál metszetein, rajzain a fölismerhető motívumok nem a mítoszba, nem a mágiába ágyazva kapcsolódnak össze. **Nem misztikus történetet vagy mágikus összefüggést fejeznek ki. Úgy válnak jellé, hogy a jelenséget magát idézik föl átélhető hangulati és érzelmi körével, formájának és anyagának sajátosságával egyetemben.** Nem a mítosz vagy a mágia sejtelmességét, szövevényes titokzatosságát sugallják. Hanem a vágy, az öröm, a derű, a gyöngédség, az irónia, a humor, a groteszk ellentét, a kellemes és természetes szépség világos tartalmait.

3

Minden választás lemondás is. Dohnál az általános kedvéért a személyest áldozta föl. Nem egyetlen asszonyt, egyetlen virágot, egyetlen madarat rajzolt meg, s nem úgy, ahogy saját vágya, hangulata, képzelete diktálta. Azt igyekezett kifejezni,

amit minden asszonyban minden férfi kereshet, amit minden virág és madár láttán minden ember átélhet. **Mélységesen közösségi szemlélet és magatartás ez.** Festményei is ebből fakadtak. De természetesen más területet hasítottak ki a valóságból. Egyszerre konkrétabbak és összetettebbek a grafikáknál. Lévén, hogy az embert magát állítják elénk. Valóban: **az embert.** Nem egyénített,

han
Az
jeg
külö
Az e
is a
Olyan
dott
zák az
arc, a

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRÓRTÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Forrás

Magyar Hirlap 1975/202/6

Dohnál Tibor

DOHNÁL TIBOR kiállítását az esztergomi Művelődési Központban rendezték meg. A fiatal művésznek ez már hatodik önálló kiállítása. Baloghgal összehasonlítva azt mondhatjuk, hogy nála kezdetben a közvetlenebb ábrázolásmód volt a jellemző. Gondolok itt elsősorban *Évgyűrűk* című olajfestményére, amely egyesíti a fahasábok évgyűrűinek jelképességét a kép jobb oldalán álló öreg emberek arcredőinek humánus konkrétságával. *Őseink jelei* című másik festményén azonban már elsősorban a fejfák motívumait veszi alapul, ezeknek a formáiból bont ki egy, a maga számára is hasznosítható, de a néző számára is jól appercipiálható jelképi világot. Érdekes, hogy a színek használata nála is romantikus; a barnák, fehérek, feketék, zöldek erőteljes feszítettsége érzelmi húrokat pendít.

Más munkáin, elsősorban linómetszetein, ez a színvilág egyetlen alapszínre és a fehéren hagyott metszésvonalakra szűkül. Nem is e kettő egymáshoz való viszonya hordozza itt a mondanivalót, hanem sokkalta inkább az a viszony, amely a részleteket fűzi egymáshoz, s a motívumok összességét a képfelület egészéhez. *Fehérnépek* és *Ormánsági asszonyok életfával* című grafikai lapjain éppen a ritmus, az egész felületet átjáró, lankadó és föl-fölcsendülő vonal az, ami a tartalmat teszi.

Bojár Iván

DOHNAL TIBOR, festő

A Nyiregyházi Művészeti Hetek keretében a Tanárképző Főiskola kerengőjében mintegy 100 darabos festészeti, grafikai anyag volt kiállitva. Patay Éva, Giczy János és Dohnál tibor művei. A három egyenrangú művész egy iskolába, egy irányzatba nem sorolható, de közös bennük az ember világának és korunknak igaz megjelenitése. 83.old

Z. KÁRTI KATALIN: Három kisalföldi festő kiállitása Nyiregyházán 85.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 3.sz.

DOHNÁL TIBOR, festő

--

Az egész kisalföldi művészélet szervezője, s ennek a kiallitasnak rendezője és legfiatalabb kiallitó művésze Dohnxxxix Dohnál Tibor. 84.old

SZ.KURTI KATALIN: Három kisalföldi festő kiállitása Nyiregyházán 83.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 3.sz

DOHNAL TIBOR, festo

" LAKODALMAS"-ø cimü müve mézes babjaival, friss, harsany népi hangvételével fejezi ki a Dohnal-grafikákon oly gyakori termékenységi szimbólumot. 84.old

SZ. KÜRTI KATALIN: Három kisalföldi festő kiállitása Nyiregyházán 83.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 3.sz

DOHNÁL TIBOR, festo

"VADÁSZ-IKON"-jan a bakonyi tükrösök betyar,pandur figurai soronként váltakozva madar és szarvasalakok kal a spanyolozas diszitményanyaga van jelen.Egészében a kompozicio visszatéroelbeszélésével a vadászkolin dak "refenjeit"idézi.Bartók"Cantata Profana"-jara utal. 84.old

SZ.KÜRTI KATALIN: Három kasalföldi festő kiállitása Nyiregyházán 85.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 3.sz.

DOHNÁL TIBOR, festo

Eredes masik "VADÁSZ-IKON"-ja, melyen barlangrajzok, állati tetemek gomolya, calligrafikus jelei idézik fel az őskori vadászatot, középen egy vörösre festett elejtett állattal. 84.old

SZ. KURTI KATALIN: Huzom kisalföldi festő kiállitása Nyíregyházán 85.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 3.sz.

DOHNÁL TIBOR, festo

Lakodalmasa mézes bábjaival, friss, harsany népi hang vétellel fejezi ki a Dohnál-grafikakon oly gyakori termékenység szimbólumot, amelyet :"AZ ALMAFA", cimü müvén összetettebben, bonyolultabban motival. 84.old

SZ. KURTI KATALIN: Három kisalföldi festő kiállitása Nyiregyházán 86.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 3.sz.

DOHNAL TIBOR, festő

Kimeríthetetlen forrása a népművészet, s ennek hatása grafikain hol csak mint élménnyanyag, esztétikai törvény, hol, mint formatörvény /ritmus, ornamens, szerkesztésimód/ jelentkezik. A direktebb hatást mutató lapokon a mézeskalácsosság, népi faragás, spanyolozás díszítménnyanyaga van jelen. 84.old

SZ. KURTI KATALIN: Három kasalföldi festő kiállítása Nyíregyházán 85.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. / VIII. 3.sz.

DOHNÁL TIBOR, festő

1967-ben festett: "BAKONYI MADONNA", -ja mellett bordó-okker-fekete színhatású szőnyegét, s egyedi toll-tusrajzait, valamint sokszorosított grafikai lapjait mutatta be Nyíregyházán. Sokoldalú, invenciózus, állandóan újra készülő feltaláló, vérbeli festő, bravuros rajztudású.
84.old

SZ. KIRSI KATALIN: Három kassalföldi festő kiállítása Nyíregyházán 85.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 197[illegible]. / VIII. [illegible].sz.

DOHNÁL TIBOR, festő

A vonalak szépsége, szinte szecesszióson gazdag áramlása, zeneisége, egyebek között a "GYÖNYÖRÖK KERTJE" cimü lapján éri el a rajztudás és invenciózusság csucsát.- 84.old

SZ.KÜRTI KATALIN: Három kisalföldi festő kiallitása Nyiregyházán 83.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VII.3.sz.

DOHNAL TIBOR, festő

A vonalak szépsége, szinte szecessziösan gazdag áramlása, zeneisége a "HAMUPIPÖKE", cimü lapján éri el a rajztudás és invenciózusság csucsát. 84.old

SZ.KÜRTI KATALIN: Három kisalföldi festő kiállitása Nyiregyházán 83.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 197[illegible]. VII[illegible].sz.

DOHNÁL TIBOR, festő

"Lakodalmas"-a mézes bábjaival, friss, harsány népi hangvételével fejezi ki a Dohnái-grafikákon oly gyakori termékenység szimbólumot, amelyet: "ANYAM ÉS ÉN", cimü müvén összetettebben, bonyolultabban motival 84-old

SZ. KÜRTI KATALIN: Három kisalföldi festő kiállitása Nyiregyházán 85.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 3.sz.

DOHNÁL TIBOR, festő

"Lakodalmas"-a mézes babjaival, friss, harsany népi hangvételével fejezi ki a Dohnal-grafikákon oly gyakori termékenység szimbólumot, amelyet: "ORMÁNSÁGI ÉLETFA" című művén összetettebben, bonyolultabban motivál. 84.old

"Z. KURTI KATALIN: Három kisalföldi festő kiállítása Nyíregyházán 85.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 3.sz.

András Sütő: Advent im Gebirge

Eisvogel, Eisvogel, Partner suchender kleiner Vogel — du hattest doch Flügel, Eisvogel — und suchtest dir doch einen Fußgeher! — stets aufs neue erklingt dies wehmütig Lied. Im Affekt der Kinderliebe ließ Gábor Zetelaki seiner Réka Árvai Flügel wachsen, doch jetzt, wo sie als Erwachsene sich verloben sollten, sind beider Seelen schuldbeladen, insbesondere die des Mädchens . . .

András Sütő läßt seine Geschichte inmitten mächtiger schneebedeckter Berge und furchteinflößender Abgründe spielen, im Wechselbad von Wunder und Alltäglichem, wie es in der ungarischen Literatur am ehesten aus den Vorstellungen des siebenbürgischen Erzählers Áron Tamási bekannt ist. Ein einziges lautes Wort — ein Freuden- oder Schmerzensschrei — genügt, um die alle bedrohende Lawine in Bewegung zu setzen. Wer einmal unter Schnee und Eis begraben liegt, kann er noch, nach Jahrzehnten, von der Liebe zum Leben erweckt werden? Wer einmal das Elternhaus verläßt, hat er noch Hoffnung auf Wiederkehr? Ist der Zeit, die über Menschen hinwegschreitet, Einhalt zu gebieten? Dieses siebenbürgische, auch von einem lebensbejahenden Volkshumor geprägte neue Berg-Theaterstück des András Sütő vermittelt das Drama des Harrens, der Buße und der Erlösung. Menschen und Gemeinschaften werden auf die Probe gestellt: Stehen sie ihren Mann oder laufen sie davon und werden in alle Winde zerstreut? Es ist Advent, der Heilige Abend bricht an, doch für die Darsteller gibt es keine Begegnung mit dem Jesuskind. An diesem Tag fallen zwei Schüsse im Hargita-Gebirge . . .

(Aus dem Ungarischen Martha Szépfalusi-Wanner)

DOHNÁL TIBOR

A Magyar Kultúra Napja

1993

Tag der Ungarischen Kultur

1993

MEGHÍVÓ

EINLADUNG

COLLEGIUM HUNGARICUM
1020 Wien, Hollandstraße 4

Am Donnerstag, dem 21. Jänner 1993,
um 18 Uhr

VERNISSAGE

der Internationalen Vereinigung bildender Künstler

„EUROPA 24"

Tibor DOHNÁL — Ungarn
László FESZT — Rumänien
Kurt FREUNDLINGER — Österreich
István GALICS — Slowenien
János NAGY — Slowakei
Sándor TOROK — Wojwodina
Victor VASARELY — Frankreich

Begrüßung:
o. Univ.-Prof. Dr. Béla Balázs
Botschaftsrat, Direktor des Collegium Hungaricum

Die Vereinigung „EUROPA 24" steht unter der Schirmherrschaft von Mme Catherine Lalumière, Generalsekretär des Europarates.

Die Ausstellung ist bis 18. Feber 1993,
Montag bis Freitag von 10 bis 18 Uhr,
geöffnet.

um 19 Uhr — 19 órakor

SZÉPFALUSI István

Festansprache anläßlich des Tages der Ungarischen Kultur — in ungarischer Sprache —

ünnepi beszéd a Magyar Kultúra Napja alkalmából — magyar nyelven —

* * *

Ungarisches Nationaltheater, Budapest

Nemzeti Színház, Budapest

SÜTŐ András:

ADVENT A HARGITÁN

— Theateraufführung in ungarischer Sprache —

Árvai Réka, Kisréka	Bartal Zsuzsa
Zetelaki Gábor	Rubold Ödön
Bódi Vencel	Sinkovits Imre
Mária, Bódi lánya	Götz Anna
Zetelaki Dániel	Agárdi Gábor

Rendezte — Regie: Sík Ferenc

DÁVID JÓZSEF

Megváltó

A múlt nyáron szűkebb pátriámban járva egy napon általmentem a hegyen. Csak úgy, mint kicsi Gábris koromban szoktuk volt: megnézni Kékedi nagyapámékat, Pásztort, a borjú nagyságú kuvaszt. Bandikát, a csavaros szarvú kost és hát megbámulni a nagy bányát, amely ott tátongott a falu szélén.

Nem feledtem el a járást.

A szőlők mellett fel a tölgyesig, át a Messzelátón a Kőporoson, a kis nyíresen, majd jobbra le a zúgó fenyvesek alatt csacsorászó Kecske patak mentén egészen a Pipiske dombig.

Innen már látni a falut.

Messziről most olyannak tűnt, mint régen; berkenyeszínű háztetői közül kinyúlt a templomtorony, mint egy langaléta, csontos péklegény, aki frissen kész arra, hogy az erdőrojtos völgyteknőbe dagaszsza a felkelő napot. Mögötte távol, a Nagy-Szokol sötétlett, s azon túl — ahogy nagyapámék mondták — már a tótok laktak. Favágók, üvegfúvók, mészégetők, akik gyékénnyel fedett szekereiken hozták a tisztaságot, a fehérséget. Mintha csak most is hallanám rekedtes, elnyújtott kiáltásukat:

— Meészeeet... vegyenek!

De most csend volt. Vasárnap lévén, a kőbánya zúzógépei is hallgattak.

Szemmel-szívvel ölelgettem a tájat, majd felnéztem az égre, ahol fekete villámként cikázott egy fecskepár, süvegcukrokat..., vagy mit rajzolva az aranyszínű nyár levegővásznára.

Szólni szerettem volna, de nem volt kihez. Valahogy kifejezni, meghatározni, hogy most miért is jöttem áttal a hegyen, hiszen nincs már nékem itt nagyapám, s nagyanyám. Hiába keresném a loboncos szőrű kuvaszt, a csavaros szarvú kost, s az a meleg fészek is kihűlt, szétesett, ahonnan réges-rég még pihés koromban én is kihulltam.

Az öregek ott porladnak a Várhegy oldalában, s melléjük dőlt már az öt fiukból is négy.

Mit akarok hát?

Vissza is fordultam onnan a Pipiske dombról, mint aki eltévedt, mint aki elvesztett valamit, pedig ott van az a szívében — emlékezetének legféltetteb arany fiókjában — csak elő kell csalogatni...

Hívogatom, csalogatom, s nem is volt olyan nehéz megidézni, mert néha úgy megindul az ember lelke, mint tavaszodván a rét...

*

A nagy tölgyfaasztalnál öten ültek, férfiak. Öregapám az asztalfőn, s körülötte négy fiú. Csak apám hiányzott, de helyére — mint elsőszülött — én ülhettem.

Nehéz, érdes tenyerek simogatták meg a fejem, s attól én egy kicsinyként mindjárt nagyobb lettem. Nekibuzdulásomban arra is gondoltam, hogy amikor énekelni kezdtük a „Krisztus urunknak áldott születésén"-t, édesanyám —, aki a konyhán, vagy a szomszédos István bátyám házában szorgoskodott, a nagymama irányításával ángyikáimmal — meg is hallja a hangom.

A többi unokák irigyelték kiváltságos helyzetem, bár ők is szabadon ugrándoztak az asztal körül, odakuporodtak apjuk ölébe, de külön szék nekik nem járt. Az asszonyoknak sem, akik el voltak foglalva, mert karácsonytól újév másnapjáig a lakodalomra való népnek enni kellett.

Kemencében, a tepsikben sültek a húsok, kondérban főtt a leves, hatalmas cserépfazekakban a káposzta, s tele volt kaláccsal a kamra.

Nem tudom mennyire pusztítottuk az ételt, s hogy hányan lehettünk unokák, de arra emlékszem, hogy egy-egy ágyban nyolcan, tízen is összekucorodtunk, egymás hegyén-hátán, mint az ölre rakott hasábfák.

Ciha nem kellett, de úgy is szétrúgtuk volna, annál inkább a nagymama — a nagy tekintély a házban — aki rendet teremtett köztünk, mert amíg az édes álom be nem takargatott minket, volt haj- és fültépés, bár rendszerint egy-egy ágyba az egyívású gyerekeket rakták.

Nemcsak komisz tél, de emlékezetem szerint hó is volt mindig. Kupacokba lapátolták össze az udvaron, de volt úgy, hogy valóságos hóalagutakon közlekedtünk a pincébe, csűrbe, árnyékszékre. Kiszaladni, egyet hazavinni, nemcsak mi, gyerekek szoktunk, hanem a felnőttek, a bátyáim is, akik el-elkaptak egy-egy öl aprított fáért az udvarra került sógorasszonyt, s jól megmosdatták hóval. Anyám — aki fiatal, s szép özvegyasszony volt — azt hiszem nem is haragudott az ilyen mókáért, mert ha szidta is a merénylőt, láttam, hogy kipirosodik, megszépül, s olyan kislányos-fürgén mozog utána.

Én akkor azt hittem azért jó a benti meleg, mert ott kint tél van, pedig hát másfajta jó volt az, mint amit a kályhák, a kemencék árasztottak.

A felnőttek eszegettek, iddogáltak. Szájukból sohasem hűlt ki a mese, de ha az elbeszéléseket unták, citerát vettek elő, s daloltak. A fiatalabbja meg is perdült egy-egy ángyikámmal, aztán milyen a gyerek: ahogy nagyapám mondta, mint a kis majom. Azt csinálja, amit a felnőttektől lát. Mi is rágcsáltunk mindig valamit, s a nagyobbak a boroskancsókba is belenyalinthattak, s ha a meséknél, elbeszéléseknél tátogattuk is a szánk, a nótákat mi is fújtuk, s a táncnál ott botladoztunk a nagyok lába alatt.

Később, amikor már nyiladozni kezdett az értelmem, sokat gondolkoztam, mi volt az a csodálatos erő, ami összetartotta ezt a nagy családot? Aztán rádöbbentem. Hiszen ezt nekünk nagyapánk annyi sokat elmesélte.

Íme a történet: (vagy mese?)

Messze, messze, túl a nagy havasokon, élt egyszer egy szegény ember. Úgy hívták, Kirinó János. Azért hívták, vagy inkább csúfolták ezt a szegény embert Kirinónak, mert annyi gyereke volt, hogy másnak báránya sem több, s kicsi házából egyéb sem hallatszott ki, csak gyereksírás. De a szegény ember örült a sok gyermekének, mert este, amikor hazajött a favágásból, s ledőlt a dikóra, azok a gyerekei, akik már kimásztak a bölcsőből, mint Gullivert a törpék: egyik a bocskorszíját oldotta, a másik a mellénye zsebéből kaparta elő a pipát, a harmadik a bajuszát simogatta, a negyedik úgy el tudott bújni a lajbija ujjában, mint egy kis mókus. Az ötödik már akkorácska volt, hogy menyecskeszemű tüzet is tudott hozni a pipára. A hatodik megkérdezte: látott-e édesapám fajkast? A hetedik azt mondta: én úgy szeretem a kenyeret, de úgy, hogy ha édesanyám akkorát sütne, mint a hegy, én azt is mind megenném. A nyolcadik így szólt: meghallja-e édesapám mi áll ebben a könyvben, amit az orgonyista úr adott volt nekem a jó tanulásért? És a szegény ember azt mondta: meghallom én, ha olvasod István fiam. És a fiú (aki egyébként az első gyerek volt) azt olvasta: „Azon a napon egy poros, fáradt vándor tért bé Ostoros Kis Péterék udvarára, hogy alamizsnáért kolduljon és szállást kérjen éjszakára. A gazda így siránkozott: Ugyan jó ember! Annyi eledelem sincs, hogy a magam, s éhes porontyaim száját betömhetném. A vándor lehajtotta a fejét és szomorúan elballagott. A gazda meg vacsoraasztalhoz ült. Szegné a kenyeret, hát csak beletörik a bicskája. Belé hát, mert kő volt már az a kenyér. Elcsodálkozott ezen Ostoros Kis Péter, aztán meg nagy félelem vett rajta erőt, mert akkor kapott észhez. De gondolatját ki nem mondta, pedig úgy igaz, ahogy sejtette, hogy a fáradt vándor, aki egy kis irgalmat kért az ember fiától, maga a Megváltó volt, aki...

— Hagyd abba, Istvánkám — kiáltott közbe ingerülten a szegény ember felesége —, mert mire jó ez?

— Ne vétkezz, te asszony — méltatlankodott a szegény ember. — Hiszen szent könyv az, amiből olvas a gyermek...

— Együgyű ember vagy te, János — replikázott vissza bátran a szegény ember felesége. — Úgy, ahogy mondom, mert minden tavasszal hozol haza nekem az erdőről egy fia kis embert, s azt hiszed, hogy úgy felnőnek azok, mint a pihés kis libák kint a gyepen. Bizony, jobban tennéd, ha befognád magad a taligába. Felraknánk a gyerekeket, s elmennénk az igazi Megváltó elé.

— Bolondokat beszélsz te asszony — rettent meg a szegény ember.

— Nem én — így az asszony —, mert már megtudtam, merre lakozik a mi megváltónk.

Elámult erre a szegény ember, de igen szerette csöpp kis feketekontyos feleségét is, hát csak ráhallgatott. Befogta magát a taligába, s elindultak a Megváltó elé.

Mentek, mendegéltek. De oly sokáig és messzi, nagy, úttalan utakon, hogy a taligakasban — amely ekkora volt, mint egy nagy rigófészek — időközben újabb emberfióka nyújtogatta ki fejecskéjét a nagyvilágra.

De csak menegettek.

Által a Messzelátón, a Kőporoson, a kis nyíresen, majd jobbra le, a zúgó fenyvesek alatt csacsorászó Kecske patak mentén egészen a Pipiske dombig.

Innen már lehetett látni azt a falut, ahol a szegény ember felesége szerint az ő megváltójuk lakott.

A hegyoldalban vertek tanyát: paticsból, törekes sárral. Illatos szénát is vittek bé, meg azt a kis bárányt, amivel a gyerekek eljátszadoztak.

Dehát a megváltó sehol.

— Ki kell azt szabadítani — mondta a szegény ember felesége. — Mert bé van zárva, a hegybe. Hatalmas sziklák, ormótlan kövek állják útját, pedig ott lakozik. Minden bizonnyal itt kell annak lenni.

A szegény ember hitte is, meg nem is, de azért csákányt fogott, feszítővasakat szerzett, s nekilátott a hegy bontásához. De nehezen jutott előbre, hát vitte a nagyobbik fiút, Istvánt, majd Dánielt, Ferkót, Sándort, s ahogy iperedtek, sorban szerszámot, munkát adott mindegyiknek a kezébe.

Fáradtak, izzadtak napestig. Egyik évről a másikra, s egyszer csak azt mondta a szegény ember felesége: építsünk szép, nagy házat, süssünk, főzzünk, mert karácsonyra eljön hozzánk a Megváltó.

Csak nézett a szegény ember, mer jószerint már el is felejtette, hogy miért is bontják a hegyből azokat a ménkű nagy köveket, de aztán eszébe jutott, hogy csakugyan eljöhetne már hozzájuk a Megváltó. Hát megépítették a takaros kis házat.

zelség élményéből támadt versekre gondolok, mindenekelőtt a *Ha lesz is gyümölcs*re és a *Vad kék lovak*ra. Az előbbi az elmúlásra kérdező nagy magyar versek sorában, azok után is újat tud adni. Azt a pillanatot tudja filozófiára váltani, mikor a biológia értékrendszere (melyben a *gyümölcs* a tetőpont) a metafizika értékrendszerével szembefordulva az emberi lét tragikumát teszi nyilvánvalóvá. Annak az értéknek a veszendőségét, melynek lényegéhez már a fiatal Kalász is eleven huzalokon kötődött.

HA LESZ IS GYÜMÖLCS

majd az őszben
hogy meg ne rohadjon: befőzzem?

aszaljam maradandóságnak:
fonnyadt gyermekévé a nyárnak?

vagy tán a szesz a nagy *eredmény?*
s minden érés értelme lekvár?

vagy tán fagyasztó pultokon
nőjön exhumált mirelit-vár?

A triviális szavak, hozzá poentírozó funkcióban, s általuk a tűnődés mélyén rejlő keserűség kifejeződése jól mutatja, milyen ki nem iktatható szólama Kalász költészetének ez az érdes árnyalat.

Kérdező, tűnődő vers a *Vad kék lovak* is, a kékülő száj ezzel a döbbenettel váltja meg magát a dadogástól. Talánnyá avatja a bizonyosságot, átélhetővé a legkegyetlenebb tudást, hogy a világ létezik majd nélkülünk is. Csak a két utolsó szakaszát idézem:

nincs sok időm: se éjjel se nappal
egyébre már nem is gondolhatok:
vad kék lovak vágtatnak át az égen
irgalmatlan — időtlen állatok

csak én tűnök el s mindenek megmaradnak?
lendül a szél a felhők ostora
vad kék lovak vágtáznak át az égen
s én nem leszek?
— nem is voltam soha?

Olyan vers ez, ez is, mely az esztétával elfeledteti, hogy versvizsgálatra szegődött. Bennem az idősebb testvér zsoltáros szándékát veri fel, hogy találjak valami kegyelmes választ. Talán azt, hogy nem féltél, Te László, se az egyetemi regulától, se a jövőtől. Hogy néhány tanórára ellátogass, csak egyetlen fenyegetés kényszeríthetett: mulasztásaid megírom Anyádnak. Talán legyintened kellene, mint annyi más veszedelemre? Hogy ne féljenek miattad, akiket szeretsz. De hát tudom, „vége a lírai fényűzésnek", magam is mostanában kezdek együttélni ezzel e gondolattal, s tudom, legyintéssel el nem hessenthető, s hogy orvosság sincs ellene más, mint viselésének méltósága. A szembenézés stílusa, mint ebben a versben is, ahol nem a kimúlás emberlefokozó tüneteiben, hanem jeszenyini jelentésben adja tudtul közelségét a halál. Mivel az ember ebben a stációban is csak olyan lehet, mint életében. Ráismerek a kérdő költőre, aki félszegen, a bocsánatkérés zavarával kérdezte, elmondhatná-é legújabb versét, s aztán, hogy olvasni kezdett, szeme opálos kékje föltisztult s a csavargólét keserves földi körülményeit elfeledve, egész lénye a vox humana hegedűjeként mondta a verset. Ez a póztalan, csöndes megindultság kiszabadította őt a lehúzó nyűgökből, saját zenéje összekötötte az éggel, s én úgy éreztem, érdem és kitüntetés, hogy engem szemelt ki hallgatójának. Azóta láthattam közelről nagyobb költőket is, de hogy a költészetben az ember jobbik része beszél s általa túllátható a „mai kocsmán" — ezt a versolvasó Kalász közelségében sejtettem meg először. Örülök, hogy mindezt most szemébe mondhatom.

BERENCSY SÁNDOR*

Farsang

Lampionok
színes szalagok
jókedvet táncoltató muzsikások
álarcosok maskurák
flitteres-bőrű lányok
busók széktáncoltatók
csizmadobbantó páros táncok

Sötét sarokban megbúvó ölelések
párválasztó tekintet párbajok

Arcodon mosoly fátyola
csípőd ringása
hosszú tüzes ujjaid simogatása

Farsang boszorkánya
február fagyos szakálla
befagyott vizeken csillagok tükre
havat olvasztó vörös tüzek lobogása
csinnadrattás éjjeli zene
barátok zajos bandája
lányok csiklandó nevetése

Egymásba szédülés a táncban

Jobb kezem derekadon
ruhádon konfetti
topogó formás lábad
tekinteted madara rámszáll
betakar
a forgós belefeledkezésben
magamnak kitalállak

Lefelé folyik a Tisza
nem folyik az soha vissza
— itt perdülök itt fordulok
gondolataidba bújok
port locsolok a torkomon
szerelembe táncoltatlak —

Farsang ifjúság vára
hol indián a katona
s őrt áll tündérek sora
százan vagyunk ezren vagyunk
forgatagba bolondulunk
körbeállunk sorban sorban
térdig bokázunk a borban

Bohóc hóember halál
bukfencező maszkabál
tombola és szépségverseny
trombitálók torka
nyersen hangzó dudanóta

Te az enyém vagy szeretőm
fordulj forogj
Tejút az uszályod
fény vergődik hajad
pókhálójában

Farsang
cimborák erőpróbája
találkozások aranytálcája
asztalok vékonyodó háta
tölgyek bükkök

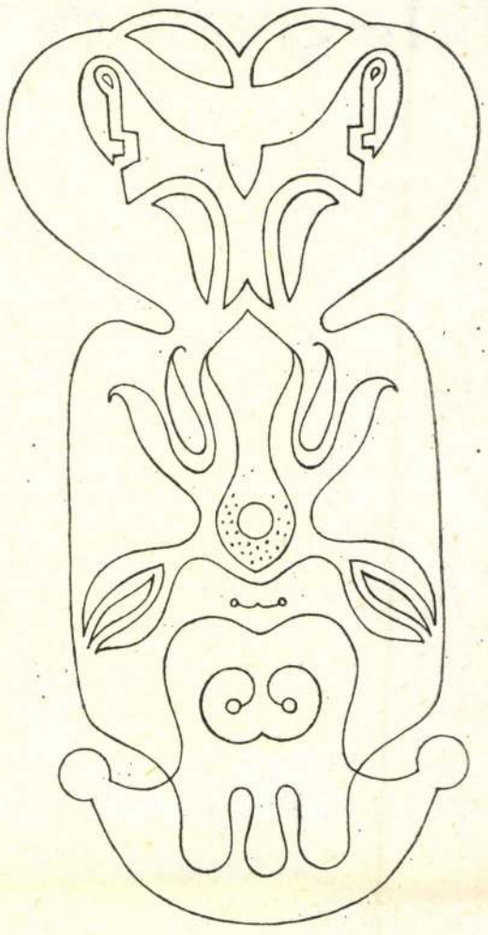

MOTIVUM I. DOHNAL TIBOR RAJZA

meztelen ágsuhogása
jégvirág ablakon derengés
gyémánttá fagyott gyöngyseprés
tolongás meleg mámora

Sápadtan tündököl a hold
s a lámpa is lehunyja szemét
hegedű ballag hóna alatt a vonóval
tizenhét tivornyás éjszaka
tizenhét zsibongó hajnal
nyomukban kéz a kézben
a hétfő a kedd s a szerda . . .

Nyikorgó ajtók
harisnyás hazalopakodás
tükröm-tükröm
szép vagyok-e még
most mondd meg
ki szeret engem?

A paplan az álom
s a csönd betakar
a farsang villáma immár
kilobban
fehér gyolcsba takarva
elássuk a földbe
vetünk fölé magot
virágot
s várjuk hogy
támadjon a tavasz

* A fiatalon elhunyt miskolci költő hagyatékából

1973. Jan.

Dohnál Tibor

Dohnál Tibor:
Őseink jelei

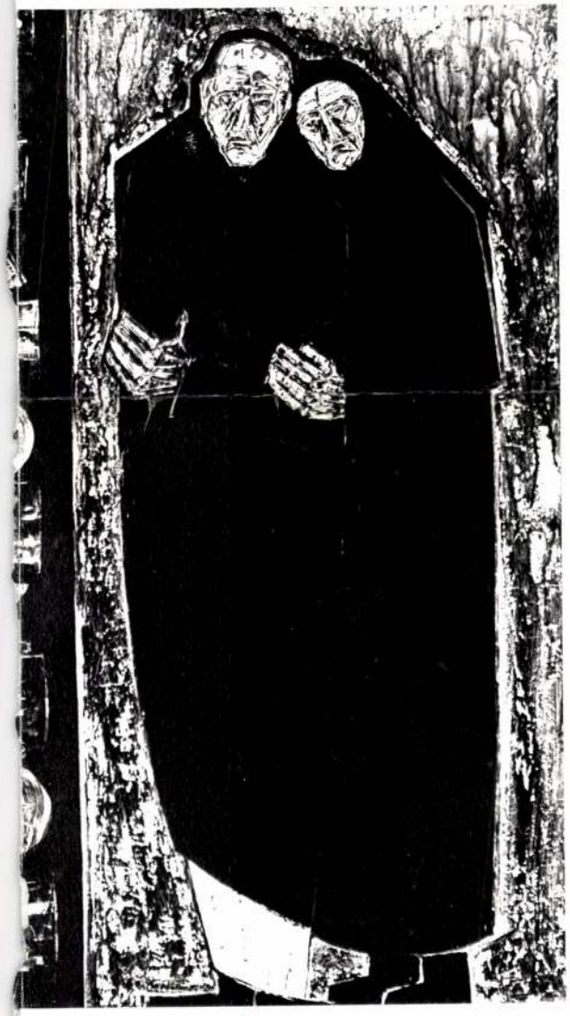

balladás irányú. E festői balladáiban a népköltészet, Arany János és Rembrandt ösvényein érkezik sajátosan egyéni képi beteljesüléseihez, melynek egyik fő példája „A távozó". Mire megöregszünk, valami teher nyomja lelkünk, még akkor is, ha elkerültük a népköltészetben feljegyzett Gyulainé vétkes fenntartásait Kádár Katával szemben. Ez a kikerülhetetlen teher érződik Dohnál Tibor festményén is. „A távozó" nélkülözhetetlen kacatai körében indul a díszesen faragott kerítés mellett, a zászlóként lelkesedő ruhafoszlányt nemcsak a szél, hanem a parttalan idő is mozgatja.

Másutt is érezteti az elmúlás—születés dialektikus folyamatát Dohnál Tibor, hiszen a „Bakonyi madonna" gyertyalángja az élet mindkét fázisára utal a figurák ellentétes irányainak együtthatóival, s ahogy a vibráló tűz megvilágítja a kéz simuló görcsét, abban az emberi sors folyamata látszik.

A gyász Rembrandtnál, Munkácsynál, Adynál fekete-barna hangszerelésű, az ősi kultúrák halotti maszkjai és az elmúlt századok magyar koporsói színesek — Sárközben temetésre fehér öltözetben indulnak az asszonyok, gyermekhalottnál kék a szertartás színe —, Dohnál Tibor hasábos keresztje koporsó-kontúrú tömeg mögött magasodik elbarnult fehérséggel, mert Ő a szomorúság jelölésére kettős színt alkalmaz. A festészetet töprengésre és gondolkodtatásra használja fel Dohnál Tibor. „Káin és Ábel"-jén fekete csurgás jelzi, hogy a gonoszság elszabadul egy eredetileg nemes indítékú emberben, ennek pszichikai vizsgálatát végzi a hármas központú szerkesztéssel, mely a negatív folyamat időegységeit ábrázolja.

Grafikájában inkább az élet derűs vonulatát kíséri. A vonal azt jegyzi fel, hogy milyen a „Falusi vasárnap", milyen „Szerszámok"-at őriznek az udvarok, tusrajzokkal jeleníti a „Bánfalvi utca" karakterét és a „Gyökérbálvány"-t. Újabb műveinek átlátszóan olvasható labirintusában nem a külvilág megörökítésére törekszik, hanem érzelmek rajzát jelöli.

Különös buzgalommal vizsgálja vonalhálózatában az élet átalakulásait hamvas kezdetektől anyaságig (A fekete hajú lány felnőtté válása). Báb alakú formáinak zártsága élettájat rögzít. Dohnál Tibor nem elégszik meg a vonalak indázásának kóborlásaival (Ünnep, Nyitott ablak, Őseink jelei). Sok olyan szituációt érint, mely a meddőség, a magány, az elernyedés szaka-

MŰVÉSZET
Budapest
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., Ülői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

védelyt ábrázol (Pillangó).

Műveinek harmonizált rendje az, ami gondolatainkat fölvillanyozza, így válik a Dohnál-kép személyiségünk részévé, rendezett alakzatainak „részecskegyorsításával" ezt a folyamatot sürgeti.

Dohnál Tibor képszerkesztő ereje egynemű formákra épül, néha túlságosan egyszerűsít. E redukálás, e festői gyökvonás felkelti vágyunk, hogy a jövőben a hatványozott képzelet bőségét érzékeljük benne és általa. Minden bizonnyal helyes lenne azon törekvés, mely e ritmikus purizmust felszikráztatva festői körmondatokban kutatná a külvilág és intellektus főutcáját és elágazásait. Festményeinek szinte gregorián szerénysége helyett többszólamú rendszert igénylünk, a természet hiányainak művészi megnevezését és pótlását az emberi szépség szüntelen újrateremtésével. Dohnál Tibor művészete nyomokat talált a létezés és történelem törvényeiből, a feladat, hogy e föltámadt felismerést offenzív lendülettel véglegesítse festői igazsággá biztató értékekkel indult életművében.

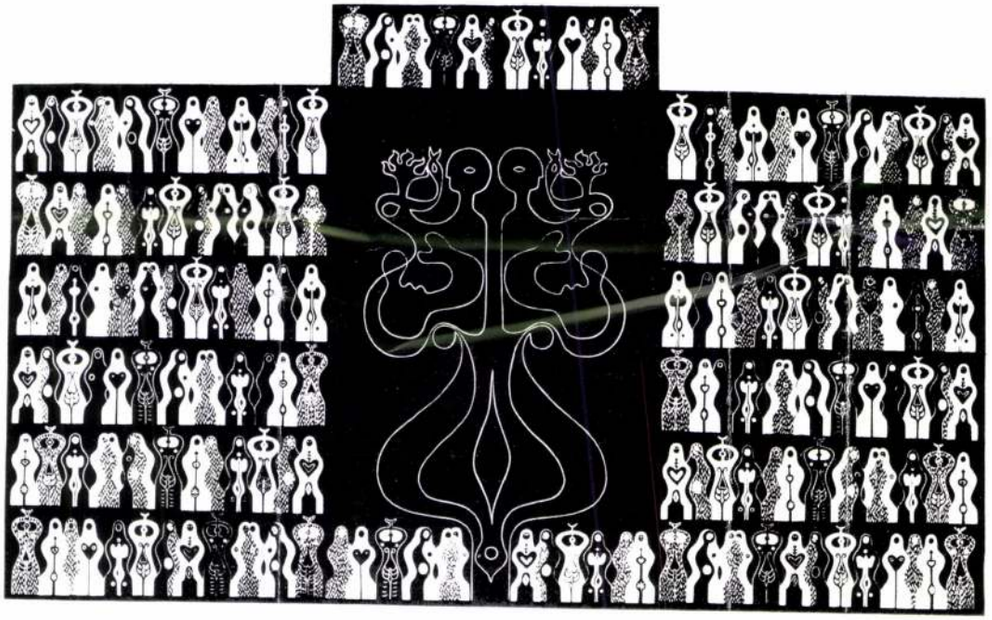

Dohnál Tibor: Ormánsági asszonyok életfával

Dohnál Tibor: Feketehajú lány felnőtté válása

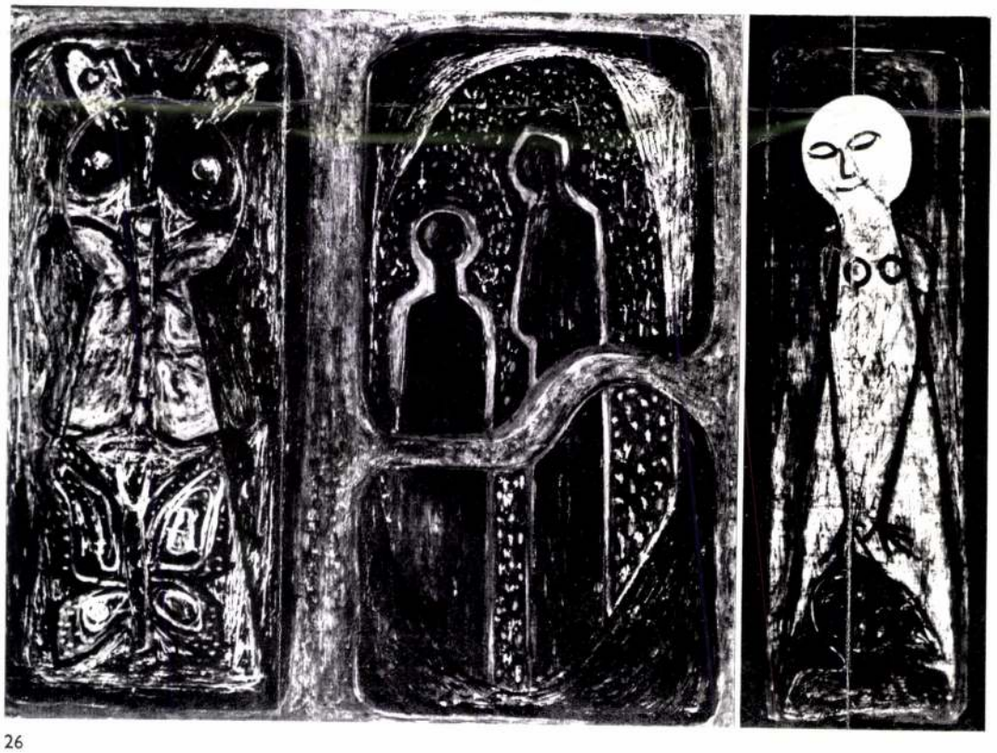

Dohnál Tibor: Pillangó

ceglédi, hajdúböszörményi kiállítás mellett művei eljutottak Budapestre, Moszkvába, Erfurtba. Gyaloglás és szemlélődés közben mindig önmagával találkozik, akár albertirsai kopjafákat, gönyüi árteret vizsgál, a festmény nélkülözhetetlen nyersanyaga, az élmény akadálytalanul jut el hozzá.

A valóság rétegeit kottázza, ajtódíszeket, felhőket, oromfalat, emberarcok állapotjelző tekintetét, festői igyekezete a számára rendelt nyomokon halad, s a feltámasztott szépség festményekben írja, kutatja a múlt mélységeit és a távlatokat. Tömondatokra tagolt képi beszéde komor méltóságot áraszt redukált színfelületekkel, szívesen alkalmaz eszme- és formaellentéteket csonkolt fa és ifjúságtól sugárzó lány közös nevezőre hangolt alakzatában, s ha szobros a szerkezet, a festék csurgásával lágyítja.

Művészetének főszereplője a drámai jelentésű fehér — gyászt, derűt egyaránt jelöl a célkitűzésnek megfelelően. E világos réteg mozgalmasságához sötét ellenpont járul — a köztes tónusok elmaradnak. Kihagyásos vizualitás ez, a legrövidebb úton létrehozott teljesség. Dohnál Tibor világa általános sorskérdéseket ugyanúgy művekké sűrít, mint egyedi életek katartikus pillanatait. Mindezt valamilyen választott

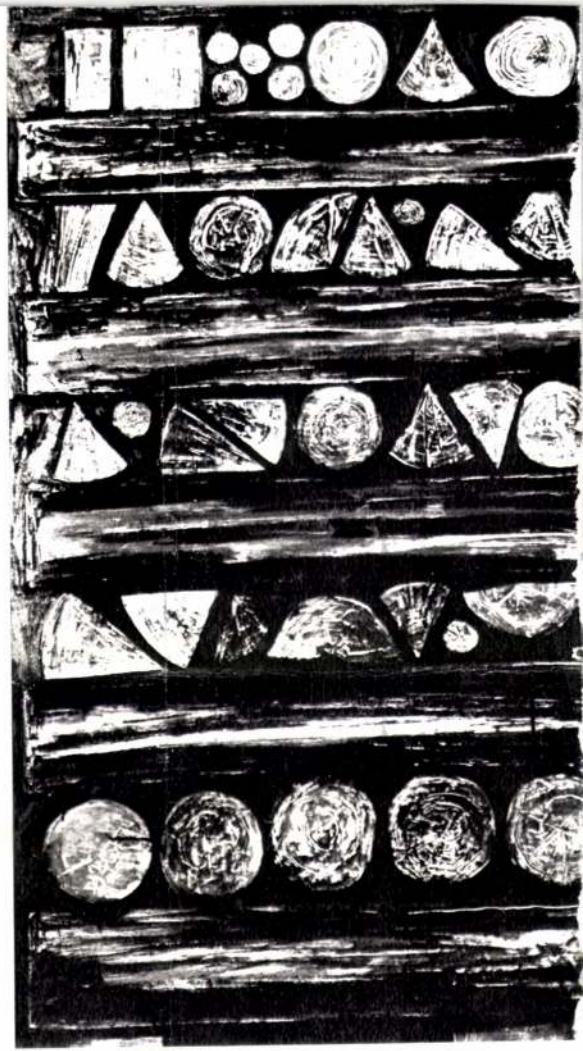

Fekete óra nagysikerű szobrai elkészülte után döbbent rá, hogy ő is azt csinálja, amit Chagall. Amennyire megnyugtatására szolgálhatott Kő Pálnak, hogy lám művészete együtt áramlik a nagyhatású festőével, annyira érzem én is szükségét a szerencsés egybeesés mellett a különbözőségek kimondásának. Hiszen Chagall műveiben a szereplő orosz—zsidó folklór nem tárgya csak eszköze, motiválója a nagy festői víziók megjelenítésének. A figurákat tekintve, nem a szereplő alakok maguk, az ő sorsuk, álmuk, vágyaik a fontosak, hanem ahogyan Chagall látja őket. Mindez több is meg kevesebb is, mint amit Kő Pál szobrai nyújtanak nekünk. Kő Pál világa nem annyira szuverén, számára az olyan mérvű távolról, felülről látás, mint a Chagallé, valójában kívülállását jelentené. Neki együtt kell lélegezni alakjaival, hogy mai egyetemes érvényű alkotást teremtsen. Az olyan mérvű festői-szobrászi szuverenitás képviselői, mint a Chagallé, manapság nem igen veszik figyelembe az emberi alaknak, mint lelki mechanizmus hordozójának világunkban élő jelenlétét. Épp ez teszi kétségessé az úgynevezett totális alkotói szuverenitás érvényességét. Épp ennek az ellenkezője a több és a korszerű Kő Pál szobraiban, hogy alkotójuk nem csak magát mondja bennük, hanem az ábrázoltat, a kifejezettet is, azt sem csak a maga egyszemélyes szemléletével, hanem egy szűkebb közösség szemléletével jelenti a nagyobb és mégnagyobb közösségnek. Ezt is olyan formai jelrendszerrel, amit bárki megért Magyarországon, a világon bárhol. Érveket adó s ellenérveket vagy együttérzést kimondó dialógust teremtenek művei nézőivel, az Utcaseprő, a Gyűrűfű, a Chagall és én, s a Lenin című szobrai.

S a technika! — Mert hát mégiscsak a technika, a megformálási mód az igazi szobrászi teljesítmény — a technika, ha igazi élményanyagot segít anyagba rögzíteni, maga is élményt támaszt. Élményt adó technika, forma sem születik soha puszta agyalásból, ők is az alkotói indulatok rakétáin szerzik be transzcendens kapcsolataikat. Kő Pál első alkotói lélegzetvételével a szoborarányok, majd a belső léptékek születnek meg, éppen úgy, mint ahogyan a tüdő nagyívű tágulását követi a szív apróbb ritmusa. A nagy művészetben eddig ismeretlen, szokatlan szoborarányok s léptékek születnek így. Nem követik a főiskolai kánonokat, s valóban csakugyan a népi faragások arányaival tartanak rokonságot. Kő Pál szobrainak tartalmi mondásait számomra ezekre a különös kedves arányokra, s formai akcentusokra rácsengő szívhangzások teszik hitelessé.

Íme, itt látjuk a Kő Pál szobrairól készített színes és fekete-fehér fotókat, amiknek láttán talán egyetértésre jutunk. Vagy éppen eddig egy soha másként ki nem mondott egyetértésünket fejezik ki.

DOHNÁL TIBOR

MONITOR
Közületi lakberendezés
Központi porszívórendszerek
MONITOR
1138 Népfürdő
Tel./Fax

Túl az Óperencián

Nehéz elképzelnünk, milyen is lehetett *egy földszerző verseny* a múlt század végi Amerikában, Oklahoma dimbes-dombos vidékén. Ahol életre-halálra folyt a küzdelem, hiszen aki nyert, megalapozhatta jövőjét az immáron saját, ingyen birtokba vett földdel. Képzeletünket ezúttal kiválóan helyettesíti az egykori gyermekszínész *Ron Howard* rendező, aki családi-önéletrajzi ihletésű filmjében a valódi, „vad" nyugatot ábrázolja egy fiatal ír bevándorló történetén keresztül. Ám e történet még *Írország* szépséges tájain kezdődik, ahol bő száz esztendeje ezrek és ezrek tengődtek saját föld nélkül, magas földbérleti díjak igája alatt, mérhetetlen szegénységben.

A Túl az Óperencián főhőse, Joseph sajátos módon kerül egy piperkőc nemeskisasszony, Shannon társaságában egy *Dublinból Bostonba* induló hajóra, hogy megvalósíthassa álmát, s földhöz juthasson. Ám ahhoz, hogy a keleti partvidékről elérjen a nyugati végekre, egy évig keményen kell verekednie az élettel, s kocsmai verekedőként az ellenfelekkel is. *Tom Cruise* erőtől duzzadóan, hihetően, vérbeli profi módjára formálja meg az életrevaló ír fiatalember alakját. Színésztársa az érzéki *Nicole Kidman*, aki a valóságban is hű társa Tomnak.

A romantikus, érzelmes alkotás különlegessége, hogy ez az első olyan játékfilm, melyet az új Panavision szuper 70 milliméteres kamerájával fényképeztek a Kodak által nemrégiben kifejlesztett új nyersfilmre. Az újfajta képi megjelenítés remekül illik a film tartalmához: a gyönyörű ír tájak, a bostoni utcaforgatag a földfoglaló verseny monumentális képei maradandó élményt jelentenek a mozinézőnek. *(Duna Film)*

Ősz Pécsett, Nyíregyházán ● Könyvestalálkozó

Tudós-játékos ünnepek

Nyíregyházán már javában tart, Pécsett pedig a jövő héten, szeptember 10-én kezdődik az össznépi nyárbúcsúztató, azaz a Nyírségi Ősz, illetve a Pécsi Napok '92 programsorozata. A patinás egyetemi városnak azért ennél egy kicsit komolyabb „ürügye" is van a vigasságra: a megyei jogú város ünnepe az idén 625 éves pécsi egyetem alapításának évfordulójához kötődik. Ennek megfelelően az olyanféle bohóságok mellett, mint a mediterrán borünnep szüreti felvonulással, a sörfesztivál ökörsütéssel, a vurstli vagy Pécs szépének megválasztása (nem szólva az országos állatszépségversenyről és a nemzetközi fodrászversenyről), a város tekintélyes kulturális események színhelye is lesz szeptember 10. és 27. között.

Az egyetemi napon, 17-én ünnepi ülésen emlékeznek a híres alma mater alapítására, amelyen részt vesz többek közt *Antall József* miniszterelnök és *Kosáry Domokos*, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke. Orvostörténeti múzeumot is avatnak ezen a napon, s a nagyszabású gálakoncerten fellép *Tokody Ilona*, *Gregor József*, *Gulyás Dénes* — természetesen a Pécsi Szimfonikusok társaságában.

A másik talán legjelentősebb eseménye a programsorozatnak az első országos könyvkiállítás és könyvvásár, amelyre az egész magyar könyvszakmát várják a papírgyáraktól a nyomdákon át a terjesztőkig s az íróktól a könyvtárakig, az olvasókig, hogy ez egyszer egymással is találkozzon a szakma, ne csak a vásárlóval. Ha minden igaz, díszvendégként *Göncz Árpád* köztársasági elnök is jelen lesz — természetesen nem csak az elnöki méltóság jogán — a könyvesek e céhes találkozóján.

Mindemellett számos komoly- és könnyűzenei koncert, színházi előadás, sanzonest várja a Pécset Pécsett ünneplőket, akárcsak a nyírségi őszköszöntőket, mert azért a tegnapi karneváli felvonulás, a kirakodóvásár vagy a kincskereső játék mellett szeptember 27-én Nyíregyházán is lesz színházi nap; szeptember 11-én *Kocsis Zoltán* és a *Takács vonósnégyes* hangversenye hallható az evangélikus templomban, a rendezvénysorozat záróeseményeként pedig a karmesterverseny egykori helyezettje, *Karolos Trikolidis* vezényli *Carl Orff Carmina Burana* című művét.

Az egészen más típusú programok kedvelői előtt ma még nyitva áll a Nemzetközi Ásványnapok bemutatója a Bessenyei György Tanárképző Főiskolán, szeptember 24-től 26-ig pedig a megyei számítástechnikai kiállítás várja az érdeklődőket, általános és középiskolások számára rendezett versennyel egybekötve.

És ezzel a programoknak még korántsincs vége.

-sz. k.-

● FARAGOTT OLTÁRT AJÁNDÉKOZ a magyarországi pálos rendnek *Ferencz Béla*, a Los Angelesben élő neves díszítő-faszobrász mester. Ebből az alkalomból szeptember 9-én, szerdán 11 órakor a magyar művészeti élet és a sajtó képviselőinek első ízben mutatja be itthon legjelentősebb alkotásait, szobrait és faragványait.

Godard-tól Lanzmanig

Örökmozi

Míg a magyar mozikban, éves átlagban, kétharmad részben üres nézőtér előtt vetítik a filmeket, addig akad egy filmszínház, mely — átlagban — fél házzal *tud* működni. Pedig nem akciófilmeket, horrort vagy krimit vetítenek itt, hanem *művészfilmeket*. A diákság s a fiatalabb és idősebb értelmiségi réteg értékeli a különleges szerkesztést, s figyelemmel kíséri a budapesti *Örökmozgó* mozi előadásait. A Magyar Filmintézet Budapesti Filmmúzeuma által működési és céltámogatásainak, no és a jegyeladásokból származó bevételeknek köszönhető, hogy az Örökmozgó létezhet.

A Magyarországon működő külföldi kulturális intézetek is megajándékozzák filmekkel a Filmintézet moziját. Így például október első hetében a *Francia Intézettel* közös válogatásban Magyarországon még nem vetített francia szerzői filmek lesznek láthatók, novemberben pedig *Jean-Luc Godard* előadásával. Október kö-

Se zsűri, se díjazás

Megalakult a független képzőművészek szalonja ● Közös kiállításon a világ magyarjai

A Fővárosi Bíróság a közelmúltban a társadalmi szervezetek nyilvántartásába vette a Független Magyar Szalon Képzőművészeti Egyesületet. Az alapítók azért szervezték meg ezt a képzőművész-társaságot, mert a kulturális közéletben e téren is lehetőséget szándékoznak teremteni a sokoldalúság, a pluralizmus érvényesülésének. A független magyar szalon csatlakozott a Párizsban, 1884-ben alapított „Societé des Artistes Indépendants" (Független Művészek Szövetsége) világszerte elterjedt mozgalmához, amely „se zsűri, se díjazás" jelszóval igyekszik a gyakorlatba átültetni a művész szabadságának igényét. Ugyanakkor a „közérdekű tanácsadás" feladatainak is eleget téve részt vesz az általános műveltség terjesztésében.

A függetlenek céljainak a szolgálatában halaszthatatlanná vált minél több magyar képzőművész összefogása, azoknak a közreműködése is, akik határainkon túl

türelem mentheti meg attól, hogy elárvuljon és kiessék a köztudatból. Bizonyos, hogy az elmúlt évtizedekben kitüntettek, méltányoltak között sokan figyelemre méltó

Tárlatunk

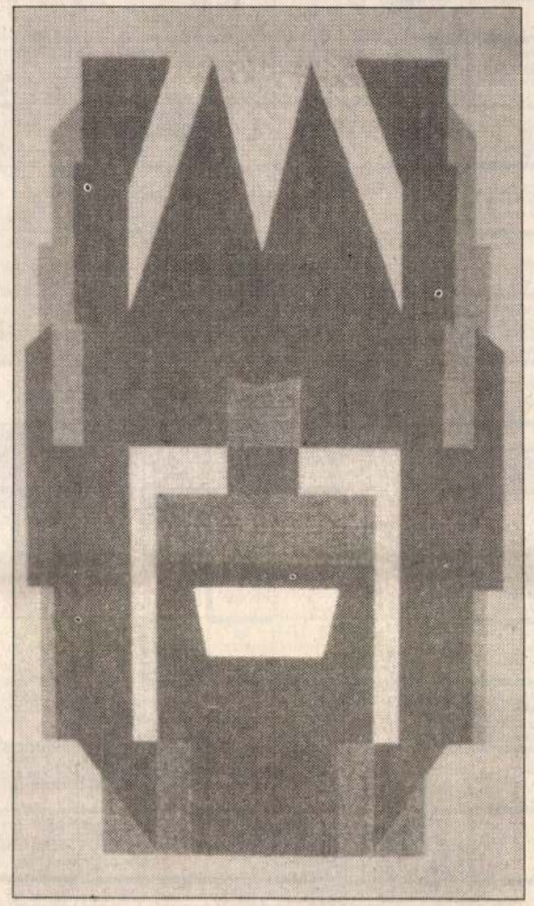

Dohnál Tibor: Ezüstközepű levél Faludy Györgynek

Jövőt idéző kezek

Az Európa 24 nemzetközi képzőművészcsoport első kiállítása a Szombathelyi Képtárban szeptember 29-ig tekinthető meg.

Magyar kezdeményezésre 1989. október 23-án keltezte Dohnál Tibor egri festőművész azt a szándéknyilatkozatot, melyből közös akarattal 1992 augusztusára valóság lett: megalakult az Európa 24 nemzetközi képzőművészcsoport. Nemes célként azt fogalmazták meg, hogy a festők, szobrászok közreműködésével érjék el a kontinens szellemi kézfogását az Európa 24 nemzeti tagozatai körében. Szimbolikus és va-

A tárlat ennek a törekvésnek a tanúbizonysága. Stiláris kötöttségek nélkül, a minőség jegyében összegezhetjük a különböző irányokat, a szabad fantázia tiszta és szigorú formáit, melyek immár kész művek.

Az ír *Tom Fitzgerald* szobrai a maguk sűrített egyszerűségével fejeznek ki gondolatot az öntött-vas tárgyban, hiszen a „Méh" az élet és az élni akarás szimbóluma. Csurgatott akvarelljein az osztrák *Kurt Freundlinger* és színes fametszetein a szlovén *Stefan Galic* kötetlen szárnyalásait üdvözölhetjük, meglepetést kelt a litván *Irene*

MONITOR
Budapest
1173-2934
Bútorjavítás

üzemeltetett filmszínház három évvel ezelőtt kezdte meg működését az *egykori Mátra mozi helyén*, az Erzsébet körút 39-ben. Egy esztendeje újították fel, s most, az augusztusi szünet után nagy tervekkel nyitotta újra kapuit.

A Filmintézet munkatársai úgy válogatják a bemutatókat, hogy azok szervesen illeszkedjenek az európai filmmúzeumi rendszerbe. Minden jelentősebb európai nagyvárosban üzemel ugyanis *legalább egy ilyen* művészmozi, mely az Örökmozgóhoz hasonlóan a nemzetközi filmarchívumok gyűjteményeire épül. A filmek cseréje révén *díjmentesen vagy csekély jogdíj ellenében* vetíthetik a magyar fővárosban az értékes alkotásokat. Részben ennek, részben a *Nemzeti Mozgókép Alapítvány* zépen a *Goethe Intézettel* közös szervezésben a harmincas évek német filmjeiből tűz műsorra jó néhányat az Örökmozgó, ezt megelőzően pedig a *Svéd Intézet* támogatásával *Vilgot Sjoman* műveit mutatják be. Október 3-án és 4-én vetítik *Claude Lanzman* kilencórás filmjét, a *Shoah-t*, a rendező jelenlétében.

A 125 személyes nagyterem mellett a kis videóteremben a *Balázs Béla Stúdió*, a *Fiatal Művészek Stúdiója* és független filmesvideós műhelyek munkáit láthatják az érdeklődők. A moziba betérők a kis lemezboltban dzsesszlemezek közt válogathatnak, a kávézóban pedig könyv- vagy folyóiratolvasás közben fogyaszthatják el italukat.

(falus)

Tornászlányok ne kíméljenek!

Táncosgenerációkat nevelt annak idején az Arany János utcában a mester, Jeszenszky Endre. Aki ott végzett, az működési engedélyt is kapott, hiszen az iskolát az artistaképző felügyelte. A növendékek ma Európa színpadain lépnek fel, itthon pedig jó néhányan az Operett Színházban, a Rock Színházban dolgoznak. Később megszűnt a képzés, a fiatalok különböző magániskolákban szerezhették meg tudásukat, aztán, ha a szakmában kívántak dolgozni, állami vizsgát kellett tenniük. Ősztől az Országos Szórakoztató Zenei Központ, illetve a Honvéd Tornaklub Kriszt László színész-táncos kezdeményezése nyomán ismét olyan iskolát indít, ahol a növendékek két év múltán működésre jogosító végbizonyítványt kapnak.

— Évekkel ezelőtt, a főiskola elvégzése után én is a mesternél tanultam — mondja Kriszt László. — Kiváló művészek oktattak bennünket, és nem értettem, miért zárták be ezt az iskolát. Úgy gondoltam, újra kellene indítani, a hogyanhoz azonban még hiányzott a jól eladható ötlet. Ekkor jutott eszembe: a tornászok, művészi tornászok, illetve azok, akik a ritmikus sportgimnasztika szerelmesei, biztosan jól megállnák helyüket a színpadon. A Honvéd segítséget ígért, termet, azután az OSZK is csatlakozott az ügyhöz.

Kriszt László levelet fogalmazott a különböző tornaklubok vezetőihez annak érdekében, hogy a most „kiöregedő", huszonéves lányokat küldjék el a felvételi vizsgára. A revütáncos- és énekeskurzusra persze rajtuk kívül ma és szeptember 27-én a Honvéd Tornaklubban bárki jelentkezhet. A legjobbakból már most tánckart szervez Kriszt László, s mint mondja, lesznek menedzserek, szponzorok, akik támogatják a csoportot. Neves oktatókat kértek föl segítőtársul az OSZK-val közösen, és remélik, sikeres lesz a vállalkozás. A táncos színész, aki az *Ének az esőben* főszereplőjeként hódította meg a közönséget, elszerződött a Fővárosi Operett Színháztól, és bár *Kazán Istvánnal* a Lehár Ferenc zenés színházat vezeti, mégis azt állítja, ezentúl a legtöbb időt növendékeivel, valamint a tánckarral tölti majd. Biztos abban, hogy a revücsoport megtalálja a helyét a hazai palettán, hiszen a Lehár Ferenc Színház rövid idő alatt a televízió zenés színházává lett. S nemrég még ebben sem hitt a szakma.

-fazekas-

gokban dolgoznak. Zsűrimentességre azért van szükség, hogy *semmilyen elfogultság, csoportérdek ne akadályozhassa meg* a műalkotások nyilvános bemutatását. A kiállítók maguk vállalnak felelősséget a tárlatokon szereplő műveikért, s mindenekelőtt *a közönségre bízzák* munkásságuk megítélését. Ekként az irányított kritika, a kézi vezérlésű közvélemény-formálás helyett *az esélyegyenlőségnek* nyit teret művészetehetségeink megismeréséhez, érvényesüléséhez. A rendszerváltásból így leszen egyúttal művészettörténeti korszakváltás is.

Félő, hogy beérkezett, neves mestereink közül néhányan sérelmezni fogják ezt a fajta *újrakezdést* a művészet társadalmi jelentőségének hangsúlyozására. Ám az előítéletekkel felparcellázott, agresszív dogmákkal ellenséges tartományokra szakadt szakmát csupán *a kölcsönös megértés*, a másság tisztelete, a kollegiális

A Független Magyar Szalon Képzőművészeti Egyesület *nagyszabású kollektív kiállításon* szeretné felsorakoztatni hivatott festőinket, szobrászainkat, grafikusainkat a velük közösséget vállaló külföldi művészekkel együtt. A világ tizenötmillió magyarja közül kikerülő képzőművészek háromhárom művének a seregszemléjét az egyesület *jövő év őszére*, 1993 szeptemberére tervezi, s az összegyűlt anyagot reprezentatív tárlaton közszemlére teszi, külországokban is megmutatja. A rendezők számítanak arra, hogy a független *párizsi központja* is részt vesz az előkészítésben, s ezáltal a kiállítás nemzeti művészetünk egyetemes megméretése is lesz.

Pogány Ö. Gábor

hazánkat 24. tagként vette föl az Európa Tanács, ezért a földrész 24 országából összesen 24 képzőművészt hívtak meg a Szombathelyi Képtárban látható első kiállításra. Hazánkat *Dohnál Tibor*, a Vajdaságot *Torok Sándor*, Franciaországot *Vásárhelyi Győző*, Itáliát *Donata Buccioli*, Romániát *Feszt László*, Belgiumot *Henri Lannoye*, Szlovákiát *Nagy János* képviseli. Mindez azt is jelzi, hogy külföldön élő magyar alkotók készségesen csatlakoztak e fontos és életképes művészi társuláshoz, s ami lényeges: újdonságot testesítő mesterművekkel.

A kiállítást üdvözölte *Catharine Lalumière*, az Európa Tanács főtitkára és *Gepa Maibaum*, az Európa Parlament tagja. A katalógus előszavában *Habsburg Ottó*, a Páneurópai Unió elnöke megjegyzi, hogy földrészünkön „a középpontban a szellem áll", és az Európa 24 nemzetközi képzőművészcsoport „az összefogást mozdítja elő, megőrizvén az egyéni vonásokat".

Jorá Guabardiabotti tézkarcba és kerámiába feledkező portyázása „Álom és valóság" között. Izgalmas a norvég *Catharine Hansen* integrált elemzése a fényről, melyet a szürkék gazdag árnyalataival jelenít meg. *Heinz Kassung* Németországból, *George Kotsonis* Ciprusról, *Esa Laurema* Finnországból, *Sabina Lonty* Lengyelországból, *Leyla Onat* Törökországból érkezett figyelemre méltó, életképes újdonságokkal, mélyen emberi alkotásokkal, melyek az angol, dán, horvát, svéd, lett, spanyol, görög festményekre és szobrokra is jellemzőek.

A művészet teremti a megértést, a békességet, a szerkesztett világharmóniát. Ezt a tettekben és művekben megnyilvánuló alkotóerőt üdvözölhetjük az Európa 24 első szombathelyi kiállításán, mely eljut hamarosan vándortárlatok formájában a kontinens több fővárosába és a tervek szerint Szentpétervárra is.

Losonci Miklós

A csodarabbi nyomában

Bogyay Katalin tudósítása

Taub Eizik Izsák okos, praktikus ember volt, aki számolt a hívek gyarlóságával és ismerte gyengéiket. „Nem szabad meghúzni a húrt — szokta mondani, ha nagyon kikeltek valakinek a kihágásai miatt —, mert a Szentírás is azt mondja: Nincsen olyan bűnös, akiben ne legyen valami jó vonás. És ha ezt a szikráját fel tudjuk szítani, akkor az lánggá válik."

Taub Eizik Izsák 1751-ben született Nagykállón, és 1781-ben vált főrabbivá. Hogy rászolgált a csodarabbi címre, az annak is köszönhető, hogy általa Magyarországon is megszületett a zsidó vallás *chaszidista* ágának életszemlélete, az a népies vallási irányzat, amely szerint például az imádkozás nem kötelességszerű rítus, hanem örömteli, emelkedett aktus, a boldogságérzet kifejezője.

Gondoljunk csak a Kaddisch című drámára, amely eredeti formájában nagy sikerrel látható most például a bécsi Volkstheaterben. A darab chaszid szereplői mintegy személyes párbeszédet folytatnak Istennel, meg-megállnak, s elbeszélgetnek vele. A Tejesember házában az Isten mindenkor jelen van.

1821-ben halt meg a híres Rebe Eizik, s azóta kis épülettel körbevett sírja mintegy „zarándokhely". Nemrégiben forgatócsoporttal jártunk a Nyíregyháza melletti kis faluban, hogy a Magyarországon élő és dolgozó, szintén chaszid, méghozzá *lubovici Oberländär* rabbival a kállói Cadik életéről beszélgessünk. Ottjártunkkor számos hosszú, fekete kaftános férfi és bekötött fejű asszony érkezett Belgiumból, Ausztriából, Izraelből, Amerikából. Mind gyertyát gyújtani, imádkozni jöttek, s levelet hagytak a nagyhírű rabbi sírjánál. Voltak, akik gyermekáldást kérve kis faldarabot is lekapartak a falról, s imakönyvükbe rejtették azt. Mert hitük szerint a kállói Cadik segít majd.

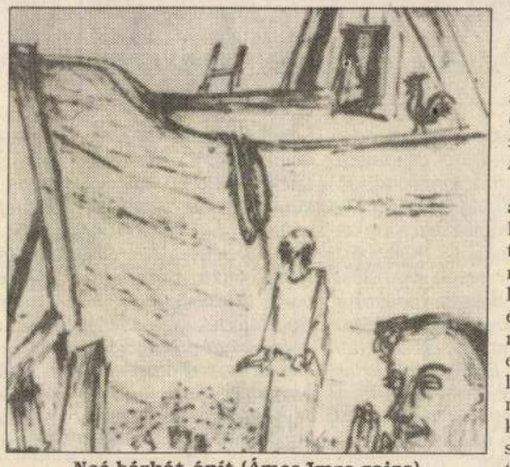

Noé bárkát épít (Ámos Imre rajza)

E szép hagyomány gyökereiről, s a múltról bővebben is beszélgettünk Oberländär rabbival *Az utódok reménysége* című, immár két és fél éves havi vallási műsorunk szeptemberi adásában. Ahogyan Nagykálló egy másik híres szülöttéről is szólunk. A magyar Chagallról, a német fasizmus egyik áldozatáról, a kiváló festőről, *Ámos Imréről*. Kálló ihletésű képei anyjáról, a Cadik sírjáról vagy az égő zsinagógáról a magyar képzőművészet kiemelkedő alkotásai. Ahogyan a *Szól a kakas* című, 1938-ban készült munkája is, amelyben újra találkozott Taub Eizik Izsákkal. Mert talán kevesen tudják, hogy a Rebe nagyon szerette a magyar népdalokat, kihallotta belőlük saját népe fájdalmát és megváltásvágyát. Ilyen dallamokat énekelhettek szerinte Izrael gyermekei a babiloni vizek mellett. A *Szól a kakas már* kezdetű népdalt a zsidóság melankóliáját kifejező héber motívumokkal szőtte át, és a szöveget is kiegészítette.

Hitünk erkölcsi tőkévé válhatott

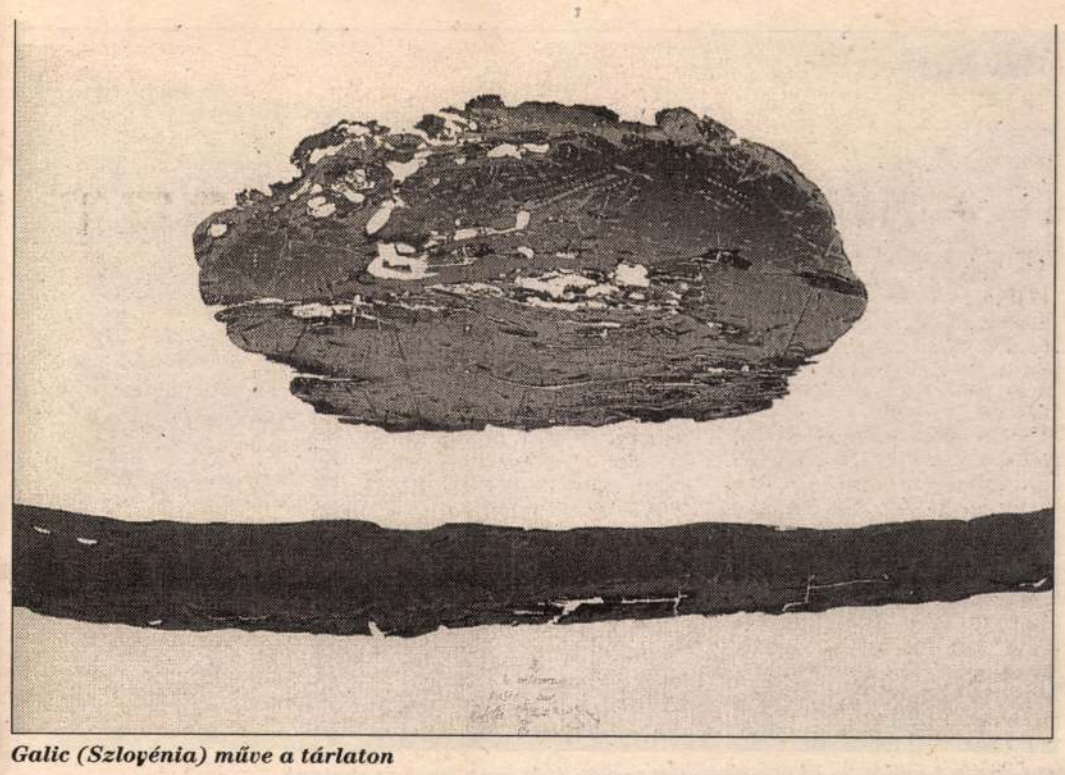

Galic (Szlovénia) műve a tárlaton

„Öten a huszonnégyből"

Az *Európa 24* szülőatyja, *Dohnál Tibor* festőművész által szervezett kiállításon, a *Mesterek Galériájában*, az egri *Bródy Sándor Megyei Könyvtárban* ezúttal *Victor Vasarely* (Franciaország), *Galic* (Szlovénia), *Feszt* (Románia), *Guobiene* (Litvánia) és *Laurema* (Finnország) művei láthatók. A tárlatot szeptember 20-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Amikor 1989. október 23-án Magyarországról (Egerből) deklarálva létrehoztuk az *Európa 24 Nemzetközi Képzőművészcsoportot*, csak hihettük, hogy teljes struktúrájában újszerű kezdeményezésünk megértőkre és segítőkre talál – mind e hazában, mind a civilizált Európában.

Hiszem, hisszük: nem kevesebbet szándékoztunk felgyorsítani, mint a teljes európai kulturális–művészeti átjárhatóságot, egymás sajátos értékeinek kölcsönös megértését és megbecsülését: *felmutatni a másságban lehetséges közös értéket, és a közös értéket is teremtő másság nagy csodáját.* Mindezt magánkezdeményezésű misszió által: nem felülről irányítottan, hanem belülről szervezetten, öntisztító fegyelemmel, megújító megújulással.

Amikor szándékunk a „szakma" olyan kiválóságainál talált visszhangot, mint például a *Franciaországot* képviselő *Victor Vasarely*, az olasz *Enzo Cucchi*, a spanyol *Julian Gil*, a finn *Esa Laurema*, az izlandi *Jona Gudvardardóttir*, akkor hihettük: *valóban tisztességes tett készülődik.*

24 ország 24 tekintélyes művésze vállalta az *érdekorientáltság* helyett az *értékorientáltságot*; felismerve, elfogadva és tudatosan bizonyítva, hogy Európa palettája annál egységesebb, minél színesebb – mindezt egyéni hangszerelésű művek által megszólaltatott nemzeti kultúrák széles, közös párbeszédében. *Tehették, hiszen mindnyájan felülemelkedtek az öncélúságon, átadták magukat a megértésnek* – a franciaországi korszakos mester éppúgy, mint a romániai professzor vagy a dán szobrász...

De miért éppen 24 ország és 24 művész? A 24-es szám egyszerre valós és egyszerre szimbolikus, annak jelképes megörökítője, hogy Magyarország 24. tagként csatlakozott – demokratikus országként – az *Európa Tanácshoz.*

A hitetlenkedőkben és a bársonyszék-kényelemben tespedőkben is bővelkedő munka már-már lehúzó örvényében erkölcsi erőt adott és hitet erősített, hogy szándékunk lényegét éppen olyan nagy tekintélyű személyiségek ismerték fel, mint *Catherine Lalumiére*, az Európa Tanács főtitkára, *Otto von Habsburg*, a *Páneurópai Unió* elnöke, vagy *Egon Klepsch*, az *Európa Parlament* elnöke – de az sem feledhető, hogy legkorábban *Horn Gyula*, volt magyar külügyminiszter, aki tervünket ismerve 1989-ben fogalmazott így: *„A közös Európa csak akkor válhat valósággá, ha a szükséges politikai keretek kormányok által történő kialakítása együtt jár a népek közötti közvetlen párbeszéddel és közös munkálkodással, egymás értékeinek megismerésével és megbecsülésével. Ebben a megvilágításban értékelendő különösen nagyra az Európa 24 kezdeményezése."*

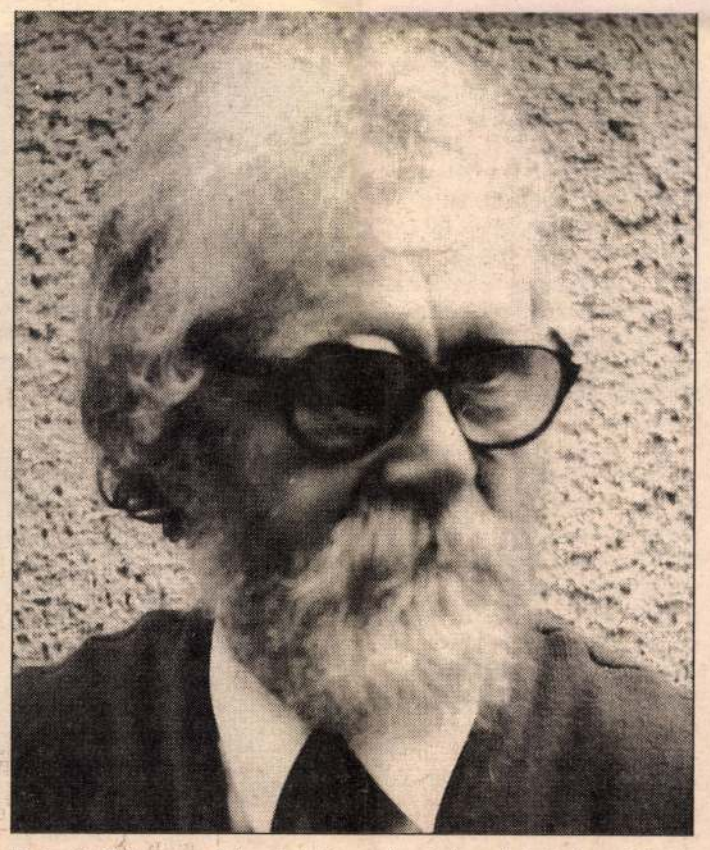

Dohnál Tibor: „...felmutatni a másságban lehetséges közös értéket és a közös értéket is teremtő másság nagy csodáját."

Az sem titkolandó, hogy álltak utunkba őszinte szkeptikusok és megrovó „tekintetűek" is, de még olyanok is, akik azt hitték, hogy majd az Európa 24 hátán tevegelnek be Európába, s amikor csalódtak tévhitükben, elfordultak tőlünk – őket temesse a kegyes névtelenség.

Hitünk megerősödött, mikor Catherine Lalumiére, az Európa Tanács főtitkára – kiemelve az Európa 24 „bátor, kezdeményező szerepét és kulturális érdekét" – személyes védnökséget vállalt a Nemzetközi Képzőművészcsoport szinte egész Európára tervezett programja felett. A *maastrichti szerződés* pedig, az Egerből 1989-ben meghirdetett elvekkel egybevágóan, integrálta a kulturális együttműködésre, a nemzeti értékek megbecsülésére, a művészeti alkotások szabad cseréjére vonatkozó passzust. – Maastricht óta az Európai Közösség ilyen értelemben kíván kulturális közösség is lenni.

Hitünk – bár sem munkánkhoz, sem szervezeti működésünkhöz sehonnan semmiféle anyagi vagy tárgyi támogatást nem kaptunk és nem kapunk – erkölcsi tőkévé válhatott. Az Európa 24, Európa egyik legreprezentatívabb képzőművészeti csoportosulása élő és ható szervezetté vált. Impozáns nyitókiállítását Magyarországon, a *Szombathelyi Képtárban* – hazánk egyetlen modern művészeti múzeumában – rendezte.

Bécsi, strasbourgi „kitérő" után *Németország, Spanyolország, Ausztria, Dánia* várja az Európa 24 újabb és újabb nagy kiállítását, hogy aztán bejárja Európát. Az Európa 24 igazi nagy programja mégis a nemzeti tagozatok létrehozása, hogy általuk egy rég áhított minőségcentrikus, önkéntes, szabad, nagy kulturális mozgás jöjjön létre népek és kultúrák között; ez esetben *kivált a képzőművészet vonatkozásában.* Nem az államközi tervek, megállapodások ellenében, hanem azok felerősítésére, együtt dolgozásra.

Kimondhatom: hitem, hitünk mára vált igazi meggyőződéssé. Meggyőződésem: amilyen nagy fontosságú – és országunk hírét is polírozó –, hogy az Európa 24 eszméje Magyarországon fogant, hogy első nagy kiállítását Magyarországon rendezte, ugyanolyan nagy jelentőségű az a tény, hogy az első nemzeti tagozat is Magyarországon alakult meg – *Hungaria 24* néven.

A Hungaria 24 fővédnöke Otto von Habsburg, a Páneurópai Unió elnöke. Jelenlegi tagjai olyan – határainkon belül és határainkon túl élő – magyar művészek, akik eddig is együtt voltak e küldetésben. Akkor is, ha (netán) nem is ismerték egymást. A távolinak tűnő pólusok is összecsengenek, közösek műveik időtállóságában és az emberi tisztességben, meg abban is, hogy legtöbbjüket sem ellenszelek, sem forgószelek nem kímélték. Ez meggyőződésem.

A Hungária 24 az ország több városában be kíván mutatkozni a későbbiekben, és tagjai személyes közreműködése, illetve a szakmai és állami szervekkel, támogatókkal való együttműködés által ki kívánja alakítani nemzetközi kapcsolatait is. *Várja és elvárja azokat a „menleveleket", melyek mindehhez létfontosságúak.*

Ha széles körben felismerik szándékunk tisztaságát és horderejét, akkor bizonyára megteremthetők a feltételek mind szervezeti létünk, mind programunk megvalósíthatóságához.

Dohnál Tibor

Pécsi István:

Eszmélés

Akkortájt mindenütt dúlt a háború.

Fejünk felett dübörögve húztak el a bombázók. Szüleim óvóhelyet építettek. Rémülten, szánakozva figyeltem igyekezetüket. Ásatták, kotortatták a földet a süvölvény szilvafa alatt.

– Egy nagyméretű koporsó. Ide nem búvok be! – ordítottam fel.

Mindenki megrökönyödött.

Aztán mégis beparancsoltak. Csillagvert szeptemberi éjszaka volt. Innen lépkedtünk a vakondok-odúba. Lenn a félelem fojtogatott vasmarkaival. Elhelyezkedett a család. Erre a pillanatra vártam, és szinte eszelősként robbantam a felszínre.

– Nem akarok meghalni, dolgom van még... Esztelenek! Egymást gyilkoljátok.

Lefújták a légiriadót, anyám és nagynéném visszatértek a paradicsomfőzéshez.

Magamba roskadva hallgattam, észre sem vettem, hogy mindnyájan rólam beszélnek.

– Miket mond ez a gyerek?

– Túlérett...

– Sebzettek az idegei.

Ülök az egyre terebélyesedő lombok alatt. Ide vágytam. Az elzárkózás szigetére. Azok az izmosodó gallyak mintha az értelem diadalát szimbolizálták volna az ostoba pusztítás felett.

– Sokakat hökkentett meg az, hogy a Jót mindig világosan, egyértelműen megkülönböztettem a Rossztól.

A bajokat csak fokozta az, hogy véleményemet minden illendő körítés nélkül odavágtam bárkinek. Az atyai ház a kereskedői jólét kényelmét kínálta. Élveztem, hogy bármi enyém lehet, ha kérem, ha követelem. Kényeztettek, de anyám tekintetében megláttam az ímmel-ámmal megtűrtek riadtságát, s mindjárt tündérpalotává minősítettem riasztó szegénységben vergődő nagyszüleim rozzant hajlékát, pontosabban azt az egyszobakonyhát, ahol rokonukkal húzódtak meg, ahová még a cipészműhelyt is bepréselték.

Itt a megértés honolt, amott a pénz keltette viszálykodás.

– Mit főzött maga? Dobja ki! Készítsen mást! Terítsen újra!

– Pöttömként ugrottam a zsarnok elé.

– Miért bántod? Ne hatalmaskodj! Nincs igazad!

Lendült a sújtó kéz, de megállt. Először, ám nem utoljára.

Aztán susmus.

– Nincs ez így rendjén, hiszen még csöppség.

– Nem játszik, folyton csak álmodozik. Szótlan, zárkózott.

– Nem keresi a társakat.

– Egyáltalán nem hasonlít hozzájuk.

Egyszer kedvenc fámról leszedtem az összes szilvát – akkortájt nem kellett senkinek –, s több országnyi terület polgárságát „formáltam" belőlük.

A hadseregek masíroztak, a parlamentekben beszédeket mondtak a képviselők. Végül is megkötteted a nagy egyezség, elmaradt a kardrántás.

Beletemetkeztem az effajta elfoglaltságba.

Néném hajolt felém.

– Te jó Isten! Mit csinálsz itt?

Sietett a többiekhez. A hangfoszlányokat felém hordta a szél.

– Te Pista, begógyizik ez a fiú.

Legyintettem egyet a némaság konokságával, s bogozgattam birodalmam krónikáját.

Eltöprengtem. Az azonosság vágya sarkantyúzott.

– Nézd őket! Fociznak, vívnak, fjjal lövöldöznek.

Közéjük somfordáltam. Elkábított az unalom.

– Gyerünk a magány szigetére. Ahhoz a virágzó szilvafához. Minek csatázzak, amikor seregeink békét kötöttek?

Azt hiszem, az első szerelem volt.

Kilencesztendősen. Erzsi, húgaim barátnője nálunk nyaralt, ő is megperzselődött.

Hajnalban, amikor hálóinge felcsúszott, odalopakodtam leskelődni.

Legközelebb hozzábújtam. Kábulat zsombított.

Nem messze tőlem a felnőttek szuszogtak.

Hirtelen felülről, mintegy magaslatról láttam a jelenetet.

– Egyszer, valamikor ez már megtörtént velem... – sajdult belém.

Elszállt a mámor, szembenézett velem a festetlen valóság.

Záróakkord az idillre.

Hasonlót kerestem. Kábítószerként hatottak rám a könyvek, mintha a szerzőkkel találkoztam volna. Ma már világos, hogy Stella fényeit fedeztem fel műveikben. Akkor azonban csak az lepett meg, hogy mennyire ismerősök.

Faltam írásaikat, s az sem zavart, hogy történeteik kifejletére rögvest rájöttem.

A legszívesebben velük diskuráltam. Ott, a jelképes csodafa alatt.

A jelenbe suhanás elkeserített. Mintha elszakítottak volna enyéimtől.

Megzavartak meditációmban. Felmordultam.

– Hagyjatok velük!

– Mamuka – egyik néném hívtam így – tágra nyílt szemekkel nézett, és elsietett.

A magyarázatot a lugasból csapdosta felém a szél.

Ez a Tamás nem komplett. Szóljatok Simon doktornak.

Megérkezett az öreg. Vizsgálgatott. Megmosolyogtam szegény sarlatánt, ő azonban magabiztosan közölte a verdiktet:

– Semmi baj, kérem, kicsit vérszegény. Levegőváltozás kellene.

Megszületett a döntés. Irány a nagy tó, a vastagabb pénztárcájúak agyonrajongott Mekkája.

Fullasztó kánikulában indultam a hegynek, csomagom, ballonkabátom cipelve.

Félúton elillant a jelen, s a fényözönben egy hang simogatott:

– Ő is onnan érkezett...

Riadtan botorkáltam nagyanyám testvéreihez. Napokig kutattak az elhagyott holmik után.

Faggattak, de szótlanságba menekültem.

Meglepődtem, amikor később megkerültek a szanaszét heverő cuccok.

Nem magyarázkodhattam.

Lesújtó véleményük a verandáról szivárgott ki:

– Kótyagos ez a kamasz... Hiányzik egy kereke.

Sajnáltam őket.

Azon a délutánon – káprázatos tiszta kék ég borult ránk – a vízparton futottunk össze.

Ő volt, s bennem motoszkált a megérzés.

– Onnan, onnan...

Későn érkezett és búcsúzott.

Ma már nem titok számomra, hogy a Stella bolygó jegyét viselte, de ez csak nekem csillant fel néhány pillanatra.

Azóta sok ezer kilométerre rendelte a sors, ki tudja, milyen megbízatással.

Címét se sejtem. Akkor rögződött belém fájdalmas mementóként egy szólástöredék. Solus eris... Egyedül maradsz.

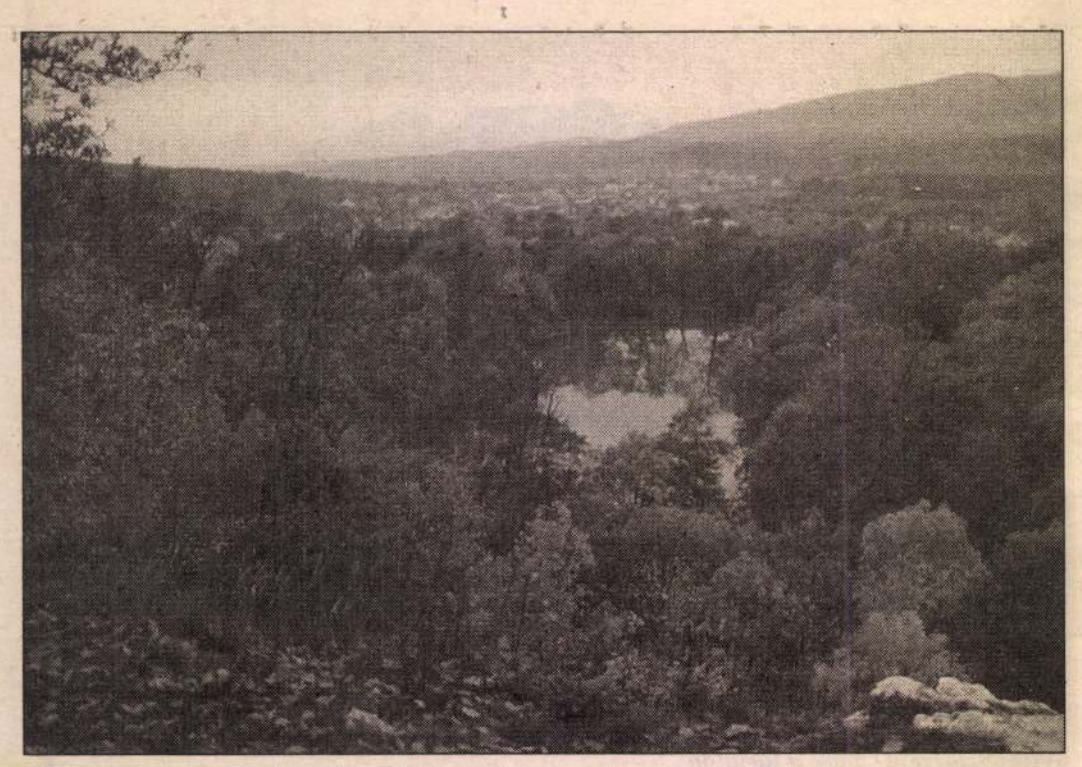

Felsőtárkányban az idegenforgalmi tervek még csak most alakulnak

FOTÓ: MAJOROS TAMÁS

Csalódott vendéglátók üres panziók

A megyében továbbra sem húzóágazat az idegenforgalom

Zsúfoltak voltak a nyáron az utcák, terek, gyakran hallott a magyar fül germán, olasz és francia szavakat. A vendéglátóegységek tulajdonosai mégsem voltak elégedettek az idei nyárral. Még ha a kiváló idegenforgalmi adottságokkal rendelkező Heves megye továbbra is kedvelt maradt a kirándulók számára, mégsem tartózkodtak itt hosszabb ideig, ritkán ültek be étterembe, kevesen vették igénybe a szállodák luxus-lakosztályait, s a szuvenír sem volt olyan kelendő, mint a korábbi években. A fizetőképes kereslet csökkenése miatt a vendéglátósok csupán egyetlen dologban bizakodhattak: hosszú lesz a nyár, s akkor talán még némi nyereségre is számíthatnak.

A programszervezés segíthetne Parádon

Az utóbbi évek egyik *legszeszélyesebb nyara* volt az idei – tudtuk meg *Presovszky Máriától, a Parádi Idegenforgalmi Egyesület titkárától*. A 168 férőhelyes parádfürdői szanatóriumban a legjobb hónapban is csak hetven ember tartózkodott. De volt arra is példa, hogy *8–10 emberre főztek*... A kórház kihasználtsága is csökkent, főleg azután, hogy július elsejétől bevezették a napi 400 forintos hozzájárulást, 25–30 százalékos visszaesést tapasztaltunk. A magánházak, panziók látogatottságára csupán az *idegenforgalmi adó nagyságából* tudunk következtetni, ami viszont *nyomonkövethetetlenné vált* azóta, hogy havonta kell a befizetni.

A településen közel 600 férőhely van, amit az *idén hatvanszázalékos kihasználtsággal vettek csak igénybe*. Egy dolog biztos: az elmúlt években a *kirándulók igényesebbek lettek, a pénzükért szeretnének kulturált helyen lakni, s ezekhez a minőségbeli követelményekhez sok szállásadó nem alkalmazkodott*. Aki ezen a nyáron csak idegenforgalomból akart megélni, annak bizony fogához kellett vernie a garast, a melegkonyhás étkeztetés vagy kisebb vendéglátóegység üzemeltetése viszont megérte, annak ellenére is, hogy az itt tartózkodók *gyakrabban tértek be a boltba*, mint a korábbi években. A szálláshelyek minőségén túl talán *többet kellene foglalkozni a reklámmal* – mondta az egyesület titkára. Az ide látogató kirándulók visszajáró vendégek, az újak pedig ismerősöktől, barátoktól hallják azt, hogy jó a levegő, s a Mátra kellemes környezetében néhány napot el lehet tölteni. Az előző évek próbálkozásai ellenére sincs megfelelő propagandája a településnek, s a *programszervezés is sokat segíthetne*. A vendég, ha itt-tartózkodása alatt esik az eső, nem tud hová menni, mit csinálni, de történetesen ha jó idő is van, akkor sem biztos, hogy minden látnivalót magától megtalál. Jövőre szeretnének fiatal lányokat, fiúkat idegenvezetésre kiképezni, mely nemcsak nekik lenne pénzkereseti lehetőség.

Egyre népszerűbb Eger környéke

Folyamatosan *emelkedik az Eger környéki kirándulóhelyek látogatottsága*, nem is panaszkodnak az idegenforgalomra a környék polgármesterei. *Felsőtárkányban* a település vezetése hosszú távon csak az idegenforgalmat tartja a járható útnak. Bár a szállodák, vendéglátóegységek száma egyre nő, a látogatottság nem sokat változott az elmúlt évekhez képest.

– *Kedvelt volt viszont a kerékpárosok, sátortáborozók körében a Bükk kapuja* – mondta *Bakondi Simon polgármester* –, bár a reklám kevés volt. Amennyiben a település profilját az idegenforgalmat kívánjuk tenni, úgy a jövőben mindenképpen szükség van arra, hogy a *vendéglátásban érintettek összefogjanak, s ne egymás ellen, hanem egymásért dolgozzanak*. Nagyon is gyerekcipőben jár még a helyi idegenforgalom, komolyabb próbálkozások csak néhány éve vannak, de az már most világossá vált számunkra, hogy nyugodtan versenyezhetünk Egerrel a vendégekért. *A jó levegő, a közbiztonság, a nyugalom olyan értékek, amik „megfizethetetlenek"*. A vendéglátás infrastrukturális alapjai megvannak, a *szállodák kialakítása igényes*, talán többet kellene foglalkozni a tájékoztatással, és arra kell törekedni, hogy a vendég ne csak átutazzon Felsőtárkányon.

Szilvásváradot a szépsége miatt látogatták

Csalódott volt viszont az *Ostorosi Vízicenter bérlője, Bínó Attila*, aki a tavaszi nagyobb beruházások alkalmával még nem számolt azzal, hogy ilyen mértékben *csökkennek a pihenésre szánt forintok*. Bár a látogatók száma nem változott, az előző évek *bevételéhez képest 60 százalékkal kisebb* volt az idei. Igaz, a tónál nincs belépő, csupán a csónakok, pihenőágyak használatáért kell fizetni, mégis sokszor elhangzott az a kérdés: *fél óráig feleáron nem lehetne kölcsönözni?*

A német és holland kirándulók az idén is több napot töltöttek a tó partján, de jöttek szép számmal magyarok is, akik inkább egy-egy napra látogatták a vízicentert. A tó *propagandája itt sem volt szervezett*, inkább szájról szájra járt a hír, de irodák nem közvetítették az itteni lehetőségeket. A *síkfőkúti tónál nem volt ennyire kritikus a helyzet, az üdülőkben pihenőkre inkább az volt jellemző, hogy amit a nyaralásra szántak, azt el is költötték, és nem spóroltak a vízieszközök árán*.

Síkfőkúton elégedettek voltak

Éppen ezért sem volt panasz az idén nyáron Síkfőkút látogatottságára. Mint azt Noszvaj polgármesterétől, *Pintér Elemértől* megtudtuk, voltak időszakok, amikor még parkolni is bajosan lehetett. Bár a nyár elején kisebb zökkenőtől sem volt mentes – az árak emelkedése miatt a gyermektáboroztatástól több csoport is visszalépett –, *végig látogatott volt az üdülőcentrum és környéke*. Mivel a tavaly sok problémát okozó diszkó megszűnt, s a zaj nem zavarta a pihenni vágyókat, az éjszakák is csendesebbek voltak, mint tavaly. A „mesterségek vására" – melyet az idén hagyományteremtő szándékkal indítottak útjára – szintén sok látogatót vonzott, ahogy a *De la Motte-kastély* zenés nyári estéinek sorozata is. Itt már jellemző volt az is, hogy *több hétre érkeztek a vendégek, s a hétvégi házakban is hosszabb ideig tartózkodtak a tulajdonosok*. Egyébiránt a nyáron több ingatlan is gazdára talált, ami szintén a növekvő népszerűséget mutatta. Mivel az ingatlanok iránt nagy volt a kereslet, így tervezik, hogy *újabb negyven üdülőtelket értékesítenek a tó környékén*. Az idei nyáron már találkoztak a vendéglátósok *volt szocialista országokból érkező vendégekkel is, amire a korábbi években nem volt példa*.

A szilvásváradiak a vendégek igényeihez alkalmazkodtak

Szilvásváradra a kirándulók az idén *sem a programok miatt érkeztek, hanem a táj szépsége vonzotta őket. A Szalajka-völgy népszerűsége nem csökkent*, s a lovardát is sokan felkeresték, de a kirándulókat az jellemezte leginkább, hogy 1–2 napra érkeztek, s akkor is inkább a kempingben szálltak meg. Éppen ezért sok panziótulajdonos hiába várta a vendéget, pedig a település teljes egészében vendéglátásra rendezkedett be. Olyannyira, hogy nagyobb kereslet esetén a szilvásváradiak még azt is vállalták volna: *kényelmesen kialakított lakásaikból a szuterénba költöznek*, erre viszont nem sokszor volt példa. A korábbi évekhez képest megjelentek viszont az északi – *svéd, holland, finn* – turisták is. Bár sokkal több vendéget is tudott volna fogadni a település – ezer vendégágy van a faluban –, mégsem volt ok az elégedetlenségre, hiszen a környező települések, idegenforgalmi centrumok *látogatottságához képest nem volt jelentős csökkenés*, inkább csak az időtartam és az elköltött pénz mennyisége volt kevesebb.

– A vállalkozók alkalmazkodtak a nyári dömpinghez, *a bolt vasárnap is nyitva volt* – tudtuk meg *Egri Zoltán* polgármestertől –, s a kiszolgálás színvonala is javult. Bár a helyi idegenforgalmi adó kevesebb lesz, mint tavaly, még így is jelentősen – mintegy *egymillió forinttal* – járul a település költségvetéséhez.

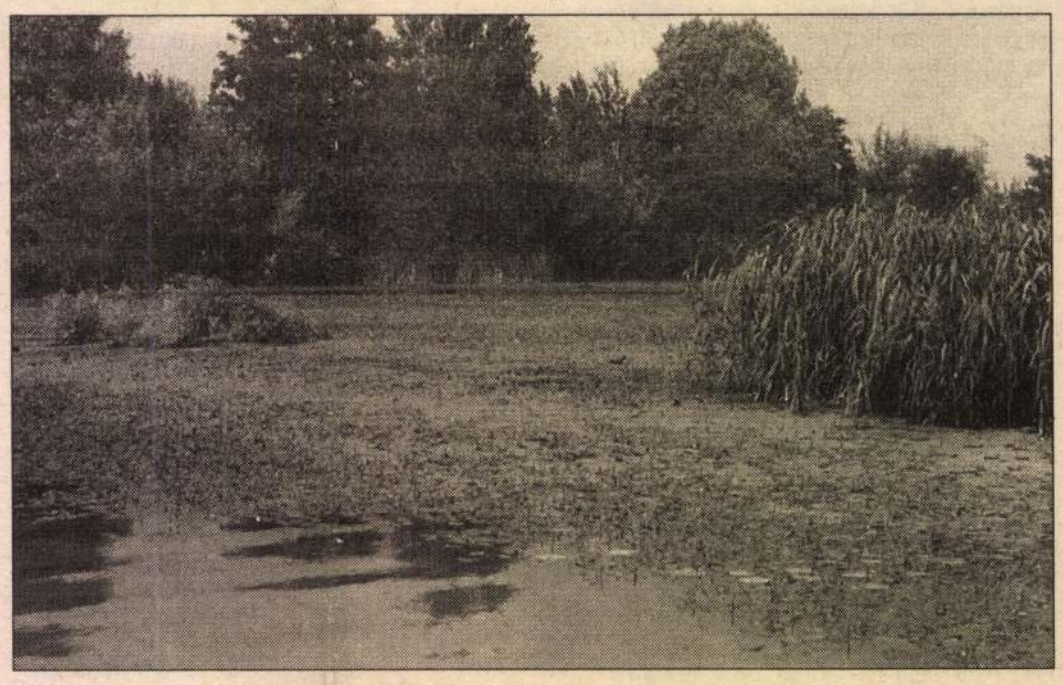

A Tisza-tónál a minőség elmaradt az áraktól

A Tisza-tó drága volt

Poroszló idegenforgalmi fellendülésének is voltak akadályai: mivel a terület a magyar állam tulajdonát képezi, de más a kezelője, más a hasznosítója, s közigazgatásilag is máshoz tartozik, ezért *jelentős előrelépés az idén sem történt*. Elmaradtak a német, osztrák vendégek, s a hazaiaknak is *drága volt a Tisza-part*. Ezért az őszszegért már Spanyolországba lehet utazni – mondták –, s *a színvonal sem felel meg a csillagos egekig emelkedő áraknak*. Az önkormányzat bevétele így várhatóan 18 százalékkal csökken, dē a vendéglátósoknak sincs okuk az elégedettségre. *Kisköréhez* hasonlóan egyre *nagyobb az ingatlanok iránti kereslet*, ám a drágaság határt szab a hazaiak lehetőségeinek, ezért az elmúlt évek fellendüléséhez képest némi *megtorpanás volt tapasztalható a Tisza-tó környékén*.

Szuromi Rita

Dohnál Tibor

KOLLER LŐRINC:

Televízió

Öt kérdés a kormányfőhöz

Miniszterelnöki sajtótájékoztató az újságírószövetségben, időpont: 1995. december 19.

ÚJSÁGÍRÓI KÉRDÉS: *Miniszterelnök úr, ön az elmúlt héten Dél-Koreában járt, ahol találkozott Ro Te Vu, ottani kormányfővel is. Mennyiben volt előkészített ez a találkozás, és mennyiben befolyásolta a tárgyalások sikerét az a tény, hogy találkozásuk után egy nappal Ro Te Vu-t korrupciós vádak miatt letartóztatták?*

MINISZTERELNÖKI VÁLASZ: Először is nagyon szeretném a tisztelt újságírók figyelmét felhívni arra, hogy ugyanolyan körültekintően tudósítsanak, mint amilyen körültekintésre törekszik a kormány. Tudniillik, amit ön fölvet, és ami megjelent a híradásokban, annak az égvilágon semmi köze a valósághoz. A koreai törvények értelmében ugyanis választások előtt föl kell menteni a miniszterelnököt, márpedig Dél-Koreában 1996 tavaszán választások lesznek. Az égvilágon semmi köze tehát ennek a korrupciós eljáráshoz. Jobb lett volna, ha aki erről tudósít, megkérdezte volna valamelyik dél-koreai képviselőt, hogy miért mentik föl a miniszterelnököt.

TV HÍRADÓ, 1996. AUGUSZTUS 26.: Huszonkét és fél évre ítélték Ro Te Vu miniszterelnököt korrupciós bűncselekmények elkövetése miatt. Az 1995 decemberében kezdődött perben a vád szerint Ro 355 millió dollár vesztegetési pénzt fogadott el 35 dél-koreai nagyvállalattól.

Most, hogy kilenc hónappal a sajtótájékoztató után ismét megnéztem videón a miniszterelnök pökhendi, kioktató válaszát, ismét fölteszem — kissé kiegészítve, némiképp lebontva és kissé általánosabban is — a kérdést:

1. *Megfelelőképpen előkészítettnek tekinthető-e egy kétoldalú miniszterelnöki találkozó még azok után is, hogy a két elnök közül egyiket a találkozót követő huszonnégy órában lecsukják?*

2. *Azok után, hogy egy kétoldalú miniszterelnöki találkozó másnapján az egyik elnököt korrupciós vádakkal elvezetik, helyénvaló-e az az újságírói kérdés, hogy az elvezetés ténye mennyiben befolyásolta a találkozás sikerét?*

3. *Miként tájékoztatták Horn Gyulát: hogy vajon minden távozó dél-koreai miniszterelnököt bilincsbe vernek-e a mandátum lejárta után, vagy csak azt, amelyiket elképesztő méretekben tudtak korrumpálni?*

4. *Ha ez előbbi kérdésre a magyar kabinet nem tudja a pontos választ, akkor miért nem tájékozódik valamelyik dél-koreai képviselőnél?*

5. *Ha Horn Gyula miniszterelnöki sajtótájékoztatón elhangzó válaszaiban általában annyi az igazságtartalom és a megbízható ismeretanyag, mint a dél-koreai miniszterelnökkel kapcsolatos kérdésre adott válaszában, akkor a magyar kormányfő van-e olyan helyzetben, hogy kioktasson bárkit is?*

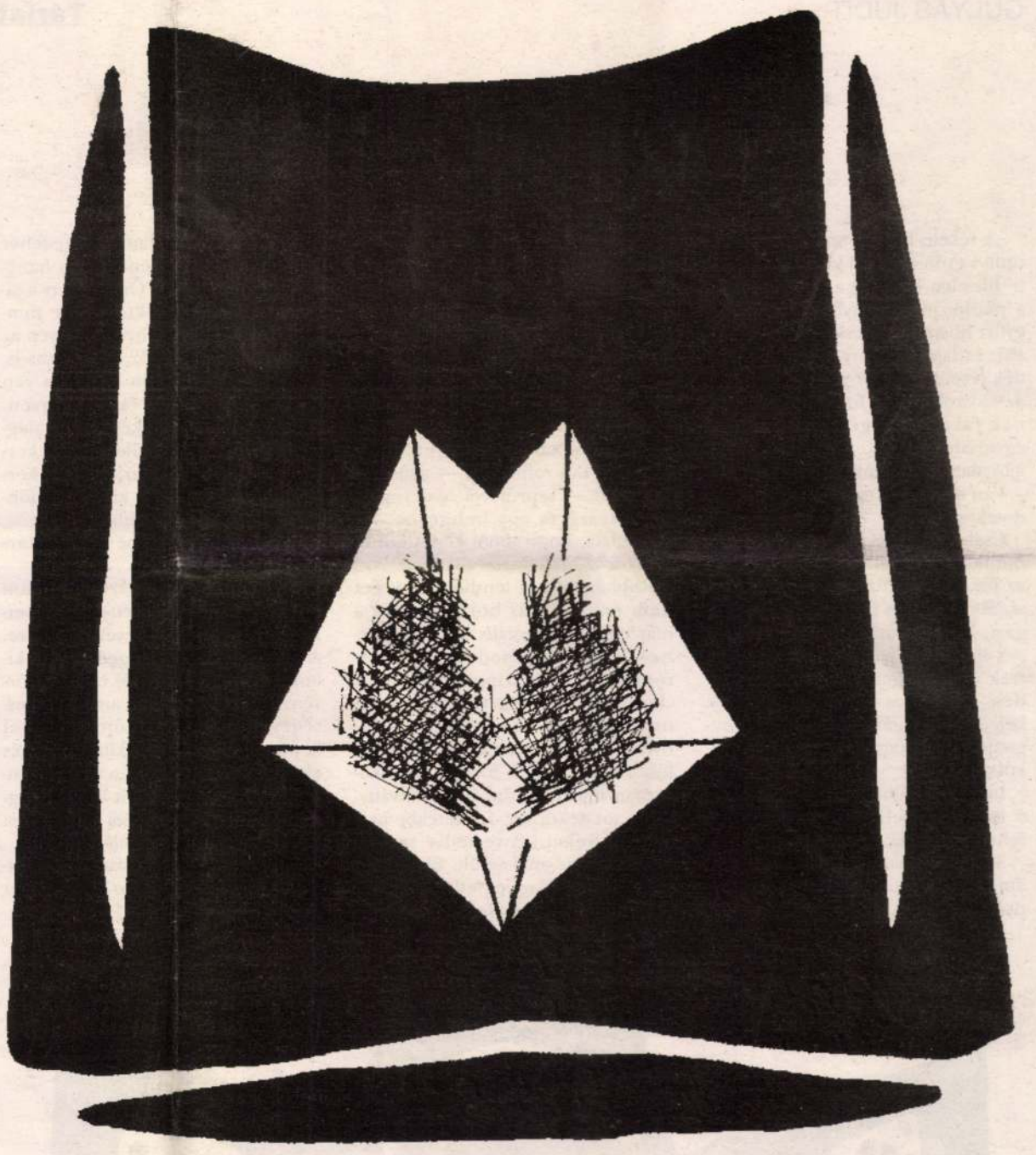

Dohnál Tibor rajza

Dohnál Tibor rajzai mögé

Dohnál Tibor rajzait, festményeit, szobrait — immár három évtizede — sok helyütt, sokszor bemutatták. Munkáiról sokan, sokat, sokféleképpen írtak, mondtak...

Egy, ami elvitathatatlan: öntörvényű, sokoldalú munkássága mindenképp sajátos értéke a magyar képzőművészetnek.

Rendhagyó módon e munkásságot kísérők véleményeiből idézve tartunk tükröt, miközben közreadunk egy keresetlen válogatást Dohnál régi, régebbi és újabb rajzaiból — a lélekállapot állandóságát és változását, a „kész mű" helyett a rezdüléseket érzékeltetendő. Sajátos anatómia ez, egy élő testet ismerünk meg általa.

„...Jegyezze meg kedves Dohnál, az ember különbözhet, ha már azonosult..."

Kassák Lajos
(személyes beszélgetés — 1968)

„... Kisfiam, a vonal mesebeli hős; van is, meg nincs is. Igazából nincs, de mégis van. Olyan hitelt kér, mint a színek színe, a fehér..."

Tóth Menyhért
(személyes beszélgetés — 1969)

„...Dohnál »összegyűjti és továbbadja azt, ami a mélyből jön"; munkásságának szinte mottójául is választhatnánk Klee mondatait. Művészi indulásának pillanatától meghatározott célok valóra váltása felé tör. Nem elégszik meg a puszta ábrázolással, hanem tartalmasabb, mélyebb szférák bemutatására vállalkozik... E vállalás avatja rangos művészszé őt..."

Z. Szabó László
(Katalógus előszó — 1969)

„...Dohnál Tibor sokoldalú művész, invenciózus ember, állandóan újra készülő feltaláló. Ugyanakkor vérbeli festő, s bravúros a rajztudása, technikai készsége..."

Sz. Kürti Katalin
(Szabolcs-Szatmári Szemle — 1973)

„...Dohnál Tibor kevés motívumot alkalmaz, de találó variációi révén gazdagok, mozgalmasak grafikái. Nagyon fegyelmezett mozgalmasság az övé, mértéktartó, akárcsak példaképei, az elbeszélést balladává sűrítő ősi ábrázolások..."

Heitler László
(Magyar Építőművészet — 1973)

„...A festőművész Dohnál Tibor rajzai (is) új stílust visznek művészetünkbe, új hanggal gazdagítják azt... Helye nemzedéke élvonalában elvitathatatlan..."

Dévényi Iván
(Pest megyei Hírlap — 1975)

„...Dohnál Tibor művészetében a tegnap ölelkezik a mával. Ebben látja — és látjuk mi is — művészetének korszerűségét..."

Bojár Iván
(Magyar Hírlap — 1975)

„...A motívumokból jeleket emelő Dohnál olyan széles érzelmi és értelmi skálán játszik tiszta szabatossággal, melyben a komolyság és a felszabadultság békésen megfér egymás mellett... Festészetéről is sok szót kell ejteni még a kritikának és a művészettörténetnek egyaránt..."

Horváth György
(Magyar Nemzet — 1975)

„...Rend van-e benned? Kérdezik szigorú elegánsan Dohnál művei. Mert alkotóban és alkotásaiban rend feszül. Nem katonás, nem hivatalnoki, attól mélyebb. Szerelemről, születésről, belső törvényszerűségeinkről szól ez a képzőművészeti rend. Méltóságosan, nemes egyszerűséggel... Üzenet. Érdemes megérteni..."

Szigethy
(Népújság — 1983)

„...A maga mesterségének csínjait Dohnál a legtisztább fokon ismeri és műveli... Alkotásainak jelrendszerében igény és igényesség mutatkozik, emberlétünk lényege... Valami tiszta és harmonikus állapot az, amit minden műve feltár és teremt; jó nézni a tár egészét és részeit is... »A virágzó rejtelem integet felénk« a látomások mélyén, ha jobban odafigyelünk: a mindenkori Seb a kortalan Cédruson..."

Bodri Ferenc
(Katalógus előszó — 1986)

„...Életmű van mögötte..."

Salamon Nándor
(Új Tükör — 1986)

„...»Dohnál fölülemelkedett az öncélúságon, átadta magát a megértésnek«, így aztán önnön csendje adja igazi hangját. A dohnáli csönd organikus, fölépített mű és valami sajátos-hiteles bölcselet, bús-remélő epigramma-tömörségű líra, mely épp úgy táplálkozik a természet nagy törvényeiből, mint az archaikus kultúrákból, hogy ősi-modern (egyre elvontabb, de mindig kódolható) jelbeszéde átléphesse az idő korlátait..."

Csonka György
(Új Hírek — 1993)

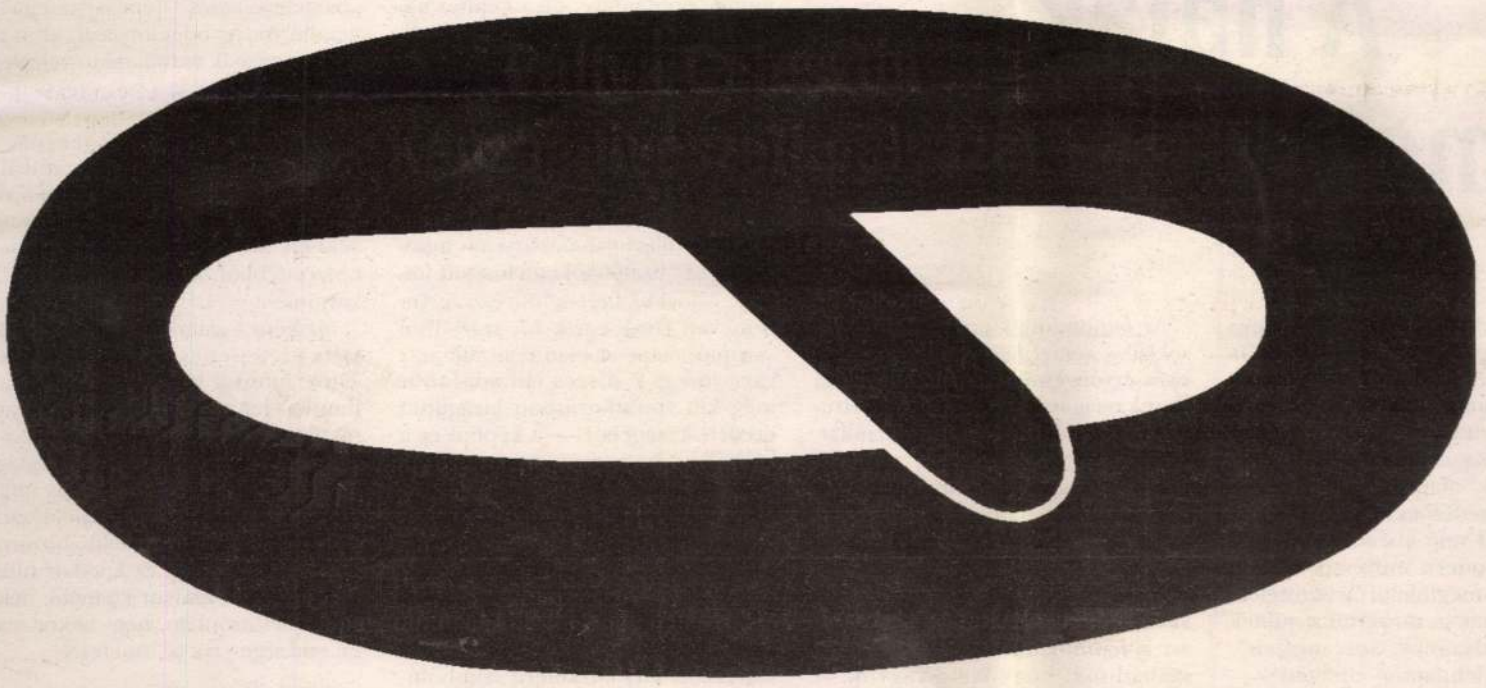

Dohnál Tibor műveiben az önmagában rejtett ősi, tudatalattijából, hol homoid arche-formákban — melyek biológia-organizmusok, hol pedig geometriai struktúrákban, máshol a kettő találkozásában kívánkozik napvilágra. Megkülönböztetések és azonosulások ölelkezései a témái, rajzban megfestve és a térbe kiterjedő plasztikákban.

Művei a népi entitás és az egyetemes ősi együttléte és szeretete. Munkássága és sokoldalú kulturális tevékenysége alaposabb és méltóbb elismerést érdemel, mint amennyit eddig kapott.

Schéner Mihály

GULYÁS JUDIT:

Tárlat

Tajtékos lapok

„A fekete bajszos szürke egér egy utolsó erőfeszítéssel kijutott. Mögötte hirtelen összeért a mennyezet és a padló, majd petyhüdt anyagból gyúrt hosszú férgecskék fröccsentek elő, és lassan tekeredtek ki a hasadék résein. Az egér gyorsan átgurult az előszoba sötét folyosóján, amelynek falai dülöngélve közeledtek egymáshoz, és sikerült kisiklania az ajtó alatt." (B. Vian)

Van-e értelme megállítani a kaleidoszkópot?

Csak percekre tesszük, hogy szemünk rövidke időre pihenni térjen az összehabart formák őrjítő kuszaságából, s máris újra vágyjuk a mozgást, hogy kavarjon nekünk esetleges mozaik-képeket, amelyen a részek új és különös egésszé rendeződése adja azt az izgalmat, amelynek kéje, hogy magával sodorjon és elragadjon úgy, hogy végül hozzá menekülsz előle.

Íme: egy kiállítóterem színesben.

Benne: képek feketén-fehérek és fehéren-feketék.

M. Tóth Éva animációs filmjei amolyan fekete-fehér kaleidoszkópok, melyeket mozgásban — nyilván technikai okokból — nem láthatunk a tárlaton; képekké merítve a falra feszítették néhányukat, hogy ott álljanak vigyázzban.

A tusrajzok az alkotónak: Amszterdam, nekünk: egy város, melynek ezer ablakát, egének százezer csillagát, örvénylő szemeit, szájainak íveit, csatornafolyadékban hömpölygő halait, macskáit, egereit, madarait M. Tóth Éva rafináltan — akár egy boszorka — seprűjével összesöpörte, beleszórta egy hengerbe, jól összerázta, hogy abból képet konstruáljon ezerféle variációban.

Robbanásszerű lendület és véget nem érő mozgás borogatja föl a már eleve irracionális tereket, amelyek lehúznak, elsodornak, összeroppantanak, beszippantanak — a „boszorka" kedve szerint. Rémképei nem ijesztőek, szörnyei nem szörnyűek — ornamentikát csinál belőlük: nem tartalmi, formai vonatkozásban léteznek csupán. A látványimitációt dekoratív felületekbe préseli, melyeket kénye-kedve szerint csavargat, vizionál velük. Elementáris ereje nem hagy egyetlen négyzetmilliméternyi üres felületet sem a papíron, s mint valami fekete-fehér vert csipkén, minden azonos hangsúllyal bír a képen. Önmagáért a játékért gerjesztett féktelensége mindent kicsipkéz, s ehhez — legyen az bármi — csak eszköz, még a tus is, aminek itt egyetlen feladata van csupán, hogy elég fekete legyen. Van a tárlaton hat kép, ahol megszólal a tus is. Lendülete nincs korlátozva, a papír fehérjét végig korcsolyázva helyenként kiömlik, időnként finom vonallá szelidül.

Palackba és üvegbe torzult tárgyak, vágyak.

Az alkotó immár szeliden, ám mégis roppant lendülettel fest egyetlen motívumot feketével a fehérre. A tus mögé bújva engedi, hogy kiemelkedjen a korábbi tajtékos örvényből az a töredék, amely frissességével és jelszerű tömörségével képvisel egy új utat, a kínai tusfestés eleganciájával, amely „a távozót engedi távozni, az érkezőt hagyja megérkezni, a létezőt engedi létezni és a nemlétezőt hagyja nemlétezni."

(M. Tóth Éva kiállítása az Újlipótvárosi Klub Galériában szeptember 6-ig látható.)

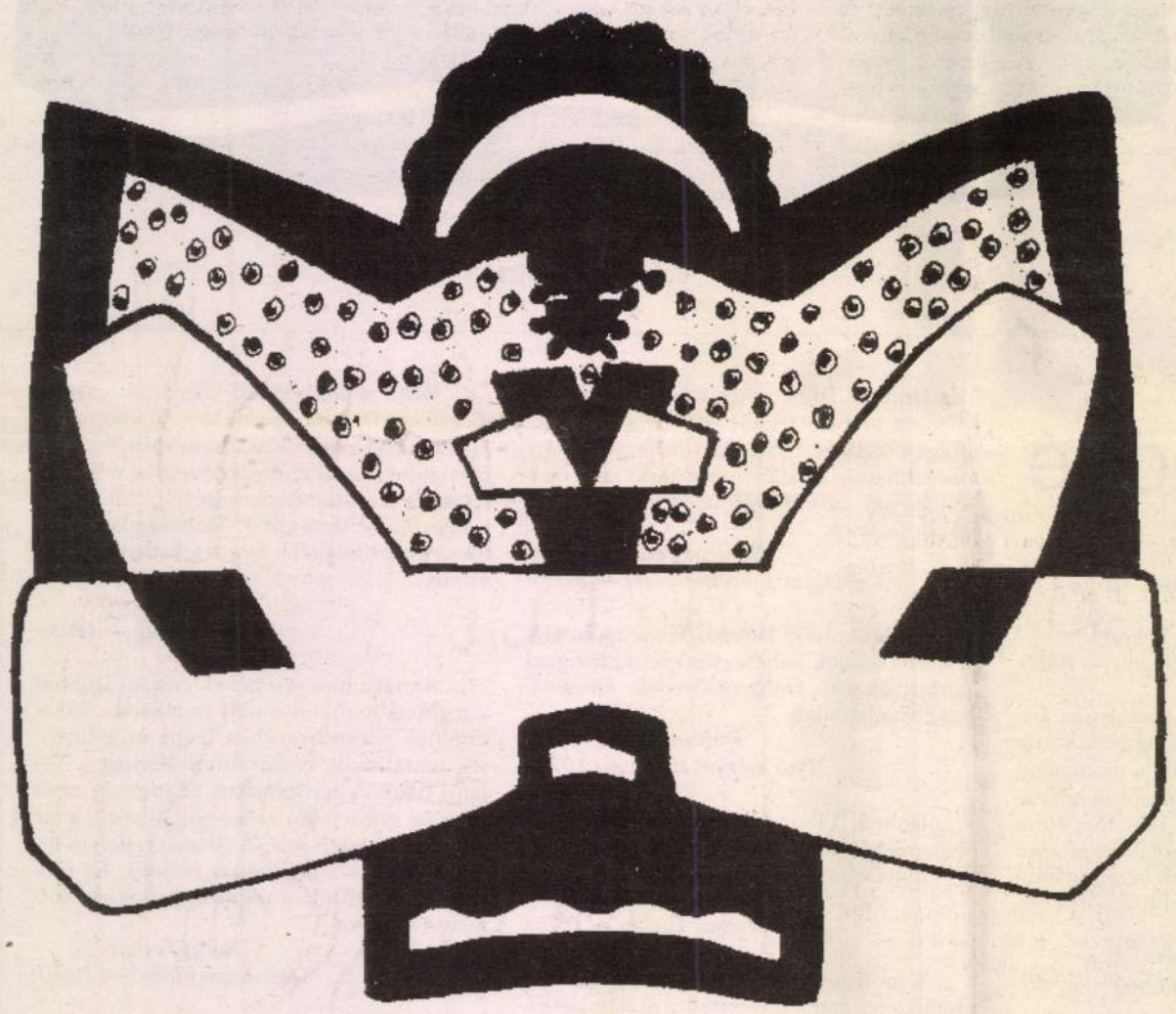

Dohnál Tibor rajza

FÁY MIKLÓS:

Zene

Beethoven lólába

Azt hiszem, Robert Levin igazán kiváló férfiú. New Yorkban született, zongorista, zenetudós, ő is befejezte Mozart Requiemjét, nem is sikertelenül, ráadásul szerintem kizárólag magvakon és nyers koszton él, mert ötvenhez közeledve is olyan a külseje, mint egy huszonévesnek. De maradjunk egyelőre zongoraművészeténél. Fortepianón játszik, szép, kissé tompa hangú, Beethoven korából származó hangszeren, természetesen Beethovent. Jó játékos, bár az én ízlésemnek kissé halvérű, pontosabban kissé mesterkéltnek hallom, ha viharosan érzelmes akar lenni. Viszont kénytelen viharos lenni, mert egy lebecsült, de időnként viharos művet játszik, a Karfantáziát.

A Karfantáziára az értők némi joggal legyintgetnek. Alkalmi munka, száguldó tempóban készült az egyébként lassan komponáló Beethoventől, arra az elképesztő hosszúságú hangversenyre, amelyen elhangzott még két szimfónia, egy zongoraverseny, egy koncertária és három tétel a C-dúr miséből. Beethoven azonban kevesellte a programot, és megtoldotta a Karfantáziával. Az eredmény egy kétes, de fontos darab.

Kétes, mert nem pontos, sokszor hosszadalmas, nehézkes, hangos. Fontos, mert előtanulmány a Kilencedik szimfónia zárótételéhez. Hasonló a komponálási elv, még a dallam is hasonló, amely fejlődik, majd eljut arra a pontra, ahol be kell lépnie a kórusnak a szöveggel, mert csak így fokozható tovább a hatás. És csiszolatlansága miatt különösen személyes darab. A személyesség azonban itt különös módon összeillik a szereppel. Az a Beethoven van itt, akit a szobrokon is ábrázolnak, aki dühöngve harcol az anyaggal, próbálja formába szorítani, s ha a siker nem tökéletes, legalább érezni, mekkora a feladat. És a lemezen mindez meg is szólal, a Robert Levintől, illetve John Eliot Gardiner karmestertől elvárható színvonalon, vagyis igazán jól. Nem ettől érdekes az egész.

Van itt azonban egy függelék. A Karfantázia ugyanis zongoraszólóval indul, és a szólóval Beethoven a bemutatóig nem készült el, így akkor improvizált. Később lett hivatalos eleje is a műnek, bár az is improvizáció jellegű. Robert Levin azonban úgy gondolta, hogy ha Beethoven improvizálhatott, miért ne tehetné meg ő is. A függelékben tehát elhelyezett két hozzávetőlgesen két percnyi szólót, akinek kedve van, hallgassa meg az eredeti helyett az ő bevezetőjével a művet. És itt már van hamisság, nem is kevés. Már eleve lehet kételkedni abban, hogy vajon csakugyan improvizáció az, amit az ember bevisz a stúdióba, és lemezre játszik. Nyilván nem volt pontosan leírva minden, de kételkedem a valódi rögtönzésben. De, mondjuk, ez mellékes kérdés. A lényeg az, hogy ha valaki úgy gondolja, hogy jobb művet ír, mint a szerző, ám legyen. Viszont akkor vállalja az ezzel járó cirkuszt és fölháborodást, nyúljon bele az anyagba, legyen a főszöveg az ő improvizációja. Szerintem Beethoven gond nélkül javítható és fölülbírálható, nem szükséges, hogy az előadó térde remegjen a tisztelettől. Más kérdés, hogy a legtöbb javítás csak ronthat, mert az eredeti művek többnyire elég jól sikerültek. Ha viszont a zongorista úgy gondolja, hogy ő nem akarhatja kijavítani a „Mestert", akkor minek lábjegyezetel egy lemezen? Őszintén szólva én azt is utálom, amikor egy operához mellékelik a változatokat, az alternatív áriákat, hogy ki-ki úgy programozza a cédéjátszóját, ahogy neki tetszik. Tudom, hogy ez a korszerű gondolkodás, a modern szemlélet, nekem mégis túlbiztosítás az egész. Miért nem meri az előadó letenni a garast, azt mondani, hogy szerinte ez a jó? Az interaktív lemezhallgatás, hogy be kell vonni a hallgatót is valamilyen szinten a zene megalkotásába, csak mese. Annyira mese, hogy méter hosszan kilóg a lóláb. Átlagos és az átlagosnál sokkal jobb készüléken is megpróbáltam: nem lehet úgy programozni a gépeket, hogy zökkenőmentesen váltson a Levin-féle változatból az eredeti műre.

(Beethoven: Choral Fantasy — Deutsche Grammophon, 1996)

Művilág

A halak ismeretelmélete

Marshall McLuhan kanadai médiafilozófus egyszer azt mondta, hogy a hal bizonyára akkor érzékeli, akkor tudatosítja igazán megszokott közegét, a vizet, amikor kiemelik belőle. A megjegyzés érvényességi köre természetesen nem korlátozódik a halakra, de még a vízi állatokra sem, hanem a benne rejlő „radikális ismeretkritika" jóval szélesebb jelentőséggel bír. Ha például a modern művészet tárgyai egyszerre csak megszólalnának, beszédük *mindenekelőtt* a vízből kiemelt halakéhoz lenne hasonlatos: eredeti közegükről szólna, arról a rendkívül bonyolult viszonyrendszerről, amelyben korábban *önfeledten* és *vakon* funkcionáltak. A modernizmus egyik döntő tapasztalata — Duchamp-tól napjainkig — az, hogy a használati eszközök „megszólalásának" alapfeltétele funkciótlanításuk, eredeti és megszokott környezetükből való kiszakításuk. Mellesleg, a modern művészet tárgyai így tudnak megfelelni Arisztotelész kritériumának is, miszerint a műnek *para ten dóxan*nak, azaz meglepőnek, a mindennapival ellentétesnek kell lennie.

Az elmondottak apró megszorításokkal a német Silke Thoss munkáira is érvényesnek látszanak. Eddigi munkásságát áttekintve a legfeltűnőbb az, hogy olyan installációkat, tárgyegyütteseket készít, amelyek vagy eleve használhatatlan vagy épp nem használt, pontosabban használaton kívül helyezett eszközökből, főként ruhadarabokból állnak.

Ha csak egy mondat állna rendelkezésére a bemutatkozáshoz, akár azt is mondhatná (Max Ernst után, szabadon), hogy festő vagyok — merthogy eredetileg festészetet tanult — és varrom (szögelem — mondta Max Ernst) a képeimet. Igaz ugyan, hogy nem kép lesz a munka eredménye, de a képhez nagyon hasonló rendeltetésű tárgy, illetve tárgyegyüttes: nem használatra és elhasználásra, hanem nézésre, szemlélésre, kontemplálásra való ruhadarab. S hogy mennyire „képi" tud lenni adott esetben Silke Thoss valamely ruhája, arra jó példa a *Dress of a Lady the Spencer Family* című installációjának központi motívuma: egy viselőjétől megfosztott ünnepi öltözék, amit a művésznő Antony van Dyck egyik 17. századból származó képe alapján realizált, azaz varrt meg. E díszes ruhadarabot még két vonatkozásban kiragadta eredeti közegéből — a képből és a korból —, hogy azután formai, azaz esztétikai — illetve: festői — kritériumok alapján hozza összefüggésbe egy vörös függönnyel és egy talányos ülő alkalmatossággal, másfajta szálakon pedig a ruha alá „illő" ódivatú női alsóneművel, egy talányos asztalkával és egy agancsszerűséggel, a felszarvazott férj közkeletű szimbólumával.

Akár megelevenedett szürreális festményeknek is tekinthetnénk Silke Thoss tárgyegyütteseit, ha ez a „megelevenedés" nem járna együtt azzal a hideg borzongással, amit az élet hiányának automatikus velejárója. Mert erről is szó van ezekben az installációkban: a *használat* kiküszöbölésének velejárója, sőt feltétele a *használó* testi mivoltának radikális kiiktatása. S minél intimebbek a ruhadarabok, amelyek e tárgyegyüttesekben „megelevenednek", annál obszcénebbül hat, hogy nincs kit takarniuk.

Másként fogalmazva, valami olyasfajta életellenesség érződik Silke Thoss munkái láttán, ami bizonyára minden lényeges megismerés automatikus velejárója (mert mi más a tanulás, mint a „boldog tudatlanság" elleni merénylet, a nemtudás módszeres?), s ami McLuhan példázatában is mélyen benne rejlik: bizonyára igaz, hogy a hal csak akkor tudatosítja a vizet, amikor kiemelik belőle, kérdés azonban, hogy akkor már mi szüksége erre az ismeretre.

Sebők Zoltán

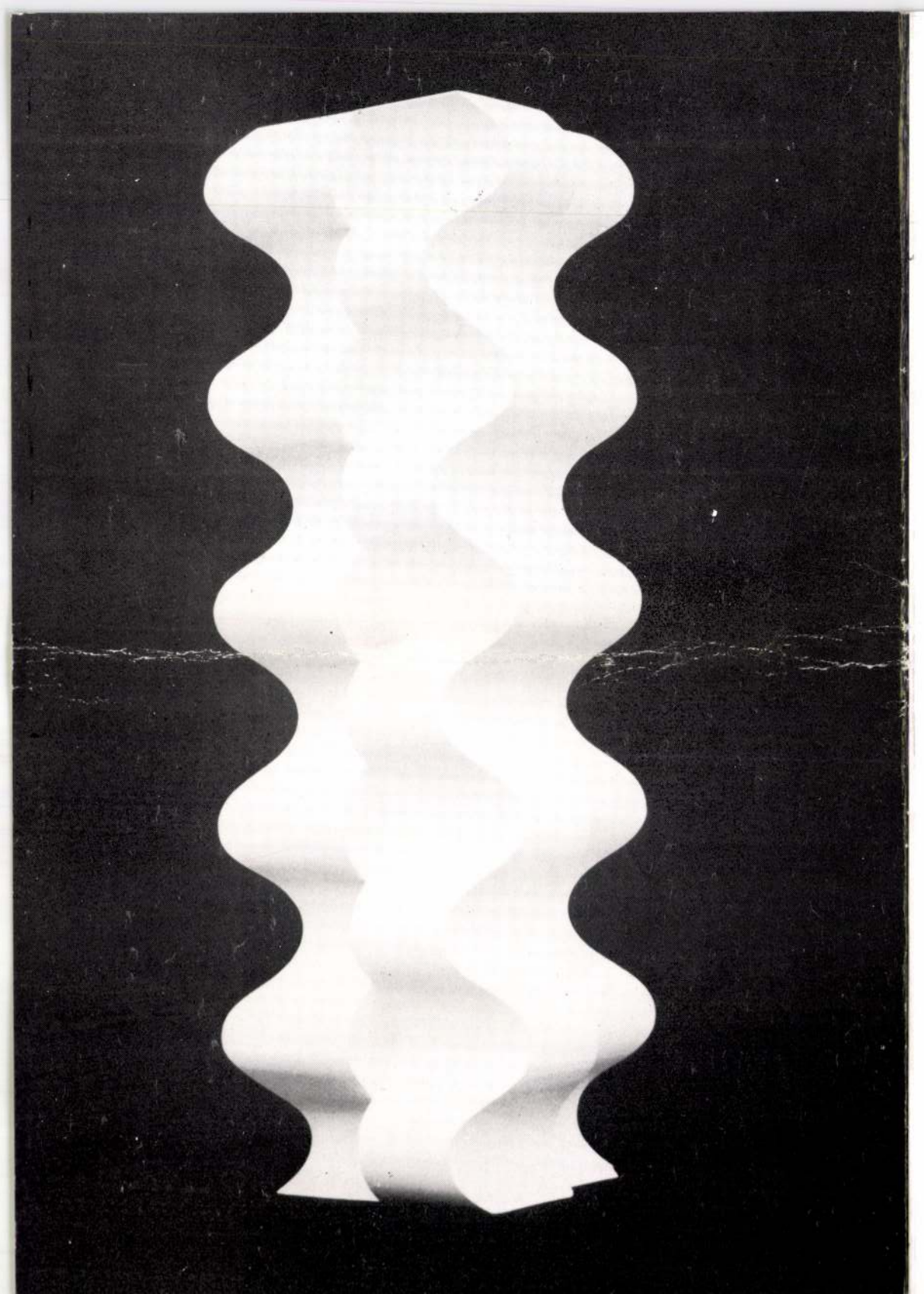

MŰTÁRGYKATALÓGUS

1. Anyám emlékére	1975. festett fa + homok (3 db)	52, 51, 51 cm	magas
2. Jelek	1977. festett fa + homok (2 db)	87, 86 cm	magas
3. Virág	1976. festett fa + homok	50 × 26 × 11 cm	
4. Alakulat I.	1975. festett fa + homok	51 cm	magas
5. Alakulat II.	1975. festett fa + krómnikkel + homok	58 cm	magas
6. Emlékjel I.	1976. festett fa + homok	67 cm	magas
7. Tárgyak	1976. festett fa + homok (2 db)	30, 25 cm	magas
8. Emberek	1977. gőzölt bükk (rölief)	168 × 182 cm	
9. Hárman voltunk	1977. festett fa (rölief)	117 × 88 cm	
10. Zárványok	1976. festett fa + homok	58 cm	magas
11. Sorfal	1976. festett fa + homok	51 cm	magas
12. Virág II.	1976. festett fa + homok	25 cm	magas
13. Szívhangok	1976. festett fa + homok	53 cm	magas

KIÁLLÍTÁS AZ EGRI MEGYEI KÖNYVTÁR AULÁJÁBAN
1981. június 25–szeptember 25-ig.

*

A kiállítást anyám emlékére ajánlom

*

MEGNYITJA: 1981. VI. 25-én 17^{30}-kor
SZÉKELYHIDI ÁGOSTON,
SZOT-díjas kritikus

⁂

Műteremcím: H-3300 Eger, Gárdonyi-kert, tel.: 17-994.

A katalógust tervezte, a kiállítást rendezte: CSONT ISTVÁN.

F. k.: Orosz Bertalanné. Révai, Eger (R) F. v.: Vilcsek János. 81 1913 1000

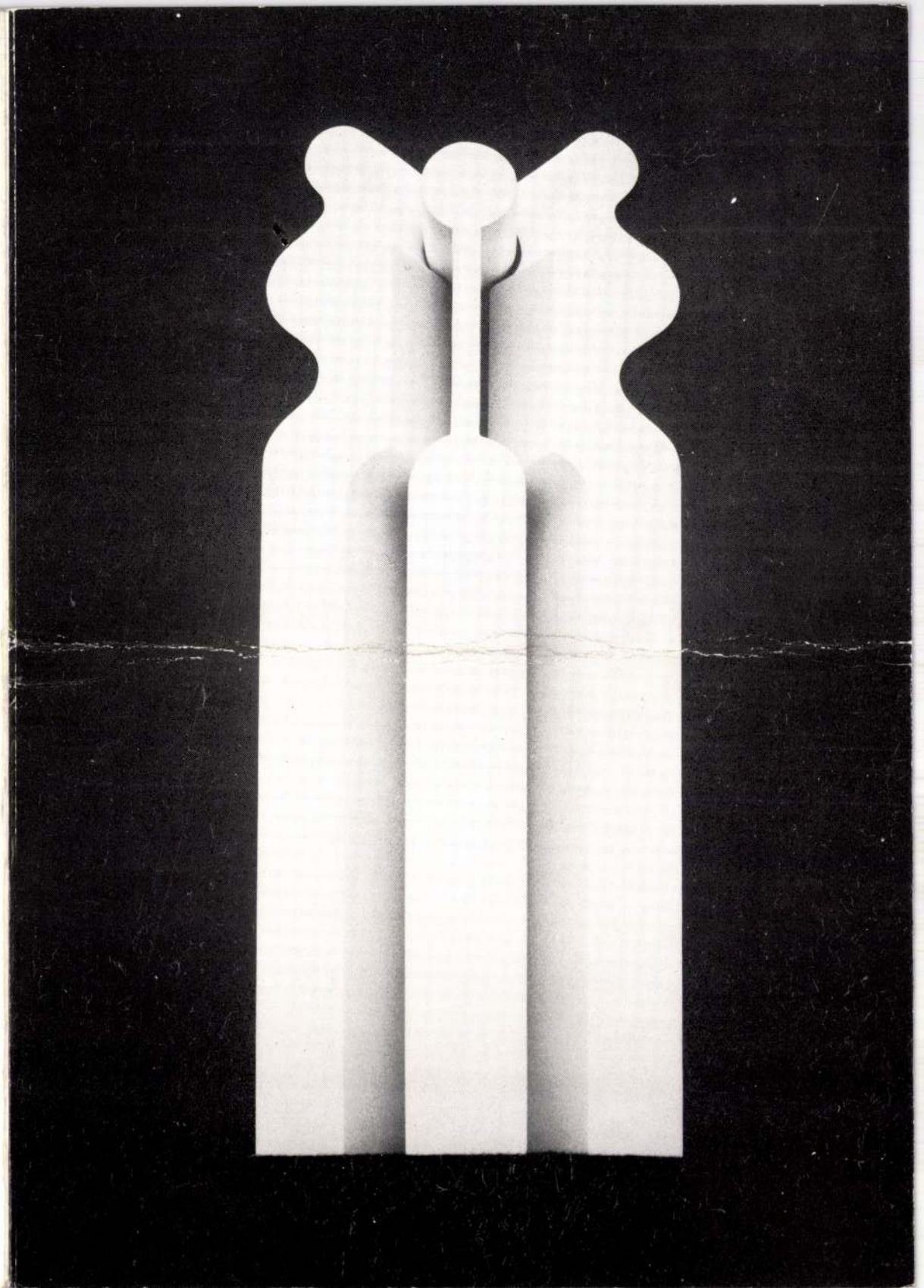

DOHNÁL TIBOR

1942-ben született Cegléden (Cegléd környéki tanyán) — pontosan: december 4-én, hivatalosan: december 11-én.
Szakmai és elméleti ismereteit a Pécsi Tanárképző Főiskolán, a Kolozsvári Képzőművészeti Akadémián és a Budapesti Politikai Főiskola filozófia, esztétika szakosító tagozatán szerezte. Tanulmányait 1969-ben fejezte be. Tagja a Művészeti Alapnak, a Képző- és Iparművészek Országos Szövetségének.

Ez a mostani a tizenharmadik önálló kiállítása. Tizenöt éves művészi pályáján több mint száz kollektív kiállításon szerepelt. — Külföldön Ausztriában, Csehszlovákiában, Jugoszláviában, Lengyelországban, Líbiában, az NDK-ban, Romániában, Svájcban, a Szovjetunióban mutatták be munkáit. Több pályázaton és kiállításon nyert különféle díjakat. Munkásságát számos cikk és tanulmány méltatta — valamint több rádió- és tv-műsor. (A közelmúltban építészeti rendszer-elméletéről a Harward Egyetemen tartottak előadást.)

Művei több hazai és jelentős külföldi köz- és magángyűjteményben — többek között a Modern Művészetek Párizsi Múzeumában, a Zürichi Kunsthausban, a New York-i Apfel Gyűjteményben is — megtalálhatók.
Dohnál Tibor 1979. január 1. óta él Egerben a Gárdonyi-kertben épült műtermes lakások egyikében. Besorolása szerint festő, de intenzíven foglalkozik grafikával, plasztikával, építészettel; a komplex környezetalakítás elméleti és gyakorlati problémáival.

„— . . . a fa koronája annál magasabbra nő, minél mélyebbre fúródik gyökere a földbe . . .
— A jövőre nézve milyen elképzelései vannak?
— Ugyanazt csinálom, csak mindig másképp, számomra ez a folytatás."

Tamassy Tamás
(Pest megyei Hírlap 1972. XII. 14.)

„. . . Művészetében a tegnap ölelkezik a mával. Ebben látja — és látjuk mi is — művészetének korszerűségét . . ."

Bojár Iván
(Magyar Hírlap 1975. VII. 27.)

DOHNÁL TIBOR

Munkásságának egy szívós kutató — és egy vele együtt érvényesülő koncepciózus szervező tevékenység az alapja.
Kutatásainak tárgya tulajdonképpen egyetlen szóban is összefoglalható: a népművészet. Ám ha tevékenységének gondolatmenetét akarjuk megismerni, törekvéseinek beskatulyázása helyett jó lesz tovább bontanunk ezt az egyetlen kifejezéssel megjelölt bonyolult fogalomszövedéket . . . Jól tudja, a jelenségek környezetükből kiemelve jelentőségüket veszítik; egyszerű újrarovásuk nem lehet több veszedelmes — mert elveszejtő — eklektikánál. Gyűjtőmunkája feltöltekezés; tapasztalatszerzés, a lehetőségek kutatása, amelyet szigorú elemzés kell hogy kövessen.

Az a bonyolult munka, amelyet föntebb koncepciózus szervező tevékenységnek neveztünk, jelezve, hogy fázisai a válogatástól a töprengés lépcsőin át vezetnek el végül a megvalósításig, a műig.

A műig, amely Dohnál Tibor értelmezésében gondolati erőkkel összetartott szigorú ütemezettségű szerkezet, új egység, amelyben a motívumok már önmaguknál többé, jelekké lesznek. Jellé válásuk, kompozícióvá épülésük folyamatában Dohnál Tibor tágas mezőkön gyűjtött motívumai alapos átalakuláson mennek át . . . S nemcsak technikailag (ez természetes), de szellemileg is; — rendszerré válásuk szuverén folyamat. A művek ritmikus szövetében ezek a jelek korlátlanul alkalmazhatók; többszörözésük, tükrözésük, szimmetrikus kivetítésük ugyanúgy elképzelhető és megvalósítható, mint megtörésük, „összegubancolásuk".

Korlátlanságuk azonban szigorúan körülhatárolt rendben érvényesül — szabadok a mű tematikai és fizikai elgondolásáig. (Hisz változataik száma és párosításuk lehetősége, akár a zenei hangjegyeké, végtelen.) Ám azon túl szinte törvényeknek engedelmeskednek; meghatározzák egymást, mint ahogyan az összesség meghatározza egyedi megjelenésük lehetőségeit.

A művek születésének ilyetén folyamata Dohnál Tibor munkásságát erőveszteség nélkül teszi alkalmassá nagy kompozíciók és kis, tenyérnyi — kéttenyérnyi művek formálására! Hiszen mindegyikben ugyanaz a világkép és ugyanaz az interpretációs metódus . . . bemutatja jeleit és jelrendszerét — kitárja és összefoglalja művészetét. Sajátos anatómia; egy élő testet ismerhetünk meg belőle.

HORVÁTH GYÖRGY

„. . . ez a motívumokból jeleket emelő ritmusvilág olyan széles érzelmi és értelmi skálán játszik tiszta szabatossággal, melyben a komolyság és felszabadultság békésen megfér egymással.

H. Gy.
(Magyar Nemzet 1975. XI. 4.)

1974 OKT 11

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dolmál Tibor

1974 OKT 11

Köznevelés

Dolmál Tibor rajza

1021

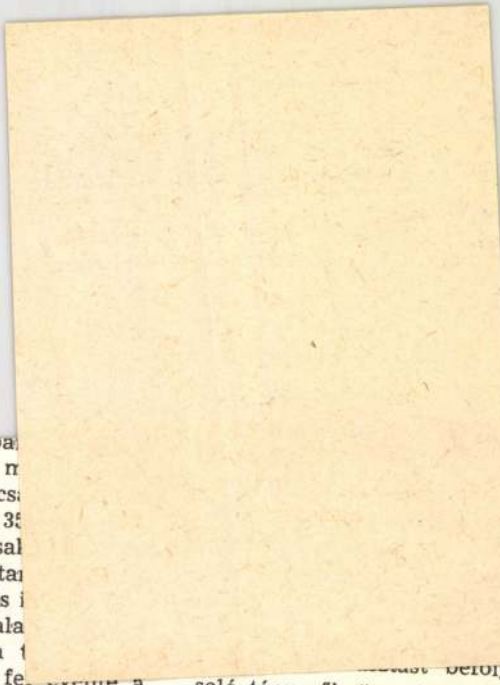

közoktatásügyi m
irányítja a tanács
ket, amelyekből 3
az országban csal
munkatárssal. A ta
amely önkéntes és
egyéni vizsgálat ala
nik. Átlagosan a
százaléka keresi fe
tanácsadó szolgálatot. A pályaválasztási tanácsadó szakembereit az egyetemek lélektani intézetei képezik, de 1973-tól az egyetemi és főiskolai tanárképzés és a pedagógustovábbképzés tananyagában is szerepel már a pályaválasztási tanácsadásra való felkészítés. Bár a többi szocialista országban is azonosak az alapelvek,

soló tényezők összefüggésének feltárására, a pedagógustanácsadók és az üzemi pályaválasztási felelősök közös képzésének és továbbképzésének, munkájának összehangolására, a különböző pályairányító szervek és hatások összefüggéseinek kimunkálására.

NAGYSZENTPÉTERI GÉZA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 AUG 3

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Dohnál Tibor

1021

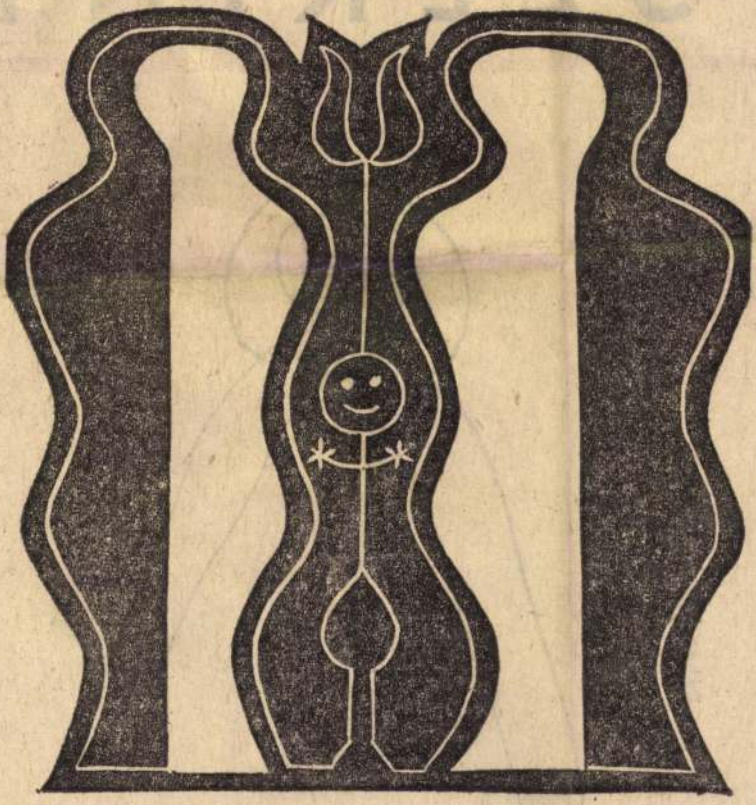

Dohnál Tibor: Virág-leány

SZERINT

Réber László rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 JUL - 6

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Dohnál Tibor

1021

Dohnál Tibor: Repdeső

Imási Aladár rajza

MA

Aet
osto
Más
s m

csur
a ké
Szer
szer

piszi
űz a
kont
S fő
tenu

Dohnál Tibor

grafikus

„Lakodalmas" 1974.

(repro)

Pap Gábor: Kincsek és mükincsek.....

Müvészet, 1975. junius - 7 oldal

Dohnál Tibor (festő)

1975. júl. 5-én az esztergomi városi művelődési központban kiállítása nyílt.

Népszava, 1975. júl. 6. 103. evf. 157 sz. 12 p.

Dobrnál Tibor

Méltatás

Pap Gábor: Kincsek és mükincsek.....
Művészet, 1975. junius - 4 oldal.

Dohnál Tibor

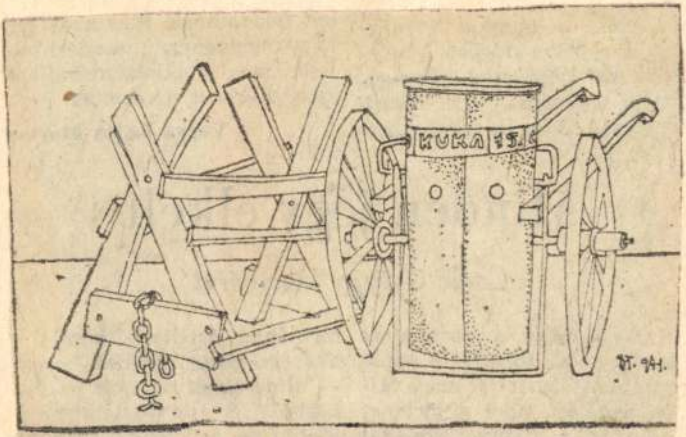

Dohnál Tibor rajza

Népszava, 1975. aug. 30.

103. ef. 203 m.

17 r.

en- berek furoszerszámokat vettek s Tesszük ma is. Építjük a baben paszkodnak az egbe.

Dohnál Tibor

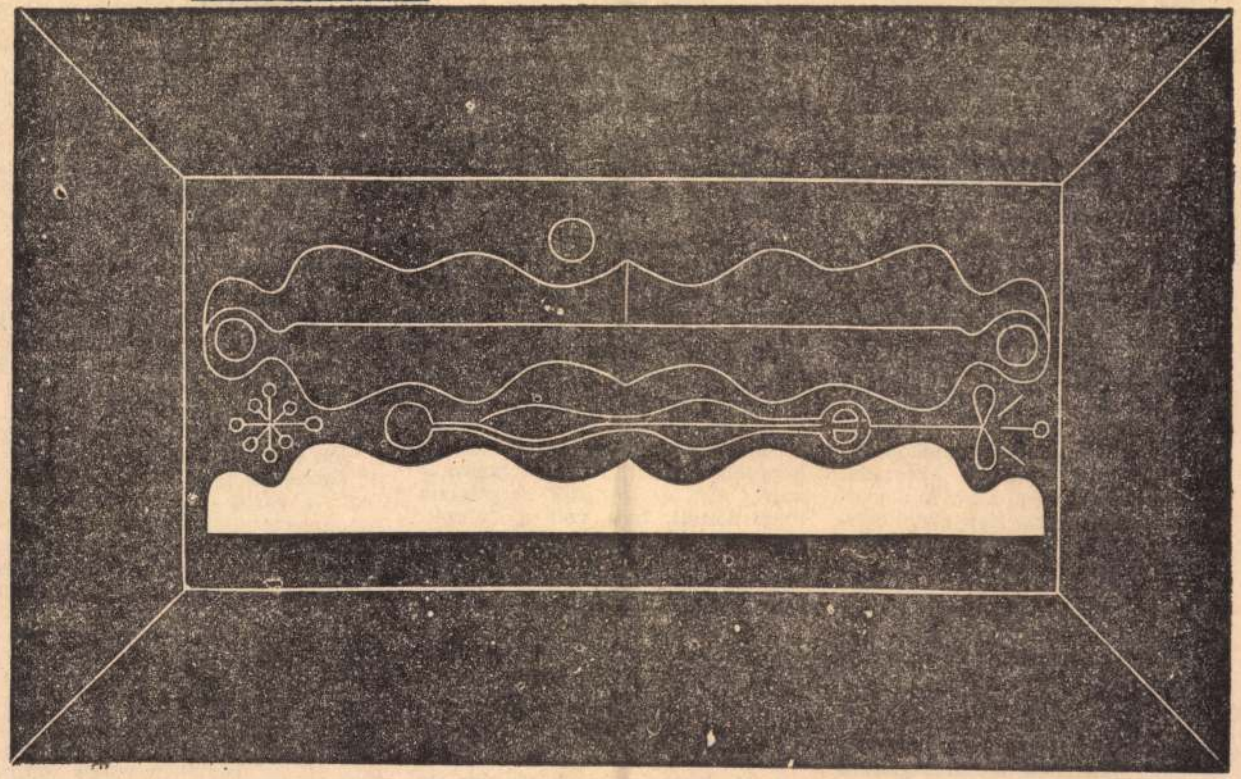

Dohnál Tibor kiállításáról: Emlék

Élet és Irodalom, Bp. 1975. julius 12.

XIX. évf. 28. sz. 5. lap.

5

ÉLET ÉS IRODALOM

hetőség arra, hogy a közönség spontán érdeklődésének megfelelően egy-egy sikeres darabból több előadást tartsunk. Jövőre ez már másként alakul: kilenc bérleti bemutatónk lesz, így jobban tudunk gazdálkodni az idővel, és tudunk felkészülni a premierekre.

— Két gyermekszínházi bemutatót említett. Tudomásom szerint a Békés megyei gyerekek négy gyerekdarabot láthatnak egy évben.

— Így igaz. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek rendszeres és színvonalas komplex esztétikai nevelést kapjanak. A színház az a művészeti ág, amelyben mindegyik társművészet nagy szerephez jut. Ebben az évben a Szegedi Nemzeti Színház vendégszerepelt nálunk: Ránki György Pomádé király új ruhája című gyermekoperáját játszották — ez a harmadik gyerekszínházi bemutató. A negyedik a békéscsabai Napsugár bábegyüttes előadása volt. Kétezernyolcszáz gyerekbérlőnk van. A szervezést a gyerekek végzik, úttörő munkában. A gyerekek rajonganak a színházért, sokszor előfordul, hogy kettesével ülnek a székeken.

A középiskolások számára ifjúsági bérletet szervezünk. Igyekszünk olyan színházszerető generációt felnevelni, amelynek létszükségletévé válik a színház.

— Milyen erőfeszítéseket tesz a színház azért, hogy minél több rendszeres látogatója legyen?

tézményesen kell segítséget nyújtanunk ahhoz, hogy megismerjék és megszeressék a színházat.

Úgy érzem, elmondhatjuk, hogy munkánknak komoly eredménye: a színház valódi szükséglete lett a békéscsabai embereknek.

— A Jókai Színház csaknem kétszáz előadást tart székhelyén kívül, elsősorban Békés megyében, de néha távolabb is. Okoz-e gondot a sok tájelőadás?

— Feltétlenül. Soha nem tudunk igazi színházi élményt nyújtani „tájon", mert a legkorszerűbben felszerelt művelődési házak sem alkalmasak arra, hogy színházi körülményeket teremthessünk bennük. Egyikben sincs zsinórpad, forgószínpad; világosító berendezésük is elégtelen, színpadjuk kicsi — ez az előadás múlhatatlan értékcsökkenéséhez vezet. A „hősi korszakban", amikor a „táj" gondolata megszületett, más volt a helyzet: nem volt televízió. A televízió soha nem lehet konkurrense az élő színháznak, ahol estéről estére születik meg a dráma, de egy színházi közvetítés jobban vissza tudja adni a színház varázsát, mint egy kultúrház színpadán játszódó előadás.

— Új kezdeményezés a Jókai Színházban a Klubszínház '75. Milyen ez a Klubszínház?

— A legszélesebb közönségréteg ebben a pillanatban még nem elég érett ahhoz, hogy olyan darabokat adjunk elő nekik, mint azoknak, kétszáz kilométer nem távolság; erre nem lehet hivatkozni. A színésznek, hivatásából eredően az a feladata, hogy játsszon, a kritikusnak pedig — szintén hivatásából eredően — az, hogy kritikát írjon. A színész nem tud meglenni nyilvánosság nélkül, nem beszélve arról, hogy az értő kritikára munkánk szempontjából is nagy szükség volna. A Békéscsaba szó említése a szakmán belül valamiféle lelki fintorral jár együtt.

— Mi lehet ennek az oka?

— A Jókai Színház természetesen nem versenyezhet azokkal a nagy vidéki színházakkal, amelyeket gazdag ipari városok tartanak el; melyeknek közönségét a lakosság legszélesebb rétegei alkotják, ipari munkásoktól egyetemistákig. A mi lehetőségeink korlátozottak, de Békés igényeit ki tudják elégíteni. A város és a megye vezetői rendszeresen járnak színházba, becsülik és elismerik munkánkat, lehetőségeikhez képest optimális anyagi és erkölcsi támogatást nyújtanak.

Vannak nehézségeink, de a színház minden dolgozója igyekszik napról napra tudása legjavát nyújtani. Elmondhatom, hogy művészeink mélyen magukévá tették a művelt népért folyó küzdelem gondolatát, és remélem, hogy munkánk nem marad eredménytelen.

Horváth Péter

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 FEB 24

Hajdúbihari Napló

Dohnát Tibor

1021

NÉGY VIRÁG
DOHNÁT TIBOR RAJZA

Simonyi óbester és huszárai beköltözésével megváltozott a város külső képe. A pompás és tüzesvérű lovakon gyakran felvonuló magas csákójú, cifra dolmányú, zsinóros nadrágú, díszes tarsolyú huszárok hangulatossá varázsolták e puritán város egyszerű, legnagyobb részt apró házakkal szegélyezett poros utcáit. A város népe érdeklődve fogadta e változást, s kedvteljes bámészkodással figyelte a huszárok jövés-menését.

Simonyi különben is kedvelte a pompát, s hacsak tehette, szívesen rendezett huszárjaival tömeges felvonulásokat és játékokat, amelyekre ismerőseit, barátait is meghívta, s módot adott arra, hogy e látványosságokat a nép is megbámulhassa. Már az 1819. év szeptemberében olyan pompás zászlószentelési ünnepséget rendezett, amelyhez foghatót talán csak a XIV. században nádori méltóságot viselő Debreceni Dózsa, vagy később a Hunyadiak idején láthatott a város népe.

Sim
varán
térség
nyőfá
zül n
virul,
nos k
gyako

térségnek a mai Pallagi úttól keletre eső részét azonban továbbra is meghagyták eredeti állapotában egészen az 1930-as évekig, a stadion felépítéséig. Több mint száz évig ide járt szórakozni, játszogatni Debrecen fiatalsága. Ezeken a füves tisztásokon métáztak, füleslábdáztak, később futballoztak és atletizáltak az iskolák nagyobb diákjai, s itt rendezték a vidám majálisokat a kisiskolások apróbb gyermekserege és a gyárak, vállalatok dolgozói számára.

Így forrott egybe Debrecen népe a legendás hírű vitéz katonából a város kedvencévé polgárosodott Simonyi óbester emlékével. Végül is a Nagyerdőnek a Simonyi óbester

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Dohnál Tibor szobrászművész

Tükör

1982 JUL 25

1021

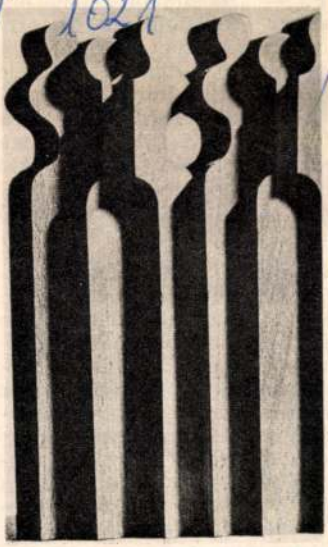

DEBRECENI TÁRLAT

A Kossuth Lajos Tudományegyetem aulájában rendezték meg a VII. Debreceni Tárlatot az IN MEMORIAM KODÁLY ZOLTÁN országos képzőművészeti pályázat anyagából. Képünkön Dohnál Tibor Kórus című szobra.

iust.

'örgyné" „... 44 éves nő va-
22 éve házasságban élek.
csaltuk meg egymást, de én
eje azon a véleményen va-
hogy a szexuális hűség csak
a házasfelek egymáshoz való
ének, sőt még az sem. Fura do-
gy a válások java része a szex-
megszegésével kezdődik. Ná-
a mi házasságunkban ez tart a
ább, de én már változtatni sze-
az életemen, és akarva-aka-
lázadozom a házasságom el-
reményt nem adtam fel, de
merjek változtatni az élete-
Egyáltalán akarhatok-e még
t, vagy csak vegetáljak to-
férjem által számomra meg-
módon?..." — Leveléből
lerül ki, mi az a „mód", ami
lázadozik. A megszokás ve-
minden tartós kapcsolatban
l, ám ez új és új érintkezési
ékenységi formák megszerzé-

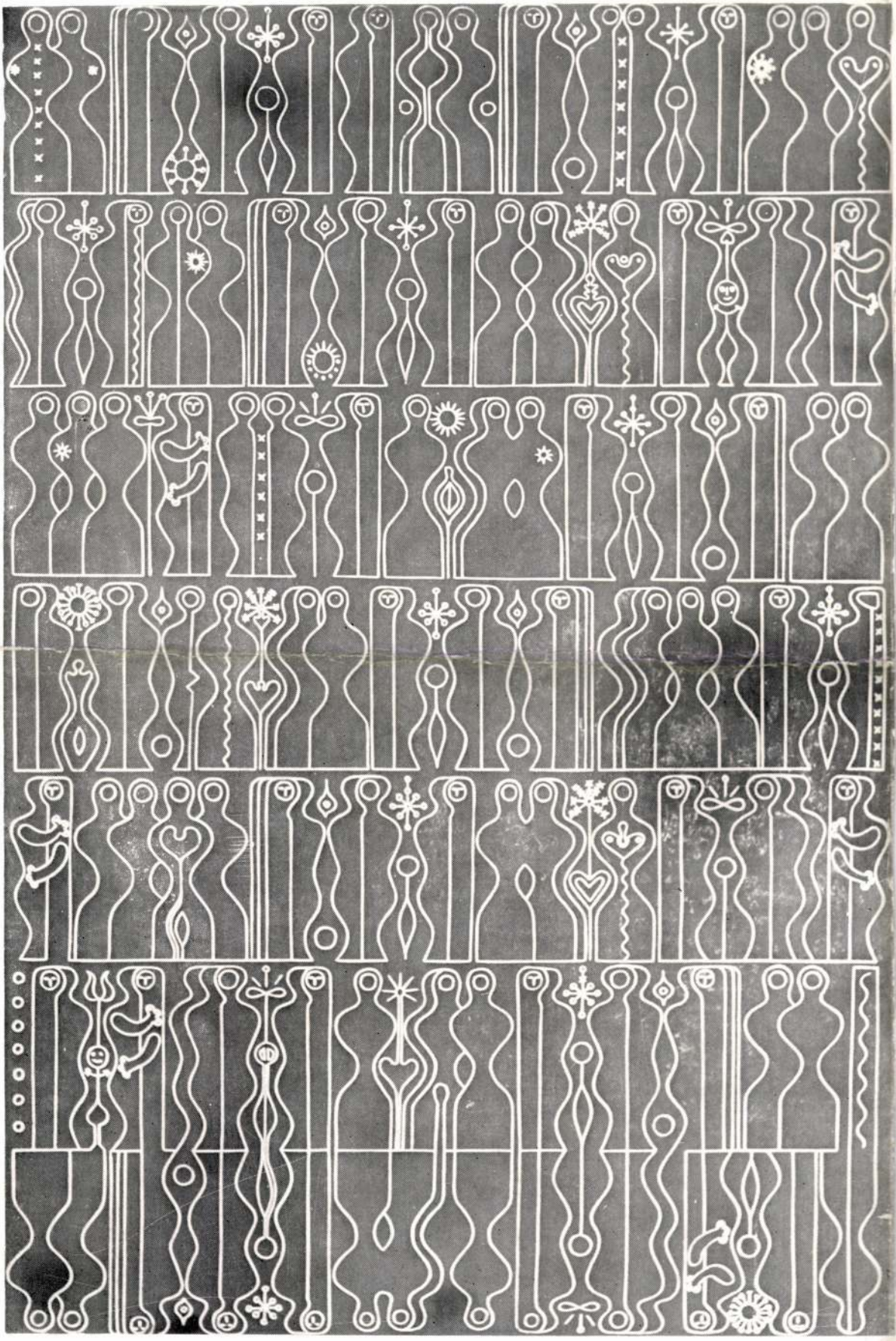

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Dohnál Tibor, festő-

NÉPSZAVA

és szobrászszünésze

1980 OKT 4'

1021

Dohnál Tibor: Népi motívumok

mokat dc
legátfogóbl
Magyar Ne
jelentkezik
vemberben
állítások m
ben ezekhe
számos előa
zást rendez,
böző soroza
Bizonnyal s
érdeklő-
désre tart majd számot a
História című folyóirattal
közösen szervezett *„História klub”*, amely minden
hónap utolsó keddjén fogadja az érdeklődőket. A
rendezvényeken neves tudósok, kutatók tartanak
konzultációt a közönség
által felvetett kérdésekről. A *„Történeti zenés
esték”* sorozat a zenebarátokat várja: első ízben október 4-én Druschetzky
György: Parthia című műve kerül bemutatásra, régi hangszerek megszólaltatásával. — Folytatódnak
a tanulóifjúság számára
meghirdetett különböző
szakkörök, és klubok, továbbá a numizmatáka és
az őstörténet iránt érdeklődők számára szervezett
összejövetelek.

A *Néprajzi Múzeum* —
a József Attila Szabad-
gazdag anyagára épül: az
október 29-én kezdődő sorozat a hazai népszokásokba, illetve a naptári
ünnepekhez kötődő hagyományokba enged érzéklletes bepillantást. — *„A
magyar néptánc története”*
sorozat október 21-gyel
veszi kezdetét, ezen néptánckultúránk történeti
rétegeinek, illetve típusainak bemutatására vállalkoznak a kérdéskör neves szakemberei, megfelelő illusztrációs anyag segítségével. Az előadásokra a TIT budapesti szervezetében (VIII., Múzeum
u. 7.) lehet jelentkezni
110, 90, illetve 80 forint
részvételi díj befizetése
ellenében.

A TIT újdonsága a első tagozatos diákok számára életre hívott *„Múzeumi TIT-bérlet”*, amely
három nagy fővárosi mú-

NAPLÓ

EDDIG ISMERETLEN RUBENS-RAJZOT találtak a poznani nemzeti múzeum grafikai osztályán. Egy Amerikába induló kiállítás előtt restaurálva a gyűjteményükben található Rubens-grafikákat, az egyik alatt egy eddig ismeretlen vázlatot fedeztek fel. A Pihenő az egyiptomi menekülés idején című grafika valószínűleg a Pradóban őrzött Szerelem kertje című festményhez készült vázlat.

FRENYÓ V. LÁSZLÓNAK, az Állatorvos-tudományi Egyetem rektorának a neve lapunk keddi, Universitas rovatában hibásan jelent meg. Az elírásért az érdekelttől és az olvasóktól elnézést kérünk.

A MAGYAR NEMZET 1992. december 22-i számában megjelent pályázat határideje, amelyet a Nemzetközi Hungarológiai Központ írt ki brnói, tartui, strasbourgi, eszéki, varsói, skopjei, ljubljanai, maribori lektori, illetve kolozsvári és zágrábi vendégtanári állásra, január 25-ről február 8-ra módosult.

SZABÓ ISTVÁN Édes Emma, kedves Böbe című filmjét a héten bemutatják Londonban, amely a The Guardian című brit lap kritikusa, Derek Malcolm szerint méltán nyerte el a zsűri díját tavaly Berlinben.

A MAGYAR NYELVŰ SZÍNJÁTSZÓK és versmondók első nemzetközi fesztiválja ma kezdődik Balassagyarmaton. A Művelődési és Közoktatási Minisztérium, a Nógrádi Mecénás Alapítvány, a Magyar Művelődési Intézet és a város önkormányzata által, valamint közművelődési pályázatból támogatott fesztivál a városban hagyományosan megrendezett Madách Imre irodalmi és színjátszó napokból nőtte ki magát. A hagyományokhoz hűen ez alkalommal értékelik a Madách irodalmi pályázatra beérkezett műveket és osztják ki az 1993. évi Madách-díjakat.

FILMSZEMLÉT TARTANAK Jancsó Miklós műveiből Lengyelországban a varsói Magyar Kulturális Intézet támogatásával. A varsói retrospektív szemlén négy, korábban Lengyelországban ismeretlen Jancsó-művet tekinthetnek meg a nézők, amelyeket a Kék Duna keringő bemutatója követ.

A magyar kultúra

Szépfalusi István

Szolidaritást kell vállalni minden másodrendű polgártársunkkal

Csütörtökön este hét órakor a Nemzeti Színház művészei – Bartal Zsuzsa, Rubold Ödön, Sinkovits Imre, Götz Anna és Agárdi Gábor – Sütő András Advent a Hargitán című színművét mutatták be a Collegium Hungaricumban. Az előadás előtt Szépfalusi István mondott ünnepi köszöntőt, amelyet az alábbiakban adunk közre.

A szólás joga emberi szabadságjog. A kiáltásé is az, kivált amikor nincsen már más esély. A hang erősségéből könnyen következtetni lehet a kiáltó helyzetére, bemérhető tartózkodási helye.

A kiáltás akkor igazolható, amennyiben kiváltója a végső kétségbeesés. De a sikolyszerű imádság sohasem fogalmazódhat meg a másság ellenében. Ezért még fenntartással sem hivatkozhatunk úgynevezett bosszúzsoltárainkra.

Az ellenzékiség, a fegyver nélküli háború idejében zsigereink pontosan jelezték a mellészólásokat, tudtuk mit és hogyan lehet, szabad és kötelesség elmondani, tanácsos elhallgatni. Ezzel egyidejűleg művészi szintre emelődött a metafora. Nagymestere volt ennek *Sütő* András.

Tisztelet, elismerés, főhajtás ma a kiáltóknak, a kiállóknak, minden – legmagasabb szinten – bölcsen szólónak: a hitvallóknak, de a velük vitázó becsületes elvhűeknek is.

A szólás joga megadatott napjainkban Európa népeinek. Lett belőle meg nem értés, gyűlölet és háború is. Legyen ez figyelmeztetés közöttünk is mindazoknak, akiknek napi kenyere a beszéd művészete, a toll forgatása.

A kiáltás ma sem veszélytelen. Beverik ma is a kirakatokat és a fejeket, felgyújtják házainkat, templomainkat, ha mögötte csupán egyéni vagy kiskösségi érdek húzódik meg.

Közép-Kelet-Európa térségében új szólók léptek fel – közös dolgainknak olykor a kelleténél több hamis szószólója is akad –, kürtjük bizony nem mindig szól tisztán. Országokszerte kevesellhető a stratégia, fogytán vannak a jó ügyek körültekintő és megfontolt stratégái, szaporodnak a rémlátó fanatikusok.

Hogyan is mondtuk a napokban? Csak baráti vagy legalább nem ellenséges indulattal ránk emelkedő kezeket érdemes keresni, velük kísérelhető meg a közös cselekvés. Tegnap ennek elsődlegesen a mások ellenében való kihatásait latolgattuk, ma viszont a javunkat szolgáló kihívásokat szükséges keresnünk. Akkor is, amikor ellenünknél minden érv ellenérvvé válhat.

A magyar kultúra napján *hajtsunk fejet* mindazok előtt, akik a Kárpát-medencében és szerte a nagyvilágban, a nemzetükhöz való kötődés nemegyszer egyetlen szálaként, a meg nem értés és üldöztetések közepette megtartották és ápolják anyanyelvünket. Legyen ez a nap biztatás azoknak, akik az első ausztriai magyar polgári kezdeményezés eredményeként is, a tavalyi népszámlálás alkalmával, állampolgári hovatartozásuktól függetlenül oly nagy számban bátran megvallották anyanyelvüket, jelezték magyar „köznyelvüket".

Hála a félelemmentes előrelátásért és a bátor vállalásért!

A magyar kultúra napján *elismerés* mindazoknak, akik számára elválaszthatatlan az, ami egyetemesen emberi és sajátosan magyar, akiknél egybeforr a nemzeti és az európai. Akik tudják és ma is vallják, hogy Európa nélkül nincs a *Kolozsvári testvérek Szent György-szobra, Misztótfalusi Kis* Miklós könyvművészete, Zrínyi ember számára, támogatást a népek és nyelvek közötti egyenlőség és egyenjogúság megvalósításához.

Bizalom a bölcsességnek és a józanságnak!

A magyar kultúra napján *köszönet* az osztrák kormánynak, hogy kicsinyesen pártos, szűklátókörűen egyletesdi villongásaink felett elnézve, az ausztriai magyar népcsoport fogalmának Bécsre történő kiterjesztését követően, e héten kinevezte a népcsoporttanács tagjait. Elismerése ez – fajra, vallásra, pártállásra való tekintet nélkül – mindazoknak, akik Bécsben – többek között magyar népünk művelődési képviseletében – az irodalom, a művészet, a kutatás, a közoktatás terén, miként a századokon át, a közelmúltban ugyanúgy, mint napjainkban, időtállót és egyetemest alkottak, illetve alkotnak.

Tisztelet a körültekintő, a távlatokban gondolkodó politikusoknak, és köszönet a magyarságukhoz hű bécsi kezdeményezőknek!

A magyar kultúra napján fokozott mértékben *szolidaritást kell vállalnunk* minden „másod- és sokadrendű" polgártársunkkal, amikor az 1933 óta ismerős gondolatok és hangsúlyok felelevenedésének, újbóli veszélyének vagyunk szem- és fültanúi. Noha a hangulatkeltés elsődlegesen nem bennünket céloz meg, felelősségünket mégis fokozza.

Legyen fülünk minden higgadt, megfontolt szóra, következésképpen – meggyőződésem –: az ausztriai magyarok a viszályszítást tápláló jövő heti országos aláírásgyűjtéstől távol tartják magukat.

Ma úgy tűnik számomra, ki kell művelnünk a fejekben, a nemzetközi PEN Klub alapokmánya szellemiségétől vezettetve, az európéer módon gondolkodó és azzal egyidejűleg bölcsen cselekvő magyarok egyletektől

Ezen a nyomtatványon minimum 10 szavas vagy ezt meg

HIRDETÉSI SZ

Szöveg:

Kifelentem: a fenti szövegben tudomásom szerint félreveze
Név: Telefon:
Lakcím: Aláírás:

A hirdetési díj számítási módja: szavanként történik, a névelők, a jelige és a telefonszá
is egy teljes szónak számít. Az első szót duplán számítjuk.
Amennyiben vidéki és jeligés levelének postázását kéri, ezt csak további 50 Ft befizetés
ellenében vállaljuk.

Fizetés módja: postán készpénzt: rózsaszín postautalványon befizetve
a Postabank 219–98636 MN Rt. 021–04038 számú számlára.

Postai feladás esetén a hirdetés megjelenésének feltétele:
az eredeti feladóvevény és ezen hirdetési szelvény egyúttes beérkezése.
(Cím: 1443 Budapest 70. Pf. 191)

Vállaljuk a hirdetés megjelenését: legkésőbb a beérkezési követő második napra.
A jeligés válaszlevelek átvehetők: VII., Erzsébet krt. 6. sz. alatti hirdetési irodánkban.

nyeken jönyő tecsóporti munkatársunk
és a Fenhegyi repülőtér kibővítése. A
főpolgármesteri hivatal 1991-ben és
1992-ben szerződést kötött a Bio-
coop Szolgáltató és Ipari Kisszövetke-
zettel, amely vállalta a vízpótlás ter-
vezését és kivitelezését. A beruházást
Rákos Mezeje Agrász. kezelő; már kiír-
tották innen az ügynevezett homoki
megyei, aminek érdekében gyomo-
sító hatású volt, és visszaszerzik a
tavat benövő nádat és gyékényt. A
további folytatása, az eredetinek meg-
felelő növényzet telepítése. Tervezik
egy madárvíz kiépítését és tűzrako-
helyek építését is.

A FŐVÁROSI KÖZTERÜLET-FENNTAR-
TÓ VÁLLALAT újításszerzett ütőszemel-
tetési csoportjában 14 gépkocsis és
10 gyalogos ütelőnőr végzi a fővá
ezer kilométer hosszúságú fő- és tö-
megközlekedési útvonalainak ellen-
őrzését. Feladatukat képezi többek
között a közutak állapotának és a
közúti jelzések ellenőrzése, a bales-
vezélyes helyek azonnali „ámpázá-
sa", bizonyos esetekben az egyszé-
rűbb karbantartási munkák elvégzése.

gányzenekar SZOT-díjas főprímásának művészi életműve elismeréseként, a Magyar Köztársaság elnöke – a miniszterelnök előterjesztésére – a magyar kultúra napja alkalmából Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztet adományozott. A kitüntetést Fekete György kultuszminisztériumi helyettes államtitkára nyújtotta át.

A LAJTHA LÁSZLÓ ÉS KORA című vetélkedő – koncerttel egybekötött – döntője február 15-én lesz a Zeneakadémia Nagytermében.

Meghalt a pápák életrajzírója

(MTI) Hetvennyolc éves korában meghalt Arató Pál jezsuita pap és történész, akit a pápák életrajzírójának neveztek. Arató három évtizede dolgozott a vatikáni levéltárban. Kutatásai eredményét az *Archivium Historiae Pontificiae* folyóiratban, a *Gregorian Egyetem* történelmi folyóiratában tette közzé. Összeállította *Szent Pétertől II. János Pálig* a pápák teljes bibliográfiáját a róluk valaha megjelent könyvekkel és cikkekkel. Külön is értékes VI. Pálról és a II. vatikáni zsinatról készített bibliográfiája.

Széchenyi Egyetem Győrben

(MTI) Elkészült az győri Széchenyi István Főiskola egyetemmé alakításának koncepciója – jelentette be *Szekeres* Tamás főigazgató a város politikai és szellemi életének vezetői előtt. A Széchenyi Főiskola bázisán belátható időn belül megindulhat az egyetemi szintű képzés. A közgazdászképzés indításához 1994 szeptemberére, a jogászképzéshez egy évvel később teremthetők meg a feltételek. A mérnöki kar az elgondolások szerint 1996 őszére alakulna meg. A főiskola egyetemi rangra emelését felkarolja az 1990-ben létrejött *Universitas Győr Alapítvány*. A városi önkormányzattól ingatlanok átadását várják az ügy mozgatói.

mainkat, behatolnak kultúránk szentélyeibe. Olykor durvább a mai ütés a tegnapinál, fájdalmasabb az újrafogalmazódó tegnapelőtti hazugság. Igazunk adjon erőt helytállásunkhoz.

A kiáltozás viszont a rossz tanácsadók családjába tartozik, kivált, Miklós ékesszólása, *Széchenyi* István reformjainak tárháza, *Munkácsy* Mihály fej- és árnyjátéka, s nélkülük mennyivel volna szegényebb az évszázados eleven kultúrkincs! Gondolataik fogódzót jelentenek valamennyi alkotó és kultúrát formáló

mentes világszervezetét. Ihletője *Beöthy* Gábor lehetne, aki végrendeletében többek között ezt mondja: *„…az idő mutat meg mindeneket, minek mint kellessék lenni, szükséges, hogy az alkalmakkal (occásiókkal) éljenek, semmit el ne mulassanak."*

Kézfogás, kéznyújtás

Hat magyar művész kiállítása Bécsben

A BÉCSI COLLEGIUM HUNGARICUM épületében a magyar kultúra napja alkalmából rendezett kiállítás nyílt meg csütörtökön hat országban élő, hat magyar képzőművész munkáiból. A szerény külsőségekkel kísért tárlat egyenletes, magas színvonalon képviseli a magyar művészek idős és középgenerációjának egymástól látszatra olykor nagyon távol eső törekvéseiben is közös, tisztes minőségét. Természetesen a látogatót a világnév, a tavalyi bécsi nagy életműkiállítás után újra középpontba került *Vasarely* munkái ejtik elsősorban bámulatba. Az *Op-art pápája*, az élő klasszikus, aki négy látványos művével van jelen. A dekorativitás határait feszegető, játékosan fegyelmezett képszerkesztésével hat elsősorban; franciaországi magyarként, a társulás tiszteletbeli tagjaként.

Magyarországról *Dohnál* Tibor szerepel a kiállításon a *Csend apoteózisa* című sorozatának három darabjával. Miközben az ő képeinek is lényeges jellemzője a dekorativitás és az alapformákból való műépítés, képei inkább az organikus, jelszerű absztrakt fogalmát bővítik. Tisztán geometrikus munkáin, amelyekben a statika a dinamika tartozéka, a személyiség pedig szervezője a műnek – ő egyszerre sűrít halk harmóniákba lírát és drámát, általánost és személyest, mindezt aztán diszharmóniákkal teszi olykor feszessé. Dohnál, aki a hatvanas évek közepén indult, és *„helye nemzedéke élvonalában elvitathatatlan"*, nem törekedett, nem törekszik crescendókra; pianóban beszél – hitelesen –, tömören, sokatmondón.

Feszt László, a romániai magyar – aki éveken át vezette a *kolozsvári* képzőművészeti főiskola grafikai tanszakát –, túl azon, hogy mesterségének csínját-bínját kiválóan műveli, sajátos technikát dolgozott ki szomorkás-nosztalgikus mondandójához. A kollográfia egyénített lehetőségeit alkalmazza mind az 1979-ben keletkezett *Palástom*, mind az 1992-es *Kék reményen*. Nem lehet véletlen, hogy Feszt volt az egyike azoknak a romániai grafikusoknak, akik a világ számos jelentős kiállítására vittek képüzenetet, rangos díjakat nyerve országuknak. Csak sajnálhatjuk, hogy az utóbbi időkben egyre ritkábban találkozunk nevével az államközi szervezésű nagy kiállításokon. Reméljük viszont, hogy – mint grafikája címében – benne is él a remény.

A KÜLÖNBÖZŐSÉGEKTŐL LÜKTETŐ, kiforrott egyéniségek közös kézfogása és kéznyújtása ez a tárlat, mégis felfedezhetők párhuzamok, hiszen Feszt éppoly szabatos artikulációval fogalmaz balladás szépségű művein, mint Dohnál az ő meglágyított geometriájával.

Gálics István művei Szlovéniából érkeztek, miután sok-sok kiállításon ismertté váltak. Ő is több nemzetközi díj birtokosa; a fametszet igazi, megújító mestere. Nagyméretű, színes lapjain kivételes technikai bravúrral ügyel a kompozíció nagyvonalúságára éppúgy, mint a részletek gazdagságára. Egy-egy nyomata olyan eleven, mint maga a hasított fa felülete. Színvilága is egységes; a sárgától a penészzöldön a lilákon vonul a barnákig, a sötét umbrákig. Művei a hasítottság-hasítás-hasadás-hasadottság költőien beszédes és festőien látványos megfogalmazásai. Ez a nyelvezet már-már annyira sajátosan gálicsi, hogy szinte felkelti aggódásunkat: tud-e még újítani? S akar-e, s szükséges-e egyáltalán?

Nagy János, a Szlovákiában élő szobrászművész intellektuális és szenzibilis alkat. Fogékony és ősi, Urálon túli és török kultúrákra, de még a kínai írásjelekben is megsejtette a plasztikai megfogalmazásra érdemes lehetőségeket. (Kár, hogy e „jegyzeteit" nem „ragozta" végig, meghagyta a „felvetés" szintjén). Bécsben három nagyméretű faszobrát állították ki, eddigi munkásságának – talán – legsikerültebb remekeit. A *Generációk I–III.* a fiatal, a középkorú és az öregedő nőt általánosító realizmus határain belül jelszerűvé tisztító, sallangtalan, szeretetet, groteszk és ősi elemeket ötvöző szép felkiáltójelek. A szépen megmunkált anyag, a karcsú vagy domborodó formák szépek a szemnek, de a kéznek is. A művész érmeit, plakettjeit, kisplasztikáit is ismerve hihetjük: még sok tartalék van a hatvanéves mester tarsolyában, anyagból szobrot simogató kezeiben.

A SZABADKÁN ÉLŐ *Torok* Sándor, expresszív-absztrakt korszakán átszáguldva, évek óta természetelvűbb orientációt mutat. Ki tudja, nem a hajdúböszörményi művésztelep szelleme alakította-e ki benne e lépésváltást? Mindenesetre nála a naturálisan strukturált absztrakt villódzások hol igazi esztétikai-képi rendbe szerveződnek, hol megmaradnak e kettősség határán. Kiállított munkái közül a *Száraz idő* című a sikeresebb, ez mind formarendjében, mind színszerelésében teljességigényt, koncentrációképességet tanúsító festmény.

A Collegium Hungaricum kiállítása példaértékű. Az azonosság és a másság, az európai-magyar képnyelv tájszólásainak értékeire való fogékonyságra ébreszti rá a szemlélőt.

A tárlat önzetlen szervezője és rendezője az Egerben élő Dohnál Tibor volt.

Szabó Róbert

A pénz és a versenyképes móka

Nemzetközi tanácskozás a szórakoztató médiumokról

A *Friedrich Ebert Alapítvány* támogatásával ma rendezik meg a *Magyar Rádió* épületében a márványteremben azt a szemináriumot, amelyen mind a rádió, mind a televízió munkatársai részt vesznek. A szeminárium témája a színvonalas szórakoztatás a közszolgálati televízióban és a rádióban, *„mint nagyobb nézőszámot vonzó, reklám és szponzorálás elhelyezésére is alkalmas műfaj"*. A problémakört szerkesztői szempontból közelítik meg, mint a kereskedelmi médiumokkal versenyképes műfajt. A közszolgálati rádió és televízió pénzügyi formáiról (beleértve a mellékjogok felhasználását, a szponzorálást) dr. Thomas *Weymar* (Fa. Telepool Kft., München) tart előadást, utána *Szórakoztatás a jövő rádiójában és televíziójában* címmel hangzik el vitaindító Hans *Verrestól* a Hesseni Rádió/TV munkatársától. Részt vesz a tanácskozáson többek közt Hugo *Göke* (*WDR Köln*, szórakoztató műsorcsoport), Siegfried *Braun* (*ZDF, Mainz*).

Elégedett a Budapesti Fesztiválzenekar

Harmincegy hangversenyt tervez a tavaszi-nyári időszakra a *Budapesti Fesztiválzenekar* – hangzott el az együttes vezetőségének csütörtöki tájékoztatóján. *Körner* Tamás igazgató elmondta, hogy elégedettek, hiszen eddigi koncertjeikre minden jegy elkelt, és egy kimutatás szerint a kulturális együttesek közül a *Budapesti Fesztiválzenekar* neve szerepel a legtöbbet a hazai sajtóban. Folytatják a gyerekeknek szóló „kakaókoncerteket"; a *Kocsis* Zoltán szerkesztette „kávé-kamarakoncertek" e félévi témája a francia zene lesz, ezen belül is főleg *Debussy* muzsikája. Újdonság, hogy a zenekar szombat délutáni *Mozart–Haydn* sorozatot indít – elsősorban nyugdíjasoknak – az óbudai próbatermükben, valamint kilenc hangversenyből álló nyári fesztivált rendeznek, amelynek témája a *Bach* család zenéje. A közeljövőben olyan neves művészek lépnek fel a zenekarral, mint Marek *Janowski*, a *Francia Rádió szimfonikus zenekarának* igazgatója, Alexander *Markov* hegedűművész, az olasz szoprán, Eva *Mei*, valamint Mikhail *Pletnev* és Jos van *Immerseel*. A február 7-i koncerten, amely a *Budapest Kongresszusi Központban* lesz, *Schönberg Pelleas és Melisande* című szimfonikus költeménye és *Schumann IV. (d-moll) szimfóniája* csendül fel Marek Janowski vezényletével.

(devich)

Pest Megyei Földhivatal
közigazgatási gyakorlattal rendelkező
– szakvizsgázott jogtanácsost, – jogászt
keres másodfokon hatósági feladatok ellátására.
Az alkalmazás feltételei a köztisztviselőkre vonatkozó törvény szerint.
A pályázatot (önéletrajz, iskolai végzettséget igazoló okmányok másolata) a hirdetés megjelenésétől számított 15 napon belül lehet – írásban – postán beküldeni a Pest Megyei Földhivatal vezetőjének (1051 Budapest, V., Sas utca 19.)
A pályázók személyes meghallgatására is sor kerül később megadott időpontban.
0121

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Dohnal Tibor, festő-grafikus
és mobildomborművész

VALÓSÁG
1984 -11- - -

1021

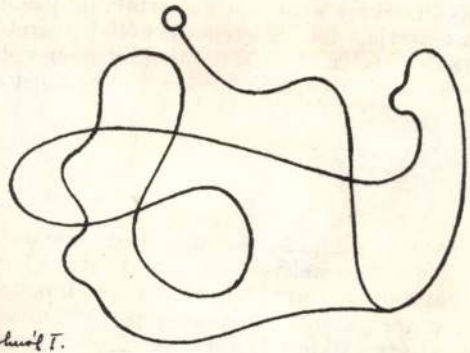

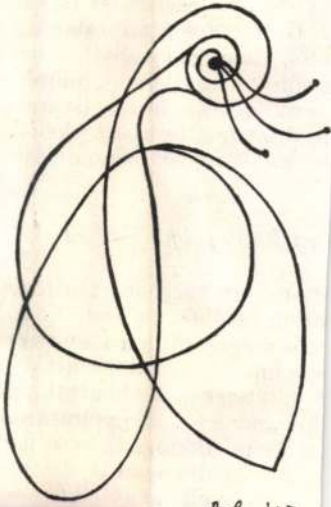

Dohnál Tibor rajzai

ehámló festék, elmaszatolt feliratok, tép
ldözés, a közelben kifosztott kirakatok, r
sok hírei, éhínség-jóslatok, a főváros felé
Budapest másnap már ünnepelni fog, a
zkja; őrzik, pedig a sétáló szívesen megbi
megy közelebb, fél, jólöltözöttsége rend
miniszter, két hete még kormánybiztos
rtóztatták, feleségével együtt igazoltattál
A sétáló nem feledi: Budán történt, a Kr
lyben gróf Széchenyi István esküdött egy
„Rettenetes aránytalanság van a történ
ntéktelensége között" — írja le majd Jász
csúfolt szándékai, bűnrészessége nyom
seredés vesz erőt a depresszióra hajlamos sétálón, s ami mindeddig nem volt
b, mint puszta absztrakció, elgyengülések utolsó érve, erkölcsi kelepce — most a
tesség és túlélés szinonimájává lesz: emigráció.

enetek egy polgár életéből

sszú élete tézis- és antitézis-jelenetek sorával ajándékozta meg Jászi Oszkárt:
uljon belőlük, ha tud. Nemzetiségi emancipációs törekvéseinek „tárgyai", a szá-
a is megrendítően alázatos páriák, megváltandók, majd tárgyalópartnerek pokoli
énelmi logikával oktatták ki őt az egyenrangúsítás lehetetlenségéről: amikor
feltételeket szabhattak, rájuk kényszerített kiskorúságukat vállalt éretlensé-
kel „nőve ki". Folyóiratának egykori szerzője („Lukácsot nem feledem" — nyug-
a Somló Bódognak post scriptum) — akinek más lapoknál elutasított tanulmá-
it is vállalta szemléjében —, egy sorsszerű uralomváltás után, amikor fogadni
ajlandó volt, nagylelkűen szavát adta, hogy megjelenhet a lap, ha szerkesztőik-
elég felelősség rejlik az öncenzúrázásra. „Ha nem csináltok ellenpropagandát"
gy mondta. S aki nemrég miniszterként, majd kormánybiztosként szédelgett ke-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 840-726

Dohnál Tibor, festő-grafikus- és szobrászművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 AUG 17

1021

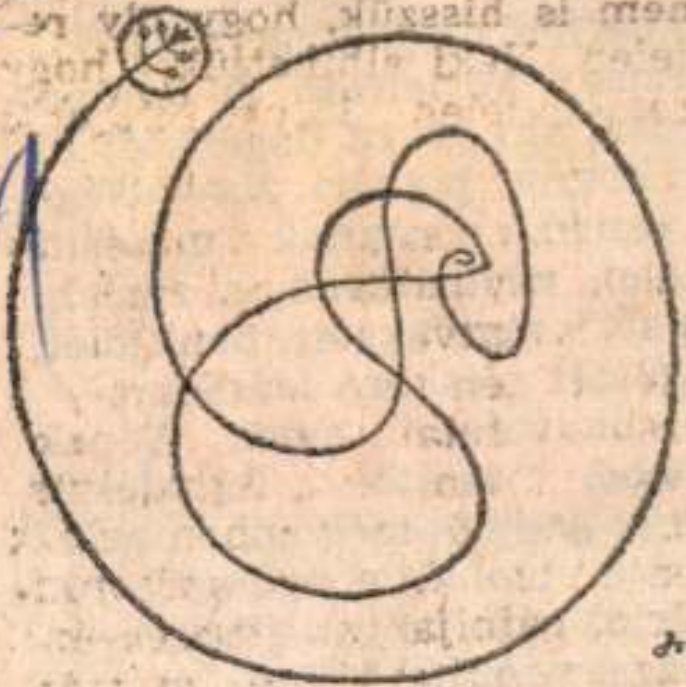

Dohnál Tibor rajza

kenyszerpályájába mélyebben bele-
kotrót. Szeretném, ha nyomára ve-
zetnének annak, hogy gleccserek-
szakadékok-sziklák közé szorult
néptöredékeket determinál-e és
hogyan ismerhetik föl keverék nép-
töredékek ugyanakkor azt, hogy
fal, bástya is a szikla meg a glecs-

DOHNÁL TIBOR

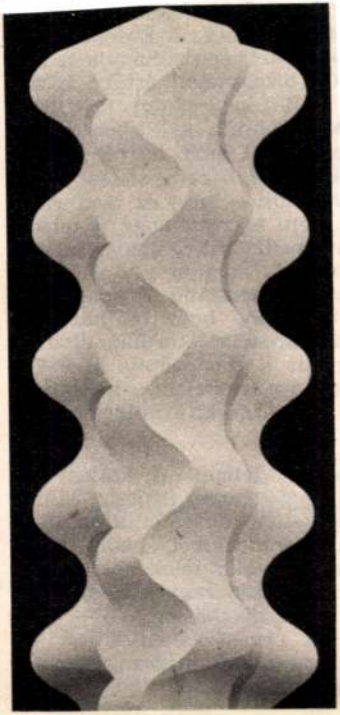

KIÁLLÍTÁS

Cegléden megnyílt a III. „Fa és környezet" című biennálé. Képünkön Dohnál Tibor Szívhangok című műve.

(VIII/ 41. sz. 43. o.

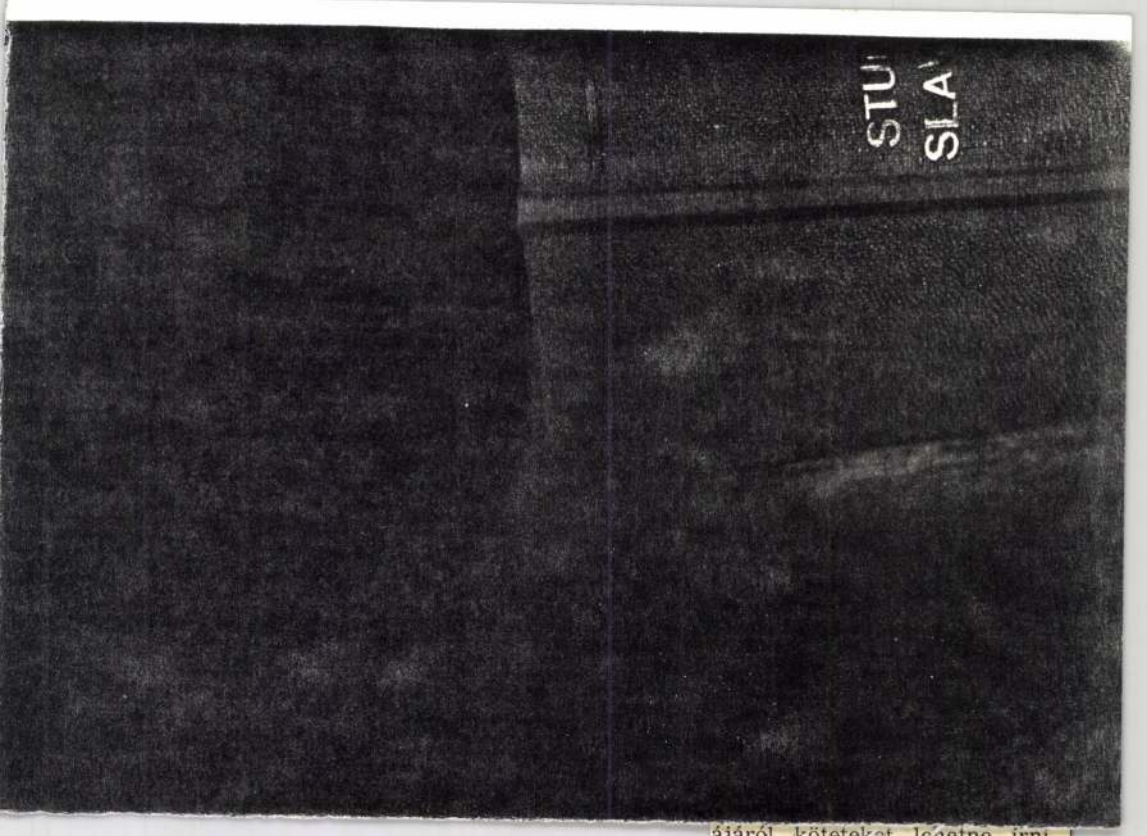

ájáról köteteket lehetne írni.
rvaság elítélendő; de kétségte-
hogy a mézes-mázos orvost se
ik a betegek. Tapasztalatom
t a barátságos, de erős és tá-
tartó „doktor urat" kedvelik a

DOHNÁL TIBOR

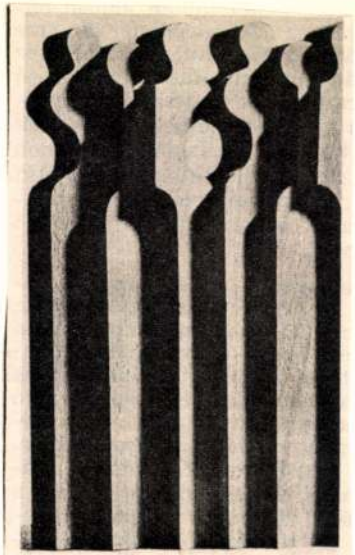

DEBRECENI TÁRLAT

A Kossuth Lajos Tudományegyetem aulájában rendezték meg a VII. Debreceni Tárlatot az IN MEMORIAM KODÁLY ZOLTÁN országos képzőművészeti pályázat anyagából. Képünkön Dohnál Tibor Kórus című szobra.

f. 30. sz. 43.

RZŐDÉS
egyéb jogviszony létesitéséhez

észettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri

l:

besorolás

DOHNÁL TIBOR(grafikus)

Alföld, 1987.2.sz.

A kézmüvesipar háttérbeszo
új formái és feladatai, luxus
váltása.

alföld

IRODALMI, MŰVELŐDÉSI ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

„A TÁJEGYSÉGEK
KULTÚRÁJA
ÉS AZ IRODALOM"
A DEBRECENI
IRODALMI NAPOKRÓL

BAKA ISTVÁN
PINTÉR LAJOS
ZALÁN TIBOR VERSEI

DOBOS LÁSZLÓ
ELBESZÉLÉSE

BARTA JÁNOS
SZABÓ DEZSŐRŐL

CSENGEY DÉNES
NEMZEDÉKI NAPLÓJA

BESZÉLGETÉS
AZ IFJÚSÁGRÓL

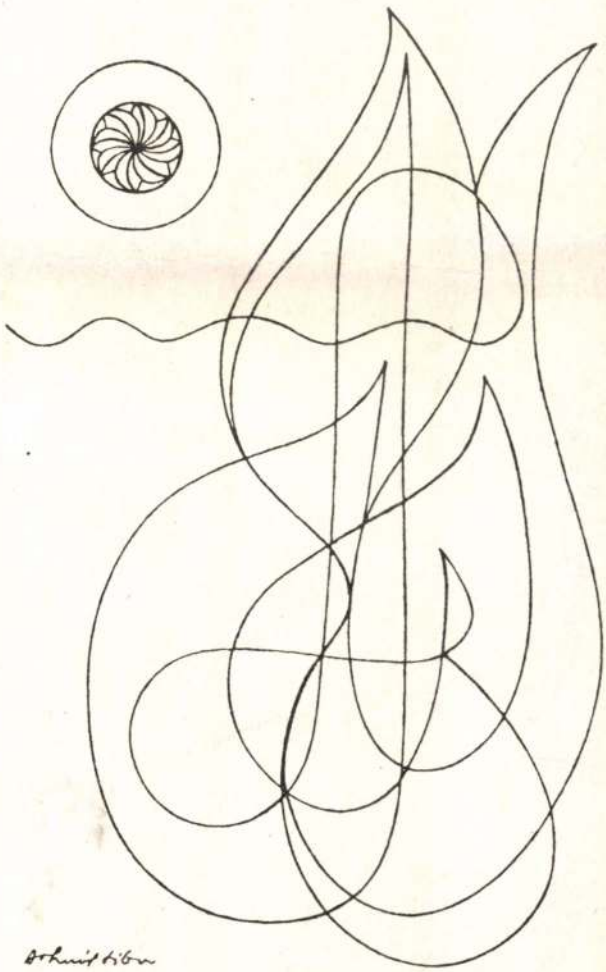

HARMINCNYOLCADIK ÉVFOLYAM 1987/2

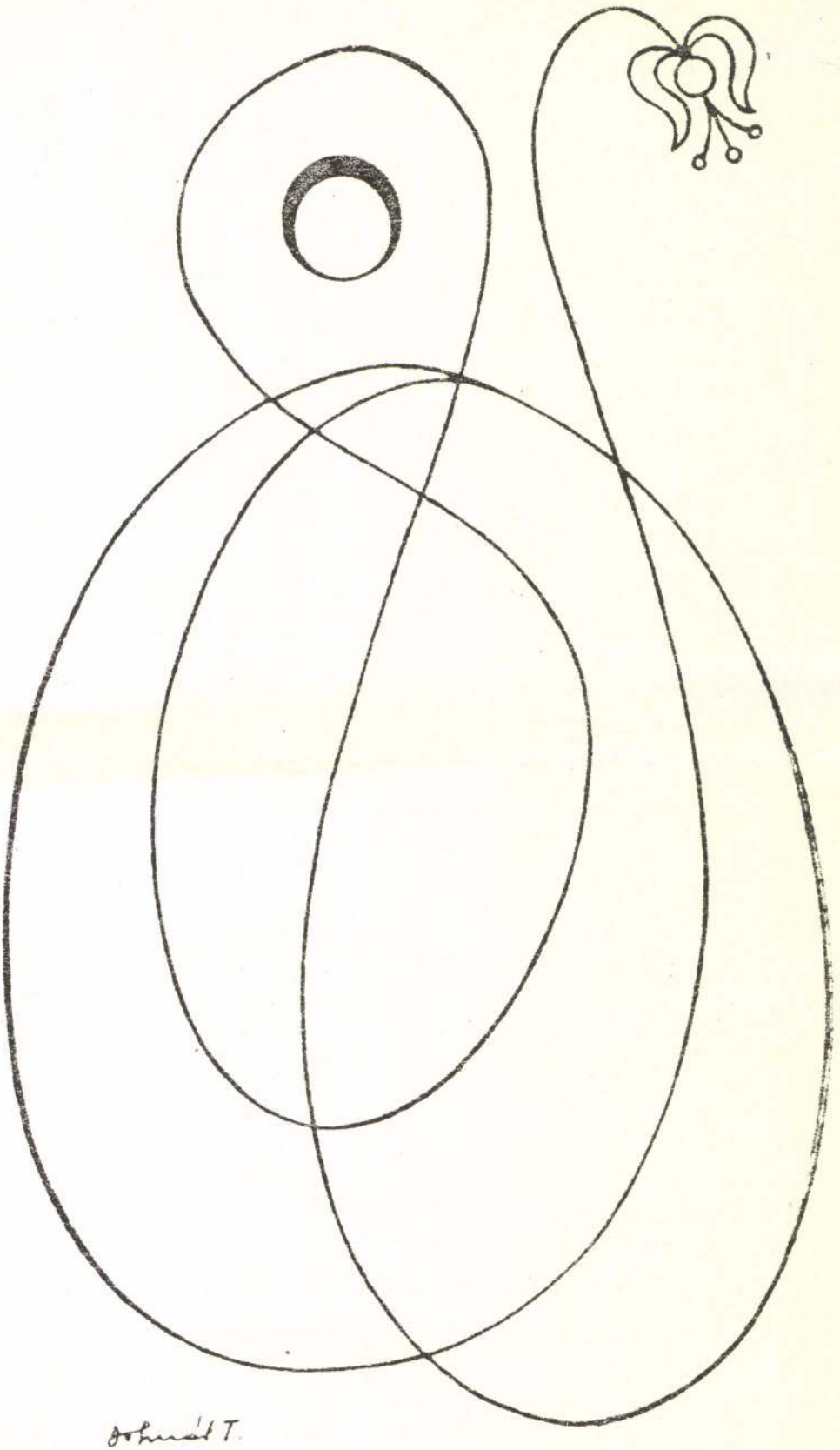

nektek vagy valakinek őket és csak őket

messze mint árvaházak mint az árvahazák
lángolnak az alkohol gőgös tornyai
! milyen messze vagyunk ilyen messze ! messze
ha miénk e lángolás
és bennük égnek el a hidrogénes drága lányok

el tudnám képzelni egyszer józanul egyszer boldogan

»legyen béke kis szentjeim legyetek legyetek«
ne fáradjatok ki a hosszú menetelésben
búzaföld ne szője hajatok zsíros kalászai közé
öletek ki ne fossza a hajnal megőrült sugára
gyertek kis szentjeim gyertek hogy menjetek
intarziás kék koporsókon plakátok alkonyában mehessetek
tovább tovább tovább

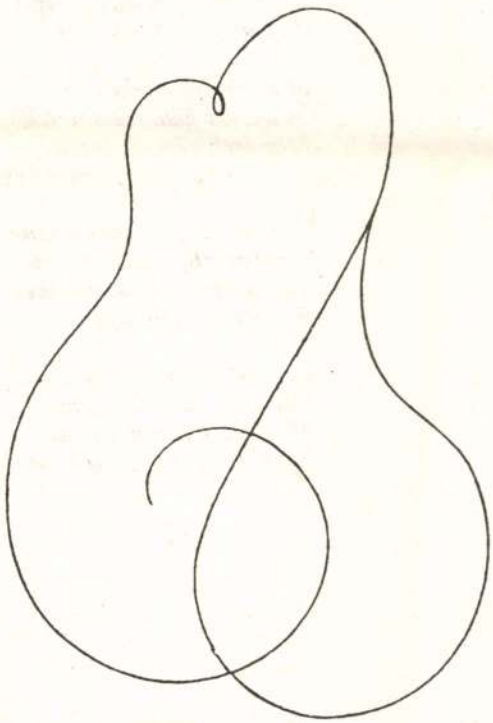

BAKA ISTVÁN

Vörösmarty-töredékek

1

A koporsóra föld zuhog
A földre októberi zápor
Kocsmájából kitántorog
Az Úr a részeges sírásó

Vak gödrünk mint pezsgőskehely
Már megtelt habzó szennyes árral
S a sírt hol nemzet süllyed el
Köszönti Isten a világra

2

Beh mélyre süllyedtem beh mélyre
Sár mindenem minden tagom
Oh Isten megtalálsz-e végre
E szortyogó vak csillagon

A hüllőbőrű réteken
A dülledt hüllőszem tavak
Merednek rám oh Istenem
Vakíts meg engem Égi Vak

Nincsen remény nincsen remény
Az emberfaj tudom tudom
Tudom sárkányfogvetemény
E hüllőbőrű csillagon

Minden napom sár mindenem
Oh sárga hüllőszem tavak
Meglelsz-e engem Istenem
Fehér bot fénnyel Égi Vak

3

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

És bár szemében gyászköny ül
A nagyvilág megkönnyebbül
S a sírt hol nemzet süllyed el
Körültáncolja ünnepel

következetes végrehajtásával „lehet elkerülni a különféle előjelű provincializmusokat, s ezen az úton haladva emelkedhetnek fel a tájegységek a néprajzi, helytörténeti érdekesség szintjéről. A vidéki kulturális centrumok csak akkor töltik be igazán hivatásukat, ha egyaránt nyitottak a világra, a nemzet, de mikroviláguk dolgaira is".

Molnár Zoltán *nem tartotta szerencsésnek az elvi, elméleti kérdések felvetését, mint amilyen a legitimitás problémája is. A körülmények állandóan változnak körülöttünk, s nekünk hozzájuk kell igazodnunk. Nem határozatokra várva. Minden lakóhelynek, falunak, városnak magának kell kiküzdenie a cselekvés lehetőségét. Ez a kezdeményező, öntevékeny szellem virágoztatta fel mezőgazdaságunkat, s csak ez lehet az útja a régiók kulturális felemelkedésének is.*

Balogh Ernő *néhány kiegészítő megjegyzés erejéig kért újra szót. A könyvkiadás dotációs rendszerét ismertette részletesebben, majd Vári Attila felszólalásának túlzásait utasította el. Végül elismerőleg nyugtázta azt, amit Gergely Mihály a párt szövetségi politikájáról mondott, ám úgy vélte: egy ponton félreértette őt, mert „Semmiképpen sem kívántam az íróknak mint állampolgároknak az alkotmányos jogait kétségbe vonni... Az már persze más kérdés, hogy egy meghatározott célú tanácskozáson kell-e ezeket az állampolgári jogokat, panaszokat érvényesíteni... Türelemre van szükség, s azt kérem, hogy ez a türelem, tolerancia legyen kölcsönös."*

A tanácskozás Fodor András *válaszával és* Fekete Gyula *elnöki zárszavával ért véget.*

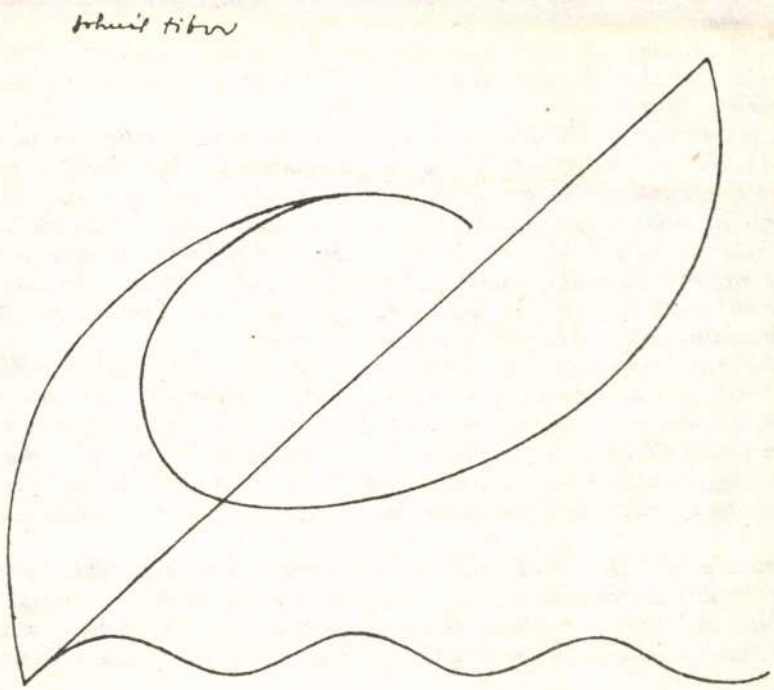

a magyar társadalom régi problémája, ami összefügg fejlődésünk megkésettségével. A közelmúlt tapasztalatai azt mutatják: a szocializmus keretei között sem lehet centralizált módon irányítani. Nem új felismerés ez, de az elvek és a megvalósítás egysége mégis késik, sőt olykor egymással ütközik. A debreceni kiadó például éppen akkor szűnt meg, amikor a művelődéspolitikai határozat kimondta a decentralizálás szükségességét 1958-ban. Érdekes és fontos lenne ennek az ellentmondásnak az okait felderíteni, magyarázatot találni arra, hogy az említett határozat előkészítő szakaszában még egy egész fejezetet kitöltő problémakör miért zsugorodott a dokumentum végső szövegében egyetlen bekezdésre?

Végül a népi-urbánus ellentétről – amire gyakran utaltak a felszólalók – elmondta: mindaddig nem lesz feloldható, amíg történelmi, társadalmi okait fel nem derítjük.

Bényei Miklós *mint Debrecen közéletének egyik munkása kért szót. Utalt a város jelentős kulturális hagyományára, aminek elismertetéséért nagyon sokat tett Szabó Magda, Czine Mihály, Mocsár Gábor, és értően szólt róla most* Fodor András *is.*

E gazdag örökséghez mérten sincs a mai Debrecennek szégyellnivalója. Számos olyan alkotóműhely működik, s több olyan kulturális esemény zajlik a városban, aminek országos, sőt nemzetközi jelentősége van. A nehéz anyagi körülmények ellenére a város és a szellemi élet vezetői a lakosság támogatásával sokat tesznek azért, hogy a kulturális élet tovább gazdagodjék. Példaként említette itt – többek között – az irodalmi múzeum, a Holló László-emlékház, a Medgyessy-múzeum kialakítását, a kábeltévé, a várospolitikai hetilap megindulását, a regionális rádióstúdió, egy nagyszabású tudományos centrum és a helyi könyvkiadó tervét. De szólt a gondokról is: a nehezen születő döntésekről, az Alföld *terjesztési gondjairól, a központi döntések ellentmondásairól, melyek hol támogatják, hol visszafogják a tájközpontok fejlődését.*

Van tehát eredmény, de feszültség és válaszra váró kérdés is. Azt remélte: a tanácskozás új szempontok felvetésével hozzájárul a megoldásokhoz, ám a vita szűk mederben folyt, s többen nem a továbbgondolás, hanem az odamondás szándékával szóltak hozzá, és ez sajnálatos.

Gergely Mihály *eredetileg a referátumhoz kapcsolódva Miskolc és Borsod megye kulturális életéről akart beszélni, de a tanácskozás menete arra ösztönözte, hogy az írók és az irodalom jogairól szóljon.*

Az alkotmányból kiindulva azt fejtegette, hogyha minden szellemileg ép, büntetlen előéletű, 18. életévét betöltött magyar állampolgár választó és választható, ez azt jelenti: véleményét is elmondhatja az ország dolgairól. „A legtermészetesebb dolognak tartom, hogy ezeket az állampolgári jogokat az írók is gyakorolhatják mindenféle korlátozás nélkül." Tehát az író nemcsak a kultúra kérdéseiben lehet partnere a politikának. Ám éppen ezért megkérdőjelezhető a Tiszatáj*jal szemben alkalmazott adminisztratív eljárás, különösen akkor, ha meggondoljuk, hogy ez a szigor – és példákat mondott rá a gazdasági élet, a társadalmi deviancia eseteiből – máshol nem érvényesül.*

Véleménye szerint a párt a magyar társadalom teljességéért vállalt felelősséget, és a szocializmus megteremtéséhez keres szövetségeseket, partnereket, mert nem lehet meg a tudósok, a művészek, az egész társadalom aktív közreműködése, segítsége nélkül.

Éles Csaba *először arról beszélt, hogy szerinte az a magasabb rendű etika, amelyik a* Tiszatáj*-üggyel kapcsolatban a dialógus lehetőségét keresi. Mert a megoldás nem az, ha a kéziratokat visszakérik, hanem az, ha támogatják a lapot színvonalának megtartásában.*

Áttérve a kitűzött témára: egykori és mai német, francia példákkal érzékeltette, hogy a kulturális decentralizáció mennyire általános és fontos kérdés. Annak tartotta Ady és Németh László is, napjainkban is ez a meghirdetett cél, az eredmény azonban még kevés. Vannak jó példák, de ezek tartóssága bizonytalan. Pedig csak a decentralizálás

azonban – eltekintve a zöldek mozgalmától – úgy tűnik, mintha a nyugati fiatalság is lecsendesedett, konszolidálódott volna. Az ottani húsz-harmincasoknak milyen lehetőségük van a közéletben való aktív részvételre?

– Az amerikai politológiából kölcsönzöm a kifejezést, miszerint Nyugaton az utóbbi években egy csendes forradalom zajlik. Ennek leple alatt erőteljesen terjed az úgynevezett posztmateriális értékrend. Ennek az a lényege, hogy a korábbi anyagi értékekkel szemben előtérbe kerül a szűkebb környezet alakítása, a környezetvédelem, a szűkebb politikába való beleszólás. Előtérbe kerül a bázisdemokrácia, választók és választottak közötti meghittebb, szorosabb kapcsolat. Ennek a politikának a középpontjában nem a hagyományos politikai intézmények állnak, hanem a kisebb közösségek, beleértve a családot is.

– A társadalom jövőjét illetően milyen veszélyeket rejt magában, hogy a húszas-harmincas korosztály, éppen akkor, amikor el kellett volna sajátítania az alapvető politikai kultúrát, közéleti szereplést, visszavonult?

– Kutatásaim során évek óta tapasztalom, hogy a politikai szocializációs intézményrendszer zavarai miatt egyszerűen nem léteztek olyan porondok, ahol el lehetett volna sajátítani a toleranciát, a konfliktusok értelmes feloldásának a technikáját, ahol a felvállalt ügyekért értelmesen meg lehetett volna küzdeni. Ezért az említett korosztályokban kialakult az a mentalitás, hogy ha sikertelen az első kezdeményezés, akkor már eleve reménytelen a helyzet, vissza kell vonulni. Ugyanakkor eme korosztályok reprezentatív kisebbségében megfogalmazódott a vélemény, hogy a rendszer reformálható, hisznek abban, hogy itt és most, Kelet-Közép-Európában megteremthetjük a magyar társadalom számára az adekvát fejlődési modellt. Egy másik részük viszont azt hangoztatja, hogy ennek semmi esélye sincs, csak reformocskákra van lehetőség, ki kell várni a struktúra összeomlását, s az utánra kell készülődni. Hogy aztán akkor mit és hogyan, arra vonatkozóan már nincsenek elképzeléseik. Ez egy felelősséget elhárító, kiváró rezisztencia.

A kibontakozás mindenképpen csak egy úton képzelhető el: szélesíteni kell a demokráciát a politika területén is. Lehetőséget kell teremteni arra, hogy aki akar, mind szűkebb, mind tágabb körben beleszólhasson a politika alakításába, ugyanakkor legyen meg a visszacsatolás lehetősége is. Emögött azonban felelős tömegkommunikációnak, felelős nyilvánosságnak kell állnia.

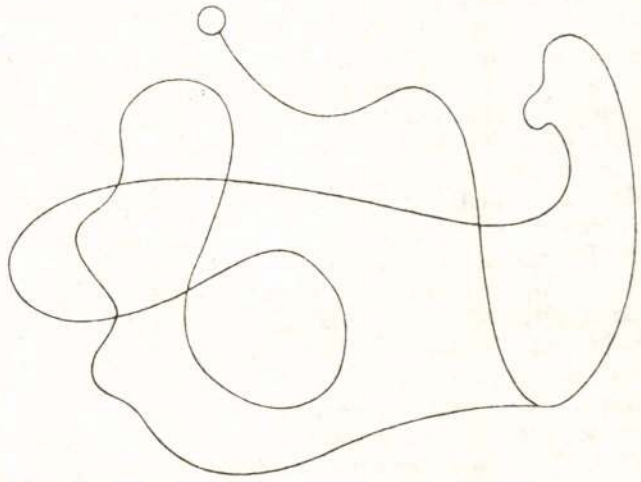

a legerősebb a bizonytalanság, a bizalmatlanság. Cinikusan szemlélik a világot, plane az olyan attitűddel rendelkező embereket, akik valamilyen közéleti szereplésre vágynak. Ők azt gondolják, ez egyszerűen értelmetlen cselekvési lehetőség a mai magyar társadalomban.

– *Tekintsünk határainkon túlra. Vegyük először a szocialista tábort. A generációváltás problémája elég erősen jelentkezett Lengyelországban a hetvenes évek végén, a nyolcvanas évek elején. Felvetődött ez a kérdés a Szovjetunióban is a legutóbbi pártkongresszuson. Ott a baj, hogy emlékezetem szerint már húsz éve hirdetgetik ennek szükségességét, de mindmáig nem történt lényeges változás.*

– Lehet, hogy már húsz éve szó van róla, de a mai magyar gazdasági, társadalmi körülmények nem sok lehetőséget nyújtanak erre. Két fajtát feltétlenül: egy radikális reformelkötelezettséget s ennek nyílt, világos vállalását a társadalom más szféráira is kiterjesztve, ha kell, negatív következményeivel együtt. Illetve egy adminisztratív, kemény, merev társadalomirányítást, ami az én értékítéletem szerint visszafordulást jelentene. Ma ott tartunk, hogy valamelyik irányba feltétlenül lépnünk kell. Visszatérve a kérdésre: húsz évvel ezelőtt még semmilyen körülmény nem indokolta a generációváltást. Felfutóban volt a gazdaság, viszonylag konszolidált körülmények között fejlődött a társadalom. Ma viszont olyan feszültségek halmozódnak fel, amelyekre világos és egyértelmű választ kell adni. Ez pedig csakis a reform melletti elkötelezettséget jelentheti. Amennyiben eldől, melyik irányzat kerül előtérbe, megkezdődik a saját garnitúra kiválasztása.

– *Ha már említetted a problémákra történő válaszadást, kérdem, kitől várjuk mi azt? A húszas, harmincas, sőt a negyvenes korosztály egy része is teljes apátiában van, visszavonult a közélettől. Vagy megint az ötvenesektől, hatvanasoktól? Azoknak a korosztályoknak a nevében, akiknek a jövőjét kellene most kialakítani? Itt érzek feszültséget: a mindennapi politikai gyakorlat és a jövő tervezése között.*

– Én úgy gondolom, hogy mára a társadalom nagy többsége leszámolt a felülről érkező válasszal, hogy a jó megoldások csak ott születhetnek. Az elmúlt néhány évben örömmel látom a helyi kezdeményezések erősödését, az autonóm mozgások izmosodását. Bízom abban, hogy ezek a spontán szerveződések kitermelik saját vezetőtípusaikat. Esélyt jelenthet a nyolcvanas évek végére, amikor megsokasodnak a konfliktusok, gyengül a központ irányítóereje, de ezzel párhuzamosan felszabadulnak a társadalomban az elfojtott energiák. A helyi kezdeményezések a legkülönfélébb mozgásokban mérhetők: a vállalkozói mozgástól az egyetemeken tapasztalható alternatív mozgolódásokig. Ezek rendkívül heterogének, jelenleg nincs is olyan erő, amely integrálni tudná őket. Ezekben a közösségekben olyan vezetőtípusok nőhetnek fel, akik kénytelenek megméretni egy demokratikusabb politikai közéletben, nagyobb nyilvánosság előtt kell számot adniuk céljaikról, elképzeléseikről. Ha ez bekövetkezik, akkor van esély, hogy a hagyományos szervezetek és a vezető funkciók iránt ismét bizalommal legyenek az emberek. Mert tagadhatatlan, hogy manapság gyanakvóan néznek a vezetőkre, előítélettel viseltetnek az iránt, aki előbbre jut a hierarchiában. Ennek az alapállásnak oka van. Túlságosan sok, szakmailag felkészületlen, karrierista típus került vezető funkcióba. Ugyanakkor egyre világosabbá válik, hogy a vezetői kiválasztásban a szakmai rátermettségnek legalább annyira kellene érvényesülnie, mint a politikainak. Ma már másutt húzódik a politikai elkötelezettség határa, mint a negyvenes évek végén, az ötvenes évek elején. Ma már nem a szocializmus vagy annak tagadása a kérdés, hanem a szocializmus minősége.

— *A hetvenes éveket megelőzően sűrűn érkeztek hozzánk a nyugati fiatalok szubkultúrájának különböző vonásai, a zenei irányzatoktól a divatig. A hetvenes évek közepétől*

akik még nem szerepeltek központi antológiákban, s kötetük sincs. Így természetesen kimaradt például Pintér Lajos, Banos János, Szilágyi Ákos, Nyilasy Balázs. Nemleges, kihagyó döntés áldozataként egyedül Parti Nagy Lajost tudom megnevezni, ezt a döntést viszont már az antológia megjelenésekor hibásnak tartottam.

A *Madárúton* a megjelent és a költők által a kiadónak benyújtott kéziratok alapján szerkesztődött. Általában olyan verseket olvashattunk, amilyenek meg is jelentek. Az a – korabeli kritikákból is merített – állítása Keresztury Tibornak, hogy a *Madárúton* „a többszólamúság nyomait sem mutatva még sikerrel tömegesítette, személytelenítette el a bemutatott 45 költőt", s hogy az antológiaszerkesztői szándék „nivelláló" volt, nem felel meg a tényeknek. Egyébként maga a szerző is leírt a későbbiekben cáfoló állításokat, például azt, hogy „határozott költői arc általában az első kötetekből sem bontakozik ki", vagy amikor Zalán Tibornak az első kötete utáni erőteljes fordulatáról szól. Nem az antológiaszerkesztő és a kiadó tehet arról, hogy a költők pályájuknak ebben a szakaszában olyanok voltak, amilyenek. De talán maguk a költők sem szégyellték később sem ezeket a verseiket, hiszen általában újra közölték őket első könyveikben.

Természetesen nem Keresztury Tibor a hibás az antológia fogadtatásában, s még azért sem hibáztatom, hogy elfogadta a kritikákban található állítást. Csupán az alkalmat szerettem volna kihasználni, magam és a költők „mentségére".

Az azonban már hiba, hogy a tanulmány is kihagyja a nemzedéknek azokat a vitathatatlanul jelentékeny költőit, akik a *Madárúton*ban nem szerepeltek. S hiba az is, hogy a vállalt szemponthoz sem ragaszkodik, mert többeket nem említ a kötettel rendelkezők közül sem (Borbély János, Botár Attila, Fábián István, Hegyi Gyula, Meliorisz Béla, Pátkai Tivadar, Széki László, Ujházy László. – Szikszai Károly és Tábori Ottó könyve azóta jelent meg).

A vitatható állításokat nem sorolom, hiszen nyilvánvaló, hogy nem is érthetünk mindenben egyet. A szerzőnek biztos ítélőképessége, jó ízlése van. Rakovszky Zsuzsa, Lezsák Sándor, Tóth Erzsébet és Zalán Tibor kiemelésével is egyetértek – a többiekével már kevésbé. Amiként arról sem vagyok meggyőződve, hogy a magyar költészet megújulásának útja bizonyosan a Géczi, Zelei, Zalán által létrehozott hosszúvers továbbfejlesztése lehet. A lényeg azonban nem ez, hanem az, hogy ennek az arctalanságát levetkező nemzedéknek a még fiatalabbak, a mai „arctalanok" sorából értő és jól képzett kritikusa mutatkozott be oly módon, hogy nemcsak a költők, hanem a saját maga arcvonásait is fölrajzolta. Mert ne feledjük, minden színre lépő nemzedék arctalan, de csak addig, amíg fel nem mutatja önmagát és önmaga képét a világról. S ehhez a felmutatáshoz segít hozzá most már negyedik alkalommal az Alföld Stúdió antológiája.

(Debrecen)

VASY GÉZA

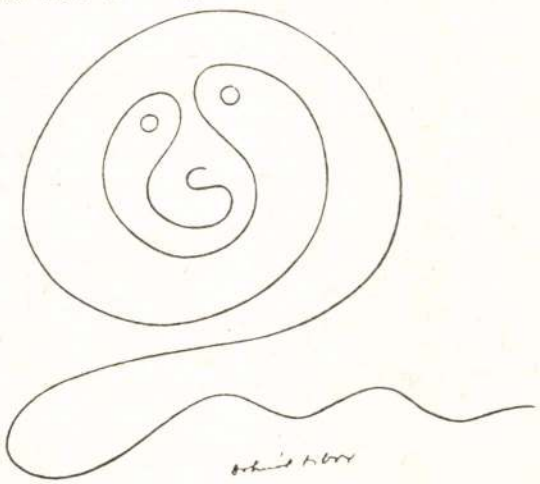

Takács Géza (1953) Száraz György pályaképéhez készített „megjegyzéseket". A kissé nehézkesen megfogalmazott bevezető részben megállapítja, hogy „amíg az ötvenes évek történelmi vizsgálata részleges és korlátozott marad, a jelenkori társadalomelméleti gondolkodás szükségképpen bizonytalan helyzetű", másrészt azt, hogy „az ideológiával rövidre zárt viszonyú cselekvés még korántsem a múlté". Ezekkel a tézisekkel mintegy bevezeti elemzését, amelynek fő állítása az, hogy Száraz György értékeket véd, amikor a történelmi tényeket tisztázza (antiszemitizmus, Erdély, koncepciós perek), de értékeket sért a „jelenkor iránti történelmi szelídségével". Az elemzés önmaga körén belül meggyőzőnek tűnik, de egy kissé „steril". Hibáztatja Száraz Györgyöt, hogy túlságosan a körülmények hatalmában van, a bíráló viszont mintha feltételezné a laboratóriumi, körülményektől független valóságot, mintha erről az álláspontról bírálna.

Elek Tibor (1962) még egyetemi hallgató. Kocsis Istvánról készített vázlatos pályaképet. Munkája valóban vázlatos, ha az előző tanulmányokhoz mérem, ígéretes pályakezdés azonban, ha egyetemista létével vetem össze. Furcsának legfeljebb azt tartom, hogy nem használta a nem túl gazdag szakirodalomból Tarján Tamás idevágó tanulmányát.

A vonatkozó szakirodalom hézagos ismerete *Keresztury Tibor*ra is jellemző (1962), de hát ő is egyetemistaként írta művét, s mellesleg sokkal nagyobb anyagot dolgozott fel, amikor *Az új költői szenzibilitás változatai* című tanulmányában az „arctalan nemzedék"-ről készített áttekintést. Az „arctalan" elnevezés Zalán Tibortól való, aki tanulmányában többek között a mindent összemosó központi antológiákat is bírálta. Ilyen volt a *Madárúton* is, amelyik 1979-ben jelent meg a Kozmosnál, s amelynek én voltam a szerkesztője. Ennek az antológiának az 1985-ig kötethez jutó szerzőit vizsgálja a tanulmány.

Közbevetőleg hadd szóljak erről az antológiáról. 1969 után a Szépirodalmi Kiadó három sikeresnek bizonyult antológiát adott ki, s ezekben pályakezdőket mutatott be. A 70-es évek közepén javasoltam újabb antológia megjelentetését, de a kiadó elzárkózott, mondván, nincsenek közlésre érdemesek. Ekkor kerestem meg a Kozmoszt, ahol Kormos István is, Illés Lajos is támogatta az ötletet. Én eredetileg 10-12 fiatalt szerettem volna bemutatni. Annyi idő után Botár Attila, Lezsák Sándor, Ószabó István, Petri Csathó Ferenc, Szervác József, Szikszai Károly, Szokolay Zoltán, Tóth Erzsébet és Zalán Tibor nevére emlékszem határozottan vissza. A kiadónak viszont az volt a kívánsága, hogy az *Első ének*hez hasonlóan minden olyan pályakezdő kapjon helyet, aki tehetséget mutat. Ez nyilván azt jelentette, hogy egy szerzőtől viszonylag kevés vers szerepelhet. S jelentett bizony némi minőségi engedményt is. A kiadó részéről Kormos István és Nagy Gáspár vett részt a szerkesztésben, s Kormos váratlan halála miatt az általa javasoltak mindenképpen helyet kaptak.

Az antológia szerkesztése 1976–77-ben zajlott, s csak 1979 őszén jelent meg. A versek tehát döntő részükben 1976-ig íródtak. Az előkészületek és a megjelenés közti időben zajlott az „őrségváltás" a József Attila-körben: kivonult az alapító nemzedék (én magam is), s helyébe jött az „arctalan". Közben – három év nagy idő a pálya kezdetén! – az „arctalanság" is egyre határozottabb arcokra kezdett bomlani. Így érthető, hogy a nemzedék elutasítóan fogadta az antológiát, azt, amelyik mégiscsak felhívta rájuk a figyelmet.

Az ott megjelent 45 pályakezdő költő közül máig 33-nak jelent meg önálló kötete, egy újabb kötet megjelenés előtt áll (Tönköl József), ketten újabb antológiákban szerepeltek (Hideg Antal, Petri Csathó Ferenc), egyikük Nyugatra távozott, s talán a többiek útja sincs még egyértelműen lezárva. Az antológia előszavának megírásakor mindössze kilencen voltak 30 éven felüliek, 19-en viszont 25 évesnél fiatalabbak voltak. A névsor tehát, talán megállapíthatom, nem volt rossz. Csak olyanok kaphattak helyet,

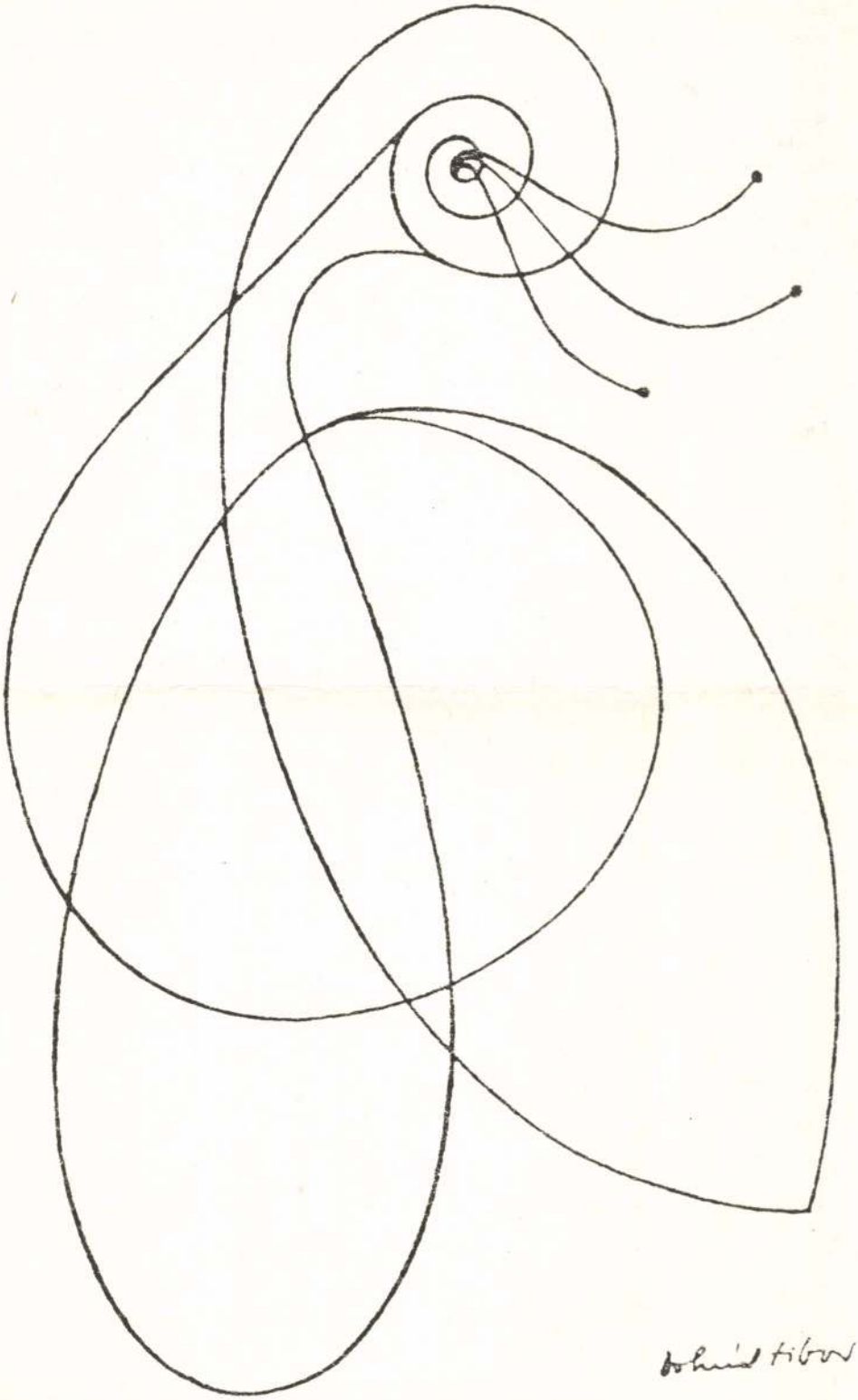

alföld

16 forint

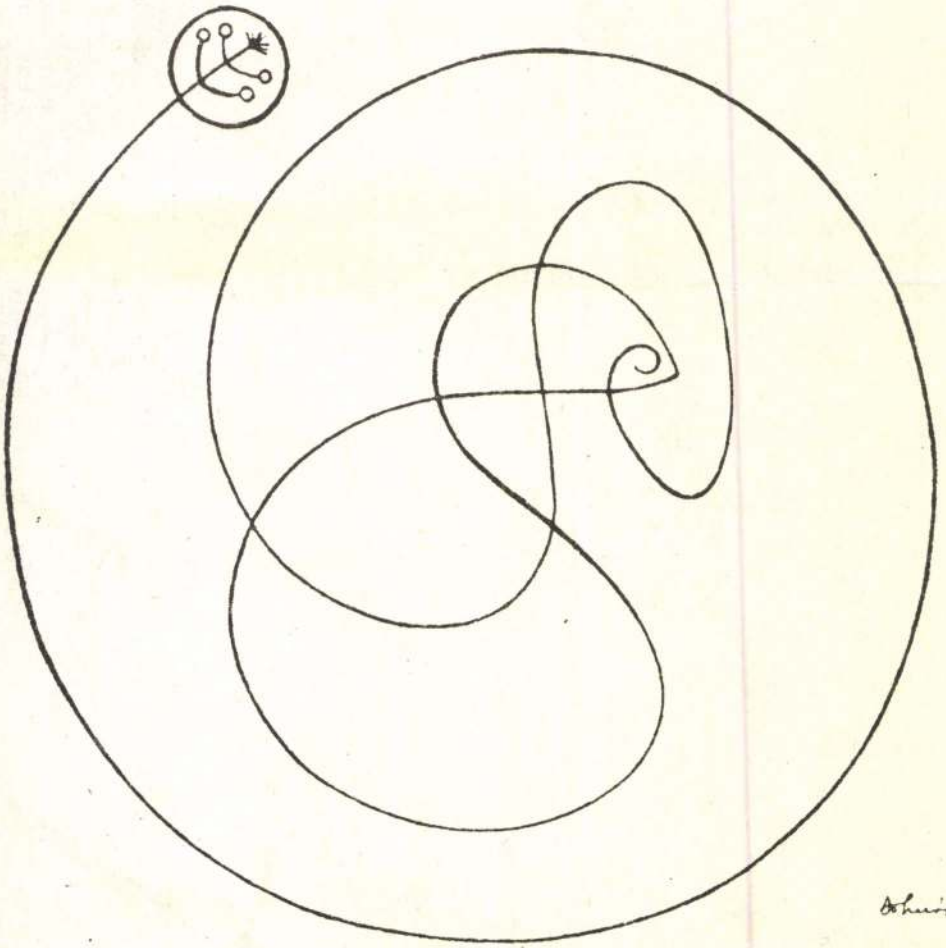

DOHNÁL TIBOR

1024

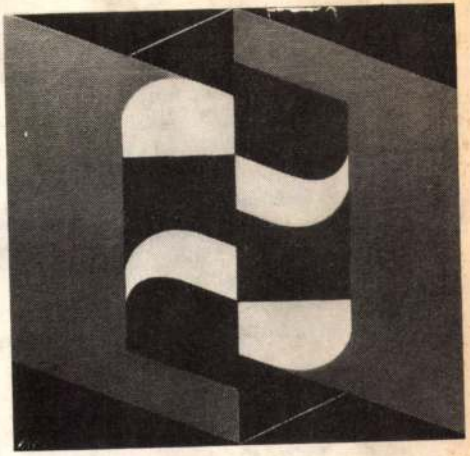

Dohnál Tibor rajzai

„meglepetések érhetik" (árszabályozási, áruellátási
hatnak a szállítókkal, a hivatalos szervekkel szem
miatt továbbra is privilégiumok jöhetnek létre, a
nyílhat alkalom.

Liska tisztában van a *gyakorlat sokrétűségével*,
ságával. Józanul keresi munkatársaival a helyi ac
hoz igazodó *vállalkozási lehetőségeket*, számolva az
erre vonatkozó helyi igényeknek, a vállalkozásra

Ez az a terep, ahol Liska itt és most *történelm*
lemű, azaz a személyes érdeken keresztül a társad
(demokratikus) vállalkozás találékony, fáradhata
küzdő apostolaként. Ehhez nemcsak a növekvő
hanem a „fensőbbség" támogatásának elnyerésére
kaliberű — a társadalmi tulajdonért személyes f
vállalkozó és „csapata" számára sem kevés — s

JEGYZETEK

1 Vö. Határozat a kisüzemi tevékenységről és a kiegészítő gazdaságról. Népszabadság, 1981. VIII. 30.
2 Egyik interpretálója, Petschnig Mária szerint „azért tartják ma a magyar közgazdaságtan csodadoktorának, mert csodálatos módon tud diagnosztizálni, csodálatos recepteket képes felírni és tud hinni a csodák valóra váltásában". Hozzátehetjük ehhez, annyiban

is, h
sági
gadt
dado
ként
más
geke

1981 DEC

VALÓSÁG

SAJTÓIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dohnál Tibor

— festőművész kiállítása. Esztergom, Művelődési Központ. Júl. 5—19. [Kiáll. katalógus]. ([Bev.:] Z. Szabó László). (Esztergom, 1975, Komáromi ny.) 3 p. 2 t. mell. 15x22 cm.

A katalógusban az életrajzi adatok után a művész munkásságáról írott méltatások részletei olvashatók. Z. Szabó László értékeli a művész munkásságának jelentőségét. A mellékleten egyik művének reprodukciója és a kiállított képek jegyzéke szerepel.

DOHNÁL Tibor Tibor

FEKETE Judit: A zománc káprázatai.
Magyar Nemzet, 1992. január 31. 10.p.

Budatétényi Galéria, Kecskeméti Zománcalkotó
Közösség kiáll. 1991

Rhyming pairs

Ez a tízhetes rejtvénysorozat az Új Hírek, a Heinemann International és az IHH nyelviskola közös játéka, melynek fődíja

13

hét múlva egy kéthetes nyelvtanfolyam. Színhely:

ANGLIA

The twenty-four words in the box make twelve rhyming pairs.

Here is one pair: tea / tree

Find the others and write them in the grid.

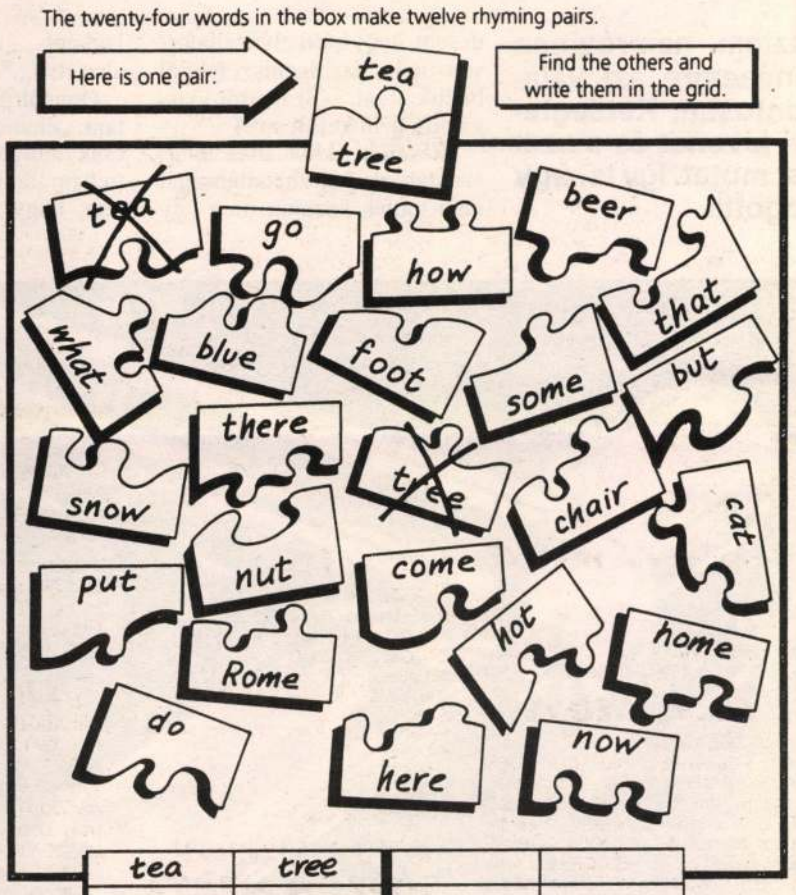

tea	tree		

A megfejtéseket kérjük április 10-ig juttassák el az IHH nyelviskolába, 9022 Győr, Teleki u. 18. A megoldáshoz szükséges tudás a Heinemann nyelvkönyvekben található. Ma az English Puzzles című sorozatot ajánljuk. Ára: 1–4. kötet egyben 980 forint, egyenként 252 forint. Megrendelhető, illetve megvásárolható az IHH Könyvesboltban, 9022 Győr, Teleki u. 18. Tel.: 96/29-557.

HETI HOROSZKÓP

KOS

(márc. 21–ápr. 20.)

Lehet, hogy a véletlen összehozza valakivel, akinek az ismeretsége jól jöhet a hivatásában. Előnyös szerződést, új állást kínálhat fel. Ezért sem árt kimozdulni a négy fal közül. A dolgok gyakran akkor oldódnak meg, amikor nem is gondolunk rá. Egyébként elengedheti magát, erőt gyűjthet az elkövetkezendő ütközetekre. Szerelmi barométere sem jelez viharos szenvedélyeket. Ezúttal a szexhez sincs különösebb kedve, de nem érzi hiányát sem. Szerencseszámok: 8, 19, 47, 64, 81.

BIKA

(ápr. 21–máj. 20.)

Végre a gyerekekkel is hosszabb időt tölthet együtt, játszhat velük, beszélgethetnek. Nem-(csak) gyerekes kérdésekre várnak választ öntől, hanem az élet nagy kérdéseivel ostromolják szakadatlan. Amikor még kisebbek voltak, mindig erre a pillanatra vágyott. Annyi mindent mondana, hogy nem is tudja, miként is vágjon bele, pedig gondolatban már annyiszor lepergette ezt a képzeletbeli filmet. Szerencseszámok: 16, 19, 28, 37, 66.

IKREK

(máj. 21–jún. 21.)

Még mindig nem értek véget a viharos napok. Mára is jut valami: a csillagok egészségügyi problémát jeleznek, amely, ha nem is komoly, azért mégis komolyan kell venni, nehogy később keserűen bánja meg könnyelműségét. Azok, akik rendszeres testedzéssel szokták gyötörni magukat, ma tartsanak szünetet, akik pedig most szeretnék elkezdeni, várjanak még egy napot. Szerencseszámok: 22, 39, 43, 49, 70.

RÁK

(jún. 22–júl. 22.)

Ahhoz képest, hogy hétvége van, nem érzi túlzottan felszabadultnak magát. Igaz, sohasem szerette annyira a vasárnapot, mert utána csakhamar következik a hétfő, ami pedig csaknem mindenki számára utálatos nap. Lazítson egy csöppet, és próbáljon meg csak a jelennek, kizárólag a percnek élni! Több szempontból is változatos nap lesz ez a hét. Munkahelyén olyan megbízatást kaphat, amelynek nem örül szívből, ám később rádöbben, hogy mégsem önnek volt igaza. Szerencseszámok: 7, 18, 55, 57, 89.

OROSZLÁN

(júl. 23–aug. 23.)

Harmonikusan élő Oroszlán már a nyárra gondol, tervezget. Egyelőre még csak gondolatban foglalkoztatja az utazás lehetősége, így távolabbi tájakon kalandozik, mint ahová a valóságban eljuthat. Legalábbis pillanatnyi anyagi helyzetében... Így ha elég erős a vágy önben, akár céllá is válhat, amit mindenképpen el kell érnie. S mivel a nagy lehetőségek hazájában él, elég egy fantasztikus ötlet. Ezután a megvalósítás már gyerekjáték lesz. Törje a fejét! Szerencseszámok: 17, 36, 56, 62, 89.

SZŰZ

(aug. 24–szept. 23.)

Partnere az ön megkérdezése nélkül döntött egy nagyon fontos kérdésben, s ez ma kiderül. Sajnos az ilyen szarvashibákat nehezen tudja megbocsátani, így felkészülhet egy kiadós veszekedésre. Mivel ez az utóbbi időben már nem az első alkalom, jobb volna megbeszélniük, hogy érdemes-e így tovább folytatni! Még mindig jobb egy fájdalmas, de gyors elválás, mint egy hosszú szenvedéssel járó rossz kapcsolat. Szerencseszámok: 4, 7, 14, 17, 90.

MÉRLEG

(szept. 24–okt. 23.)

Szerencsés csillagzat alatt született, mondogatják irigyei. S ha jobban belegondol, valóban nem lehet oka panaszra. Persze, hogy vannak önnél gazdagabbak, szebbek, okosabbak, de ugyanakkor mindenkinek megvannak a saját problémái. És úgy tűnik, hogy most önnek csak örömteli napjai vannak. Elsősorban ez most nem szakmai sikereire, sokkal inkább új kapcsolatára vonatkozik. De lehet, hogy csak a régire. Szerencseszámok: 13, 21, 48, 50, 52.

SKORPIÓ

(okt. 24–nov. 22.)

Engednie kell, nem ragaszkodhat tovább csökönyösen rögeszméjéhez. Azt persze már régóta tudja, hogy nincs igaza, hogy csalhatatlan ítélőképessége most cserbenhagyta, mégis kötötte az ebet a karóhoz s nem látta be, hogy fel kell adnia állásait. Most még igazi presztízsveszteség nélkül vonulhat vissza. Sőt, meghátrálását egyesek még bölcsességének és belátásának gondolják. Szerencseszámok: 23, 41, 50, 67, 90.

NYILAS

(nov. 23–dec. 21.)

Reggeltől estig fáradhatatlanul szorgoskodik, lélegzetvételnyi szünetet is alig engedélyez magának. Akár vallásos, akár nem, ne feledkezzék meg arról, hogy a legtöbb vallás előírja követői számára a hetenkénti pihenőnap megtartását. Vagy esetleg úgy gondolja, hogy ma elvégezvén egész heti teendőit, a többi napokon kedvére pihenhet? Nem is rossz ötlet... Szerencseszámok: 28, 41, 54, 58, 87.

BAK

(dec. 22–jan. 20.)

Kapaszkodjon meg, üljön le; ma munkájában nem mindennapi meglepetések várják. Nem érdemes találgatni, ezt még csak nem is sejtette. Ilyen hangulatban érdemes ráhajtani a melóra. De önt nem kell félteni, ma megint csúcsformáját futja. Elfoglaltságai közben is találjon időt, és törődjön gyengélkedő partnerével. Szerencseszámok: 3, 9, 20, 36, 88.

VÍZÖNTŐ

(jan. 21–febr. 20.)

Soha rosszabb vasárnapot! Bár tovább folyik a tavaszi nagytakarítás, kedvvel, örömmel vesz részt benne avagy irányítja. Ha családos ember, boldog, hogy szeretteivel lehet, ha pedig magányosan él, megelégedettséggel tölti el, hogy végre minden tisztán ragyog ön körül. Az este a békés lustálkodásé – nem elhanyagolható érzelmi örömökkel. Megérdemel egy pohár jó italt s egy jó könyv által nyújtott izgalmas élményt is. Szerencseszámok: 21, 23, 33, 44, 55.

HALAK

(febr. 21–márc. 20.)

Szakkönyveket tanulmányozva rádöbben, hogy nem ártana ismereteinek felfrissítése. Egyelőre azonban ne munkára használja a vasárnapot, hanem vigasságra. Minél többen lesznek egy kiránduláson, minél többen fogják körülülni az asztalt, annál inkább vidámabb napra számíthat. Nem fogja idegesíteni a nyüzsgés. Ellenkezőleg. Képes lesz megkacagtatni a jelenlévőket. Szerencseszámok: 5, 15, 24, 41, 52.

SKANDINÁV KERESZTREJTVÉNY

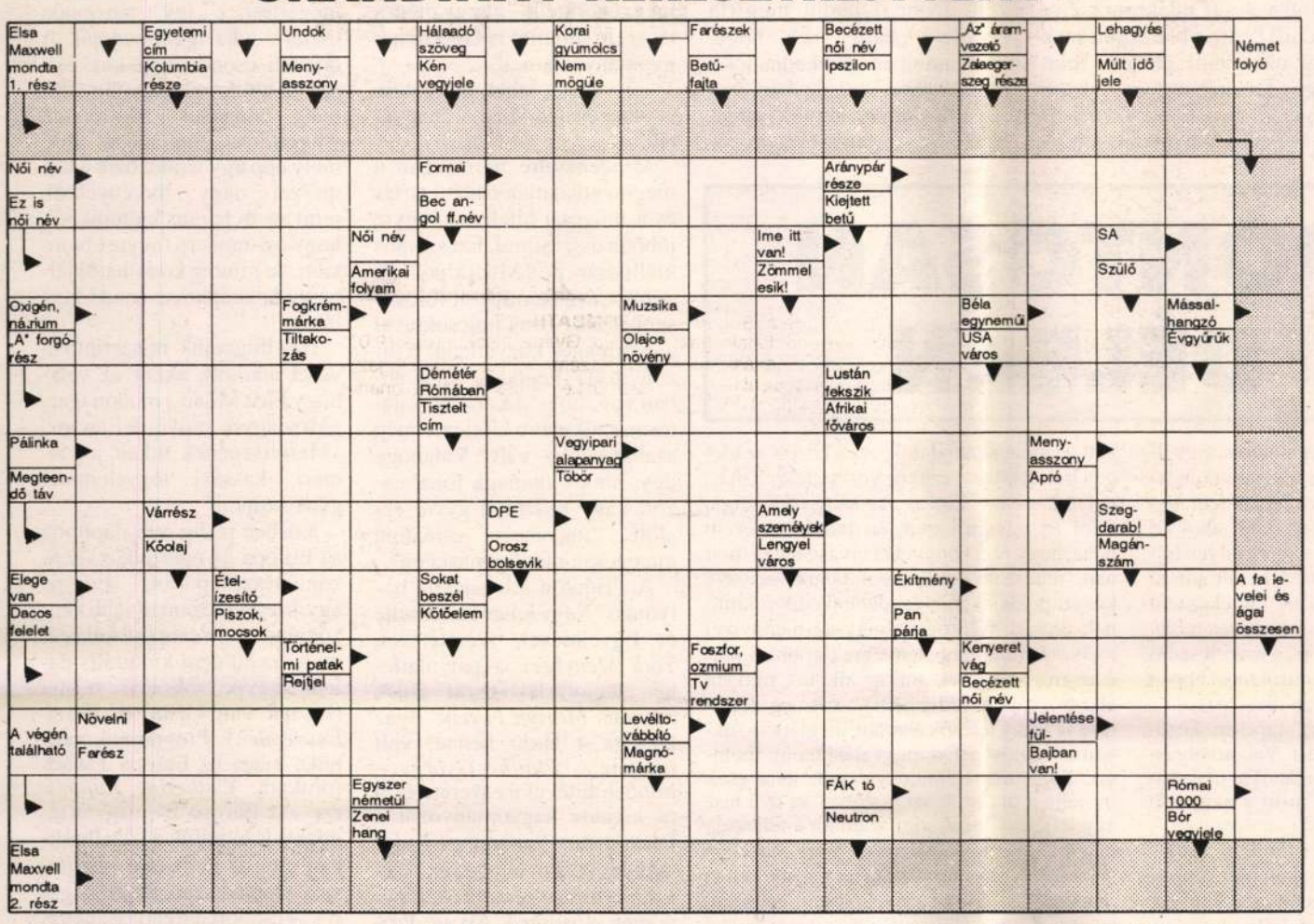

Múlt heti keresztrejtvényünk helyes megfejtése: Egy éj Velencében; Liszt ferenc; Storno; Hűségkapu; Napóleon. E heti rejtvényünk beküldési határideje: 1993. április 8. Címünk: Veszprém, Őrház u. 38. A nyertesek 200 Ft értékű lottószelvényt kapnak.

Nyertesek: *Német Antalné*, 9700 Szombathely, Váci M. u. 64.; *Pintér Ernőné*, 9721 Gencsapáti, Alkotmány u. 4.; *Buzás Zoltánné*, 8300 Tapolca, Kazinczy tér 17/C X/34; *Szalai Lajos*, 8500 Pápa, Kert u. 25; *Solymosy József*, 2481 Velence, Fazekas Mihály u. 1.; *Török Kuti Jánosné*, 8296 Monostorapáti, Csokonai u. 13; *B. Solymosi Klára*, 8175 B.-fűzfő, Kölcsey F. u. 18; *Verebicsné Kalmár Margit*, 8139 Dég, Köztársaság u. 43/B; *Nagy Lajosné* 9100 Tét, Liszt Ferenc u. 4.; *Vajda Ferencné* 9400 Sopron, Ógabona tér 12. III/13.

Pannon TÜKÖR

Az Új Hírek hétvégi melléklete

Vasi Új Hírek

TÖNKÖL JÓZSEF

Itt szállnak Brueghel szalonkái

Jajgatnak, elföldelt arcunkat lesik,
az éjszaka harmadik negyedében itt szállnak
Brueghel szalonkái,
jönnek, krojtolnak, elmennek, szárnyaik
tükrökön kopnak,
hasadt ablaküvegeken, feldöntött cementvályúkon,
fekszünk kuporogva,
nől a fű, benne a hangos csattogás megnő,
lehunyt szemeink mögött mennyi kazal,
mennyi finom bőrű lány,
tegnap még egyszál ruhában vert a szívük,
hasadt a szénselyemben, mint egy nehéz kő,
szétporlott félmúltban-félhomályban.
Lucia csakugyan fényességes volt,
Rákhel mézes virág, Anna vörös holddal,
sarlóval vágott seb,
áfonyás erdők kútjánál szép Magda örökkévaló.
Itt húznak el a szalonkák, szállnak
az éjszaka harmadik negyedében,
rózsáknak birodalmas kertet mutatnak,
kövek köziben vágatott ablakokat.

Íróportré

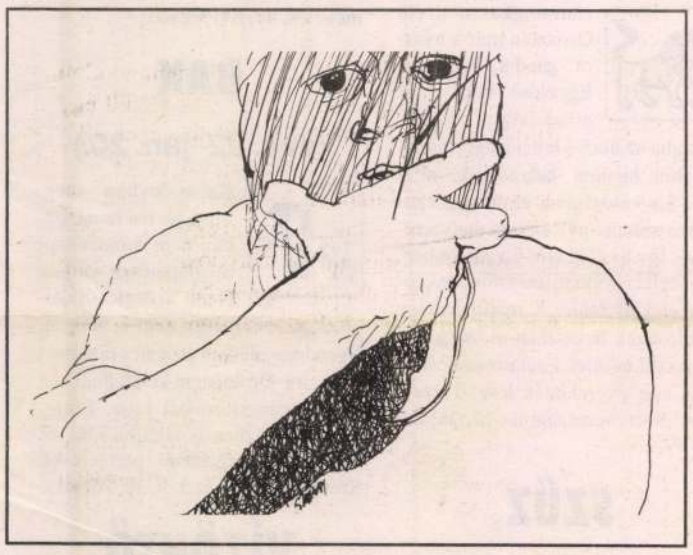

SZAKJÓ ISTVÁN rajza

„Jó híremet is Győrre adományoztam"

ÍRÁSTÖREDÉK DOHNÁL TIBORRÓL

Mikor született? – kérdeztem nemrégiben *Dohnál Tibort.* Megdöbbenésemre azt válaszolta, hogy nem tudja pontosan. Kétségtelen: a születési anyakönyvi kivonat és a személyi igazolvány adata mást mutat. Így is, úgy is fél évszázad van mögötte.

Sőt, mintha minden egyszerre „kerekedne" körülötte. Huszonöt évvel ezelőtt „robbant be az élvonalba"; ahogy egyik korabeli kritikában olvashattuk, huszonöt önálló kiállítása volt, és szerepelt legalább százötven közös tárlaton. Festményeit, grafikáit, plasztikáit bemutatták Magyarország szinte minden jelentős városában és számos más országban. Nemrég huszonöt ország huszonöt művészének nagy kiállításán szerepelt tíz művével...

Tucat évet Győrben élt Dohnál Tibor; hamar befogadták a hatvanas évek közepén kezdőként is érett művekkel jelentkező művészt, aztán meg is elégelték, hogy túllépett az akkori „korcsmán". Lehetett volna kegyelt, hiszen sorra nyerte (jeligés pályázatokon) a megyei festészeti, grafikai díjakat, de mikor szabadabb, országos, külföldi mozgástérre vágyott a „karámba nem szorítható", mozgékony szellemű alkotó, fenekedtek rá. Előbb szakmailag próbálták kikezdeni, de mivel ez kevésnek bizonyult, váltottak: „rajztudása bravúros, kár, hogy művei politikailag nem elég átgondoltak" – kapta az oktatást. Innen már egyenes út vezetett odáig, hogy az önmaga által nagy kőangyallal őriztetett házát szimatolókkal figyeltessék. Az is gyanús volt, aki kapcsolatot tartott vele. (Emlékeznek erre sokan.) Pedig a pálfordulásnak más oka nem lehetett, mint hogy Dohnál egyre inkább megtalálta saját – az akkori elvárásoknál univerzálisabb –

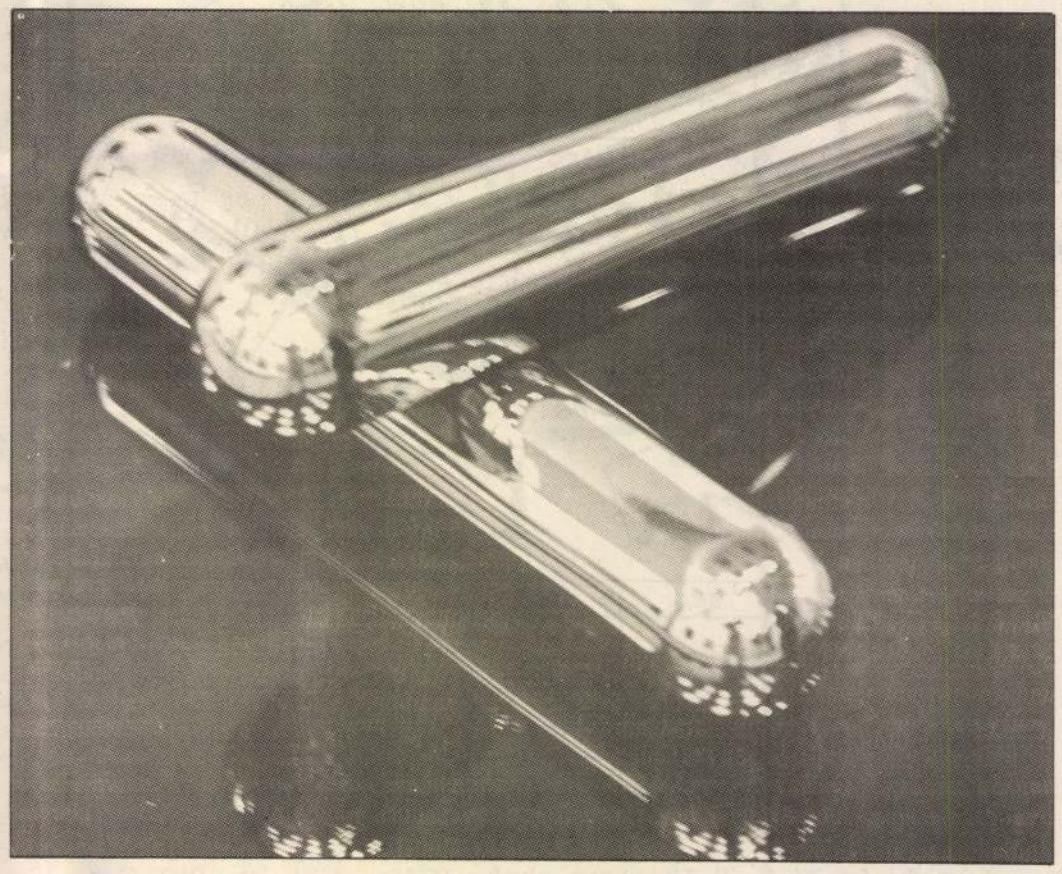

formanyelvét is, hogy nem tartotta pörös száját; bátran kimondta, hogy „fejétől bűzlik a hal". Nemcsak kimondta, le is írta; lett is belőle szóbeszéd, meg botrány, mert (mit ád Isten?) volt aki úgy érezte, ő a hal feje. A kor koreográfiájának megfelelő procedúra következett. Dohnál pedig megírta az illető „halfej"-nek, hogy: „Amennyiben kételkednének a mondás(om) igazságában, úgy ragaszkodom szakértő(k) elrendeléséhez, ugyanis meggyőződésem, hogy bármelyik állatorvos igazolja, igenis: fejétől bűzlik a hal." (Szakértői vizsgálatra nem került sor.)

Szakállát akkor már megszokták, de hajlíthatatlanságát nem tudták kezelni; meg úgy igaz, túlnőtt a város húsz évvel ezelőtti beidegződésein.

Mikor azt kérdeztem tőle, hogy végül is miért hagyta el Győrt, azt mondta: „Dehogy hagytam el, elköltöztem csupán" (kiderült, azóta is több százezer forint értékű műtárgyat adományozott a városnak, megyének), sőt – ahogy mondta –, „jó híremet is Győrre hagyományoztam..."

– Ki tudja, lehet, hogy nem is alábecsülendő ez a „hagyaték".

Mindenesetre munkáiban a megingathatatlan emberi tartás és a művészi hitelesség egyre jobban összesimul. Ezt számos kiállításán, de a Műcsarnokban néhány éve bemutatott Kedvesem ablaka című műcsokrával a győrieknek közvetlenül is bizonyította. Fejlődése talán abban van, hogy a korábbi, sajátosan szűkszavú kifejezés még szabatosabbá vált. Valahogy úgy, ahogy önmaga fogalmazott vagy huszonöt évvel ezelőtt: „ugyanezt csinálom majd, csak mindig másképp".

A „Tejúton túli tájakon bolyongó" *Nagy László* kitüntette őt figyelmével, szeretetével, *Tóth Menyhért,* a patyolatfehér, „legjobb lelki barát"-jának mondta, *Martyn Ferenc* „igaz kollégá"-t látott benne, volt mestere – *Platthy György* – minden hitével és szeretetével rá kívánta hagyományozni a Pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem tanszékét, *Victor Vasarely* személyesen hívta meg előadónak Aix-en-Provance-ba, az egyetemi fakultásként is működő vizuális centrumba. Az egyik költő barát pedig azt írta neki közel húsz éve: „Tudod, laposak a tetvek, de szívósak is, mégis, rajtunk is múlik, legyenek még laposabbak." – Miközben mormolva konstatáltam ezeket, Dohnál is felszisszent és mondta: „Ma már azt is tudjuk, hogy a puhatestűekbe azóta se nőtt gerinc, csak volt, aki mára karót nyelt; viszont Ady Endre ostora holnap is – maga is csiszaporítsam. Nem házat, önmagamat építettem, ezt az építményt próbáltam-próbálom átvinni a műbe, de fogytán az erőm nagyon." – (Súlyos szívbeteg, 1986 óta rokkantnyugdíjas).

„Dohnál fölülemelkedett az öncélúságon, átadta magát a megértésnek", így aztán önnön csendje adja igazi hangját. A dohnáli csönd organikus, felépített mű és valami sajátos-hiteles bölcselet, bús-remélő epigramma tömörségű líra, mely épp úgy táplálkozik a természet nagy törvényeiből, mint az archaikus kultúrákból, hogy ősi-modern (egyre elvontabb, de mindig kódolható) jelbeszéde átléphesse az idő korlátait.

Ha elfogadjuk, miszerint keveset alkotott, akkor az valahogy Füst Milán-i módon igaz. „Mindegyik műve definíció." „Mesterségének titkait jól ismeri, kassáki fegyelemmel gyakorolja..."

Közben pedig megalapította az Európa 24 nemzetközi képzőművészcsoportot, Európa egyik legreprezentatívabb képzőművészeti csoportosulását, mely az európai kulturális paletta egyik sokszínű pontja (köztük van *Vasarely, Burri, Laurema...*). Programjuk védnöke maga az Európa Tanács főtitkára, *Catherine Lalumière.* Az Európa 24 magyar tagozata is létrejött; a közelmúltban meg is nyílt első kiállításuk. Dohnál szerepe a Hungária 24 csoport létrehozásában is meghatározó. (Az észak-dunántúliakat a soproni *Giczy János,* a szombathelyi születésű *Schrammel Imre,* a kőszegi *Tornay Endre András* és a győri művésztelepen gyakran dolgozó, Duisburgban élő *Fekete Gabriella* képviseli).

Az külön érdem, hogy Dohnál képei, szobrai is megszólítják a szemlélődőt, talán éppen a halk tónusú fegyelmezettséggel. Ő csinálja „ugyanazt, csak mindig másképp".

CSO-DA

„Valakitől azt hallották, hogy nemsokára dél lesz"

Szolzsenyicin: Ivan Gyenyiszovics egy napja

PONTOSAN DÉLBEN

Azt állapítom meg újra és újra mostanában, hogy nekem már történetem van itt, ebben a városban, már emlékezni tudok itt történt eseményekre, elképzelésekre, tervekre, sőt, emlékeimre is már emlékszem. Egyszer még a télen (tavaly télen, szúrom be most) elkezdtem (vagy csak kigondoltam volna, most sehol sem találom) egy verset, ami a jövő nyárról, a jövő nyáron szólt – a jövő nyár ez a mostani, aminek a közepén vagyunk (írtam ezt akkor, valamikor tavaly) –, olyasmiről mormogna benne valaki, aki én lennék, aki a költő vagyok, két lábon járó, hogy otthon megyek az utcán, valamelyik szabadkai utcán, akkor még magától értetődő volt, hogy az otthon ezt jelenti, mennék otthon ebben a versben, abban a másik időben, a jövő nyáron, ami a mostani (írtam tavaly), és arra az időre gondolok, arra az időre gondolva mormolok valamit, természetesen jól tagolt versbeszédben, amikor azt a verset (tehát, amiben mindez elhangzik) kigondolva mentem haza a levéltárból, ahol dolgoztam akkor, illetve ahol most is dolgozom, baktattam le a várból a kövezeten és játszottam az idővel, vagyis kínoztam magam. Ez még januárban lehetett (tavaly januárban, ugye), mert akkor jártam ott lefelé, aztán februárban a vár hátsó, a Benedekhegyre, onnan a Buhim-völgybe lefutó lépcsőjén jártam haza, márciustól mostanáig (tehát tavaly nyár elejéig) meg nem is kellett hazajárnom, mert a levéltárban laktunk, ekkor már együtt volt a család. Az a várkapun vezető, lefelé lejtő út valamiért hangsúlyos volt, ott mindig észrevettem magam, figyeltem, ahogy valaki másnak a lépteivel haladok alá. Azelőtt én nemigen lépkedtem így, nem ez volt a jellemző, arrafelé, ahol én otthon voltam, nem kellett naponta ilyen lejtőn ereszkedni le. Aztán nem került sor az otthoni emlékezésre, hogy ott emlékezzem az itt töltött időre, csak az emlékezés terve, vagyis hát az erről szóló vers, a tervről szóló vers emléke maradt meg, amiről most éppen írok, és te egy eltolt jelenben olvasol.

A Szolzsenyicin-mondat kapcsán kezdtem el fogalmazni ezt az írást. Valami olyasmi forgott agyamban a mondatokat megelőző kellemes teljességben, mint a nagy idő – a végtelen –, meg a kis idő – az éppen élt –, amiből ki se látszunk, meg a türelem, vagyis az időhöz való viszony... Tulajdonképpen újra csak magamról akartam közölni azt, hogy nem érzem ugyan jól magam, de mégis ezt és ezt gondolom, és legalább ez a teljesség (aminek a mondatok előtti gondolatok szerkezete tűnik) pillanatnyi – ami az örökkévalóság – megelégedéssel tölt el. Meg arról beszélni, hogy hogyan szerettem volna élni, milyen szerettem volna lenni, ráérősen tudni mindent, amit tudni kell, mindig otthon lenni, de úgy, hogy bejártam már, hogy ismerek már minden lényeges helyet. Persze, nem ilyen naivan hangzott volna, ahogy ezek a mondatok, az szinte már az lett volna, amiről szól, helyette megvalósult, egyenértékű gondolat. De csak a mondatok vannak, meg iratok vannak, idegen mondatok és iratok körülöttem, itt fogok elveszni ezek között az idegen mondatok, ezek között az idegen iratok között, ezekbe veszve leszek más, valami másik változat. Az az *egyik* pedig... arról az egyikről csak én tudok, elnézem néha, hogy régi könyveket olvasgat nap mint nap, reneszánsz tudósokat tanulmányozva követi példájukat, elégedetlenkedik a latinnal, dicséri a görögöt, hogy az mennyivel mélyebb, tömörebb, lényegre törőbb. A poiészisziről szónokol, ami az alkotás, minden alkotás, valami addig nem létező megvalósítása az addig létezők alapján, meglátva azokban a lehetőséget, a megvalósíthatót. És hiszi, hogy tudhat majd valamit, nem csak imitálja a tudást, hiszi, valóban az övé lesz egy teljes változat, ami számára a teljesség maga. És nem gondol azzal, hogy másképp is lehetett volna, hogy hogyan lehetett volna másképp, mikor van az, amikor másképp kezd lenni, amikor már csak a remény van, hogy mégiscsak épül valami szellemi épület, kialakul majd szinte tőle függetlenül, ezek a próbafalak is fontosak lesznek abban az épületben, nemcsak az idő múlik közben, az ami ő, az ami én, az ami van. Nemcsak az idő múlik úgy, hogy vár valamire, valami jelre, és nem veszi észre, hogy dél van. Olyan amilyen, de dél. És ez maga a jel.

„Du mußt dein Leben ändern." Ez minden-napra való program lehet. Mindennap meg kell változtatnod élted. Mindig éppen az a pillanat a megfelelő. Csütörtök-e vagy szerda, de mindig pontosan dél.

LADÁNYI ISTVÁN

DOHNAL TIBOR

Kétszáz éve született Jászberényben

A magyar színjátszás legendás alakja

Szathmáry Károly kőrajza

Közeleg a karácsony, az idén az ünnepek jeles évfordulót is hoznak magukkal: december 24-én lesz éppen kétszáz esztendeje, hogy megszületett a magyar színjátszás legendássá vált alakja Jászberényben. Idős korában, amikor már visszavonultan élt, s tollat fogott, hogy naplóban írja meg életét, ő maga így beszélt a családi eseményről: „1793. december 24-én, karácsony éjjelen igen sok járókelő sietett végig hóval födött utakon Jászberényben. A főutcán áll a patika, ablakai ma jóval világosabban világítottak ki az utcára. Már másodikat harangoztak, a ház ura, Senbach József patikárius felöltötte jó meleg farkasbőr bundáját, de a ház asszonya csak sápadozott, mert egyben jóreménységben volt. A ház ura a templomba ment, az asszony hívatta a szülésznőt, aki hamar megérkezett, és kevés fájdalmak leküzdése után szerencsésen megszületett a várva várt kis vendég. A kis sápadt, veres hajú lány a Róza nevet kapta a keresztségben."

Ki gondolhatta volna akkor, hogy a kis Rózából majd a nagy Déryné lesz! Ám amikor anyja 14 éves korában Berényből Pestre viszi, hogy tanuljon nyelvet, zenét, kézimunkát, s „véletlenül" ismerősök révén gyermekként bekerült az ott játszó magyar színészek közé, azonnal felfigyelt a társulat igazgatója a kislány hangjára, kecses mozdulataira, s megszületik a házasság a színpaddal, nevet cserélve Széppataki Rózaként debütál a színjátszásban. És mert a társulatnak tagja volt Déry István is, a hősszerelmes szerepek alakítója, Széppataki Rózából rövidesen Déryné válik, s aztán ezzel a névvel is vonul be végérvényesen a színháztörténetbe is.

Művészi pályája eggyé forrott a magyar színészet hőskorával. Ott van az első vándortársulat tagjai között, amikor 1815 tavaszán Pestről vidékre indul a trupp, Eger, Miskolc egy-egy állomás. Küzdelmes, viszontagságos esztendők, férje fel is hagy időközben a színimesterséggel, így útjaik elválnak, Déryné évtizedekre elszakad tőle. Közben csodálók, rajongók, köztük a zárkózott, félénk, drámaírással foglalkozó Katona Józsefé, akinek gyengéd érzelmeit az ünnepelt színésznő nem tudta, vagy nem is akarta viszonozni. Felismervén az opera jelentőségét, énekelni tanult, hogy közkedvelt zenedrámákat is meg tudjanak szólaltatni, így az operajátszás úttörőjeként is szerepel. Nélküle aligha vált volna népszerűvé a magyar operajáték, ezt vetélytársai sem tagadták annak idején sem. Miskolc, Székesfehérvár, Pécs, Kolozsvár, Erdély több városa, majd Kassa csaknem tíz évig tevékenységének színhelyei. Amikor pedig 1837-ben megnyílik Pesten az új színház, melyet három évvel később Nemzetire keresztelnek, Déryné az elsők között szerződik, s már a nyitódarabban, az Árpád ébredésében, melyet Vörösmarty írt az alkalomra, abban is játszik. A Nemzeti azonban a „korosodó" színésznőnek nem hozza meg igazán a várt sikert, a fiatalokkal, így a húsz éves Laborfalvy Rózával kellene osztoznia a dicsőségen. Erdélybe, Kolozsvárra megy, a vidékre, ahol igazán otthon érzi magát. Életének utolsó szakaszát visszavonulva a színpadtól, csekély nyugdíjjal, szerényen éli meg.

A jeles évforduló remek alkalom arra, hogy felidézzük újra alakját, személyiségét.

Művészet és mecenatúra

Dohnál Tibor az Európa s a Hungária 24-ről

Európa huszonnégy országának, huszonnégy nemzetközi rangú, sok esetben világhírű művészének közössége az Európa 24, mely nem érdek-, hanem értékorientált módon, nem felülről szervezetten, hanem belülről, öntisztító fegyelemmel, állandó megújulással működik - mondta Dohnál Tibor, az Európa 24 nemzetközi képzőművészcsoport elnöke. Az egri festőművészt a csoportról s a művészlétről kérdeztük.

- Mi a jelentősége a 24-es számnak?

- Ezzel a számmal kívántuk a művészettörténetben is diszkréten, de határozottan megörökíteni azt a tényt, hogy Magyarország a 24. deklaráltan is elfogadott tagja az Európa Tanácsnak. Szeretnénk létrehozni a nemzeti tagozatokat is. Magyarországon Hungária 24 a neve. Kerékgyártó István művészeti kritikussal úgy építettük fel, hogy határainkon belül és határainkon túl élő reprezentáns képzőművészek is tagjai legyenek a tagozatnak. Hat ország művészei vannak így jelen. Berki Violától Schrammel Imréig, Bors Istvántól Schéner Mihályig. De említhetném az idei Kossuth-díjast, Deim Pált vagy Kovács Imre Ferenc nagy tekintélyű szobrászprofesszort, aki Brüsszelben él.

Az Európa 24 forgószínpad szerint működik, minden évben más ország ad helyet a rendezvényeknek. Nagy örömöm, hogy hazánk talán egyetlen igazán modern képtárából, a szombathelyi képtárból indult útjára, és jelenleg Németországban van előkészítés alatt egy nagy kiállítás. Utána Spanyolország, Ausztria, Dánia, Lengyelország következik majd. A Hungária 24 is bemutatkozott már ez év tavaszán a debreceni KLTE díszudvarában, de mindig örömmel fogadjuk, ha a városok is kínálkoznak.

- A művészvilág hogy fogadta ezt a csoportot? Nagy az irigyek tábora?

- A közelmúltban érettségi találkozón voltam, s azt kérték az osztálytársaim, én is meséljek magamról valamit. Azt mondtam: a lényegtelent úgyis ismeritek rólam. A lényeges meg úgysem érdekel sokakat. Azért elmondhatom: van feleségem, és van szeretőm is. De igazából olykor-olykor még a feleséggel, a szeretővel sem tudunk mindenben szót érteni. Hogy tudnának akkor a művészek szót érteni egymással? Olyanok, akik más irányban elkötelezettek. Kiforrott művészegyéniségekről, karakterekről van szó, még a csoporton belüli vélemények is különbözőek. De ez így természetes. Egy biztos: a Hungária 24 nem akar kizárni, még csak el sem akar határolni. A magyar művészet keresztmetszetét akarja adni.

- Festőművészként hogy látja: merre tart a magyar képzőművészet?

- Azt hiszem, valami olyasmi történik a művészetben, mint ami a társadalomban. Óriási polarizáció érzékelhető. Keresi mindenki a saját boldogulását, de aki ezen is túllát, az pedig jó minőségű műtárgy megalkotására törekszik, amely nem szükségképpen függ össze rövid életű divatokkal, hanem az időtállóságot próbálja megvalósítani és bizonyítani.

- Ezt az útkeresést ön hogy éli meg?

- Napi harminckét szem gyógyszerrel. Azt hiszem, ez elég tömör válasz. De nem olyan régen Kerényi József építész barátomat hívtam telefonon. Köztudott, hogy Nagy László, a Tejúton túli tájakon bolyongó költőkirály szülői háza omladozóban van. Megpróbáltam mozgósítani a magyar értelmiség színe-javát abból a célból, hogy megmentsük az időknek, templomként. Ebből az alkalomból beszéltem Kerényivel is, akit úgy ismertem, mint a kidönthetetlen tölgyfát. Csak annyit tudott mondani: „most hoztak ki a kórházból, infarktus után vagyok"... Hát én is valahogy így...

- Miként vélekedik a művészet mecenatúrájáról?

- Nehéz dolog beszélni arról, ami nincs. Jelenleg olyan tévhit tombol, miszerint az állami mecenatúra gyakorlatilag teljesen megszűnőben van, és számolni kell azzal a ténnyel, hogy nincs meg az a kulturált polgári középréteg, amely megfelelő mecénása lenne a kvalitásos művészeknek. Ez nem jelenti azt, hogy Magyarországon nincsenek képvásárlók, de ezek a képvásárlók általában a minőség alatti dolgokra vevők, vagy a régiséget keresik. Nagyon polarizált a helyzet. Két tendencia igyekszik a felszínre. A nem mindig mélyen gyökeredző egyénieskedő, modernkedő, mindenkori avantgárd és egy rettenetes konzervativizmus.

- Hogy látja: a sznobéria mennyire erős?

- A sznob nem ártalmas, mert előbb-utóbb, ha kiműveli magát, pozitív értékű mecénássá, kultúrafogyasztóvá válik. De van egy alantas sznobéria, ami úgy értendő, hogy kellő műveltség hiányában még azt sem tudja, hogy mire kell sznobnak lenni. **(Lőrincz)**

Vegyük például a Tévémagisztert

A televíziózás – kulturális misszió

A Magyar Televíziónál a kezdetektől tetten érhetjük a magas fokú ismeretterjesztés igényét. A művelődés, a kultúra, a tudomány sokféleségét képviselő műsorok gyakorta szerényen megbújtak a műsorfolyamban. *A Művelődési Műsorok Stúdiója* tudatosan vállalja a „köz művelését".

Kővári Péter főszerkesztő - a stúdió vezetője - szerint a televíziózás tisztes hagyományait szeretnék követni. Hitvallását a következőkben fogalmazta meg:

- A közművelődés, az ismeretterjesztés - túlzás nélkül mondhatom, kulturális misszió. Miként hajdan néptanító világító mécsesként képviselte a „szellem napvilágát", ma ezt a funkciót át kell vennie a közszolgálati televíziónak. Számunkra másodlagos a csillogás-villogás. A reflektorfényért cserébe az állandóságra törekszünk. Egyetemes értékeket közvetítünk.

- Nem is olyan régen - egy televíziós sajtótájékoztatón - úgy fogalmazott, hogy a stúdió szeretné elkényeztetni a nézőket. Hogyan egyeztethető össze a tudomány és a szórakoztatás?

- Örök dilemma: hogyan közvetítsük a tudományos eredményeket úgy, hogy a tudomány se lássa kárát, s a néző is jól szórakozzon. Ám, ha műsorainkat nyomon követik, bizonyára találnak erre példát. Itt van például a *Tévémagiszter*. Ez a televíziós hetilap kilencvenöt perc leforgása alatt ismeretterjesztő sorozatokat, kulturális, művelődési riportokat egyaránt közöl, pergő ritmusban. (Nem véletlen, hogy az immár öt esztendeje talpon lévő műsor ez év őszén nívódíjat kapott - a szerk.)

A *Rejtjelek*, a *Családfa*, az *Arabisztika*, a *Sinológia*, a *Fejezetek a gondolkodás századaiból*, a *Nők a magyar történelemben*, a *Széchenyi és kora* című sorozatok - mind értéket őrző és közvetítő szerepet töltenek be.

- Némely műsoruk eltűnt a képernyőről, mások felébredtek Csipkerózsika-álmukból, újak keletkeztek.

- A mi műhelyeinkben természetes a megújhodás igénye. Bevallom: leginkább annak örülünk, ha felfrissülhet tevékenységünk. Fájdalom, egyelőre szüneteltetjük az *Éjféli szóváltást*. S a *Gondolkodó* is heti negyven perc helyett most kéthetente húsz percbe sűríti mondanivalóját. A megtakarított műsoridő nyújt lehetőséget például a *Mondolat* című műsornak. A nyelvújítás korából kölcsönzött cím utal arra, hogy nyelvi hiátusságainkat szeretnék a szerkesztők ostorozni. Vagy itt van például a *Hagyomány*. Most indítjuk a havi magazint. A még fellelhető néprajzi értékeinkre hívjuk fel a figyelmet a műsorban. Aggódó néprajzosok vívták ki maguknak az *Ameddig a harang szól* című összeállítást. Kis falvakba látogat el stábunk, hogy bemutassuk az ott lakók életét: mai s a régmúlt történéseit. A harangszó mindig másik községben szólal meg, s a tévés műfaj segítségével hirdeti az élni akarást. Ugyancsak néprajzi ihletettségű a karondi Páll családot bemutató portréfilm. Hitvallásuk fölér egy nemzet identitástudatával.

- A Művelődési Műsorok Stúdiója gondozza a többszörös nívódíjas Delta, tudományos magazint.

- Igen. Úgynevezett Delta Szerkesztőségünkhöz tartozik még a *Dimenzió* című havi periodika, s a hétköznapok tudományával foglalkozó *Kalendárium*. Itt említeném - de minden egyes műsorunkra jellemző -, hogy számunkra a legfontosabb a tudományos hitelesség, a pártsemlegesség, a különböző generációk érdeklődésének felkeltése. Mondhatnám azt is: a tudomány s a néző szolgálata.

- Csakhogy a tudomány művelői nem mindig fogadják el, hogy közérthető módon, csupán egy szeletet mondjanak el eredményeikből.

- Szerkesztőségeinkben mindenki egy-egy tudományterület gazdája, ők a tudósok partnerévé szegődnek. A műsorainkban szereplő (vagy szerepelt) Öveges professzor, Benedek István, Czeizel Endre, Lőrincze Lajos, Szentágothai János - és mások még hitelesebbé teszik műsorainkat.

- Milyen régi-újdonságot kínálnak?

- Az egyik: kétesztendős szünet után ismét „felállt" a *Natúra* szerkesztőség. A természet csodáit varázsolják otthonainkba *A kölcsönkapott Föld*, a *Gaia*, a *Terepjáró*, a *Zöldpont* s az ötrészes *Balaton* című összeállításokkal. Hazánk szépségeit mutatják be Rockenbauer Pál tanítványai, amikor kerékpárral bebarangolják az országot - a kamera kíséretében. Mindennapi egészségünkért szól a *Medicina* szerkesztőség kínálata: a most indított tízperces hírműsorral, a szombat reggeli *Napra-forgó* vagy *Czeizel Endre Egészséget mindenkinek!* című jegyzete. Novembertől rendszeresen jelentkezik a *Jognak asztalánál*. A hajdanvolt Jogi esetek folytatásaként, ám új köntösben állítják össze a műsort a szerkesztők. Jelenkori jogi útvesztőkben kalauzol el - mindannyiunk számára érthetően, hasznosan.

Az ez év tavaszán fölállított Művelődési Műsorok Stúdiója, reméljük, valóban elkényezteti a szép szóra, a tudomány szépségeinek megismerésére vágyó nézőket. Még ha adásaik többnyire nem is a fő műsoridőben s nem is nagy csinnadratta közepette kerülnek a képernyőre. A lényeg: jelen vannak, s néptanítói mécsesként világítanak.

E. K.

Jön Aladdin a csodalámpával

A Disney rajzfilmes gárdája ezúttal a meseirodalom egyik legfényesebb gyöngyszemét választotta ki, hogy a maga sajátos módján megalkossa kaland, varázslat, romantika, humor és zene e színes szövedékét, az Ezeregyéjszaka klasszikus története alapján készült *Aladdin* című filmet. A fiú, a dzsinn és a gonosz nagyvezír kalandjai három évszázada ihletik meg a legnagyobb elbeszélők fantáziáját, de igazán csak rajzfilm művészete képes arra, hogy a látványos mesét teljes szépségében elénk tárja. Az Aladdin megalkotásában több mint 600 animátor, művész és technikai szakember vett részt, Disney két veteránja, John Musker és Ron Clements vezetése alatt. Ennek az író-rendező párosnak köszönhettük már az 1989-es rajzfilmslágert, *A kis hableányt* is. Az *Aladdinban* felcsendülő dalokat és a film zenéjét a többszörös Oscar-díjas Alan Menken szerezte, a dalszövegek írói pedig az ugyancsak Oscar-díjas, azóta elhunyt Howard Ashman és a Tony-díjas Tim Rice voltak.

„Az *Aladdin* annak a kornak a filmje, amelyben született - nyilatkozza John Musker -, de sok olyan vonása van, amely a többi Disney-produkcióhoz hasonlóan időtlenné teszi... A humor hangneme, az a mód, ahogy a film szórakoztatni akar és persze a látvány, mindezek egy szándékos próbálkozás részei, amelynek a célja valami újszerű dolog megteremtése."

Nyelvművelő jegyzet

Hűbelebalázs módjára?

Közmondásaink, szólásaink sokasága századokkal ezelőtt, a régmúltban keletkezett, így számos bennük lévő szó, kifejezés már érthetetlen a ma élő ember számára. A nyelv megőrizte a kifejezés érdekességét, viszont a történelmi, társadalmi háttér elfelejtődött.

A kipellengérez szót gyakran használjuk, s nem mindenki tudja, az alapszó, a pellengér a középkorban a büntetés egyik eszköze volt.

Ha kellő megfontoltság nélkül, elhamarkodva lát valaki munkához, azt mondjuk, hűbelebalázs módjára kezdett valamibe. Ki volt ez a sokat emlegetett Hűbele Balázs?

Arany László A délibábok hőse című verses elbeszélésének a főszereplőjét, a kapitalizálódó világban helyét nem találó, életcél nélkül csellengő magyar nemest Hűbele Balázsnak keresztelte el. A múlt század első évtizedeiben a szólásgyűjtő Szirmay Antal azt jegyezte fel, hogy a „Balázs szeleburdi embert jelent". Nyelvészek bizonyítják, hogy régebbi szólásainkban a Balázs név „esetlen, bolond ember" jelentéssel szerepelt. Példa rá az a mondás, hogy beszélj neki, Balázs a neve! Régebbi szólásaink között olyan változat is található, amely arra biztat, hogy hű, bele, Balázs, lovat ád az Isten! A tapasztalat viszont azt mutatta, hogy azok az emberek, akik azzal kezdtek valamibe, hogy majd csak megsegíti őket az Isten, meggondolatlanul cselekedtek. Így lett ez a mondás az elhamarkodottan cselekvő emberek jelszava, így tapadt a Balázs névhez a szeleburdiság fogalma.

Ha valakiről nem tudjuk, hogy hol van, hol tartózkodik, tréfásan azt válaszoljuk, hogy az illető elment Kukutyinba zabot hegyezni. Felmerül a kérdés: hol van egyáltalán Kukutyin, és milyen munka az a bizonyos zabhegyezés?

Kukutyin nem kitalált helységnév, hanem puszta a régi Torontál vármegye északi részén, Deszk és Kiszombor között. A zabhegyezés pedig kényszeraratás. Akkor végezték, amikor a Maros árja aratás idején elöntötte a gabonaföldeket. Mivel a vízben álló gabonát nem lehetett kaszával aratni, csónakról vagy vízben állva lehegyezték a zabot, a búzát, az árpát, azaz kézzel gyűjtötték össze a termést.

A mondások szereplői elfelejtődtek; a közmondások, szólások, szállóigék nyelvünk kifejezéstárát gazdagítják, stilisztikai nyomatékukkal, színességükkel szebbé, gazdagabbá varázsolják gondolatainkat, beszédünket. **K. Gy. M.**

DOHNAL TIBOR

Önkormányzati hírek

Tiszafüred város képviselő-testülete december 21-én 17 órakor közmeghallgatást tart, melynek napirendje a városi önkormányzat 1994. évi költségvetésének irányelvei. A közmeghallgatás helye városháza „B" épület nagyterme (Kossuth tér 1. sz.).

*

A város közterületrendjének és tisztaságának védelme, ellenőrzése érdekében Környezetvédelmi és Közterület-felügyeletet hozott létre, amely 1993 októberében megkezdte működését. A felügyelet folyamatosan ellenőrzi a hatáskörébe tartozó önkormányzati rendeletek betartását, és az ezeket sértő cselekmények megelőzése, megakadályozása érdekében intézkedéseket kezdeményez.

*

A tél egyik legfontosabb feladata a hóeltakarítás, síkosságmentesítés. A balesetek elkerülése érdekében szükséges, hogy ezen feladatot mindenki időben és folyamatosan végezze el. A városi Környezetvédelmi és Közterület-felügyelet az engedélyköteles tevékenységekről a 351-346 számú telefonon részletes tájékoztatást ad.

*

A polgármester fogadóórát tart minden hétfőn 13.30-tól 16 óráig. A jegyző fogadóórát tart minden szerdán 13.30-tól 16 óráig. A polgármesteri hivatalban ügyfélfogadás van: hétfőn 8-tól 16 óráig, szerdán 8-tól 16 óráig, csütörtökön 8-tól 12 óráig, pénteken 8-tól 12 óráig. Ezekben az időszakokban az ügyintézők a lakosság rendelkezésére állnak.

*

A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény helyi végrehajtásáról szóló önkormányzati rendelet tervezete a városi képviselő-testület 1993. december havi ülését megelőző időszakban – a városi könyvtárban megtekinthető és áttanulmányozható. A bérlők és a bérbeadók Tiszafüred városban működő érdek-képviseleti szervezeti – a képviselő-testület 1993. december 28-i ülését megelőző nap 12 óráig – a városi jegyzővel írásban közölhetik a rendelettervezettel kapcsolatos véleményüket, az érdekképviseletre való jogosultságuk egyidejű igazolása mellett.

*

Az útlevél ügyintézésével kapcsolatban változások történtek. A változásokról szóló részletes tájékoztató a polgármesteri hivatal hirdetőtábláin és a városi könyvtárban megtekinthető.

*

1993. november 9-től van gáz a városi hálózatban. 1993. december 8-ig mintegy 130 lakás és közületi fogyasztó bekapcsolása történt meg. A Tigáz Rt. szolgáltató üzeme folyamatosan végzi a beüzemelést és bekapcsolást.

1993. december 15-én kerül sor a II. ütem 1. szakaszában megépített mintegy 10,5 km hosszúságú városi hálózat műszaki átadás-átvételi eljárás lefolytatására. Ezen szakaszokon a fogyasztók bekapcsolására január hónap második felében lehet számítani. A további építési munkák jövő év tavasszal folytatódnak.

*

Tiszafüred város képviselő-testülete soron következő ülését 1993. december hó 28. napján 14 órai kezdettel tartja a városháza „B" épület nagytermében.

Az ülés napirendjén szerepel többek között:

az önkormányzati vagyon hasznosításáról szóló beszámoló; a lakástörvényből adódó helyi feladatok szabályozása; egyes szociális ellátási formák átmeneti szabályozásáról szóló önkormányzati rendelet módosítása; városi oktatási koncepció tervezete.

A Zrínyi iskola jó ötlete

A két tanterem karácsonyi ajándék lesz

A tiszafüredi sportpálya mellett pár hónapja az iskola udvaron állandóan jár a keverőgép. A Privát Nivo Kft. szakembereinek az irányításával a munkaerő-szolgálati iroda által kiközvetített emberek dolgoznak, a Zrínyi iskola két új tantermét építik. Ezenkívül az iskola személyzetéből két fűtő segít, részmunkaidőben, a hét volt tartós munkanélkülinek.

„Nem igaz az az állítás, miszerint a közhasznú munkaerő nem alkalmas minőségi munka végzésére, mert vannak, akik tisztességgel megállják a helyüket" - minősítette véleményével munkájukat Bódi György, az iskola igazgatója, aki az építés ideje alatt - nem túlzás - építésvezetői feladatot is betölt „másodállásban". Itt kezdi és fejezi be a napját. Idényjellegű megbízatása valószínűleg már karácsony előtt lejár, mert az épülő tantermek ekkorra készülnek el. Ajándék lesz a gyerekeknek! A módosított elképzelések is 5 millióról szóltak. És most úgy néz ki, hogy 2,5 millió forint elég lesz az egészre. Olcsón, de jól, jó minőségben. Arról, hogy ez miképpen sikerült, az igazgató úr tájékoztatott. Először is az építkezés halaszthatatlanságát igazoló okokról beszélt:

meggyőződésem, hogy a környezet nevel

Mikor idekerültem, '92 nyarán, az első körbejárásom idején megállapítottam, hogy az örvényi úton lévő épületünk nem alkalmas nevelési és oktatási feladatok ellátására. A történeti hűség kedvéért megjegyzem, hogy ezt már elődöm is nehezményezte. Tehát elkerülhetetlen volt a kiváltása. 1992-ben ez még pályázat útján is megoldható lett volna, de sajnos ez elmaradt. Meggyőződésem, hogy nagy hibát követett el az önkormányzat, hogy nem lépte ezt meg. Így új lehetőségként felvetődött, hogy meghirdetjük értékesítésre a régi épületet, és a befolyt összegből újat építünk itt, a Vörösmarty utcában. Idén szeptemberben Pádár László vállalkozó megvette az épületet, és 2,5 millió forintos vételi árból kezdtük el a beruházást. El kellett kezdeni, mert meggyőződésem, hogy a környezet is nevel. Nem azért kell egy új iskolát, tantermet megépíteni, hogy az utca emberének, az ott dolgozó tanerőnek tetsszen, hanem a gyerekek miatt.

- Itt félbe kellett szakítanom az igazgatót. Már csak azért is, mert az az összeg még a módosított tervköltségek 50 százalékát fedezte. Kíváncsi voltam, hogy tudták a másik felét megspórolni. Az iskolaigazgató válasza sok tanulsággal szolgált.

A közhasznú munkások haszna

- Magam egyeztem meg a Privát Nivó Kft.-vel - folytatta Bódi György, hogy ennyiért is valósítsák meg az építkezést, úgy, hogy az iskola építőbrigáddal segíti az építkezést. A munkaerő-szolgálat által kiközvetített 7 ember bérének 70 százalékát maga az iroda fedezte, a tartós munkanélküliek számára biztosított alapból. Nekünk csak a fennmaradó 30 százalékot, valamint a saját kisegítő embereink túlmunkáját kellett bérbe kifizetni. Emellett sokat spóroltunk azzal, hogy magunk intéztük az anyagbeszerzést és a szállítást, kihasználva az adódó kedvezményes akciókat, és néhány szülő igen értékes társadalmi munkát végzett. Lényegében ez, és - ezt még egyszer hangsúlyozom - a közhasznú munkások valóban hasznos tevékenysége segített, ezek faragták le 2,5 millióra a költségeket, amelyre annál is inkább büszkék vagyunk, mert az önkormányzat a vételi áron kívül semmi mással nem segített bennünket. Mindezek mellett megemlítem azt is, hogy az iskola kasszája sem sínylette meg ezt a fejlesztést, éppen ezért ajánlom ezt a módszert intézményvezetői kollégáimnak, mert szerintem így, a szűkösebb időkben is lehet a tárgyi feltételeken javítani.

Azt, hogy lehet, mi sem bizonyítja jobban, hogy a két új tanterem 90 százalékos készültségi állapotban van, és még a 2,5 millióból az épülethez vezető folyosó 80 négyzetméteres bővítésére is tellett. Ez karácsonyi ajándék lesz a gyerekeknek, akiknek tényleg nem mindegy, hogy milyen környezetben tömik meg új ismeretekkel a „buksijukat". Egyetértek tehát azzal - van egyáltalán, aki vitatkozik ezzel az állítással -, hogy a környezet nevel, de még hozzáteszem, hogy nemcsak a gyerekeknek fontos ez, hanem az ott tanítóknak is, valamicskét enyhítve napjaink pedagógusgondjait.

Közhasznú munkások a keverőgépnél, mely a hétvégeken is járni szokott

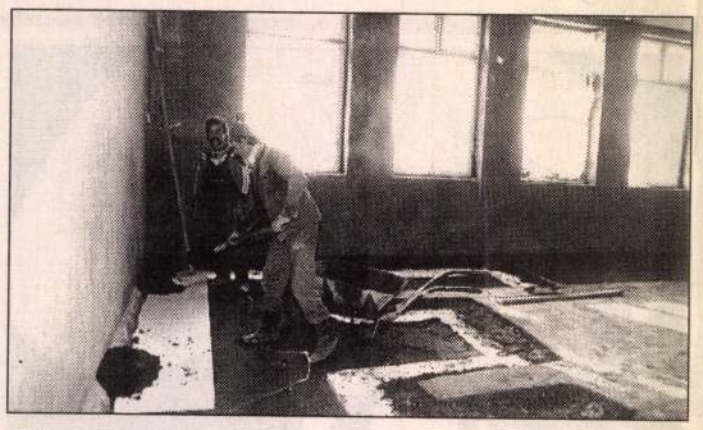

Szép és tágas lesz az új tanterem, mely átadás előtt áll. Ez a felvétel még novemberben készült.

Privatizáció magyar módra

Ó, mondd, ki érti ezt?

A tiszafüredi önkormányzat legutóbbi ülése óta nem hagy nyugodni egy gondolat: miért is nem jó az, ami a városnak, s főleg az ottlakóknak kedvezőnek tűnik? Mielőtt azonban költőivé merevedne ezen kérdésem, megpróbálom megmagyarázni! Az elmúlt időszakban potenciális angol vevő jelentkezett, aki látott fantáziát abban, hogy megvásárolja a Ganz Danubius felszámolás alatt álló tiszafüredi gyárát, s ezután, ha fokozatosan is, de több száz embernek kínált volna munkalehetőséget. Az sem mellékes, hogy közben egészen modern technikát telepített volna le a Hortobágy szélére. Kínált volna . . ., telepített volna . . . Szóval mindig ezt az unszimpatikus „volnát" kell emlegetnem, mert a város polgármestere a következőket említette, egy a témakörben felvetett interpellációra adott válaszában: „Sajnos úgy néz ki, hogy az üzletből nem lesz semmi, pedig ez Tiszafürednek - biztonsággal állítom - legalább annyit jelentett volna, mint Szentgotthárdnak az Opel, Esztergomnak a Suzuki."

Még hozzátette azt is, hogy az önkormányzatnak sajnos nem sok beleszólása van az ügybe. Ó, mondd, ki érti ezt? - jut eszembe a világhírű Marlene Dietrich-sláger ezek után. Én biztos, hogy nem, de azért kapiskálok valamit! Lassan már két éve húzódik a csődbe jutott gyár értékesítése. Csendben, halkan, titokzatosan, mert - ezzel már korábban is foglalkoztam - az üzleti titokra és az ügymenetet zavaró okokra hivatkozva bővebb információt nem kap az ember a felszámoló rt.-től. Megértem én ezt, éppen ezért nem írtam le tárgyaló felek neveit, vásárlásra felajánlott összegeket stb. Amit azonban közkinccsé tettem, azt már a városka apraja-nagyja fújja, betéve tudja. Sőt! Még mennyivel többet?!

Privatizáció magyar módra. Hangzik az én értékítéletem, mert ha nem jó az angol ajánlat, akkor nagyon is furdalja az oldalamat, hogy ki vagy kik überelik felül a szentgotthárdi Opelt és az esztergomi Suzukit? Nagyon jó volna már erről is tudni, mert a városban az istennek sem akar új munkahely teremtődni a kétezren felüli munkanélkülieknek. Vagy az ÁVÜ érdeke teljesen más lenne, mint a tiszafüredieké? Nagyon remélem, hogy kérdésem csupán feltételezés marad.

Sportkarácsony előkészületei

Örömteli helyhiány

Szervezőbizottság tagjai. Szerencsére akad munkájuk.

Talán még a szervezők sem gondolták, hogy felhívásuknak, melyben a rászoruló családoknak, s főleg gyerekeiknek kívánták emlékezetessé tenni '93 karácsonyát, ekkora sikere lesz. Adományozásra, segítségre szólították fel - a Televízió TS-karácsony rendezvényéhez hasonlóan - a város lakosságát. A pár hete indított akció már örömteli gondolatokat is okoz a szervezőknek.

Lassan már elfogy a hely a sportcsarnok raktáraiban a felajánlott ruhák, cipők, sporteszközök, játékok, könyvek, műszaki cikkek számára. November közepe óta a szervezőbizottság 51 adományozó nevét jegyezte fel. Harmincezer forint az a pénzösszeg, amit lakosok, gazdálkodószervezetek, vállalkozók fizettek be az esemény támogatására.

Valóban örömteli ez a nekibuzdulás, de még mindig van lehetősége annak, aki segíteni akar, mert bizton állítható, hogy adományának lesz gazdája! A következő címeken tehetik ezt meg: Nagycsaládosok Tiszafüredi Szervezete Tiszafüred, Szőlő út 4., tel.: 59/352-986; Városi Sport- és Szabadidő Központ, tel.: 59/351-222.

Sárga angyalok, húszéves Skodával

A tiszafüredi autószerviz kényszerű bezárása után, sok ott dolgozó, autójavítással foglalkozó szakmunkás került átmenetileg az utcára. Miután Tiszafüreden túl sok lehetőség nem adódott arra, hogy hasonló jellegű tevékenységet folytassanak állami vállalatnál, többen vállalkozásba kezdtek. Ki így, ki úgy, igazodva anyagi lehetőségeihez.

A Debrecen felé vezető 33-as út mellett, nem messze a Shell töltőállomástól, tábla hirdeti, hogy autómosást és mindennemű autójavítási munkákat vállalnak. Ez a műhely Ács József házának udvarán van. Miután lassan hatéves Ladám néha már javításra szorul, nemrég ott jártam. Két fiatalember, Pócs Elemér és Ale István – akik szintén a régi szerviz dolgozói voltak – reparálta a javításra szoruló autókat. Mivel mindketten családosak, érdekelt az is, hogy miképpen lehet most boldogulni az autószerelés kétkezi mesterségével. A következőt válaszolták:

„Két évvel ezelőtt mi is kerestük a lehetőségeket. Szerencsére hamar egyezséget tudtunk kötni Ács Józseffel, így azóta tőle béreljük a műhelyt. A bérleti díjon felül kell „kitermelnünk" azt a pénzt, melyből el kell tartanunk a családot. Ezért, amit meg tudunk csinálni, mindent elvállalunk. Áraink nem magasak, talán ezért is hozzák ide sokan javítani az autójukat. Trabanttól kezdve, a legmodernebb nyugati márkákig. Nemrég kezdtünk el egy új vállalkozást. Igény szerint, mint a „sárga angyalok", mi is a helyszínre megyünk. Igaz, hogy a mi szervizautónk nem sárga, hanem egy húszéves piros Skoda, de már sokszor helyszíneltünk. Szolgáltatásunkért a megszokott műhelyáron felül csak a benzinköltséget kérjük el. Emellett vállalunk karosszériajavítást, kisebb elektromos szerelést, motorfelújítást, néha festést is. Meggazdagodni nem, de megélni meg tudunk abból, ami így összejön."

*

A két fiatalember munkájának egyik értékmérője, hogy Ács József portájának udvarán mindig áll autó. Van tehát munkája a két „bérlőnek", akik most saját maguk gazdái, ügyelnek ezért arra, hogy jó hírük ne szenvedjen csorbát.

P. M.

A „kétfős csapat" most egy Volkswagent „gyógyít"

Az ATV Tiszafüreden

Zeneiskola a házasságkötő teremben

November 26-án igen mozgalmas napja volt a tiszafüredi zeneiskolásoknak. Lapunkban is sokat foglalkoztunk az oktatási intézmény országos sikereivel, ám úgy látszik, hogy más is érdeklődést mutatott, felfigyelt ezekre az eredményekre. Ha nem is az MTV (esetünkben sem fordítható Music TV-re), de az országosan ismert kábeltelevízió, az ATV forgatócsoportja látogatott el a Tisza-parti városkába. A polgármesteri hivatal házasságkötő terme és a Piac téri iskola igencsak „megviselt" állapotban lévő tantermei fényárban úsztak. A házasságkötő teremben a kamarakórus, a dixie-zenekar, népzenei együttesek, valamint a néptáncosok mutatták meg a kamerának, hogy mit tudnak. Az iskolában hegedűs, billentyűs és fúvós szólisták szerepeltek. Az sem meglepő, hogy a televíziósok kíváncsiak voltak a tehetséges gyerekek zenetanáraira is, akik az önkormányzat kulturális bizottságának képviselőivel, dr. Balogh Józseffel és dr. Beranek Lászlóval közösen szóltak a sikerek hátteréről, az iskola terveiről, céljairól.

Az itt forgatott adás anyagát, a múlt hét szombatján láthatták a nézők az ország minden táján. Feltétlen siker ez is. Nem csak a zeneiskolásoknak, de a városkának is.

Az oldalt írta és összeállította:
Percze Miklós
Fotók: Mészáros János

Dobnál Tibor

Kígyózó patika-ügyek

A gyógyszerellátás a tét

„Vannak még jogi problémák, de azért a gyógyszertárak privatizálása nagyon jól halad" — jelentette ki a napokban Csepi Lajos, az ÁVÜ vezérigazgatója. Csepi úr szerint januárra, de legkésőbb az első fél év végére már mindenütt az új tulajdonosok fogadják majd a betegeket a patikákban, melyekben „sokkal jobb színvonalú lesz a gyógyszerellátás, mint régen".

Mások szerint nem ilyen megnyugtató a helyzet? Mi több, tájékozódásunk során megoldatlan kérdések egész láncolatával találkoztunk. Tímár Györgyné, az ÁVÜ főtanácsosa például úgy tudja, februárnál előbb nem lesznek új tulajdonosok, és nagyon fognak örülni, ha 1994 végére befejezhetik a munkájukat az ÁVÜ szakemberei. Abban viszont egyetért Csepi úrral, hogy „az átmenet zökkenőmentes lesz, a magánpatikusok ambíciózusabbak, mint az államiak, és ez a tény biztosítja majd a korábbinál sokkal nívósabb ellátást." Ám az nem véletlen, hogy a gyógyszertárak privatizálása elhúzódott. A főtanácsos asszony emlékeztet: még az „átkosban" hoztak egy előprivatizációs törvényt, annak hatálya azonban nem terjed ki a patikákra, illetve azzal a kitétellel intézi el a dolgot, hogy azokról majd külön törvény rendelkezik. Ám a törvény a mai napig nem született meg.

Ennél is nagyobb bonyodalmakat okozott, hogy nem tisztázott törvényszinten a „közüzem" kategóriája. Mivel a patika szolgáltatást nyújt, ezért az önkormányzatok egy része úgy gondolja, hogy a gyógyszertár az közüzem. Ennélfogva nem értenek egyet azzal, hogy az ÁVÜ privatizáljon, maguknak akarják a patikákat. De még a „közüzemről" sincs törény, arról már van, hogy az állam a tulajdonos. Ennek ellenére a húsz gyógyszertári központ több mint kétharmada esetében a megye köti az ebet a karóhoz. Mivel az önkormányzatok ágazati felelőse a Belügyminisztérium, ezért hozzájuk fordulnak segítségért. A Belügyminisztérium természetesen a privatizációra voksol. Ezután következik az a játszma, melyben az önkormányzat polgári perben támadja meg a BM döntését, lehetőleg minél alacsonyabb szinten. Ezt várhatóan elveszítik, mint például Békés megyében. Jelenleg a főváros pere zajlik az ÁVÜ-vel. A tét a Pharmofontána.

A másik nagy kérdéskör, hogy ha az országban lévő 1300 patika értékesítésre kerül, akkor kik lesznek a tulajdonosok, és kik az üzemeltetők. A kettő ugyanis nem ugyanaz. A patikák esetében a Népjóléti Minisztérium és az ÁVÜ, valamint a Gyógyszerész Kamara megegyeznek abban, hogy gyógyszertárat csak megfelelő képesítésű patikus, vagy patikusokból álló betéti társaság üzemeltethet. A gyógyszerellátás különleges, kiemelt terület, fontosabb a szakértelem mint máshol. Ezért az ÁVÜ kidolgozott egy száz pontos pályázati rendszert, melyben a pályázó húsz pontot kaphat az üzleti tervért, és nyolcvanat a szakmai kvalitásokért. Ha több pályázó ér el azonos pontszámot, akkor a településen dolgozó, illetve bentlakó gyógyszerészt, részesítik előnyben, a patika az övé lesz.

Joggal aggódnak tehát az Országos Magyar Gyógyszerész Egyesület tagjai, akik a régi tulajdonosokat képviselik. Attól tartanak ugyanis, hogy ha a pontrendszer életbe lép, elesnek törvény biztosította elővásárlási joguktól. Dr. Nizsalovszky László, az egyesület elnökhelyettese szerint az ÁVÜ döntése alkotmányellenes. Ez ügyben már írtak a privatizációs miniszternek, Szabó Tamásnak, valamint Csepi Lajosnak is. Kérdéseikre nem kaptak megnyugató választ.

Timár Györgynének az a véleménye, hogy a volt tulajdonosok fölöslegesen aggódnak, az értékesítésnél előnyt fognak élvezni. Rájuk nem vonatkozik a pontrendszer. Nizsalovszky úr viszont azt mondja, hogy van egy, a kamara és a Népjóléti Minisztérium által kidolgozott törvénytervezet, amely szerint csak az a patikus lehet üzemeltető, aki szakmai gyakorlatát legfeljebb három éve szünetelteti. Ha ezt az Országgyűlés megszavazza, akkor az eredeti tulajdonosok visszavásárolhatják ugyan a patikájukat, de a működtetéshez alkalmazottakat kell felvenniük.

Kérdés, hogy ilyen feltételekkel megéri-e a dolog?

Timár Györgyné szerint más problémák is adódhatnak. Például, ha a patikához szolgálati lakás is tartozik. Ha a patikus lakik benne, akkor nincs gond. De ha mondjuk, az elvált felesége?

És mi lesz a nógrádverőcei patikával, melyet miután elvettek jogos tulajdonosától, lebontottak és a helyére újat építettek? A kárpótlási törvény úgy rendelkezik, hogy csak ingatlant lehet visszaigényelni. Ez a patika már nem az a patika. De ugyanúgy mint régen, ellátja a nógrádverőcei lakosokat. S hátra van még a műemlék patikák ügye. A Népjóléti Minisztériumnak az a véleménye, hogy ha egy mód van rá ne privatizálják ezeket az egységeket. Ha muszáj, akkor pedig csak a második körben. Vida Mária, a Semmelweis Orvostudományi Múzeum igazgatója azt szeretné, ha ezeket a ritka szépségű gyógyszertárakat egyáltalán nem privatizálnák. Akkor viszont felmerül a kérdés, hogy ki lenne az üzemeltető?

Ezekre a kérdésekre az új műemlékvédelmi törvény adhat választ. Igen ám, de talán mondanunk sem kell, hogy új műemlékvédelmi törvény még nincs.

Gáspár Ferenc

Sárga rendszámtábla

A taxi veszélyes üzem

Nem is olyan régen akkor mérgelődtünk, ha nem találtunk taxit. Később az okozott gondot utasnak, fuvarozónak egyaránt, hogy gombamód elszaporodtak a fuvarozók. Régi kerekesek véleménye szerint felhigult a szakma, hiénák lepték el az utcát. Akárhogyan is legyen, tudjuk jól: nem nélkülözhetjük modern korunk motorizált konflisait, a „száguldás korában" nélkülük aligha létezhetnénk.

Ki tulajdonképen a taxis? Hivatalosan így mondják: személyszállító kisiparos. Sokan legyintenek: a taxisnak semmi köze az iparhoz, a szolgáltató szféra emberei ők. Az utcák, közterek vándorai. Útra készen kell állniuk éjjel, nappal, esőben, hóban, fagyban. Megint mások csalóknak, konjunktúra lovagoknak tartják őket. Változhatnak a jelzők, különbözhetnek a megítélések, egy viszont biztos: a taxizás napjaink egyik legveszélyesebb, veszélyezettebb foglalkozása. És nemcsak a közúti közlekedés ezernyi veszedelme miatt, hanem, mert a taxis eldurvult világunkban az utcán, az utassal szemben nyitottan, fokozottabban ki van téve a bűnözés ártalmainak. Úgy is mint potenciális áldozat, de nem különben mint tettes, enyhébb esetekben adócsaló, túlszámlázó, de sajnos ilyen is van: súlyosabb bűncselekmény elkövetője is.

A taxizás tehát veszélyes üzem, nem csak nálunk, szerte a világon. Alig egy hónapja, hogy a New York-i taxisok tűntetést szerveztek Manhattanben. Azért vonultak fel, hogy a hatóságok erélyesebben lépjenek fel a taxisokat érő erőszakkal szemben. Kiderült ugyanis, hogy a világvárosban ebben az esztendőben 32 taxist gyilkoltak meg. A mintegy ötezer felvonuló személyszállító többek között azt követelte, hogy megtagadhassák egyes utasok felvételét. Most ugyanis kötelesek bárkit a város bármelyik kihalt pontjára elvinni.

Nálunk szerencsére ennyire nem súlyos a helyzet, annak ellenére, hogy a taxisokat ért támadások, rablások, kifosztások napirendben vannak. Ilyen eset történt a közelmúltban, amikor is a főváros X. kerületében az esti órákban egy ismeretlen férfi beült D. Mihály 35 éves fuvarozó kocsijába. Az utas egy sötétebb szakaszon pisztolyt szegezett a taxisnak, s a napi bevétel, mintegy 5000 forint átadására kényszerítette.

Mondhatjuk szerencsésen végződött az a taxis kaland, amely egy hétköznap délelőtt történt a fővárosban. Két jugoszláv állampolgár fizetés nélkül akart meglépni egy taxiból. Az egyikük kiszállt, a másikuk a kocsiban maradt, ám mikor egy piros lámpánál várakozni kényszerült a taxi, az utas kinyitotta az ajtót és megpróbált kiszállni. A sofőr azonban elkapta a karját, s kérte az 1600 forintos viteldíjat. Ekkor a külföldi egy nagyméretű pisztolyt szegezett a vezetőre, s tört magyarsággal közölte: felejtse el a pénzt, különben szétlövi a fejét. A jugoszláv ezután sietősen távozott, ám G. László nem ijedt meg, utána szaladt és követelte a pénzt. A pisztolyos felajánlotta, hogy a kocsinál fizet. Mint utólag kiderült, csupán a kabátját felejtette az ülésen, s ezért akart az autóhoz menni. Azt felkapva, elmenekült a helyszínről. Pechjére a zsebéből számos irat kihullott, egyebek között jugoszláv személyi igazolványa, sőt egy budapesti szállodai bejelentő is. Így a kiérkező nyomozóknak rövid idő alatt sikerült a személyét azonosítani. Pénz nem maradt a kocsiban, viszont a hátsó ülésen öt darab 7.65-ös kaliberű éles lőszert találtak.

Brutális gyilkosság legutóbb Szabolcsban fordult elő: két fiatal nyereségvágytól hajtva gyilkolt meg egy taxist. Szerencsére az ilyen durva támadások száma az utóbbi időben csökkent. A taxis gyilkosok, támadók ellen a rendőrség eddig is igen eredményesen járt el, s a felelősségre vonás sem késett, ugyanakkor a taxisok önvédelmi szerveződése, a bajbajutottak megsegítése a jól működő belső hírközlési rendszer révén egyre hatékonyabb lett. Említettük, hogy a taxisok nemcsak áldozatai a bűncselekményeknek, hanem sokszor tettesei is. S bár túlnyomó többségük becsületes ember és tisztességes vállalkozó, példák, rendőrségi ügyek bizonyítják, hogy különféle bűncselekményeket is elkövetnek.

Éjjel egy óra körül az iráni származású K.I.K. Boland és társai az Atrium Hyatt Szállóban társaival elköltött munkavacsora után taxit rendeltek a recepción. Hárman ültek be az eléjük gördülő világoskék Mercedesbe és megadták a sofőrnek a Zách utcai címet. Amikor megérkezett, kilencszáz forintot mutatott a taxaméter. Boland két társa elindult a bejárat felé. Az iráni ötezer forintos bankjegyet adott át a taxisnak, aki zsebre is tette azt. A vendég egy darabig kérdően nézett a sofőrre, majd követelte a visszajárót. Ekkor csattant el az első pofon, majd ezt követően még három. A taxis megpróbálta kirugdalni a vendéget az ülésről. De mert ez nem sikerült, rádión kért segítséget. Pillanatok alatt három taxi érkezett. Az egyik taxis rendőrnek adta ki magát, az iránit karjánál fogva a szálló portájára vezette, majd visszatérve gépkocsijához, mind a négy taxis elhajtott a helyszínről. Nem titok: a taxisok egy része azért vállal éjszakai műszakot, hogy hasznot húzzon a bűnözőkből. Vendégeket toboroznak és szállítanak a maszszázsszalonokba, s ezért részesedést, százalékot kapnak. Nem egy éjszakai pillangónak saját taxisa van, ezek viszik a szobáztató helyekre, a címekre, majd vissza a stricikhez. Sok taxis bukott már meg ilyen „munkáért".

Halász Kálmán

JEGYZET

TANULMÁNYI ÖSZTÖNDÍJ — RABOKNAK

A fiatalkorúak tököli börtönében jártam a minap és igazán jóravalónak látszó, ámbár bűncselekmények miatt elítélt ifjú legénykékkel ismerkedtem meg. Üldögéltek a kis (vagy nagy-) beszélőben, zavartan, de a tekintetükben csupa bizalommal nevettek ránk, e sorok írójára és kolléganőmre, úgyhogy nehezünkre esett volna fölébük, úgynevezett „erkölcsi" magasságokba emelkednünk.

Pedig a látszat — látszat. Ezek a srácok egytől egyig szembekerültek a törvénnyel, egyiküket, Bangót, fegyveres rablásért ítélték el (tettestársai húsklopfolóval ütöttek fejbe egy taxist), másikukat, Perolót, súlyos testi sértésért — és így tovább, ez alkalommal heten voltak, mint a gonoszok.

A törvénnyel persze életünk folyamán mindannyian szembekerülünk néhanapján, ha ezek a bűnök nem is kerülnek a bíróság elé. Senki sem vonja felelősségre az *áfátlanított* áron olcsó cigarettát vagy csempészett konyakot vásároló járókelőt azért, higy kilopja a fizetést az állami alkalmazottak, rendőrök, katonák, tanárok zsebéből.

S vajon ki állíthatná sarokba a parlamenti kormánytöbbséget, ha — amint az szintén elő-előfordul — úgynevezett *„mulasztásos alkotmánysértést"* találna (nagy löttyös indulatában és elhivatottság-érzésében) elkövetni?

A bűnözés, úgy látszik, valami más dolog. *Társadalmi jelenség*. Megvannak a maga *társadalmi okai* is, tehát, amelyek viszont az egyes bűnözőkre, azok bűneire nincsenek mérlegelhető kihatással: hasonló bűncselekményekért mindannyian hasonló felelősségrevonással tartozunk. (Vagy nem tartozunk.)

Ám, ha egy jól körülhatárolható társadalmi csoporton belül feltűnően sok, vagy éppen növekszik a bűnelkövetők aránya, akkor már érdekesebb tanulságokra lelhetünk.

Mindezt azoknak a meglehetősen „hétköznapi" gondolkodású magánembereknek, köztük állami és önkormányzati hivatalnokoknak, rendőrtiszteknek, ügyészeknek és politikusoknak mondom, akik — egyelőre csak bizonytalanul, az orruk alatt morogva — szívesen használják hisztériakeltésükben a *„cigánybűnözés"* kifejezést.

Holott a bűnözés alakulását közelebbről vizsgálva megállapítható, hogy a fenti terminus félrevezető, manipuláló, alkalmas arra — s ezáltal a Btk. híres 156. paragrafusába is ütközik —, hogy etnikai alapú gyűlöletet keltsen *roma*, vagy *roma származású* (esetleg csak *romának* tartott) ember- és polgártársaink iránt.

A magam részéről finomabb megkülönböztetéseket, árnyaltabb distinkciókat tennék. Szívesebben beszélnék például *analfabétabűnözésről, szegénybűnözésről, kirekesztettség-bűnözésről, államigondozott-bűnözésről* és hasonló okszerű társairól. Bangó ugyanis, ott a tököli börtönben, csak hosszas előkészületek után, a homlokán verítékcsöppekkel tudta leírni igazi nevének nyomtatott nagybetűit — a somogyi „köszörűs"-telepről, ahol felnőtt, nem volt szokás a gyerekeknek iskolába járni.

Perolót tébécés anyja helyett a kocsmaküszöb nevelte. Mások nevelőotthonokban nőttek fel születésük óta, de mindannyian a lenézett *zsuvalo rom*, magyarul „tetves cigány" kirekesztettségélményében, lelki konstellációiban.

Frank Tibor büntetésvégrehajtási alezredes, a tököli intézmény vezetője látogatásunkkor elmondta, hogy Budapest főváros önkormányzata tanulmányi ösztöndíjalapot hozott létre iskolai tanulmányokat folytató elítéltek számára, amelyből — tanulmányi eredmény szerint — mindazok részesülhetnek, akik írni-olvasni tanulnak, szakmai képesítést szereznek, vagy éppen középfokú oktatásban vesznek részt a börtönbüntetésük során. A néhány száz forintos ösztöndíj igen nagy hajtóerő Tökölön, hiszen munka már alig jut az elítélteknek, a szegény családokból származó ifjú rabok pedig otthonról sem „spejzolhatnak" cigarettára, kávéra, teára, Nestlé csokodáléra valót. Nem beszélve arról, hogy a pénztelen elítélt — hacsak meg nem verekszik „jogaiért" elítélt társaival — a börtönben is kiszolgáltatottá, „csicskává" és „köcsöggé" válik.

Ez utóbbi plusz büntetést pedig nem tartalmazta a bírósági ítélet. Törvénysértő büntetés tehát.

Kis dolog az ösztöndíj, de irányultságában példamutató. Jó volna, ha az iskolázatlanság, az analfabetizmus, a szegénység, a kirekesztettség, a presztizshiány, az árvaság és a súlyos betegségek, a magyarországi átlagot 10-20 évvel alulmúló mortalitás (halálozási mutató) diszkriminációs jeleiről többen és korábban felismerték, hogy egy jól körülhatárolható társadalmi csoportot sújtanak. Nevezetesen a bűnözésben is legveszélyeztetettebb *cigányságot*.

S jó volna, ha végre ez, és nem a cigányok ellen agitálnának a „cigánybűnözést" meggondolatlanul hajtogató atyafiak.

Hell István

„Nincs ilyen asszonyias író több, talán az egész világon..."

Kaffka Margit

Irodalmunkban ő volt az első, aki az asszonyi élet gondjait az általános mondanivaló fölé emelte. Életműve a legmagasabb mércével mérhető.

Kaffka Margit 1880. június 10-én született Nagykárolyban. Anyai ágon nagymúltú, de elszegényedett dzsentricsaládból származott. Anyja, Urai Margit, kénytelen volt megelégedni az ismeretlen ősű ügyvédférjjel, Kaffka Gyulával, aki a vármegye főügyészeként halt meg. Ekkor a kis Margit mindössze hat éves volt. Teljes anyagi bizonytalanságban éltek. Kaffka Margit útravalója egy ingyenes hely volt az irgalmasnővérek szatmári anyaházában. Iskoláit itt végezte és tanítói oklevelet is itt szerzett 1898-ban. A renddel kötött megállapodás az irgalmasok miskolci intézetéhez kötötte, ott tanított 1898-99-ben. Ezután beiratkozott az Erzsébet Nőiskolába, ahol 1902-ben polgáriskolai tanárnői oklevelet szerzett. Mintegy tizenöt éven át tanított, Miskolcon, Újpesten, Angyalföldön. Miskolcon, 1905-ben feleségül vette Frölich Brunó erdőmérnök, akitől öt év múlva elvált. Néhány év múlva ismét férjhez ment, Bauer Ervin orvosbiológushoz, aki mellett megtalálta a teljes életet. Mivel férje a háború alatt Temesváron teljesített szolgálatot, Budapest mellett, ez lett Kaffka második otthona.

Az irodalommal korán kezdett foglalkozni. Két téma érdekelte: a dzsentri pusztulása és a nők sorsa a századfordulón. Anyja élettörténete, saját nőiskolai élményei, a feszültséggel teli élmények szolgáltak arra, hogy Kaffka, a dzsentrilány, kimelkedjen a szellemi igénytelenségből és az igazi alkotás magasságába jusson. Családi környezetében is talált ösztönzőket, például apja közeli rokonának, Lauka Gusztávnak, az írónak példáját. Az igazi magyarázat azonban a családja volt, küzdelmes életének sokszor fájdalmas tanulságai. Fiatalon nagy nemzeti válságot élt át: látta, tapasztalta a dzsentri pusztulását és a nők önálló társadalmi létéért folytatott küzdelmét.

Íróvá válásában három szakasz figyelhető meg: az első 1901-től a Nyugat indulásáig, 1908-ig tartott; a másodiknak, a világháború kitörése vetett véget, és a harmadik, amelynek élményeit a haláláig tartó nehéz évek adták. A Nyugat előtti évek, a kísérletezés évei. Első verseit a Magyar Génius 1901-ben közölte. Tény, hogy a Nyugat minden elődje helyet adott írásainak. Művei két kötetben jelentek meg: Versek (1903) és Kaffka Margit könyve (1906). Új hangulatú verseket írt, új nyelvezettel. „Kábafényű kirakatok", „sivár gőgös ívlámpák" és a már „csúf, közömbös hétköznapi lét" fogalmazódott meg bennük. (Aszfalt, Társaságban). A köznapi szemlélet mellett, bálványrombolást is érez az olvasó. Szemléletének másik jellemző vonása, a borúlátás. Hangja a fáradtak hangja, átsüt rajta a közöny, ám ugyanakkor lázadást is hord magában. Mindezek arra vallottak, hogy Kaffka közelállt a századforduló magyar irodalmának városi-polgári szellemi törekvéseihez.

Életrajzában beszámolt Kiss József hatásáról. Miként a kor irodalmát, úgy Kaffka munkásságát is, a lázadás jellemezte, de felfigyelt az osztálykülönbségekre is. Ez jellemezte formai törekvéseit is, noha jellemző rá az erős valósághoz kötődés. Kiss mellett hatással volt rá Szabolcska Mihály is. Kétféle hatást figyelhetünk meg nála: a múlt még jelen van a nyelvben, és képtelen követni az író szemléleti fejlődését. Utolsó verses gyűjteményében (Az élet útján) táguló mondanivalóját már erősen szorította a szűk forma. Ebből az időből valók kis prózai gyűjteményei (Levelek a zárdából, Nyár (1904); A gondolkodók és egyéb elbeszélések (1906). Mindezek csak sejtetnek valamit a későbbi prózai művek erényeiből.

Kibontakozása a Nyugat indulásának éveire esett. Kaffka kezdettől fogva a Nyugathoz tartozott. Közelállt Adyhoz, akinek jelentőségét korán felismerte. Irodalmi kört alapított, ahol a leggyakoribb téma Ady költészete volt. 1908 és 1914 között két verskötete jelent meg Tallózó évek (1911) és Utólszor a lyrán (1912), valamint négy novellás kötet és két regény: Színek és évek (1912) és Mária évei (1913), de ide számíthatjuk a könyvalakban csak 1917-ben megjelent Állomásokat is. Fejlődését versei is tükrözték: sokat látott a világból, de még nem érzett szilárd talajt maga alatt. A már említett Tallózó években megtörtént a hangváltás. Így jutott el a szabadversig. Verseiben, elbeszéléseiben is olykor dekadencia érződik. A Csöndes válságok kötet arról tanúskodik, hogy Kaffka felfedezte a lélekábrázolást. Ez az az idő, amikor élete nagyon nehéz volt, de a remény nem hagyta el. Az Utolszor a lyrán versei között ott van a Hajnali ritmusok című, amely 1912 május 23-ának, a „véres csütörtöknek" állított emléket. Önmagával folytatott belső harcának emléke, fő műve a Színek és évek. E regényben összefonódik Kaffka életének két nagy élménye, a dzsentri pusztulása és a nőkérdés.

Főszereplője, Portelky Magda, a nagy történelmi forduló nemzedékéből való. Gondolkozását olyan társadalmi berendezkedés határozta meg, amely nemcsak emlékeiben él, hanem lassan maga is emlékké válik.

Az 1914-ben kitört világháború mélyen megrendítette, és meggyorsította Kaffka fejlődését. Bauer Ervinnel harmonikus házasságban élt, s ezt zavarta meg a hadüzenet. Itáliai utazásuk alatt kapta meg férje a „hazahívót". Ettől kezdve Kaffka megismerte a rettegést, a mindennapok gondjait, megismerte a tömegek gondjait. Ady után elsőként fejezte ki a háború gyűlöletét. Már 1914 végén megjelent Záporos, folytonos levél című versében tiltakozott a kiszolgáltatottság ellen. Cikkeiben a gondolat és a líra különös módon keveredett. A háborús évek lírai termésére jellemző, hogy a zaklatottságot megnyugvás, bölcs derű váltotta fel. E korszak legnagyobb lírai teljesítménye a Litánia. Kaffka lelkivilága megszilárdult...

A háborús évek prózai termése három kisregény és két kötetnyi elbeszélés. Tiltakozások a háború ellen. Többek között ilyet is írt: „Nem is árt, ha egy kicsit megrázkódik alapjában ez a korhadt, büdös rend, ha azok, akik oly disznó biztonságban ültek, és híztak az aranyaikon, legalább megszeppennek egy kicsit."

Ez azt mutatja, hogy Kaffka felfigyelt az osztályok között feszülő ellentétekre. Egyre halkabban szólt a dzsentriről, míg a nőkérdés továbbra is fontos szerepet játszott műveiben. A háborús évek két legnagyobb termésében, az átdolgozott Állomásokban (1917) és a Hangyabolyban (1917) távolodott a friss élménytől, anélkül, hogy elszakadt volna korától. A Hangyabolyban kényes témát választott: a zárda csendes világát felkavarta az új főnöknő választás. Érdekes, hogy Kaffka nem szívesen emlékezett vissza fiatalsága éveire, de a rendházban töltött évektől sohasem tudott szabadulni. A Hangyabolyban is az egyén lázad a társadalom ellen.

Kaffkát, a Színek és évek után Ady és Móricz is szeretettel üdvözölték és elismerték könyve értékét. Nem így szülőföldje dzsentri ivadékai, akik megfenyegették. Különben a hivatalos Magyarország álláspontja is ez volt. Kaffka hihetetlenül nehéz körülmények között írt és harcolt.

Egy alkalommal így panaszkodott levélben Ady Endrének: „Hogy két regényem tetszett magának, annak nagyon örülök. A készülő harmadikért is ígért a Franklin hosszú alkudozás és becsmérlés után ezer koronát a Vasárnapiban való fél évi megjelenésért, s a további kiadásokért szőröstül-bőröstül, s minden maradékostul. Bizony nem fogom én megírni azt a harmadik regényt — napi négy órát aludni öt hónapon keresztül — így szűkösködni mindig!"

Kaffka a háború vége felé bizakodó volt: az általa gyűlölt „világbutaság"-nak vége. Három műve jelent meg egyszerre, több folyóirat munkatársának tekintette, a Vörösmarty Akadémia tagjai közé választotta. A kiteljesedést jelentő szebb, boldogabb időt azonban nem érhette meg, mert 1918 december 1-jén szervezete nem tudott megbirkózni az országban tomboló spanyoljárvánnyal és elragadta. Kisfia, aki vele együtt betegedett meg, egy nappal élte túl...

Kaffkának elégtételül szolgálhat, hogy minden haladó írónk és kritikusunk méltányolta tehetségét. „Nincs ilyen asszonyias író több, talán az egész világon" — mondta róla Schöpflin Aladár. Bizonyára igaza volt.

Dr. Gyimesi Dömötör

MŰVÉSZET ÉS MECENATÚRA

Dohnál Tibor az Európa és a Hungária 24-ről

— Európa huszonnégy országának, huszonnégy nemzetközi rangú, sok esetben világhírű művészének közössége az Európa 24, amely nem érdek-, hanem értékorientált módon, nem felülről szervezetten, hanem belülről, öntisztító fegyelemmel, állandó megújulással működik — mondta Dohnál Tibor, az Európa 24 nemzetközi képzőművész csoport elnöke. Az egri festőművészt a csoportról, s a művész-létről kérdeztük.

— Mi a jelentősége a 24-es számnak?

— Ezzel a számmal kívántuk a művészettörténetben is diszkréten, de határozottan megörökíteni azt a tényt, hogy Magyarország a 24. deklaráltan is elfogadott tagja az Európa Tanácsnak. Szeretnénk létrehozni a nemzeti tagozatokat is. Magyarországon Hungária 24 a neve. Kerékgyártó István művészeti kritikussal úgy építettük fel, hogy határainkon belül és határainkon túl élő reprezentáns képzőművészek is tagjai legyenek a tagozatnak. Hat ország művészei vannak így jelen. Berki Violától Schrammal Imréig, Bors Istvántól Schéner Mihályig. De említhetném az idei Kossuth-díjast, Deim Pált, vagy Kovács Imre Ferenc nagytekintélyű szobrászprofesszort, aki Brüsszelben él.

Az Európa 24 forgószínpad szerint működik, minden évben más ország ad helyet a rendezvénynek. Nagy örömöm, hogy hazánk talán egyetlen igazán modern képtárából, a szombathelyi képtárból indult útjára, és jelenleg Németországban van előkészítés alatt egy nagy kiállítás. Utána Spanyolország, Ausztria, Dánia, Lengyelország következik majd. A Hungária 24 is bemutatkozott már ez év tavaszán a debreceni KLTE díszudvarában, de mindig örömmel fogadjuk, ha a városok is kínálkoznak.

— A művészvilág hogyan fogadta ezt a csoportot? Nagy az irigyek tábora?

— A közelmúltban érettségi találkozón voltam, s azt kérték az osztálytársaim, én is meséljek magamról valamit. Azt mondtam: a lényegtelent úgyis ismeritek rólam. A lényeges meg úgysem érdekel sokakat. Azért elmondhatom: van feleségem, és van szeretőm is. De igazából olykor-olykor még a feleségemmel, a szeretővel sem tudunk mindenben szót érteni. Hogy tudnának akkor a művészek szót érteni egymással? Olyanok, akik más irányban elkötelezettek. Kiforrott művészegyéniségekről, karakterekről van szó, még a csoporton belüli vélemények is különbözőek. De ez így természetes. Egy biztos: a Hungária 24 nem akar kizárni, mégcsak el sem akar határolni. A magyar művészet keresztmetszetét akarja adni.

— Festőművészként hogyan látja: merre tart a magyar képzőművészet?

— Azt hiszem, valami olyasmi történik a művészetben, mint ami a társadalomban. Óriási polarizáció érzékelhető. Keresi mindenki a saját boldogulását, de aki ezen is túllát, az pedig jó minőségű műtárgy megalkotására törekszik, amely nem szükségképpen függ össze rövid életű divatokkal, hanem az időtállóságot próbálja megvalósítani és bizonyítani.

— Ezt az útkeresést ön hogy éli meg?

— Napi harminckét szem gyógyszerrel. Azt hiszem, ez elég tömör válasz. De nem olyan régen Kerényi József építészbarátomat hívtam telefonon. Köztudott, hogy Nagy László, a Tejúton túli tájakon bolyongó költőkirály szülői háza omladozóban van. Megpróbáltam mozgósítani a magyar értelmiség színe-javát abból a célból, hogy megmentsük az időnek, templomként. Ebből az alkalomból beszéltem Kerényivel is, akit úgy ismertem, mint a kidönthetetlen tölgyfát. Csak annyit tudott mondani: „most hoztak ki a kórházból, infarktus után vagyok"... Hát én is valahogy így...

— Miként vélekedik a művészet mecenatúrájáról?

— Nehéz dolog beszélni arról, ami nincs. Jelenleg olyan tévhit tombol, miszerint az állami mecenatúra gyakorlatilag teljesen megszűnőben van, és számolni kell azzal a ténnyel, hogy nincs meg az a kulturált polgári középréteg, amely megfelelő mecénása lenne a kvalitásos művészeknek. Ez nem jelenti azt, hogy Magyarországon nincsenek képvásárlók, de ezek a képvásárlók általában a minőség alatti dolgokra vevők, vagy a régiséget keresik. Nagyon polarizált a helyzet. Két tendencia igyekszik a felszínre. A nem mindig mélyen gyökeredző egyénieskedő, modernkedő, mindenkori avantgárd és nagy rettenetes konzervativizmus.

— Hogyan látja: a sznobéria mennyire erős?

— A sznob nem ártalmas, mert előbb-utóbb, ha kimüveli magát, pozitív értékű mecénássá, kultúrafogyasztóvá válik. De van egy alantas sznobéria, ami úgy értendő, hogy kellő műveltség hiányában még azt sem tudja, hogy mire kell sznobnak lennie. **(Lőrinc)**

Vörösmarty halálára

1855. nov. 19-én halt meg Vörösmarty Mihály. Az irodalomtörténet alig 10 olyan verset tart nyilván, amit a költő a szabadságharc leverése után írt. A valóságban azonban többet. Ezt a szemtanútól, Boross Mihálytól — a méltánytalanul elfelejtett írótól és a szabadságharc megyei vezéralakjától — tudjuk, aki első fogságából kiszabadulván, 1850 tavaszán Baracskára költözött és „Élményeim" c. munkájának II. kötetében így ír erről az időről:

„A történelemből tudjuk, hogy Haynau a halálra ítélt összes 49-es képviselőknek kegyelmet adott. Így nyert kegyelmet Vörösmarty Mihály is, aki Pestről családjával Csepre, felesége birtokára húzódott.

Vörösmarty Nyéken Baracska mellett születvén, lelke arra a tájra vonzotta s írt nekem, hogy nem tudnék-e Baracskán szállást ahova ő átköltözhetnék. Rögtön megkértem id. Pázmándy Dienest, hogy engedje át a szentiványi pusztán levő üres tiszti lakot Vörösmartynak és a nemeslelkű jó úr azonnal átengedte 2 hold kerttel és Vörösmarty még azon őszön megjött Baracskára. Az ő megérkezésével egészen új élet szállt Baracskára, mely különben is tele volt álnevű menekültekkel. Dienes Gábor egy svájci tehénnel ajándékozta meg, Pázmándy Dienes pedig azt mondta, kössék az ő tehenei közé, az ő cselédjei majd ellátják. A többi asszonyságok sertés, baromfi és más háziállatokkal látták el, úgy, hogy Vörösmarty családja legkisebb szükséget sem látott Baracskán.

Vörösmarty honfiúi elkeseredésében néha-néha írt egy verset, szívet rázót, könnycsavarót, meggyújtotta a gyertyát, felolvasta előttünk s azután a lángok martalékául adta, hogy a zsandár kezébe ne kerüljön.

Minden nagy embernek van valami gyengéje. Ilyen volt Vörösmarty Mihály is. Nem tartotta magát nagy költőnek."

Boross Mihály ezután bájos humorral ír Vörösmarty kedvenc időtöltéséről és „gyengéjéről", a kertészkedésről: „... meghívott dinnye uzsonnára, felrakta dinnyéit és nekünk enni és dícsérni kellett, mert szívesebben elhallgatta volnà a „Szózat" kicsinylését, mintha azt mondtuk volna, hogy dinnyéje ízetlen".

Vörösmarty és Boross Mihály régibb keletű barátsága egyébként egészen Vörösmarty haláláig tartott. Borosst jósefstadti fogságának vége felé érte Vörösmarty halálának a híre. „Börtöndalaim" c. verseskötetében versekkel búcsúztatta a nagy költőt.

Boross Mihály — bár szinte egész életét Fejér megyében élte le és írói és politikai működése a lehető legpozitívabb volt, a halála utáni negyedik társadalmi rendszerben még mindig nem kapta meg a „Legfehérváribb Fehérvári", az őt megillető elismerést sem megyéjétől, sem Fehérvártól.

Az egész megyében csak Sárbogárdon van egy, a rokonok által emelt méltó emléktábla, de tudtommal sehol sincs róla sem utca, sem közintézmény elnevezve, szülőfalujában Kormárom megyei Szőnyben viszont van.

Pedig megtehetné ezt elsősorban Fehérvár, de pl. Baracska is, vagy Sárbogárd, ahol sokáig élt idős korában és sírja is itt van. **id. Csizmadia János**

Dohnál Tibor

Pangott a detox

Miskolc (ÉM) – „Vendégtelenül" pangott szilveszter éjjel a miskolci detoxikáló állomás – tudtuk meg tegnap az intézmény egyik munkatársától. '94-ben aztán hirtelen belehúzott néhány honfitársunk, s öt férfi a kijózanító állomáson volt kénytelen eltölteni az új esztendő néhány röpke óráját.
S reggelre ugyan mindannyian elhagyhatták „vendégszobáikat", vélhetően maradandó emléket hagy majd mindannyiukban a nagy ivászat. A kijózanodás ára ugyanis nem csekély: az ápolási és beszállítási költség kemény ezreseket kóstál. A távozók csinos kis csekket kaptak az összeg befizetésére, amit azonban a tapasztalatok szerint sokszor a végrehajtás eszközével kell behajtaniuk a hatóságoknak.

Tolókocsis szurkáló

Miskolc (ÉM – FJ) – Életveszélyt okozó testi sértés bűntettében találta bűnösnek a B.-A.-Z. Megyei Bíróság a rokkantnyugdíjas Móricz Ferencet. Mint az az ítéletből kiderül, a vádlottnak öt évvel ezelőtt mindkét lábát térd fölött csonkolták, azóta csak tolókocsi segítségével képes a helyváltoztatásra. Mindez azonban csöppet sem akadályozta őt a különböző szeszes poharak sűrű emelgetésében – az idült alkoholizmus testi és lelki tünetei egyaránt felismerhetők nála.
Gallyas Józseffel való ismeretsége is két liter bornak „köszönhető": egy novemberi napon őt kérte fel, ugyan vásárolná meg neki a szeszt. Az készségesen tett eleget a kérésnek, majd beszédbe elegyedtek. Ennek során kiderült, Gallyas munkanélküli, és megígérte újdonsült cimborájának, amennyiben ideje engedi, meglátogatja a lakásán.
A vizit nem váratott sokat magára, a férfi még aznap este megjelent, s a társaság színvonalát emelendő, vitte magával élettársát is. Móricz készségesen tessékelte be látogatóit szobájába, a három jócskán ittas ember kedélyesen látott hozzá borozgatni.
Szó volt erről, beszélgettek arról, mígnem hirtelen nézeteltérés támadt közöttük. A rokkantnyugdíjas bőszen mutatott ajtót vendégeinek, ám azok vonakodtak elmenni. A nagyobb nyomaték kedvéért Móricz előkapta 26 centis tőrkését, ami aztán jobb belátásra késztette a párost. Először a nő hagyta el a lakást, Gallyas viszont a békés visszavonulást a küszöbnél felfüggesztette: bal lábát az ajtó lapja és a szárfa között „felejtette". A házigazda dühtől tajtékozva döfött át az ajtórésen, s miután elsőre csak a levegőt szelte át, újabb rohamra indult. Második szúrása már hason találta Gallyast, aki élettársa segítségével azonnal a Diósgyőri Kórházba indult, ahol rögtön műtőasztalra is került.
Szerencsére komolyabb baj nem történt, ám a gyors orvosi beavatkozás nélkül halálos kimenetelű is lehetett volna a torzsalkodás. Ezért a megyei bíróság két év börtönbüntetésre ítélte Móricz Ferencet, amelynek végrehajtását két esztendei próbaidőre felfüggesztették.

Petrenkói boldog új év

UDVARDY JÓZSEF

Ózd (ÉM) – A közismert ózdi feltaláló, vállalkozó, országgyűlési képviselő, Petrenkó János körül zajlik az élet. Vele mindig történik valami. Nem azért, mert szánt szándékkal keresné a bonyodalmakat, hanem mert nyughatatlan természete miatt szinte vonzza az eseményeket. Legutóbb, mint hírt adtunk róla, az ÉMÁSZ Rt.-vel keveredett konfliktusba. Az alábbi interjút még azt megelőzően adta lapunk munkatársának.

❑ *Petrenkó Úr! Ön a szocialista párt képviselőjeként került a parlamentbe, majd a függetlenek padsorába ült át, később pedig a Köztársaság Pártban láttuk. Most újra a függetleneket erősíti. Nem találná a helyét?*

● Úgy érzem, a parlamentben egyetlen igazi gyártulajdonos van, s az pedig én vagyok. Viselkedésem talán nem utal igazi kapitalistára, de megbecsülöm, és szeretem munkásaimat. Ezért nem fogadnak be igazán azok a körök, akik a piacgazdaságot hirdetik és nem éreznek együtt a munkásokkal. A Köztársaság Pártnak az induláskor komoly, radikális gazdaságpolitikája volt, a program is jó elveken alapult. A választások közeledtével azonban elindult az egyszemélyes párt irányába. Az új elképzelésekből a gazdasági válságtól legjobban szenvedő térségek már kimaradtak. Nem maradhattam ott, mert feladatomnak az ózdi, borsodi munkásság érdekeinek képviseletét tekintem. Tehát megtalálom én a helyem, s azon nem változtatok, mégpedig választópolgáraim és dolgozóim körében Ózdon. Azt szerették volna, ha különösebb feltűnés nélkül csendben távozom, én azonban annak vagyok híve, hogy mindig nyíltan elmondjam a véleményemet, mert ez viszi előre az országos és a helyi ügyeket egyaránt.

❑ *Mostanában hallani egy új tervről, elképzelésről, amelyet négy parlamenti képviselő dolgozott ki a régió válságának megoldására. Ha jól tudjuk, ebben a munkában ön is szerepet vállalt.*

● Valóban így van. Társaimmal, Kupa Mihállyal, Tompa Sándorral, Szűcs M. Sándorral, aki Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei képviselő elvégeztünk egy munkát, amelynek mostanra ért be a gyümölcse. Elképzeléseink szerint a két térséget, Borsod-Abaúj-Zemplént, és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyét tíz esztendőre teljes adómentes övezetté kellene nyilvánítani. Tudjuk, egyes pénzügyi szakemberek az ilyen generális adómentességgel nem értenek egyet, de mi valljuk, az a jobb, ha a személyi jövedelemadóból érkeznek bevételek, mint az, ha az államnak munkanélküli segélyt kell kifizetni. Ebben a tervben lényeges elem a tíz esztendő, mert ha a tőkések, a befektetők látják, hogy itt egy évtizedig kedvező körülmények között dolgozhatnak, sokkal szívesebben jönnek majd ide. Én ezt a vonalat nagyon keményen képviselem, még akkor is, ha sokszor durvasággal vádolnak meg engem. Az ország kettő, vagy inkább már három részre szakadt, s a keleti régiók felzárkóztatására feltétlenül ide kell hozni a komoly tőkével és szándékokkal rendelkező befektetői réteget. Ha ezt az elképzelést sikerül keresztülvinnünk, már olyan dolgot tettünk, amelynek jelentőségét sokan talán fel sem tudják fogni.

❑ *Ez az adómentesség annyira logikus és kézenfekvő ötlet, hogy kérdés, a kormány miért nem csinálta meg ezt eddig?*

● Sajnos mással voltak elfoglalva. Az új kormány felállásával úgy érzem változás fog bekövetkezni ezen a területen is. Dr. Boross Péter személyében megítélésem szerint olyan új vezető került a kormány élére, aki az eddigieknél nagyobb gondot és figyelmet fordít majd a gazdaságpolitikára, és ez nekünk csak használhat.

❑ *Ózdi olvasóinkat valószínűleg az érdekli a legjobban, milyen jövő elé néz a Pekó Művek hengerműve az új esztendőben?*

● Örömmel újságolhatom, hogy 1994 első hét hónapjára már nem tudunk újabb rendeléseket felvenni, hiszen kapacitásunkat addig már teljesen lekötötték. A céget komolyan átszerveztük, több kft.-t hoztunk létre. Sok nem termelő beosztást megszüntettünk, tevékenységünket a gazdaságosság kell,hogy jellemezze még az eddiginél is jobban. Optimista vagyok a kilátásokat illetően. Január elsejétől kibéreltük a ceglédi Közgép Vállalat csarnokait. Az Ózdon termelt alapanyagok feldolgozó bázisát ott alakítjuk ki. Egy új építkezési rendszert fejlesztettem ki, amelyet szintén már ebben az évben alkalmazni is fogunk. Ózdon félkészterméket készítettek és most is azt gyártunk, ezért a készítermékek előállításában még nincs olyan nagy tapasztalatunk, mint Cegléden.
Az ózdi üzem alapanyagellátása már megoldott, hiszen Szibériából, Oroszországból, Ukrajnából folyamatosan érkezik ilyen hozzánk. Ebben az esztendőben hozzákezdünk az ózdi acélgyártás feltételeinek megteremtéséhez. Már megnyertük azt a csatát, amelynek keretében egy 80 tonnás elektrokemencét telepítenek a reorganizációs program keretében Ózdra. A városban nem szűnik meg az acélgyártás, ez 1994 legfontosabb üzenete.

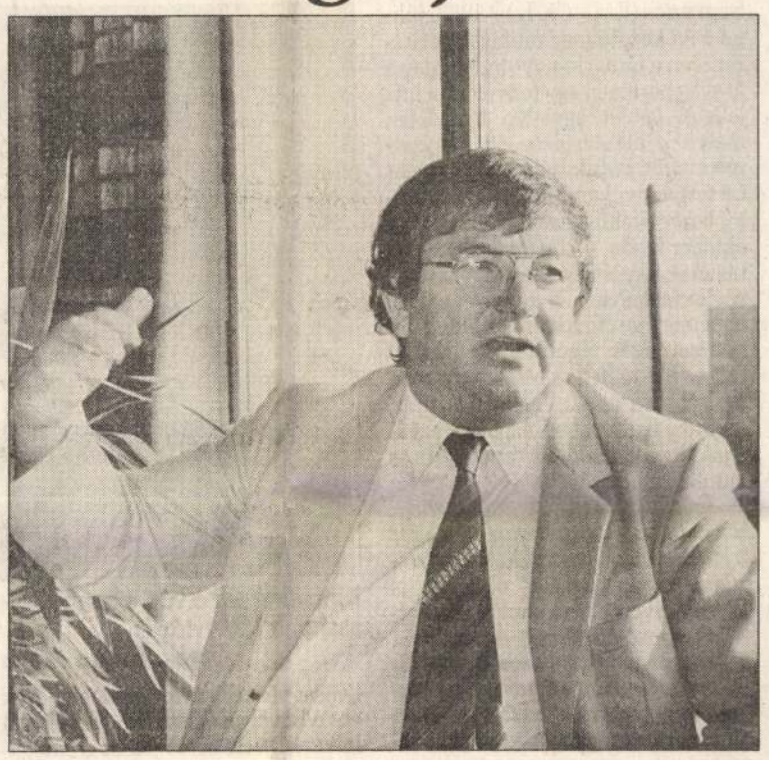

Petrenkó János — Fotó: Laczó József

Télen is hasznot hozó öltöző

Mályi (ÉM) – A közelmúltban tartotta elnökségi ülését a Mályi Sport Egyesület. Az összejövetel fő témája az új, még épülő sportöltöző volt. Miklós István intéző, miután üdvözölte az egybegyűlteket, az önkormányzatnak, illetve a kivitelezést végző Fónix Kft. vezetőjének, Hankó Vidor képviselőnek mondott köszönetet a hathatós támogatásért. Az önkormányzat nevében dr. Zelei Zoltán abbéli reményét fejezte ki, hogy az előreláthatólag tavasszal elkészülő öltöző lökést ad a község sportéletének, hiszen a tervek szerint nem csupán a focisták birtokolják majd azt.
Kedvező fekvéséből adódóan telente sem lesz parlagon, sőt, bevételekre is számolnak – fényreklámra kötöttek előszerződést.
Az országos mércével mérve is jelentős, több millió forintos beruházás befejezéséhez épp a napokban szavazott meg az önkormányzati testület újabb kétmillió-egyszázezer forintot.

MEGYÉNKBŐL

A Vöröskereszt véradónaptára

Megyénkben 1994. január 3–7-ig az alábbi cégek dolgozói, települések lakói biztosítják a betegellátáshoz szükséges vérmennyiséget:
Hétfőn: Kérjük kedves véradóinkat, hogy aki beteg embertársain segíteni tudna, jelentkezzen véradásra a miskolci Vértranszfúziós Állomáson (Miskolc, Csabai kapu 9–11.)
Kedden: Sátoraljaújhelyi Büntetésvégrehajtási Intézet; Tibolddaróc és Kács községek; Ózdi városi bölcsődék; ózdi védőnők, ózdi Szolgáltató Kft., ózdi Mentőszervezet, Borsodchem Rt., Kazincbarcika.
Szerdán: Megyei Adófelügyelőség, Miskolc.
Kérjük kedves véradóinkat, hogy aki beteg embertársain segíteni tudna, jelentkezzen véradásra a miskolci Vértranszfúziós Állomáson (Miskolc, Csabai kapu 9–11.)
Csütörtökön: Borsodi Nyomda, Miskolc; Miskolci Szociális Otthon, MÁV Rendezőpályaudvar, Miskolc; Tiszatardos és Tiszaladány községek.
Pénteken: MÁV Vontatás, Miskolc; MÁV Pályafenntartás, Miskolc; MÁV Tiszai Pályaudvar, Miskolc.

Ózdi középítkezések

Ózd (ÉM) – A városban két nagyobb középítkezés indulhat meg, illetve folytatódhat ebben az esztendőben. A parlament által már jóváhagyott címzett támogatási keretből az Almási Balogh Pál Kórház rekonstrukciójához 117,7 míg az új fűtőmű beruházáshoz 103,5 milliót biztosítanak.

Támogatás a mozgáskorlátozottaknak

Miskolc (ÉM) – A város polgármesteri hivatala ezúton is értesíti az érintetteket, hogy az Országos Orvosszakértői Intézet szakvéleményével rendelkező mozgáskorlátozottak számára az 1994-évi támogatási kérelemhez szükséges nyomtatványokat postán küldik ki a tájékoztatókkal együtt. Ha az értesítést az említett körből valaki legkésőbb 1994. január 10-ig nem kapja kézhez, úgy azt levélben, vagy telefonon a 328-811-es számon jelezze.

A szintén személyes megjelenés mellőzésével, ugyancsak postai úton visszajuttatható kérelmek benyújtási határideje: 1994 február 15. A hivatal reméli, hogy ezzel az intézkedéssel hozzájárul az ügyek gyors és zökkenőmentes elintézéséhez.

Kövesdi kiadványok

Mezőkövesd (ÉM) – A város önkormányzatának támogatásával több helyi kiadvány is napvilágot látott az elmúlt év végén a településen. Az olvasók többek között a kezükbe vehették Kiss Gyula „Bot nélkül – védtelenül" című versesköteté, s a Matyóföld legújabb füzetét. Ez utóbbi közli Pap János két írását, a dr. Lukács Gáspárral folytatott beszélgetés második részét és a Juhász Józseffel készített interjút.

Új kollektív szerződés a TVK-ban

Tiszaújváros (ÉM) – Az elmúlt év december 30-án, a Tiszaújvárosi Vegyi Kombinát Rt.-ben aláírták a munkafeltételeket és a bérezési előírásokat rögzítő új kollektív szerződést. A társaság munkáját és életét meghatározó dokumentumot az rt. menedzsmentjének vezetői, illetve a Petrolkémiai Dolgozók Szakszervezete és a Munkavállalók Független Szakszervezete megbízottai látták el kézjegyükkel.

Drága fényképek a gyorshajtókról

Miskolc (ÉM) – Január 3-án, hétfőn reggel hattól délután kettőig az M3-as főúton, Mezőkövesd térségében mér a traffipax, míg 14-től 22 óráig a 26-os úton, Kazincbarcika környékén futhatnak egy méregdrága villanásba a száguldozók. A „műsorváltoztatás" jogát a rendőrség fenntartja.

Autó elé lépett

Miskolc (ÉM) – Feltehetően kellő körültekintés nélkül lépett az úttestre tegnap kora délután egy férfi az Újgyőri főtéren – vesztére éppen az arra haladó Lada típusú személygépkocsi elé. Az autó vezetője hiába fékezett, elgázolta a gyalogost, akit lábtöréssel szállítottak kórházba a mentők.

INNEN SZÓLVA

Sült malac

NAGY JÓZSEF

Alig néhány nappal a karácsonyi eszeniszom után már nem úgy néztünk az ünnepek maradékaira, mint egy nappal, kettővel előbb, mert takarékosság ide, spórolás oda, tudtuk, hogy új ínyencségek pirulnak majd a sütőben az évbúcsúztatóra. Másként hogyan is esne egy-két korty jó bor, vagy pezsgő.
Aztán a szilveszteri sült, a kicsit megterhelt gyomornak újabb próbatételt jelentő lencse, a hajnali virsli ismét valami ünnep utáni hangulatot teremtett.
Amolyan másnaposságot, amikor fogadkozik az ember, elég volt, mostantól megteszi kevesebb is, olcsóbb is.

Azok is felkészültek a szilveszterre, akiknek érezhetően mind kevesebb jut ilyesmire, s ha csak egy mód volt rá, nem mondtak le a megszokott csemegéről. Álltam a sorban az egyik húsboltban, amikor előttem valaki egy fél malacot kért. A hentes jelentőségtelejesen végignézte és ekként cselekedett.
Egy másik vevő a maradék fél malacot kérte egy kis alázattal körítve kettévágni. „Tehát negyed malacot kér a kedves vevő" mondta a hentes mindenkinek, hogy más is értse, ez a húsdarab nem a fél malac fele – csak a negyede.

Itt azt mondja a kedves olvasó, hogy a sor végén meg ugye valaki fél kiló malachúst kért, mert csak annyira való pénz volt a zsebében. Pontosan. És ezt a hentes már szó nélkül mérte ki. Fél kiló, se több se kevesebb. De malac, mint tavaly, tavalyelőtt, mint mindig.

ÉM-portré

Fotó: Farkas Maya

Árva László

Miskolc (ÉM – GyK) – Aránylag fiatalon csinált karriert. Még a harmincadik életévét sem töltötte be, ám – éppen január 1-jén lesz két esztendeje – névjegykártyáján ez áll: Árva László üzleti igazgató, biztosításjogi szakoktató. A Nationale-Nederlanden Magyarországi Biztosító Rt.-nél tölti be e posztokat, s ezenkívül ő a biztosító megyei igazgatóhelyettese is.
– Eredetileg egészen más pályán indultam el. Miskolcon, a Kós Károly Építőipari Szakközépiskolában érettségiztem, majd Baján végeztem el a főiskolát, s mint vízgazdálkodási üzemmérnök 1985-ben vehettem át a diplomát.
Három évig az Évízig-nél dolgozott, műszaki előadóként. Utólag bevallja: a hatósági munkakör, az értekezleteken való részvételek túlságosan nem mozgatták meg a fantáziáját. A nem túl nagy havi jövedelem kiegészítésére jól jött, hogy másodállásban foglalkoztatta a Hungária Biztosító. A fejlődőben levő üzletág, a biztosítási szakma perspektívát ígért. Elfogadta az ajánlatot, s üzleti előadó lett 1988. augusztusától a Hungáriánál. Az ott töltött három évből kettőt már a városi fiók üzleti vezetőjeként dolgozott végig.
Kemény munka, állandó képzés, tanulás kellett ahhoz, hogy először tanácsadónak, majd a jelenlegi vezetői posztjára érdemesnek találja az N-N. Az önképzésen kívül hamarosan oktatója is lett a szakmának. Most éppen a januárban Pesten megrendezendő egyhetes kurzusra készül, amelyet egy neves amerikai kutatóintézet rendez. Tervei között szerepel a nyelvtanulás, hiszen az idegen nyelv ismerete mindinkább nélkülözhetetlen lesz a tárgyalásokon.
– Feleségemmel, aki védőnő 1986-ban Szirmabesenyőn építkeztünk. Két fiúnk, a 6 éves Mátyás és a 2 esztendős Balázs minden nap alig várja, hogy hazaérjek ...

APROPÓ

Viszlát, Fridi!

BRACKÓ ISTVÁN

A műsorvezető otthagyta az előkelő és elegáns társaságot, s elegánsan távozott. Bent folyt a pezsgő, a zene szólt, a párok táncoltak. Friderikusz Sándor vette a kabátját, s lelépett. Távozását látványos tűzijáték kísérte. Agyő, Fridi! Egyelőre ez volt az utolsó show. A közvéleménykutatók majd kimutatják, hogy hányan ültek a képernyő előtt, milyen volt a tetszési index, hányan ragadnak tollat, telefont, utólag. A nagy komédiás most sem tréfált. Most is tartotta magát korábbi ígéretéhez.

A Friderikusz magazin 5. számában olvasható egy (ön?)interjú. Válasz a miért?-re. „...Ahogy a levelemben is írtam Nahlik alelnöknek, belefáradtam a csatározásokba. Ugyanakkor hozzá kell tennem, hogy három éve minden áldott napom napi 16–18 órában a show körül forog... Csak megerősíteni tudom: a show-t NEM HAGYOM ABBA, csupán SZÜNETELTETEM. A munkatársaimmal tréfásan azt mondogatjuk magunk között, hogy a jelszó: SZUK... Szeptemberben Újra Kezdjük." Az olvasó most csalódni fog, mert itt és most nem a parádés finálét elemezzük, s nem lóbáljuk meg sem a tömjénező, sem az ördögűző füstölőt. Búcsúzáskor szűkszavú az ember, s vagy érzelmes, vagy indulatos. Maradjunk a tényeknél. Dr. Friderikusz Sándor 1993. október 8-i keltezéssel levelet írt a Magyar Televízió alelnökének. „... A következő év januárjától nem kívánom folytatni televíziós tevékenységemet sem a Friderikusz Show-ban, sem Az én mozim című produkcióban. Pontosabban szólva: jó pár hónapra – ahogyan Ti szoktátok használni a terminológiát más műsorok esetében – 'szüneteltetem' teljes televíziós tevékenységemet 1994 januárjától...." Halgattassék meg a másik fél is, válaszlevelének utolsó bekezdése idézésével. Dr. Nahlik Gábor október 11-én írta: „... Azért ha újra itthon akarsz sztár lenni, akkor a következő százmilliót nem sajnáljuk Tőled. Örülni fogunk a sikereidnek, szívesen megnézünk egy beszélgetős műsorban, ha hazanézel. Drukkolok, hogy egy magyar, a világ garabonciása legyen."

A párbajjal fölérő levél, illetve golyóváltás a már idézett magazinban olvasható. Bizonyára bevonul a hazai sajtótörténet kuriózumai közé. De most nem az érdekes. Kard a hüvelyben, pisztoly a tokban. A varázsló eltette pálcáját. Viszlát, Fridi!

TÉKA

Kettőspont

Miskolc (ÉM – H. S.) – A minap az utcán karcsú, elegánsan fekete borítójú kötetet nyomtak a markomba. Vass Tibor írta és Urbán Tibor rajzolta. Két ifjú ember, akik zavarbaejtő dolgokat közölnek a világról, közérzetükről. Feladják a leckét, mert ezeket a hangulatokat, emlékmorzsákat, szösszeneteket istenkísértés, egyszerűen lehetetlen lefordítani az értekező próza nyelvére. Mégis megkísérlem áttörni a generációs gátat, amely nemzedékem és a posztmodern között feszül. Alapfeltevésem az, hogy attól mert nem (mindig) értem őket, még igazuk van (lehet). Próbálom előhívni a tudatomból a huszonéves magamat. Nos, nagyon nem tetszett a(z akkori) világ! Két kézzel téptem volna a rácsokat, üvöltve, s személyes sértésnek vettem, hogy körülöttem mindenki hallgat, sőt engem csitít. Már tudom, hogy a rácsok mozdíthatatlanok: bennünk vannak, s csak morgolódok, motyogok magamnak. Elég rosszkedvű a világ nélkülem is, minek szaporítani a szót? De egészen más dolog, ha a fiatalok fogalmazzák meg újra a világot. Hiába szeretném egy picit keményebbnek, akár harcosabbnak látni őket, ha ők kitérnek a küzdelem elől. Mintha a világ megint (csak) hangulat lenne, amolyan ezredvégi hulló falevél. Ez (már? még?) nem Ady „minden egész eltörött" – keserves fogcsikorgatása. Rettenetesen hiányzik (egy új) Ady líránkból, közéletünkből! A Magyar Ugar töretlen, s égig nyúlnak a gizgazok. De a mi Tiborcaink szelíd emberek nem dühösek, csak undorkodnak. Majd eljön az ideje annak is, amikor szószedetet készítenek Vass Tibor verseiből (is), s az eredmény meglepő lesz. Félbeharapott, sután elkapott (vers)mondatok ezek amelyek nem törődnek az olvasóval. Jószerével nem is számítanak rá. Ettől lesz a vers rejtvényszerű, de korántsem megfejthetetlen, „érthetetlen". Sőt! Gyanítom, sokakat éppen az riaszt (el) ettől a (mai) lírától, hogy félünk megfejteni, szembenézni a posztmodern didergő magányával, kétségbeesésével. Csak egyről nem feledkezhetünk meg: ezt a világot tőlünk örökölték, s ők a mi fiaink...

Egy kisváros könyvtárában

Szerencs (ÉM – Cs. L.) – 1953. július 1-én kezdte meg működését Szerencsen a járási könyvtár, helyileg a község peremén egy művelődési ház jellegű épület egyetlen termében, melynek alapterülete 48 négyzetméter volt. Induláskor 3680 könyvet tartottak nyilván. Hányatott sorsa – többszöri költözködés – után 1990. október 23-án, a köztársaság kikiáltásának napján került remélhetőleg végleges helyére, a Rákóczi-várba. Ez a nagy múltú, patinás épület 950 négyzetméter alapterülettel kulturált és méltó helyet biztosított a város könyvtárának. Várhelyi Gyulát, a Városi Kulturális Központ igazgatóját faggatom a könyvtár életéről és munkájáról.

❑ *Igazgató Úr, jelenleg mennyi könyv áll az olvasók rendelkezésére?*

● Körülbelül 57 ezer kötet, de az újdonságok beszerzése ellenére is 1990-től évente több mint ezer kötettel csökken. Az elmúlt évben 1551 kötet gyarapodással szemben 2846-ot töröltünk az állományból, ez várhatóan ez évben is hasonló módon alakul. Kiselejtezésre kerültek a témában elavult, propagandisztikus, valamint az erősen megrongálódott könyvek.

❑ *Mi történik ezt utóbbiakkal, hiszen tartalmuk változatlanul értékes?*

● Nem dobjuk el őket, hanem felajánljuk az olvasóknak 20 forintos egységáron. Ma már igen drágák a könyvek, például a gyermekirodalom ára 1992-ben 300 százalékkal emelkedett, ezért igen nagy sikere van ezeknek az évente megrendezett akcióknak. Így azok is hozzájuthatnak kedvenc olvasmányaikhoz, akiknek anyagi helyzete az elmúlt évek során erősen megromlott – gondolok itt a nagycsaládosokra, nyugdíjasokra, valamint a munkanélküliekre.

❑ *Évente kb. mennyit fordítanak könyvvásárlásra? Ki finanszírozza, van-e adományozó?*

● A városi önkormányzat tartja fenn az intézményt. Évente több mint félmillió forintot fordítanak a könyvállomány gyarapítására. A mai árakhoz képest persze ez nem sok, de ahhoz elég, hogy az érdeklődést ki tudjuk elégíteni. Nincs beiratkozási díj, úgynevezett pártoló tagság van, mindenki saját anyagi lehetőségétől függően ajánl fel bizonyos összeget. Ez természetesen nem jelentős nagyságú (50-től 1000 forintig terjed), de úgy gondoljuk, ezáltal az olvasó méginkább magáénak érzi a könyvtárt. Ezenkívül ajándékba kaptunk testvérvárosunkból, Ggeisenheim-ből 300 német nyelvű kötetet. Ugyanakkor mi ajándékoztunk Rozsnyónak, partnervárosunknak 20 ezer forint értékben magyar nyelvű könyveket.

❑ *Az évek során hogyan alakult a könyvkölcsönzők száma?*

● A lakosság csökkenő könyv és folyóirat vásárlásával egyidőben évek óta nő az olvasói létszám. Ezenkívül igen nagy csáberőt jelent a látogatóknak a megnyerő hangulatos környezet is. Az elmúlt évben 2188 beiratkozott olvasója volt, ebből felnőtt 1240, gyermek 948, s mintegy 49 ezer kötetet kölcsönöztek ki. A megye 15 városát figyelembe véve nincs mit szégyenkeznünk, inkább büszkék lehetünk arra, hogy a lakosságunk 21,4 százaléka az olvasónk, a megyei átlag 15 százalékkal szemben. Ezzel az aránnyal a megye városai között a harmadik helyen állunk Edelény és Sárospatak után. A helyzet ebben az évben sem romlott. Életkort tekintve a 18–35 év közöttiek és a 60 év felettiek arány a nagyobb, a 40–50 évesek viszonylag kevesebben vannak. A felnőtt-, a gyermek-, illetve a zenei könyvtár folyóirat olvasójába kb. 200 féle időszaki kiadvány jár, ezek iránt is az érdeklődés fokozatosan növekszik.

❑ *Mostanában milyen jellegű könyveket kölcsönöznek leginkább, mi érdekli városunk irodalomkedvelő polgárait?*

● Elsősorban azok az írók, akiknek művei az elmúlt 40 év folyamán nem jelenthettek meg. Nőtt az igény a vallásos, a misztikus, az elvont irodalom iránt. Igen nagy a krimikedvelők tábora is. Jelentős szakirodalmi állományunk van, hétvégeken sok főiskolás, egyetemista keresi fel ezért könyvtárunkat. Enciklopédiákból, lexikonokból gazdag a kínálat, mondhatnám, igazi kincsesbánya. S nem utolsósorban a gyerekmesék is nagyon keresettek.

❑ *Az olvasáson kívül milyen programokkal járulnak hozzá az emberek műveltségéhez?*

● Elsősorban a klasszikusnak mondható könyvtári rendezvényekkel: író-olvasó találkozóval, szavalóversennyel, a nyári olvasottsági versennyel. Utóbbit már 26 alkalommal rendeztük meg. Évente kb. 150 gyereket mozgósít, mindig az évforduló jegyében írjuk ki az elolvasandó műveket, tudatosan kihagyva az iskolában kötelező irodalmat. A gyermekkönyvtári részlegünkben rendszeresen mesedélutánokat, meseposztókat tartunk. A videokorszak ellenére hihetetlenül tudják élvezni a kicsik a megjelenített mesefigurákat a meseposztón. A gyermekkönyvtár egy éve a „Kölyöklap" című újsággal is jeleskedik, mely országos elismerést váltott ki. Az elsők között az országban – munkájuk elismeréseként – az UNESCO mellett működő IFLA-tól (Könyvtáregyesületek Nemzetközi Szövetsége) 1000 dollárt nyert, mely összeget ifjúsági könyvek beszerzésére fordítottunk. A nemrégen megalakult Zenei Klubbal úgy érzem a város kulturális palettáját színesítjük. Gazdag programjaival, mint például a komolyzenei koncertlátogatások Miskolcon, budapesti operaházi kirándulások, sokaknak szereztünk örömet.

❑ *Mik a terveik az idei, az 1994-es esztendőre?*

● Természetesen előadóestéket szervezünk. Ebben az évben Mohai Gábor estje, nagyon sikeres volt, őt újra meghívjuk. Kossuth halálának 100. évfordulóját a monokiakkal együtt ünnepeljük meg. 450 éve született Rákóczi Zsigmond, valamint 10 éve újra város Szerencs. E két jelentős évfordulóra szeretnénk bibliográfiákat megjelentetni, helytörténeti anyagot feltárni. A mai haladó szellemnek megfelelően üzleti-információs részleget akarunk létrehozni. A Zenei klub jövő évi programjai között szerepel többek között a „Kedvenc lemezeim" sorozat bevezetése, valamint kedvenc operák videovetítése.

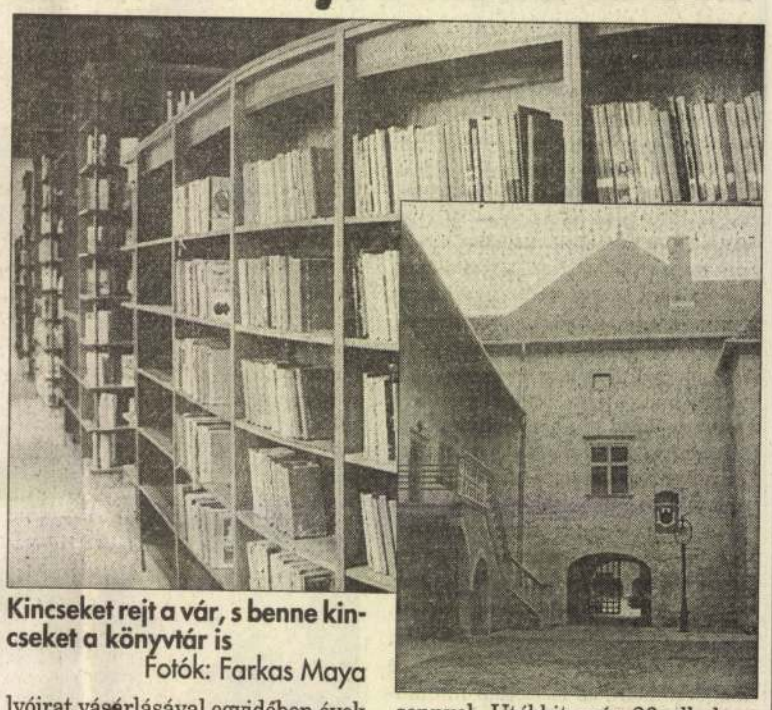

Kincseket rejt a vár, s benne kincseket a könyvtár is

Fotók: Farkas Maya

A művészet és mecenatúra

Budapest (MTI) – Európa huszonnégy országának, huszonnégy nemzetközi rangú, sok esetben világhírű művészének közössége az Európa 24, amely nem érdek-, hanem értékorientált módon, nem felülről szervezetten, hanem belülről, öntisztító fegyelemmel, állandó megújulással működik – mondta Donhál Tibor, az Európa 24 nemzetközi képzőművész csoport elnöke. Az egri festőművészt a csoportról, s a művész-létről kérdeztük.

❑ *Mi a jelentősége a 24-es számnak?*

● Ezzel a számmal kívántuk a művészettörténetben is diszkréten, de határozottan megörökíteni azt a tényt, hogy Magyarország a 24. deklaráltan is elfogadott tagja az Európa Tanácsnak. Szeretnénk létrehozni a nemzeti tagozatokat is. Magyarországon Hungária 24 a neve. Kerékgyártó István művészeti kritikussal úgy építettük fel, hogy határainkon belül és határainkon túl élő reprezentáns képzőművészek is tagjai legyenek a tagozatnak. Hat ország művészei vannak így jelen. Az Európa 24 forgószínpad szerint működik, minden évben más ország ad helyet a rendezvényeknek. Nagy örömöm, hogy hazánk talán egyetlen igazán modern képtárából, a szombathelyi képtárból indult útjára, és jelenleg Németországban van előkészítés alatt egy nagy kiállítás. A Hungária 24 is bemutatkozott már ez év tavaszán a debreceni KLTE díszudvarában.

❑ *A művészvilág hogy fogadta ezt a csoportot? Nagy az irigyek tábora?*

● A közelmúltban érettségi találkozón voltam, s azt kérték az osztálytársaim, én is meséljek magamról valamit. Azt mondtam: a lényegtelent úgyis ismeritek rólam. A lényeges meg úgysem érdekel sokakat. Azért elmondhatom: van feleségem, és van szeretőm is. De olykor-olykor velük sem tudunk mindenben szót érteni. Hogy tudnának akkor a művészek szót érteni egymással? Olyanok, akik más irányban elkötelezettek. Kiforrott művészegyéniségekről, karakterekről van szó, még a csoporton belüli vélemények is különbözőek. De ez így természetes. Egy biztos: a Hungária 24 nem akar kizárni, még csak el sem akar határolni. A magyar művészet keresztmetszetét akarja adni.

❑ *Festőművészként hogy látja: merre tart a magyar képzőművészet?*

● Azt hiszem, valami olyasmi történik a művészetben, mint ami a társadalomban. Keresi mindenki a saját boldogulását, de aki ezen is túllát, az jó minőségű műtárgy megalkotására törekszik, amely nem szükségképpen függ össze rövid életű divatokkal, hanem az időtállóságot próbálja bizonyítani.

❑ *Ezt az útkeresés ön hogy éli meg?*

● Napi harminckét szem gyógyszerrel. Azt hiszem, ez elég tömör válasz. De nem olyan régen Kerényi József építészbarátomat hívtam telefonon. Köztudott, hogy Nagy László, a Tejúton túli tájakon bolyongó költőkirály szülői háza omladozóban van. Megpróbáltam mozgósítani a magyar értelmiség színe-javát abból a célból, hogy megmentsük az időknek, templomként. Ebből az alkalomból beszéltem Kerényivel is, akit úgy ismertem, mint a kidönthetetlen tölgyfát. Csak annyit tudott mondani: „most hoztak ki a kórházból, infarktus után vagyok"... Hát én is valahogy így...

❑ *Miként vélekedik a művészet mecenatúrájáról?*

● Nehéz dolog beszélni arról, ami nincs. Jelenleg olyan tévhit tombol, miszerint az állami mecenatúra gyakorlatilag teljesen megszűnőben van, és számolni kell azzal a ténnyel, hogy nincs meg az a kulturált polgári középréteg, amely megfelelő mecénása lenne a kvalitásos művészeknek. Ez nem jelenti azt, hogy Magyarországon nincsenek képvásárlók, de ezek a képvásárlók általában a minőség alatti dolgokra vevők, vagy a régiséget keresik. Két tendencia igyekszik a felszínre. A nem mindig mélyen gyökerező egyénieskedő, modernkedő, mindenkori avantgárd és egy rettenetes konzervativizmus.

❑ *Hogy látja a sznobériát?*

● A sznob nem ártalmas, mert előbb-utóbb, ha kimüveli magát, pozitív értékű mecénássá, kultúrafogyasztóvá válik. De van egy alantas sznobéria, ez úgy értendő, hogy kellő műveltség hiányában még azt sem tudja, hogy mire kell sznobnak lenni.

Rádiós újdonságok

Budapest (MTI) – Rendszeres műsoridőt kapnak a pártok januártól a Kossuth adón – tájékoztatta Katona Terézia megbízott műsorigazgató az MTI-t. Szombat délelőttönként, az Ismét a javából című műsor második órájában a parlamenti és a parlamenten kívüli pártok elnökeié lesz a mikrofon. A sorrendet a pártatlanság jegyében sorsolással fogják eldönteni, hiszen a választási küzdelemben azok a pártok kerülhetnek hátrányba, akik a műsorsorozat elején szerepeltek – vélte a műsorigazgató.

Elmondta még, hogy átmenetileg szünetel a nyelvleckék késő esti ismétlése, mivel erre a műsorszerkesztők előnyösebb, hallgatottabb műsoridőt keresnek. Jövőre el akarják kerülni a Kossuth URH negyedik adóként való működtetését, hiszen ennek vételi lehetőségei korlátozottak – közölte Katona Terézia. A Petőfi adón február hetedikétől terveznek kisebb változtatásokat. Dénes Gábor adófőszerkesztő elsősorban a szolgáltató jellegű műsorok bővítését tervezi, így a Szocioműhely szerkesztősége szerdán és pénteken délután egy-egy plusz műsorral jelentkezik, kedden és vasárnap pedig újdonságként egészségügyi magazinműsort sugároz a Petőfi. Bővítik a hírműsorokat, minden reggel 8 órakor is mondanak híreket, valamint ugyancsak lesz Útinform- és Fővinform-tájékoztató.

Történelemről

Budapest (ÉM) – Mítosz és történelem címmel országos vetélkedőt rendeznek gimnáziumi, szakközépiskolai illetve szakmunkásképzőbe járó tanulók számára. A vetélkedő célja, hogy gyarapodjék a fiatalok történelmi ismerete, erősödjön hazaszeretetük, nemzeti érzésük és magyarságtudatuk. Az 1993/94-es tanévre meghirdetett vetélkedő témaköre: A magyarság őstörténetének és honfoglalásának mitoszai, legendái, hagyományai. A vetélkedő csapatverseny, egy csapat három főből áll. Jelentkezni január 10-ig lehet a következő címen: Honismereti Szövetség, 1250 Budapest Pf. 23.

Stilisztika

Miskolc (ÉM) – A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai és Közművelődési Intézet kiadásában megjelent Török Ferenc: Stilisztika és verstan lírai művek elemzésében című könyve. A szerző több évtizedes tanári pályájának tapasztalatait felhasználva, a középiskolában tanítandó művek elemzésén keresztül közelít a verstan kérdéseihez. Úgy rendszerez, hogy közben kitér az adott műalkotás adott szemponton túlmutató megközelítési lehetőségeire is. A kiadvány beszerezhető a B.-A.-Z. Megyei Pedagógiai és Közművelődési Intézetben. Miskolc, Andrássy u. 96.

Kasszasikerek

Hollywood (MTI) – Új rekordbevételt könyvelhetnek el az idén az amerikai filmszínházak, bár az ötmilliárd dolláros álomhatárt nem sikerült átlépniük. 1993-ban 4,98 milliárd dollárt hagytak ott a mozirajongók a filmszínházak pénztáraiban, hét százalékkal többet, mint tavaly.

Ami a legtöbb pénzt hozó filmek listáját illeti, toronymagasan Steven Spielberg alkotása, a Jurassic Park vezet 338 millió dolláros hazai bevétellel. A második helyen áll – fele annyival – a Harrison Ford főszereplésével készült A szökevény, majd A cég és a Szerelem hullámhosszán következik.

Regöscserkészek

Miskolc (ÉM) – A 19. Bükk Cserkészcsapat regöscserkészei a karácsonyt megelőző héten ellátogattak az Erdész utcai református óvodába, hogy ott előadjanak egy betlehemes játékot. Egy 1912–15-ben gyűjtött anyagot elevenítettek fel, amely szerepel az 1924-ben kiadott Nagyszalontai gyűjtésben. Annak idején maga Kodály Zoltán jegyezte le az énekeket, s részt vett a szerkesztésben is. A kisóvodások áhítattal hallgatták a veretes szavakat, majd nagy közös játék után búcsúztak a vendégektől.

Hevesm.

Az MDF jelöltje Heréden

Heves megye 4. számú választókörzetének MDF-es országyűlési képviselőjelöltje, *dr. Sepsey Tamás* ma *Herédre* látogat. A választási fórum este hat órakor kezdődik a községi művelődési házban.

Nem volt baleset

Örömteli hírt kaptunk tegnap a megyei rendőr-főkapitányságról: a megye területén az elmúlt hét végén, szombaton és vasárnap *nem történt* személyi sérüléssel járó közúti közlekedési baleset.

Választási fórum Tiszanánán

A Munkáspárt *tiszanánai* alapszervezete ma délután hat órakor választási fórumot tart a helyi nyugdíjasklubban. Akik részt vesznek az eseményen, megismerhetik a párt választási programját, s meghallgathatják az 5. számú választókerület munkáspárti képviselőjelöltjét, *Besenyei Jánost.*

Jegyzők találkozója

A *pétervásárai* választási körzet jegyzői ma délelőtt kilenc órától megbeszélést tartanak Egerben, a Megyeházán, ahol is a választásokkal kapcsolatos gyakorlati problémákról, a jogszabályok értelmezéséről és hasonló témákról esik szó. Ezt követően 10 órától — már a Pétervására és környéke jegyzőklub keretében — *Mester László*, a megyei földhivatal helyettes vezetője ad tájékoztatást a földkiadással összefüggő jogszabályokról, a gyakorlati megvalósítás lehetőségeiről. A megjelent jegyzők előtt ezután *Boros Sándor* polgári védelmi főhadnagy, megbízott városi törzsparancsnok beszél a polgári védelem aktuális feladatairól.

Kiállítás Gyöngyösön

A *gyöngyösi* Mátra Művelődési Központ pincegalériájában március 23-án, szerdán este fél hatkor nyílik meg *Debreczeni Zsóka* és *Pelcz Zoltán* keramikusművészek kiállítása. Az alkotásokat *dr. Pogány Gábor* művészettörténész ajánlja majd a közönség figyelmébe. A tárlat március 24-től április 21-ig tekinthető meg, hétfő kivételével naponta 10-től 13, illetve 14-től 17 óráig.

A könyv fontossága

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete megyei szervezete tegnap tartotta meg éves közgyűlését. Ezen szó esett a belső szervezeti élet kérdéseiről, majd pedig *Kádár Zsolt* református lelkész előadását hallgathatták meg a jelenlévők *„A könyv fontossága az elektronikus tömegkommunikáció korában"* címmel.

Képviselő-testületi ülés Lőrinciben

Rendezik a selypi sarkot?

A tervezettnél két héttel később, *ma délután* tartja soros ülését lőrinci város képviselő-testülete. A tanácskozáson fő napirendi pontként az elmúlt évi gazdálkodásról szóló beszámoló szerepel, s a város vezetősége ez alkalommal állapítja meg a vízés csatornázási díjakat is. A törvény rendelkezéseinek eleget téve nevesítik az országgyűlési választásokon közreműködő szavazatszámláló bizottságokat, valamint elbírálják a lőrinci temető vállalkozásba adására érkezett pályázatokat is.

Az ülésen várhatóan bejelentés hangzik el arról, hogy a francia fél további cukorgyári részvényeket vásárolt az Állami Vagyonügynökségtől, megszerezve ezzel a többségi tulajdont mindhárom helyi érdekeltségében.

Elképzelhető, hogy a nyár végéig megoldódik a város néhány közterületének — a lakosság körében sok bosszúságot okozó — állapota. Amennyiben a képviselő-testület kedvezően foglal állást, a rendelkezésre álló 4 millió forintból felújítják a Kossuth utca burkolatát, valamint — az Áfésszel közösen — a selypi sarok környékét. Ha a pénzkeret engedi, elkészülhet az Erőműnél lévő újtelepi járda is. Szeretnék elvégeztetni az utak kátyúzását, és további beruházásokra az idén már nem lesz lehetőség.

A tervek szerint szóba kerül a zeneiskola pénzfelszabadítási kérelme, így — pozitív döntés esetén — az intézmény 200.000 forintért felújíthatja hangszerállományát.

(tari)

Egri „üzenet" Torinóban

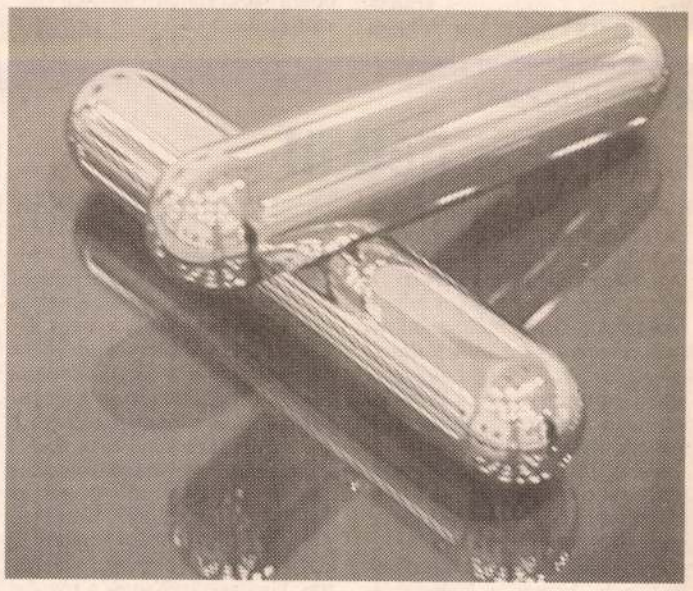

Dohnál Tibor: Kapszulakereszt

Kossuth Lajos halálának 100. évfordulója alkalmából magyar kulturális hetet rendeznek *Torinóban.* Ennek részeként reprezentatív képzőművészeti tárlatot is nyitottak a magyar művészet 1945 utáni alkotásainak válogatott anyagából. *Bálint Endre, Korniss Dezső, Martyn Ferenc, Tóth Menyhért,* illetve *Bak Imre, Jeim Pál, Scheiner Mihály* és más, rangos kortársak művei mellett az *Egerben* élő *Dohnál Tibor* négy festménye is szerepel a kiállításon. Dohnál kiállított művei még a '70-es évek végén, a '80-as évek elején készültek.

A holnap gazdáihoz szólnak

Gyöngyös neve és híre ma már nemcsak a szőlővel és borral, illetve — a Mátra közelsége révén — az idegenforgalommal, hanem az agrár-felsőoktatással is szorosan összefügg. A városban működő Gödöllői Agrártudományi Egyetem ma már ismét önállóvá vált főiskolai kara — a megváltozott gazdasági igényekhez igazodva — mérnököket képez az új típusú mezőgazdasági üzemeknek. Olyan képzett szakembereket, akik már vállalkozói az ágazatnak, vagy pedig hamarosan azokká lesznek.

A gyöngyösi főiskolán emellett — különösen az elmúlt néhány évben — mind fontosabb szerepet kapott a kutatómunka is. Ennek köszönhető, hogy a tanári kar jelentős része ma már valamilyen tudományos fokozattal rendelkezik, és publikációik nemcsak itthon, hanem külföldön is megjelennek. Az új eredmények felvázolására jó lehetőséget kínálnak az intézetben kétévenként megrendezésre kerülő agrárökonómiai tudományos napok is. Ezzel országosan hagyományt teremtettek a mátraalji városban. Ma és holnap sorrendben már a negyedik ilyen rendezvényt tartják, amely megmozgatja a hazai agrárkutatás műhelyeiben dolgozó tudósokat. A főiskola falai között neves szakemberek találkoznak, hogy megvitassák mezőgazdaságunk jövőjét, amelyet a tudomány oldaláról fogalmaznak meg és ajánlanak az ágazat felé.

Nagyon időszerű ez a téma, hiszen rengeteg kritika éri napjainkban a mezőgazdaságot, hogy az átalakulás során válságba került. Kétségtelen, hogy a — társadalmi-gazdasági rendszerváltást követően — gyökeresen megváltoztak a feltételek. Átalakultak a szövetkezetek, a tagok valós tulajdonosok lettek, az állami gazdaságok privatizálásra kerültek. Emellett egyre nagyobb számban megjelennek a vállalkozók is a mezőgazdaságban. Az új típusú gazdálkodási rendszerek tehát még inkább igénylik a tudomány eredményeinek gyors ütemű bevonását a gyakorlatba, a termelésbe, a feldolgozásba és az értékesítés területére. Mindezekhez pedig sok segítséget nyújthat — különösen — a gazdaságtudomány, amelynek újabb eredményei átadásával a mostani gyöngyösi konferencia — a vitaülései révén — nagyban hozzájárulhat.

Szakmai körökben tehát országszerte nagy várakozással tekintenek a tudományos konferencia elé, amelynek előadói előremutatva, a holnap gazdáihoz szólnak.

Mentusz Károly

Ha el sem vesztette...?

(Folytatás az 1. oldalról)

A beérkező borítékokban lévő anyagok — bevallások, kérelmek, egyéb levelek — mindegyikére azonnal ráírják az ajánlási ragszámot. A 9353-as bevallásra rávezetik azt is, ha a 9307-essel együtt érkezett, és fordítva. Ezt az eljárást belső szabályzat írja elő. A 9307-es bevallás benyújtását elmulasztóknál az APEH nem járt el túlzott szigorral, a határidőt tekintve *öt-hat napos késés fölött még szemet hunytak.* Vannak azonban olyan vállalkozók — évente 2-3 ezer —, akik elmulasztják bevallási kötelezettségüket teljesíteni. Az emiatt kiszabható bírság felső határa tavaly ötvenezer forint volt, de ettől az évtől az adómorál szigorítása érdekében az Országgyűlés ezt a maximumot százezer forintban határozta meg a vonatkozó törvényben.

Azok a vállalkozók — közöttük jó néhány kezdő —, akik nem is tudtak a nyomtatvány létezéséről, méltánytalanul soknak tartják a kiszabott összeget. A kérdés egyelőre még nem az, hogy ezt az ötvenezer forintot be kell-e fizetni, avagy fellebbezhetnek az érintettek. A vita tárgya az, hogy kit terhel a felelősség azért, amiért ezek a nyomtatványok nem jutottak el a vállalkozók mindegyikéhez. Zagyva Béla igazgató szerint a nyomtatványoknak *elvileg* benne kellett volna lenniük az egységcsomagban.

Bozsó Bea

Hajléktalant vertek agyon Füzesabonyban

(Folytatás az 1. oldalról)

— Miként jutottak arra a következtetésre, hogy mások okozták az áldozat halálát?

— Ezt először az adatgyűjtés és a helyszíni szemle során nem lehetett eldönteni. Épp ezért soron kívüli igazságügyi orvosszakértői boncolást kértünk. Az kiderítette, hogy *a férfit a halála előtt 3-4 órával súlyosan bántalmazták.* Többek között májrepedést, bordatörést, arczúzódást fedeztek fel a sérülései között. Ez egyértelművé tette az idegenkezűséget.

— Mi jelentette a továbblépést a nyomozásban?

— Tisztázni kellett Márton István aznapi mozgását. Megtudtuk, szombaton az ideje nagy részét a vasútállomáson töltötte. Egyébként is a hajléktalanok stílusa volt jellemző rá: olykor vagonokban, olykor tárolóhelyiségekben éjszakázott. Meghallgatták munkatársaink a Füzesabonyban élő hajléktalanokat is.

— Bizonyára arra is gondolhattak, hogy közöttük támadt vita következménye lett ez a bűncselekmény...

— Nyomban nyilvánvalóvá vált, a hajléktalanok között nem volt vérre menő vita. Ugyanakkor vasárnapra virradóan további három hasonló szerencsétlent bántalmaztak a városban, az állomás közelében. Elmondták, hogy két bomberdzsekis, felnyírt hajú fiatal csalta el őket italozni. Egy sötét helyen nekik estek, összerugdosták őket. Elég jó leírást adtak az illetőkről, illetve a ruházatukról. Külön is hangsúlyozom, *a főkapitányság és a helyi kapitányság munkatársainak igen jó együttműködése, közös munkája révén 12 órán belül sikerült elfogni* a gyanúsítottakat.

— Kik ők?

— Az egyikük a *Tüled* gúnynévre hallgató fk. *N. István* 17 éves helyi lakos, a másik pedig az *Ufo* becenéven illetett, 15 esztendős *T. János,* aki füzesabonyi, de Egerben tanul középiskolában.

— Kihallgatásuk során tagadták-e a bűncselekmény elkövetését a gyanúsítottak?

— Furcsa módon nem. Szüleik jelenlétében, egymástól függetlenül mondták el a történteket. Eszerint diszkóból kísérték haza Tüled barátnőjét, majd kitalálták, hogy hajléktalanokat csalnak el azzal, hogy ismernek egy jó borkimérést. Hármójukat sikerült is „bepalizniuk", átmentek velük az aluljárón, majd a sötétbe érve jól elverték őket. Visszafelé találkoztak össze Mártonnal, akire azonnal rátámadtak. Ütötték-verték, s amikor földre esett, többször bele is rúgtak. Ezután azzal alázták meg a szerencsétlent, hogy arra kényszerítették, másszon bele a szemeteskonténerbe, mert olyan büdös, mint a hulladék. Később kiengedték, ismét bántalmazták, majd sorsára hagyták. A sértett ezt követően vánszorgott el a Széchenyi úti épületig, megtalálták a vérrel szennyezett útvonalat. A halál oka egyébként a bántalmazás következtében előállott vérzéses sokk volt.

— Mi a további sorsa a két fiatalembernek?

— Bűnügyi őrizetbe vettük őket, s indítványozzuk az előzetes letartóztatásba helyezésüket. A HRFK bűnügyi osztálya *halált okozó testi sértés* bűntettének alapos gyanúja miatt rendelt el velük szemben nyomozást.

— Napvilágra került az a vélemény is, hogy skinheadek akciójáról volt szó. Igaz-e ez?

— Azt nyugodtan mondhatom, a gyanúsítottak külső megjelenése és a bűncselekmény között semmilyen összefüggés nincs! Ahogy ők mondták, a balhé kedvéért tették azt, amit cselekedtek...

Szalay Zoltán

Aroma- és színterápia

Az inga mindig válaszol

Nem mindenki tudja, hogy a varázsvessző és az inga, e két ősi eszköz milyen sokoldalúan hasznosítható. Bemérhetők velük a káros sugárzások, választ kaphatunk számos kérdésre, kereshetünk tárgyakat, eltűnt személyeket, segítségük révén felvehetjük a kapcsolatot a szellemvilággal is.

Minderről — gyakorlati bemutatókkal fűszerezve — beszél majd *Aranyi László és felesége,* e szakág két jeles hazai képviselője március 23-án, szerdán délután fél négy órakor az Egri Dohánygyár kultúrtermében. Velük *Pécsi István,* lapunk olvasószerkesztője készít nyilvános interjút, ennek keretében szó esik majd az aroma-, a kristályterápiáról és a színek gyógyító hatásáról is.

Az üzemi dolgozók térítés nélkül jelenhetnek meg a programon, az egyesületi tagok arcképes igazolványuk bemutatásával szintén ingyenesen. A helyszínen új jelentkezőket is elfogadnak.

MDF KÖSZÖNJÜK A NYUGALMAT. A TÜRELEM EREJÉT.

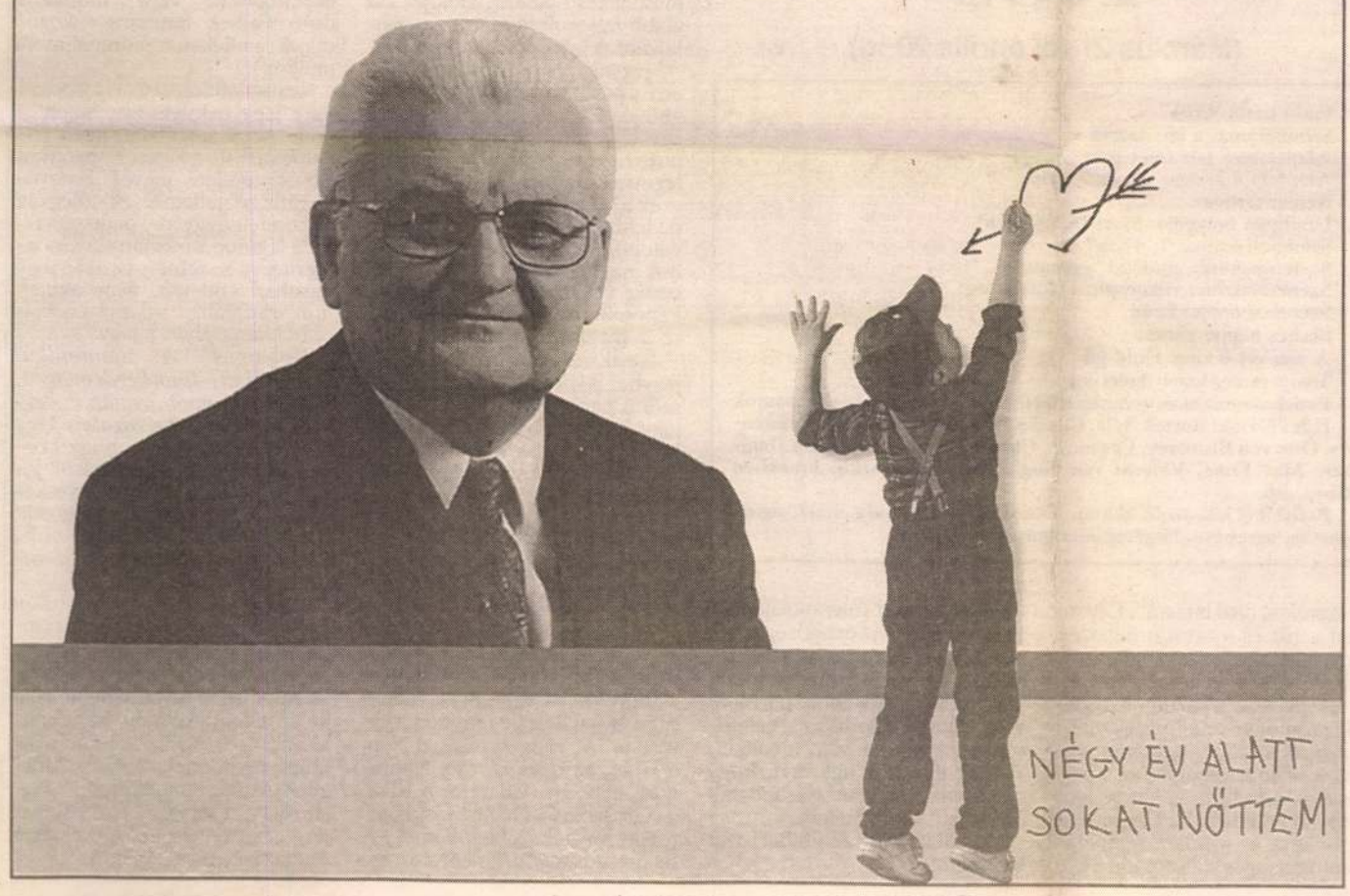

HOLLAND és SVÁJCI kilósruha-vásár
Egerben
a Technika Házában
március 23-án (szerda)
9.00 - 17.00 óráig
Szeretettel várjuk kedves régi és új vásárlóinkat
RITUÁL Bt.

KÖZÜLETEK, FOGYASZTÓK!
TÁROLT ZÖLDSÉGFÉLÉK ALMA VÉGKIÁRUSÍTÁSA
kedvezményes árakon
1994. március 23-tól március 30-ig
7 órától 15 óráig
szerdától - szerdáig, amíg a készlet tart

Alma	20-31,- Ft
Fejeskáposzta	7,- Ft
Petrezselyemgyökér	27,- Ft
Zeller	20,- Ft
Karalábé	16,- Ft
Sárgarépa	27,- Ft
Burgonya	29,- Ft

ÁFA-t az ár tartalmazza
Közületek részére fizetési kedvezményt adunk és szállítunk
FRIGÓRIA KFT
HŰTŐHÁZ EGER
Külsősor u. 8.

Látószög

Az ország öröme

Sok mindent mondtak már a *sajtóról*, rosszakat különösen az *utóbbi* esztendőkben. Noha a *régi rendszer urai* sem tartották különösebben barátaiknak az újságírók, a rádiósok, tévések túlnyomó részét, a *mostaniak kifejezetten ellenségeiknek tekintik*. Legutóbb például az egyik vezető politikus nem kisebb váddal, mint azzal illette a tollforgatókat s rokon foglalkozásúakat, hogy: *elvették a magyar nép örömét.*

Részletesebben nem taglalta, hogy mire gondolt állításánál, inkább csak úgy általában emlegette a gonosztettet. Valahogy úgy, hogy az *újság és az elektronikus sajtó képviselői elhallgatják a jót*, csak a rosszat veszik észre, szüntelenül csak aggályoskodnak. A *derűsebb* színek helyett kíméletlenül *sötétre* festik a jelent, jövőt.

Nehezen értem, nem is hiszem, hogy valóban ilyenek lennénk, tényleg abban lelnénk az örömünket, hogy más honfitársaink, az ország örömét elvegyük? Sértő, fájó a rágalom számomra is, annál inkább, mivel soha eszembe nem jutott még bárkitől is elvenni, amire rászolgált, ami jár neki. S Isten látja a lelkemet: amióta csak rögös pályánkat koptatom, *a jót, a szépet, a kedveset keresem*, boldog vagyok, ha *másokkal is megoszthatom.*

Szolgálatom könnyebb-nehezebb évtizedeiben számos szívmelengető-szívdobogtató eseményről, eredményről volt alkalmam beszámolni a t. Olvasónak. Írtam seregnyi új, számos impozáns, megragadó *létesítmény* születéséről, avatásáról, önzetlen emberek munkáiról, egyszerű honpolgárok *sikereiről*, s tanultabb, csiszoltabb társaik, tudós elmék nagyszerűbb *teljesítményeiről*. Számomra is boldogság volt, amikor egy-egy hitvány kis *albérletből akár csupán panelházi kétszobás lakásba* költözhetett ez vagy az a család, az olcsó könyv mellett *színházon, koncerten* is nevelkedhetett a diák, s szülei a laposabb pénztárca mellett sem tagadhatták meg tőle, hogy tehetségét *továbbtanulással* még inkább kibontakoztathassa. Az *ifjúval* örültem, ha belhoni vagy külföldi kiránduláson, üdülésen a felnőttek között láthattam, s zsebpénzéből az üdítőnél többre is futotta, amikor leült az asztalhoz egy-egy étteremben, presszóban. Megnyugtatott, ha sem a boltban, sem a gyógyszertárban nem hagyta vissza a vásárló ezt vagy azt a *cikket kellő pénz hiányában.*

Szívemre tett kézzel mondhatom a vádaskodó úrnak: ma is szívesebben vennék észre ilyesféléket, írnám vég nélkül a jót, a szépet. Nagyobb, sokkal nagyobb örömöt találnék benne, mint egy *éjjeli menedékhely* átadásában, a *bezárt üzem, gyár* gyomverte udvarának megpillantásában, a földeken hagyott vagy éppen a tárolószínben veszteglő *rozsdás gépekkel, omladozó ügyviteli és gazdasági épületekkel* sorra kerülő találkozásokban. Netán a *kongó parlamenti nagyteremben*, ahol például a napokban a plenáris ülés már teljes napon át — először a ciklusban — *határozatképtelen* volt képviselőink érdektelensége miatt.

S írok, írunk persze szívderítőről azért most is, amikor csak utunkba akad. Csak hát — enyhén szólva — *nincs túl sok belőlük*. Kénytelenek vagyunk hát a *hiányukat* emlegetni, hogy el ne felejtődjék azok körében, akik segíthetnek. Esetleg a parlamenti nagyteremben, telt ház mellett — ha tényleg így akarják. *Az egész ország annyira várt örömére!*

Gyóni Gyula

Mi a politika?

A Századvég Kiadó gondozásában a Fidesz, a Friedrich Naumann Alapítvány és a Századvég Politikai Iskola támogatásával megjelent a Mi a politika? című tanulmánykötet. A könyvben a mai belpolitikát elemző tanulmányok olvashatók, a politológia hazai megteremtői és fiatal kutatók tollából. A kormányzati rendszereket, az alkotmányozás szabályait, a helyi önkormányzatokat, a politikai pártokat és a szakszervezeteket Körösényi András, Zalay Péter, Baán László és Bihari Mihály írásai mutatják be — ismertette Gyurgyák János szerkesztő egy minapi sajtótájékoztatón. Az írásokat Gombár Csaba szociológus, politológus tanulmánya vezeti be. Magyarország 1944-1989 közötti politikatörténetével Rainer M. János, az átmeneti évekkel pedig Kéri László tanulmánya foglalkozik.

A diákoknak és tanároknak is szóló köteteket a sajtótájékoztatón Orbán Viktor, a Fidesz elnöke, a párt ajándékaként átadta a Könyvtárellátó és a Történelem Tanárok Egyesülete képviselőjének. A könyvet a Könyvtárellátó juttatja el a magyar könyvtáraknak és középiskoláknak. Orbán Viktor úgy vélte, hogy a hiánypótló könyv megjelentetése a kormány feladata lett volna.

Magánkézbe az állami vagyonnal!

Hitelek, vállalkozóknak

Az állami vagyon megvásárlásához jelenleg 3 féle hitelt igényelhetnek a vállalkozók.

Az Egzisztencia-hitel egyben részletfizetési kedvezményt is kínál azoknak, akik állami vagyont, vagyonrészt, részvényt, bérleti jogot, termőföldet kívánnak megszerezni. A hitelt magánszemélyekből álló társaságok, szövetkezetek és MRP-szervezetek is felvehetik. 5 millió forintig 2 százalék, 5 millió felett 15 százalék saját forrással kell rendelkeznie az igénylőnek. Részvényvásárlás esetén elengedhetetlen a minimum 15 százaléknyi saját tőke. A hitel futamideje 15 év, s ezen belül 3 éves türelmi időt kaphat a kérelmező. A hitelt 3 százalékos kamattal, valamint maximum 4 százalékos kereskedelmi banki kamatréssel együtt kell visszafizetni.

A E-hitelt több alkalommal is igénybe veheti egy-egy társaság, illetve magánszemély. A korábban felvett hitelek és részletfizetések együttes összegét azonban figyelembe veszik a bankok az új hitelek, illetve részletfizetési lehetőségek odaítélésekor.

A privatizációs hitelt azok a társaságok vehetik igénybe, amelyek a devizajogszabályok szerint belföldinek minősülő magánszemélyek többségi tulajdonában vannak. Állami vagyonrészek, illetve értékpapírok vásárlására fordítható ez a pénz. A hitel a vételár maximum 75 százalékát fedezheti, részvényvásárlásnál a részvények árának legfeljebb 85 százalékát. A hitelt 10 éven belül kell visszafizetni, 2 év türelmi idővel. A fizetendő kamat: az MNB alapkamata, plusz a kereskedelmi banki kamatrés.

A Munkavállalói Résztulajdonosi Programban (MRP) az eladásra kijelölt vállalat (rt., kft.) dolgozói vehetnek részt. MRP a munkavállalók legalább egynegyedének részvételével indítható. A vásárláshoz igényelt hitelhez 5 millió forintig összesen 2 százalék, 5 millió forint fölötti értéken túl százezer forint, plusz 15 százalék saját tőke szükséges. Saját forrásként kárpótlási jegy is felhasználható. A lejárati idő 15 év, 3 év türelmi idővel. A hitelt 3 százalékos kamattal, plusz maximum 4 százalék kereskedelmi banki kamatréssel kell visszafizetni.

(FEB)

Kisbefektetői Résztulajdonosi Program

Kezdőtőke nélkül

A kormányzat a magángazdaság fellendülésének motorját látja a Kisbefektetői Résztulajdonosi Programban (KRP), amelynek révén a vagyonnal nem rendelkező állampolgárokat kívánja jövedelmező részvényekhez juttatni. A kisbefektetők előreláthatóan áprilistól az ország 60 OTP-fiókjában jelezhetik igényüket.

Az állam százezer forintos keretet biztosít minden befektetni szándékozó, de pénzzel nem rendelkező állampolgárnak. Ezt az összeget azután 5 év alatt kell visszafizetniük, mégpedig kamatmentesen. A részvényeket természetesen készpénzért is meg lehet vásárolni. Aki azonban hitelre vásárol, annak a pénzintézet letétbe helyezi a részvényeit, s csak akkor adja a kezébe, amikor az illető már kifizette a százezer forintot. A hitelt egyébként évente, egyenlő részletekben törlesztheti, s ki-ki levonhatja a személyi jövedelemadó-alapjából.

Az ÁVÜ és az ÁV Rt. — ígéretük szerint — igyekeznek úgy kiválogatni a privatizálandó társaságokat, hogy azok hosszú távon jövedelmezőek, tőkeerősek legyenek. Vagyis a kisbefektetőknek is minél több osztalékot fizethessenek. Az országos hálózattal rendelkező Mol, Matáv vagy a Magyar Villamos Művek Részvénytársaságon kívül főként a helyi érdeklődésre számot tartó társaságok kerülhetnek a programban résztvevő cégek listájára. Ilyenek a tervek szerint a Szegedi Paprika Rt., a Zsolnai Porcelángyár Rt. és a Kalocsa Környéki Agráripari Rt. Ezekre a cégekre várhatóan csak ősszel kerül sor, a KRP második szakaszában. Akkor azonban már az áprilisban kezdődő kísérleti program tapasztalatai is segítik a kisbefektetőket a részvények helyes kiválasztásában és a tőzsdei viszonyok közötti eligazodásban.

Törvényre várva

Milyen lehetőségeik is vannak a lakásra takarékoskodóknak?

A lakásprobléma szinte világprobléma. Ezért mindig érdekes és érdemes körülnézni, mit tesznek a megoldásért mások.

Jó példáért természetesen a gazdaságilag fejlett országokba kell menni, amelyekben már a II. világháború előtt kialakultak a lakásszerzés (-vásárlás, -építés) pénzügyi csatornái. Németországban például több építési kölcsönt folyósító takarékpénztár szolgáltatásai közül is választhatnak a fiatal házaspárok, a lakásukat kinőtt nagy családok, a kisebb lakásra vágyó nyugdíjasok. A pénztárak tevékenységét támogatja az állam is, méghozzá úgy, hogy egyrészt mesterségesen alacsony, mindössze 6 százalékos kölcsönkamatokat biztosít, másrészt 4-6 évi takarékoskodás után — ennyi idő alatt egy lakás árának a felét gyűjthetik össze a nyugati polgárok — garantáltan a lakásra várók rendelkezésére bocsátja a vásárláshoz hiányzó összeget. Ezt azután 8-16 év alatt kell visszafizetniük a lakástulajdonosoknak.

Nem csoda tehát, ha a magyar lakásszövetkezetek élénken érdeklődnek a német módszer iránt. Annál is inkább, mert a kölcsönpénztárak nemcsak az új lakásra váróknak kínálnak lehetőségeket, hanem a régi lakások tulajdonosainak is! Mint köztudott, az 50-100 éves bérházak felújítására nincs pénze Magyarországon sem az államnak, sem az önkormányzatoknak, sem pedig a bérlőknek, illetve — az elidegenítés után — az új tulajdonosoknak. Az Európa nyugati felén meghonosított eljárás szerint azonban az előtakarékosságban résztvevők eleve jogot nyernek arra, hogy kedvezményes kamatozású kölcsönt igényeljenek. Ezt az összeget pedig nemcsak új lakás vásárlására fordíthatják, hanem a régiek felújítására is. Lehetőség van arra is, hogy egész lakóközösségek kössenek takarékossági szerződést, s ezzel előteremtsék házuk újjáépítésének költségeit.

Ha belegondolunk, óriási lehetőségeket rejt magában az előtakarékossági rendszer. Nemcsak számos új otthon megteremtését, hanem a sok-sok elavult lakás, ház újjávarázsolását is. És minél hamarabb rendezik Magyarországon a lakásszerzés szabályait, annál kevesebb ház életének kell olyan csúfos véget érnie, mint nem régen a budapesti Ó utcainak.

„Bűnös városok, megyék"

A Belügyminisztérium jelentése szerint az elmúlt évtizedekben a bűncselekmények száma jelentősen növekedett. Ez a folyamat 1992-ben mérséklődött, tavaly pedig már csökkenést tapasztalhattunk. A bűncselekmények száma 1993-ban 400.935 volt, ami 46.280-nal (10,3 százalék) kevesebb volt az előző évinél.

A kedvező változások mellett azonban — sajnos — a bűneseteken belül kedvezőtlen átrendeződés tapasztalható. Gyakoribbak a kábítószerrel kapcsolatos bűnesetek, a külföldiek szervezett bűncselekményei, növekedett a két vagy három ember halálát okozó emberöléses ügyek és a bankrablások száma.

Érdekes megfigyelni a bűncselekmények területenkénti alakulását. Tizenhat megyében — 2,3 százalék és 36,5 százalék közötti arányban — csökkent a bűncselekmények száma. E tekintetben a legjelentősebb csökkenés (36,5 százalék) Hajdú-Bihar megyében következett be, majd a sorrend: Baranya megye (31,2), Bács-Kiskun (21,6), Vas megye (20,5).

Területi megosztásban a legtöbb bűnesetet a fővárosban (133.987) és Pest megyében (37.745), a legkevesebbet (5649) Nógrád megyében követték el. Az ismertté vált bűnelkövetők száma 132.644-ről 122.621-re csökkent, ugyanakkor az ismeretlen tettesek felderítésének mutatója a tavalyi 38.1 százalékról 42 százalékra emelkedett.

A bűnelkövetők százezer lakosra jutó száma a tavalyinál 94-gyel kevesebb, 1189 volt. Alkohol hatása alatt 37.044, kábítószer hatása alatt 110 ember követett el bűnt. Mindkét csoportban 11,5 százalékos csökkenés tapasztalható a tavalyihoz képest. Lakóhelyükön a legtöbb bűncselekményt a fővárosi (22.355), a Pest megyei (12.090) és a borsodi (10.366) tettesek követték el.

A legtöbb bűnesetet Tolna megyében és Baranya megyében derítették fel. Az előbbiben az esetek 67.4 százalékában, az utóbbiban 57.7 százalékban koronázta siker a nyomozók munkáját. A felderítési mutató Hajdú megyében (31.2 százalék) és Budapesten (33) volt a leggyengébb.

A személyi sérüléses közúti balesetek száma is több mint 22 százalékkal csökkent. Ezek között 1386 volt halálos kimenetelű, 25 százalékkal kevesebb mint tavaly. Ebben közrejátszhatott, hogy feltűnően megemelkedett a helyszínen bírságolt szabálysértők száma és a helyszínen kiszabott bírságok összege. Tavaly 1.479.636 személyt 940.200 forintra büntettek a helyben intézkedő rendőrök. Az egy személyre eső bírság átlaga 309 forintról 635 forintra emelkedett. 767.598 esetben alkalmaztak alkoholszondát, de mindössze 40.683 esetben találtak ittas vezetőre.

Milyen is egy Kos?

„Fejjel megy a falnak, mint a kos!" A közmondás jellemzi a Kos jel egész lényegét. A Kos sohasem néz hátra, nem törődik a következményekkel, leszegett fejjel megy előre. Fáradhatatlan és megtörhetetlen, s főként optimista; ha elbukik, nem roskad magába, hanem azonnal belekezd valami új dologba, nem a múlt érdekli, hanem a jövő. Jövőorientált, szinte csak akkor omlik össze (rövid időre), ha a jövőképe bizonytalan.

A kos a „motor". Azt a szót, hogy „lehetetlen", nem ismeri, a mértékletességet nem neki találták ki, rámenős, harcias, mozgató, kitűnő szervező és vezető, fellépése imponáló, akarata határozott; fizikailag és szellemileg is a tettek embere. Számára egyszerűen nem képzelhető el keresztülvihetetlen dolog, ha kell, átmegy mindenen és mindenkin. Egy szimpatikus buldózer. Az őstűz. Nem véletlenül tűzjel, és nem véletlenül uralkodik e jelen Mars, a hadisten. A Kos szereti a rendet, és van önfegyelme. Ugyanakkor nagy benne az érvényesülési vágy is: a mindenáron való uralkodási hajlam, a parancsolási vágy. Sokszor szeretni is erőszakkal szereti családtagjait, munkatársait, barátait, hiszen a tapasztalata már megmutatta, hogy ő úgyis mindent tud (előre és jobban), nem érdemes tehát a többieknek holmi kísérletezéssel időt pazarolniuk, egyszerűbb, ha rá hallgatnak, és engedelmeskednek. Ezt többnyire el is érik, hiszen hatalmas a vonzerejük, meg tudják babonázni a többieket, a társasági életben kellemesek, segítőkészek és nagyvonalúak.

Joggal kérdezhetjük: ennek a jelnek nincsenek hibái? Persze, hogy vannak! Először is szeszélyes. Mivel hihetetlen mennyiségű energiát kölcsönzött neki a tavaszi Nap (olyan, mint egy energiaközpont), képes egyszerre rengeteg dologba belevágni. Elvárja, hogy barátai vagy partnere ugyanolyan ritmusban éljen, lélegezzen, gondolkodjék mint ő. Ha ezt nem kapja meg, akkor először rabszolgahajcsárrá válik, később, amennyire lelkesedett, olyan hamnar megúnja az ügyet, vagy magát az embert. Természetéből fakad makacssága, türelmetlensége, dacossága, sőt, zsarnokságra való hajlama.

A sors különös iróniája, hogy ez a kemény fejű, határozott és okos jel tulajdonképpen becsületes, nagy gyerek marad egész éltében. Naív és romantikus. Talán ebben rejlik legnagyobb ellentmondása (hiszen ezeket a tulajdonságait hibának tekinteni balgaság volna). A Kos rossz emberismerő, hiszékeny, és maga csodálkozik a legjobban, amikor nagyvonalúságával, szeretetével visszaélnek.

A Kos — mint mindenben — a szerelmi életben is egyenesen tör célja felé. Erre a típusra jellemző „a szerelem első látásra". Olyan, mint a tűz és a tavasz: nehezen tudja gátak közé szorítani ösztöneit. Mivel nagyon határozottak az elképzelései a partnerviszonyról, módfelett önálló, ugyanakkor szinte csillapíthatatlanul vágyik a változatosságra, az állandóságot nem bírja, a házasságot nem neki találták ki. Függetlenségi vágya és roppant temperamentuma úgyis ellentmond a közöttségek iránti toleranciájának; a szerelemben az érzékiséget keresi. Ő a szerelemben is irányítani akar, s mivel majdnem minden más jelnél erősebb, partnere vagy alkalmazkodik, és beletörődik helyzetébe, vagy menekül. A Kos ilyenkor úgy érzi, hogy becsapták, és nem viszonozták érzelmeit, kihasználták.

Horoszkóp

Kos

(Március 21-től április 20-ig)

Latin neve: Aries
Szimbóluma: a kos szarva
Alapeleme: Tűz (meleg és száraz)
Alaptulajdonsága: kardinális (fő)
Neme: férfias
Uralkodó bolygója: Mars (a hadisten)
Szerencseszáma: 7, 47, 87
Szerencseköve: ametiszt, gyémánt
Szerencseszíne: világospiros (feszültség)
Szerencsenapja: kedd
Peches napja: péntek
A Kos éjjeli vagy Hold-jel
Temperamentuma: kolerikus
Pszichoszomatikus gyengéi: a fej (szemek), máj, keringési zavarok
Híres Kosok: Bartók Béla, Charles Baudlaire, Jean-Paul Belmondo, Otto von Bismarck, Casanova, Charlie Chaplin, Erich von Daniken, Max Ernst, Vincent van Gogh, Makszim Gorkij, Francisco Goya, stb.
Pszichikai jellemzői: akarat, dinamika, tevékenység, érzelemgazdagság, agresszió, kiszámíthatatlanság, önfejűség.

Az állatöv és az emberi test kapcsolata:

Az állatövi jegyek kapcsolatban vannak az emberi test részeivel. A Kostól a Halakig a fejtetőtől a lábujjakig megtaláljuk minden testrész megfelelőjét. Az alább felsorolt jegy-testrész párhuzamok jelképesen is értendők. A jegyek jelentéstartalma utal erre a párhuzamra. Az a személy, akinek a képletében hangsúlyos egy jegy, rendszerint a jegyhez tartozó testrészeket használja a legintenzívebben. Ezért testének ezek a részei különösen fejlettek, de lehet, hogy a túlzott igénybevételtől éppen ezek betegedhetnek meg. A testrészek problémái pedig visszahatnak a jegyekkel kapcsolatos lelki tulajdonságokra és magatartási mintákra.

Egyik-másik testrészt több jegyhez is sorolják, ezért az többször is szerepelhet. A különböző jegyek azonban más-más vonatkozásban hatnak a testre.

A Kos — vezető, irányító, a főnök, a fej.

Jellemzői *az akarat, a kezdeményezés, az önérvényesítés, a tetterő, a küzdelem, az ellentmondást nem tűrés, a gyors cselekvés, az erőbevetés.*

A Koshoz tartozik a fej, beleértve az agyszöveteket, a koponyát és az arcot. Az orr azonban a Skorpiónál is szerepel, a fül pedig a Baknál is, de más vonatkozásban. A szem esetében a Nap, a Hold, az Uránusz és a Neptunusz helyzete, valamint a Bika, az Oroszlán és a Nyilas meghatározott fokai is szóba jöhetnek. A fej csontos részei, beleértve a fogakat is, kapcsolatban vannak a Bakkal, illetve a Szaturnusz-szal.

A Koshoz tartozik viszont az epe és a mellékvese. (Nagyobb erőkifejtések vagy indulatos dühkitörések hatására fokozódik a mellékvese adrenalintermelése.)

Testünk felépítését elsősorban az a jegy befolyásolja, amely a születés pillanatában éppen felkelőben volt a keleti horizonton (az Ascendens jegye). Ezért a következő jellemzések főleg az Ascendens jegyére vonatkoznak. De a legtöbb leírásban magára ismerhet az a személy is, aki a jegy havában született, vagy akinek horoszkópjában valamilyen más okból hangsúlyos a jegy.

Kos-típus. *A harmonikus Kos-szülött bátran kezdeményez, és gyorsan, határozottan cselekszik, de sohasem erőszakos.* Úgy érvényesíti akaratát, hogy közben tiszteletben tartja mások jogait és érzéseit. Nem kényeskedik, sokat mozog, dolgozik, sportol. Ezért általában erős, energikus. Jó egészségnek örvend, és hosszú életű.

A diszharmonikus Kos-szülött erőszakos, durva, vad. Hamar indulatba jön, dühbe gurul, haragra gerjed. Ilyenkor nem tud uralkodni magán. Mindenben első kíván lenni. Akarata érvényesítésénél nem tűr ellentmondást, és nincs tekintettel senkire. Meggondolatlan, elhamarkodó. „Fejjel rohan a falnak". Ezért hajlamos a fej sérüléseire, agyvérzésre és egyéb fejproblémákra.

PAR AVION TRAVEL (LONDON, IZRAEL, FLORIDA) A FELSOROLT UTAK CSAK ÍZELÍTŐT QUEEN TOURS (EGYIPTOM) IZRAELI UTAZÁSI IRODÁK LÍTTA TPA

DOHNÁL TIBOR

Fizetés

A fizetésemet pedig tessék felemelni, lehetőleg kettőszáz, ám ha lehetséges, akkor háromszáz százalékkal. A számat egyáltalán nem fogom húzni, gondot ez nekem nem okoz, majd jól elköltöm a nagyrészét, a kisebbiket meg félreteszem, gyűlik a családi házamra, autómra, villámra, késemre.

Az országgyűlési képviselők fizetése nem annyira izgat, az övék maradhat a jelenlegi szinten, sőt csökkenthetik is saját maguknak, ha éppen úgy akarják. Országgyűlési képviselőnek azért jó lenni, mert teljesen magamtól függ a fizetésem, főnök nem ugat bele, én döntök. Ezt a helyzetet én maximálisan kihasználnám, három nulla lenne a nettó keresetem után, előtte pedig minél több kilences. A jelenlegiek viszont nyilvánvalóan nincsenek észnél, mert nem így cselekednek, hanem éppen ellenkezőleg, azaz: nem akarják felemelni a fizetésüket 1995. december 31-ig. Az még másfél év.

Szerintem – és most meg fog kövezni a fél megye – nem keresnek sokat az országgyűlési képviselők. Aki nem tagja bizottságnak, az olyan harminc nettót markol fel. Az nem olyan sok, pláne ha nem tévesztjük össze a kerti fűnyírógépet az atomreaktorral, azaz nem hasonlítjuk össze K. A. öntödész havi jussát K. P. országgyűlési képviselőével. Az addig rendben van, hogy a legnagyobb frakció – a szocialista – szociálisan érzékeny, csak mi a fenének kell ezt hangsúlyozni, miért nem gondolják azt, hogy ez magától értetődő?

A szocialista frakció ugyanis most kitalálta, hogy nem emel. Egészen elképedt a fél világ, nagyon sok embertől hallottam, hogy ezek milyen jó fejek, nem magukra pazarolják azt a rengeteg pénzt, hanem az ország felemelkedésére. Ne tessék olyan nagyon elképedni! Hogy jelentősebb emberről most ne essék szó: viszonylag hosszú ideig nem kaptam fizetésemelést, s mind ez idáig nem kürtöltem ezt világgá. Most megteszem. Népek, ma nem kaptam fizetésemelést, örültök? Gondolom, senkinek sem változott a lelkiállapota. Így vagyok én is ezzel, amikor az országgyűlési képviselők fizetéséről van szó. Kevéssé bánom, ha emelik, mint ha abból próbálnak tőkét kovácsolni, hogy nem emelnek.

A végén még majd nekem kell fizetnem, ha interjút készítek velük.

Kovács Attila

Visszakapták régi otthonukat Mária szolgái

Boldog a rendfőnök megbízottja: visszakapták jogos tulajdonukat a serviták

Mária és szolgálói az avatási ünnepségen FOTÓ: KONCZ JÁNOS

(Folytatás az 1. oldalról)

Végül is úgy oldották föl a meglehetősen bonyolult helyzetet, hogy a serviták – akik jogilag a teljes területre igényt tarthattak volna – felajánlották, hogy lemondanak arról a jelentős telekrészről, melyen a kisegítő iskola és annak udvara található, cserében az egri önkormányzat felépítette a két intézményt elválasztó falat. Mint megnyitó beszédében *dr. Póka Elek János* mondotta: azért döntöttek így, mert az iskola a hátrányos helyzetben levő gyermekek sorsának jobbításán fáradozik, és ezt nagyon méltányolják. Nemes gesztusukért cserébe megelégszenek egy Pro urbe-díjjal, tette hozzá félig tréfásan. Az államtól kártalanításképpen kapott huszonnyolc millió forintból a megyei önkormányzatnak sikerült húszmillióért megfelelő raktárépületet találnia, és a megmaradt nyolcmilliót a meglehetősen leromlott állapotú rendház renoválására költötte. Így is bőven maradt még tennivaló, mint arról a szenteléssel egybekötött bejáráson meggyőződhettünk. Elek atya prognózisa szerint legalább három év kell a helyreállításra, és addigra bizonnyal létszámban is megerősödik Egerben a rend, melynek jelenleg négy női és két férfi tagja van.

Az ünnepségen részt vett Bodner Reinhold, a rend főnökének megbízottja is, aki egy anya áldott állapotához hasonlította az egri serviták helyzetét. Mert a terhesség ugyan sok nehézséggel, a szülés pedig fájdalmakkal is jár, ám az újszülött kisded okozta öröm ezeket mind feledteti.

Dr. Seregély István egri érsek, a rendház felszentelője nem a kövekre, hanem a benne szolgálókra kérte Isten áldását, és azt kívánta a servitáknak – akik nem az érsekségnek, hanem közvetlenül a pápának vannak alárendelve – hogy teljes mértékben betölthessék hivatásukat.

K. J.

Néhány sorban

Zeneiskola Kerecsenden

Az új tanévben Kerecsenden is tanulhatnak zenét a nebulók. September 1-jétől három tanszakon – furulya, hegedű és zongora – képzik az ifjú zenészeket. A zenei előképzésre zeneóvodában nyílik lehetőség, ahol többek között szolfézst is oktatnak. Ugyancsak a hónap elején szolgáltatóház nyílik a faluban, ahol egy új gyógyszerszobát is átadnak.

Képviselői fogadónap

Ismét alkalmuk lesz a választóknak, hogy találkozzanak képviselőjükkel. Hiesz György országgyűlési képviselő minden páros héten, csütörtökén délután 4 és este 7 óra között tart fogadóórát Gyöngyösön, a Fő téri MSZP-irodában.

Segély tanévkezdéshez Egerszóláton

A szóláti önkormányzat is segítséget nyújt a tanévkezdéshez. Az általános iskolások ezer, míg a középiskolások és a felsőfokú oktatásban tanulók 1500 forintot kapnak tanévkezdési támogatás címén. A rászorultság mértékétől függően a többgyermekes családok egyéb támogatáshoz is hozzájuthatnak. Erre a célra 220 ezer forintot különített el a hivatal.

Testvérközségek kapcsolata

A felsőtárkányi Rozmaring néptáncegyüttes a falu polgármestere és jegyzője vezetésével vasárnap érkezett haza a németországi testvérközségükből, Tickenschildből. A németek tavaly jártak hazánkban, s most, a viszontlátogatáson a felsőtárkányiaknak alkalmuk nyílt arra, hogy a baráti kapcsolatot elmélyítsék.

DEKORÁCÓ
Cég- és reklámtábla készítés, számítógépes feliratvágás kiállításra, autóra, üzletre és irodára!
GARAMOND
3300 Eger, Tizeshonvéd u. 15.
Telefon: 412-422

Választások Magyarországon

Kiállítás a könyvtárban

A Választásokért Alapítvány és a Heves Megyei Közgyűlés rendezésében, a magyarországi önkormányzati választások történetét 1848-tól napjainkig feldolgozó kiállítás nyílt hétfőn Egerben. A közelgő önkormányzati választásokra való tekintettel, november 11-ig országszerte további kilenc megyeszékhelyen nyújt segítséget hasonló tárlat létrehozásához az alapítvány.

Mint ismeretes a Választásokért Alapítványt 1991-ben hozta létre a Belügyminisztérium, a Csongrád Megyei Közgyűlés és a Népességnyilvántartó Hivatal. Elsősorban az volt a céljuk, hogy pártsemleges kampányt folytassanak a szavazók megfelelő aktivitása érdekében, illetve összegyűjtsék és a köztisztviselők részére továbbítsák a különböző választásokkal kapcsolatos nemzetközi tapasztalatokat. Tóth Zoltán, a Belügyminisztérium Választási és Informatikai Osztályának vezetője, az alapítvány főtitkára a megnyitó alkalmából elmondta: a mostani, több száz dokumentumot bemutató kiállítással elsősorban az iskolai oktatást kívánják segíteni, hiszen segítségével megismerhetik a tanulók a demokrácia működésének hazai történetét, illetve azokat az alapvető állampolgári jogokat, amelyekkel élnünk szükséges. Rámutatott: a tárlatnak különös aktualitást ad, hogy a kormány éppen hétfőn nyújtotta be a parlamentnek a választási törvényt módosító javaslatait. A kiállítás a Bródy Sándor Megyei Könyvtár aulájában tekinthető meg.

Mi lesz a lakások sorsa Lőrinciben?

Közmeghallgatás után döntenek

Az utóbbi hónapok legégetőbb „témája" Lőrinciben, hogy mi legyen az önkormányzati tulajdonú, volt szolgálati lakások sorsa: eladják azokat avagy ne a benne lakóknak. Két képviselő-testületi ülésen is megegyezésre próbáltak jutni a városatyák, eleddig sikertelenül. Legutóbb salamoni döntés született, kikérik a város lakóinak véleményét és azt figyelembe véve határoznak. Az eset pikantériája, hogy több képviselő is – közvetve vagy közvetlenül – érintett a lakásvásárlásban.

A képviselők által tervezett közmeghallgatásra ma, kedden 18.00 órakor kerül sor a Közösségi Házban. A lőrinciek véleménye vélhetően olyan döntéshez segíti a testületet, amely véglegesen megnyugtatja a városkában felborzolt kedélyeket.

(t)

Bostoniak Feldebrőért

Ötven családnak – karácsonyra

A bostoni magyarok egyesülete mellett működő Népünkért és Nemzetünkért Testvérbizottság a napokban találkozik Feldebrőn a község vezetőivel ahol a szüreti napokra való felkészülésről esik szó.

Egyébként az amerikai magyarok a közelmúltban juttattak el egy levelet a településre, melyben kérték, hogy gyűjtsék össze annak az 50 családnak a nevét, akiknek karácsonyi ajándékcsomagot küldhetnek a kintiek. Kelemen József polgármester hangsúlyozta: a listára való felkerülés kritériuma, hogy a résztvevők nagycsaládosok legyenek, illetve, hogy szociálisan rászorultak legyenek.

Eddig az „amerikás" kapcsolat révén a település közel másfél millió forintos támogatáshoz jutott.

Sz. Cs.

A marihuana Szegedről érkezett

Egerben többen is élvezték hatását

Vasárnap éjszaka éjfél után Egerben a Kallómalom utca 30. szám előtt álló autóban ketten ültek. A rendőrjárór igazoltatta az éjszakai parkolókat, akik gyanús körülmények között tartózkodtak a helyszínen: indítókulcs ugyanis nem volt az autóban és a „pillangó ablakot" pedig felfeszítette valaki – hallottuk tegnap délután a Heves Megyei Rendőr-főkapitányság sajtótájékoztatóján. A két utas az egri 23 éves D. Endre és B. B. Dániel volt. Átvizsgálásuk után a járőrök két zacskóban 35 gramm por alakú növényi maradványt – amely feltehetően nem más, mint marihuána – és egy pipát találtak.

Később kiderült, a két fiatalember legénybúcsút tartott, s a rendezvényben részt vett még másik négy férfiú és négy lány is. Ők mindnyájan megkóstolták a kábítószernek számító füvet. A két férfiút a rendőrségre kísérték, ahol őrizetbe vették őket.

Később kiderült, a „szert" D. augusztus 21-én a Dobó téren vásárolta 1500 forintért egy általuk csak Jánosként ismert szegedi férfitől. Jánosról viszont az derült ki, hogy jelenleg sorkatona, a hadseregbe a Dobó téri árusítás után pár nappal vonult be. A szegedi rendőrség emberei házkutatást tartottak a városukban élő M. János lakásán, ahol az udvaron 16 tő két méter magasra nyúló vadkendert találtak, a házban pedig 31 darab marihuánás cigarettára és 10 dobozban por alakú marihuánára bukkantak.

Az ügyben a nyomozást a szegedi rendőrkapitányság folytatja tovább.

– sj –

A képviselők nem tapsikolnak

(Folytatás az 1. oldalról)

Ráadásul – tette hozzá –, *akik közel ülnek a tűzhöz, könnyebben jutnak információhoz és az információ manapság a pénzt jelenti.*

A képviselő-választásokon ugyan elindult, ám nem jutott be a parlamentbe Kaszás György, a markazi Mátra-völgye Tsz elnöke. Mindezt előrebocsátva kijelentette, így is, úgy is ugyanaz lenne a véleménye: helyes, hogy nem emelkednek az apanázsok. A termelőszövetkezet az elmúlt négy évben a fennmaradásáért küzdött, s ez idő alatt ő rendszeresen visszautasította, hogy fizetését felemeljék. „Nagyban" ugyanígy néz ki az ország helyzete is.

Kalmár Péter MSZP-s képviselő maga is részt vett azon a hét végi frakcióülésen, ahol erről a javaslatról döntöttek. A NAP kérdésére elmondta, hogy egyetértett a javaslattal, bár farizeus dolog lenne azt mondania, hogy a bérbefagyasztás gondolatára tapsikol örömében. Azonban tudomásul kell venni, hogy a Békesi László pénzügyminiszter által lefestett helyzetkép minden szinten megköveteli a takarékoskodást. Kalmár Péter szerint az emberek úgy képzelik, hogy a képviselők rengeteg pénzt keresnek, ezért könnyű lemondaniuk egy esetleges bérfejlesztésről. Kijelentette: a legendák nem igazán fedik a valóságot, s ha vannak egyáltalán jól kereső képviselők, akkor azok a jelenlegi ellenzék tagjai, mivel alacsony létszámuk miatt egyszerre több bizottságban is munkát vállalnak. A szocialista honatya kevéssé tartotta elképzelhetőnek, hogy a parlament ne bólintana rá erre a megszorító intézkedésre. Mint mondta, az ilyen viselkedés teljesen apolitikus lenne.

Doros Judit

Füzesabonyban épül az Elme- és Szociális Otthon

Évtizedek óta gondot jelent a visontai Pszichiátriai Szociális Otthon épületeinek műszaki állapota. Ugyanis az üzemeltetés alatt lévő pavilonok a 60-as években épültek a hőerőműnél dolgozó munkások számára. S mivel csak ideiglenesnek tekintették ezen intézményeket, mára már több pavilont is be kellett zárni és persze a többi állapota sem kielégítő. Ezért a megyei önkormányzat a „régi" országgyűlési képviselőkkel összefogva azon fáradozott, hogy a szociális otthon új épületbe költözzön át. Így aztán többször is sürgették a Belügy- és a Népjóléti Minisztériumot az ügy mielőbbi rendezése érdekében. Még az év elején a BM helyettes államtitkára tájékoztatta dr. Jakab Istvánt, a megyei közgyűlés elnökét arról, hogy van mód a beruházásra, 700 millió forint erejéig. Az összegből azonban 70 milliót a megyének kell átvállalni. Innét kezdve viszont megindultak a találgatások: hol épül a leendő elme- és szociális otthon, és az új kormánynak telik-e majd erre?

Az új helyen, Füzesabonyban ősszel elkezdődnek a munkálatok. Dr. Jakab István elmondta: az abonyiak a város szélén fekvő telekért 8 és fél millió forintot plusz a közművesítésért újabb 8 milliót kapnak. A közgyűlés elnöke ugyanakkor megerősítette a NAP információit is: a beruházás kivitelezésére vonatkozó pályázat győztese az egri Egerber lett. Még az ősszel elindul a kivitelezés, s az alapközmű kiépítése a cél.

Szajlai Csaba

Roncsszobrászat

A művészek időről időre új anyagokkal és eljárásokkal próbálkoznak, hátha így jobban ki tudják fejezni gondolataikat. *William Wareham*, egy San Franciscó-i fémszobrász is a kísérletezők közé tartozik.

A roncstelepekről összegyűjtött fémdarabok valóban másfajta alkotást tesznek lehetővé, mint a hagyományos, egyenes és merev acéllapok. „Ezek a tárgyak tele vannak dinamizmussal, történetük van" – mondja Wareham, egy régi zöldségeskordé króm alkatrészét kezében tartva. „Természetesen rögtön felötlik az emberben a kérdés: hogy lett ennek ilyen különös alakja? Vajon a roncstelep hidraulikus prése sajtolta össze, vagy a kordéval történt valami baleset?"

A művész előtt is rejtély egy roncsdarab reakciója például az ívhegesztésre. „Tudom, mi történik egy olyan acéldarab melegítése közben, amit én rendeltem meg a kereskedőtől. A roncsok esetében azonban semmit sem lehet biztosra venni; ez az egyik dolog, ami roppant izgalmassá teszi az egészet."

Rozsdás tekercsrugók, összenyomódott vízmelegítőtartályok, megcsavarodott szögvasak, lökhárítódarabok és egyéb autóalkatrészek is megtalálhatók a tucatnyi egyéb holmi mellett, amikből Wareham egy absztrakt geometriai alakzatot kíván kialakítani. A szobor a Wareham-stúdió bejáratánál áll majd, melyet a közeljövőben fognak megnyitni. Wareham alkotásai az asztali díszektől egészen a hatalmas építészeti remekművekig terjednek, és ő az első művész, aki a helybeli hulladékhasznosító vállalat megbízásából szobrokat készít a roncsdarabokból.

A művészt a *Norcal Solid Waste Sistems Inc*. San Franciscó-i leányvállalata patronálja. „Anyagi támogatásával az a célunk, hogy felhívjuk a figyelmet a szilárd hulladékok hasznosítása terén kialakult katasztrofális helyzetre" – mondja *Eugene Herson*, a Norcal alelnöke, akinek nagy szerepe volt a program megalkotásában. „Azt szeretnénk, ha az emberek jobban vigyáznának természeti kincseinkre. A művész segítségével könnyebben elérhetjük célunkat."

William Wareham 1941-ben született Clevelandben. A művészetek iránt már kora ifjúságától kezdve érdeklődött. 1964-ben végzett a Philadelphiai Művészeti Főiskolán, ezután három évet töltött a perui Cuzcoban, mint az amerikai Békehadtest önkéntese. 1971-ben doktori címet szerzett a Californiai egyetemen, Berkeley-ben. Pályája elején Mark di Suvero mellett dolgozott különböző szobrászati alkotások elkészítésén. Később előadásokat tartott múzeumokban és iskolákban, köztük az előbb említett Berkeley egyetemen, valamint a San Franciscó-i Állami Egyetemen. Munkáit számos kiállításon láthatta a nagyközönség.

Zoltán János

Az utolsó show jogán

Kíváncsi rá, kedves olvasó, hogy hogyan készült a Gálvölgyi Show? Szívesen nevetne ismét egy-egy csattanós villámtréfán, azaz vicc-klipen? És el tudja-e képzelni, mennyi munka van a néhány másodperces jelenetben? Hogy milyen egy-egy humoros szösszenet forgatókönyve? Vagy éppenséggel egy-egy hosszabb, már-már klasszikusnak számító kabaréjeleneté?

Aligha akad televíziónéző, akit ne érdekelne, hogyan születik egy-egy közismert műsor vagy személyiség paródiája, és mit szólnak hozzá az érintettek. Hogy hogyan készül el a műsor, amely végül a képernyőre kerül, kik vesznek részt a létrehozásában, közülük kinek mi a szerepe, hogy mi mindenre, hányféle szempontra kell tekintettel lenni, amíg végül fölcsendülhet a műsor szignálja.

Ha kedve van bepillantani a kulisszák mögé, ez a könyv páratlan lehetőséget kínál. Egyszerre ismerheti meg belőle egy rendkívül népszerű műsorsorozat létrejöttének kínjait és titkait – és talán egy kicsit azt a korszakot is (1991–1994) –, amelyben a show-műsorok készültek. Egyszerre potyoghat a könnye a kacagástól, amikor nyomtatásban látja viszont a legmulatságosabb vicc-klipeket és jeleneteket, dalszövegeket és paródiákat, és amikor a gazdag képanyag fölidézi kedvenc mulattatói utánozhatatlan gesztusait, sokféle arcát és a forgatások – néha a képernyőre került műsornál is – kacagtatóbb pillanatait. Egyszerre leshet be az alkotás boszorkánykonyhájába, és kaphat ízelítőt a befejezett munka gyümölcseiből.

A mintegy nyolc-tíz részesre tervezett, pompás fotókkal sűrűn teletűzdelt, más alkotókat is megszólaltató, meglepetéseket is tartogató kötetben Gálvölgyi János választ ad arra is, miért adta a könyv címéül azt, hogy Az utolsó show jogán.

Ezt a rendkívül érdekes könyvet a JLX Kiadó gondozza, s várhatóan az ősz egyik könyvslágere lesz.

Z. J.

Eurowoodstock Óbudán

Számtalan írás, híradás, cikk foglalkozott a napokban az Eurowoodstock rendezvénysorozattal, leírva jót, rosszat, finnyáskodva vagy éppen dícsérőleg erről a meetingről. Úgy érzem, hogy ezeket a képeket árnyalni kell, hiszen az Obudai Hajógyári Szigetre – vagy új nevén a Diák-szigetre – ellátogató „hírnökök" csak azt írták meg, amit éppen láttak. Azokat a benyomásaikat erősítették fel és közvetítették a közvélemény felé, amit ott akkor tapasztaltak, nem éltek, nem lélegeztek együtt az egésszel. És utána ahogy besötétedett és elhaltak az utolsó hangok is a nagyszínpadon, vagy éppen beborult az ég, szépen hazasiettek, hogy papírra vessék az „élményeiket". Mit sem sejtettek abból, hogy utána éjféltől reggel hétig öt kisszínpadon a feltörekvő csapatok mutatkoztak be. Hogy nekik mennyire fontos volt, hogy kilépve vidéki „elszigeteltségükből" több ezer ember előtt játszottak. Hogy végre elfogulatlanul megkapták első „kritikájukat" a nagyon szigorú „zsűritől."

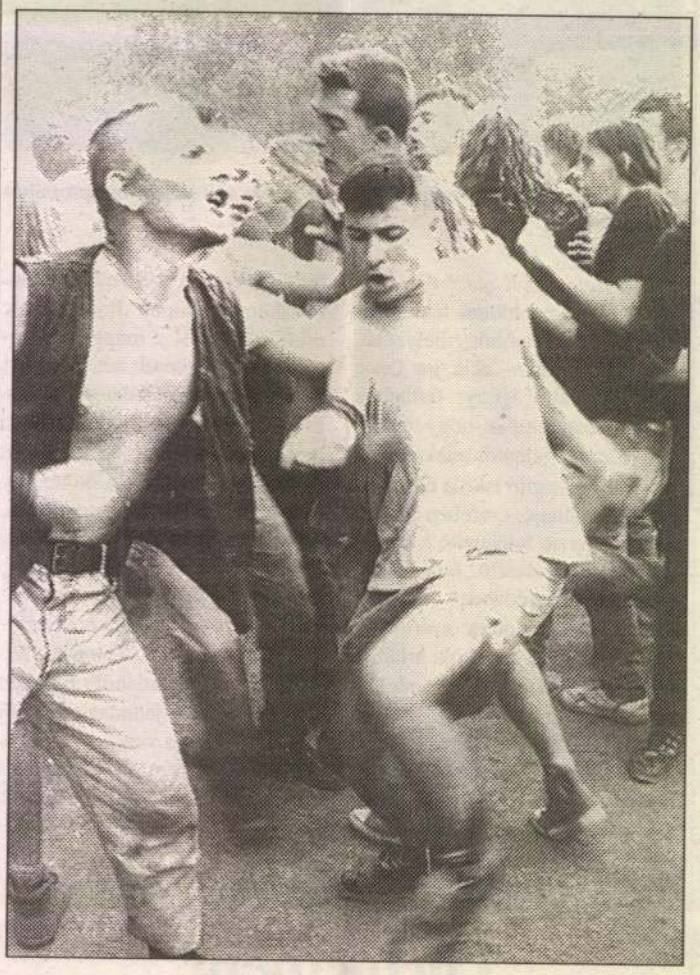

Tánc...

FOTÓ: ZALKA ISTVÁN

Egy arc a fesztiválról

Hetvenezer önfeledt emberrel együtt nem meglátogattuk ezt a helyet – mint tette volt másik nyolcvanezer társuk, amiért persze köszönet –, hanem ott éltünk egy hétig, kikapcsolódva, ellazulva, az idő múlását csak a koncertek kezdéséből érzékelve. Mi nem siettünk sehova, mi ezért az egy hét zenéért, egy hét boldogságért, egy hét őrületért, ezért az egy hét „feelingért" jöttünk, akár '69-ben az amerikai hippik. A zene mellett egyenrangú partnerként – persze korántsem olyan hangosan – jelentős színházi előadások, performancek is zajlottak a színházi sátorban, a cirkusz sátorban. Egy cikkben sem említették meg a Komédium Színház zseniális SÖR előadását – még mielőtt rosszra gondolnak Shakespeare Összes Rövidítve –, vagy fe Lugossy László – Szirtes János közös performancét Élni tudni kell címmel. Vagy éppen a döbbenetet kiváltó ALAIN GIBERTIE akcióját „INTAD OR NOT" címmel, mikor két darab 1x1,7 méteres üvegtáblát ejtettek a szálfa egyenesen álló művész fejére. De ugyanilyen „kemény" volt MOUNTY CANSTIN – alias Kanadában élő Kántor István – és két társnője által egy órában bemutatott SEX című performance, ahol idegtépő Sampler-zenére, a címhez egyáltalán nem kötődve, olyan energiákat szabadítottak fel önmagukban, a nézőkben, hogy az előadás végén döbbenten tapasztaltuk, hogy megtörtént az a fajta szellemi kielégülés, ami manapság egyre ritkább.

De arról sem olvashattunk sehol, hogy a szigetre látogató Göncz Árpádot megtapsolták a fiatalok, hogy ovációval köszöntötték Demszky Gábort, de egy színházi előadása előtt kifütyülték MÜLLER PÉTER IVÁN-t, akinek pedig szívügye volt a Diáksziget létrejötte. Igaz a Mr. Dornowski előkészül című darabot egy órás késéssel kezdték, és a bejáraton át beözönlő tömeget rendfegyelmezési célból ütlegelni kezdték az IN-KAL SECURITY emberei. Így nem volt meglepő a hangosan skandált Securitate üvöltés. De viszont azt is meg kell említeni, hogy ez egy kirívó eset volt, a biztonságiak tették a dolgukat különben. Sőt az első napon még sátrat állítani is segítettek többeknek.

A 7 ezer kilogram kenyér, a 200 ezer liter sör mellett mindenképpen ki kell emelni az a több mint 500 liter vért, amelyet a szigetlakók önként adtak az alkalmi véradósátorban. Már az első felhívásra tízes sorok alakultak ki és békésen állták végig a több mint egy órás procedúrát. Béke, nyugalom uralkodott a szigeten, én mindössze egyszer láttam egy kialakulófélben lévő verekedést, de a tömeg az első pofon után elhessegette az erős legényt. Aki persze már szánta-bánta tettét, hiszen a sörözőből tiltották ki a többiek.

A békés sorállások – a zuhanyzók előtt, a kocsmában, a telefonoknál, a mindig túlzsúfoltnak tetsző klotyóknál – valahogy összehozták a fiatalokat. Nem volt türelmetlenség, idegeskedés, összeszólalkozás, zsörtölődés viszont volt viccmesélés, ismerkedés, társalgás. Szóval volt egy sziget, volt egy nagyszabású fesztivál, volt egy felejthetetlen hangulat, amelyről mi akik ott voltunk majd úgy mesélünk a gyerekeinknek – hangunkban némi nosztalgiával, mondandónkat kissé megszépítve, a szerencsés résztvevők önelégültségével – mint ahogy tették azt Woodstock fiataljai.

És most jövök rá, hogy már nosztalgiázom, pedig még csak pár nap múlt el, és várom izgatottan a jövő évit. Ami nem biztos, hogy lesz mert a rendezőség szerint már 20 millió forint hiányuk van. Pedig én azt hittem, hogy az a mi kis egyhetes „köztársaságunk" nem olyan volt, lesz mint ez az ország! Újra visszazökkenve a hétköznapokba, beláttam tévedésem.

Bacsa Tibor

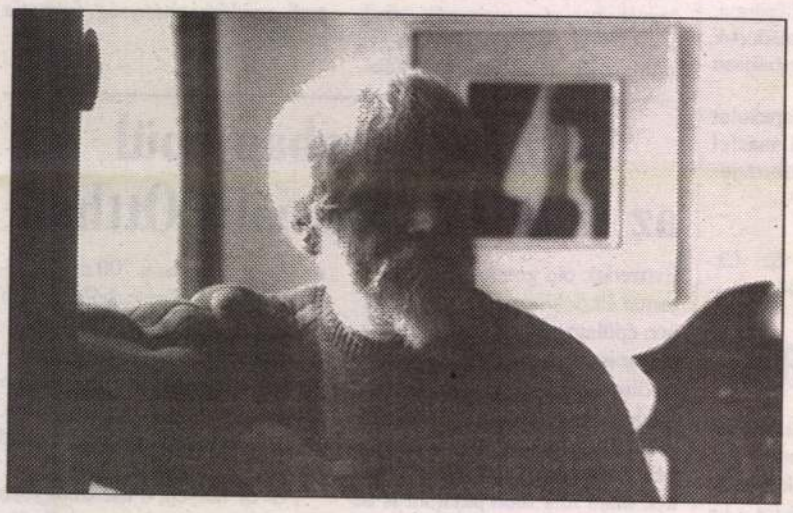

Dohnál Tibor

Huszonnégy európai

Dohnál Tibor egri művész is bemutatkozik Erfurtban

Ma nyílik a németországi Erfurtban az Európa 24 elnevezésű kiállítás, ahol többek között Dohnál Tibor egri képzőművész is bemutatja munkáit. Dohnál nemcsak a műveit tárja a közönség elé, hanem annak idején a huszonnégy képzőművész is az ő kezdeményezésére jött össze, hogy a későbbiekben együtt dolgozzanak, s tartsanak közös bemutatókat. A megnyitón Dohnál Tibor is mond beszédet, ezt közöljük az alábbiakban:

„Amikor Gauss, a zseniális német matematikus és kortársa, a magyar Bólyai megalkották a nem euklideszi geometriát, Bólyai azt írta-mondta: „semmiből egy új világot teremtettünk..."

Amikor 1989 őszén határok nyíltak meg, falak omlottak le Európában, a Magyar Köztársaság kikiáltásának napján, amikor kamyújtásnyi közelbe került, hogy Magyarországot felvegyék az Európa Tanácsba, Egerben, egy magyar kisvárosban olyan „álom" fogant meg bennem, amely szintén valami újat célzott meg: az európai képzőművészeti érintkezés új világának, Európa 24 országa, 24 (sok esetben világhírű) művészének, azok egyéni vonásokat megtartó közös artikulációjának kialakítása. A merész álom, az Európa 24 megvalósult.

Az 1992-ben hazánkban megrendezett impozáns kiállítás bebizonyította: él is.

De, hogy működik-e a 24 nyelvű közösség, arra a mai napon nyíló kiállítás a bizonyíték.

Mindezért külön köszönet illeti Thüringia miniszterelnökét, Erfurt polgármesterét és a kiállításnak otthont adó Anger múzeumot.

Talán nem véletlen, de nem feledhető, hogy az Európa 24 kezdeményezés nagyszerűségét már az induláskor olyan tekintélyes személyiségek ismerték fel, mint Catherine Lalumiere, az Európa Tanács főtitkára, dr. Habsburg Ottó a Páneurópai Unió elnöke, Gepa Maibaum, az Európai Parlament – művészetért „élő-haló" – tagja, dr. Antall József néhai magyar miniszterelnök és (akkori külügyminiszterként) dr. Horn Gyula, a Magyar Köztársaság jelenlegi miniszterelnöke.

Az, hogy Magyarországot követően az egyesített Németország az Európa 24-et fogadó második ország, az a történelem önazonosságával és terveinkkel is szinkronban álló természetesség.

Mindehhez sokak jóakarata, munkája kellett. De Heinz Kassung festőművésznek, soros elnökünknek határozott, aktív és nagyvonalú szervezése nélkül nehezen valósulhatott volna meg.

Francois Kovács (Belgium): Márvány-plasztika

A kiállítás az ő szervező munkájának gyümölcse. Közös ünnepe a mai nap 24 ország 24 művészének, mert ne fe- ledjük: a műveket művészek, a kiváló műveket kiváló művészek hozzák létre.

De ünnep ez valamennyiünknek, a támogatóknak és leendő támogatóknak, a műélvezőknek, műgyűjtőknek is. Ünnep, amely továbblépésre, a még komolyabb munkára kötelez.

Dobnál Tibor

Ki vásárol középkori romokat?

Nyaraló épülne a sírok fölé Telkibányán

A véletlen úgy hozta, hogy Telkibányán, a falu középpontjában a maga nemében páratlan régészeti leletek bukkantak elő a földből. A szóban forgó terület egy debreceni orvos hétvégi telke, a tulajdonos nyaralót kívánna építeni rá. Az illetékes hatóságok ugyan kimondhatják az építési tilalmat, ez esetben azonban kártalanítani kell a tulajdonost. Erre azonban egyik érintett szervezetnek sincs pénze.

A múzeum anyagi lehetőségeire jellemző, hogy munkatársai az egyszer már felhasznált papírok hátoldalára nyomtatják, amit kell, a műemlékvédelmi hivatalnak a ma is használatos védett épületek megóvására sincs elég pénze. A telkibányai kulturális egyesület készséggel megvenné a telket, ehhez azonban a helybeliek jó szándéka önmagában kevés lesz.

A miskolci Herman Ottó Múzeum kezdeményezésére a hónap végén a Művelődési és Közoktatási Minisztérium feltehetőleg régészeti védettség alá helyezi a kérdéses telket. Pénz nélkül azonban aligha lehet megmenteni a telkibányai leleteket, ha a debreceni belgyógyász orvosnak egyszer elfogy a türelme, eldózeroltatja a középkori maradványokat. Legfeljebb előzetesen egyeztet a múzeum illetékeseivel. A régészeti védettség ugyanis ennyit jelent és nem többet: a tulajdonosnak a talajmunkákat előzetesen be kell jelentenie, hogy a régészek leletmentést végezhessenek. Utána azonban jön a traktor a tolólappal.

A debreceni orvos a tavasszal egyszer már megbízta az egyik helybeli gazdát, egyengesse már el a telkét. A munkagép egyszer végiggurult a területen, nyomában emberi csontok és faldarabok fordultak ki a földből. Az orvos megértőnek bizonyult, megengedte, hogy a telkén kutatásokat végezzenek. A megyei múzeum szakemberei május 5-től augusztus 8-ig dolgoztak a területen, eredményeikről Pusztai Tamás régész számolt be lapunknak.

– Egy az 1300-as években épült templom szentélyét tártuk fel a hozzá kapcsolódó kápolnával és csontkamrával, valamint egy különálló épületre, minden jel szerint egy ispotály sarkára bukkantunk – mondja. – A lelet jelentőségét az adja, hogy az északi régióban nincs olyan hitelesen feltárt és bemutatott régészeti épületegyüttes, amely a középkori ispotályok jellegzetességeit tükrözné, mert vagy megsemmisültek, vagy a későbbi századok során átépítették őket.

A kassai és a miskolci polgármester által a tavasszal aláírt együttműködési megállapodás lehetővé tette, hogy a magyar régészek a kassai levéltárban is kutassanak, az abaúji régió irataanyagát ugyanis ott őrzik. A régészek rövid idő alatt azonosították a telkibányai leletet: a debreceni orvos telkén az egykori Szent Katalin-templom és a szomszédos ispotály maradványai találhatók.

A régészek ásatásai nyomán helyenként másfél méter magas falrészek váltak láthatóvá. A középkori kődarabok azonban nemcsak a kutatóárkokból kerültek elő, a mai házak kerítésének alapjában is megtalálhatók az egykori templom kövei.

A feltárt maradványokat leltárba vették, lefényképezték, majd visszatemették. A több száz éves romok megfelelő védelem nélkül ugyanis az első szabadban töltött télen elpusztulnának. Sorsuk egyelőre kérdéses. Az építési tilalom kimondásával ugyanis kártérítés járna a tulajdonosnak. Sokak szerint az volna a legjobb megoldás, ha egy a régészeti leletek bemutatásában érdekelt szervezet megvenné a szóban forgó telket.

R. T.

Bértelefonáltat a maklári kártyagyűjtő

A maklári *Bányai László* egyike azoknak a megszállottaknak, akik a telefonkártyát nem a távbeszélgetés kedvéért vásárolják meg, sokkal inkább hobbiból. Neki például már több mint 4000 hazai és több száz külföldi „plasztikja" van. A szebbeket albumban tárolja, a többit dobozokba sorjázza és alkalomadtán cserélgeti.

– Magyarországon körülbelül száz olyan ember akad, akinek nem csupán hobbija a kártyagyűjtés, hanem ebből is teremti elő a mindennapi kenyerét – mondja, majd bevallja, hogy nála a kártyacseréből eredő anyagi előnyök és az esztétikai élmény jelenleg még összekeveredik. Értéktelen, ám számára szép kártyákat ugyanúgy megtart, mint azokat a kis szériában gyártott telefonkártyákat, amelyekért több száz vagy több ezer forintot kínál egy-egy gyűjtő. Az ő ízlésének leginkább a cseh sorozatok felelnek meg, ezek közül ugyanis jó néhányon tájkép vagy más, szépen kimunkált jelenet látható.

Ugyanakkor bocsátották ki az őslényeket ábrázoló kártyákat, amelyek szintén előkelő helyen szerepelnek az albumában, a szlovák, a román, a bolgár, francia, német, svájci, olasz mintapéldányok és a távoli egzotikusabb országokból való ománi, arab, brazil, új-zélandi, ausztrál kártyák mellett.

– A gyűjtés alapja a bizalom – fogalmazza meg hitvallását Bányai László. Külföldi cserepartnereit általában levelezés útján ismeri meg, különösebb barátság nem fűzi őket össze. Így, ismeretlenül cserélnek nagyobb értékű sorozatokat, küldenek egymásnak „majd visszaküldöd az engem érdeklőt" alapon hatvan–száz plasztiklapot is. „Bértelefonálói" is vannak, akik az általa vásárolt kártyákat felhasználhatják. Egyetlen feltétellel: ha úgy vigyáznak rá, mint a szemük fényére.

D. J.

Kazahsztáni fenyőből készül, horvát szállodákba várják

MUNKATÁRSUNKTÓL

Ha az egri vásár nemzetközi, az üzlet, ami ilyenkor fogan, magától értetődően internacionális. Igaz, nem itt dől el egy-egy szerződés sorsa, de a megegyezéshez jó szolgálatokat tehet a környezet, a vásári forgatag. A bútorgyári kapcsolatokat az Eximbank gerjesztette, ehhez persze kivitelezhető ötletek is kellettek. Így indul meg várhatóan hamarosan a kazah–magyar–horvát üzlet, amelyhez mindegyik fél nagy reményeket fűz: elegáns, kárpitozott bútorgarnitúrák indulnak Egerből Kazahsztánba, ezek ellenében fenyőerdőt ültetnek vonatra, hogy aztán a jó minőségű fenyőfából egyedi szállodaberendezések készüljenek a horvát tengerpart szállodáinak megrendelésére.

A vállalkozáshoz a tőke egy részét az exporttámogatásban nagy lendülettel dolgozó bank adja kedvezményes hitelként. A horvát vevők ugyancsak a magyar fél kezdeményezésére létrejött megállapodás alapján ottani bankjuktól vehetik fel a hitelt az egri bútorok megvásárlásához.

A kör közepén az Agria Ba-Mat bútorgyártó vállalkozás áll. A tulajdonos, Balázs István a valamikor szebb napokat látott Agria Bútorgyár maradékait vette meg tavaly, és néhány igen kemény döntés után valószínű, hogy az idén már kihozza a cégét a veszteséges zónából. Erre elsősorban a külföldi megrendelések adnak alapot: német, osztrák bútorkereskedők többek között a Quelle hálózatban is vásárolnak egri ülőgarnitúrákat.

– Az idén a termelés csaknem egésze külföldre megy – mondta Balázs István. – Gyorsan átállítható, kis sorozatokra is alkalmas gyártószigetet alakítottunk ki az üzemben. Visszatér a korábban szétszóródott munkásgárda, 72-ről 140-re nőtt a létszám. Ha az új üzlet összejön, hamarosan még körülbelül ugyanennyi embernek tudunk munkát adni. Kazahsztánban egy gyorsan gazdagodó réteg veszi a bútorainkat, úgy tűnik, nagy a piac. A fenyő, amelyet kapunk, a legjobb Európában. Ha valóban összejön a banki támogatás, ebből nagy nemzetközi üzlet lehet, hiszen a horvát piac szintén fejlődőben van. Mi készen állunk a startra.

Az Agria Vásárban éppen a bútorosok standja mellett foglalt helyet az Eximbank képviselete. Nyíri Iván vezérigazgató itt erősítette meg érdeklődésünkre, hogy a bank komolyan gondolja a kedvezményes hiteltámogatást, ha a partnerek előkészítik az üzletet és biztos a piac.

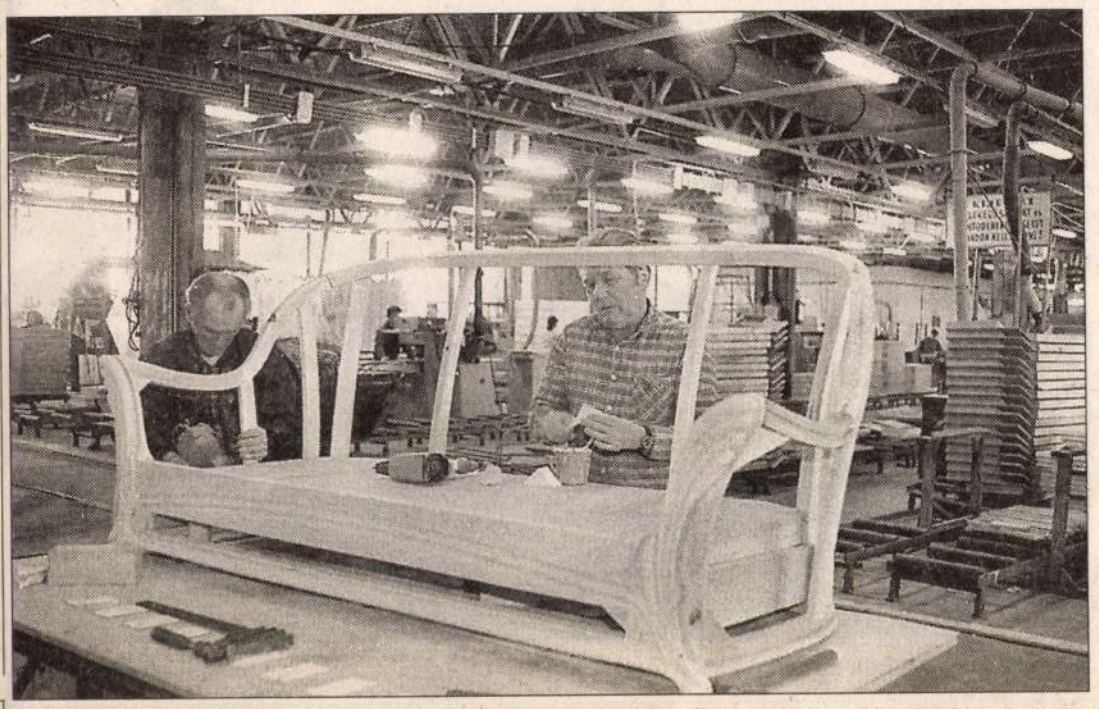

Visszatérnek a régi szakemberek GÁL GÁBOR FELVÉTELE

A Telestar-Kábelkom öt éve

Idén ötesztendős az egri központú Telestar-Kábelkommunikációs Kft., amely magyar–amerikai közös vállalkozásként indult el, többségi amerikai

Egyenruhások a turisták között

Korózs Lajost a bortörvény is érdekli

Kopcsik Lajos Moszkvát formál – cukorból, marcipánból

Kopcsik Lajos többszörös Oscar-díjas és világbajnok mestercukrász műremekeinek látványát hamarosan a moszkvaiak is élvezhetik: a népszerű egri cukrászművész egy magyar befektetőkből álló társaság kérésére három cukrászdát rendez be a közeli hónapokban Oroszország fővárosában. Egy helyiség Moszkva külvárosában, a másik kettő pedig a centrumban található, ez utóbbiak közül az egyik közvetlenül a Kreml falánál, az épülő metrókijárat mellett fogadja a vendégeket.

Megbízói megvásárolták az eddig elkészült valamennyi marcipánszobrát, részben ezek díszítik majd a kávéházak kirakatait. Ő a bemutatót kiegészíti még sajátosan orosz hangulatú marcipánkészítményekkel, például balalajkával, Matrjoska-babával is.

Talán a rekordok könyvébe is bekerül majd az a cukor és marcipán szoborcsoport, amellyel Kopcsik mester egy 30 négyzetméter alapterületű teremben az idén 850. születésnapját ünneplő várost köszönti. Megjelenít közismert moszkvai épületeket, utcarészleteket, híres emlékműveket. Mindennek kidolgozására Egerben, a lakásához közel talált egy 90 négyzetméter alapterületű műhelyt, ahol hamarosan nekikezd a munkának.

Kérdésünkre –, hogyan szállítják Moszkvába e hatalmas méretű „édességet" –, Kopcsik Lajos bizakodóan azt válaszolta: reméli, hogy a mű épségben megérkezik majd az orosz fővárosba, de egyelőre fogalma sincs arról, repülőn, autón, avagy vonaton jut-e oda.

A mester egyébként nemrégiben tartott terepszemlét leendő kiállítóhelyein. Mint mondta, a Feszty-körképszerű történelmi marcipánmű mellett módja lesz arra is, hogy egy régebbi álmát megvalósítsa. Valaha Egerben szeretett volna egy igazi barokk szobát megmunkálni cukorból és marcipánból. Ezt a vágyát várhatóan szintén Moszkvában kelti életre. Mint ahogyan az ember nagyságú mesefiguráit is az orosz nebulók láthatják majd, pedig a mester eredeti tervei szerint az egri gyerekek csodálhatták volna meg nap mint nap Hófehérkét, Csipkerózsikát, Micimackót és társaikat.

D. J.

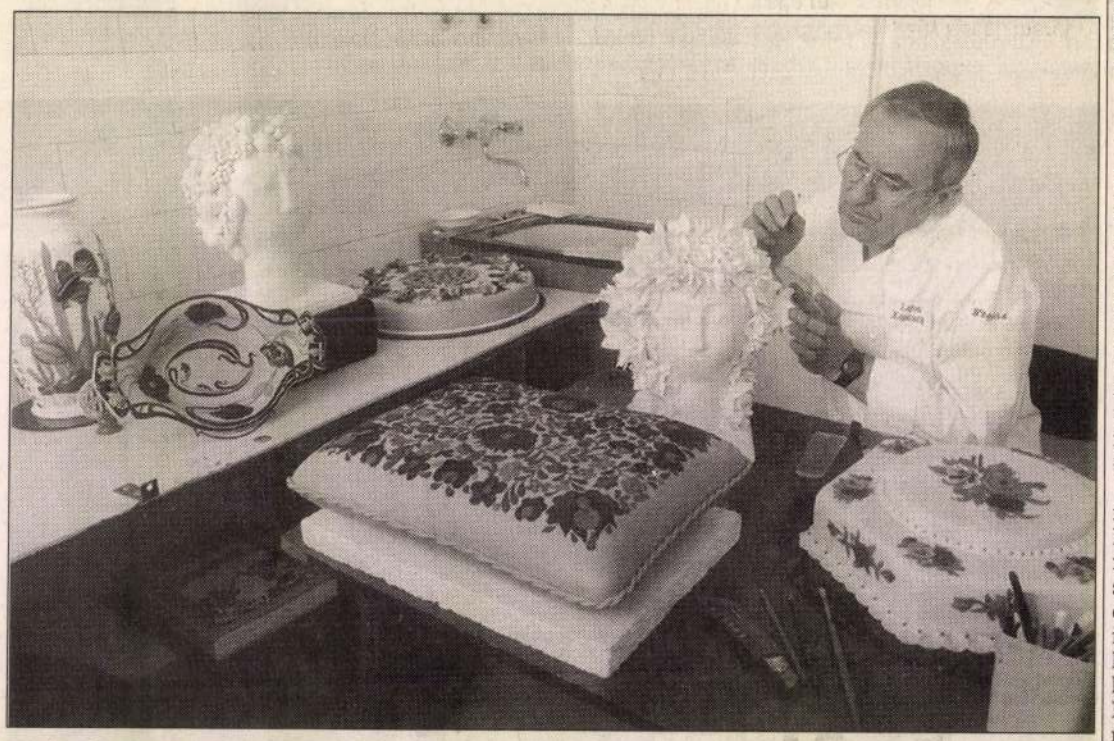

Ennivaló, de nem illik megenni SZÁNTÓ GYÖRGY FELVÉTELE

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

DAM Diósgyőr Rt. EA II. elektroacélmű berendezéseinek bontására

Rajzakadémia a kertben

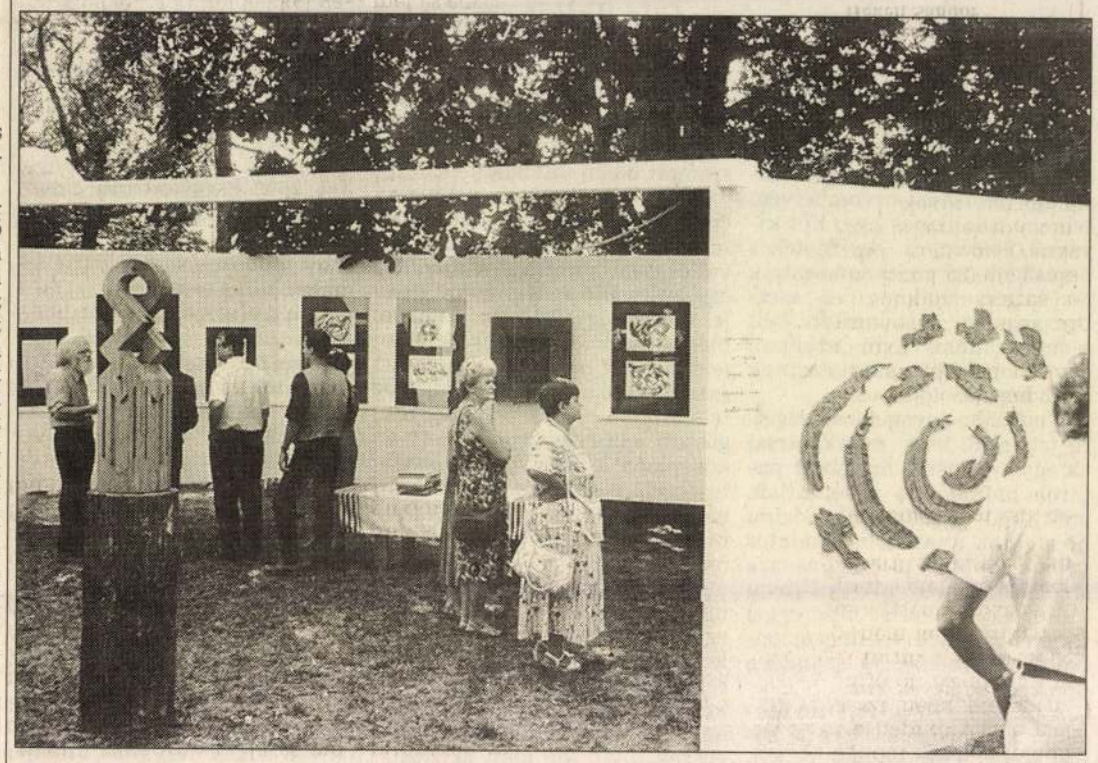

Kiállítás a művész kertjében

MUNKATÁRSUNKTÓL

Rajzakadémiát, két hétig tartó alkotótábort szervezett tehetséges Heves megyei gyerekeknek *Dohnál Tibor* egri képzőművész. A tavalyi siker után az idei nyárutón ismét a művész házának udvarán sátoroztak a tanévkezdés előtti napokban az alkotótábor résztvevői, akik a tábor befejeztével a legjobb munkáikból kiállítást is rendeztek.

Az alkotótábor iránt mind nagyobb az érdeklődés. Az itt készült rajzok, festmények, kerámiák, iparművészeti alkotások színvonalát a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium azzal ismerte el, hogy védnökséget vállalt az alkotó diákok egri tábora felett. Rajta kívül több helyi intézmény és szervezet is támogatója a fiatal képzőművészeknek, akik kiállításuk megnyitóján határozták el, hogy létrehozzák az alkotó diákok megyei szervezetét és kezdeményezik országos egyesület alapítását is.

A díjazottak között *Ács Viktor, Korózs Zsuzsa, Csombó Bence, Both Sándor* bemutatott munkáikkal ígéretes tehetségről tanúskodnak. Oktatójuk, Dohnál Tibor neve nemcsak különleges formavilágú szobrai, plasztikái, festményei révén ismert. Kezdeményezője és folyamatosan aktív szervezője annak a nemzetközi képzőművészcsoportnak, amely Európa 24 néven már több közös kiállításon mutatkozott be itthon és külföldön. Az európai egység gondolatát a maga eszközeivel támogató, több országból verbuválódott csoport várhatóan októberben rendez újabb tárlatot.

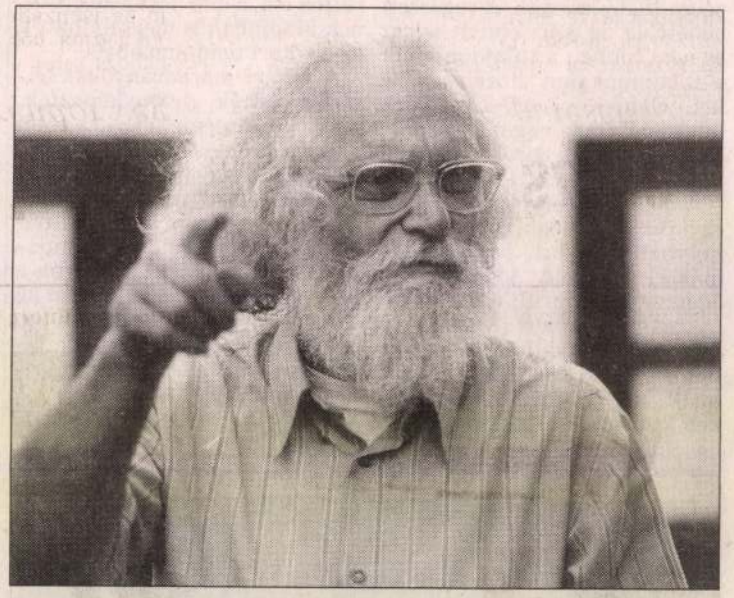

Dohnál Tibor hagyományt teremtett GÁL GÁBOR FELVÉTELEI

Dohnál Tibor 1942-ben született Cegléden. Főiskolai és egyetemi tanulmányait 1969-ben fejezte be. Tagja a Művészeti Alapnak, a Fiatal Művészek Studiójának és a Képző- és Iparművészeti Szövetségnek.

Tíz önálló kiállítása volt és száznál több közös kiállításon szerepelt. Külföldön Ausztriában, Csehszlovákiában, Jugoszláviában, Lengyelországban, Líbiában, NDK-ban, Romániában, Svájcban, Szovjetunióban mutatták be képeit. Több kiállításon és pályázaton nyert különféle díjakat, munkásságát számos cikk és tanulmány méltatta.

Dohnál Tibor festő, de pályája egy-egy szakaszában intenzíven foglalkozik más műfajokkal; – grafikával, plasztikával.

1976-ban a Kecskeméti Nemzetközi Zománcművészeti Alkotótelep tagjaként olyan képi és plasztikai alaprendszer kidolgozásával kezdett foglalkozni, mely az építészet számára közvetlenül alkalmazható.

Jelen kiállítása az azóta végzett munkát dokumentálja (a kiállítóterem szabta lehetőségek szerint.)

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE: BAKOS KATALIN

A FOTÓKAT KÉSZÍTETTE: APÁTI-TÓTH SÁNDOR

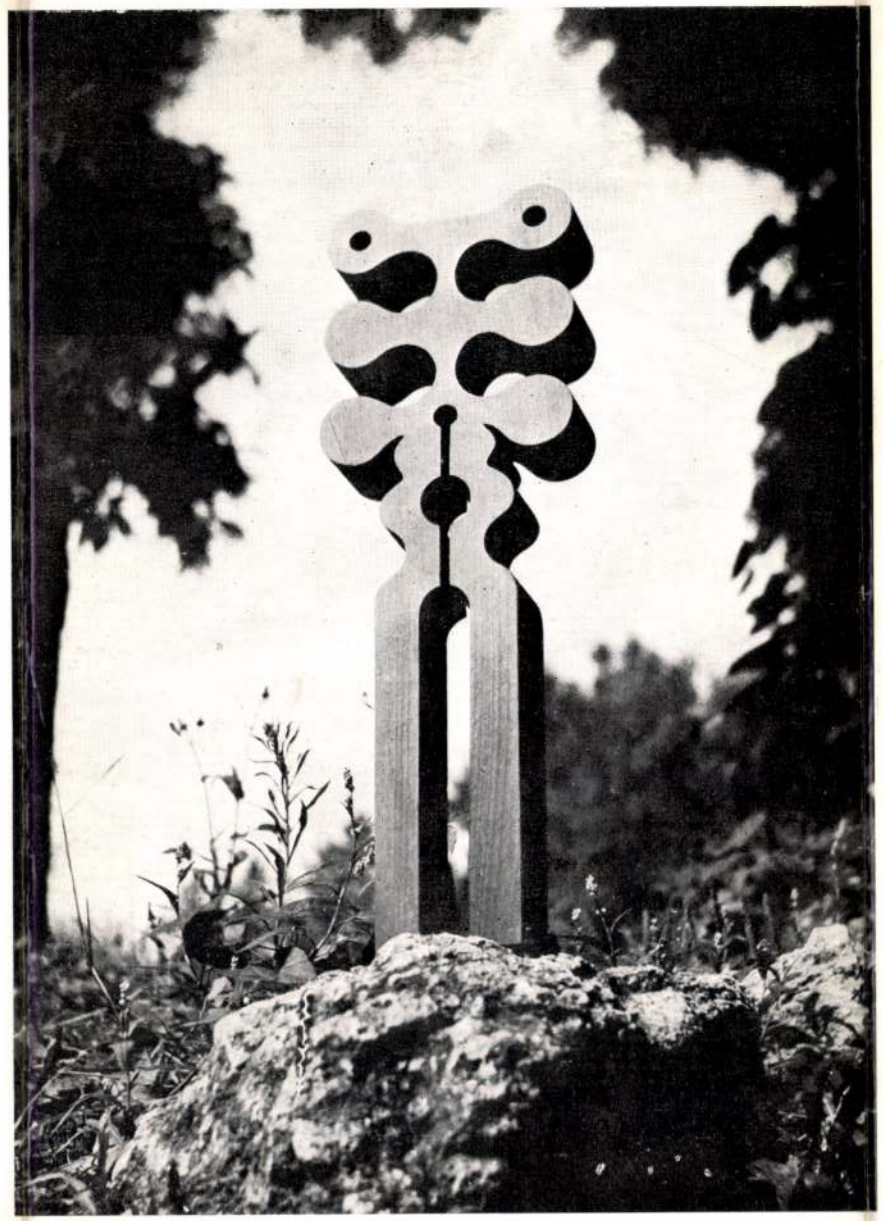

DOHNÁL TIBOR

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A MAGYAR HELIKON
MEGHÍVJA ÖNT

DOHNÁL TIBOR FESTŐMŰVÉSZ „ETÜDÖK" CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁRA

1977. NOVEMBER 17-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR
MEGNYITÓ BESZÉDET MOND
KERÉNYI JÓZSEF
YBL-DÍJAS ÉPÍTÉSZ

HELIKON GALÉRIA
BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS NYITVA:
1977. NOVEMBER 17 – DECEMBER 11
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10–18 ÓRÁIG
BELÉPÉS DÍJTALAN

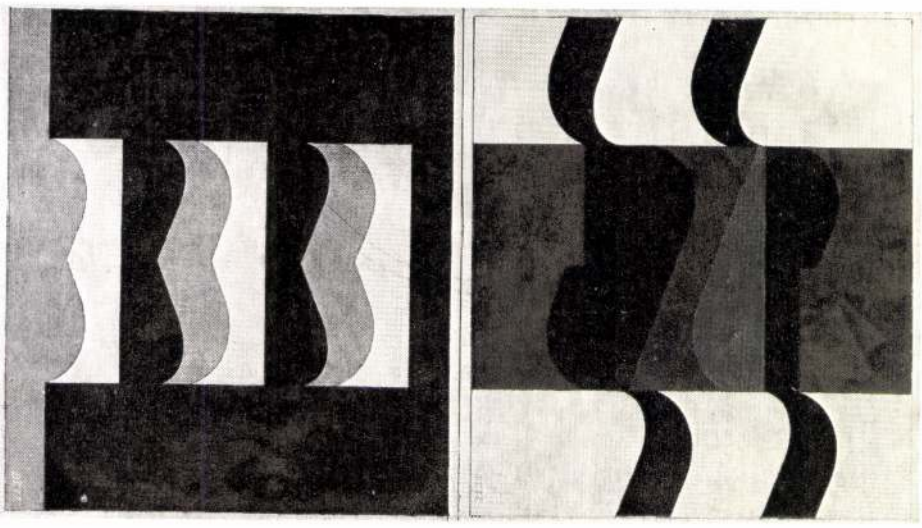

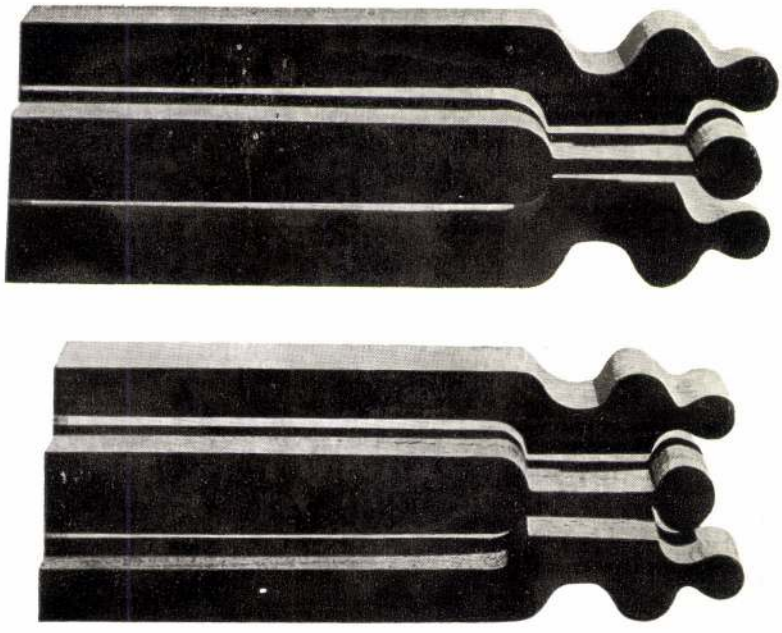

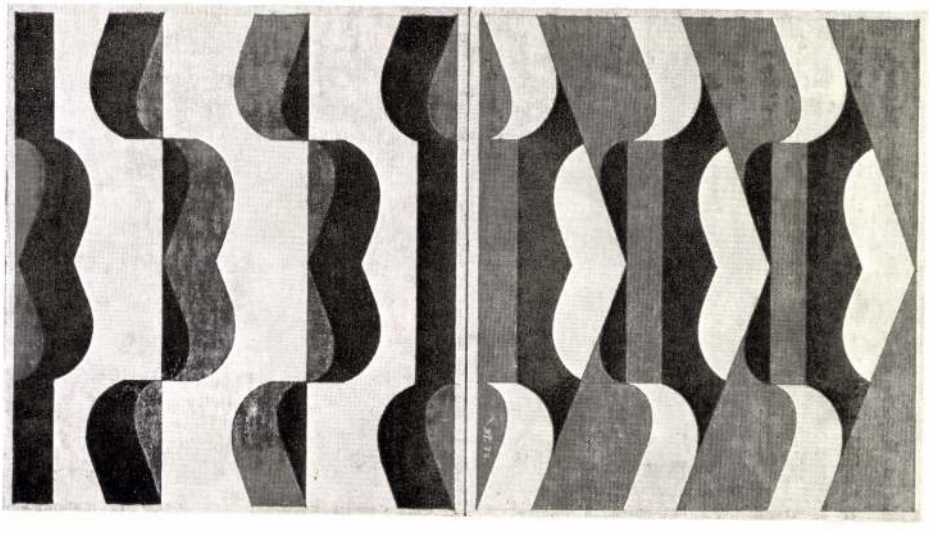

Üvegfalók

Bunkókámék moziznak... Nem mennek ám ők filmszínházba, inkább hétvégeken felkeresik Egerben a Hatvani kapu téri, színházi buszmegállóhoz közeli hirdetőoszlopot. Lesik a vitrinekben lévő fotókat. Mialatt bámészkodnak, ropogtatnivaló gyanánt pozdorjává zúzzák a kis kiállítást óvó üvegeket.

Az üvegesek gyarapodására, legtöbbünk felháborodására!

(–y)

Német szakkör

Egerben, a Vitkovics-házban német szakkört indítanak általános iskolásoknak. A feltételekről a Széchenyi út 55. szám alatti intézményben személyesen, vagy a 312-345-ös telefonszámon lehet érdeklődni.

Bokros Gyöngyösön

A *gyöngyösi Liberális-klubban* szeptember 12-én, *csütörtökön* este hat órától *Bokros Lajos* volt pénzügyminisztert látják vendégül. A *Mátra Szálló* emeleti termében rendezendő találkozón természetesen főként a pénzügyekről esik majd szó.

Kezdődik a szüret

Az *Egri Hegyközség Választmánya* úgy határozott, hogy a területén termelt *rizlingszilváni fajtájú szőlők szüretét szeptember 7-től kezdhetik meg* a gazdák. A többi kiemelt fajta szüretének kezdő időpontját is meghirdetik majd. Az idő előtt szüretelőket a Hegyszabályzat értelmében pénzbírsággal szankcionálhatják.

Fogad a képviselő

Puha Sándor SZDSZ-es országgyűlési képviselő *szeptember 5-én, csütörtökön délután két órától* a füzesabonyi polgármesteri hivatal kis tanácstermében fogadja választópolgárait, akik közérdekű észrevételeikre, kérdéseikre kaphatnak választ.

Grafikák az ÉS-ben

Az *Élet és Irodalom* múlt pénteki, 35. számában egy rangos egri képzőművész is bemutatkozhatott. *Dohnál Tibor* grafikái, rajzai mellett az alkotó *munkásságáról is átfogó képet kaphatnak a kultúra iránt érdeklődők*, valamint Dohnál Tibor művészetének pártfogói.

In memor

Két éve, hogy találkoztam először a *„Moldvayval"*, az én *Győző bátyámmal.*

Az egyik kiállításomat tekintette meg *Ecséden,* az Aréna söröző alsó, kis termében. Ott beszéltem vele először. Ott mondta nekem, hogy a *Délszigetet akkor alapította, mikor én születtem, 1946-ban.* Ott, akkor mondta, miután beleolvasott az írásaimba, hogy gépeltessem le, és megjelenteti a Délszigetben. Még azon a beszélgetésen kérte, hogy ne magázzam. Így mondta: „Mi az a húsz év?" Természetesen a korkülönbségre gondolt.

Azután már gyakrabban találkoztunk. *Bejárogattam a galériába,* sokszor „csak úgy". Megnyitókra hívott.

Többek között *a 70. születésnapi ünnepségére is.* Volt úgy több esetben, hogy a megnyitóbeszéd és a műsor után behívott az irodájába. Ő úgy mondta: „Gyere be, Feri, beszélgetni egy kicsit". Én észrevettem, lehet, hogy nem

Káros feszültség

Tisztelt Szerkesztőség!

Egerben a Lajosvárosban, a *Lőcsei utcában* élek. Azt követően határoztam el, hogy levelet írok Önöknek, hogy immáron sokadik alkalommal, egymás után többször is kimaradt az áram a lakásunkban. Éppen most is egy ilyen eset dühített fel. Általában csak néhány percről vagy másodpercekről van szó, de sajnos túl gyakran, és egy idő után kissé idegesítővé válik a televízió visszakapcsolgatása, az elektromos óra állandó beállítása, stb. Amit még inkább meglepőnek és egy kissé bosszantónak találok, az az, hogy ilyen rendszeres áramkimaradások az Északi-lakótelepen, illetve a város más részein nem ilyen gyakoriak, legalábbis ismerőseimet kérdezvén, erre a következtetésre kellett jutnom. Ezek után nagy örömömre szolgálna, ha az *ÉMÁSZ Rt.* megmagyarázná, hogy ez hogyan és miért for-

A kerékpárú

A privatizáció áldásos tevékenysége következtében csökkent a gépkocsik, de *nőtt a ke-*

Dolnik

Domix Miklós

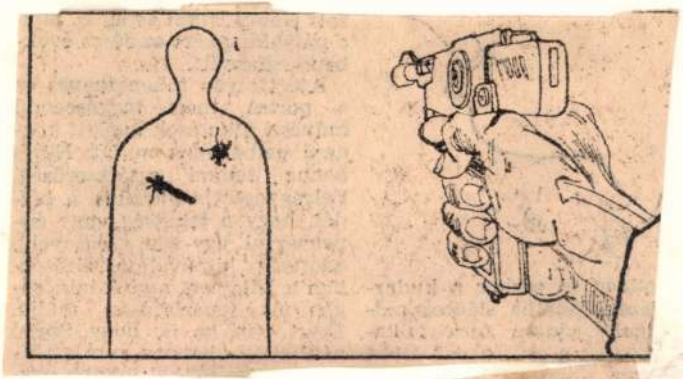

(Dolnik Miklós rajza)

Magy. Nemzet 83. VI. 5.

1021

DORNIK MIKLÓS rajza

0/0

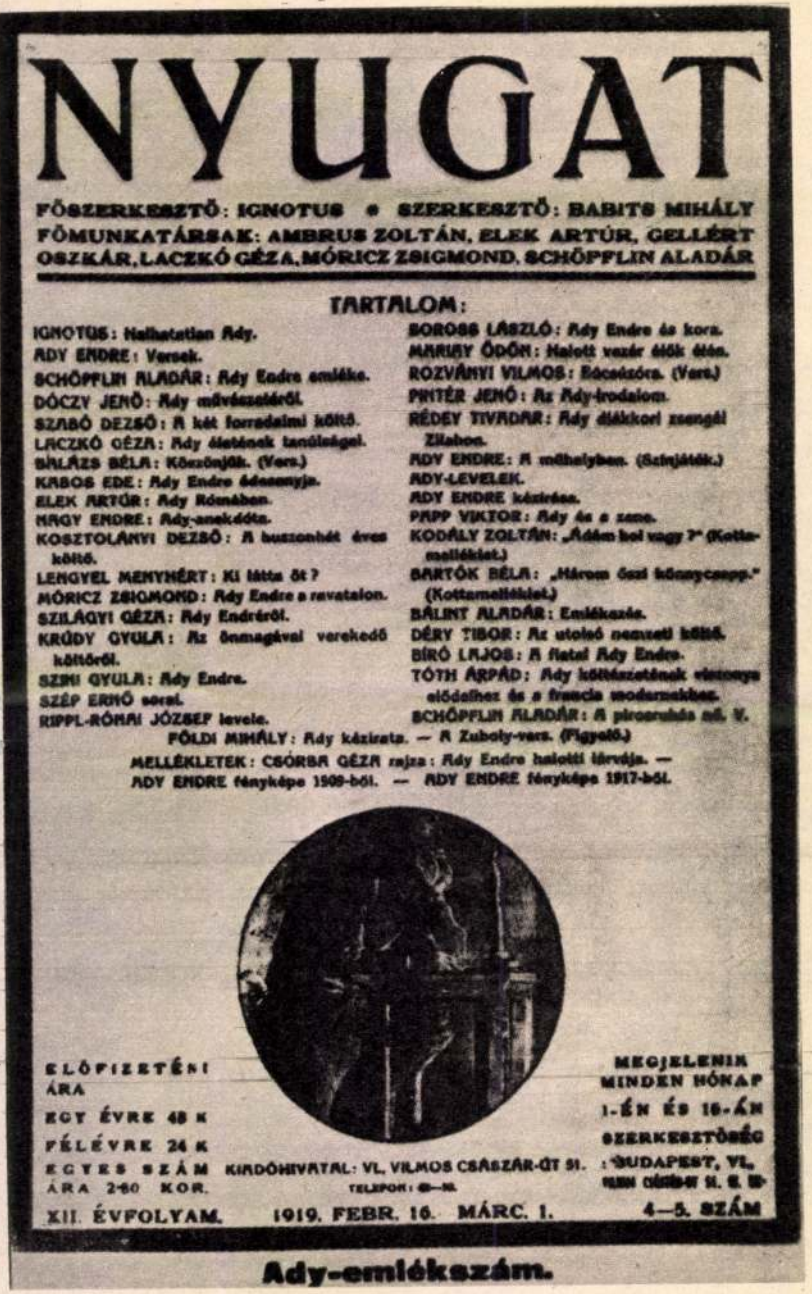

NYUGAT

FŐSZERKESZTŐ: IGNOTUS • SZERKESZTŐ: BABITS MIHÁLY
FŐMUNKATÁRSAK: AMBRUS ZOLTÁN, ELEK ARTÚR, GELLÉRT OSZKÁR, LACZKÓ GÉZA, MÓRICZ ZSIGMOND, SCHÖPFLIN ALADÁR

TARTALOM:

IGNOTUS: Halhatatlan Ady.
ADY ENDRE: Versek.
SCHÖPFLIN ALADÁR: Ady Endre emléke.
DÓCZY JENŐ: Ady művészetéről.
SZABÓ DEZSŐ: A két forradalmi költő.
LACZKÓ GÉZA: Ady életének tanúságai.
BALÁZS BÉLA: Köszönjük. (Vers.)
KABOS EDE: Ady Endre édesanyja.
ELEK ARTÚR: Ady Rómában.
HEGY ENDRE: Ady-anekdóta.
KOSZTOLÁNYI DEZSŐ: A huszonhét éves költő.
LENGYEL MENYHÉRT: Ki látta őt?
MÓRICZ ZSIGMOND: Ady Endre a rovatalon.
SZILÁGYI GÉZA: Ady Endréről.
KRÚDY GYULA: Az önmagával versekedő költőről.
SZINI GYULA: Ady Endre.
SZÉP ERNŐ sorai.
RIPPL-RÓNAI JÓZSEF levele.
BOROSS LÁSZLÓ: Ady Endre és kora.
MARIBY ÖDÖN: Halott vezér élők élén.
ROZVÁNYI VILMOS: Búcsúszóra. (Vers.)
PINTÉR JENŐ: Az Ady-irodalom.
RÉDEY TIVADAR: Ady diákkori zsengéi Zilahon.
ADY ENDRE: A műhelyben. (Színjátékok.)
ADY-LEVELEK.
ADY ENDRE kézirása.
PAPP VIKTOR: Ady és a zene.
KODÁLY ZOLTÁN: „Ádám hol vagy?" (Kottamelléklet.)
BARTÓK BÉLA: „Három őszi könnycsepp." (Kottamelléklet.)
BÁLINT ALADÁR: Emlékezés.
DÉRY TIBOR: Az utolsó nemzeti költő.
BÍRÓ LAJOS: A fiatal Ady Endre.
TÓTH ÁRPÁD: Ady költészetének viszonya elődeihez és a francia modernekhez.
SCHÖPFLIN ALADÁR: A pirosruhás nő. V.
FÖLDI MIHÁLY: Ady kézirata. — A Zuboly-vers. (Figyelő.)

MELLÉKLETEK: CSÓRBA GÉZA rajza: Ady Endre halotti látványa. — ADY ENDRE fényképe 1909-ből. — ADY ENDRE fényképe 1917-ből.

ELŐFIZETÉSI ÁRA
EGY ÉVRE 48 K
FÉLÉVRE 24 K
EGYES SZÁM ÁRA 2·60 KOR.

KIADÓHIVATAL: VI. VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 51. TELEFON: 0—10.

MEGJELENIK MINDEN HÓNAP 1-ÉN ÉS 16-ÁN
SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, VI. VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 51. II. 2.

XII. ÉVFOLYAM. 1919. FEBR. 16. MÁRC. 1. 4—5. SZÁM

Ady-emlékszám.

Lépcsőház, alkony,
a villanyfényben
tapogatom a színeket,
van-e itt még
egyetlen tenyérnyi vakolat,
amit Ady látott.
Pedig itt járt ezeken a lépcsőkön,
fel a Nyugat szerkesztőségébe, Osvát úrhoz,
ezen a negyven és néhány grádicson,
a Sajó utca 5/a alatt.

élete végéig biztosan számítnatott. Költői forradalmának élén így lett a Nyugat nem alkuvó vezére. Hiszem, és valavolna: „hogy van?" vagy „hogy szolgál az egészsége?" vagy „mikor hoz kéziratot?"

a honvédbanda szól, a gumirádlison a grófkisasszonyok kocsiznak, az omnibuszok tetejére még gyanútlanul nevet a telihold, a hatos még csak

rágógumit majszol, elemmel hajtott tankja szikrákat szór szét a parkettán.

Tudnak itt valamit Ady szikráiról? Arról, hogy ott ült azon a helyen, ahol a háziasszony most kávéval kínál? Nem, nem tudják, azt se tudják, hogy itt szerkesztőség volt. Osvátról csak annyit mondanak, hogy valami neves feltaláló lehetett. Ebben van is valami igazság. És Ady? Csak hallották a verseit a tévében. Latinovits, ugye...

Megidézem Adyt, odaülök a helyére, ahol Osváttal szemben ülhetett, ahol az íróasztal másik oldalán ülnie kellett. Hunyorgok. A háziasszony nem érti, azt mondja, majd lekapcsolja a nagy csillárt, ha bánt a fény...

Ady legszebb, leghíresebb,

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 NOV 17

Lobogó

Dolnik Miklós

hart Makkai Sándor kolozsvári
us püspöknek a Magyar fa sor-
könyve indította el, amelyet a
Gloria Diákszövetség jelentetett
7 tavaszán.
megbízatásom — írta Makkai Sán-
vádlott Ady költészete alcímmel
ett könyvének előszavában —,
ást foglaljak és véleményt mond-
dy-kérdésben. Fiatal emberek, egy
etség tagjai kértek fel reá. Abban
őződésben tették ezt, hogy velük
ignézetű és erkölcsi felfogású,
az irodalommal is egy keveset fog-
ember véleménye segítségükre le-
érdésben való biztos meggyőződé-
akításában. Egy ilyen meggyőző-
akítását szükségessé teszik azok a
megújuló vádak, amelyek Ady és
e ellen felhangzanak... De vád-
a az ifjúság is." Fodor József ír-
emlékezéseiben, hogy a fehérter-
ben az egyetemeken rézfokossal
e a fejét annak, akinek a kezében
etet fedeztek fel. Egyenes követ-
e volt ez annak az uszításnak,
hivatalos körök legkülönbözőbb
szünet nélkül hangzott Ady el-

s évek közepétől a durva támadá-
irénhangok váltották fel.
atalos tudományos és irodalmi élet
ezére, Berzeviczy Albert a Kisfa-
rsaság 1927. évi közgyűlésén elnö-
dében már azt hangoztatta, hogy
tői nagyságát nem lehet kétségbe
e a hazafiasság, az erkölcs és val-
terén nem lehet példakép.
jelent meg Makkai Sándor Ma-
sorsa című könyve, és nyomdában
ozott egy olyan széles körű vita,
kevés példa van történelmünkben.

Dolnyik J.: MDK

Sikdiszitmény terv. repr.

Magyar Iparmüvészet 1903. 65-66.o.

Ø Dolnyik J.

Ekitmeiges rajz.
Tanár Gróh J.

Rapr.

Ertimusk 1902/3. 8. C

~~Also Kubin VI. 315.~~

Dolnyik István

festő

1899 – 1900

Éimisk 1930. 82. l.

TK. 197.

II
580

197. Ismeretlen festő.

A XVIII. századból.

Férfi képe.

Derékig van ábrázolva, kissé balrafordultan áll, de szembe néz. Jobbkezét a balvállon átvetett paszomántszegésű, nagy csatú és aranyhímzésű széles szíj mögé dugta, baljával pedig kardját fogja, melynek markolatán a díszt állati fej képezi. Haja fekete; szemöldöke, szeme és bajusza sötétbarna; szakálla leberetvált. Nyakkendője körülcsavart, zsinóros dolmányán és prémes bekecsén a gombok ékkövesek. Jobbról kalpagjának forgója látszik.

Vászon, méretei 85 : 67 cm. — Át. Képt. 196. — A Jankovich-gyüjteményből (Observatio).

Dolóné Sáfrány Magda
festő pedagógus

M.D.V.

A Harafias Népfront VII. kerületi bizottsága kamara kiállítást rendezett műveiből ott bemutatott.

—:—

Művészet, 1969. junius – 27 lap.

O Dolorgasy J. G.

1773

l.

Eperjessy 1929

34. l.

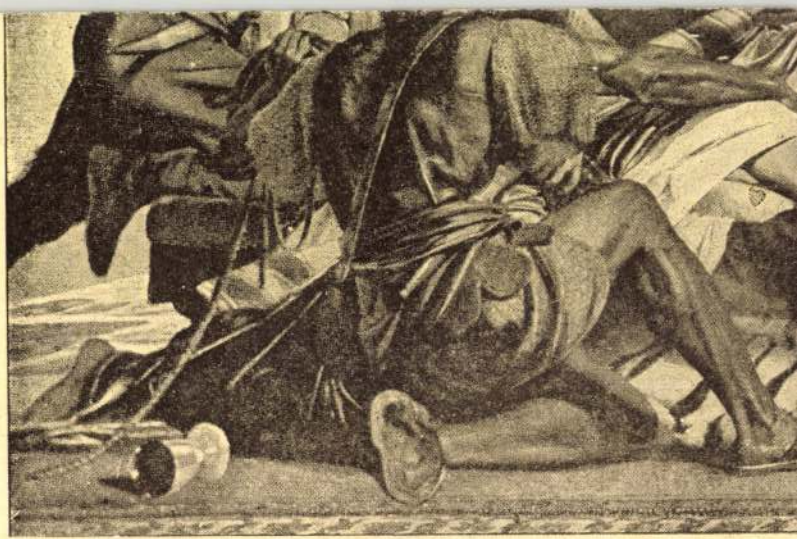

EDUARD ARMITAGE: HAMAN FLEHT UM GNADE

M.D.K.

Dolos, Alexius, olasz kőműves

1551-ben dolgozik az egri várban

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 320. old.

Doloviczényi Ferenc

fametsző

1897-1901

Éimisk 1930

82. l.

Posta Béla dr. V. 184.

Ez azonos

lesz Doloviczé-

nyi Ferenccel

? ?

Eberhardt
Lengyel Lizánd
Ferdi
Jefanna uk
16
Münchner
1920-21

Dolaviérémyi Ferenc

1892 polg. isk., képesítő

Ferképzőmfoiskvk
76. l.

— szentek alakjai és dekoratív szobrok és domborművek —, a portrék kivételével, modorosak. Legjobb a Doge-palota egyik kandallójának (Anticollegio) domborműve. Páduában (1591—1630) a Donatello-hagyományok javára váltak. A székesegyház és még inkább a Szt. Antal temploma számára készült bronzai között egy pár igen kellemesen ható manirista szoborra, reliefre akadunk. Pisai idejének (1604—7) legjelesebb emléke a firenzei S. Trinità számára készült, mozgalmas bronz-dombormű, Szt. Lőrinc vértanuságával. A. számos antik mitológiai és egyéb tárgyú, kis márvány- és bronzszobrot, reliefet is készített, tisztán dekoratív célzatból.

ASSELIJN, *Jan („Kratbetje")*, holland festő, * Diepen 1610, † Amsterdam 1652. Amsterdamban élt. Eleinte Esaias van de Velde hatása alatt állt, majd Rómában Pieter de Laerhoz csatlakozott és hazatérése után az olaszos tájképfestés egyik legbefolyásosabb művelője lett. Genre-, csata- és állatképeket is festett és kivált a szenvedélyes mozgású állattest kitűnő ábrázolója (feldühödt hattyú, Amsterdam, Rijksmuseum). Olasz tájképe a budapesti Szépműv. Múz.-ban.

ASSYRIAI MŰVÉSZET. *I. Építészet.* Assyria kezdetben Babylonia északi határtartománya volt, védőbástyája az északi barbárok ellen, s a babyloniai királyok helytartói igazgatták. A hettiták uralma után az önálló óassyr dinasztia kezébe került a hatalom, amely nagyon fellendítette az országot s Babylonia riválisává tette.

Ismereteink az assyr építészetről, emlékek hiányában, igen hézagosak. Vallási célokat szolgáló épületek nyomaira csak a legújabb korban bukkantak, sokáig kizárólag a profán, főleg palotaépítészetről volt tudomásunk. Az 1100 körüli időkből datál-

A Hatvany Lajos Múzeum tisztelettel meghívja
Önt és barátait

2006. június 23-án, pénteken délután 16.30 -ra a
Hatvany Lajos Múzeumba (Hatvan, Kossuth tér 11.)

A MÚZEUMALAPÍTÓ HAGYATÉKA címû
Doktay Gyula emlékkiállítás megnyítójára.

Megnyító beszédet mond **D. Mezey Alice**
a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal tudományos munkatársa

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTÉRIUMA

Múzeumok Éjszakája

A kiállítás 2006. október 7-ig tekinthetõ meg,
vasárnap és hétfõ kivételével naponta 10-14 óráig,
június 24-én a múzeumok éjszakáján 10-21-óráig

Heves Megyei Múzeumi Szervezet
HATVANY LAJOS MÚZEUM HATVAN

A MÚZEUMALAPÍTÓ HAGYATÉKA
Doktay Gyula emlékkiállítás

Dom Florián

váci rajzmester

1803–1815

1.

Tragor vácmúvenci

80. l.

Dom Florian

LykaMagyműI800-50

164. l.

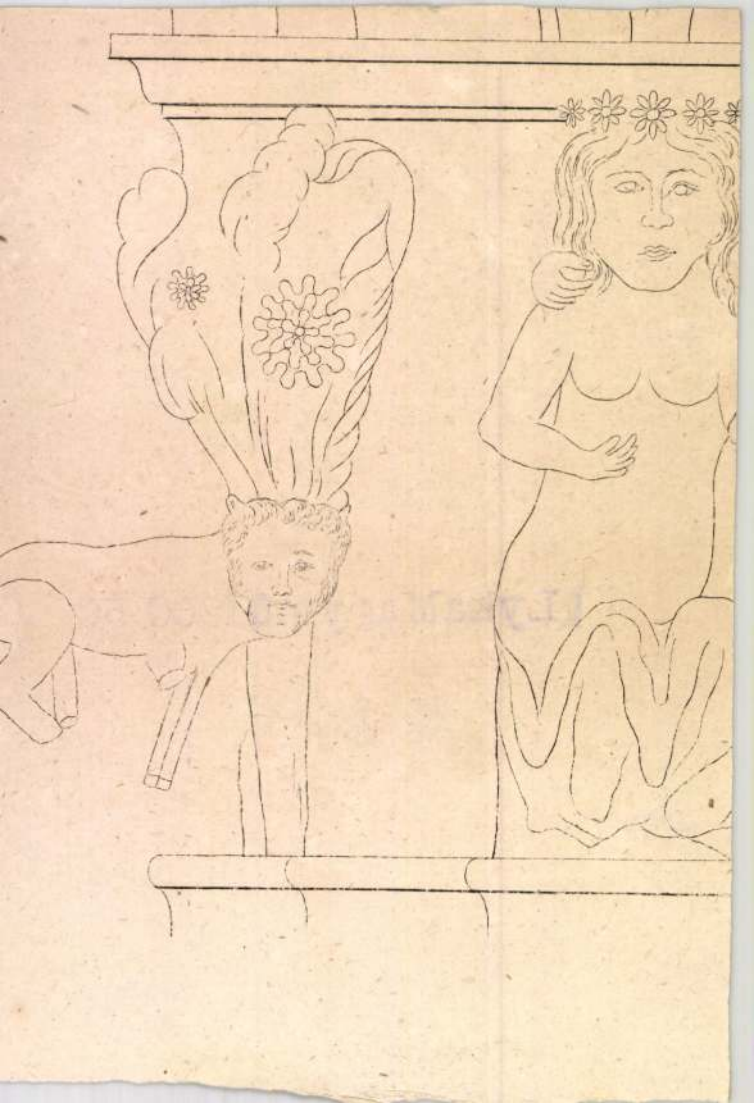

M.D.K.

Florian Dom, piarista építész Vácott professor

1805-ből származó tervét a váci püspöki palatákor, összehasonlítva a Filgram fele 1760-evi tervekkel, szerző megállapítja, hogy a hosszuzási és szélességi méretek a két terven méter szerint azonosak.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadámiai Kiadó,

206 old.

+213. á.

+320. "

DOM Flórián piarista épitész tanár Vácott, aki a váci püspöki palotát tervezi. 1805-ből származó 2 db erre vonatkozóalaprajza az egri érseki gazdasági levéltárban van. /Tervjegyzék 135./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

dr. DOMA BARNANÉ, népi iparművész

Az Aranyéremmel kitüntetett Farkasné, Horváth Sarolta népi iparművész, bicskei szakkörvezető és társszerző-kivitelezői: dr. Doma Barnáné, Jely Lászlóné, Karai Jenőné, Molnár Istvánné hímzéstechnikai megoldásokat, öltésmódokat alkalmaztak, elevenítenek fel, így az erdélyi régi egyházi textilek, úrihomzéseinek adaptációjára 87. old

MURAKÖZI ÁGOTA: Országos népművészeti kiállítás, 197 . 86. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 4. sz.

Doma Endre

festő Munkácson

1940. dec. a Magyar Művészetért kiállitáson; Ruszin házak c. of. szerepelt de benni a Katalogusban már Dobos Endrének van irva.

Fentinév és lakcim u. ott a névmutatóban.

dr. DOMA BARNANÉ, népi iparművész

Az aranyéremmel kitüntetett Farkasné Horváth Sarolta népi iparművész, bicskei szakkörvezető és társszerző-kivitelezői: dr. Doma Barnáné, Jely Lászlóné, Karai Jenőné, Molnár Istvánné hímzéstechnikai megoldásokat, öltésmódokat alkalmaztak, elevenítettek fel, a bibor-, keresztöltés és holbeinöltés technikájával készült sarkövi biborvég mintasorvégának variációjára. 87.old

MURAKÖZI ÁGOTA: Országos népművészeti kiállítás 1973. 86.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 4.sz.

Doma István

Magyar Hirlap 1981/1/1/8

Doma István metszete

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 OKT 22

MAGYAR HÍRLAP

Doma István

ET 1021

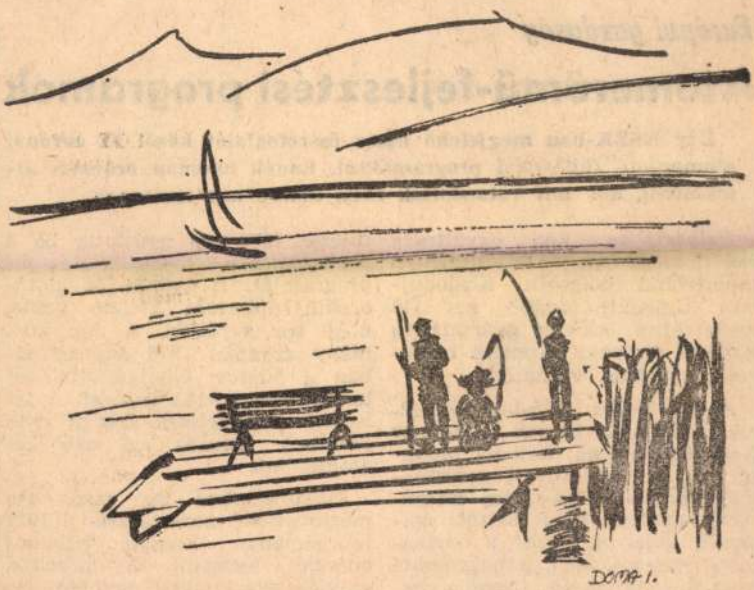

Doma István: A sztumi-tó (Lengyelország)

Európai gazdaság

Atomerőmű-fejlesztési programok

Egy NSZK-ban megjelenő újság összefoglalót közöl az európai atomerőmű fejlesztési programokról. Ennek nyomán érdemes áttekinteni, hol mit valósítottak meg, illetve mit terveznek.

Bulgáriában két, együttesen 880 megawatt teljesítményű atomerőmű dolgozik, Koslodujban. Ugyanitt további két 440 megawattos, szovjet gyártmányú blokkot építenek, üzembe helyezésük 1980-ra várható.

Az NDK-ban 1975-ben helyezték üzembe a Bruno Leuschner Nord atomerőmű második blokkját. A szintén szovjet gyártmányú, két 440 megawattos erőműblokk mellett még kettőt építenek, amelyek közül a harmadikat még az idén, a negyediket 1980-ban tervezték üzembe helyezni. A távlati program szerint a következő atomerőmű Magdeburg mellett kap helyet.

niszter 1976-ban nyújtotta be a parlamentnek energiafejlesztési programját. E szerint öt atomerőmű építésére kellett volna, hogy sor kerüljön. A dán kormány azonban 1976 augusztusában a döntést elhalasztotta, sőt tavaly sem hoztak döntést. A jelenlegi elképzelések szerint csak 1990-ben indulna az első két atomerőmű.

Finnországban az első, 440 megawattos atomreaktor 1977 februárjában kezdett villamos energiát termelni. A második, szovjet gyártmányú, szintén 440 megawattos blokk üzembe helyezését pedig 1978-ra tervezték. Emellett egy 1000 megawattos

Doma István

Magyar Hirlap 1980/

Doma István rajza

Doma István

Magyar

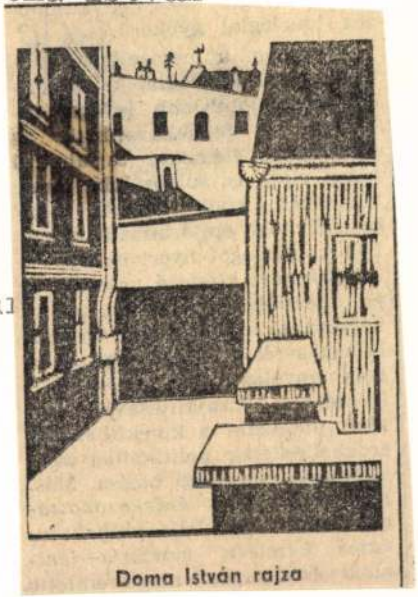

Doma István rajza

Doma István

Doma István: Japán kikötő

Doma István, [karikatúrista]

L: Bakó Károly

–: Karikatúra pályázat

Esti Hírlap,

12.

Bp. 1977 nov. 29.

Doma István

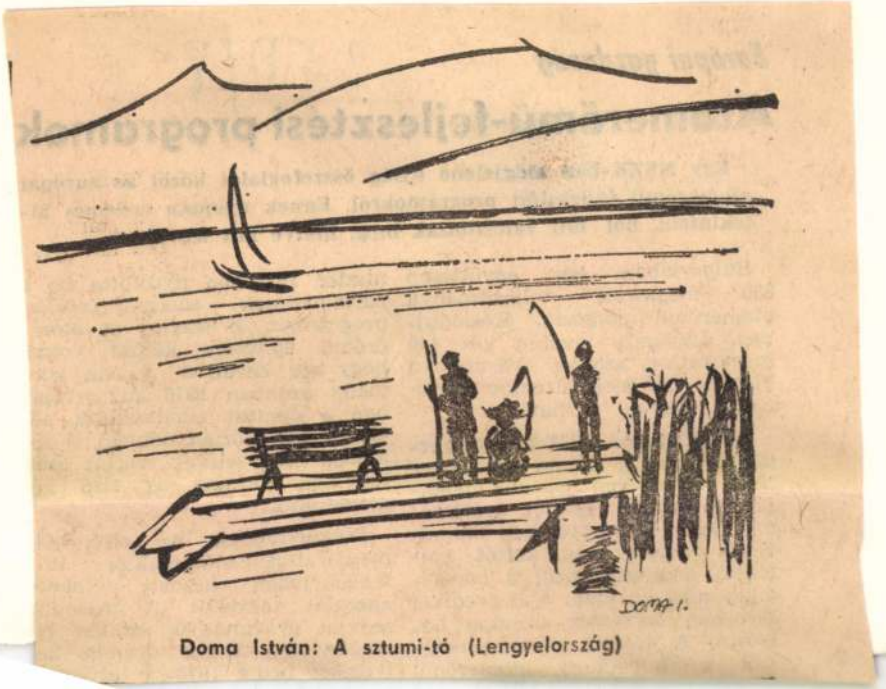

Doma István: A sztumi-tó (Lengyelország)

rint a következő atomerőmű ivezését pedig 1978-ra te

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1983 NOV 26
DIÓSGYŐRI
MUNKÁS

1021

Doma István

Diósgyőri fotoművész sikersorozata

Doma István, a Diósgyőri Gépgyár dolgozója művészi felvételeivel az elmúlt évben is egyik sikert a másik után érte el. Nevét országhatáron túl is jól ismerik. Szinte minden világrészből kapja a meghívókat a fényképkiállításokra.

Nemrég Lengyelországban rendezték meg „Homo 68" című nemzetközi fotokiállítást, ahol művészi emberábrázolásával, népes nemzetközi mezőnyben nyerte el a kiállítás első díját, a díszes emlékplakettet.

Hamburgban egy nemzetközi kiállításon 40 ezer pályamű érkezett be, amiből a zsüri mindössze ezer darabot válogatott ki. Doma István teljes kollekcióját elfogadta.

A nyár folyamán Bulgáriában töltött húsz napot az előző évi fotoverseny jutalomdíja címén. A siker ebben az évben sem maradt el, mert az ez évi Bolgár Nemzetközi Fotoverseny győztese ismét Doma István fotoművész. Sőt, a díj átvételekor az a megtiszteltetés érte, hogy a bolgár sajtó-kultúrpalota tagjának is beválasztották. A bulgáriai újságok több felvételét az első oldalon közölték, s mint nagy fényképészmestert emlegetik.

Doma István jelenleg is több országos és nemzetközi kiállításon szerepel sikerrel.

A Diósgyőri Gépgyár részére különösen jóleső érzés, hogy ezeket a sikereket egyik dolgozója éri el, aki társadalmi munkáját, a szakszervezet társadalombiztosítási tanács propaganda albizottságában végzi.

Az 1968. évben is gazdagodott a sok serleg, érem és oklevél otthonában, öregbítette a magyar fotoművészek jó hírnevét Európában, Afrikában és Ausztráliában egyaránt.

veszi Hámori elvtárstól a pénz- és sával, Kollár Mihállyal, mint első ek nyertek.

Foto: Tószegi József

forint jutalomban és oklevélben részesült. A mérnökök munkája közül több nem ért el helyezést és ezért a harmadik díj nem került kiadásra.

Eredményesen dolgoztak az ifjú technikusok is. Ebben a kategóriában két első, egy második és két harmadik díj került kiadásra. Az első helyezést és az ezzel járó 2000 forintot, valamint oklevelet Vilkler László és Tavassy Viktor nyerték el. A második díjat és az ezzel járó 1200 forintot és oklevelet a zsüri Klinga Lászlónak ítélte oda. A két harmadik helyezést Pálmai Zoltán és Gombos György érte el, amiért 800—800 forint jutalmat és oklevelet kaptak.

A zsüri a beküldött pályaművek között két olyan dolgozatot talált, amit úgy érzett, hogy nincs befejezve. Ha ezeket a dolgozat írói az év végéig befejezik, akkor különdíjra lesznek felterjesztve.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DIÓSGYŐRI
MUNKÁS

2
1967 AUG - 8
1021

MUNKÁS 1967. augusztus 8.

MŰVÉSZI MUNKA képekben

DOMA ISTVÁN ÚJABB SIKERSOROZATA

Csendes, szerény ember Doma István, a gépgyár dolgozója. Közvetlen munkatársai közül is alig tudják, hogy már 11 éve a Magyar Népköztársaság fotoművésze. Nevét egyaránt ismerik a bel- és külföldi szakkörökben. Sőt, nem egy esetben az utóbbi helyen még jobban. A közelmúltban például egy hazai zsüri figyelmen kívül hagyta azt a felvételét, amivel egy hónappal később a Trentoban (Olaszországban) megtartott nemzetközi biennálén kiemelkedő eredményt ért el. Művészi felvételeivel mindig szükebb hazájának, a Diósgyőri Gépgyárnak növeli jó hírnevét.

Ő ugyanis nem valamelyik egyesület tagjaként, hanem a gépgyár dolgozójaként versenyez.

Kevés olyan külföldi kiállítás van, ahol a katalógusban ne találkoznánk Doma István művészi fotóinak felsorolásával. Színes és fekete-fehér felvételei egyaránt megragadóak, kifejezőek. A világ legnagyobb fotomúzeuma (NSZK) is elfogadta képeit. A Nemzeti Galériában nemrég tartott „125 év a fotoművészetben" című kiállításnak ugyancsak meghívott művésze volt. Eddig több mint száz esetben nyert első, második, harmadik díjat. Különböző tiszteletdíjat, serleget, diplomát és külföldi utazásokat.

Legfrissebb eredménye a Szófiában megtartott nemzetközi pályázat fődíja, a kéthetes bulgár tengerparti üdülés, amit az ottani turista egyesület húsz napra emelt fel.

Fekete-fehér és színes fotokollekciójával a Képzőművészeti Alap tiszteletdíjával jutalmazták. S művészi felvételeit a téli tárgyú levelezőlapokon fogjuk viszontlátni.

Ugyancsak a közeli hetekben nyerte el az Ember a természetben pályázat első díját, valamint a Zalaegerszegen rendezett országos fotokiállítás fődíját.

Jelenleg 18 országos és 15 nemzetközi kiállításon képviseli a magyar fotoművészetet. Művészi munkájával kívánja megünnepelni a világ sok államában a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. éves jubileumára meghirdetett versenyeket.

A bel- és külföldi vállalatok közötti versenyben mindig öregbítette vállalatunk jó hírnevét. Például: az Országos Mezőgazdasági Művészfoto Kiállítás (Keszthely) első díját és még külön a szak-képek díját nyerte el *a Diósgyőri Gépgyár targoncája* című felvételével.

Valamennyien további eredményes művészi munkát és sokoldalú megbecsülést kívánunk neki új sikerei alkalmából abban a reményben, hogy még igen sokszor találkozunk nyertes képeivel.

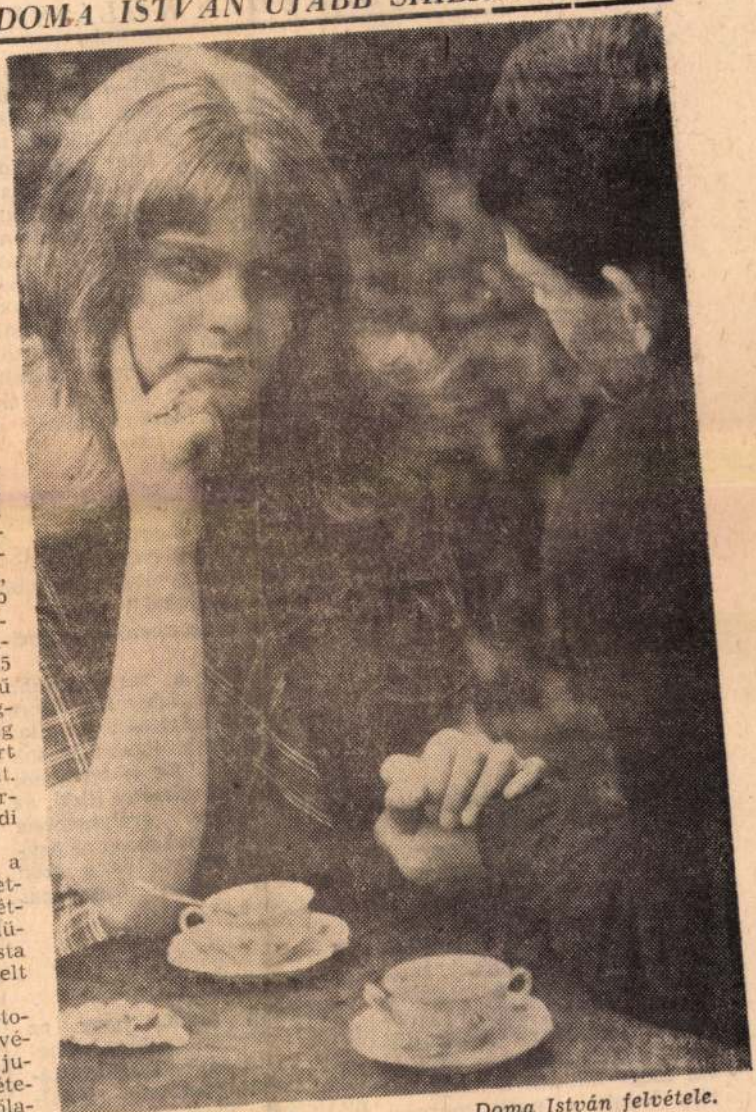

Doma István felvétele.

HÚSZÉVESEK

A vonat a jobb kettesre áll...

A KÖZLEKEDÉS KULISSZATITKAIBÓL

1.

A sínek úgy hálózzák be a Lenin Kohászati Művek területét, mint ember testét az erek. Az igazság az, hogy majdnem annyira sűrűn is. Köztudott, hogy a gyár zsúfolt, s előreláthatóan még zsúfoltabbá válik. Évről évre új épületekkel gazdagodik, s ezzel párhuzamosan növekszik a forgalom is.

Bizony nem könnyű gyári vasutasnak lenni. Éppen az előbb említett túlzsúfoltság miatt, s ahogy Kiss Imre, a közlekedési gyárrészleg forgalom üzemvezetője mondja: „Ahogy az üzemek szívóképessége, igénye alakul, úgy kell dolgoznunk. Itt nem menetrend szerint folyik a munka, minden pillanatban rendelkezésére kell állnunk az üzemeknek."

2.

Kulisszatitok?

Nincs itt semmiféle titok, csak éppen kevesen ismerik a forgalom üzem bonyolult munkáját. Az emberek egyszerűen tudomásul veszik a megszokott mindennapi képet: gőzmozdony pöfög a síneken, vagonokat tolatnak, piros zászló emelkedik a magasba, füttyszó harsan, hosszú szerelvények döcögnek keresztülkasul a gyár területén, egyszóval megy minden a maga útján, holott a nagy mozgást emberek irányítják, jelenleg a 26-os pályaudvarról. Az egész folyamat: a vagonok a diósgyőr-vasgyári állomásra érkeznek először. Tizennyolc vágány simul itt egymás mellé, ebből tíz a MÁV-é, nyolc az LKM-é. A forgalom üzem tulajdonképpeni munkája már itt kezdődik, miután az anyagellátási osztály lebárcázza a vagonokat. A forgalom üzem megbízottja átnézi a vonatot, s minden öregségük ellenére naponta 900—1000 vagont mozgatnak meg. Ez a szám mindennél többet mond, többek között, hogy sokat dolgoznak a vasutasok, a tolatócsapatok. Ha már a számoknál tartunk és a jó munkánál, illetve a dicséretnél, támaszszuk alá mindezeket újabb statisztikai adatokkal: egy-két évvel ezelőtt a MÁV-kocsiknál 35—40 óra volt a tartózkodási idő, az idegen kocsiknál 20—24 óra. Most 15,5 órára csökkent az idegen kocsiknál a tartózkodási idő, a MÁV-kocsiknál pedig 33,5 órára. Nem véletlen tehát, hogy a vállalati beszámolókból sosem hiányzik a megállapítás: „A közlekedési-gyárrészleg forgalom üzemegysége egyre jobb munkát produkál."

Minek köszönhető ez a pozitív kép?

Elsősorban a szervezettebb munkának, s ahogy Kiss Imre üzemvezető informált: a vállalati diszpécserszolgálat is sok segítséget ad. De a termelési főnökséget is dicséret illeti, az utóbbi időben erélyesebben intézkedik, végső soron az egyre javuló munka és a szép sikerek a közös összefogás eredménye.

4.

Szóltunk arról, hogy az LKM területén sokkal nehezebb vasutasnak, forgalmistának, kocsirendezőnek, kocsimesternek, vagy úgynevezett előfutónak lenni, mint például a Tiszai pályaudvaron. Nemcsak a menetrend hiánya miatt, hanem, mert sokkal jobban kell vigyázni az állandó jövő-menőkre. A gyár területén közlekedők bizony eléggé figyelmetlenek — ez a vasutasok jóindulatú megállapítása — ezenkívül sok az elhullott anyag az üzemekben, rengeteg a szaknyelven mondott hiányos űrszelvény, és igen sok a helytelenül rakott kocsi tás esetén, s főként arra, hc az állandó átjáróknál műsza váltás előtt és után legalá fél óráig tartsák szabadon utat. Ez különben parancs számukra, szigorú utasít sajnos, néha elfeledkeznek e ről, annak ellenére, hogy á landó oktatáson vesznek rés Mert a vasutasok, illetve kocsirendezők részére minde hónapban egyszer két ór forgalmi „fejtágítót" tartana összekapcsolva ezt a munká védelmi tennivalókkal. Legye bármennyire is ügyes, vag bármennyire idős vasuta ezen az oktatáson részt ke vennie, félévenként vizsgázni gyáron belül, évenként pedi a MÁV forgalmi hatósága előtt. Ez az állandó tanulá eredményezi, hogy a személy és tárgyi balesetek száma csökkenő tendenciát mutat annak ellenére — és ismét Kiss Imre üzemvezetőt idézzük: — „akad még szabálytalan, főként tárgyi baleseteket idéző munkavégzés, ami a forgalmi üzem selejtjét jelenti. Mert itt a vagonrongálódás, az árurongálódás jelenti a selejtet.

5.

Néhány hete a 26-os pályaudvar rangban nagyot emelkedett, főirányító lett, mert a régi rendező pályaudvar épületét átépítik. Egy év múlva lesz kész, s a forgalom üzem dolgozói nagyon várják ezt a pillanatot, hiszen a régi salandában nagy a túlzsúfoltság, egészségtelen a helyzet. Az átépített rendező pályaudvar épületében nagyobb lesz a hely, öltözővel ellátott új fürdőt építenek, de szakmai vonatkozásban is megfelel majd a kor követelményének. Egy év múlva tehát rangban csökkenni fog a 26-os pályaudvar, befejezi helyettesítését, de ez mit sem von le értékéből, abból, hogy jelenleg ellátja mindazt a funkciót, amit a régi látott el.

DOMA-MIKÓ ISTVÁN festő

kerülő konferencia az epilepsziával élők, családtagjaik és gondozóik érdekeinek védelmére, gonzáson. Bővebb információ és jelentkezés a (66) 466-238-as telefonszámon *Nagy Gábornénál.*

es kor-
jainak
a szá-
nyert
i álta-
turális
zatán.
ősége
önetet
Alap
P. R.

-538

Füzesgyarmatra várják a japánokat

FÜZESGYARMAT – Több mint másfél évtizede él Japánban a füzesgyarmati születésű *Doma Mikó István* festőművész. A füzesgyarmati önkormányzati vezetés az elmúlt években számos kísérletet tett arra, hogy a település szülöttét – akit Japánban ismert közéleti személyiségként megbecsülés övez – néhány napra vendégül lássa. A törekvés hamarosan valóra válik, tudtuk meg *dr. Szentesi Károly* polgármestertől, aki egy a Japánból érkezett faxüzenetre hivatkozva azt mondta, hogy Doma Mikó István augusztus végén 17 fős japán küldöttség tagjaként Magyarországra érkezik. A delegáció augusztus 28-ától néhány napot Füzesgyarmaton tölt. A polgármester a találkozót a barátság ápolásán túl a kulturális és gazdasági kapcsolatok felvétele lehetőségének tekinti

Oravszki Ferenc

Békés Megyei Hírlap 1998.08.14.

i ió – de csak a csúszdán

Debrecenbe. A Békés megyeieknek legcélszerűbb Szolnokon csatlakozni a különvonat utasaihoz. A másodosztályú kocsikkal közlekedik, és rajta valamennyi kedvezmény igénybe vehető. **B. P.**

Díszpolgár Nagyszénáson is

Várhatóan Nagyszénáson is megválasztják majd évente a település díszpolgárát, ehhez azonban az önkormányzat igenlő döntése szükséges. Az elképzelést két önkormányzati képviselő, *dr. Baja János* és *Fődi András* vetette papírra a közelmúltban. Az erről szóló rendelettervezet augusztus 17-én kerül a képviselő-testület elé. Az előterjesztés szerint a díszpolgári címet azok a magyar vagy külföldi állampolgárok nyerhetik el, várhatóan március 15-én, „akik Nagyszénás nagyközségért kiemelkedően dolgoztak, munkásságukkal hozzájárultak a nagyközség hírnevének gyarapításához". A díj adományozására a képviselő-testület lesz jogosult, mint ahogy javaslatot is e testület tehet, illetve ennek valamelyik bizottsága – legalábbis az előterjesztők javaslata szerint.

A hétfőn délután 15 órakor kezdődő testületi ülés témája lesz még egyebek közt az első félévi gazdálkodás értékelése, az önhibájukon kívül eladósodott családok lakásterheinek kezelése, illetve a helyi választási bizottság tagjainak megválasztása. **K. Gy.**

Avartüzek, tarlótüzek

„Két fehér husú pék...”

KENTAURBESZÉD

Miért most?

Illetve miért *épp most* tört ki ez a pánik? Úgy tűnik nekem, mintha későn kaptak volna észbe. Tavaly év vége óta egyre több cikket olvasok arról, hogy mi lesz, ha újabb tíz ország belép, mennyire kell védekezni (kétsávos Európa-terv), hol kell vigyázni (vízum ismét, határok), milyen törvényt kéne gyorsan hozni (hogy kiket meddig nem eresztenek be, meg hogy mikortól és mennyi sztk jár az új munkavállalónak). Az a fura, hogy annak idején, mikor elhatározták ezt a tömeges bővítést, mintha senki fejében nem fordult volna meg a nagyságrend, a tíz ország, a régiók jelentős gazdasági lemaradása, a lélekszám, az infrastruktúra. Mikor a spanyolokat, a görögöket vették fel, aprólékosan kiszámították, mi várható, és még így is szívták a fogukat a következményekért. Azóta látták Németország kínlódását a keleti tartományokkal – és mégsem számoltak.

Persze értem én: Lengyelország és a visegrádiak mindenképp jöjjenek, de ha ők, akkor a balti államok is, amire felszólalt a déli lobbi, hogy akkor lépjen be Málta (ürügy), sőt Ciprus is. Most nem feszegetem ez utóbbi (kettészelt ország) politikai bonyodalmait, csak megemlítem, hogy a lista így nőhetett – egyet nekem, egyet neked. Ami – mint *ideális cél* – szép is, jó is, Európa végre egységgé válik, összejön, ami összetartozik. Csak hát a gazdaság nem ideálokra épül. A *The Economist* (febr. 28.) belső vezércikke azon szomorkodik, hogy talán 2004 volt az aranykor utolsó esztendeje – csak azt nem mondja, hogy utána jönnek a barbárok. Nem, nem barbárok, csak a kapuk nyílnak meg az ismeretlenek előtt. Nem is a csatlakozókkal érkező (ki nem számított) tételekre, hanem a drog, a terrorizmus, a keleti maffia fenyegetésére hivatkoznak. De ne szépítsük: az új szakadásra, a gazdag Nyugat és a szegény Kelet ellentétére, ami elsősorban az agrártámogatási alapok jelenlegi összegének egy országra jutó részét fogja csökkenteni. Gondolom, felszólalt az agrárlobbi is – a kaszsza védelmében. Általában: ma már nem olyan ütős téma, hogy ha egy ideig támogatják a szegény rokonságot, eltűnik ez a szakadék. Tudják. Csak most hosszúnak látszik az idő, a pénz pedig – ami erre kell – kevésnek...

És hát a médiahisztit mindig lehet fokozni. Már olyan dolgozat is létezik, amely egyenesen az euró létét látja kérdésesnek, ha nem is kifejezetten az újonnan csatlakozók miatt (az eurózónához később fogunk felzárkózni, így ez az érv eleve értelmetlen lenne). Nem, ezúttal a németek és franciák nyakassága miatt, akik az úgynevezett stabilizációs paktumot mondanák fel, hogy nekik ne írja elő az EU, hogy mennyi lehet a deficitjük. Ugyanis most e két nagyhatalomnak rosszul megy, az állam eladósodott, hogy támogassa a lerobbanó ipart, exportot. De azért tisztázzuk: az eurót nem fenyegeti ilyen rémszcenárió, ez is csak „frászmanipuláció”.

Ugyanakkor az is kiderült – mindkét országban, a németeknél és a franciáknál –, hogy strukturális reformokra lenne szükség, sürgősebben, mint bármikor korábban. Csakhogy – és ez az új – ezek a reformok nyírják a szakszervezetek, jelentős társadalmi rétegek meg a nyugalmat áhítozók érdekeit, a választások pedig mindjárt itt vannak. Egyszóval most nem lehet reformozni. (Schrödernek pártelnökségébe került az elfajult reformvita...) De egyáltalán: most – választások nélkül is – valahogy minden változás ellen azonnal robban a parlament, az utca, a média – ez sem volt korábban. Jó, jó, a franciáknál minden fél évben volt egy-egy kisebb-nagyobb sztrájk, megszokták/tuk, de most ez is európai jelenség lett: ne legyen semmi új, a korábbi újításokból is csak bajok lettek. (Gondolják most hirtelenében.) Különben is, rossz a gazdasági klíma.

Szóval valahogy minden összejött, amire a szép időben, 2000 előtt nem kellett tekintettel lenni. De hogy a gazdasági racionalizmus korában ekkora hiszti legyen, az már fura. A *Financial Timesban* hetente rémszcenáriókra lapozok (pl. febr. 5-én: a vízumbevezetés esetleges következményeiről, febr. 24.: táblázat a nyugati–keleti életszínvonalak összehasonlításáról). És akkor most még jön az EU–Amerika közötti kereskedelmi vita – szankciók itt, majd ott. Ami sokba fog kerülni, csak nehogy azért is mi vigyük el a balhét...

Jeles európai hagyomány Descartes tézise: „gondolkozom, tehát vagyok”. Mára lefordítva: a dolgok átgondolása a közösségi lét feltétele. Ha késik – az nem jó, mert frászbetegséghez, tév- és pótcselekvésekhez vezethet.

ALMÁSI MIKLÓS

Az Orbán-kormány bevezette a médiakormányzást. A Medgyessy-kormány átvette. Az Orbán-kormány megbukott. A Medgyessy-kormány...

A médiakormányzás három tudatos stratégiai elem összekapcsolását jelenti. Lemérem társadalmi csoportok igényeit és várakozásait, témáit és hiteit, majd általuk ismert és kedvelt képekké, hangokká alakítva felkínálom nekik. A kormányzati intézkedéseket és megnyilatkozásokat alávetem a politikai ciklus időbeli elemeinek, s előre megtervezem a politikai népszerűség apályait és dagályait, hogy a legdöntőbb választásokra érjenek be a médiahatások. S végül, a közvetlen és a közvetett kommunikációban felépítem politikusaim, intézményeim pozitív, ellenfeleim negatív, képi személyiségét, jelképrendszerét, felismerési kódjait, hogy kitörölhetetlenül és az én kommunikációs hatásomra jussanak a közönség, a választó eszébe. A hatalom kép, a kép hatalom. Akié a társadalomra sugárzott képek és hangok birtoklása, azé az örök hatalom.

A kifejlett demokráciákban aktív és növekvő médiakormányzás tapasztalható, de a versengő, világméretű nyitottság, s az ennél is kínosabb gazdasági, politikai és katonai nemzetközi konkurenciaharc miatt e kormányzásnak komoly korlátai vannak. George Bush kiváló médiakormányzást folytat, jól tagolt képi kampányokkal. De minden igyekezete ellenére az iraki utóháború ellenképei, a gazdasági ígéretek és a lehetőségek közötti szoros negatív kapcsolatok komoly nehézségeket okoznak gépezete számára. Tony Blair a legirigyeltebb és leginkább tanított médiakormányzó volt, egészen 2003 nyaráig. Nem volt olyan szorult helyzet, amiből ne tudta volna kivágni magát képben és hangban. De a virtuális valóság és az igaznak mondható valódi ütközése végül legyűrte: az iraki homok alatt csak képzelt fegyverek lapultak, és az egyetemi reform kegyetlenebb képet mutatott, mint amit a brit miniszterelnök láttatott. S Berlusconi hiába rendelkezik minden olasz képe és hangja felett, hiába vált minden külvilágból érkező üzenet olasz hangjává, ez nem tudja feledtetni, hogy Itália stagnál.

A magyar médiakormányzás első korlátja – ebben igaza van Tölgyessy Péternek –, hogy nálunk végtelenek a lakossági vágyak és korlátosak a kielégítésükhöz szükséges kormányzati eszközök. Ha valaki, amerikai módra, fölméri a fókuszcsoportok igényeit, hogy ezek alapján ígérjen, és választást nyerjen, korlátlan vágyakat fog találni: legyen bérünk nyugat-európai, az árak viszont maradjanak államilag támogatva alatta, éljünk úgy, mint ők, még ha ötven évvel később kezdtünk is. S ehhez járul, hogy az állam, a politika oldjon meg mindent, adjon, szabályozzon, kedveskedjen nekem és korlátozza a versenytársamat, ne kelljen adót és járulékot fizetnem, de javítsa „adómból” európai szintre a szolgáltatásokat. Ha nincs összefüggés saját teljesítményem és a kormány ígéretei között, akkor minden lehetséges. Mit szeretnél? – kérdik. – Mindent!

Aki Magyarországon kinyitja az ígények ajtaját, az özönvizet szabadít magára. Minden álom jogos. Ha a kormány teljesít, új igény nő helyébe. Minél inkább teljesít, annál több lesz az igény. Aki volt már vágytól reszkető gyermekével vásárolni, tudja, miről beszélek. Szegények és nyomorultak vagyunk. A képi amerikai-nagybácsi-kormány, a Mikulás-miniszterelnök, a Jézuska-pártfőnök csak akkor úszhatja meg médiakormányzása ígéretkampányát, ha megválasztása után szinte semmit se teljesít. Előhúzza a krampusz előző kormányt, komor arccal sorolja, képileg mutogatja rémtetteit. Sajnálkozva felhozza a nyugati Dollárpapa gyengélkedését.

Vajon mondhatja-e, hogy a teljesítmény és az igény között mégis összefüggést kellene találni? Nem mondhatja. Ő maga szakította el a kapcsolatot. A médiakormányzás nem magasabb teljesítményre, kellemetlen és fárasztó tanulásra, jobb osztályzatokra szeretne ösztönözni minket, hanem arra, hogy szeressük és válasszuk a Papát. Most vette meg nekünk, amit akartunk. Legyünk hálásak. Anya kevesebbet vesz. A múltkor majdnem kikérdezte a leckét. Veszekszik. Mi viszont szeretjük egymást. A pártok, a parlament oktalan veszekszenek. Én, média-Papa, Isten-király szívem szerint megszüntetném őket. Ugye, egyetértetek. Hát persze, hiszen tőletek tudom, hogy utáljátok az egészet. Miért ez a sok hűhó a demokráciával? Péter nagypapa, Viktor papa egyedül ezt kedvesebben és olcsóbban csinálná.

De a médiakormányzás másik korlátja az aggasztó valóság. Nem vagyunk messzire attól a világtól, amikor a szocializmus nevében közölték, hogy ez a lehető világok legjobbika, s minden kommunikációs eszköz birtokában, a mainál zártabb társadalommal közölték, hogy a valóság nem az, amit lát, hanem amit mutatnak neki. Rövid távon nagyon jól bevált, hosszú távon megbukott. A magyar társadalom átkozottul gyanakvóvá vált. Minden mesét elhisz, de azért mégis kétkedik. Szereti, ha a magyart a világ legkülönb népének láttatják vele, ha merhet nagy lenni. De titkon gyanítja, hogy nem kisebb, nem nagyobb, mint amekkora. A médiakormányzás a legfontosabbat nem biztosítja, amire a magyar társadalom vágyik – tartós biztonságérzést. Sikerülhet újra meg újra meglepni, elképzelhető átmenetileg otthonossá tenni világát a képzeletbeli világban. De folyamatos intézményeket, tartós tekintélyeket, hiteles személyiségeket médiakormányzással nem lehet teremteni.

Lehet eljátszani a stratégiai döntéseket, de néha meg is kell hozni őket. Lehet úgy tenni, mintha a nem tudás tudás, a versenyképtelenség versenyképesség lenne. Egy remek magyar médiakormánytól nem leszünk Európának igazi lányai és fiai. Nemcsak kommunikációk mérődnek össze a világban. Tetszik, nem tetszik, országra, régióra, városra és falura alakított stratégiák és teljesítmények is. Megnyerhetsz egy választást, elveszejtesz egy országot. Nem takarózhat egyetlen médiakormányzó sem azzal, hogy ő csak és kizárólag népének s nemzetének, nagy- és kismagyaroknak népszerű és kívánatos vágyait teljesíti. Vallotta ezt már népével egy ágyban hentergő diktátor elég. A magyar társadalom teli sérelmekkel, hamis illúziókkal, agresszív vágyakkal, civilizálatlan dühökkel. Ezeket használta, ezekre épített valamennyi urunk és elvtársunk, hogy nyakunkra ülhessen. Azelőtt szavainkat és nyelvünket gyalázták meg ezzel, most képünket és arcunkat.

„Míg az úton két fehér husú pék öldösé egymást, / szemben a mészáros tanítá kutyáit okosabb beszédre.” – írta Karinthy Füst Milán modorában. Látom képünket. Harcunkat életre-halálra. Amiből a szomszéd utcában már nem látszik semmi. *„Mennyire él ez a két, céhrendszerhez tartozó fehér pék, aki oly magától értetődően, oly angyalian öldösi egymást az úton, mint ahogy mások virágokat szagolgatnak, s az a fölöttébb csodálatos mészáros is, aki – mint régi képeken látni – hegyes süvegben, kissé kenetesen, de jóságosan, mutatóujját fölemelve tanítja fölöttébb csodálatos kutyáit »okosabb« beszédre, hiszen az ő kutyái már tudtak beszélni, csak még nem eléggé »okosan«.”* – teszi hozzá Kosztolányi. A jeges fák ágai alatt ott a két fehér pék, kezük egymás torkán. A mészáros a kutyáit a pékekénél különb, tagoltabb nyelvre tanítja. Miért, hogy ebben az utcában soha nem történik semmi?

LENGYEL LÁSZLÓ

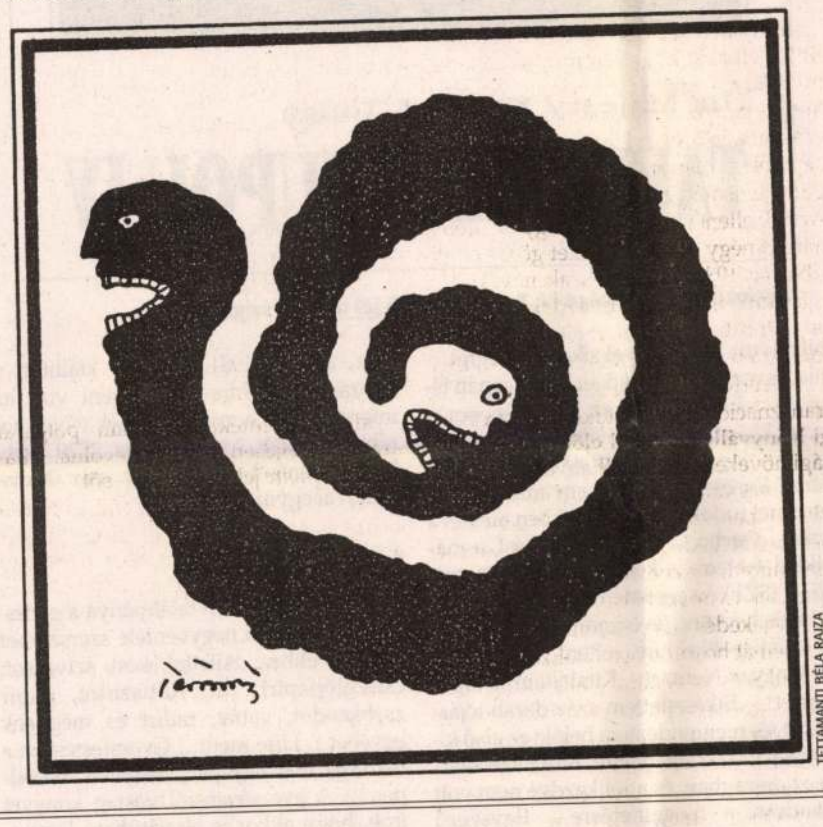

TETTAMANTI BÉLA RAJZA

Bankárészjárás

VÁRHEGYI ÉVA

Régóta tudjuk, hogy Orbán Viktor ügyesen játszik a szavakkal, így az sem volt meglepő, hogy országértékelő beszédében megint előhúzta a kormány lejáratásához alkalmasnak vélt „bankár” jelzőt. Most nem emlegetett ugyan bankárkormányt, de nem állta meg, hogy kijelentse: „a jelenlegi bankárészjárást és bankárgondolkodást – mindannyiunk érdekében – meg kell változtatni”. Beszéde óta többen élcelődtek már azon, hogy vajon miért is lenne pejoratív jelző a bankár. Bácskai Tamás és Zdeborsky György a *HVG-ben* vontak párhuzamot Marx, a „rablótőke” elnevezést a húszas években meghonosító szélsőjobboldali Werner Sombart és a „munka becsületét” a „bankárészjárással” szembehelyező Orbán Viktor között, és magyarázták el, hogy a gazdaság nehezen működne bankok nélkül. Csányi Sándor, a magyar bankártársadalom koronázatlan királya pedig maliciózusan csak annyit mondott a *Népszabadságnak* adott interjújában: „Magyarországon nem bankár-, hanem politikusvilág van, hozzáteszem, sajnos”.

Nem gondolom tehát, hogy a bankárok védelemre szorulnának, nem is ezért hozakodtam elő a jobboldal bevett szófordulatával. Csupán fölöttébb furcsának találom, hogy éppen egy olyan ember használja előszeretettel a bankellenes retorikát, aki kormányfőként a legnagyobb adománnyal ajándékozta meg a magyar bankvilágot. Hiszen kormányzása utolsó heteiben bővítették ki a lakáshitelek kamattámogatási rendszerét, amelyből a bankszektor az elmúlt másfél évben busásan profitált. Megengedem: nem a bankprofitok felduzzasztása volt a lakástámogatások átszabásának célja, de tény, hogy a kamattámogatások akkor bevezetett rendje legalább annyira kedvezett a bankoknak, mint a lakhatási gondokkal küszködő állampolgároknak.

A lakáshitelek állománya 2002–2003 folyamán – mintegy 1300 milliárd forintos növekedés mellett – a hatszorosára emelkedett. A lakáshitelezési üzletág meglódulása a banki profitokat is megdobta: két év alatt megduplázódott a kereskedelmi bankszektor nyeresége. Ebben persze az autólízing és az áruvásárlási hitelek felfutása is szerepet játszott, de a banki jelentések mégis azt tükrözik, hogy a profitnövekedés zöme a lakáshitelezésben aktív bankok körében következett be. Még a bankellenességgel nem vádolható *The Economist* elemzője is megállapította, hogy – a térségben egyedülálló módon – Magyarországon a lakáshitelezés érezhető tényezője a bankok nyereségességének.

A kamattámogatási szisztéma szigorításával végül éppen a bankárkormánynak titulált Medgyessy-kabinet kurtította meg azt a banki jövedelemforrást, amelyet az előző kormány gálánsan megnyitott. A gazdasági egyensúly romlásának megállítása érdekében tavaly két ízben módosította a kormány a lakástámogatási rendeletet. Amellett, hogy az átlagpolgár igényeihez igazította a támogatható hitel összegét, a bankok által felszámítható kamatrést is limitálta. Azzal pedig, hogy a támogatások rendjét a piaci kamatokhoz igazította, az adófizetők érdekét helyezte előtérbe – nemcsak a lakásvásárlókkal, hanem az építőipari és banklobbival szemben is. A jelenlegi „bankárkormány” iránti elfogultsággal nehezen illethető Magyar Nemzeti Bank friss jelentése szerint, ha a kormány nem hozza meg a lakástámogatási rendszert szigorító intézkedéseket, akkor súlyosan veszélyezteti az ország egyensúlyi helyzetét, és aláássa a gazdaság fejlődését. (Kár, hogy ezzel a figyelmeztetéssel nem két évvel korábban állt elő, pedig akkor is előre látható volt, hogy az Orbán-kormány bank- és népboldogító intézkedése nem lesz sokáig fenntartható.)

Az MNB jelentéséből mellesleg azt is megtudhatjuk, hogy a lakás célú támogatások 15-30 százaléka valójában a fogyasztást bővítette, ami nemcsak „ablakon kidobott” közpénz volt, hanem még az infláció felpörgését is elősegítette. A gazdaság élénkítését sem szolgálta igazán hatékonyan a rendszer, hiszen a támogatások kétharmadát nem új lakások építéséhez, hanem használt lakások adásvételéhez vették igénybe. Ami önmagában nem is volna baj, ha valóban csak a rászorultak lakásgondjait enyhítette volna; ezt azonban a támogatásoknak legfeljebb negyede-ötöde szolgálta. Eközben nem maradt elegendő forrás a bérlakásprogramra és szociális lakások építésére.

De nemcsak a lakástámogatási rendszer tükrében meglepő Orbán Viktor bankellenes retorikája. Az is legalább ennyire ellentmondásos, hogy miközben – mindannyiunk érdekében – meg kívánná változtatni „a jelenlegi bankárészjárást és bankárgondolkodást”, pártja teljes mellszélességgel kiáll a magas kamatot és erős forintot szorgalmazó (jelenlegi) jegybanki észjárás mellett. Pedig amikor ők voltak a kormányrúdnál, még más volt az MNB „észjárása”. Akkoriban még azt tartották helyesnek, ha a jegybank nem kiált megálljt sem a felturbózott állami költekezésnek, sem a megtakarításokat apasztó lakáshitel-támogatási szisztémának. Akkoriban nem tartották volna helyesnek, ha a központi bank önálló költségvetési prognózissal előrukkolva kérdőjelezi meg a kormány terveit, és erre hivatkozva tartja a gazdaságot fojtogató magas szinten az alapkamatot, miként ma teszi. Akkoriban még azt tartották jónak, ha a jegybank nem gerjeszti az inflációt saját – a piaci várakozásokat felfűtő – prognózisával.

Most viszont, miközben a volt kormányfő utódja „bankárészjárását” nehezményezi, a kőkemény bankári logikát követő jegybanki politika védelmezőjeként lép fel. Miközben visszaadná a munka becsületét, megvalósítaná a teljes foglalkoztatást, kiáll az ezeket akadályozó jegybanki politika mellett. Pedig jól tudja: a mai kamatszint mellett nem érdemes beruházni, munkahelyeket teremteni, hiszen aligha van olyan vállalkozás, amelynek jövedelmezősége felvehetné a versenyt a pénzügyi befektetéssel bezsebelhető kamatokkal. A magyar felemelkedésért aggódó egykori kormányfő és az ugyanezért drukkoló magyar állampolgár így már csak abban bízhat, hogy a bankárészjárás nem ragályos, és maradnak olyan vállalkozók, akik a bankári logika ellenében mégiscsak beruháznak.

Művész, művész, életművész

A messziről jött Doma-Mikó István magyaros sajtósikerei

PÜNKÖSTI ÁRPÁD

Füzesgyarmat jól járt vele, hogy 1951-ben ott született Mikó István, aki „művésznéven" – Doma-Mikó Istvánként – tette magát ismertté itthon. Itt, nem pedig Japánban, ahol közel negyedszázada él, nem is a nagyvilágban, ahol állítólag húsz-harminc országban is volt kiállítása. Neki köszönhető az ország egyetlen japán „múzeuma", amit alapítása óta nagy odaadással gyarapít szülővárosában. Különleges színfoltja ez a környéknek, akkor is, ha csupán vegyes színvonalú kiállítások halmaza. A Japánt sújtó atomtámadás szívszorító tablói talán egész Európában egyedülállóak.

Elektronikus levelemre a múzeumalapító Doma-Mikó Japánból azt kérdezte: „milyen tartalmú és terjedelmű cikkre gondolt? Fotóval, vagy anélkül? Nagyon sok írott anyag van, tartalmi igény szerint tudok küldeni belőle." Méretre. A legtöbb írást természetesen a szűkebb haza, a Békés Megyei Hírlap (BMH) oldalain közölték róla. Íme „névjegyük" a földijükről (2001. június 30.):

„Született: Füzesgyarmat, 1951. január 16.

Életútja: 1969–71 között a Magyar Televíziónál dolgozott, 1980-tól Japánban él mint festőművész, 1989-től IV. Tupou tongai király udvari festője. 1993-tól a japán képzőművészeti főiskola tanára, 1997-től a Fidzsi-szigetek általános iskoláiban a vízfestékkel való rajzolás bevezetésén fáradozik. 1999-től a thaiföldi képzőművészeti egyetem tanára, festményeit, képeit huszonnégy országban állították ki.

Elismerések: számtalan díjban részesült mind itthon, mind külföldön. Közülük a legjelentősebbek: Japánban megkapta az Akril Festékek Különdíját, Tokióban a Tosima városrész önkormányzatának célpályázatát nyerte el. Tonga királya a IV. Tupou Érdemrend ezüst fokozatával tüntette ki. 1997 óta Füzesgyarmat díszpolgára, 2001-ben a Japán–angol Baráti Társaságtól Nemzetközi Béke Nagydíjat kapott.

Hobbijai: tengeri horgászat, olvasás, festés, filmezés, utazás."

Furcsa, hogy egy művésznek, egy király udvari festőjének a festés csupán olyan hobbija, mint a horgászat. Angol-japán névjegyén az áll: „president": a Japán Múzeum Alapítvány elnöke. Másik névjegyén a „tongai király és családja udvari festője" cím díszeleg. Tudomásunk szerint „egyetemi tanár" feliratú vizitkártyája nincs.

„Festő leszel!"

Beszélgetésünk során kiderült, hogy a televíziónál képesítésének megfelelő munkát végzett, vagyis világosító volt, mivel villamosipari technikumot kellett végeznie, mert szigorú édesapja úgy gondolta, hogy az elektrifikálásé a jövő. De a lényeg, hogy világosítóként a leghíresebb művészekkel találkozott – Latinovits, Ruttkay, Bessenyei –, a kulisszák mögött olyasminek volt a tanúja, amit más nem lát és nem hall. Aztán átszervezés miatt átkerült a Gondolat Kiadóhoz, ahol ugyancsak művészi munkája volt.

Állítólag egy idős festőművész beszélte rá, hogy fogjon ecsetet: „Festő leszel: a bolondság megvan hozzá, már csak festeni kell megtanulnod." (SZF – Szabad Föld, 2001. június 8.) Az erős feltörekvési vágytól fűtött, művészi készséggel megáldott ifjú jelentkezett a Ruszöv – a Ruházati Szövetkezet – dolgozóinak képzőművészeti körébe, Molnár József keze alá:

– Nagy vásznakon dolgozott, igényes autodidakta módon, gondos technikai kivitelezéssel – mondja róla a mester. – Lengyelül is tanult. Ő beszélt rá, hogy menjünk el Lengyelországba egy művésztelepre. Két-három hetet töltöttünk együtt. Akkor még komolyan vette a festészetet. Nemrég fölkeresett újból, közben levélben is kért tőlem szakmai tanácsot. Nem fejlődött a lehetőségei szerint.

„Főiskolára csak szülői engedéllyel lehetett beiratkozni, de a szüleim nem támogattak… Rektori engedéllyel lettem magántanítvány a főiskolán, így szereztem meg a kellő tudást." (SZF) A lap olvasóinak talán fel sem tűnt, hogy szülői engedélyre felnőtt ember semmiféle lépéséhez sincs szükség, a képzőművészeti főiskolának pedig főigazgatója és nem rektora volt – magántanítványai viszont nem léteztek. Mivel a főiskolán anatómiát is tanult, állítása szerint Japánban Barcsay Jenő Művészeti anatómiájából tart kurzusokat művészeti főiskolákon. Ezek nevét soha sem említi, pedig Japánban mindegyiknek neve van.

– Akad Magyarországon három-öt festő, aki képes Barcsay anatómiáját tanítani? – kérdem műkritikus kollégámtól, Rózsa Gyulától.

– Annyi talán van.

– Mint más országban, Japánban is csak nagyon kivételes esetben lehetne egy külföldi – főiskolai vagy egyetemi vendégtanár – diploma nélkül – közli kérdésemre a japán nagykövetség egyik titkára.

Bezúdult Japán!

Doma-Mikó életébe „elemi erővel zúdult be" Japán. „Volt egy festményem, a címe: Két japán és két pálma. Érdekes kompozíciót találtam ki. Aztán láttam Hirosige mester egy képét: megdöbbentett, hogy milyen eget festett. Meg akartam nézni az eredetit, és megmutatni Japánban a saját képeimet. Kimentem. Három hónap alatt rendeztem öt-hat kiállítást, sikereseket." (SZF) Ugyanezen cikk szerint: „Engem disszidensnek tekintettek, elvették a pesti házamat. Japánban kellett letelepednem."

MN (Magyar Nemzet, 2003. október 18.): „Elrekvirálták itthon minden vagyonát… A rendszerváltozás óta haza is jár." RTL Klub, Fókusz, 2000. április 18.: „Húsz év után most először látogat haza, hogy lássa a szüleit." Tudomásunk szerint a vele szemben elkövetett törvénytelenségek ellenére kettős állampolgár. 1980-ban alapította füzesgyarmati múzeumát, és 1985-ben sikerült elérnie, hogy a gyűjtemény a tanácstól kapjon egy parasztházat, majd 1998-ban a múzeum átköltözhetett a főutcán lévő régi pártházba.

Valójában 1979-ben vett feleségül egy Zeneakadémián tanuló japán lányt, és még abban az évben Japánba látogattak bemutatkozni a családjának… Amikor pedig egy év múlva Japánba költözött, állítólag hímzéstervezést tanított egy egyetemen tíz évig. Tanítás közben tanult hímezni, majd kidolgozott egy japán gondolkodásnak megfelelő elemzést a kalocsai, a matyó és más hímzések jellegzetességeinek megállapítására. Közben „ékszeriskolába" is járt. Először ékszervizsgálatot, aztán ékszerkészítést tanult, kőcsiszolástól kezdve a foglalat elkészítéséig mindent. Hírességek portréiba „nemes anyagot, gyémántot, opálkövet, aranyat ragasztott. A japán arisztokrácia körében ez bevált" (MN). „Naponta negyven képet fest, de soha nem ad el egyet sem." (Blikk, 2000. április 10.)

Doma-Mikó japán életkezdésének másik (harmadik?) változatában is föltalálta magát. „Gömbölyű tojásokra kezdtem festeni síkhatású képeket… Ötvenre a saját műveit festette, ötvenre pedig a művészettörténet nagy képeit. Mona Lisa szeme megalkotásához egy szőrszálat vékonyra csiszolt, de még így is vastagnak bizonyult. Végül tűvel sikerült megfestenie a szempárt két nap alatt… A japán tévések felnagyították az egyik képemet, hogy kiderítsék, mennyire pontosan dolgozom. Egy századmilliméter volt az eltérés! Ennek az a titka, hogy mindkét kezemmel tudok festeni. Egyikben tartom a tyúk-, a strucc-, vagy a cápatojást, a másikkal festem, a két kezem együtt rezdül." (SZF) Az eredmény: „Hetven újságcikk és harminc tévészereplés lett belőle. A tojásképekkel híres lettem."

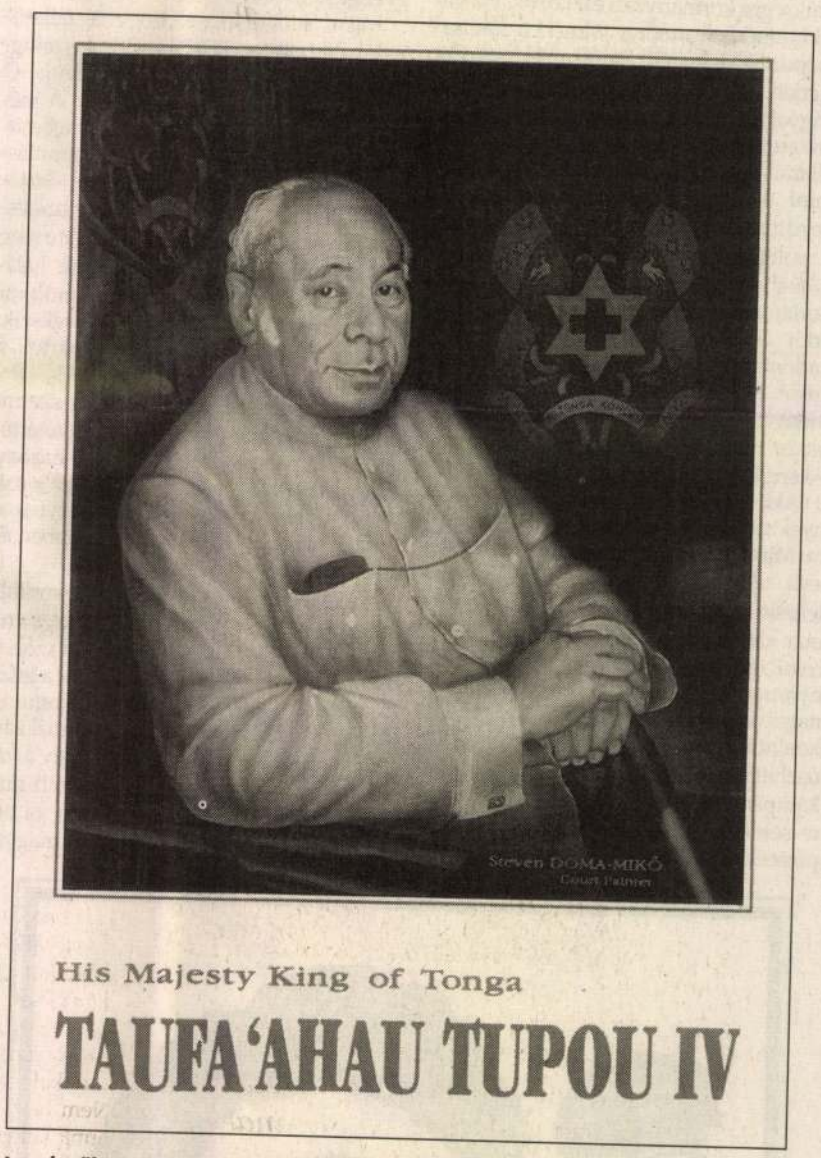

Levelezőlapon őfelsége IV. Tupou, a festő jól látható szignójával

Magyar Nemzet: „Kitaláltam a tojásfestést! …Elkészítettem száz darab tojásképet, és megrendeztem belőle az első kiállítást. Óriási sikere volt, híre ment szerte az országban, és attól kezdve nem volt gondom a megélhetésre… Egyszerű tyúktojásra [festek]…"

Úgy véli, az utókor majd eldönti, hogy mit ér a kísérlete. De élő ember számára elérhetetlen – századmilliméteres! – pontossága révén utánozhatatlan. Több tojáskép mégsem lesz, mert nem akar egy ötletből élni. Az utókor helyzetét megnehezíti majd, hogy nincs nyoma a képeinek. A tojásra festők 203 ezer internetes oldalán a mezőkövesdi asszonyok és a Fidzsi-szigeteken élő bennszülöttek is szerepelnek, Doma-Mikó István viszont nem. Igaz, amikor 1981 tavaszán kiállított a Ginzán, még híre-hamva sem volt az internetnek. Leonardo félezer évvel korábban festett Mona Lisája 2720 weblapon szerepel, de egyszer sem Doma-Mikóval együtt.

Udvari festő

„Doma-Mikó István találmánya a gyorsfestés. Legalább negyvenféle szerszámot használ ehhez: zsilettet, kést, szivacsot, csiszolópapírt, tűt, fültisztítót, papír zsebkendőt, vattát, radírt és még sok egyebet… Híre ment… Gyorsfestésben a rekordja már egy perc negyven másodperc… A gyorsfestésről vastag könyvet írok, hogy akkor is elsajátítható legyen, amikor én már nem leszek." (SZF)

– Doma-Mikót én a tokiói követség ünnepi fogadásai mellett az egyik japán tévében láttam gyorsfestészettel bohóckodni – mondja egy Japánban magyar irodalmat tanító egyetemi oktató.

„Doma urat nem zavarja az, hogy sok kritikusa szerint értéktelenek ezek a festmények. Ő nem érzi felszínesnek a művészetét… A leggyorsabb tájképnek ott lesz a helye őfelsége palotájában a legszentebb falon." (RTL Klub)

– István a kuriózumok irányába ment el – mondja Molnár József. – Kifundál ügyes dolgokat, technikai bravúrokat. De a gyorsfestészetet nem kellett feltalálni, Csernus Tibor vagy Szász Endre is egész kiválóan űzte ezt tenyérrel és mindenféle nem hagyományos eszközzel.

Az viszont szerinte történelem, hogy 1989 óta a tongai király udvari festője.

„Nekem Tonga a harmadik hazám a szülőföldem, Magyarország és a fogadott hazám, Japán után. Tonga szigete a Csendes-óceán végtelenjében olyan, mint az édenkert… Őfelsége elégedetlen volt a korábbi festőkkel, a piktorok állítólag túlságosan idealizált képeket festettek róla. Új művészt keresett. Elkészítettem hát egyszerre három portrét is róla, gondolván, hogy kiválasztja majd magának, amelyik tetszik neki. No, őfelségének mind a három kép tetszett, sőt újabbakat is rendelt. Udvari festői kinevezést kaptam, méghozzá holtomig; egy király ugyanis nem vonhatja vissza a szavát." (MN) „A Fidzsi-szigetek közelében található sziget első embere fedezte fel a tehetségét." (RTL Klub) „IV. Tupou király csak füzesgyarmati piktorában bízik." (Blikk) „Amikor kitelt a tíz év szolgálat, kaptam egy királyi érdemrendet." (SZF)

Az interneten megtalálható a tongai udvari festők névsora az 1880-as évek végétől kezdve, ám ezek között Doma-Mikó neve nem szerepel, amint azt ő is elismerte.

Szeptember elején már nem értem el őt telefonon Füzesgyarmaton. Visszautazott Japánba.

– Nekem azt mondta, hogy magához rendelte a király – közölte Magyari Barna, a megyei lap munkatársa, aki a legtöbb cikket írta róla. – Tongai látogatásainak pontos időpontjáról állítólag senkinek sem szólhat, hátha egy ál-Doma-Mikó jelenik meg, és lelövi a királyt.

– Azért utaztak gyorsan vissza – mondja Doma-Mikó édesanyja –, mert az iskolából értesítették, hogy nem helyettesítik, tanítania kell.

– A fia lefestette már önt? Hány képe van a szülői házban?

– Én nem vagyok olyan türelmes, hogy üljek neki. Rólam még nem készült portré. Itthon nincs egyetlen festménye sem, de majd hoz haza.

– István elmondta nekem, hogy a tongai megbízás alkalmi, nem igazán komoly – idézte fel volt mestere, Molnár József. – Egy ilyen munka nem a világszínvonalat jelenti.

A tongai Vava'u Press szerkesztője, Pesi Fonua kolléga [vapress@matangi-tonga.to] Doma-Mikó utáni érdeklődésemre 2003. december 2-án a következő e-mailt küldte:

„Árpád! Köszönöm az üzenetedet. Beszéltem Őfelsége magántitkárával, és Doma-Mikóról csak azt tudja, hogy talán magyar ember, aki holnap érkezik Tongára. Ezután mondja majd meg, hogy amit Doma-Mikó állít, igaz-e.

Én személyesen is ismerem Doma-Mikót, de arról nem tudok, hogy udvari festő lenne. Őfelsége magántitkára majd megmondja. Tartsuk a kapcsolatot! Üdvözlettel: Pesi Fonua."

Miután Doma-Mikó megérkezett Tongára, sem Pesi, sem más nem volt hajlandó „tartani a kapcsolatot" és felvilágosítást adni róla. Ha Doma-Mikó az udvari festője is IV. Tupounak – aki a Guinness Rekordok Könyve szerint 130 kilójával a világ legsúlyosabb uralkodója –, ez annyi, mintha az ugyancsak 110 ezer lakosú Nyíregyháza polgármesterének lenne a festője. (Bocsánat.) Attól sem lett igazán nagy festőművész, hogy Tokióban elnyerte Tosima kerületi önkormányzat célpályázatát, és megkapta az Akril Festékek Különdíját. Az oszakai cég és a tokiói kerület *amatőr* festők számára hirdetett közös pályázatán hat díjat adtak ki – másnak. Doma-Mikót a 32 dicséretes pályázó között említik, két „díja" valójában egy sem.

De a csúcs: „a Japán–Angol Baráti Társaságtól megkapta a Nemzetközi Béke Nagydíjat. Ilyen jelentős kitüntetést Doma-Mikó István előtt még sohasem kapott magyar" (BMH) – szégyellhetik is magukat a francia Becsületrend vagy a Nobel-díj magyar kitüntetettjei.

A társaság („Japan-UK Friendship Association") hol feltűnő, hol eltűnő szegényes honlapja szerint „a jól ismert, fenségesen illedelmes magyar festő díjat kapott" tőlük – békéről szó sem esik! Tegyük hozzá, Doma-Mikó István koránt sem ismert Japánban se békeharcosként, se másként, az ottani Ki kicsodában nem is szerepel. Tokiótól északra lévő, Váchoz hasonlítható, Saitama nevű városban lakó, zavarba ejtően szerény, zavarba ejtően ügyes és amúgy ártatlan tanáremberek (?) Japánban nyílt lehetősége arra, hogy megvalósítsa gyermekkori álmát, a lakatlan szigetek „felfedezését". Tonga környékén is akad belőlük ezrével, és ő kalandvágyó fiataloknak expedíciókat szervez ezekre.

A sokat utazgató ember sikertörténetei kifogyhatatlanok. Sokoldalúbb, mint egy tojás. Háryjánoskodásával számos magyar újságírón és olvasók, nézők százezrein kívül még azokat a nagy nevű idős japán mestereket is becsapta és megsértette, akiket 2001-ben felléptetett Füzesgyarmaton, és akikkel, állításuk szerint takaríttatott, akiket rosszul látott el. Segítségkérésükre a japán nagykövetség kárpótlásra szólította fel Doma Mikót. Súlyosbította a helyzetet, hogy ő nemhogy kárpótlásra, de a Japánban olyannyira fontos bocsánatkérésre sem volt hajlandó. „Múzeuma" – akár szponzorok adják rá a pénzt, akár saját maga, mint állítja – a szülőhelyét gazdagítja. Cserébe csak sikeres, vagyonos, nagy embernek szeretne látszani.

A „Nemzetközi Békenagydíjas múzeumalapítót, királyi udvari festőművészt" (BMH) a világhálón pár kivételt leszámítva csak magyar vonatkozású oldalakon lehet megtalálni.

■ Doma-Mikó István tiltása

„Sajnálattal tapasztaltam, hogy ez az írás hemzseg a személyemre vonatkozó pontatlanságoktól, csúsztatásoktól s a tények meghamisításától, rágalmaz, és lejáratásomat eredményezheti.

Tévedéseit nem szándékozom pontról pontra kiigazítani, csupán egyetlen jellemző példát ragadok ki: írása megkérdőjelezi királyi udvari festői megbízatásomat. Ezzel szemben birtoklom a Királyi Palotahivatal 1989. évi, erről szóló kinevezési okiratát, a 15. szolgálati évemet megerősítő királyi szignálású dekrétumot, s egy emlékplakettet…

A fentiek alapján cikke közléséhez hozzájárulásomat nem adhatom. A múlt évi, kezdeményezésére a Népszabadság székházában történt találkozásunk alkalmával rólam készített fényképek közléséhez sem járulok hozzá.

Üdvözlettel:
Doma-Mikó István

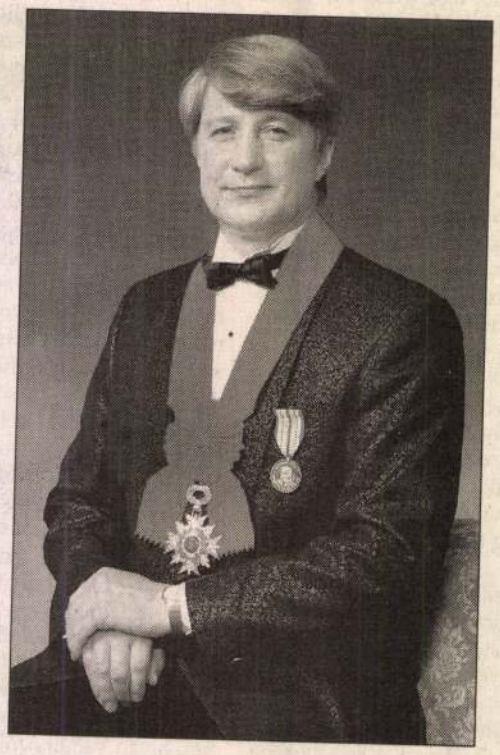

A tojásfestő szereti a kitüntetéseket

Tippeltek és nyertek

— Mi leszel, ha nagy leszel? — tettük fel a kérdést utólag és visszamenőleg lapunk szilveszteri számában ismert közéleti személyiségeknek, vagyis olyanoknak, akikből — ha szabad így fogalmazni — lett valaki. Dacára annak, hogy első ránézésre elég nehéznek tűnt a feladvány, nagyon sok megfejtés érkezett szerkesztőségünkbe, s többen értek el telitalálatot. Kaptunk sok szellemes megfejtést levélben és telefonon is, külön köszönjük az új évi jókívánságokat.

Akik pedig a kérdésre válaszoltak:

A képen szereplő bájos kicsi lány nem más, mint *Rácz Jutka*, vagyis *Csabai Lászlóné*, Nyíregyháza polgármestere, aki a csengőt általában havonta egyszer, a város közgyűlésein használja.

A rézcsengőt nyerte: Fekete Erika, Nyíregyháza, Törzs utca.

Történelmi tanulmányokat folytató olvasóinknak nem okozott különösebb gondot felismerni *Takács Péter*, országgyűlési képviselőt, hiszen valószínű, többen vizsgáztak is nála a Bessenyei György Tanárképző Főiskolán.

Takács Péter–Udvari István: Zemplén megyei jobbágy-vallomások az úrbérrendezés korából című könyvének első két kötetét (a harmadikat megjelenés után kapja meg): Tóth Éva, Nyíregyháza, Fazekas János tér.

„Jót a szívével lát az ember" – idézi Exupéryt a nyertesnek írt ajánlásban a felvételen népviseletbe öltözött serdülő lányka, aki nem más, mint *Szilágyiné Császár Terézia*, országgyűlési képviselő.

Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg című könyvét nyerte: Kiss Nóra, Nyíregyháza, Ferenc körút.

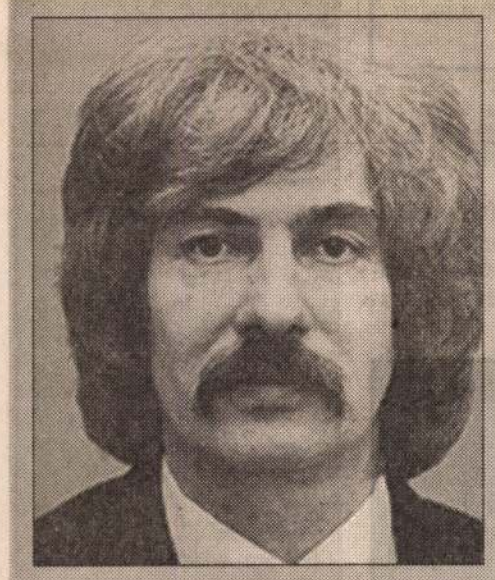

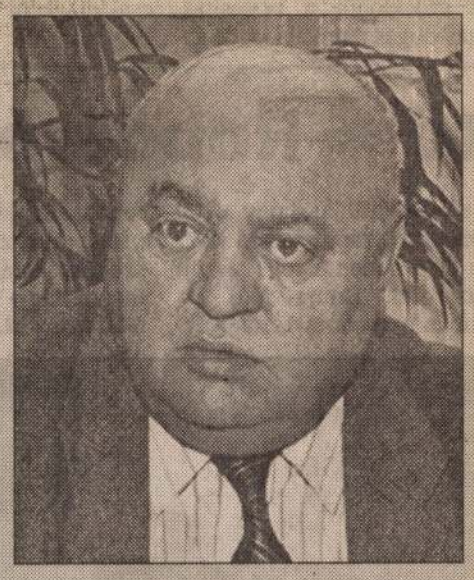

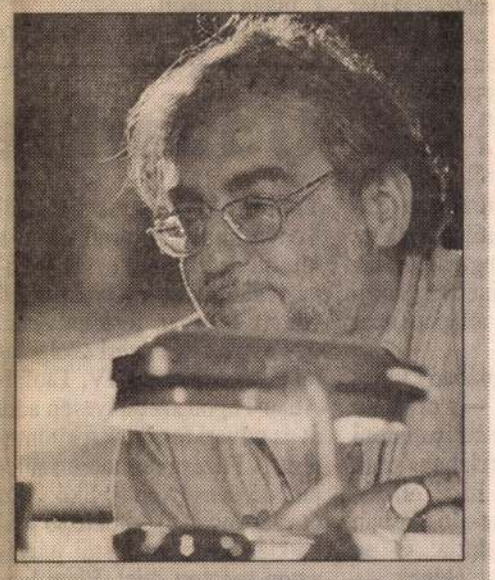

„A második fotón *Baja Ferike* csodálkozik rá valamire. Mint környezetvédelmi miniszter, hozzá is juthat a kristálytiszta ásványvízhez" — írja egyik olvasónk, és igaza is van, mert a kép tényleg *Baja Ferenc*, környezetvédelmi és területfejlesztési minisztert ábrázolja.

Az ásványvizet nyerte: Pocsai Júlia, Kétérköz.

„Boldogan venném a tollkészletet, és csak csodálatos dolgokat írnék vele" — fogalmazott egyik levélírónk, ám az ő tippje sajnos nem volt jó, hiszen a képen látható 17 éves jóképű kőműves fiatalember nem más, mint *Zilahi József*, a megyei közgyűlés elnöke, aki — mint ahogy egy hölgy írja —; „felnőtt korában szerezte a diplomáit, nagy akaraterővel és kitartással."

A tollkészletre egyébként nagyon sok megfejtő pályázott még, a szerencsés nyertes: Tolvaj Józsefné, Kisvárda, Domb köz.

„Az ötven év körüli úrnak jó humora lehet, de bizonyára nem szopja már az ujját, ezért nem ismerek rá" — így az egyik olvasó, aki végül is nem járt rossz úton a megfejtéshez, mert a gyönyörű gyerek, aki az eltelt ötven év alatt mit sem változott: *Verebes István*, a Móricz Zsigmond Színház igazgatója.

Verebes István gyermekkori fényképének reprodukcióját nyerte a színházigazgató gyermekkori kézjegyével: Katona Anita, Nyíregyháza, Kossuth utca.

Aki pedig az egészet kitalálta és a válaszokat várta: *Cservenyák Katalin*, aki szabad idejének kilencven százalékában arról próbálja meggyőzni kutyáit, hogy ő a főnök, és nem fordítva. (Eddig minden kísérlete eredménytelenül végződött.) Nézték őt Angyal Sándor főszerkesztőnek, Kovács Évának, Balogh Józsefnek, Bodnár Istvánnak (ő határesetnek számít, mert ugyancsak kutyabarát), de még Kállai Jánosnak is (neki viszont szakálla van!).

A jó megfejtést beküldők közül a plüsskutyát nyerte: Tavaszi Noémi, Nyíregyháza, Fazekas János tér.

A nyertesek a feladványban szereplők ajándékait a szerkesztőségben vehetik át kedden 8–16 óra között (a vidéken lakóknak néhány napon belül kivisszük a nyereményt). Kiadónk az ajándékokat egy-egy üveg borral toldotta meg — kívánjuk a nyerteseknek, fogyasszák egészséggel!

RITMUS

Slágerlista

Hazaiak:

1. *Erica C.*: Tiszta őrület (5.)
2. *Tátrai Band*: Hajnali szél (6.)
3. *4F Club:* Balatoni láz (1.)
4. *Charlie*: Könnyű álmot (2.)
5. *Animal Cannibals*: Kanni-bál (4.)
6. *Presser Gábor*: Nem szerethet mindenki (8.)
7. *Happy Gang*: Szentkarácsony (9.)
8. *Ámokfutók*: Robinson (10.)
9. *Ámokfutók*: A Hold dala (–)
10. *4F Club*: Érdekérzelem (–)

Külföldiek:

1. *Prodigy*: Breathe (7.)
2. *Robert Miles*: One and One (8.)
3. *No Mercy*: Where Do You Go (1.)
4. *Madonna*: You Must Love Me (2.)
5. *D. J. Bobo*: Pray (3.)
6. *Phil Collins*: Dance Into the Light (4.)
7. *Scatman*: Everybody Jam (9.)
8. *Boyzone*: Words (–)
9. *Spice Girls*: Wannabe (5.)
10. *Mr. President*: I Give You My Heart (6.)

Magnókazettát nyert *Tóth Rita* Nyíregyháza, *Kiss Ilona* Vásárosnamény, *Nagy András* Kisvárda.

A Rocky Üzlethálózat (Nyíregyháza, Zrínyi Ilona u. 3–5. sz., Búza tér) ajándékát *Balázs Imre* nyírbátori olvasónk nyerte.

Továbbra is várjuk tippjeiteket három-három hazai, illetve külföldi dalra. A beküldési határidő: január 18. A slágerlista vasárnap délelőtt a nyíregyházi rádióban hallható.

LEMEZFIGYELŐ

Korongon a nyomozó

A film után most CD-n is

Mint a közelmúltban már beszámoltunk róla, újra a boltokba kerültek a közelmúlt nagy sikerű filmjeinek zenei anyagai. A Record Express kiadásában megjelent az Ace Ventura című film zenéje is. Ace Ventura, az állati nyomozó mindannyiunk nagy kedvence. A soundtrack CD-n szerepel a film nagy slágere a Ton Loc előadásában, az Ace is in the House.

GONDOLKODÓ

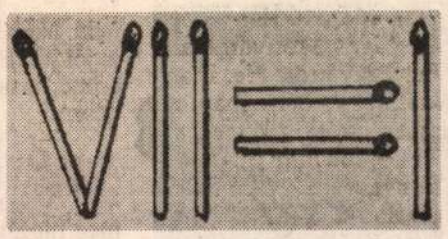

Az elmúlt hetek rejtvényeinek szerencsés megfejtői: Losonczki Roland (Rakamaz), Szabó Béla (Tunyogmatolcs), Kutasi Edina (Zsurk), Kósa Gabriella (Vámosatya). Mai feladványunk: Melyik gyufát kell elmozdítani, hogy az egyenlet igaz legyen? A megoldást levelezőlapon küldjétek be a szerkesztőségbe!

Kérdésünk

Segítség

Mióta beállt a zord téli idő, egyre több hajléktalant látni a hivatalok, intézmények előterében meghúzódva melegedni. Hogyan vészelik át az éjszakákat, rejtély. Nagyon sok segítőkész emberben felébredt a szolidaritás érzése, s arról érdeklődtek, hová juttathatják el felajánlásaikat.

Nyíregyházán, a Bokréta utca 22. szám alatt működik a hajléktalanszálló, ahol a lakók mindenféle használati tárgyat, eszközt, ruhaneműt, takarót szívesen fogadnak. Az intézmény az élelmiszer-felajánlásoknak is nagy hasznát veszi. Munkanapokon 8 és 14 óra között lehet bevinni az adományokat.

Mik vannak

Ropogósra

A radarberendezések számára észrevehetetlen „lopakodó repülőgépek" bevonatának segítségével sikerült megoldást találni az emberiség egyik kínzó problémájára. A mélyhűtött pizza a melegítés során a belsejében keletkező gőz miatt kiábrándítóan lágy halmazállapotban kerül ki a mikrohullámú sütőkből. Egy francia találmányt továbbfejlesztve különleges anyaggal bevont fémtányért tettek a pizza alá. A bevonat elnyeli a nagyferekvenciájú sugarakat — éppúgy, mint a kémrepülők bevonata a radar jeleit —, a tányér egy pillanat alatt felmelegszik 200 fokra, s a pizza ropogósan kerül a fogyasztó elé.

Szó-tár

Faites vos jeux

Így, eredeti helyesírással a franciául nem tudók aligha boldogulnak az egyébként teljesen normális kifejezéssel. Kiejtve: Fet vó zső! — ami azt jelenti: Tessék tenni! Tessék játszani! A kaszinók, játéktermek világában jártasak tudják: a krupié így hívja fel a vendégeket a szerencsepróbára — ruletten, baccarában, egyebekben. Hozzáfűzni valónk nincs az ügyhöz: akinek módjában áll, tegyen! Csak érezze, mikor kell megállni, elengedni a füle mellett a szíves, ám nem veszélytelen invitálást.

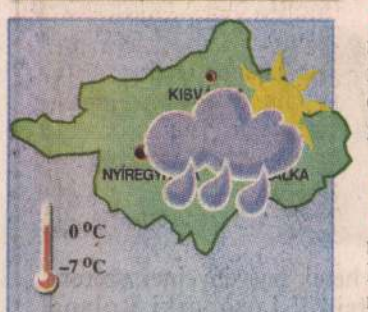

A hétvége első felében borult lesz az idő, helyenként hószállingózás várható, vasárnapra felszakadozik a felhőzet. Kora reggel –7, a nap kora délutáni óráiban –3, 0 fok lesz.

Sajátos hangulatú fotókiállítás nyílt tegnap délután a nyíregyházi Váci Mihály Városi Művelődési Központ fotógalériájában. A különleges képek Nagy Károly Zsolt munkái. A fotóművész Miskolcon, Debrecenben és Sárospatakon is bemutatkozott érdekes alkotásaival. Képei céljáról, értelméről így nyilatkozott: „Johann Sebastian Bach szavaival vallom: készíttetett Isten dicsőségére és a lélek megfelelő felvidítására". A kiállítás a VMK-ban február 5-ig tekinthető meg

Harasztosi Pál felvétele

Nocsak

❒ Egy Amerikában kifejlesztett eljárás reményt nyújt arra, hogy a jövőben jóval kevesebb ember vérezzen el sérülés esetén. Az eljárás lényege, hogy állati szövetből készült, az emberi immunrendszer által elfogadott anyagból való darabot „hegesztenek" infravörös lézerrel a vérzés helyére.

❒ „Eltűnt" Franjo Tudjman horvát köztársasági elnök a zágrábi televízió képernyőjéről, a rádió híradásaiból, a kormánypárti horvát lapok hasábjairól. Míg korábban naponta többször is terjedelmes filmtudósításokban számolt be a 74 esztendős államfő legjelentéktelenebb protokolláris találkozóiról is, addig a szilveszter óta eltelt időszakban a hírműsorokban csak egyszer bukkant fel a politikus alakja, s akkor is csak fényképen. A nézők semmiféle magyarázatot sem kaptak arra, hogy a megszokott filmbeszámoló helyett miért csak fényképes híradásban tájékoztatták a közvéleményt arról a rendkívül fontos eseményről... Megfigyelők szerint a híradás egyetlen célja valószínűleg csak az lehetett, hogy megnyugtassák a hazai közvéleményt: Tudjman él, dolgozik, állapota nem romlik.

❒ Nagy-Britanniában nincs influenzajárvány — a derűlátó bejelentést a southamptoni Mayflower színházban csak egyetlen színész hiszi el, az, aki a Hófehérke-előadásban Hapci törpét alakítja. Ő az egyetlen ugyanis, akinek — szerepéhez hűen — továbbra is tettetnie kell, hogy náthás, mivel a hivatalosan nem létező járványt egyedül Hapci úszta meg a stábból. A többi törpe azonban a tüsszentési és köhögőrohamok elfojtásával küszködik az előadások alatt.

Arckép

Harasztosi Pál felvétele

Iván Istvánné

kárrendező

Nyíregyháza (KM – BG) — Hogyan képzel el az ember egy biztosítási szakértőt? Hát..., semmiképpen sem úgy, mint *Iván Istvánné*, az ÁB-Aegon Biztosító kárrendezési csoportvezetője. Ő ugyanis se nem mogorva, se nem kedvetlen, pedig néha igen csak nehéz napot tudhat maga mögött.

Tizenhét éve csapott fel biztosítónak a nyíregyházi mezőgazdasági főiskolán végzett fiatalasszony, s végigjárta a szamárlétrát. Volt pénzügyes, revizor, ügyvitelszervező, személykárrendező, most pedig mint csoportvezető többek között a nyíregyházi fióknál kifizetett vagyon- és személykárok kifizetését ellenőrzi, s a társszervezetekkel tartja a kapcsolatot. Most sincs kevés dolguk, de a tavaszon még nagyobb megterhelésre számíthatnak, hiszen hozzájuk csatlakozik majd Kisvárda térsége is. Szívesen beavatja az érdeklődőt a biztosítás ágas-bogas munkájába, de az annyira bonyolult, hogy témaváltást javaslunk, s ő örömmel egyezik bele, hiszen hál' istennek nyitott ember. A férje is agrár szakember, de most egy jó nevű biztonsági szolgálattal foglalkozó káeftét irányít, a lányuk jogász, a fiuk pedig követi az ősöket, a nyíregyházi mezőgazdasági főiskolán tanul.

Hogy mivel foglalkozik egy biztosítási szakember, amikor éppen nem „biztosít"? Például baglyokkal kapcsolatos tárgyakat gyűjt. Komolyan. Olyan emléktárgyakat, kabalákat, képeket, melyek baglyokat ábrázolnak. Fiatal házasokként Kállósemjénben laktak, s egy bagoly a szolgálati lakásuk kamráját szemelte ki fészkelőhelyül. Ki is költötte a kicsiket. Azóta Iván Istvánné családtagként szeret minden baglyot.

Udvari festő * Robocsótány

Tokió (MTI) — Az óceániai Tonga királyság uralkodója a királyi érdemrend ezüst fokozatával tüntette ki Doma-Mikó István magyar festőművészt, egy évtizedes udvari szolgálatai elismeréseként. IV. Taufai-Ahau Tupou személyesen adta át az udvari festőnek a kitüntetést. A Füzesgyarmaton született, 45 éves Doma-Mikó 1980 óta Japánban él, ahol több plakátkiállításon és festői pályázaton szerzett díjat. Élete legnagyobb elismerésének azonban a tongai uralkodó érdemrendjét tartja, mert a királyság történetében eddig csak öt külföldi részesült az udvar kitüntetésében. Kapcsolatát Tongával a véletlennek köszönheti Doma-Mikó: egyik rokona kisüzemet létesített a szigeten, és ekkor derült ki, hogy a 100 ezres lélekszámú Tonga királya elégedetlen a róla készült portrékkal. Doma-Mikó Japánban gyorsfestést, Barcsay-féle anatómiát tanít, és alkalmanként utazik Tongára, ha a szűkebb királyi család valamelyik tagja portrét akar festetni magáról.

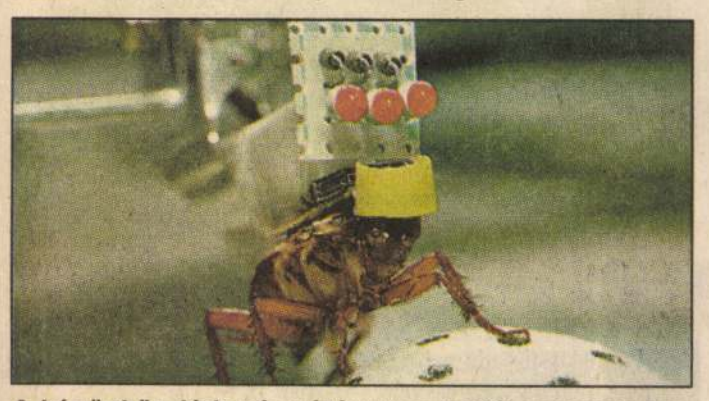

A képünkön látható csótányra a tokiói egyetem biorobot laboratóriumának kutatói — a csótány irányítása végett — egy mikroproceszorból és elektródaszettből álló „hátizsákot" erősítettek AP-felvétel

Horoszkóp

III. 21.–IV. 20. Szokásához híven ezentúl legyen nagyvonalú. Ne bánja, ha esetleg más is jól jár. Este kisebb csalódás érheti, ha nem viselkedik hűségesen.

IV. 21.–V. 20. Ahelyett, hogy a sebeit nyalogatná, rázza meg magát, s újult erővel haladjon a célja felé. Hiszen Önnek eddig is mindig, minden sikerült.

V. 21.–VI. 21. Béküljön meg a közelmúltban kialakult körülményekkel, nem kell mindenből mindenkor forradalmat csinálni. Csak kell az az érzés, hogy szükség van Önre, hogy ragaszkodnak a személyéhez.

VI. 22.–VII. 22. Tíz embernek is sok lenne az a gond, ami Önre szakad ezen a héten. Semmi sem sikerül, s ráadásul még a partnere is cserbenhagyja. Próbáljon új életet kezdeni.

VII. 23.–VIII. 23. Ezen a napon szüksége van rá, hogy felismerje az alkalmatlan partnereket. Most olyan társat keressen, aki igazi partner. Nincs is szüksége rá, hogy megalkudjon.

VIII. 24.–IX. 23. Lezsersége hajlamos kollégáját ismét kihúzni a csávából. Most is szüksége van Önre. Ne vonja hát meg magát tőle. Legközelebb Önnek lesz szüksége rá.

IX. 24.–X. 23. Egy pillanatra meginog az önbecsülése. Ne a világot hibáztassa, ha nem tudta reálisan „áruba bocsátani" képességeit. Döntse el, hogy boldog vagy sikeres akar-e lenni?

X. 24.–XI. 22. Barátja olyasmibe akarja belerángatni, amihez Önnek semmi kedve. Ne gondoljon a barátságra, inkább csak saját magára. Most ez a fontosabb.

XI. 23.–XII. 21. Miközben könnyen szót ért bárkivel, addig a partnerével harcban áll. A nézeteltérés oka, hogy anyagi kérdésekben nem tudnak dűlőre jutni. Kérjenek segítséget.

XII. 22.–I. 20. Nincs oka a félelemre. Egy kivizsgálás még nem félelmetes diagnózis. Ha nem megy el, tovább nyugtalankodik, s a végén még belehajszolja magát egy betegségbe.

I. 21.–II. 20. Ma rendkívül tud összpontosítani, s a szokásosnál is többet képes elvégezni. Használja ki az ilyen napokat, mert nem gyakran vannak.

II. 21.–III. 20. Ne várja a „sült galambot". Ne tétlenkedjen, igyekezzen valóra váltani az álmait. Ha eredeti célja elérhetetlen, módosítson elképzelésein.

MA

A név az Agáta régebbi magyar formája, mely a görög eredetű Agatha névből származik, jelentése: a jó.

ÁGOTA

Egyéb névnapok: Agáta, Baltazár, Tasziló, Tézeusz, Vazul.

Szent Theodósziosz (Teodóz) a kappadókiai Magariasszusból származott, előbb Oszlopos Simon követője lett, majd 451-ben Jeruzsálembe ment, ahol remeteségbe vonult. Több monostor az ő tanácsai alapján vezette be a közös életet, mely ma is a szerzetesi élet alapja. A hagyomány szerint 105 évet élt.

185 éve született Kolozsváron Szathmáry Pap Károly festő és grafikus, aki számos táj-, város- és életképet rajzolt, amelyek 1842–43-ban az Erdély képekben című kőnyomatos sorozatban jelentek meg. Dolgozott az orosz cárnak és a török szultánnak is.

1812

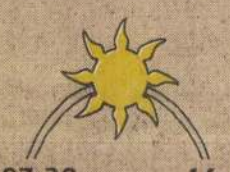

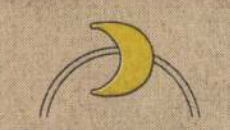

Folyóink jellemző napi adatai: a TISZA Tiszabecsnél –61 cm, apad, 22%, 0 fok; Vásárosnaménynál 234 cm, apad, 40%, 0 fok; Záhonynál 142 cm, apad, 43%, 0 fok; Dombrádnál 356 cm, apad, 51%, a vízhőfok nincs jelezve. A SZAMOS Csengernél 263 cm, apad, 36%, 0 fok; a KRASZNA Ágerdőnél 498 cm, apad, 77%, 0 fok; a TÚR Garbolcnál 135 cm, apad, 35%, 0 fok.

Megér egy mosolyt

XIV. Lajos nagyon félt a haláltól, szinte már az említésétől is kirázta a hideg. Egyszer a jelenlétében Boileau, az író azt találta mondani:

— Bizony, egyszer mindenkinek meg kell halnia — majd, látva, hogy a király rémületében összerázkódik, kijavította magát:

— Majdnem mindenkinek, felség...

Hírügyeletes: SZŐKE JUDIT

Felvilágosítás
Szerkesztőség: (42)311-277
Terjesztés (Inform Stúdió): (42)411-370

DOMA-MIKÓ ISTVÁN - festő

1998.08.29.

Füzesgyarmat díszpolgára a királyi festő

Jobbról Doma-Mikó István, jobbján dr. Szentesi Károly polgármester, az asztal túloldalán a festő szülei, előtérben pedig a japán vendégek

FAZEKAS FERENC FELVÉTELE

Doma-Mikó István, Japánban élő királyi udvari festőművész 17 fős japán delegáció élén tegnap Füzesgyarmatra érkezett.

A füzesgyarmati születésű Doma-Mikó István 1980 óta él Japánban, ahol gyorsfestést, anatómiát tanít, időnként tévékommentátor és riporter. 1989 óta a tongai király, őfelsége *IV. Tupou* udvari festőművésze. Ezen kívül a trópuson egészségvédő és geográfiai expedíciókat is vezet.

Doma-Mikó István több alapítvány létrehozója. Mint festőművész, eddig 23 országban volt önálló kiállítása. Az UNESCO aktív tagjaként részt vett a nemzetközi segélyprogramban. Elfoglaltságai miatt Füzesgyarmaton élő szüleivel évek óta nem találkozott. Doma-Mikó Istvánt és a japán delegációt *dr. Szentesi Károly,* Füzesgyarmat polgármestere és más közéleti személyiségek a szülők társaságában gyarmat szülöttének, akit a közelmúltban díszpolgárrá avattak.

Tegnap *Borbíró Lajos* helytörténész vezetésével látogatást tettek a vendégek a katolikus kápolnában. A japán delegáció érkezésével Füzesgyarmaton négy napon át tartó kulturális program kezdődött, melynek a japán vendégek tevékeny részesei lesznek. Szombat délután tájházlátogatásra invitálta a japánokat a helytörténeti szakkör. Lesz szőlőpréselés és szalonnasütés is.

A programsorozat utolsó napján, vasárnap 9 órakor kiállításmegnyitó lesz a művelődési házban, ahol origamikészítés és festés is lesz az új klubban. Kora délután a japán vendégek nemzeti ételek főzésére tanítják a helyi érdeklődőket a napközi konyháján. A nap végeztével ellátogatnak a MOL Rt. füzesgyarmati üzemegységébe. Hétfőn hortobágyi kirándulást szerveznek a ven-

Kormánybiztos ellenőrzi a búzaminősítőket

(Folytatás az 1. oldalról)

Egy csütörtöki szarvasi mezőgazdasági tanácskozáson elhangzottak kapcsán a kisgazdák parlamenti képviselője kifejtette, a mezőgazdaságban súlyos feszültségek keletkeztek az elmúlt időszakban, amelyek a régi kormány leváltása után áthúzódtak és mára az új kormány feladatkörébe tartozik ezek megoldása. – Kész tények elé állították a gabonapiac visszásságai miatt a júniusban felállt kabinetet, amelynek gyorsan kellett intézkednie – mondta *Hanó Miklós.* Ehhez hozzátette, hogy a jelenlegi búzaminősítési rendszer túlzottan szigorú, ezt bizonyítja, hogy a fuzáriumtartalom nem lehet a teljesíthetetlen 0,5 százaléknál magasabb. Jelezte: a minőségi problémák nem biztos, hogy valóban minőségi kifogások, amit bizonyít az is, hogy különböző minőségellenőrző laboratóriumok más és más eredményt hoznak ki ugyanarról a búzáról.

A búzapiacon kialakult áldatlan helyzet egyik lehetséges megoldásáról szólva Hanó kijelentette, a kedvezményes hitelek visszafizetésének határidejét minden valószínűséggel meghosszabbítják az illetékesek. **B. T.**

Lakásotthon-átadás

(Folytatás az 1. oldalról)

Dr. Kovács Ágnes, a gyulai Fészek Gyermekotthon vezetője, a lakásotthon megalapításának egyik ötletgazdája az ünnepélyes átadáson köszönetet mondott a korábbi Népjóléti (ma Szociális és Családvédelmi) Minisztériumnak és a Békés Megyei Önkormányzat Képviselő-testületének, hogy támogatták az elképzelés megvalósítását. Elmondta azt is, hogy 1991 óta próbálnak olyan feltételeket teremteni intézményükben, melyek lehetőség szerint azt szolgálják, hogy anya és gyermeke minél szorosabb kapcsolatban legyen a születéstől fogva, s ez ennek a folyamatnak csak egy továbbfejlesztett fokozata, de nem végállomása. Ezt követően *Varga Zoltán,* a megyegyűlés elnöke mondott köszöntőt, amelyben azt hangsúlyozta, hogy a lakásotthon átadása fontos esemény a megye életében is, hiszen sok vita folyt korában arról, hogyan lehet megfelelő anyagiak híján a gyermek- és családvédelmi törvény rendelkezéseit megvalósítani. Hangot adott annak a véleményének: ezen a helyen minden esély adott arra, hogy a szülők méltó körülmények között fel tudják nevelni gyermekeiket.

Tóth Imre, a térség országgyűlési képviselője elsősorban az ötletadó iránti nagyrabecsülését fejezte ki, s hangsúlyozta azt, hogy

mester örömét fejezte ki, hogy dégek tiszteletére.
személyesen gratulálhat Fűzes- **Oravszki Ferenc**

Domagalius Pál
új szandeci orgonagyártó
Szeged 1634.

l. Arch. Ért
1904. 274. l.

	125	125
tése s	215	170
.....	1.181	1.136

folyamán 2,246.596.60 Pt fizet-

et az előirányzott

ben ezen a cimen 2,488.602.69 P

DOMAGYIC SIMON FIA

budai aranymüves 1713. után

Budapest régiségei XIX. évf. 1959. 222. 1

DOMAHIDI GYULA

Domahidi Gyula festményeiről közöl reprodukciókat:

Igaz Szó, XXIX. évf. 11.sz. 1981 nov. /408, 425, 449. old./

magyic Simon Buda

713. VI. 24. Marco nevű fiát szegődteti az ötvöscéh.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Illyefalvy—Pallós; Mihalik hagyaték: 41. p.

Pest - Buda 1977

Domahidi Klára

Privatizáció előtt a Budapest Bank

Miskolc (ÉM) – Hitelkonszolidációjának befejezése után a közeljövőben megtörténhet a Budapest Bank Részvénytársaság privatizációja. Erre rajta kívül a bejegyzett 43 hazai bank közül csak a Külkereskedelmi Bank kapott lehetőséget. Mindezt Bokros Lajos elnök-vezérigazgató mondta el egy sajtótájékoztatón. Hozzátette: a banknak immár 54, teljes körű szolgáltatást nyújtó fiókja és hat kirendeltsége van. A fiókok a települések, illetve a térségek igényei alapján igyekeznek új üzletágakat kialakítani.

Arra a kérdésre, mi az oka annak, hogy noha a bankoknak van pénze, de a vállalkozók mégis nehezen jutnak hitelhez, Bokros Lajos három pontban fogalmazta meg a választ. Elsőként azt emelte ki, hogy a vállalkozók jelentős részének nincs pénzügyi ismerete, közülük sokan még a legegyszerűbb nyomtatványokat sem tudják kitölteni helyesen. A másik nehezítő ok az, hogy a vállalkozók kevés forgalmat, jövedelmet vallanak be adózási szempontok miatt, az általuk kimutatott kis haszon következtében viszont csak kevés kölcsönt kaphatnak, vagy egyáltalán nem jutnak pénzhez. A harmadik ok pedig az, hogy a vállalkozóknak nincs megfelelő hitelfedezete, enélkül pedig a bankok nem szívesen adnak kölcsönt. Ha mindezeket a bank nem mérlegelné, sorban tönkremennének a vállalkozások.

Egymillió a Geniuson

Tiszalúc (ÉM) – A történet úgy kezdődött, hogy a nagymama elküldte unokáját a tiszalúci takarékszövetkezetbe, ugyan vegyen már neki lottót. Vett. És mellesleg Genius kaparós sorsjegyet is, meró véletlenségből. Ugyanis nem volt visszajáró pénz. Egy takarékszövetkezetben! A gyerkőc így tehát sorsjegyet kapott, s nyert. Megütötte a főnyereményt. Egymillió forintot. A pénzt az elmúlt héten fizették ki a Szerencsejáték Rt. miskolci 5-ös számú területi igazgatóságánál. És még valami: Tiszalúcon elfogyott valamennyi Genius sorsjegy.

Védelem a tokaji boroknak

Brüsszel (MTI) – Védelmet nyújt a tokaji boroknak az a megállapodás, amelyet az Európa Közösség brüsszeli bizottsága és a magyar EK-misszió képviselői parafáltak. A magyar-EK borkereskedelmet szabályozó, még aláírásra váró dokumentum egyebek között a márkanevek kölcsönös védettségét rögzíti, és kitér a társulási szerződésben még nem szereplő borkereskedelem jövőbeni feltételeire is.

Harcra kész az APEH

Miskolc (ÉM) – Információink szerint az Adó és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH) a néhány napos türelmi idő leteltével várhatóan már ezen a héten megkezdi ellenőrzéseit azokon a helyeken, ahol július elsejével már kötelező a nyugtaadás. Az APEH-osok csak az újságárusokat és a totó, lottó, sorsjegyárusokat kerülik el.

Nem kétséges: több száz ellenőrzésre van kilátás a piacokon, a benzinkutaknál, a halárusoknál, kisebb élelmiszerboltokban. Bár az elmúlt héten sok kereskedő tiltakozott a nyugtaadás miatt, mi több, a vásárlók többsége sem igényli a fecniket – de a szabály, az szabály. Egyébiránt van kivétel. Ha például a mezőgazdasági termelő néhány kilogrammos terményfeleslegét háznál, és nem üzletben adja el, nem kell nyugtát kitöltenie. Ha azonban ideiglenes, vagy állandó helyen értékesíti mondjuk a pár szál zöldséget, máris körmölhet.

Megkezdődött az aratás

Mezövesd határában — Fotó: Fojtán László

Mezőkövesd (ÉM) – Ahogy mondani szokás: minden rosszban van valami jó. Most, hogy már biztosnak tetszik: az utóbbi másfél évtized legrosszabb búzatermése várható, csak egy dolognak örülhetünk. A lakosság zavartalan kenyér és lisztellátása nincs veszélyben, magyarán: meglesz a jövő évi kenyerünk is. Valóban biztató, annak tudatában különösen, hogy a 2-3 évvel ezelőtti mennyiségnél, 6 millió tonna helyett 3,2-3,4 millió tonna búzánk teremhet.

Mezőgazdászok szerint három megye – Győr-Sopron-Moson, Baranya és Somogy –, valamint a bácskai rész kivételével hektáronként 3-3,5 tonnás búzatermés és annál is gyengébb őszi-, s tavaszi árpa termés várható.

Az elmúlt hétvégén megyénk déli részein végig arattak, s ez a becslés bizony beigazolódni látszik. A forró, száraz időjárás megkínozta a kalászost, s meggyorsította azt érést. Igen gyenge a minőség, töpörödöttek a szemek, sok az ocsú.

Persze, és sajnos nemcsak a gabona került ilyen helyzetbe. A hútóipar a korábbinál lényegesen kevesebb borsót tud csak felvásárolni, a kukoricára is kedvezőtlen az időjárás, bár az utóbbi egyké esős nap valamicskét segített. Azt azonban nem szabad elfelejteni: a nagy szárazság mellett más okok is jelentős szerepet játszottak a sikertelenségben. Ezek nagy része a termelők katasztrofális pénztelenségéből, tőkehiányból, a termelési bizonytalanságból adódott össze.

Az infláció húsz százalékos is lehet

Elkészült a jövő évi költségvetés tervezete

Budapest (MTI) – Kézhez kapták a jövő évi költségvetés tervezetét a képviselők is. A tervezet szerint jövőre a költségvetés hiánya – amennyiben a Parlament jóváhagyja – 249,956 milliárd forint lesz. Ez a jelentős mértékű deficit – amely azonban még éppen hogy csak belefér az IMF által egyeztetett keretbe – 1.507,468 milliárd forint kiadási főösszeg és 1.257,511 milliárd forint bevételi főösszeg egyenlegeként alakul ki. A törvénytervezet a nagymértékű hiány finanszírozására 230 milliárd forint értékű, egy évnél hosszabb államkötvény kibocsátását kívánja lehetővé tenni, s emellett 19,9 milliárd forint értékű kincstárjegyállomány-növekedést is engedélyez. Ezenkívül intézkedik arra az esetre is, amennyiben a hazai pénzpiaci viszonyok nem tennék lehetővé a nagyösszegű államkötvény-kibocsátást. Felkészülve ilyen kedvezőtlen állapotra, a törvénytervezet lehetőséget adna a kormánynak, hogy a kieső források pótlására átmenetileg legfeljebb egy éves lejáratú kincstárjegyeket bocsásson ki.

Az állampapírok állományát tovább növeli a hitelkonszolidációs államkötvény. A törvénytervezet szerint ilyen papír jövőre 125 milliárd forint értékben kerülhet kibocsátásra. Ez az állomány az államadósságot növeli, s a hazai bankrendszer további stabilizációját szolgálja.

A költségvetést kiegészítik a jövő évi gazdasági prognózist tartalmazó számok is. A kormány azzal számol, hogy 1994-ben a bruttó hazai termék, a GDP 1-3 százalékkal növekszik.

Ugyanilyen növekedés alakulhat ki az ipari ágazatok termelésében. Jövőre valószínűleg megáll a munkanélküliség növekedése, rövid stagnálás után lassú csökkenésre lehet számítani. A termelői árak a számítások szerint 12-14 százalékkal, a fogyasztói árak pedig 16-20 százalékkal emelkednek.

Kapacitáshiány a földhivatalokban

Budapest (MTI) – Nem fejeződhet be idén a termőföldterületek teljeskörű tulajdonváltása, a földhivatalok súlyos kapacitás- és pénzhiánya miatt – nyilatkozta Zsámboki Sándor, a Földművelésügyi Minisztérium miniszteri biztosa.

A kárpótlási hivatal eddig 38 millió aranykoronát jelölt ki a kárpótlásra, amiből a földhivatalok 18 millió AK-t készítettek elő és csupán 3,5 millió AK-t tűztek ki és adtak birtokba. Bár a földkárpótlással kapcsolatos ügyintézés 60-70 százalékát a földhivatalok végzik, 1993-ban a költségvetés, az előző évhez képest 600 millió forinttal kevesebbet biztosított működésükhöz. A hivatalok eddig is csak vállalkozók segítségével tudták végezni munkájukat, áprilistól azonban nemhogy a külső segítséget, de saját fenntartásukat sem tudják folyamatosan finanszírozni. Épp ezért érthetetlen, hogy a pótköltségvetés 1994-re csak 1,1, milliárd forintot irányoz elő a szervezeteknek, amiből a fizetési kötelezettségek teljesítése után csupán 200-300 millió forint maradna a kárpótlásra. Súlyosbítja helyzetüket, hogy a kárpótlási jegyek értéktelenedésével az elmúlt félévben jelentősen megnőtt azok száma, akik kárpótlási jegyükért földet kívánnak venni, valamint az, hogy a kárpótlási hivatal felgyorsította a kárpótlás ütemét. Az igényeket azonban a hivatalok ilyen feltételek mellett képtelenek kielégíteni. Sok helyen azért stagnál a privatizáció, mert még a földalapok elkülönítését sem hagyták jóvá, egyezség hiányában. Ez a helyzet 160 nagyüzemi gazdaságban, ami 931 települést – az ország településeinek közel egyharmadát – érinti.

Várhatóan egy hónap múlva terjeszti a tárca az Állami Vagyonügynökség elé az állami földek pótlólagos kárpótlásra történő kijelölésével foglalkozó jelentését. Már ma is látszik, hogy az igényeknél kevesebb a kárpótlásra kijelölt terület, az állami gazdaságok földterületei azonban nem elegendőek saját működésük, a kárpótlás és a természetvédelmi csereterületek együttes biztosítására.

Iparosok véleménye a gazdaságról

Miskolc (ÉM) – A gazdasági törvények jelentős része a politikai erők paktuma útján jön létre. Erről Sümeghy Csaba, a Magyar Iparszövetség (OKISZ) elnöke szólt egy sajtóbeszélgetésen. Elmondta: egyezség előzte meg például az ez évi költségvetési törvényt, a csőd- és a szövetkezeti törvényt, függetlenül attól, hogy érvénybe léptetésének következményeivel számoltak volna.

Az OKISZ vezetői úgy vélik, ezek az alkuk nem alkalmasak a gazdaság koncepciózus irányítására, hiszen a stabilitást veszélyeztetik, működési zavarokat okoznak. A paktumok azt jelzik, hogy hiányzik az irányítás valódi együttműködési készsége a gazdaság szereplőivel.

Az OKISZ szerint emiatt a politikai hatalom jelenlegi összetételében már nem alkalmas arra, hogy komoly gazdasági eredményeket érjen el. A sajtóbeszélgetésen elhangzott, hogy az ipari szövetkezetek érdekvédelmi szervezete együttműködési megállapodást készít elő a Magyar Külkereskedelmi Bankkal. A megállapodás szerint a pénzintézet exportfinanszírozási hitelt nyújt majd az OKISZ-tagoknak igen kedvező, 10-11 százalékos kamattal, korlátlan összegben. Az OKISZ ezzel tagjai exporttevékenységét kívánja támogatni, amire szükség is van, hiszen a tagok együttes tavalyi exportja 19 milliárd forintra esett vissza az 1991. évi 30 milliárdról.

JEGYZET

Nem rozsdásodik

BRACKÓ ISTVÁN

Önvédelmi vértemet naprakész információk golyózápora ostromolja. Ilyen tűzben páncélom nem rozsdásodik... Leeresztett rostélyú sisakom alatt is kapkodom a fejem, félve, egy nyolc napon túl gyógyuló információ-lövedéktől. A napokban jelentették be például, hogy a kis-Jugoszlávia elleni embargó betartása hazánknak egymilliárd dollárjába kerül. Ha ez a béke ára, akkor üsse kő. De ez az akció a bukszánkat vékonyítja! Kinek nyújtsuk be a számlát? És ki fizeti a révészt, aki portékáinkat átviszi a túlsó partra, az óceán túlsó partjára? Az amerikai törvényhozás „túlterheltsége" miatt ugyanis késve kerülünk napirendre, s néhány hónapig a magyar áruk nem élvezik a most lejáró szerződés miatt korábban megkapott legnagyobb kedvezményeket. Vajon nincs ebben benne a mi ügyetlenségünk is?

Aztán ott van ez a Bécs-Budapest vasútrekonstrukció is. Az rendben, hogy a világkiállítás idejére az új kocsikból álló szerelvény két óra alatt futja meg a 252 kilométeres távolságot. Az is vitathatatlan, hogy ez a 450 milliós tranzakció az időszak egyik legnagyobb hazai beruházása. Ám a hitel fejében, az aligha elítélhető árukapcsolás miatt, nekünk csak a törlesztés és a segédmunka jut. Pedig Győrben nagy hagyományai vannak a vagongyártásnak, s a sínkészítő diósgyőri kohászok 150 éves tapasztalattal rendelkeznek a témában. Alig hihető, hogy a Szinva partján ne tudnának az előírásnak megfelelő, folyóméterenként 60 kilogrammos sínt, vas utat hengerelni...

Jut eszembe az útról: a nyugdíjas humorista, ha egyáltalán van ilyen, vezetésével zászlót bontottak az „egérutasok". Létrejött a Magyar Egérút Alapítvány, működnek a Magyar Egérút Körök.... Akaratlanul is feszengve védőöltözetemben, s egy macskahangot hallatva, nekem másfajta körök és utak jutnak az eszembe. A páncél már mit sem ér, mert Csurka nem golyóval lő, hanem bombát robbant. Bevallja, hogy ügynök volt, piti és ártalmatlan. Kényszerből... De ő eddig csak néma volt a sok cinkos között. Lelke rajta. Rajtam a megszaggatott vért. S egy hanyag mozdulattal kitörlöm szememből a vért...

Változnak a szabályok

Miskolc (ÉM) – Az e hónap végéig átalakulásukat meg nem kezdett vállalatoknak különös szabály szerint kell átalakulniuk. Ennek célja, hogy legkésőbb év végéig megtörténjék az átalakulás. Ezeket a cégeket államigazgatási felügyelet alá vonják.

ÁRFOLYAMOK

Miskolc (ÉM) – Az államkötvények vételi és eladási árfolyamai a Magyar Nemzeti Banknál **1993. július 5.**

	Átlag áf.	Vételi nettó áf. 0/0	Eladási nettó áf. 0/0	Felh. kamat jún. 24.
1994/A	97,70	97,40	98,00	12,21
1994/B	99,61	99,31	99,91	9,54
1995/A	98,15	97,85	98,45	15,85
1995/B	98,52	98,22	98,82	13,52
1995/C	100,07	99,77	100,37	7,38
1996/A	99,14	98,44	99,84	8,54
1996/B	100,10	99,80	100,40	7,88
1996/C	100,50	100,20	100,80	6,95
1996/F	100,29	99,99	100,59	2,35
1997/C	99,60	99,30	99,90	6,21
1998/A	100,10	99,80	100,40	5,36

Bruttó árfolyam = nettó árfolyam + esedékesség napjáig felhalmozott kamat.

Esedékesség: készpénzfizetés esetén a tárgynap, átutalással történő fizetés esetén a szerződés megkötését követő 5. naptári nap.

A megjelölt árfolyamok az 1994/A kötvény esetében maximum 1 000 000 forint névértékű kötvény vételére, illetve 1 000 000 forint névértékű kötvény eladására jelentenek kötelezettséget.

A többi államkötvénynél a vételi limit 1 000 000 forint.

APROPÓ

Majmok

FILIP GABRIELLA

Azt hittem, rosszul látok. Ismert művészek, tudós férfiak matattak az asztal alatt. Majd hirtelen magasba lendítették karjukat, és Antal Imre lelkesen jelentette: nyolc majom!
Az idei Ki mit tud? talán legnagyobb újdonsága ez a majmolás. (Hol ilyen, hol olyan állatfigurával integetnek a szakértői testület tagjai. A majmokon kívül vannak rókabábok is, harmadik esélyre pedig kandúrok.) Mert egyébként majdnem minden olyan, mint régen. Mondta is Szinetár Miklós, hogy most is nehéz helyzetben van a zsűri, akárcsak a hatvanas években, az első versenyek idején. Nem könnyű igazságosnak lenni! Felvállalni a döntés felelősségét. Ezért volt óriási vívmány, hogy véleményt mondhatott a nép. Szavazhatott. Egy ország dönthetett arról, ki a legjobb énekes, bábos, táncos vagy zenész és egyéb. Ha csak bele nem untunk a voksolásba, most is kisegíthetjük szorult helyzetükből a zsűritagokat.
Újdonság viszont, hogy a Ki mit tud? történetében először nyíltak meg a határok. Az idei versenyre benevezhettek a külföldön élő magyarok. Czine Mihállyal együtt gyönyörködhetünk a határok nélküli magyar kultúra szépségében, nagyságában. Jeles irodalomtörténészünk nagyívű gondolatfutamának köszönhetően rádöbbenhettünk, milyen közeli rokonság van Janus Pannonius és a magyar nótákat éneklő tizenkét esztendős Évike között...
Igazán kár, hogy a külföldön élő magyarok közül csak kevesen láthatják az műsort, de még idehaza sem fogható minden házban a Tv 2 adása. Pedig tényleg tehetséges fiatalok versenyeznek. És még a majmok is szépek.

TÁRLAT

Népfőiskolás képek

Domahidi Klára metszete

Sárospatak (ÉM) – Negyedik alkalommal rendezik meg a Sárospatakon a népfőiskolások nyári táborát. A képzőművészeti szekció harmincöt hallgatójának korábban készült munkáit a Sárospataki Képtárban láthatják az érdeklődők.
A tábor célját, a képzőművészeti szekció munkáját így mutatta be dr. Dobrik István művészettörténész:
– Tehetséggondozás, személyiségfejlesztés, közösségépítés – kulcsfontosságú fogalmak az indulástól kezdve népfőiskolánk tanárainak és szervezőinek gondolkodásában. Ha a különböző szekciókban folyó munka – a dolgok természetéből adódóan – más és másféleképpen közelíti is meg e célképeket, munkánk eredői mindig e közös elhatározást erősítették. A tudományok és művészetek sokszínűségéből fakadóan a módszerek gazdag változatossága ha különböző utakra vezérelt is bennünket, úgy érzem mindannyiunkban meghatározó erővel munkálkodott és él ma is vállalásunk felelőssége.
A képzőművészeti szekció munkájában résztvevő hallgatók alkotásaiból rendezett kiállítás megközelítően jól tükrözi munkánk változatosságát. Az értékekben és kvalitásban igen széles skálán mozgó tárlaton így találkozhat a látogató a tehetségét és a rajz iránti érzékenységet még csak zsengén felmutató munkákkal éppúgy, mint a mesterségbeli tudásnak már magasabb szintjén álló ígéretes tanulmányokkal.
Hallgatóinknak az alapismeretek elsajátítása mellett lehetőséget adunk különböző technikák, kifejezési módok megismerésére, mindig szem előtt tartva és erősítve adottságaikat, egyéniségünknek karakteres vonásait.

Újra Avasi kalocsai, széki

Nem kell nyakra-főre gyártani a koreográfiákat...

Mezőkölpényi táncok — Fotók: Dobos Klára

Miskolc (ÉM – DK) – Az Avas Táncegyüttes sokáig ismert és elismert színfoltja volt a városnak, a Rónai Sándor Művelődési Központ szakszervezeti csoportjaként. Aztán három évvel ezelőtt – a több pénz reményében – egyesületté alakultak, és másfél évig ebben a formában dolgoztak. Azután januári találkozásról beszélve téli szünetre mentek – ám a találkozás elmaradt...
Néhány hónappal ezelőtt azonban a művelődési ház vezetője levelet kapott a táncosoktól, akik kérték, fogadják vissza őket a házba. Kifogás nem volt, csak annyi gond, hogy koreográfust kellett találni. Véletlen „összefutás" Tóth Györggyel, rövid beszélgetés, gondolkodás, elvállalás, tánc... Májusban jött össze a csapat 21 taggal, azóta már 62-en vannak. Többségükben felnőttek.
Az elmúlt héten – kéthónapos munka után – a közönség elé léptek, s elegáns, szép, negyvenperces műsorral mutatkoztak be a művelődési házban. Mezőkölpényi, kalocsai, nyárádmenti, domaházi, széki táncokat adtak elő.
● Majd 15 évvel ezelőtt én is az Avas táncegyüttesben kezdtem a népitánccal foglalkozni – meséli Tóth György. – 1983-ban a Szinvavölgyihez kerültem, öt évvel később hagytam fel a színpadi szerepléssel, hogy több időm legyen a tanításra. Volt gyermekcsoportom Mezőcsáton, Mádon, főállásban a 20-as iskola tanára vagyok. Ám szeptembertől onnan a tánctagozat a 33-asba megy át, s megyek én is. Most végzem a „B" kategóriás néptáncoktatói szakot.
❑ *Miért vállalta el az együttes vezetését?*
● Sokat számított, hogy szeretném, ha minél több tanítványom tovább folytathatná a táncot. És erre nincs túl sok lehetőségük. Miskolcon csak a Szinvavölgyi, meg a Kisbojtár együttes működik, fontosnak tartottam tehát a jóhírű Avas felélesztését. Ez egy lehetőség a tagoknak is és természetesen nekem is a továbblépésre, önmagam kipróbálására. A gyerekekkel sikeresen dolgoztam, most meglátjuk, sikerül-e a felnőttekkel.
❑ *Hogyan kezdtek a munkához, mik az elképzelései?*
● Az első összejövetelen elmondtam az elvárásaimat, elképzeléseimet, azt, hogy szeretném, ha a munkánknak nem csak mennyiségi, de minőségi eredménye is lenne, nem csak gyártanánk nyakra-főre a koreográfiákat, de egyet-kettőt nagyon szépen megtanulnánk. Jobban figyelnénk a stílusra, a pontosságra. És nagyon fontosnak tartom azt is, hogy egy jó kis társaság jöjjön össze, ne csak kemény munka legyen, de szórakozzunk, jól érezzük magunkat.
❑ *Sokan vannak – több korosztályból...*
● Az eddigi két hónap alatt mindannyian közösen dolgoztunk, hiszen szerettük volna megmutatni ezen a gálán, mire is vagyunk képesek, mennyire tehetségesek a táncosok. Azt hiszem, az a csoport, amelyik képes volt ilyen rövid idő alatt ilyen műsort megtanulni, az életképes.
Viszont igaz, hogy a tagok másmás képességűek, és ha koreográfia-szinten dolgozunk, mindig vannak, akik ülnek. Hiszen nem szerepel mindenki minden táncban. Úgyhogy megbontjuk majd a csoportokat.
❑ *Ön az Avasban kezdett táncolni. Mi változott, s miben szeretne változtatni az egykorihoz képest?*
● Egészen más most a szemlélet, mint régebben volt az Avasnál. Mikor én ott táncoltam, sokkal inkább a revüre, az ihaj-csuhajra éleződtek ki a koreográfiák. Én ragaszkodom az eredeti folklórhoz. Mint például az itt utoljára táncolt széki anyagban...
❑ *Apropó, ki csinálta ezt a széki koreográfiát? Nagyon szép volt!*
● Ezt véletlenül én. Örülök, hogy tetszett.
❑ *Mikor lépnek fel legközelebb?*
● Augusztusig szünet, akkor aztán lesz két egésznapos próbánk, hogy huszadikán – ha igényt tartanak ránk – szerepelhessünk a Csanyikban.

Bányászlámpás valéta-séta

Megkapták diplomájukat a műszaki karok hallgatói

Miskolc (ÉM – CsM) – Kétszázkilencvenkilencen vannak. Ennyi volt gépész, bányász és kohászhallgató búcsúzott a hét végén Miskolctól, a Miskolci Egyetemtől. A többi adatot csak megsaccolni lehet, de így is elgondolkodtató: mintegy harminc százalékuk helyezkedik el frissen megszerzett szakmájában. A többiek külföldre mennek dolgozni, főleg számítógépes ismereteiket hasznosítva, vagy még mindig munkahelyet keresnek – nem sok reménnyel –, vagy maradnak továbbra is az egyetemen. Ez utóbbiak kisebb része kerül tanszékekre, nagyobb része a tanulást folytatja. Újabb diplomát akar szerezni a gazdaságtudományi karon, vagy mérnök-közgazdászként, esetleg „egyszerűen" átjelentkezik másik műszaki karra: időt kell nyerniük.
Ezek a szomorú tények szerencsére nem nyomták rá bélyegüket a búcsú ünnepélyes és megható eseményeire. Ahogy a három valétaelnök, Berényi Dezső, Bere Károly és Heizer Márk megfogalmazta, most még az utolsó találkozások és a közelgő pihenés öröme köti le figyelmüket, egyelőre nem terveznek hosszú távra, ahhoz még kell néhány hét...
Péntek este – régi hagyományt követve – az öt évig otthont nyújtó várostól búcsúztak a friss diplomások. Ez alkalomból fogadta őket, illetve tanáraikat Miskolc Város önkormányzatának képviseletében Halász Rózsa alpolgármester. (Ugyanilyen szívesen tenne eleget kötelezettségének a Miskolci Egyetem többi kara, illetve a Bölcsész Egyesület hallgatóinak búcsúzásakor is, de eddig csak a jogászok éltek ezzel a lehetőséggel.) Az alpolgármester asszony beszédében hangsúlyozta, Miskolc elsősorban épületeit, tereit, hangulatait tudta nyújtani az egyetemistáknak – illetve egy régi ígéretet, nyitást a szinte teljesen külön életet élő Egyetemváros felé. A hallgatók pedig az értelmiségi lét megtanulásával, gyakorlásával személyiségüket adták a városnak. Hogy az így együtt töltött öt év mennyire volt hasznos, mennyire érte el célját, azt semmilyen vizsga le nem mérhette, csak az első, önállóan meghozott döntéseknél derülhet ki.
A valéták ezután utolsó közös sétájukkal és hangos énekszóval búcsúztak a várostól, a jól ismert utcáktól. Alsóbb éves hallgatók bányászlápmás, kígyózó „szalamander" sora vezette őket a Petőfi szoborig, ahol a koszorúzás után a valétaelnökök átadták szalagjukat és a karok zászlóit az egy évvel fiatalabbaknak.
Szombaton délelőtt a tanévzáró és diplomaátadó ünnepség keretében az alma matertől is elbúcsúztak a műszaki karok végzősei. Ugyanekkor a Miskolci Egyetem tiszteletbeli doktori címet adományozott dr. Susánszky János egyetemi tanárnak, Igor Vlagyimirovics Zsezselenko tanszékvezető egyetemi tanárnak, a Mariupoli Kohászati Egyetem rektorának, prof. dr. Günter Frohberg tanszékvezető egyetemi tanárnak (Berlini Műszaki Egyetem) és prof. dr. Valerij Szergejevics Jamscsikov tanszékvezető egyetemi tanárnak (Moszkvai Állami Bányászati Egyetem).
Signum Aureum Universitatis kitüntetéssel jutalmazták dr. Szentirmai Lászlót, dr. Döbröczöni Ádámot, dr. Debreczeni Elemért és Vjacseszlav Ivanovics Ivanovot; Kiváló Nevelő Diplomával Hursán Lászlót és dr. Tolvaj Bélát.
Becsületdiplomát vehetett át Szabó Zsuzsanna okleveles bányamérnök, Pál Imre okleveles gépészmérnök, Berényi Dezső okleveles bányamérnök és Bere Károly okleveles gépészmérnök.

Marimba – Petri

Miskolc (ÉM) – Afrikai neszek címmel az elmúlt héten már láthattuk a Muzsikáló udvarban Vallai Péter és Sipos András Petri György-estjét. Akkor – persze, hiszen hideg is volt, olykor a szél erőteljesen belekapott a fákba, riogatott az eső – elég kevesen szántuk rá magunkat, hogy a művészetnek szenteljük az estét. Talán ma este fél kilenctől mégis csak cáfoltatik az az elmélet, hogy Miskolcon nem igazán érdekes a kultúra.
Már a produkció kezdése is érdekes. Mert nincs. Egyszer csak ott állnak a művészek a színpadon, Sipos András megszólaltatja hangszereit, Vallai pedig szavalni kezd. Petrit.
(Petri György első kötete, a Magyarázatok M. számára 1971-ben jelent meg. Meditációkat, történeteket írt, amelyeket olvasói és kritikusai a maguk számára „igyekeztek félreérteni", saját problémáikat behelyettesíteni. A második kötet, a Körülírt zuhanás három évvel ezután jelent meg, s az értők és értékelők körében csalódást váltott ki. Azóta természetesen több kötetnyi új írás született, ezekből válogat Vallai Péter, ezeket adja elő teljes bennfentességgel.)
Hogyan kötődik egymáshoz az afrikai zene és a Petri-vers? Azt mondják az előadók: sehogy. Olyan ez, mintha egy lakás egyik szobájában zenélnének, a másikban pedig valaki szavalna. Egyikük sem járt még Afrikában, a hangszerek Bécsből és más európai városokból származnak, illetve akad olyan is, amelyet Sipos András sk. készített. Használatukat egy öreg négertől tanulta. Marimbát, kalimbát, sansait illetve más ritmus- és ütőshangszereket szólaltat meg. Vallai Péter régóta szavalja Petri György verseit, ha az újak közül tetszik neki valamelyik, hát beleveszi műsorába. Így sohasem ismétlik önmagukat a Vígszínház tagjai.

Ennyit a versről. Repül a papír... – előadás ma este.

Fesztiválról

Miskolc (ÉM) – A János Vitéz című előadást láthatják az érdeklődők a tapolcai Akropolisz színpadon ma este hét órától, Regős Zsolt vezényletével. A Miskolci Nyári Fesztivál előadásaira egyébként nemcsak a Miskolci Nemzeti Színház jegyirodájában lehet belépőket vásárolni, hanem az ITC székházban (Mindszent tér 1.), a Nefelejcs virágboltban (Csabai kapu 36.), Tapolcán a Napházban, illetve előadások előtt a helyszíneken.

Térzenék

Miskolc (ÉM) – A korábbi évek hagyományaihoz hasonlóan az idén is több alkalommal ad térzenét az Erzsébet téren és Tapolcán a MÁV Koncert-fúvószenekar. Július 9-én, pénteken délután öt órától az Erzsébet téren adnak koncertet, 11-én és 18-án Tapolcán muzsikálnak. Műsorukban az évforduló tiszteletére először Erkel-műveket játszanak, de felcsendülnek népszerű keringők, indulók, polkák, operett- és musicalrészletek.

Domak István, népművelő

L. Kocka István

4.

–: Közművelők és népművészek találkozása
Népszabadság, Bp. 1978. aug. 19.

Domäldi kehelyés

harang

l.

Balogh Erdélyiren

nevm

Neogrády Antal. A vidra.

Domán Endre.

A Nemzeti Szalonban kiállitották müviet 1939 ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Domán Jenő, festő

Megrendüléssel tudatjuk, hogy **Domán Jenő** festőművész életének 57. évében hosszú betegség után elhunyt. Temetése 1978. február 14-én 14 órakor lesz a Farkasréti temetőben. A gyászoló család

11.

–: Halálozás

Népszabadság, Bp. 1978. febr. 11.

Domán [ ], festő

megcsúlítva

Kristóf Károly: Hontly Hanna hagyatéka. 2.

Esti Hirlap, Bp. 1979 aug. 31.

MDK

Domán Mária
alsótagozatos tanuló, első dij

Gyermekrajz-kiáll. a Szabó Ervin Könyvtárban.
Népszabadság, 1959. dec. 2o.

EA ..... ltsz. Gyűjtés h

Domándi Károly.

szobrászművész,

Az új Kossuth-szobor pályázatra beküldte pályaművét.

Magyar Nemzet, 1951. Okt. 18.

M.D.K.

Domanek N.

Plakátrajza "Állatkert, ZOO, Budapest" cimmel

Szinházi Élet. Bp. 1937. szept. 5-11. XXVII. évf. 37. sz. cimlap hátsó belső oldalán

DOMANITZKY f. DOMINITZKY

Domanovits József MDK

Képzőm. Főisk. ifj. kiáll. 1913-14.
Nagybányai csoport

MDK

Dománovits József

Művészet 1918. 5.l.

Domanovits József MDK

2oo koronás állami ösztöndijat kapott.

Képzőm. Főisk. Évk. 1915.-16. 8.o.

tovább ~~Domanovits József~~

Mercényi Rezső

Palcsó Dezső

Stenhura Ernő

200 Koronás
állami öntöndíjat
kaptak -

Képrőm. Főisk. Évk
1915-16. 8. l.

kifejezését.

Kiváló tisztelettel

Orsz. Magy. Iparművészeti Muzeum
főigazgatója.

tságának

Budapest.

M.D.K.

DOMANOVITS József festő

1913.-ban Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Réti: Nagybánya... Bp., 1954. 330.L.

MDK

Dorsanovits József, festőm.

az V-ik teremben látjuk képét, mely nyári hangulatot ad.

Műcsarnok.-Kiállítás.
Művészet.1918. 5.1.